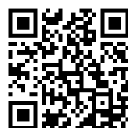

IN MEMORIAM

Charles Ewing Green

Obiit. December 23rd 1897.

IN MEMORIAM
Charles Ewing Green
Obiit December 23rd 1897.

PROCOPII CAESARIENSIS
OPERA OMNIA

RECOGNOVIT

JACOBUS HAURY

VOLUMEN II
DE BELLIS LIBRI V—VIII

MCMV
LIPSIAE
IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI

Siglorum indiculus.

K = cod. Vat. graec. 1690 (lacunosus). cf. p. XLIII s.
V = cod. Vat. graec. 152, apogr. cod. *K*. Confugi ad cod. *V*, ubi mutilus est cod. *K*. cf. p. XLV s.
L = cod. Laurent. 69, 8. cf. p. XLIV s.
A = cod. Ambros. *A* 182 sup. Hoc codice usus sum 642, 24—662, 18 *στρατιὰν—αὐτοῦ*. cf. p. XLVI.

H = cod. Monac. graec. 267. } Continent excerpta Constantin. cf. LIII s.
W = cod. Ambros. N 135 sup. }

Librorum impressorum indicem invenis in primo volumine, p. V ss.

⟨ ⟩ uncis quae inclusa sunt, praeter codicum fidem addenda esse iudicantur.

[ ] cancellis quae inclusa sunt, videntur delenda esse.

* stellula significatur lacuna unius verbi; duabus aut tribus stellulis significatur lacuna nonnullorum verborum.

LIPSIAE: TYPIS B. G. TEUBNERI.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ ΚΑΙΣΑΡΕΩΣ P 307
ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΠΟΛΕΜΩΝ ΛΟΓΟΣ ΠΕΜΠΤΟΣ. B 3

ARGUMENTUM.

EX EDITIONE MALTRETI, PAUCIS LOCIS MUTATIS.

Byzantii Zeno imperat, in Occidente ⟨Romulus⟩ Augustulus. Oreste huius patre occiso, regnat Odoacer. Theodericus Gothorum rex e Thracia in Italiam migrat, Zenonis impulsu. Ravennam, cuius situs describitur, obsidet. Odoacrum, quocum pactus erat, e medio tollit. Potitus Italia subditis cum laude praeest. In ferculo videre sibi visus caput Symmachi, quem cum Boëtio inique occiderat, territus ac lugens moritur. (Cap. 1.) Theoderici successor Atalaricus puer a matre Amalasuntha, laudatissima femina, praeceptoribus traditur, literis imbuendus. Earum osores Gothi, reginam vituperant. Ipsius constantia, et in difflanda conspiratione prudentia. (2.) Theodati genus, mores, consilium. Missi Byzantio legati ad Rom. pontificem. Procopii de religione iudicium. Aegrotante Atalarico, sibi timens a Gothis Amalasuntha cum Alexandro de Italia Iustiniano dedenda clanculum agit, dum in speciem literis Iustinianus cum Amalasuntha, Amalasuntha cum Iustiniano de Lilybaeo rixatur. Byzantium legati redeunt. Imperator Petrum in Italiam destinat. (3.) Amalasuntha Theodati rapacitatem coercet. Eundem, Atalarico mortuo, studet sibi conciliare, et ad regnum vocat. In carcerem mittitur ab ingratissimo rege, cui Petrus

---

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ—ΠΕΜΠΤΟΣ] sic scripsi, *προκοπίου καισαρέως τῶν γοτθικῶν πολέμων, οὓς διὰ βελισαρίου στρατιγοῦ αὐτοκράτορος ὁ μέγας ἰουστινιανὸς συνεστήσατο. ἐν τέσαρσι τόμοις διῃρημένη V*, *προκοπίου καισ. ἱστορία τ. γ. πολ. οὓς διὰ τοῦ βελ. στρατηγοῦ ἰουστ. βασιλεὺς συνεστήσατο. ἐν τέσσαρσι τόμοις διῃρημένη. ἀρχὴ τοῦ α΄ τόμου L*, cf. prol.

Iustiniani legatus, post Amalasunthae caedem, bellum denuntiat. (4.) Iustinianus bellum Gothicum suscipit. Mundum in Dalmatiam, Belisarium cum classe in Siciliam mittit. Ad Francorum principes scribit. Mundus Salonas capit. Belisarius universa Sicilia potitus, consulatum suum munificentia claudit. (5.) Theodatus cum Petro Iustiniani legato paciscitur. Eiusdem demissio animi lepido expressa colloquio. Theodati et Iustiniani mutuae literae. (6.) Mundi filiique eius interitum praedixisse Sibylla creditur. Theodatus fidem fallit, et imperatoris legatos male accipit. De legationum iure colloquium. Iustiniani ad Gothorum optimates epistula. Ab eo missus cum exercitu Constantianus Dalmatiam recipit. Exit annus belli Gothici primus. (7.) Ingressus Italiam Belisarius Ebrimuthum Theodati generum in fidem recipit. Neapolim obsidet. Inceptum hoc dissuadenti Stephano civi Neapolitano respondet. Initum a civibus deditionis faciendae consilium Pastor et Asclepiodotus oratione sua evertunt. (8.) Theodatus Gothorum rex futurum belli exitum prodigio discit. Belisarii in Neapolitanos conatus irriti. Via, qua urbs capi poterat, cognita et occulte munita, ad deditionem invitat, expugnationum mala commemorans. (9.) Belisarius in urbem Neapolim parat irrumpere: suos tandem per aquaeductum immittit. Urbis captae clades. Belisarius ad clementiam hortatur exercitum. Repentinus Pastoris obitus. Stephani et Asclepiodoti convitia mutua. Asclepiodotum populus in frusta concidit. (10.) Gothorum rex creatus Vittigis, de medio Theodatum tollit. Eius ad Gothos oratio de prudenti cunctatione et belli apparatu. Relicto Romae praesidio, Ravennam concedit. Matasuntham Amalasunthae filiam uxorem ducit. (11.) Aliquarum orbis partium descriptio. Veteres Francorum sedes. Visigothorum ditio. Arborychi et Franci in unam gentem coalescunt. Visigothi omnem Galliam obtinent. Alarico minori, Visigothorum regi, filiam, Hermenefrido, Thoringorum regi, sororis filiam collocat Theodericus. Franci cum Theoderico Italiae rege foedus ineunt: Burgundiones vincunt: Alaricum Visigothorum regem occidunt. Carcasonem obsident frustra. Theoderici res gestae in Gallia. Theudis tyrannus. (12.) Franci Thoringos et Burgundiones debellant. Sororem regis Francorum Amalaricus uxorem ducit: cum Atalarico paciscitur: a Francis in proelio vita spoliatur. Theodati cum Francis pacta conventa: de quibus implendis orationem Vittigis ad suos habet. Cum Francorum regibus societatem pangit. (13.) Belisarius relicto Neapoli et Cumis praesidio, Romam petit. Dedunt se Romani. Viae Appiae descriptio. Gothi Roma excedunt. Eam ingreditur Belisarius, et ad obsidionem ferendam necessaria parat. (14.) Partem Samnii recipit Belisarius. Beneventum cur olim dictum Maleventum. Eius

conditor Diomedes, stupendos apri Calydonii dentes ibi reposuit. Ibidem Aeneae dedit Palladium Troianum, cuius imago describitur: item sinus Ionius, Magna Graecia, aliaeque partes Italiae. (15.) Belisarius copias in Tusciam mittit. Narniam Bessas recipit; Spoletium et Perusiam Constantinus. Huius victoria. Vittigis, exercitu in Dalmatiam misso, Romam properat. Gothi Salonas obsident. (16.) Belisarius Constantinum ac Bessam e Tuscia Romam revocat. Narniae situs. Vittigis Romam accedit. Pontem Belisarius munit. Fuga custodum pontis. (17.) In acerrimo proelio Belisarius, equo Bala invectus, rem fortiter ac feliciter gerit. Fugati Gothi Romanos fugant. Redintegratur proelium. Belisarius ad muros se recipit: iterum Gothos fundit. Visandi Gothi casus mirabilis. Belisarius duces in portis disponit. Vittigis cives Romanos ad defectionem sollicitat. (18.) Castra septem faciunt Gothi: urbis aquaeductus incidunt: excitatas a Belisario moletrinas evertunt. Eas reparat Belisarius. (19.) Victoria Belisario puerorum ludo portenditur. Obsidionem cives Romani impatienter ferunt. Legatos mittit Vittigis ad Belisarium. Mutuae orationes. (20.) Vittigis ad oppugnationem inferendam se comparat. Arietis, balistae, onagri, lupi, machinarum bellicarum descriptio. (21.) Belisarius admotas ab hostibus machinas ridet. Illius in sagittis mittendis dexteritas mira. Vittigis a porta Salaria ad Praenestinam se confert. Moles Adriani acriter oppugnata, acrius propugnatur. (22.) Conatus Gothorum irriti. Muri Romani pars in D. Petri tutela. Tormenti ictus mirabilis. Ad vivarium et portam Salariam ingens Gothorum strages. (23.) Belisarii ad Iustinianum Augustum epistula. Ominosus lapsus imaginis Theoderici Gothorum regis. Oraculum Sibyllinum. (24.) Belisarius inutilem multitudinem amandat in Campaniam: Silverium papam in Graeciam relegat: Vigilium ad pontificatum provehit et custodiis providet. Templum Iani conantur quidam recludere. (25.) Vittigis senatores obsides necat. Portum occupat. Belisarius ab urbe Ostia commeatus difficulter accipit. (26.) Copias accipit Belisarius: proeliis fatigat hostes, ac ter vincit. Frustra illum conatur Vittigis imitari. Discrimen inter Gothorum et Romanorum copias. (27.) Ad Romanos, poscentes proelium, oratio Belisarii. Idem exercitum instruit ad equestre certamen. Oratione Principii inductus, pedites in aciem admittit. (28.) Vittigis Gothos hortatur ad proelium. Romani initio victores, postmodum profligantur. (29.)

α'. Τὰ μὲν οὖν ἐν Λιβύῃ πράγματα τῇδε Ῥωμαίοις
ἐχώρησεν. ἐγὼ δὲ ἐπὶ πόλεμον τὸν Γοτθικὸν εἶμι,
P 308 *ἐπειπὼν πρότερον ὅσα Γότθοις τε καὶ Ἰταλιώταις πρὸ*
2 *τοῦδε τοῦ πολέμου γενέσθαι ξυνέβη. ἐπὶ Ζήνωνος*
ἐν Βυζαντίῳ βασιλεύοντος Αὔγουστος εἶχε τὸ ἑσπέ-
ριον κράτος, ὃν καὶ Αὐγούστουλον ὑποκοριζόμενοι ἐκά-
31. die mensis Sext. anni 475 *λουν Ῥωμαῖοι, ὅτι δὴ μειράκιον ὢν ἔτι τὴν βασιλείαν*
παρέλαβεν, ἥν οἱ Ὀρέστης ὁ πατὴρ διῳκεῖτο ξυνετώ-
3 *τατος ὤν. ἐτύγχανον δὲ Ῥωμαῖοι χρόνῳ τινὶ πρότερον*
Σκίρους τε καὶ Ἀλανοὺς καὶ ἄλλα ἄττα Γοτθικὰ ἔθνη
ἐς ξυμμαχίαν ἐπαγαγόμενοι· ἐξ οὗ δὴ αὐτοῖς πρός τε
Ἀλαρίχου καὶ Ἀττίλα συνηνέχθη παθεῖν ἅπερ μοι ἐν
4 *τοῖς ἔμπροσθεν λόγοις ἐρρήθη. ὅσῳ τε τὰ τῶν βαρ-*
βάρων ἐν αὐτοῖς ἤκμαζε, τοσούτῳ τὸ τῶν Ῥωμαίων
στρατιωτῶν ἀξίωμα ἤδη ὑπέληγε, καὶ τῷ εὐπρεπεῖ τῆς
ξυμμαχίας ὀνόματι πρὸς τῶν ἐπηλύδων τυραννούμενοι
ἐβιάζοντο· ὥστε αὐτοὺς ἀνέδην ἄλλα τε πολλὰ οὔ τι
ἑκουσίους ἠνάγκαζον καὶ τελευτῶντες ξύμπαντας πρὸς
αὐτοὺς νείμασθαι τοὺς ἐπὶ τῆς Ἰταλίας ἀγροὺς ἠξίουν.
5 *ὧν δὴ τὸ τριτημόριον σφίσι διδόναι τὸν Ὀρέστην*
ἐκέλευον, ταῦτά τε ποιήσειν αὐτὸν ὡς ἥκιστα ὁμολο-
28. die mensis Sext. a. 476 6 *γοῦντα εὐθὺς ἔκτειναν. ἦν δέ τις ἐν αὐτοῖς Ὀδόα-*
κρος ὄνομα, ἐς τοὺς βασιλέως δορυφόρους τελῶν·

---

5 Chron. min. I 308. Marcell. Com. ad a. 475 (2) ‖ 13 cf. I 312ss. 329, 3 ‖ 22 Chron.min. I 309. Marcell. Com. ad a. 476 (2)

---

1 *ρωμαίων V* ‖ 2 *ἐπὶ L*] *ἐπὶ τὸν V* ‖ 3 *ἐπειπὼν*] *ὑπειπὼν*? Dind. ‖ 5—6 *ἑσπέρειον V* ‖ 6 *αὐγουστουλὸν V, αὐγουστοῦλον L* ‖ 8 *διῳκεῖτο L* rec. m. corr.] *διοικεῖτο VL* pr. m. ‖ 10 *σκίρρους L* ‖ 11 *ξυμαχίαν V* ‖ 12 *Ἀλαρίχου*] *χου* evanuit in *V* | *Ἀττίλα* Grotius et Maltretus] *ἀντάλα* codd. ‖ 13 *ὅσῳ τε* Scaliger] *ὅτε* codd. ‖ 17 *ἀνέδην* Kraš.] *ἀναίδην V, ἀναίδειν L*

ὃς αὐτοῖς τότε ποιήσειν τὰ ἐπαγγελλόμενα ὡμολόγη- B 7
σεν, ἤνπερ αὐτὸν ἐπὶ τῆς ἀρχῆς καταστήσωνται. οὕτω 7
τε τὴν τυραννίδα παραλαβὼν ἄλλο μὲν οὐδὲν τὸν 28. die mensis
βασιλέα κακὸν ἔδρασεν, ἐν ἰδιώτου δὲ λόγῳ βιοτεύειν Sext. a. 476
τὸ λοιπὸν εἴασε. καὶ τοῖς βαρβάροις τὸ τριτημόριον 8
τῶν ἀγρῶν παρασχόμενος τούτῳ τε τῷ τρόπῳ αὐτοὺς
βεβαιότατα ἑταιρισάμενος τὴν τυραννίδα ἐς ἔτη ἐκρα-
τύνετο δέκα.

Ὑπὸ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους καὶ Γότθοι, οἳ ἐπὶ 9
Θρᾴκης δόντος βασιλέως κατῴκηντο, ὅπλα ἐπὶ Ῥω-
μαίους, Θευδερίχου σφίσιν ἡγουμένου, ἀντῆραν, ἀνδρὸς
πατρικίου τε καὶ ἐς τὸν ὑπάτων δίφρον ἀναβεβηκότος
ἐν Βυζαντίῳ. Ζήνων δὲ βασιλεὺς, τὰ παρόντα εὖ 10
τίθεσθαι ἐπιστάμενος, Θευδερίχῳ παρῄνει ἐς Ἰταλίαν
πορεύεσθαι καὶ Ὀδοάκρῳ ἐς χεῖρας ἰόντι τὴν ἑσπερίαν
ἐπικράτησιν αὐτῷ τε καὶ Γότθοις πορίζεσθαι. ἄμεινον 11
γάρ οἱ εἶναι, ἄλλως τε καὶ ἐπ' ἀξίωμα βουλῆς ἥκοντι,
τύραννον βιασαμένῳ Ῥωμαίων τε καὶ Ἰταλιωτῶν ἄρχειν
ἁπάντων ἢ βασιλεῖ διαμαχομένῳ ἐς τόσον κινδύνου
ἰέναι. Θευδέριχος δὲ ἡσθεὶς τῇ ὑποθήκῃ ἐς Ἰταλίαν 12
ᾔει, καὶ αὐτῷ ὁ τῶν Γότθων λεὼς εἵπετο, παῖδάς τε
καὶ γυναῖκας ἐν ταῖς ἁμάξαις ἐνθέμενοι καὶ τὰ ἔπιπλα
ὅσα φέρειν οἷοί τε ἦσαν. ἐπειδή τε κόλπου ἄγχιστα 13
τοῦ Ἰονίου ἐγένοντο, διαπορθμεύεσθαι, νηῶν σφίσιν

2—3 Chron. min. I 309 || 3 Chron. min. I 310. 314(45). III 323. Marcell. Com. ad a. 476 (2) || 9 Theoph. I 94, 22. 131, 12. Euagr. III 27. Jord. Rom. 348. Jord. Get. 290 ss. Marcell. Com. ad a. 487. 488 (2)

1 ὃς αὐτοῖς Grotius] οἷς αὐτὸς codd. || 4 βιωτεύειν codd. || 5 εἴασεν *L* || 7 βεβαιώτατα *L* || 16 αὐτῶ codd. || 23 οἷοί] οἷαί *V*

οὐ παρουσῶν, ἥκιστα εἶχον· περιιόντες δὲ τὴν τοῦ κόλ-
B 8 *που περίοδον πρόσω ἐχώρουν διά τε Ταυλαντίων καὶ*
14 *τῶν ταύτῃ ἐθνῶν. τούτοις δὲ οἱ ἀμφὶ Ὀδόακρον*
P 309 *ὑπαντιάσαντες μάχαις τε ἡσσηθέντες πολλαῖς ἔν τε*
Ῥαβέννῃ σὺν τῷ ἡγεμόνι σφᾶς αὐτοὺς εἷρξαν καὶ ἐν
15 *τοῖς μάλιστα τῶν ἄλλων χωρίων ἰσχυροῖς οὖσι. καθε-*
στηκότες δὲ εἰς πολιορκίαν οἱ Γότθοι τὰ μὲν ἄλλα
χωρία ξύμπαντα τρόπῳ δὴ ὅτῳ ἑκάστῳ τετύχηκεν
εἷλον, Καισῆναν δὲ τὸ φρούριον, ὅπερ σταδίοις τρια-
κοσίοις Ῥαβέννης διέχει, Ῥάβενναν τε αὐτήν, ἔνθα
καὶ Ὀδόακρον συμπέπτωκεν εἶναι, οὔτε ὁμολογίᾳ οὔτε
16 *βίᾳ ἑλεῖν ἴσχυον. Ῥάβεννα γὰρ αὕτη ἐν πεδίῳ μὲν*
κεῖται ὑπτίῳ ἐς τοῦ Ἰονίου κόλπου τὰ ἔσχατα, δυοῖν
σταδίοιν διειργομένη μέτρῳ τὸ μὴ ἐπιθαλάσσιος εἶναι,
οὐκ εὐέφοδος δὲ οὔτε ναυσὶν οὔτε πεζῶν στρατῷ φαί-
17 *νεται οὖσα. αἵ τε γὰρ νῆες καταίρειν ἐς τὴν ἐκείνῃ*
ἀκτὴν ἥκιστα ἔχουσιν, ἐπεὶ αὐτὴ ἡ θάλασσα ἐμπόδιός
ἐστι βράχος ποιουμένη οὐχ ἧσσον ἢ κατὰ σταδίους
τριάκοντα, καὶ ἀπ' αὐτοῦ τὴν ἠϊόνα ταύτην, καίπερ
τοῖς πλέουσιν ἄγχιστα δρωμένην, τῇ τοῦ βράχους
18 *περιουσίᾳ ἑκαστάτω ξυμβαίνει εἶναι. καὶ τῷ πεζῷ*
στρατῷ ἐσβατὴ οὐδαμῇ γίγνεται. Πάδος τε γὰρ ὁ πο-
ταμός, ὃν καὶ Ἠριδανὸν καλοῦσιν, ἐξ ὁρίων τῶν Κελ-
τικῶν ταύτῃ φερόμενος καὶ ποταμοὶ ἄλλοι ναυσίποροι

---

4 Chron. min. I 316. 317. II 159

---

2 *ταλαντίων* L ‖ 4 *μάχαις* edd.] *μάχης* V, *μάχη* L, post *μάχη* spatium duorum verborum est vacuum in L | Post *ἡσση-θέντες* Kraš. addit: *κατὰ κράτος* vel *καρτεραῖς τε καὶ* ‖ 7 *ἐς* L ‖ 9 *Καισῆναν* Maltr. in marg.] *κισίναν* codd. ‖ 13 *δυεῖν* codd. ‖ 20 *δρωμένην* Hoesch.] *δρωμένη* codd. ‖ 23 *ὁρίων* codd.] *ὀρέων* edd., forte rectius, cf. VIII 5, 30

ξὺν λίμναις τισὶ πανταχόθεν αὐτὴν περιβάλλοντες
ἀμφίρρυτον ποιοῦσι τὴν πόλιν. ἐνταῦθα γίγνεταί τι 19 B 9
ἐς ἡμέραν ἑκάστην θαυμάσιον οἷον. ἡ θάλασσα πρωῒ
ποιουμένη σχῆμα ποταμοῦ ἡμέρας ὁδὸν εὐζώνῳ ἀνδρὶ
ἐς γῆν ἀναβαίνει καὶ πλόϊμον αὐτὴν παρεχομένη ἐν
μέσῃ ἠπείρῳ, αὖθις ἀναλύουσα τὸν πορθμὸν, ἀναστρέ-
φει ἀμφὶ δείλην ὀψίαν, καὶ ἐφ' αὐτὴν ξυνάγει τὸ
ῥεῦμα. ὅσοι οὖν ἐς τὴν πόλιν ἐσκομίζειν τὰ ἐπιτή- 20
δεια ἢ ἐνθένδε ἐκφέρειν κατ' ἐμπορίαν ἢ κατ' ἄλλην
ἔχουσιν αἰτίαν, τὰ φορτία ἐν τοῖς πλοίοις ἐνθέμενοι,
κατασπάσαντές τε αὐτὰ ἐν τῷ χωρίῳ οὗ δὴ ὁ πορθμὸς
γίνεσθαι εἴωθε, προσδέχονται τὴν ἐπιρροήν. καὶ ἐπειδὰν 21
αὕτη ἀφίκηται, τά τε πλοῖα κατὰ βραχὺ ἐκ γῆς ἐπαι-
ρόμενα πλεῖ καὶ οἱ ἀμφὶ ναῦται ἔργου ἐχόμενοι ναυ-
τίλλονται ἤδη. καὶ τοῦτο οὐκ ἐνταῦθα μόνον, ἀλλ' 22
εἰς ἅπασαν τὴν ἐκείνῃ ἀκτὴν ἐς ἀεὶ γίγνεται, ἄχρι ἐς
Ἀκυλήιαν πόλιν. οὐ μέντοι κατὰ ταὐτὰ ἐς τὸν ἅπαντα 23
χρόνον γίνεσθαι εἴωθεν, ἀλλ' ἡνίκα μὲν βραχὺ φαί-
νεται τῆς σελήνης τὸ φῶς, οὐδὲ ἡ τῆς θαλάσσης πρόοδος
ἰσχυρὰ γίγνεται, μετὰ δὲ τὴν πρώτην διχότομον ἄχρι
ἐς τὴν ἑτέραν καρτερὰ μᾶλλον ἡ ἐπιρροὴ γίνεσθαι πέ-
φυκε. ταῦτα μὲν οὖν ὧδέ πῃ ἔχει.

Ἐπεὶ δὲ τρίτον ἔτος Γότθοις τε καὶ Θευδερίχῳ 24
Ῥάβενναν πολιορκοῦσιν ἐτέτριπτο ἤδη, οἵ τε Γότθοι
ἀχθόμενοι τῇ προσεδρείᾳ καὶ οἱ ἀμφὶ Ὀδόακρον πιε-
ζόμενοι τῶν ἀναγκαίων τῇ ἀπορίᾳ, ὑπὸ διαλλακτῇ τῷ
Ῥαβέννης ἱερεῖ ἐς λόγους ἀλλήλοις ξυνίασιν, ἐφ' ᾧ

5 αὐτὴν codd. ‖ 12 εἴωθε Dind.] εἴωθεν codd. ‖ 14 ἀμφὶ] ἀμφ' αὐτὰ vel ἀμφὶ ταῦτα Herw. ‖ 16 ἐκείνῃ Maltr.] ἐκείνης codd. ‖ 19 τῆς σελήνης τὸ *V*] τὸ τῆς σελήνης *L* ‖ 20 γίνεται *L* ‖ 21 ἐπιροὴ *L*

P 310 Θευδέριχός τε καὶ Ὀδόακρος ἐν Ῥαβέννῃ ἐπὶ τῇ ἴσῃ
25 B 10 καὶ ὁμοίᾳ δίαιταν ἔξουσι. καὶ χρόνον μέν τινα διε-
σώσαντο τὰ ξυγκείμενα, μετὰ δὲ Θευδέριχος Ὀδόακρον
λαβὼν, ὥς φασιν, ἐπιβουλῇ ἐς αὐτὸν χρώμενον, νῷ
τε δολερῷ καλέσας ἐπὶ θοίνην ἔκτεινε, καὶ ἀπ' αὐτοῦ
βαρβάρων τῶν πολεμίων προσποιησάμενος ὅσους πε-
ριεῖναι ξυνέπεσεν αὐτὸς ἔσχε τὸ Γότθων τε καὶ Ἰταλιω-
26 τῶν κράτος. καὶ βασιλέως μὲν τοῦ Ῥωμαίων οὔτε τοῦ
σχήματος οὔτε τοῦ ὀνόματος ἐπιβατεῦσαι ἠξίωσεν, ἀλλὰ
καὶ ῥὴξ διεβίου καλούμενος (οὕτω γὰρ σφῶν τοὺς
ἡγεμόνας καλεῖν οἱ βάρβαροι νενομίκασι), τῶν μέντοι
κατηκόων τῶν αὐτοῦ προὔστη ξύμπαντα περιβαλλό-
27 μενος ὅσα τῷ φύσει βασιλεῖ ἥρμοσται. δικαιοσύνης
τε γὰρ ὑπερφυῶς ἐπεμελήσατο καὶ τοὺς νόμους ἐν τῷ
βεβαίῳ διεσώσατο, ἔκ τε βαρβάρων τῶν περιοίκων τὴν
χώραν ἀσφαλῶς διεφύλαξε, ξυνέσεώς τε καὶ ἀνδρίας
28 ἐς ἄκρον ἐληλύθει ὡς μάλιστα. καὶ ἀδίκημα σχεδόν
τι οὐδὲν οὔτε αὐτὸς ἐς τοὺς ἀρχομένους εἰργάζετο οὔτε
τῳ ἄλλῳ τὰ τοιαῦτα ἐγκεχειρηκότι ἐπέτρεπε, πλήν γε
δὴ ὅτι τῶν χωρίων τὴν μοῖραν ἐν σφίσιν αὐτοῖς Γότθοι
ἐνείμαντο, ἥνπερ Ὀδόακρος τοῖς στασιώταις τοῖς αὐτοῦ

2 Chron. min. I 320 ‖ 5 Marcell. Com. ad a. 489 ‖ 10 Mal. 384. Euagr. III 27. Theoph. I 131, 13. I 219. 2 ‖ 12—19 περιβαλλόμενος—ἐπέτρεπε] Suid. s. v. Θευδέριχος

2 δίαιταν V] διαίτῃ L ‖ 4 νῷ V] τρόπῳ L ‖ 5 ἐπὶ θοίνην καλέσας L ‖ 10 καὶ ῥὴξ V] ῥήξ τε L | διεβίω L ‖ 11 καλεῖν οἷα βάρβαροι V, οἱ βάρβαροι καλεῖν L ‖ 12 αὐτοῦ Vit.] αὐτοῦ codd. ‖ 13 τῶν φ. βασιλέων L | ἥρμοττε V ‖ 15 περιοικούντων Suid. ‖ 15—16 ἀσφαλῶς τὴν χώραν L ‖ 16 τε L] τε γὰρ V et Suid. | ἀνδρείας L et Suid. ‖ 17 εἰς Suid. | ἐλήλυθεν Suid. | ἀδίκημα] δίκη μὴ L ‖ 18 εἰς Suid. ‖ 19 τὰ om. L | ἐγκεχωρηκότι L ‖ 20 γότθοις L ‖ 21 ἥνπερ V] οὗπερ L | αὐτοῦ Vit.] αὐτοῦ codd.

ἔδωκεν. ἦν τε ὁ Θευδέριχος λόγῳ μὲν τύραννος, ἔργῳ 29
δὲ βασιλεὺς ἀληθὴς τῶν ἐν ταύτῃ τῇ τιμῇ τὸ ἐξ ἀρχῆς
ηὐδοκιμηκότων οὐδενὸς ἧσσον, ἔρως τε αὐτοῦ ἔν τε B 11
Γότθοις καὶ Ἰταλιώταις πολὺς ἤκμασε, καὶ ταῦτα ἄπο
τοῦ ἀνθρωπείου τρόπου. ἑτέρων γὰρ ἕτερα ἐν ταῖς 30
πολιτείαις ἀεὶ αἱρουμένων τὴν ἐφεστῶσαν ἀρχὴν ξυμ-
βαίνει ἀρέσκειν μὲν ἐν τῷ παραυτίκα οἷς ἂν ἐν ἡδονῇ
τὰ πρασσόμενα ᾖ, λυπεῖν δὲ ὧν τῆς γνώμης ἀπ' ἐναν-
τίας χωρήσειεν. ἔτη δὲ ἐπιβιοὺς ἑπτὰ καὶ τριάκοντα 31
ἐτελεύτησε, φοβερὸς μὲν τοῖς πολεμίοις γεγονὼς ἅπασι,
πόθον δὲ αὑτοῦ πολύν τινα ἐς τοὺς ὑπηκόους ἀπολι-
πών. ἐτελεύτησε δὲ τρόπῳ τοιῷδε.

Σύμμαχος καὶ Βοέτιος, ὁ τούτου γαμβρὸς, εὐπα- 32
τρίδαι μὲν τὸ ἀνέκαθεν ἤστην, πρώτω δὲ βουλῆς τῆς
Ῥωμαίων καὶ ὑπάτω ἐγενέσθην ἄμφω. φιλοσοφίαν 33
δὲ ἀσκήσαντε καὶ δικαιοσύνης ἐπιμελησαμένω οὐδενὸς
ἧσσον, πολλοῖς τε ἀστῶν καὶ ξένων χρήμασι τὴν ἀπορίαν
ἰασαμένω καὶ δόξης ἐπὶ μέγα χωρήσαντε ἄνδρας ἐς
φθόνον τοὺς πονηροτάτους ἐπηγαγέτην. οἷς δὴ συκο- 34
φαντοῦσι Θευδέριχος ἀναπεισθεὶς ἅτε νεωτέροις πράγ-
μασιν ἐγχειροῦντε τὼ ἄνδρε τούτω ἔκτεινε καὶ τὰ χρή-
ματα ἐς τὸ δημόσιον ἀνάγραπτα ἐποιήσατο. δειπνοῦντι 35
δέ οἱ ἡμέραις ὀλίγαις ὕστερον ἰχθύος μεγάλου κεφα-
λὴν οἱ θεράποντες παρετίθεσαν. αὕτη Θευδερίχῳ

1—4 ἦν τε—ἤκμασε] καὶ ἦν λόγῳ μὲν Suid. s. v. Θευδέριχος ‖ 9 Mal. 383 ‖ 12 Chron. min. I 333

2 τὸ V] om. L et Suid. ‖ 3 εὐδοκιμηκότων L | ἧσσων V et Suid. ‖ 4 καὶ ταῦτα καὶ L | ἄπο Dind.] ἀπὸ codd. ‖ 5 ἕτερα V] ἕτεροι L | ταῖς L] τε V ‖ 8 ὧν V] ἣν L ‖ 11 αὐτοῦ codd. | πολλήν V ‖ 14 πρῶτοι V ‖ 15—16 ἐγενέσθην. ἄμφω τε φιλοσοφίαν ἀσκ. L ‖ 17 ἀστῶν V] αὐτῶν L ‖ 19 πονηροτάτους V] πικροτάτους L | ἐπηγαγέστην V ‖ 21 ἐγχειροῦντες V, ἐγχειροῦντας L ‖ 23 ὀλίγαις ἡμέραις L

36 ἔδοξεν ἡ κεφαλὴ Συμμάχου νεοσφαγοῦς εἶναι. καὶ
P 311 τοῖς μὲν ὀδοῦσιν ἐς χεῖλος τὸ κάτω ἐμπεπηγόσι, τοῖς
δὲ ὀφθαλμοῖς βλοσυρόν τι ἐς αὐτὸν καὶ μανικὸν δρῶ-
37 B12 σιν, ἀπειλοῦντί οἱ ἐπὶ πλεῖστον ἐῴκει. περιδεὴς δὲ
τῷ ὑπερβάλλοντι τοῦ τέρατος γεγονὼς καὶ ῥιγώσας
ἐκτόπως ἐς κοίτην τὴν αὐτοῦ ἀπεχώρησε δρόμῳ, τρι-
38 βώνιά τε πολλά οἱ ἐπιθεῖναι κελεύσας ἡσύχαζε. μετὰ
δὲ ἅπαντα εἰς Ἐλπίδιον τὸν ἰατρὸν τὰ ξυμπεσόντα
ἐξενεγκὼν τὴν ἐς Σύμμαχόν τε καὶ Βοέτιον ἁμαρτάδα
39 ἔκλαιεν. ἀποκλαύσας δὲ καὶ περιαλγήσας τῇ ξυμφορᾷ
οὐ πολλῷ ὕστερον ἐτελεύτησεν, ἀδίκημα τοῦτο πρῶτόν
τε καὶ τελευταῖον ἐς τοὺς ὑπηκόους τοὺς αὐτοῦ δρά-
σας, ὅτι δὴ οὐ διερευνησάμενος, ὥσπερ εἰώθει, τὴν
περὶ τοῖν ἀνδροῖν γνῶσιν ἤνεγκε.

a. 526 β΄. Τελευτήσαντός τε αὐτοῦ παρέλαβε τὴν βασι-
λείαν Ἀταλάριχος, ὁ Θευδερίχου θυγατριδοῦς, ὀκτὼ
γεγονὼς ἔτη καὶ ὑπὸ τῇ μητρὶ Ἀμαλασούνθῃ τρεφό-
2 μενος. ὁ γάρ οἱ πατὴρ ἤδη ἐξ ἀνθρώπων ἠφάνιστο.
χρόνῳ τε οὐ πολλῷ ὕστερον Ἰουστινιανὸς ἐν Βυζαντίῳ
3 τὴν βασιλείαν παρέλαβεν. Ἀμαλασοῦνθα δὲ ἅτε τοῦ
παιδὸς ἐπίτροπος οὖσα, τὴν ἀρχὴν διῳκεῖτο, ξυνέσεως
μὲν καὶ δικαιοσύνης ἐπὶ πλεῖστον ἐλθοῦσα, τῆς δὲ
4 φύσεως ἐς ἄγαν τὸ ἀρρενωπὸν ἐνδεικνυμένη. ὅσον τε

15 Chron. min. II 235 (526) ‖ 22—13, 2 δικαιοσύνης—ἔχρῃζον] Suid. s. v. Ἀμαλασούνθα

1 ἔδοξε L | ἡ om. L ‖ 3 βλοσσυρόν V | ἐς αὐτὸν V] om. L ‖ 5 τοῦ τέρατος τῶ ὑπερβάλλοντι L ‖ 6 αὐτοῦ codd. ‖ 7 ἐπιθῆναι L ‖ 8 ἐς L | τὸν L] om. V ‖ 10 συμφορᾶ L ‖ 12 τε om. L | αὐτοῦ codd. ‖ 15 Τελευτήσαντος δὲ Kraš. ‖ 16 θυγατριδούς L ‖ 18 ὁ] οὐ L ‖ 20 ἀμαλασούνθα hic et infra semper codd. ‖ 21 διοικεῖτο V ‖ 22 δὲ] τε Suid. ‖ 23 τὸ ἀρρεννωπὸν L, καὶ τὸ ἀρρενωπὸν Suid. | ἐπιδεικνυμένη Suid. | τε om. Suid.

χρόνον τῆς πολιτείας προὔστη, οὐδένα τῶν πάντων
Ῥωμαίων ἐς τὸ σῶμα ἐκόλασεν ἢ χρήμασιν ἐζημίωσεν.
οὐ μὴν οὐδὲ Γότθοις ξυνεχώρησεν ἐς τὴν ἐς ἐκείνους 5
ἀδικίαν ὀργῶσιν, ἀλλὰ καὶ τοῖς Συμμάχου τε καὶ Βοε-
τίου παισὶ τὴν οὐσίαν ἀπέδωκεν. ἡ μὲν οὖν Ἀμαλα- 6
σοῦνθα τὸν παῖδα ἐβούλετο τοῖς Ῥωμαίων ἄρχουσι τὰ B 13
ἐς τὴν δίαιταν ὁμότροπον· καταστήσασθαι καὶ φοιτᾶν
ἐς γραμματιστοῦ ἤδη ἠνάγκαζε. τρεῖς τε ἀπολεξαμένη 7
τῶν ἐν Γότθοις γερόντων, οὕσπερ ἠπίστατο μᾶλλον
ἁπάντων ξυνετούς τε καὶ ἐπιεικεῖς εἶναι, ξυνδιαιτᾶ-
σθαι Ἀταλαρίχῳ ἐκέλευε. Γότθοις δὲ ταῦτα οὐδαμῇ 8
ἤρεσκε. τῆς γὰρ ἐς τοὺς ὑπηκόους ἀδικίας ἐπιθυμίᾳ
βαρβαρικώτερον πρὸς αὐτοῦ ἄρχεσθαι ἤθελον. καί 9
ποτε ἡ μὲν μήτηρ ἁμαρτάνοντά τι ἐν τῷ κοιτῶνι τὸν
παῖδα λαβοῦσα ἐρράπισε· καὶ ὃς δεδακρυμένος ἐς τὴν
ἀνδρωνῖτιν ἐνθένδε ἀπῆλθε. Γότθοι δὲ αὐτῷ ἐντυ- 10
χόντες δεινὰ ἐποιοῦντο καὶ τῇ Ἀμαλασούνθῃ λοιδο-
ρούμενοι ἰσχυρίζοντο βούλεσθαι αὐτὴν τὸν παῖδα ἐξ P 312
ἀνθρώπων ἀφανιεῖν ὅτι τάχιστα, ὅπως αὐτὴ ἑτέρῳ
ἀνδρὶ ἐς κοίτην ἐλθοῦσα Γότθων τε καὶ Ἰταλιωτῶν
ξὺν αὐτῷ ἄρχοι. ξυλλεγέντες τε, ὅσοι δὴ ἐν αὐτοῖς 11
λόγιμοι ἦσαν καὶ παρὰ τὴν Ἀμαλασοῦνθαν ἐλθόντες
ᾐτιῶντο οὐκ ὀρθῶς σφίσιν οὐδὲ ᾗ ξυμφέρει τὸν βασιλέα

---

20 *Γότθων τε καὶ Ἰταλιωτῶν* om. Suid.

---

3 *ἐς ἐκείνους V*] *ἐκείνων L* ‖ 4—6 *ἀλλὰ—ἐβούλετο*] *ἐβούλετο δὲ καὶ τὸν παῖδα* Suid. ‖ 4 *τοῖς*] *τῆς V* ‖ 5 *ἀπέδωκε L* ‖ 11 *ἐκέλευσε* Suid. | *δὲ* om. *L* ‖ 12 *τῆς*] *τῇ L* ‖ 13 *ἄρχεσθαι V* Suid.] *ἄγεσθαι L* ‖ 14 *μὲν* om. Suid. | *κοιτῶνι*] *κοινῷ* Suid. ‖ 15—16 *τὴν ἀνδρωνῖτιν* Suid.] *τὴν ἀνδρωνίτην V*, *τὸν ἀνδρωνίτην L* ‖ 18 *βούλεσθαί γε (τε)* Suid. ‖ 21 *ἄρχη V* | *τε*] *δὲ* Suid. ‖ 21—22 *ὅσοι—ἐλθόντες* om. Suid. ‖ 23 *σφίσιν*] *φησιν L* ‖ 23 *οὐδὲ—βασιλέα*] *οὐδέει τὸν βασιλέα ξυμφέρει L* | *ᾗ*] *οἱ* Suid. | *ξυμφέρει* om. Suid.

12 *παιδεύεσθαι. γράμματά τε γὰρ παρὰ πολὺ κε-*
χωρίσθαι ἀνδρίας, καὶ διδασκαλίας γερόντων ἀνθρώ-
πων ἔς τε τὸ δειλὸν καὶ ταπεινὸν ἀποκρίνεσθαι ἐκ
13 *τοῦ ἐπὶ πλεῖστον. δεῖν τοίνυν τὸν ἔν τινι ἔργῳ τολ-*
μητήν τε καὶ δόξῃ μέγαν ἐσόμενον, φόβου τοῦ ἐκ
B 14 *διδασκάλων ἀπαλλαγέντα, τὰς ἐν τοῖς ὅπλοις μελέτας*
14 *ποιεῖσθαι. ἔλεγον δὲ ὡς οὐδὲ Θευδέριχός ποτε Γότθων*
15 *τινὰς τοὺς παῖδας ἐς γραμματιστοῦ πέμπειν ἐῴη. λέγειν*
γὰρ ἅπασιν ὡς, ἤνπερ αὐτοῖς τὸ ἀπὸ τοῦ σκύτους
ἐπιγένηται δέος, οὐ μήποτε ξίφους ἢ δορατίου ὑπερ-
16 *φρονεῖν ἀξιώσουσιν. ἐννοεῖν τε αὐτὴν ἐδικαίουν ὡς*
ἄρα οἱ ὁ πατὴρ Θευδέριχος χώρας τε τοσαύτης κύριος
γεγονὼς καὶ βασιλείαν οὐδαμόθεν αὐτῷ προσήκουσαν
περιβαλλόμενος τελευτήσειε, καίπερ γραμμάτων οὐδὲ
17 *ὅσον ἀκοὴν ἔχων. „οὐκοῦν, ὦ δέσποινα," ἔφασαν, „παι-*
„δαγωγοὺς μὲν τούτους χαίρειν τανῦν ἔα, σὺ δὲ Ἀτα-
„λαρίχῳ ὁμοδιαίτους ἥλικάς τινας δίδου, οἵπερ αὐτὸν
„τὰ ἐς τὴν ἡλικίαν ξυνακμάζοντες ἐς τὴν ἀρετὴν κατά
„γε τὸν βάρβαρον νόμον ὁρμήσουσι."
18 *Ταῦτα ἐπεὶ ἤκουσεν Ἀμαλασοῦνθα, οὐκ ἐπῄνεσε*
μέν, δείσασα δὲ τὴν τῶν ἀνθρώπων ἐπιβουλήν, δόκη-
σίν τε παρείχετο ὡς πρὸς ἡδονῆς αὐτῇ οἱ λόγοι ἐγί-

---

1 *παρὰ* om. Suid. ‖ 1—2 *κεχώρισται L* ‖ 2 *ἀνδρείας L* | *διδασκαλία L* ‖ 3 *τε* om. *L* | *καὶ τὸ ταπ. L* et Suid. | *ἀποκρίνεται L* ‖ 7—9 *ὡς—ἅπασιν* om. Suid. ‖ 10 *ξίφει L* ‖ 11 *ἀξιώσωσιν V* ‖ 11—15 *ἐννοεῖν—ἔχων* om. Suid. ‖ 12 *ὁ πατὴρ* om. *L* ‖ 14 *περιβαλλομένῳ L* | *καίπερ* scripsi] *καὶ περὶ* codd., *καίπερ περὶ* Scaliger ‖ 16 *τανῦν* om. Suid. ‖ 17 *παῖδας ὁμοδιαίτους* Suid. | *ἥλικάς τινας L* Christ] *ἥλικας V* Suid. | *αὐτὸν*] *αὐτῷ L* ‖ 18 *ἀρετὴν V* Suid.] *ἀρχὴν L* ‖ 19 *ὁρμήσουσι L* et Suid.] *ὁρμήσωσι V* ‖ 20 *Ταῦτα—Ἀμαλασοῦνθα*] *Ἡ δὲ* Suid. | *ἐπεὶ*] *ἐπειδὴ L* | *ἤκουσεν*] *ἤ* evanuit in *V* ‖ 21 *τῶν ἀνθρώπων*] *ἐξ αὐτῶν* Suid. ‖ 21—13, 2 *δόκησίν—ἔχρῃζον*] *ξυνεχώρησε πάντα ὅσα οἱ βάρβαροι ἤθελον* Suid. ‖ 22—13, 1 *ἐγένοντο L*

νοντο, καὶ ξυνεχώρει ἅπαντα ὅσων οἱ βάρβαροι αὐτῆς
ἔχρῃζον. τῶν τε γερόντων Ἀταλάριχον ἐκλελοιπότων 19
παῖδες αὐτῷ τινες ξυνῆσαν κοινωνοὶ τῆς διαίτης ἐσό-
μενοι, οὔπω μὲν ἡβηκότες, χρόνῳ δὲ οὐ πολλῷ προ-
τερεύοντες, οἵπερ αὐτὸν, ἐπειδὴ τάχιστα ἐς ἥβην ἦλθεν,
ἔς τε μέθην καὶ γυναικῶν μίξεις παρακαλοῦντες, κα-
κοήθη τε διαφερόντως εἶναι καὶ τῇ μητρὶ ὑπὸ ἀβελ-
τερίας ἀπειθέστερον κατεστήσαντο. ὥστε οὐδὲ μετα- 20 B15
ποιεῖσθαι αὐτῆς τὸ παράπαν ἠξίου, καίπερ τῶν βαρ-
βάρων ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς ἐπ' αὐτὴν ἤδη ξυνισταμένων,
οἵ γε καὶ τῶν βασιλείων ἀναχωρεῖν τὴν ἄνθρωπον
ἀνέδην ἐκέλευον. Ἀμαλασοῦνθα δὲ οὔτε κατωρρώδησε 21
τὴν τῶν Γότθων ἐπιβουλὴν οὔτε οἷα γυνὴ ἐμαλθακί-
σθη, ἀλλ' ἔτι τὸ βασιλικὸν ἀξίωμα ἐνδεικνυμένη, τρεῖς
ἀπολέξασα τοὺς ἐν τοῖς βαρβάροις λογιμωτάτους τε
καὶ αὐτῇ αἰτιωτάτους τῆς στάσεως, ἐκέλευεν ἐς τὰς
τῆς Ἰταλίας ἐσχατιὰς ἰέναι, οὐχ ἅμα μέντοι, ἀλλ' ὡς
πορρωτάτω ἀλλήλων· τῷ δὲ λόγῳ ἐστέλλοντο, ἐφ' ᾧ
τὴν χώραν φυλάξωσιν ἐκ τῆς τῶν πολεμίων ἐφόδου.
ἀλλ' οὐδέν τι ἧσσον οἱ ἄνδρες οὗτοι διά τε τῶν φίλων 22
καὶ τῶν ξυγγενῶν (ξυνήεσαν γὰρ ἔτι καὶ μακρὰν ὁδὸν
πορευόμενοι ἐς αὐτοὺς ἅπαντες) Ἀμαλασούνθῃ τὰ ἐς
τὴν ἐπιβουλὴν ἐξηρτύοντο. ἅπερ οὐκέτι φέρειν ἡ
γυνὴ οἵα τε οὖσα ἐπενόει τοιάδε. πέμψασα ἐς Βυζάν- 23 P313
τιον Ἰουστινιανοῦ βασιλέως ἀνεπυνθάνετο εἴπερ αὐτῷ
βουλομένῳ εἴη Ἀμαλασοῦνθαν τὴν Θευδερίχου παρ'
αὐτὸν ἥκειν. βούλεσθαι γὰρ αὐτὴν ἐξ Ἰταλίας ἀπαλ-

7—8 ἀβελτερίας Dind.] ἀβελτηρίας codd. || 9 αὐτῇ *V* || 12 ἀναίδην *V* || 13—14 ἐμαλακίσθη *L* || 19 φυλάξουσιν *L* || 21 ξυγγενῶν ξυνήεσαν, καίπερ μακρὰν *L* | ξυνίεσαν *V* || 22 καὶ ἀμαλασούνθῃ *L* || 24 οὖσα *V*] ἦν *L*

24 λάσσεσθαι ὅτι τάχιστα. βασιλεὺς δὲ τῷ λόγῳ ἡσθεὶς
ἐλθεῖν τε τὴν γυναῖκα ἐκέλευε καὶ τῶν Ἐπιδάμνου
οἴκων τὸν κάλλιστον ἐν παρασκευῇ ἐπέστελλε γενέσθαι,
ὅπως ἐπειδὰν Ἀμαλασοῦνθα ἐνταῦθα ἴοι, καταλύοι τε
αὐτόσε καὶ χρόνον διατρίψασα ὅσον ἂν αὐτῇ βουλο-
25 μένῃ εἴη, οὕτω δὴ κομίζηται ἐς Βυζάντιον. ταῦτα
B 16 ἐπεὶ Ἀμαλασοῦνθα ἔγνω, ἄνδρας ἀπολέξασα Γότθους,
δραστηρίους τε καὶ αὐτῇ ἐς τὰ μάλιστα ἐπιτηδείους
ἔστελλεν ἐφ' ᾧ τοὺς τρεῖς ἀποκτενοῦσιν, ὧν ἄρτι ἐμνή-
σθην ἅτε τῆς στάσεως αἰτιωτάτους αὐτῇ γενομένους.
26 αὐτὴ δὲ ἄλλα τε χρήματα καὶ τετρακόσια χρυσοῦ κεν-
τηνάρια ἐν νηὶ μιᾷ ἐνθεμένη, ἐς ταύτην τε ἐμβιβάσασα
τῶν οἱ πιστοτάτων τινάς, πλεῖν μὲν ἐκέλευσεν εἰς
Ἐπίδαμνον, ἀφικομένους δὲ ὁρμίζεσθαι μὲν ἐν τῷ
ταύτης λιμένι, τῶν δὲ φορτίων, ἕως αὐτὴ ἐπιστέλλοι,
27 μηδ' ὁτιοῦν ἐκφορεῖν τῆς νεώς. ἔπρασσε δὲ ταῦτα,
ὅπως, ἢν μὲν ἀπολωλέναι τοὺς τρεῖς πύθηται, μένοι
τε αὐτοῦ καὶ τὴν ναῦν μεταπέμποιτο, οὐδὲν ἔτι ἔχουσα
πρὸς τῶν ἐχθρῶν δέος· ἢν δὲ αὐτῶν τινα περιεῖναι
ξυμβαίνῃ, οὐδεμιᾶς οἱ ἀγαθῆς ἀπολελειμμένης ἐλπίδος,
πλέοι τε κατὰ τάχος καὶ ἐς γῆν τὴν βασιλέως ξὺν τοῖς
28 χρήμασι διασώζοιτο. τοιαύτῃ μὲν γνώμῃ Ἀμαλασοῦνθα
ἐς Ἐπίδαμνον τὴν ναῦν ἔπεμπε, καὶ ἐπεὶ ἀφίκετο ἐς
τὸν Ἐπιδαμνίων λιμένα, οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες τὰ
29 ἐντεταλμένα ἐποίουν. ὀλίγῳ δὲ ὕστερον Ἀμαλασοῦνθα,
τῶν φόνων οἱ ἐξειργασμένων ᾗπερ ἐβούλετο, τήν τε

1 δὲ V] τε L ‖ 2—3 τῶν Ἐπιδάμνου οἴκων scripsi] τῶν ἐπιδάμνων οἶκον V, τὸν ἐπιδάμνω οἶκον L ‖ 4 ὅπως V] ὅπερ L | ἐνταῦθα om. L ‖ 5 αὐτοῦσε L ‖ 6 κομίζηται V] κομίζεται L, κομίζοιτο Herw. ‖ 7 ἔγνω] Ἔ deest in V ‖ 13 οἱ πιστοτάτων V] εὐπιστοτάτων L | εἰς om. L ‖ 15 αὐτὴ] αὔτη V | ἐπιστέλλει L ‖ 16 ἔπρασε V ‖ 17 μένη L ‖ 23 Ἐπίδαμνον] Ἔ deest in V | ἔπεμπε V] ἔστελλε L

ναῦν μετεπέμπετο καὶ μένουσα ἐπὶ Ῥαβέννης τὴν ἀρχὴν
ὡς ἀσφαλέστατα ἐκρατύνατο.

γʹ. Ἦν δέ τις ἐν Γότθοις Θευδάτος ὄνομα, τῆς
Θευδερίχου ἀδελφῆς Ἀμαλαφρίδης υἱὸς, πόρρω που
ἤδη ἡλικίας ἥκων, λόγων μὲν Λατίνων μεταλαχὼν καὶ
δογμάτων Πλατωνικῶν, πολέμων δὲ ἀμελετήτως παντά- P 314
πασιν ἔχων, μακράν τε ἀπολελειμμένος τοῦ δραστηρίου, B 17
ἐς μέντοι φιλοχρηματίαν δαιμονίως ἐσπουδακώς. οὗτος 2
ὁ Θευδάτος πλείστων μὲν τῶν ἐν Τούσκοις χωρίων
κύριος ἐγεγόνει, βιαζόμενος δὲ καὶ τὰ λειπόμενα τοὺς
κεκτημένους ἀφαιρεῖσθαι ἐν σπουδῇ εἶχε. γείτονα γὰρ
ἔχειν συμφορά τις Θευδάτῳ ἐδόκει εἶναι. ταύτην αὐτῷ 3
Ἀμαλασοῦνθα τὴν προθυμίαν ἀναστέλλειν ἠπείγετο,
καὶ ἀπ' αὐτοῦ ἤχθετό τε αὐτῇ ἐς ἀεὶ καὶ χαλεπῶς
εἶχεν. ἐβουλεύετο οὖν Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ Τουσκίαν 4
ἐνδοῦναι, ἐφ' ᾧ χρήματά τε πολλὰ καὶ βουλῆς πρὸς
αὐτοῦ ἀξίωμα κομισάμενος ἐν Βυζαντίῳ τὸ λοιπὸν
διατρίβοι. ταῦτα Θευδάτου βεβουλευμένου πρέσβεις 5
ἐκ Βυζαντίου παρὰ τὸν Ῥώμης ἀρχιερέα ἧκον, ὅ τε
τῆς Ἐφέσου ἱερεὺς Ὑπάτιος καὶ Δημήτριος ἐκ τῶν ἐν
Μακεδόσι Φιλίππων, δόξης ἕνεκεν, ἣν Χριστιανοὶ ἐν
σφίσιν αὐτοῖς ἀντιλέγουσιν ἀμφιγνοοῦντες. τὰ δὲ 6
ἀντιλεγόμενα ἐγὼ ἐξεπιστάμενος ὡς ἥκιστα ἐπιμνή-
σομαι. ἀπονοίας γὰρ μανιώδους τινὸς ἡγοῦμαι εἶναι
διερευνᾶσθαι τὴν τοῦ θεοῦ φύσιν, ὁποία ποτέ ἐστιν.

---

2 ἐκρατύνατο V] ἐκρατύνετο L ‖ 3—18 Ἦν δέ—διατρίβοι] ὅτι ἦν τις ἐν γότθοις κτλ. W ‖ 3 Γότθοις] Γ deest in V ‖ 4 ἀμαλαφρίδος L ‖ 13 ἀμαλασούνθης W ‖ 15 ἐβούλετο V ‖ 15—16 τουσκίανιν δοῦναι V ‖ 16 ἐνδοῦναι, ἐφ' ᾧ] ἐνδοῦναι * W ‖ 17 κομισαμε/// W ‖ 18 διατρίβει V ‖ 19 ἥκων L ‖ 22 ἀμφαγνοοῦντες L ‖ 23—24 ἐπιμνησθήσομαι V et Vit., sed cf. I 342, 18. hist. arcana cap. 15, 25 ‖ 24 τινὰς V

7 *ἀνθρώπῳ γὰρ οὐδὲ τὰ ἀνθρώπεια ἐς τὸ ἀκριβὲς οἶμαι*
καταληπτά, μή τί γε δὴ τὰ εἰς θεοῦ φύσιν ἥκοντα.
ἐμοὶ μὲν οὖν ταῦτα ἀκινδύνως σεσιωπήσθω μόνῳ τῷ
8 *μὴ ἀπιστεῖσθαι τὰ τετιμημένα. ἐγὼ γὰρ οὐκ ἂν οὐδὲν*
ἄλλο περὶ θεοῦ ὁτιοῦν εἴποιμι ἢ ὅτι ἀγαθός τε παν-
τάπασιν εἴη καὶ ξύμπαντα ἐν τῇ ἐξουσίᾳ τῇ αὐτοῦ
9 B 18 *ἔχει. λεγέτω δὲ ὥς πη ἕκαστος γινώσκειν ὑπὲρ αὐτῶν*
οἴεται, καὶ ἱερεὺς καὶ ἰδιώτης. Θευδάτος δὲ ξυγγενό-
μενος λάθρα τοῖς πρέσβεσι τούτοις ἀγγέλλειν ἐπέστελλεν
Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ ἅπερ αὐτῷ βεβουλευμένα εἴη,
ἐξειπὼν ὅσα μοι ἄρτι δεδήλωται.
10 *Ἐν τούτῳ δὲ Ἀταλάριχος ἐς κραιπάλην ἐμπεπτω-*
κὼς ὅρον οὐκ ἔχουσαν νοσήματι μαρασμοῦ ἥλω. διὸ
11 *δὴ Ἀμαλασοῦνθα διηπορεῖτο. οὔτε γὰρ ἐπὶ τῇ τοῦ*
παιδὸς γνώμῃ τὸ θαρσεῖν εἶχεν, εἰς τοῦτο ἀτοπίας
ἐληλακότος, ἤν τε αὐτὸς Ἀταλάριχος ἐξ ἀνθρώπων
ἀφανίζηται, οὐκ ᾤετο αὐτῇ τὸν βίον ἐν τῷ ἀσφαλεῖ
τὸ λοιπὸν ἔσεσθαι, Γότθων τοῖς λογιμωτάτοις προσ-
12 *κεκρουκυίᾳ. διὸ δὴ τὸ Γότθων τε καὶ Ἰταλιωτῶν*
κράτος ἐνδιδόναι Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ, ὅπως αὐτὴ σώ-
13 *ζοιτο, ἤθελεν. ἐτύγχανε δὲ Ἀλέξανδρος, ἀνὴρ ἐκ βου-*
λῆς, σύν τε Δημητρίῳ καὶ Ὑπατίῳ ἐνταῦθα ἥκων.
14 *ἐπειδὴ γὰρ τὸ μὲν Ἀμαλασούνθης πλοῖον ἐν τῷ Ἐπι-*
δάμνου λιμένι ὁρμίζεσθαι βασιλεὺς ἤκουσεν, αὐτὴν δὲ
μέλλειν ἔτι, καίπερ χρόνου τριβέντος συχνοῦ, ἔπεμψε

2 *μή τί V*] *μή τοί L* | *εἰς*] *ἐς L* ‖ 3 *τῷ* Maltr.] *τὸ* codd. ‖ 4 *ἀπιστῆσαι L* | *τὰ L*] om. *V* | *οὐδὲν V*] *οὐδὲ L* ‖ 5 *ὁτιοῦν V*] *ὅτι ἂν L* ‖ 6 *αὐτοῦ* codd. ‖ 7 *ἔχοι* Kraš. | *ὥσπερ γινώσκειν ἕκαστος L* ‖ 8 *ἰδιότης L* | *Θευδάτος*] *Θ* deest in *V* ‖ 13 *εἴλω V* ‖ 15 *θαρρεῖν L* ‖ 16 *ἤν τε V*, *ἅτε L* | *αὐτὸς*] *αὐτ V* ‖ 17 *αὐτῇ V*] *αὐτῆς L* ‖ 19 *τὸ L*] *τῶν V* ‖ 20 *αὐτὴ V* ‖ 22 *ξὺν L* | *καὶ*] *K* deest in *V* ‖ 23—24 *ἐπιδάμνῳ V* ‖ 24 *βασιλεὺς ὁρμίζεσθαι L* ‖ 25 *ἔτι V*] om. *L*

τὸν Ἀλέξανδρον, ἐφ' ᾧ κατασκεψάμενος ἅπαντα τὰ
ἀμφὶ τῇ Ἀμαλασούνθῃ ἀγγείλειε· τῷ δὲ λόγῳ πρεσβευ- 15 P 315
τὴν τὸν Ἀλέξανδρον βασιλεὺς ἔπεμψε, τοῖς τε ἀμφὶ
τῷ Λιλυβαίῳ ξυνταραχθεὶς (ἅπερ μοι ἐν τοῖς ἔμπροσθεν
λόγοις δεδήλωται) καὶ ὅτι Οὖννοι δέκα ἐκ τοῦ ἐν
Λιβύῃ στρατοπέδου, δρασμῷ ἐχόμενοι, ἐς Καμπανίαν
ἀφίκοντο, Οὐλίαρίς τε αὐτούς, ὃς Νεάπολιν ἐφύλασσεν, B 19
Ἀμαλασούνθης οὔτι ἀκουσίου ὑπεδέξατο, Γότθοι τε
Γήπαισι τοῖς ἀμφὶ Σίρμιον πολεμοῦντες, πόλει Γρα-
τιανῇ, ἐν τῇ Ἰλλυριῶν ἐσχατιᾷ κειμένῃ, ὡς πολεμίᾳ
ἐχρήσαντο. ἅπερ Ἀμαλασούνθῃ ἐπικαλῶν γράμματά 16
τε γράψας τὸν Ἀλέξανδρον ἔπεμψεν. ὃς ἐπειδὴ ἐν
Ῥώμῃ ἐγένετο, τοὺς μὲν ἱερεῖς αὐτοῦ εἴασε πράσσοντας
ὧν ἕνεκα ἦλθον, ἐς δὲ Ῥάβενναν αὐτὸς κομισθεὶς καὶ
Ἀμαλασούνθῃ ἐς ὄψιν ἥκων, τούς τε βασιλέως λόγους
ἀπήγγειλε λάθρα καὶ τὰ γράμματα ἐς τὸ ἐμφανὲς ἐνε-
χείρισεν. ἐδήλου δὲ ἡ γραφὴ τάδε „Τὸ ἐν Λιλυβαίῳ 17
„φρούριον, ἡμέτερον ὄν, βίᾳ λαβοῦσα ἔχεις, καὶ βαρ-
„βάρους δραπέτας ἐμοὺς γεγενημένους δεξαμένη ἀπο-
„δοῦναι οὔπω καὶ νῦν ἔγνωκας, ἀλλὰ καὶ Γρατιανὴν
„τὴν ἐμὴν τὰ ἀνήκεστα, οὐδέν σοι προσῆκον, εἰργάσω.
„ὅθεν ὥρα σοι ἐκλογίζεσθαι ποία ποτὲ τούτοις τελευτὴ 18
„γένοιτο.“ ταῦτα ὡς ἀπενεχθέντα ἡ γυνὴ τὰ γράμ- 19
ματα ἀνελέξατο, ἀμείβεται τοῖσδε „Βασιλέα μέγαν τε
„καὶ ἀρετῆς μεταποιούμενον, ὀρφανῷ παιδὶ καὶ ὡς

4 cf. I 440, 20

4 τὸ λιλύβαιον *L* ‖ 5 ἐκ *V*] ἀπὸ *L* ‖ 6 Λιβύῃ] τῷ λιλυβαίῳ *V* | δρασμῷ *L*] δρασμοῦ *V* ‖ 7 ἀφίκοντο edd.] ἀφίκοιντο codd. | αὐτὸς *L* | νέαν πόλιν *V* | ἐφύλασεν *V* ‖ 8 ἀκουσίου *V*] ἑκουσίως *L* | ὑπεδέξατο *V*] ἐδέξατο *L* | τε *V*] δὲ *L* ‖ 9 γήπεσι *V* ‖ 13 εἴασεν *L* ‖ 22 ὥρα σοι ἐκλογίζεσθαι *V*] ἄρα σοι ἐκλογίζεσθαι προσήκει *L* ‖ 24 ἀμείβεται *V*] ἠμείβετο *L* ‖ 25 καὶ ἀρ.] αἱ ἀρ. *V*

„ἥκιστα τῶν πρασσομένων ἐπαισθανομένῳ μᾶλλον ξυλ-
„λαβέσθαι εἰκὸς ἢ ἐξ οὐδεμιᾶς αἰτίας διάφορον εἶναι.
20 „ἀγὼν γάρ, ἢν μὴ ἐκ τοῦ ἀντιπάλου ξυσταίη, οὐδὲ
21 „τὴν νίκην εὐπρεπῆ φέρει. σὺ δὲ τὸ Λιλύβαιον Ἀτα-
„λαρίχῳ ἐπανασείεις καὶ φυγάδας δέκα καὶ στρατιωτῶν
„ἐπὶ πολεμίους τοὺς σφετέρους ἰόντων ἁμαρτάδα ξυμ-
22 B20 „πεσοῦσαν ἀγνοίᾳ τινὶ ἐς πόλιν φιλίαν. μὴ δῆτα, μὴ
„σύ γε, ὦ βασιλεῦ, ἀλλ' ἐνθυμοῦ μὲν ὡς, ἡνίκα ἐπὶ
„Βανδίλους ἐστράτευες, οὐχ ὅσον σοι ἐμποδὼν ἔστη-
„μεν, ἀλλὰ καὶ ὁδὸν ἐπὶ τοὺς πολεμίους καὶ ἀγορὰν
„τῶν ἀναγκαιοτάτων σὺν προθυμίᾳ πολλῇ ἔδομεν,
„ἄλλων τε καὶ ἵππων τοσούτων τὸ πλῆθος, ἀφ' ὧν
23 „σοι ἡ τῶν ἐχθρῶν ἐπικράτησις μάλιστα γέγονε. καί-
„τοι ξύμμαχος ἂν καὶ φίλος δικαίως καλοῖτο οὐχ ὃς
„ἂν τὴν ὁμαιχμίαν ἐς τοὺς πέλας προΐσχοιτο μόνον,
„ἀλλὰ καὶ ὃς ἄν τῳ ἐς πόλεμον ἕκαστον, ὅτου ἂν
24 „δέοιτο, ὑπουργῶν φαίνοιτο. ἐκλογίζου δὲ ὡς τηνι-
„καῦτα ὁ στόλος ὁ σὸς οὔτε ἀλλαχῇ ἐκ τοῦ πελάγους
„εἶχεν ὅτι μὴ Σικελίᾳ προσχεῖν οὔτε τῶν ἐνθένδε
25 „ὠνηθέντων χωρὶς εἰς Λιβύην ἰέναι. ὥστε σοι τὸ
„τῆς νίκης κεφάλαιον ἐξ ἡμῶν ἐστιν. ὁ γὰρ τοῖς
„ἀπόροις τὴν λύσιν διδοὺς καὶ τὴν ἐντεῦθεν ἀπόβασιν
26 „φέρεσθαι δίκαιος. τί δὲ ἀνθρώπῳ ἥδιον ἂν ἐχθρῶν
„ἐπικρατήσεως, ὦ βασιλεῦ, γένοιτο; καὶ μὴν ἐλασσοῦ-
„σθαι οὐκ ἐν μετρίοις ἡμῖν ξυμβαίνει, οἵ γε οὐχὶ

1 αἰσθανομένω V ‖ 3 ἀγὼν V] ἀνθρώπων L | ἢν] ἦν V | συσταίη L ‖ 4 φέρειν V ‖ 8 ἐνθυμοῦ μὲν ὡς Kraš.] ἐνθυμούμενος codd. ‖ 9 ἐστράτευες V] ἐστράτευσας L ‖ 16 ἄν τῳ scripsi] ἂν τὸ codd. | ἐς πόλεμον ἐς V ‖ 17 ὑπουργεῖν L ‖ 19 εἶχεν ἰέναι ὅτι V | τῶν V] τὴν L ‖ 20 ἐς L | σοι L] om. V ‖ 21 ὁ om. L ‖ 22 τὴν λύσιν V] τὴν om. L | ἐντεῦθεν V] ἐνθένδε L ‖ 23 φέρεσθαι V] ἀποφέρεσθαι L | ἥδιον] ἴδιον V ‖ 25 ξυμβαίνειν V

„κατὰ τὸν τοῦ πολέμου νόμον τὸ τῶν λαφύρων νεμό- P 316
„μεθα μέρος. νῦν δὲ καὶ τὸ Σικελίας Λιλύβαιον, 27
„ἄνωθεν Γότθοις προσῆκον, ἀξιοῖς ἀφαιρεῖσθαι ἡμᾶς,
„πέτραν, ὦ βασιλεῦ, μίαν ὅσον οὐδὲ ἀργυρίου ἀξίαν,
„ἣν ἀνθυπουργεῖν σε Ἀταλαρίχῳ εἰκός γε ἦν, ἐν
„τοῖς ἀναγκαιοτάτοις ξυναραμένῳ, εἴπερ ἄνωθεν τῆς
„σῆς βασιλείας οὖσα ἐτύγχανε.“ ταῦτα μὲν ἐκ τοῦ 28
ἐμφανοῦς Ἀμαλασοῦνθα βασιλεῖ ἔγραψε· λάθρα δὲ αὐτῷ
ξύμπασαν Ἰταλίαν ἐγχειριεῖν ὡμολόγησεν. οἱ δὲ πρέσ- 29 B21
βεις ἐς Βυζάντιον ἐπανήκοντες ἅπαντα Ἰουστινιανῷ
βασιλεῖ ἤγγειλαν· Ἀλέξανδρος μὲν ἅπερ τῇ Ἀμαλα-
σούνθῃ δοκοῦντα εἴη, Δημήτριος δὲ καὶ Ὑπάτιος ὅσα
Θευδάτου λέγοντος ἤκουσαν, καὶ ὡς δυνάμει μεγάλῃ
ἐν Τούσκοις ὁ Θευδάτος χρώμενος, χώρας τε ἐνταῦθα
τῆς πολλῆς κύριος γεγονὼς, πόνῳ ἂν οὐδενὶ τὰ ὡμο-
λογημένα ἐπιτελεῖν οἷός τε εἴη. οἷς δὴ περιχαρὴς 30
γεγονὼς βασιλεὺς Πέτρον, Ἰλλυριὸν γένος, ἐκ Θεσσα-
λονίκης ὁρμώμενον, ἐς τὴν Ἰταλίαν εὐθὺς ἔστελλεν,
ἕνα μὲν ὄντα τῶν ἐν Βυζαντίῳ ῥητόρων, ἄλλως δὲ
ξυνετόν τε καὶ πρᾶον καὶ ἐς τὸ πείθειν ἱκανὸν πε-
φυκότα.

δ'. Ἐν ᾧ δὲ ταῦτα ἐγίνετο τῇδε, ἐν τούτῳ Θευ-
δάτον Τοῦσκοι πολλοὶ Ἀμαλασούνθῃ διέβαλον βιάσα-
σθαι ἅπαντας τοὺς ταύτῃ ἀνθρώπους καὶ τοὺς ἀγροὺς

1 τοῦ V] om. L ‖ 1—2 νεμώμεθα V ‖ 4 μίαν codd.] forte μι⟨κρ⟩ὰν | ὅσον οὐδὲ L] ὅσον δὴ V ‖ 5 ἀνθυπουργιεῖν L | σε V] σοι L ‖ 7 ταῦτα] αὖτα V ‖ 8—21 λάθρα—πεφυκότα] excerpta sunt in H, eis, quae a p. 15, 18 usque ad p. 19, 8 narrata sunt, summatim attactis. ‖ 9 ξύμπασα H | δὲ] δὴ H ‖ 11 βασιλεῖ om. H | μὲν] δὲ H ‖ 12 δὲ VH] τε L ‖ 13 μεγάλῃ] μόνον superscr. η H ‖ 14 ὁ om. H ‖ 15 τῆς om. H ‖ 17 ὁ βασιλεὺς L ‖ 20 ἱκανῶς H ‖ 22 ἐγένετο LH ‖ 23 διέβαλλον L ‖ 23—24 βιάσασθαι] διεiσασθαι V

ἀφελέσθαι οὐδενὶ λόγῳ, τούς τε ἄλλους ἅπαντας καὶ
οὐχ ἥκιστά γε τὴν βασίλειον οἰκίαν αὐτήν, ἣν δὴ πα-
2 *τριμώνιον Ῥωμαῖοι καλεῖν νενομίκασι. διὸ δὴ ἐς τὰς*
εὐθύνας καλέσασα Θευδάτον ἡ γυνὴ διαρρήδην τε
πρὸς τῶν διαβαλόντων ἐληλεγμένον ἀποτιννύναι πάντα
ἠνάγκασεν, ἅπερ οὐ δέον ἀφείλετο, οὕτω τε αὐτὸν
3 *ἀπεπέμψατο. καὶ ἀπ' αὐτοῦ ἐς ἄγαν τῷ ἀνθρώπῳ*
προσκεκρουκυῖα διάφορος τὸ λοιπὸν ἐγεγόνει ἀνιωμένῳ
ὑπὸ φιλοχρηματίας ὡς μάλιστα, ὅτι διαμαρτάνειν τε
καὶ βιάζεσθαι ἀδύνατος ἦν.

4 B 22 *Ὑπὸ τὸν χρόνον τοῦτον Ἀταλάριχος μὲν τῇ νόσῳ*
10. die mens. Octobr. a. 534. *καταμαρανθεὶς ἐτελεύτησεν, ὀκτὼ τῇ ἀρχῇ ἐπιβιοὺς*
ἔτη. Ἀμαλασοῦνθα δὲ (χρῆν γάρ οἱ γενέσθαι κακῶς)
ἐν οὐδενὶ λόγῳ φύσιν τὴν Θευδάτου ποιησαμένη καὶ
ὅσα αὐτὸν ἔναγχος δράσειεν, οὐδὲν πείσεσθαι ἄχαρι
πρὸς αὐτοῦ ὑπετόπησεν, ἤν τι τὸν ἄνθρωπον ἀγαθὸν
5 P 317 *ἐργάσηται μεῖζον. μεταπεμψαμένη τοίνυν αὐτόν, ἐπειδὴ*
ἧκε, τιθασσεύουσα ἔφασκε χρόνου ἐξεπίστασθαι ὥς οἱ
ὁ παῖς ἐπίδοξος εἴη, ὅτι δὴ ὀλίγῳ ὕστερον τελευτήσειε.
τῶν τε γὰρ ἰατρῶν πάντων ταὐτὰ γινωσκόντων ἀκη-
κοέναι καὶ αὐτὴ τοῦ Ἀταλαρίχου σώματος ἀεὶ μαραι-
6 *νομένου ᾐσθῆσθαι. ἐπεί τε ἀμφὶ αὐτῷ [Θευδάτῳ]*

---

11 Chron. min. I 333

---

1 *ἀφελεῖσθαι V* ‖ 2—3 *πατριμώνιον* Dind.] *πατριμόνιον* codd. ‖ 3 *ῥωμαῖοι V*] om. *L* ‖ 4 *καλέσασα* Hoesch.] *καλέσας* codd. ‖ 5 *διαβαλλόντων L* ‖ 6 *δέον L*] *δεόντως V* ‖ 8 *ἐγεγόνει* post *ἄγαν* transponit *V* ‖ 9 *διαμαρτάνειν* codd.] *δὴ ἁμαρτάνειν* Kraš. ‖ 12 *ἐτελεύτησεν*] *'E* om. *V* ‖ 13 *χρὴν V, χρὴ L* ‖ 14 *λόγου V* ‖ 15 *αὐτὸν V*] *εἰς αὐτὸν L* ‖ 17 *ἐργάζηται L* ‖ 18 *τιθασεύουσα* Dind. | *χρόνῳ L* | *ἐπίστασθαι L* ‖ 19 *δὴ*] *δὲ V* ‖ 20 *ταὐτὰ* Dind.] *ταῦτα* codd. ‖ 22 *ᾐσθῆσθαι*] *αἰσθῆναι L* | *ἐπεί τε ἀμφὶ αὐτῷ [Θευδάτῳ]* Christ] *ἐπί τε ἀμφὶ αὐτῶ θευδάτω V, ἐπεί τε αὐτῷ ἀμφὶ θευδάτω L*

ἑώρα Γότθους τε καὶ Ἰταλιώτας δόξαν οὐκ ἀγαθήν
τινα ἔχοντας, ἐς ὃν περιεστήκει τὸ Θευδερίχου γένος,
τούτου δὴ αὐτὸν διακαθᾶραι τοῦ αἰσχροῦ ὀνόματος ἐν
σπουδῇ οἱ γενέσθαι, ὅπως μή τι αὐτῷ καλουμένῳ ἐς
τὴν βασιλείαν ἐμπόδιον εἴη. ἅμα δὲ καὶ τὸ δίκαιον 7
αὐτὴν ξυνταράξαι, εἴ γε περισταίη τοῖς ἠδικῆσθαι πρὸς
αὐτοῦ ἤδη αἰτιωμένοις οὐκ ἔχειν μὲν ὅτῳ τὰ ξυμπε-
σόντα σφίσιν ἀγγείλωσι, δεσπότην δὲ τὸν δυσμενῆ
ἔχειν. διὰ ταῦτα μὲν αὐτὸν, οὕτω καθαρὸν γεγενη- 8
μένον, ἐς τὴν βασιλείαν παρακαλεῖν. δεῖν δὲ αὐτὸν
ὅρκοις δεινοτάτοις καταληφθῆναι ὡς ἐς Θευδάτον μὲν
τὸ τῆς ἀρχῆς ὄνομα ἄγοιτο, αὐτῇ δὲ τῷ ἔργῳ τὸ κρά- B 23
τος οὐκ ἔλασσον ἢ πρότερον ἔχοι. ταῦτα ἐπεὶ Θευ- 9
δάτος ἤκουσεν, ἅπαντα ὅσα ἦν βουλομένῃ Ἀμαλασούνθῃ
ὀμωμοκὼς, ἐπὶ λόγῳ τῷ πονηρῷ ὡμολόγησεν, ἐν μνήμῃ
ἔχων ὅσα δὴ ἐκείνη πρότερον ἐς αὐτὸν εἰργασμένη
ἐτύγχανεν. οὕτω μὲν Ἀμαλασοῦνθα πρός τε γνώμης 10
τῆς οἰκείας καὶ τῶν Θευδάτῳ ὀμωμοσμένων ἀπατη-
θεῖσα, ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτὸν κατεστήσατο. πρέσβεις τε 11
πέμψασα ἐς Βυζάντιον ἄνδρας Γότθους Ἰουστινιανῷ
βασιλεῖ ταῦτα ἐδήλου.

Θευδάτος δὲ τὴν ἡγεμονίαν παραλαβὼν, πάντα οἱ 12
τἀναντία ὧν ἐκείνη τε ἤλπισε καὶ αὐτὸς ὑπέσχετο
ἔπρασσε. καὶ Γότθων τῶν πρὸς αὐτῆς ἀνῃρημένων 13

---

1 οὐκ ἀγαθήν *VL* in marg.] ἀναγκασθήν *L* pr. m. ‖ 2 περιειστήκει *L* ‖ 3 τούτου *V*] τοῦτον *L* | διακαθάραι codd. ‖ 4 αὐτὸν *L* ‖ 6 ἠδικεῖσθαι *V* ‖ 7 αὐτοῦ *V*] αὐτοῦ ὡς *L*, αὐτοῦ λέγουσιν ὡς Maltr. ‖ 8 δεσπότην *VL* corr.] om. *L* pr. m. ‖ 10—11 αὐτὸν ὅρκοις αὐτὴν *V* ‖ 12 αὐτῇ *V*, αὐτὴν *L* ‖ 12—13 τῶ ἔργω τὸ κράτος *V*] τὸ ἔργον τὸ κράτος *L* ‖ 13 ἢ *L*] ἢ ὡς *V* ‖ 13—14 θευδᾶτος hic et infra *L* ‖ 15 πονήρω *L* ‖ 18 τῆς *V*] om. *L* | τῶν *V*] τῶ *L* | ὀμωμοσμένη *L* ‖ 22 δὲ *V*] μὲν *L* pr. m., δὲ μὲν *L* rec. m. | οἱ] forte τοι ‖ 23 τὰ ἐναντία *L* | ἤλπισεν *V* ‖ 24 ἔπρασε *V*

τοὺς ξυγγενεῖς ἐπαγαγόμενος, πολλούς τε καὶ λίαν
λογίμους ἐν Γότθοις ὄντας, τῶν τε Ἀμαλασούνθῃ προσ-
ηκόντων ἐκ τοῦ αἰφνιδίου τινὰς ἔκτεινε καὶ αὐτὴν
ἐν φυλακῇ ἔσχεν, οὔπω τῶν πρέσβεων ἐς Βυζάντιον
14 *ἀφικομένων. ἔστι δέ τις λίμνη ἐν Τούσκοις, Βουλσίνη*
καλουμένη, ἧς δὴ ἐντὸς νῆσος ἀνέχει, βραχεῖα μὲν
30. die mensis Aprilis a. 535. 15 *κομιδῇ οὖσα, φρούριον δὲ ἐχυρὸν ἔχουσα. ἐν-*
ταῦθα Θευδάτος τὴν Ἀμαλασοῦνθαν καθείρξας ἐτήρει.
δείσας δὲ, ὅπερ ἐγένετο, μὴ βασιλεῖ ἀπ' αὐτοῦ
προσκεκρουκὼς εἴη, ἄνδρας ἐκ τῆς Ῥωμαίων βουλῆς
Λιβέριόν τε καὶ Ὀπιλίωνα στείλας σὺν ἑτέροις τισὶ,
παραιτεῖσθαι πάσῃ δυνάμει βασιλέα ἐπήγγελλεν, ἰσχυ-
B 24 *ριζομένους μηδὲν πρὸς αὐτοῦ ἄχαρι τῇ Ἀμαλασούνθῃ*
ξυμβῆναι, καίπερ ἐς αὐτὸν ἀνήκεστα δεινὰ εἰργασμένῃ
16 *τὰ πρότερα. καὶ κατὰ ταῦτα αὐτός τε βασιλεῖ ἔγραψε*
καὶ τὴν Ἀμαλασοῦνθαν οὔτι ἑκουσίαν ἠνάγκασε γράψαι.
17 *ταῦτα μὲν οὖν ἐφέρετο τῇδε. Πέτρος δὲ ἤδη ἐπὶ*
P 318 *πρεσβείᾳ ἐστέλλετο προειρημένον αὐτῷ πρὸς τοῦ βασι-*
λέως ἐντυχεῖν μὲν κρύφα τῶν ἄλλων ἁπάντων Θευ-
δάτῳ καὶ ὅρκῳ τὰ πιστὰ παρεχομένῳ ὡς οὐδὲν ἂν
τῶν πρασσομένων ἔκπυστον γένοιτο, οὕτω τε τὰ ἀμφὶ

---

8 Jord. Get. 306. Auct. Marcell. Com. ad a. 534. Chron. min. I 333

---

6 *καλουμένη*] *K* deest in *V* | *ἀνέχει V*] *ἀεί ἐστι L* || 7 *ὀχυρὸν L* || 9 *βασιλείων L* | *αὐτοῦ V*] *αὐτῆς L* || 11 *ὀπιλίονα V*, *ὀπίλιον L* | *ξὺν L* || 12 *πάσῃ L*] *πᾶσι V* | *βασιλείαν L* | *ἐπήγγειλλεν L* || 12—13 *ἰσχυριζομένη L* || 13 *αὐτοῦ V*] *αὐτῆς L* || 14 *ἐς αὐτὸν V*] *αὐτῷ L* || 15 *τὸ πρότερον L* | *ταυτὰ L* || 16 *ἠνάγκασαι L* || 17—24, 7 *Πέτρος—Θευδάτον*] *ὅτι παρὰ ἰουστινιανοῦ πέτρος ἐς ἰταλίαν ἐστέλλετο κτλ. H* || 17 *πέτρω L* || 17—18 *ἤδη—προειρημένον* om. *L* || 18 *πρεσβείᾳ* scripsi] *πρεσβείαν V* | *τοῦ* om. *H* || 18—19 *βασιλέως ἐντέταλτο L* || 19 *τῶν ἄλλων κρύφα H* || 20 *καὶ* om. *VH* || 21 *ἔκπυστον VL* rec. m. corr.] *ἔκπιστον L* pr. m., *ἕκαστον H*

Τουσκίαν ἐν τῷ ἀσφαλεῖ πρὸς αὐτὸν θέσθαι, καὶ 18
Ἀμαλασούνθῃ ξυγγενόμενον λάθρα ξυμπάσης πέρι
Ἰταλίας διοικήσασθαι, ὅπῃ ἑκατέρῳ ξυνοίσειν μέλλει.
ἐς δὲ τὸ ἐμφανὲς ὑπέρ τε τοῦ Λιλυβαίου καὶ τῶν 19
ἄλλων, ὧν ἔναγχος ἐμνήσθην, πρεσβεύσων ᾔει. οὔπω
γάρ τι περὶ τῆς Ἀταλαρίχου τελευτῆς ἢ τῆς Θευδάτου
ἀρχῆς ἢ τῶν Ἀμαλασούνθῃ ξυμπεπτωκότων βασιλεὺς
ἠκηκόει. Πέτρος δὲ ὁδῷ πορευόμενος πρῶτον μὲν 20
τοῖς Ἀμαλασούνθης πρέσβεσι ξυγγενόμενος τὰ ἀμφὶ
τῇ Θευδάτου ἀρχῇ ἔμαθε. γενόμενος δὲ ὀλίγῳ ὕστερον 21
ἐν πόλει Αὐλῶνι, ἣ πρὸς κόλπῳ τῷ Ἰονίῳ κεῖται, ἐν-
ταῦθά τε τοῖς ἀμφὶ Λιβέριόν τε καὶ Ὀπιλίωνα ἐντυ-
χὼν τὰ ξυμπεσόντα ξύμπαντα ἔγνω, ἔς τε βασιλέα
ταῦτα ἀνενεγκὼν αὐτοῦ ἔμεινεν.

Ἐπεὶ δὲ ταῦτα Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς ἤκουσε, Γότ- 22
θους τε καὶ Θευδάτον ξυνταράξαι διανοούμενος, πρὸς
μὲν Ἀμαλασοῦνθαν γράμματα ἔγραφε, δηλοῦντα ὅτι
αὐτῆς ὡς ἔνι μάλιστα μεταποιεῖσθαι ἐν σπουδῇ ἔχοι· B 25
τῷ δὲ Πέτρῳ ἐπέστελλε ταῦτα μηδαμῇ ἀποκρύψασθαι,
ἀλλ' αὐτῷ τε Θευδάτῳ φανερὰ καὶ Γότθοις ἅπασι

---

5 cf 17, 5

---

1 *τουσκία V* ‖ 2 *ἀμαλασούνθῃ δὲ H* | *ξυμπάσης*] *ξυμβάσεις V* | *περὶ* codd. ‖ 3 *διοικήσεσθαι H* | *ἑκατέρων V* | *ξυνείσει L* pr. m., *ξυνοίσει L* rec. m. corr. | *μέλλειν V* ‖ 4 *τοῦ* om. *L* | *τῶν*] *T* om. *V* ‖ 5 *ὧν ἔναγχος ἐμνήσθην* om. *H* | *ᾔει* Hoesch.] *εἴη* codd. ‖ 7 *ἀμαλασούνθων H* | *συμπεπτ. V* ‖ 9 *ἀμαλασουνθαίοις H* ‖ *πρέσβεσιν V* ‖ 10 *τῇ—ἀρχῇ H*] *τῆς—ἀρχῆς VL* | *ἔμαθεν H* ‖ 11 *αὐλῶν L* | *τῷ ἰονίῳ κόλπῳ H* ‖ 11—12 *ἐνταῦθά τε* om. *H* ‖ 12 *τε καὶ VL*] *καὶ H* | *ὀπιλίονα H* ‖ 13 *σύμπαντα L* ‖ 14 *ταῦτα VH*] *πάντα L* | *ἀνενεγκὸν H* ‖ 15 *βασιλεὺς* om. *H* | *ἤκουσεν LH* ‖ 16 *θευδᾶτον* hic et infra *L* ‖ 17 *ἀμαλασούνθα H* | *ἔγραφε VL*] *ἔπεμψε H* | *δηλῶν H* ‖ 18 *αὐτὴ V* | *ἔχει L* ‖ 20 *αὐτοῦ L* | *τε* om. *H* | *καὶ γότθοις ἅπασι φανερὰ L*

23 *καταστήσασθαι. πρέσβεων δὲ τῶν ἐξ Ἰταλίας οἱ μὲν*
ἄλλοι, ἐπειδὴ ἐς Βυζάντιον ἐκομίσθησαν, τὸν πάντα
λόγον βασιλεῖ ἤγγειλαν, καὶ πάντων μάλιστα Λιβέριος.
24 *ἦν γὰρ ὁ ἀνὴρ καλός τε καὶ ἀγαθὸς διαφερόντως,*
λόγου τε τοῦ ἀληθοῦς ἐπιμελεῖσθαι ἐξεπιστάμενος·
25 *Ὀπιλίων δὲ μόνος ἐνδελεχέστατα ἰσχυρίζετο μηδὲν ἐς*
Ἀμαλασοῦνθαν ἁμαρτεῖν Θευδάτον. Πέτρου δὲ ἀφι-
κομένου ἐς Ἰταλίαν Ἀμαλασούνθῃ ξυνέβη ἐξ ἀνθρώπων
26 *ἀφανισθῆναι. Γότθων γὰρ συγγενεῖς τῶν ὑπ᾿ ἐκείνης*
ἀνῃρημένων Θευδάτῳ προσελθόντες οὔτε αὐτῷ οὔτε
σφίσι τὸν βίον ἐν τῷ ἀσφαλεῖ ἰσχυρίζοντο εἶναι, ἢν
γε μὴ αὐτοῖς Ἀμαλασοῦνθα ὅτι τάχιστα ἐκποδὼν γέ-
27 *νηται. ξυγχωροῦντός τε αὐτοῖς, ἐν τῇ νήσῳ γενό-*
28 *μενοι τὴν Ἀμαλασοῦνθαν εὐθὺς ἔκτειναν. ὅπερ Ἰτα-*
λιώτας τε ὑπερφυῶς ἅπαντας καὶ Γότθους τοὺς ἄλλους
29 *ἠνίασεν. ἀρετῆς γὰρ πάσης ἡ γυνὴ ἰσχυρότατα ἐπε-*
30 *μελεῖτο, ὅπερ μοι ὀλίγῳ ἔμπροσθεν εἴρηται. Πέτρος*
μὲν οὖν Θευδάτῳ ἄντικρυς ἐμαρτύρετο καὶ Γότθοις
τοῖς ἄλλοις ὅτι δὴ αὐτοῖς τοῦ δεινοῦ τούτου ἐξειργασ-
μένου ἄσπονδος βασιλεῖ τε καὶ σφίσιν ὁ πόλεμος ἔσται.
31 *Θευδάτος δὲ ὑπὸ ἀβελτερίας τοὺς Ἀμαλασούνθης φονεῖς*
P 319 *ἐν τιμῇ τε καὶ σπουδῇ ἔχων, Πέτρον τε καὶ βασιλέα*
πείθειν ἤθελεν ὡς αὐτοῦ οὐδαμῇ ἐπαινοῦντος, ἀλλ᾿ ὡς
μάλιστα ἀκουσίου, Γότθοις ἐργασθείη τὸ μίασμα τοῦτο.

17 cf. 10, 21

4 *ὁ* om. *H* | *ἀγαθὸς καὶ καλός τε H* ‖ 6 *ἐνδελεχέστατα* om. *H* ‖ 7 *ἀμαλασούνθα H* | *Πέτρου*] *Π* deest in *V* ‖ 9 *ξυγγενεῖς L* ‖ 15 *αἱ γότθους τοὺς ἄλλους V*] *K* deest in *V*, *καὶ τοὺς ἄλλους γότθους L* ‖ 16 *ἡ L*] om. *V* | *ἰσχυρώτατα V* ‖ 17 *ὅπερ V*] *ὥσπερ L* ‖ 18 *θευδάτω τε L* | *ἐμαρτύρατο L* ‖ 18—19 *καὶ γότθους τοὺς ἄλλους V*, *καὶ τοῖς ἄλλοις γότθοις L* ‖ 19 *αὐτοὺς V* ‖ 21 *δὲ V*] *τε L* | *ἀβελτερίας* Dind.] *ἀβελτηρίας* codd. ‖ 22 *τε καὶ σπουδῇ V*] *τε πολλῇ L*

ε'. Ἐν τούτῳ δὲ Βελισάριον ηὐδοκιμηκέναι B 26 1. annus belli
κατὰ Γελίμερός τε καὶ Βανδίλων τετύχηκε. βασιλεὺς (535/6)
δὲ τὰ ἀμφὶ Ἀμαλασούνθῃ ξυνενεχθέντα μαθὼν εὐθὺς
καθίστατο ἐς τὸν πόλεμον, ἔνατον ἔτος τὴν βασιλείαν
ἔχων. καὶ Μοῦνδον μὲν τὸν Ἰλλυριῶν στρατηγὸν ἔς 2
τε Δαλματίαν ἰέναι, τὴν Γότθων κατήκοον, καὶ Σαλώ-
νων ἀποπειράσασθαι ἐκέλευεν (ἦν δὲ ὁ Μοῦνδος
γένος μὲν βάρβαρος, διαφερόντως δὲ τοῖς τε βασιλέως
πράγμασιν εὔνους καὶ ἀγαθὸς τὰ πολέμια), Βελισάριον
δὲ ναυσὶν ἔστελλε, στρατιώτας ἐκ μὲν καταλόγων καὶ
φοιδεράτων τετρακισχιλίους, ἐκ δὲ Ἰσαύρων τρισχιλίους
μάλιστα ἔχοντα. ἄρχοντες δὲ ἦσαν λόγιμοι μὲν Κων- 3
σταντῖνός τε καὶ Βέσσας, ἐκ τῶν ἐπὶ Θρᾴκης χωρίων,
Περάνιος δὲ ἐξ Ἰβηρίας τῆς ἄγχιστα Μήδων, γενό-
μενος μὲν τῶν ἐκ βασιλέως Ἰβήρων, αὐτόμολος δὲ
πρότερον ἐς Ῥωμαίους κατὰ ἔχθος τὸ Περσῶν ἥκων,
καταλόγων δὲ ἱππικῶν μὲν Βαλεντῖνός τε καὶ Μάγνος
καὶ Ἰννοκέντιος, πεζῶν δὲ Ἡρωδιανός τε καὶ Παῦλος
καὶ Δημήτριος καὶ Οὐρσικῖνος, ἀρχηγὸς δὲ Ἰσαύρων
Ἔννης. εἵποντο δὲ καὶ Οὖννοι ξύμμαχοι διακόσιοι 4
καὶ Μαυρούσιοι τριακόσιοι. στρατηγὸς δὲ αὐτοκράτωρ
ἐφ' ἅπασι Βελισάριος ἦν, δορυφόρους τε καὶ ὑπα-
σπιστὰς πολλούς τε καὶ δοκίμους ἔχων. εἵπετο δὲ 5
αὐτῷ καὶ Φώτιος, ὁ τῆς γυναικὸς Ἀντωνίνης υἱὸς ἐκ

3 Lib. Pont. 144, 10

1 βελισάριος L | εὐδοκιμηκέναι L ‖ 2 τετύχηκε] T deest in V ‖ 3 μαλασούνθη V ‖ 4 ἔννατον L ‖ 5 μοῦνδον αὐτὸν L ‖ 7 ἐκέλευΘεν V ‖ 8 δὲ Kraš.] τε codd. | τε Kraš.] τοῦ codd. ‖ 10 ἐκ μὲν V] μὲν ἐκ L | καὶ L] om. V ‖ 12 ἐλλόγιμοι L ‖ 13 βέσσος L ‖ 16 ἔχθος] χ in rasura in L | τὸ V] τὸ τῶν L ‖ 18 ἰνοκέντιος L ‖ 19 οὐσικῖνος L | ἀρχηγὸς] Ἀ deest in V ‖ 24 αὐτῷ καὶ] καὶ om. V | γυναικὸς ⟨αὐτοῦ⟩ Scaliger

B 27 *γάμων προτέρων, νέος μὲν ὢν ἔτι καὶ πρῶτον ὑπη-*
νήτης, ξυνετώτατος δὲ καὶ φύσεως ἰσχὺν ὑπὲρ τὴν
6 *ἡλικίαν δηλώσας. βασιλεύς τε Βελισαρίῳ ἐπέστελλεν*
ἐς Καρχηδόνα μὲν τῷ λόγῳ στέλλεσθαι, ἐπειδὰν δὲ ἐς
Σικελίαν ἀφίκωνται, ὡς δὴ κατὰ χρείαν τινὰ ἐνταῦθα
7 *ἀποβάντας πειρᾶσθαι τῆς νήσου. καὶ ἢν μὲν δυνατὰ*
ᾖ, ὑποχειρίαν αὐτὴν οὐδενὶ πόνῳ ποιήσασθαι, κατέ-
χειν τε καὶ αὐτῆς μηκέτι μεθίεσθαι· ἢν δέ τι ἐμπό-
διον ὑπαντιάσῃ, πλεῖν κατὰ τάχος ἐπὶ Λιβύης, οὐδενὶ
αἴσθησιν τῆς βουλήσεως παρεχομένους.

8 *Πέμψας δὲ καὶ παρὰ Φράγγων τοὺς ἡγεμόνας*
P 320 *ἔγραψε τάδε „Γότθοι Ἰταλίαν τὴν ἡμετέραν βίᾳ ἑλόν-*
„τες οὐχ ὅσον αὐτὴν ἀποδιδόναι οὐδαμῇ ἔγνωσαν,
„ἀλλὰ καὶ προσηδικήκασιν ἡμᾶς οὔτε φορητὰ οὔτε
9 *„μέτρια. διόπερ ἡμεῖς μὲν στρατεύειν ἐπ' αὐτοὺς*
„ἠναγκάσμεθα, ὑμᾶς δὲ εἰκὸς ξυνδιαφέρειν ἡμῖν πό-
„λεμον τόνδε, ὃν ἡμῖν κοινὸν εἶναι ποιεῖ δόξα τε ὀρθή,
„ἀποσειομένη τὴν Ἀρειανῶν γνώμην, καὶ τὸ ἐς Γότθους
10 *„ἀμφοτέρων ἔχθος". τοσαῦτα μὲν βασιλεὺς ἔγραψε·*
καὶ χρήμασιν αὐτοὺς δωρησάμενος, πλείονα δώσειν,
ἐπειδὰν ἐν τῷ ἔργῳ γένωνται, ὡμολόγησεν. οἱ δὲ
αὐτῷ ξὺν προθυμίᾳ πολλῇ ξυμμαχήσειν ὑπέσχοντο.
11 *Μοῦνδος μὲν οὖν καὶ ἡ ξὺν αὐτῷ στρατιὰ ἐς Δαλ-*
ματίαν ἀφικόμενοι καὶ Γότθοις τοῖς ἐκείνῃ ὑπαντιά-
σασιν ἐς χεῖρας ἐλθόντες, νικήσαντές τε τῇ ξυμβολῇ,
12 *Σάλωνας ἔσχον. Βελισάριος δὲ καταπλεύσας ἐς Σικε-*
λίαν Κατάνην ἔλαβεν. ἔνθεν τε ὁρμώμενος Συρα-

---

2 *δὲ* Kraš.] *τε* codd. ‖ 3 *ἐπέστελλεν*] *Ἐ* deest in *V* ‖ 6 *ἀποβάντες L* ‖ 7 *ᾖ*] *ἢν V* ‖ 8 *μεθύεσθαι V* ‖ 9 *ὑπηντιάσῃ L* pr. m. ‖ 12 *βία V* corr., *L*] *βίαν V* pr. m. ‖ 14 *προηδικήκασιν L* ‖ 19 *μὲν*] *M* deest in *V* ‖ 20 *δωρησάμενος V*] *φιλοτιμησάμενος L*

κούσας τε ὁμολογίᾳ καὶ πόλεις τὰς ἄλλας παρεστήσατο B 28
οὐδενὶ πόνῳ· πλήν γε δὴ ὅτι Γότθοι, οἳ ἐν Πανόρμῳ 1. annus belli
φυλακὴν εἶχον, θαρσοῦντες τῷ περιβόλῳ (ἦν γὰρ (535/6)
ἐχυρὸν τὸ χωρίον) προσχωρεῖν τε Βελισαρίῳ ἥκιστα
ἤθελον καὶ αὐτὸν ἐνθένδε ἀπάγειν τὸν στρατὸν κατὰ
τάχος ἐκέλευον. Βελισάριος δὲ λογισάμενος ἀμήχανον 13
εἶναι διὰ τῆς ἠπείρου τὸ χωρίον ἑλεῖν ἐσπλεῖν τὸν
στόλον ἐς τὸν λιμένα ἐκέλευεν ἄχρι ἐς τὸ τεῖχος διή-
κοντα. ἦν γὰρ τοῦ τε περιβόλου ἐκτὸς καὶ παντάπα- 14
σιν ἀνδρῶν ἔρημος. οὗ δὴ τῶν νηῶν ὁρμισαμένων
τοὺς ἱστοὺς ξυνέβαινε τῶν ἐπάλξεων καθυπερτέρους
εἶναι. αὐτίκα οὖν τοὺς λέμβους τῶν νηῶν ἅπαντας 15
τοξοτῶν ἐμπλησάμενος ἀπεκρέμασεν ἄκρων ἱστῶν. ὅθεν 16
δὴ κατὰ κορυφὴν βαλλόμενοι οἱ πολέμιοι ἐς δέος τι
ἄμαχον ἦλθον καὶ Πάνορμον εὐθὺς ὁμολογίᾳ Βελι-
σαρίῳ παρέδοσαν. βασιλεύς τε ἐκ τοῦδε Σικελίαν 17
ὅλην ἐς φόρου ἀπαγωγὴν κατήκοον εἶχε. τῷ δὲ Βελι-
σαρίῳ τότε κρεῖσσον λόγου εὐτύχημα ξυνηνέχθη γενέ-
σθαι. τῆς γὰρ ὑπατείας λαβὼν τὸ ἀξίωμα ἐπὶ τῷ 18
Βανδίλους νενικηκέναι, ταύτης ἔτι ἐχόμενος, ἐπειδὴ
παρεστήσατο Σικελίαν ὅλην, τῇ τῆς ὑπατείας ὑστάτῃ
ἡμέρᾳ ἐς τὰς Συρακούσας εἰσήλασε, πρός τε τοῦ
στρατοπέδου καὶ Σικελιωτῶν κροτούμενος ἐς τὰ μάλιστα
καὶ νόμισμα χρυσοῦ ῥίπτων ἅπασιν. οὐκ ἐξεπί- 19 31. die mensis
τηδες μέντοι αὐτῷ πεποίηται τοῦτο, ἀλλά τις τῷ ἀν- Decembr. a. 535.
θρώπῳ ξυνέβη τύχῃ πᾶσαν ἀνασωσαμένῳ τὴν νῆσον

---

2 οἳ] οἱ codd. ‖ 3 θαρροῦντες L ‖ 4 ἰσχυρὸν L ‖ 7—8 τὸν στόλον L] τῷ στόλῳ V ‖ 13 ἄκρον ἱστόν V, ἄκρων οἰστῶν L ‖ 15 ἄμαχον V] ἀμήχανον L ‖ 17 ἐπαγωγὴν V ‖ 18 κρεῖσσον] K deest in V ‖ 19 ὑπατίας V ‖ 21 ὑπατίας V | ὑστάτῃ V] ἐσχάτῃ L ‖ 25 αὐτῷ] αὐτὸ V | πεποίητο L

Ῥωμαίοις ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐς τὰς Συρακούσας ἐσελη-
λακέναι, τήν τε τῶν ὑπάτων ἀρχήν, οὐχ ἧπερ εἰώθει
ἐν τῷ Βυζαντίου βουλευτηρίῳ, ἀλλ' ἐνταῦθα καταθε-
B 29 *μένῳ ἐξ ὑπάτων γενέσθαι. Βελισαρίῳ μὲν οὖν οὕτω*
δὴ εὐημερῆσαι ξυνέτυχεν.
P 321 *ϛ'. Ἐπεὶ δὲ ταῦτα Πέτρος ἔμαθεν, ἐγκείμενος*
πολλῷ ἔτι μᾶλλον καὶ δεδισσόμενος Θευδάτου οὐκέτι
2 *ἀνίει. καὶ ὃς ἀποδειλιάσας τε καὶ ἐς ἀφασίαν ἐμπεπτω-*
κώς, οὐχ ἧσσον ἢ εἰ δορυάλωτος ξὺν τῷ Γελίμερι
αὐτὸς ἐγεγόνει, ἐς λόγους τῷ Πέτρῳ κρύφα τῶν ἄλλων
ἁπάντων ἦλθεν, ἔς τε ξύμβασιν ἐν σφίσιν ἦλθεν, ἐφ'
ᾧ Θευδάτος Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ Σικελίας ἐκστήσεται
πάσης, πέμψει δὲ αὐτῷ καὶ στέφανον χρυσοῦν ἀνὰ
πᾶν ἔτος κατὰ τριακοσίας ἕλκοντα λίτρας, Γότθους τε
ἄνδρας μαχίμους ἐς τρισχιλίους, ἡνίκα ἂν αὐτῷ βου-
λομένῳ εἴη, Θευδάτῳ δὲ αὐτῷ ἐξουσίαν οὐδαμῇ ἔσε-
σθαι τῶν τινα ἱερέων ἢ βουλευτῶν ἀποκτιννύναι, ἢ
ἀνάγραπτον ἐς τὸ δημόσιον αὐτοῦ τὴν οὐσίαν ὅτι μὴ
3 *βασιλέως ποιεῖσθαι γνώμῃ. ἢν δέ γε τῶν ὑπηκόων*
τινὰς ἐς τὸ τῶν πατρικίων ἢ ἄλλο βουλῆς ἀξίωμα
Θευδάτος ἀγαγεῖν βούληται, τοῦτο δὲ οὐκ αὐτὸν δώ-
4 *σειν, ἀλλὰ βασιλέα αἰτήσειν διδόναι. εὐφημοῦντα δὲ*
Ῥωμαίων τὸν δῆμον, ἀναβοήσειν ἀεὶ βασιλέα πρῶτον,

---

1 *συρρακούσας V* ‖ 1—2 *ἐσεληλακέναι* Dind.] *ἐσηλακέναι* codd. ‖ 3 *βυζαντίω V* ‖ 4 *μὲν*] *M* deest in *V* ‖ 6—31, 2 *Ἐπεὶ— ἐπέδειξαν*] *ὅτι βελισαρίῳ ἐ∗σαντι, ἐπεὶ πέτρος ἔμαθε ταῦτα, ἐγκείμενος πολλῶ ἔτι κτλ. W* ‖ 7 *μᾶλλον καὶ*] *μᾶλλον∗ W* ‖ 9 *δωριάλωτος W* | *τῶ VW*] *αὐτῶ L* | *γελίμερι VW*] *γελίμερι καὶ L* ‖ 11 *ἐν*] *ἐς L* | *ἦλθον W* ‖ 13 *πέμψη L* | *αὐτῷ καὶ*] hinc incipit *K* | *χρυσὸν W* ‖ 15—16 *βουλομένῳ—αὐτῷ*] *δέῃ καὶ W* ‖ 16 *δὲ K*] *τε L* ‖ 17 *τῶν*] *τὸν K* | *ἀποκτεινῦναι K* ‖ 18 *ἐς τὸ—οὐσίαν*] *αὐτοῦ τὴν οὐσίαν ἐς τὸ δημόσιον W* ‖ 19 *ἢν*] *εἰ W* ‖ 20 *ἄλλω K* ‖ 21 *βούλεται L* | *δὲ*] *δὴ* Kraš.

ἔπειτα Θευδάτου, ἔν τε θεάτροις καὶ ἱπποδρομίαις 1. annus belli
καὶ εἴ που ἄλλῃ τὸ τοιοῦτον δεήσει γενέσθαι. εἰκόνα 5 (535/6)
τε χαλκῆν ἢ ὕλης ἑτέρας μή ποτε Θευδάτῳ μόνῳ
καθίστασθαι, ἀλλὰ γίνεσθαι μὲν ἀεὶ ἀμφοτέροις, στή-
σεσθαι δὲ οὕτως· ἐν δεξιᾷ μὲν τὴν βασιλέως, ἐπὶ
θάτερα δὲ τὴν Θευδάτου. ἐπὶ ταύτῃ μὲν τῇ ξυμβάσει B 30
γράψας τὸν πρεσβευτὴν ὁ Θευδάτος ἀπεπέμψατο.

Ὀλίγῳ δὲ ὕστερον ψυχῆς ὀρρωδία περιλαβοῦσα τὸν 6
ἄνθρωπον ἐς δείματά τε ἀπῆγεν ὅρον οὐκ ἔχοντα καὶ
ἔστρεφεν αὐτοῦ τὴν διάνοιαν, δεδισσομένη τῷ τοῦ
πολέμου ὀνόματι, καὶ ὡς, εἴ γε βασιλέα οὐδαμῇ ἀρέ-
σκει τά τε αὐτῷ καὶ Πέτρῳ συγκείμενα, ὁ πόλεμος
εὐθὺς ἀπαντήσει. αὖθις οὖν Πέτρον μεταπεμψάμενος 7
ἐν Ἀλβανοῖς ἤδη γενόμενον ἅτε κοινολογούμενος
λάθρα τοῦ ἀνθρώπου ἀνεπυνθάνετο, εἰ τὴν ξύμβασιν
βασιλεῖ πρὸς ἡδονῆς ἔσεσθαι οἴεται. καὶ ὃς οὕτω δὴ 8
ὑποτοπάζειν ἔφη. „ἢν δέ γε ταῦτα μηδαμῇ ἀρέσκει
„τὸν ἄνδρα, τί τὸ ἐντεῦθεν γενήσεται“; εἶπεν. ἀπεκρί- 9
νατο Πέτρος „πολεμητέα σοι τὸ λοιπόν, ὦ γενναῖε.“
„τί δέ; δίκαια ταῦτα, ὦ φίλτατε πρεσβευτά“; ἔφη. ὁ δὲ
αὐτίκα ἔφη ὑπολαβὼν „καὶ πῶς οὐ δίκαιον, ὦ ἀγαθὲ“,
εἶπε, „τὰ ἐπιτηδεύματα τῇ ψυχῇ ἑκάστου φυλάσσεσθαι“;

---

1 ὑποδρομίαις *K*, ἱπποδρομίοις *W* ‖ 2 ἄλλῃ τὸ *LW*] ἄλλο τι *K* | γενέσθαι δεήσει *LW* ‖ 3 ὕλης] ἄλλης *W* ‖ 4 γίγνεσθαι *L* ‖ 5 δεξιοῖς *L* ‖ 6 μὲν om. *W* ‖ 7 γράμματα γράψας *W* ‖ 8 παραλαβοῦσα *L* ‖ 9 δήματα *W* | τε om. *W* ‖ 10 δεδισσομένην *L* ‖ 11 εἴ] ἢν *W* | βασιλέα *KW*] βασιλεῖ *L* ‖ 11—12 ἀρέσκει/ *K*, ἀρέσκῃ *W* ‖ 12 ξυγκείμενα *LW* ‖ 13 πέτρον *K*] τὸν πέτρον *LW* ‖ 16 βασιλεῖ om. *W* | οὕτω] αὐτῷ *W* ‖ 17 μηδαμῇ *KW*] οὐδαμῇ *L* | ἀρέσκει *K*] ἀρέσκειν *L*, ἀρέσκῃ *W*, ἀρέσκοι Scaliger ‖ 18 ἐντεῦθεν *KW*] ἐνθένδε *L* ‖ 19 ὦ γενναῖε] * ναῖε *W* ‖ 20 ὦ φίλτατε] φίλε *W* ‖ 20—21 ὁ δὲ αὐτίκα ἔφη *K*] om. *L*, ὁ δὲ * *W* ‖ 21 δίκαια *W* | ὦ om. *W* ‖ 22 εἶπεν *K* | ἐπιτηδεύματα τῇ ψυχῇ

10 P322 „τί δὴ τοῦτό ἐστιν“; ὁ Θευδάτος ἠρώτα. „ὅτι σοὶ μὲν „σπουδὴ πολλὴ φιλοσοφεῖν“, ἔφη, „Ἰουστινιανῷ δὲ βα„σιλεῖ Ῥωμαίων γενναίῳ εἶναι. διαφέρει δὲ, ὅτι τῷ μὲν „φιλοσοφίαν ἀσκήσαντι θάνατον ἀνθρώποις πορίζεσθαι, „ἄλλως τε καὶ τοσούτοις τὸ πλῆθος, οὐ μήποτε εὐπρε„πὲς εἴη, καὶ ταῦτα ἀπὸ τῆς Πλάτωνος διατριβῆς, ἧς „δηλονότι μετασχόντι σοι μὴ οὐχὶ φόνου παντὸς ἐλευ„θέρῳ εἶναι οὐχ ὅσιον· ἐκεῖνον δὲ χώρας μεταποιήσα„σθαι οὐδὲν ἀπεικὸς, ἄνωθεν τῇ ὑπαρχούσῃ αὐτῷ
11 B31 „προσηκούσης ἀρχῇ.“ ταύτῃ ὁ Θευδάτος τῇ ὑποθήκῃ ἀναπεισθεὶς ὡμολόγησεν Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ τῆς ἡγεμονίας ἐκστήσεσθαι. καὶ κατὰ ταῦτα αὐτός τε καὶ ἡ
12 γυνὴ ὤμοσε. τόν τε Πέτρον ὅρκοις κατέλαβεν, ὡς οὐ πρότερον ἔκπυστα ταῦτα ποιήσεται, πρὶν ἂν βασιλέα
13 οὐκ ἐνδεχόμενον τὴν προτέραν ξύμβασιν ἴδοι. καὶ Ῥουστικὸν τῶν τινα ἱερέων καὶ αὐτῷ μάλιστα ἐπιτηδείων, ἄνδρα Ῥωμαῖον, ἐπὶ ταύτῃ τῇ ὁμολογίᾳ ξὺν αὐτῷ ἔπεμψεν. οἷς δὴ καὶ γράμματα ἐνεχείρισε.

14 Πέτρος μὲν οὖν καὶ Ῥουστικὸς ἐν Βυζαντίῳ γενόμενοι τὰ πρότερον δόξαντα βασιλεῖ ἤγγειλαν, καθάπερ Θευδάτος σφίσιν ἐπέστελλεν. ἐπεὶ δὲ τοὺς λόγους

(ἑκάστου scripsi) ἑκάστῃ *KW*, ἐπιτηδεύματα ἑκάστου ψυχῇ *L*, post ἐπιτηδεύματα spatium unius duorumve verborum vacuum est in *W*, ἐπιτηδεύματα ἑκάστου ⟨ἴδια⟩ τῇ ψυχῇ ἑκάστῃ Kraš. ‖ 1 θευδάτης *W* | ἠρώτα om. *W*, spatium unius verbi vacuum est | σοὶ *KL* rec. m. corr. *W*] σὺ *L* pr. m. ‖ 2 βασιλεῖ om. *W* ‖ 3 διαφέρει Hoesch.] διαφέρειν codd. ‖ 7 μετασχόντα σε *L* | παντὸς *KW*] παντελῶς *L* ‖ 7—8 ἐλευθέρῳ *W*] ἐλεύθερον *KL* ‖ 8 ἐκείνῳ *W* ‖ 8—9 μεταποιεῖσθαι *W* ‖ 9 ὑπαρχούσῃ αὐτῶ *K*] αὐτῷ om. *LW* ‖ 10 θευδάτης *W* ‖ 12 ταῦτα *W* Christ] ταυτὰ *KL* ‖ 15 ἴδοι om. *W* ‖ 16 ῥούστικον *LW* | αὐτὸν *K* ‖ 16—17 ἐπιτήδειον *K*, ἐπιτηδείῳ *W* ‖ 17 ἄνδρα om. *W* | ῥωμαίων *W* ‖ 18 γράμμα *W* | ἐνεχείρησεν *L*, ἐνεχείρισεν *W* ‖ 19 ῥούστικος *L*, ῥούστινος *W* ‖ 19—20 γενόμενος superscr. οι *W*

ἐνδέχεσθαι βασιλεὺς ἥκιστα ἤθελε, τὰ ἐν ὑστέρῳ γε- 1. annus belli
γραμμένα ἐπέδειξαν. ἐδήλου δὲ ἡ γραφὴ τάδε „Οὐ 15 (535/6)
„γέγονα μὲν βασιλικῆς αὐλῆς ἐπηλύτης, τετύχηκε γάρ
„μοι τετέχθαι τε ἐν βασιλέως θείου καὶ τεθράφθαι
„τοῦ γένους ἀξίως, πολέμων δὲ καὶ τῶν ἐν τούτοις
„θορύβων εἰμὶ οὐ παντελῶς ἔμπειρος. περὶ λόγων 16
„γὰρ ἀκοὴν ἄνωθεν ἐρωτικῶς ἐσχηκότι μοι καὶ δια-
„τριβὴν ἐς τοῦτο ἀεὶ πεποιημένῳ ξυμβαίνει τῆς ἐν
„ταῖς μάχαις ταραχῆς ἑκαστάτω ἐς τόδε εἶναι. ὥστε 17
„ἥκιστά με εἰκὸς τὰς ἐκ τῆς βασιλείας ζηλοῦντα τιμὰς
„τὸν μετὰ κινδύνων διώκειν βίον, ἐξὸν ἀμφοῖν ἐκπο-
„δὼν ἵστασθαι. τούτοιν γάρ μοι οὐδέτερον ἐν ἡδονῇ 18
„ἐστι· τὸ μέν, ὅτι κόρῳ τετίμηται, πλησμονὴ γὰρ
„ἡδέων ἁπάντων, τὸ δέ, ὅτι τὸ μὴ ἐθισθῆναι ἐς ταρα-
„χὴν φέρει. ἐγὼ δέ, εἴ μοι χωρία γένηται οὐχ ἧσσον 19 B32
„ἢ δώδεκα κεντηναρίων ἐπέτειον φέροντα πρόσοδον,
„περὶ ἐλάσσονος ἂν αὐτῶν τὴν βασιλείαν ποιήσαιμι,
„καί σοι τὸ Γότθων τε καὶ Ἰταλιωτῶν αὐτίκα μάλα
„ἐγχειριῶ κράτος. ὡς ἔγωγε ἥδιον ἂν ξὺν τῇ ἀπραγ- 20
„μοσύνῃ γεωργὸς εἴην ἢ ἐν μερίμναις βασιλικαῖς βιῴην,
„κινδύνους ἐκ κινδύνων παραπεμπούσαις. ἀλλὰ πέμπε 21
„ἄνδρα ὡς τάχιστα, ὅτῳ με Ἰταλίαν τε καὶ τὰ τῆς
„βασιλείας πράγματα παραδοῦναι προσήκει.“ Θευδάτου 22
μὲν ἡ γραφὴ τοσαῦτα ἐδήλου. βασιλεὺς δὲ ὑπεράγαν
ἡσθεὶς ἀμείβεται ὧδε „Πάλαι μέν σε ξυνετὸν εἶναι

2—3 Οὐ—ἐπηλύτης K] οὐ γεγόναμεν, βασιλεῦ, ἐπήλυδες αὐλῆς L ‖ 4 ἐν βασιλέως θείου K corr. L] ἐκ βασιλέως θείου K pr. m., ἐν βασιλείοις θείου Grot. | τετράφθαι L ‖ 5 δὲ K] τε L ‖ 11 μετὰ κινδύνων K] κατὰ κίνδυνον L | ἐξὸν] ἐξ ὧν K ‖ 12 οὐδέτερον] οὐδὲν ἕτερον L ‖ 13 κόρῳ τετίμηται codd.] κ. ἠτίμηται Grotius, sed cf. I 183, 8 ‖ 15 φέρειν K ‖ 16 ἐπετείων K ‖ 21 κινδύνους scripsi] κινδύνοις codd.

„ἀκοῇ εἶχον, νῦν δὲ καὶ τῇ πείρᾳ μεμαθηκὼς οἶδα
„οἷς οὐκ ἔγνωκας τὸ τοῦ πολέμου καραδοκεῖν πέρας.
23 P323 „ὅπερ ἤδη πεπονθότες τινὲς ἐν τοῖς μεγίστοις ἐσφά-
„λησαν. καί σοι οὔ ποτε μεταμελήσει φίλους ἡμᾶς
24 „ἀντὶ πολεμίων ποιησαμένῳ. ἀλλὰ καὶ ταῦτα ἅπερ
„αἰτεῖς παρ' ἡμῶν ἕξεις, καὶ προσέσται σοι ἐν ταῖς
25 „πρώταις Ῥωμαίων τιμαῖς ἀναγράπτῳ εἶναι. νῦν μὲν
„οὖν Ἀθανάσιόν τε καὶ Πέτρον ἀπέσταλκα, ὅπως ὁμο-
„λογίᾳ τινὶ ἑκατέρῳ τὸ βέβαιον ἔσται. ἥξει δὲ ὅσον
„οὔπω καὶ Βελισάριος παρὰ σὲ, πέρας ἅπασιν ἐπιθή-
26 „σων ὅσα ἂν ἐν ἡμῖν ξυγκείμενα ᾖ." ταῦτα βασιλεὺς
γράψας Ἀθανάσιόν τε τὸν Ἀλεξάνδρου ἀδελφὸν, ὃς
πρώην ἐς Ἀταλάριχον, ὥσπερ ἐρρήθη, ἐπρέσβευσε, καὶ
Πέτρον αὖθις τὸν ῥήτορα ἔπεμψεν, οὗ πρόσθεν ἐμνή-
σθην, ἐντειλάμενος τὰ μὲν χωρία τῆς βασιλέως οἰκίας,
B 33 ἣν πατριμώνιον καλοῦσι, Θευδάτῳ νεῖμαι, γράμματα
δὲ καὶ ὅρκους ὀχύρωμα ταῖς ξυνθήκαις ποιησαμένους
οὕτω δὴ ἐκ Σικελίας Βελισάριον μεταπέμψασθαι, ἐφ'
ᾧ τά τε βασίλεια καὶ Ἰταλίαν παραλαβὼν ξύμπασαν
27 ἐν φυλακῇ ἔχει. καὶ Βελισαρίῳ ἐπέστειλεν ὥστε αὐτοῖς,
ἐπειδὰν μεταπέμψωνται, κατὰ τάχος ἥκειν.

ζ'. Ἐν ᾧ δὲ ταῦτά τε βασιλεὺς ἔπρασσε καὶ οἱ
πρέσβεις οὗτοι ἐς Ἰταλίαν ἐστέλλοντο, ἐν τούτῳ Γότθοι,
ἄλλων τε καὶ Ἀσιναρίου καὶ Γρίπα σφίσιν ἡγουμένων,
2 στρατῷ πολλῷ ἐς Δαλματίαν ἦκον. ἐπειδή τε Σαλώνων

---

13 cf. 16, 21 ‖ 14 cf. 19, 17

---

8 τε K] om. L ‖ 12 τὸν K] τὸν τοῦ L ‖ 13 ἐρρέθη L ‖ 15 τῆς L] ἐκ τῆς K ‖ 16 ἣν K] ἣν δὴ L | πατριμώνιον Dind.] πατριμόνιον codd. ‖ 20 ἔχει codd.] scribendum est ἔχοι aut ἕξει | ἐπέστελλεν L | αὐτοῖς K] αὐτὸν L ‖ 22 τε K] om. L | ἔπρασε K ‖ 24 τε L] om. K | ἡγουμένω K ‖ 25 ἥκων L

ἄγχιστα ἵκοντο, Μαυρίκιος σφίσιν, ὁ Μούνδου υἱός, 1. annus belli (535/6)
οὐκ ἐς παράταξιν, ἀλλ' ἐπὶ κατασκοπῇ ἥκων ξὺν ὀλί-
γοις τισὶν ὑπηντίαζε. καρτερᾶς δὲ γενομένης τῆς ξυμ- 3
βολῆς Γότθων μὲν οἱ πρῶτοι καὶ ἄριστοι ἔπεσον, Ῥω-
μαῖοι δὲ σχεδὸν ἅπαντες καὶ Μαυρίκιος ὁ στρατηγός.
ἅπερ ἐπεὶ ἤκουσε Μοῦνδος περιώδυνός τε γενόμενος 4
τῇ ξυμφορᾷ καὶ θυμῷ πολλῷ ἤδη ἐχόμενος, αὐτίκα
μάλα ἐπὶ τοὺς πολεμίους οὐδενὶ κόσμῳ ᾔει. τῆς τε 5
μάχης κρατερᾶς γεγενημένης τὴν Καδμείαν νίκην
Ῥωμαίοις νικῆσαι ξυνέπεσε. τῶν μὲν γὰρ πολεμίων
ἐνταῦθα οἱ πλεῖστοι ἔπεσον καὶ ἡ τροπὴ λαμπρὰ ἐγε-
γόνει, Μοῦνδος δὲ κτείνων τε καὶ ὅπῃ παρατύχοι ἑπό-
μενος καὶ κατέχειν τὴν διάνοιαν τῇ τοῦ παιδὸς ξυμ-
φορᾷ ὡς ἥκιστα ἔχων ὑφ' ὅτου δὴ τῶν φευγόντων
πληγεὶς ἔπεσε, καὶ ἥ τε δίωξις ἐς τοῦτο ἐτελεύτα καὶ
τὰ στρατόπεδα ἑκάτερα διελέλυτο. τότε Ῥωμαῖοι ἀνεμνή- 6 P 324
σθησαν τοῦ Σιβύλλης ἔπους, ὅπερ ᾀδόμενον ἐν τῷ
πρὶν χρόνῳ τέρας αὐτοῖς ἔδοξεν εἶναι. ἔλεγε γὰρ τὸ B 34
λόγιον ἐκεῖνο ὡς, ἡνίκα ἂν Ἀφρικὴ ἔχηται, ὁ κόσμος
ξὺν τῷ γόνῳ ὀλεῖται. τὸ μέντοι χρηστήριον οὐ τοῦτο 7
ἐδήλου, ἀλλ' ὑπειπὸν ὅτι δὴ αὖθις ὑπὸ Ῥωμαίοις
Λιβύη ἔσται καὶ τοῦτο ἐπεῖπεν, ὅτι τότε ξὺν τῷ παιδὶ
ἀπολεῖται Μοῦνδος. λέγει γὰρ ὧδε Africa capta
Mundus cum nato peribit. ἐπεὶ δὲ κόσμον τῇ Λατί- 8

1 ἵκοντο] ἥκοντο *K* ‖ 3—4 ξυμβολῆς *K*] προσβολῆς *L* ‖ 7 ἐχόμενος *L*] γενόμενος *K* ‖ 9 κρατερᾶς *L*] κατὰ τάχος *K* ‖ 12 τε *K*] om. *L* | ὅποι *L* | παρατύχῃ *L* ‖ 13 καὶ om. *L* ‖ 16 διελέλυντο *L* ‖ 18 ἔδοξαν (εν supra) *K* ‖ 20 ὀλλεῖται *K* | οὐ om. *K* ‖ 21 ὑπειπὼν *K* ‖ 23—24 Africa—peribit] ⲁⲉⲣⲓⲥⲁ ⲥⲁϥⲧⲁ ⲩϥⲁϥⲋⲥϥⲩ ⲛⲁⲧϥⲣⲉⲣⲓⲥⲧⲁⲗ *K*, αερισας ἀρτα ϧϥⲁϥⲉⲥϥⲙⲛⲁ· τζρεριστασι *L* ‖ 24 peribit Braun] peribunt Comparetti | δὲ *L*] om. *K* | κόσμος *L*

νων φωνῇ Μοῦνδος δύναται, ᾤοντο ἀμφὶ τῷ κόσμῳ
τὸ λόγιον εἶναι. ταῦτα μὲν δὴ ὧδέ πη ἔσχεν. ἐς δὲ
9 *Σάλωνας εἰσῆλθεν οὐδείς. οἵ τε γὰρ Ῥωμαῖοι ἐπ'*
οἴκου ἀνεχώρησαν, ἐπεὶ ἄναρχοι τὸ παράπαν ἐλείποντο,
καὶ οἱ Γότθοι τῶν ἀρίστων οὐδενὸς σφίσιν ἀπολελειμ-
μένου ἐς δέος ἐλθόντες τὰ ἐκείνῃ φρούρια ἔσχον·
10 *οὐδὲ γὰρ Σαλώνων τῷ περιβόλῳ ἐπίστευον, ἄλλως τε*
καὶ οὐ λίαν αὐτοῖς εὐνοϊκῶς ἐχόντων Ῥωμαίων, οἳ
ταύτῃ ᾤκηντο.

11 *Ταῦτα ἐπεὶ Θευδάτος ἤκουσε, τοὺς πρέσβεις ἤδη*
παρ' αὐτὸν ἥκοντας ἐν οὐδενὶ ἐποιήσατο λόγῳ. ἐς
γὰρ ἀπιστίαν ἱκανῶς ἐπεφύκει καὶ βέβαιον τὴν διά-
νοιαν οὐδαμῆ εἶχεν, ἀλλ' ἀεὶ αὐτὸν ἡ παροῦσα τύχη
ἀλόγως τε καὶ τῶν καθεστώτων οὐκ ἐπαξίως ἔς τε
ὀρρωδίαν ἀπῆγε μέτρον οὐκ ἔχουσαν καὶ αὖθις ἐς
12 *ἄφατόν τι ἀντικαθίστη θράσος. καὶ τότε γοῦν τοῦ*
θανάτου πέρι Μούνδου τε ἀκούσας καὶ Μαυρικίου
B 35 *ἐπήρθη τε ὑπεράγαν καὶ οὐ κατὰ λόγον τῶν πεπραγμέ-*
νων, καὶ τοὺς πρέσβεις ἤδη παρ' αὐτὸν ἥκοντας
13 *ἐρεσχελεῖν ἠξίου. καὶ ἐπειδὴ αὐτῷ Πέτρος ποτὲ ἅτε*
ὑπερβάντι τὰ βασιλεῖ ὡμολογημένα ἐλοιδορεῖτο, ἄμφω
14 *Θευδάτος δημοσίᾳ καλέσας ἔλεξε τοιάδε „Σεμνὸν μὲν*
„τὸ χρῆμα τῶν πρέσβεων καὶ ἄλλως ἔντιμον καθέστηκεν
„ἐς πάντας ἀνθρώπους, τοῦτο δὲ τὸ γέρας ἐς τόδε οἱ
„πρέσβεις ἐν σφίσιν αὐτοῖς διασώζουσιν, ἐς ὃ τῇ σφε-

---

1 *μοῦνδος K*] *ὁ μοῦνδος L* ‖ 4 *οἴκου K*] *οἴκους L* ‖ 10—37, 6 *Ταῦτα—ἔσχον*] *ὅτι θεοδάτος ἐπεὶ ἤκουσε τόν τε μαρκίου καὶ μούνδου θάνατον, τοὺς πρέσβεις κτλ. H* ‖ 10 *ἤδη KH*] *ἤδη που L* ‖ 11 *εἰς L* ‖ 13 *ἀεὶ* om. *H* ‖ 14 *καθεστώτων*] *καθ' ἑαυτὸν L* ‖ 15 *ἐπῆγεν H* ‖ 17 *περὶ K* | *μούνδου KH*] *τοῦ μούνδου L* ‖ 20—21 *οὔτε ὑπερβάντι H* in contextu, *γρ. ἅτε ὑπερβάντι H* in marg. ‖ 21 *ἐλειδορεῖτο L* ‖ 22 *τοιάδε KL*] *τάδε H* ‖ 24—25 *τόδε*

„τέρᾳ ἐπιεικείᾳ φυλάξωσι τὸ τῆς πρεσβείας ἀξίωμα. 1. annus belli (535/6)
„κτεῖναι γὰρ ἄνδρα πρεσβευτὴν ἐνδίκως νενομίκασιν 15
„ἄνθρωποι, ὅταν ἢ ἐς βασιλέα ὑβρίσας φαίνηται, ἢ
„γυναικὸς ἄλλῳ ξυνοικούσης ἐς εὐνὴν ἔλθοι.“ Θευ- 16
δάτος μὲν ταῦτα ἐς Πέτρον ἀπέρριψεν, οὐχ ὅτι γυναικὶ
ἐπλησίασεν, ἀλλ' ὅπως ἰσχυρίσηται ἐγκλήματα, ὡς τὸ
εἰκός, γίνεσθαι ἐς πρεσβευτοῦ θάνατον ἄγοντα. οἱ δὲ
πρέσβεις ἀμείβονται τοῖσδε „Οὔτε ταῦτα, ὦ Γότθων 17
„ἀρχηγέ, ταύτῃ, ᾗπερ εἴρηκας ἔχει, οὔτ' ἂν σὺ παρα-
„πετάσμασιν οὐχ ὑγιέσιν ἀνόσια ἔργα ἐς ἀνθρώπους
„πρέσβεις ἐνδείξαιο. μοιχῷ μὲν γὰρ οὐδὲ βουλομένῳ 18
„πρεσβευτῇ πάρεστι γίνεσθαι, ᾧ γε οὐδὲ ὕδατος με-
„ταλαγχάνειν ὅτι μὴ γνώμῃ τῶν φυλασσόντων ῥᾴδιόν P 325
„ἐστι. λόγους δέ, ὅσους ἂν ἐκ τοῦ πέμψαντος ἀκη- 19
„κοὼς εἴπῃ, οὐκ αὐτὸς τὴν ἐντεῦθεν αἰτίαν, ἥν γε οὐκ
„ἀγαθοὶ τύχωσιν ὄντες, εἰκότως ἂν λάβοι, ἀλλ' ὁ μὲν
„κελεύσας φέροιτο ἂν δικαίως τὸ ἔγκλημα τοῦτο, τῷ
„δὲ πρεσβευτῇ τὸ τὴν ὑπουργίαν ἐκτελέσαι περίεστι
„μόνον. ὥστε ἡμεῖς μὲν ἅπαντα ἐροῦμεν ὅσα ἀκού- 20
„σαντες πρὸς βασιλέως ἐστάλημεν, σὺ δὲ ὅπως ἀκούσῃ
„πρᾴως· ταραττομένῳ γάρ σοι ἀδικεῖν ἀνθρώπους B 36
„πρέσβεις λελείψεται. οὐκοῦν ὥρα σοι ἑκόντι ἐπι- 21
„τελεῖν ὅσα βασιλεῖ ὡμολόγησας. ἐπ' αὐτὸ γὰρ τοῦτο

σφίσιν αὐτοῖς οἱ πρέσβεις διασ. *H* ‖ 25 ἐς ὃ τῇ *H* Dind.] ἐς ὅ τε *K*, ἐσότου *L* ‖ 1 φυλάξουσι *H* ‖ 2 νενομήκασιν *H* ‖ 4 συνοικούσης *H* | εἰς *H* ‖ 6 ἐπλησίαζεν *LH* | ἰσχυρίσηται *K*] ἰσχυρίσαιτο *L*, ἰσχυρήσηται *H* ‖ 6—7 ὡς τὸ εἰκὸς om. *L* ‖ 7 γίγνεσθαι *H* ‖ 8 Οὔτε scripsi] οὐδὲ *KH*, οὐ δὴ *L* ‖ 9 ταύτῃ om. *L* | εἴρηκας— σὺ] εἰρήνην ἔχειν οὐδ' αὐτὸ *H* | οὔτ' scripsi] οὐδ' codd. | σὺ] σοι *K* ‖ 10 ὑγιέσιν *K*] ὑγιαίνουσιν *L*, ὑγιές *H* ‖ 12 πάρεστιν *H* ‖ 14 ἐκ τοῦ] αὐτοῦ *H* ‖ 15 εἴποι *H* | ἥν] καί *H* ‖ 16 ἄλλο μὲν *H* ‖ 20 $\overset{\sigma}{\text{ἀκού}}$ *H* ‖ 22 οὐκοῦν *KH*] om. *L* | ὥρα] ἄρα *H* | ἑκοντὶ *KL*

„ἡμεῖς ἥκομεν. καὶ τὴν μὲν ἐπιστολήν, ἥν σοι ἔγραψεν,
„ἤδη λαβὼν ἔχεις, τὰ δὲ γράμματα, ἃ τοῖς Γότθων πρώ-
22 „τοις ἔπεμψεν, οὐκ ἄλλοις τισὶν ἢ αὐτοῖς δώσομεν.“ ταῦτα
τῶν πρέσβεων εἰπόντων ἐπεὶ παρόντες οἱ τῶν βαρβάρων
ἄρχοντες ἤκουσαν, Θευδάτῳ ἐγχειρίσαι τὰ γεγραμμένα
23 σφίσιν ἐπέστελλον. εἶχε δὲ ὧδε „Ἐπιμελὲς γέγονεν
„ἡμῖν ἐς πολιτείαν ὑμᾶς ἀνελέσθαι τὴν ἡμετέραν, ᾧπερ
„ὑμᾶς ἡσθῆναι εἰκός. οὐ γὰρ ἐπὶ τῷ ἐλασσοῦσθαι,
24 „ἀλλ' ὅπως ἀξιώτεροι ἔσεσθε, ἐς ἡμᾶς ἥξετε. ἄλλως
„τε οὐκ ἐς ἤθη ξένα ἢ ἀλλόγνωτα Γότθους καλοῦμεν,
„ἀλλ' ὧν ἠθάσι γενομένοις ὑμῖν εἶτα ἐπὶ καιροῦ διε-
„στάναι τετύχηκε. διὰ ταῦτα νῦν Ἀθανάσιός τε καὶ
„Πέτρος ἐστάλησαν αὐτόσε, οἷς ὑμᾶς ἐς ἅπαντα ξυλλα-
25 „βέσθαι χρεών.“ τοσαῦτα μὲν ἡ γραφὴ ἐδήλου. Θευ-
δάτος δὲ ἅπαντα ἀναλεξάμενος οὔτε τι ἔργῳ ἐπιτελεῖν
ὧν βασιλεῖ ὑπέσχετο ἔγνω καὶ τοὺς πρέσβεις ἐν φυλακῇ
οὐ μετρίᾳ εἶχε.

26 Βασιλεὺς δὲ Ἰουστινιανὸς ἐπεὶ ταῦτά τε καὶ τὰ ἐν
Δαλματίᾳ ξυνενεχθέντα ἠκηκόει, Κωνσταντιανὸν μέν,
ὃς τῶν βασιλικῶν ἱπποκόμων ἦρχεν, εἰς Ἰλλυριοὺς
ἔπεμψε, στρατιάν τε αὐτῷ ἐπιστείλας ἐνθένδε ἀγεῖραι
καὶ Σαλώνων ἀποπειρᾶσθαι, ὅπῃ ἂν αὐτῷ δυνατὰ εἴη·

---

1 καὶ τὴν μὲν H] om. KL ‖ 2—3 ἤδη—ἔπεμψεν om. H ‖ 7 ἐς πολιτείαν τὴν ἡμετέραν KH] ἐν πολιτεία τῇ ἡμετέρα L | ᾧπερ] ὥσπερ H ‖ 8 τῷ] τὸ K ‖ 9 ἔσεσθε scripsi] ἐσῆσθε K, ἐσεῖσθε L, ἔσησθε H | ἥξητε K ‖ 10 ἀλλόγνωτα H] ἄλλως ἀγνῶτα KL ‖ 11 ὧν ἠθάσι K] ὡς ἐθάσι L, ὧν ἠθᾶσιν H | ὑμῖν εἶτα H] ὑμῖν K, ἡμῖν, κἂν L ‖ 12 νῦν] τοίνυν L ‖ 13 αὐτόσε om. L | ὑμᾶς KH] ὑμῖν L ‖ 15 δὲ] δέ superscr. τέ H ‖ 17 μετρίαν εἶχεν H ‖ 18 Βασιλεὺς δὲ] ὁ δὲ βασιλεὺς H ‖ 20 ἐς H ‖ 21 ἔπεμψεν K | τε LH] δὲ K | ἐνθένδε KH] om. L | ἀγεῖρεν H ‖ 22 σαλανωνῶν H | ἀποπειρᾶσθαι ὅπῃ KH] ἀποπειράσασθαι ὅπως L | δυνατὸν L

Βελισάριον δὲ ἐς Ἰταλίαν τε κατὰ τάχος ἐκέλευσεν 1 annus belli (535/6)
ἰέναι καὶ Γότθοις ὡς πολεμίοις χρῆσθαι. Κωνσταν- 27
τιανὸς μὲν οὖν ἐς Ἐπίδαμνόν τε ἀφίκετο καὶ χρόνον
τινὰ διατρίψας ἐνταῦθα στρατιὰν ἤγειρεν. ἐν τούτῳ B 37
δὲ Γότθοι, Γρίπα σφίσιν ἡγουμένου, στρατῷ ἑτέρῳ
ἐς Δαλματίαν ἀφικόμενοι Σάλωνας ἔσχον· Κωνσταν- 28
τιανός τε, ἐπεί οἱ τὰ τῆς παρασκευῆς ὡς ἄριστα εἶχεν,
ἄρας ἐξ Ἐπιδάμνου τῷ παντὶ στόλῳ ὁρμίζεται ἐς Ἐπί-
δαυρον, ἥ ἐστιν ἐν δεξιᾷ ἐσπλέοντι τὸν Ἰόνιον κόλ-
πον· ἔνθα δὴ ἄνδρας, οὓς ἐπὶ κατασκοπῇ Γρίπας
ἔπεμψε, τετύχηκεν εἶναι. καὶ αὐτοῖς τάς τε ναῦς 29
ἐπισκοποῦσι καὶ τὸ Κωνσταντιανοῦ στρατόπεδον ἔδοξε
θάλασσά τε καὶ ἡ γῆ ξύμπασα στρατιωτῶν ἔμπλεως
εἶναι, παρά τε τὸν Γρίπαν ἐπανήκοντες μυριάδας ἀν-
δρῶν οὐκ ὀλίγας Κωνσταντιανὸν ἐπάγεσθαι ἰσχυρί-
ζοντο. ὁ δὲ ἐς δέος μέγα τι ἐμπεσὼν ὑπαντιάζειν τε 30
τοῖς ἐπιοῦσιν ἀξύμφορον ᾤετο εἶναι καὶ πολιορκεῖ-
σθαι πρὸς τοῦ βασιλέως στρατοῦ, οὕτω δὴ θαλασσο-
κρατοῦντος, ἥκιστα ἤθελε· μάλιστα δὲ αὐτὸν ξυνε- 31 P 326
τάρασσεν ὅ τε Σαλώνων περίβολος, ἐπεὶ αὐτοῦ τὰ
πολλὰ ἤδη καταπεπτώκει, καὶ τῶν ταύτῃ ᾠκημένων τὸ
ἐς Γότθους κομιδῇ ὕποπτον. καὶ διὰ τοῦτο ἐνθένδε 32
παντὶ τῷ στρατῷ ἀπαλλαγεὶς ὅτι τάχιστα ἐν τῷ πεδίῳ
στρατοπεδεύεται, ὃ μεταξὺ Σαλώνων τε καὶ Σκάρδω-
νος πόλεώς ἐστι. Κωνσταντιανὸς δὲ ταῖς ναυσὶν ἀπά-

1 ἐκέλευεν L ‖ 3 ἐπιδαμόν H | ἀφίκετο KH] ἀφικόμενος L ‖ 3—4 χρόνον—ἐνταῦθα om. H ‖ 5 γρίππα L ‖ 10 γρίππας L ‖ 12 ἐπικατασκοποῦσι L ‖ 14 γρίππαν L ‖ 16 τι μέγα L ‖ 19—20 ξυνετάρασεν K ‖ 20 τε K] τῶν L ‖ 21 τὸ] τὰ L ‖ 24 τε K] om. L ‖ 24—25 Σκάρδωνος scripsi] Σκαρδώνης Maltr., κρόμωνος K, κρότωνος L

σαις πλέων ἐξ Ἐπιδαύρου, Λυσίνῃ προσέσχεν, ἣ ἐν
33 τῷ κόλπῳ κεῖται. ἐνθένδε τε τῶν ἑπομένων τινὰς
ἔπεμψεν, ἐφ' ᾧ τὰ ἀμφὶ τῷ Γρίπᾳ διερευνώμενοι
B 38 ὁποῖά ποτε ᾖ ἐσαγγείλωσιν. ἀφ' ὧν δὴ τὸν πάντα
λόγον πυθόμενος εὐθὺ Σαλώνων κατὰ τάχος ἔπλει.
34 καὶ ἐπειδὴ αὐτῆς ἄγχιστα ἐγεγόνει, ἀποβιβάσας τὸ
στράτευμα ἐς τὴν ἤπειρον αὐτὸς μὲν ἐνταῦθα ἡσύχαζε,
πεντακοσίους δὲ τοῦ στρατοῦ ἀπολέξας Σιφίλαν τε
αὐτοῖς ἄρχοντα ἐπιστήσας, τῶν δορυφόρων τῶν αὐτοῦ
ἕνα, ἐκέλευε τὴν στενοχωρίαν καταλαβεῖν, ἣν δὴ ἐν
τῷ τῆς πόλεως προαστείῳ ἐπύθετο εἶναι. καὶ Σιφίλας
35 μὲν κατὰ ταῦτα ἐποίει. Κωνσταντιανὸς δὲ καὶ ἡ
στρατιὰ πᾶσα ἐς Σάλωνας τῇ ὑστεραίᾳ ἐσελάσαντες
36 τῷ πεζῷ καὶ ταῖς ναυσὶ προσωρμίσαντο. Κωνσταντια-
νὸς μὲν οὖν Σαλώνων τοῦ περιβόλου ἐπεμελεῖτο, ἀνοι-
κοδομούμενος σπουδῇ ἅπαντα ὅσα αὐτοῦ κατεπεπτώ-
κει· Γρίπας δὲ καὶ ὁ τῶν Γότθων στρατὸς, ἐπειδὴ
Ῥωμαῖοι Σάλωνας ἔσχον, ἑβδόμῃ ἡμέρᾳ ἐνθένδε ἀνα-
στάντες ἐπὶ Ῥαβέννης ἀπεκομίσθησαν, οὕτω τε Κων-
σταντιανὸς Δαλματίαν τε καὶ Λιβουρνίαν ξύμπασαν
ἔσχε, Γότθους προσαγαγόμενος ἅπαντας, οἳ ταύτῃ
37 ἵδρυντο. τὰ μὲν οὖν ἀμφὶ Δαλματίαν ταύτῃ πῃ ἔσχε·
καὶ ὁ χειμὼν ἔληγε, καὶ **πρῶτον ἔτος ἐτελεύτα τῷ
πολέμῳ τῷδε,** ὃν Προκόπιος συνέγραψε.

---

1 λυσίνῃ K] λυσία L, hodie Lesina ‖ 2 τινὰ L ‖ 3 γρίππα L ‖ 5 εὐθὺ K, L corr.] εὐθυς L pr. m. ‖ 8 σιφύλλαν L ‖ 9 αὐτοῦ Kraš.] αὐτοῦ codd. ‖ 10 καταλαβὴν K ‖ 11 σιφύλλας L ‖ 13 ἐς Σάλωνας] ἐσάλωνας L ‖ 14 τῶ K] τῶ τε L ‖ 15 οὖν K] om. L ‖ 16—17 καταπεπτώκει L ‖ 17 γρίππας L ‖ 20 λιγουρνίαν L ‖ 24 ξυνεγράψατο L

η'. Βελισάριος δὲ φύλακας ἔν τε Συρακούσῃ καὶ 2. annus belli (536/7)
Πανόρμῳ ἀπολιπὼν τῷ ἄλλῳ στρατῷ ἐκ Μεσήνης διέβη
ἐς Ῥήγιον (ἔνθα δὴ οἱ ποιηταὶ τήν τε Σκύλλαν γεγο-
νέναι μυθοποιοῦσι καὶ Χάρυβδιν), καὶ αὐτῷ προσε-
χώρουν ὁσημέραι οἱ ταύτῃ ἄνθρωποι. τῶν τε γὰρ 2
χωρίων ἀτειχίστων σφίσιν ἐκ παλαιοῦ ὄντων, φυλακὴν
αὐτῶν οὐδαμῇ εἶχον καὶ κατὰ ἔχθος τὸ Γότθων B 39
μάλιστα τῇ [γὰρ] παρούσῃ ἀρχῇ, ὡς τὸ εἰκὸς, ἤχθοντο.
ἐκ δὲ Γότθων αὐτόμολος παρὰ Βελισάριον Ἐβρίμους 3
ξὺν πᾶσι τοῖς ἑπομένοις ἦλθεν, ὁ Θευδάτου γαμβρὸς, P 327
ὃς τῇ ἐκείνου θυγατρὶ Θευδενάνθῃ ξυνῴκει. αὐτίκα
τε παρὰ βασιλέα σταλεὶς, γερῶν τε ἄλλων ἔτυχε καὶ
ἐς τὸ πατρικίων ἀξίωμα ἦλθε. τὸ δὲ στράτευμα ἐκ 4
Ῥηγίου πεζῇ διὰ Βριττίων τε καὶ Λευκανῶν ᾔει, παρη-
κολούθει τε ἄγχιστα τῆς ἠπείρου ὁ τῶν νηῶν στόλος.
ἐπεὶ δὲ ἐς Καμπανίαν ἀφίκοντο, πόλει ἐνέτυχον ἐπι- 5
θαλασσίᾳ, Νεαπόλει ὄνομα, χωρίου τε φύσει ἐχυρᾷ
καὶ Γότθων πολλῶν φρουρὰν ἐχούσῃ. καὶ τὰς μὲν 6
ναῦς Βελισάριος ἐκέλευεν ἐν τῷ λιμένι ἔξω βελῶν
ὄντι ὁρμίζεσθαι, αὐτὸς δὲ τῆς πόλεως ἐγγὺς στρατό-
πεδον ποιησάμενος πρῶτον μὲν τὸ φρούριον, ὃ ἐν τῷ
προαστείῳ ἐστὶν, ὁμολογίᾳ εἷλεν, ἔπειτα δὲ καὶ τοῖς
ἐν τῇ πόλει δεομένοις ἐπέτρεπε τῶν τινας λογίμων
ἐς τὸ στρατόπεδον πέμψαι, ἐφ' ᾧ ἐπείπωσί τε ὅσα

---

9 Jordan. Rom. 370. Jordan. Get. 309. Auct. Marcell. Com. ad a. 536 (1)

---

2 μεσσήνης edd. || 3 σκύλαν *L* || 7 αὐτῶ *K* | κατὰ *L*] κατὰ τὸ *K* | τὸ γότθων *K*] τῶν γότθων *L* || 8 τῇ γὰρ παρούσῃ cum codd. Christ, inclusi γὰρ || 9 ἐβρίμους *K*] ἐβρίμου *L*, Ἐβριμοὺθ Maltr. || 13 ἦλθεν *L* || 14 βρυτίων *L* || 17 χωρίου τε φύσει ἐχυρᾶ *K*] χωρίου τε ἐχυροῦ *L* || 18 πολλὴν *L* || 24 εἴπωσί Herw.

αὐτοῖς βουλομένοις ἐστὶ καὶ τοὺς λόγους ἀκούσαντες
7 *τοὺς αὐτοῦ ἐς τὸ πᾶν ἀγγείλωσιν. αὐτίκα οὖν οἱ*
Νεαπολῖται Στέφανον πέμπουσιν. ὃς ἐπεὶ παρὰ Βε-
λισάριον ἧκεν, ἔλεξε τοιάδε „Οὐ δίκαια ποιεῖς, ὦ
„στρατηγέ, ἐπ' ἄνδρας Ῥωμαίους τε καὶ οὐδὲν ἀδι-
„κοῦντας στρατεύων, οἳ πόλιν τε μικρὰν οἰκοῦμεν καὶ
„βαρβάρων δεσποτῶν φρουρὰν ἔχομεν, ὥστε οὐδ'
8 *„ἀντιπρᾶξαι, ἢν ἐθέλωμεν, ἐφ' ἡμῖν εἶναι. ἀλλὰ καὶ*
B 40 *„φρουροῖς τοῖσδε ξυμβαίνει παῖδάς τε καὶ γυναῖκας*
„καὶ τὰ τιμιώτατα ὑπὸ ταῖς Θευδάτου χερσὶν ἀπολι-
9 *„ποῦσιν ἐπὶ τῇ ἡμετέρᾳ φυλακῇ ἥκειν. οὐκοῦν, ἤν*
„τι ἐς ὑμᾶς πράξωσιν, οὐ τὴν πόλιν, ἀλλὰ σφᾶς αὐτοὺς
10 *„καταπροδιδόντες φανήσονται. εἰ δὲ δεῖ τἀληθὲς οὐδὲν*
„ὑποστειλάμενον εἰπεῖν, οὐδὲ τὰ ξύμφορα ὑμῖν αὐτοῖς
„βουλευσάμενοι ἐφ' ἡμᾶς ἥκετε. Ῥώμην μὲν γὰρ
„ἑλοῦσιν ὑμῖν καὶ Νεάπολις οὐδενὶ πόνῳ ὑποχειρία
„ἔσται, ἐκείνης δὲ, ὡς τὸ εἰκὸς, ἀποκρουσθέντες οὐδὲ
11 *„ταύτην ἀσφαλῶς ἕξετε. ὥστε τηνάλλως ὁ χρόνος*
„ὑμῖν ἐν τῇ προσεδρείᾳ τετρίψεται ταύτῃ.“ τοσαῦτα
μὲν Στέφανος εἶπε.
12 *Βελισάριος δὲ ἀμείβεται ὧδε „Τὸ μὲν εὖ ἢ ἄλλως*
„ἡμᾶς βουλευσαμένους ἐνθάδε ἥκειν οὐ Νεαπολίταις
„σκοπεῖν δώσομεν. ἃ δέ ἐστι τῆς ὑμετέρας βουλῆς
„ἄξια, βουλόμεθα σκοπουμένους ὑμᾶς οὕτω δὴ πράσ-
13 *„σειν ὅσα ἂν ξυνοίσειν ὑμῖν αὐτοῖς μέλλῃ. δέξασθε*
„τοίνυν τῇ πόλει τὸν βασιλέως στρατὸν ἐπὶ τῇ ἐλευ-

---

2 *ἀναγγείλωσιν* *L* ‖ 3 *νεαπολῖται* codd. ‖ 5 *τε καὶ* *K*] *καὶ* *L* ‖ 7 *οὐδὲ* *L* ‖ 8 *ἀντιπράξαι* *L* ‖ 12 *ὑμᾶς* Grotius] *ἡμᾶς* codd. ‖ 14 *ὑποστειλαμένους* *L* ‖ 18 *τηνάλως* codd. ‖ 19 *προσεδρείᾳ* *L* pr. m. corr.] *προσεδρίᾳ* *K*, *L* pr. m. ‖ 20 *εἶπεν* *K* ‖ 26 *τῇ πόλει* *K*] om. *L*

„θερίᾳ ὑμῶν τε καὶ τῶν ἄλλων Ἰταλιωτῶν ἥκοντα, 2. annus belli
„καὶ μὴ τὰ πάντων ἀνιαρότατα ἐφ' ὑμῖν ἔλησθε. ὅσοι 14 (536/7)
„μὲν γὰρ δουλείαν ἢ ἄλλο τι ἀναδυόμενοι τῶν αἰσχρῶν
„ἐς πόλεμον χωροῦσιν, οὗτοι δὴ ἔν γε τῷ ἀγῶνι εὐ-
„ημεροῦντες εὐτυχήματα διπλᾶ ἔχουσι, ξὺν τῇ νίκῃ
„καὶ τὴν τῶν κακῶν ἐλευθερίαν κτησάμενοι, καὶ ἡσσώ-
„μενοι φέρονταί τι αὐτοῖς παραμύθιον, τὸ μὴ ἑκόντες
„τῇ χείρονι ἕπεσθαι τύχῃ. οἷς δὲ παρὸν ἀμαχητὶ ἐλευ- 15
„θέροις εἶναι, οἱ δὲ ὅπως τὴν δουλείαν βέβαιον ἕξουσιν
„ἐς ἀγῶνα καθιστῶνται, οὗτοι δὴ καὶ νενικηκότες, ἂν B 41
„οὕτω τύχοι, ἐν τοῖς ἀναγκαιοτάτοις ἐσφάλησαν, καὶ P 328
„κατὰ τὴν μάχην ἐλασσόνως ἢ ἐβούλοντο ἀπαλλάξαντες
„ξὺν τῇ ἄλλῃ κακοδαιμονίᾳ καὶ τὴν ἀπὸ τῆς ἥσσης
„ξυμφορὰν ἕξουσι. πρὸς μὲν οὖν Νεαπολίτας ἡμῖν
„τοσαῦτα εἰρήσθω. Γότθοις δὲ τοῖσδε τοῖς παροῦσιν 16
„αἵρεσιν δίδομεν, ἢ ξὺν ἡμῖν τοῦ λοιποῦ ὑπὸ βασιλεῖ
„τῷ μεγάλῳ τετάχθαι, ἢ κακῶν ἀπαθέσιν τὸ παράπαν
„οἴκαδε ἰέναι. ὡς, ἢν τούτων ἁπάντων αὐτοί τε καὶ 17
„ὑμεῖς ἀμελήσαντες ὅπλα ἡμῖν ἀνταίρειν τολμήσητε,
„ἀνάγκη καὶ ἡμᾶς, ἢν θεὸς θέλῃ, τῷ προστυχόντι ὡς
„πολεμίῳ χρῆσθαι. εἰ μέντοι βουλομένοις ᾖ Νεαπο- 18
„λίταις τά τε βασιλέως ἑλέσθαι καὶ δουλείας οὕτω
„χαλεπῆς ἀπηλλάχθαι, ἐκεῖνα ὑμῖν ἀναδέχομαι τὰ πιστὰ
„διδοὺς ἔσεσθαι πρὸς ἡμῶν, ἃ Σικελιῶται πρώην
„ἐλπίσαντες ψευδορκίους ἡμᾶς οὐκ ἔσχον εἰπεῖν."

Ταῦτα μὲν Στέφανον Βελισάριος ἐς τὸν δῆμον 19

---

1 ὑμῶν τε *K*] τε ὑμῶν *L* ‖ 2 ἀνιαρότατα Dind.] ἀνιαρώτατα codd. ‖ 4 γε *L*] τε *K* ‖ 6—7 ἡσσούμενοι *K* ‖ 7 αὐτοῖς Kraš.] αὐτοῖς codd. ‖ 8—9 ἐλευθέρους *L* ‖ 15 τοῖσδε *K*] om. *L* ‖ 17—18 τὸ παράπαν οἴκαδε scripsi] οἴκαδε τὸ παράπαν codd. ‖ 18 καὶ *K*] om. *L* ‖ 21 εἰ] ἢν Kraš.

ἀπαγγέλλειν ἐκέλευεν. ἰδίᾳ δέ οἱ μεγάλα ὑπέσχετο
ἀγαθὰ ἔσεσθαι, Νεαπολίτας ἐς εὔνοιαν τὴν βασιλέως
20 ὁρμήσοντι. Στέφανος δὲ ἐς τὴν πόλιν ἥκων τούς τε
Βελισαρίου λόγους ἀπήγγελλε καὶ γνώμην αὐτὸς ἀπε-
21 φαίνετο βασιλεῖ μάχεσθαι ἀξύμφορον εἶναι. καί οἱ
ξυνέπρασσεν Ἀντίοχος, Σύρος μὲν ἀνήρ, ἐκ παλαιοῦ
δὲ ᾠκημένος ἐν Νεαπόλει ἐπὶ τῇ κατὰ θάλασσαν ἐρ-
γασίᾳ καὶ δόξαν πολλὴν ἐπί τε ξυνέσει καὶ δικαιοσύνῃ
22 ἐνταῦθα ἔχων. Πάστωρ δὲ καὶ Ἀσκληπιόδοτος ῥήτορε
μὲν ἤστην καὶ λίαν ἔν γε Νεαπολίταις λογίμω, Γότθοις
B 42 δὲ φίλω ἐς τὰ μάλιστα, καὶ τὰ παρόντα ὡς ἥκιστα
23 βουλομένω μεταβάλλεσθαι. τούτω τὼ ἄνδρε βουλευ-
σαμένω ὅπως τὰ πρασσόμενα ἐν κωλύμῃ ἔσται, πολλά
τε καὶ μεγάλα τὸ πλῆθος ἐνηγέτην προΐσχεσθαι καὶ
Βελισάριον ὅρκοις καταλαμβάνειν ὅτι δὴ τούτων αὐτίκα
24 μάλα πρὸς αὐτοῦ τεύξονται. ἐν βιβλιδίῳ δὲ ἅπαντα
γράψαντε ὅσα Βελισάριον οὐκ ἄν τις ἐνδέξασθαι ὑπε-
25 τόπησε Στεφάνῳ ἔδοσαν. ὃς ἐπεὶ ἐς τὸ βασιλέως
στρατόπεδον αὖθις ἀφίκετο, τῷ στρατηγῷ ἐπιδείξας τὸ
γραμματεῖον ἐπυνθάνετο εἴ οἱ πάντα τε ἐπιτελέσαι
ὅσα Νεαπολῖται προτείνονται καὶ περὶ τούτων ὀμεῖσθαι
βουλομένῳ εἴη. ὁ δὲ αὐτόν, ἅπαντα σφίσιν ἐπιτελῆ
26 ἔσεσθαι ὑποσχόμενος, ἀπεπέμψατο. ταῦτα Νεαπολῖται
ἀκούσαντες τούς τε λόγους ἐνεδέχοντο ἤδη καὶ κατὰ
τάχος ἐκέλευον τῇ πόλει τὸ βασιλέως στράτευμα δέχε-
27 σθαι. ἀπαντήσειν γὰρ σφίσιν αὐτοῖς ἰσχυρίζετο οὐδὲν
ἄχαρι, εἴ τῳ ἱκανοὶ Σικελιῶται τεκμηριῶσαι, οἷς δὴ

4 ἀπήγγελε L | αὐτοὺς K ‖ 6 σῦρος L ‖ 12 μεταβαλέσθαι K, μεταβάλεσθαι L ‖ 16 δὲ L] τε K ‖ 17—18 ὑπετόπασε L ‖ 20 εἴ οἱ L] οἱ εἰ K | ἐπιτελέσειν L ‖ 21 νεαπολίται hic et infra semper codd. ‖ 26 αὐτοῖς σφίσιν ἰσχυρίζοντο L

τετύχηκεν ἔναγχος βαρβάρων τυράννων τὴν Ἰουστινια- 2. annus belli
νοῦ βασιλείαν ἀλλαξαμένοις, ἐλευθέροις τε εἶναι καὶ (536/7)
ἀπαθέσι δυσκόλων ἁπάντων. καὶ πολλῷ θορύβῳ ἐχό- 28
μενοι ἐπὶ τὰς πύλας ὡς δὴ αὐτὰς ἀνακλινοῦντες ᾔεσαν.
Γότθοις δὲ οὐκ ἦν ἐν ἡδονῇ τὰ πρασσόμενα, κωλύειν
μέντοι οὐχ οἷοί τε ὄντες ἐκποδὼν ἵσταντο. Πάστωρ 29 P 329
δὲ καὶ Ἀσκληπιόδοτος τόν τε δῆμον καὶ Γότθους
ἅπαντας ἐς ἕνα συγκαλέσαντες χῶρον ἔλεξαν τοιάδε
„Πόλεως μὲν πλῆθος ἑαυτούς τε καὶ τὴν ἑαυτῶν σω-
„τηρίαν προΐεσθαι οὐδὲν ἀπεικὸς, ἄλλως τε ἢν καὶ
„μηδενὶ τῶν δοκίμων κοινώσαντες εἶτα αὐτόνομον τὴν B 43
„περὶ τῶν ὅλων ποιήσωνται γνῶσιν. ἡμᾶς δὲ ἀνάγκη 30
„ξὺν ὑμῖν ὅσον οὔπω ἀπολουμένους ὕστατον ἔρανον
„τῇ πατρίδι τήνδε παρέχεσθαι τὴν παραίνεσιν. ὁρῶμεν 31
„τοίνυν ὑμᾶς, ἄνδρες πολῖται, καταπροδιδόναι Βελι-
„σαρίῳ ὑμᾶς τε αὐτοὺς καὶ τὴν πόλιν ἐπειγομένους,
„πολλά τε ὑμᾶς ἀγαθὰ ἐπαγγελλομένῳ ἐργάζεσθαι καὶ
„ὅρκους δεινοτάτους ὑπὲρ τούτων ὀμεῖσθαι. εἰ μὲν 32
„οὖν καὶ τοῦτο ὑμῖν ἀναδέχεσθαι οἷός τέ ἐστιν ὡς
„ἐς αὐτὸν ἥξει τὸ τοῦ πολέμου κράτος, οὐδεὶς ⟨ἂν⟩
„ἀντείποι μὴ οὐχὶ ταῦτα ὑμῖν ξύμφορα εἶναι. τῷ γὰρ 33
„κυρίῳ γενησομένῳ μὴ οὐχὶ πάντα χαρίζεσθαι πολλὴ
„ἄνοια. εἰ δὲ τοῦτο μὲν ἐν ἀδήλῳ κεῖται, ἀνθρώπων
„δὲ οὐδεὶς ἀξιόχρεώς ἐστι τὴν τῆς τύχης ἀναδέχεσθαι
„γνώμην, σκέψασθε ὑπὲρ οἵων ὑμῖν συμφορῶν ἡ

---

4 ἴεσαν K ‖ 8 εἰς L | ξυγκαλέσαντες L ‖ 11 μηδενὶ] ἡδονῇ K ‖ 12 ποιήσονται K ‖ 15 πολίται codd. ‖ 17 ἐπαγγελλόμενοι K | ἐργάσεσθαι Kraš. ‖ 19 ἡμῖν L | ἐστιν K] om. L ‖ 20 ἥξειν L ‖ 20—21 ⟨ἂν⟩ ἀντείποι Vit.] ἀντείπῃ K, ἀντείποι L ‖ 21 ἡμῖν L ‖ 24 ἀξιόχρεός codd. ‖ 25—44, 1 ἡ σπουδὴ L] ἐν σπουδῇ K

34 „σπουδὴ γίγνεται. ἢν γὰρ τῷ πολέμῳ Γότθοι τῶν
„δυσμενῶν περιέσονται, ὡς πολεμίους ὑμᾶς καὶ τὰ
35 „δεινότατα σφᾶς αὐτοὺς εἰργασμένους κολάσουσιν. οὐ
„γὰρ ἀνάγκῃ βιαζόμενοι, ἀλλὰ γνώμῃ ἐθελοκακοῦντες
„ἐς τὴν προδοσίαν καθίστασθε. ὥστε καὶ Βελισαρίῳ
„κρατήσαντι τῶν πολεμίων ἴσως ἄπιστοί τε φανού-
„μεθα καὶ τῶν ἡγουμένων προδόται, καὶ ἅτε δραπέται
„γεγενημένοι, ἐς πάντα τὸν αἰῶνα φρουρὰν πρὸς βα-
36 „σιλέως κατὰ τὸ εἰκὸς ἕξομεν. ὁ γάρ του προδότου
„τετυχηκὼς τῇ μὲν χάριτι ἐς τὸ παραυτίκα νικήσας
„ἥσθη, ὑποψίᾳ δὲ ὕστερον τῇ ἐκ τῶν πεπραγμένων
„μισεῖ καὶ φοβεῖται τὸν εὐεργέτην, αὐτὸς ἐφ' ἑαυτῷ
37 „τὰ τῆς ἀπιστίας γνωρίσματα ἔχων. ἢν μέντοι πιστοὶ
„Γότθοις ἐν τῷ παρόντι γενώμεθα, γενναίως ὑπο-
B 44 „στάντες τὸν κίνδυνον, αὐτοί τε τῶν πολεμίων κρατή-
„σαντες μεγάλα ἡμᾶς ἀγαθὰ δράσουσι καὶ Βελισάριος
„ἡμῖν νενικηκὼς, ἂν οὕτω τύχῃ, συγγνώμων ἔσται.
38 „εὔνοια γὰρ ἀποτυχοῦσα πρὸς οὐδενὸς ἀνθρώπων ὅτι
39 „μὴ ἀξυνέτου κολάζεται. τί δὲ καὶ παθόντες κατωρρω-
„δήκατε τῶν πολεμίων τὴν προσεδρείαν, οἳ οὔτε τῶν
„ἐπιτηδείων σπανίζοντες οὔτε του ἀποκεκλεισμένοι τῶν
„ἀναγκαίων κάθησθε οἴκοι, τῷ τε περιβόλῳ καὶ φρου-
„ροῖς τοῖσδε τὸ θαρρεῖν ἔχοντες; οἰόμεθα δὲ οὐδ' ἂν
„Βελισάριον ἐς τήνδε ξυμβῆναι τὴν ὁμολογίαν ἡμῖν,
40 „εἴ τινα βίᾳ τὴν πόλιν αἱρήσειν ἐλπίδα εἶχε. καίτοι
„εἰ τὰ δίκαια καὶ ἡμῖν ξυνοίσοντα ποιεῖν ἤθελεν, οὐ
„Νεαπολίτας αὐτὸν δεδίσσεσθαι ἐχρῆν οὐδὲ τῇ παρ'

2 περιέσονται Hartmann] περιέσωνται codd. | ὑμᾶς *KL* corr.] ἡμᾶς *L* pr. m. | καὶ *K*] om. *L* ‖ 9 κατὰ *L*] ἐς *K*, ὡς Kraš. ‖ 14 γενόμεθα *K* ‖ 17 ξυγγνώμων *L* ‖ 18 ἀνθρώπων *K*] ἀνθρώπου *L* ‖ 20—21 οὔτε—οὔτε] οὐδὲ—οὐδὲ codd. ‖ 22 κάθιστε *L* ‖ 25 βίαν *K* ‖ 27—45, 1 τῆς—ἀδικίας *K*

„ἡμῶν ἐς Γότθους ἀδικίᾳ τὴν οἰκείαν βεβαιοῦν δύνα- 2. annus belli
„μιν, ἀλλὰ Θευδάτῳ τε καὶ Γότθοις ἐς χεῖρας ἰέναι, (536/7)
„ὅπως κινδύνου τε καὶ προδοσίας ἡμετέρας χωρὶς ἡ
„πόλις ἐς τὸ τῶν νικώντων χωρήσει κράτος.“ τοσαῦτα 41
Πάστωρ τε καὶ Ἀσκληπιόδοτος εἰπόντες τοὺς Ἰουδαίους
παρῆγον ἰσχυριζομένους τὴν πόλιν τῶν ἀναγκαίων οὐ-
δενὸς ἐνδεᾶ ἔσεσθαι, καὶ Γότθοι δὲ φυλάξειν ἀσφαλῶς
τὸν περίβολον ἰσχυρίζοντο. οἷς δὴ Νεαπολῖται ἡγμένοι 42 P 330
ἐκέλευον Βελισάριον ἐνθένδε ὅτι τάχιστα ἀπαλλάσσε-
σθαι. ὁ δὲ ἐς τὴν πολιορκίαν καθίστατο. πολλάκις 43
τε τοῦ περιβόλου ἀποπειρασάμενος ἀπεκρούσθη, τῶν
στρατιωτῶν ἀπολέσας πολλούς, καὶ μάλιστα οἷς δὴ
ἀρετῆς τι μεταποιεῖσθαι ξυνέβαινε. τὸ γὰρ Νεαπόλεως 44
τεῖχος τὰ μὲν θαλάσσῃ, τὰ δὲ δυσχωρίαις τισὶν ἀπρόσ-
οδόν τε ἦν καὶ τοῖς ἐπιβουλεύουσι τά τε ἄλλα καὶ B 45
διὰ τὸ ἄναντες εἶναι οὐδαμῇ ἐσβατόν. καὶ τὸν ὀχετὸν 45
μέντοι, ὃς ἐς τὴν πόλιν ἐσῆγε τὸ ὕδωρ, διελὼν Βελι-
σάριος, οὐ σφόδρα Νεαπολίτας ἐτάραξεν, ἐπεὶ φρέατα
ἐντός τε ὄντα τοῦ περιβόλου καὶ τὴν χρείαν παρεχό-
μενα αἴσθησιν τούτου σφίσιν οὐ λίαν ἐδίδου.

θʹ. Οἱ μὲν οὖν πολιορκούμενοι λανθάνοντες τοὺς πολεμίους ἔπεμπον ἐς Ῥώμην παρὰ Θευδάτον βοηθεῖν σφίσι κατὰ τάχος δεόμενοι. Θευδάτος δὲ πολέμου παρασκευήν τινα ἥκιστα ἐποιεῖτο, ὢν μὲν καὶ φύσει
ἄνανδρος, ὥσπερ μοι ἔμπροσθεν εἴρηται. λέγουσι δὲ 2

25 cf. 15, 7

3 κινδύνου τε K] τε om. L ‖ 9—10 ἀπαλλάσεσθαι L ‖ 12 οἷς L] οὓς K | δὴ L] δι' K ‖ 17 εἰσῆγε L ‖ 22 παρὰ K] περὶ L ‖ 22—48, 14 βοηθεῖν—ἑταιρισάμενον desunt in K folio interciso

αὐτῷ καὶ ἕτερόν τι ξυμβῆναι, ὃ μάλιστα αὐτὸν ἐξέ-
πληξέ τε καὶ ἐς ὀρρωδίαν μείζω ἀπήνεγκεν, ἐμοὶ μὲν
3 οὐ πιστὰ λέγοντες· καὶ ὣς δὲ εἰρήσεται. Θευδάτος
καὶ πρότερον μὲν οὐκ ἀμελέτητος ἦν τῶν τι προλέγειν
ἐπαγγελλομένων τὰς πύστεις ποιεῖσθαι, τότε δὲ τοῖς
παροῦσιν ἀπορούμενος, ὃ δὴ μάλιστα τοὺς ἀνθρώπους
ἐς μαντείας ὁρμᾶν εἴωθε, τῶν τινος Ἑβραίων, δόξαν
ἐπὶ τούτῳ πολλὴν ἔχοντος, ἐπυνθάνετο ὁποῖόν ποτε
4 τῷ πολέμῳ τῷδε τὸ πέρας ἔσται. ὁ δὲ αὐτῷ ἐπήγγελλε
χοίρων δεκάδας τρεῖς καθείρξαντι ἐν οἰκίσκοις τρισὶ
καὶ ὄνομα ποιησαμένῳ δεκάδι ἑκάστῃ, Γότθων τε καὶ
Ῥωμαίων καὶ τῶν βασιλέως στρατιωτῶν, ἡμέρας ῥητὰς
5 ἡσυχῇ μένειν. Θευδάτος δὲ κατὰ ταῦτα ἐποίει. καὶ
ἐπειδὴ παρῆν ἡ κυρία, ἐν τοῖς οἰκίσκοις ἄμφω γενό-
μενοι ἐθεῶντο τοὺς χοίρους, εὗρόν τε αὐτῶν οἷς μὲν
τὸ Γότθων ἐπῆν ὄνομα δυοῖν ἀπολελειμμένοιν νεκροὺς
B 46 ἅπαντας, ζῶντας δὲ ὀλίγων χωρὶς ἅπαντας ἐς οὓς τὸ
τῶν βασιλέως στρατιωτῶν ὄνομα ἦλθεν· ὅσοι μέντοι
Ῥωμαῖοι ἐκλήθησαν, τούτοις δὲ ξυνέβη ἀπορρυῆναι
μὲν τὰς τρίχας ἅπασι, περιεῖναι δὲ ἐς ἥμισυ μάλιστα.
6 ταῦτα Θευδάτῳ θεασαμένῳ καὶ ξυμβαλλομένῳ τὴν τοῦ
P 331 πολέμου ἀπόβασιν δέος φασὶν ἐπελθεῖν μέγα, εὖ εἰδότι
ὡς Ῥωμαίοις μὲν ξυμπεσεῖται πάντως τεθνήξεσθαί τε
κατὰ ἡμίσεας καὶ τῶν χρημάτων στερήσεσθαι, Γότθοις
δὲ ἡσσωμένοις τὸ γένος ἐς ὀλίγους ἀποκεκρίσθαι, ἐς
βασιλέα δὲ, ὀλίγων οἱ στρατιωτῶν ἀπολουμένων, τὸ

---

2 εἰς *L* ‖ 4 ἀμελέτητος *V*] ἀτέλεστος *L* ‖ 5 πύστεις Braun] πίστεις codd. ‖ 9 ἐπήγγειλλε *L* ‖ 12 ῥωμαίων *V*] τῶν ῥωμαίων *L* ‖ 16 τὸ *V*] τῶν *L* ‖ 18 ἦλθεν *V*] ἦν *L* ‖ 19 ῥωμαίων *L* | ἀπορρυεῖναι *L* ‖ 25 ἡσσουμένοις *V* ‖ 26 ὀλίγων *L*] ὀλίγον *V* | στρατιωτῶν *V*] om. *L*

τοῦ πολέμου ἀφίξεσθαι κράτος. καὶ διὰ τοῦτο Θευ- 7 2. annus belli (536/7)
δάτῳ λέγουσιν οὐδεμίαν ὁρμὴν ἐπιπεσεῖν ἐς ἀγῶνα
Βελισαρίῳ καθίστασθαι. περὶ μὲν οὖν τούτων λεγέτω
ἕκαστος ὥς πη ἐς αὐτὰ πίστεώς τε καὶ ἀπιστίας ἔχει.
Βελισάριος δὲ Νεαπολίτας κατὰ γῆν τε καὶ θάλατ- 8
ταν πολιορκῶν ἤσχαλλεν. οὐ γάρ οἱ οὐδὲ προσχωρή-
σειν ποτὲ αὐτοὺς ᾤετο, οὐ μὴν οὐδὲ ἁλώσεσθαι ἤλπι-
ζεν, ἐπεὶ τοῦ χωρίου τὴν δυσκολίαν ἀντιστατοῦσαν ὡς
μάλιστα εἶχε. καὶ ὁ χρόνος αὐτὸν, τριβόμενος ἐνταῦθα, 9
ἠνία λογιζόμενον ὅπως μὴ χειμῶνος ὥρᾳ ἐπὶ Θευδάτον
τε ἀναγκάζηται καὶ Ῥώμην ἰέναι. ἤδη δὲ καὶ τῷ 10
στρατῷ ἐπήγγειλε συσκευάζεσθαι, μέλλων ἐνθένδε ὅτι
τάχιστα ἀπαλλάσσεσθαι. καί οἱ ἐπὶ πλεῖστον ἀπορου-
μένῳ εὐτυχίᾳ τοιᾷδε ξυνηνέχθη χρῆσθαι. τῶν τινα 11
Ἰσαύρων ἐπιθυμία ἔσχε τὴν τοῦ ὀχετοῦ οἰκοδομίαν
θεάσασθαι, καὶ ὅντινα τρόπον τῇ πόλει τὴν τοῦ ὕδα-
τος χρείαν παρείχετο. ἐσβάς τε τῆς πόλεως ἄποθεν, 12
ὅθεν αὐτὸν διέρρηξε Βελισάριος, ἐβάδιζε πόνῳ οὐδενὶ,
ἐπεὶ τὸ ὕδωρ αὐτὸν ἅτε διερρωγότα ἐπελελοίπει. B 47
ἐπεὶ δὲ ἄγχιστα τοῦ περιβόλου ἐγένετο, πέτρᾳ μεγάλῃ 13
ἐνέτυχεν, οὐκ ἀνθρώπων χερσὶν ἐνταῦθα, ἀλλὰ πρὸς
τῆς φύσεως τοῦ χωρίου ἀποτεθείσῃ. ταύτῃ τῇ πέτρᾳ 14
οἱ τὸν ὀχετὸν δειμάμενοι πάλαι τὴν οἰκοδομίαν ἐνά-
ψαντες διώρυχα ἐνθένδε ἐποίουν, οὐκ ἐς δίοδον μέντοι
ἀνθρώπου ἱκανῶς ἔχουσαν, ἀλλ' ὅσον τῷ ὕδατι τὴν
πορείαν παρέχεσθαι. καὶ διὰ τοῦτο ξυνέβαινεν οὐκ 15
εὖρος τὸ αὐτὸ πανταχόσε τοῦ ὀχετοῦ εἶναι, ἀλλὰ στε-

1—2 θευδάτον L ‖ 4 ἐς αὐτῶ V ‖ 5 νεαπολίταις L ‖ 5—6 θάλασσαν L ‖ 7 αὐτούς ποτε L ‖ 9 αὐτὸν L] αὐτῶ V ‖ 12 ξυσκευάσασθαι L ‖ 15 ἔσχε] Ἔ deest in V ‖ 18 διέρηξε V ‖ 23 δειμάμενοι] Δ deest in V

νοχωρία ἐν τῇ πέτρᾳ ἐκείνῃ ὑπηντίαζεν, ἀνθρώπῳ,
ἄλλως τε καὶ τεθωρακισμένῳ ἢ ἀσπίδα φέροντι, ἀπό-
16 *ρευτος οὖσα. ταῦτα τῷ Ἰσαύρῳ κατανοήσαντι οὐκ*
ἀμήχανα ἔδοξεν εἶναι τῷ στρατῷ ἐς τὴν πόλιν ἰέναι,
ἢν ὀλίγῳ μέτρῳ τὴν ἐκείνῃ διώρυχα εὐρυτέραν ποιή-
17 *σωνται. ἅτε δὲ αὐτὸς ἀφανής τε ὢν καὶ τῶν ἡγεμό-*
νων οὐδενὶ πώποτε ἐς λόγους ἥκων τὸ πρᾶγμα ἐς
Παύκαριν ἤνεγκεν, ἄνδρα Ἴσαυρον, ἐν τοῖς Βελισαρίου
ὑπασπισταῖς εὐδοκιμοῦντα. ὁ μὲν οὖν Παύκαρις τὸν
18 *πάντα λόγον αὐτίκα τῷ στρατηγῷ ἤγγειλε. Βελισάριος*
δὲ τῇ τοῦ λόγου ἡδονῇ ἀναπνεύσας καὶ χρήμασι με-
γάλοις τὸν ἄνθρωπον δωρήσεσθαι ὑποσχόμενος ἐς τὴν
πρᾶξιν ἦγε, καὶ αὐτὸν ἐκέλευεν Ἰσαύρων τινὰς ἑται-
ρισάμενον ἐκτομὴν ὡς τάχιστα τῆς πέτρας ποιεῖσθαι,
φυλασσόμενον ὅπως τοῦ ἔργου μηδενὶ αἴσθησιν δώ-
19 *σουσι. Παύκαρις δὲ, Ἰσαύρους ἀπολεξάμενος πρὸς*
τὸ ἔργον ἐπιτηδείως πάντη ἔχοντας, ἐντὸς τοῦ ὀχε-
20 *τοῦ σὺν αὐτοῖς λάθρα ἐγένετο. ἔς τε τὸν χῶρον*
B 48 *ἐλθόντες, ἵνα δὴ τὴν στενοχωρίαν ἡ πέτρα ἐποίει,*
ἔργου εἴχοντο, οὐκ ἀξίναις τὴν πέτραν οὐδὲ πελέκεσι
τέμνοντες, ὅπως μὴ ἔνδηλα τῷ κτύπῳ τοῖς πολεμίοις
P 332 *ποιήσωσι τὰ πρασσόμενα, ἀλλὰ σιδηρίοις τισὶν ὀξέσιν*
21 *αὐτὴν ἐνδελεχέστατα ξέοντες. καὶ χρόνῳ ὀλίγῳ κατ-*
είργαστο, ὥστε ἀνθρώπῳ δυνατὰ εἶναι θώρακά τε
ἀμπεχομένῳ καὶ ἀσπίδα φέροντι ταύτῃ ἰέναι.
22 *Ἐπειδὴ δὲ ἅπαντα ἤδη ὡς ἄριστα εἶχεν, ἔννοια*
Βελισαρίῳ ἐγένετο ὡς, ἢν πολέμῳ ἐς Νεάπολιν τῷ

---

4 *ἀμήχανα*] *Ἀ* deest in *V* ‖ 5 *ἐκείνην* *V* ‖ 12 *δωρήσεσθαι* *V*] *δωρήσασθαι* *L* ‖ 16 *παύκαρος* *V* ‖ 17 *τὸ ἔργον* *L*] *τὰ ἔργα* *K* | *ἐπιτηδείους* *L* | *πάντη* *L*] *πάντας* *K* ‖ 18 *ξὺν* *L* ‖ 21 *ἔκδηλα* *L* ‖ 23 *ξύοντες* *L* ‖ 23—24 *κατείργασται* *K* ‖ 26 *ἐπειδὴ* *K*] *ἐπεὶ* *L*

στρατῷ ἐσιτητὰ εἴη, τοῖς τε ἀνθρώποις ἀπολωλέναι 2. annus belli
ξυμβήσεται καὶ τἄλλα ξυμπεσεῖν ἅπαντα, ὅσα πόλει (536/7)
πρὸς πολεμίων ἁλούσῃ γίνεσθαι εἴωθε. Στέφανόν τε 23
εὐθὺς μεταπεμψάμενος ἔλεξε τοιάδε „Πολλάκις εἶδον
„πόλεις ἁλούσας καὶ τῶν τηνικαῦτα γινομένων εἰμὶ
„ἔμπειρος. τοὺς μὲν γὰρ ἄνδρας ἀναιροῦσιν ἡβηδὸν 24
„ἅπαντας, γυναῖκας δὲ θνήσκειν αἰτουμένας οὐκ ἀξιοῦσι
„κτείνειν, ἀλλ' ἐς ὕβριν ἀγόμεναι πάσχουσιν ἀνήκεστά
„τε καὶ ἐλέου πολλοῦ ἄξια. παῖδας δὲ οὔτε τροφῆς 25
„οὔτε παιδείας οὕτω μεταλαχόντας δουλεύειν ἀνάγκη,
„καὶ ταῦτα τοῖς πάντων ἐχθίστοις, ὧν ἐν ταῖς χερσὶ
„τὸ τῶν πατέρων αἷμα τεθέανται. ἐῶ γάρ, ὦ φίλε 26
„Στέφανε, λέγειν τὸ πῦρ, ᾧ τά τε ἄλλα χρήματα καὶ
„τὸ τῆς πόλεως ἀφανίζεται κάλλος. ταῦτα Νεάπολιν
„τήνδε ὥσπερ ἐν κατόπτρῳ ταῖς πρότερον ἁλούσαις
„πόλεσιν δρῶν πάσχουσαν, αὐτῆς τε καὶ ὑμῶν ἐς
„οἶκτον ἥκω. μηχαναὶ γάρ μοι πεποίηνται νῦν ἐς 27
„αὐτήν, ἣν μὴ οὐχὶ ἁλῶναι ἀδύνατον. πόλιν δὲ ἀρ-
„χαίαν καὶ οἰκήτορας Χριστιανούς τε καὶ Ῥωμαίους B 49
„ἄνωθεν ἔχουσαν ἐς τοῦτο τύχης οὐκ ἂν εὐξαίμην,
„ἄλλως τε καὶ ὑπ' ἐμοῦ Ῥωμαίων στρατηγοῦντος,
„ἐλθεῖν, μάλιστα ἐπεὶ βάρβαροι πολλοί μοι τὸ πλῆθος
„ἐν τῷ στρατοπέδῳ εἰσίν, ἀδελφοὺς ἢ ξυγγενεῖς πρὸ
„τοῦδε ἀπολωλεκότες τοῦ τείχους· ὧν δὴ κατέχειν τὸν
„θυμόν, ἢν πολέμῳ τὴν πόλιν ἕλωσιν, οὐκ ἂν δυναί-
„μην. οὐκοῦν ἕως ἔτι τὸ τὰ ξυνοίσοντα ἑλέσθαι τε 28
„καὶ πράσσειν ἐφ' ὑμῖν ἐστι, βουλεύσασθε μὲν τὰ

1 εἴη] ἥει L ‖ 2 τἄλλα scripsi] ἄλλα codd. ‖ 3 γίγνεσθαι L ‖ 5 καὶ L] om. K ‖ 8 κτείνειν K] κτεῖναι L ‖ 9 ἐλέου Kraš.] ἐλαίου K, ἐλέους L ‖ 15 πρώτερον L ‖ 21 ἐμοῦ L] ἐμοὶ K | στρατηγοῦντι K ‖ 24 ἀπολελωκότες L ‖ 26 τὸ K] om. L

„βελτίω, φύγετε δὲ ξυμφοράν· ἧς, ὡς τὸ εἰκὸς, ξυμ-
„πιπτούσης ὑμῖν οὐ τὴν τύχην δικαίως, ἀλλὰ τὴν ὑμε-
29 „τέραν αἰτιάσεσθε γνώμην.“ τοσαῦτα εἰπὼν Βελισά-
ριος Στέφανον ἀπεπέμψατο. ὃς ἐς Νεαπολιτῶν τὸν
δῆμον παρῆλθε δεδακρυμένος τε καὶ πάντα ξὺν οἰμωγῇ
30 ἀγγέλλων ὅσα Βελισαρίου λέγοντος ἤκουσεν. οἱ δὲ
(οὐδὲ γὰρ ⟨χρ⟩ῆν Νεαπολίτας ἀθῴους βασιλεῖ κατη-
κόους γενέσθαι) οὔτε ἔδεισάν τι οὔτε Βελισαρίῳ προσ-
χωρεῖν ἔγνωσαν.

P 333 ι'. Τότε δὴ καὶ αὐτὸς τὰ ἐς τὴν εἴσοδον κατεστή-
σατο ὧδε. ἄνδρας ἀμφὶ τετρακοσίους ἀπολεξάμενος
περὶ λύχνων ἀφὰς καὶ ἄρχοντε αὐτοῖς ἐπιστήσας
Μάγνον τε, ὃς ἱππικοῦ καταλόγου ἡγεῖτο, καὶ τὸν τῶν
Ἰσαύρων ἀρχηγὸν Ἔννην, θωρακίσασθαί τε ἅπαντας
καὶ τάς τε ἀσπίδας τά τε ξίφη ἀνελομένους ἡσυχάζειν,
2 ἄχρι αὐτὸς σημήνῃ, ἐκέλευε. καὶ Βέσσαν μεταπεμψά-
μενος αὐτοῦ μένειν ἐπήγγειλε· βούλεσθαι γὰρ ξὺν
B 50 αὐτῷ βουλήν τινα περὶ τοῦ στρατοπέδου ποιήσασθαι·
3 καὶ ἐπειδὴ πόρρω ἦν τῶν νυκτῶν, Μάγνῳ τε καὶ
Ἔννῃ τὰ σφίσι παρόντα εἰπὼν καὶ τὸ χωρίον ἐπι-
δείξας, οὗ πρότερον διελὼν τὸν ὀχετὸν ἔτυχε, τοῖς
τετρακοσίοις ἐς τὴν πόλιν ἐξηγήσασθαι, λύχνα ἀνελο-
4 μένους, ἐκέλευε. καὶ ἄνδρας δύο ταῖς σάλπιγξι χρῆ-
σθαι ἐπισταμένους ξὺν αὐτοῖς ἔπεμψεν, ὅπως, ἐπειδὰν
τοῦ περιβόλου ἐντὸς γένωνται, τήν τε πόλιν ξυνταράξαι

---

3 αἰτιάσεσθε Kraš.] αἰτιάσησθε K, αἰτιᾶσθε L ‖ 7 οὐδὲ γὰρ ⟨χρ⟩ῆν scripsi] οὐδὲν δεῖ K, οὐδὲ γὰρ ἦν L ‖ 12 ἄρχοντε scripsi] ἄρχοντα codd. ‖ 13 τὸν K] om. L ‖ 14 ἔννην K] τὸν ἔννην L ‖ 16 ἄχρις L | βέσαν L ‖ 17 ἐπήγγειλεν K | βουλεύεσθαι K ‖ 21 διελὼν τὸν ὀχετὸν ἔτυχε K] τὸν ὀχ. ἔτ. διαρρήξας L ‖ 22 τετρακοσίοις] τε τριακοσίοις codd. ‖ 22—23 ἀνελομένους] malim ἀνελομένοις ‖ 23 σάλπι·ξι K

καὶ τὰ πρασσόμενα σημῆναι σφίσιν οἷοί τε ὦσιν. αὐτὸς 5 2. annus belli (536/7)
δὲ κλίμακας ὅτι πλείστας πρότερον πεποιημένας ἐν
παρασκευῇ εἶχεν. οἱ μὲν οὖν ἐς τὸν ὀχετὸν ὑποδύντες
ἐπὶ τὴν πόλιν ἐβάδιζον, αὐτὸς δὲ ξὺν τῷ Βέσσᾳ καὶ
Φωτίῳ αὐτοῦ ἔμενε καὶ ξὺν αὐτοῖς ἅπαντα ἔπρασσε.
πέμψας δὲ καὶ ἐς τὸ στρατόπεδον, ἐγρηγορέναι τε καὶ 6
τὰ ὅπλα ἐν χερσὶν ἔχειν ἐπέταττε. καὶ πολλοὺς μέντοι
ἀμφ' αὐτὸν εἶχεν, οὓς δὴ εὐτολμοτάτους ᾤετο εἶναι,
τῶν δὲ ἐπὶ τὴν πόλιν ἰόντων οἱ ὑπὲρ ἥμισυ κατωρρω-
δηκότες τὸν κίνδυνον ὀπίσω ἀπεκομίζοντο. οὓς ἐπεὶ 7
Μάγνος ἕπεσθαί οἱ, καίπερ πολλὰ παραινέσας, οὐκ
ἔπειθε, παρὰ τὸν στρατηγὸν ξὺν αὐτοῖς ἐπανῆκε. τού- 8
τους δὲ Βελισάριος κακίσας καὶ τῶν ἀμφ' αὐτὸν ἀπο-
λέξας διακοσίους σὺν Μάγνῳ ἰέναι ἐκέλευεν. ὧν δὴ
καὶ Φώτιος ἡγεῖσθαι θέλων, ἐς τὴν διώρυχα ἐσεπή-
δησεν· ἀλλὰ Βελισάριος αὐτὸν διεκώλυσεν. αἰσχυν- 9
θέντες δὲ τοῦ τε στρατηγοῦ καὶ Φωτίου τὴν λοιδορίαν
καὶ ὅσοι τὸν κίνδυνον ἔφευγον, αὖθις αὐτὸν ὑποστῆναι
τολμήσαντες ξὺν αὐτοῖς εἵποντο. Βελισάριος δὲ δείσας 10
μὴ τῶν πολεμίων τισὶ τῶν πρασσομένων αἴσθησις B 51
γένηται, οἳ δὴ ἐς τὸν πύργον φυλακὴν εἶχον ὃς τοῦ
ὀχετοῦ ἄγχιστα ἐτύγχανεν ὤν, ἐνταῦθά τε ἦλθε καὶ
Βέσσαν ἐκέλευε τῇ Γότθων φωνῇ διαλέγεσθαι τοῖς P 334
ταύτῃ βαρβάροις, ὅπως δὴ μή τις αὐτοῖς ἐκ τῶν
ὅπλων πάταγος ἔναυλος εἴη. καὶ Βέσσας μὲν αὐτοῖς 11
ἀναβοήσας μέγα προσχωρεῖν Βελισαρίῳ παρῄνει, πολλὰ

---

1 ὦσιν K] εἶναι L ‖ 2 πλείστους K ‖ 5 ἔπρασε K ‖ 6 δὲ K] τε L ‖ 8 αὐτὸν codd. | εὐτολμωτάτους codd. ‖ 9 οἱ L] om. K | ὑπηρήμισυ K ‖ 12 παρὰ K] περὶ L | ἀυτοῖς K ‖ 13 τῶν K, L corr.] τοὺς L pr. m. | αὐτὸν K ‖ 14 ξὺν L ‖ 21 πῦργον L ‖ 25 βέσας L

12 σφίσιν ἐπαγγελλόμενος ἀγαθὰ ἔσεσθαι. οἱ δὲ ἐτώθαζον,
πολλὰ ἐς Βελισάριόν τε καὶ βασιλέα ὑβρίζοντες. ταῦτα
μὲν οὖν Βελισαρίῳ καὶ Βέσσᾳ ἐπράσσετο τῇδε.
13 Ὁ δὲ Νεαπόλεως ὀχετὸς οὐκ ἄχρι ἐς τὸ τεῖχος
καλύπτεται μόνον, ἀλλ' οὕτω τῆς πόλεως ἐπὶ πλεῖστον
διήκει, κύρτωμα ἐκ πλίνθου ὠπτημένης ὑψηλὸν ἔχων,
ὥστε γενόμενοι ἐντὸς τοῦ περιβόλου οἱ ἀμφὶ Μάγνον
τε καὶ Ἔννην ἅπαντες οὐδὲ ὅπου ποτὲ γῆς εἰσι ξυμ-
14 βάλλεσθαι ἐδύναντο. οὐ μὴν οὐδέ πη ἀποβαίνειν ἐν-
θένδε εἶχον, ἕως οἱ πρῶτοι ἐς χῶρον ἵκοντο, οὗ τὸν
ὀχετὸν ἀνώροφον ξυνέπεσεν εἶναι καὶ οἴκημα ἦν κο-
15 μιδῇ ἀπημελημένον. ἐνταῦθα ἔσω γυνή τις ᾤκει,
μόνη τε οὖσα καὶ πενίᾳ πολλῇ ξυνοικοῦσα, καὶ δέν-
16 δρον ἐλαίας καθύπερθεν τοῦ ὀχετοῦ ἐπεφύκει. οὗτοι
ἐπειδὴ τόν τε οὐρανὸν εἶδον καὶ ἐν μέσῃ πόλει
ᾔσθοντο εἶναι, ἐκβαίνειν μὲν διενοοῦντο, μηχανὴν μέν-
τοι οὐδεμίαν εἶχον, ἄλλως τε καὶ ξὺν τοῖς ὅπλοις, τοῦ
ὀχετοῦ ἀπαλλάσσεσθαι. ὑψηλὴ γάρ τις ἐνταῦθα ἡ
B 52 οἰκοδομία ἔτυχεν οὖσα καὶ οὐδὲ ἀνάβασίν τινα ἔχουσα.
17 τῶν δὲ στρατιωτῶν ἐπὶ πλεῖστον ἀπορουμένων καὶ ἐς
στενοχωρίαν πολλὴν ξυνιόντων (ἤδη γὰρ καὶ τῶν ὄπι-
σθεν ἰόντων πολύς τις ξυνέρρει ὅμιλος), ἐγένετο αὐτῶν
18 τινι ἔννοια τῆς ἀνόδου ἀποπειράσασθαι. καταθέμενος
οὖν αὐτίκα τὰ ὅπλα, ταῖς τε χερσὶ καὶ τοῖς ποσὶ τὴν
ἀνάβασιν βιασάμενος, ἐς τὸ τῆς γυναικὸς οἴκημα ἦλθε.

---

1 ἐπαγγελόμενος *L* ‖ 4 νεαπόλιδος *K* ‖ 5 οὗτως *K* ‖ 6 ὀπτημένης *L* ‖ 8—9 ξυμβαλλέσθαι *L* ‖ 9 ἠδύναντο *L* ‖ 9—10 ἐνθένδε *K*] om. *L* ‖ 10 ἤκοντο *K* ‖ 11 ἀνάροφον *L* ‖ 12 ἀπηλημένον *L* ‖ 18—19 τις οἰκοδομία ἐνταῦθα ἐτύγχανεν *L* ‖ 21 ξυνιώντων *L* ‖ 22 τις *K*] τε *L* ‖ 23 ἔννοιαν *K* | ἀποπειράσασθαι *K*] ἀποπειρᾶσθαι *L* ‖ 24 τε *K*] om. *L*

καὶ αὐτὴν ἐνταῦθα ἰδὼν, ἢν μὴ σιωπῴη, κτείνειν 19 2. annus belli (536/7)
ἠπείλησεν. ἡ δὲ καταπλαγεῖσα ἄφωνος ἔμεινε. καὶ
ὃς ἐκ τοῦ πρέμνου τῆς ἐλαίας ἱμάντα τινὰ ἰσχυρὸν
ἀναψάμενος τὴν ἑτέραν τοῦ ἱμάντος ἀρχὴν ἐς τὸν
ὀχετὸν ἔρριψεν. οὗ δὴ λαβόμενος τῶν στρατιωτῶν
ἕκαστος ἀνέβαινε μόλις. ἐπεὶ δὲ ἀναβεβήκεσαν ἅπαν- 20
τες τῆς τε νυκτὸς τὸ τεταρτημόριον ἔτι ἐλείπετο, χω-
ροῦσιν ἐπὶ τὸ τεῖχος· καὶ πύργων δύο τοὺς φύλακας,
οὐδέν τι αἰσθανομένους τοῦ κακοῦ, κτείνουσιν ἀμφὶ
τὰ πρὸς βορρᾶν τοῦ περιβόλου, ἔνθα Βελισάριος ξὺν
τῷ Βέσσᾳ καὶ Φωτίῳ εἱστήκει, καραδοκῶν τὰ πρασσό-
μενα. καὶ οἱ μὲν τὸ στράτευμα ἐπὶ τὸ τεῖχος ταῖς 21
σάλπιγξιν ἐκάλουν, Βελισάριος δὲ τῷ περιβόλῳ τὰς
κλίμακας ἐρείσας τοὺς στρατιώτας ἐνθένδε ἀναβαίνειν
ἐκέλευε. τῶν δὲ κλιμάκων οὐδεμίαν διήκειν ἄχρι ἐς 22
τὰς ἐπάλξεις ξυνέβαινεν. ἅτε γὰρ αὐτὰς οὐκ ἐκ τοῦ
ἐμφανοῦς οἱ τεχνῖται ποιούμενοι μέτρου τοῦ καθή-
κοντος οὐχ οἷοί τε ἐξικνεῖσθαι ἐγένοντο. διόπερ δύο 23
ἐς ἀλλήλας ξυνδέοντες καὶ ἐπ' ἀμφοῖν ἀναβαίνοντες
οὕτω δὴ τῶν ἐπάλξεων καθυπέρτεροι οἱ στρατιῶται
ἐγένοντο. ταῦτα μὲν οὖν Βελισαρίῳ ἐφέρετο τῇδε.
Ἐς δὲ τὰ πρὸς θάλασσαν τοῦ περιβόλου, ἔνθα οὐχ P 335 24 B53
οἱ βάρβαροι, ἀλλὰ Ἰουδαῖοι φυλακὴν εἶχον, οὔτε ταῖς
κλίμαξι χρῆσθαι οὔτε ἀναβαίνειν ἐς τὸ τεῖχος οἱ στρα-
τιῶται ἐδύναντο. οἱ γὰρ Ἰουδαῖοι τοῖς πολεμίοις ἤδη 25
προσκεκρουκότες, ἐμπόδιοί τε γεγενημένοι ὅπως μὴ
τὴν πόλιν ἀμαχητὶ ἕλωσι, καὶ ἀπ' αὐτοῦ ἐλπίδα οὐ-

1 κτενεῖν Herw. ‖ 6 ἀναβεβήκεισαν *L* ‖ 9 τι *L*] τοι *K* ‖ 10 βορρὰν *L* ‖ 12 τὸ στράτευμα *K*] om. *L* | ἐπὶ *K*] εἰς *L* ‖ 16 αὐτοὺς *K* ‖ 17 τεχνίται codd. ‖ 21 ἐγίνοντο *L* ‖ 22 πρὸς *K*] πρὸς τὴν *L* ‖ 23—24 οὔτε—οὔτε] οὐδὲ—οὐδὲ codd.

δεμίαν ⟨ἣν⟩ ὑπ' αὐτοῖς ὦσιν ἔχοντες, καρτερῶς τε,
καίπερ αὐτοῖς τῆς πόλεως ἤδη ἁλούσης, ἐμάχοντο καὶ
26 τῇ τῶν ἐναντίων προσβολῇ παρὰ δόξαν ἀντεῖχον. ἐπεὶ
δὲ ἡμέρα ἐγένετο καὶ τῶν ἀναβεβηκότων τινὲς ἐπ'
αὐτοὺς ᾔεσαν, οὕτω δὴ καὶ αὐτοὶ ὄπισθεν βαλλόμενοι
a. 536 ἔφευγον, καὶ κατὰ κράτος Νεάπολις ἥλω. καὶ τῶν
πυλῶν ἤδη ἀνακεκλιμένων ἅπας ὁ Ῥωμαίων στρατὸς
27 εἰσῄει. ὅσοι δὲ ἀμφὶ πύλας ἐτετάχατο τὰς πρὸς
ἀνίσχοντα ἥλιον τετραμμένας, ἐπεὶ κλίμακες σφίσι
παροῦσαι οὐδαμῇ ἔτυχον, ταύτας δὴ τὰς πύλας ἀφυ-
28 λάκτους παντάπασιν οὔσας ἔκαυσαν. ἔρημον γὰρ ἀν-
δρῶν τὸ ἐκείνῃ τεῖχος, ἅτε τῶν φυλάκων δρασμῷ χρη-
σαμένων, ἐγένετο· φόνος τε ἐνταῦθα πολὺς ἐγεγόνει.
29 θυμῷ γὰρ ἐχόμενοι ἅπαντες, ἄλλως τε καὶ ὅσοις ἀδελ-
φόν τινα ἢ ξυγγενῆ ἀποθανεῖν τειχομαχοῦντα τετύχηκε,
τὸν ἐν ποσὶν ἀεὶ, οὐδεμιᾶς ἡλικίας φειδόμενοι, ἔκτει-
νον, ἔς τε τὰς οἰκίας ἐσβάλλοντες παῖδας μὲν καὶ
γυναῖκας ἠνδραπόδισαν, τὰ δὲ χρήματα ἐληίσαντο, καὶ
πάντων μάλιστα οἱ Μασσαγέται, οἳ οὐδὲ τῶν ἱερῶν
B 54 ἀπεχόμενοι πολλοὺς τῶν ἐς αὐτὰ φυγόντων ἀνεῖλον,
ἕως Βελισάριος πανταχόσε περιιὼν διεκώλυσέ τε καὶ
30 ξυγκαλέσας ἅπαντας ἔλεξε τοιάδε „Ἐπειδὴ νενικηκέναι
„τε ἡμῖν δέδωκεν ὁ θεὸς καὶ ἐπὶ πλεῖστον εὐδοξίας
„ἀφῖχθαι, πόλιν ἀνάλωτον πρότερον οὖσαν ὑποχειρίαν

---

6 Auct. Marcell. Com. ad a. 536 (3)

---

1 ⟨ἂν⟩ ὑπ' Vit., ⟨ἣν⟩ ἐπ' Grotius, ἐπ' codd. et Christ | αὐτοῖς ὦσιν L] αὐτοὺς K, αὐτοῖς Christ ‖ 3 παραδόξως L ‖ 4 ἐπ' K] ἐς L ‖ 6 εἷλω K ‖ 10 οὐδαμοῦ L ‖ 10—11 ἀφυλάκτως L ‖ 12 ἐκείνη K] ἐκεῖ L ‖ 14—15 ἀδελφὸν ἤ τινα ξυγγενῆ aut ἀδελφὸν ἢ ξυγγενῆ τινα Kraš. ‖ 17 ἐσβάλοντες L ‖ 24 ἀφίχθαι K

„ἡμῖν ποιησάμενος, ἀναγκαῖον καὶ ἡμᾶς τὸ μὴ ἀναξίους 2. annus belli (536/7)
„εἶναι τῆς χάριτος, ἀλλὰ τῇ ἐς τοὺς ἡσσημένους φιλαν-
„θρωπίᾳ τὸ δικαίως κεκρατηκέναι τούτων ἐνδείκνυ-
„σθαι. μὴ τοίνυν ἀπέραντα Νεαπολίτας μισήσητε, 31
„μηδὲ ὑπερόριον τοῦ πολέμου τὸ ἐς αὐτοὺς ἔχθος
„ποιήσητε. τοὺς γὰρ ἡσσημένους οὐδεὶς τῶν νενικη-
„κότων ἔτι μισεῖ. κτείνοντές τε αὐτοὺς οὐ πολεμίων 32
„ἀπαλλαγήσεσθε τὸ λοιπὸν, ἀλλὰ θανάτῳ ζημιωθήσεσθε
„τῶν ὑπηκόων. οὐκοῦν ἀνθρώπους τούσδε μηδὲν ἐργά-
„σησθε περαιτέρω κακὸν, μηδὲ τῇ ὀργῇ πάντα χαρί-
„ζεσθε. αἰσχρὸν γὰρ τῶν μὲν πολεμίων κρατεῖν, τοῦ 33
„δὲ θυμοῦ ἥσσους φαίνεσθαι. ὑμῖν δὲ χρήματα μὲν
„τὰ ἄλλα γινέσθω τῆς ἀρετῆς ἆθλα, γυναῖκες δὲ τοῖς
„ἀνδράσι ξὺν τοῖς παισὶν ἀποδιδόσθων. μανθανέτω-
„σαν δὲ οἱ νενικημένοι τοῖς πράγμασιν ἡλίκων ἐξ
„ἀβουλίας ἐστέρηνται φίλων.“ τοσαῦτα εἰπὼν Βελι- 34
σάριος τάς τε γυναῖκας καὶ τὰ παιδία καὶ τὰ ἄλλα
ἀνδράποδα Νεαπολίταις πάντα ἀφῆκεν, ὕβρεως οὐδε-
μιᾶς ἐς πεῖραν ἐλθόντα, καὶ αὐτοῖς τοὺς στρατιώτας
διήλλαξεν. οὕτω τε Νεαπολίταις ξυνηνέχθη ἐκείνῃ 35
τῇ ἡμέρᾳ αἰχμαλώτοις τε γενέσθαι καὶ τὴν ἐλευ- P 336 B 55
θερίαν ἀνασώσασθαι καὶ τῶν χρημάτων τὰ τιμιώτατα
ἀνακτήσασθαι. ἐπεὶ αὐτῶν ὅσοι χρυσὸν ἢ ἄλλο τι 36
τῶν τιμίων ἔχοντες ἔτυχον, οὗτοι δὴ τὰ πρότερα ἐς
γῆν κατορύξαντες ἀπεκρύψαντο, καὶ ταύτῃ τοὺς πολε-

---

17 Lib. Pontif. 144, 19

---

1 τὸ *K*] τε *L* ‖ 2 ἀλλὰ *K*] ἀλλὰ καὶ *L* ‖ 5 εἰς *L* ‖ 6 ποιήσητε *L*] ποιήσησθε *K* ‖ 7 τε *K*] τε γὰρ *L* ‖ 14 ἀποδιδόσθω codd. ‖ 15 ἐξ *L*] τῆς *K* ‖ 19 ἐλθόντας *L* ‖ 24 τιμίων *K*] ἐπιτιμίων *L* | δὴ τὰ *K*] δῆτα *L* | πρότερον *L* ‖ 25 καὶ *L*] om. *K*

*μίους λαθεῖν ἴσχυσαν αὐτοῖς χρήμασι τὰς οἰκίας ἀπο-
λαβόντες. ἥ τε πολιορκία ἐς ἡμέρας μάλιστα εἴκοσι
37 κατατείνασα ἐς τοῦτο ἐτελεύτα. Γότθους δὲ τοὺς
τῇδε ἁλόντας οὐχ ἧσσους ἢ ὀκτακοσίους ὄντας κακῶν
ἀπαθεῖς Βελισάριος παντάπασι διαφυλάξας, οὐκ ἐλασ-
σόνως ἢ τοὺς στρατιώτας τοὺς αὐτοῦ ἐν τιμῇ εἶχε.*

38 *Πάστωρ δὲ, ὃς ἐς ἀπόνοιαν, ὡς πρότερόν μοι δε-
δήλωται, τὸν δῆμον ἐνῆγεν, ἐπεὶ τὴν πόλιν ἁλισκο-
μένην εἶδεν, ἐς ἀποπληξίαν ἐξέπεσε καὶ ἐξαπίνης ἀπέ-
θανεν, οὔτε νοσήσας πρότερον οὔτε ἄλλο τι πρὸς
39 οὐδενὸς παθὼν ἄχρι. Ἀσκληπιόδοτος δὲ, ὃς ξὺν
αὐτῷ ταῦτα ἔπρασσε, ξὺν τῶν λογίμων τοῖς περιοῦσι
40 παρὰ Βελισάριον ἦλθε. καὶ αὐτῷ Στέφανος ἐπιτω-
θάζων ἐλοιδορεῖτο ὧδε „Ὅρα, ὦ κάκιστε ἀνθρώπων
„ἁπάντων, οἷα κακὰ τὴν πατρίδα εἰργάσω, τῆς ἐς Γότ-
„θους εὐνοίας τὴν τῶν πολιτῶν ἀποδόμενος σωτηρίαν.
41 „εἶτα εἰ μὲν τοῖς βαρβάροις εὖ ἐγεγόνει τὰ πράγματα,
„ἠξίωσας ἂν ἔμμισθός τε αὐτὸς πρὸς ἐκείνων εἶναι καὶ
„ἡμῶν ἕκαστον τῶν τὰ βελτίω βεβουλευμένων τῆς ἐς
42 „τοὺς Ῥωμαίους προδοσίας ὑπαγαγεῖν. ἐπεὶ δὲ τὴν
„μὲν πόλιν βασιλεὺς εἷλε, σεσώσμεθα δὲ τῇ τοῦδε τοῦ
B 56 „ἀνδρὸς ἀρετῇ, οὕτω δὲ εἰσελθεῖν παρὰ τὸν στρατη-
„γὸν ἀνεπισκέπτως ἐτόλμησας ἅτε οὐδὲν δεινὸν οὔτε
„Νεαπολίτας οὔτε τὸ βασιλέως διαπεπραγμένος στρα-
43 „τόπεδον, ἀξίας τίσεις δίκας.“ Στέφανος μὲν τῇ ξυμ-
φορᾷ περιώδυνος ὢν ἐς Ἀσκληπιόδοτον ταῦτα ἀπέρρι-*

---

7 cf. 43, 9

---

2 *εἴκοσιν L* ‖ 5 *παντάπασιν L* ‖ 6 *αὐτοῦ* Vit.] *αὐτοῦ* codd. | *εἶχεν K* ‖ 9 *ἐξέπεσεν L* ‖ 12 *ἔπρασε K* ‖ 15 *τῇ πατρίδι L* ‖ 17 *εὖ L*] om. *K* ‖ 21 *μὲν K*] om. *L* ‖ 22 *οὕτω δὲ K*] *οὕτω δὴ L* | *παρὰ K*] *περὶ L* ‖ 25 *ἀξίας τίσεις δίκας K*] om. *L* ‖ 26 *εἰς L*

ψεν. ὁ δὲ αὐτὸν ἀμείβεται τοῖσδε „Λέληθας σα
„ἐγκωμιάζων ἡμᾶς, ὦ γενναῖε, οἷς δὴ εὔνοιαν τὴ
„τοὺς Γότθους ἡμῖν ὀνειδίζεις. εὔνους γάρ τις δε
„ταις κινδυνεύουσιν, εἰ μὴ ἐκ τοῦ βεβαίου τῆς
„μης, οὐκ ἄν ποτε εἴη. ἐμὲ μὲν οὖν οἱ κρατοι
„τοιοῦτον τῆς πολιτείας φύλακα ἕξουσιν οἷον ἀ[...]
„πολέμιον εὗρον, ἐπεὶ ὁ τῇ φύσει τὸ πιστὸν ἔχων οὐ
„ξυμμεταβάλλει τῇ τύχῃ τὴν γνώμην. σὺ δὲ τῶν 45
„πραγμάτων οὐχ ὁμοίως αὐτοῖς φερομένων ἑτοίμως
„ἂν τοὺς τῶν ἐπιόντων ἐνδέξαιο λόγους. ὁ γὰρ τὸ
„τῆς διανοίας νοσῶν ἄστατον ἅμα τε ἔδεισε καὶ τὴν
„ἐς τοὺς φιλτάτους ἠρνήσατο πίστιν.“ τοσαῦτα μὲν 46
καὶ Ἀσκληπιόδοτος εἶπε. Νεαπολιτῶν δὲ ὁ δῆμος,
ἐπεὶ αὐτὸν ἐνθένδε ἀναχωροῦντα εἶδον, ἀθρόοι γενό-
μενοι, ἅπαντα αὐτῷ ἐπεκάλουν τὰ παρόντα σφίσι.
καὶ οὐ πρότερον ἀπέστησαν, πρὶν δὴ ἔκτεινάν τε καὶ
τὸ σῶμα κατὰ βραχὺ διεσπάσαντο. οὕτω τε ἐν τῇ Πά- 47
στωρος οἰκίᾳ γενόμενοι τὸν ἄνδρα ἐζήτουν. τοῖς τε
οἰκέταις τεθνάναι Πάστωρα ἰσχυριζομένοις ἥκιστα P 337
πιστεύειν ἠξίουν, ἕως αὐτοῖς τὸν τοῦ ἀνθρώπου νεκρὸν
ἔδειξαν. καὶ αὐτὸν Νεαπολῖται ἐν τῷ προαστείῳ ἀνε-
σκολόπισαν. οὕτω τε Βελισάριον παρῃτήσαντο ἐφ' 48
οἷς δικαίᾳ ὀργῇ ἐχόμενοι ἔδρασαν, τυχόντες τε αὐτοῦ B 57
συγγνώμονος διελύθησαν. οὕτω μὲν Νεαπολῖται ἀπήλ-
λαξαν.

1 σεαυτὸν L ‖ 2 ἡμᾶς L] om. K | δὴ L] δι' K | ἐς K] πρὸς L ‖ 3 γάρ τις K pr. m. corr.; L] γὰρ τοῖς K pr. m. ‖ 4 εἰ] ἢν L ‖ 10 ἐνδέξῃ L ‖ 12 εἰς L | τοιαῦτα L ‖ 17—18 πάστορος K ‖ 19 πάστορα K, πάστωρος L ‖ 20 ἠξίου K ‖ 21 νεαπολίται K ‖ 24 νεαπολίται codd.

Γότθοι δὲ, ὅσοις ἀμφί τε Ῥώμην καὶ τὰ ωρία ξυνέπεσεν εἶναι, καὶ πρότερον τὴν Θευσυχίαν ἐν θαύματι μεγάλῳ ποιούμενοι, ὅτι ιτόνων οὖσι τοῖς πολεμίοις οὐ βούλοιτο διὰ ..ναι, ἐν σφίσι τε αὐτοῖς ὑποψίᾳ πολλῇ ἐς αὐτὸν χρώμενοι, ὡς δὴ τὰ Γότθων πράγματα προδιδοῖ Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ ἐθελουσίως, ἄλλο τέ οἱ οὐδὲν ἐπιμελὲς εἴη, πλήν γε δὴ ὅπως αὐτὸς ἡσυχῇ βιοτεύοι, ὡς πλεῖστα περιβαλλόμενος χρήματα, ἐπειδὴ ἁλῶναι Νεάπολιν ἤκουσαν, ἅπαντά οἱ ταῦτα ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς ἤδη ἐπικαλοῦντες ἐς χωρίον ξυνελέγησαν Ῥώμης ὀγδοήκοντα καὶ διακοσίους σταδίους διέχον, ὅπερ Ῥωμαῖοι καλοῦσι Ῥεγάτα· ἐνταῦθα ἐνστρατοπεδεύσασθαι σφίσιν ἔδοξεν ἄριστον εἶναι· πεδία γὰρ πολλὰ ἐνταῦθά ἐστιν
2 *ἱππόβοτα. ῥεῖ δὲ καὶ ποταμὸς, ὃν Δεκεννόβιον τῇ Λατίνων φωνῇ καλοῦσιν οἱ ἐπιχώριοι, ὅτι δὴ ἐννεακαίδεκα περιιὼν σημεῖα, ὅπερ ξύνεισιν ἐς τρισκαίδεκα καὶ ἑκατὸν σταδίους, οὕτω δὴ ἐκβάλλει ἐς θάλασσαν, ἀμφὶ πόλιν Ταρακίνην, ἧς ἄγχιστα ὄρος τὸ Κίρκαιόν ἐστιν, οὗ τὸν Ὀδυσσέα τῇ Κίρκῃ ξυγγενέσθαι φασὶν, ἐμοὶ μὲν οὐ πιστὰ λέγοντες, ἐπεὶ ἐν νήσῳ Ὅμηρος τὰ*
3 *τῆς Κίρκης οἰκία ἰσχυρίζεται εἶναι. ἐκεῖνο μέντοι ἔχω εἰπεῖν, ὡς τὸ Κίρκαιον τοῦτο, ἐπὶ πολὺ τῆς θαλάσσης διῆκον, νήσῳ ἐμφερές ἐστι, καὶ τοῖς τε πλέουσιν*
B 58 *ἄγχιστα τοῖς τε ἐς τὴν ἐκείνῃ ἠϊόνα βαδίζουσι νῆσος*

---

1 *Γότθοι* Kraš.] *γότθοις* codd. ‖ 3 *ποιούμενοι* Kraš.] *ποιουμένοις* codd. ‖ 4 *ἐγγειτόνων* *L* ‖ 6 *χρώμενοι* Kraš.] *χρωμένοις* *K*, *χρησαμένοις* *L* | *τὰ* *K*] *τὰ τῶν* *L* ‖ 11 *ἤδη* *K*] om. *L* ‖ 12 *διακοσίοις σταδίοις* *L* ‖ 13 *ῥεγέτα* *L* | *ἐνταῦθα* *K*] *ἐνθένδε γὰρ* *L* ‖ 15 *ἱππόβοτα* *K* pr. m. corr.] *ἱππόβατα* *K* pr. m., *L* | *δεκαννόβιον* *L* ‖ 17 *περιιὼν*] malim *παριὼν* | *ξύνεισι* *L* | *τρεῖς καὶ δέκα* *L*, scribendum est: *τρεῖς καὶ τριάκοντα* ‖ 19 *κίρκεόν* *K* ‖ 20 *φασὶ* *L* ‖ 23 *κίρκεον* *K* ‖ 25 *ἐς* om. *L* | *ἠόνα* codd.

δοκεῖ ἐπὶ πλεῖστον εἶναι. καὶ ἐπειδάν τις ἐ
γένηται, τότε δὴ μεταμανθάνει ψευσθῆναι τί
τὰ πρότερα. καὶ διὰ τοῦτο Ὅμηρος ἴσως νῆσον
ὠνόμασεν. ἐγὼ δὲ ἐπὶ τὸν πρότερον λόγον
Γότθοι, ἐπειδὴ ἐς Ῥεγάτα ξυνελέγησα.,
σφίσι τε καὶ Ἰταλιώταις Οὐίττιγιν εἵλοντο, ἄνδρα
οἰκίας μὲν οὐκ ἐπιφανοῦς ὄντα, ἐν μάχαις δὲ ταῖς
ἀμφὶ Σίρμιον λίαν εὐδοκιμηκότα τὸ πρότερον, ἡνίκα
τὸν πρὸς Γήπαιδας πόλεμον Θευδέριχος διέφερε. Θευ- 6 P338
δάτος μὲν οὖν ταῦτα ἀκούσας ἐς φυγήν τε ὥρμητο καὶ τὴν
ἐπὶ Ῥάβενναν ἤλαυνεν. Οὐίττιγις δὲ κατὰ τάχος Ὄπταριν
ἔπεμψεν, ἄνδρα Γότθον, ἐπιστείλας αὐτῷ ἢ ζῶντα ἢ νε-
κρὸν ἀγαγεῖν Θευδάτον. ἐτύγχανε δὲ τῷ Θευδάτῳ οὗτος 7
ὁ Ὄπταρις χαλεπῶς ἔχων ἐξ αἰτίας τοιᾶσδε. κόρην τινὰ
Ὄπταρις ἐπίκληρόν τε καὶ τὴν ὄψιν εὐπρεπῆ οὖσαν
ἐμνηστεύετο. ταύτην Θευδάτος ἀφελόμενος τὸν μνη- 8
στῆρα τοῦτον, χρήμασιν ἀναπεισθεὶς, ἑτέρῳ ἠγγύησε.
διὸ δὴ τῷ τε θυμῷ καὶ Οὐιττίγιδι χαριζόμενος, πολλῇ
Θευδάτον σπουδῇ τε καὶ προθυμίᾳ, οὔτε νύκτα ἀνεὶς
οὔτε ἡμέραν, ἐδίωκε. καὶ αὐτὸν ἐν ὁδῷ ἔτι πορευό- 9
μενον καταλαμβάνει, ἐς ἔδαφός τε ὕπτιον ἀνακλίνας
ὥσπερ ἱερεῖόν τι ἔθυσεν. αὕτη τε Θευδάτῳ κατα- mense Decembr.
στροφὴ τοῦ τε βίου καὶ τῆς ἡγεμονίας, τρίτον ἐχούσης a. 536
ἔτος, ἐγένετο.

---

6 Auct. Marcell. Com. ad a. 536 (4) Jordan. Rom. 372 Jordan. Get. 310 ‖ 22 Auct. Marcell. Com. ad a. 536 (6) Chron. min. I 333

---

4 ἄνειμι *L*] εἶμι *K* ‖ 5 ῥεγέτα *L* ‖ 6 οὐίτιγιν *L* ‖ 8 σέρμιον *K* ‖ 9 γήπεδας codd. ‖ 10 μὲν οὖν *K*] δὲ *L* ‖ 11 οὐίτιγις *L* ‖ 13 οὗτος ὁ *L*] οὗτος *K* ‖ 15 ὄπταρις *K*] ὁ ὄπταρις *L* ‖ 18 οὐίτιγι *L* ‖ 22 τε *L*] τῶ *K*

ιτιγις δὲ, ἅμα Γότθοις τοῖς παροῦσιν, ἐς
ἐσήλαυνε. γνούς τε τὰ Θευδάτῳ ξυνενεχθέντα,
ε καὶ αὐτοῦ τὸν παῖδα Θευδέγισκλον ἐν φυλακῇ
ατο. καὶ ἐπειδὴ τὰ Γότθων πράγματα ἥκιστά
παρασκευῇ ἔδοξεν εἶναι, βέλτιον ἐνόμισεν ἐς
ναν πρῶτον ἰέναι, ἐνταῦθά τε πάντα ἐξαρτυσα-
ὡς ἄριστα οὕτω δὴ καθίστασθαι ἐς τὸν πόλεμον.
12 ξυγκαλέσας οὖν ἅπαντας ἔλεξε τοιάδε „Αἱ μέγισται
„τῶν πράξεων, ἄνδρες συστρατιῶται, οὐ καιρῶν
13 „ὀξύτητι, ἀλλ' εὐβουλίᾳ φιλοῦσιν ὀρθοῦσθαι. πολλά-
„κις γὰρ μέλλησίς τε εἰς τὸν καιρὸν ἐλθοῦσα μᾶλλον
„ὤνησε καὶ σπουδὴ οὐκ ἐν δέοντι ἐπιδειχθεῖσα πολλοῖς
14 „ἀνεχαίτισε τὴν τοῦ κατορθώσειν ἐλπίδα. ῥᾷον γὰρ
„οἱ πλεῖστοι ἀπαράσκευοι μὲν, ἐξ ἀντιπάλου δὲ τῆς
„δυνάμεως μαχόμενοι, ἡσσῶνται ἢ ὅσοι τὴν ἐλάσσω
„ἰσχὺν ὡς ἄριστα παρασκευασάμενοι ἐς τὸν ἀγῶνα
15 „κατέστησαν. μὴ τοίνυν τῷ παραυτίκα φιλοτίμῳ
„ἐπαιρόμενοι τὰ ἀνήκεστα ἡμᾶς αὐτοὺς ἐργασώμεθα·
„κρεῖσσον γὰρ ἐν χρόνῳ βραχεῖ αἰσχυνομένους τὴν
„εὔκλειαν ἀπέραντον διασώσασθαι ἢ τὴν ἐν τῷ παραυ-
„τίκα φυγόντας ὕβριν ἐς ἅπαντα τὸν αἰῶνα, ὡς τὸ
16 „εἰκὸς, ἐγκαλύπτεσθαι. καίτοι καὶ ὑμεῖς δή που ἐπί-
„στασθε ὡς τό τε Γότθων πλῆθος καὶ ξύμπασαν σχε-
„δόν τι τὴν τῶν ὅπλων σκευὴν ἔν τε Γαλλίαις καὶ
„Βενετίαις καὶ χώραις ταῖς ἑκαστάτω ξυμβαίνει εἶναι.
17 „καὶ μὴν καὶ πρὸς τὰ Φράγγων ἔθνη οὐχ ἧσσω τοῦδε

---

1 οὐίτιγις L | γότθων L ‖ 2 ἐσήλαυνεν K ‖ 5 οἱ L] σοι K ‖ 8 ξυγκαλέσας K, L pr. m. corr.] ξυγγαλέσας L pr. m. ‖ 9 ξυστρατιῶται L ‖ 11 τὸν K] om. L ‖ 16 ἰσχὺν ⟨ἔχοντες⟩ Scaliger ‖ 20 τῷ K] αὐτῷ L ‖ 21 εἰς L ‖ 23 τε] γε K ‖ 24 τι K] om. L | σκευὴν codd.] παρασκευὴν edd. cum Hoesch., sed cf. I 339, 15. 503, 22. 535, 21. | γαλίαις L ‖ 26 ἧσσω Dind.] ἧσσον codd., ἥσσονα Scaliger

„πόλεμον διαφέρομεν, ὃν δὴ οὐκ εὖ διαθεμένους ἐφ' 2. annus belli (536/7)
„ἕτερον χωρεῖν πολλὴ ἄνοια. τοὺς γὰρ ἐς ἀμφίβολόν
„τι καθισταμένους καὶ οὐ πρὸς ἕνα πολέμιον δρῶντας
„τῶν ἐναντίων ἡσσᾶσθαι εἰκός. ἐγὼ δέ φημι χρῆναι 18
„νῦν μὲν εὐθὺ Ῥαβέννης ἐνθένδε ἰέναι, τὸν δὲ πρὸς
„Φράγγους πόλεμον διαλύσαντας τἄλλα τε διῳκημένους B 60
„ὡς ἄριστα οὕτω δὴ Βελισαρίῳ παντὶ τῷ Γότθων
„στρατῷ διαμάχεσθαι. καί μοι τὴν ἀναχώρησιν τήνδε 19
„ὑμῶν ὑποστελλέσθω μηδεὶς, μηδὲ φυγὴν αὐτὴν ὀνο-
„μάζειν ὀκνείτω. δειλίας μὲν γὰρ προσηγορία ἐπιτη- 20
„δείως προσπεσοῦσα πολλοὺς ὤρθωσεν, ἀνδρείας δὲ P 339
„ὄνομα οὐκ ἐν τῷ καθήκοντι χρόνῳ τισὶν ἐγγενόμενον,
„εἶτα ἐς ἧτταν ἐχώρησεν. οὐ γὰρ τοῖς τῶν πραγμάτων 21
„ὀνόμασιν, ἀλλὰ τῷ ξυμφόρῳ τῶν ἔργων ἕπεσθαι
„ἄξιον. ἀνδρός τε γὰρ ἀρετὴν οὐκ ἀρχόμεναι δηλοῦσιν
„αἱ πράξεις, ἀλλὰ τελευτῶσαι μηνύουσι. φεύγουσι δὲ 22
„τοὺς πολεμίους οὐχ οἳ ἂν μετὰ μείζονος τῆς παρα-
„σκευῆς αὐτίκα μάλα ἐπ' αὐτοὺς ἥκοιεν, ἀλλ' ὅσοι τὰ
„σφέτερα αὐτῶν σώματα ἐς ἀεὶ διασώζειν βουλόμενοι
„ἐκποδὼν ἵστανται. πόλεώς τε τῆσδε ἁλώσεως πέρι
„μηδενὶ ὑμῶν γινέσθω τι δέος. ἤν τε γὰρ Ῥωμαῖοι 23
„ἡμῖν εὐνοϊκῶς ἔχωσι, τὴν πόλιν ἐν βεβαίῳ Γότθοις
„φυλάξουσιν, ἀνάγκης τε πεῖραν οὐδεμιᾶς ἕξουσιν,
„ἐπεὶ ἐν βραχεῖ αὐτοῖς ἐπανήξομεν χρόνῳ. καὶ ἤν 24
„τι ὕποπτον αὐτοῖς ἐς ἡμᾶς ἐστιν, ἐλάσσω βλάψουσι,
„τῇ πόλει τοὺς πολεμίους δεξάμενοι. ἄμεινον γὰρ πρὸς
„δυσμενεῖς ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς διαμάχεσθαι. ὅπως μέντοι 25

3 τι L] τε K ‖ 5 ἐνθένδε K] om. L ‖ 6 διωκημένοις K ‖ 9 ὑμῶν K] om. L ‖ 9—10 ὀνομάζειν L] ὀνομάζων K ‖ 17 μετὰ K] κατὰ L ‖ 18 αὐτοὺς K] αὐτοῖς L ‖ 19 ἐσαεὶ L ‖ 22 ἔχωσιν L ‖ 24 ἐπανήξωμεν K ‖ 26 ἄμεινον K] ἀμήχανον L

„μηδέν τι ξυμβήσεται τοιοῦτον, ἐγὼ προνοήσω. ἄνδρας
„τε γὰρ πολλοὺς καὶ ἄρχοντα ξυνετώτατον ἀπολεί-
„ψομεν, οἳ Ῥώμην φυλάξαι ἱκανοὶ ἔσονται, ὥστε καὶ
„ταῦτα ἡμῖν ἐν καλῷ κείσεται καὶ οὐδὲν ἂν ἐκ τῆσδε
„ἡμῶν τῆς ἀναχωρήσεως γένοιτο βλάβος.“
26 B61 Οὐίττιγις μὲν τοσαῦτα εἶπεν. ἐπαινέσαντες δὲ
Γότθοι ἅπαντες παρεσκευάζοντο ἐς τὴν πορείαν. μετὰ
δὲ Σιλβερίῳ τε τῷ τῆς πόλεως ἱερεῖ καὶ Ῥωμαίων τοῖς
τε ἐκ βουλῆς καὶ τῷ δήμῳ πολλὰ παραινέσας Οὐίττιγις,
καὶ τῆς Θευδερίχου ἀρχῆς ὑπομνήσας, ἐνεκελεύετο
ἅπασιν ἐς Γότθων τὸ ἔθνος εὐνοϊκῶς ἔχειν, ὅρκοις
αὐτοὺς δεινοτάτοις ὑπὲρ τούτων καταλαβών, ἄνδρας
τε ἀπολέξας οὐχ ἧσσον ἢ τετρακισχιλίους, καὶ αὐτοῖς
ἄρχοντα ἐπιστήσας Λεύδεριν, ἡλικίας τε πόρρω ἥκοντα
καὶ δόξαν ἐπὶ ξυνέσει πολλὴν ἔχοντα, ἐφ' ᾧ Ῥώμην
φυλάξουσι σφίσιν· οὕτω δὴ τῷ ἄλλῳ στρατῷ ἐς
Ῥάβενναν ᾔει, τῶν ἐκ βουλῆς πλείστους ἐν ὁμήρων
27 λόγῳ ξὺν αὐτῷ ἔχων. καὶ ἐπεὶ ἐνταῦθα ἀφίκετο,
Ματασοῦνθαν τὴν Ἀμαλασούνθης θυγατέρα, παρθένον
τε καὶ ὡραίαν ἤδη οὖσαν, γυναῖκα γαμετὴν οὔτι
ἐθελούσιον ἐποιήσατο, ὅπως δὴ βεβαιοτέραν τὴν ἀρχὴν
28 ἕξει τῇ ἐς γένος τὸ Θευδερίχου ἐπιμιξίᾳ. ἔπειτα δὲ
ἅπαντας Γότθους πανταχόθεν ἀγείρας διεῖπέ τε καὶ
διεκόσμει, ὅπλα τε καὶ ἵππους διανέμων κατὰ λόγον

---

19 Auct. Marcell. Com. ad a. 536 (7) Jordan. Rom. 373 Jordan. Get. 311

---

1 τι K] om. L | ξυμβήσηται K ‖ 6 οὐίτιγις L ‖ 8 Σιλβερίῳ Maltr.] λιβερίω codd. | τε L] τε καὶ K | τοῖς K] τῆς L ‖ 9 οὐίτιγις L ‖ 12 ἄνδρες K ‖ 13 ἧττον L ‖ 18 αὐτῶ codd. ‖ 19 ματασούνθαν codd. ‖ 20 ὡραῖαν L | τι L] τοι K ‖ 21 βεβαιότερον L ‖ 22 τὸ Kraš.] τῶ K, τοῦ L ‖ 24 κατὰ λόγον Hoesch.] καταλόγω K, κατὰ λόγων L

ἑκάστῳ, μόνους δὲ Γότθους, οἳ ἐν Γαλλίαις φυλακὴν 2. annus belli
εἶχον, δέει τῶν Φράγγων οὐχ οἷός τε ἦν μεταπέμπε- (536/7)
σθαι. οἱ δὲ Φράγγοι οὗτοι Γερμανοὶ μὲν τὸ παλαιὸν 29
ὠνομάζοντο. ὅντινα δὲ τρόπον τὸ ἐξ ἀρχῆς καὶ ὅπη
ᾠκημένοι Γαλλίας τε ἐπεβάτευσαν καὶ διάφοροι Γότ-
θοις γεγένηνται, ἐρῶν ἔρχομαι.

ιβʹ. Τὴν θάλασσαν ἔκ τε ὠκεανοῦ καὶ Γαδείρων B 62
ἐσπλέοντι χώρα μὲν ἡ ἐν ἀριστερᾷ, ὥσπερ ἐν τοῖς P 340
ἔμπροσθεν λόγοις ἐρρήθη, Εὐρώπη ὠνόμασται, ἡ δὲ
ἀντιπέρας αὐτῇ Λιβύη ἐκλήθη, ἣν δὴ προϊόντες Ἀσίαν
καλοῦσι. Λιβύης μὲν οὖν τὰ ἐπέκεινα ἐς τὸ ἀκριβὲς 2
οὐκ ἔχω εἰπεῖν· ἔρημος γάρ ἐστιν ἐπὶ πλεῖστον ἀν-
θρώπων, καὶ ἀπ' αὐτοῦ ἡ πρώτη τοῦ Νείλου ἐκροὴ
οὐδαμῇ ἔγνωσται, ὅν δὴ ἐπ' Αἰγύπτου ἐνθένδε φέρε-
σθαι λέγουσιν. Εὐρώπη δὲ εὐθὺς ἀρχομένη Πελο- 3
πονήσῳ βεβαιότατα ἐμφερής ἐστι καὶ πρὸς θαλάσσῃ
ἑκατέρωθι κεῖται. καὶ χώρα μὲν ἡ πρώτη ἀμφί τε
τὸν ὠκεανὸν καὶ δύοντα ἥλιόν ἐστιν Ἱσπανία ὠνό-
μασται, ἄχρι ἐς Ἄλπεις τὰς ἐν ὄρει τῷ Πυρηναίῳ
οὔσας. Ἄλπεις δὲ καλεῖν τὴν ἐν στενοχωρίᾳ δίοδον 4
οἱ ταύτῃ ἄνθρωποι νενομίκασι. τὸ δὲ ἐνθένδε μέχρι
τῶν Λιγουρίας ὁρίων Γαλλία ἐκλήθη. ἔνθα δὴ καὶ
Ἄλπεις ἕτεραι Γάλλους τε καὶ Λιγούρους διορίζουσι.
Γαλλία μέντοι Ἱσπανίας πολλῷ εὐρυτέρα, ὡς τὸ εἰκός, 5
ἐστίν, ἐπεὶ ἐκ στενοῦ ἀρχομένη Εὐρώπη ἐς ἄφατόν τι

8 cf. I 308, 15

1 *γαλίαις* L ‖ 5 *γαλίαις* L ‖ 7 *τε* K] *τε τοῦ* L ‖ 8 *ἀριστερᾷ* Maltr.] *δεξιᾷ* codd. ‖ 9 *ἐρρέθη* L ‖ 11 *οὖν* L] om. K ‖ 15—16 *πελοπονήσω* codd. ‖ 16 *βεβαιώτατα* L ‖ 17 *ἣ*] *ἡ* codd. ‖ 18 *ἐστιν* K] om. L et Compar., quod probat Christ | *ἰσπανί-* hic et infra L ‖ 19 *πυρηναίω* codd. ‖ 22 *γαλία* L ‖ 23 *διορίζουσαι* L

6 *εὖρος ἀεὶ προϊόντι κατὰ λόγον χωρεῖ. χώρα δὲ αὕτη*
ἑκατέρα τὰ μὲν πρὸς βορρᾶν ἄνεμον πρὸς τοῦ ὠκεανοῦ
περιβάλλεται, τὰ δὲ πρὸς νότον θάλασσαν τὴν Τυρρη-
7 *νικὴν καλουμένην ἔχει. ἐν Γάλλοις δὲ ἄλλοι τε ποτα-*
μοὶ καὶ Ῥοδανός τε καὶ Ῥῆνος ῥέουσι. τούτοιν τὴν
ὁδὸν τὴν ἐναντίαν ἀλλήλοιν ἰόντοιν ἅτερος μὲν ἐκδί-
B 63 *δωσιν ἐς τὴν Τυρρηνικὴν θάλασσαν, Ῥῆνος δὲ ἐς τὸν*
8 *ὠκεανὸν τὰς ἐκβολὰς ποιεῖται. λίμναι τε ἐνταῦθα*
πολλαί, οὗ δὴ Γερμανοὶ τὸ παλαιὸν ᾤκηντο, βάρβαρον
ἔθνος, οὐ πολλοῦ λόγου τὸ κατ' ἀρχὰς ἄξιον, οἳ νῦν
9 *Φράγγοι καλοῦνται. τούτων ἐχόμενοι Ἀρβόρυχοι ᾤκουν,*
οἳ ξὺν πάσῃ τῇ ἄλλῃ Γαλλίᾳ καὶ μὴν καὶ Ἰσπανίᾳ
10 *Ῥωμαίων κατήκοοι ἐκ παλαιοῦ ἦσαν. μετὰ δὲ αὐτοὺς*
ἐς τὰ πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον Θόριγγοι βάρβαροι, δόντος
11 *Αὐγούστου πρώτου βασιλέως, ἱδρύσαντο. καὶ αὐτῶν*
Βουργουζίωνες οὐ πολλῷ ἄποθεν πρὸς νότον ἄνεμον
P 341 *τετραμμένοι ᾤκουν, Σούαβοί τε ὑπὲρ Θορίγγων καὶ*
Ἀλαμανοί, ἰσχυρὰ ἔθνη. οὗτοι αὐτόνομοι ἅπαντες
ταύτῃ τὸ ἀνέκαθεν ἵδρυντο.

12 *Προϊόντος δὲ χρόνου Οὐισίγοτθοι τὴν Ῥωμαίων*
ἀρχὴν βιασάμενοι Ἰσπανίαν τε πᾶσαν καὶ Γαλλίας τὰ
ἐκτὸς Ῥοδανοῦ ποταμοῦ κατήκοα σφίσιν ἐς φόρου
13 *ἀπαγωγὴν ποιησάμενοι ἔσχον. ἐτύγχανον δὲ Ἀρβόρυ-*
χοι τότε Ῥωμαίων στρατιῶται γεγενημένοι. οὓς δὴ
Γερμανοὶ κατηκόους σφίσιν ἐθέλοντες ἅτε ὁμόρους

---

2 *βορρὰν* L ‖ 3—4 *τυρηνὴν* L ‖ 4 *γάλοις* K ‖ 5 *ῥοδανός* K] *ἠριδανός* L | *ῥῖνος* K | *τούτοιν* L] om. K ‖ 5—6 *τὴν ὁδὸν* K] *τοῖν ὁδοῖν* L ‖ 7 *τυρηνὴν* L | *ῥῖνος* K ‖ 9 *πολλαὶ* L] om. K ‖ 12 *ξυμπάσῃ* L | *ἱσπανία* codd. ‖ 14 *θόρυγγοι* L ‖ 16 *βουργου-ζίωνις* L ‖ 17 *Σούαβοί*] *σουαβῖται* L | *θορύγγων* L ‖ 19 *ἵδρυν-ται* K ‖ 21 *ἱσπανίαν* codd. ‖ 21—22 *τὰ—κατήκοα* K] *τὰς—κατη-κόους* L ‖ 22 *ἠριδανοῦ* L

ὄντας καὶ πολιτείαν ἣν πάλαι εἶχον μεταβαλόντας, 2. annus belli (536/7)
ποιήσασθαι ἐλῄζοντό τε καὶ πανδημεὶ πολεμησείοντες
ἐπ' αὐτοὺς ᾔεσαν. Ἀρβόρυχοι δὲ ἀρετήν τε καὶ εὔνοιαν 14
ἐς Ῥωμαίους ἐνδεικνύμενοι ἄνδρες ἀγαθοὶ ἐν τῷδε τῷ
πολέμῳ ἐγένοντο, καὶ ἐπεὶ βιάζεσθαι αὐτοὺς Γερμανοὶ
οὐχ οἷοί τε ἦσαν, ἑταιρίζεσθαί τε ἠξίουν καὶ ἀλλήλοις B 64
κηδεσταὶ γίνεσθαι. ἃ δὴ Ἀρβόρυχοι οὔτι ἀκούσιοι 15
ἐνεδέχοντο. Χριστιανοὶ γὰρ ἀμφότεροι ὄντες ἐτύγχα-
νον, οὕτω τε ἐς ἕνα λεὼν ξυνελθόντες δυνάμεως ἐπὶ
μέγα ἐχώρησαν. καὶ στρατιῶται δὲ Ῥωμαίων ἕτεροι 16
ἐς Γάλλων τὰς ἐσχατιὰς φυλακῆς ἕνεκα ἐτετάχατο.
οἳ δὴ οὔτε ἐς Ῥώμην ὅπως ἐπανήξουσιν ἔχοντες οὐ 17
μὴν οὔτε προσχωρεῖν Ἀρειανοῖς οὖσι τοῖς πολεμίοις
βουλόμενοι, σφᾶς τε αὐτοὺς ξὺν τοῖς σημείοις καὶ
χώραν ἣν πάλαι Ῥωμαίοις ἐφύλασσον Ἀρβορύχοις τε
καὶ Γερμανοῖς ἔδοσαν, ἔς τε ἀπογόνους τοὺς σφετέρους
ξύμπαντα παραπέμψαντες διεσώσαντο τὰ πάτρια ἤθη,
ἃ δὴ σεβόμενοι καὶ ἐς ἐμὲ τηρεῖν ἀξιοῦσιν. ἔκ τε 18
γὰρ τῶν καταλόγων ἐς τόδε τοῦ χρόνου δηλοῦνται,
ἐς οὓς τὸ παλαιὸν τασσόμενοι ἐστρατεύοντο, καὶ σημεῖα
τὰ σφέτερα ἐπαγόμενοι οὕτω δὴ ἐς μάχην καθίστανται,
νόμοις τε τοῖς πατρίοις ἐς ἀεὶ χρῶνται. καὶ σχῆμα 19
τῶν Ῥωμαίων ἔν τε τοῖς ἄλλοις ἅπασι κἀν τοῖς ὑπο-
δήμασι διασώζουσιν.

Ἕως μὲν οὖν πολιτεία Ῥωμαίοις ἡ αὐτὴ ἔμενε, 20
Γαλλίας τὰ ἐντὸς Ῥοδανοῦ ποταμοῦ βασιλεὺς εἶχεν·

1—86, 6 καὶ πολιτείαν—πυθέσθαι] desunt in K ‖ 1 εἶχον πάλαι L | μεταβαλόντας V] καταλαβόντας L ‖ 4 ἐνδειξάμενοι L ‖ 7 γίγνεσθαι L | ἀρβόριχοι V ‖ 9 εἰς L | λαὸν L ‖ 12 οἳ δὴ L] om. V | ὅπως L] om. V | ἐπανίξουσιν V ‖ 15 ἀρβορίχοις V ‖ 18 ἔκ τε L] ἔκτον V ‖ 20 ταττόμενοι L ‖ 21 καθίσταντο V ‖ 22 ἐσαεὶ L ‖ 23 τῶν] τὸ Kraš. ‖ 24 διασώζουσι V ‖ 26 τὰ V]

ἐπεὶ δὲ αὐτὴν Ὀδόακρος ἐς τυραννίδα μετέβαλε, τότε
δή, τοῦ τυράννου σφίσιν ἐνδιδόντος, ξύμπασαν Γαλ-
λίαν Οὐισίγοτθοι ἔσχον μέχρι Ἄλπεων, αἳ τὰ Γάλλων
21 τε ὅρια καὶ Λιγούρων διορίζουσι. πεσόντος δὲ Ὀδοά-
κρου Θόριγγοί τε καὶ Οὐισίγοτθοι τὴν Γερμανῶν
δύναμιν ἤδη αὐξομένην δειμαίνοντες (πολυάνθρωπός
B 65 τε γὰρ ἰσχυρότατα ἐγεγόνει καὶ τοὺς ἀεὶ ἐν ποσὶν
ὄντας ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς ἐβιάζετο) Γότθων δὴ καὶ Θευ-
δερίχου τὴν ξυμμαχίαν προσποιήσασθαι ἐν σπουδῇ
εἶχον. οὓς δὴ ἑταιρίσασθαι Θευδέριχος ἐθέλων ἐς
22 κῆδος αὐτοῖς ἐπιμίγνυσθαι οὐκ ἀπηξίου. τῷ μὲν οὖν
τηνικαῦτα Οὐισιγότθων ἡγουμένῳ Ἀλαρίχῳ τῷ νεωτέρῳ
P 342 Θευδιχοῦσαν τὴν αὑτοῦ θυγατέρα παρθένον ἠγγύησεν,
Ἑρμενεφρίδῳ δὲ τῷ Θορίγγων ἄρχοντι Ἀμαλαβέργαν
23 τὴν Ἀμαλαφρίδης τῆς ἀδελφῆς παῖδα. καὶ ἀπ' αὐτοῦ
Φράγγοι τῆς μὲν ἐς αὐτοὺς βίας δέει τῷ Θευδερίχου
24 ἀπέσχοντο, ἐπὶ Βουργουζίωνας δὲ πολέμῳ ᾔεσαν. ὕστε-
ρον δὲ Φράγγοις τε καὶ Γότθοις ξυμμαχίαι τε καὶ
ξυνθῆκαι ἐπὶ κακῷ τῷ Βουργουζιώνων ἐγένοντο, ἐφ'
25 ᾧ ἑκάτεροι μὲν στρατιὰν ἐπ' αὐτοὺς πέμψωσιν· ἢν δὲ
ὁποτέρων ἀπολελειμμένων, οἱ ἕτεροι στρατεύσαντες τὸ
Βουργουζιώνων καταστρέψωνται γένος καὶ χώραν ἣν
ἔχουσι παραστήσωνται, ποινὴν οἱ νενικηκότες παρὰ

12 Jordan. Get. 297 et 299. Chron. min. I 322 (63) 324 (70)

τὰς L | ἠριδανοῦ L ‖ 1 μετέβαλλε L ‖ 3 μέχρις L ‖ 5 θόρυγγοί L ‖ 6—7 πολυανθρωπία γὰρ ἰσχυροτάτη L ‖ 8 δὴ L] δὲ V ‖ 10 οὓς δὴ L] οὐδὲ V | θέλων L ‖ 11 αὐτοῖς L] αὐτῆς V | τῷ] τὸ V ‖ 12 τῶν οὐισιγότθων L ‖ 12—13 ἀλλαρίχω τῶ νεοτέρω θευδηχοῦσαν V ‖ 13 αὐτοῦ codd. ‖ 13—14 ἠγγύησε . νερμενεφρίδω codd. ‖ 14 θαριγγῶ V, θορύγγων L | ἀμελοβέργαν L ‖ 18 ξυμμαχία V ‖ 19—22 ἐγένοντο—βουργουζιόνων V, om. L ‖ 20 στρατιὰν Kraš.] στρατείαν codd. ‖ 23 παραστήσονται V | ποινὴν δὲ Scaliger | παρὰ V] περὶ L

τῶν οὐ ξυστρατευσάντων ῥητόν τι χρυσίον κομίζων- 2. annus belli
ται, κοινὴν δὲ καὶ οὕτω χώραν τὴν δορυάλωτον ἀμφο- (536/7)
τέρων εἶναι. οἱ μὲν οὖν Γερμανοὶ πολλῷ στρατῷ ἐπὶ 26
Βουργουζίωνας κατὰ τὰ σφίσι τε καὶ Γότθοις ξυγκεί-
μενα ἦκον, Θευδέριχος δὲ παρεσκευάζετο μὲν δῆθεν
τῷ λόγῳ, ἐξεπίτηδες δὲ ἀεὶ ἐς τὴν ὑστεραίαν τῆς
στρατιᾶς τὴν ἔξοδον ἀπετίθετο, καραδοκῶν τὰ ἐσό-
μενα. μόλις δὲ πέμψας ἐπέστελλε τοῖς τοῦ στρατοῦ 27
ἄρχουσι σχολαίτερον τὴν πορείαν ποιεῖσθαι, καὶ ἢν
μὲν Φράγγους νενικηκέναι ἀκούσωσι τὸ λοιπὸν κατὰ
τάχος ἰέναι, ἢν δέ τι ξύμβαμα ξυμπεπτωκέναι αὐτοῖς
πύθωνται, μηκέτι περαιτέρω πορεύεσθαι, ἀλλ' αὐτοῦ
μένειν. καὶ οἱ μὲν ἐποίουν ὅσα Θευδέριχος σφίσιν 28 B66
ἐπήγγελλε, Γερμανοὶ δὲ κατὰ μόνας Βουργουζίωσιν
ἐς χεῖρας ἦλθον. μάχης τε καρτερᾶς γενομένης φόνος 29
μὲν ἑκατέρων πολὺς γίνεται· ἦν γὰρ ἀγχώμαλος ἐπὶ
πλεῖστον ἡ ξυμβολή· ἔπειτα δὲ Φράγγοι τρεψάμενοι 30
τοὺς πολεμίους ἐς τὰ ἔσχατα χώρας ἧς τότε ᾤκουν
ἐξήλασαν, ἔνθα σφίσι πολλὰ ὀχυρώματα ἦν, αὐτοὶ δὲ
τὴν λοιπὴν ξύμπασαν ἔσχον. ἅπερ Γότθοι ἀκούσαντες 31
κατὰ τάχος παρῆσαν. κακιζόμενοί τε πρὸς τῶν ξυμ-
μάχων τὸ τῆς χώρας δύσοδον ᾐτιῶντο, καὶ τὴν κοινὴν
καταθέμενοι τὴν χώραν, καθάπερ ξυνέκειτο, ξὺν τοῖς
νενικηκόσιν ἐνείμαντο. οὕτω τε Θευδερίχου ἡ πρό- 32

---

1 οὐ V] μὴ L ‖ 1—2 κομίζωνται Grotius] κομίζονται codd. ‖ 2 δοριάλωτον Dind. ‖ 4 τε καὶ γότθοις V] om. L ‖ 4—5 ξυγγεί-μενα L ‖ 5 ἥκων V | δὲ L] μὲν V | μὲν L] om. V ‖ 6 δ' ἀεὶ L ‖ 8 τοῦ L] τούτου V ‖ 9 ἢν V] εἰ L ‖ 10 νενικημένους L ‖ 10—13 ἀκούσωσι—μένειν V] ἀκούσουσι, μηκέτι περιτέρω πορεύεσθαι, ἢν δέ τι νίκης αὐτῶν ξύμβαμα πύθωνται, τὸ λοιπὸν κατὰ τάχος ἰέναι L ‖ 11 ξύμβαμα L] ἀξίωμα V, ἐναντίωμα Kraš. ‖ 14 ἐπήγγελε L ‖ 16 ἀγχόμαλος V ‖ 19 σφίσι V] σφίσι τότε L ‖ 21 πρὸς V] περὶ L

5*

νοια ἔτι μᾶλλον ἐγνώσθη, ὅς γε οὐδένα τῶν ὑπηκόων
ἀποβαλὼν ὀλίγῳ χρυσῷ τὴν ἡμίσειαν τῶν πολεμίων
ἐκτήσατο χώραν. οὕτω μὲν τὸ κατ' ἀρχὰς Γότθοι τε
καὶ Γερμανοὶ μοῖράν τινα Γαλλίας ἔσχον.
33 Μετὰ δὲ Γερμανοὶ τῆς δυνάμεως σφίσιν ἐπίπρο-
σθεν ἰούσης ἐν ὀλιγωρίᾳ ποιησάμενοι Θευδέριχόν τε
καὶ τὸ ἀπ' αὐτοῦ δέος ἐπί τε Ἀλάριχον καὶ Οὐισι-
34 γότθους ἐστράτευσαν. ἃ δὴ Ἀλάριχος μαθὼν Θευδέ-
ριχον ὅτι τάχιστα μετεπέμπετο. καὶ ὁ μὲν ἐς τὴν
35 ἐπικουρίαν στρατῷ πολλῷ ᾔει. ἐν τούτῳ δὲ Οὐισί-
γοτθοι, ἐπεὶ Γερμανοὺς ἀμφὶ πόλιν Καρκασιανὴν
στρατοπεδεύειν ἐπύθοντο, ὑπηντίαζόν τε καὶ στρατό-
36 πεδον ποιησάμενοι ἠρέμουν. χρόνου δὲ σφίσιν ἐν
ταύτῃ τῇ προσεδρείᾳ τριβομένου συχνοῦ ἤσχαλλόν τε
B 67 καί, ἅτε τῆς χώρας πρὸς τῶν πολεμίων ληιζομένης,
37 δεινὰ ἐποιοῦντο. καὶ τελευτῶντες ἐς Ἀλάριχον πολλὰ
ὕβριζον, αὐτόν τε διὰ τὸ τῶν πολεμίων δέος κακί-
P 343 ζοντες καὶ τοῦ κηδεστοῦ τὴν μέλλησιν ὀνειδίζοντες.
38 ἀξιόμαχοι γὰρ αὐτοὶ ἰσχυρίζοντο εἶναι καὶ ῥᾷον κατὰ
39 μόνας περιέσεσθαι Γερμανῶν τῷ πολέμῳ. διὸ δὴ καὶ
Γότθων σφίσιν οὔπω παρόντων Ἀλάριχος ἠνάγκαστο
40 τοῖς πολεμίοις διὰ μάχης ἰέναι. καθυπέρτεροι δὲ Γερ-
μανοὶ ἐν τῇ ξυμβολῇ ταύτῃ γενόμενοι τῶν τε Οὐισι-
γότθων τοὺς πλείστους καὶ Ἀλάριχον τὸν ἄρχοντα
41 κτείνουσι. καὶ Γαλλίας μὲν καταλαβόντες τὰ πολλὰ
ἔσχον, Καρκασιανὴν δὲ πολλῇ σπουδῇ ἐπολιόρκουν,
ἐπεὶ τὸν βασιλικὸν πλοῦτον ἐνταῦθα ἐπύθοντο εἶναι,
ὃν δὴ ἐν τοῖς ἄνω χρόνοις Ἀλάριχος ὁ πρεσβύτατος

5 γερμανοῖς L ‖ 11 ἀμφὶ V] ἐπὶ L | καρσιανὴν L ‖ 13 ἠρέμουν V] ἔμενον L ‖ 14 ἤσχαλόν V ‖ 15 τῆς V] τῆς αὐτῶν L ‖ 16 εἰς L ‖ 18 μέλησιν L ‖ 21 ἀλλάριχος V ‖ 24 ἀλλάριχον V

Ῥώμην ἑλὼν ἐληίσατο. ἐν τοῖς ἦν καὶ τὰ Σολόμωνος 42 3 annus belli (536/7)
τοῦ Ἑβραίων βασιλέως κειμήλια, ἀξιοθέατα ἐς ἄγαν
ὄντα. πρασία γὰρ λίθος αὐτῶν τὰ πολλὰ ἐκαλλώπιζεν,
ἅπερ ἐξ Ἱεροσολύμων Ῥωμαῖοι τὸ παλαιὸν εἷλον.
Οὐισιγότθων δὲ οἱ περιόντες Γισέλιχον, νόθον Ἀλα- 43
ρίχου υἱὸν, ἄρχοντα σφίσιν ἀνεῖπον, Ἀμαλαρίχου τοῦ
τῆς Θευδερίχου θυγατρὸς παιδὸς ἔτι κομιδῆ ὄντος.
ἔπειτα δὲ Θευδερίχου ξὺν τῷ Γότθων στρατῷ ἥκοντος 44
δείσαντες Γερμανοὶ τὴν πολιορκίαν διέλυσαν. ἔνθεν 45
τε ἀναχωρήσαντες Γαλλίας τὰ ἐκτὸς Ῥοδανοῦ ποταμοῦ
ἐς ὠκεανὸν τετραμμένα ἔσχον. ὅθεν αὐτοὺς ἐξελάσαι
Θευδέριχος οὐχ οἷός τε ὢν ταῦτα μὲν σφᾶς ξυνεχώρει
ἔχειν, αὐτὸς δὲ Γαλλίας τὰ λοιπὰ ἀνεσώσατο. Γισε- 46 B68
λίχου τε ἐκποδὼν γενομένου ἐς τὸν θυγατριδοῦν Ἀμα-
λάριχον τὴν Οὐισιγότθων ἀρχὴν ἤνεγκεν, οὗ δὴ αὐτὸς
ἐπετρόπευε παιδὸς ἔτι ὄντος. χρήματά τε λαβὼν ξύμ- 47
παντα ὅσα ἐν πόλει Καρκασιανῇ ἔκειτο ἐς Ῥάβενναν
κατὰ τάχος ἀπήλαυνεν, ἄρχοντάς τε ἀεὶ καὶ στρατιὰν
Θευδέριχος ἔς τε Γαλλίαν καὶ Ἱσπανίαν πέμπων αὐτὸς
εἶχε τῷ ἔργῳ τὸ τῆς ἀρχῆς κράτος προνοήσας τε ὅπως
βέβαιον αὐτὸ ἐς ἀεὶ ἕξει φόρου ἀπαγωγὴν ἔταξέν οἱ
αὐτῷ ἀποφέρειν τοὺς ταύτῃ ἄρχοντας. δεχόμενός τε 48
αὐτὴν ἐς ἕκαστον ἔτος, τοῦ μὴ δοκεῖν φιλοχρημάτως
ἔχειν, τῷ Γότθων τε καὶ Οὐισιγότθων στρατῷ δῶρον
ἐπέτειον ἔπεμπε. καὶ ἀπ' αὐτοῦ Γότθοι τε καὶ Οὐισίγοτθοι 49

5 Chron. min. II 223 (ad a. 508)

5 δὲ *V*] τε *L* ‖ 6—7 τοῦ τῆς Kraš.] τοῦ *V*, τῆς τοῦ *L* ‖ 7 Θευδερίχου Grotius] ἀλαρίχου codd. ‖ 10 ἠριδανοῦ *L* ‖ 13—14 γιδελίχου *L* ‖ 20 εἶχε τῷ ἔργῳ scripsi] εἴχετο ἔργω *V*, εἴχετο ἔργου *L*, cf. II 21, 12 | προνοήσας τε *V*] προνοούμενος *L* ‖ 21 αὐτὸ scripsi] αὐτῶ *V*, om. *L* | ἐσαεὶ codd. | φόρου *V*] φόρου τε *L*

προϊόντος τοῦ χρόνου ἅτε ἀρχόμενοί τε πρὸς ἀνδρὸς
ἑνὸς καὶ χώραν τὴν αὐτὴν ἔχοντες παῖδας τοὺς σφε-
τέρους ἀλλήλοις ἐγγυῶντες ἐς ξυγγένειαν ἐπεμίγνυντο.
50 Μετὰ δὲ Θεῦδις, Γότθος ἀνήρ, ὅνπερ Θευδέριχος
τῷ στρατῷ ἄρχοντα ἔπεμψε, γυναῖκα ἐξ Ἱσπανίας γα-
μετὴν ἐποιήσατο, οὐ γένους μέντοι Οὐισιγότθων, ἀλλ'
ἐξ οἰκίας τῶν τινος ἐπιχωρίων εὐδαίμονος, ἄλλα τε
περιβεβλημένην μεγάλα χρήματα καὶ χώρας πολλῆς ἐν
51 Ἱσπανίᾳ κυρίαν οὖσαν. ὅθεν στρατιώτας ἀμφὶ δισχι-
P 344 λίους ἀγείρας δορυφόρων τε περιβαλλόμενος δύναμιν,
Γότθων μὲν Θευδερίχου δόντος τῷ λόγῳ ἦρχεν, ἔργῳ
52 δὲ τύραννος οὐκ ἀφανὴς ἦν. δείσας δὲ Θευδέριχος
ἅτε ξυνέσεως ἐς ἄκρον καὶ ἐμπειρίας ἥκων, μή οἱ
B 69 πόλεμον πρὸς δοῦλον τὸν αὑτοῦ διαφέροντι οἱ Φράγγοι,
ὡς τὸ εἰκὸς, ἀπαντήσουσιν ἢ καί τι νεώτερον Οὐισί-
γοτθοι ἐς αὐτὸν δράσουσιν, οὔτε παρέλυε τῆς ἀρχῆς
Θεῦδιν, ἀλλὰ καὶ τῷ στρατῷ ἐξηγεῖσθαι ἀεὶ ἐς πόλε-
53 μον ἰόντι ἐκέλευε. γράφειν μέντοι αὐτῷ Γότθων τοῖς
πρώτοις ἐπήγγειλεν ὡς δίκαιά τε ποιοίη καὶ ξυνέσεως
τῆς αὑτοῦ ἄξια, ἢν Θευδέριχον ἐς Ῥάβενναν ἥκων
54 ἀσπάζοιτο. Θεῦδις δὲ ἃ μὲν Θευδέριχος ἐκέλευεν
ἅπαντα ἐπετέλει, καὶ φόρον τὸν ἐπέτειον οὔποτε ἀπο-
φέρων ἀνίει, ἐς Ῥάβενναν δὲ ἰέναι οὔτε ἤθελεν οὔτε
τοῖς γράφουσιν ἐπηγγέλλετο.

2—3 τοὺς σφετέρους L] τὰς σφετέρας V ‖ 3 ἠγγυῶντες L ‖ 4 Θεῦδις] θεύδιδος V, θεύδης L ‖ 5 ἰσπανίας V ‖ 6 γένος V | μέντοι] scribendum puto: μέντοι ⟨τοῦ⟩ ‖ 8—9 ἐν ἰσπανίᾳ V] ἀνὰ τὴν ἰσπανίαν L ‖ 12 δὲ 2 V] τε L ‖ 13 ἄκρων L | ἀπειρίας V ‖ 14 πόλεμον V] πόλεμον τὸν L | αὐτοῦ codd. | οἱ φρ. V] ἢ φρ. L ‖ 15 τι L] τοι V ‖ 15—16 ἰουσίγοτθοι L ‖ 17 Θεῦδιν] θέσθαι L ‖ 19 ἐπήγγελεν L ‖ 20 αὐτοῦ V] αὐτῶν L ‖ 21 θεύδης L ‖ 22—23 ἀποφέρων V] om. L ‖ 24 ἀπηγγέλλετο V

ιγʹ. Ἐπεὶ δὲ Θευδέριχος ἐξ ἀνθρώπων ἠφάνιστο, 2. annus belli
Φράγγοι, οὐδενὸς σφίσιν ἔτι ἀντιστατοῦντος, ἐπὶ (536/7)
Θορίγγους ἐστράτευσαν, καὶ Ἑρμενέφριδόν τε τὸν
αὐτῶν ἄρχοντα κτείνουσι καὶ αὐτοὺς ἅπαντας ὑπο-
χειρίους ποιησάμενοι ἔσχον. ἡ δὲ τοῦ Ἑρμενεφρίδου 2
γυνὴ ξὺν τοῖς παισὶ λαθοῦσα παρὰ Θευδάτον τὸν
ἀδελφὸν, Γότθων τηνικαῦτα ἄρχοντα, ἦλθε. μετὰ δὲ 3
Γερμανοὶ Βουργουζιώνων τε τοῖς περιοῦσιν ἐς χεῖρας
ἦλθον καὶ μάχῃ νικήσαντες τὸν μὲν αὐτῶν ἄρχοντα
ἔς τι τῶν ἐκείνῃ φρουρίων καθείρξαντες ἐν φυλακῇ
εἶχον, αὐτοὺς δὲ κατηκόους ποιησάμενοι ξυστρατεύειν
τὸ λοιπὸν σφίσιν ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἅτε δορυαλώ-
τους ἠνάγκαζον, καὶ τὴν χώραν ξύμπασαν, ἣν Βουρ-
γουζίωνες τὰ πρότερα ᾤκουν, ὑποχειρίαν ἐς ἀπαγωγὴν
φόρου ἐκτήσαντο. Ἀμαλάριχός τε, ὃς ἦρχεν Οὐισι- 4
γότθων, ἐπεὶ ἐς ἀνδρὸς ἡλικίαν ἦλθε, δύναμιν τὴν B 70
Γερμανῶν κατορρωδήσας τὴν Θευδιβέρτου ἀδελφὴν
τοῦ Γερμανῶν ἄρχοντος ἐν γαμετῆς ἐποιήσατο λόγῳ,
καὶ Γαλλίαν πρός τε Γότθους καὶ τὸν ἀνεψιὸν Ἀτα-
λάριχον ἐνείματο. τὰ μὲν γὰρ ἐντὸς Ῥοδανοῦ ποτα- 5
μοῦ Γότθοι ἔλαχον, τὰ δὲ τούτου ἐκτὸς ἐς τὸ Οὐισι-
γότθων περιέστη κράτος. ξυνέκειτο δὲ φόρον, ὃν 6 P345
Θευδέριχος ἔταξε, μηκέτι ἐς Γότθους κομίζεσθαι, καὶ
χρήματα, ὅσα ἐκεῖνος ἐκ Καρκασιανῆς πόλεως λαβὼν
ἔτυχεν, Ἀταλάριχος Ἀμαλαρίχῳ ὀρθῶς καὶ δικαίως

2 φράγγοι V] οἱ φράγγοι L | οὐδενὸς L] ἐπεὶ οὐδενὸς V || 3 θορύγγους L || 6 λαθοῦσα V] φυγοῦσα L | παρὰ V] περὶ L || 8 βουργουζιόνων V || 9 αὐτῶν V] αὐτὸν L || 11 ξυνστρατεύειν V || 14 πρότερον V | ᾤκηντο V || 16 εἰς L || 17 κατωρρωδήσας L | θευδεβέρτου V, θευσιβέρτου L || 19—20 ἀταλαρίχου V || 20 ἐνείμαντο L | ῥοδανοῦ V] τοῦ ἠριδανοῦ L || 23 θευδέριχος L] θευδάτος V

7 ἀπέδωκεν. ἐπεὶ δὲ ἄμφω τὰ ἔθνη ταῦτα ἐς τὸ κῆδος
ἀλλήλοις ξυνελθόντα ἔτυχε, τὴν αἵρεσιν ἔδοσαν ἀνδρὶ
ἑκάστῳ, τὴν ἐγγύην ἐς θάτερον ἔθνος πεποιημένῳ,
πότερον γυναικὶ ἕπεσθαι βούλοιτο, ἢ ἐκείνην ἐς γένος
8 τὸ αὑτοῦ ἄγεσθαι. ἦσαν δὲ πολλοὶ καὶ οἱ τὰς γυναῖκας
ὅπῃ ἐβούλοντο ἄγοντες καὶ οἱ πρὸς γυναικῶν τῶν
9 σφετέρων ἀγόμενοι. ὕστερον δὲ Ἀμαλάριχος, προσκε-
κρουκὼς τῷ τῆς γυναικὸς ἀδελφῷ, κακὸν μέγα ἔλαβε.
10 δόξης γὰρ ὀρθῆς τὴν γυναῖκα οὖσαν, αἵρεσιν αὐτὸς
τὴν Ἀρείου ἔχων, οὐκ εἴα νομίμοις τοῖς εἰωθόσι χρῆ-
σθαι οὐδὲ κατὰ τὰ ἔθη τὰ πάτρια τὰ ἐς τὸ θεῖον
ἐξοσιοῦσθαι, ἀλλὰ καὶ προσχωρεῖν τοῖς αὐτοῦ ἤθεσιν
οὐκ ἐθέλουσαν ἐν πολλῇ ἀτιμίᾳ εἶχεν. ἅπερ ἐπεὶ οὐχ
οἵα τε ἦν ἡ γυνὴ φέρειν, ἐς τὸν ἀδελφὸν ἐξήνεγκεν
11 ἅπαντα. διὸ δὴ ἐς πόλεμον Γερμανοί τε καὶ Οὐισί-
γοτθοι πρὸς ἀλλήλους κατέστησαν. καὶ λίαν μὲν
ἰσχυρὰ ἐγεγόνει ἐπὶ πλεῖστον ἡ μάχη, τέλος δὲ ἡσση-
θεὶς Ἀμαλάριχος τῶν τε οἰκείων πολλοὺς ἀποβάλλει
12 B71 καὶ αὐτὸς θνήσκει. Θευδίβερτος δὲ τήν τε ἀδελφὴν
ξὺν πᾶσι χρήμασιν ἔλαβε καὶ Γαλλίας ὁπόσον Οὐι-
13 σίγοτθοι λαχόντες εἶχον. τῶν δὲ ἡσσημένων οἱ
περιόντες ἐκ Γαλλίας ξὺν γυναιξί τε καὶ παισὶν ἀνα-
στάντες παρὰ Θεῦδιν ἐς Ἱσπανίαν ἤδη ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς
τυραννοῦντα ἐχώρησαν. οὕτω μὲν Γότθοι τε καὶ Γερ-
μανοὶ Γαλλίας ἔσχον.

14 Χρόνῳ δὲ τῷ ὑστέρῳ Θευδάτος, ὁ τῶν Γότθων

---

3 ἐγγυῆ *V* ‖ 6 ὅπη *V*] ὅπως *L* | πρὸς *V*] πρὸς τῶν *L* ‖ 11 τὰ ἐς *L*] ἐς *V* | 17 ἐπὶ πλεῖστον ἐγεγόνει *L* ‖ 20 ὁπόσον] Ὁ deest in *V* ‖ 22 περιιόντες *V* ‖ 23 παρὰ *V*] περὶ *L* | θεύδην *L* | ἱσπανίαν codd. ‖ 25 γαλλίαν *L* ‖ 26—73, 6 Χρόνῳ—ἀνέπλησε] ὅτι θεύδατος ὁ τῶν γότθων κτλ. *W*

ἀρχηγὸς, ἐπειδὴ Βελισάριον εἰς Σικελίαν ἥκειν ἐπύ- 2. annus belli
θετο, ξυνθήκας πρὸς Γερμανοὺς ποιεῖται, ἐφ' ᾧ ἔχον- (536/7)
τάς τε αὐτοὺς τὴν Γότθοις ἐπιβάλλουσαν ἐν Γάλλοις
μοῖραν καὶ χρυσίου κεντηνάρια λαβόντας εἴκοσι πόλε-
μον τόνδε σφίσι ξυνάρασθαι. οὔπω τε τὰ ξυγκείμενα 15
ἔργῳ ἐπιτελέσας [μοῖραν] τὴν πεπρωμένην ἀνέπλησε.
διὸ δὴ Γότθων πολλοί τε καὶ ἄριστοι ἐνταῦθα, ὧν
Μαρκίας ἡγεῖτο, φυλακὴν εἶχον. οὓς Οὐίττιγις ἐν- 16
θένδε ἐξαναστῆσαι οὐχ οἷός τε ἦν, οὐ μὴν οὐδὲ
Φράγγοις ἀντιτάξασθαι αὐτοὺς ᾤετο ἱκανοὺς ἔσεσθαι,
Γαλλίαν τε καὶ Ἰταλίαν, ὡς τὸ εἰκὸς, καταθέουσιν,
ἢν αὐτὸς τῷ παντὶ στρατῷ ἐς Ῥώμην ἐλάσῃ. ξυγκα- 17
λέσας οὖν εἴ τι ἐν Γότθοις καθαρὸν ἦν, ἔλεξε τοιάδε
„Οὐχ ἡδεῖαν μὲν, ἄνδρες ξυγγενεῖς, ἀναγκαίαν δὲ
„ὑμῖν παραίνεσιν ποιεῖσθαι βουλόμενος ἐνθάδε ὑμᾶς
„ἐν τῷ παρόντι συνήγαγον· ὅπως δὲ ἀκούσησθε μὲν
„πρᾴως, βουλεύσησθε δὲ τῶν παρόντων ἡμῖν ἐπαξίως.
„οἷς γὰρ αἱ πράξεις οὐ κατὰ νοῦν χωροῦσι, τὸ μὴ 18
„πειθομένους τῇ ἀνάγκῃ ἢ τύχῃ οὕτω τὰ παρόντα B 72
„διοικεῖσθαι ἀξύμφορον. τὰ μὲν οὖν ἄλλα ἡμῖν ὡς P 346
„ἄριστα ἐς τὸν πόλεμον παρασκευῆς ἔχει. Φράγγοι 19
„δὲ ἡμῖν ἐμποδὼν ἵστανται, οἷς ἐκ παλαιοῦ πολεμίοις
„οὖσι, τοῖς τε σώμασι καὶ τοῖς χρήμασι δαπανώμενοι,

---

1 ἐς L | ἥκειν om. W || 1—2 ἐπείθετο V || 2—3 ἔχοντάς VW] ἄρχοντάς L || 3 αὐτοὺς VW] αὐτοὺς καὶ L || 4 χρυσοῦ L | λαβόντες V || 5 σφίσι τόνδε LW | οὔπω τε τὰ ξυγκείμενα VL] διεπρεσβεύσαντο ὅς ποτε τὰ ξυγκείμενα W || 6 [μοῖραν] inclusi | ἀνέπλασεν W || 8 οὓς V] οὓς δὴ L | οὐίτιγις L || 9 ἦν L] ὢν V || 12 ἐλάσει V || 14 ἄνδρες] Ἄ deest in V || 15 ἡμᾶς V || 16 ξυνήγαγον L || 17 ὑμῖν V || 19 τῇ V] om. L | ἢ L] εἰ V || 20 διωκεῖσθαι L | οὖν] O deest in V || 21 ⟨τῆς⟩ ἐς Kraš. | τὸν πόλεμον παρασκευῆς V] τὴν πολέμου παρσκευὴν L | ἔχῃ V | φράγοι V || 23 τοῖς τε χρήμασι καὶ τοῖς σώμασι L

„ἀντέχειν ἐς τόδε ὅμως ἰσχύσαμεν, ἐπεὶ ἄλλο οὐδὲν
20 „ἡμῖν ἀπήντα πολέμιον. ἐφ' ἑτέρους δὲ νῦν ἡμᾶς
„ἀναγκαζομένους ἰέναι τὸν πρὸς αὐτοὺς πόλεμον κατα-
„λύειν δεήσει, πρῶτον μὲν ὅτι, ἢν δυσμενεῖς ἡμῖν
„διαμείνωσι, μετὰ Βελισαρίου ἐφ' ἡμᾶς τετάξονται
21 „πάντως. τοὺς γὰρ ἐχθρὸν τὸν αὐτὸν ἔχοντας ἀλλή-
„λοις ἐς εὔνοιάν τε καὶ ξυμμαχίαν συνάπτεσθαι ἡ
22 „τῶν πραγμάτων εἰσηγεῖται φύσις. ἔπειτα, ἢν καὶ
„πρὸς ἑκάτερον στρατόπεδον χωρὶς τὸν πόλεμον διε-
23 „νέγκωμεν, λελείψεται ἡμῖν ἀμφοτέρων ἡσσῆσθαι. ἄμει-
„νον οὖν ὀλίγῳ ἡμᾶς ἐλασσουμένους τὰ πλεῖστα τῆς
„ἀρχῆς διασώσασθαι, ἢ πάντα ἔχειν ἐφιεμένους ξὺν
„πάσῃ τῇ τῆς ἡγεμονίας δυνάμει πρὸς τῶν πολεμίων
24 „ἀπολωλέναι. οἶμαι τοίνυν ὡς, ἢν Γαλλίας τὰς σφίσιν
„ὁμόρους Γερμανοῖς δῶμεν, καὶ χρήματα ὅσα ξὺν τῇ
„χώρᾳ ταύτῃ Θευδάτος αὐτοῖς ὡμολόγησε δώσειν, οὐχ
„ὅσον ἀποτρέψονται τὸ ἐς ἡμᾶς ἔχθος, ἀλλὰ καὶ πό-
25 „λεμον ἡμῖν ξυλλήψονται τόνδε. ὅπως δὲ αὖθις, εὖ
„φερομένων τῶν πραγμάτων ἡμῖν, Γαλλίας ἀνακτησώ-
„μεθα, ὑμῶν διαλογιζέσθω μηδείς. ἐμὲ γάρ τις παλαιὸς
„εἰσέρχεται λόγος, τὸ παρὸν εὖ τιθέναι κελεύων."
26 ταῦτα ἀκούσαντες οἱ Γότθων λόγιμοι, ξύμφορά τε
οἰόμενοι αὐτὰ εἶναι, ἐπιτελῆ γενέσθαι ἤθελον. στέλ-
λονται τοίνυν πρέσβεις αὐτίκα ἐς τὸ Γερμανῶν ἔθνος,
B 73 ἐφ' ᾧ Γαλλίας τε αὐτοῖς ξὺν τῷ χρυσῷ δώσουσι

1 εἰς L ‖ 1—2 ἡμῖν οὐδὲν L ‖ 7 ξυνάπτεσθαι L ‖ 11 ὑμᾶς V ‖ 12 πάντα V] πάντως L | ἐφιεμένη L ‖ 13 τῇ V] om. L ‖ 17 ἀποτρίψονται V | εἰς L ‖ 18 δὲ] δ' L ‖ 22 οἱ V] οἱ τῶν L ‖ 23 εἶναι αὐτοῖς οἰόμενοι L | γίνεσθαι L ‖ 23—75, 12 στέλλονται—Ῥάβενναν] ὅτι στέλλονται παρὰ γότθων πρέσβεις ἐς τὸ γερμανὸν ἔθνος κτλ. W

καὶ ὁμαιχμίαν ποιήσονται. Φράγγων δὲ τότε ἡγεμόνες 27 2. annus belli (536/7)
ἦσαν Ἰλδίβερτός τε καὶ Θευδίβερτος καὶ Κλοαδάριος,
οἳ Γαλλίας τε καὶ τὰ χρήματα παραλαβόντες διενεί-
μαντο μὲν κατὰ λόγον τῆς ἑκάστου ἀρχῆς, φίλοι δὲ
ὡμολόγησαν Γότθοις ἐς τὰ μάλιστα ἔσεσθαι, καὶ λάθρα
αὐτοῖς ἐπικούρους πέμψειν, οὐ Φράγγους μέντοι, ἀλλ᾽
ἐκ τῶν σφίσι κατηκόων ἐθνῶν. ὁμαιχμίαν γὰρ αὐτοῖς 28
ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς ἐπὶ τῷ Ῥωμαίων κακῷ ποιήσασθαι
οὐχ οἷοί τε ἦσαν, ἐπεὶ ὀλίγῳ πρότερον βασιλεῖ ἐς
τόνδε τὸν πόλεμον ξυλλήψεσθαι ὡμολόγησαν. οἱ μὲν 29
οὖν πρέσβεις ἐφ᾽ οἷσπερ ἐστάλησαν διαπεπραγμένοι
ἐπανῆκον ἐς Ῥάβενναν. τότε δὲ καὶ Μαρκίαν σὺν
τοῖς ἑπομένοις Οὐίττιγις μετεπέμπετο.

ιδ'. Ἐν ᾧ δὲ ταῦτα Οὐίττιγις ἔπρασσεν, ἐν τούτῳ P 347
Βελισάριος ἐς Ῥώμην ἰέναι παρεσκευάζετο. ἀπολέξας
οὖν ἄνδρας ἐκ καταλόγου πεζικοῦ τριακοσίους καὶ
Ἡρωδιανὸν ἄρχοντα ἐπὶ τῇ Νεαπόλεως φυλακῇ κατε-
στήσατο. ἔπεμψε δὲ καὶ ἐς Κύμην φρουρούς, ὅσους 2
ᾤετο τῇ τοῦ ἐνταῦθα φρουρίου φυλακῇ ἱκανοὺς ἔσε-
σθαι. ἄλλο γάρ τι ὀχύρωμα ἐν Καμπανίᾳ, ὅτι μὴ
ἐν Κύμῃ τε καὶ ἐν Νεαπόλει, οὐκ ἦν. ἐν ταύτῃ τῇ 3
Κύμῃ οἱ ἐπιχώριοι τὸ Σιβύλλης δεικνύουσι σπήλαιον,
ἔνθα δὴ αὐτῆς τὸ μαντεῖον γεγενῆσθαί φασιν. ἐπι-
θαλασσία δὲ ἡ Κύμη ἐστί, Νεαπόλεως ὀκτὼ καὶ εἴκοσι

1 ποιήσωνται W ‖ 2 ἰλδίβερός L, σιλδίβερτός W | ἰθευδί-βερτος W | κλωδάριος W ‖ 6 αὐτοὺς W ‖ 7 ἐθνῶν om. W | αὐτοῖς W] αὐτοὺς VL, αὐτοὶ Maltr. ‖ 9 οἷον superscr. οι W ‖ 11 πρέσβεις VW] πρέσβεις τὰ L | οἷς παρεστάλησαν V ‖ 12 δὲ V] δὴ L | ξὺν L ‖ 13 Οὐίττιγις] O deest in V, οὐίτιγις L ‖ 14 οὐίτιγις L ‖ 17 ἡρωδιανὸν V ‖ 18 ἔπεμψε] Ἔ deest in V ‖ 21 ταύτῃ τῇ L] ταύτῃ V ‖ 23 ἔνθα δὴ L] ἐνθάδε V | φασὶ L ‖ 24 εἴκοσιν L

4 καὶ ἑκατὸν σταδίους διέχουσα. Βελισάριος μὲν οὖν
διεκόσμει τὸ στράτευμα, Ῥωμαῖοι δὲ, δείσαντες μὴ
σφίσι ξυμβαίη ὅσα Νεαπολίταις ξυμπέπτωκε, λογισά-
B 74 μενοι ἔγνωσαν ἄμεινον εἶναι τῇ πόλει τὸν βασιλέως
στρατὸν δέξασθαι. μάλιστα δὲ αὐτοὺς Σιλβέριος ἐς
5 τοῦτο ἐνῆγεν, ὁ τῆς πόλεως ἀρχιερεύς. Φιδέλιόν τε
πέμψαντες, ἄνδρα ἐκ Μεδιολάνου ὁρμώμενον, ἣ ἐν
Λιγούροις κεῖται, ὃς δὴ Ἀταλαρίχῳ παρήδρευε πρό-
τερον (κοιαίστωρα δὲ τὴν ἀρχὴν ταύτην καλοῦσι
Ῥωμαῖοι), Βελισάριον ἐς Ῥώμην ἐκάλουν, ἀμαχητὶ
6 τὴν πόλιν παραδώσειν ὑποσχόμενοι. ὁ δὲ διὰ τῆς
Λατίνης ὁδοῦ ἀπῆγε τὸ στράτευμα, τὴν Ἀππίαν ὁδὸν
ἀφεὶς ἐν ἀριστερᾷ, ἣν Ἄππιος ὁ Ῥωμαίων ὕπατος
ἐνναχοσίοις ἐνιαυτοῖς πρότερον ἐποίησέ τε καὶ ἐπώ-
νυμον ἔσχεν. ἔστι δὲ ἡ Ἀππία ὁδὸς ἡμερῶν πέντε
εὐζώνῳ ἀνδρί· ἐκ Ῥώμης γὰρ αὕτη ἐς Καπύην διήκει.
7 εὖρος δέ ἐστι τῆς ὁδοῦ ταύτης ὅσον ἁμάξας δύο ἀντίας
ἰέναι ἀλλήλαις, καὶ ἔστιν ἀξιοθέατος πάντων μάλιστα.
8 τὸν γὰρ λίθον ἅπαντα, μυλίτην τε ὄντα καὶ φύσει
σκληρὸν, ἐκ χώρας ἄλλης μακρὰν οὔσης τεμὼν Ἄππιος
9 ἐνταῦθα ἐκόμισε. ταύτης γὰρ δὴ τῆς γῆς οὐδαμῆ
πέφυκε. λείους δὲ τοὺς λίθους καὶ ὁμαλοὺς ἐργασά-
μενος, ἐγγωνίους τε τῇ ἐντομῇ πεποιημένος, ἐς ἀλλή-
λους ξυνέδησεν, οὔτε χάλικα ἐντὸς οὔτε τι ἄλλο ἐμβε-
10 βλημένος. οἱ δὲ ἀλλήλοις οὕτω τε ἀσφαλῶς συνδέ-

3 ξυμβαίνει V ‖ 5 Σιλβέριος Maltr.] βελισάριος V, λιβέριος L | εἰς L ‖ 6 τῆς V] τῆσδε τῆς L ‖ 7 μεδιολάνων L ‖ 8 λιβούροις L ‖ 12 λατίνων L | ἀπῆγε] ἐπῆγε coni. Christ | ἀπίαν L ‖ 13 ἄπιος L ‖ 15 ἀπία L ‖ 16 ἀνδρὶ εὐζώνω L | αὕτη L] αὐτῆς V ‖ 17—18 ἀντίας ἰέναι ἀλλήλαις V] ἀλλήλαις ἐναντίας ἰέναι L ‖ 20 ἄπιος L ‖ 21 κόμησε L ‖ 22 ὁμαλοὺς] Ὁ deest in V ‖ 23 τε V] δὲ L ‖ 24 ξυνε ξυνέδησεν L | χάλικα Braun] χαλκὰ V, χαλκὸν L ‖ 25—77, 1 ξυνδέδενται L

δενται καὶ μεμύκασιν, ὥστε ὅτι δὴ οὐκ εἰσὶν ἡρμοσμένοι, 2. annus belli (536/7)
ἀλλ' ἐμπεφύκασιν ἀλλήλοις, δόξαν τοῖς ὁρῶσι παρέ-
χονται· καὶ χρόνου τριβέντος συχνοῦ δὴ οὕτως ἁμάξαις 11
τε πολλαῖς καὶ ζῴοις ἅπασι διαβατοὶ γινόμενοι ἐς
ἡμέραν ἑκάστην οὔτε τῆς ἁρμονίας παντάπασι δια-
κέκρινται οὔτε τινὶ αὐτῶν διαφθαρῆναι ἢ μείονι γίνε- B 75
σθαι ξυνέπεσεν, οὐ μὴν οὐδὲ τῆς ἀμαρυγῆς τι ἀποβαλέ- P 348
σθαι. τὰ μὲν οὖν τῆς Ἀππίας ὁδοῦ τοιαῦτά ἐστι.

Γότθοι δέ, οἳ ἐν Ῥώμῃ φυλακὴν εἶχον, ἐπεὶ τούς 12
τε πολεμίους ἄγχιστά πη εἶναι ἐπύθοντο καὶ Ῥωμαίων
τῆς γνώμης ᾔσθοντο, ἤσχαλλον τότε τῇ πόλει καὶ τοῖς
ἐπιοῦσι διὰ μάχης ἰέναι οὐχ οἷοί τε ὄντες ἠπόρουν·
ἔπειτα δὲ Ῥωμαίων σφίσιν ἐνδιδόντων ἐνθένδε ἀπαλ- 13
λαγέντες ἐπὶ Ῥαβέννης ἐχώρησαν ἅπαντες, πλήν γε δὴ
ὅτι Λεύδερις, ὃς αὐτῶν ἦρχεν, αἰδεσθείς, οἶμαι, τύχην
τὴν παροῦσαν, αὐτοῦ ἔμεινε. ξυνέπεσέ τε ἐκείνῃ τῇ 14
ἡμέρᾳ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον Βελισάριον μὲν καὶ τὸν
βασιλέως στρατὸν ἐς Ῥώμην εἰσιέναι διὰ πύλης, ἣν
καλοῦσιν Ἀσιναρίαν, Γότθους δὲ ἀναχωρεῖν ἐνθένδε
διὰ πύλης ἑτέρας, ἣ Φλαμινία ἐπικαλεῖται, Ῥώμη τε
αὖθις ἑξήκοντα ἔτεσιν ὕστερον ὑπὸ ⟨Ῥωμαίοις γέγο-
νεν, ἐνάτῃ τοῦ τελευταίου, πρὸς δὲ Ῥωμαίων προσα-

---

21 Euagr. IV c. 19. Niceph. Call. XVII 13. Lib. Pontif. 145, 4

---

2 *ἐμπεφύκασιν L*] *ἓν πεφύκασιν V* ‖ 2—3 *παρέχοντες L* ‖ 4 *γενόμενοι L* ‖ 5—6 *οὔτε—οὔτε*] *οὐδὲ—οὐδὲ* codd. ‖ 5 *παντάπασιν L* ‖ 6—7 *γενέσθαι L* ‖ 8 *οὖν V*] *δὴ L* | *ἀπίας V* corr., *L*] *ἀπωστί V* pr. m. | *ἔστιν V* ‖ 10 *πη L*] *που V* | *εἶναι L*] om. *V* ‖ 11 *τότε τῇ πόλει V*] *τήν τε πόλιν φυλάσσειν L* ‖ 12 *ἠπόρουν V*] om. *L* ‖ 20 *Φλαμινία*] *φλαμῖνα V* ‖ 21—78, 1 ⟨*Ῥωμαίοις* (*Ῥωμαίους* Euagrius)—*Δεκεμβρίου*⟩ addita sunt ex Euagrio lib. IV. c. 19, omiserunt codd., *Ῥωμαίοις γέγονεν ἐνάτῃ τοῦ τελευταίου*⟩ *μηνός, ὃν* ⟨*Δεκέμβριον καλοῦσι Ῥωμαῖοι*⟩ Kraš.

γορευομένου Δεκεμβρίου⟩ μηνὸς ἑνδέκατον ἔτος Ἰουστινιανοῦ βασιλέως τὴν αὐτοκράτορα ἀρχὴν ἔχοντος.
15 Λεύδεριν μὲν οὖν τὸν Γότθων ἄρχοντα καὶ τῶν
B 76 πυλῶν τὰς κλεῖς Βελισάριος βασιλεῖ ἔπεμψεν, αὐτὸς δὲ τοῦ περιβόλου πολλαχῇ διερρυηκότος ἐπεμελεῖτο, ἔπαλξιν δὲ ἑκάστην ἐγγώνιον ἐποίει, οἰκοδομίαν δή τινα ἑτέραν ἐκ πλαγίου τοῦ εὐωνύμου τιθέμενος, ὅπως οἱ ἐνθένδε τοῖς ἐπιοῦσι μαχόμενοι πρὸς τῶν ⟨ἐν⟩ ἀριστερᾷ σφίσι τειχομαχούντων ἥκιστα βάλλωνται, καὶ τάφρον ἀμφὶ τὸ τεῖχος βαθεῖάν τε καὶ λόγου
16 ἀξίαν πολλοῦ ὤρυσσε. Ῥωμαῖοι δὲ τὴν μὲν πρόνοιαν τοῦ στρατηγοῦ καὶ διαφερόντως τὴν ἐς τὰς ἐπάλξεις ἀποδεδειγμένην ἐμπειρίαν ἐπῄνουν, ἐν θαύματι δὲ μεγάλῳ ποιούμενοι ἤσχαλλον, εἴ τινα ὡς πολιορκηθήσεται ἔννοιαν ἔχων, ᾠήθη ἐσιτητά οἱ ἐς Ῥώμην εἶναι, ἣ οὔτε πολιορκίαν οἵα τέ ἐστι φέρειν τῶν ἐπιτηδείων τῇ ἀπορίᾳ, διὰ τὸ μὴ ἐπιθαλάσσιος εἶναι, καὶ τείχους περιβαλλομένη τοσοῦτόν τι χρῆμα, ἄλλως τε καὶ ἐν πεδίῳ κειμένη ἐς ἄγαν ὑπτίῳ τοῖς ἐπιοῦσιν εὐέφοδος,
17 ὡς τὸ εἰκός, ἔστιν. ὁ δὲ καὶ ταῦτα ἀκούων τὰ ἐς πολιορκίαν οὐδέν τι ἧσσον ἅπαντα ἐξηρτύετο, καὶ τὸν σῖτον, ὃν ταῖς ναυσὶν ἔχων ἐκ Σικελίας ἀφίκετο, ἐν οἰκήμασι καταθέμενος δημοσίοις ἐφύλασσε, καὶ Ῥωμαίους ἅπαντας, καίπερ δεινὰ ποιουμένους, ἠνάγκαζεν ἅπαντα σφίσι τὰ ἐπιτήδεια ἐκ τῶν ἀγρῶν ἐσκομίζεσθαι.

---

5 Lib. Pontif. 145, 5. Auct. Marcell. Com. ad a. 536 (8)

---

1 ἑνδέκατον] δέκατον Kanngiesser, sed puto Procopium hic erravisse, cf. I 483, 4 ‖ 2 ἔχοντος *V*] ἔχοντος ἤλω *L* ‖ 9 ⟨ἐν⟩ Maltr.] omiserunt codd. ‖ 14 ἤσχαλον *V* ‖ 17 τείχους Kraš.] τεῖχος *V*, τείχη *L* ‖ 18—19 ἐν πεδίω *L*] ἐς πεδίον *V* ‖ 19 ἐσάγαν codd. ‖ 20 ἐστι *L* ‖ 22 ἐφίκετο *L* ‖ 23 δημοσίοις καταθέμενος *L*

ιε'. Τότε δὴ καὶ Πίτζας, Γότθος ἀνὴρ, ἐκ Σαμ- P 349
νίου ἥκων, αὐτόν τε καὶ Γότθους, οἳ ἐκείνῃ ξὺν αὐτῷ 2. annus belli
ᾤκηντο, καὶ Σαμνίου τοῦ ἐπιθαλασσίου μοῖραν τὴν (536/7)
ἡμίσειαν Βελισαρίῳ ἐνεχείρισεν, ἄχρι ἐς τὸν ποταμὸν,
ὃς τῆς χώρας μεταξὺ φέρεται. Γότθοι γὰρ, ὅσοι ἐπὶ 2 B 77
θάτερα τοῦ ποταμοῦ ἵδρυντο, οὔτε τῷ Πίτζᾳ ἕπεσθαι
οὔτε βασιλεῖ κατήκοοι εἶναι ἤθελον. στρατιώτας τέ
οἱ Βελισάριος οὐ πολλοὺς ἔδωκεν, ὅπως αὐτῷ ξυμφυ-
λάξωσι τὰ ἐκείνῃ χωρία. πρότερον δὲ Καλαβροί τε 3
καὶ Ἀπούλιοι, Γότθων σφίσι τῇ χώρᾳ οὐ παρόντων,
Βελισαρίῳ ἐθελούσιοι προσεχώρησαν οἵ τε παράλιοι
καὶ οἱ τὰ μεσόγεια ἔχοντες. ἐν τοῖς καὶ Βενεβεντός 4
ἐστιν, ἣν πάλαι μὲν Μαλεβεντὸν ὠνόμασαν Ῥωμαῖοι,
τανῦν δὲ Βενεβεντὸν καλοῦσι, τὴν ἀπὸ τοῦ προτέρου
ὀνόματος διαφεύγοντες βλασφημίαν. βέντος γὰρ ἄνε-
μον τῇ Λατίνων φωνῇ δύναται. ἐν Δαλματίᾳ γὰρ, ἣ 5
ταύτης καταντικρὺ ἐν τῇ ἀντιπέρας ἠπείρῳ κεῖται,
ἀνέμου τι πνεῦμα σκληρόν τε καὶ ὑπερφυῶς ἄγριον
ἐπισκήπτειν φιλεῖ, ὅπερ ἐπειδὰν ἐπιπνεῖν ἄρξηται,
ὁδῷ ἰόντα ἔτι ἄνθρωπον ἐνταῦθα εὑρεῖν οὐδεμία
μηχανή ἐστιν, ἀλλ' οἴκοι ἅπαντες καθείρξαντες ἑαυτοὺς
τηροῦσι. τοιαύτη γάρ τις ἡ τοῦ πνεύματος ῥύμη 6
τυγχάνει οὖσα ὥστε ἄνδρα ἱππέα ξὺν τῷ ἵππῳ ἀρ-
πάσασα μετέωρον φέρει, ἐπὶ πλεῖστόν τε περιαγαγοῦσα
τῆς τοῦ ἀέρος χώρας εἶτα ὅπῃ παρατύχῃ ἀπορρίπτουσα
κτείνει. Βενεβεντὸν δὲ ἅτε καταντικρὺ Δαλματίας 7
οὖσαν, ὥσπερ μοι εἴρηται, ἐπί τε ὑψηλοῦ τινος χώρου

27 cf. vers. 17

1—2 ἐκ Σαμνίου] ἐξ ἀμνίου V ‖ 2 αὐτόν codd. | τε καὶ] K deest in V ‖ 5 γὰρ V] δὲ L ‖ 9 πρότερον] Π deest in V ‖ 13 μὲν V] om. L ‖ 14 βενεβενδὸν V ‖ 17 κατὰ ἀντικρὺ V ‖ 20 ἔτι] ὅτι L ‖ 22 ῥύμη] φορὰ L

κειμένην μοῖράν τινα φέρεσθαι τῆς τούτου δὴ τοῦ
8 *ἀνέμου δυσκολίας συμβαίνει. ταύτην Διομήδης ποτὲ*
ὁ Τυδέως ἐδείματο, μετὰ Ἰλίου ἅλωσιν ἐκ τοῦ Ἄργους
ἀποκρουσθείς. καὶ γνώρισμα τῇ πόλει τοὺς ὀδόντας
συὸς τοῦ Καλυδωνίου ἐλείπετο, οὕς οἱ θεῖος Μελέα-
B 78 *γρος ἆθλα τοῦ κυνηγεσίου λαβὼν ἔτυχεν, οἳ καὶ εἰς*
ἐμὲ ἐνταῦθά εἰσι, θέαμα λόγου πολλοῦ ἰδεῖν ἄξιον,
περίμετρον οὐχ ἧσσον ἢ τρισπίθαμον ἐν μηνοειδεῖ
9 *σχήματι ἔχοντες. ἐνταῦθα καὶ ξυγγενέσθαι τὸν Διο-*
μήδην Αἰνείᾳ τῷ Ἀγχίσου ἥκοντι ἐξ Ἰλίου φασὶ καὶ
κατὰ τὸ λόγιον τὸ τῆς Ἀθήνης ἄγαλμα δοῦναι, ὃ ξὺν
τῷ Ὀδυσσεῖ ἀποσυλήσας ἔτυχεν, ὅτε κατασκόπω ἐς
τὴν Ἴλιον ἠλθέτην ἄμφω πρότερον ἢ τήνδε ἁλώσιμον
10 P350 *γενέσθαι τοῖς Ἕλλησι. λέγουσι γὰρ αὐτῷ νοσήσαντί*
τε ὕστερον καὶ ὑπὲρ τῆς νόσου πυνθανομένῳ χρῆσαι
τὸ μαντεῖον οὔ ποτέ οἱ τοῦ κακοῦ ἀπαλλαγὴν ἔσεσθαι
11 *πλὴν εἰ μὴ ἀνδρὶ Τρωῒ τὸ ἄγαλμα τοῦτο διδοίη. καὶ*
αὐτὸ μὲν ὅπου γῆς ἐστιν, οὔ φασι Ῥωμαῖοι εἰδέναι,
εἰκόνα δὲ αὐτοῦ λίθῳ τινὶ ἐγκεκολαμμένην δεικνύου-
σι[ν, οὓς δὴ] καὶ ἐς ἐμὲ ἐν τῷ τῆς Τύχης ἱερῷ, ⟨οὗ
δὴ⟩ πρὸ τοῦ χαλκοῦ τῆς Ἀθηνᾶς ἀγάλματος κεῖται
12 *ὅπερ αἴθριον ἐς τὰ πρὸς ἕω τοῦ νεὼ ἵδρυται. αὕτη*
δὲ ἡ ἐν τῷ λίθῳ εἰκὼν πολεμούσῃ τε καὶ τὸ δόρυ
ἀνατεινούσῃ ἅτε ἐς ξυμβολὴν ἔοικε· ποδήρη δὲ καὶ
13 *ὣς τὸν χιτῶνα ἔχει. τὸ δὲ πρόσωπον οὐ τοῖς Ἑλλη-*
νικοῖς ἀγάλμασι τῆς Ἀθηνᾶς ἐμφερές ἐστιν, ἀλλ' οἷα

3 *μετ'* *L* ‖ 5 *οἱ* ⟨*ὁ*⟩ Kraš. ‖ 8 *μηνοειδῆ* *V* ‖ 13 *τὴν* scripsi] *τὸ* codd., cf. lib. VIII 22, 31 *ἐξ Ἰλίου ἁλούσης* | *τήνδε* scripsi] *τὴν π · · · V*, post *π* aliquid scriptum erat, sed erasum est, *τήν τε* *L* ‖ 14 *ἕλλησιν* *L* | *νοήσαντί* *V* ‖ 19—20 *δεικνύουσι[ν οὓς δὴ]*, *δεικνύουσιν οὓς δὴ* codd., *δεικν.* ὃς *δὴ* Comparetti, quod probat Christ, *δεικν.* *ἥτις* Hoesch. ‖ 20—21 ⟨*οὗ δὴ*⟩ scripsi] pro [*οὓς δὴ*] et transposui post *ἱερῷ*

παντάπασι τὸ παλαιὸν Αἰγύπτιοι ἐποίουν. Βυζάντιοι 14 2. annus belli (536/7)
δέ φασι τὸ ἄγαλμα τοῦτο Κωνσταντῖνον βασιλέα ἐν
τῇ ἀγορᾷ, ἣ αὐτοῦ ἐπώνυμός ἐστι, κατορύξαντα θέσθαι.
ταῦτα μὲν δὴ ὧδέ πη ἔσχεν.

Ἰταλίαν δὲ οὕτω ξύμπασαν, ἣ ἐντὸς κόλπου τοῦ 15
Ἰονίου ἐστὶν, ἄχρι ἔς τε Ῥώμην καὶ Σάμνιον Βελι-
σάριος παρεστήσατο, τοῦ δὲ κόλπου ἐκτὸς ἄχρι ἐς B 79
Λιβουρνίαν Κωνσταντιανὸς, ὥσπερ ἐρρήθη, ἔσχεν. ὅν- 16
τινα δὲ τρόπον Ἰταλίαν οἰκοῦσιν οἱ ταύτῃ ἄνθρωποι
ἐρῶν ἔρχομαι. πέλαγος τὸ Ἀδριατικὸν, ἐκροήν τινα
πόρρω που τῆς ἠπείρου ἐκβάλλον, ποιεῖται τὸν Ἰόνιον
κόλπον, οὐδὲν ὁμοίως τοῖς ἄλλοις χωρίοις, ἔνθα δὴ
τελευτῶσα τῆς θαλάσσης ἡ ἐς τὴν ἤπειρον ἀνάβασις
ἰσθμὸν ποιεῖται. ὅ τε γὰρ Κρισαῖος καλούμενος κόλ- 17
πος, ἀπολήγων ἐς τὸ Λέχαιον, ἵνα δὴ Κορινθίων ἡ
πόλις ἐστὶν, ἐν μέτρῳ τεσσαράκοντα σταδίων μάλιστα,
ποιεῖται τὸν ταύτης ἰσθμόν. καὶ ὁ ἀφ' Ἑλλησπόντου 18
κόλπος, ὃν Μέλανα καλοῦσιν, οὐ πλέον, ἀλλὰ κατὰ
τοῦτο τὸ μέτρον ἀποτελεῖ τὸν ἐν Χερρονήσῳ ἰσθμόν.
ἐκ δὲ Ῥαβέννης πόλεως, οὗ δὴ τελευτᾷ ὁ Ἰόνιος κόλ- 19
πος, ἐς θάλασσαν τὴν Τυρρηνικὴν οὐχ ἧσσον ἢ ὀκτὼ
ὁδὸς ἡμερῶν εὐζώνῳ ἀνδρί ἐστιν. αἴτιον δὲ ὅτι 20
προϊοῦσα ἡ τῆς θαλάσσης ἐπιρροὴ ἐν δεξιᾷ ἐπὶ πλεῖστον
ἐς ἀεὶ φέρεται. τούτου δὲ τοῦ κόλπου ἐντὸς πόλισμα
πρῶτον ὁ Δρυοῦς οἰκεῖται, ὅπερ τανῦν Ὑδροῦς κα-
λεῖται. τούτου ἐν δεξιᾷ μὲν Καλαβροί τε καὶ Ἀπούλιοι 21

9 cf. II 38, 20

6 Σάμνιον] σάμνον codd. || 10 ἀδριαντικὸν codd. || 12 ἔνθα δὴ] ἔνθα δὶ V || 16 ἐν Hoesch.] ἐς codd. || 17 ταύτης codd.] ταύτῃ edd. cum Hoesch., sed frustra | ἐλησπόντου codd. || 21 τυρρινικὴν codd. || 24 πτόλισμα V || 25 ὁ Δρυοῦς] Ὑδροῦς Grotius | Ὑδροῦς] Δρυοῦς Grotius || 26 Ἀπούλιοι Maltr.] ἀπουλίιοι codd.

καὶ Σαμνῖταί εἰσι, καὶ αὐτῶν ἐχόμενοι Πικηνοὶ ἄχρι
22 ἐς Ῥάβενναν πόλιν ᾤκηνται. ἐπὶ θάτερα δὲ Καλα-
βρῶν τε μοῖρα ἡ λειπομένη ἐστὶ καὶ Βρίττιοί τε καὶ
Λευκανοί, μεθ' οὓς Καμπανοὶ ἄχρι ἐς Ταρακίνην
πόλιν οἰκοῦσιν, οὓς δὴ οἱ Ῥώμης ὅροι ἐκδέχονται.
23 ταῦτα τὰ ἔθνη ἑκατέρας τε θαλάσσης τὴν ἠϊόνα καὶ
B 80 τὰ ἐκείνῃ μεσόγεα ξύμπαντα ἔχουσιν. αὕτη τέ ἐστιν
ἡ μεγάλη Ἑλλὰς καλουμένη τὰ πρότερα. ἐν Βριττίοις
γὰρ Λοκροί τέ εἰσιν οἱ Ἐπιζεφύριοι καὶ Κροτωνιᾶται
24 καὶ Θούριοι. τοῦ δὲ κόλπου ἐκτὸς πρῶτοι μὲν Ἕλληνές
εἰσιν, Ἠπειρῶται καλούμενοι, ἄχρι Ἐπιδάμνου πόλεως,
25 P 351 ἥπερ ἐπιθαλασσία οἰκεῖται. καὶ ταύτης μὲν ἐχομένη
Πρέκαλις ἡ χώρα ἐστί, μεθ' ἣν Δαλματία ἐπικαλεῖται,
καὶ τὸ τῆς ἑσπερίας λελόγισται κράτος. τὸ δὲ ἐντεῦθεν
Λιβουρνία τε καὶ Ἰστρία καὶ Βενετίων ἡ χώρα ἐστὶ
26 μέχρι ἐς Ῥάβενναν πόλιν διήκουσα. οὗτοι μὲν ἐπι-
θαλάσσιοι ταύτῃ ᾤκηνται. ὕπερθεν δὲ αὐτῶν Σίσκιοί
τε καὶ Σούαβοι (οὐχ οἱ Φράγγων κατήκοοι, ἀλλὰ παρὰ
27 τούτοις ἕτεροι) χώραν τὴν μεσόγειον ἔχουσι. καὶ ὑπὲρ
τούτους Καρνίοι τε καὶ Νωρικοὶ ἵδρυνται. τούτων
δὲ Δᾶκαί τε καὶ Παννόνες ἐν δεξιᾷ οἰκοῦσιν, οἳ ἄλλα
τε χωρία καὶ Σιγγιδόνον καὶ Σίρμιον ἔχουσιν, ἄχρι
28 ἐς ποταμὸν Ἴστρον διήκοντες. τούτων μὲν δὴ τῶν
ἐθνῶν Γότθοι κόλπου τοῦ Ἰονίου ἐκτὸς κατ' ἀρχὰς
τοῦδε τοῦ πολέμου ἦρχον, ὑπὲρ δὲ Ῥαβέννης πόλεως
Πάδου τοῦ ποταμοῦ ἐν ἀριστερᾷ Λιγούριοι ᾤκηνται.

1 σαμνίται codd. | ἐχόμενοι] Ἐ deest in V | Πικηνοὶ] πηκινοὶ codd. ‖ 4 ταρρακήνην V ‖ 9 κριτωνιάται codd. ‖ 14 δὲ] δ' L ‖ 15 καὶ B.] K deest in V | ἐστὶν codd. ‖ τούτοις codd.] τούτους Dind. ‖ 20 Νωρικοὶ Kraš.] νουρικοὶ codd. ‖ 21 δάκαι codd. ‖ 22 Σιγγιδόνον καὶ Σίρμιον] σιγγιδόνων καὶ σερμίων codd., Σιγγηδόνα καὶ Σίρμιον Dind. ‖ 23 ποταμῶν V | ἴστρον codd.

καὶ αὐτῶν τὰ μὲν πρὸς βορρᾶν ἄνεμον Ἀλβανοὶ ἐν 29 2. annus belli (536/7)
χώρᾳ ὑπερφυῶς ἀγαθῇ Λαγγούβιλλα καλουμένῃ οἰκοῦσι,
τούτων τε ὕπερθεν ἔθνη τὰ Φράγγοις κατήκοά ἐστι,
τὰ δὲ πρὸς ἑσπέραν Γάλλοι τε καὶ μετ' ἐκείνους
Ἱσπανοὶ ἔχουσι. τοῦ δὲ Πάδου ἐν δεξιᾷ Αἰμιλία τέ 30
ἐστι καὶ τὰ Τούσκων ἔθνη, ἄχρι καὶ ἐς τοὺς Ῥώμης
ὅρους διήκοντα. ταῦτα μὲν δὴ ὧδέ πη ἔχει.

ιϛ'. Βελισάριος δὲ τὰ Ῥώμης ὅρια κύκλῳ ἅπαντα B 81
μέχρι ἐς ποταμὸν Τίβεριν καταλαβὼν ἐκρατύνατο. καὶ
ἐπειδή οἱ ἅπαντα ὡς ἄριστα εἶχε, πολλοὺς τῶν αὐτοῦ
ὑπασπιστῶν ξὺν δορυφόροις ἄλλοις τε καὶ Ζαρτῆρι
καὶ Χορσομάνῳ καὶ Αἰσχμάνῳ τοῖς Μασσαγέταις καὶ
στρατιὰν ἄλλην Κωνσταντίνῳ ἔδωκεν, ἔς τε Τουσκίαν
ἐκέλευεν ἰέναι, ἐφ' ᾧ παραστήσεται τὰ ἐκείνῃ χωρία.
καὶ Βέσσαν ἐπήγγελλε καταλαβεῖν Ναρνίαν, πόλιν ἐχυρὰν 2
μάλιστα ἐν Τούσκοις οὖσαν. ὁ δὲ Βέσσας οὗτος
Γότθος μὲν ἦν γένος τῶν ἐκ παλαιοῦ ἐν Θρᾴκῃ ᾠκη-
μένων, Θευδερίχῳ τε οὐκ ἐπισπομένων, ἡνίκα ἐνθένδε
ἐς Ἰταλίαν ἐπῆγε τὸν Γότθων λεὼν, δραστήριος δὲ
καὶ ἀγαθὸς τὰ πολέμια. στρατηγός τε γὰρ ἦν ἄριστος 3
καὶ αὐτουργὸς δεξιός. καὶ Βέσσας μὲν οὔτι ἀκουσίων
τῶν οἰκητόρων Ναρνίαν ἔσχε, Κωνσταντῖνος δὲ Σπο-
λίτιόν τε καὶ Περυσίαν καὶ ἄλλα ἄττα πολίσματα
παρεστήσατο οὐδενὶ πόνῳ. ἐθελούσιοι γὰρ αὐτὸν ταῖς 4
πόλεσι Τοῦσκοι ἐδέχοντο. φρουρὰν οὖν ἐν Σπολιτίῳ

2 οἰκοῦσιν L ‖ 5 ἰσπανοὶ V | αἰμιλία L ‖ 7 ταῦτα] ταῦ V | πη V] πως L ‖ 8 κύκλῳ] K deest in V ‖ 10 αὐτοῦ codd. ‖ 11 ζαρτῆρι V] ζαντῆρι L ‖ 12 αἰχμὰν V, αἰσχμὰν L ‖ 15 ἐπήγγελε codd. | ἀρνίαν codd. ‖ 18 ἐπισπομένων Maltr.] ἐπισχομένω codd. ‖ 21 οὔτι Maltr.] οὗτοι VL ‖ 22 κωνσταντιανὸς L ‖ 22—23 σπολίτιάν codd. ‖ 23 περισίαν V | πτολίσματα V

καταστησάμενος αὐτὸς ξὺν τῷ ἄλλῳ στρατῷ ἐν Περυσίᾳ
5 τῇ Τούσκων πρώτῃ ἡσύχαζεν. Οὐίττιγις δὲ ταῦτα
P 352 ἀκούσας στρατιάν τε καὶ ἄρχοντας Οὐνίλαν τε καὶ
6 Πίσσαν ἐπ᾽ αὐτοὺς ἔπεμπεν. οἷς Κωνσταντῖνος ὑπαντιά-
σας ἐν τῷ Περυσίας προαστείῳ ἐς χεῖρας ἦλθε. πλήθει
δὲ τῶν βαρβάρων ὑπεραιρόντων ἀγχώμαλος μὲν τὰ
B 82 πρῶτα ἐγεγόνει ἡ μάχη, μετὰ δὲ Ῥωμαῖοι τῇ σφῶν
ἀρετῇ καθυπέρτεροι γεγενημένοι τοὺς πολεμίους ἐτρέ-
ψαντο, φεύγοντάς τε οὐδενὶ κόσμῳ σχεδόν τι ἅπαντας
7 ἔκτεινον. καὶ ζῶντας ἑλόντες τοὺς τῶν πολεμίων
ἄρχοντας παρὰ Βελισάριον ἔπεμψαν. ἐπεὶ δὲ ταῦτα
Οὐίττιγις ἤκουσεν, ἡσυχάζειν ἐπὶ Ῥαβέννης οὐκέτι
ἤθελεν, οὗ δὴ αὐτῷ Μαρκίας τε καὶ οἱ ξὺν αὐτῷ
8 οὔπω ⟨ἐκ⟩ Γαλλιῶν ἥκοντες ἐμπόδιοι ἦσαν. ἐς μὲν
οὖν Δαλματίαν στρατιάν τε πολλὴν καὶ ἄρχοντας
Ἀσινάριόν τε καὶ Οὐλιγίσαλον ἔπεμψεν, ἐφ᾽ ᾧ Δαλ-
9 ματίαν τῇ Γότθων ἀρχῇ ἀνασώσονται. καὶ αὐτοῖς
ἐπέστελλεν ἐκ τῶν ἀμφὶ Σουαβίαν χωρίων στράτευμα
ἑταιρισαμένοις τῶν ταύτῃ βαρβάρων οὕτω δὴ εὐθὺ
10 Δαλματίας τε καὶ Σαλώνων ἰέναι. ξὺν αὐτοῖς δὲ καὶ
μακρὰ πλοῖα πολλὰ ἔπεμψεν, ὅπως Σάλωνας κατὰ γῆν
11 τε καὶ θάλασσαν πολιορκεῖν οἷοί τε ὦσιν. αὐτὸς δὲ
τῷ παντὶ στρατῷ ἐπὶ Βελισάριόν τε καὶ Ῥώμην ἰέναι
ἠπείγετο, ἱππέας τε καὶ πεζοὺς οὐχ ἧσσον ἢ μυριάδας
πεντεκαίδεκα ἐπαγόμενος, καὶ αὐτῶν τεθωρακισμένοι
ξὺν τοῖς ἵπποις οἱ πλεῖστοι ἦσαν.

---

1 Jordan. Rom. 374. Jordan. Get. 311

---

1 *περισία V* ‖ 2 *οὐίτιγις L* ‖ 4 *Πίσσαν*] Maltr. affert e cod. e *Πίτζαν* ‖ 12 *οὐίτιγις L* ‖ 13 *αὐτῷ* 1 Grotius et Maltr.] *αὐτὸν* codd. ‖ 14 ⟨*ἐκ*⟩ Hoesch.] omiserunt codd. | *γαλλίων* codd. ‖ 17 *ἀνασώσονται V*] *ἀνασῶστ´ L* ‖ 19 *ἑταιρησαμένοις* codd.

Ἀσινάριος μὲν οὖν ἀμφὶ τὴν Σουαβίαν γενόμενος 12 2. annus belli (536/7)
τὸ τῶν βαρβάρων στράτευμα ἤγειρε, μόνος δὲ Οὐλι-
γίσαλος Γότθοις ἐς Λιβουρνίαν ἡγήσατο. καὶ σφίσι 13
Ῥωμαίων ἐν χωρίῳ Σκάρδωνι ἐς χεῖρας ἐλθόντων
ἡσσηθέντες τῇ μάχῃ ἀνεχώρησαν ἐς Βοῦρνον πόλιν.
ἐνταῦθά τε τὸν συνάρχοντα ἀνέμεινεν Οὐλιγίσαλος.
Κωνσταντιανὸς δὲ, ἐπεὶ τὴν Ἀσιναρίου παρασκευὴν 14
ἤκουσε, δείσας περὶ Σάλωσι, τοὺς στρατιώτας μετε- B 83
πέμψατο, οἳ ξύμπαντα τὰ ἐκείνῃ φρούρια εἶχον. καὶ 15
τάφρον τε ἀμφὶ τὸν περίβολον ἅπαντα ὤρυσσε κύκλῳ
καὶ τὰ ἄλλα ἐς τὴν πολιορκίαν ὡς ἄριστα ἐξηρτύετο.
Ἀσινάριος δὲ πάμπολύ τι στράτευμα βαρβάρων ἀγείρας
ἐς Βοῦρνον πόλιν ἀφίκετο. ἔνθα δὴ Οὐλιγισάλῳ τε 16
καὶ τῇ Γότθων στρατιᾷ ξυμμίξας ἐς Σάλωνας ἦλθε.
καὶ χαράκωμα μὲν ἀμφὶ τὸν περίβολον ἐποιήσαντο, τὰ
δὲ πλοῖα στρατιωτῶν ἐμπλησάμενοι τοῦ περιβόλου τὸ
ἐπιθαλάσσιον μέρος ἐφρούρουν. οὕτω τε Σάλωνας
κατὰ γῆν τε καὶ κατὰ θάλασσαν ἐπολιόρκουν. Ῥω- 17
μαῖοι δὲ ταῖς τῶν πολεμίων ναυσὶν ἐξαπιναίως ἐπι-
θέμενοι ἐς φυγὴν τρέπουσι καὶ αὐτῶν πολλὰς μὲν
αὐτοῖς ἀνδράσι καταδύουσι, πολλὰς δὲ ἀνδρῶν κενὰς
εἷλον. οὐ μέντοι τὴν προσεδρείαν Γότθοι διέλυσαν, 18
ἀλλὰ καὶ μᾶλλον ἐν τῇ πόλει Ῥωμαίους κατὰ κράτος
πολιορκοῦντες εἷρξαν. τὰ μὲν οὖν στρατόπεδα Ῥω-
μαίων τε καὶ Γότθων ἐν Δαλματίαις ἐφέρετο τῇδε.
Οὐιττίγιδι δὲ πρὸς τῶν ἐπιχωρίων ἐκ Ῥώμης ἡκόντων 19

---

5 ἀνεχόρησαν εἰς L | βουρνοῦν V ‖ 6 ξυνάρχοντα L | ἀνέμεινεν V] ἀνέμενεν L ‖ 7 παρασκευὴν] Π deest in V ‖ 8 τοὺς V] om. L ‖ 10 ἀπάντων V ‖ 12 τι V] τε L ‖ 13 βούρνων V | οὐλισάλω V ‖ 21 κενὰς L] καὶ ναῦς V ‖ 22 προσεδρίαν V ‖ 24 ἧρξαν V ‖ 25 Δαλματίᾳ Kraš. ‖ 26 οὐιτίγιδι codd. | πρὸς] Π deest in V

ἀκούσαντι τὸ ξὺν Βελισαρίῳ στράτευμα βραχύτατον
εἶναι, Ῥώμης τε ὑποκεχωρηκότι μετέμελε καὶ μένειν
ἐν τοῖς καθεστῶσιν οὐκέτι ἐδύνατο, ἀλλὰ θυμῷ ἤδη
20 P353 *ἐχόμενος ἐπ' αὐτοὺς ᾔει. καί οἱ ἐν ταύτῃ τῇ πορείᾳ*
τῶν τις ἱερέων ἐκ Ῥώμης ἥκων ἐνέτυχεν. οὗ δὴ ξὺν
θορύβῳ πολλῷ πυθέσθαι φασὶν Οὐίττιγιν εἰ Βελισάριος
ἔτι ἐν Ῥώμῃ εἴη, ἅτε δείσαντα μὴ οὐχὶ αὐτὸν κατα-
λαμβάνειν οἷός τε ᾖ, ἀλλὰ φθάσῃ ἀποδρὰς ἐνθένδε·
καὶ αὐτὸν εἰπεῖν ἥκιστά οἱ χρῆναι τοῦτο ἐν φροντίδι
21 B84 *εἶναι. καὶ αὐτὸν γάρ οἱ ἀναδέχεσθαι μήποτε Βελι-*
σάριον δρασμῷ χρήσασθαι, ἀλλ' αὐτοῦ μένειν. καὶ
τὸν ἔτι ἐπείγεσθαι μᾶλλον ἢ πρότερον, εὐξάμενον ἐκ
τοῦ ἐμφανοῦς τὸ Ῥώμης θεάσασθαι τεῖχος πρότερον
ἢ Βελισάριον ἐνθένδε ἀποδρᾶναι.

ιζ'. Βελισάριος δὲ, ἐπεὶ Γότθους πανδημεὶ στρα-
τεύεσθαι ἐπ' αὐτὸν ἤκουσε, διηπορεῖτο. οὔτε γὰρ
τοὺς ἀμφὶ Κωνσταντῖνόν τε καὶ Βέσσαν ἀπολείπεσθαι
ἤθελεν, ἄλλως τε καὶ ὀλίγης οἱ τῆς στρατιᾶς παντά-
πασιν οὔσης, καὶ τὰ ἐν Τούσκοις ἐκλιπεῖν ὀχυρώματα
ἐδόκει οἱ ἀξύμφορον εἶναι, ὅπως δὴ μὴ ταῦτα ἐπὶ
2 *Ῥωμαίοις Γότθοι ἐπιτειχίσματα ἔχοιεν. λογισάμενος*
οὖν Κωνσταντίνῳ τε καὶ Βέσσᾳ ἐπέστειλε φρουρὰν
μὲν ἐν τοῖς ἀναγκαιοτάτοις τῶν ἐκείνῃ ἀπολιπεῖν χωρίων,
ὅση δὴ φυλάσσειν αὐτὰ ἱκανὴ εἴη, αὐτοὺς δὲ τῷ ἄλλῳ
3 *στρατῷ ἐς Ῥώμην κατὰ τάχος ἰέναι. καὶ Κωνσταντῖνος*

1 *βραχύτατον* Grotius] *βαρύτατον* codd. ‖ 2 *μετέμελλε V* ‖ 3 *ἠδύνατο L* ‖ 4 *ταύτῃ V*] *αὐτῇ L* ‖ 6 *πύθεσθαι V* | *φασὶ L* | *οὐίτιγιν L* ‖ 8 *φθάσει L* ‖ 9 *τούτω K* ‖ 10 *καὶ* delendum putat Comparetti ‖ 14 *ἀποδράναι* codd. ‖ 15 *πανδημὶ K* ‖ 17 *Κωνσταντῖνόν* Maltr.] *κωνσταντιανόν* codd. ‖ 22 *κωνσταντιανῶ* codd. ‖ 24 *ἱκανὴν L* ‖ 25 *Κωνσταντῖνος* Maltr.] *κωνσταντιανὸς* codd.

μὲν κατὰ ταῦτα ἐποίει. ἔν τε γὰρ Περυσίᾳ καὶ Σπο- 2. annus belli
λιτίῳ φρουρὰν καταστησάμενος ξὺν τοῖς ἄλλοις ἅπασιν (536/7)
ἐς Ῥώμην ἀπήλαυνε. Βέσσα δὲ σχολαίτερον τὰ ἐν 4
Ναρνίᾳ καθισταμένου ξυνέπεσε τὴν δίοδον ἐνθένδε
ποιουμένων τῶν πολεμίων ἔμπλεα Γότθων τὰ ἐν τῷ
προαστείῳ πεδία εἶναι. πρόδρομοι δὲ οὗτοι πρὸ τῆς 5
ἄλλης στρατιᾶς ἦσαν· οἷς δὴ Βέσσας ἐς χεῖρας ἐλθὼν
τούς τε κατ' αὐτὸν παρὰ δόξαν ἐτρέψατο καὶ πολλοὺς
κτείνας, ἐπειδὴ τῷ πλήθει ἐβιάζετο, ἐς Ναρνίαν ἀνε-
χώρησεν. ἐνταῦθά τε φρουροὺς ἀπολιπὼν, καθάπερ 6
οἱ ἐπέστελλε Βελισάριος, ἐς Ῥώμην κατὰ τάχος ᾔει B 85
παρέσεσθαί τε ὅσον οὔπω τοὺς πολεμίους ἀπήγγελλε.
Ῥώμης γὰρ Ναρνία πεντήκοντα καὶ τριακοσίοις στα-
δίοις διέχει. Οὐίττιγις δὲ Περυσίας μὲν καὶ Σπο- 7
λιτίου ἀποπειρᾶσθαι ἥκιστα ἐνεχείρει. τὰ γὰρ χωρία
ἐχυρὰ ὡς μάλιστά ἐστι, καὶ τρίβεσθαί οἱ τὸν χρόνον
ἐνταῦθα οὐδαμῇ ἤθελε. μόνον γάρ οἱ ἐν ἐπιθυμίᾳ 8
ἐγένετο Βελισάριον οὔπω ἀποδράντα ἐν Ῥώμῃ εὑρέ-
σθαι. ἀλλὰ καὶ Ναρνίαν ἔχεσθαι πρὸς τῶν [Ῥώμης]
πολεμίων μαθὼν οὐδὲν ἐνταῦθα κινεῖν ἤθελε, δυσπρόσ-
οδόν τε καὶ ἄλλως ἄναντες ὂν τὸ χωρίον εἰδώς.
κεῖται μὲν γὰρ ἐν ὑψηλῷ ὄρει. ποταμὸς δὲ Νάρνος 9 P354
[ἐς] τὸν τοῦ ὄρους παραρρεῖ πρόποδα, ὃς καὶ τὴν
ἐπωνυμίαν τῇ πόλει παρέσχεν. ἄνοδοί τε δύο ἐνταῦθα
δὴ ἄγουσιν, ἡ μὲν πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον, ἡ δὲ πρὸς
δύοντα. ταύταιν ἁτέρα μὲν στενοχωρίαν τινὰ δύσκο- 10

7 βέσας *L* || 8 ἐτρέψαντο *K* || 11 ἐπέστειλε *L* || 12 παρέσεσθαί τε Kraš.] παρέσεσθαι τότε *K*, καὶ παρέσεσθαι τότε *L* || ἀπήγγειλε *L* || 14 οὐίτιγις *L* || 15 ἐγχειρεῖ *L* || 16—17 ἐνταῦθα τὸν χρόνον *L* || 18—19 εὑρᾶσθαι *K* || 19 τῶν Ῥώμης] Kraš.] τῶν ῥώμης *K*, τῶν ἐν ῥώμῃ *L* || 20 οὐδὲν] οὐδ' Herw. || 23 [ἐς] delevit Scheftlein. || 25 δὴ *K*] om. *L* | ἥλιον post δύοντα transponit *L*

*λον ἐξ ἀποτόμων πετρῶν ἔλαχεν, ἐς δὲ τὴν ἑτέραν
οὐκ ἔστιν ὅτι μὴ διὰ τῆς γεφύρας ἰέναι, ἢ τὸν πο-*
11 *ταμὸν ἐπικαλύπτουσα διάβασιν ταύτῃ ἐργάζεται. ταύ-
την δὲ τὴν γέφυραν Καῖσαρ Αὔγουστος ἐν τοῖς ἄνω
χρόνοις ἐδείματο, θέαμα λόγου πολλοῦ ἄξιον. τῶν γὰρ
κυρτωμάτων πάντων ὑψηλότατόν ἐστιν ὧν ἡμεῖς ἴσμεν.*
12 *Οὐίττιγις οὖν οὐκ ἀναμείνας τὸν χρόνον σφίσιν
ἐνταῦθα τρίβεσθαι κατὰ τάχος ἐνθένδε ἀπαλλαγεὶς τῷ
παντὶ στρατῷ ἐπὶ Ῥώμην ᾔει, διὰ Σαβίνων τὴν πορείαν*
13 *ποιούμενος. καὶ ἐπειδὴ Ῥώμης ἀγχοῦ ἐγένετο, σταδίοις*
B 86 *τε αὐτῆς οὐ μᾶλλον ἢ τέσσαρσι καὶ δέκα διεῖχε, Τιβέ-*
die 21. mens. Febr. a. 537 14 *ριδος τοῦ ποταμοῦ γεφύρᾳ ἐνέτυχεν. ἔνθα δὴ Βελι-
σάριος ὀλίγῳ πρότερον πύργον τε δειμάμενος καὶ
πύλας αὐτῷ ἐπιθέμενος στρατιωτῶν φρουρὰν κατε-
στήσατο, οὐχ ὅτι τοῖς πολεμίοις ταύτῃ μόνον ὁ Τίβερις
διαβατὸς ἦν (νῆές τε γὰρ καὶ γέφυραι πολλαχόσε τοῦ
ποταμοῦ τυγχάνουσιν οὖσαι), ἀλλ' ὅτι πλείονα χρόνον
ἐν τῇ πορείᾳ τοῖς ἐναντίοις τρίβεσθαι ἤθελε, στρά-
τευμά τε ἄλλο ἐκ βασιλέως καραδοκῶν, καὶ ὅπως ἔτι*
15 *μᾶλλον Ῥωμαῖοι τὰ ἐπιτήδεια ἐσκομίζωνται. ἤν τε
γὰρ ἐνθένδε ἀποκρουσθέντες οἱ βάρβαροι διαβαίνειν
ἐγχειρήσωσιν ἐπὶ γεφύρας ἑτέρωθί πη οὔσης, οὐχ ἧσσον
ἢ εἴκοσιν ἡμέρας δαπανᾶσθαι σφίσιν ἐνόμιζε, καὶ
πλοῖα βουλομένοις ἐς Τίβεριν κατασπάσαι τοσαῦτα τὸ*

12 Lib. Pontific. 145, 9

4 *καίσαρ* codd. ‖ 7 *οὐίττιγι K*, *οὐίτιγις L* ‖ 11 *αὐτῆς* Maltr.] *αὐτὸ K*, *αὐτοῖς L* | *διέχον K* ‖ 12 *τοῦ K*] om. *L* | *γέφυρα L* | *ἐνέτυχον K* | *ἔνθα δὴ L*] *ἐνθάδε K* ‖ 13 *πῦργον* hic et infra *L* ‖ 15 *τοὺς πολεμίους K* | *ταύτῃ μόνον K*] om. *L* | *τίβερος L* ‖ 17 *πλείῳ χρόνῳ K* ‖ 22 *ἐγχειρίσωσιν K* | *ἐπὶ*] *ἐπεὶ K* | *ἑτέρωθί πη οὔσης* Kraš.] *ἑτέρωθι μὴ οὔσης K*, *ἑτέρωθι οὔσης L* ‖ 24 *τίβεριν K*] *τίβερες L*

πλῆθος πλείω αὐτοῖς, ὡς τὸ εἰκὸς, τετρίψεσθαι χρόνον. 2. annus belli (536/7)
ἃ δὴ ἐν νῷ ἔχων τὴν τῆδε φρουρὰν κατεστήσατο· 16
ἔνθα οἱ Γότθοι ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ηὐλίσαντο, ἀπορού-
μενοί τε καὶ πολεμητέα ἔσεσθαι σφίσιν ἐς τὸν πύργον
τῇ ὑστεραίᾳ οἰόμενοι. ἦλθον δὲ αὐτοῖς αὐτόμολοι 17
δύο καὶ εἴκοσι, βάρβαροι μὲν γένος, στρατιῶται δὲ
Ῥωμαῖοι, ἐκ καταλόγου ἱππικοῦ, οὗπερ Ἰννοκέντιος
ἦρχεν. ἔννοια δὲ τότε Βελισαρίῳ ἐγένετο ἀμφὶ Τίβεριν 18
ποταμὸν ἐνστρατοπεδεύσασθαι, ὅπως δὴ τῇ τε δια-
βάσει τῶν πολεμίων ἔτι μᾶλλον ἐμπόδιοι γένωνται καὶ
θάρσους τοῦ σφετέρου ἐπίδειξίν τινα ἐς τοὺς ἐναν-
τίους ποιήσωνται. στρατιῶται μέντοι ὅσοι φρουράν, 19
ὥσπερ ἐρρήθη, ἐν τῇ γεφύρᾳ εἶχον, καταπεπληγμένοι
τὸν Γότθων ὅμιλον καὶ τοῦ κινδύνου κατωρρωδηκότες
τὸ μέγεθος, νύκτωρ τὸν πύργον ἐκλιπόντες, ὅνπερ
ἐφύλασσον, ἐς φυγὴν ὥρμηντο. ἐς Ῥώμην δὲ σφίσιν 20 B87
οὐκ οἰόμενοι εἰσιτητὰ εἶναι ἐπὶ Καμπανίας λάθρα
ἐχώρησαν, ἢ τὴν ἐκ τοῦ στρατηγοῦ κόλασιν δείσαντες,
ἢ τοὺς ἑταίρους ἐρυθριῶντες.

ιη'. Τῇ δὲ ἐπιγενομένῃ ἡμέρᾳ οἱ μὲν Γότθοι τὰς P 355
τοῦ πύργου πύλας πόνῳ οὐδενὶ διαφθείραντες τὴν
διάβασιν ἐποιήσαντο, οὐδενὸς σφίσιν ἐμποδὼν ἱστα-
μένου. Βελισάριος δὲ οὔπω τι πεπυσμένος τῶν ἀμφὶ 2
τῇ φρουρᾷ ξυμπεσόντων ἱππέας χιλίους ἐπαγόμενος ἐς
τοῦ ποταμοῦ τὴν γέφυραν ᾔει, τὸν χῶρον ἐπισκεψό-
μενος οὗπερ ἂν σφίσιν ἐνστρατοπεδεύσασθαι ἄμεινον
εἴη. καὶ ἐπειδὴ ἐγγυτέρω ἐγένοντο, ἐντυγχάνουσι τοῖς 3

1 αὐτοὺς K ‖ 5 δὲ L] δὴ K | αὐτοῖς K] αὐτοῖς καὶ L ‖ 6 εἴκοσιν codd. | μὲν K] μὲν τὸ L ‖ 7 ῥωμαίοις K | ἰνοκέντιος L ‖ 10 ἐμπόδιον L ‖ 14 τὸν K] τὸν τῶν L ‖ 15 ἐκλειπόντες L ‖ 18 τοῦ K] om. L ‖ 27 ἐγγυτέρῳ K, ἐγγύτερον L

*πολεμίοις ἤδη τὸν ποταμὸν διαβᾶσιν, ἐς χεῖράς τε
αὐτῶν τισιν οὔτι ἐθελούσιοι ἦλθον. ἐξ ἱππέων δὲ
4 ξυνίστατο ἡ ξυμβολὴ ἑκατέρωθεν. τότε Βελισάριος,
καίπερ ἀσφαλὴς τὰ πρότερα ὤν, οὐκέτι τοῦ στρατηγοῦ
τὴν τάξιν ἐφύλασσεν; ἀλλ' ἐν τοῖς πρώτοις ἅτε στρα-
5 τιώτης ἐμάχετο. καὶ ἀπ' αὐτοῦ τὰ Ῥωμαίων πράγματα
ξυνέβη ἐς κίνδυνον πολὺν ἐκπεπτωκέναι, ἐπεὶ ξύμπασα
6 ἡ τοῦ πολέμου ῥοπὴ ἐπ' αὐτῷ ἔκειτο. ἔτυχε δὲ ἵππῳ
τηνικαῦτα ὀχούμενος, πολέμων τε λίαν ἐμπείρῳ καὶ
διασώσασθαι τὸν ἐπιβάτην ἐπισταμένῳ, ὃς δὴ ὅλον
μὲν τὸ σῶμα φαιὸς ἦν, τὸ μέτωπον δὲ ἅπαν ἐκ
κεφαλῆς μέχρι ἐς ῥῖνας λευκὸς μάλιστα. τοῦτον Ἕλλη-
νες μὲν φαλιὸν, βάρβαροι δὲ βάλαν καλοῦσι. καὶ
ξυνέπεσε Γότθων τοὺς πλείστους βάλλειν ἐπ' αὐτόν
τε καὶ Βελισάριον τά τε ἀκόντια καὶ τὰ ἄλλα βέλη ἐξ
7 B 88 αἰτίας τοιᾶσδε. αὐτόμολοι ὅσοι τῇ προτεραίᾳ ἐς Γότ-
θους ἧκον, ἐπεὶ ἐν τοῖς πρώτοις μαχόμενον Βελισάριον
εἶδον, ἐπιστάμενοι ὡς, ἢν αὐτὸς πέσῃ, διαφθαρήσεται
Ῥωμαίοις αὐτίκα δὴ μάλα τὰ πράγματα, κραυγῇ ἐχρῶντο,
8 βάλλειν ἐγκελευόμενοι ἐς ἵππον τὸν βάλαν. καὶ ἀπ'
αὐτοῦ ἐς τὴν Γότθων στρατιὰν ξύμπασαν οὗτος δὴ
περιφερόμενος ὁ λόγος ἦλθε, ζήτησιν μέντοι αὐτοῦ
ἅτε ἐν θορύβῳ μεγάλῳ ἥκιστα ἐποιήσαντο, οὐδὲ ὅτι*

---

13 *βάλαν*] cf. E. Schroeder, Belisars Roſs in: Zeitschrift f. D. Altert. 35 (1891) p. 237 ss.

---

1 *διαβάσιν K* ‖ 2 *οὔτοι K* ‖ 3 *συνίστατο L* ‖ 5 *ἐφύλασεν K* ‖ 7 *ἐμπεπτωκέναι* Herw. ‖ 8 *αὐτῶ K*] *αὐτὸν L* ‖ 11—12 *ἐκ κεφαλῆς* codd.] *ἐκ κορυφῆς* Herw., *ἐξ* ⟨*ἄκρας*⟩ *κεφαλῆς* scribendum puto, cf. I 157, 5 ‖ 12 *μέχρι K*] *ἄχρι L* | *ῥίνας L* ‖ 13 *φαλίον K* ‖ 17 *πρώτοις L*] *γότθοις K* in contextu, *ᾱ*^*οις* *K* in marg. ‖ 20 *ἐκκελευόμενοι K* | *ἀπ' K, L* pr. m.] *ἐπ' L* eadem m. corr. ‖ 22 *ἦλθεν L* | *αὐτοῦ K*] om. *L*

ἐς Βελισάριον ἔφερε σαφῶς ἔγνωσαν. ἀλλὰ ξυμβάλ- 9 2. annus belli (536/7)
λοντες οὐκ εἰκῇ τὸν λόγον ἐπιπολάζοντα ὡς πάντας
ἰέναι, τῶν ἄλλων ἀφέμενοι πάντων, οἱ πλεῖστοι ἐπὶ
Βελισάριον ἔβαλλον. ἤδη δὲ αὐτῶν καὶ φιλοτιμίᾳ με- 10
γάλῃ ἐχόμενοι, ὅσοι ἀρετῆς τι μετεποιοῦντο, ὡς ἀγχο-
τάτω παραγενόμενοι, ἅπτεσθαί τε αὐτοῦ ἐνεχείρουν
καὶ τοῖς δόρασι καὶ τοῖς ξίφεσι θυμῷ πολλῷ ἐχόμενοι
ἔπαιον. Βελισάριος δὲ αὐτός τε ἐπιστροφάδην τοὺς 11
ἀεὶ ὑπαντιάζοντας ἔκτεινε καὶ τῶν αὐτοῦ δορυφόρων
τε καὶ ὑπασπιστῶν τῆς εἰς αὐτὸν εὐνοίας ὡς μάλιστα P 356
δὴ ⟨ἐν⟩ τούτῳ τῷ κινδύνῳ ἀπήλαυσε. γενόμενοι γὰρ 12
ἀμφ' αὐτὸν ἅπαντες ἀρετὴν ἐπεδείξαντο οἵαν πρὸς
οὐδενὸς ἀνθρώπων ἐς τήνδε τὴν ἡμέραν δεδηλῶσθαι
οἶμαι. τὰς γὰρ ἀσπίδας τοῦ τε στρατηγοῦ καὶ τοῦ 13
ἵππου προβεβλημένοι, τά τε βέλη πάντα ἐδέχοντο καὶ
τοὺς ἀεὶ ἐπιόντας ὠθισμῷ χρώμενοι ἀπεκρούοντο.
οὕτω τε ἡ ξυμβολὴ πᾶσα ἐς σῶμα ἑνὸς ἀπεκρίθη ἀν-
δρός. ἐν τούτῳ τῷ πόνῳ πίπτουσι μὲν Γότθοι οὐχ 14
ἧσσους ἢ χίλιοι, καὶ αὐτοὶ ἄνδρες οἳ ἐν τοῖς πρώτοις
ἐμάχοντο, θνήσκουσι δὲ τῆς Βελισαρίου οἰκίας πολλοί B 89
τε καὶ ἄριστοι, καὶ Μαξέντιος ὁ δορυφόρος, ἔργα με-
γάλα ἐς τοὺς πολεμίους ἐπιδειξάμενος. Βελισαρίῳ δὲ 15
ξυνέβη τις τύχη ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, μήτε τετρῶσθαι
μήτε βεβλῆσθαι, καίπερ ἀμφ' αὐτῷ μόνῳ γενομένης
τῆς μάχης.

---

1 ἔφερε *K*] om. *L* ‖ 1—2 ξυμβαλόντες *L* ‖ 2 ὡς πάντας *K*] ἐς πάντα *L* ‖ 4 ἔβαλον *K* ‖ 7 τοῖς δ. *K*] τοῖς τε δ. *L* | καὶ τοῖς *K*] τοῖς τε *L* | ἐχόμενοι *K*] χρώμενοι *L* ‖ 8 δὲ *K*] δὲ καὶ *L* ‖ 9 αὐτοῦ Kraš.] αὑτοῦ codd. ‖ 10 εἰς αὐτὸν] ἑαυτῶν *K* ‖ 11 ⟨ἐν⟩ Maltr.] omiserunt codd. ‖ 12 ἀμφ' *L*] ἀφ' *K* ‖ 14 οἶμαι] εἶναι *L* ‖ 22 ἐς *K*] ἐπὶ *L* ‖ 23—24 μήτε—μήτε] μηδὲ—μηδὲ codd.

16 Τέλος δὲ ἀρετῇ τῇ σφετέρᾳ Ῥωμαῖοι τοὺς πολε-
μίους ἐτρέψαντο, ἔφευγέ τε πάμπολύ τι βαρβάρων
πλῆθος, ἕως ἐς στρατόπεδον τὸ αὐτῶν ἵκοντο. ἐν-
ταῦθα γὰρ οἱ Γότθων πεζοὶ ἅτε ἀκμῆτες ὄντες
ὑπέστησάν τε τοὺς πολεμίους καὶ πόνῳ οὐδενὶ ἀπεώ-
17 σαντο. βεβοηθηκότων τε αὖθις ἱππέων ἑτέρων κατὰ
κράτος Ῥωμαῖοι ἔφυγον, ἕως ἀναβάντες ἔς τι γεώ-
λοφον ἔστησαν. καταλαβόντων τε σφᾶς βαρβάρων
18 ἱππέων, αὖθις ἱππομαχία ἐγένετο. ἔνθα δὴ Βαλεντῖ-
νος, ὁ Φωτίου τοῦ Ἀντωνίνης παιδὸς ἱπποκόμος,
ἀρετῆς δήλωσιν ὡς μάλιστα ἐποιήσατο. μόνος γὰρ
ἐσπηδήσας ἐς τῶν πολεμίων τὸν ὅμιλον ἐμπόδιός τε
τῇ Γότθων ὁρμῇ ἐγεγόνει καὶ τοὺς ξὺν αὐτῷ διεσώ-
19 σατο. οὕτω τε διαφυγόντες ἐς τὸν Ῥώμης περίβολον
ἦλθον, διώκοντές τε οἱ βάρβαροι ἄχρι ἐς τὸ τεῖχος
20 ἐνέκειντο ἀμφὶ τὴν πύλην ἣ Σαλαρία ὠνόμασται. δεί-
σαντες δὲ Ῥωμαῖοι μὴ τοῖς φεύγουσιν οἱ πολέμιοι
ξυνεισβαλόντες τοῦ περιβόλου ἐντὸς γένωνται, ἀνακλί-
νειν τὰς πύλας ἥκιστα ἤθελον, καίπερ Βελισαρίου
πολλά τε σφίσιν ἐγκελευομένου καὶ ξὺν ἀπειλῇ ἀνα-
21 B90 βοῶντος. οὔτε γὰρ τὸν ἄνδρα οἱ ἐκ τοῦ πύργου δια-
κύπτοντες ἐπιγινώσκειν οἷοί τε ἦσαν, ἐπεὶ οἱ τό τε
πρόσωπον καὶ ἡ κεφαλὴ ξύμπασα λύθρῳ τε καὶ κονι-
ορτῷ ἐκαλύπτετο, ἅμα δὲ οὐδὲ καθορᾶν τις ἀκριβῶς
22 εἶχεν. ἦν γὰρ τῆς ἡμέρας ἀμφὶ ἡλίου δύσιν. οὐ μὴν
οὐδὲ περιεῖναι τὸν στρατηγὸν Ῥωμαῖοι ᾤοντο. ὅσοι
γὰρ ἐν τῇ πρότερον γενομένῃ τροπῇ φεύγοντες ἧκον,

1 τῇ K] τε τῇ L ‖ 7—8 ἔς τι γεόλοφον K, ἔς τινα γεώλοφον L ‖ 12 τὸν τῶν πολ. ὅμ. L ‖ 13 αὐτῷ Kraš.] αὐτῶ codd. ‖ 16 ἐνέκειντο K] ἤκοντο L | Σαλαρία ὠνόμασται] βελισαρία ὠνόμασται νῦν L ‖ 18 ξυνεισβαλλόντες L ‖ 23 πρόσωπον ἡ κεφαλή τε L ‖ 27 γενομένῃ scripsi] γενομένοι codd.

τεθνάναι Βελισάριον ἐν τοῖς πρώτοις ἀριστεύοντα ἤγγελ- 2. annus belli
λον. ὁ μὲν οὖν ὅμιλος τῶν πολεμίων ῥεύσας τε 23 (536/7)
πολὺς καὶ θυμῷ μεγάλῳ ἐχόμενος, τήν τε τάφρον
εὐθὺς διαβῆναι καὶ τοῖς φεύγουσιν ἐνταῦθα ἐπιθέ-
σθαι διενοοῦντο. Ῥωμαῖοι δὲ ἀμφὶ τὸ τεῖχος ἀθρόοι 24
τῆς τάφρου ἐντὸς γεγενημένοι ἐν χρῷ τε ξυνιόντες
ἀλλήλοις ἐς ὀλίγον συνήγοντο. οἱ μέντοι τοῦ περι- 25
βόλου ἐντὸς ἅτε ἀστρατήγητοί τε καὶ ἀπαράσκευοι P 357
παντάπασιν ὄντες καὶ περὶ σφίσι τε αὐτοῖς καὶ τῇ
πόλει πεφοβημένοι, ἀμύνειν τοῖς σφετέροις, καίπερ ἐς
τοσοῦτον κινδύνου ἐλθοῦσιν, οὐδαμῇ εἶχον.

Τότε Βελισάριον ἔννοιά τε καὶ τόλμα εἰσῆλθεν, ἣ 26
Ῥωμαίοις ἐκ τοῦ ἀπροσδοκήτου τὰ πράγματα διεσώ-
σατο. ἐγκελευσάμενος γὰρ τοῖς ξὺν αὐτῷ πᾶσιν ἐξα-
πιναίως τοῖς ἐναντίοις ἐνέπεσεν. οἱ δὲ καὶ πρότερον 27
ἀκοσμίᾳ πολλῇ ἅτε ἐν σκότῳ καὶ διώξει χρώμενοι,
ἐπεὶ σφίσιν ἐπιόντας παρὰ δόξαν τοὺς φεύγοντας
εἶδον, ὑποτοπήσαντες καὶ ἄλλο βεβοηθηκέναι ἐκ τῆς
πόλεως στράτευμα, ἐς φόβον τε πολὺν ἀπ' αὐτοῦ
καταστάντες κατὰ κράτος ἤδη ἅπαντες ἔφευγον. Βελι- 28
σάριος δὲ ἥκιστα ἐκπεσὼν ἐς τὴν δίωξιν αὐτίκα ἐς τὸ
τεῖχος ἀνέστρεψεν. οὕτω τε Ῥωμαῖοι θαρσήσαντες
αὐτόν τε καὶ τοὺς ἀμφ' αὐτὸν ἅπαντας τῇ πόλει ἐδέ-
ξαντο. παρὰ τοσοῦτον μὲν κινδύνου Βελισάριός τε 29 B 91
καὶ τὰ βασιλέως πράγματα ἦλθεν, ἥ τε μάχη πρωῒ
ἀρξαμένη ἐτελεύτα ἐς νύκτα. ἠρίστευσαν δὲ ἐν ταύτῃ
τῇ μάχῃ Ῥωμαίων μὲν Βελισάριος, Γότθων δὲ Οὐίσαν-
δος Βανδαλάριος, ὅς, ἡνίκα ἡ μάχη ἀμφὶ Βελισαρίῳ

1—2 ἤγγελον L || 6 τε K] om. L || 7 ξυνήγοντο L || 8 ἀστρατηγοί K, ἀστρατήγοιτοί L || 14 αὐτῶ codd. || 18—19 ἐκ τ. πόλεως βεβοηθηκέναι L

ἐγένετο, ἐπειδὴ αὐτῷ τὰ πρῶτα ἐπέπεσεν, οὐ πρότερον
ἀπέστη ἕως τρισκαίδεκα πληγὰς λαβὼν τῷ σώματι
30 ἔπεσε. δόξας δὲ αὐτίκα τεθνάναι, ἠμελήθη τε πρὸς
τῶν ἑταίρων, καίπερ νενικηκότων, καὶ ξὺν τοῖς νεκροῖς
31 αὐτοῦ ἔκειτο. τρίτῃ δὲ ἡμέρᾳ ἐπειδὴ στρατοπεδευσά-
μενοι ἄγχιστα τοῦ Ῥώμης περιβόλου οἱ βάρβαροι
ἔπεμψάν τινας ἐφ᾽ ᾧ νεκρούς τε τοὺς σφετέρους θά-
ψουσι καὶ τὰ νόμιμα ἐπὶ ὁσίᾳ τῇ ἐκείνων ποιήσονται,
οἵ τὰ σώματα τῶν κειμένων διερευνώμενοι Οὐίσανδον
Βανδαλάριον ἔτι ἔμπνουν εὑρίσκουσι, καὶ αὐτὸν τῶν
32 τις ἑταίρων φωνήν τινά οἱ ἀφεῖναι ἠξίου. ὁ δὲ, οὐδὲ
γὰρ ἐδύνατο, ἐπεί οἱ τὰ ἐντὸς τῷ τε λιμῷ καὶ τῷ ἐκ
τῆς ἄλλης κακοπαθείας αὐχμῷ λίαν ἐκάετο, ὕδωρ οἱ
ἔνευεν ἐς τὸ στόμα ἐμβάλλεσθαι. πιόντα τε αὐτὸν
καὶ ἐν αὐτῷ γεγονότα ἀράμενοι ἐς τὸ στρατόπεδον
33 ἤνεγκαν. μέγα τε ὄνομα Οὐίσανδος Βανδαλάριος ἐκ
τοῦ ἔργου τούτου ἐν Γότθοις ἔσχε, καὶ τὰ μάλιστα
εὐδοκιμῶν πάμπολύν τινα ἐπεβίω χρόνον. ταῦτα μὲν
οὖν τρίτῃ ἀπὸ τῆς μάχης ἡμέρᾳ γεγενῆσθαι ξυνέπεσε.
34 B92 Τότε δὲ Βελισάριος ἐπεὶ ἐν τῷ ἀσφαλεῖ ξὺν τοῖς
ἑπομένοις ἐγένετο, στρατιώτας τε καὶ τὸν Ῥωμαίων
δῆμον σχεδόν τι ἅπαντα ἐς τὸ τεῖχος ἀγείρας, πυρά
τε πολλὰ καίειν καὶ τὴν νύκτα ὅλην ἐγρηγορέναι ἐκέ-
λευε. καὶ τὸν περίβολον περιιὼν κύκλῳ τά τε ἄλλα
διεῖπε καὶ πύλῃ ἑκάστῃ τῶν τινα ἀρχόντων ἐπέστησε.

---

1 αὐτῷ K] om. L | ἐπεσεν K ‖ 3 δόξαν L ‖ 6 ἄγχιστα] ἔγγιστα L ‖ 7—8 θάψουσι scripsi] θάψωσι codd. ‖ 9 τῶν κειμένων K] om. L ‖ 10 αὐτὸν Hoesch.] αὐτῶν codd. ‖ 11 ὁ δὲ K] om. L ‖ 12 ἠδύνατο L ‖ 13 ἐκαίετο L ‖ 13—14 ὕδωρ οἱ ἔνευεν K] καὶ ὕδωρ οἱ ἐνθένδεν ἐδέετο L ‖ 15 αὐτῷ K] ἑαυτοῦ L ‖ 18 ταῦτα K] ταύτῃ L ‖ 20 δὲ K] δὴ L ‖ 21 στρατιώτας L] καὶ στρατιώτας K | τὸν K] τὸν τῶν L

Βέσσας δὲ, ὃς ἐν πύλῃ τῇ καλουμένῃ Πραινεστίνῃ 35 2. annus belli
φυλακὴν ἔσχεν, ἄγγελον παρὰ Βελισάριον πέμψας ἐκέ- (536/7)
λευε λέγειν ἔχεσθαι πρὸς τῶν πολεμίων τὴν πόλιν,
δι' ἄλλης πύλης ἐμβεβληκότων, ἣ ὑπὲρ ποταμὸν Τίβερίν
ἐστι Παγκρατίου ἀνδρὸς ἁγίου ἐπώνυμος οὖσα. ταῦτα 36 P 358
ἀκούσαντες ὅσοι ἀμφὶ Βελισάριον ἦσαν, σώζεσθαι ὅτι
τάχιστα διὰ πύλης ἑτέρας παρῄνουν. αὐτὸς μέντοι
οὔτε κατωρρώδησεν, οὔτε τὸν λόγον ὑγιᾶ ἰσχυρίζετο
εἶναι. ἔπεμψε δὲ καὶ τῶν ἱππέων τινὰς ὑπὲρ ποταμὸν 37
Τίβεριν κατὰ τάχος, οἳ τὰ ἐκείνῃ ἐπισκεψάμενοι οὐδὲν
πολέμιον τῇ πόλει ἐνταῦθα ξυμβῆναι ἀπήγγελλον.
πέμψας οὖν εὐθὺς ἐς πύλην ἑκάστην ἄρχουσι τοῖς 38
πανταχῇ οὖσιν ἐπέστελλεν ὥστε, ἐπειδὰν τοὺς πολε-
μίους ἀκούσωσι κατ' ἄλλην τινὰ τοῦ περιβόλου ἐσβε-
βληκέναι μοῖραν, μήτε ἀμύνειν μήτε φυλακὴν τὴν
σφετέραν ἐκλιπεῖν, ἀλλ' ἡσυχῇ μένειν· αὐτῷ γὰρ ὑπὲρ
τούτων μελήσειν. ἔπρασσε δὲ ταῦτα, ὅπως μὴ ἐκ 39
φήμης οὐκ ἀληθοῦς ἐς ταραχὴν αὖθις καθιστῶνται.
Οὐίττιγις δὲ, Ῥωμαίων ἔτι ἐν θορύβῳ πολλῷ καθεστώ-
των, ἐς πύλην Σαλαρίαν τῶν τινα ἀρχόντων, Οὔακιν
ὄνομα, ἔπεμψεν, οὐκ ἀφανῆ ἄνδρα. ὃς ἐνταῦθα ἐλθὼν 40
καὶ Ῥωμαίους τῆς ἐς Γότθους ἀπιστίας κακίσας τὴν B 93
προδοσίαν ὠνείδιζεν, ἣν αὐτοὺς ἐπί τε τῇ πατρίδι
πεποιῆσθαι καὶ σφίσιν αὐτοῖς ἔλεγεν, οἳ τῆς Γότθων
δυνάμεως Γραικοὺς τοὺς σφίσιν οὐχ οἵους τε ἀμύνειν
ὄντας ἠλλάξαντο, ἐξ ὧν τὰ πρότερα οὐδένα ἐς Ἰταλίαν
ἥκοντα εἶδον, ὅτι μὴ τραγῳδούς τε καὶ μίμους καὶ

1 πενεστρίνη codd. ‖ 4 δι' ἄλλης] δ' ἄλλης L | ἐμβεβληκότων K] ἐσβεβληκότων L ‖ 5 ἐστι K] om. L | ἁγίου ἀνδρὸς οὖσα ἐπώνυμος L ‖ 8 οὔτε—οὔτε Kraš.] οὐδὲ—οὐδὲ K, οὐδὲν—οὐδὲ L ‖ 11 ἀπήγγελον L ‖ 17 ἔπρασε K ‖ 19 οὐίτιγις L ‖ 27 τραγῳδούς τε K] τε om. L

41 *ναύτας λωποδύτας. ταῦτά τε καὶ πολλὰ τοιαῦτα Οὔακις*
εἰπὼν, ἐπεί οἱ οὐδεὶς ἀπεκρίνατο, ἐς Γότθους τε καὶ
42 *Οὐίττιγιν ἀνεχώρησε. Βελισάριος δὲ γέλωτα πολὺν*
πρὸς Ῥωμαίων ὦφλεν, ἐπεὶ μόλις τοὺς πολεμίους δια-
φυγὼν θαρσεῖν τε ἤδη καὶ περιφρονεῖν τῶν βαρβά-
ρων ἐκέλευεν. εὖ γὰρ εἰδέναι ὡς κατὰ κράτος αὐτοὺς
νικήσει. ὅπως δὲ τοῦτο καταμαθὼν ἔγνω, ἐν τοῖς
43 *ὄπισθεν λόγοις εἰρήσεται. ἐπεὶ δὲ πόρρω ἦν τῶν*
νυκτῶν, νῆστιν ἔτι Βελισάριον ὄντα ἥ τε γυνὴ καὶ
τῶν ἐπιτηδείων ὅσοι παρῆσαν ἄρτου βραχέος κομιδῇ
γεύσασθαι μόλις ἠνάγκασαν. ταύτην μὲν οὖν τὴν
νύκτα οὕτως ἑκάτεροι διενυκτέρευσαν.

ιθ'. Τῇ δὲ ἐπιγενομένῃ ἡμέρᾳ Γότθοι μὲν Ῥώμην
πολιορκίᾳ ἑλεῖν διὰ μέγεθος τῆς πόλεως οὐδενὶ πόνῳ
οἰόμενοι, Ῥωμαῖοι δὲ αὐτῆς ἀμυνόμενοι ἐτάξαντο ὧδε.
ἔχει μὲν τῆς πόλεως ὁ περίβολος δὶς ἑπτὰ πύλας καὶ
2 *πυλίδας τινάς. Γότθοι δὲ οὐχ οἷοί τε ὄντες ὅλῳ τῷ*
στρατοπέδῳ τὸ τεῖχος περιλαβέσθαι κύκλῳ, ἓξ ποιη-
σάμενοι χαρακώματα πέντε πυλῶν χῶρον ἠνώχλουν,
P 359 *ἐκ τῆς Φλαμινίας ἄχρι ἐς τὴν καλουμένην Πραινεστί-*
B 94 *ναν· ταῦτά τε αὐτοῖς τὰ χαρακώματα ξύμπαντα ἐντὸς*
3 *Τιβέριδος τοῦ ποταμοῦ ἐπεποίητο. δείσαντες οὖν οἱ*
βάρβαροι μὴ τὴν γέφυραν διαφθείραντες οἱ πολέμιοι,
ἣ Μολιβίου ἐπώνυμός ἐστιν, ἄβατα σφίσι ποιήσωνται
ἅπαντα ὅσα ἐκτὸς τοῦ ποταμοῦ ἐστι διήκοντα μέχρι

8 cf. cap. 27 s. finem

1 ⟨*καὶ*⟩ *λωποδύτας* Classen ‖ 3 *οὐίτιγιν L* ‖ 7 *νικήσειν L* ‖ 12 *οὕτω L* | *διεννυκτέρευσαν L*] *ἐννυκτέρευσαν K* ‖ 15 *αὐτῆς K*] *αὐτοῖς L* ‖ 16 *μὲν L*] *μὲν οὖν K* ‖ 17 *ὅλω τῶ K*] *ὅλον L* ‖ 20 *φλαμηνίας* codd. ‖ 20—21 *πενεστρίναν* codd. ‖ 21 *αὐτοῖς K*] *αὐτῆς L* ‖ 22 *τοῦ K*] om. *L* | *ἐπεποίηντο L* ‖ 24 *Μιλβίου* edd., Molvius Chron. min. I 643, 457. III 320, 589 | *ποιήσωνται K* pr. m. corr.] *ποιήσονται K* pr. m., *L* ‖ 25 *ἐκτὸς K*] *ἐκ L*

ἐς θάλασσαν, καὶ ἀπ' αὐτοῦ αἴσθησιν τῶν ἐν πολιορ- 2. annus belli
κίᾳ κακῶν ἥκιστα ἔχοιεν, χαράκωμα ἕβδομον Τιβέριδος (536/7)
ἐκτὸς ἐν Νέρωνος πεδίοις ἐπήξαντο, ὅπως σφίσιν ἡ
γέφυρα τῶν στρατοπέδων ἐν μέσῳ εἴη. διὸ δὴ ἄλλας 4
δύο τῆς πόλεως πύλας ἐνοχλεῖσθαι πρὸς τῶν πολεμίων
ξυνέβαινε, τήν τε Αὐρηλίαν (ἣ νῦν Πέτρου τοῦ τῶν
Χριστοῦ ἀποστόλων κορυφαίου ἅτε που πλησίον κει-
μένου ἐπώνυμός ἐστι) καὶ τὴν ὑπὲρ ποταμὸν Τίβεριν.
οὕτω τε Γότθοι τῷ μὲν στρατοπέδῳ τὴν ἡμίσειαν μά- 5
λιστα περιεβάλλοντο τοῦ τείχους μοῖραν, ἅτε δὲ τῷ
ποταμῷ οὐδαμῆ τὸ παράπαν εἰργόμενοι, ἐς ἅπαντα τὸν
περίβολον κύκλῳ, ἡνίκα ἐβούλοντο, τῷ πολέμῳ ᾔεσαν.
ὅντινα δὲ τρόπον Ῥωμαῖοι τοῦ ποταμοῦ ἐφ' ἑκάτερα 6
τὸ τῆς πόλεως τεῖχος ἐδείμαντο ἐρῶν ἔρχομαι. πάλαι
μὲν ὁ Τίβερις παραρρέων ἐπὶ πλεῖστον τοῦ περιβόλου
ἐφέρετο τῇδε. ὁ δὲ χῶρος οὗτος, ἐφ' οὗ ὁ περίβολος 7
κατὰ τὸν ῥοῦν τοῦ ποταμοῦ ἀνέχει, ὕπτιός τε καὶ λίαν
εὐέφοδός ἐστι. τούτου τε ἀντικρὺ τοῦ χώρου, ἐκτὸς 8
τοῦ Τιβέριδος, λόφον τινὰ μέγαν ξυμβαίνει εἶναι,
ἔνθα δὴ οἱ τῆς πόλεως μύλωνες ἐκ παλαιοῦ πάντες
πεποίηνται, ἅτε ὕδατος ἐνταῦθα πολλοῦ διὰ μὲν ὀχετοῦ
ἀγομένου ἐς τὴν τοῦ λόφου ὑπερβολήν, ἐς τὸ κάταντες B 95
δὲ ξὺν ῥύμῃ μεγάλῃ ἐνθένδε ἰόντος. διὸ δὴ οἱ πάλαι 9
Ῥωμαῖοι τόν τε λόφον καὶ τὴν κατ' αὐτὸν τοῦ ποτα-
μοῦ ὄχθην τείχει περιβαλεῖν ἔγνωσαν, ὡς μήποτε τοῖς
πολεμίοις δυνατὰ εἴη τούς τε μύλωνας διαφθεῖραι καὶ

1 ἐν K] ἐν τῇ L ‖ 2 χαράκωμα δὴ L ‖ 3 πεδίοις] malim πεδίῳ ‖ 5 πύλας K] om. L ‖ 8 ὑπὲρ] ὑπὲρ τὸν L ‖ 9 μὲν K] om. L ‖ 10 περιεβάλοντο L | δὲ K] δὴ L ‖ 12 ᾔεσαν] ἴεσαν K, ἦσαν L ‖ 14 πάλαι K] πολὺς L ‖ 18 τε codd.] δὲ Hoesch. ‖ 21 μὲν K] μὲν τοῦ L ‖ 25 τείχει] τύχῃ L | περιλαβεῖν L | μήποτε K] μήτε L

τὸν ποταμὸν διαβᾶσιν εὐπετῶς τῷ τῆς πόλεως περι-
10 *βόλῳ ἐπιβουλεύειν. ζεύξαντες οὖν ταύτῃ τὸν ποταμὸν*
γεφύρᾳ, ξυνάπτειν τε τὸ τεῖχος ἔδοξαν καὶ οἰκίας
συχνὰς ἐν χωρίῳ τῷ ἀντιπέρας δειμάμενοι μέσον τῆς
πόλεως τὸ τοῦ Τιβέριδος πεποίηνται ῥεῦμα. ταῦτα
μὲν δὴ ὧδέ πῃ ἔσχε.

11 *Γότθοι δὲ τάφρους τε βαθείας ἀμφὶ τὰ χαρακώ-*
ματα ξύμπαντα ὤρυξαν, καὶ τὸν χοῦν, ὃν ἐνθένδε
ἀφείλοντο, ξυννήσαντες ὑπὲρ τοίχου τοῦ ἔνδον, ὑψηλόν
τε αὐτὸν ὡς μάλιστα ποιησάμενοι καὶ σκολόπων ὀξέων
καθύπερθεν πάμπολύ τι χρῆμα πηξάμενοι, οὐδέν τι
καταδεέστερον τῶν ἐν τοῖς φρουρίοις ὀχυρωμάτων τὰ
12 *στρατόπεδα πάντα εἰργάσαντο. καὶ χαρακώματος μὲν*
τοῦ ἐν Νέρωνος πεδίῳ Μαρκίας ἦρχεν (ἤδη γὰρ ἐκ
Γαλλιῶν ξὺν τοῖς ἑπομένοις ἀφῖκτο, ξὺν οἷς ἐνταῦθα
ἐστρατοπέδευσε), τῶν δὲ δὴ ἄλλων Οὐίττιγις ἡγεῖτο
ἕκτος αὐτός. ἄρχων γὰρ ἦν εἷς κατὰ χαράκωμα
13 *ἕκαστον. Γότθοι μὲν οὖν οὕτω ταξάμενοι διεῖλον*
τοὺς ὀχετοὺς ἅπαντας, ὅπως δὴ ὕδωρ ὡς ἥκιστα ἐς
P 360 *τὴν πόλιν ἐνθένδε εἰσίοι. Ῥώμης δὲ ὀχετοὶ τεσσα-*
ρεσκαίδεκα μὲν τὸ πλῆθός εἰσιν, ἐκ πλίνθου δὲ ὠπτη-
B 96 *μένης τοῖς πάλαι ἀνθρώποις πεποίηνται, ἐς τοσοῦτον*
εὔρους καὶ βάθους διήκοντες ὥστε ἀνθρώπῳ ἵππῳ
14 *ὀχουμένῳ ἐνταῦθα ἱππεύειν δυνατὰ εἶναι. Βελισάριος*
δὲ τὰ ἐς τὴν φυλακὴν τῆς πόλεως διεκόσμει ὧδε.
πυλίδα μὲν αὐτὸς τὴν Πιγκιανὴν καὶ πύλην τὴν ταύ-

---

1 *τὸν K*] om. *L* ‖ 1—2 *περιβόλω* repetit *K* ‖ 3 *τῇ γεφύρα L* ‖ 5 *τοῦ K*] om. *L* ‖ 6 *ἔσχεν L* ‖ 7 *δὲ K*] *τε L* | *τε K*] om. *L* ‖ 9 *ξυνήσαντες* codd. | *ὑπὲρ*] *ὑπὸ K*, *ὑπὲρ τοῦ L* ‖ 10 *ὡς μάλιστα αὐτὸν L* ‖ 14 *πεδίον L* ‖ 15 *γαλλίων* codd. | *ἐνταῦθα L*] *καὶ ἐνταῦθα K* ‖ 16 *δὴ K*] om. *L* | *οὐίτιγις L* ‖ 17 *ἐκτὸς K* ‖ 18 *οὖν K*] om. *L* ‖ 20 *δὲ K*] om. *L* ‖ 23 *εὖρος κ. βάθος K*

της ἐν δεξιᾷ εἶχεν, ἣ Σαλαρία ὠνόμασται. κατὰ ταύ- 15 2. annus belli (536/7)
τας γὰρ ἐπίμαχος ἦν ὁ περίβολος καὶ Ῥωμαίοις ἐξιτητὰ
ἐπὶ τοὺς πολεμίους ὄντα ἐτύγχανε. Πραινεστίναν δὲ
Βέσσᾳ ἔδωκε. καὶ τῇ Φλαμινίᾳ, ἣ Πιγκιανῆς ἐπὶ 16
θάτερά ἐστι, Κωνσταντῖνον ἐπέστησε, τάς τε πύλας
ἐπιθεὶς πρότερον, καὶ λίθων μεγάλων οἰκοδομίᾳ ἔν-
δοθεν αὐτὰς ἀποφράξας ὡς μάλιστα, ὅπως δὴ αὐτὰς
μηδενὶ ἀνακλίνειν δυνατὰ εἴη. τῶν γὰρ χαρακωμάτων 17
ἑνὸς ἀγχοτάτω ὄντος ἔδεισε μή τις ἐπὶ τῇ πόλει
ἐνέδρα πρὸς τῶν πολεμίων ἐνταῦθα ἔσται. τὰς δὲ 18
λειπομένας τῶν πεζικῶν καταλόγων τοὺς ἄρχοντας
διαφυλάσσειν ἐκέλευε. τῶν τε ὀχετῶν ἕκαστον ὡς
ἀσφαλέστατα οἰκοδομίᾳ ἐπὶ πλεῖστον κατέλαβε, μή τις
ἔξωθεν κακουργήσων ἐνταῦθα ἴοι.

Ἐπεὶ δὲ τῶν ὀχετῶν, καθάπερ μοι εἴρηται, διαιρε- 19
θέντων οὐκέτι τὰς μύλας τὸ ὕδωρ ἐνήργει, ζῴοις τέ
τισιν ἐργάζεσθαι αὐτὰς οὐδαμῇ εἶχον, τροφῆς ἁπάσης
ἅτε ἐν πολιορκίᾳ σπανίζοντες, οἵ γε καὶ ἵππων μόλις
τῶν σφίσιν ἀναγκαίων ἐδύναντο ἐπιμελεῖσθαι, Βελι-
σάριος ἐξεῦρε τόδε. ἔμπροσθεν τῆς γεφύρας, ἧς ἄρτι 20
πρὸς τῷ περιβόλῳ οὔσης ἐμνήσθην, σχοίνους ἀρτήσας
ἐξ ἑκατέρας τοῦ ποταμοῦ ὄχθης ὡς ἄριστα ἐντεταμένας,
ταύταις τε λέμβους δύο παρ' ἀλλήλους ξυνδήσας,

15—16 τῶν—ἐνήργει] τῶν δὲ ὀχετῶν γῆς Ῥωμαίων διαιρεθέντων, οὐκέτι τὸ ὕδωρ τὰς μύλας ἐνήργει Suid. s. v. μύλη || 21 cf. 98, 3

---

1 σαλαρίνα L || 2 ἐπιμαχόμενος ἦν ὁ περίβολος K, ἐπίμαχός τε ὁ περίβολος ἦν L || 3 πενεστρίνην K, πενεστρίναν L || 4 φλαμηνία codd. | πιγκιανῆς K, πιγγιανοῖς L || 5 κωνσταντιανὸν codd. || 9 ἀγχιτάτω K, ἀγχωτάτω L || 10 ἔνεδρα codd. || 12 ἐκέλευε K] ἐκέλευσε L || 14 εἴη superscr. ἴοι L || 18 ἅτε K] τε L || 19 ἠδύναντο L || 19—20 βελισάριος δὲ K || 21 οὔση K

B 97 *πόδας δύο ἀπ' ἀλλήλων διέχοντας, ᾗ μάλιστα ἡ τῶν*
ὑδάτων ἐπιρροὴ ἐκ τοῦ τῆς γεφύρας κυρτώματος ἀκμά-
ζουσα κατῄει, μύλας τε δύο ἐν λέμβῳ ἑκατέρῳ ἐνθέ-
μενος ἐς τὸ μεταξὺ τὴν μηχανὴν ἀπεκρέμασεν, ᾗ τὰς
21 *μύλας στρέφειν εἰώθει. ἐπέκεινα δὲ ἄλλας τε ἀκάτους*
ἐχομένας τῶν ἀεὶ ὄπισθεν κατὰ λόγον ἐδέσμευε, καὶ
τὰς μηχανὰς τρόπῳ τῷ αὐτῷ ἐπὶ πλεῖστον ἐνέβαλε.
22 *προϊούσης οὖν τῆς τοῦ ὕδατος ῥύμης αἱ μηχαναὶ*
ἐφεξῆς ἅπασαι ἐφ' ἑαυτὰς καλινδούμεναι ἐνήργουν τε
τὰς κατ' αὐτὰς μύλας καὶ τῇ πόλει τὰ αὐτάρκη ἤλουν.
ἃ δὴ οἱ πολέμιοι πρὸς τῶν αὐτομόλων γνόντες ἀφανί-
23 *ζουσι τὰς μηχανὰς τρόπῳ τοιῷδε. δένδρα μεγάλα καὶ*
σώματα Ῥωμαίων νεοσφαγῆ ἐς τὸν ποταμὸν συμφο-
24 *ροῦντες ἐρρίπτουν. τούτων τε τὰ πλεῖστα ξὺν τῷ*
ῥεύματι ἐς μέσα τὰ σκάφη φερόμενα τὴν μηχανὴν
ἀπεκαύλιζε. Βελισάριος δὲ κατιδὼν τὰ ποιούμενα προσ-
25 *επετεχνήσατο τάδε. ἁλύσεις μακρὰς σιδηρᾶς πρὸ τῆς*
γεφύρας ἤρτησεν, ἐξικνουμένας ἐς Τίβεριν ὅλον. αἷς
δὴ προσπίπτοντα ξύμπαντα, ὅσα ὁ ποταμὸς ἔφερε,
26 *ξυνίστατό τε καὶ οὐκέτι ἐς τὰ πρόσω ἐχώρει. ταῦτά*
τε ἀνέλκοντες ἀεὶ οἷς τὸ ἔργον τοῦτο ἐπέκειτο εἰς τὴν
P 361 *γῆν ἔφερον. ταῦτα δὲ Βελισάριος ἐποίει οὐ τοσοῦτον*
τῶν μυλῶν ἕνεκα ὅσον ὅτι ἐνθένδε ἐς δέος τε καὶ
ἔννοιαν ἦλθε μὴ λάθωσιν ἀκάτοις πολλαῖς οἱ πολέμιοι
27 *ἐντὸς τῆς γεφύρας καὶ ἐν μέσῃ πόλει γενόμενοι. οὕτω*
τε οἱ βάρβαροι τῆς πείρας, ἐπεὶ οὐδὲν σφίσι ταύτῃ

---

4 *ἡ K* ‖ 6 *ἐχόμενα K* ‖ 9 *κυλινδούμεναι L* ‖ 10 *ἦλουν* codd. ‖ 13 *ῥωμαίων σώματα L* ‖ 13—14 *ξυμφοροῦντες L* ‖ 17 *μακρὰς L*] om. *K* | *σιδηρὰς L* ‖ 17—18 *πρὸ τῆς γεφύρας* scripsi] *πρὸς τῇ γεφύρᾳ* codd. ‖ 18 *ἤρτυσεν L* ‖ 21 *ἐς L* ‖ 22 *βελισάριος K*] om. *L* ‖ 23 *ὅσον ὅτι K*] *ἢ ὅτι, ὅσον L* ‖ 24 *ἀκάταις V*

προὐχώρει, ἀπέσχοντο. καὶ τὸ λοιπὸν Ῥωμαῖοι τούτοις 2. annus belli (536/7) μὲν τοῖς μύλωσιν ἐχρῶντο, τῶν δὲ βαλανείων B 98 τοῦ ὕδατος τῇ ἀπορίᾳ παντάπασιν ἀπεκέκλειντο. ὕδωρ 28 μέντοι ὅσον πιεῖν διαρκὲς εἶχον, ἐπεὶ καὶ τοῖς τοῦ ποταμοῦ ἑκαστάτω οἰκοῦσι παρῆν ἐκ φρεάτων ὑδρεύεσθαι. ἐς δὲ τοὺς ὑπονόμους, οἵπερ ἐκ τῆς πόλεως, 29 εἴ τι οὐ καθαρὸν, ἐκβάλλουσιν ἔξω, ἀσφάλειαν ἐπινοεῖν οὐδεμίαν ἠνάγκαστο, ἐπεὶ ἐς ποταμὸν Τίβεριν τὰς ἐκβολὰς ἔχουσιν ἅπαντες, καὶ διὰ τοῦτο οὐδεμίαν οἷόν τε τῇ πόλει ἐνθένδε πρὸς τῶν πολεμίων ἐπιβουλὴν γενέσθαι.

κ'. Τὰ μὲν οὖν ἐς τὴν πολιορκίαν τῇδε Βελισάριος διῳκήσατο. Σαμνιτῶν δὲ παῖδες πολλοὶ, πρόβατα ἐν χώρᾳ τῇ σφετέρᾳ ποιμαίνοντες, δύο τοῦ σώματος ἐν σφίσιν εὖ ἥκοντας ἀπολέξαντες, καὶ αὐτῶν ἕνα μὲν καλέσαντες ἐπὶ τοῦ Βελισαρίου ὀνόματος, Οὐίττιγιν δὲ τὸν ἕτερον ὀνομάσαντες, παλαίειν ἐκέλευον. ὧν δὴ 2 ἰσχυρότατα ἐς τὸν ἀγῶνα καθισταμένων, τὸν Οὐίττιγιν δῆθεν ξυνηνέχθη πεσεῖν. καὶ αὐτὸν ὁ τῶν παίδων ὅμιλος παίζοντες ἐπὶ δένδρου ἐκρήμνων. λύκου δὲ 3 τύχῃ τινὶ ἐνταῦθα φανέντος οἱ μὲν παῖδες ἔφυγον ἅπαντες, ὁ δὲ ἐπὶ τοῦ δένδρου ἠρτημένος Οὐίττιγις χρόνου οἱ τριβέντος ἐν ταύτῃ δὴ τῇ τιμωρίᾳ θνήσκει. καὶ ἐπεὶ ταῦτα ἐς Σαμνίτας ἔκπυστα ἐγεγόνει, οὔτε 4 κόλασίν τινα ἐς τὰ παιδία ταῦτα ἐξήνεγκαν καὶ τὰ ξυμπεσόντα ξυμβαλόντες νικήσειν κατὰ κράτος Βελισάριον ἰσχυρίζοντο. ταῦτα μὲν δὴ οὕτως ἐγένετο.

8 ἐς *K*] ἐς τὸν *L* ‖ 12 Βελισάριος Kraš.] βελισαρίω codd. ‖ 13 διωκήσατο codd.] διῴκητο Scaliger ‖ 14 τοῦ *K*] τοὺς *L* ‖ 16 οὐίτιγιν *L* ‖ 17 ὠνομάσαντες *L* ‖ 18 οὐίτιγιν *L* ‖ 20 παίζοντες] πέζοντες superscr. αι *K* | ἐπὶ codd.] ἀπὸ edd. | ἐκρέμνων *K*, ἐκρήμνουν *L* ‖ 22 ἐπὶ *K*] ἀπὸ *L* | οὐίτιγις *L* ‖ 26 ξυμβάλ-

5 B99 *Ῥωμαίων δὲ ὁ δῆμος, τῶν ἐν πολέμῳ τε καὶ πο-*
λιορκίᾳ κακῶν ἀήθεις παντάπασιν ὄντες, ἐπειδὴ τῇ
μὲν ἀλουσίᾳ ἐπιέζοντο καὶ τῶν ἀναγκαίων τῇ ἀπορίᾳ,
φυλάσσειν τε ἄϋπνοι τὸν περίβολον ἠναγκάζοντο, καὶ
τὴν πόλιν ἁλώσεσθαι οὐκ εἰς μακρὰν ὑπετόπαζον, ἅμα
δὲ καὶ τοὺς πολεμίους ἑώρων τούς τε ἀγροὺς καὶ
τἄλλα πάντα ληιζομένους, ἤσχαλλόν τε καὶ δεινὰ ἐποι-
οῦντο, εἰ αὐτοὶ οὐδὲν ἠδικηκότες πολιορκοῖντό τε καὶ
6 *ἐς τοσοῦτον κινδύνου μέγεθος ἥκοιεν. ἐν σφίσι τε*
αὐτοῖς ξυνιστάμενοι Βελισαρίῳ ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς ἐλοι-
P 362 *δοροῦντο, ὅς γε οὐκ ἀξιόχρεων πρὸς βασιλέως δύναμιν*
7 *λαβὼν ἐτόλμησεν ἐπὶ Γότθους στρατεύεσθαι. ταῦτα*
δὲ καὶ οἱ ἐκ βουλῆς, ἣν σύγκλητον καλοῦσι, Βελισαρίῳ
ἐν παραβύστῳ ὠνείδιζον. ἅπερ Οὐίττιγις πρὸς τῶν
αὐτομόλων ἀκούσας συγκρούειν τε αὐτοὺς ἔτι μᾶλλον
ἐθέλων καὶ ἐς πολλὴν ταραχὴν ἐμπεσεῖσθαι τὰ Ῥωμαίων
πράγματα ταύτῃ οἰόμενος, πρέσβεις παρὰ Βελισάριον
8 *ἄλλους τε καὶ Ἄλβιν ἔπεμψεν. οἳ, ἐπειδὴ ἐς ὄψιν τὴν*
Βελισαρίου ἀφίκοντο, παρόντων Ῥωμαίων τε τῶν ἐκ
βουλῆς καὶ ὅσοι τοῦ στρατοῦ ἄρχοντες ἦσαν, ἔλεξαν
τοιάδε „Πάλαι, ὦ στρατηγὲ, τοῖς ἀνθρώποις εὖ τε καὶ
„καλῶς διώρισται τὰ τῶν πραγμάτων ὀνόματα. ἐν
9 *„οἷς ἓν τόδε ἐστὶ, θράσος κεχώρισται ἀνδρείας. τὸ*
„μὲν γὰρ αὐτῶν οἷς ἂν προσγένοιτο, ξὺν ἀτιμίᾳ ἐς
„κίνδυνον ἄγει, τὸ δὲ δόξαν ἀρετῆς ἱκανῶς φέρεται.
10 B100 *„τούτων θάτερόν σε εἰς ἡμᾶς ἤνεγκεν, ὁπότερον*

λοντες K, *ξυμβαλλόντες* L ‖ 4 *τε* K] *δὲ* L ‖ 6 *ἑώρουν* L ‖ 7 *ἤσχαλόν* L ‖ 8 *εἰ* L] *οἱ* K | *οὐδὲν αὐτοὶ* L | *πολιορκοῖντό τε*] *πολιορκοῦντό τε* K ‖ 11—12 *λαβὼν δύναμιν* L ‖ 14 *οὐίτιγις* L ‖ 15 *ξυγκρούειν* L ‖ 18 *ἄλβην* L ‖ 19 *ῥωμαίων* K] om. L ‖ 23 *ἓν τόδε* L] *ἐν τῶδε* K

„μέντοι, αὐτίκα δηλώσεις. εἰ μὲν γὰρ ἀνδρείᾳ πιστεύων 2. annus belli (536/7)
„ἐπὶ Γότθους ἐστράτευσας, ὁρᾷς γὰρ δήπου ἀπὸ τοῦ
„τείχους τὸ τῶν πολεμίων στρατόπεδον καί σοι ἀνδρα-
„γαθίζεσθαι, ὦ γενναῖε, διαρκῶς πάρεστιν· εἰ δέ γε
„θράσει ἐχόμενος ἐφ' ἡμᾶς ὥρμησαι, πάντως σοι καὶ
„μεταμέλει τῶν εἰκῇ πεπραγμένων. τῶν γὰρ ἀπονε- 11
„νοημένων αἱ γνῶμαι, ὅταν ἐν τοῖς ἀγῶσι γένωνται,
„μετανοεῖν φιλοῦσι. νῦν οὖν μήτε Ῥωμαίοις τοῖσδε
„περαιτέρω τὴν ταλαιπωρίαν μηκύνεσθαι ποίει, οὓς
„δὴ Θευδέριχος ἐν βίῳ τρυφερῷ τε καὶ ἄλλως ἐλευ-
„θέρῳ ἐξέθρεψε, μήτε τῷ Γότθων τε καὶ Ἰταλιωτῶν
„δεσπότῃ ἐμποδὼν ἵστασο. πῶς γὰρ οὐκ ἄτοπον, σὲ 12
„μὲν οὕτω καθειργμένον τε καὶ τοὺς πολεμίους κατ-
„επτηχότα ἐν Ῥώμῃ καθῆσθαι, τὸν δὲ ταύτης βασιλέα
„ἐν χαρακώματι διατρίβοντα τὰ τοῦ πολέμου κακὰ τοὺς
„αὐτοῦ κατηκόους ἐργάζεσθαι; ἡμεῖς δὲ σοί τε καὶ τοῖς 13
„ἑπομένοις ποιεῖσθαι ἤδη τὴν ἄφοδον κατ' ἐξουσίαν
„παρέξομεν, ἅπαντα τὰ ὑμέτερα αὐτῶν ἔχουσι. τὸ
„γὰρ ἐπεμβαίνειν τοῖς τὸ σῶφρον μεταμαθοῦσιν οὔτε
„ὅσιον οὔτε ἄξιον τρόπου τοῦ ἀνθρωπίνου εἶναι νομί-
„ζομεν. ἡδέως δ' ἂν καὶ Ῥωμαίους ἔτι ἐροίμεθα 14
„τούσδε, τί ποτε ἄρα Γότθοις ἐπικαλεῖν ἔχοντες ἡμᾶς
„τε αὖ καὶ σφᾶς αὐτοὺς προὔδοσαν, οἵ γε τῆς μὲν
„ἡμετέρας ἐπιεικείας ἄχρι τοῦδε ἀπήλαυσαν, νῦν δὲ
„καὶ τῆς παρ' ὑμῶν ἐπικουρίας εἰσὶν ἔμπειροι."

Τοσαῦτα μὲν οἱ πρέσβεις εἶπον. Βελισάριος δὲ 15 B101

---

2 ὁρᾷς γὰρ codd.] γὰρ includendum puto ‖ 3 τείχους K] τείχους καὶ L ‖ 4 εἰ K] ἢν L ‖ 6 μεταμέ^λ L ‖ 10 δὴ L] δὲ K ‖ 11 μήτε scripsi] μηδὲ codd. | τῶ L] τῶν K ‖ 13 οὕτω L] γὰρ τω superscr. οὗ K ‖ 16 αὐτοῦ Vit.] αὐτοῦ codd. | τε L] om. K ‖ 17 ἄμφοδον L ‖ 21 δ' K] om. L

ἀμείβεται ὧδε „Ὁ μὲν τῆς ξυμβουλῆς καιρὸς οὐκ ἐφ'
„ὑμῖν κείσεται. γνώμῃ γὰρ τῶν πολεμίων ἥκιστα
„εἰώθασι πολεμεῖν ἄνθρωποι, ἀλλ' αὐτόν τινα τὰ
„οἰκεῖα διατίθεσθαι νόμος, ὅπῃ ἂν αὐτῷ δοκῇ ὡς
16 „ἄριστα ἔχειν. φημὶ δὲ ὑμῖν ἀφίξεσθαι χρόνον, ἡνίκα
„ὑπὸ ταῖς ἀκάνθαις βουλόμενοι τὰς κεφαλὰς κρύπτε-
17 „σθαι οὐδαμῇ ἕξετε. Ῥώμην μέντοι ἑλόντες ἡμεῖς τῶν
„ἀλλοτρίων οὐδὲν ἔχομεν, ἀλλ' ὑμεῖς ταύτης τὰ πρό-
„τερα ἐπιβατεύσαντες, οὐδὲν ὑμῖν προσῆκον, νῦν οὐχ
18 „ἑκόντες τοῖς πάλαι κεκτημένοις ἀπέδοτε. ὅστις δὲ
„ὑμῶν Ῥώμης ἐλπίδα ἔχει ἀμαχητὶ ἐπιβήσεσθαι, γνώ-
P 363 „μης ἁμαρτάνει. ζῶντα γὰρ Βελισάριον μεθήσεσθαι
„ταύτης ἀδύνατον.“ τοσαῦτα μὲν καὶ Βελισάριος εἶπε.
19 Ῥωμαῖοι δὲ ἐν δέει μεγάλῳ γενόμενοι ἡσυχῇ ἐκάθηντο,
καὶ οὐδὲν τοῖς πρέσβεσιν ἀντιλέγειν ἐτόλμων, καίπερ
ἐπὶ τῇ ἐς Γότθους προδοσίᾳ πολλὰ πρὸς αὐτῶν κακι-
ζόμενοι, πλήν γε δὴ ὅτι Φιδέλιος αὐτοὺς ἐρεσχελεῖν
20 ἔγνω. ὃς τότε τῆς αὐλῆς ὕπαρχος καταστὰς πρὸς Βε-
λισαρίου ἐτύγχανε, καὶ ἀπ' αὐτοῦ πάντων μάλιστα
ἔδοξε βασιλεῖ εὐνοϊκῶς ἔχειν.

κα'. Οὕτω μὲν δὴ οἱ πρέσβεις ἐς τὸ σφέτερον
στρατόπεδον ἐκομίζοντο. καὶ ἐπεὶ αὐτῶν Οὐίττιγις
ἐπυνθάνετο ὁποῖός τε ἀνὴρ Βελισάριος εἴη καὶ γνώμης
ὅπως ποτὲ ἀμφὶ τῇ ἐνθένδε ἀναχωρήσει ἔχοι, ἀπεκρί-
ναντο ὡς οὐκ εἰκότα Γότθοι ἐλπίζουσι, δεδίξεσθαι
2 Βελισάριον ὅτῳ δὴ τρόπῳ οἰόμενοι. Οὐίττιγις δὲ

1 ξυμβουλῆς *K* et edd., probat Christ] ξυμβολῆς *L* ‖ 2—3 εἰώθασιν ἥκιστα *L* ‖ 4 ὅπῃ *K*] ὅπως *L* ‖ 5 ἔχειν *K*] om. *L* ‖ 13 ταύτης *K*] τοσοῦτον *L* ‖ 14 γενόμενοι *K*, *L* pr. m.] γινόμενοι *L* eadem m. corr. ‖ 15 ἐτόλμουν *L* ‖ 17 φειδέλιος *K* ‖ 18—19 βελισάριον *L* ‖ 22 οὐίτιγις *L* ‖ 24 τὴν—ἀναχώρησιν ἔχων *L* ‖ 25 γότθοι repetit *K* ‖ 26 οὐίτιγις *L*

ταῦτα ἀκούσας τειχομαχεῖν τε πολλῇ σπουδῇ ἐβου- B102 2. annus belli
λεύετο καὶ τὰ ἐς τὴν τοῦ περιβόλου ἐπιβουλὴν ἐξηρ- (536/7)
τύετο ὧδε. πύργους ξυλίνους ἐποιήσατο ἴσους τῷ 3
τείχει τῶν πολεμίων, καὶ ἔτυχέ γε τοῦ ἀληθοῦς μέτρου
πολλάκις ξυμμετρησάμενος ταῖς τῶν λίθων ἐπιβολαῖς.
τούτοις δὲ τοῖς πύργοις τροχοὶ ἐς τὴν βάσιν ἐμβεβλη- 4
μένοι πρὸς γωνίᾳ ἑκάστῃ ὑπέκειντο, οἳ δὴ αὐτοὺς
κυλινδούμενοι ῥᾷστα περιάξειν ἔμελλον ὅπῃ οἱ τειχο-
μαχοῦντες ἀεὶ βούλοιντο, καὶ βόες τοὺς πύργους ξυν-
δεδεμένοι εἷλκον. ἔπειτα δὲ κλίμακας πολλάς τε τὸ 5
πλῆθος καὶ ἄχρι ἐς τὰς ἐπάλξεις ἐξικνουμένας ἡτοίμαζε
καὶ μηχανὰς τέσσαρας, αἳ κριοὶ καλοῦνται. ἔστι δὲ ἡ 6
μηχανὴ τοιαύτη. κίονες ὀρθοὶ ξύλινοι τέσσαρες ἀντίοι
τε καὶ ἴσοι ἀλλήλοις ἑστᾶσι. τούτοις δὲ τοῖς κίοσι
δοκοὺς ὀκτὼ ἐγκαρσίας ἐνείροντες τέσσαρας μὲν ἄνω,
τοσαύτας δὲ πρὸς ταῖς βάσεσιν ἐναρμόζουσιν. οἰκίσκου 7
τε σχῆμα τετραγώνου ἐργαζόμενοι προκάλυμμα παντα-
χόθεν ἀντὶ τοίχων τε καὶ τείχους διφθέρας αὐτῷ περι-
βάλλουσιν, ὅπως ἥ τε μηχανὴ τοῖς ἕλκουσιν ἐλαφρὰ εἴη
καὶ οἱ ἔνδον ἐν ἀσφαλεῖ ὦσιν, ὡς πρὸς τῶν ἐναντίων
ἥκιστα βάλλεσθαι. ἐντὸς δὲ αὐτῆς δοκὸν ἑτέραν ἄνωθεν 8
ἐγκαρσίαν ἀρτήσαντες χαλαραῖς ταῖς ἁλύσεσι κατὰ μέσην
μάλιστα τὴν μηχανὴν ἔχουσιν. ἧς δὴ ὀξεῖαν ποιού-
μενοι τὴν ἄκραν, σιδήρῳ πολλῷ καθάπερ ἀκίδα κα-
λύπτουσι βέλους, ἢ καὶ τετράγωνον, ὥσπερ ἄκμονα,
τὸν σίδηρον ποιοῦσι. καὶ τροχοῖς μὲν ἡ μηχανὴ 9

3 ἐποιήσαντο K ‖ 6 τοὺς πύργους K ‖ 12 αἳ L] οἳ K ‖ 14 ἶσοι K | ἐστάσι K | δὲ L] δὴ K ‖ 15 ἐνήροντες K ‖ 18 αὐτῶ K] αὐτῇ L ‖ 19 τοῖς ἕλκουσιν L] om. K ‖ 20 ἐν K] ἐν τῷ L ‖ 21 αὐτῆς L] αὐτοὶ K | ἕτερον K ‖ 22 ἀρτήσαντες K] ἀναρτήσαντες L ‖ 23 ἧς L] οἷς K ‖ 25 ἢ] οἳ K, ἢ L | ἄκμωνα L

τέσσαρσι πρὸς κίονι ἑκάστῳ κειμένοις ἐπῆρται, ἄνδρες δὲ
B 103 αὐτὴν οὐχ ἧσσον ἢ κατὰ πεντήκοντα κινοῦσιν ἔνδοθεν.
10 οἳ ἐπειδὰν αὐτὴν τῷ περιβόλῳ ἐρείσωσι, τὴν δοκὸν,
P 364 ἧς δὴ ἄρτι ἐμνήσθην, μηχανῇ τινι στρέφοντες ὀπίσω
ἀνέλκουσιν, αὖθίς τε αὐτὴν ξὺν ῥύμῃ πολλῇ ἐπὶ τὸ
11 τεῖχος ἀφιᾶσιν. ἡ δὲ συχνὰ ἐμβαλλομένη κατασεῖσαί
τε ὅπῃ προσπίπτοι καὶ διελεῖν ῥᾷστα οἵα τέ ἐστι, καὶ
ἀπ' αὐτοῦ τὴν ἐπωνυμίαν ταύτην ἡ μηχανὴ ἔχει, ἐπεὶ
τῆς δοκοῦ ταύτης ἡ ἐμβολὴ προὔχουσα πλήσσειν ὅπου
παρατύχοι, καθάπερ τῶν προβάτων τὰ ἄρρενα, εἴωθε.
12 τῶν μὲν οὖν τειχομαχούντων οἱ κριοὶ τοιοίδε εἰσί.
13 Γότθοι δὲ πάμπολύ τι φακέλλων χρῆμα ἔκ τε
ξύλων καὶ καλάμων ποιησάμενοι ἐν παρασκευῇ εἶχον,
ὅπως δὴ ἐς τὴν τάφρον ἐμβαλόντες ὁμαλόν τε τὸν
χῶρον ἐργάσωνται καὶ ταύτῃ διαβαίνειν αἱ μηχαναὶ
ἥκιστα εἴργωνται. οὕτω μὲν δὴ Γότθοι παρασκευασά-
14 μενοι τειχομαχεῖν ὥρμηντο. Βελισάριος δὲ μηχανὰς
μὲν ἐς τοὺς πύργους ἐτίθετο, ἃς καλοῦσι βαλλίστρας.
τόξου δὲ σχῆμα ἔχουσιν αἱ μηχαναὶ αὗται, ἔνερθέν
τε αὐτοῦ κοίλη τις ξυλίνη κεραία προὔχει, αὐτὴ μὲν
χαλαρὰ ἠρτημένη, σιδηρᾷ δὲ εὐθείᾳ τινὶ ἐπικειμένη.
15 ἐπειδὰν οὖν τοὺς πολεμίους ἐνθένδε βάλλειν ἐθέλουσιν
ἄνθρωποι, βρόχου βραχέος ἐνέρσει τὰ ξύλα ἐς ἄλληλα
νεύειν ποιοῦσιν, ἃ δὴ τοῦ τόξου ἄκρα ξυμβαίνει εἶναι,
τόν τε ἄτρακτον ἐν τῇ κοίλῃ κεραίᾳ τίθενται, τῶν

---

1 τέτρασι K, τέσαρσι L ‖ 5 τε K] δὲ L ‖ 6 ἀφιάσιν K ‖ 7 ῥᾷστα L] om. K ‖ 10 εἴωθεν K ‖ 11 εἰσίν K ‖ 12 χρῆμα φακέλλων L ‖ 16 δὴ L] om. K ‖ 18 μὲν K] om. L | πύργους K in marg., L] γότθους K in contextu | βαλλίστρας Wahler] βαλίστρας codd. ‖ 19 αἱ μηχαναὶ K] om. L ‖ 20 ξυλίνη K] om. L | αὕτη K ‖ 23 ἐν ἔρσει L ‖ 24 ἄκρα L] ἡ ἄκρα K

ἄλλων βελῶν, ἅπερ ἐκ τῶν τόξων ἀφιᾶσι, μῆκος μὲν 2. annus belli
ἔχοντα ἥμισυ μάλιστα, εὖρος δὲ κατὰ τετραπλάσιον. (536/7)
πτεροῖς μέντοι οὐ τοῖς εἰωθόσιν ἐνέχεται, ἀλλὰ ξύλα 16 B104
λεπτὰ ἐς τῶν πτερῶν τὴν χώραν ἐνείροντες ὅλον
ἀπομιμοῦνται τοῦ βέλους τὸ σχῆμα, μεγάλην αὐτῷ
λίαν καὶ τοῦ πάχους κατὰ λόγον τὴν ἀκίδα ἐμβάλλον-
τες. σφίγγουσί τε ⟨σθένει⟩ πολλῷ οἱ ἀμφοτέρωθεν 17
μηχαναῖς τισι, καὶ τότε ἡ κοίλη κεραία προϊοῦσα
ἐκπίπτει μέν, ξὺν ῥύμῃ δὲ τοσαύτῃ ἐκπίπτει τὸ βέλος
ὥστε ἐξικνεῖται μὲν οὐχ ἧσσον ἢ κατὰ δύο τῆς τοξείας
βολάς, δένδρου δὲ ἢ λίθου ἐπιτυχὸν τέμνει ῥᾳδίως.
τοιαύτη μὲν ἡ μηχανή ἐστιν ἐπὶ τοῦ ὀνόματος τούτου, 18
ὅτι δὴ βάλλει ὡς μάλιστα, ἐπικληθεῖσα. ἑτέρας δὲ
μηχανὰς ἐπήξαντο ἐν ταῖς τοῦ περιβόλου ἐπάλξεσιν ἐς
λίθων βολὰς ἐπιτηδείας. σφενδόνῃ δὲ αὗταί εἰσιν 19
ἐμφερεῖς καὶ ὄναγροι ἐπικαλοῦνται. ἐν δὲ ταῖς πύλαις
λύκους ἔξω ἐπετίθεντο, οὓς δὴ ποιοῦσι τρόπῳ τοιῷδε.
δοκοὺς δύο ἱστᾶσιν ἐκ γῆς ἄχρι καὶ ἐς τὰς ἐπάλξεις 20
ἐξικνουμένας, ξύλα τε εἰργασμένα ἐπ' ἄλληλα θέμενοι
τὰ μὲν ὀρθά, τὰ δὲ ἐγκάρσια ἐναρμόζουσιν, ὡς τῶν
ἐνέρσεων τὰ ἐν μέσῳ εἰς ἀλλήλους τρυπήματα φαίνε-
σθαι. ἑκάστης δὲ ἁρμονίας ἐμβολή τις προὔχει, κέν- 21
τρῳ παχεῖ ἐς τὰ μάλιστα ἐμφερὴς οὖσα. καὶ τῶν
ξύλων τὰ ἐγκάρσια ἐς δοκὸν ἑκατέραν πηξάμενοι, ἄνωθεν
ἄχρι ἐς μοῖραν διήκοντα τὴν ἡμίσειαν, ὑπτίας τὰς
δοκοὺς ἐπὶ τῶν πυλῶν ἀνακλίνουσι. καὶ ἐπειδὰν 22

---

1 ἀφιάσι *K* ‖ 2 κατὰ *K*] κατὰ τὸ *L* ‖ 3 οὐ] οἱ *K* | ἐνέχεται *K*] ἀνέρχονται *L* ‖ 5 μεγάλη δὲ *L* ‖ 7 ⟨σθένει⟩ addidi, omiserunt codd., πόνῳ (ante πο) Christ | οἱ] ἢ *K* ‖ 8 τότε *K*] ποτε *L* ‖ 11 ἐπιτυχὼν *L* ‖ 15 σφενδόναις *L* ‖ 16 ὄναγροι] cf. Suid. s. h. v. ‖ 18 ἱστάσιν *K* ‖ 21 ἀλλήλοις codd., ἀλλήλας Kraš. ‖ 24 ἑκατέραν *K*] ἑτέραν *L*

P 365 αὐτῶν ἐγγυτέρω οἱ πολέμιοι ἵκωνται, οἱ δὲ ἄνωθεν
ἄκρων δοκῶν ἁψάμενοι ὠθοῦσιν, αὗται δὲ ἐς τοὺς
B 105 ἐπιόντας ἐκ τοῦ αἰφνιδίου ἐμπίπτουσαι τοῖς προέχουσι
τῶν ἐμβολῶν, ὅσους ἂν λάβοιεν, εὐπετῶς κτείνουσι.
Βελισάριος μὲν οὖν ταῦτα ἐποίει.

κβʹ. Γότθοι δὲ ὀκτωκαιδεκάτῃ ἀπὸ τῆς προσε-
δρείας ἡμέρᾳ, Οὐιττίγιδος σφίσιν ἡγουμένου, ἀμφὶ
ἡλίου ἀνατολὰς ὡς τειχομαχήσοντες ἐπὶ τὸν περίβολον
ᾔεσαν, καὶ Ῥωμαίους ἅπαντας προϊοῦσα ἡ τῶν πύργων
τε καὶ κριῶν ὄψις παντάπασί τε ἀήθης οὖσα ἐξέπλησσε.
2 Βελισάριος δὲ βαδίζουσαν ξὺν ταῖς μηχαναῖς ὁρῶν
τὴν τῶν πολεμίων παράταξιν, ἐγέλα τε καὶ τοὺς στρα-
τιώτας ἡσυχάζειν ἐκέλευε, καὶ τῶν χειρῶν μηδαμῶς
ἄρχειν, ἕως αὐτὸς σημήνῃ. ὅτου δὲ ἕνεκα γελῴη, ἐν
μὲν τῷ αὐτίκα ἥκιστα ἐδήλου, ὕστερον δὲ ἐγνώσθη.
3 Ῥωμαῖοι μέντοι αὐτὸν εἰρωνεύεσθαι ὑποτοπάσαντες
ἐκάκιζόν τε καὶ ἀναιδῆ ἐκάλουν, καὶ ὅτι ἐς τὰ πρόσω
ἰόντας οὐκ ἀναστέλλοι τοὺς ἐναντίους, δεινὰ ἐποιοῦντο.
4 ἐπεὶ δὲ Γότθοι τῆς τάφρου ἐγγυτέρω ἵκοντο, πρῶτος
ὁ στρατηγὸς τὸ τόξον ἐντείνας, τῶν τινα τεθωρα-
κισμένων τε καὶ τῆς στρατιᾶς ἡγουμένων εἰς τὸν
5 αὐχένα ἐπιτυχὼν βάλλει. καὶ ὁ μὲν καιρίαν πληγεὶς
ἔπεσεν ὕπτιος, Ῥωμαίων δὲ ὁ λεὼς ἅπας ἀνέκραγον
ἐξαίσιόν τε καὶ ἀκοῆς κρεῖσσον, ἄριστον οἰωνὸν ξυνε-

1 αὐτῶν scripsi] αὐτῷ K, αὐτῆς L ‖ 2 αὗται δὲ L] αὖ τε K ‖ 3 προὔχουσι L ‖ 5 οὖν K] om. L ‖ 7 οὐιτίγιθος L ‖ 8 ἐπὶ L] ἀμφὶ K ‖ 10 ἐξέπλησε K ‖ 16 ὑποτοπήσαντες L ‖ 18 ἀναστέλλει K ‖ 19 ἐγγύτερον K ‖ 20 τὸ L] om. K | τῶν L] τὸν K, αὐτῶν edd. ‖ 20—21 τεθωρακισμένων Kraš.] τεθωρακισμένον codd. ‖ 21 ἡγουμένων Kraš.] ἡγούμενον codd. | ἐς L ‖ 23 ὁ ῥωμαίων δὲ λ. L | ἐνέκραγον K, ἀνέκραγεν L ‖ 24 οἰωνὸν] οἷον ὂν K ‖ 24—109, 1 ξυνεχθῆναι K

νεχθῆναι σφίσιν οἰόμενοι. δὶς δὲ Βελισαρίου τὸ βέλος 6 2. annus belli
ἀφέντος, ταὐτὸ τοῦτο καὶ αὖθις ξυνέβη, καὶ ἥ τε (536/7)
κραυγὴ μείζων ἀπὸ τοῦ περιβόλου ἤρθη καὶ τοὺς πο-
λεμίους ἡσσῆσθαι ἤδη Ῥωμαῖοι ᾤοντο. καὶ τότε μὲν 7
Βελισάριος τῇ μὲν στρατιᾷ πάσῃ κινεῖν τὰ τοξεύματα
πάντα ἐσήμαινε, τοὺς δὲ ἀμφ' αὐτὸν ἅπαντας ἐς μό-
νους τοὺς βόας ἐκέλευε βάλλειν. πάντων τε τῶν 8 B106
βοῶν αὐτίκα πεσόντων, οὔτε τοὺς πύργους περαιτέρω
κινεῖν οἱ πολέμιοι εἶχον οὔτε τι ἐπιτεχνήσασθαι ἀπο-
ρούμενοι ἐν αὐτῷ τῷ ἔργῳ οἷοί τε ἦσαν. οὕτω δὲ 9
Βελισαρίου τε ἡ πρόνοια ἐγνώσθη τοῦ μὴ ἑκαστάτω
ὄντας τοὺς πολεμίους ἀναστέλλειν πειρᾶσθαι, καὶ ὅτι
γελοίη τὴν τῶν βαρβάρων εὐήθειαν, οἳ δὴ βόας περιά-
ξειν ἐς τῶν ἐναντίων τὸ τεῖχος οὕτως ἀνεπισκέπτως
ἐλπίδα εἶχον. ταῦτα μὲν ἀμφὶ Σαλαρίαν πύλην ἐγέ-
νετο. Οὐίττιγις δὲ ταύτῃ ἀποκρουσθείς, Γότθων μὲν 10
στρατιὰν πολλὴν αὐτοῦ εἴασε, φάλαγγα δὲ αὐτῶν βα- P 366
θεῖαν κομιδῇ ποιησάμενος καὶ τοῖς ἄρχουσιν ἐπιστεί-
λας προσβολὴν μὲν μηδαμῆ τοῦ περιβόλου ποιεῖσθαι,
μένοντας δὲ ἐν τάξει βάλλειν τε συχνὰ ἐς τὰς ἐπάλξεις
καὶ ὡς ἥκιστα Βελισαρίῳ καιρὸν ἐνδιδόναι ἐπιβοηθεῖν
ἑτέρωσε τοῦ τείχους ὅπῃ ἂν αὐτὸς προσβάλλειν μέλλῃ
στρατῷ πλείονι, οὕτω δὴ ἀμφὶ πύλην Πραινεστίναν
ἐπὶ μοῖραν τοῦ περιβόλου, ἣν Ῥωμαῖοι Βιβάριον κα-
λοῦσι, καὶ ᾗ τὸ τεῖχος ἦν ἐπιμαχώτατον μάλιστα, πολλῷ

---

2 ἀφέντος K] ἀφιέντος L ‖ 3 μεῖζον K | τοῦ] τῆς L ‖ 4 ἤδη K] om. L ‖ 6 πάντα K] om. L | αὐτὸν Kraš.] αὑτὸν codd. ‖ 8—9 οὔτε—οὔτε] οὐδὲ—οὐδὲ codd. ‖ 9 ἐπιτεχνάσασθαι K ‖ 10 δὲ K] τε L ‖ 11 τε K] om. L ‖ 14 οὕτω L ‖ 15 σαλαρίαν K] βελισαρίαν L ‖ 15—16 ἐγένοντο L ‖ 16 οὐίτιγις L ‖ 22 ἑτέρωσε scripsi] ἑτέρωθεν codd. | μέλλει K ‖ 23 πενεστρίναν codd. | δὴ Christ] τε codd. ‖ 25 ἦν K] om. L

11 στρατῷ ἥει. ἐτύγχανον δὲ ἤδη καὶ μηχαναὶ ἄλλαι
πύργων τε καὶ κριῶν καὶ κλίμακες πολλαὶ ἐνταῦθα
οὖσαι.

12 Ἐν τούτῳ δὲ Γότθων προσβολὴ ἑτέρα ἐς πύλην
Αὐρηλίαν ἐγίνετο τρόπῳ τοιῷδε. Ἀδριανοῦ τοῦ Ῥω-
μαίων αὐτοκράτορος τάφος ἔξω πύλης Αὐρηλίας ἐστὶν,
ἀπέχων τοῦ περιβόλου ὅσον λίθου βολὴν, θέαμα λόγου
13 B107 πολλοῦ ἄξιον. πεποίηται γὰρ ἐκ λίθου Παρίου καὶ
οἱ λίθοι ἐπ' ἀλλήλοις μεμύκασιν, οὐδὲν ἄλλο ἐντὸς
ἔχοντες. πλευραί τε αὐτοῦ τέσσαρές εἰσιν ἴσαι ἀλλή-
λαις, εὖρος μὲν σχεδόν τι ἐς λίθου βολὴν ἑκάστη
14 ἔχουσα, μῆκος δὲ ὑπὲρ τὸ τῆς πόλεως τεῖχος. ἀγάλ-
ματά τε ἄνω ἐκ λίθου εἰσὶ τοῦ αὐτοῦ ἀνδρῶν τε καὶ
ἵππων θαυμάσια οἷα· τοῦτον δὴ τὸν τάφον οἱ παλαιοὶ
ἄνθρωποι (ἐδόκει γὰρ τῇ πόλει ἐπιτείχισμα εἶναι) τει-
χίσμασι δύο ἐς αὐτὸν ἀπὸ τοῦ περιβόλου διήκουσι
περιβάλλουσι καὶ μέρος εἶναι τοῦ τείχους πεποίηνται.
15 ἔοικε γοῦν πύργῳ ὑψηλῷ πύλης τῆς ἐκείνῃ προβεβλη-
μένῳ. ἦν μὲν οὖν τὸ ἐνταῦθα ὀχύρωμα ἱκανώτατον.
τούτου δὲ τῷ φυλακτηρίῳ Κωνσταντῖνον ἐπιστήσας
16 Βελισάριος ἔτυχεν. ᾧ δὴ ἐπέστειλε καὶ τῆς φυλακῆς
τείχους τοῦ ἐχομένου ἐπιμελεῖσθαι, φαύλην τινὰ καὶ
οὐκ ἀξιόλογον φρουρὰν ἔχοντος. ἥκιστα γὰρ ταύτῃ
ἐπιμάχου ὄντος τοῦ περιβόλου, ἅτε τοῦ ποταμοῦ
παραρρέοντος, οὐδεμίαν αὐτόθι προσβολὴν ἔσεσθαι
ὑποτοπήσας, οὐκ ἀξιόλογον ἐνταῦθα φυλακτήριον κατ-

1 ἥει *L*] εἴη *K* ‖ 5 αὐριλιανὴν *K*, ἀβρηλιανὴν *L* ‖ 6 ἀβρι-λίας *K*, ἀβρηλίας *L* ‖ 9 ἐπ' ἀλλήλοις *K*] ἐς ἀλλήλους *L* ‖ 10 ἴσαι codd. ‖ 15 ἐπιτείχισμα εἶναι *K*] om. *L* ‖ 15—16 τειχίσμασι *K*] ἐπιτειχίσμασι *L* ‖ 16 αὐτὸν *K*] αὐτὴν *L* ‖ 17 περιβάλλουσι καὶ *K*] om. *L* ‖ 18—19 προσβεβλημένω *K* ‖ 20 τούτου Maltr.] τούτω codd. | κωνσταντιανὸν codd. ‖ 22 τεῖχος *K* ‖ 25 παραρέοντος *K*

εστήσατο, ἀλλ' ὀλίγων οἱ τῶν στρατιωτῶν ὄντων, 2. annus belli
τοῖς τῶν χωρίων ἀναγκαιοτάτοις τὸ πλῆθος ἔνειμεν. (536/7)
ἐς πεντακισχιλίους γὰρ μάλιστα τὸ βασιλέως στρά- 17
τευμα ἐν Ῥώμῃ κατ' ἀρχὰς τῆσδε τῆς πολιορκίας ξυνῄει.
Κωνσταντῖνος δὲ (καὶ γάρ οἱ ἠγγέλλοντο οἱ πολέμιοι 18
τῆς ἐς τὸν Τίβεριν ἀποπειρώμενοι διαβάσεως) δείσας
περὶ τῷ ἐκείνῳ τειχίσματι αὐτὸς μὲν κατὰ τάχος ἐκεῖσε
ξὺν ὀλίγοις τισὶν ἐβοήθει, τοῖς δὲ πλείοσι τῆς ἐν τῇ
πύλῃ τε καὶ τῷ τάφῳ φρουρᾶς ἐπιμελεῖσθαι παρήγ- B 108
γελλεν. ἐν τούτῳ δὲ οἱ Γότθοι πύλῃ τῇ Αὐρηλίᾳ 19
καὶ τῷ Ἀδριανοῦ πύργῳ προσέβαλλον, μηχανὴν μὲν
οὐδεμίαν ἔχοντες, κλιμάκων δὲ πάμπολύ τι ἐπαγόμενοι
χρῆμα καὶ τοξευμάτων πλήθει ῥᾷον ἔς τε ἀπορίαν
καταστήσασθαι τοὺς πολεμίους οἰόμενοι καὶ τοῦ ἐν- P 367
ταῦθα φυλακτηρίου κρατήσειν δι' ὀλιγανθρωπίαν οὐ-
δενὶ πόνῳ. θύρας δὲ προβεβλημένοι ἐβάδιζον, οὐδὲν 20
ἐλασσουμένας τῶν ἐν Πέρσαις θυρεῶν, καὶ ἔλαθόν γε
τοὺς ἐναντίους ἀγχοτάτω αὐτῶν ἥκοντες. ὑπὸ γὰρ 21
τῇ στοᾷ κρυπτόμενοι ἦλθον, ἣ ἐς τὸν Πέτρου τοῦ
ἀποστόλου νεὼν διήκει. ἐνθένδε φανέντες ἐξαπιναίως
ἔργου εἴχοντο, ὡς μήτε τῇ καλουμένῃ βαλλίστρᾳ χρῆ-
σθαι τοὺς φύλακας οἵους τε εἶναι (οὐ γὰρ πέμπουσιν
ὅτι μὴ ἐξ ἐναντίας αἱ μηχαναὶ αὗται τὰ βέλη) οὐ μὴν
οὐδὲ τοῖς τοξεύμασι τοὺς ἐπιόντας ἀμύνεσθαι, τοῦ

---

4 ξυνῄει] ξυνίει *K*, *L* pr. m. ‖ 5 κωνσταντιανὸς codd. ‖ 7 ἐκείνῳ] ἐκεῖσε *L*, ἐκείνῃ Kraš. ‖ 9—10 παρήγγειλεν *L* ‖ 10 αὐριλία *K*, ἀβρηλία *L* ‖ 11 προσέβαλον *K* ‖ 13 πλήθη *L* | ἔς τε ἀπορίαν ῥᾷον *L* ‖ 16—17 θύρας—ἐλασσουμένας] θυρεοὺς—ἐλασσουμένους Scaliger, sed frustra, cf. Joannes Lydus 129, 7 (ed. Bonn). ‖ 17 θυρεῶν *K*] δέρρεων *L*, γέρρων Scaliger ‖ 18 ἀγχιτάτω *K* ‖ 19 ἦλθον *K*] ἔλαθον *L* ‖ 20 ἐνθένδε *K*] ὅθεν δὴ *L* ‖ 21 βαλίστρα *L* ‖ 23 ὅτι μὴ *L*] om. *K* ‖ 24 τοῖς *K*] ἐν τοῖς *L*

22 *πράγματος σφίσι διὰ τὰς θύρας ἀντιστατοῦντος. ἐπεὶ*
δὲ καρτερῶς τε οἱ Γότθοι ἐνέκειντο, βάλλοντες συχνὰ
ἐς τὰς ἐπάλξεις, καὶ τὰς κλίμακας ἤδη προσθήσειν τῷ
τειχίσματι ἔμελλον, κυκλώσαντες σχεδόν τι τοὺς ἐκ τοῦ
τάφου ἀμυνομένους, ἀεὶ γὰρ αὐτοῖς, εἰ χωρήσειαν,
κατὰ νώτου ἐκ τῶν πλαγίων ἐγίνοντο, χρόνον μέν
τινα ὀλίγον ἔκπληξις τοῖς Ῥωμαίοις ἐγένετο οὐκ ἔχουσι[ν
ἐλπίδα] καθ' ὅ τι χρὴ ἀμυνομένους σωθῆναι, μετὰ δὲ
ξυμφρονήσαντες τῶν ἀγαλμάτων τὰ πλεῖστα, μεγάλα
λίαν ὄντα, διέφθειρον, αἴροντές τε λίθους περιπλη-
B 109 *θεῖς ἐνθένδε χερσὶν ἀμφοτέραις κατὰ κορυφὴν ἐπὶ*
τοὺς πολεμίους ἐρρίπτουν, οἱ δὲ βαλλόμενοι ἐνεδίδο-
23 *σαν. κατὰ βραχύ τε αὐτῶν ὑποχωρούντων, τὸ πλέον*
ἤδη Ῥωμαῖοι ἔχοντες, ἐθάρσησάν τε καὶ ξὺν βοῇ μεί-
ζονι τόξοις τε καὶ λίθων βολαῖς τοὺς τειχομαχοῦντας
24 *ἠμύνοντο. καὶ τῶν μηχανῶν ἀψάμενοι ἐς δέος μέγα*
τοὺς ἐναντίους ἦγον, ἥ τε προσβολὴ αὐτῶν δι' ὀλίγου
25 *ἐγένετο. παρῆν δὲ ἤδη καὶ Κωνσταντῖνος δεδιξάμενός*
τε τοὺς τοῦ ποταμοῦ ἀποπειρασαμένους καὶ ῥᾳδίως
ὠσάμενος, ἐπεὶ οὐ παντάπασιν ἀφύλακτον, ὥσπερ
ᾤοντο, τὸ ἐκείνῃ τείχισμα εὗρον. οὕτω τε ἐν τῷ
ἀσφαλεῖ τὰ ἀμφὶ πύλην Αὐρηλίαν ἐγένετο.

κγ'. Ἐς μέντοι πύλην τὴν ὑπὲρ ποταμὸν Τίβεριν,
ἣ Παγκρατιανὴ καλεῖται, δύναμις τῶν πολεμίων ἐλ-
θοῦσα οὐδὲν ὅ τι καὶ ἄξιον λόγου ἔδρασε, χωρίου
ἰσχύϊ· ἀνάντης τε γὰρ καὶ πρὸς τὰς ἐφόδους οὐκ εὐ-

---

1 *τὰς θύρας*] *τοὺς θυρεοὺς* Maltr. ‖ 2 *ἐνέκειντο K*] *ἔκειντο L* ‖ 6 *νότου L* ‖ 7—8 *ἔχουσιν[ν ἐλπίδα]*, inclusi *ν ἐλπίδα* ‖ 10—11 *περιπληθεῖς K*] *ὑπερπληθεῖς L* ‖ 18 *κωνσταντιανὸς* codd. | *δεξάμενός L* ‖ 22 *πύλην K*] *τὴν πύλην L* | *αὐριλίαν K*, *ἀβρηλίαν L*

πετὴς ταύτῃ ὁ τῆς πόλεως περίβολός ἐστι. Παῦλος 2. annus belli (536/7) ἐνταῦθα φυλακὴν εἶχε, ξὺν καταλόγῳ πεζικῷ, οὗ αὐτὸς ἦρχεν. οὐ μὴν οὐδὲ πύλης Φλαμινίας ἀπεπειράσαντο, ἐπεὶ ἐν χώρῳ κρημνώδει κειμένη οὐ λίαν ἐστὶν εὐπρόσοδος. οἱ Ῥῆγες ἐνταῦθα πεζικὸν τέλος ἐφύλασσον 3 P 368 καὶ Οὐρσικῖνος, ὃς αὐτῶν ἦρχε. ταύτης δὲ μεταξὺ τῆς πύλης καὶ τῆς ἐν δεξιᾷ ἐχομένης πυλίδος, ἣ Πιγκιανὴ ὀνομάζεται, μοῖρά τις τοῦ περιβόλου δίχα τὸ παλαιὸν ἀπὸ ταὐτομάτου διαιρεθεῖσα, οὐκ ἐξ ἐδάφους μέντοι, ἀλλ' ὅσον ἐκ μήκους τοῦ ἡμίσεος, οὐκ ἔπεσε μὲν οὐδὲ ἄλλως διεφθάρη, ἐκλίθη δὲ οὕτως ἐφ' B 110 ἑκάτερα, ὡς τὸ μὲν ἐκτὸς τοῦ ἄλλου τείχους, τὸ δὲ ἐντὸς φαίνεσθαι. καὶ ἀπ' αὐτοῦ Περίβολον Διερρω- 4 γότα Ῥωμαῖοι τῇ σφετέρᾳ γλώσσῃ ἐκ παλαιοῦ καλοῦσι τὸν χῶρον. τοῦτο δὲ τὸ μέρος καθελεῖν τε καὶ ἀνοι- 5 κοδομήσασθαι Βελισάριον κατ' ἀρχὰς ἐγχειροῦντα ἐκώλυον Ῥωμαῖοι, Πέτρον σφίσι τὸν ἀπόστολον ὑποσχέσθαι ἰσχυριζόμενοι αὐτῷ μελήσειν τοῦ ἐνταῦθα φυλακτηρίου. τοῦτον δὲ τὸν ἀπόστολον σέβονται Ῥωμαῖοι καὶ τεθήπασι πάντων μάλιστα. ἀπέβη τε αὐτοῖς 6 ἅπαντα ἐν τῷδε τῷ χωρίῳ ᾗ διενοοῦντο καὶ προσεδόκων. οὐδὲ γὰρ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, οὐ μὴν οὐδὲ ἐς τὸν ἅπαντα χρόνον, καθ' ὃν Γότθοι Ῥώμην ἐπολιόρκουν, οὔτε πολεμίων τις δύναμις ἐνταῦθα ἀφίκετο οὔτε τινὰ ταραχὴν γενέσθαι ξυνέβη. καὶ ἐθαυμάζομέν γε ὅτι 7

1 ἔστιν L || 3 φλαμηνίας L || 4 κρημνώδ' K || 8 πιγγιανὴ L || 10 ἐκ K] ἐς L | ἡμίσεως K || 11 οὐδὲ Dind.] οὔτε codd. | ἄλλως] ὅλως conic. Christ || 13 τὸν περίβολον L || 18 αὐτῷ Dind.] αὐτῶ codd. || 20 τεθείπασι K || 21—22 προσεδόκουν L || 24 οὔτε—οὔτε] οὐδὲ—οὐδὲ codd. || 25—114,2 ὅτι—περιβόλου] malim includere ἢ et τῶν πολεμίων transponere ante οὔτε τειχομ., ὅτι ἐς μνήμην ἥκιστα τῶν πολεμίων ἢ ἐς πεῖραν αὕτη ἡ τοῦ περιβόλου μοῖρα L, quod probat Christ, qui conic. δύναμιν pro μνήμην

οὐδὲ ἐς μνήμην ἡμετέραν ἢ τῶν πολεμίων αὕτη τοῦ
περιβόλου ἡ μοῖρα παρὰ πάντα τὸν χρόνον ἦλθεν,
οὔτε τειχομαχούντων οὔτε νύκτωρ ἐπιβουλευόντων τῷ
8 τείχει, οἷα πολλὰ ἐνεχείρησαν. διὸ δὴ οὐδὲ ὕστερόν
τις ἀνοικοδομήσασθαι τοῦτο ἐτόλμησεν, ἀλλ' ἐς ἡμέ-
ραν τήνδε οὕτω τὸ ἐκείνη διῄρηται τεῖχος. ταῦτα μὲν
οὖν ὧδέ πη ἔσχεν.

9 Ἐν δὲ Σαλαρίᾳ πύλῃ Γότθος ἀνὴρ εὐμήκης τε καὶ
ἀγαθὸς τὰ πολέμια θώρακά τε ἐνδιδυσκόμενος καὶ
κράνος ἐν τῇ κεφαλῇ ἔχων, ὢν τε οὐκ ἀφανὴς ἐν τῷ
B 111 Γότθων ἔθνει, οὐκ ἐν τάξει ξὺν τοῖς ἄλλοις ἔμεινεν,
ἀλλ' ἐπὶ δένδρου ἱστάμενος ἔβαλε συχνὰ ἐς τὰς ἐπάλ-
10 ξεις. τοῦτον δὲ τὸν ἄνδρα μηχανὴ ἐν πύργῳ κατὰ
11 μέρος τὸ λαιὸν οὖσα τύχῃ τινὶ ἔβαλε. διαβὰν δὲ τόν
τε θώρακα καὶ τὸ τοῦ ἀνθρώπου σῶμα τὸ βέλος ὑπὲρ
ἥμισυ ἐς τὸ δένδρον ἔδυ, ἐνέρσει τε αὐτοῦ τὸν ἄνδρα
12 ξυνδῆσαν νεκρὸν ᾔρτησεν. ὅπερ ἐπεὶ οἱ Γότθοι κατεῖ-
δον, κατορρωδήσαντες καὶ βελῶν ἔξω γενόμενοι ἔμενον
μὲν ἔτι ἐν τάξει, τοὺς δὲ ἐν τῷ τείχει οὐκέτι ἐλύπουν.

13 Βέσσας δὲ καὶ Περάνιος, Οὐιττίγιδος ἐν Βιβαρίῳ
ἰσχυρότατα ἐγκειμένου σφίσι, Βελισάριον μετεπέμποντο.
ὁ δὲ δείσας περὶ τῷ ἐνταῦθα τείχει (ἦν γὰρ ταύτῃ
ἐπιμαχώτατον, ὥσπερ εἴρηται) κατὰ τάχος ἐβοήθει
αὐτός, [ἕνα] τῶν τινα ἐπιτηδείων λιπὼν ἐν Σαλαρίᾳ.

---

23 cf. 109, 25

---

2 παρὰ K] περὶ L ‖ 3 οὔτε—οὔτε] οὐδὲ—οὐδὲ codd. ‖ 4 ἐνεχείρισαν codd. ‖ 8 πύλῃ K] τῇ πύλῃ L ‖ 10 τῷ K] τῷ τῶν L ‖ 12 ἔβαλλε L ‖ συχνὰ K] σχοῖνον L ‖ 14 λαιὸν] χεὸν K | ἔβαλλε L ‖ 15 καὶ L] om. K ‖ 18 κατωρρωδήσαντες L ‖ 19 μὲν ἔτι L] μὲν ὅτι K ‖ 20 οὐιτίγιδος L ‖ 21 μετεπέμποντο K pr. m. corr.] μετεπέμπετο K pr. m., L ‖ 23 ἐπιμαχόμενον K ‖ 24 ἕνα inclusit Christ

καὶ τοὺς στρατιώτας εὑρὼν ἐν Βιβαρίῳ τὴν προσβολὴν 14
τῶν ἐναντίων πεφοβημένους, μεγάλην τε οὖσαν καὶ 2. annus belli (536/7)
πολυάνθρωπον, ὑπερφρονεῖν τε τῶν πολεμίων ἐκέλευε
καὶ ἐπὶ τὸ θαρσεῖν ἀντικαθίστη. ἦν δὲ ὁ ταύτῃ 15
χῶρος ὁμαλὸς κομιδῇ καὶ ἀπ' αὐτοῦ ταῖς ἐφόδοις τῶν P 369
προσιόντων ἐκκείμενος. τύχῃ τέ τινι τὸ ἐκείνῃ τεῖχος
οὕτως ἐπὶ πλεῖστον διερρυήκει ὡς τῶν πλίνθων μὴ
λίαν τὴν ξυνθήκην ξυνίστασθαι. τείχισμα δὲ ἄλλο 16
βραχὺ περιέβαλλον ἔξωθεν αὐτῷ οἱ πάλαι Ῥωμαῖοι,
οὐκ ἀσφαλείας τινὸς ἕνεκα (οὐ γὰρ οὖν οὐδὲ πύργων
ὀχύρωμα εἶχεν, οὐ μὴν οὐδὲ ἐπάλξεις τινὲς ἐνταῦθα
πεποίηντο οὐδέ τι ἄλλο, ὅθεν ἂν καὶ ἀπώσασθαι οἷόν
τε ἦν τὴν ἐς τὸν περίβολον ἐπιβουλὴν τῶν πολεμίων) B 112
ἀλλὰ τρυφῆς τινος οὐκ εὐπρεποῦς χάριν, ὅπως δὴ
λέοντάς τε καὶ τἄλλα θηρία καθείρξαντες ἐνταῦθα
τηροῖεν. διὸ δὴ καὶ Βιβάριον τοῦτο ὠνόμασται. οὕτω 17
γὰρ Ῥωμαῖοι καλοῦσι τὸν χῶρον οὗ ἂν τῶν ζῴων τὰ
μὴ χειροήθη τρέφεσθαι εἴωθεν. Οὐίττιγις μὲν οὖν
μηχανάς τε ἄλλας ἄλλῃ τοῦ τείχους ἡτοίμαζε καὶ
ὀρύσσειν τὸ ἔξω τείχισμα τοὺς Γότθους ἐκέλευεν, οἰό-
μενος, ἢν τούτου ἐντὸς γένωνται, πόνῳ οὐδενὶ τοῦ
τείχους κρατήσειν, ὅπερ οὐδαμῆ ἐχυρὸν ξυνηπίστατο
εἶναι. Βελισάριος δὲ ὁρῶν τοὺς πελεμίους τό τε Βι- 18
βάριον διορύσσοντας καὶ πολλαχῇ τοῦ περιβόλου προσ-
βάλλοντας, οὔτε ἀμύνειν τοὺς στρατιώτας οὔτε ἐν ταῖς
ἐπάλξεσι μένειν, ὅτι μὴ λίαν ὀλίγους, εἴα, καίπερ ἅπαν

1 εὑρὼν K] ὁρῶν L ‖ 4 τὸ K] τῷ L | ἀντικαθιστᾶν K ‖ 6 ἐκκείμενος scripsi] ἐγκείμενος codd. ‖ 7 οὕτω L ‖ 12 πεποίηντο K] πεποίηνται L ‖ 16 τηροῖεν Dind.] τηρῷεν codd. ‖ 18 οὐίτιγις L ‖ 20 ὀρύσσειν K] κατὰ L | ἰέναι ἐκέλευεν L ‖ 22 ξυνηπίσταντο K

ξὺν αὑτῷ ἔχων, εἴ τι ἐν τῷ στρατοπέδῳ λόγιμον ἦν.
19 κάτω δὲ ἅπαντας ἀμφὶ τὰς πύλας ἐν παρασκευῇ εἶχε
τεθωρακισμένους τε καὶ ξίφη μόνα ἐν χερσὶ φέροντας.
ἐπεὶ δὲ οἱ Γότθοι, διελόντες τὸν τοῖχον, ἐντὸς Βιβα-
ρίου ἐγένοντο, Κυπριανὸν ξὺν ἄλλοις τισὶ κατὰ τάχος
20 ἐπ' αὐτοὺς ἐσβιβάσας ἔργου ἐκέλευεν ἔχεσθαι. καὶ οἱ
μὲν τοὺς ἐσπεπτωκότας ἅπαντας ἔκτεινον, οὔτε ἀμυ-
νομένους καὶ ὑπὸ σφῶν αὐτῶν διαφθειρομένους ἐν
21 τῇ ἐς τὴν ἔξοδον στενοχωρίᾳ. τῶν δὲ πολεμίων τῷ
ἀπροσδοκήτῳ καταπλαγέντων καὶ οὐκ ἐν τάξει συντε-
ταγμένων, ἀλλὰ ἄλλου ἄλλῃ φερομένου, τοῦ περιβόλου
τὰς πύλας ἀνακλίνας ἐξαπιναίως ἅπαν ἐπὶ τοὺς ἐναν-
22 B113 τίους ἠφίει τὸ στράτευμα. καὶ οἱ μὲν Γότθοι ἐς ἀλκὴν
ἥκιστα ἔβλεπον, ἀλλ' ἐς φυγήν, ὅπη ἕκαστος ἔτυχεν,
ὥρμηντο. ἐπισπόμενοι δὲ Ῥωμαῖοι τοὺς ἀεὶ ἐν ποσὶ
ῥᾷστα ἔκτεινον, ἥ τε δίωξις πολλὴ γέγονεν, ἐπεὶ οἱ
Γότθοι μακρὰν ἀπολελειμμένοι τῶν σφετέρων χαρα-
23 κωμάτων τῇδε ἐτειχομάχουν. Βελισάριος δὲ τὰς τῶν
πολεμίων μηχανὰς καίειν ἐκέλευεν, ἐπὶ πλεῖστόν τε ἡ
φλὸξ αἰρομένη μείζονα τὴν ἔκπληξιν, ὡς τὸ εἰκός, τοῖς
φεύγουσιν ἐποίει.

24 Ἐν τούτῳ δὲ καὶ κατὰ πύλην Σαλαρίαν ξυμπεσεῖν
τὴν ὁμοίαν τύχην ξυνέβη. τάς τε γὰρ πύλας ἐξαπι-
ναίως ἀνέῳγον καὶ ἐς τοὺς βαρβάρους ἐκ τοῦ ἀπροσδο-
κήτου ἐνέπιπτον, τούτους τε οὐκ ἀμυνομένους, ἀλλὰ

---

1 αὑτῷ Dind.] αὐτῷ codd. | τῷ K] om. L ‖ 4 ἐντὸς K] ἐντὸς τοῦ L ‖ 5 τάχους L ‖ 6 ἐκέλευεν K] εἴα L ‖ 7 μὲν K] μὲν τῷ φόβῳ L | τοὺς ἐσπεπτωκότας K] πεπτωκότας L ‖ 10—11 ξυντεταγμένων L ‖ 11 ἄλλου—φερομένου K] ἄλλων—φερομένων L ‖ 12 ἀνακλίνας K] ἀνακλίνας βελισάριος L ‖ 14 ἔτυχεν ἕκαστος L ‖ 15 ἐπισπώμενοι K ‖ 20 αἱρομένη K ‖ 21 ἐποίει K] ἐνεποίει L ‖ 23 γὰρ K] om. L

2. annus belli (536/7)
τὰ νῶτα στρέψαντας ἔκτεινον, καὶ τὰ κατ' αὐτοὺς μη-
χανήματα ἔκαιον. καὶ ἥ τε φλὸξ πολλαχῇ τοῦ τείχους 25
ἐπὶ μέγα ἤρθη ἥ τε τῶν Γότθων ὑπαγωγὴ κατὰ κρά-
τος ἤδη ἐκ παντὸς τοῦ περιβόλου ἐγίνετο, καὶ ἡ P 370
κραυγὴ ἀμφοτέρωθεν ὑπερφυὴς ἦν, τῶν μὲν ἐν τῷ
τείχει [Ῥωμαίων] τοῖς διώκουσιν ἐγκελευομένων, τῶν
δὲ ἐν τοῖς χαρακώμασι τὴν τοῦ πάθους ὑπερβολὴν
ὀδυρομένων. ἀπέθανον δὲ Γότθων ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ 26
τρισμύριοι, ὡς αὐτῶν οἱ ἄρχοντες ἰσχυρίζοντο, καὶ
τραυματίαι πλείους ἐγένοντο· ἅτε γὰρ ἐν πλήθει πολλῷ
οἵ τε ἀπὸ τῶν ἐπάλξεων τὰ πλεῖστα ἐτύγχανον εἰς
αὐτοὺς βάλλοντες καὶ οἱ τὰς ἐπεκδρομὰς ποιούμενοι
πάμπολύ τι χρῆμα καταπεπληγμένων τε καὶ φευγόντων
ἀνθρώπων διέφθειρον. ἥ τε τειχομαχία πρωῒ ἀρξα- 27
μένη ἐτελεύτα ἐς δείλην ὀψίαν. ταύτην μὲν οὖν τὴν
νύκτα ηὐλίσαντο ἑκάτεροι, Ῥωμαῖοι μὲν ἐν τῷ περι-
βόλῳ παιανίζοντες καὶ Βελισάριον ἐν εὐφημίαις ποιού- B 114
μενοι καὶ τὰ τῶν νεκρῶν σκυλεύματα ἔχοντες, Γότθοι
δὲ τούς τε τραυματίας σφῶν θεραπεύοντες καὶ τοὺς
τελευτήσαντας ὀδυρόμενοι.

κδ'. Βελισάριός τε γράμματα βασιλεῖ ἔγραψεν· ἐδή-
λου δὲ ἡ γραφὴ τάδε „Ἀφίγμεθα εἰς τὴν Ἰταλίαν,
„ὥσπερ ἐκέλευες, χώραν τε αὐτῆς περιβεβλημένοι πολ-
„λὴν καὶ Ῥώμην κατελάβομεν, ἀπωσάμενοι τοὺς ταύτῃ
„βαρβάρους, ὧνπερ ἔναγχος τὸν ἄρχοντα Λεύδεριν ἐς

21 Auct. Marcell. Com. ad a. 537 (2)

4 ἐγένετο L ‖ 6 τείχει ῥωμαίων codd., seclusi Ῥωμαίων ‖ 10 πλείους K] πλείστους L ‖ 11—12 εἰς αὐτοὺς L] ἑαυτοὺς K ‖ 16 ηὐλίσαντο K pr. m. corr., L] ηὐλήσαντο K pr. m. ‖ 17 παιονίζοντες K

2 „ὑμᾶς ἔπεμψα. συμβέβηκε δὲ ἡμῖν τῶν στρατιωτῶν
„πλῆθος ἔν τε Σικελίᾳ καὶ Ἰταλίᾳ ἐπὶ φυλακῇ τῶν
„ὀχυρωμάτων καταστησαμένοις, ὧνπερ δυνατοὶ κατα-
„κεκρατηκέναι γεγόναμεν, τὸ στράτευμα ἐς πεντακισχι-
3 „λίους ἀπολελεῖφθαι. οἱ δὲ πολέμιοι ἥκουσιν ἐφ' ἡμᾶς
„ἐς μυριάδας πεντεκαίδεκα συνειλεγμένοι. καὶ πρῶ-
„τον μὲν ἡμῖν ἐπὶ κατασκοπῇ τῶν ἀνδρῶν γενομένοις
„παρὰ Τίβεριν ποταμὸν, ἠναγκασμένοις τε παρὰ γνώμην
„αὐτοῖς ἐς χεῖρας ἐλθεῖν, μικροῦ κατακεχῶσθαι δορά-
4 „των συμβέβηκε πλήθει. ἔπειτα δὲ τειχομαχήσαντες
„οἱ βάρβαροι παντὶ τῷ στρατῷ καὶ μηχαναῖς τισι
„προσβαλόντες πανταχόσε τοῦ τείχους, ὀλίγου ἐδέησαν
„ἡμᾶς τε αὐτοβοεὶ καὶ τὴν πόλιν ἑλεῖν, εἰ μή τις ἡμᾶς
5 „ἀνήρπασε τύχη. τὰ γὰρ τῶν πραγμάτων νικῶντα τὴν
„φύσιν οὐκ ἂν εἰκότως ἐς ἀνδρῶν ἀρετὴν, ἀλλ' ἐς τὸ
6 „κρεῖσσον ἀναφέρεσθαι πρέποι. τὰ μὲν οὖν ἄχρι
„τοῦδε ἡμῖν πεπραγμένα, εἴτε τύχῃ τινὶ εἴτε ἀρετῇ,
„ὡς ἄριστα ἔχει· τὰ δὲ ἐνθένδε βουλοίμην ἂν ἀμείνω
7 „τοῖς πράγμασι τοῖς σοῖς ἔσεσθαι. ὅσα μέντοι προσή-
„κει ἐμέ τε εἰπεῖν καὶ ὑμᾶς πρᾶξαι, οὐ μήποτε ἀπο-
B 115 „κρύψομαι, ἐκεῖνο εἰδὼς, ὡς πρόεισι μὲν τὰ ἀνθρώπινα
„ὅπῃ ἂν βουλομένῳ τῷ θεῷ εἴη, οἱ δὲ τῶν ἔργων
P 371 „ἁπάντων προστάται ἐκ τῶν σφίσιν αὐτοῖς πεπραγμέ-
„νων τὰς αἰτίας ἢ τοὺς ἐπαίνους ἐς ἀεὶ φέρονται.
8 „οὐκοῦν ὅπλα τε καὶ στρατιῶται στελλέσθων ἐς ἡμᾶς
„τοσοῦτοι τὸ πλῆθος ὥστε τοῖς πολεμίοις ἡμᾶς τὸ
„λοιπὸν ἐξ ἀντιπάλου τῆς δυνάμεως ἐς πόλεμον τόνδε

---

1 ξυμβέβηκε *L* ‖ 2 τὸ πλῆθος *L* | τε *K*] τῇ *L* ‖ 8 παρὰ τίβ. *K*] περὶ τίβ. *L* ‖ 10 ξυμβέβηκε *L* ‖ 13 αὐτοβοὶ *K* ‖ 16 πρέπει *K* ‖ 18 δὲ] δ' *L* ‖ 21 ἀνθρώπεια *L* ‖ 24 φέρονται *K* pr. m. corr., *L*] φέρεται *K* pr. m. ‖ 25 στελλέσθω *L*

„καθίστασθαι. οὐ γὰρ ἅπαντα χρεὼν πιστεύειν τῇ 9 2. annus belli (536/7)
„τύχῃ, ἐπεὶ οὐδὲ ὁμοίως ἐς πάντα τὸν χρόνον φέρε-
„σθαι πέφυκεν. ἀλλὰ σὲ, ὦ βασιλεῦ, ἐκεῖνο εἰσίτω,
„ὡς ἢν νῦν ἡμῶν οἱ βάρβαροι περιέσονται, Ἰταλίας
„τε τῆς σῆς ἐκπεσούμεθα καὶ προσαποβαλοῦμεν τὸ
„στράτευμα, καὶ προσέσται ἡμῖν τοσαύτη τις οὖσα ἡ
„ὑπὲρ τῶν πεπραγμένων αἰσχύνη. ἐῶ γὰρ λέγειν ὡς 10
„καὶ Ῥωμαίους ἀπολεῖν δόξαιμεν, οἵ γε περὶ ἐλάσσονος
„τὴν σωτηρίαν τῆς ἐς τὴν σὴν βασιλείαν πεποίηνται
„πίστεως. ὥστε ἡμῖν καὶ τὴν ἄχρι τοῦδε γενομένην 11
„εὐημερίαν εἰς συμφορῶν ὑπόθεσιν τετελευτηκέναι
„ξυμβήσεται. εἰ γὰρ Ῥώμης ἡμῖν καὶ Καμπανίας καὶ 12
„πολλῷ πρότερον Σικελίας ἀποκεκροῦσθαι τετύχηκε,
„τὸ πάντων ἂν ἡμᾶς κουφότατον τῶν κακῶν ἔδακνε
„τὸ μὴ τοῖς ἀλλοτρίοις δεδυνῆσθαι πλουτεῖν. καὶ μὴν 13
„καὶ τοῦτο ἐκλογίζεσθαι ὑμᾶς ἄξιον, ὡς Ῥώμην πώ-
„ποτε πλείω τινὰ χρόνον οὐδὲ μυριάσι πολλαῖς δια-
„φυλάξαι δυνατὸν γέγονε, χώραν τε περιβεβλημένην
„πολλὴν καὶ τῷ μὴ ἐπιθαλασσίαν εἶναι τῶν ἀναγκαίων
„ἀποκεκλεισμένην ἁπάντων. καὶ Ῥωμαῖοι νῦν μὲν 14
„εὐνοϊκῶς ἡμῖν ἔχουσι, τῶν δὲ κακῶν αὐτοῖς, ὡς τὸ B 116
„εἰκὸς, μηκυνομένων, οὐδὲν μελλήσουσιν ὑπὲρ αὐτῶν
„ἑλέσθαι τὰ κρείσσω. οἱ γὰρ ἐξ ὑπογύου τισὶν ἐς 15
„εὔνοιαν καθιστάμενοι, οὐ κακοτυχοῦντες, ἀλλ' εὖ
„πάσχοντες, τὸ πιστὸν ἐς αὐτοὺς διασώζειν εἰώθασιν.
„ἄλλως τε καὶ λιμῷ Ῥωμαῖοι ἀναγκασθήσονται πολλὰ 16

---

4 ὡς ἢν L] ἢν γὰρ K ‖ 6 προσέσθαι L ‖ 11 εἰς συμφ. L] ἐκ συμφορᾶς K ‖ 14 ἡμᾶς superscr. ὑ L ‖ 16—17 πώποτε K] οὔπω ποτὲ L ‖ 17 τινὰ L] πόα K ‖ 19 τῷ L] τὸ K ‖ 20 νῦν μὲν scripsi] μὲν, νῦν μὲν K, μὲν νῦν L ‖ 22 μελήσωσιν K, μελήσουσιν L | αὐτῶν Vit.] αὑτῶν codd. ‖ 23 ἑλέσθαι L] γενέσθαι K | ὑπογυίου edd. ‖ 26 ῥωμαῖοι λιμῷ L

17 „ὧν οὐκ ἂν βούλοιντο πρᾶξαι. ἐγὼ μὲν οὖν οἶδα
„θάνατον ὀφείλων τῇ σῇ βασιλείᾳ, καὶ διὰ τοῦτο ζῶντά
„με οὐδεὶς ἂν ἐνθένδε ἐξελεῖν δύναιτο. σκόπει δὲ
„ὁποίαν ποτέ σοι δόξαν ἡ τοιαύτη Βελισαρίου τελευτὴ
18 „φέρει." τοσαῦτα μὲν Βελισάριος ἔγραψε. βασιλεὺς
δὲ λίαν ξυνταραχθεὶς στράτευμά τε καὶ ναῦς σπουδῇ
ἤγειρε καὶ τοῖς ἀμφὶ Βαλεριανόν τε καὶ Μαρτῖνον
19 ἐπέστελλε κατὰ τάχος ἰέναι. σταλέντες γὰρ ξὺν στρα-
τεύματι ἄλλῳ ἀμφὶ τὰς χειμερινὰς τροπὰς ἔτυχον, ἐφ'
20 ᾧ πλεύσουσιν ἐς Ἰταλίαν. οἱ δὲ καταπλεύσαντες ἐς τὴν
Ἑλλάδα (περαιτέρω γὰρ βιάζεσθαι τὸν πλοῦν οὐχ οἷοί
τε ἦσαν) διεχείμαζον ἐς τὰ ἐπὶ Αἰτωλίας τε καὶ Ἀκαρ-
21 νανίας χωρία. ταῦτά τε Βελισαρίῳ δηλώσας Ἰουστι-
νιανὸς βασιλεὺς ἔτι μᾶλλον αὐτόν τε καὶ Ῥωμαίους
ἅπαντας ἐς τὴν προθυμίαν ἐπέρρωσεν.

22 Ἐν τούτῳ δὲ ξυνηνέχθη ἐν Νεαπόλει τοιόνδε γε-
νέσθαι. Θευδερίχου τοῦ Γότθων ἄρχοντος εἰκὼν ἐν
τῇ ἀγορᾷ ἐτύγχανεν οὖσα, ἐκ ψηφίδων τινῶν ξυγκει-
μένη, μικρῶν μὲν ἐς ἄγαν, χροιαῖς δὲ βεβαμμένων
23 σχεδόν τι ἁπάσαις. ταύτης τῆς εἰκόνος ποτὲ τὴν κε-
φαλὴν διαρρυῆναι ζῶντος Θευδερίχου ξυμβέβηκε, τῆς
B 117 τῶν ψηφίδων ἐπιβολῆς ἐκ τοῦ αὐτομάτου ξυνταραχθεί-
σης, καὶ Θευδερίχῳ ξυνηνέχθη τελευτῆσαι τὸν βίον
24 P 372 αὐτίκα δὴ μάλα. ἐνιαυτοῖς δὲ ὀκτὼ ὕστερον αἱ τὴν
τῆς εἰκόνος γαστέρα ποιοῦσαι ψηφῖδες διερρύησαν

---

7 Auct. Marcell. Com. ad a. 537 (2).

---

3 ἐξελεῖν L] ἐξελᾶν K ‖ 4 σοί ποτε L ‖ 5 φέροι L ‖ 6 δὲ λίαν K] τε L | στράτευμά K] στρατεύματά L ‖ 7 βαλλεριανὸν L | μαρῖνον L ‖ 10 ἐς Ἰτ.] εἰς ἰτ. L | ἐς τὴν] εἰς τὴν L ‖ 12 εἰς L | τε καὶ K] τε om. L ‖ 15 ἐπτέρωσεν L ‖ 19 βεβαμμένων L] βεβαπτισμένων K ‖ 25 ψηφίδες codd.

2. annus belli (536/7)

ἐξαπιναίως, καὶ Ἀταλάριχος ὁ Θευδερίχου θυγατριδοῦς εὐθὺς ἐτελεύτα. χρόνου τε τριβέντος ὀλίγου πίπτουσι 25 μὲν ἐς γῆν αἱ περὶ τὰ αἰδοῖα ψηφῖδες, Ἀμαλασοῦνθα δὲ ἡ Θευδερίχου παῖς ἐξ ἀνθρώπων ἠφάνιστο. ταῦτα μὲν οὖν τῇδε ἐχώρησε. Γότθων δὲ Ῥώμης ἐς τὴν πολιορ- 26 κίαν καθισταμένων τὰ ἐκ τῶν τῆς εἰκόνος μηρῶν ἄχρι ἐς ἄκρους πόδας διεφθάρθαι τετύχηκε. ταύτῃ τε 27 ἅπασα ἐκ τοῦ τοίχου ἐξίτηλος ἡ εἰκὼν γέγονεν, οἵ τε Ῥωμαῖοι τὸ πρᾶγμα τοῦτο ξυμβαλόντες περιέσεσθαι τῷ πολέμῳ ἰσχυρίζοντο τὸν τοῦ βασιλέως στρατὸν, οὐκ ἄλλο οὐδὲν εἶναι τοὺς Θευδερίχου πόδας ἢ τὸν Γότθων λεὼν, ὧν ἐκεῖνος ἦρχεν, οἰόμενοι, καὶ ἀπ' αὐτοῦ εὐέλπιδες ἔτι μᾶλλον ἐγένοντο. ἐν μέντοι Ῥώμῃ τῶν 28 τινες πατρικίων τὰ Σιβύλλης λόγια προὔφερον, ἰσχυριζόμενοι τὸν κίνδυνον τῇ πόλει ἄχρι ἐς τὸν Ἰούλιον μῆνα γεγενῆσθαι μόνον. χρῆναι γὰρ τότε βασιλέα 29 Ῥωμαίοις καταστῆναί τινα, ἐξ οὗ δὴ Γετικὸν οὐδὲν Ῥώμη τὸ λοιπὸν δείσειε. Γετικὸν γάρ φασιν ἔθνος 30 τοὺς Γότθους εἶναι· εἶχε δὲ τὸ λόγιον ὧδε· Quintili mense * * rege nihil Geticum iam * πέμπτον δὲ μῆνα 31

2 τε *K*] δὲ *L* ‖ 3 ψηφίδες codd. | ἀμαλασούνθα codd. ‖ 5 οὖν *L*] om. *K* ‖ 8 τεῖχου *L* ‖ 11 τὸν *L*] τῶν *K* ‖ 13 εὐέλ εὐέλπιδες *L* | ἐγίνοντο *K* | μέντοι *L*] μὲν τῇ *L* ‖ 17 τὸ γετικὸν *L* ‖ 18 δείσειεν *K* | ἔθνος φασὶν *L* ‖ 19—20 hoc oraculum nemo adhuc potuit legere. In *K* inveniuntur haec:

[illegible]

[illegible]

[illegible]

in *L*: ἦν τι ηοιμεν ζε και ι βεννω, καί κάτε νη σι γρ' σο ενιπιήυ ἔτι συπιαπιετα ‖ 20 mense] mense sub novo Romanus Comparetti | iam] iam metuet Maltret.

τὸν Ἰούλιον ἰσχυρίζοντο εἶναι, οἱ μὲν, ὅτι Μαρτίου
B 118 ἱσταμένου ἡ πολιορκία κατ' ἀρχὰς γέγονεν, ἀφ' οὗ
δὴ πέμπτον Ἰούλιον ξυμβαίνει εἶναι, οἱ δὲ, ὅτι Μάρ-
τιον πρῶτον πρὸ τῆς Νουμᾶ βασιλείας ἐνόμιζον μῆνα,
ὅτε δὴ Ῥωμαίοις ἐς δέκα μῆνας ὁ τοῦ ἐνιαυτοῦ χρόνος
ξυνῄει, Ἰούλιός τε ἀπ' αὐτοῦ Κυιντίλιος ὠνομάζετο.
32 ἀλλ' ἦν ἄρα τούτων οὐδὲν ὑγιές. οὔτε γὰρ βασιλεὺς
τότε Ῥωμαίοις κατέστη, καὶ ἡ πολιορκία ἐνιαυτῷ
ὕστερον διαλυθήσεσθαι ἔμελλε, καὶ αὖθις ἐπὶ Τουτίλα
Γότθων ἄρχοντος ἐς τοὺς ὁμοίους Ῥώμη κινδύνους
33 ἰέναι, ὥς μοι ἐν τοῖς ὄπισθε λελέξεται λόγοις. δοκεῖ
γάρ μοι οὐ ταύτην δὴ τὴν τῶν βαρβάρων ἔφοδον τὸ
μαντεῖον δηλοῦν, ἀλλ' ἑτέραν τινὰ ἢ ἤδη ξυμβᾶσαν ἢ
34 ὕστερόν ποτε ἐσομένην. τῶν γὰρ Σιβύλλης λογίων
τὴν διάνοιαν πρὸ τοῦ ἔργου ἐξευρεῖν ἀνθρώπῳ οἶμαι
35 ἀδύνατον εἶναι. αἴτιον δὲ ὅπερ ἐγὼ αὐτίκα δηλώσω
ἐκεῖνα ἀναλεξάμενος ἅπαντα· ἡ Σίβυλλα οὐχ ἅπαντα
ἑξῆς τὰ πράγματα λέγει οὐδὲ ἁρμονίαν τινὰ ποιουμένη
τοῦ λόγου, ἀλλ' ἔπος εἰποῦσα ὅ τι δὴ ἀμφὶ τοῖς
Λιβύης κακοῖς ἀπεπήδησεν εὐθὺς ἐς τὰ Περσῶν ἤθη.
36 ἐνθένδε τε Ῥωμαίων ἐς μνήμην ἐλθοῦσα μεταβιβάζει
ἐς τοὺς Ἀσσυρίους τὸν λόγον. καὶ πάλιν ἀμφὶ Ῥω-
37 μαίοις μαντευομένη προλέγει τὰ Βρεττανῶν πάθη. ταύτη
P 373 τε ἀδύνατά ἐστιν ἀνθρώπῳ ὁτῳοῦν πρὸ τοῦ ἔργου
τῶν Σιβύλλης λογίων ξυνεῖναι, ἢν μὴ ὁ χρόνος αὐτὸς

4 νουμμᾶ K corr. ‖ 5 δὴ] δὲ K ‖ 6 ξυνίει K, ξυνίη ὁ L | Κυιντίλιος Kraš.] ἡντίλιος K, κιντύλιος L ‖ 7 οὔτε Kraš.] οὐδὲ codd. ‖ 8 ἐνιαυτῷ K] om. L ‖ 9 Τουτίλα] τοῦτίλλα K, τῶλατι L ‖ 10—11 ῥώμη κινδύνους εἶναι K, ῥώμην κινδυνεύουσαν εἶναι L ‖ 12 τῶν K] om. L ‖ 16 ἀδύνατα L | ὅπερ K] ἅπερ L ‖ 17 σιβύλλα codd. ‖ 19 τοῖς L] τῆς K ‖ 22 ἀσυρίους codd. ‖ 23 βριττανῶν K ‖ 25 λόγων L

2. annus belli (536/7) ἐκβάντος ἤδη τοῦ πράγματος καὶ τοῦ λόγου ἐς πεῖραν ἐλθόντος ἀκριβὴς τοῦ ἔπους ἑρμηνεὺς γένοιτο. ἀλλὰ B 119 ταῦτα μὲν λογιζέσθω ἕκαστος ὅπη αὐτῷ φίλον. ἐγὼ δὲ ὅθενπερ ἐξέβην ἐπάνειμι.

κε΄. Ἐπειδὴ Γότθοι ἀπεκρούσθησαν τειχομαχοῦντες, ηὐλίσαντο τὴν νύκτα ἐκείνην οὕτως ὥσπερ ἐρρήθη ἑκάτεροι. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ Βελισάριος πάντας Ῥωμαίους 2 ἐκέλευε παῖδάς τε καὶ γυναῖκας ἐς Νεάπολιν ὑπεκκομίζειν, καὶ τῶν οἰκετῶν ὅσους μὴ ἀναγκαίους σφίσιν ἐς τοῦ τείχους τὴν φυλακὴν ἔσεσθαι ᾤοντο, ὅπως δὴ μὴ ἐς ἀπορίαν τῶν ἐπιτηδείων καθιστῶνται. ταὐτὸ 3 δὲ τοῦτο ποιεῖν καὶ τοῖς στρατιώταις ἐπήγγελλεν, εἴ τινι οἰκέτης ἢ θεράπαινα ἦν. οὐ γὰρ ἔτι οἷός τε εἶναι τὰς σιτήσεις αὐτοῖς ἔφασκεν ἐν πολιορκίᾳ κατὰ τὰ εἰωθότα παρέχεσθαι, ἀλλ' αὐτοὺς τὸ μὲν ἥμισυ ἐς ἡμέραν ἑκάστην ἐν αὐτοῖς φέρεσθαι τοῖς ἐπιτηδείοις ἐπάναγκες εἶναι, τὸ δὲ λειπόμενον ἐν ἀργυρίῳ. οἱ δὲ 4 κατὰ ταῦτα ἐποίουν. καὶ πλῆθος πολὺ αὐτίκα ἐς Καμπανίαν ᾔει. ἐκομίζοντο δὲ οἱ μὲν πλοίων ἐπιτυχόντες ἅπερ ἐν τῷ Ῥώμης λιμένι ὡρμίζετο, οἱ δὲ καὶ πεζῇ ὁδῷ τῇ καλουμένῃ Ἀππίᾳ ἰόντες. κίνδυνός τε 5 οὐδεὶς ἢ δέος ἐκ τῶν πολιορκούντων ἐγίνετο οὔτε τοῖς ταύτῃ βαδίζουσιν οὔτε τοῖς ἐπὶ τοῦ λιμένος ἰοῦσιν. οἱ γὰρ πολέμιοι οὔτε Ῥώμην ξύμπασαν τοῖς χαρακώ- 6 μασι περιβαλέσθαι διὰ μέγεθος τῆς πόλεως οἷοί τε

6 cf. 117, 16

2 γένοιτο K] γένοιται L, γένηται edd. ‖ 3 ὅπη K] ὅπως L ‖ 6 οὕτως] σ minio superscr. est in K | ἐρρέθη K ‖ 8—9 ἀπεκκομίζειν K ‖ 11 μὴ minio superscr. est in K ‖ 12 ἐπήγγειλεν L ‖ 18 καὶ πολὺ αὐτίκα πλῆθος L ‖ 20 ὡρμίζοντο L ‖ 21 πεζῇ L] πεζοὶ K | ἀπία K ‖ 22 ἐγένετο L | τοῖς L] τῆς K ‖ 22—23 οὔτε—οὔτε] οὐδὲ—οὐδὲ codd. ‖ 23 τοῦ K] om. L ‖ 25 περιβαλλέσθαι K,

ἦσαν οὔτε κατ' ὀλίγους ἐτόλμων μακρὰν ἀπολείπεσθαι
τῶν στρατοπέδων, φοβούμενοι τὰς ἐπεκδρομὰς τῶν
7 *ἐναντίων. καὶ δι' αὐτὸ τοῖς πολιορκουμένοις ἐπὶ*
B 120 *χρόνον τινὰ πολλὴ ἐξουσία ἐγίνετο τῆς τε πόλεως*
ἀπανίστασθαι καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἔξωθεν ἐς αὐτὴν ἐσκο-
8 *μίζεσθαι. μάλιστα δὲ νύκτωρ οἱ βάρβαροι ἐς δέος τε*
ἀεὶ μέγα καθίσταντο καὶ φυλακὰς ποιούμενοι ἐν τοῖς
9 *στρατοπέδοις ἡσύχαζον. ἐπεὶ ἐκ τῆς πόλεως ἄλλοι*
τε καὶ Μαυρούσιοι συχνοὶ ἐξιόντες, ὅπη τοὺς πολε-
μίους ἢ καθεύδοντας ἢ ὁδῷ ἰόντας κατ' ὀλίγους εὑρή-
σειαν (οἷα πολλὰ ἐν στρατῷ μεγάλῳ γίνεσθαι εἴωθεν,
ἄλλων τε ἀναγκαίων χρειῶν ἕνεκα καὶ τοῦ βόσκειν
ἵππους τε καὶ ἡμιόνους καὶ ζῷα ὅσα ἐς βρῶσιν ἐπι-
τήδεια ἦν) ἔκτεινόν τε καὶ κατὰ τάχος ἐσκυλευκότες,
πλειόνων σφίσιν, ἂν οὕτω τύχοι, πολεμίων ἐπεισπε-
P 374 *σόντων ὑπεχώρουν δρόμῳ, ἄνδρες φύσει τε ποδώκεις*
καὶ κούφως ἐσκευασμένοι καὶ τῇ φυγῇ προλαμβάνον-
10 *τες. οὕτω μὲν ἐκ Ῥώμης ὑποχωρεῖν ὁ πολὺς ὅμιλος*
ἴσχυον, καὶ οἱ μὲν ἐπὶ Καμπανίας, οἱ δὲ ἐπὶ Σικελίας
ᾔεσαν, οἱ δὲ ὅπη ῥᾷόν τε σφίσιν ἐνομίσθη καὶ βέλτιον
11 *εἶναι. Βελισάριος δὲ ὁρῶν τόν τε τῶν στρατιωτῶν*
ἀριθμὸν ἥκιστα ἐς τὴν τοῦ τείχους περίοδον ἐξικνού-
μενον, ὀλίγοι τε γὰρ ἦσαν, ὥσπερ μοι ἔμπροσθεν
εἴρηται, καὶ οὐκ ἀεὶ φυλάσσειν οἱ αὐτοὶ ἄϋπνοι ἴσχυον,
ἀλλ' οἱ μὲν ὕπνον, ὡς τὸ εἰκὸς, ᾑροῦντο, οἱ δὲ ἐς τὴν

23 cf. 86, 18

περιλαβέσθαι L | *διὰ K*] *διὰ τὸ L* ‖ 4 *πολλῇ K* | *ἐγένετο L* ‖ 10—11 *εὑρίσειεν K* ‖ 11 *εἴωθε γίνεσθαι L* ‖ 15 *τύχοι K*, *L* pr. m. corr.] *τύχῃ L* pr. m. ‖ 15—16 *ἐπιπεσόντων L* ‖ 17 *τῆς φυγῆς* Braun ‖ 21 *τῶν K*] om. *L* ‖ 23 *τε γὰρ K*] *γάρτε L*

φυλακὴν ἐτετάχατο, καὶ τοῦ δήμου τὸ πλεῖστον μέρος 2. annus belli
πενίᾳ τε πιεζομένους καὶ τῶν ἀναγκαίων σπανίζοντας, (536/7)
ἅτε γὰρ βαναύσοις ἀνθρώποις ἐφήμερά τε ἅπαντα
ἔχουσι καὶ ἀργεῖν διὰ τὴν πολιορκίαν ἠναγκασμένοις
πόρος οὐδεὶς τῶν ἐπιτηδείων ἐγίνετο, στρατιώτας τε
καὶ ἰδιώτας ξυνέμιξε καὶ φυλακτηρίῳ ἑκάστῳ ἔνειμε, B 121
ῥητόν τινα μισθὸν ἰδιώτῃ ἀνδρὶ τάξας ἐς ἡμέραν ἑκά-
στην. ὧν δὴ ἐγίνοντο μὲν ξυμμορίαι ἐς τὴν φυλακὴν 12
ἱκανῶς ἔχουσαι, νύκτα δὲ τακτὴν ἡ φυλακὴ τοῦ περι-
βόλου ἐπέκειτο ξυμμορίᾳ ἑκάστῃ, ἐφύλασσόν τε αὐτῶν
ἐκ περιτροπῆς ἅπαντες. καὶ ταύτῃ Βελισάριος ἑκατέ-
ρων τὴν ἀπορίαν διέλυεν.

Ὑποψίας δὲ ἐς Σιλβέριον τὸν τῆς πόλεως ἀρχιερέα 13
γεγενημένης, ὡς δὴ προδοσίαν ἐς Γότθους πράσσοι,
αὐτὸν μὲν ἐς τὴν Ἑλλάδα ἔπεμψεν αὐτίκα, ἕτερον δὲ
ἀρχιερέα ὀλίγῳ ὕστερον, Βιγίλιον ὄνομα, κατεστήσατο.
τινὰς δὲ καὶ τῶν ἐκ βουλῆς ἐπ' αἰτίᾳ τῇ αὐτῇ ἐν- 14
θένδε ἐξελάσας, ἐπειδὴ τὴν πολιορκίαν οἱ πολέμιοι
διαλύσαντες ἀνεχώρησαν, ἐς τὰ οἰκεῖα κατήγαγεν
αὖθις. ἐν τοῖς καὶ Μάξιμος ἦν, οὗ δὴ ὁ προπάτωρ 15
Μάξιμος τὸ ἐς Βαλεντινιανὸν βασιλέα πάθος εἴργαστο.
δείσας δὲ μή τις πρὸς φυλάκων τῶν κατὰ πύλας ἐπι-
βουλὴ γένηται, καί τις ἔξωθεν χρήμασί τε αὐτοὺς
κακουργήσων ἴοι, δὶς ἑκάστου μηνὸς τάς τε κλεῖς

13 Auct. Marcell. Com. ad a. 537 (1)

2 πιεζομένους K] πιεζόμενοι L, πιεζόμενον Maltr., Dind. | σπανίζοντας K] σπανίζον L ‖ 5 ἐγένετο L ‖ 6 φυλακτηρίῳ ἑκάστῳ ἔνειμεν K, φυλακτήριον ἔνειμε L ‖ 8 δὴ] δὲ K | ἐγένοντο L | μὲν K] μὲν καὶ L ‖ 10 αὐτῶν L] αὐτὸ K ‖ 13 Σιλβέριον] λιβέριον L ‖ 14 πράσσειν L ‖ 16 βιγίλλιον L ‖ 17 τῇ αὐτῇ K] τοιαύτῃ L ‖ 23 χρήμασί τε] χρήμασιν Christ | αὐτοὺς K] αὐτοῖς L ‖ 24 ἴοι K] εἴη L

ἁπάσας ἀφανίζων ἀνενεοῦτο ἀεὶ ἐς ἕτερον σχῆμα, καὶ
τοὺς φύλακας ἐς φυλακτήριον ἄλλο μακράν που ἄπο-
θεν τοῦ προτέρου ἀντικαθίστη, τοῖς τε ἐν τῷ περι-
βόλῳ φυλακὴν ἔχουσιν ἐς νύκτα ἑκάστην ἑτέρους
16 ἐφίστη. οἷς δὴ ἐπέκειτο μέτρον τι τοῦ τείχους περι-
ιοῦσιν ἐκ περιτροπῆς ἀναγράφεσθαι τὰ τῶν φυλάκων
ὀνόματα, καὶ ἤν τις ἐνθένδε ἀπολειφθείη, ἕτερον μὲν
B 122 ἀντ' αὐτοῦ καταστήσασθαι ἐν τῷ παραυτίκα, ἀναφέρειν
δὲ τῇ ὑστεραίᾳ ἐφ' ἑαυτὸν, ὅστις ποτὲ ὁ ἀπολειφθεὶς
εἴη, ὅπως δὴ κόλασις ἡ προσήκουσα ἐς αὐτὸν γίνοιτο.
17 καὶ μουσικοῖς μὲν ὀργάνοις χρήσασθαι τοὺς τεχνίτας
P 375 ἐν τῷ περιβόλῳ νύκτωρ ἐκέλευε, τῶν δὲ στρατιωτῶν
τινας καὶ οὐχ ἥκιστα τῶν Μαυρουσίων ἔξω ἔπεμπεν,
οἳ ἀμφὶ τὴν τάφρον διανυκτερεύσειν ἀεὶ ἔμελλον, καὶ
ξὺν αὐτοῖς κύνας ἠφίει, ὅπως δὴ μηδὲ ἄποθέν τις
18 ἐπὶ τὸν περίβολον ἰὼν διαλάθοι· τότε καὶ τοῦ Ἰάνου
νεὼ τὰς θύρας τῶν τινες Ῥωμαίων βιασάμενοι ἀνα-
19 κλῖναι λάθρα ἐπειράσαντο. ὁ δὲ Ἴανος οὗτος πρῶτος
μὲν ἦν τῶν ἀρχαίων θεῶν, οὓς δὴ Ῥωμαῖοι γλώσσῃ
τῇ σφετέρᾳ Πένατες ἐκάλουν. ἔχει δὲ τὸν νεὼν ἐν
τῇ ἀγορᾷ πρὸ τοῦ βουλευτηρίου ὀλίγον ὑπερβάντι τὰ
20 Τρία Φᾶτα. οὕτω γὰρ Ῥωμαῖοι τὰς Μοίρας νενομί-
κασι καλεῖν. ὅ τε νεὼς ἅπας χαλκοῦς ἐν τῷ τετρα-
γώνῳ σχήματι ἕστηκε, τοσοῦτος μέντοι, ὅσον τὸ ἄγαλμα

3 ἀντικαθίστη L] ἀντικαθίστησι K ‖ 4 φυλακὴν ἔχουσιν K] ἄρχοντας L ‖ 5 ἐφίστει K ‖ 5—6 περιοῦσιν L ‖ 8 ἀναφέρειν K] ἀναστρέφειν L ‖ 9 ἐφ' ἑαυτὸν K] ἐς αὐτὸν L ‖ 10 γένοιτο L ‖ 11 χρήσασθαι K] χρῆσθαι L ‖ 14 διανυκτερεύσειν K] διανυκτερεύειν L ‖ 16 ἰάνου L] ἰανῆ K ‖ 17—18 ἀνακλίναι L ‖ 18 ἐπειράσαντο scripsi] ἐπείρασαν codd. ‖ 20 πένατες K] πένητας L, Πενάτας Kraš. ‖ 22 φατά K, φάκτα L ‖ 23 τῷ K] om. L | χαλκοῦς] suspectum ‖ 24 μέντοι K] μὲν L | ὅσος K

τοῦ Ἰάνου σκέπειν. ἔστι δὲ χαλκοῦν οὐχ ἧσσον ἢ 21 2. annus belli
πηχῶν πέντε τὸ ἄγαλμα τοῦτο, τὰ μὲν ἄλλα πάντα (536/7)
ἐμφερὲς ἀνθρώπῳ, διπρόσωπον δὲ τὴν κεφαλὴν ἔχον,
καὶ τοῖν προσώποιν θάτερον μὲν πρὸς ἀνίσχοντα, τὸ
δὲ ἕτερον πρὸς δύοντα ἥλιον τέτραπται. θύραι τε 22
χαλκαῖ ἐφ' ἑκατέρῳ προσώπῳ εἰσίν, ἃς δὴ ἐν μὲν
εἰρήνῃ καὶ ἀγαθοῖς πράγμασιν ἐπιτίθεσθαι τὸ παλαιὸν
Ῥωμαῖοι ἐνόμιζον, πολέμου δὲ σφίσιν ὄντος ἀνέῳγον.
ἐπεὶ δὲ τὸ Χριστιανῶν δόγμα, εἴπερ τινὲς ἄλλοι, Ῥω- 23
μαῖοι ἐτίμησαν, ταύτας δὴ τὰς θύρας οὐκέτι οὐδὲ πο-
λεμοῦντες ἀνέκλινον. ἀλλ' ἐν ταύτῃ δὴ τῇ πολιορκίᾳ 24
τινὲς τὴν παλαιάν, οἶμαι, δόξαν ἐν νῷ ἔχοντες ἐγκε- B 123
χειρήκασι μὲν αὐτὰς ἀνοιγνύναι λάθρα, οὐ μέντοι
παντάπασιν ἴσχυσαν, πλήν γε δὴ ὅσον μὴ ἐς ἀλλήλας,
ὥσπερ τὸ πρότερον, μεμυκέναι τὰς θύρας. καὶ ἔλαθόν 25
γε οἱ τοῦτο δρᾶν ἐγκεχειρηκότες. ζήτησις δὲ τοῦ
ἔργου οὐδεμία ἅτε ἐν μεγάλῳ θορύβῳ ἐγεγόνει, ἐπεὶ
οὔτε τοῖς ἄρχουσιν ἐγνώσθη, οὔτε ἐς τὸ πλῆθος, ὅτι
μὴ ἐς ὀλίγους κομιδῇ, ἦλθεν.

κς'. Οὐίττιγις δὲ τὰ μὲν πρῶτα θυμῷ τε καὶ
ἀπορίᾳ ἐχόμενος τῶν δορυφόρων τινὰς ἐς Ῥάβενναν
πέμψας Ῥωμαίων τοὺς ἐκ βουλῆς ἅπαντας, οὕσπερ κατ'
ἀρχὰς τοῦδε τοῦ πολέμου ἐνταῦθα ἤγαγε, κτείνειν
ἐκέλευε. καὶ αὐτῶν τινες μὲν προμαθόντες φυγεῖν 2
ἴσχυσαν, ἐν οἷς Βηργεντῖνός τε ἦν καὶ Ῥεπάρατος,
Βιγιλίου ἀδελφὸς, τοῦ Ῥώμης ἀρχιερέως, οἵπερ ἄμφω

1 ἰάνου L] ἰαννῆ K ‖ 4 τοῦ προσώπου L ‖ 6 χαλκαὶ codd. ‖ 7 πράγμασιν K] om. L ‖ 8 ἀνεῶχθαι L ‖ 9 τὸ K] τὸ τῶν L ‖ 15 μεμυκέναι Hoesch.] δεδυκέναι codd. ‖ 16 δὲ L] τε K ‖ 17 θορύβω μεγάλω L ‖ 18 οὔτε—οὔτε scripsi] οὐδὲ—οὐδὲ codd. ‖ 20 οὐίτιγις L | μὲν K] om. L ‖ 21 ῥάβεναν K ‖ 22 τοὺς L] τῆς K ‖ 25 βηργεντῖνος K] γιρβεντῖνος L ‖ 26 βιγιλλίου codd.

ἐς Λιγούρους κομισθέντες αὐτοῦ ἔμενον. οἱ δὲ λοιποὶ
3 ἅπαντες διεφθάρησαν. μετὰ δὲ Οὐίττιγις πολλὴν
P 376 ἄδειαν ὁρῶν τοῖς πολεμίοις οὖσαν ἐκφορεῖν τε εἴ τι
ἐκ τῆς πόλεως βούλοιντο, καὶ τὰ ἐπιτήδεια κατά τε
γῆν καὶ θάλασσαν ἐσκομίζεσθαι, τὸν λιμένα, ὃν δὴ
4 Πόρτον Ῥωμαῖοι καλοῦσι, καταλαβεῖν ἔγνω. ὃς δὴ
ἀπέχει μὲν τῆς πόλεως ἓξ καὶ εἴκοσι καὶ ἑκατὸν σταδίους.
μέτρῳ γὰρ τοσούτῳ τὸ μὴ ἐπιθαλασσία εἶναι διείργεται
5 Ῥώμη. ἔστι δὲ ᾗ ὁ ποταμὸς Τίβερις τὰς ἐκβολὰς ἔχει,
ὃς δὴ ἐκ Ῥώμης φερόμενος, ἐπειδὰν τῆς θαλάσσης
ἐγγυτέρω γένηται ὅσον ἀπὸ σταδίων πεντεκαίδεκα,
δίχα σχιζόμενος τὴν ἱερὰν νῆσον καλουμένην ἐνταῦθα
6 B124 ποιεῖ. προϊόντος τε τοῦ ποταμοῦ εὐρυτέρα ἡ νῆσος
γίνεται, ὡς τῷ μήκει τὸ τοῦ εὔρους μέτρον κατὰ λόγον
εἶναι, σταδίους γὰρ πεντεκαίδεκα ῥεῦμα ἑκάτερον ἐν
μέσῳ ἔχει. ναυσίπορός τε ὁ Τίβερις ἀμφοτέρωθι μένει.
7 τὸ μὲν οὖν ἐν δεξιᾷ τοῦ ποταμοῦ μέρος ἐς τὸν λιμένα
τὰς ἐκβολὰς ποιεῖται, ὧν ἐκτὸς πόλιν ἐκ παλαιοῦ Ῥω-
μαῖοι πρὸς τῇ ὄχθῃ ἐδείμαντο, τεῖχος περιβεβλημένην
ἐχυρὸν μάλιστα, Πόρτον τε αὐτὴν τῷ λιμένι ὁμωνύ-
8 μως καλοῦσιν· ἐν ἀριστερᾷ δὲ πρὸς τῇ ἑτέρᾳ τοῦ
Τιβέριδος ἐς τὴν θάλασσαν ἐκβολῇ πόλις Ὀστία κεῖ-
ται, τῆς τοῦ ποταμοῦ ἠϊόνος ἐκτὸς, λόγου μὲν πολλοῦ
τὸ παλαιὸν ἀξία, νῦν δὲ ἀτείχιστος παντάπασιν οὖσα.
9 ὁδὸν τοίνυν, ἣ ἐς Ῥώμην ἐκ τοῦ Πόρτου φέρει, ὁμα-
λήν τε καὶ ἐμπόδιον οὐδὲν ἔχουσαν τὸ ἐξ ἀρχῆς Ῥω-

---

2 οὐίτιγις L ‖ 7 εἴκοσιν L ‖ 12 καλουμένην νῆσον L ‖ 15 σταδίους γὰρ πεντεκαίδεκα K] σταδίους πεντεκαίδεκα καὶ L ‖ 16 ἔχει K] ἔχειν L ‖ 17 τὸ μὲν οὖν K] καὶ τὸ μὲν L ‖ 19 περιβεβλημένη L ‖ 20 αὐτὴν K] αὐτὸν L ‖ 21—22 πρὸς τῇ ἑτέρᾳ—ἐκβολῇ scripsi] πρὸ τῆς ἑτέρας—ἐκβολῆς codd., cf. vers. 19 ‖ 22 ὀστεῖα K ‖ 23 ἠόνος L ‖ 24 ἀξίαν K

μαῖοι πεποίηνται. βάρεις τε ἀεὶ πολλαὶ ἐξεπίτηδες 10 2. annus belli (536/7)
ἐν τῷ λιμένι ὁρμίζονται, καὶ βόες οὐκ ὀλίγοι ἐν παρα-
σκευῇ ἀγχοτάτω ἑστᾶσιν. ἐπειδὰν οὖν οἱ ἔμποροι ταῖς 11
ναυσὶν ἐς τὸν λιμένα ἀφίκωνται, ἄραντες τὰ φορτία
ἐνθένδε καὶ ταῦτα ἐνθέμενοι ἐν ταῖς βάρεσι, πλέουσι
διὰ τοῦ Τιβέριδος ἐπὶ τὴν Ῥώμην, ἱστίοις μὲν ἢ
κώπαις ἥκιστα χρώμενοι, ἐπεὶ οὔτε ἀνέμῳ τινὶ ἐνταῦθα
οἷά τέ ἐστι τὰ πλοῖα ὠθεῖσθαι συχνά τε τοῦ ποταμοῦ
ἐπὶ πλεῖστον ἑλισσομένου καὶ οὐκ ἐκ τοῦ εὐθέος ἰόν-
τος, οὐδέ τι ἐνεργεῖν αἱ κῶπαι δύνανται, τῆς τοῦ
ὕδατος ῥύμης ἀπ' ἐναντίας αὐταῖς ἀεὶ φερομένης. βρό- 12
χους δὲ ἀπὸ τῶν βάρεων ἐς τῶν βοῶν τοὺς αὐχένας
ἀρτήσαντες ἕλκουσιν αὐτὰς ὥσπερ ἁμάξας ἄχρι ἐς
Ῥώμην. ἑτέρωθι δὲ τοῦ ποταμοῦ ἐκ πόλεως Ὀστίας 13
ἐς Ῥώμην ἰόντι ὑλώδης τε ἡ ὁδός ἐστι καὶ ἄλλως B 125
ἀπημελημένη καὶ οὐδὲ τῆς τοῦ Τιβέριδος ἠϊόνος ἐγγὺς,
ἅτε τῆς τῶν βάρεων ἀνολκῆς ἐνταῦθα οὐκ οὔσης.
ἀφύλακτον οὖν τὴν πρὸς τῷ λιμένι πόλιν εὑρόντες οἱ 14
Γότθοι αὐτήν τε αὐτοβοεὶ εἷλον καὶ Ῥωμαίων τῶν
ταύτῃ ᾠκημένων πολλοὺς ἔκτειναν, καὶ τὸν λιμένα ξὺν
αὐτῇ ἔσχον. χιλίους τε σφῶν ἐνταῦθα φρουροὺς κα- 15
ταστησάμενοι ἐς τὰ στρατόπεδα οἱ λοιποὶ ἀνεχώρησαν.
καὶ ἀπ' αὐτοῦ τοῖς πολιορκουμένοις τὰ ἐκ θαλάσσης 16
ἐσκομίζεσθαι ἀδύνατα ἦν, ὅτι μὴ διὰ τῆς Ὀστίας
πόνῳ τε, ὡς τὸ εἰκὸς, καὶ κινδύνῳ μεγάλῳ. οὐδὲ γὰρ 17
καταίρειν ἐνταῦθα Ῥωμαίων νῆες τὸ λοιπὸν εἶχον,
ἀλλ' ἐν τῷ Ἀνθίῳ ὡρμίζοντο, ἡμέρας ὁδῷ τῆς Ὀστίας

3 ἀγχιτάτω ἑστάσιν K ‖ 7 κώπαις K] κῶπες L ‖ 8 ὠθεῖσθαι] ἐθεῖσθαι L ‖ 9 ἐπὶ πλεῖστον K] om. L | εὐθέως L ‖ 13 αὐτὰς L] αὐτὰ K ‖ 14 ὀστείας K ‖ 16 τοῦ K] om. L | ἠόνος L ‖ 20 ἔκτεινον K ‖ 24 ὀστείας K ‖ 26 κατέρρειν L ‖ 27 Ἀντίῳ Kraš. | ὁρμίζοντο L | ὀστείας K

18 ἀπέχοντι. ἐνθένδε τε τὰ φορτία αἰρόμενοι ἐκόμιζον
P 377 μόλις. αἴτιον δὲ ἡ ὀλιγανθρωπία ἐγίνετο. Βελισάριος
γὰρ περὶ τῷ Ῥώμης περιβόλῳ δείσας τὸν λιμένα κρα-
19 τύνασθαι οὐδεμιᾷ φυλακῇ ἴσχυσεν. οἶμαι γὰρ ἂν εἰ
καὶ τριακόσιοι ἐνταῦθα ἐφύλασσον, οὔ ποτε τοὺς βαρ-
βάρους ἀποπειρᾶσθαι τοῦ χωρίου, ἐχυροῦ ἐς τὰ μά-
λιστα ὄντος.

κζ'. Ταῦτα μὲν οὖν, ἐπειδὴ τειχομαχοῦντες ἀπε-
κρούσθησαν, τρίτῃ ἡμέρᾳ οἱ Γότθοι ἔδρασαν. ἡμέραις
δὲ ὕστερον εἴκοσιν ἢ ὁ Πόρτος ἥ τε πόλις καὶ ὁ
λιμὴν ἑάλω, Μαρτῖνός τε καὶ Βαλεριανὸς ἧκον, ἑξακο-
σίους τε καὶ χιλίους στρατιώτας ἱππεῖς ἐπαγομένω.
2 καὶ αὐτῶν οἱ πλεῖστοι Οὖννοί τε ἦσαν καὶ Σκλαβηνοὶ
καὶ Ἄνται, οἳ ὑπὲρ ποταμὸν Ἴστρον οὐ μακρὰν τῆς
3 B126 ἐκείνῃ ὄχθης ἵδρυνται. Βελισάριος δὲ ἥσθη τε αὐτῶν
τῇ παρουσίᾳ καὶ πολεμητέα σφίσιν ἐπὶ τοὺς πολεμίους
4 εἶναι τὸ λοιπὸν ᾤετο. τῇ γοῦν ὑστεραίᾳ τῶν δορυ-
φόρων τῶν αὑτοῦ ἕνα, θυμοειδῆ τε καὶ δραστήριον
Τραϊανὸν ὄνομα, τῶν ὑπασπιστῶν διακοσίους ἱππέας
λαβόντα, ἐκέλευεν εὐθὺ τῶν βαρβάρων ἰέναι, καὶ ἐπει-
δὰν τῶν χαρακωμάτων ἐγγυτέρω ἵκωνται, ἀναβάντας
ἐπὶ λόφου ὑψηλοῦ ἡσυχάζειν, δείξας τι χωρίον αὐτῷ.
5 ἢν δὲ οἱ πολέμιοι ἐπ' αὐτοὺς ἴωσιν, ἐκ χειρὸς μὲν
τὴν μάχην οὐκ ἐᾶν γενέσθαι, οὐδὲ ξίφους ἢ δορατίου
τινὸς ἅπτεσθαι, χρῆσθαι δὲ μόνοις τοξεύμασιν, ἡνίκα
τέ οἱ τὴν φαρέτραν οὐδὲν ἐντὸς ἔχουσαν ἴδῃ, φεύγειν

1 ἐνθένδέ τε K, ἔνθεν δὲ L ‖ 2 ἐγένετο L ‖ 4 φυλακῇ K] μηχανῇ L ‖ 6 ἀποπειράσασθαι Kraš. | τοῦ L] καὶ τοῦ K | ἐς K] ὡς L ‖ 10 ἢ L] om. K ‖ 11 ἧκων L ‖ 12 ἐπαγομένω K] ἐπαγόμενοι L ‖ 13 σκλαβινοὶ K ‖ 17 εἶναι K] om. L ‖ 18 αὑτοῦ Kraš.] αὐτοῦ codd. ‖ 19 τραινὸν L | ἱππασπιστῶν K ‖ 21 ἥκωνται K ‖ 25 τινὸς] νὸς L ‖ 26 ἴδῃ Hoesch.] ἴδοιεν K, ἴδει L

2. annus belli (536/7)

τε κατὰ κράτος οὐδὲν αἰδεσθέντα καὶ ἐς τὸν περί-
βολον ἀναχωρεῖν δρόμῳ. ταῦτα ἐπιστείλας, τῶν τε 6
τοξευμάτων τὰς μηχανὰς καὶ τοὺς ἀμφὶ ταύταις τεχνί-
τας ἐν παρασκευῇ εἶχε. Τραϊανὸς δὲ ξὺν τοῖς διακο-
σίοις ἐκ πύλης Σαλαρίας ᾔει ἐπὶ τὸ τῶν πολεμίων
στρατόπεδον. καὶ οἱ μέν, καταπεπληγμένοι τῷ αἰφνι- 7
δίῳ, ἐβοήθουν ἐκ τῶν χαρακωμάτων, ὡς ἑκάστῳ ἐκ
τῶν δυνατῶν ἐσκευάσθαι τετύχηκεν. οἱ δὲ ἀμφὶ 8
Τραϊανὸν ἀναβάντες ἐπὶ τοῦ λόφου, ὅνπερ αὐτοῖς Βε-
λισάριος ἔδειξεν, ἐνθένδε τοὺς βαρβάρους ἠμύνοντο
βάλλοντες. καὶ αὐτῶν τοὺς ἀτράκτους ἅτε ἐς πολὺν 9
ἐμπίπτοντας ὅμιλον ἀνθρώπου ἢ ἵππου ἐπὶ πλεῖστον
ἐπιτυγχάνειν ξυνέβαινεν. ἐπεὶ δὲ ἅπαντα σφᾶς τὰ βέλη
ἤδη ἐπελελοίπει, οἵδε κατὰ τάχος ὀπίσω ἀπήλαυνον,
διώκοντές τε οἱ Γότθοι ἐνέκειντο. ὡς δὲ τοῦ περι- 10
βόλου ἐγγυτέρω ἵκοντο, τά τε ἐκ τῶν μηχανῶν τοξεύ- B 127
ματα οἱ τεχνῖται ἐνήργουν, καὶ τῆς διώξεως οἱ βάρβαροι
κατωρρωδηκότες ἀπέσχοντο. λέγονται δὲ Γότθοι οὐχ 11
ἧσσον ἢ χίλιοι ἐν τῷ ἔργῳ τούτῳ ἀποθανεῖν. ἡμέ-
ραις δὲ ὀλίγαις ὕστερον Βελισάριος Μουνδίλαν τῶν P 378
δορυφόρων τῶν αὐτοῦ ἕτερον, καὶ Διογένην, διαφερόν-
τως ἀγαθοὺς τὰ πολέμια, ξὺν ὑπασπισταῖς τριακοσίοις
στείλας, ταὐτὸ ποιεῖν τοῖς προτέροις ἐκέλευε. καὶ οἱ
μὲν κατὰ ταῦτα ἐποίουν. ὑπαντιασάντων δὲ τῶν πο- 12

---

1 οὐδὲν K] μηδὲν L ‖ 3 ταύταις K] ταύτῃ L ‖ 4 τραινὸς L ‖ 5 ἐπὶ K] ἐς L ‖ 7—8 ἐκ τῶν—ἐσκευάσθαι K] αὐτῶν δυνατὰ εἴη ευάσθαι L ‖ 8 δὲ] δ' L ‖ 9 τραινὸν L | ὅνπερ K] ὃν L ‖ 13 ἅπανταὄ K ‖ 14 οἵδε Christ] οἱ δὲ codd. ‖ 15 τε K] om. L ‖ 16 ἤκοντο K ‖ 17 τεχνίται codd. ‖ 19 τούτῳ L] om. K ‖ 19—20 ὀλίγαις δὲ ἡμέραις L ‖ 20 ὕστερον K] om. L ‖ 20—21 τῶν δορ.—ἕτερον] τὸν δορυφόρον τὸ αὐτοῦ ἑταῖρον L ‖ 21 αὑτοῦ Kraš.] αὐτοῦ codd. ‖ 23 οἱ K, L pr. m. corr.] ἡ L pr. m. ‖ 24 ταυτὰ L | δὲ K] δὲ καὶ L

*λεμίων ξυνηνέχθη αὐτῶν οὐχ ἥσσους, εἰ μὴ καὶ πλείους,
ἢ ἐν τῷ προτέρῳ ἔργῳ τρόπῳ τῷ αὐτῷ ἀπολωλέναι.*
13 *πέμψας δὲ καὶ τρίτον ξὺν ἱππεῦσι τριακοσίοις Ὀΐλαν
τὸν δορυφόρον, ἐφ' ᾧ τὰ ὅμοια τοὺς πολεμίους ἐργά-*
14 *σονται, ταὐτὰ ἔδρασε. τρεῖς τε, καθάπερ μοι ἐρρήθη,
ἐπεκδρομὰς ποιησάμενος τῶν ἐναντίων ἀμφὶ τετρα-
κισχιλίους διέφθειρεν.*

15 *Οὐίττιγις δὲ (οὐ γὰρ αὐτὸν εἰσῄει τὸ διαλλάσσον
ἐν τοῖς στρατοπέδοις τῆς τε ὁπλίσεως καὶ τῆς ἐς τὰ
πολέμια ἔργα μελέτης) ῥᾷστα καὶ αὐτὸς ᾤετο τὰ ἀνή-
κεστα τοὺς πολεμίους ἐργάσασθαι, ἤν γε στρατῷ ὀλίγῳ*
16 *ἐπ' αὐτοὺς τὴν ἔφοδον ποιοίη. ἔπεμψεν οὖν ἱππεῖς
πεντακοσίους, ἄγχιστά τε τοῦ περιβόλου ἰέναι κελεύ-
σας, καὶ ὅσα πρὸς ὀλίγων πολλάκις πολεμίων πεπόν-
θασι, ταῦτα δὴ ἐς ξύμπασαν τὴν ἐκείνων στρατιὰν*
17 *ἐπιδείξασθαι. καὶ οἱ μὲν ἐν χωρίῳ ὑψηλῷ γενόμενοι
τῆς πόλεως οὐ μακρὰν ἄποθεν, ἀλλ' ὅσον ἔξω βελῶν,*
18 B128 *ἵσταντο. Βελισάριος δὲ ἄνδρας τε ἀπολέξας χιλίους
καὶ Βέσσαν αὐτοῖς ἄρχοντα ἐπιστήσας ὁμόσε χωρεῖν*
19 *ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἐπέστελλεν. οἱ δὲ κύκλωσίν τε
τῶν βαρβάρων ποιησάμενοι καὶ κατὰ νώτου ἀεὶ βάλ-
λοντες κτείνουσί τε συχνοὺς καὶ τοὺς λοιποὺς βιασά-*
20 *μενοι κατελθεῖν ἐς τὸ πεδίον ἠνάγκασαν. ἔνθα δὴ
τῆς μάχης οὐκ ἐξ ἀντιπάλου τῆς δυνάμεως ἐκ χειρὸς
γενομένης, τῶν Γότθων οἱ μὲν πολλοὶ διεφθάρησαν,
ὀλίγοι δέ τινες μόλις διαφυγόντες εἰς τὸ σφέτερον*
21 *στρατόπεδον ἀνεχώρησαν. οὓς δὴ ὁ Οὐίττιγις ἅτε*

3—4 *ὀΐλαν τὸν L*] *ὀΐλαντὸν K*, videtur esse nomen Germanicum et scribendum *Οὐίλαν* ‖ 4 *τοῖς πολεμίοις L* ‖ 4—5 *ἐργάσωνται K* ‖ 5 *ταὐτὰ* Christ] *ταῦτα* codd. ‖ 6 *ἐκδρομὰς L* ‖ 8 *οὐίτιγις L* | *ἐσήει L* | *διαλάσσον L* ‖ 13 *τε τοῦ L*] om. *K* ‖ 18 *χιλίυς L* ‖ 21 *νότου L* ‖ 23 *εἰς L* ‖ 26 *ἐς L* ‖ 27 *ὁ K*] om. *L* | *οὐίτιγις L*

τῷ ἀνάνδρῳ ἡσσημένους ἐκάκιζε, καὶ τὸ πάθος ἑτέροις 2. annus belli
τισὶν ἀνασώσασθαι οὐκ ἐς μακρὰν ὑποσχόμενος, ἐν (536/7)
μὲν τῷ παρόντι ἡσύχαζε, τρισὶ δὲ ὕστερον ἡμέραις
ἐκ πάντων τῶν χαρακωμάτων ἄνδρας ἀπολεξάμενος
πεντακοσίους ἔργα ἐς τοὺς πολεμίους ἐκέλευεν ἐπι-
δείξασθαι ἀρετῆς ἄξια. οὓς ἐπειδὴ Βελισάριος ἐγγυ- 22
τέρω ἥκοντας εἶδε, πεντακοσίους τε καὶ χιλίους καὶ
ἄρχοντας Μαρτῖνόν τε καὶ Βαλεριανὸν ἐπ' αὐτοὺς
ἔστελλεν. ἱππομαχίας τε ἐκ τοῦ εὐθέος γεγενημένης, 23
τῷ πλήθει Ῥωμαῖοι παρὰ πολὺ ὑπεραίροντες τῶν πο-
λεμίων, τρέπουσί τε αὐτοὺς οὐδενὶ πόνῳ καὶ σχεδόν
τι ἅπαντας διαφθείρουσι.

Καὶ τοῖς μὲν πολεμίοις δεινόν τε καὶ τύχης ἐναν- 24
τίωμα παντάπασιν ἐδόκει εἶναι, εἰ πολλοί τε ὄντες
πρὸς ὀλίγων πολεμίων ἐπιόντων σφίσιν ἡσσῶνται καὶ
κατ' ὀλίγους αὖθις ἰόντες ἐπ' αὐτοὺς διαφθείρονται.
Βελισάριον δὲ δημοσίᾳ μὲν τῆς ξυνέσεως Ῥωμαῖοι 25
ἐπῄνουν, ἐν θαύματι αὐτὴν, ὡς τὸ εἰκὸς, μεγάλῳ P 379
ποιούμενοι, ἰδίᾳ δὲ αὐτὸν ἠρώτων οἱ ἐπιτήδειοι ὅτῳ
ποτὲ τεκμαιρόμενος ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ᾗ τοὺς πολεμίους B 129
οὕτως ἡσσημένος διέφυγεν, εὔελπις ἐγεγόνει τῷ πο-
λέμῳ κατὰ κράτος αὐτῶν περιέσεσθαι. καὶ αὐτὸς ἔλεγεν 26
ὡς αὐτοῖς κατ' ἀρχὰς ξὺν ὀλίγοις τισὶν ἐς χεῖρας
ἐλθὼν κατενόησεν ὅτι ποτὲ τὸ διαφέρον ἐν ἑκατέρᾳ
στρατιᾷ εἴη, ὥστε ἢν κατὰ λόγον τῆς δυνάμεως τὰς
ξυμβολὰς ποιοίη, οὐδὲν ἂν τῇ σφετέρᾳ ὀλιγανθρωπίᾳ
τὸ τῶν πολεμίων λυμήνασθαι πλῆθος. διαφέρειν δὲ, 27

---

1 τοῦ πάθους *K* ‖ 2 ἀνασώσεσθαι Herw. ‖ 9 εὐθέως *K* ‖ 18 αὐτὴν *K*] αὐτὸν *L* ‖ 21 ἡσσημένος *L*] ἡσσημένως *K* | ἐγεγεγόνει *L* ‖ 23 αὐτοῖς *K*] αὐτὸς *L* ‖ 25 ἢν *K*] εἰ *L* ‖ 26 τῆς σφετέρας ὀλιγανθρωπίας *K* ‖ 27 διαφέρειν δὲ scripsi] διαφέρειν μὲν *K*, καὶ διαφέρειν μὲν *L*

ὅτι Ῥωμαῖοι μὲν σχεδόν τι ἅπαντες καὶ οἱ ξύμμαχοι
Οὖννοι ἱπποτοξόται εἰσὶν ἀγαθοὶ, Γότθων δὲ τὸ ἔργον
τοῦτο οὐδενὶ ἤσκηται, ἀλλ' οἱ μὲν ἱππεῖς αὐτοῖς μόνοις
δορατίοις τε καὶ ξίφεσιν εἰώθασι χρῆσθαι, οἱ δὲ το-
ξόται, πεζοί τε ὄντες καὶ πρὸς τῶν ὁπλιτῶν καλυπτό-
28 μενοι, ἐς μάχην καθίστανται. οἵ τε οὖν ἱππεῖς, ἢν
μὴ ἐκ χειρὸς ἡ ξυμβολὴ εἴη, οὐκ ἔχοντες καθ' ὅ τι
ἀμυνοῦνται πρὸς τῶν ἐναντίων τοξεύμασι χρωμένων,
εὐπετῶς ἂν βαλλόμενοι διαφθείρονται, καὶ οἱ πεζοὶ
κατ' ἀνδρῶν ἱππέων ἐπεκδρομὰς ποιεῖσθαι οὐκ ἄν
29 ποτε ἱκανοὶ εἶεν. διὰ ταῦτα μὲν Βελισάριος ἰσχυρίζετο
τοὺς βαρβάρους ἐν ταύταις δὴ ταῖς ξυμβολαῖς πρὸς
Ῥωμαίων ἡσσῆσθαι. Γότθοι δὲ τῶν σφίσι ξυμβεβη-
κότων τὸ παράλογον ἐν νῷ ἔχοντες οὔτε κατ' ὀλίγους
τὸ λοιπὸν ἐπὶ τὸν Ῥώμης περίβολον ἐχώρουν οὔτε
τοὺς πολεμίους ἐνοχλοῦντας ἐδίωκον, πλήν γε δὴ ὅσον
ἐκ τῶν χαρακωμάτων ἀπώσασθαι.

κη'. Ὕστερον δὲ Ῥωμαῖοι μὲν ἅπαντες, ἐπαρθέντες
τοῖς φθάσασιν εὐτυχήμασι, παντί τε τῷ Γότθων στρα-
B 130 τεύματι ὤργων διὰ μάχης ἰέναι καὶ πολεμητέα εἶναι
2 ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς σφίσιν ᾤοντο. Βελισάριος δὲ, πάμ-
πολυ ἔτι εἶναι τὸ διαφέρον ἐν ἀμφοτέροις οἰόμενος,
ὤκνει τε ἀεὶ τῷ παντὶ διακινδυνεύειν στρατεύματι καὶ
τὰς ἐπεκδρομὰς ἐσπούδαζέ τε ἔτι μᾶλλον καὶ ἐπενόει
3 ἐπὶ τοὺς πολεμίους. ἐπεὶ δὲ κακιζόμενος πρός τε τοῦ
στρατοῦ καὶ Ῥωμαίων τῶν ἄλλων ἀπεῖπε, παντὶ μὲν
τῷ στρατῷ μάχεσθαι ἤθελε, τὴν δὲ ξυμβολὴν ἐξ ἐπι-

1 μὲν K] om. L ‖ 2 ἱπποτόξαι L | γότθω K ‖ 5 πρὸς] πρὸ K ‖ 6 τε K] om. L ‖ 7 μὴ K] μὲν L ‖ 9 ἂν K] om. L | διαφθείρωνται K ‖ 11 διὰ ταῦτα] δια ταῦ L ‖ 20 ὤργουν L ‖ 21 σφίσι L ‖ 26 τῶν ἄλλων ῥωμαίων L

δρομῆς οὐδέν τι ἧσσον ποιήσασθαι. πολλάκις τε ἀπε- 4 2. annus belli
κρούσθη ἐς τοῦτο ὁρμήσας, καὶ τὴν ἔφοδον ἐς τὴν (536/7)
ὑστεραίαν ἀποθέσθαι ἠνάγκαστο, ἐπεὶ προγνόντας τὰ P 380
ἐσόμενα πρὸς τῶν αὐτομόλων τοὺς πολεμίους ἐν παρα-
σκευῇ παρὰ δόξαν εὗρε. διὸ δὴ καὶ ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς 5
διαμαχήσασθαι τὸ λοιπὸν ἤθελε, καὶ οἱ βάρβαροι ἄσμε-
νοι ἐς τὴν μάχην καθίσταντο. καὶ ἐπεὶ ἀμφοτέροις
τὰ ἐς τὴν ξυμβολὴν ὡς ἄριστα ἤσκητο, Βελισάριος
μὲν ἀγείρας τὸ στράτευμα ὅλον τοιάδε παρεκελεύσατο
„Οὐ μαλακίαν τινὰ καταγνοὺς ὑμῶν, ἄνδρες συστρα- 6
„τιῶται, οὐδὲ τῶν πολεμίων κατορρωδήσας τὴν δύ-
„ναμιν τὴν πρὸς αὐτοὺς συμβολὴν ὤκνουν, ἀλλ' ἐπεὶ
„τὸν πόλεμον ἡμῖν ἐξ ἐπιδρομῆς διαφέρουσιν εὖ καθει-
„στήκει τὰ πράγματα, διασώσασθαι ᾤμην δεῖν ἐς ἀεὶ
„τὴν τῆς εὐπραξίας αἰτίαν. οἷς γὰρ κατὰ νοῦν τὰ 7
„παρόντα χωρεῖ, ἐφ' ἕτερον μεταβάλλεσθαι ἀξύμφορον
„οἶμαι. ὁρῶν μέντοι ἐς τόνδε ὑμᾶς προθυμουμένους
„τὸν κίνδυνον, εὔελπίς τέ εἰμι καὶ οὔποτε ὑμῶν τῇ
„ὁρμῇ ἐμποδὼν στήσομαι. οἶδα γὰρ ὡς τὸ πλεῖστον 8 B131
„ἀεὶ τῆς ἐν τοῖς πολέμοις ῥοπῆς ἡ τῶν μαχομένων
„κεκλήρωται γνώμη καὶ τὰ πολλὰ τῇ τούτων προθυμίᾳ
„κατορθοῦσθαι φιλεῖ. ὡς μὲν οὖν ὀλίγοι μετὰ τῆς 9
„ἀρετῆς τεταγμένοι πλήθους περιεῖναι οἷοί τέ εἰσι τῶν
„ἐναντίων ἐξεπίσταται ὑμῶν ἕκαστος, οὐκ ἀκοῇ λαβὼν,
„ἀλλ' ἐς πεῖραν ἀγῶνος τὴν καθ' ἡμέραν ἥκων. ὅπως δὲ 10
„μὴ καταισχύνητε μήτε τὴν προτέραν τῶν ἐμῶν στρατη-
„γημάτων δόξαν μήτε τὴν ἐκ τῆσδε ὑμῶν τῆς προθυ-

3 ἐπεὶ *K*] ἐπεὶ οὖν *L* ‖ 10—11 συστρατιῶται *K*] στρατιῶται *L* ‖ 11 κατωρρωδήσας *L* ‖ 12 ξυμβολὴν *L* ‖ 16 ἐφ' ἕτερον *K*] ὑφ' ἑτέρων *L* | μεταβαλλέσθαι *L* ‖ 19 ἐμποδὼν στήσομαι *K*] ἐμποδῶν ἔσομαι *L* ‖ 20 πολεμίοις *K* ‖ 25 ἀγῶνος *L*] ἀγωνία *K* ‖ 26—27 μήτε—μήτε] μηδὲ—μηδὲ codd.

11 „μίας ἐλπίδα, ἐφ' ὑμῖν κείσεται. πάντα γὰρ ὅσα ἡμῖν
„ἐν τῷδε τῷ πολέμῳ πεπρᾶχθαι ξυμβαίνει πρὸς τὴν
„ἀπόβασιν κρίνεσθαι τῆς παρούσης ἡμέρας ἀνάγκη.
12 „ὁρῶ δὲ καὶ τὸν παρόντα καιρὸν ἡμῖν ξυλλαμβάνοντα,
„ὃς ἡμῖν δεδουλωμένου τοῖς φθάσασι τοῦ τῶν πολε-
„μίων φρονήματος ῥᾴδιον, ὡς τὸ εἰκὸς, τὴν ἐκείνων
13 „ἐπικράτησιν θήσεται. τῶν γὰρ πολλάκις ἠτυχηκότων
„ἥκιστα ἀνδραγαθίζεσθαι φιλοῦσιν αἱ γνῶμαι. ἵππου
„δὲ ἢ τόξου ἢ ἄλλου ὁτουοῦν ὅπλου ὑμῶν φειδέσθω
14 „μηδείς. ἐγὼ γὰρ ὑμῖν ἐν τῷ παραυτίκα ὑπὲρ πάντων
„ἕτερα τῶν κατὰ τὴν μάχην διαφθειρομένων ἀνθυπ-
15 „ουργήσω." Βελισάριος μὲν τοσαῦτα παρακελευσά-
μενος ἐξῆγε τὸ στράτευμα διά τε πυλίδος Πιγκιανῆς
καὶ Σαλαρίας πύλης, ὀλίγους δέ τινας διὰ πύλης
16 Αὐρηλίας ἐς Νέρωνος πεδίον ἐκέλευεν ἰέναι. οἷς δὴ
Βαλεντῖνον ἐπέστησε καταλόγου ἱππικοῦ ἄρχοντα, καὶ
αὐτῷ ἐπέστελλε μάχης μὲν μηδεμιᾶς ἄρχειν, μηδὲ τοῦ
στρατοπέδου τῶν ἐναντίων ἐγγυτέρω ἰέναι, δόκησιν
δὲ παρέχειν ἀεὶ τοῦ αὐτίκα προσβάλλειν, ὅπως μὴ
B 132 τῶν ἐνταῦθα πολεμίων τινὲς τὴν ἐκείνῃ γέφυραν δια-
βαίνοντες ἐπιβοηθεῖν τοῖς ἐκ τῶν ἄλλων χαρακωμάτων
17 οἷοί τε ὦσι. πολλῶν γὰρ ὄντων, ὥσπερ μοι προδεδή-
λωται, τῶν ἐν Νέρωνος πεδίῳ στρατοπεδευομένων
βαρβάρων ἱκανόν οἱ ἐφαίνετο τούτους δὴ ἅπαντας οὐ
μεταλαχόντας τῆς ξυμβολῆς ἀπὸ τοῦ ἄλλου στρατοῦ
18 κεχωρίσθαι. καὶ ἐπειδὴ Ῥωμαίων τοῦ δήμου ἐθελού-
σιοί τινες ὅπλα ἀνελόμενοι εἵποντο, ἐς μὲν τὴν ξυμ-

22 cf. 98, 15. 73, 7

2 πεπράχθαι codd. ‖ 9 οὐτονοῦν L ‖ 13 πιγγιανῆς codd. ‖ 15 αὐρι-λίας K ‖ 19 προσβαλεῖν Herw. ‖ 21 ἐπιβοηθεῖεν K ‖ 24 δὴ K] om. L ‖ 25 ξυμβουλῆς K ‖ 26 κεχωρίσται L ‖ 27—137, 1 ξυμβουλὴν K

βολὴν αὐτοὺς ξυντετάχθαι σφίσιν οὐκ εἴασε, δείσας 2. annus belli (536/7)
μὴ ἐν τῷ ἀγῶνι γενόμενοι κατορρωδήσωσί τε τὸν κίν- P 381
δυνον καὶ τὸ στράτευμα ξυνταράξωσιν ὅλον, βάναυσοί
τε ἄνδρες καὶ πολέμου ἀμελέτητοι παντάπασιν ὄντες.
ἐκτὸς δὲ πυλῶν Παγκρατιανῶν, αἳ ὑπὲρ Τίβεριν πο- 19
ταμόν εἰσι, φάλαγγα ποιησαμένους ἡσυχάζειν ἐκέλευεν,
ἕως αὐτὸς σημήνῃ, λογισάμενος, ὅπερ ἐγένετο, ὡς,
εἴπερ αὐτούς τε καὶ τοὺς ἀμφὶ Βαλεντῖνον ἴδωσιν οἱ
ἐν Νέρωνος πεδίῳ πολέμιοι, οὔ ποτε θαρσήσουσι τὸ
σφέτερον ἀπολιπόντες χαράκωμα ἐπὶ σφᾶς ξὺν τῷ
ἄλλῳ στρατῷ ἐς μάχην ἰέναι. ἕρμαιον δὲ καὶ λόγου 20
πολλοῦ ἄξιον εἶναι ἄνδρας τοσούτους τὸ πλῆθος τοῦ
τῶν ἐναντίων στρατοπέδου ἀποκεκρίσθαι.

Οὕτως μὲν οὖν ἱππομαχίαν μόνον ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ 21
ποιήσασθαι ἤθελεν, καὶ τῶν ἄλλων πεζῶν οἱ πλεῖστοι
ἤδη μένειν ἐν τοῖς καθεστῶσιν οὐκ ἀξιοῦντες, ἵππους
τε τῶν πολεμίων ληϊσάμενοι καὶ τοῦ ἱππεύειν οὐκ
ἀμελέτητοι γεγενημένοι, ἱππόται ἦσαν. τοὺς δὲ πεζούς, 22
ὀλίγους τε ὄντας καὶ οὔτε φάλαγγα ἔχοντας λόγου B 133
ἀξίαν ποιήσασθαι οὔτε τοῖς βαρβάροις θαρσήσαντάς
πω ἐς χεῖρας ἰέναι, ἀλλ' ἐς φυγὴν ἀεὶ ἐν τῇ πρώτῃ
ὁρμῇ καθισταμένους, οὐκ ἀσφαλὲς ἐνόμιζεν εἶναι ἄπο-
θεν τοῦ περιβόλου παρατάσσεσθαι, ἀλλ' αὐτοῦ ἄγχιστα
τῆς τάφρου ἐν τάξει μένειν, ὅπως, εἴ γε σφῶν τοὺς
ἱππέας τρέπεσθαι ξυμβαίνοι, δέχεσθαί τε οἷοί τε ὦσι
τοὺς φεύγοντας καὶ ξὺν αὐτοῖς ἅτε ἀκμῆτες τοὺς ἐναν-
τίους ἀμύνεσθαι. Πριγκίπιος δέ τις ἐν τοῖς αὐτοῦ 23

---

2 κατωρρωδήσωσί L ‖ 3 ξυνταράξουσιν K | βάναυσοί K, L rec. m. corr.] βάναυσί L pr. m. ‖ 6 φάλαγκα L ‖ 7 ὅπερ K] ὥσπερ L ‖ 8 ἀμφὶ] ἀφὶ L ‖ 25 ξυμβαίνει K ‖ 27 Πριγκίπιος Maltr.] πριγγίπιος codd.

δορυφόροις, ἀνὴρ δόκιμος, Πισίδης γένος, καὶ Ταρ-
μοῦτος Ἴσαυρος, Ἔννου τοῦ Ἰσαύρων ἀρχηγοῦ ἀδελφὸς,
24 *Βελισαρίῳ ἐς ὄψιν ἐλθόντες ἔλεξαν τοιάδε „Στρατηγῶν*
„ἄριστε, μήτε τὸ στράτευμά σοι, ὀλίγον τε ὂν καὶ
„πρὸς μυριάδας βαρβάρων πολλὰς μαχησόμενον, ἀπο-
„τέμνεσθαι ἄξιον τῆς πεζῶν φάλαγγος, μήτε χρῆναι
„τὸ Ῥωμαίων πεζικὸν ὑβρίζεσθαι οἵου, δι' οὗ τὴν
„ἀρχὴν τοῖς πάλαι Ῥωμαίοις ἐς τόδε μεγέθους κεχω-
25 *„ρηκέναι ἀκούομεν. εἰ γάρ τι οὐκ ἀξιόλογον αὐτοῖς*
„ἐν τῷδε τῷ πολέμῳ εἰργάσθαι ξυμβαίνει, οὐ τῆς τῶν
„στρατιωτῶν κακίας τεκμήριον τοῦτο, ἀλλ' οἱ τῶν
„πεζῶν ἄρχοντες τὴν αἰτίαν φέρεσθαι δίκαιοι, ἵπποις
„μὲν ἐν τῇ παρατάξει μόνοι ὀχούμενοι, κοινὴν δὲ
„ἡγεῖσθαι οὐκ ἀξιοῦντες τὴν τοῦ πολέμου τύχην, ἀλλὰ
„φυγῇ αὐτῶν μόνος ἕκαστος καὶ πρὸ τῆς ἀγωνίας τὰ
26 *„πολλὰ χρώμενοι. σὺ δὲ πάντας μὲν τοὺς πεζῶν*
„ἄρχοντας, ἱππέας ⟨γὰρ⟩ ὁρᾷς γεγενημένους ἥκιστά
„τε ξυντάττεσθαι τοῖς σφῶν ὑπηκόοις ἐθέλοντας, ξὺν
„τῷ ἄλλῳ τῶν ἱππέων στρατεύματι ἔχων ἐς τὴν ξυμ-
B 134 *„βολὴν τήνδε καθίστασο, ἡμᾶς δὲ τοῖς πεζοῖς ἐς*
27 *„τὴν παράταξιν ἡγεῖσθαι ξυγχώρει. πεζοὶ γὰρ καὶ*
„ἡμεῖς τὸ τῶν βαρβάρων πλῆθος ξὺν αὐτοῖς οἴσομεν,
„ἐλπίδα ἔχοντες ὅσα ἂν ὁ θεὸς διδῷ τοὺς πολεμίους
28 P 382 *„ἐργάσασθαι.“ ταῦτα ἀκούσας Βελισάριος κατ' ἀρχὰς*

---

23 cf. I 242, 17

---

1 *γένος K*] *τὸ γένος L* ‖ 4—6 *μήτε—μήτε*] *μηδὲ—μηδὲ* codd. ‖ 15 *αὐτῶν μόνος ἕκαστος* scripsi] *αὐτῷ μόνῳ K*, *αὐτῶν μόνῃ ἕκαστος L*, *αὐτοὶ μόνοι* Kraš. ‖ 15—16 *τὰ πολλὰ K*] *πολλῇ L* ‖ 16 *τοὺς*] *τῶν L* ‖ 17 *ἱππέας ⟨γὰρ⟩* scripsi] *ἱππέας* codd., *οὓς γε δὴ ἱππέας* Comparetti ‖ 18 *ξὺν K*] *οὓς γε δὴ ξὺν L* ‖ 20 *δὲ K*] *δὲ δὴ L* ‖ 21 *τὴν K*] om. *L* ‖ 23 *διδοῖ L*

μὲν οὐ ξυνεχώρησεν. αὐτὼ γὰρ ἄνδρε μαχίμω ἐς 2. annus belli
ἄγαν ὄντε ὑπερηγάπα καὶ πεζοὺς ὀλίγους διακινδυ- (536/7)
νεύειν οὐκ ἤθελε. τέλος δὲ τῇ τῶν ἀνδρῶν προθυμίᾳ 29
βιαζόμενος ὀλίγους μέν τινας ἔς τε τὰς πύλας καὶ
ἄνω ἐς τὰς ἐπάλξεις ξὺν Ῥωμαίων τῷ δήμῳ ἀμφὶ τὰς
μηχανὰς εἴασε, τοῖς δὲ ἄλλοις Πριγκίπιόν τε καὶ Ταρ-
μοῦτον ἐπιστήσας ὄπισθεν αὐτοὺς ἵστασθαι ἐν τάξει
ἐκέλευεν, ὅπως αὐτοί τε μὴ τὸν κίνδυνον κατορρωδή-
σαντες τὸ ἄλλο στράτευμα ξυνταράξωσι, καὶ τῶν
ἱππέων ἤν τίς ποτε μοῖρα τρέποιτο, μὴ ὡς ἀπωτάτω
χωρήσαιεν, ἀλλ' ἐς τοὺς πεζοὺς καταφεύγοντες τοὺς
διώκοντας οἷοί τε ὦσι ξὺν ἐκείνοις ἀμύνεσθαι.

κθ'. Ῥωμαίοις μὲν τὰ ἐς τὴν ξυμβολὴν παρε-
σκεύαστο ὧδε. Οὐίττιγις δὲ Γότθους ἐξώπλισεν ἅπαν-
τας, οὐδένα ἐν τοῖς χαρακώμασιν, ὅτι μὴ τοὺς ἀπο-
μάχους, ἀπολιπών. καὶ τοὺς μὲν ἀμφὶ Μαρκίαν ἐν 2
Νέρωνος πεδίῳ μένειν ἐκέλευε, φυλακῆς τε τῆς ἐν
γεφύρᾳ ἐπιμελεῖσθαι, ὅπως δὴ μὴ ἐνθένδε οἱ πολέμιοι
ἐπὶ σφᾶς ἴωσιν· αὐτὸς δὲ τὸ ἄλλο στράτευμα ξυγκα-
λέσας ἔλεξε τοιάδε „Ἴσως ἂν ὑμῶν τισι περὶ τῇ ἀρχῇ 3
„δεδιέναι δοκοίην καὶ ἀπ' αὐτοῦ τήν τε ἄλλην ἐς
„ὑμᾶς φιλοφροσύνην ἐνδείξασθαι καὶ τανῦν ὑπὲρ
„εὐτολμίας ὑμῖν ἐπαγωγὰ φθέγγεσθαι. καὶ τοῦτο οὐκ 4
„ἄπο τοῦ ἀνθρωπείου τρόπου λογίζονται. εἰώθασι B 135
„γὰρ ἀμαθεῖς ἄνθρωποι, ὧν μὲν ἂν δέοιντο, πρᾳότητι
„ἐς αὐτοὺς χρῆσθαι, κἂν πολλῷ τῷ διαλλάσσοντι κατα-

---

1 ξυνεχώρησεν αὐτὸ ἄνδρε μαχίμω ἐς *K*, ξυνεχώρησεν. αὐτὼ γὰρ ἀνδριμάχω ἐς *L* ‖ 2 πεζοῖς ὀλίγους *K* ‖ 6 πριγγίπιόν codd. ‖ 8—9 κατωρρωδήσαντες *L* ‖ 10 ὡς μὴ *L* ‖ 11 χωρήσαιεν scripsi] χωρήσειεν codd., χωρήσοιεν Kraš. ‖ 13 ξυμβουλὴν *K* ‖ 20 τὴν ἀρχὴν *L* ‖ 22 ἡμᾶς *L* ‖ 23 ὑπεράγωγα *K* ‖ 24 ἄπο Wahler] ἀπὸ codd. | ἀνθρωπίου *K*

„δεέστεροι τύχωσιν ὄντες, ἐς δὲ τοὺς ἄλλους δυσπρόσ-
5 „οδοι εἶναι, ὧν τῆς ὑπουργίας οὐ χρήζουσιν. ἐμοὶ
„μέντοι οὔτε βίου καταστροφῆς οὔτε ἀρχῆς στερήσεως
„μέλει. εὐξαίμην γὰρ ἂν καὶ τὴν πορφυρίδα ταύτην
„ἀποδύσασθαι τήμερον, εἰ Γότθος ἀνὴρ αὐτὴν ἐνδι-
6 „δύσκεσθαι μέλλοι. καὶ τὸ Θευδάτου πέρας ὄλβιον ἐν
„τοῖς μάλιστα γεγενῆσθαι νενόμικα, ᾧ γε ταῖς τῶν
„ὁμοφύλων χερσὶ τήν τε ἀρχὴν ἀφεῖναι καὶ τὴν ψυχὴν
7 „ἅμα τετύχηκε. συμφορὰ γὰρ ἰδίᾳ προσπίπτουσα μὴ
„συμφθειρομένου τοῦ γένους τοῖς γε οὐκ ἀνοήτοις
8 „παραψυχῆς οὐκ ἐστέρηται. ἐννοοῦντά με δὲ τό τε
„Βανδίλων πάθος καὶ τὸ τοῦ Γελίμερος τέλος οὐδὲν
„εἰσέρχεται μέτριον, ἀλλὰ Γότθους μὲν ὁρᾶν μοι δοκῶ
„ξὺν τοῖς παισὶ δεδουλωμένους, γυναῖκας δὲ ὑμετέρας
P 383 „ἀνδράσιν ἐχθίστοις τὰ πάντων αἴσχιστα ὑπηρετούσας,
„ἐμαυτὸν δὲ ἀγόμενον καὶ τὴν τῆς Θευδερίχου θυγα-
„τρὸς παῖδα ὅπη ποτὲ τοὺς νῦν πολεμίους ἀρέσκει·
„ταῦτα βουλοίμην ἂν καὶ ὑμᾶς ὅπως μὴ προσπέσωσι
9 „δείσαντας ἐς μάχην τήνδε καθίστασθαι. οὕτω γὰρ
„ἂν ἐν τῷ τῆς ξυμβολῆς χωρίῳ τὴν τοῦ βίου κατα-
„στροφὴν περὶ πλείονος τῆς μετὰ τὴν ἧτταν σωτηρίας
„ποιήσαισθε. ἑνὶ γὰρ μόνῳ κακοτυχεῖν ἄνδρες γενναῖοι
10 „τῷ τῶν πολεμίων ἐλασσοῦσθαι νομίζουσι. θάνατος
B 136 „δέ, ἄλλως τε καὶ ταχὺς ἥκων, εὐδαίμονας ἀεὶ τοὺς
11 „πρόσθεν οὐκ εὐτυχοῦντας ἐργάζεται. εὔδηλόν τε ὡς,

1—2 *δυσπρόσοδοι K*] *δυσπρόσωποι L* ‖ 3 *οὔτε—οὔτε*] *οὐδὲ—οὐδὲ* codd. ‖ 4 *μέλλει L* ‖ 6 *μέλλοι*] *μέ^λλ^ K* ‖ 9 *ξυμφορὰ L* ‖ 10 *ξυμφθειρομένου L* ‖ 11 *ἐννοοῦντι μὲν δὴ τό τε L* ‖ 16 *τὴν K*] om. *L* ‖ 17 *νῦν* suspectum videtur, Christ | *ἀρέσκει* Dind.] *ἀρέσκειν* codd., *ἀρέσκοι* Maltr., *ἀρέσκῃ* Kraš. ‖ 19 *δείσαντες K* ‖ 20 *ξυμβο/λῆς K* ‖ 22 *ποιήσαισθε* vel saltem *ποιήσεσθε* Dind., *ποιήσησθε* codd. ‖ 23 *τῶ L*] *τὸ K*

2. annus belli (536/7) „ἢν μετὰ τούτων ὑμεῖς τῶν λογισμῶν τήνδε τὴν ξυμ„βολὴν διενέγκητε, ῥᾷστα μὲν τοὺς ἐναντίους νικήσετε, „ὀλίγους τε ὄντας καὶ Γραικούς, κολάσετε δὲ αὐτοὺς „αὐτίκα δὴ μάλα τῆς τε ἀδικίας καὶ ὕβρεως ἧς ἐς „ἡμᾶς ἦρξαν. ἡμεῖς μὲν γὰρ αὐτῶν ἀρετῇ τε καὶ 12 „πλήθει καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν ὑπεραίρειν αὐχοῦμεν, „οἱ δὲ θρασύνονται καθ' ἡμῶν τοῖς ἡμετέροις κακοῖς „ἐπαρθέντες, καὶ μόνον ἐφόδιον ἔχοντες τὴν ἡμετέραν „ὀλιγωρίαν. βόσκει γὰρ αὐτῶν τὴν παρρησίαν τὸ „παρὰ τὴν ἀξίαν εὐτύχημα.“ τοσαῦτα καὶ Οὐίττιγις 13 παρακελευσάμενος διεκόσμει τὸ στράτευμα ἐς παράταξιν, πεζοὺς μὲν ἐς μέσον καταστησάμενος, τοὺς ἱππέας δὲ ἐς ἄμφω τὰ κέρατα. οὐκ ἄποθεν μέντοι τῶν χαρακω- 14 μάτων τὴν φάλαγγα διέτασσεν, ἀλλ' αὐτοῦ ἄγχιστα, ὅπως, ἐπειδὰν τάχιστα ἡ τροπὴ γένηται, εὐπετῶς οἱ πολέμιοι καταλαμβανόμενοι διαφθείρωνται, ἐν χώρῳ πολλῷ τῆς διώξεως αὐτοῖς γινομένης. ἤλπιζε γάρ, ἢν 15 ἐν τῷ πεδίῳ ἡ μάχη συσταδὸν γένηται, αὐτοὺς οὐδὲ βραχύν τινα χρόνον ἀνθέξειν, τεκμαιρόμενος πολλῷ γε ὄντι τῷ παραλόγῳ, ὅτι οὐκ ἀντίπαλον τῷ σφετέρῳ τὸ τῶν πολεμίων στράτευμα εἴη.

Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται πρωῒ ἀρξάμενοι ἔργου ἑκα- 16 τέρωθεν εἴχοντο. Οὐίττιγις δὲ καὶ Βελισάριος ὄπισθεν ἐγκελευόμενοι ἀμφοτέρους ἐς εὐψυχίαν ὥρμων. καὶ 17 B137 τὰ μὲν πρῶτα καθυπέρτερα ἦν τὰ Ῥωμαίων, οἵ τε βάρβαροι πρὸς τῶν τοξευμάτων συχνοὶ ἔπιπτον, δίωξις

1 λογισμῶν K] λογίμων L ‖ 2 νικήσητε L ‖ 3 γραικοὺς K] γραικοὺς ἢ ἴσους L, ἢ Ἰσαύρους Grotius | κολάσεται L ‖ 5 ὑμᾶς K ‖ 10 οὐίτιγις L ‖ 11 εἰς παρ. L ‖ 12—13 δ' ἐς L ‖ 13 μέντοι L] μὲν K ‖ 17 γινομένοις L ‖ 18 ξυστάδην L ‖ 20 γε ὄντι K] τοῦτο L | τῶν σφετέρων K ‖ 23 οὐίτιγις L

18 μέντοι αὐτῶν οὐδεμία ἐγίνετο. ἅτε γὰρ ἐν πλήθει
μεγάλῳ οἱ Γότθοι καθεστῶτες ῥᾷστα δὴ ἐς τῶν
διαφθειρομένων τὴν χώραν ἕτεροι ἵσταντο, αἴσθησίν
τε οὐδεμίαν τῶν ἐν σφίσιν ἀπολλυμένων παρείχοντο.
καὶ τοῖς Ῥωμαίοις ἱκανὸν ἐφαίνετο λίαν ὀλίγοις οὖσιν
19 ἐς τόδε αὐτοῖς τὴν ἀγωνίαν ἀποκεκρίσθαι. τήν τε
μάχην ἄχρι ἐς τὰ τῶν ἐναντίων στρατόπεδα διενεγκοῦ-
σιν ἐς μέσην ἡμέραν, καὶ πολλοὺς ἤδη διαφθείρασι
τῶν πολεμίων βουλομένοις ἦν ἐς τὴν πόλιν ἐπανιέναι,
20 ἤν τις αὐτοῖς γένηται σκῆψις. ἐν τούτῳ τῷ πόνῳ
ἄνδρες Ῥωμαίων ἀγαθοὶ πάντων μάλιστα ἐγένοντο
τρεῖς, Ἀθηνόδωρός τε, ἀνὴρ Ἴσαυρος, ἐν τοῖς Βελι-
σαρίου δορυφόροις εὐδόκιμος, καὶ Θεοδωρίσκος τε καὶ
P 384 Γεώργιος, Μαρτίνου δορυφόροι, Καππαδόκαι γένος.
21 ἀεὶ γὰρ τοῦ τῆς φάλαγγος ἐξιόντες μετώπου δόρασι
διειργάζοντο τῶν βαρβάρων πολλούς. ταῦτα μὲν ἐφέρετο
22 τῇδε. ἐν δὲ Νέρωνος πεδίῳ χρόνον μὲν συχνὸν ἀντε-
κάθηντο ἑκάτεροι ἀλλήλοις, καὶ οἱ Μαυρούσιοι ἐπεκδρο-
μάς τε ἀεὶ ποιούμενοι καὶ τὰ δοράτια ἐσακοντίζοντες τοὺς
23 Γότθους ἐλύπουν. ἐπεξιέναι γὰρ αὐτοῖς ἥκιστα ἤθε-
λον, δεδιότες τοὺς ἐκ τοῦ Ῥωμαίων δήμου οὐκ ἄποθεν
ὄντας, οὓς δὴ στρατιώτας τε ᾤοντο εἶναι καί τινα
ἐνέδραν ἐς σφᾶς ποιουμένους ἡσυχῇ μένειν, ὅπως
κατὰ νώτου ἰόντες ἀμφιβόλους τε ποιησάμενοι διαφθεί-
24 B 138 ρωσιν. ἤδη δὲ τῆς ἡμέρας μεσούσης ὁρμᾷ μὲν τὸ

4 παρείχετο L ‖ 5—6 λίαν ὀλίγοις οὖσιν ἐς τόδε K] λίαν ἐς τόδε οὖσιν L ‖ 7—8 διενέγκουσιν K ‖ 8 διαφθείρασι K] διαφθείρουσι L ‖ 9 βουλομένοις τε K ‖ 10 τούτῳ] τούτου L ‖ 11 ῥωμαίων K] ῥωμαῖοι L ‖ 12 τρεῖς L] τέσσαρες K ‖ 13 θεοδωρίσκος K] θεοδώριτος L, Θεοδώρητος Dind. ‖ 17 δὲ K] μὲν L ‖ 20 αὐτοῖς K] πρὸς αὐτοὺς L ‖ 23 ἔνεδραν K | ἐς σφᾶς] ἐσφᾶς L ‖ 24 νότου L ‖ 24—25 διαφθείρουσιν K

Ῥωμαίων στράτευμα ἐκ τοῦ αἰφνιδίου ἐπὶ τοὺς πολε- 2. annus belli (536/7)
μίους, τρέπονται δὲ παρὰ δόξαν οἱ Γότθοι τῷ ἀπροσ-
δοκήτῳ καταπλαγέντες. καὶ οὐδὲ ἐς τὸ χαράκωμα 25
φυγεῖν ἴσχυσαν, ἀλλ' ἐς τοὺς ἐκείνῃ λόφους ἀναβάντες
ἡσύχαζον. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι πολλοὶ μὲν ἦσαν, οὐ στρα-
τιῶται δὲ πάντες, ἀλλ' οἱ πλεῖστοι γυμνὸς ὅμιλος.
ἅτε γὰρ τοῦ στρατηγοῦ ἑτέρωθι ὄντος πολλοὶ ἐν τῷ 26
Ῥωμαίων στρατοπέδῳ ναῦται καὶ οἰκέται τοῦ πολέμου
μεταλαχεῖν ἐφιέμενοι ἀνεμίγνυντο τῷ ταύτῃ στρατῷ.
καὶ πλήθει μὲν τοὺς βαρβάρους ἐκπλήξαντες, ὥσπερ 27
ἐρρήθη, ἐς φυγὴν ἔτρεψαν, ἀκοσμίᾳ δὲ τὰ Ῥωμαίων
πράγματα ἔσφηλαν. ἐπιμιξίᾳ γὰρ τῇ ἐκείνων ἐς ἀτα- 28
ξίαν πολλὴν οἱ στρατιῶται ἐμπεπτωκότες, καίπερ σφίσι
Βαλεντίνου πολλὰ ἐγκελευομένου, τῶν παραγγελλο-
μένων ἥκιστα ἤκουον. διόπερ οὐδὲ τοῖς φεύγουσιν 29
ἐπισπόμενοί τινα ἔκτεινον, ἀλλ' ἐν τοῖς λόφοις ἡσυχά-
ζοντας ἀδεῶς τὰ ποιούμενα θεᾶσθαι ξυνεχώρησαν.
οὐδὲ τὴν ἐκείνῃ διελεῖν γέφυραν ἐν νῷ ἐποιήσαντο, 30
ὅπως τὸ λοιπὸν ἡ πόλις μὴ ἑκατέρωθεν πολιορκοῖτο,
τῶν βαρβάρων ἔτι ὑπὲρ ποταμὸν Τίβεριν ἐνστρατοπε-
δεύεσθαι οὐκ ἂν δυναμένων. οὐ μὴν οὐδὲ τὴν γέ- 31
φυραν διαβάντες κατὰ νώτου τῶν ἐναντίων ἐγένοντο,
οἳ τοῖς ἀμφὶ Βελισάριον ταύτῃ ἐμάχοντο. ὅπερ εἰ
ἐγεγόνει, οὐκ ἂν ἔτι, οἶμαι, οἱ Γότθοι πρὸς ἀλκὴν
ἔβλεπον, ἀλλ' ἐς φυγὴν αὐτίκα μάλα ἐτράποντο, ὡς
ἕκαστός πη ἐδύνατο. νῦν δὲ καταλαβόντες τὸ τῶν 32
πολεμίων χαράκωμα ἐς ἁρπαγὴν τῶν χρημάτων ἐτρά- B 139

---

7 στρατηγοῦ—ὄντος] στρατοῦ—ὄντες *L* ‖ 8 τοῦ *K*] τούτου τοῦ *L* ‖ 9 ταύτης *K* ‖ 11 εἰς *L* ‖ 12 ἔσφηλαν *K* pr. m., *L*] ἔσφειλαν *K* corr. ‖ 16 ἐπισπώμενοί codd. | τινα Hoesch.] τινας codd. ‖ 20 ὑπὲρ *K*] ὑπὲρ τὸν *L* ‖ 22 νότου *L* ‖ 23 τοῖς] τῆς *K*

ποντο, καὶ πολλὰ μὲν ἐνθένδε ἀργυρώματα, πολλὰ δὲ
33 *ἄλλα χρήματα ἔφερον. οἱ δὲ βάρβαροι χρόνον μέν*
τινα θεώμενοι τὰ ποιούμενα ἡσύχαζόν τε καὶ αὐτοῦ
ἔμενον, τέλος δὲ ξυμφρονήσαντες θυμῷ τε πολλῷ καὶ
34 *κραυγῇ ἐχόμενοι ἐπὶ τοὺς ἐναντίους ἐχώρησαν. εὑρόντες*
δὲ ἀνθρώπους κόσμῳ οὐδενὶ τὰ σφέτερα ληϊζομένους
P 385 *ἔκτεινάν τε συχνοὺς καὶ τοὺς λοιποὺς κατὰ τάχος*
ἐξήλασαν. ὅσοι γὰρ ἐγκαταληφθέντες αὐτῶν οὐ διεφθά-
ρησαν, ἀπὸ τῶν ὤμων τὰ χρήματα ῥίψαντες ἄσμενοι
ἔφευγον.
35 *Ἐν ᾧ δὲ ταῦτα ἐν Νέρωνος πεδίῳ ἐγίνετο, ἐν*
τούτῳ ὁ ἄλλος τῶν βαρβάρων στρατὸς ἄγχιστα τῶν
σφετέρων στρατοπέδων ταῖς ἀσπίσι φραξάμενοι τοὺς
ἐναντίους καρτερῶς ἠμύναντο, καὶ πολλοὺς μὲν ἄνδρας,
36 *ἵππους δὲ πολλῷ πλείους διέφθειρον. ἐπεὶ δὲ Ῥω-*
μαίων οἱ μὲν τραυματίαι γεγενημένοι, οἱ δὲ τῶν
ἵππων σφίσι διαφθαρέντων ἐξέλιπον τὴν παράταξιν,
ἐν ὀλίγῃ καὶ πρότερον τῇ στρατιᾷ οὔσῃ ἔτι μᾶλλον ἡ
ὀλιγανθρωπία διαφανὴς ἦν, πολύ τε τὸ διαλλάσσον
37 *τοῦ τῶν Γότθων ὁμίλου ἐφάνη. ἅπερ ἐν νῷ λαβόντες*
οἱ τῶν βαρβάρων ἱππεῖς ἐκ τοῦ δεξιοῦ κέρως ἐπὶ
τοὺς κατ' αὐτοὺς πολεμίους ἐχώρησαν δρόμῳ. ὧν δὴ
τὰ δόρατα οὐκ ἐνεγκόντες οἱ ταύτῃ Ῥωμαῖοι ἐς φυγὴν
38 *ὥρμηντο καὶ ἐς τῶν πεζῶν τὴν φάλαγγα ἧκον. οὐ*
μὴν οὐδὲ οἱ πεζοὶ τοὺς ἐπιόντας ὑφίσταντο, ἀλλὰ ξὺν
τοῖς ἱππεῦσιν οἱ πολλοὶ ἔφευγον. αὐτίκα δὲ καὶ τὸ

8 *γὰρ*] *γὰρ οὐκ* K | *ἐγκαταληφθέντες* K pr. m. corr.] *ἐγκαταλειφθέντες* K pr. m., L | *οὐ* om. K ‖ 12 *ὁ* K] *καὶ* L | *τῶν β.*] *τῶν* om. L ‖ 13—14 *καρτερῶς τοὺς ἐναντίους* L ‖ 14 *ἠμύναντο* K] *ἠμύνοντο* L ‖ 20 *ἅπερ*] *ὅπερ* Braun ‖ 21 *κέρους* L ‖ 22 *τοὺς κατὰ τοὺς πολεμίους* K, *τῶν κατ' αὐτοὺς πολεμίων* L ‖ 25 *τοὺς* Dind.] *τε* codd.

ἄλλο Ῥωμαίων στράτευμα ὑπεχώρει, ἐγκειμένων B 140 2. annus belli
σφίσι τῶν πολεμίων, καὶ ἡ τροπὴ κατὰ κράτος ἐγίνετο. (536/7)
Πριγκίπιος δὲ καὶ Ταρμοῦτος ξὺν ὀλίγοις τισὶ τῶν 39
ἀμφ' αὐτοὺς πεζῶν ἔργα ἐπεδείξαντο ἀρετῆς ἄξια ἐς
αὐτούς. μαχομένους τε γὰρ καὶ τρέπεσθαι ξὺν τοῖς 40
ἄλλοις ἥκιστα ἀξιοῦντας τῶν Γότθων οἱ πλεῖστοι ἐν
θαύματι τοῦτο μεγάλῳ ποιούμενοι ἔστησαν. καὶ ἀπ'
αὐτοῦ οἵ τε ἄλλοι πεζοὶ καὶ τῶν ἱππέων οἱ πλεῖστοι
ἀδεέστερον διεσώθησαν. Πριγκίπιος μὲν οὖν, κρεουρ- 41
γηθεὶς τὸ σῶμα ὅλον, αὐτοῦ ἔπεσε, καὶ πεζοὶ ἀμφ'
αὐτὸν τεσσαράκοντα καὶ δύο. Ταρμοῦτος δὲ δύο 42
ἀκόντια Ἰσαυρικὰ ἐν ἀμφοτέραις ταῖς χερσὶν ἔχων,
νύττων τε ἀεὶ τοὺς ἐπιόντας ἐπιστροφάδην, ἐπειδὴ
κοπτόμενος τὸ σῶμα ἀπεῖπεν, Ἔννου τἀδελφοῦ ξὺν
ἱππεῦσί τισιν ἐπιβεβοηθηκότος, ἀνέπνευσέ τε καὶ δρόμῳ
ὀξεῖ λύθρου τε καὶ πληγῶν ἔμπλεως ἐπὶ τὸν περίβο-
λον οὐδέτερον τῶν ἀκοντίων ἀποβαλὼν ᾔει. ποδώκης 43
δὲ ὢν φύσει διαφυγεῖν ἴσχυσε, καίπερ οὕτω τοῦ σώ-
ματος ἔχων, παρ' αὐτάς τε τὰς Πιγκιανὰς πύλας ἐλθὼν
ἔπεσε. καὶ αὐτὸν τετελευτηκέναι δόξαντα ὑπὲρ ἀσπί-
δος ἄραντες τῶν τινες ἑταίρων ἐκόμισαν. ὁ δὲ ἡμέρας 44
δύο ἐπιβιοὺς ἐτελεύτησε, λόγον αὐτοῦ πολὺν ἔν τε
Ἰσαύροις καὶ τῷ ἄλλῳ στρατοπέδῳ ἀπολιπών. πεφο- 45
βημένοι τε ἤδη Ῥωμαῖοι φρουρᾶς τῆς ἐν τῷ τείχει
ἐπεμελοῦντο καὶ τὰς πύλας ἐπιθέντες ξὺν θορύβῳ
πολλῷ τῇ πόλει τοὺς φεύγοντας οὐκ ἐδέχοντο, δεδιό-

3 πριγγίπιος K ‖ 4 αὐτοὺς K] αὐτῶν L ‖ 4—5 ἄξια. ἐς αὐτοὺς γὰρ μαχομένους τὲ καὶ L ‖ 7 τοῦτο] τούτω K ‖ 9 πριγγίπιος K ‖ 10 ἀμφὶ L ‖ 11 τεσσαράκοντα τε καὶ K ‖ 17 οὐδ' ἕτερον K | ᾔει] εἴη K ‖ 18 οὕτως codd. ‖ 19 πιγγιανὰς codd. ‖ 22 αὐτοῦ Dind.] αὐτοῦ codd. ‖ 24 φρουραῖς ταῖς K

46 B 141 τες μὴ ξυνεισβάλλωσιν αὐτοῖς οἱ πολέμιοι. καὶ αὐτῶν
ὅσοι οὐκ ἔφθασαν τοῦ περιβόλου ἐντὸς γεγενημένοι,
τὴν τάφρον διαβάντες καὶ τῷ τείχει τὰ νῶτα ἐρείσαν-
P 386 τες, ἔτρεμόν τε καὶ πάσης ἀλκῆς ἐπιλελησμένοι εἱστή-
κεισαν ἀμύνεσθαί τε τοὺς βαρβάρους ἥκιστα ἴσχυον,
καίπερ ἐγκειμένους τε καὶ τὴν τάφρον ὑπερβῆναι ἐπ'
47 αὐτοὺς μέλλοντας. αἴτιον δὲ ἦν ὅτι τοῖς μὲν πολλοῖς
τὰ δόρατα ἔν τε τῇ ξυμβολῇ καὶ τῇ φυγῇ κατεαγότα
ἐτύγχανε, τὰ δὲ τόξα ἐνεργεῖν στενοχωρίᾳ τῇ πρὸς
48 ἀλλήλους οὐχ οἷοί τε ἦσαν. ἕως μὲν οὖν οὐ πολλοὶ
ἐν ταῖς ἐπάλξεσι καθεωρῶντο, οἱ Γότθοι ἐνέκειντο,
ἐλπίδα ἔχοντες τούς τε ἀποκεκλεισμένους ἅπαντας
49 διαφθεῖραι καὶ τοὺς ἐν τῷ περιβόλῳ βιάσασθαι. ἐπεὶ
δὲ στρατιωτῶν τε καὶ τοῦ Ῥωμαίων δήμου ἀμυνομένων
πολύ τι χρῆμα ἐς τὰς ἐπάλξεις εἶδον, αὐτίκα δὴ ἀπο-
γνόντες ἐνθένδε ὀπίσω ἀπήλαυνον, πολλὰ τοὺς ἐναν-
50 τίους κακίσαντες. ἥ τε μάχη ἐν τοῖς τῶν βαρβάρων
χαρακώμασιν ἀρξαμένη ἔν τε τῇ τάφρῳ καὶ τῷ τῆς
πόλεως ἐτελεύτησε τείχει.

---

1 ξυνεισβάλλουσιν *K* ‖ 5 ἀμύνεσθαί *K*] ἀμύνασθαί *L* ‖ 6 καίπερ *K*] καθάπερ *L* ‖ 10 ἀλλήλους *K*] ἀλλήλων *L* | οὐ *K*] οἱ *L* ‖ 11 καθορῶντο *K* ‖ 12 ἀποκεκλειμένους *K* ‖ 19 ἐτελεύτησε] τησε m. rec. scriptum est in *L*

P 387

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ ΚΑΙΣΑΡΕΩΣ B 142

ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΠΟΛΕΜΩΝ ΛΟΓΟΣ ΕΚΤΟΣ.

ARGUMENTUM.

EX EDITIONE MALTRETI, PAUCIS LOCIS MUTATIS.

Praeclara Bessae et Constantini facinora. Romanus et Gothus in eandem scrobem delapsi lepida pactione evadunt. Chorsamantis virtus temeraria. (Cap. 1.) Euthalio stipendia Byzantio afferenti tutum iter Belisarius parat. In Gothos emittit copias. Ad portam Pincianam vincunt Romani; in campo Neroniano vincuntur. Arzis vulnus mirabile sanatur: Cutilas et Bochas intereunt. Gothorum luctus. (2.) Pestis et fames Romanos vexant. Gothis aquaeductus pro munimento. Romani, suadente fame, decernendi cum Gothis copiam a Belisario petunt: negat Belisarius eorumque orationem refellit. (3.) Belisarius Procopium Caesariensem Neapolim mittit. Tibur, Albam, templum S. Pauli praesidiis munit. Gothi templa SS. Petri et Pauli nunquam ausi violare. In eorum castris grassatur lues. Antonina cum Procopio classem in Campania curat. Vesuvii descriptio. (4.) Recentes Byzantio copiae veniunt. Belisarii strategema. Audax facinus Aquilini. Traiani vulnus mirabile. (5.) A Gothis missi oratores de pace cum Belisario colloquuntur et indutias pangunt. (6.) Illatis adverso flumine commeatibus abundat Roma. Firmantur indutiae datis obsidibus. Portum, Centumcellas, Albanum Gothi

---

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ—ΕΚΤΟΣ] sic scripsi, *προκοπίου καισαρέως ἱστοριῶν γοτθικῶν δευτέρα K*, *ἀρχὴ τῆς ἕκτης ἱστορίας προκοπίου L*, cf. prol.

deserunt: Romani occupant. Gothorum minas Belisarius ridet: in Picenum copias mittit: Mediolanensibus praesidium pollicetur. (7.) Constantinus in Belisarium ablata iubentem reddere contumax eumque ense stricto petere ausus occiditur. (8.) Gothi per aquaeductum Romam capere frustra tentant. Idem aggressi tum aperta vi, tum proditione, de spe decidunt. Poena proditori a Belisario irrogata. (9.) Ioannes Picenum populatur. Ariminum occupat. Per internuntios agit cum Matasuntha, uxore Vittigis. Gothi Romae obsidionem solventes cladem accipiunt. (10.) Multa Vittigis loca praesidiis munit. Arimino Belisarius providet. Romani Petram Pertusam expugnant. Ioannes Belisarii mandato adversatur. (11.) Gothi Ariminum obsident. Ioannis generosa providentia et concio. Mediolanensibus missi a Belisario praesidiarii Genuam appellunt: ad Ticinum pugnant: ubi Fidelius praefectus praet. occumbit. Theodebertus Francorum rex Gothis mittit auxilia. Gothi Mediolanum obsident. (12.) Belisarius Tudertum et Clusium capit. Anconae situs. Cononis imprudentia. Romanorum clades. Narsetis eunuchi in Italiam adventus. (13.) Erulorum antiquae sedes: in senes et aegrotos crudelitas: uxorum saevus mos in maritorum funeribus. Langobardis pacem petentibus Rodoulfus Erulorum rex bellum infert, et cum maxima suorum parte occumbit, Deo ulciscente. Eruli se ad Gepaedes recipiunt: deinde ad Romanos, Anastasio imperante. Iustiniani principatu dant Christo nomina nec mores perditos exuunt. Regem suum occidunt. (14.) Erulorum pars Thulen petit. Eius situs. Ibi sol aestate per dies 40 non occidit; per totidem non oritur hieme. Solis reditus festo maximo celebratur. Scrithifinorum mores. Thulitarum religio. Erulorum pars altera sibi regem ex Thule asciscit et ab imperatore Iustiniano deficit. (15.) Belisarius et Narses copias iungunt ad urbem Firmum. In consilio bellico Narses Arimino succurrendum suadet. Ioannis obsessi epistula ad Belisarium. Profectio exercitus. (16.) In infantem a matre derelictum caprae amor mirabilis. Gothi, adventu Belisarii cognito, obsidionem, qua Ariminum premebant, trepide solvunt. (17.) Ildiger Gothorum castris potitur. Narses a Belisario dissidet. Utriusque orationes. Iustinianus Aug. Belisario per literas belli imperium asserit. (18.) Belisarius Urbinum obsidet. Narses a castris abscedit. Obsessi aqua defecti dedunt se Belisario. Ioannes Caesenam frustra tentat. Forum Cornelii universamque Aemiliam recipit. (19.) Auximi obsidio in aliud tempus reiecto Urbem Veterem Belisarius petit et obsidet. Descriptio horrendae famis; qua saeviente, mulieres duae viros 17 vorarunt. (20.) Martinus et Uliaris Mediolano ferre iussi auxilium ad Padum cunctantur. Paulus eos acri urget oratione. Martini ad Belisarium, Belisarii ad

Narsetem literae. Mundilas a deditione facienda suos frustra dehortatur. Mediolani miserandum excidium. (21.) Belisarii dolor audita Mediolanensium clade. Narsetem ex Italia revocat imperator. Eruli inde migrant et paciscuntur cum Gothis. Vittigis Langobardos ad societatem frustra invitat. Chosroem per legatos hortatur, ut pacem cum Romanis compositam solvat. Iustinianus de pace cum Gothis agit. (22.) Cyprianus ac Iustinus Faesulas obsident. Martinus et Ioannes Dertonam occupant. Belisarius Auximum obsidione cingit. Procopii sapiens consilium. Duplex signum duplici tuba editur. (23.) Gothi Auximo literas ad Vittigin mittunt et opem rogant. Inane promissum Vittigis. Cyprianus ac Iustinus obsidione Faesulas premunt. Uraias Ticinum accitur. Pado transito non audet Romanos aggredi. (24.) Theodeberti Francorum regis in Italiam expeditio. Francorum arma. Padum ad Ticinum traiciunt. Priscae superstitionis ritus quosdam affingit ipsis Procopius. Gothos ac Romanos castris exuunt. Multi dysenteria pereunt. Belisarii ad Theodebertum epistula. Franci in Galliam remigrant. (25.) Gothorum, qui Auximi obsidebantur, literas Romanus miles proditor ad Vittigin profert; ac deinde huius epistulam ad obsessos. Sclavenus Gothum ex insidiis occupat abripitque in castra: ubi ab ipso indicata proditione dat poenas proditor. (26.) Ad Auximi fontem certamen acerrimum. Faesularum ac tandem Auximi deditio. (27.) Belisarius Ravennam commeatibus intercludit. A Francorum regibus et Belisario missae ad Vittigin legationes. Incensa Ravennae horrea. Gothorum, qui in Alpibus Cottiis degebant, deditio. (28.) Iustinianus ad Vittigin legatos de pace mittit. Pactis conventis subscribere renuit Belisarius. Coacto ducum consilio pacem dissuadet. Gothis regnum deferentibus assentiri se simulans et ipsos fallens Ravennam ingreditur. Vittigin capit. Tarvisium et loca alia quaedam occupat. (29.) Belisarius Byzantium revocatur. Gothi regnum Uraiae deferunt. Hic ut Ildibado deferatur suadet. Ildibadus susceptum regnum offert Belisario; qui honorem singulari modestia ac fide repudiat. (30.)

B 145 α΄. Μετὰ δὲ Ῥωμαῖοι παντὶ τῷ στρατῷ διακιν-
δυνεύειν οὐκέτι ἐτόλμων. ἱππομαχίας δὲ ποιούμενοι
ἐξ ἐπιδρομῆς τρόπῳ τῷ προτέρῳ τὰ πολλὰ τοὺς βαρ-
2 βάρους ἐνίκων. ᾔεσαν δὲ καὶ πεζοὶ ἑκατέρωθεν, οὐκ
ἐς φάλαγγα ξυντεταγμένοι, ἀλλὰ τοῖς ἱππεῦσιν ἑπό-
3 P388 μενοι. καί ποτε Βέσσας ἐν πρώτῃ ὁρμῇ ἐς τοὺς πο-
λεμίους ξὺν τῷ δόρατι ἐσπηδήσας τρεῖς τε τῶν ἀρίστων
ἱππέων ἔκτεινε καὶ τοὺς ἄλλους ἐς φυγὴν ἔτρεψεν.
4 αὖθις δὲ Κωνσταντῖνος τοὺς Οὔννους ἐπαγόμενος ἐν
Νέρωνος πεδίῳ ἀμφὶ δείλην ὀψίαν, ἐπειδὴ τῷ πλήθει
ὑπερβιαζομένους τοὺς ἐναντίους εἶδεν, ἐποίει τοιάδε.
5 στάδιον μέγα ἐνταῦθα ἐκ παλαιοῦ ἐστιν, οὗ δὴ
οἱ τῆς πόλεως μονομάχοι τὰ πρότερα ἠγωνίζοντο,
πολλά τε ἄλλα οἱ πάλαι ἄνθρωποι ἀμφὶ τὸ στάδιον
τοῦτο ἐδείμαντο, καὶ ἀπ' αὐτοῦ στενωποὺς, ὡς τὸ
6 εἰκὸς, πανταχόθι τοῦ χωρίου ξυμβαίνει εἶναι. τότε
οὖν Κωνσταντῖνος, ἐπεὶ οὔτε περιέσεσθαι τοῦ τῶν
Γότθων ὁμίλου εἶχεν οὔτε κινδύνου μεγάλου ἐκτὸς
φεύγειν οἷός τε ἦν, ἀπὸ τῶν ἵππων ἅπαντας τοὺς
Οὔννους ἀποβιβάσας πεζὸς ξὺν αὐτοῖς ἔς τινα τῶν
7 ἐκείνῃ στενωπῶν ἔστη. ὅθεν δὴ βάλλοντες ἐκ τοῦ
ἀσφαλοῦς τοὺς πολεμίους συχνοὺς ἔκτεινον. καὶ χρό-
8 νον μέν τινα οἱ Γότθοι βαλλόμενοι ἀντεῖχον. ἤλπιζον
γὰρ, ἐπειδὰν τάχιστα τῶν Οὔννων τὰς φαρέτρας ἐπι-
B 146 λείπῃ τὰ βέλη, κύκλωσίν τε αὐτῶν οὐδενὶ πόνῳ ποιή-
σασθαι καὶ δήσαντες ἐς στρατόπεδον αὐτοὺς τὸ σφέ-

4 ᾔεσαν] ἴεσαν K ‖ 7 τῷ K] om. L ‖ 9 κωνσταντιανὸς codd. ‖ 11 τοιάδε K] τάδε L ‖ 12 οὗ K] ᾧ L ‖ 13 πρότερον L ‖ 14 ἄλλα om. L ‖ 15 τοῦτο ⟨οἰκήματα⟩ Hoesch. ‖ 17 κωνσταντιανὸς codd. ‖ 18 ⟨ἐλπίδα⟩ εἶχεν Herw. ‖ 19 οἷός K] οὐχ οἷός L ‖ 19—20 ἀποβιβάσας ἅπαντας τ. οὔννους L ‖ 20 ἔς τινα] ἔτινα K ‖ 24—25 ἐπιλείποι L ‖ 26 δείσαντες superscr. η K

τερον ἄξειν. ἐπεὶ δὲ οἱ Μασσαγέται, τοξόται μὲν ἀγαθοὶ 9 2. annus belli
ὄντες, ἐς πολὺν δὲ ὅμιλον βάλλοντες, τοξεύματι σχεδόν (536/7)
τι ἑκάστῳ πολεμίου ἀνδρὸς ἐπετύγχανον, ᾔσθοντο μὲν
ὑπὲρ ἥμισυ ἀπολωλότες, ἤδη δὲ καὶ ἐς δυσμὰς ἰόντος
ἡλίου οὐκ ἔχοντες ὅ τι γένωνται ἐς φυγὴν ὥρμηντο.
ἔνθα δὴ αὐτῶν πολλοὶ ἔπεσον. ἐπισπόμενοι γὰρ οἱ 10
Μασσαγέται, ἐπεὶ τοξεύειν ὡς ἄριστα καὶ πολλῷ χρώ-
μενοι δρόμῳ ἐπίστανται, οὐδέν τι ἧσσον ἐς νῶτα βάλ-
λοντες ἔκτεινον. οὕτω τε ἐς Ῥώμην Κωνσταντῖνος
ξὺν τοῖς Οὔννοις ἐς νύκτα ἧκε.

Περανίου δὲ ἡμέραις οὐ πολλαῖς ὕστερον Ῥωμαίων 11
τισὶ διὰ πύλης Σαλαρίας ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἡγησα-
μένου ἔφευγον μὲν κατὰ κράτος οἱ Γότθοι, παλινδιώ-
ξεως δὲ περὶ ἡλίου δυσμὰς ἐκ τοῦ αἰφνιδίου γεγενη-
μένης, τῶν τις Ῥωμαίων πεζὸς ἐς μέγαν καταστὰς
θόρυβον ἐς βαθεῖάν τινα κατώρυχα ἐμπίπτει, οἷαι
πολλαὶ τοῖς πάλαι ἀνθρώποις πρὸς σίτου παρακατα-
θήκην ἐνταῦθα, οἶμαι, πεποίηνται. οὔτε δὲ κραυγῇ 12
χρῆσθαι τολμήσας, ἅτε που ἐγγὺς στρατοπεδευομένων
τῶν πολεμίων, οὔτε τοῦ βόθρου τρόπῳ ὁτῳοῦν ἀπαλ-
λάσσεσθαι οἷός τε ὤν, ἐπεὶ ἀνάβασιν οὐδαμῇ εἶχεν,
αὐτοῦ διανυκτερεύειν ἠνάγκαστο. τῇ δὲ ἐπιγενομένῃ 13
ἡμέρᾳ, τροπῆς αὖθις τῶν βαρβάρων γεγενημένης, τῶν
τις Γότθων ἐς τὴν αὐτὴν κατώρυχα ἐμπίπτει. ἔνθα 14
δὴ ἄμφω ἔς τε φιλοφροσύνην καὶ εὔνοιαν ξυνηλ- B 147
θέτην ἀλλήλοιν, ξυναγούσης αὐτοὺς τῆς ἀνάγκης,
τά τε πιστὰ ἔδοσαν, ἦ μὴν κατεσπουδασμένην ἑκατέρῳ

3 ἑκάστου K ‖ 4 ὑπερήμισυ K | ἐς K] om. L ‖ 7—8 χρόμενοι L ‖ 8 νῶτα K] αὐτοὺς L ‖ 9 κωνσταντιανὸς codd. ‖ 13—14 παλιδιώξεως K, πάλιν. διώξεως L ‖ 16 κατώρυχα K] διώρυχα L | οἷα K ‖ 18 ἐνταῦθα οἶμαι π. Christ, malim οἶμαι, ἐνταῦθα π. ‖ 25—26 ξυνελθόντε L

τὴν θατέρου σωτηρίαν εἶναι, καὶ τότε δὴ μέγα καὶ
15 ἐξαίσιον ἄμφω ἐβόων. Γότθοι μὲν οὖν τῇ τε φωνῇ ἐπισπόμενοι καὶ ὑπὲρ τῆς κατώρυχος διακύψαντες
16 P389 ἐπυνθάνοντο ὅστις ποτὲ ὁ βοῶν εἴη. οὕτω δὲ τοῖν ἀνδροῖν δεδογμένον, σιωπὴν μὲν ὁ Ῥωμαῖος εἶχεν, ἅτερος δὲ τῇ πατρίῳ γλώσσῃ ἔναγχος ἔφασκεν ἐν τῇ γενομένῃ τροπῇ ἐμπεπτωκέναι, βρόχον τε αὐτούς,
17 ὅπως ἀναβαίνοι, ἠξίου καθεῖναι. καὶ οἱ μὲν ὡς τάχιστα τῶν κάλων τὰς ἀρχὰς ἀπορρίψαντες τοῦ Γότθου ποιεῖσθαι τὴν ἀνολκὴν ᾤοντο, λαβόμενος δὲ ὁ Ῥωμαῖος τῶν βρόχων εἵλκετο ἄνω, τοιοῦτον εἰπών, ὡς, ἢν μὲν αὐτὸς ἀναβαίνοι πρῶτος, οὔποτε τοῦ ἑταίρου ἀμελήσειν τοὺς Γότθους, ἢν δέ γε τὸν πολέμιον πύθωνται μόνον ἐνταῦθα εἶναι, οὐδένα ἂν αὐτοῦ
18 ποιοῖντο λόγον. ταῦτα εἰπὼν ἀνέβη. καὶ αὐτὸν ἐπεὶ οἱ Γότθοι εἶδον, ἐθαύμαζόν τε καὶ ἀμηχανίᾳ πολλῇ εἴχοντο, πάντα τε παρ' αὐτοῦ τὸν λόγον ἀκούσαντες ἐν δευτέρῳ τὸν ἑταῖρον ἀνεῖλκον, ὃς δὴ αὐτοῖς τά τε ξυγκείμενα σφίσι καὶ τὰ δεδομένα πρὸς ἀμφοτέρων
19 πιστὰ ἔφρασε. καὶ αὐτὸς μὲν ξὺν τοῖς ἑταίροις ἀπιὼν ᾤχετο, τὸν δὲ Ῥωμαῖον κακῶν ἀπαθῆ ἐς τὴν πόλιν
20 ἀφῆκαν ἰέναι. ἔπειτα δὲ ἱππεῖς μὲν πολλάκις ἑκατέρω-
B 148 θεν οὐ πολλοὶ ὡς ἐς μάχην ὡπλίζοντο, ἐς μονομαχίαν δὲ ἀεὶ τὰ τῆς ἀγωνίας αὐτοῖς ἐτελεύτα καὶ πάσαις Ῥωμαῖοι ἐνίκων. ταῦτα μὲν δὴ ὧδέ πῃ ἔσχεν.

21 Ὀλίγῳ δὲ ὕστερον χρόνῳ ξυμβολῆς ἐν Νέρωνος

---

4 ὁ *K*] om. *L* ‖ 7 βρόχον *K* | αὐτοὺς *K*] αὐτῷ *L* ‖ 10 τὴν ἀνολκὴν *K*] τινα ὁλκὴν *L* ‖ 11 τῶν βρόχων *L*] τὸν βρόχον *K* ‖ 12 ἀναβαίνῃ *K*, ἐπιβαίνοι *L* ‖ 12—13 ἑτέρου superscr. αι *L* ‖ 18 ἑταῖρον *K*] ἕτερον *L* ‖ 19 δεδομένα scripsi] δεδεγμένα *K*, δεδογμένα *L*, cf. 151, 27 ‖ 20 ἑτέροια *L* ‖ 22 ἀφῆκεν *L* ‖ 24 πάσας *L* ‖ 26 χρόνῳ *K*] om. *L*

γινομένης πεδίῳ, διώξεις τε ἄλλων ἄλλῃ κατ' ὀλίγους 2. annus belli
ἱππεῖς ποιουμένων, Χορσάμαντις, ἐν τοῖς Βελισαρίου (536/7)
δορυφόροις εὐδόκιμος, Μασσαγέτης γένος, ξὺν ἑτέροις
τισὶν ἄνδρας ἑβδομήκοντα τῶν πολεμίων ἐδίωκεν.
ἐπειδή τε τοῦ πεδίου πόρρω ἐγένετο, οἱ μὲν ἄλλοι 22
Ῥωμαῖοι ὀπίσω ἀπήλαυνον, Χορσάμαντις δὲ μόνος ἔτι
ἐδίωκεν. ὅπερ κατιδόντες οἱ Γότθοι στρέψαντες τοὺς
ἵππους ἐπ' αὐτὸν ᾔεσαν. καὶ ὁ μὲν ἐς μέσους χωρή- 23
σας, ἕνα τε τῶν ἀρίστων δόρατι κτείνας, ἐπὶ τοὺς
ἄλλους ᾔει, οἱ δὲ αὖθις τραπόμενοι ἐς φυγὴν ὥρμηντο.
αἰσχυνόμενοι δὲ τοὺς ἐν τῷ στρατοπέδῳ (ἤδη γὰρ καὶ 24
πρὸς αὐτῶν καθορᾶσθαι ὑπώπτευον) πάλιν ἰέναι ἐπ'
αὐτὸν ἤθελον. ταὐτὸ δὲ παθόντες, ὅπερ καὶ πρότερον, 25
ἕνα τε τῶν ἀρίστων ἀποβαλόντες, ἐς φυγὴν οὐδὲν
ἧσσον ἐτράποντο, μέχρι τε τοῦ χαρακώματος τὴν δίωξιν
ὁ Χορσάμαντις ποιησάμενος ἀνέστρεψε μόνος. ὀλίγῳ 26
δὲ ὕστερον ἐν μάχῃ ἑτέρᾳ κνήμην τὴν ἀριστερὰν βλη-
θέντι τούτῳ ἐνομίσθη εἶναι ἄκρου ὀστέου τὸ βέλος
ἁψάμενον. ἀπόμαχος μέντοι ἡμέρας ὅσας δὴ ἐπὶ 27
ταύτῃ γεγονὼς τῇ πληγῇ ἅτε ἀνὴρ βάρβαρος οὐκ
ἤνεγκε πρᾴως, ἀλλ' ἠπείλησε τῆς ἐς τὸ σκέλος ὕβρεως
τοὺς Γότθους ὅτι τάχιστα τίσασθαι. ῥαΐσας οὖν 28 B149
οὐ πολλῷ ὕστερον ἔν τε ἀρίστῳ οἰνωμένος, ὥσπερ
εἰώθει, μόνος ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἐβούλευσεν ἰέναι καὶ

1 γενομένης L | δίωξίς τε K | κατ' ὀλίγους Classen] καταλόγους codd. || 2 χορσαμάντης K, Kraš. scribendum putat: Χορσαμάν τις || 3 ἑταίροις superscr. ε K || 5 ἐγένοντο L || 6 χορσαμάντης K || 7 ὅπερ K] ὅνπερ L || 8 ᾔεσαν] ἴεσαν K | μέσους K] ἄμυναν L || 9 δόρατι K] om. L || 13 ταὐτὸ K] τοῦτο L || 14 ἀποβαλλόντες L || 16 χορσαμάντης K || 17 δὲ K] τε L || 17—18 βληθέντι L] βάλλεται K || 18 τούτῳ scripsi] τοῦτο K, om. L, quod mavult Christ | εἶναι K] ἰέναι L | τὸ βέλος L] om. K || 19 ἐπὶ] ἐπεὶ K || 21 ἠπείλησεν L | σκέλλος K

τῆς ἐς τὸν πόδα ὕβρεως τίσασθαι, ἔν τε Πιγκιανῇ
γενόμενος πυλίδι, στέλλεσθαι πρὸς Βελισαρίου ἔφασκεν
29 ἐπὶ τὸ τῶν ἐναντίων στρατόπεδον. οἱ δὲ ταύτῃ φρουροὶ
P 390 (οὐ γὰρ ἀπιστεῖν ἀνδρὶ τῶν Βελισαρίου δορυφόρων
ἀρίστῳ εἶχον) τάς τε πύλας ἀνέῳξαν καὶ ὅπῃ βούλοιτο
30 ἀφῆκαν ἰέναι. κατιδόντες τε αὐτὸν οἱ πολέμιοι, τὰ
μὲν πρῶτα αὐτόμολον σφίσι τινὰ προσχωρεῖν ᾤοντο,
ἐπεὶ δὲ ἀγχοῦ γενόμενος τοῦ τόξου εἴχετο, οὐκ εἰδότες
31 ὅστις ποτὲ εἴη, χωροῦσιν ἐπ᾽ αὐτὸν εἴκοσιν. οὓς δὴ
εὐπετῶς ἀπωσάμενος ἀπήλαυνε βάδην, πλειόνων τε
32 Γότθων ἐπ᾽ αὐτὸν ἰόντων οὐκ ἔφυγεν. ὡς δὲ πλή-
θους πολλοῦ ἐπιρρέοντος ἀμύνεσθαι ἠξίου, Ῥωμαῖοι
ἐκ τῶν πύργων θεώμενοι μαίνεσθαι μὲν τὸν ἄνδρα
ὑπώπτευον, ὡς δὲ Χορσάμαντις εἴη οὔπω ἠπίσταντο.
33 ἔργα μὲν ἐπιδειξάμενος μεγάλα τε καὶ λόγου πολλοῦ
ἄξια, ἔς τε κύκλωσιν ἐμπεπτωκὼς τοῦ τῶν πολεμίων
34 στρατεύματος, ποινὰς ἀλόγου θράσους ἐξέτισεν. ἅπερ
ἐπειδὴ Βελισάριός τε καὶ ὁ Ῥωμαίων στρατὸς ἔμαθον,
ἐν πένθει μεγάλῳ γενόμενοι, ἅτε τῆς πάντων ἐλπίδος
ἐπὶ τῷ ἀνθρώπῳ διαφθαρείσης, ὠδύροντο.

β′. Εὐθάλιος δέ τις ἀμφὶ θερινὰς τροπὰς ἐς Ταρα-
κίναν ἐκ Βυζαντίου ἧκε, χρήματα ἔχων ἅπερ τοῖς στρα-
2 τιώταις βασιλεὺς ὦφλε. δείσας τε μὴ κατὰ τὴν ὁδὸν
B 150 ἐντυχόντες πολέμιοι τὰ χρήματά τε ἀφέλωνται καὶ
αὐτὸν κτείνωσι, γράφει πρὸς Βελισάριον ἀσφαλῆ οἱ
3 ἐς Ῥώμην τὴν πορείαν ποιήσασθαι. ὁ δὲ ἄνδρας μὲν
ἑκατὸν τῶν αὑτοῦ ὑπασπιστῶν δοκίμους ἀπολεξάμενος

---

1 πιγγιανῇ K ‖ 2 πυλίδι K] πύλῃ L ‖ 4 οὐ K] οὐδὲ L ‖ 6 τε] δὲ (superscr. pr. m. τε) K ‖ 14 χορσομὰν K ‖ 18 ὁ K] om. L ‖ 21 τις] T deest in K ‖ 21—22 ταρακίναν K] ταρκίναν L ‖ 25 ἀσφαλεῖ K ‖ 26 ὁ deest in K ‖ 27 αὑτοῦ Wahler] αὐτοῦ codd.

2. annus belli (536/7)
ξὺν δορυφόροις δύο πέμπει ἐς Ταρακίναν οἵπερ αὐτῷ
τὰ χρήματα ξυγκομίσαιεν. δόκησιν δὲ ἀεὶ τοῖς βαρ- 4
βάροις παρείχετο ὡς παντὶ τῷ στρατῷ μαχεσόμενος,
ὅπως μὴ ἐνθένδε τῶν πολεμίων τινὲς ἢ τροφῶν ξυγ-
κομιδῆς ἕνεκα ἢ ἄλλου ὁτουοῦν ἴωσιν. ἐπεὶ δὲ τῇ 5
ὑστεραίᾳ τοὺς ἀμφὶ Εὐθάλιον ἔγνω παρέσεσθαι, διεῖπέ
τε καὶ διεκόσμει ὡς ἐς μάχην τὸ στράτευμα, καὶ οἱ
βάρβαροι ἐν παρασκευῇ ἦσαν. ὅλην μὲν οὖν δείλην 6
πρωίαν κατεῖχεν ἀμφὶ τὰς πύλας τοὺς στρατιώτας.
ᾔδει γὰρ Εὐθάλιόν τε καὶ τοὺς ξὺν αὐτῷ ἐς νύκτα
ἀφίξεσθαι. ἐς δὲ ἡμέραν μέσην ἄριστον ἐκέλευε τὸ 7
στράτευμα αἱρεῖσθαι, καὶ οἱ Γότθοι ταὐτὸ τοῦτο ἐποί-
ουν, ἐς τὴν ὑστεραίαν αὐτὸν οἰόμενοι τὴν ξυμβολὴν
ἀποτίθεσθαι. ὀλίγῳ δὲ ὕστερον Μαρτῖνον μὲν καὶ 8
Βαλεριανὸν ξὺν τοῖς ἑπομένοις ἐς Νέρωνος πεδίον
Βελισάριος ἔπεμψε, ξυνταράσσειν ὅτι μάλιστα ἐπιστεί-
λας τὸ τῶν πολεμίων στρατόπεδον. ἐκ δὲ πυλίδος 9 P391
Πιγκιανῆς ἱππέας ἑξακοσίους ἐπὶ τῶν βαρβάρων τὰ
χαρακώματα ἔστελλεν. οἷς δὴ τρεῖς τῶν αὐτοῦ δορυ- 10
φόρων ἐπέστησεν, Ἀρτασίρην τε ἄνδρα Πέρσην καὶ
Βώχαν Μασσαγέτην γένος καὶ Κουτίλαν Θρᾷκα. καὶ
πολλοὶ μὲν αὐτοῖς τῶν ἐναντίων ἀπήντησαν. χρόνον 11
δὲ πολὺν ἡ μάχη ⟨ἐν⟩ χερσὶν οὐκ ἐγίνετο, ἀλλ' ἐπιοῦσί
τε ὑπεχώρουν ἀλλήλοις καὶ τὰς διώξεις ἑκάτεροι ἀγχιστρό- B 151
φους ποιούμενοι ἐῴκεισαν βουλομένοις ἐς τοῦτο σφίσι

1 ταρακίνναν K, ταρκίναν L | οἵπερ αὐτῶ K] ὑπὲρ τοῦ L, hoc mavult Christ || 2 ξυγκομίσαιεν scripsi] ξυγκομίσειε K, ξυγκομίσαι L, hoc probat Christ || 4 ὅπως K] ὅπως δὴ L || 7 στράτευμα K] στρατόπεδον L || 7—8 οἱ βάρβαροι K] ἡ μάχη L || 8 οὖν K] om. L | δείλην] δήλην K || 10 ᾔδει] ἤδη codd. || 18 πιγγιανῆς K | τῶν βαρβ. τὰ K] τὰ τῶν βαρβ. L || 19 αὐτοῦ codd. || 20 ἀρτασίνην L || 21 Βώχαν scripsi] βούχαν codd. | θράκα codd. || 23 πολλὴν L | ⟨ἐν⟩ Herw.] omiserunt codd. || 25 ἐώκησαν L | βουλόμενοι K, βουλευομένοις L

12 δαπανᾶσθαι τὸν τῆς ἡμέρας χρόνον. προϊόντες μέντοι
ὀργῇ ἐς ἀλλήλους εἴχοντο ἤδη. καρτερᾶς τε γεγενη-
μένης τῆς ξυμβολῆς, ἑκατέρων μὲν πολλοὶ καὶ ἄριστοι
ἔπεσον, ἀμφοτέροις δὲ ἀπό τε τῆς πόλεως καὶ τῶν
13 χαρακωμάτων ἐπίκουροι ἦλθον. ὧν δὴ ἀναμιγνυμένων
τοῖς μαχομένοις ἔτι μᾶλλον ὁ πόνος ἐπὶ μέγα ἤρετο.
καὶ ἡ κραυγὴ τήν τε πόλιν καὶ τὰ στρατόπεδα περι-
14 λαβοῦσα τοὺς μαχομένους ἐξέπλησσε. τέλος δὲ Ῥω-
μαῖοι ἀρετῇ ὠσάμενοι τοὺς πολεμίους ἐτρέψαντο. ἐν
τούτῳ τῷ ἔργῳ Κουτίλας μέσην τὴν κεφαλὴν ἀκοντίῳ
πληγεὶς καὶ ταύτῃ τὸ δοράτιον ἐμπεπηγὸς ἔχων ἐδίωκε.
15 τῆς τε τροπῆς γενομένης ἅμα τοῖς περιοῦσιν ἐς τὴν
πόλιν ἀμφὶ ἡλίου δύσιν ἐσήλασε, κραδαινομένου οἱ
ἐν τῇ κεφαλῇ τοῦ ἀκοντίου, θέαμα λόγου πολλοῦ
16 ἄξιον. ἐν τούτῳ δὲ καὶ Ἄρζην, τῶν Βελισαρίου ὑπασ-
πιστῶν ἕνα, τῶν τις Γότθων τοξότης μεταξὺ τῆς τε
17 ῥινὸς καὶ ὀφθαλμοῦ τοῦ δεξιοῦ βάλλει. καὶ τοῦ μὲν
τοξεύματος ἡ ἀκὶς ἄχρι ἐς τὸν αὐχένα ὀπίσω διῆλθεν,
οὐ μέντοι διεφάνη, τοῦ δὲ ἀτράκτου τὸ λειπόμενον
ἐπῆν τε τῷ προσώπῳ καὶ ἱππευομένου τοῦ ἀνθρώπου
18 ἐσείετο. ὃν δὴ ξὺν τῷ Κουτίλᾳ θεώμενοι ἐν θαύματι
μεγάλῳ ἐποιοῦντο Ῥωμαῖοι, ὅτι δὴ ἱππεύοντο, οὐδε-
μίαν ἐπιστροφὴν τοῦ κακοῦ ἔχοντες. ταῦτα μὲν οὖν
ἐφέρετο τῇδε.

19 Ἐν δὲ Νέρωνος πεδίῳ τὰ βαρβάρων πράγματα
καθυπέρτερα ἦν. οἵ τε ἀμφὶ Βαλεριανὸν καὶ Μαρτῖνον,
B 152 πλήθει πολλῷ πολεμίων μαχόμενοι, καρτερῶς μὲν ὑφί-

8 ἐξέπλησσε Dind.] ἐξέπλησε *K*, ἔπλησε *L* ‖ 12 τροπῆς] ῥο-πῆς *K* ‖ 13 ἐσήλασσε *L* ‖ 15 ἄρζην *K*] ἄρξην *L* ‖ 17 τοῦ ὀφθ. τοῦ *L* ‖ 25 τὰ *K*] τὰ τῶν *L* ‖ 27—157, 1 ὑφίσταντο Herw.] ἀφίσταντο *K*, ἐφίσταντο *L*

2. annus belli (536/7)

σταντο, ἔπασχον δὲ τὰ δεινότατα, καὶ κινδύνου ἐς
μέγα τι ἀφίκοντο χρῆμα. καὶ τότε δὴ Βελισάριος 20
Βώχαν ἐκέλευεν ἐπαγόμενον τοὺς ξὺν αὐτῷ ἀκραιφνέσι
σώμασί τε καὶ ἵπποις ἐκ τῆς ξυμβολῆς ἐπανήκοντας
ἐς Νέρωνος πεδίον ἰέναι. ἤδη δὲ ἦν τῆς ἡμέρας ὀψέ. 21
καὶ Ῥωμαίοις τῶν ἀμφὶ Βώχαν ἐπιβεβοηθηκότων ἐκ
τοῦ αἰφνιδίου τροπὴ τῶν βαρβάρων ἐγίνετο, ἐς ἣν ἐπὶ
πλεῖστον Βώχας ἐμπεσὼν ἐς κύκλωσιν δυοκαίδεκα
πολεμίων δόρατα φερόντων ἀφίκετο. καὶ αὐτὸν ἔπαι- 22
σαν μὲν ὁμοῦ τοῖς δόρασιν ἅπαντες. τοῦ δὲ θώρακος
ὑφισταμένου αἱ μὲν ἄλλαι πληγαὶ οὐ σφόδρα ἐλύπουν,
εἷς δὲ τῶν Γότθων ἐξόπισθεν ὑπὲρ μασχάλην τὴν
δεξιὰν γυμνοῦ τοῦ σώματος ἄγχιστα τοῦ ὤμου ἐπι-
τυχὼν ἔπληξε τὸν νεανίαν, οὐ καιρίαν μέντοι, οὐδὲ
ἐς θανάτου κίνδυνον ἄγουσαν. ἔμπροσθεν δὲ ἄλλος 23
μηρὸν αὐτοῦ τὸν εὐώνυμον νύξας τὸν ταύτῃ μυῶνα
οὐκ εὐθείᾳ τινί, ἀλλ' ἐγκαρσίᾳ πληγῇ ἔτεμε. Βαλερια- 24 P392
νὸς δὲ καὶ Μαρτῖνος τὰ ποιούμενα κατεῖδόν τε καὶ
οἱ ἐπιβεβοηθηκότες ὡς τάχιστα ἔτρεψάν τε τοὺς πολε-
μίους καὶ τοῦ χαλινοῦ τοῦ Βώχα ἵππου ἄμφω λαβο-
μένω ἐς τὴν πόλιν ἀφίκοντο. νύξ τε ἐπεγένετο καὶ
ξὺν τοῖς χρήμασιν Εὐθάλιος ἦλθεν.

Ἐπεὶ δὲ ἅπαντες ἐν τῇ πόλει ἐγένοντο, τῶν τραυ- 25
μάτων ἐπεμελοῦντο. Ἄρξου μὲν οὖν τὸ βέλος ἀπὸ
τοῦ προσώπου ἀφέλκεσθαι βουλόμενοι οἱ ἰατροὶ χρόνον
τινὰ ἤσχαλλον, οὐχ ὅτι τοῦ ὀφθαλμοῦ ἕνεκεν, ὃν δὴ B 153

---

2 δὴ *K*] om. *L* ‖ 3 βῶχαν *K*, βούχαν *L* ‖ 4 ἵππεις *L* ‖ 6 βῶχαν *K*, βούχα *L* ‖ 7 ἐγένετο *L* ‖ 8 βῶχας *K*, βούχας *L* ‖ 9 αὐτὸν] αὐτῶν *K* ‖ 9—10 ἔπεσαν codd. ‖ 16 μυῶνα *L*] μυὸν *K* ‖ 18 κατεῖδόν τε *L*] κατιδόντε *K* ‖ 20 βῶχα *K*, βόχα *L* ‖ 20—21 λαβομένου *L* ‖ 21 νύξ *K*] νῦν *L* ‖ 25 ἀφέλκεσθαι *K*] ἀφελέσθαι *L*

οὐκ ἄν ποτε σωθήσεσθαι ὑπετόπαζον, ἀλλ' ὅπως μὴ
ὑμένων τε καὶ νεύρων τρήσεσιν, οἷα πολλὰ ἐνταῦθά
ἐστιν, ἄνδρα τῆς Βελισαρίου οἰκίας ἄριστον διαφθεί-
26 ρωσιν. ἔπειτα δὲ τῶν τις ἰατρῶν, Θεόκτιστος ὄνομα,
ὄπισθεν ἐς τὸν αὐχένα ἐρείσας ἐπυνθάνετο τοῦ ἀν-
27 θρώπου εἰ λίαν ἀλγοίη. τοῦ δὲ ἀλγεῖν φήσαντος,
„οὐκοῦν αὐτός τε σωθήσῃ," εἶπε, „καὶ τὴν ὄψιν οὐκ
„ἂν βλαβήσῃ." ταῦτα δὲ ἰσχυρίσατο τεκμηράμενος, ὅτι
28 τοῦ βέλους ἡ ἀκὶς τοῦ δέρματος οὐ πόρρω διήκει. τοῦ
μὲν οὖν ἀτράκτου ὅσον ἔξω ἐφαίνετο ἐκτεμὼν ἔρριψε,
διελὼν δὲ τῶν ἰνίων τὸ δέρμα, οὗ μάλιστα ὁ ἀνὴρ πο-
λυώδυνος ἦν, ἐντεῦθεν πόνῳ οὐδενὶ τὴν ἀκίδα ἐφείλ-
κυσε, τρισί τε προὔχουσαν ὀπίσω ὀξείαις καὶ μοῖραν
29 τοῦ βέλους τὴν λειπομένην ξὺν αὐτῇ φέρουσαν. οὕτω
τε Ἄρζης κακῶν τε παντάπασιν ἀπαθὴς ἔμεινε καὶ
οὐδὲ ἴχνος αὐτοῦ τῆς πληγῆς ἐς τὸ πρόσωπον ἀπελεί-
30 πετο. Κουτίλας δὲ βιαιότερον τοῦ δορατίου ἐκ τῆς
κεφαλῆς ἀφαιρεθέντος (ἐπεπήγει γὰρ ἐπὶ πλεῖστον) ἐς
31 λειποθυμίαν ἐξέπεσεν. ἐπεὶ δέ οἱ φλεγμαίνειν αἱ
τῇδε μήνιγγες ἤρξαντο, φρενίτιδι νόσῳ ἁλοὺς οὐ πολλῷ
32 ὕστερον ἐτελεύτησε. Βώχαν μέντοι αὐτίκα αἵματός τε
ῥύσις ἄφατος ἐκ τοῦ μηροῦ ἔσχε καὶ τεθνηξομένῳ οὐκ
ἐς μακρὰν ἐῴκει. αἴτιον δὲ τούτου εἶναι ἰατροὶ ἔλε-
γον, ὅτι οὐκ ἐπ' εὐθείας, ἀλλ' ἐγκαρσίᾳ ἐντομῇ τὸν
μυῶνα ἡ πληγὴ ἔκοψεν. ἡμέραις γοῦν ἀπέθανε τρισὶν
33 ὕστερον. διὰ ταῦτα μὲν οὖν Ῥωμαῖοι τὴν νύκτα ὅλην

3 ἐστιν *K*] om. *L* ‖ 8 τεκμηράμενος *K*] τεκμαιρόμενος *L* ‖ 11 ἰνίων Kraš.] ἡνιῶν *K*, ἰνῶν *L* | δέρμα scripsi] σῶμα codd., σύστημα Herw. ‖ 13 τρισί suspectum, an τμήσεσί? | τε *K*] δὲ *L* | ὀπίσω] λεπίσιν Scaliger, ὀπίσω ⟨λεπίσιν⟩ Christ ‖ 15 τε π.] τε om. *L* | ἔμεινε *K*] διέμεινε *L* ‖ 16 εἰς *L* ‖ 18 ἐπεπλήγει *K* ‖ 21 βῶχαν *K*, βούχαν *L* ‖ 23 εἰς *L* ‖ 24—25 τὸν μυῶνα *L*] τῶν μυῶν ᾱ *K*

ἐκείνην ἐν πένθει μεγάλῳ ἐγένοντο. Γότθων δὲ θρῆνοί 2. annus belli (536/7)
τε πολλοὶ καὶ κωκυτοὶ μεγάλοι ἐκ τῶν χαρακωμάτων B 154
ἠκούοντο. καὶ ἐθαύμαζόν γε Ῥωμαῖοι, ἐπεὶ οὐδὲν 34
ἐδόκει πάθος ξυμβῆναι τοῖς πολεμίοις λόγου ἄξιον
τῇ προτεραίᾳ, πλήν γε δὴ ὅτι οὐκ ὀλίγοι αὐτῶν ἐν
ταῖς ξυμβολαῖς διεφθάρησαν. ὅπερ καὶ πρότερον αὐτοῖς 35
οὐδέν τι ἧσσον, εἰ μὴ καὶ μᾶλλον, ξυνενεχθὲν οὐ λίαν
γε αὐτοὺς διὰ τὴν πολυανθρωπίαν ἐτάραξεν. ἐγνώσθη 36
μέντοι τῇ ὑστεραίᾳ ὡς ἄνδρας δοκίμους ἐς τὰ μάλιστα
τοῦ ἐν Νέρωνος πεδίῳ στρατοπέδου Γότθοι ἐθρήνουν,
οὓς δὴ ὁ Βώχας ἐν τῇ πρώτῃ ὁρμῇ ἔκτεινεν. ἐγένοντο 37
δὲ καὶ ἄλλαι οὐκ ἀξιόλογοι ξυμβολαί, ἅσπερ μοι
ξυγγράψαι οὔτι ἀναγκαῖον ἔδοξεν εἶναι. πάσας μέν- P 393
τοι ἑπτὰ καὶ ἑξήκοντα ἐν τῇδε τῇ πολιορκίᾳ ξυνηνέχθη
γενέσθαι, καὶ δύο δὴ ἄλλας ὑστάτας, αἵ μοι ἐν τοῖς
ὄπισθεν λόγοις εἰρήσονται. τότε δὲ ὅ τε χειμὼν ἔληγε 38
καὶ τὸ δεύτερον ἔτος ἐτελεύτα τῷ πολέμῳ τῷδε,
ὃν Προκόπιος ξυνέγραψεν.

γʹ. Ἤδη δὲ τῆς θερινῆς τροπῆς ἀρξαμένης λιμός 3. annus belli
τε ὁμοῦ καὶ λοιμὸς τοῖς ἐν τῇ πόλει ἐπέπεσε. καὶ (537/8)
τοῖς στρατιώταις σῖτος μὲν ἔτι ἐλείπετο, ἄλλο δὲ
τῶν ἐπιτηδείων οὐδέν, Ῥωμαίους δὲ τοὺς ἄλλους
ὅ τε σῖτος ἐπελελοίπει καὶ ὁ λιμὸς ἀκριβῶς ξὺν
τῷ λοιμῷ ἐπίεζεν. ὧν δὴ οἱ Γότθοι αἰσθόμενοι 2
μάχῃ μὲν διακινδυνεύειν πρὸς τοὺς πολεμίους οὐκέτι

1 δὲ K] τε L ‖ 2 τε K] om. L ‖ 5 οὐκ K] om. L ‖ 8 αὐτοὺς L] αὐτοῖς K | ἐτάραξεν K] διετάραξεν L ‖ 11 βουχὰν K, βούχαν L ‖ 13 οὔτι L] οὔτι μοι K | πᾶσαι K ‖ 14 ἑξήκοντα καὶ ἑπτὰ L ‖ 16 ὄπισθε L | δὲ K] δὴ L ‖ 21 σῖτος μὲν K] μὲν σῖτος L, hoc mavult Christ ‖ 24 ἐπίεζεν KL in contextu] γρ. αι ἔπαιζεν L in marg.

ἤθελον, ἐφύλασσον δὲ ὅπως αὐτοῖς μηδὲν τοῦ λοιποῦ
3 ἐσκομίζοιτο. ἐστὸν δὲ ὕδατος ὀχετὼ δύο μεταξὺ Λατί-
νης τε καὶ Ἀππίας ὁδοῦ, ὑψηλὼ ἐς ἄγαν, κυρτώ-
4 μασί τε ἐπὶ πλεῖστον ἀνεχομένω. τούτω δὴ τὼ
B 155 ὀχετὼ ἐν χώρῳ διέχοντι Ῥώμης σταδίοις πεντήκοντα
ξυμβάλλετόν τε ἀλλήλοιν καὶ τὴν ἐναντίαν ὁδὸν
5 δι' ὀλίγου τρέπεσθον. ὁ γὰρ ἔμπροσθεν χώραν λαχὼν
τὴν ἐν δεξιᾷ τηνικαῦτα χωρεῖ φερόμενος τὰ εὐώνυμα.
6 πάλιν δὲ ξυνιόντε καὶ χώραν τὴν προτέραν ἀπολα-
βόντε τὸ λοιπὸν διακέκρισθον, καὶ ἀπ' αὐτοῦ χῶρον
τὸν μεταξὺ ὀχύρωμα ξυμβαίνει τῷ ἐκ τῶν ὀχετῶν
7 περιβάλλεσθαι. τούτων δὲ τὰ κάτω κυρτώματα οἱ
βάρβαροι λίθοις τε καὶ πηλῷ φράξαντες φρουρίου
σχῆμα πεποίηνται κἀνταῦθα οὐχ ἧσσον ἢ ἐς ἑπτακισχι-
λίους ἐνστρατοπεδευσάμενοι φυλακὴν εἶχον τοῦ μηκέτι
τοὺς πολεμίους ἐς τὴν πόλιν τι τῶν ἐπιτηδείων ἐσκο-
8 μίζεσθαι. τότε δὴ Ῥωμαίους πᾶσα μὲν ἐλπὶς ἀγαθοῦ
ἐπελελοίπει, πᾶσα δὲ ἰδέα κακοῦ περιεστήκει. τέως
μὲν οὖν ὁ σῖτος ἤκμαζε, τῶν στρατιωτῶν οἱ εὐτολμό-
τατοι ἐναγούσης αὐτοὺς τῆς τῶν χρημάτων ἐπιθυμίας
τοῖς ἵπποις τε ὀχούμενοι καὶ ἄλλους ἐφέλκοντες ἐν
τοῖς ληΐοις ἐγίνοντο νύκτωρ τῆς πόλεως οὐ μακρὰν
9 ἄποθεν. τέμνοντές τε τοὺς ἀστάχυας καὶ τοῖς ἵπποις,
οὓς αὐτοὶ ἐφεῖλκον, ἐνθέμενοι, ἐς τὴν πόλιν λανθά-

---

2 εἰσκομίζοιτο L | ἐστὸν K] ἔστι L | δὲ K] δὲ ἐς τόδε L | δύω L || 3 ἀπίας K || 4 ἀνεχομένῳ K || 5 διέχοντε L || 6 ξυμβάλλεταί K || 9 ξυνόντε K, ξυνιόντες L || 9—10 ἀπολαβόντες L || 10 διακεκρίσθων L || 11 τῶ K] τὸ L || 12 περιβαλλέσθαι L || 13 φρουρίον K] φρουρίου τε L || 14 ἢ L] om. K || 17 ἀγαθοῦ K] ἀγαθὴ L || 18 περιειστήκει L | τέως K] ἕως L || 19—20 εὐτολμώτατοι K || 21 τοῖς K] om. L || 23 τέμνοντές τε K] καὶ τέμνοντες L || 24 ἐνθέμενοι K] ἐντιθέμενοι L | ἐς K] ἔς τε L

3. annus belli (537/8)

νοντες τοὺς πολεμίους ἐκόμιζον χρημάτων τε μεγάλων
Ῥωμαίων τοῖς εὐδαίμοσιν ἀπεδίδοντο. οἱ μέντοι ἄλλοι 10
βοτάναις τισὶν ἀπέζων, οἷαι πολλαὶ ἀμφί τε τὰ προά-
στεια καὶ τοῦ περιβόλου ἐντὸς γίνονται. βοτάνη γὰρ
γῆν τὴν Ῥωμαίων οὔτε χειμῶνος ὥρᾳ οὔτε ἐς ἄλλον
τινὰ ἐπιλείπει καιρὸν, ἀλλ' ἀνθεῖ τε ἀεὶ καὶ τέθηλεν
ἐς πάντα τὸν χρόνον. ἀφ' οὗ δὴ καὶ ἱπποφορβεῖν 11
ἐνταῦθα τοὺς πολιορκουμένους τετύχηκε. τινὲς δὲ καὶ B 156
ἐξ ἡμιόνων τῶν ἐν Ῥώμῃ θνησκόντων ἀλλᾶντας ποι- P 394
ούμενοι ἀπεδίδοντο λάθρα. ἐπεὶ δὲ σῖτον τὰ λήϊα 12
οὐκέτι εἶχε καὶ ἐς μέγα κακὸν ἅπαντες Ῥωμαῖοι ἀφί-
κοντο, Βελισάριόν τε περιίσταντο καὶ μάχῃ μιᾷ δια-
κρίνεσθαι πρὸς τοὺς πολεμίους ἠνάγκαζον, Ῥωμαίων
οὐδένα τῆς ξυμβολῆς ἀπολείψεσθαι ὑποσχόμενοι. καὶ
αὐτῷ ἀπορουμένῳ τε τοῖς παροῦσι καὶ λίαν ἀχθο-
μένῳ τῶν ἀπὸ τοῦ δήμου ἔλεξάν τινες τοιάδε „Οὐ
„προσδεχομένους ἡμᾶς ἡ παροῦσα, ὦ στρατηγὲ, κατέ- 13
„λαβε τύχη, ἀλλ' εἰς πᾶν ἡμῖν τοὐναντίον τὰ τῆς
„ἐλπίδος ἐκβέβηκε. τετυχηκότες γὰρ ὧν πρότερον ἐν 14
„ἐπιθυμίᾳ κατέστημεν, τανῦν ἐς τὴν παροῦσαν ξυμ-
„φορὰν ἥκομεν, καὶ περιέστηκεν ἡμῶν ἡ προλαβοῦσα
„δόξα τὸ καλῶς τῆς βασιλέως προμηθείας ἐφίεσθαι,
„νῦν ἄνοιά τε οὖσα καὶ κακῶν τῶν μεγίστων ὑπό-
„θεσις. ἀφ' οὗ δὴ ἐς τόδε ἀνάγκης ἀφίγμεθα ὥστε 15
„ἐν τῷ παρόντι ἔτι βιάζεσθαι καὶ πρὸς τοὺς βαρβάρους

---

1 χρημάτων τε K] καὶ χρημάτων L ‖ 3 βοτάνες L ‖ 5 τὴν Kraš.] τῶν codd. | οὔτε—οὔτε] οὐδὲ—οὐδὲ codd. ‖ 6 τινὰ K] om. L ‖ 7 εἰς L ‖ 8 δὲ L] δὲ τῶν K ‖ 9 ἀλλᾶντας] ἀλάντα K, ἀλάντας L ‖ 10 σίτον K ‖ 11 μέγα κακὸν L] ἐσμὸν κακῶν K ‖ 12 μάχῃ K] ἐν μάχῃ L ‖ 13 ῥωμαῖον L ‖ 17 προσεχομένους K ‖ 21 ἡμῶν K] ἡμᾶς L ‖ 22 τὸ K] τῷ L ‖ 25 ἔτι] ἔτει (superscr. τῷ) L

16 „ὁπλίζεσθαι τετολμήκαμεν. καὶ συγγνώμη μὲν εἰ πρὸς
„Βελισάριον θρασυνόμεθα. γαστὴρ γὰρ οὐκ οἶδεν
17 „ἀποροῦσα τῶν ἀναγκαίων αἰσχύνεσθαι. ἀπολελογήσθω
„δὲ ἡμῖν τῆς προπετείας ἡ τύχη. πάντων γὰρ εἰκότως
„ἀνιαρότατος εἶναι δοκεῖ μηκυνόμενος τοῖς οὐκ εὖ
„φερομένοις ὁ βίος. τὰ μὲν οὖν ξυμπεσόντα ἡμῖν
18 „ὁρᾷς δήπουθεν. ἀγροὶ μὲν οὗτοι καὶ χώρα ξύμπασα
„ὑποπέπτωκε ταῖς τῶν πολεμίων χερσίν. ἡ πόλις δὲ
B 157 „αὕτη τῶν ἀγαθῶν ἀποκέκλεισται πάντων οὐκ ἴσμεν
19 „ἐξ ὅτου δὴ χρόνου. Ῥωμαίων δὲ οἱ μὲν ἤδη κεῖνται,
„τὸ μηδὲ γῇ κρύπτεσθαι κληρωσάμενοι, ἡμεῖς δὲ οἱ
„περιόντες, ὡς ἂν συλλήβδην εἴπωμεν ἅπαντα τὰ δεινά,
20 „ξυντετάχθαι τοῖς οὕτω κειμένοις εὐχόμεθα. πάντα
„γὰρ τοῖς ἐντυγχάνουσιν ὁ λιμὸς τὰ κακὰ φορητέα
„δείκνυσιν, ἔνθα τε ἂν φαίνηται, μετὰ τῆς τῶν ἄλλων
„ἐπέρχεται λήθης καὶ θανάτους ἅπαντας, πλὴν τοῦ
„παρ᾽ αὐτοῦ προσιόντος πρὸς ἡδονῆς εἶναι τοῖς ἀν-
21 „θρώποις ἐργάζεται. ἕως τοίνυν ἔτι μὴ κεκράτηκεν
„ἡμῶν τὸ κακὸν, δὸς ἡμῖν ὑπὲρ ἡμῶν αὐτῶν ἀνελέ-
„σθαι τὴν ἀγωνίαν, ἐξ ἧς ἡμῖν ἢ περιεῖναι τῶν πολε-
22 „μίων ἢ τῶν δυσχερῶν ἀπηλλάχθαι ξυμβήσεται. οἷς
„μὲν γὰρ ἐλπίδα σωτηρίας ἡ μέλλησις φέρει, πολλὴ
„ἄνοια ἂν εἴη προτερήσασιν ἐς κίνδυνον τὸν ὑπὲρ
„τῶν ὅλων καθίστασθαι, οἷς δὲ τῇ βραδυτῆτι δυσκο-
„λώτερος ὁ ἀγὼν γίνεται, τὸ καὶ πρὸς ὀλίγον ἀνα-

4 ἡμῖν Kraš.] ἡμῶν codd. | τῆς K] ὑπὲρ τῆσδε ἡμῶν τῆς L || 5 ἀνιαρώτατος codd. | δοκεῖ εἶναι L || 8 χερσίν, ἡ K] χερσὶ L || 9 πάντων K] πάντων ὧν L || 11—12 ἡμεῖς—περιόντες K] οἱ περιόντες δὲ ἡμεῖς L || 14 φορητὰ K || 15 τῆς K] om. L || 17 προιόντος K, προσιόντας L || 18 ἔτι K] om. L || 22 μέλησις L || 23 ἂν εἴη K] om. L || 24 βραδύτητι K || 24—25 δυσκολότερον L

3. annus belli (537/8)

„βάλλεσθαι χρόνον τῆς παραυτίκα προπετείας μεμπτό-
„τερον.“ Ῥωμαῖοι μὲν τοσαῦτα εἶπον. Βελισάριος δὲ 23
ἀμείβεται ὧδε „Ἀλλ' ἔμοιγε καὶ λίαν προσδεχομένῳ
„τὰ παρ' ὑμῶν γεγένηται πάντα, ἐκβέβηκε δὲ παρὰ
„δόξαν οὐδέν. ἐγὼ γὰρ πάλαι οἶδα δῆμον ὅτι πρᾶγμα 24
„ἀβουλότατόν ἐστι, καὶ οὔτε τὰ παρόντα φέρειν πέφυκεν
„οὔτε τὰ μέλλοντα προβουλεύεσθαι, ἀλλ' ἐγχειρεῖν
„μὲν εὐπετῶς ἀεὶ τοῖς ἀμηχάνοις, διαφθείρεσθαι δὲ
„ἀνεπισκέπτως ἐπίσταται μόνον. ἐγὼ μέντοι οὐκ ἄν 25
„ποτε διὰ τὴν ὑμετέραν ὀλιγωρίαν οὔτε ὑμᾶς ἀπολέ-
„σαιμι ἑκών γε εἶναι οὔτε ὑμῖν τὰ βασιλέως συγ-
„διαφθείραιμι πράγματα. πόλεμος γὰρ οὐκ ἐξ ἀλο- 26 P 395
„γίστου σπουδῆς κατορθοῦσθαι φιλεῖ, ἀλλ' εὐβουλίᾳ B 158
„τε καὶ προμηθείᾳ τὴν τῶν καιρῶν ἀεὶ σταθμώμενος
„ῥοπήν. ὑμεῖς μὲν οὖν πεττεύειν οἰόμενοι τὸν ἕνα 27
„βούλεσθε ὑπὲρ ἁπάντων ἀναρρίπτειν κύβον, ἐμοὶ δὲ
„οὐ σύνηθες αἱρεῖσθαι πρὸ τοῦ ξυμφόρου τὸ σύντο-
„μον. εἶτα σὺν ἡμῖν ἐπαγγέλλεσθε τοῖς πολεμίοις διὰ 28
„μάχης ἰέναι, πότε τὰς μελέτας τοῦ πολέμου πεποιη-
„μένοι; ἢ ποῖος τὰ τοιαῦτα ἐκμαθὼν τοῖς ὅπλοις οὐκ
„οἶδεν ὅτι οὐ χωρεῖ ἄχρι τῆς διαπείρας ἡ μάχη; οὐδὲ
„αὐτός οἱ ἐμμελετᾶν ὁ πολέμιος ἐν τοῖς ἀγῶσι παρέ-
„χεται. νῦν μὲν τὴν προθυμίαν ὑμῶν ἄγαμαι καὶ 29

---

3 προσδεχομένου K ‖ 4 ὑμῶν K] ἡμῶν L ‖ 5 δόξαν L] δόξῃ K | οἶδα πάλαι L ‖ 6 ἀβουλώτατόν K | ἐστιν L ‖ 6—7 οὔτε—οὔτε] οὐδὲ—οὐδὲ codd. ‖ 8 ἀμειχάνοις L ‖ 10—11 οὔτε—οὔτε] οὐδὲ—οὐδὲ codd. ‖ 11—12 ξυνδιαφθείραιμι L ‖ 13 σπουδῆς K] τῆς σπουδῆς L ‖ 16 βούλεσθαι K | ἀναρριπτεῖν L ‖ 17—18 ξύντομον L ‖ 18 ἐπαγγέλλεσθαι K ‖ 20 ποίοις K ‖ 20—21 ἐκμαθὼν—χωρεῖ L] ἐκμαθόντες ὅπλοις, ἃ οὐκ οἶδε χωρεῖν K, ἐκμαθόντες ὅπλοις; οὐ γὰρ οἶδε χωρεῖν Kraš. ‖ 21 διὰ πείρας L ‖ 21—23 οὐδὲ—παρέχεται om. K ‖ 22 οἱ scripsi] σοι L ‖ 23 μὲν K] μὲν οὖν L | τὴν L] τὴν μὲν K

30 „*συγγνώμων εἰμὶ ταραχῆς τῆσδε. ὡς δὲ ὑμῖν ταῦτα*
„*οὐκ εἰς καιρὸν γέγονε καὶ ἡμεῖς μελλήσει προμηθεῖ*
„*χρώμεθα ἐγὼ δηλώσω. στράτευμα ἡμῖν ἀριθμοῦ*
„*κρεῖσσον ἐκ πάσης γῆς ἀθροίσας βασιλεὺς ἔπεμψε*
„*καὶ στόλος, ὅσος οὐ πώποτε Ῥωμαίοις ξυνέστη, τήν*
„*τε Καμπανίας ἀκτὴν καὶ κόλπου τοῦ Ἰονίου τὰ*
31 „*πλεῖστα καλύπτει. ὀλίγων τε ἡμερῶν ξὺν πᾶσι τοῖς*
„*ἐπιτηδείοις παρ' ἡμᾶς ἥξουσι, τήν τε ἀπορίαν ἡμῖν*
„*διαλύσοντες καὶ πλήθει βελῶν τὰ τῶν βαρβάρων*
32 „*στρατόπεδα καταχώσοντες. ἐλογισάμην οὖν ἐς τὴν*
„*ἐκείνων παρουσίαν τὸν τῆς ξυμβολῆς μᾶλλον ἀποθέ-*
„*σθαι καιρὸν καὶ ξὺν τῷ ἀσφαλεῖ τὸ τοῦ πολέμου*
„*πορίζεσθαι κράτος, ἢ σπουδῇ ἀλογίστῳ θρασυνόμενος*
„*τὴν τῶν ὅλων σωτηρίαν προΐεσθαι. ὅπως δὲ αὐτίκα*
„*τε ἥξουσι καὶ μὴ περαιτέρω μελλήσουσιν, ἐγὼ προ-*
„*νοήσω.*“

δ'. Τούτοις μὲν Ῥωμαίων τὸν δῆμον παραθρα-
σύνας Βελισάριος ἀπεπέμψατο, Προκόπιον δὲ, ὃς τάδε
B 159 *ξυνέγραψεν, αὐτίκα ἐς Νεάπολιν ἐκέλευεν ἰέναι. φήμη*
γάρ τις περιήγγελλεν ὡς στράτευμα ἐνταῦθα βασιλεὺς
2 *πέμψειε. καί οἱ ἐπέστελλε ναῦς τε ὅτι πλείστας σίτου*
ἐμπλήσασθαι καὶ στρατιώτας ἀγεῖραι ἅπαντας, ὅσους
ἐν τῷ παρόντι ἐκ Βυζαντίου ἥκειν τετύχηκεν, ἢ ἵππων
φυλακῆς ἕνεκα ἢ ἄλλου ὁτουοῦν ἐνταῦθα λελεῖφθαι,
οἵους δὴ πολλοὺς ἐς τὰ ἐν Καμπανίᾳ χωρία ἠκηκόει
ἰέναι, τινὰς δὲ καὶ τῶν ταύτῃ φρουρῶν ἀφελέσθαι,
ἥξειν τε ξὺν αὐτοῖς τὸν σῖτον παρακομίζοντι ἐς

2 *μελλήσει* Hoesch.] *μελήσει* codd. ‖ 7 *ξὺν πᾶσι*] *ξύμπασι* *K* ‖ 10 *καταχώσαντες* *K* | *ἐλογισάμην οὖν* *K*] *ἀνθ' ὧν καὶ ἐλογισάμην* *L* ‖ 15 *μελήσουσιν* codd. ‖ 20 *περιήγγελεν* *K* ‖ 21 *ἐπέστελλεν* *K* ‖ 23 *τετύχηνται* *K* ‖ 24 *οὐτουοῦν* *L* ‖ 25 *ἐν καμπανίας* *L* ‖ 27 *ἥκειν* Herw. | *σίτον* *K*

3. annus belli (537/8)

Ὀστίαν, ὅθι τὸ Ῥωμαίων ἐπίνειον. καὶ ὁ μὲν ξὺν 3
τῷ Μουνδίλᾳ τῷ δορυφόρῳ καὶ ὀλίγοις ἱππεῦσι διὰ P 396
πύλης, ἣ Παύλου τοῦ ἀποστόλου ἐπώνυμός ἐστι, νύκ-
τωρ διῆλθε, λαθὼν τὸ τῶν πολεμίων στρατόπεδον,
ὅπερ ἄγχιστα ὁδοῦ τῆς Ἀππίας ἐφύλασσεν. ἐπειδή τε 4
ἐς Ῥώμην οἱ ἀμφὶ Μουνδίλαν ἐπανήκοντες ἀφῖχθαι
ἤδη Προκόπιον ἐς Καμπανίαν οὐδενὶ ἐντυχόντα τῶν
βαρβάρων ἀπήγγελλον, νύκτωρ γὰρ οὔποτε τοὺς πο-
λεμίους ἔξω τοῦ στρατοπέδου πορεύεσθαι, εὐέλπιδες
μὲν γεγένηνται πάντες, Βελισάριος δὲ θαρσήσας ἤδη
ἐπενόει τάδε· τῶν ἱππέων πολλοὺς ἐς τὰ πλησίον 5
ἐξέπεμπεν ὀχυρώματα, ἐπιστείλας, ἤν τινες τῶν πολε-
μίων ταύτῃ ἴωσιν, ἐφ’ ᾧ τὰ ἐπιτήδεια ἐς τὰ στρατό-
πεδα ἐσκομίσονται, ἔνθεν αὐτοῖς ἐπεκδρομάς τε καὶ
ἐνέδρας πανταχόθι τῶν τῇδε χωρίων ἀεὶ ποιουμένους
μὴ ἐπιτρέπειν, ἀλλὰ παντὶ σθένει ἀπείργειν, ὅπως ἥ
τε πόλις ἐλασσόνως ἢ πρότερον τῇ ἀπορίᾳ πιέζοιτο
καὶ οἱ βάρβαροι πολιορκεῖσθαι μᾶλλον ἢ αὐτοὶ πολιορ- B 160
κεῖν Ῥωμαίους δόξειαν. Μαρτῖνον μὲν οὖν καὶ Τρα- 6
ιανὸν ξὺν χιλίοις ἐς Ταρακίναν ἐκέλευσεν ἰέναι. οἷς
δὴ καὶ Ἀντωνίναν τὴν γυναῖκα ξυνέπεμψεν, ἐντειλά-
μενος ἔς τε Νεάπολιν αὐτὴν στέλλεσθαι ξὺν ὀλίγοις
τισὶ καὶ τύχην ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς τὴν σφίσι ξυμβησο-
μένην καραδοκεῖν. Μάγνον δὲ καὶ Σινθούην τὸν 7
δορυφόρον πεντακοσίους μάλιστα ἐπαγομένους ἐς

1 ὀστείαν K | ὅθι K] ὅτι τάχος L | ἐπίνηον K ‖ 3 ἐστι K] om. L ‖ 5 ἀπίας K | ἐφύλασεν K ‖ 6 ἀφίχθαι K ‖ 7 ἐντυχόντι L ‖ 8 ἀπήγγελον codd. ‖ 9 πορεύεσθαι K] ἰέναι L ‖ 10 πάντες K] ἅπαντες L ‖ 12 ἐξέπεμπεν K] ἐξέπεμψεν L | τινες L] om. K | τῶν K] τὸν L ‖ 13 τῇ ταύτῃ K ‖ 14 ἐσκομίσωνται L ‖ 15 ἔνεδρας K ‖ 19 οὖν K] om. L ‖ 20 χιλίους K | ταρακίνναν K ‖ 22 νεάνπολιν K ‖ 24 δὲ K] τε L | σίνθουσιν codd. ‖ 24—25 τὸν δορυφόρων L rec. m. corr., τῶν δορυφόρων K, L pr. m.

Τίβουριν τὸ φρούριον ἔπεμψε, σταδίους τεσσαράκοντα
8 καὶ ἑκατὸν Ῥώμης διέχον. ἐς μέντοι τὸ Ἀλβανῶν πό-
λισμα, σταδίους μὲν τοσούτους ἀπέχον, ἐν δὲ τῇ Ἀππίᾳ
ὁδῷ κείμενον, πρότερον ἤδη Γόνθαριν ξὺν Ἐρούλοις
τισὶ πέμψας ἔτυχεν, οὓς δὴ οἱ Γότθοι βιασάμενοι ἐξή-
λασαν ἐνθένδε οὐ πολλῷ ὕστερον.
9 Ἔστι δέ τις νεὼς Παύλου τοῦ ἀποστόλου, Ῥώμης
τοῦ περιβόλου τεσσαρεσκαίδεκα σταδίους ἀπέχων. ὅ
τε ποταμὸς αὐτὸν παραρρεῖ Τίβερις. ἐνταῦθα ὀχύ-
ρωμα μὲν οὐδαμῇ ἐστι, στοὰ δέ τις ἄχρι ἐς τὸν νεὼν
διήκουσα ἐκ τῆς πόλεως, ἄλλαι τε πολλαὶ οἰκοδομίαι
ἀμφ' αὐτὸν οὖσαι οὐκ εὐέφοδον ποιοῦσι τὸν χῶρον.
10 ἔστι δέ τις καὶ αἰδὼς πρὸς ταῦτα δὴ τὰ ἱερὰ τοῖς
Γότθοις. ἐς οὐδέτερον γοῦν τοῖν ἀποστόλοιν νεὼν
παρὰ πάντα τὸν τοῦ πολέμου καιρὸν ἄχαρί τι πρὸς
αὐτῶν γέγονεν, ἀλλὰ πάντα τῇδε τοῖς ἱερεῦσιν, ᾗπερ
11 εἰώθει, ἐξοσιοῦσθαι ξυμβέβηκεν. ἐν τούτῳ δὲ τῷ
χωρίῳ Βαλεριανὸν, τοὺς Οὔννους ἅπαντας ἀπαγαγόντα,
χαράκωμα παρὰ τοῦ Τιβέριδος τὴν ὄχθην ἐκέλευε
ποιεῖσθαι, ὅπως ἂν αὐτοῖς τε ἀδεέστερον οἱ ἵπποι τρέ-
B 161 φοιντο καὶ οἱ Γότθοι μᾶλλον ἔτι ἀναστέλλοιντο τοῦ
κατ' ἐξουσίαν ὡς ἀπωτάτω τῶν στρατοπέδων τῶν σφε-
12 τέρων ἰέναι. ὁ δὲ κατὰ ταῦτα ἐποίει. ἐπειδή τε οἱ
Οὖννοι ἐνταῦθα ἐστρατοπεδεύσαντο, οὗπερ ὁ στρατη-
13 γὸς ἐνετέλλετο, ἐς τὴν πόλιν ἀπήλαυνε. ταῦτα μὲν
οὖν Βελισάριος διαπεπραγμένος ἡσύχαζε, μάχης μὲν
οὐκ ἄρχων, ἐκ δὲ τοῦ τείχους ἀμύνεσθαι προθυμού-

1 τίβουριν *K*] τίβεριν *L* ‖ 2 ἀλβανῶν *L*] ἀλβανὸν *K* ‖ 3 ἀπίᾳ *K* ‖ 4 ἤδη om. *K* | Γόνθαριν] γρίνθεριν *K* ‖ 8 τέσσαρας καὶ δέκα *L* ‖ 12 ἀμφ' αὐτὸν *K*] ἀπ' αὐτῶν *L* | ποιοῦσαι *K* ‖ 14 οὐδ' ἕτερον *K* ‖ 16 ἱερεῦσι *L* ‖ 18 βαλλεριανὸν *K* ‖ 19 παρὰ *K*] περὶ *L* ‖ 22 ἀποτάτω *L* ‖ 24 οὔννοι *K* ‖ 25 ἐνετέλετο *L*

3. annus belli (537/8)

μενος, ἤν τις ἔξωθεν ἐπ' αὐτὸ κακουργήσων ἴοι. P 397
καὶ σῖτον μέντοι τισὶ τοῦ Ῥωμαίων δήμου παρείχετο. 14
Μαρτῖνος δὲ καὶ Τραϊανὸς διελθόντες νύκτωρ τὰ τῶν
πολεμίων στρατόπεδα, ἐπειδὴ ἐν Ταρακίνῃ ἐγένοντο,
Ἀντωνίναν μὲν ἐς Καμπανίαν ξὺν ὀλίγοις τισὶν ἔπεμ-
ψαν, αὐτοὶ δὲ τὰ ταύτῃ ὀχυρώματα καταλαβόντες,
ἔνθεν τε ὁρμώμενοι καὶ τὰς ἐφόδους ἐκ τοῦ αἰφνιδίου
ποιούμενοι, τῶν Γότθων τοὺς ἐς τὰ ἐκείνῃ χωρία
περιιόντας ἀνέστελλον. Μάγνος δὲ καὶ Σινθούης τοῦ
τε φρουρίου ὅσα καταπεπτώκει ἐν βραχεῖ ἀνῳκοδο- 15
μήσαντο χρόνῳ καὶ ἐπειδὴ ἐν τῷ ἀσφαλεῖ ἐγένοντο,
ἤδη μᾶλλον ἐλύπουν τοὺς πολεμίους ἅτε αὐτῶν τὸ
ἐπιτείχισμα οὐκ ἄποθεν ὂν συχνά τε καταθέοντες καὶ
τῷ ἀπροσδοκήτῳ ἐκπλήσσοντες ἀεὶ τῶν βαρβάρων τοὺς
τὰ ἐπιτήδεια παραπέμποντας, ἕως Σινθούης ἐν μάχῃ
δή τινι δόρατι πληγεὶς τὴν δεξιὰν χεῖρα τῶν τε νεύρων
οἱ ἀποκοπέντων ἀπόμαχος τὸ λοιπὸν γέγονε. καὶ Οὖννοι
δὲ τὸ στρατόπεδον ἐν γειτόνων, ὥσπερ μοι ἐρρήθη, 16
πεποιημένοι οὐκ ἐλάσσω κακὰ τοὺς Γότθους ἐποίουν,
ὥστε καὶ αὐτοὶ τῷ λιμῷ ἐπιέζοντο ἤδη, οὐκέτι σφίσιν
ἀδείας οὔσης τὰς τροφὰς ὥσπερ τὸ πρότερον ἐσκομί-
ζεσθαι. καὶ λοιμὸς δὲ αὐτοῖς ἐπεισπεσὼν πολλοὺς B 162
ἔφθειρε, καὶ μάλιστα ἐν τῷ στρατοπέδῳ, ὅπερ αὐτοῖς 17
ἀγχοῦ τῆς Ἀππίας ὁδοῦ ὕστατον, ὥσπερ μοι προδεδή-

19 cf. 166, 19 ‖ 25 cf. 160, 13

1 τις L] τι K | ἐπ' αὐτὸ scripsi] ἐπ' αὐτῷ K, ἀπ' αὐτῇ L ‖ 2 σίτον K | τοῦ K] τῶν L ‖ 3 τραινὸς L ‖ 4 ταρακίννη K ‖ 8 ἐς K] om. L ‖ 8—9 χωρία περιόντας K, περιόντας χωρία L ‖ 10 κατεπεπτώκει L ‖ 14 ἐκπλήσσοντες K] ἐμπλήσσοντες L ‖ 15 σίνθουδις K ‖ 20 λιμῷ] λοιμῶ L ‖ 21—22 εἰσκομίζεσθαι L ‖ 22 λιμὸς K | αὐτοῖς K] αὐτῆς L | ἐπιπεσὼν L ‖ 23 ἔφθειρε K] διέφθειρε L | αὐτοὺς K ‖ 24 ἀπίας K

18 *λωται, γεγονὸς ἔτυχε. καὶ αὐτῶν ὀλίγοι ἐνθένδε ὅσοι*
οὐ διεφθάρησαν ἐς τἆλλα χαρακώματα ὑπεχώρησαν.
ταὐτὸ δὲ τοῦτο καὶ Οὖννοι παθόντες ἐς Ῥώμην εἰσῆλ-
19 *θον. ταῦτα μὲν οὖν ἐγίνετο τῇδε. Προκόπιος δὲ,*
ἐπεὶ ἐν Καμπανίᾳ ἐγένετο, στρατιώτας τε οὐχ ἧσσον
ἢ πεντακοσίους ἐνταῦθα ἤγειρε, καὶ νεῶν πολύ τι
20 *χρῆμα σίτου ἐμπλησάμενος ἐν παρασκευῇ εἶχε. παρῆν*
δέ οἱ καὶ Ἀντωνίνα οὐ πολλῷ ὕστερον καὶ τοῦ στόλου
ἤδη ξὺν αὐτῷ ἐπεμελεῖτο.
21 *Τότε καὶ τὸ ὄρος ὁ Βέβιος ἐμυκήσατο μὲν, οὐ*
μέντοι ἠρεύξατο, καίτοι γε καὶ λίαν ἐπίδοξος ἀπ'
αὐτοῦ ἐγεγόνει ὅτι ἐρεύξεται. διὸ δὴ καὶ τοῖς ἐπι-
22 *χωρίοις ξυνέβη ἐς δέος μέγα ἐμπεπτωκέναι. τὸ δὲ*
ὄρος τοῦτο Νεαπόλεως μὲν ἑβδομήκοντα σταδίοις
διέχει, τετραμμένον αὐτῆς πρὸς βορρᾶν ἄνεμον, ἀπό-
τομον δὲ ἀτεχνῶς ἐστι, τὰ κάτω μὲν ἀμφιλαφὲς κύκλῳ,
23 *τὰ δὲ ὕπερθεν κρημνῶδές τε καὶ δεινῶς ἄβατον. ἐν*
δὲ τῇ τοῦ Βεβίου ὑπερβολῇ σπήλαιον κατὰ μέσον
μάλιστα βαθὺ φαίνεται, ὥστε εἰκάζειν αὐτὸ ἄχρι ἐς
24 *τὰ ἔσχατα τοῦ ὄρους διήκειν. καὶ πῦρ ἐνταῦθα ὁρᾶν*
πάρεστιν, ἤν τις ὑπερκύπτειν τολμήσειε, καὶ χρόνῳ
μὲν τῷ ἄλλῳ ἡ φλὸξ ἐφ' ἑαυτὴν στρέφεται, πράγματα
οὐδενὶ παρεχομένη τῶν ταύτῃ ἀνθρώπων, ἐπειδὰν δὲ
κτύπον τινὰ μυκηθμῷ ἐμφερῆ τὸ ὄρος ἀφῇ, κόνεως
B 163 *μέγα τι χρῆμα οὐ πολλῷ ὕστερον ἐκ τοῦ ἐπὶ πλεῖστον*

2 *τε τἆλλα K* ‖ 4 *ἐγένετο L* ‖ 5 *ἧσσους L* ‖ 10 *ἐμυκήσατο*] *ἐ* deest in *K* ‖ 11 *ἠρεύξατο K, L* pr. m.] *ἠρρεύξατο L* pr. m. corr. ‖ 12 *ἐρρεύξεται L* ‖ 15 *διέχοι K* | *αὐτῆς* Braun] *αὐτῇ* codd. | *πρὸς βορρᾶν*] errat Procopius ‖ 17 *τὰ ὕπερθεν δὲ L* | *ἄβατον K*] *ἄγριον L* ‖ 19 *αὐτὸ*] *αὐτῷ K* | *ἄχρι K*] *ἄχρι καὶ L* ‖ 22 *στρέφεται* Hoesch.] *τρέφεται* codd. ‖ 23 *παρεχομένη K*] *παρεχομένους L* ‖ 24 *μηκυθμῷ L* | *ἐμφερεῖ K* | *ἀφίῃ L*

ἀνίησι. καὶ ἢν μέν τινα ὁδῷ τὸ κακὸν τοῦτο βαδί- 25 3. annus belli
ζοντα λάβῃ, τοῦτον δὴ τὸν ἄνθρωπον οὐδεμία μηχανὴ (537/8)
βιώσεσθαί ἐστιν· ἢν δὲ οἰκίαις τισὶν ἐπιπέσῃ, πίπτουσι
καὶ αὗται τῷ τῆς κόνεως πλήθει ἀχθόμεναι. ἀνέμου 26 P398
δὲ σκληροῦ, ἂν οὕτω τύχῃ, ἐπιπεσόντος, ἀνιέναι μὲν
αὐτὴν ξυμβαίνει ἐς ὕψος μέγα, ὡς μηκέτι ἀνθρώπῳ
ὁρατὴν εἶναι, φέρεσθαι δὲ ὅπῃ ἂν αὐτῇ τὸ πνεῦμα
ἐπίφορον ἴοι, ἐμπίπτειν τε ἐς γῆν, ᾗ ὡς ἑκαστάτω
τυγχάνει οὖσα. καί ποτε μέν φασιν ἐν Βυζαντίῳ 27
ἐπιπεσοῦσαν οὕτως ἐκπλῆξαι τοὺς ταύτῃ ἀνθρώπους
ὥστε πανδημεὶ ἐξ ἐκείνου δὴ καὶ ἐς τόδε τοῦ χρόνου
λιταῖς ἐνιαυσίοις ἐξιλάσκεσθαι τὸν θεὸν ἔγνωσαν, ἐς
Τρίπολιν δὲ τῆς Λιβύης χρόνῳ ἑτέρῳ ἐμπεπτωκέναι.
καὶ πρότερον μὲν ἐνιαυτῶν ἑκατὸν ἢ καὶ πλειόνων τὸν 28
μυκηθμὸν τοῦτόν φασι γενέσθαι, ὕστερον δὲ καὶ πολλῷ
ἔτι θᾶσσον ξυμβῆναι. τοῦτο μέντοι ἀπισχυρισάμενοι 29
λέγουσιν, ὅτι δὴ ἐπειδὰν τῷ Βεβίῳ ταύτην ἐρεύξασθαι
τὴν κόνιν ξυμβαίῃ, εὐθηνεῖν ἀνάγκη τὴν ἐκείνην
χώραν καρποῖς ἅπασιν. ἀὴρ δὲ λεπτότατός ἐστι καὶ 30
πρὸς ὑγείαν ἱκανῶς πεφυκὼς ἐν τῷ ὄρει τούτῳ πάν-
των μάλιστα. ἐς τοῦτο ἀμέλει τοὺς φθόῃ ἁλόντας ἐκ
τῶν ἄνωθεν χρόνων ἰατροὶ πέμπουσι. τὰ μὲν οὖν
ἀμφὶ τῷ Βεβίῳ ταύτῃ πῃ ἔχει.

---

10 Marcell. Com. ad a. 472 et ad a. 512. Theoph. I 119, 29. Malal. 372, 6. Cram. II 105. Theod. L. I 24. Niceph. Call. XV 20

---

2 οὐδεμιᾶ μηχανῆ codd. ‖ 3 ἐπιπέσοι L ‖ 7 εἶναι K] γίνεσθαι L ‖ 8 ἴοι L] εἴη K | εἰς L ‖ 11 δὴ L] τε K ‖ 15 μηκυθμὸν L ‖ 17—18 ἐρρεύξασθαι τὴν κόνην L ‖ 18 εὐθηνῶν L ‖ 18—19 τὴν ἐκ.—ἅπασιν K] τοὺς καρποὺς τὴν ἐκείνη χώραν ἅπασαν L ‖ 20 ἱκανὸς L | ὄρει] ὄρη L | τῷ K] om. L

*ε'. Ἐν τούτῳ δὲ καὶ ἄλλο στράτευμα ἐκ Βυζαντίου
κατέπλευσεν, Ἰσαύρων μὲν ἐς τὸν Νεαπόλεως λιμένα
τρισχίλιοι, ὧν Παῦλος καὶ Κόνων ἡγοῦντο, ἐς Δρυοῦντα
δὲ Θρᾷκες ἱππεῖς ὀκτακόσιοι, ὧν Ἰωάννης ἦρχεν ὁ*
B 164 *Βιταλιανοῦ τοῦ πρώην τετυραννηκότος ἀδελφιδοῦς καὶ
ξὺν αὐτοῖς ἕτεροι στρατιῶται ἐκ καταλόγου ἱππικοῦ
χίλιοι· ὧν ἄλλοι τε καὶ Ἀλέξανδρός τε καὶ Μαρκέν-*
2 *τιος ἦρχον. ἐτύγχανε δὲ ἤδη καὶ Ζήνων ξὺν τριακο-
σίοις ἱππεῦσιν ἐς Ῥώμην διά τε Σαμνίου καὶ Λατίνης
ὁδοῦ ἀφικόμενος. ἐπεὶ δὲ καὶ Ἰωάννης ξὺν τοῖς
ἄλλοις ἅπασιν ἐς Καμπανίαν ἦλθεν, ἁμάξας πολλὰς
ἐκ Καλαβρῶν ἔχων, ἀνεμίγνυντο αὐτοῖς πεντακόσιοι*
3 *ἠθροισμένοι ἐκ Καμπανίας, ὥσπερ μοι εἴρηται. οὗτοι μὲν
ὁδὸν [ἔχοντες] τὴν παραλίαν ξὺν ταῖς ἁμάξαις ᾔεσαν ἐν
νῷ ἔχοντες, ἤν τι ἀπαντήσῃ πολέμιον σφίσι, κύκλον
τέ τινα καὶ χαρακώματος σχῆμα τὰς ἁμάξας ποιησά-
μενοι ἐνθένδε τοὺς ἐπιόντας ἀμύνασθαι, τοὺς δὲ ἀμφὶ
Παῦλόν τε καὶ Κόνωνα πλεῖν κατὰ τάχος ἐκέλευον,
καὶ σφίσιν ἐς Ὀστίαν συμμῖξαι τὸ Ῥωμαίων ἐπίνειον,
σῖτον μὲν ἱκανὸν ἐν ταῖς ἁμάξαις ἐνθέμενοι, ναῦς δὲ
ἁπάσας οὐ σίτου μόνον ἐμπλησάμενοι, ἀλλὰ καὶ οἴνου*
4 *καὶ τῶν ἀναγκαίων ἁπάντων. καὶ αὐτοὶ μὲν τοὺς*

1—5 Auct. Marcell. Com. ad a. 538 (1) ‖ 13 cf. 168, 6

3 *κώνων L* ‖ 4 *θράκες K* | *ἦρχεν K*] *ἦρξεν L* ‖ 8 *ἦρχε K* ‖ 9 *τε Σαμνίου* Maltr.] *τῆς σαμνίου K, τῆς ἀμνίου L* ‖ 12 *Καλαβρῶν*] *βαλαβρῶν K* | *ἀνεμίγνυτο L* ‖ 12—13 *αὐτοῖς—ἠθροισμένοι K*] *τοῖς πεντακοσίοις ἠθροισμένοις L* ‖ 14 *ὁδὸν ἔχοντες* codd., seclusi *ἔχοντες* | *ᾔεσαν*] *ἴεσαν K* ‖ 16—17 *ποιησάμενοι K*] *ποιησαμένους L* ‖ 17 *τοὺς* 2 *K*] *τοῖς L* ‖ 18 *κώνωνα L* ‖ 19 *ἐς Ὀστίαν*] *ἐς ὀξεῖαν K* in contextu, *ὀστεῖαν K* in marg., *εἰς ὀστίαν L* | *συμμίξαι K, ξυμμίξαι L* | *ἐπίνηον K* ‖ 20 *ἐνθέμενοι K*] *ἐνθεμένοις L* | *ναῦς δὲ K*] *τὰς ναῦς τε L* ‖ 21 *ἐμπλησάμενοι K*] *ἐμπλησαμένοις L* ‖ 22 *τοὺς* Hoesch.] *τοῖς* codd.

ἀμφὶ Μαρτῖνόν τε καὶ Τραϊανὸν ᾤοντο ἐς τὰ ἐπὶ P 399 3. annus belli (537/8)
Ταρακίνης χωρία εὑρήσειν καὶ ξὺν αὐτοῖς ἐνθένδε
ἰέναι· γεγονότες δὲ ἄγχιστα ἔμαθον ὡς ὀλίγῳ πρό-
τερον ἐς Ῥώμην μετάπεμπτοι ἀνεχώρησαν. Βελισάριος 5
δὲ τοὺς ἀμφὶ τὸν Ἰωάννην προσιέναι μαθὼν καὶ δείσας
μὴ σφᾶς οἱ πολέμιοι πλήθει πολλῷ ἀπαντήσαντες
διαφθείρωσιν ἐποίει τάδε. πύλην τὴν Φλαμινίαν, οὗ 6
δὴ αὐτῆς ἄγχιστα ἐνστρατοπεδεύσασθαι τοὺς πολεμίους
τετύχηκε, λίθων οἰκοδομίαις αὐτὸς κατ' ἀρχὰς τοῦδε
τοῦ πολέμου ἀπέφραξεν, ὥσπερ μοι ἐν τοῖς ἔμπροσθεν B 165
λόγοις ἐρρήθη, ὅπως δὴ μὴ ἐνθένδε οἱ πολέμιοι εὐπετῶς
ἔχωσιν ἢ βιάζεσθαι ἤ τινα ἐπιβουλὴν ἐς τὴν πόλιν
ποιεῖσθαι. καὶ ἀπ' αὐτοῦ ξυμβολὴν οὐδεμίαν ἐν 7
ταύτῃ γεγονέναι ξυμβέβηκεν, οὐδ' ἄν τι οἱ βάρβαροι
ἔσεσθαι σφίσι πολέμιον ἐνθένδε ὑπώπτευον. ταύτης 8
τῆς πύλης νύκτωρ τὴν οἰκοδομίαν περιελὼν, οὐδενὶ
τῶν πάντων προειρημένον, τὸ πλεῖστον τοῦ στρατοῦ
ἐνταῦθα ἡτοίμαζεν. ἅμα τε ἡμέρᾳ διὰ πύλης Πιγκιανῆς 9
Τραϊανόν τε καὶ Διογένην ξὺν ἱππεῦσι χιλίοις ἔπεμψεν,
οὓς δὴ ἔν τε τοῖς χαρακώμασι βάλλειν ἐκέλευσε καὶ,
ἐπειδὰν οἱ ἐναντίοι ἐπ' αὐτοὺς ἴωσι, φεύγειν τε ἥκιστα
αἰδουμένους καὶ μέχρι ἐς τὸν περίβολον ἀπελαύνειν
δρόμῳ. τινὰς δὲ καὶ ταύτης ἐντὸς τῆς πυλίδος ἔστη- 10
σεν. οἱ μὲν οὖν ἀμφὶ Τραϊανὸν, καθάπερ σφίσιν
ἐπέστελλε Βελισάριος, τοὺς βαρβάρους ἠρέθιζον, καὶ
αὐτοὺς οἱ Γότθοι ἐκ πάντων ἀγειρόμενοι τῶν χαρα-

10 cf. 99, 7

1 τε K] om. L | τραινὸν L ‖ 2 ταρρακίννης K ‖ 5 προσιέναι Herw.] προιέναι codd. ‖ 6 σφὰς L ‖ 7 φλαμηνίαν L ‖ 12 ἐπιβολὴν L, Christ ‖ 14 οὐδ' ἄν K] οὐδέ L ‖ 18 πυγκιανῆς K, πιγγιανῆς L ‖ 19 τραινόν L ‖ 22 μέχρις L ‖ 24 τραινὸν L

11 κωμάτων ἠμύνοντο. ἀμφότεροί τε ὡς τάχιστα ἐπὶ τὸν
τῆς πόλεως περίβολον ᾔεσαν, οἱ μὲν ὅτι φεύγουσι
δόξαν παρέχοντες, οἱ δὲ διώκειν τοὺς πολεμίους οἰό-
12 μενοι. Βελισάριος δὲ, ἐπειδὴ τάχιστα τοὺς ἐναντίους
ἐς τὴν δίωξιν καθισταμένους εἶδε, πύλην τε τὴν Φλα-
μινίαν ἀνοίγνυσι καὶ τὸ στράτευμα ἐπὶ τοὺς βαρβάρους
13 οὐ προσδεχομένους ἀφίησιν. ἓν δὲ τῶν Γότθων στρα-
τόπεδον παρὰ τὴν ταύτῃ ὁδὸν ἐτύγχανεν ὄν. καί τις
αὐτοῦ ἔμπροσθεν ἦν στενοχωρία κρημνώδης τε καὶ
14 δεινῶς ἄβατος. ἐνταῦθα τῶν τις βαρβάρων τεθωρακισ-
μένος τε καὶ σώματος ἐς ἄγαν εὖ ἥκων, ἐπειδὴ εἶδε
προϊόντας τοὺς πολεμίους, προτερήσας εἱστήκει καὶ
B 166 τοὺς ἑταίρους ἐκάλει τε καὶ τὴν στενοχωρίαν ξυμφυ-
15 λάσσειν ἠξίου. Μουνδίλας δὲ φθάσας αὐτόν τε ἔκτεινε
καὶ τῶν ἄλλων βαρβάρων οὐδένα ἐς τοῦτον διελθεῖν
16 τὸν στενωπὸν ξυνεχώρησε. διελθόντες οὖν, οὐδενὸς
σφίσιν ἀντιστατοῦντος, ἔς τε τὸ πλησίον χαράκωμα
ἵκοντο καὶ αὐτοῦ τινες δι' ὀλίγου ἀποπειρασάμενοι
οὐκ ἔσχον ἑλεῖν ἰσχύϊ τοῦ χαρακώματος, καίπερ οὐ
17 πολλῶν ἐνταῦθα ἐγκαταλελειμμένων βαρβάρων. ἥ τε
γὰρ τάφρος ἐς μέγα τι βάθους ὠρώρυκτο χρῆμα καὶ
χοῦς ὃς ἐνθένδε ἀφῄρητο, ἐς τὴν ἐντὸς ἀεὶ ἐντιθέ-
μενος μοῖραν ἐς ὕψος τε ᾔρετο καὶ ἀντὶ τείχους ἐγί-
νετο, τοῖς τε σκόλοψι περιεσταύρωτο ὑπερφυῶς, ὀξέσι
18 P400 τε λίαν καὶ συχνοῖς οὖσιν. οἷς δὴ θαρσοῦντες οἱ
βάρβαροι καρτερῶς τοὺς πολεμίους ἠμύνοντο. εἷς δὲ

2 ἴεσαν *K* ‖ 5—6 φλαμηνίαν *L* ‖ 6 στράτευμα *L*] στρατό-πεδον *K* ‖ 7 ἓν δὲ τῶν *L*] ἐν δὲ τῷ *K* ‖ 7—8 στρατοπέδῳ *K* ‖ 8 παρὰ *K*] περὶ *L* | ὄν *L*] ὢν *K* ‖ 11 ἐς ἄγαν εὖ *K*] ἐς ἀγῶ-να *L* ‖ 13 τὴν στενοχωρίαν *K*] πρότερον ἤδη τὴν στενοχωρίαν καταλαβεῖν *L* ‖ 16 ξυνεχώρησε *K* corr.] ξυνεχώρησεν *K* pr. m., *L* ‖ 17 τὸ *L*] om. *K* | χαράκωμα *L*] om. *K* ‖ 21 ὀρώρυκτο *L* | χρῆμα *K*] om. *L* ‖ 23 τείχους *L*] τοίχου *K*

τῶν Βελισαρίου ὑπασπιστῶν, Ἀκυλῖνος ὄνομα, δραστή- 3. annus belli
ριος ἀνὴρ ἐν τοῖς μάλιστα, λώρου λαβόμενος ἵππου, (537/8)
ἐνθένδε ξὺν τῷ ἵππῳ ἐς μέσον τὸ χαράκωμα ἥλατο,
καί τινας τῶν ἐναντίων αὐτοῦ ἔκτεινε. περιστάντων 19
δὲ αὐτὸν συχνά τε ἀκοντιζόντων τῶν ἐναντίων ὁ μὲν
ἵππος πληγεὶς ἔπεσεν, αὐτὸς δὲ παρὰ δόξαν διὰ μέσων
τῶν πολεμίων διέφυγε. πεζὸς δὲ ξὺν τοῖς ἑταίροις 20
ἐπὶ πύλας Πιγκιανὰς ᾔει. ἔτι τε διώκοντας τοὺς βαρ-
βάρους καταλαβόντες καὶ κατὰ νώτου βάλλοντες ἔκτειναν.
ὅπερ δὴ οἱ ἀμφὶ Τραϊανὸν κατιδόντες, ἐπιβεβοηθηκό- 21
των σφίσι καὶ τῶν ταύτῃ ἐν παρασκευῇ καθεστώτων
ἱππέων, ἐπὶ τοὺς διώκοντας δρόμῳ ἐχώρουν. τότε δὴ 22
οἱ Γότθοι καταστρατηγηθέντες τε καὶ τῶν πολεμίων
ἐν μέσῳ ἐκ τοῦ ἀπροσδοκήτου ἀπειλημμένοι, οὐδενὶ
κόσμῳ ἐκτείνοντο. πολύς τε αὐτῶν γέγονε φόνος καὶ 23
ὀλίγοι κομιδῇ ἐς τὰ στρατόπεδα διέφυγον μόλις, οἵ τε B 167
λοιποὶ περὶ πᾶσι τοῖς χαρακώμασι δείσαντες αὐτοῦ
φραξάμενοι τὸ λοιπὸν ἔμενον, αὐτίκα δὴ μάλα ἐπιέναι
σφίσι τοὺς Ῥωμαίους οἰόμενοι. ἐν τούτῳ τῷ ἔργῳ 24
τῶν τις βαρβάρων Τραϊανὸν βάλλει ἐς τὸ πρόσωπον,
ὀφθαλμοῦ μὲν τοῦ δεξιοῦ ἄνωθεν, ὀλίγῳ δὲ τῆς ῥινὸς
ἄποθεν. καὶ σίδηρος μὲν ἅπας ἐντός τε ἐπάγη καὶ 25
παντάπασιν ἀφανὴς γέγονε, καίπερ μεγάλην τε τὴν
ἀκίδα ἔχων καὶ μακρὰν κομιδῇ, τοῦ δὲ βέλους τὸ λει-
πόμενον ἐς τὴν γῆν οὐδενὸς βιασαμένου εὐθὺς ἔπεσε.
δοκεῖ γάρ μοι οὐδὲ ἀσφαλῶς ἐς αὐτὸν ὁ σίδηρός πη
ἐρηρεῖσθαι. Τραϊανῷ μέντοι αἴσθησις τούτου οὐδεμία 26

2 λώρου Hoesch.] om. *K*, χώρου *L* | ⟨τοῦ⟩ ἵππου Kraš. | ἥλλατο *L* ‖ 5 αὐτὸν *L*] αὐτῶν *K* ‖ 6 μέσον *K* ‖ 7 ἑταίροις *K*] ἑτέροις *L* ‖ 8 πυγκιανὰς *K*, πιγγιανὰς *L* | τε *K*] δὲ *L* ‖ 9 καὶ *L*] om. *K* ‖ 10 τραινὸν *L* ‖ 21 ἄνωθεν *L*] ἔνερθεν *K* ‖ 27 ἐρηρεῖσθαι Hoesch.] ἠρείριστο *K*, ἠρείρηστο *L* | τραιανὸν *K*, τραινῷ *L*

ἐγένετο, ἀλλ' οὐδέν τι ἧσσον κτείνων τε καὶ διώκων
τοὺς πολεμίους διέμεινε. πέμπτῳ δὲ ὕστερον ἐνιαυτῷ
αὐτόματον ἐν τῷ προσώπῳ προὖχον τὸ τοῦ σιδήρου
27 ἄκρον ἐφάνη. τρίτον τε τοῦτο ἔτος ἐξ οὗ κατὰ βραχὺ
πρόεισιν ἔξω ἀεί. ἐπίδοξος οὖν ἐστι πολλῷ ὕστερον
χρόνῳ ἔξω γενήσεσθαι ἡ ἀκὶς ξύμπασα. ἐμπόδιος δὲ
τῷ ἀνθρώπῳ οὐδαμῇ γέγονε. ταῦτα μὲν δὴ οὕτως
ἔσχεν.

ς'. Οἱ δὲ βάρβαροι εὐθὺς μὲν ἀπεγίνωσκόν τε τὸν
πόλεμον καὶ ὅπως ἐνθένδε ἀναχωρήσωσιν ἐν βουλῇ
εἶχον, πρός τε τοῦ λοιμοῦ καὶ τῶν πολεμίων διεφθαρ-
μένοι, ἐς ὀλίγους τε ἤδη ἐκ μυριάδων περιεστηκότες
πολλῶν, οὐχ ἥκιστα δὲ καὶ τῷ λιμῷ ἐπιέζοντο τῷ μὲν
λόγῳ πολιορκοῦντες, ἔργῳ δὲ πολιορκούμενοι πρὸς
τῶν ἐναντίων καὶ πάντων ἀποκεκλεισμένοι τῶν ἀναγ-
2 καίων. ἐπεὶ δὲ καὶ στράτευμα ἕτερον ἐλθεῖν τοῖς πο-
λεμίοις κατὰ γῆν τε καὶ θάλασσαν ἐκ Βυζαντίου ἐπύ-
B 168 P 401 θοντο, οὐχ ὅσον ἐτύγχανεν ὄν, ἀλλ' ὅσον ἡ τῆς φήμης
ἐξουσία ποιεῖν ἴσχυε, κατωρρωδηκότες τὸν κίνδυνον
3 τὴν ἀναχώρησιν ἐν βουλῇ ἐποιοῦντο. ἔπεμψαν οὖν
πρέσβεις ἐς Ῥώμην, Ῥωμαῖον ἄνδρα ἐν Γότθοις δόκι-
μον τρίτον αὐτὸν, ὃς παρὰ Βελισάριον ἐλθὼν ἔλεξε
4 τοιάδε „Ὡς μὲν οὐδετέροις ἡμῶν ἐς τὸ ξυμφέρον τὰ
„τοῦ πολέμου κεχώρηκεν ἐξεπίσταται ἡμῶν ἕκαστος ἐς
5 „αὐτὴν ἥκων τῶν ἐνθένδε δυσκόλων τὴν πεῖραν. τί
„γὰρ ἄν τις ἑκατέρων ἀρνηθείη τῶν στρατοπέδων, ὧν

---

3 αὐτομάτως L | προὔχων K ‖ 4 τε K] δὲ L ‖ 5 ἔξω K] ἔνδον L | ἐστι] ἔτι K ‖ 6 χρόνω K] om. L | γενήσεσθαι L] γεγεν˜σθαι (η erasum est) K ‖ 10 ἀναχωρήσουσιν L ‖ 11 λοιμοῦ L pr. m., sed o post λ erasum est ‖ 12 περιεστηκότων K ‖ 13 τῶ1 K] τὸ L | ἐπιέζοντο K] πιεζόμενοι L ‖ 19 κίνδυνον K] πόλεμον L ‖ 21 ῥωμαῖον K] καὶ ῥωμαῖον L ‖ 23 οὐδ' ἑτέροις K

„γε οὐδετέροις ἐν ἀγνοίᾳ κεῖσθαι συμπέπτωκεν; ὡς 6 3. annus belli
„δὲ ἀξυνέτων ἐστὶν ἀνδρῶν ἀπέραντά τε ταλαιπωρεῖν (537/8)
„βούλεσθαι, φιλονεικίας ἕνεκα τῆς αὐτίκα, καὶ λύσιν
„τῶν ἐνοχλούντων μηδεμίαν εὑρεῖν, οὐδεὶς ἄν, οἶμαι,
„τῶν γε οὐκ ὄντων ἀνοήτων ἀντείποι. ὅταν δὲ ταῦτα 7
„οὕτως ἔχῃ, τοὺς ἑκατέρων ἡγουμένους προσήκει μὴ
„δόξης τῆς οἰκείας τὴν τῶν ἀρχομένων σωτηρίαν
„προΐεσθαι, ἀλλὰ τά τε δίκαια καὶ τὰ ξύμφορα οὐ
„σφίσιν αὐτοῖς μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς σφῶν ἐναντίοις
„ἑλέσθαι, οὕτω τε τὴν διάλυσιν τῶν παρόντων ποιεῖ-
„σθαι δυσκόλων. τὸ μὲν γὰρ τῶν μετρίων ἐφίεσθαι 8
„πᾶσι χαλεποῖς δίδωσι πόρον, τῷ δὲ φιλονείκῳ τὸ
„μηδὲν περαίνεσθαι τῶν δεόντων συμπέφυκεν. ἡμεῖς 9
„μὲν οὖν καταστροφῆς πέρι τοῦδε βουλευσάμενοι τοῦ
„πολέμου τὰ ξύμφορα ἑκατέροις προτεινόμενοι, ἐν οἷς
„τι καὶ τῶν δικαίων ἐλασσοῦσθαι οἰόμεθα, παρ' ὑμᾶς
„ἥκομεν. ὅπως δὲ καὶ ὑμεῖς μὴ φιλονεικίᾳ τινὶ πρὸς 10
„ἡμᾶς χρώμενοι ξυνδιαφθείρεσθαι μᾶλλον ἢ τὰ ξυνοί-
„σοντα ὑμῖν αὐτοῖς ἑλέσθαι βουλεύσησθε. προσήκει 11B169
„δὲ μὴ ξυνεχεῖ ῥήσει τοὺς λόγους ἀμφοτέρους ποιεῖσθαι,
„ἀλλ' ὑπολαμβάνοντας ἐκ τοῦ παραυτίκα, ἤν τι μὴ
„ἐπιτηδείως εἰρῆσθαι δοκῇ. οὕτω γὰρ ἑκατέροις εἰρη- 12
„κέναι τε διὰ βραχέος ὅσα σφίσι κατὰ νοῦν ἐστι καὶ
„τὰ δέοντα πεπραχέναι ξυμβήσεται.“ ἀπεκρίνατο Βε- 13

---

1 γε K] om. L | οὐδ' ἑτέροις codd. | ἐν ἀγνοίᾳ K] ἡ ἄγνοια L | ξυμπέπτωκεν L | ὡς] ὃς L ‖ 3 βούλεται L ‖ 5 τῶν— ἀνοήτων] sic scripsi, τόν γε οὐκ ὄντα ἀνόητον K, τοῦτόν γε οὐκ ὄντως ἀνόητος ὢν L | ἀντείποι Dind.] ἀντείπῃ codd. | ταῦτα K] αὐτὰ L ‖ 8 καὶ τὰ K] τά τε L ‖ 12 δίδοσθαι L ‖ 14 περὶ codd. ‖ 16 ὑμᾶς K] ἡμᾶς L ‖ 18 ξυνδιαφθείρεσθαι K] διαφθείρεσθαι L ‖ 20 ξυνεχεῖ ῥήσει Braun] ξυνεγχειρήσει K, ξὺν ἐγχειρήσει L | ἀμφοτέρους K, L pr. m. corr.] ἀμφοτέρων L pr. m. ‖ 24 πεπραχθέναι L | ἀπεκρίνατο K] ἀπεκρίνατο οὖν L

„λισάριος „Οὕτω μὲν, ὅπως φατὲ, προϊέναι τὸν διά-
„λογον οὐδὲν κωλύσει, ὅπως δὲ εἰρηναῖά τε καὶ δίκαια
14 „πρὸς ὑμῶν λέγοιτο.“ αὖθις οὖν Γότθων οἱ πρέσβεις
εἶπον „Ἠδικήκατε ἡμᾶς, ἄνδρες Ῥωμαῖοι, ἐπὶ φίλους
„τε καὶ ξυμμάχους ὄντας ὅπλα οὐ δέον ἀράμενοι.
„ἐροῦμεν δὲ ἅπερ καὶ ὑμῶν ἕκαστον οἰόμεθα ξυνεπίστα-
15 „σθαι. Γότθοι γὰρ οὐ βίᾳ Ῥωμαίους ἀφελόμενοι γῆν
„τὴν Ἰταλίας ἐκτήσαντο, ἀλλ' Ὀδόακρός ποτε τὸν αὐτο-
„κράτορα καθελὼν ἐς τυραννίδα τὴν τῇδε πολιτείαν
16 „μεταβαλὼν εἶχε. Ζήνων δὲ τότε τῆς ἑῴας κρατῶν
„καὶ τιμωρεῖν μὲν τῷ ξυμβεβασιλευκότι βουλόμενος
„καὶ τοῦ τυράννου τήνδε τὴν χώραν ἐλευθεροῦν,
„Ὀδοάκρου δὲ καταλῦσαι τὴν δύναμιν οὐχ οἷός τε ὤν,
„Θευδέριχον ἀναπείθει τὸν ἡμῶν ἄρχοντα, καίπερ
„αὐτόν τε καὶ Βυζάντιον πολιορκεῖν μέλλοντα, κατα-
„λῦσαι μὲν τὴν πρὸς αὐτὸν ἔχθραν τιμῆς ἀναμνη-
„σθέντα πρὸς αὐτοῦ ἧς τετύχηκεν ἤδη, πατρίκιός τε
P 402 „καὶ Ῥωμαίων γεγονὼς ὕπατος, Ὀδόακρον δὲ ἀδικίας
„τῆς ἐς Αὐγούστουλον τίσασθαι, καὶ τῆς χώρας αὐτόν
B 170 „τε καὶ Γότθους τὸ λοιπὸν κρατεῖν ὀρθῶς καὶ δικαίως.
17 „οὕτω τοίνυν παραλαβόντες τὴν τῆς Ἰταλίας ἀρχὴν
„τούς τε νόμους καὶ τὴν πολιτείαν διεσωσάμεθα τῶν
„πώποτε βεβασιλευκότων οὐδενὸς ἧσσον, καὶ Θευδερίχου
„μὲν ἢ ἄλλου ὁτουοῦν διαδεξαμένου τὸ Γότθων κράτος
„νόμος τὸ παράπαν οὐδεὶς οὐκ ἐν γράμμασιν, οὐκ
18 „ἄγραφός ἐστι. τὰ δὲ τῆς εἰς θεὸν εὐσεβείας τε καὶ
„πίστεως οὕτω Ῥωμαίοις ἐς τὸ ἀκριβὲς ἐφυλάξαμεν,

---

2 εἰρηνέα *K* ‖ 7—8 γῆν τὴν *K*] γῆς τῆς *L* ‖ 12 καὶ *K*] κατὰ *L* | τήνδε τὴν *K*] τὴν δὲ *L* ‖ 13 καταλύσαι *L* ‖ 15—16 καταλῦσαι *K*] καταλύσειν *L* ‖ 17 αὐτοῦ *L*] αὐτοὺς *K* | πατρίκιός *L*] καὶ πατρ. *K* ‖ 18 γεγονὼς *K*] γέγονεν *L* ‖ 19 Αὐγούστουλον Dind.] αὐγουστοῦλον codd. ‖ 24 ὁτουοῦν *K*] οὑτουοῦν *L*

„ὥστε Ἰταλιωτῶν μὲν τὴν δόξαν οὐδεὶς οὐχ ἑκὼν οὐκ 3 annus belli
„ἀκούσιος ἐς τήνδε τὴν ἡμέραν μετέβαλε, Γότθων δὲ (537/8)
„μεταβεβλημένων ἐπιστροφή τις οὐδαμῶς γέγονε. καὶ 19
„μὴν καὶ τὰ Ῥωμαίων ἱερὰ τιμῆς παρ' ἡμῶν τῆς ἀνω-
„τάτω τετύχηκεν. οὐ γὰρ οὐδεὶς εἴς τι τούτων κατα-
„φυγὼν πώποτε πρὸς οὐδενὸς ἀνθρώπων βεβίασται,
„ἀλλὰ καὶ πάσας τὰς τῆς πολιτείας ἀρχὰς αὐτοὶ μὲν
„διαγεγόνασιν ἔχοντες, Γότθος δὲ αὐτῶν μετέσχεν
„οὐδείς. ἢ παρελθών τις ἡμᾶς ἐλεγχέτω, ἤν μὴ μετὰ 20
„τοῦ ἀληθοῦς ἡμῖν εἰρῆσθαι οἴηται. προσθείη δ' ἂν
„τις ὡς καὶ τὸ τῶν ὑπάτων ἀξίωμα Γότθοι ξυνεχώρουν
„Ῥωμαίοις πρὸς τοῦ τῶν ἑῴων βασιλέως ἐς ἕκαστον
„ἔτος κομίζεσθαι. ὑμεῖς δὲ, τούτων τοιούτων ὄντων, 21
„Ἰταλίας μὲν οὐ προσεποιεῖσθε, κακουμένης ὑπὸ τῶν
„Ὀδοάκρου βαρβάρων, καίπερ οὐ δι' ὀλίγου, ἀλλ' ἐς
„δέκα ἐνιαυτοὺς τὰ δεινὰ εἰργασμένου, νῦν δὲ τοὺς
„δικαίως αὐτὴν κεκτημένους, οὐδὲν ὑμῖν προσῆκον,
„βιάζεσθε. οὐκοῦν ἐντεῦθεν ἡμῖν ἐκποδὼν ἵστασθε, 22
„τά τε ὑμέτερα αὐτῶν ἔχοντες καὶ ὅσα ληϊσάμενοι
„τετυχήκατε.“ καὶ ὁ Βελισάριος „Ἡ μὲν ὑπόσχεσις
„ὑμῶν βραχέα τε εἰρῆσθαι καὶ μέτρια προὔλεγεν, ἡ B 171
„δὲ ῥῆσις μακρά τε καὶ οὐ πόρρω ἀλαζονείας ὑμῖν
„γέγονε. Θευδέριχον γὰρ βασιλεὺς Ζήνων Ὀδοάκρῳ 23
„πολεμήσοντα ἔπεμψεν, οὐκ ἐφ' ᾧ Ἰταλίας αὐτὸς τὴν
„ἀρχὴν ἔχοι· τί γὰρ ἂν καὶ τύραννον τυράννου διαλ-

2 ἡμέραν] ἡμετέραν L | μετέβαλεν L | δὲ K] τε L ‖ 9 ἐλεγχέτω L] λεγέτω K ‖ 11 τῶν K] om. L ‖ 13 τούτων K] om L ‖ 16 εἰργασμένου K] ἐργασαμένου L ‖ 17 ὑμῖν Maltr.] ἡμῖν codd. ‖ 18 βιάζεσθαι K | ἵστασθε superscr. αι K ‖ 19 ἡμέτερα K ‖ 20 καὶ K] om. L | βελισάριος K] βελισάριος ἔφη L ‖ 21 εἰρήσεσθαι conic. Christ ‖ 23 θευδερίχου K | γὰρ K] δὲ L ‖ 25 ἔχοιεν K | ad versum 25 in L adscriptum est in margine: ὁ βελισάριος | τύραννον] τύραννος L

„λάσσειν βασιλεῖ ἔμελεν; ἀλλ' ἐφ' ᾧ ἐλευθέρα τε καὶ βα-
24 „σιλεῖ κατήκοος ἔσται. ὁ δὲ τὰ περὶ τὸν τύραννον εὖ
„διαθέμενος ἀγνωμοσύνῃ ἐς τἄλλα οὐκ ἐν μετρίοις
„ἐχρήσατο. ἀποδιδόναι γὰρ τῷ κυρίῳ τὴν γῆν οὐδαμῆ
25 „ἔγνω. οἶμαι δὲ ἔγωγε τόν τε βιασάμενον καὶ ὃς ἂν
„τὰ τοῦ πέλας ἑκουσίως μὴ ἀποδιδῷ ἴσον γε εἶναι.
„ἐγὼ μὲν οὖν χώραν τὴν βασιλέως ἑτέρῳ τῳ οὔποτε
26 „οὐκ ἂν παραδοίην. εἰ δέ του ἄλλου τυχεῖν βούλεσθε,
27 „λέγειν ἀφίημι." οἱ δὲ βάρβαροι „Ὡς μὲν οὖν ἀληθῆ
„πάντα ἡμῖν εἴρηται οὐδὲ ὑμῶν τινα λέληθεν. ἡμεῖς
„δὲ ὅπως ἥκιστα φιλονεικεῖν δόξαιμεν, καὶ Σικελίας,
„τοσαύτης τε τὸ μέγεθος καὶ τοιαύτης τὸν πλοῦτον
„οὔσης, ὑμῖν ἐξιστάμεθα, ἧς δὴ ἐκτὸς Λιβύην ὑμᾶς
28 „ἀσφαλῶς κεκτῆσθαι οὐ δυνατόν." καὶ ὁ Βελισάριος
„Καὶ ἡμεῖς δὲ Γότθους Βρεττανίαν ὅλην ξυγχωροῦμεν
„ἔχειν, μείζω τε παρὰ πολὺ Σικελίας οὖσαν καὶ Ῥω-
29 „μαίων κατήκοον τὸ ἀνέκαθεν γεγενημένην. τοὺς γὰρ
„εὐεργεσίας ἢ χάριτός τινος ἄρξαντας τοῖς ἴσοις ἀμείβε-
„σθαι ἄξιον."

⟨βάρβαροι⟩ „Οὐκοῦν, ἤν τι καὶ περὶ Καμπανίας
30P403 „ὑμῖν ἢ Νεαπόλεως αὐτῆς εἴποιμεν, οὐκ ἂν δέξαισθε;"

⟨Βελισάριος⟩ „Οὐ γάρ ἐσμεν κύριοι τὰ βασιλέως πράγ-
31B172 „ματα διοικήσασθαι, οὐχ ὅπῃ αὐτῷ βουλομένῳ ἐστίν."

1 ἔμελλεν codd. ‖ 3 ἐς L] δ' ἐς K ‖ 6 ἴσον K] τὸν αὐτὸν ἑκὼν L ‖ 7 τὴν L] τοῦ K | οὔποτε K] om. L ‖ 9 οἱ δὲ βάρβαροι K] om. L, οἱ γότθοι L in marg. | οὖν K] om. L ‖ 14 κεκτεῖσθαι L | οὐ L] om. K | καὶ ὁ βελισάριος K] om. L, ὁ βελισάριος L in marg. minio adscriptum praebet ‖ 15 καὶ K] om. L | βριτανίαν K ‖ 16 μείζων K | τε K] τὸ L ‖ 20 ⟨βάρβαροι⟩ Maltr.] omiserunt codd., καὶ αὖθις L in marg. ‖ 21 δέξαισθε Dind.] δέξησθε codd. ‖ 22 ⟨Βελισάριος⟩ Maltr.] omiserunt codd., καὶ ὃς L in marg. | οὐ codd.] Μηδαμῆ . οὐ Maltr. ‖ 23 οὐχ L] καὶ K | βουβουλευομένω ἐστί L

⟨βάρβαροι⟩ „Οὐδ' ἢν χρήματα ῥητὰ φέρειν βασιλεῖ 3. annus belli (537/8)
„ἐφ' ἕκαστον ἔτος ἡμᾶς αὐτοὺς τάξωμεν;“

⟨Βελισάριος⟩ „Οὐ δῆτα. οὐ γὰρ ἄλλου του ἡμεῖς 32
„αὐτοκράτορες ἢ ὥστε τῷ κεκτημένῳ φυλάξαι τὴν χώραν.“ 33

⟨βάρβαροι⟩ „Φέρε δή, στέλλεσθαι ἡμᾶς παρὰ βασιλέα „ἀνάγκη καὶ πρὸς ἐκεῖνον τὰς ξυνθήκας περὶ τῶν ὅλων „ποιήσασθαι. δεῖ δὲ καὶ τακτόν τινα ὁρίζεσθαι χρόνον „καθ' ὃν προσήκει τὰ στρατόπεδα ἐς ἐκεχειρίαν παρί„στασθαι.“

⟨Βελισάριος⟩ „Ἔστω· γινέσθω ταῦτα. οὐ γάρ ποτε 34
„ὑμῖν εἰρηναῖα βουλευομένοις ἐμποδὼν στήσομαι.“ το- 35
σαῦτα εἰπόντες διελύθησάν τε ἐκ τῶν λόγων ἑκάτεροι
καὶ οἱ πρέσβεις τῶν Γότθων ἐς τὸ σφέτερον στρατό-
πεδον ἀπεχώρησαν. ἡμέραις δὲ ταῖς ἐπιγινομέναις συχνὰ 36
παρ' ἀλλήλους φοιτῶντες τά τε ἀμφὶ τῇ ἐκεχειρίᾳ διετίθεντο καὶ ὅπως δὴ ἐπὶ ταύτῃ τῶν τινας ἐπισήμων ἑκάτεροι ἀλλήλοις ἐν ὁμήρων λόγῳ παρέχωνται.

ζ'. Ἐν ᾧ δὲ ταῦτα ἐπράσσετο τῇδε, ἐν τούτῳ ὅ τε τῶν Ἰσαύρων στόλος τῷ Ῥωμαίων λιμένι προσέσχε καὶ οἱ ἀμφὶ τὸν Ἰωάννην ἐς Ὀστίαν ἦλθον, καὶ τῶν μὲν πολεμίων οὐδεὶς οὔτε καταίρουσιν οὔτε στρατο-
πεδευομένοις ἐμπόδιος σφίσιν ἐγένετο αὐτοῖς. ὅπως 2
δὲ ἐν τῷ ἀσφαλεῖ διανυκτερεύειν οἷοί τε ὦσιν ἐξ ἐπι-

1 ⟨βάρβαροι⟩ Maltr.] omiserunt codd., οἳ L in marg. ‖ 2 ἐφ'] ἐς Scheftlein | ἡμᾶς Maltr.] ὑμᾶς codd. ‖ 3 ⟨Βελισάριος⟩ Maltr.] omiserunt codd., ὃς L in marg. ‖ 3 ἡμεῖς αὐτοκράτορες L] εἰ μὴ αὐτοκράτωρ K ‖ 5 ⟨βάρβαροι⟩ Maltr.] omiserunt codd., οἳ L in marg. | ὑμᾶς K ‖ 6 ἀνάγκη K] ξυγχώρει L | ἐκείνου K ‖ 8 ἐκεχειρίαν K pr. m.] ἐκκεχειρίαν K eadem m. corr., ἐγκεχειρίαν L ‖ 10 ⟨Βελισάριος⟩ addidit Maltr.] in L minio in marg. adscriptum est: βελισάριος ‖ 14 ἐπιγενομέναις L ‖ 15 ἐκκεχειρίᾳ K, ἐγκεχειρία L ‖ 16 διετίθοντο K ‖ 17 ἑκάτερος L | ὁμήρου K | παρέχωνται K] παρέσχοντο L ‖ 20 ὀστεῖαν K ‖ 21—22 οὔτε στρατοπεδ. L] οὐδὲ στρατοπεδ. K ‖ 22 ἐμπόδιον L

δρομῆς τῆς πρὸς τῶν ἐναντίων, οἵ τε Ἴσαυροι τάφρον
βαθεῖαν ἄγχιστα τοῦ λιμένος ὀρύξαντες φυλακὰς ἐκ
περιτροπῆς ἀεὶ ἐποιοῦντο καὶ οἱ ξὺν τῷ Ἰωάννῃ ταῖς
ἁμάξαις φραξάμενοι τὸ στρατόπεδον ἡσυχίαν εἶχον.
3 B173 ἐπειδή τε νὺξ ἐπεγένετο, Βελισάριος ἐς Ὀστίαν ξὺν
ἱππεῦσιν ἑκατὸν ἦλθε καὶ τά τε ξυμπεπτωκότα ἐν τῇ
ξυμβολῇ τά τε ξυγκείμενα σφίσι τε καὶ Γότθοις εἰπὼν
καὶ τὰ ἄλλα παραθαρσύνας, τά τε φορτία πέμπειν
ἐκέλευε καὶ ξὺν προθυμίᾳ ἐς Ῥώμην ἰέναι. „ὅπως
„γὰρ“, ἔφη, „ἄνευ κινδύνου ἡ ὁδὸς ἔσται ἐγὼ προ-
4 „νοήσω.“ αὐτὸς μὲν οὖν ὄρθρου βαθέος ἐς τὴν πόλιν
ἀπήλαυνεν, Ἀντωνίνα δὲ ξὺν τοῖς ἄρχουσιν ἅμα ἡμέρᾳ
τῶν φορτίων τὴν παρακομιδὴν ἐν βουλῇ ἐποιεῖτο.
5 ἐδόκει δὲ χαλεπὸν καὶ δεινῶς ἄπορον τὸ πρᾶγμα εἶναι.
οἵ τε γὰρ βόες οὐκέτι ἀντεῖχον, ἀλλ' ἡμιθνῆτες ἅπαντες
ἔκειντο, ἦν δὲ οὐδὲ ἀκίνδυνον στενήν τινα ὁδὸν ξὺν
ταῖς ἁμάξαις πορεύεσθαι, καὶ ⟨διὰ⟩ τοῦ ποταμοῦ τὰς
βάρεις ἀνέλκειν, καθάπερ τὸ παλαιὸν εἴθιστο, ἀδύνατα
6 P404 ἦν. ἡ μὲν γὰρ ὁδὸς, ἣ τοῦ ποταμοῦ ἐν ἀριστερᾷ
ἐστιν, ὥσπερ μοι ἐν τοῖς ἔμπροσθεν λόγοις ἐρρήθη,
πρὸς τῶν πολεμίων ἐχομένη Ῥωμαίοις τηνικαῦτα ἀπό-
ρευτος ἦν, ἡ δὲ αὐτοῦ ἐπὶ θάτερα, ὅσα γε παρ' ὄχθην,
7 ἀστίβητος παντάπασι τυγχάνει οὖσα. διὸ δὴ τοὺς
λέμβους νηῶν τῶν μειζόνων ἀπολεξάμενοι, σανίσι τε
αὐτοὺς ὑψηλαῖς κύκλῳ τειχίσαντες, ὅπως οἱ πλέοντες
πρὸς τῶν πολεμίων ἥκιστα βάλλωνται, τοξότας τε καὶ
8 ναύτας ἐσεβίβασαν κατὰ λόγον ἑκάστου. τῶν τε φορ-

20 cf. II 129, 14

1 τῆς L] om. K ‖ 5 τε K] δέ τε L | ὀστείαν K ‖ 12 ἄρχουσι K ‖ 14 καὶ K] τε καὶ L ‖ 17 ⟨διὰ⟩ addidi] omiserunt codd., cf. 181, 2. VII 24, 7 ‖ 20 ἐστιν K] om. L ‖ 26 βάλλονται K ‖ 27 ἑκά-

τίων ἐν αὐτοῖς ὅσα φέρειν οἷοί τε ἦσαν ἐνθέμενοι, 3. annus belli
διὰ τοῦ Τιβέριδος ἐς Ῥώμην πνεῦμα τηρήσαντες (537/8)
σφίσιν ἐπίφορον ἐναυτίλλοντο, καὶ τοῦ στρατοῦ μέρος
ἐν δεξιᾷ τοῦ ποταμοῦ παρεβεβοηθήκει. ἐλείποντο δὲ 9
τῶν Ἰσαύρων συχνοὺς τὰς ναῦς φυλάσσοντας. ἔνθα B 174
⟨μὲν οὖν ἐκ τοῦ εὐθέος ὁ⟩ ποταμὸς ᾔει, πόνῳ οὐδενὶ
ἔπλεον, ἀράμενοι τὰ τῶν λέμβων ἱστία· ᾗ δὲ ὁ ῥοῦς
ἑλισσόμενος ὁδὸν πλαγίαν ἐφέρετο, ἐνταῦθα ἐπεὶ τὰ
ἱστία τῷ πνεύματι οὐδαμῇ ἐνηργεῖτο, ἐρέσσοντές τε
καὶ τὸν ῥοῦν βιαζόμενοι πόνον οἱ ναῦται οὐ μέτριον
εἶχον. οἱ δὲ βάρβαροι ἐν τοῖς στρατοπέδοις καθή- 10
μενοι ἐμπόδιοι γίνεσθαι τοῖς πολεμίοις ἥκιστα ἤθελον,
ἢ κατωρρωδηκότες τὸν κίνδυνον, ἢ οὐκ ἄν ποτε ταύτῃ
Ῥωμαίους ἐσκομίζεσθαί τι τῶν ἀναγκαίων οἰόμενοι,
αἰτίᾳ τε οὐ λόγου ἀξίᾳ διακωλύειν τὴν τῆς ἐκεχειρίας
ἐλπίδα, ἣν ὑποσχέσει Βελισάριος ἐκρατύνατο, ἀξύμφο-
ρον σφίσιν εἶναι ἡγούμενοι. Γότθοι μέντοι, ὅσοι ἐν 11
Πόρτῳ ἦσαν, ἐν χρῷ ἀεὶ παραπλέοντας τοὺς πολεμίους
θεώμενοι οὐδαμῇ ἥπτοντο, ἀλλὰ τεθηπότες ἐκάθηντο
τὴν αὐτῶν ἔννοιαν. ἐπεὶ δὲ τρόπῳ τῷ αὐτῷ πολλάκις 12
ἀναπλεύσαντες ἅπαντα κατ' ἐξουσίαν ἐσεκομίσαντο τὰ
φορτία, οἱ μὲν ναῦται ξὺν ταῖς ναυσὶν ἀνεχώρησαν κατὰ
τάχος (ἤδη γὰρ καὶ τοῦ ἔτους ἀμφὶ τροπὰς χειμερινὰς
ἦν), τὸ δὲ λοιπὸν στράτευμα ἐς Ῥώμην ἐσῆλθε, πλήν γε
δὴ ὅτι Παῦλος ἐν Ὀστίᾳ ξὺν τῶν Ἰσαύρων τισὶν ἔμεινε.

στου K] ἑκάστω L ‖ 1 ὅσα K] ὅσα δὴ L ‖ 2 ῥώμην K] ῥώμην ἤθελον ἀγαγεῖν. καὶ δὴ L ‖ 3 ἐναυτίλοντο L ‖ 4 ἐλίποντο L ‖ 5 φυλάσσοντας L] om. K | ἔνθα K] om. L ‖ 6 ⟨μὲν οὖν ἐκ τοῦ εὐθέος ὁ⟩ addidit Kraš.] omiserunt codd. | ποταμὸς ᾔει K] ἐν ποταμῶ σῆϊ καὶ τοίνυν L ‖ 8 ὁδὸν K] εἰς ὁδὸν L | πλαγίαν scripsi] πλατεῖαν codd. | ἐπεὶ] ἐπὶ L ‖ 15 ἐκκεχειρίας K, ἐγκεχειρίας L ‖ 16 βελισαρίου K ‖ 20 αὐτῶν K] τῶν ῥωμαίων αὐτῶν L ‖ 22 σὺν L ‖ 24 εἰσῆλθε L ‖ 25 ὀστείᾳ K

13 Μετὰ δὲ ἀλλήλοις ἐπὶ τῇ ἐκεχειρίᾳ ὁμήρους ἔδοσαν,
Ζήνωνα μὲν Ῥωμαῖοι, Γότθοι δὲ Οὐλίαν, οὐκ ἀφανῆ
ἄνδρα, ἐφ' ᾧ δὴ ἐν τρισὶ μησὶ μηδεμιᾷ ἐς ἀλλήλους
ἐφόδῳ χρήσονται, ἕως οἱ πρέσβεις ἐκ Βυζαντίου
14 ἐπανήκοντες γνώμην τὴν βασιλέως ἀγγείλωσιν. ἢν δέ
τινες καὶ ἀδικίας οἱ ἕτεροι ἐς τοὺς ἐναντίους ὑπάρξωσι,
B 175 τοὺς πρέσβεις οὐδέν τι ἧσσον ἀποδοθήσεσθαι ἐς τὸ
15 σφῶν ἔθνος. τῶν μὲν οὖν βαρβάρων οἱ πρέσβεις
Ῥωμαίων παραπεμπόντων ἐς Βυζάντιον ᾔεσαν, Ἰλδίγερ
δὲ, ὁ τῆς Ἀντωνίνης γαμβρὸς, ξὺν ἱππεῦσιν οὐκ ὀλί-
16 γοις ἐκ Λιβύης ἐς Ῥώμην ἦλθε. Γότθοι τε, οἳ τὸ
ἐν Πόρτῳ φρούριον εἶχον, ἐπιλελοιπότων σφᾶς τῶν
ἀναγκαίων ἐξέλιπόν τε αὐτὸ Οὐιττίγιδος γνώμῃ, καὶ ἐς
P 405 τὸ στρατόπεδον μετάπεμπτοι ἦλθον. Παῦλος δὲ αὐτὸ
17 ξὺν τοῖς Ἰσαύροις ἐξ Ὀστίας καταλαβὼν ἔσχεν. αἴτιοι
δὲ μάλιστα τούτοις δὴ τοῖς βαρβάροις τῶν ἐπιτηδείων
τῆς ἀπορίας ἐγένοντο θαλασσοκρατοῦντες Ῥωμαῖοι, καί
τι αὐτοῖς ἐσκομίζεσθαι τῶν ἀναγκαίων οὐ ξυγχωροῦν-
18 τες. διὸ δὴ καὶ πόλιν ἐπιθαλασσίαν, λόγου πολλοῦ
ἀξίαν, Κεντουκέλλας ὄνομα, τῶν ἐπιτηδείων σπανί-
19 ζοντες, ὑπὸ τὸν αὐτὸν χρόνον ἐξέλιπον. ἔστι δὲ ἡ
πόλις μεγάλη καὶ πολυάνθρωπος, ἐς τὰ Ῥώμης πρὸς

3 Auct. Marcell. Com. ad a. 538 (1)

1—183, 20 Μετὰ δὲ—ἐχρῶντο] ὅτι ῥωμαῖοι καὶ γότθοι ἀλλήλοις ἐπὶ τῇ ἐκεχειρίᾳ κτλ. W ‖ 1 ἐκκεχειρία K, ἐγκεχειρία L ‖ 3 δὴ KW] om. L ‖ 4 χρήσωνται KW | οἱ W] οὐ KL ‖ 5 τὴν W] τοῦ KL | ἀγγείλωσι K, ἀναγγείλωσιν W ‖ 6 τινες καὶ KW] τινος L | ὑπάρξωσι KW] ἀπάρξωνται L ‖ 9 ᾔεσαν] ἤκον W | ἰλδίγερις codd. ‖ 11—12 τὸ ἐν πόρτω K] ἐν τῷ πόρτω τὸ LW ‖ 13 ἐξέλιπόν τε] K] ἐξελίποντο LW | ἰουττίγιδος K, οὐιτίγιδος L ‖ 14—183, 7 Παῦλος—βαρβάρους] οἱ δὲ ῥωμαῖοι πόλεις τινὰς ἑλόντες καὶ πανταχόθεν τοὺς βαρβάρους κυκλωσάμενοι W ‖ 15 ὀστείας K ‖ 16 δὴ K] om. L ‖ 20 κεντουκέλας codd.

ἑσπέραν ἐν Τούσκοις κειμένη, σταδίοις αὐτῆς ὀγδοή- 3. annus belli (537/8)
κοντα καὶ διακοσίοις ἀπέχουσα. καὶ αὐτὴν Ῥωμαῖοι 20
καταλαβόντες ἔτι μᾶλλον ἐπὶ μέγα δυνάμεως ἦλθον,
ἐπεὶ καὶ τὸ Ἀλβανῶν πόλισμα ἔσχον, Ῥώμης πρὸς
ἀνίσχοντα ἥλιον κείμενον, ἀνακεχωρηκότων ἐνθένδε
διὰ τὸν αὐτὸν λόγον τηνικαῦτα τῶν πολεμίων, πανταχόθεν
δὲ ἤδη κυκλωσάμενοι τοὺς βαρβάρους ἐν μέσῳ
εἶχον. διὸ δὴ Γότθοι διαλύειν τε τὰ ξυγκείμενα καί 21
τι ἐς Ῥωμαίους κακουργεῖν ὤργων. πέμψαντες οὖν
παρὰ Βελισάριον πρέσβεις ἠδικῆσθαι σφᾶς ἐν σπονδαῖς
ἔφασαν. Οὐιττίγιδος γὰρ Γότθους τοὺς ἐν Πόρ- 22
τῳ μεταπεμψαμένου κατά τινα χρείαν Παῦλόν τε καὶ B 176
Ἰσαύρους τὸ ταύτῃ φρούριον λόγῳ οὐδενὶ καταλαβόν-
τας ἔχειν. ταὐτὸ δὲ τοῦτο ἀμφί τε Ἀλβανῷ καὶ Κεν- 23
τουκέλλαις δῆθεν τῷ λόγῳ ᾐτιῶντο, ἠπείλουν τε, ἢν
μὴ ταῦτα σφίσιν ἀποδιδῷ, οὐκ ἐπιτρέψειν. Βελισάριος 24
δὲ ξὺν γέλωτι αὐτοὺς ἀπεπέμψατο, παραπέτασμα μὲν
εἶναι ταύτην δὴ τὴν αἰτίαν εἰπών, ἀγνοεῖν δὲ οὐδένα
ὅτου δὴ ἕνεκα τὰ χωρία ταῦτα Γότθοι ἐκλίποιεν. καὶ 25
τὸ λοιπὸν ὑποψίᾳ τινὶ ἐς ἀλλήλους ἐχρῶντο. ἔπειτα
δὲ Βελισάριος, ἐπεὶ Ῥώμην εἶδε στρατιωτῶν πλήθει
ἀκμάζουσαν, ἄλλους τε ἱππέας ἐς χωρία Ῥώμης μακράν
που ἄποθεν περιέπεμπε καὶ Βιταλιανοῦ τὸν ἀδελφιδοῦν
Ἰωάννην ἐκέλευε ξὺν τοῖς ἑπομένοις ἱππεῦσιν, ὀκτακοσίοις
οὖσιν, ἀμφὶ πόλιν Ἄλβαν διαχειμάζειν, ἐν

6 πολεμίων K] ἐναντίων L ‖ 6—7 πανταχόθεν δὲ K] ῥωμαῖοι δὲ πανταχόθεν τε L ‖ 10 ἠδικεῖσθαι K | σφᾶς ἐν om. W ‖ 11 οὐιτίγιδος L ‖ 12 μεταπεμψάμενοι W ‖ 13 ταύτῃ W] ταύτης KL ‖ 14 ταυτῷ W ‖ 14—15 κεντουκέλαις K, κεντούλλαις L ‖ 16 ἀποδιδόναι οὐκ ἐπιτρέψει L | οὐκ om. W ‖ 18 ταύτην KW] om. L | δὴ om. W ‖ 19 γότθοι τὰ χωρία ταῦτα ἔλιπον W | ἐκλείποιεν K ‖ 23 περιέκεμπε K] περιέπεμψεν L | βιταλιανὸν τὸν ἀδ. ἰωάννου L

26 *Πικηνοῖς κειμένην· καί οἱ τῶν τε Βαλεριανῷ ἑπομένων
τετρακοσίους ξυνέπεμψεν, ὧν Δαμιανὸς ὁ Βαλεριανοῦ
ἀδελφιδοῦς ἦρχε, καὶ τῶν αὐτοῦ ὑπασπιστῶν ὀκτακο-*
27 *σίους ἄνδρας, διαφερόντως ἀγαθοὺς τὰ πολέμια. οἷς
δὴ δορυφόρους δύο, Σοῦνταν τε καὶ Ἄδηγιν, ἐπέστησε,
καὶ αὐτοὺς μὲν Ἰωάννῃ ἕπεσθαι, ὅπῃ ἂν αὐτὸς ἐξη-
γοῖτο, ἐκέλευε, τῷ δὲ Ἰωάννῃ ἐπήγγελλε, τέως μὲν τὰ
ξυγκείμενα σφίσι φυλάττοντας ὁρᾷ τοὺς πολεμίους,
ἡσυχῇ μένειν· ὅταν δέ οἱ τὴν ἐκεχειρίαν αὐτοῖς λελύ-*
28 *σθαι ξυμβαίῃ, ποιεῖν κατὰ τάδε· παντὶ μὲν τῷ στρατῷ
ἄφνω τε καὶ ἐξ ἐπιδρομῆς καταθεῖν τὴν Πικηνῶν χώ-*
B 177 *ραν, ἅπαντά τε ἑξῆς περιιόντα τὰ ἐκείνῃ χωρία καὶ*
29 *αὐτοῖς πρὸ τῆς φήμης ἐπιδημοῦντα. ταύτης γὰρ σχεδόν
τι ἁπάσης τῆς χώρας ἄνδρας μὲν οὐδαμῇ ἀπολελεῖφθαι,
πάντων ἐπὶ Ῥώμην ὡς φαίνεται στρατευσαμένων, παῖδας*
P 406 *δὲ καὶ γυναῖκας τῶν πολεμίων καὶ χρήματα πανταχῇ*
30 *εἶναι. ἐξανδραποδίζειν οὖν καὶ ληΐζεσθαι τὰ ἐν ποσὶν
ἅπαντα φυλασσόμενον μή ποτε Ῥωμαίων τινὶ τῶν*
31 *ταύτῃ ᾠκημένων λυμήνηται. ἢν δέ πῃ χωρίῳ ἐντύχῃ,
ἄνδρας τε καὶ ὀχύρωμα, ὡς τὸ εἰκός, ἔχοντι, πάσῃ*
32 *αὐτοῦ δυνάμει ἀποπειράσασθαι. καὶ ἢν μὲν ἑλεῖν
δύνηται, ἐς τὰ πρόσω ἰέναι, τοῦ πράγματος δέ οἱ, ἂν
οὕτω τύχοι, ἀντιστατοῦντος, ἀπελαύνειν ὀπίσω, ἢ*
33 *αὐτοῦ μένειν. προϊόντι γάρ οἱ καὶ τοῦτο δὴ τὸ ὀχύ-*

---

1 *πικίνοις K, πιγκηνοῖς L* ‖ 1—2 *τῶν—τετρακοσίους L*] *τόν τε βαλεριανὸν ἑπομένων τετρακοσίοις K* ‖ 4 *οἷς L*] *οὓς K* ‖ 5 *σουτᾶν τὲ καὶ ἄβιγιν L* ‖ 6—7 *ἐξηγοῖτο* Kraš.] *ἐξηγεῖτο* codd. ‖ 7 *ἐπήγγελε K, ἐπήγγελλεν L* | *ἕως L* ‖ 8 *ὁρᾷ L*] *ὥρα K* ‖ 9 *οἱ K*] om. *L* | *ἐκκεχειρίαν K, ἐγκεχειρίαν L* | *αὐτοῖς K*] *πρὸς αὐτῶν L* ‖ 10 *ξυμβαίῃ L*] *σημαίνῃ K* | *μὲν K*] om. *L* | 11 *Πικηνῶν*] *πιγκῆν L* ‖ 12 *περιόντα K* ‖ 15 *ὡς φαίνεται K*] om. *L* ‖ 20 *ὀχύρωμα K*] *ὀχυρώματα L* ‖ 21 *ἢν K*] *εἰ L* ‖ 22 *οἱ K*] om. *L*

3. annus belli (537/8)

ρωμα κατὰ νώτου ἀπολιπόντι κίνδυνος πολὺς ἐπὶ πλεῖστον ἔσται, ἐπεὶ οὔποτ' ἀμύνειν σφίσιν εὐπετῶς ἕξουσιν, ἤν που ἐνοχλοῖντο πρὸς τῶν ἐναντίων· τὴν δὲ λείαν φυλάσσειν ἅπασαν, ὅπως ἂν αὐτὴν ὀρθῶς καὶ δικαίως ἡ στρατιὰ διανέμοιτο. εἶτα ξὺν γέλωτι 34 καὶ τοῦτο ἐπεῖπεν „Οὐ γὰρ δίκαιον ὑφ' ἑτέρων μὲν „τοὺς κηφῆνας πόνῳ μεγάλῳ ἀπόλλυσθαι, ἄλλους δὲ „τοῦ μέλιτος οὐδεμιᾷ ταλαιπωρίᾳ ὀνίνασθαι.“ τοσαῦτα μὲν ἐπιστείλας Βελισάριος Ἰωάννην ξὺν τῷ στρατεύματι ἔπεμψεν.

Ὑπὸ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον ὅ τε Μεδιολάνων ἱερεὺς 35 Δάτιος καὶ τῶν πολιτῶν ἄνδρες δόκιμοι ἐς Ῥώμην ἀφικόμενοι Βελισαρίου ἐδέοντο φρουροὺς ὀλίγους σφίσι ξυμπέμψαι. αὐτοὶ γὰρ ἱκανοὶ ἰσχυρίζοντο εἶναι, οὐ 36 Μεδιόλανον μόνην, ἀλλὰ καὶ Λιγουρίαν ὅλην πόνῳ B 178 οὐδενὶ Γότθων τε ἀποστῆσαι καὶ βασιλεῖ ἀνασώσασθαι. αὕτη δὲ ἡ πόλις ᾤκισται μὲν ἐν Λιγούροις, μέση που 37 μάλιστα Ῥαβέννης τε πόλεως καὶ Ἄλπεων τῶν ἐν Γάλλων ὁρίοις κειμένη. ἑκατέρωθεν γὰρ ἐς αὐτὴν ὀκτὼ 38 ἡμερῶν ὁδὸς ἀνδρὶ εὐζώνῳ ἐστί, πρώτη δὲ πόλεων τῶν ἑσπερίων μετά γε Ῥώμην μεγέθει τε καὶ πολυανθρωπίᾳ καὶ τῇ ἄλλῃ εὐδαιμονίᾳ ἐτύγχανεν οὖσα. καὶ αὐτοῖς Βελισάριος ὑποσχόμενος τὴν δέησιν ἐπιτελῆ ποιήσειν κατεῖχεν αὐτοῦ τὴν τοῦ χειμῶνος ὥραν.

6—8 Οὐ—ὀνίνασθαι] Οὐ δίκαιον, τοὺς κηφῆνας μὲν ὑφ' ἑτέρων πόνῳ κτλ. Suid. s. v. κηφήν.

---

1 ἀπολείποντι κίνδυνον πολλοῖς K ‖ 2 εὐπετῶς σφίσιν L ‖ 3 ἐνοχλοῦνται K ‖ 11 Μεδιολάνου Kraš. ‖ 15 μεδιόλανα L ‖ 17 ᾤκισται K] ᾠκεῖτο L ‖ 23 ἐπιτελῆ τὴν δέησιν L

*η'. Ταῦτα μὲν δὴ ὧδέ πη εἶχε. τῆς δὲ τύχης ὁ
φϑόνος ὤδινεν ἤδη ἐπὶ Ῥωμαίους, ἐπεὶ τὰ πράγματα
εὖ τε καὶ καλῶς σφίσιν ἐπίπροσϑεν προϊόντα ἑώρα,
κακῷ τε κεραννύναι τινὶ ταῦτα ἐϑέλουσα, ἔριν ἐξ οὐ-
δεμιᾶς αἰτίας λόγου ἀξίας ἐπενόει Βελισαρίῳ τε καὶ
Κωνσταντίνῳ, ἣ ὅπως τε ἔφυ καὶ ἐς ὅ τι ἐτελεύτησεν,*
2 *ἐρῶν ἔρχομαι. Πρεσίδιος ἦν τις, ἀνὴρ Ῥωμαῖος, ᾠκη-
μένος μὲν ἐπὶ Ῥαβέννης, ὢν δὲ οὐκ ἀφανής. οὗτος
ὁ Πρεσίδιος, ὅτι δὴ Γότϑοις προσκεκρουκώς, ἡνίκα
Οὐίττιγις ἐπὶ Ῥώμην στρατεύειν ἔμελλε, ξὺν ὀλίγοις*
P 407 *τισὶ τῶν οἰκετῶν ἐπὶ κυνηγέσιον δῆϑεν τῷ λόγῳ
στελλόμενος φεύγει, οὔτε τῳ τὴν βουλὴν κοινωσάμενος
οὔτε τι τῶν χρημάτων ξὺν αὐτῷ ἔχων, πλήν γε δὴ ὅτι
ξιφίδια δύο αὐτὸς ἔφερεν, ὧν τὼ κουλεὼ χρυσῷ τε
πολλῷ καὶ λίϑοις ἐντίμοις κεκαλλωπισμένω ἐτυχέτην.
καὶ ἐπειδὴ ἐν Σπολιτίῳ ἐγένετο, ἐς νεών τινα ἔξω*
3 *τοῦ περιβόλου κατέλυσεν. ὃ δὴ Κωνσταντῖνος ἀκούσας
(ἐτύγχανε γὰρ ἔτι ἐνταῦϑα διατριβὴν ἔχων) τῶν τινα*
B 179 *ὑπασπιστῶν Μαξεντίολον πέμψας ἄμφω ἀφαιρεῖται*
4 *λόγῳ οὐδενὶ τὼ ἀκινάκα. περιαλγὴς δὲ γεγονὼς τοῖς
ξυμπεσοῦσιν ὁ ἄνϑρωπος ἐς Ῥώμην ὅτι τάχιστα παρὰ
Βελισάριον στέλλεται, οὗ δὴ οὐκ εἰς μακρὰν καὶ Κων-
σταντῖνος ἀφίκετο. ἤδη γὰρ ὁ τῶν Γότϑων στρατὸς*
5 *οὐκ ἄποϑεν εἶναι ἠγγέλλετο. ἕως μὲν οὖν ἔν τε
ϑορύβῳ καὶ κινδύνῳ Ῥωμαίοις καϑειστήκει τὰ πράγματα,*

---

6 *κωνσταντιανῷ* codd. | *ὅπως τε K*] *τε* om. *L* | *ἔφυ*] *ἔφυ ἢ K* ‖ 7 *Πραισίδιος* hic et infra Kraš. ‖ 9 *προσκεκρουκὼς⟨ἦν⟩* Hoesch., male ‖ 10 *οὐίτιγις L* ‖ 12—13 *οὔτε—οὔτε*] *οὐδὲ—οὐδὲ* codd. ‖ 13 *αὐτῷ* codd. ‖ 14 *τῶ κουλεῶ K* ‖ 15 *κεκαλλωπισμένῳ K* ‖ 16 *ἐγένετο K*] *ἐγένοντο L* ‖ 17 *κωνσταντῖνος* Maltr. hic et infra] *κωνσταντιανὸς* codd. ‖ 20 *ἀκινάκε L* ‖ 21 *παρὰ K*] *περὶ L* ‖ 22 *στέλλεται* repetit *L* ‖ 22—23 *κωνσταντιανὸς* codd.

σιωπῇ ὁ Πρεσίδιος ἔμενεν· ὡς δὲ τά τε Ῥωμαίων 3. annus belli
καθυπέρτερα εἶδε καὶ Γότθων πρέσβεις παρὰ βασιλέα (537/8)
σταλέντας, καθάπερ μοι ἔμπροσθεν εἴρηται, Βελισαρίῳ
συχνὰ προσιὼν τήν τε ἀδικίαν ἀπήγγελλε καί οἱ τὰ
δίκαια βοηθεῖν ἠξίου. ὁ δὲ Κωνσταντίνῳ πολλὰ μὲν 6
αὐτὸς, πολλὰ δὲ δι' ἑτέρων μεμφόμενος, παρῄνει ἔργου
τε ἀδίκου καὶ δόξης αἰσχρᾶς ἀπαλλάσσεσθαι. ἀλλὰ 7
Κωνσταντῖνος (χρῆν γάρ οἱ γενέσθαι κακῶς) τούς τε
λόγους ἀεὶ ἐρεσχελῶν διεκρούετο καὶ τὸν ἠδικημένον
ἐτώθαζε. Βελισαρίῳ δέ ποτε, ἵππῳ ἐν τῇ ἀγορᾷ ὀχου- 8
μένῳ, ἐντυχὼν ὁ Πρεσίδιος τοῦ τε χαλινοῦ τοῦ ἵππου
ἐλάβετο καὶ μέγα ἀναβοῶν ἠρώτα εἰ ταῦτα λέγουσιν
οἱ βασιλέως νόμοι, ἵνα ἐπειδάν τις τοὺς βαρβάρους
φυγὼν ἱκέτης ἐς αὐτοὺς ἵκοιτο, οἵδε ἀφέλωνται βίᾳ
ὅσα ἂν τύχῃ ἐν χερσὶν ἔχων. πολλῶν δὲ περιεστη- 9
κότων ἀνθρώπων καὶ τοῦ χαλινοῦ ξὺν ἀπειλῇ κελευόν-
των μεθίεσθαι, οὐ πρότερον ἀφῆκε, πρὶν δὴ αὐτῷ
ὑπέσχετο Βελισάριος τὰ ξιφίδια δώσειν. τῇ οὖν 10
ὑστεραίᾳ Κωνσταντῖνόν τε καὶ τῶν ἀρχόντων πολλοὺς B 180
ἐς οἰκίσκον τινὰ ξυγκαλέσας Βελισάριος ἐν Παλατίῳ,
τῶν μὲν τῇ προτεραίᾳ ξυμπεπτωκότων ὑπέμνησε,
παρῄνει δὲ ὀψὲ γοῦν τοῦ χρόνου τοὺς ἀκινάκας ἀπο-
διδόναι. ὁ δὲ οὐκ ἔφη δώσειν· ἥδιον γὰρ ἂν αὐτοὺς 11
ἐς τοῦ Τιβέριδος τὸ ὕδωρ ἐμβάλλοι ἢ τῷ Πρεσιδίῳ

3 cf. II 182, 8

2 παρὰ K] περὶ L ‖ 3 μοι K] om. L ‖ 5 κωνσταντιανῶ codd. ‖ 7 ἀλλὰ K] ἀλλὰ γαρ L ‖ 8 κωνσταντιανὸς codd. | χρὴν K, ἐχρῆν L | κακὸς K ‖ 12 εἰ ταῦτα K] εἶτα L ‖ 13 βασιλέων K ‖ 14 οἵδε] οἱ δὲ K, om. L | ἀφέλωνται K] ἀφέληταί τις L ‖ 16 ἀνθρώπων K] τῶν ἀνθρώπων L, τὸν ἄνθρωπον Kraš. ‖ 16—17 ξὺν ἀπ. κελευόντων] ξυναπειλούντων καὶ λεγόντων L ‖ 18—19 τῇ—ὑστεραία K] τὴν—ὑστεραίαν L ‖ 19 κωνσταντιανόν codd. ‖ 24 τοῦ K] τὸ L | τὸ K] om. L | ἐμβάλλειν K

12 *διδοίη. θυμῷ τε ἤδη ἐχόμενος Βελισάριος ἐπυνθάνετο
εἰ οὐκ οἴοιτο Κωνσταντῖνος πρὸς αὐτοῦ ἄρχεσθαι.
καὶ αὐτὸς τὰ μὲν ἄλλα οἱ ὡμολόγει ἅπαντα πείσεσθαι·
βουλομένῳ γὰρ ταῦτα βασιλεῖ εἶναι· τόδε μέντοι, ὅ*
13 *ἐν τῷ παρόντι ἐπιτάττοι, οὐ μήποτε δράσειν. Βελι-
σάριος μὲν οὖν εἰσιέναι τοὺς δορυφόρους ἐκέλευε,
Κωνσταντῖνος δὲ „Ὅπως με δηλαδὴ ἀποκτενοῦσιν“
ἔφη. „Οὐδαμῶς γε“ ὁ Βελισάριος εἶπεν „ἀλλ' ἵνα
„τὸν σὸν ὑπασπιστὴν Μαξεντίολον, ὅς σοι τὰ ξιφίδια*
P 408 *„βιασάμενος ἤνεγκεν, ἀναγκάσωσι τῷ ἀνθρώπῳ ἀπο-*
14 *„διδόναι ἅπερ αὐτοῦ βίᾳ λαβὼν ἔτυχεν.“ ἀλλὰ Κων-
σταντῖνος τεθνήξεσθαι παραυτίκα οἰόμενος δρᾶσαί τι*
15 *μέγα, πρίν τι αὐτὸς πάθοι, ἐβούλετο. διὸ δὴ τὸ
ξιφίδιον εἷλκεν, ὅπερ οἱ πρὸς τῷ μηρῷ ἀπεκρέματο,
ἄφνω τε αὐτὸ ἐπὶ τὴν Βελισαρίου γαστέρα ὦσεν. ὁ
δὲ καταπλαγεὶς ὀπίσω τε ἀπέστη καὶ Βέσσᾳ ἐγγύς που*
16 *ἑστηκότι περιπλακεὶς διαφυγεῖν ἴσχυσε. Κωνσταντῖνος
μὲν οὖν, ἔτι τῷ θυμῷ ζέων, ἐπῄει. κατιδόντες δὲ
Ἰλδίγερ τε καὶ Βαλεριανὸς τὸ ποιούμενον ὁ μὲν τῆς
δεξιᾶς, ὁ δὲ τῆς ἑτέρας αὐτοῦ χειρὸς λαμβανόμενος*
17 *ὀπίσω ἀνθεῖλκον. ἐν τούτῳ δὲ εἰσελθόντες οἱ δορυ-
φόροι, οὓς δὴ ὀλίγῳ πρότερον ἐκάλεσε Βελισάριος,*
B 181 *Κωνσταντίνου τε τὸ ξιφίδιον ξὺν βίᾳ πολλῇ ἐκ χειρὸς
αἱροῦσι, καὶ αὐτὸν πολλῷ θορύβῳ ἁρπάσαντες οὐδὲν
μὲν ἄχαρι ἐν τῷ παραυτίκα εἰργάσαντο, παρόντας*

---

2 *κωνσταντιανὸς* codd. ‖ 3 *πείθεσθαι K* ‖ 5 *δράση L* ‖ 7 *κωνσταντιανὸς* codd. ‖ 8 *γε K*] om. *L* ‖ 11 *ἔτυχε λαβὼν L* ‖ 11—12 *κωνσταντιανὸς* codd. ‖ 12 *δρᾶσαι K, δράσειν L* ‖ 13 *πάθοι K*] *παθεῖν L* ‖ 17 *κωνσταντιανὸς* codd. ‖ 18 *ἐπῄει K*] *ἀπίῃ L* ‖ 20 *αὐτοῦ τῆς ἑτέρας L* | *λαμβανόμενος K*] *λαβόμενος L* ‖ 23 *κωνσταντιανοῦ* codd. ‖ 24 *αἱροῦσι* Herw.] *αἴρουσι* codd., *ἀφαιροῦσι* Kraš. ‖ 25 *ἐν τῷ K*] *τὸ L*

αἰδούμενοι τοὺς ἄρχοντας, οἶμαι, ἐς οἴκημα δὲ ἄλλο 3. annus belli (537/8)
ἀπαγαγόντες, Βελισαρίου κελεύσαντος, χρόνῳ τινὶ
ὕστερον ἔκτειναν. τοῦτο Βελισαρίῳ εἴργασται μόνον 18
οὐχ ὅσιον ἔργον καὶ ἤθους τοῦ αὐτοῦ οὐδαμῶς ἄξιον.
ἐπιεικείᾳ γὰρ πολλῇ ἐς πάντας τοὺς ἄλλους ἐχρῆτο.
ἀλλὰ ἔδει, ὅπερ ἐρρήθη, Κωνσταντίνῳ γενέσθαι κακῶς.

θ'. Γότθοι τε οὐ πολλῷ ὕστερον ἐς Ῥώμης τὸν
περίβολον κακουργεῖν ἤθελον. καὶ πρῶτα μέν τινας
ἐς τῶν ὀχετῶν ἕνα νύκτωρ καθῆκαν, ὧν αὐτοὶ τὸ
ὕδωρ κατ' ἀρχὰς τοῦδε τοῦ πολέμου ἀφῄρηντο. οἱ 2
δὲ λύχνα τε καὶ δᾶδας ἐν χερσὶν ἔχοντες ἀπεπειρῶντο
τῆς ἐς τὴν πόλιν ἐνθένδε εἰσόδου. ἔτυχε δέ τινα
διώρυχα οὐ μακρὰν Πιγκιανῆς πυλίδος τοῦ ὀχετοῦ
τούτου κύρτωμα ἔχον. ὅθεν δὴ τῶν τις φυλάκων τὸ 3
πῦρ κατιδὼν τοῖς ξυμφυλάσσουσιν ἔφρασεν· οἱ δὲ
λύκον αὐτοῦ παριόντα ἰδεῖν ἔφασαν. ταύτῃ γὰρ τὴν 4
γῆν οὐχ ὑπερέχειν τὴν τοῦ ὀχετοῦ οἰκοδομίαν ξυνέ-
βαινε, πυρὶ δὲ εἰκάζεσθαι τοὺς τοῦ λύκου ὀφθαλμοὺς
ᾤοντο. τῶν μὲν οὖν βαρβάρων ὅσοι τοῦ ὀχετοῦ 5
ἀπεπειράσαντο, ἐπειδὴ ἐν μέσῃ πόλει ἐγένοντο, ἔνθα
δὴ ἄνοδός τις ἦν ἐκ παλαιοῦ ἐς αὐτό που τὸ Παλά-
τιον φέρουσα, οἰκοδομίᾳ τινὶ ἐνταῦθα ἐνέτυχον οὔτε
πρόσω ἰέναι τὸ λοιπὸν συγχωρούσῃ οὔτε τῇ ἀναβάσει
τὸ παράπαν χρῆσθαι. ταύτην δὲ τὴν οἰκοδομίαν Βε- 6

---

2 Auct. Marcell. Com. ad a. 538 (2) ‖ 6 cf. 187, 8

---

3 μόνον εἴργασται L ‖ 5 τοὺς K] om. L ‖ 6 ἀλλὰ L] ἀλλὰ γὰρ K | κωνσταντιανῶ codd. ‖ 9 τὸν ὀχετὸν K | ὧν L] ὃν K ‖ 11 δάδας K ‖ 12 ἐς L] ἐν K ‖ 13 τοῦ] ⟨τὸ⟩ τοῦ conic. Christ ‖ 14 ἔχον Kraš.] ἔχων K, ἔχειν L ‖ 16 αὐτοῦ L] αὐτὸν K | ἔφρασαν L ‖ 22—23 οὔτε—οὔτε] οὐδὲ—οὐδὲ K, οὐδ' —οὐδὲ L ‖ 23 πρόσω K] ἐς πρόσω L | ξυγχωρούσῃ L | τῇ L] τι K

B 182 λισάριος προμηθείᾳ τινὶ κατ᾽ ἀρχὰς τῆσδε τῆς πο-
λιορκίας πεποίηται, ὥσπερ μοι ἐν τοῖς ἔμπροσθεν
7 P409 λόγοις δεδήλωται. λίθον οὖν ἕνα βραχὺν ἐνθένδε
ἀφελόντες ὀπίσω τε ἀναστρέφειν εὐθὺς ἔγνωσαν καὶ
παρὰ τὸν Οὐίττιγιν ἐπανήκοντες τόν τε λίθον ἐν-
8 δεικνύμενοι πάντα ἀπήγγελλον. καὶ ὁ μὲν τὰ τῆς
ἐπιβουλῆς ἅμα τοῖς Γότθων ἀρίστοις ἐν βουλῇ εἶχε,
Ῥωμαίων δὲ ὅσοι φρουρὰν ἀμφὶ πυλίδα Πιγκιανὴν
εἶχον, μνήμην τῆς τοῦ λύκου ὑποψίας ἐν σφίσιν αὐτοῖς
9 ἐποιοῦντο τῇ ὑστεραίᾳ. ἐπεὶ δὲ ὁ λόγος περιφερό-
μενος ἐς Βελισάριον ἦλθεν, οὐ παρέργως ὁ στρατηγὸς
τὸ πρᾶγμα ἤκουσεν, ἀλλ᾽ ἄνδρας τε αὐτίκα τῶν ἐν τῷ
στρατοπέδῳ δοκίμων ξὺν Διογένει τῷ δορυφόρῳ ἐς
τὸν ὀχετὸν καθῆκε καὶ διερευνήσασθαι ἅπαντα ξὺν πολλῷ
10 τάχει ἐκέλευσεν. οἱ δὲ τὰ λύχνα τῶν πολεμίων καὶ
τῶν δᾴδων ὅσα διερρυήκει πανταχοῦ τοῦ ὀχετοῦ εὗρον,
καὶ τὴν οἰκοδομίαν, ᾗ ὁ λίθος πρὸς τῶν Γότθων
11 ἀφῄρητο, κατανενοηκότες Βελισαρίῳ ἀπήγγελλον. διὸ
δὴ αὐτός τε τὸν ὀχετὸν ἐν μεγάλῃ φυλακῇ ἔσχε καὶ
οἱ Γότθοι αἰσθόμενοι ταύτης δὴ τῆς πείρας ἀπέσχοντο.
12 Ἔπειτα δὲ καὶ ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς ἔφοδον κατὰ τοῦ
περιβόλου ἐμηχανῶντο οἱ βάρβαροι. τηρήσαντες οὖν
τὸν τοῦ ἀρίστου καιρὸν κλίμακάς τε καὶ πῦρ ἐπαγό-
μενοι, ἥκιστα τῶν πολεμίων προσδεχομένων, ἐπὶ πυ-
λίδα Πιγκιανὴν ᾔεσαν, ἐλπίδι θαρροῦντες ἐξ ἐπιδρομῆς

2 cf. II 99, 13

5 παρὰ K] περὶ L | οὐίτιγιν L ‖ 6 ἀπήγγελον codd. | τὰ L] om. K ‖ 7 γότθοις K ‖ 8 πιγγιανὴν L ‖ 13 διογένη L ‖ 16 πανταχοῦ K] πανταχῇ L ‖ 18 ἀπήγγελον L ‖ 19 ἔσχεν. L ‖ 25 πιγγιανὴν L | ἴεσαν K | θαροῦντες L

τὴν πόλιν αἱρήσειν, ἅτε οὐ πολλῶν στρατιωτῶν ἐν- 3. annus belli (537/8)
ταῦθα λειφθέντων. ἔτυχε δὲ Ἰλδίγερ τηνικαῦτα ξὺν 13
τοῖς ἑπομένοις φυλακὴν ἔχων· ἕκαστοι γὰρ ἐκ περι-
τροπῆς ἐς τὴν φρουρὰν ἐτετάχατο. ἐπεὶ οὖν εἶδε προσ- 14 B183
ιόντας οὐκ ἐν τάξει τοὺς πολεμίους, ἀπήντησέ τε οὐ
ξυντεταγμένοις ἐς παράταξιν, ἀλλὰ ξὺν πολλῇ ἀκοσμίᾳ
ἰοῦσι, καὶ τοὺς κατ' αὐτὸν οὐδενὶ πόνῳ τρεψάμενος
συχνοὺς ἔκτεινε. κραυγῆς δὲ μεγάλης καὶ ταραχῆς 15
ἀνὰ τὴν πόλιν, ὡς τὸ εἰκὸς, γεγενημένης Ῥωμαῖοί τε
ὡς τάχιστα πανταχόσε τοῦ περιβόλου ξυνέρρεον καὶ
οἱ βάρβαροι ἄπρακτοι ἐς τὰ στρατόπεδα οὐκ ἐς μακρὰν
ἐχώρησαν. Οὐίττιγις δὲ αὖθις ἐς ἐπιβουλὴν τοῦ περι- 16
βόλου καθίστατο. καὶ, ἦν γάρ τις αὐτῷ ἐπιμαχωτάτη
μάλιστα μοῖρα, ᾗ τοῦ Τιβέριδος ἡ ὄχθη ἐστὶν, ἐπεὶ ταύτῃ
οἱ πάλαι Ῥωμαῖοι θαρσοῦντες τοῦ ὕδατος τῷ ὀχυρώ-
ματι τὸ τεῖχος ἀπημελημένως ἐδείμαντο, βραχύ τε
αὐτὸ καὶ πύργων ἔρημον παντάπασι ποιησάμενοι, ῥᾷον
ἐνθένδε ἤλπιζε τὴν πόλιν αἱρήσειν. οὐδὲ γὰρ οὐδέ
τι φυλακτήριον λόγου ἄξιον ἐνταῦθα τετύχηκεν εἶναι.
δύο οὖν Ῥωμαίους ἀμφὶ τὸν Πέτρου τοῦ ἀποστόλου 17
νεὼν ᾠκημένους χρήμασιν ἀναπείθει οἴνου ἀσκὸν ἔχον-
τας παρὰ τοὺς ἐκείνῃ φρουροὺς ἰέναι περὶ λύχνων
ἀφὰς, καὶ αὐτοῖς τὸν οἶνον τρόπῳ ὅτῳ δὴ φιλοφρο-
σύνην ἐνδεικνυμένους χαρίζεσθαι, εἶτα ξὺν αὐτοῖς
πόρρω τῶν νυκτῶν καθημένους πίνειν, ἑκάστῳ τε ἐς
τὴν κύλικα ὑπνωτικὸν ἐμβαλεῖν φάρμακον, ὅπερ σφίσιν
αὐτὸς ἐδεδώκει. ἀκάτους δὲ λάθρα ἐν τῇ ἑτέρᾳ ὄχθῃ 18

7 αὐτὸν L] αὐτῶν K ‖ 8 συχνοὺς K] om. L ‖ 12 ⟨ἂν⟩εχώρησαν Kraš. | οὐίτιγις L ‖ 13 ἐπιμαχώτατος L, ἐπίμαχος Hoesch. in annot., Maltr., Dind. ‖ 17 πύργον codd. ‖ 18 ἤλπιζε L] ἤλπιζον K ‖ 20 τὸν L] τοῦ K ‖ 21 ἀναπείθει L] ἀναπείθουσιν K ‖ 22 παρὰ K] περὶ L ‖ 23—24 φιλοφροσύνη L ‖ 25 πίνειν K] πιεῖν L

P 410 *ἐν παρασκευῇ ποιησάμενος εἶχεν, αἷς δὴ τῶν βαρβάρων*
τινάς, ἐπειδὰν τάχιστα οἱ φύλακες ὕπνῳ ἔχοιντο, ξὺν
κλίμαξιν ἐκ σημείου ἑνὸς τὸν ποταμὸν διαβαίνοντας
19B184 *τὴν ἐπίθεσιν τῷ περιβόλῳ ποιήσασθαι. τό τε στρά-*
τευμα ἐς τοῦτο ἡτοίμαζεν ὅλον, ὅπως ἅπασα κατὰ
20 *κράτος ἡ πόλις ἁλῴη. τούτων δὲ οὕτω ξυγκειμένων*
σφίσι, τοῖν ἀνδροῖν ἅτερος τοῖν Οὐιττίγιδι ἐς ταύτην
δὴ παρεσκευασμένοιν τὴν ὑπουργίαν (οὐ γὰρ ἔδει
Ῥωμαίους τούτῳ τῷ Γότθων στρατοπέδῳ ἁλῶναι) αὐτ-
επάγγελτος ἐλθὼν Βελισαρίῳ τε ἅπαντα φράζει καὶ
21 *τὸν ἕτερον ἐνδείκνυσιν. ὃς δὴ αἰκιζόμενος ἐς φῶς τε*
ἅπαντα ἤνεγκεν ὅσα δρᾶν ἔμελλε καὶ τὸ φάρμακον
22 *ἐπεδείκνυεν, ὅπερ Οὐίττιγις αὐτῷ ἐδεδώκει. καὶ αὐτοῦ*
Βελισάριος τήν τε ῥῖνα καὶ τὰ ὦτα λωβησάμενος ἐς
τῶν πολεμίων τὸ χαράκωμα ὄνῳ ὀχούμενον ἔπεμψε.
23 *καὶ κατιδόντες αὐτὸν οἱ βάρβαροι ἔγνωσαν ὡς ὁ θεὸς*
οὐκ ἐῴη σφῶν τὰ βουλεύματα ὁδῷ ἰέναι, καὶ δι' αὐτὸ
οὐκ ἄν ποτε ἡ πόλις σφίσιν ἁλώσιμος εἴη.

ι'. Ἐν ᾧ δὲ ταῦτα ἐγίνετο, ἐν τούτῳ Βελισάριος
γράψας πρὸς Ἰωάννην ἔργου ἐκέλευεν ἔχεσθαι. ὁ δὲ
ξὺν τοῖς δισχιλίοις ἱππεῦσι τὴν Πικηνῶν περιιὼν
χώραν τὰ ἐν ποσὶν ἐληΐζετο πάντα, παῖδάς τε καὶ
γυναῖκας τῶν πολεμίων ἐν ἀνδραπόδων ποιούμενος
2 *λόγῳ. Οὐλίθεόν τε, τὸν Οὐιττίγιδος θεῖον, ξὺν Γότ-*
θων στρατῷ ὑπαντιάσαντα μάχῃ νικήσας αὐτόν τε
κτείνει καὶ πάντα σχεδὸν τὸν τῶν πολεμίων στρατόν.

---

6 *δὲ K*] om. *L* ‖ 7 *σφίσιν K* | *ἰουττίγιδι K, οὐιτίγιδι L* ‖ 8 *παρασκευασμένην K* ‖ 9 *ῥωμαίοις K* | *τῷ L*] *τῶν K* ‖ 13 *οὐίτιγις L* | *αὐτοῦ K*] *αὐτὸν L* ‖ 17 *οὐκ ἐῴη*] *οὐκεῶν L* | *αὐτὸ L*] *αὐτῶν K* ‖ 19 *ἐγίνετο K*] *ἐγένοντο L* ‖ 20 *ἔχεσθαι L*] *ἄρχεσθαι K* ‖ 21 *πικινῶν K, πιγκιανῶν L* ‖ 21—22 *χώραν περιιὼν L* ‖ 23 *ἀνδραπόδων*] *δραπόδων L* ‖ 24 *οὐιτίγιδος L*

διὸ δὴ οὐδείς οἱ ἐτόλμα ἔτι ἐς χεῖρας ἰέναι. ἐπεὶ δὲ 3 3. annus belli
ἀφῖκτο ἐς Αὔξιμον πόλιν, Γότθων μὲν ἐνταῦθα φρουρὰν (537/8)
οὐκ ἀξιόχρεών τινα ἔμαθεν εἶναι, ἄλλως δὲ ὀχυρόν τε
καὶ ἀνάλωτον κατενόησε τὸ χωρίον. καὶ ἀπ' αὐτοῦ 4
προσεδρεύειν μὲν οὐδαμῇ ἤθελεν, ἀλλὰ ἀπαλλαγεὶς
ἐνθένδε ὅτι τάχιστα πρόσω ἤλαυνε. ταὐτὸ δὲ τοῦτο 5 B185
καὶ Οὐρβῖνον ἀμφὶ πόλιν ἐποίει, ἔς τε Ἀρίμινον Ῥω-
μαίων αὐτὸν ἐπαγαγομένων ἐσήλαυνεν, ἧπερ μιᾶς ἡμέρας
ὁδῷ Ῥαβέννης διέχει. οἱ μὲν οὖν βάρβαροι, ὅσοι 6
φρουρὰν ἐνταῦθα εἶχον, ὑποψίᾳ ἐς Ῥωμαίους τοὺς
οἰκήτορας πολλῇ χρώμενοι, ἐπειδὴ προϊέναι τὸ στρά-
τευμα τοῦτο ἐπύθοντο, ἀπεχώρησάν τε καὶ δρόμῳ
ἰόντες ἐν Ῥαβέννῃ ἐγένοντο. οὕτω δὲ Ἰωάννης Ἀρί- 7
μινον ἔσχε πολεμίων φρουρὰν ὄπισθεν ἔν τε Αὐξίμῳ
καὶ Οὐρβίνῳ ἀπολιπών, οὐχ ὅτι τῶν Βελισαρίου ἐντο-
λῶν ἐς λήθην ἦλθεν, οὐδὲ θράσει ἀλογίστῳ ἐχόμενος, P 411
ἐπεὶ ξὺν τῷ δραστηρίῳ τὸ ξυνετὸν εἶχεν, ἀλλὰ λογι-
σάμενος, ὅπερ ἐγένετο, ὡς ἢν Γότθοι πύθωνται τὸν
Ῥωμαίων στρατὸν ἄγχιστά πη Ῥαβέννης εἶναι, αὐτίκα
μάλα τὴν ἐν Ῥώμῃ διαλύσουσι προσεδρείαν, ἀμφὶ τῷ
χωρίῳ τούτῳ δείσαντες. καὶ ἔτυχέ γε τῆς ἀληθοῦς 8
δόξης. ἐπειδὴ γὰρ Οὐίττιγίς τε καὶ ὁ Γότθων στρατὸς
Ἀρίμινον ἔχεσθαι πρὸς αὐτοῦ ἤκουσαν, ἐς μέγα δέος
ἀμφὶ Ῥαβέννῃ ἐμπεπτωκότες ἄλλο τε ὑπολογισάμενοι

13 Auct. Marcell. Com. ad a. 538 (3)

1 δὴ K] δὴ καὶ L ‖ 1—2 δὲ ἀφῖκτο K, οὖν ἀφίκοντο L ‖ 3 ἔμαθεν Maltr.] ἔμαθον codd. | ἐχυρόν L ‖ 5 ἀλλ' L ‖ 6 ἐνθένδε K] om. L ‖ 7 οὐρβῖνος L | ἀρίμηνον L ‖ 8 ἐπαγομένων L ‖ 11 οἰκήτωρας L ‖ 13—14 ἀρίμηνον L ‖ 19 πη K] ἐπὶ L ‖ 22 οὐίτιγις L | τε K] om. L | ὁ K] om. L | στρατὸς K] τε στρατὸς L ‖ 23 ἀρίμηνον L | δέος μέγα L

τῶν πάντων οὐδὲν, εὐθυωρὸν τὴν ἀναχώρησιν ἐποιή-
9 σαντο, ὥς μοι αὐτίκα λελέξεται. καὶ μέγα τι κλέος
ἐκ τοῦ ἔργου τούτου Ἰωάννης ἔσχε, διαβόητος καὶ τὸ
10 πρότερον ὤν. τολμητής τε γὰρ ἦν καὶ αὐτουργὸς ἐν
τοῖς μάλιστα, ἔς τε τοὺς κινδύνους ἄοκνος, δίαιτάν τε
σκληρὰν καὶ ταλαιπωρίαν τινὰ ἐς ἀεὶ εἶχε βαρβάρου
ὁτουοῦν ἢ στρατιώτου οὐδενὸς ἧσσον. ὁ μὲν οὖν
11 Ἰωάννης τοιόσδε τις ἦν. Ματασοῦνθα δὲ, ἡ τοῦ
B 186 Οὐιττίγιδος γυνὴ, δεινῶς τῷ ἀνδρὶ ἀχθομένη, ὅτι δή
οἱ βίᾳ τὸ ἐξ ἀρχῆς ἐς κοίτην ἦλθεν, ἐπειδὴ τὸν
Ιωάννην ἐς Ἀρίμινον ἥκειν ἐπύθετο, περιχαρής τε
ἀτεχνῶς γέγονε καὶ πέμψασα παρ' αὐτὸν λάθρα γάμου
τε καὶ προδοσίας πέρι ἐς λόγους ἦλθε.

12 Καὶ οἱ μὲν πέμποντες ἀεὶ κρύφα τῶν ἄλλων ταῦτα
ἔπρασσον. Γότθοι δὲ ἐπεὶ τά τε ἀμφὶ Ἀρίμινον ἔμα-
θον καὶ ἅμα ξύμπαντα σφᾶς τὰ ἀναγκαῖα ἐπελελοίπει,
ὅ τε τῶν τριῶν μηνῶν χρόνος ἐξῆκεν ἤδη, τὴν ἀνα-
χώρησιν ἐποιοῦντο, καίπερ οὔπω τι τῶν πρέσβεων
13 ἕνεκα πεπυσμένοι. τοῦ μὲν οὖν ἔτους ἀμφὶ τροπὰς
ἐαρινὰς ἦν, τῇ δὲ πολιορκίᾳ ἐνιαυτός τε ἐτέτριπτο
καὶ πρὸς αὐτῷ ἡμέραι ἐννέα, ὅτε οἱ Γότθοι ἅπαντα
σφῶν τὰ χαρακώματα καύσαντες, ἅμα ἡμέρᾳ ὁδοῦ
14 εἴχοντο. Ῥωμαῖοι δὲ φεύγοντας ὁρῶντες τοὺς ἐναν-
τίους ἐν ἀπόρῳ εἶχον ᾗ τὸ παρὸν θήσονται. τῶν τε

15 Auct. Marcell. Com. ad a. 538 (4) ‖ 20 Jordan. Get. 312. Lib. Pontif. 145, 21

1 εὐθυωρὸν K pr. m. corr.] εὐθύωρον K pr. m., L ‖ 2 καὶ μέγα τι] μέγα τι K, καὶ μέγα L, μέγα τε Kraš. ‖ 3 τὸ K] om. L ‖ 4 τε γὰρ L] γὰρ K ‖ 7 οὐδενὸς K] οὐδὲν L | οὖν K] om. L ‖ 8 τις K] om. L | ματασούνθα K, μαλασούνθα L ‖ 9 ἰουττίγιδος K, οὐιτίγιδος L ‖ 11 ἀρίμηνον L ‖ 15 δὲ Maltr.] τε codd. | ἀρίμηνον L ‖ 16 ξύμπαντας K | τὰ ἀναγκαῖα σφὰς L ‖ 21 αὐτὸ K ‖ 22 ὁδοῦ K] ὁδῷ L

γὰρ ἱππέων τὸ πλῆθος οὐ παρεῖναι τηνικαῦτα ξυνέ- 3. annus belli
βαινεν, ἄλλων ἄλλῃ πῃ ἐσταλμένων, ὥσπερ μοι ἔμπρο- (537/8)
σθεν εἴρηται, αὐτοί τε ἀξιόμαχοι πρὸς τοσοῦτον πλῆ-
θος πολεμίων οὐκ ᾤοντο εἶναι. ἅπαντας μέντοι πεζούς
τε καὶ ἱππέας Βελισάριος ὥπλισε. καὶ ἐπεὶ τῶν πο- 15
λεμίων ὑπὲρ ἥμισυ διαβάντας τὴν γέφυραν εἶδεν,
ἐξῆγε διὰ Πιγκιανῆς πύλης τὸ στράτευμα, ἥ τε μάχη
ἐκ χειρὸς γέγονε τῶν προτέρων οὐδεμιᾶς ἧσσον. καὶ 16
κατ' ἀρχὰς μὲν καρτερῶς τῶν βαρβάρων τοὺς πολε-
μίους ὑφισταμένων, πολλοὶ ἑκατέρων ἐν τῇ πρώτῃ
ξυμβολῇ ἔπεσον· ἔπειτα δὲ οἱ Γότθοι τραπόμενοι μέγα B 187
τε καὶ ὑπερφυὲς σφίσιν αὐτοῖς τὸ πάθος ἐποίουν.
αὐτὸς γὰρ ἕκαστος τὴν γέφυραν διαβαίνειν ἠπείγετο 17
πρῶτος. ἀφ' οὗ δὴ ἐς στενοχωρίαν πολλὴν ἀφικόμενοι
τὰ χαλεπώτατα ἔπασχον. πρός τε γὰρ σφῶν αὐτῶν P 412
καὶ τῶν πολεμίων ἐκτείνοντο. πολλοὶ δὲ καὶ τῆς 18
γεφύρας ἐφ' ἑκάτερα ἐξέπιπτον ἐς τὸν Τίβεριν καὶ
αὐτοῖς ὅπλοις καταδυόμενοι ἔθνησκον. οὕτω δὲ τοὺς
πλείστους ἀποβαλόντες οἱ λοιποὶ τοῖς πρότερον δια-
βᾶσι ξυνέμιξαν. Λογγῖνος δὲ Ἴσαυρος καὶ Μουνδίλας, 19
οἱ Βελισαρίου δορυφόροι, διαφερόντως ἐν ταύτῃ τῇ
μάχῃ ἠρίστευσαν. ἀλλὰ Μουνδίλας μὲν τέτρασι βαρ-
βάροις καθ' ἕκαστον ἐς χεῖρας ἐλθὼν ἔκτεινέ τε ἅπαν-
τας καὶ αὐτὸς ἐσώθη. Λογγῖνος δὲ τῆς τῶν πολεμίων 20
τροπῆς αἰτιώτατος γεγονὼς αὐτοῦ ἔπεσε πολὺν αὐτοῦ
πόθον τῷ Ῥωμαίων στρατοπέδῳ ἀπολιπών.

2 cf. 183, 22

1 παρεῖναι *L*] γὰρ εἶναι *K* ‖ 2 πῃ *L*] που *K* ‖ 3 τε *L*] om. *K* | ἀξιομάχοι *K* ‖ 4 οὐκ *L*] om. *K* ‖ 6 ὑπερήμισυ *K* ‖ 8 πρότερον *K* ‖ 10 ἀφισταμένων *K* ‖ 16 καὶ 2 *K*] om. *L* ‖ 17 ἐξέπιπτον ἐφ' ἑκάτερα *L* ‖ 18 δὲ *L*] γε *K* ‖ 19—20 διαβάσι codd. ‖ 24 τῆς *L*] τοῖς *K* ‖ 25 αὑτοῦ Maltr.] αὐτοῦ codd.

*ια'. Οὐίττιγις μὲν οὖν στρατῷ τῷ καταλοίπῳ ἐπὶ
Ῥαβέννης ἰὼν τῶν χωρίων τὰ ὀχυρώματα πλήθει
φρουρῶν ἐκρατύνατο, ἐν Κλουσίῳ μὲν τῇ Τούσκων
πόλει χιλίους τε ἄνδρας καὶ ἄρχοντα Γιβίμερα ἀπο-
λιπών, ἔν τε Οὐρβιβεντῷ τοσούτους, οἷς δὴ ἄρχοντα
Ἀλβίλαν ἄνδρα Γότθον ἐπέστησε. καὶ Οὐλιγίσαλον*
2 *ἐν τῇ Τουδέρᾳ ξὺν τετρακοσίοις κατέλιπεν. ἐν δὲ δὴ
Πικηνῶν τῇ χώρᾳ τετρακοσίους μὲν ἐς Πέτραν τὸ
φρούριον εἴασεν, οἳ καὶ πρότερον ταύτῃ ᾤκηντο, ἐν
Αὐξίμῳ δέ, ἣ πασῶν μεγίστη τῶν ἐκείνῃ πόλεών ἐστι,
Γότθους τε ἀριστίνδην ξυνειλεγμένους τετρακισχιλίους*
B 188 *κατέλιπε καὶ ἄρχοντα ἐς ἄγαν δραστήριον Οὐίσανδον
ὄνομα, ξύν τε τῷ Μώρᾳ δισχιλίους ἐν Οὐρβίνῳ τῇ*
3 *πόλει. ἔστι δὲ καὶ ἄλλα φρούρια δύο, Καισῆνά τε
καὶ Μοντεφέρετρα, ὧν δὴ ἐν ἑκατέρῳ φρουρὰν οὐχ
ἧσσον ἢ κατὰ πεντακοσίων ἀνδρῶν κατεστήσατο. αὐτὸς
δὲ τῷ ἄλλῳ στρατῷ εὐθὺ Ἀριμίνου ὡς πολιορκήσων*
4 *ἐχώρει. ἐτύγχανε δὲ Βελισάριος, ἐπειδὴ τάχιστα Γότ-
θοι τὴν πολιορκίαν διέλυσαν, Ἰλδίγερά τε καὶ Μαρ-
τῖνον ξὺν ἱππεῦσι χιλίοις πέμψας, ἐφ' ᾧ δὴ ἑτέρας ὁδοῦ
θᾶττον ἰόντες φθάσωσι τοὺς πολεμίους ἐς Ἀρίμινον
ἀφικόμενοι, καὶ σφίσιν ἐπέστελλεν Ἰωάννην μὲν καὶ
τοὺς ξὺν αὐτῷ ἅπαντας ἐνθένδε ἐξαναστῆσαι ὡς τάχιστα,
πολλοὺς δὲ ἀντ' αὐτῶν ἱκανοὺς μάλιστα ἐς τῆς πόλεως*

---

1 *οὐίτιγις L* | *στρατῷ K*] om. *L* ‖ 3 *τούσκων K*] *τούτων L* ‖ 6 *οὐληγίσαλον K* ‖ 7 *Τουδέρᾳ*] *τοῦ δέρα L* ‖ 8 *πιγκηνῶν* codd. ‖ 9 *πρότεροι K* | *ὤκοιντο K* ‖ 11 *ἀριστείνδην L* | *συνειλεγμένους L* ‖ 12 *ἐσάγαν K* ‖ 13 *τῷ Μώρᾳ*] *τομόρᾳ K*, *τῶ μωρᾶ L*, cf. Wrede II p. 104 ‖ 14 *Καισῆνά* Kraš.] *κασίνα K*, *καίσινά L* ‖ 15 *μόντης φεράντης L* | *ἐν K*] om. *L* ‖ 16 *πεντακοσίων K*] *πεντακοσίους L* ‖ 17 *ἀριμήνου L* ‖ 19 *ἰλδίγερ L* ‖ 20 *δὴ K*] *δι' L* | *ἑτέρας ὁδοῦ* codd., Christ] malim *ἑτέρᾳ ὁδῷ*, cf. I 155, 22 ‖ 21 *θᾶσσον L* | *ἀρίμηνον L* ‖ 23 *ἐξαναστῆσαι K*] *ἐξαναστήσειν L*

τὴν φυλακὴν καταστήσασθαι, ἐκ φρουρίου ἀφελομένους, 3. annus belli
ὃ δὴ πρὸς κόλπῳ τῷ Ἰονίῳ ἐστὶν, Ἀγκὼν ὄνομα, δυοῖν (537/8)
ἡμέραιν ὁδὸν Ἀριμίνου διέχον. ἤδη γὰρ αὐτὸ οὐ 5
πολλῷ πρότερον κατειλήφει, Κόνωνα ξύν τε Ἰσαύρων
καὶ Θρᾳκῶν στρατεύματι οὐκ ὀλίγῳ πέμψας. ἤλπιζε 6
γάρ, ἢν πεζοί τε καὶ μόνοι ἀρχόντων οὐκ ἀξιολόγων P 413
σφίσι παρόντων Ἀρίμινον ἔχωσιν, οὔποτε αὐτῆς ἐς
πολιορκίαν Γότθων τὴν δύναμιν καταστήσεσθαι, ἀλλ'
ὑπεριδόντας ἐπὶ Ῥαβέννης αὐτίκα ἰέναι, ἤν τε Ἀρίμινον
πολιορκεῖν ἐθελήσωσι, τοῖς τε πεζοῖς τὰ ἐπιτήδεια ἐς
πλείω τινὰ χρόνον ἀρκέσειν· καὶ ὡς ἱππεῖς δισχίλιοι 7
ἔξωθεν ξὺν τῷ ἄλλῳ στρατῷ ἰόντες πολλά τε κακὰ,
ὡς τὸ εἰκὸς, τοὺς πολεμίους ἐργάσονται καὶ ῥᾷον ἐς 8 B 189
τῆς προσεδρείας αὐτοὺς τὴν διάλυσιν ξυνελάσουσι.
τοιαύτῃ μὲν γνώμῃ Βελισάριος τοῖς ἀμφὶ Μαρτῖνόν
τε καὶ Ἰλδίγερα ταῦτα ἐπήγγελλεν. οἱ δὲ διὰ Φλα-
μινίας ὁδοῦ πορευόμενοι λίαν τε τοὺς βαρβάρους προ-
τερήσαντες ᾔεσαν. ἅτε γὰρ ἐν πολλῷ ὁμίλῳ οἱ Γότθοι 9
σχολαίτεροι ἐπορεύοντο, καὶ περιόδοις ἠναγκάζοντο
μακραῖς τισι χρῆσθαι τῶν τε ἀναγκαίων τῇ ἀπορίᾳ
καὶ τῶν ἐν Φλαμινίᾳ ὁδῷ ὀχυρωμάτων ἥκιστα ἐθέλον-
τες ἄγχιστά πῃ ἰέναι, ἐπεὶ αὐτὰ οἱ πολέμιοι, ὥσπερ
μοι ἔμπροσθεν δεδήλωται, Ναρνίαν τε καὶ Σπολίτιον
καὶ Περυσίαν εἶχον.
Ῥωμαίων δὲ τὸ στράτευμα, ἐπειδὴ τῇ Πέτρᾳ ἐνέ- 10

23 cf. I 87, 1

3 ἀριμήνου L ‖ 4 κώνωνα L ‖ 6—7 καὶ μόνοι καὶ ἄρχοντες οὐκ ἀξιόλογοι σφ. παρόντος (sic) K ‖ 7 ἀρίμηνον L | αὐτῆς K] αὐτοῖς L ‖ 9 ὑπεριδόντες K | ἢν] ἐν K | ἀρίμηνον L ‖ 10 τε K] om. L ‖ 11 δισχιλίους K ‖ 16 ἐπήγγελεν codd. ‖ 16—17 φλαμηνίας L ‖ 20 τῇ L] καὶ τῇ K ‖ 21 φλαμηνία codd. ‖ 22 ἰέναι L] εἶναι K | αὐτὰ K] αὐτῶν L ‖ 24 περισύαν L

τυχον, ὁδοῦ ποιούμενοι πάρεργον, ἀπεπειράσαντο τοῦ
ταύτῃ φρουρίου. τοῦτο δὲ τὸ ὀχύρωμα οὐκ ἄνθρωποι
ἐτεκτήναντο, ἀλλὰ τοῦ χωρίου ἡ φύσις ἐξεῦρεν· ὁδὸς
11 γάρ ἐστιν ἐς ἄγαν κρημνώδης. ταύτης δὲ τῆς ὁδοῦ
ἐν δεξιᾷ μὲν ποταμός τις οὐδενὶ ἐσβατὸς ὀξύτητι τοῦ
ῥοῦ κάτεισιν, ἐν ἀριστερᾷ δὲ οὐ πολλῷ ἄποθεν πέτρα
ἀνέχει ἀπότομός τε καὶ ὕψους ἐς τόσον διήκουσα,
ὥστε τοῖς κάτω οὖσι φαινόμενοι ἄνθρωποι, οἳ ἐν τῇ
ἄκρᾳ, ἂν οὕτω τύχοι, ἑστήκασιν, ὄρνισι τοῖς μικρο-
12 τάτοις μεγέθους πέρι εἰκάζονται. προϊόντι τε διέξοδος
οὐδεμία τὸ παλαιὸν ἦν. λήγουσα γὰρ ἡ πέτρα ἐς
αὐτόν που μάλιστα τοῦ ποταμοῦ τὸν ῥοῦν διήκει,
13 διάβασιν τοῖς ταύτῃ ἰοῦσιν οὐδεμίαν παρεχομένη. διώ-
ρυχα τοίνυν ἐνταῦθα οἱ πάλαι ἄνθρωποι ἐργασάμενοι,
14 πυλίδα τῷ χωρίῳ ταύτῃ πεποίηνται. φράξαντες δὲ
B 190 καὶ τῆς ἑτέρας εἰσόδου τὸ πλεῖστον, πλήν γε δὴ ὅσον
πυλίδα κἀνταῦθα λελεῖφθαι, φρούριόν τε αὐτοφυὲς
ἀπειργάσαντο καὶ Πέτραν αὐτὸ λόγῳ τῷ εἰκότι ἐκά-
15 λεσαν. οἱ οὖν ἀμφὶ Μαρτῖνόν τε καὶ Ἰλδίγερα πρῶ-
τον μὲν ἐς τῶν πυλίδων τὴν ἑτέραν μαχόμενοί τε καὶ
πολλὰ βάλλοντες οὐδὲν ἤνυτον, καίπερ ἥκιστα σφᾶς
ἀμυνομένων τῶν ταύτῃ βαρβάρων, ἔπειτα δὲ διὰ τοῦ
κρημνώδους κατόπισθεν τὴν ἄνοδον βιασάμενοι κατὰ
16 κορυφὴν λίθοις ἔβαλον ἐνθένδε τοὺς Γότθους. οἱ δὲ
ἐς τὰς οἰκίας δρόμῳ τε καὶ θορύβῳ πολλῷ ἐσελθόντες
ἡσύχαζον. καὶ τότε Ῥωμαῖοι, ἐπεὶ τῶν πολεμίων οὐ-

4 ἐστιν K] om. L | ἐσάγαν K ‖ 8 οἳ] οἱ K ‖ 9 ἑστήκασιν] ἐοίκασι K ‖ 9—10 σμικροτάτοις L ‖ 10 μεγέθους K] τοῦ μεγέθους L | περιεικάζονται K | τε K] δὲ L ‖ 13 ἰοῦσιν K] οὖσιν L ‖ 16 δὴ L] δι' K ‖ 18 ἀπειργάσοντο K ‖ 19 οὖν] O deest in K ‖ 19—20 πρῶτον K] πρῶτα L ‖ 21 ἤνυττον K ‖ 24 λίθους K | ἔβαλλον L ‖ 25 εἰς L | εἰσελθόντες L ‖ 26 ἐπεὶ] ἐπὶ K

δενὸς ἐπιτυγχάνειν οἷοί τε ἦσαν ταῖς τῶν λίθων βο- 3. annus belli
λαῖς, ἐπενόουν τάδε. τμήματα μεγάλα ἐκ τοῦ σκοπέ- 17 (537/8)
λου ποιούμενοι πολλοί θ' ἅμα ὠθοῦντες αὐτὰ ἐπὶ τὰς
οἰκίας σταθμώμενοι ἐρρίπτουν. τὰ δὲ ὅπῃ ἂν τῆς 18
οἰκοδομίας καὶ κατὰ βραχὺ προσπίπτοντα ψαύοι, κατέ-
σειέ τε ἱκανῶς ἅπαντα καὶ τοὺς βαρβάρους ἐς μέγα
τι δέος καθίστη. διὸ δὴ χεῖράς τε οἱ Γότθοι τοῖς 19
ἔτι ἀμφὶ τὴν πυλίδα οὖσιν ὤρεγον καὶ ξὺν τῷ φρουρίῳ P 414
σφᾶς αὐτοὺς ὁμολογίᾳ παρέδοσαν, ἐφ' ᾧ κακῶν ἀπα-
θεῖς μείνωσι, βασιλέως τε δοῦλοι καὶ Βελισαρίου κατή-
κοοι ὄντες. καὶ αὐτῶν Ἰλδίγερ τε καὶ Μαρτῖνος τοὺς 20
μὲν πλείστους ἀναστήσαντες ἐπὶ τῇ ἴσῃ καὶ ὁμοίᾳ ξὺν
αὑτοῖς ἦγον, ὀλίγους δέ τινας ξὺν τοῖς παισί τε καὶ
γυναιξὶν αὐτοῦ εἴασαν. ἐλίποντο δέ τινα καὶ Ῥωμαίων
φρουράν. ἐνθένδε τε ἐς Ἀγκῶνα ἐλθόντες καὶ πολ- 21
λοὺς ἀπαγαγόμενοι τῶν ἐκείνῃ πεζῶν ἐς Ἀρίμινον
τριταῖοι ἀφίκοντο, τήν τε Βελισαρίου γνώμην ἀπήγγελ-
λον. Ἰωάννης δὲ οὔτε αὐτὸς ἕπεσθαι ἤθελε καὶ Δα- 22 B 191
μιανὸν ξὺν τοῖς τετρακοσίοις κατεῖχεν. οἱ δὲ τοὺς
πεζοὺς αὐτοῦ ἀπολιπόντες κατὰ τάχος ἐνθένδε ξὺν
τοῖς Βελισαρίου δορυφόροις τε καὶ ὑπασπισταῖς ἀνε-
χώρησαν.

ιβ'. Καὶ Οὐίττιγις οὐκ ἐς μακρὰν παντὶ τῷ στρατῷ
ἐς Ἀρίμινον ἦλθεν, οὗ δὴ ἐνστρατοπεδευσάμενοι ἐπο-
λιόρκουν. αὐτίκα τε πύργον ξύλινον τοῦ τῆς πόλεως
περιβόλου καθυπέρτερον τεκτηνάμενοι τροχοῖς τέσσαρ-

24 Auct. Marcell. Com. ad a. 538 (4)

13 *αὑτοῖς* Christ] *αὐτοῖς* codd. | *εἴασαν L*] *εἴασεν K* | *ἐλεί-ποντο K* ‖ 16 *ἐκείνῃ K*] *ἐκεῖ L* | *ἀρίμηνον L* ‖ 17—18 *ἀπήγγε-λον L* ‖ 23 *οὐίτιγις L* ‖ 24 *ἀρίμηνον L* | *ἦλθε L* ‖ 26—200, 1 *τέτταρσιν L*

σιν ἀνεχόμενον ἐπὶ τὸ τεῖχος ἦγον, ᾗ μάλιστα ἐπιμα-
2 χώτατον αὐτοῖς ἔδοξεν εἶναι. ὅπως δὲ μὴ πάθωσιν,
ὅπερ αὐτοῖς πρὸ τοῦ Ῥώμης περιβόλου ξυνηνέχθη
παθεῖν, οὐ διὰ τῶν βοῶν τὸν πύργον ἦγον, ἀλλ᾽
3 αὐτοὶ ἔνδον κρυπτόμενοι ἐφεῖλκον. κλῖμαξ δὲ ἦν τις
τοῦ πύργου ἐντὸς εὐρεῖα ἐς ἄγαν, δι᾽ ἧς τὸ τῶν βαρ-
βάρων πλῆθος ἀναβήσεσθαι εὐπετῶς ἔμελλον, ἐλπίδα
ἔχοντες ὡς, ἐπειδὰν τάχιστα τὸν πύργον τῷ περιβόλῳ
ἐρείσωσιν, ἐνθένδε πόνῳ οὐδενὶ ἐπιβήσονται κατὰ τὰς
τοῦ τείχους ἐπάλξεις. οὕτω γὰρ αὐτοῖς ἡ τοῦ πύργου
4 ὑπερβολὴ εἴργαστο. ἐπειδὴ τοίνυν τοῦ περιβόλου
ἄγχιστά πη ξὺν τῇ μηχανῇ ταύτῃ ἐγένοντο, τότε μὲν
ἡσυχῇ ἔμενον, ἐπεὶ καὶ ξυνεσκόταζεν ἤδη, φύλακας δὲ
ἀμφὶ τὸν πύργον καταστησάμενοι ηὐλίσαντο ἅπαντες,
ἐναντίωμα οὐδ᾽ ὁτιοῦν ἔσεσθαι σφίσιν ἐν νῷ ἔχοντες.
5 οὐδὲ γὰρ οὐδέ τι ἄλλο ἐμπόδιον, οὐδὲ τάφρος ἐν
μέσῳ ὅτι μὴ βραχεῖα παντάπασιν ἐτύγχανεν οὖσα. οἵ
τε Ῥωμαῖοι ξὺν δέει πολλῷ ὡς ἡμέρᾳ τῇ ἐπιούσῃ ἀπο-
6 λούμενοι ἐνυκτέρευσαν. Ἰωάννης δὲ οὔτε ἀπογνοὺς
B 192 πρὸς τὸν κίνδυνον οὔτε τῷ δέει ξυνταραχθεὶς ἐπενόει
τάδε. τοὺς μὲν ἄλλους ἐν τοῖς φυλακτηρίοις ἀπολι-
πών, αὐτὸς δὲ ξὺν τοῖς Ἰσαύροις δικέλλας τε καὶ ἄλλα
P 415 ἄττα τοιαῦτα ὄργανα φέρουσιν, ἀωρὶ τῶν νυκτῶν,
οὐδενὶ τῶν πάντων προειρημένον, ἔξω τοῦ περιβόλου
7 γενόμενος ἐκέλευσε σιωπῇ τὴν τάφρον ὀρύσσειν. οἱ
δὲ κατὰ ταῦτα ἐποίουν, καὶ τὸν χοῦν, ὅνπερ ἐνθένδε

3 τοῦ K] τοῦ τῆς L ‖ 5 κλίμαξ K ‖ 6 ἐσάγαν K ‖ 7 ἔμελλεν L ‖ 9 ἐπιβήσονται L] ἀποβήσονται K ‖ 10 τεί$^{\chi}$ L | αὐτοῖς L] αὐτοὺς K ‖ 11 ὑπερβολὴ K] περιβολὴ L ‖ 12 ἐγένετο K | τότε K] αὐτοὶ L ‖ 16 τάφρον K ‖ 18—19 ἀπολλούμενοι K ‖ 22 δίκελλάς K ‖ 22—23 ἄλλα ἄττα K] ἄλλάττα L ‖ 25 ἐκέλευσε K] ἐκέλευε L ‖ 26 καὶ τὸν L] τὸν K | ἐνθένδε K] ἐνθάδε L

ἀνῃροῦντο, ἐπὶ θάτερα τῆς τάφρου ἐς τὰ πρὸς τῷ 3. annus belli
τείχει ἐς ἀεὶ ἐτίθεσαν, ὅς δὴ ἐνταῦθα αὐτοῖς ἀντὶ (537/8)
τοίχου ἐγίνετο. λαθόντες τε ἐπὶ πλεῖστον τοὺς πολε- 8
μίους καθεύδοντας βαθεῖάν τε καὶ εὖρους ἱκανῶς
ἔχουσαν τὴν τάφρον δι' ὀλίγου πεποίηνται, οὗ δὴ
μάλιστα ἐπιμαχώτατός τε ὁ περίβολος ἦν καὶ προσ-
βάλλειν ξὺν τῇ μηχανῇ οἱ βάρβαροι ἔμελλον. οἱ δὲ 9
πολέμιοι πόρρω που τῶν νυκτῶν αἰσθόμενοι τοῦ ποι-
ουμένου ἐπὶ τοὺς ὀρύσσοντας ἐβοήθουν δρόμῳ, καὶ
Ἰωάννης ξὺν τοῖς Ἰσαύροις, ἐπεὶ οἱ τὰ ἀμφὶ τῇ τάφρῳ
ὡς ἄριστα εἶχεν, ἐντὸς τοῦ περιβόλου ἐγένετο. Οὐίττι- 10
γις δὲ ἅμα ἡμέρᾳ τά τε πεπραγμένα κατανοήσας καὶ
περιαλγήσας τοῖς ξυμπεσοῦσι διεχρήσατο μὲν τῶν φυ-
λάκων τινὰς, οὐδὲν δὲ ἧσσον ἐπάγειν τὴν μηχανὴν ἐν
σπουδῇ ἔχων ἐκέλευε φακέλλων πλῆθος τοὺς Γότθους
ἐν τῇ τάφρῳ κατὰ τάχος ῥίπτειν, οὕτω τε τὸν πύργον
ἐνταῦθα ἐφέλκοντας ἄγειν. καὶ οἱ μὲν ταῦτα, ὥσπερ 11
Οὐίττιγις ἐπέτελλεν, ἔπρασσον προθυμίᾳ τῇ πάσῃ,
καίπερ τῶν ἐναντίων καρτερώτατα ἐκ τοῦ τείχους
ἀμυνομένων. οἱ δὲ φάκελλοι, ἐμπεσόντος σφίσι τοῦ
πύργου, βαρυνόμενοι, ὡς τὸ εἰκὸς, ὑπεχώρουν κάτω.
διὸ δὴ οἱ βάρβαροι πρόσω ἰέναι ξὺν τῇ μηχανῇ οὐδαμῇ 12
εἶχον, ἐπεὶ ἄναντες σφίσι πολλῷ ἔτι μᾶλλον ἐγίνετο, B 193
οὗ δὴ ξυννήσαντες τὸν χοῦν ἔτυχον, ὥσπερ μοι ἐρρήθη,
Ῥωμαῖοι. δείσαντες οὖν μὴ νυκτὸς ἐπιγινομένης ἐπεξ- 13
ελθόντες οἱ πολέμιοι τὴν μηχανὴν καύσωσιν, ὀπίσω

1 θατέρᾳ *K* ‖ 2 ἐτίθεσαν *L*] ἐντιθέντες. *K* | αὐτοῖς ἐνταῦθα *L* ‖ 3 ἐγένετο *L* | τε *K*] δὲ *L* ‖ 5 τὴν *K*] om. *L* ‖ 8 που *K*] πη *L* ‖ 11—12 οὐίτιγις *L* ‖ 13 περιαλγήσας *K*] ὑπεραλγήσας *L* ‖ 14 ἐπάγην *L* ‖ 15 φακέλων *L* ‖ 16 ῥιπτεῖν *L* ‖ 17 ὥσπερ *K*] ἥπερ *L* ‖ 18 οὐίτιγις *L* | ἐπέτελεν *K*, ἔστελλεν *L* ‖ 20 φάκελοι *L* ‖ 24 ξυνήσαντες codd. | μοι *K*] om. *L* ‖ 25 ἐπιγενομένης *L*

14 *αὐτὴν αὖϑις ἐφεῖλκον. ὅπερ Ἰωάννης κωλύειν δυνάμει*
τῇ πάσῃ ἐν σπουδῇ ἔχων τούς τε στρατιώτας ἐξώπλισε
15 *καὶ ξυγκαλέσας ἅπαντας τοιάδε παρεκελεύσατο „Ἄνδρες,*
„οἷς τοῦδε τοῦ κινδύνου ξὺν ἡμῖν μέτεστιν, εἴ τῳ
„ὑμῶν πρὸς ἡδονήν ἐστι βιῶναί τε καὶ τοὺς οἴκοι
„ἀπολελειμμένους ἰδεῖν, μὴ ἐπ' ἄλλῳ τῳ κεκτημένος
„τὴν τούτων ἐλπίδα ἢ ἐν ταῖς χερσὶ ταῖς αὐτοῦ γνώτω.
16 *„ἡνίκα μὲν γὰρ Βελισάριος ἡμᾶς τὸ ἐξ ἀρχῆς ἔστελλε,*
„πολλῶν ἡμᾶς ἐλπίς τε καὶ ἔρως ἐς τὴν τοῦ ἔργου
17 *„προϑυμίαν ἐνῆγον. οὔτε γὰρ ἐν γῇ τῇ παραλίᾳ*
„πολιορκηϑήσεσϑαι ὑπωπτεύομεν, οὕτω δὴ ϑαλασσο-
„κρατούντων Ῥωμαίων, οὔτε τοσοῦτον ἡμῶν περιόψε-
18 *„σϑαι τὸν βασιλέως στρατὸν ὑπετόπησεν ἄν τις. χωρὶς*
„δὲ τούτων τότε μὲν ἡμᾶς ἐς εὐτολμίαν ὥρμα ἐπίδειξίς
„τε τῆς ἐς τὴν πολιτείαν εὐνοίας καὶ τὸ ἐκ τῶν ἀγώ-
19 *„νων ἐσόμενον κλέος ἐς πάντας ἀνϑρώπους. νῦν δὲ*
„οὔτε περιεῖναι ἡμᾶς, ὅτι μὴ διὰ τῆς εὐψυχίας, οἷόν
„τέ ἐστιν, ἐπάναγκές τε οὐκ ἄλλου του ἢ τοῦ βιώσε-
„σϑαι ἡμᾶς αὐτοὺς ἕνεκα τοῦτον ὑποστῆναι τὸν κίν-
20 *„δυνον. ὥστε εἰ μέν τισιν ὑμῶν ἀρετῆς τι μεταποιεῖ-*
„σϑαι ξυμβαίνει, πάρεστιν αὐτοῖς ἀνδραγαϑιζομένοις,
21 *„εἴπερ τισὶ καὶ ἄλλοις, ἐνδόξοις γενέσϑαι. κτῶνται*
„γὰρ εὔκλειαν οὐχ οἱ τῶν καταδεεστέρων κρατήσαντες,
P 416 *„ἀλλ' οἳ ἂν τῇ παρασκευῇ ἐλασσούμενοι τῷ τῆς ψυχῆς*
22B194 *„μεγέϑει νικῷεν. οἷς δὲ τὸ φιλόψυχον ἐμπέφυκε*
„μᾶλλον, τούτοις δὴ μάλιστα τὸ εὐτόλμοις εἶναι ξυνοίσει,
„ἐπεὶ ἅπαντες ἐκ τοῦ ἐπὶ πλεῖστον, οἷς τὰ πράγματα
„ἐπὶ ξυροῦ ἀκμῆς, ὥσπερ ἡμῖν τανῦν, ἵσταται, μόνῳ

---

1 *ἀφεῖλκον* mavult Christ ‖ 3 *τοιάδε K*] *τοιαῦτα L* ‖ 8 *ἡμᾶς τὸ K*] *τὸ L* ‖ 11 *ὑποπτεύομεν K* ‖ 14 *εἰς εὐτ. L* ‖ 26 *δὴ* Maltr. in marg.] *δὲ* codd. | *τὸ εὐτόλμοις μάλιστα L* ‖ 28 *ἵσταται K*] *ἵστανται L*

„ἂν τῷ τῶν κινδύνων ὑπερφρονεῖν διασώζοιντο.“ το- 23 3. annus belli
σαῦτα μὲν Ἰωάννης εἰπὼν ἐξῆγεν ἐπὶ τοὺς πολεμίους (537/8)
τὸ στράτευμα, ὀλίγους τινὰς ἐς τὰς ἐπάλξεις ἀπολιπών.
ἀνδρείως δὲ αὐτοὺς ὑφισταμένων τῶν πολεμίων γέγονε 24
καρτερὰ ἐς ἄγαν ἡ μάχη. καὶ τὸν μὲν πύργον μόλις
τε καὶ ὀψὲ τῆς ἡμέρας ἐς τὸ σφέτερον οἱ βάρβαροι
στρατόπεδον ἐνεγκεῖν ἴσχυσαν. τοσούτους μέντοι τὸ 25
πλῆθος ἀπέβαλον τῶν ἐν σφίσι μαχίμων, ὥστε οὐκέτι
τειχομαχεῖν τὸ λοιπὸν ἔγνωσαν, ἀλλ' ἀπογνόντες ἡσυχῇ
ἔμενον, λιμῷ πιεζομένους προσχωρήσειν αὐτοῖς τοὺς
πολεμίους καραδοκοῦντες. λίαν γὰρ αὐτοὺς ἅπαντα
ἤδη τὰ ἐπιτήδεια ἐπελελοίπει, ἐπεὶ οὐχ εὗρον ὅθεν
αὐτὰ διαρκῶς ἐσκομίσονται.

Ταῦτα μὲν οὖν ἐγίνετο τῇδε. Βελισάριος δὲ τοῖς 26
ἐκ Μεδιολάνου ἥκουσι χιλίους ἔπεμψεν Ἰσαύρους τε
καὶ Θρᾷκας. ἡγεῖτο δὲ τῶν Ἰσαύρων Ἔννης, τῶν δὲ 27
Θρᾳκῶν Παῦλος, Μουνδίλας τε ἅπασιν ἐφειστήκει καὶ
αὐτὸς ἦρχεν ὀλίγους τινὰς τῶν Βελισαρίου ὑπασπιστῶν
ἔχων. ξυνῆν δὲ αὐτοῖς καὶ Φιδέλιος, ὃς ἐγεγόνει τῆς
αὐλῆς ἔπαρχος. ἐκ Μεδιολάνου γὰρ ὁρμώμενος ἐπιτή- 28
δειος τούτῳ ἔδοξε τῷ στρατῷ ἕπεσθαι ἅτε δύναμίν
τινα ἐν Λιγούροις ἔχων. πλεύσαντες οὖν ἐκ τοῦ Ῥω- 29
μαίων λιμένος Γενούᾳ προσέσχον, ἣ Τουσκίας μέν B 195
ἐστιν ἐσχάτη, παράπλου δὲ καλῶς Γάλλων τε καὶ

15 cf. 185, 11

5 ἐσάγαν *K* ‖ 8 ἀπέβαλλον *L* ‖ 11 καραδοκοῦντες *L*] προσκαραδοκοῦντες *K* ‖ 14 ἐγένετο *L* ‖ 15 ἔπεμψεν] malim ξυνέπεμψεν ‖ 16 θράκας *K* | ἔνης *K* ‖ 19 φειδέλιος *K* ‖ 20—21 ἐπιτηδείως *K* ‖ 22 πλεύσαντος *L* ‖ 23 Γενούᾳ] ἰαννούα *L* ‖ 24 παράπλου— Γάλλων] περίπου δὲ τὰς ἀρχὰς τῆς γάλων *L* | καλῶς Maltr.] καλῶν *K*

30 Ἱσπανῶν κεῖται. ἔνθα δὴ τάς τε ναῦς ἀπολιπόντες
καὶ ὁδῷ πορευόμενοι πρόσω ἐχώρουν, τοὺς λέμβους
τῶν νηῶν ἐν ταῖς ἁμάξαις ἐνθέμενοι, ὅπως ἂν Πάδον
τὸν ποταμὸν διαβαίνουσι μηδὲν σφίσιν ἐμπόδιον εἴη.
31 οὕτω γοῦν τοῦ ποταμοῦ τὴν διάβασιν ἐποιήσαντο.
ἐπεὶ δὲ τὸν Πάδον διαβάντες ἐς Τικηνὸν πόλιν ἀφί-
κοντο, Γότθοι αὐτοῖς ἀπαντήσαντες ἐς χεῖρας ἦλθον.
32 ἦσαν δὲ πολλοί τε καὶ ἄριστοι, ἐπεὶ τῶν χρημάτων
τὰ τιμιώτατα βάρβαροι ἅπαντες, οἳ ταύτῃ ᾤκηντο, ἐν
Τικηνῷ καταθέμενοι ἅτε ἐν χωρίῳ ὀχύρωμα ἰσχυρὸν
33 ἔχοντι φρουρὰν ἐνταῦθα λόγου ἀξίαν ἐλίποντο. μάχης
οὖν καρτερᾶς γενομένης ἐνίκων Ῥωμαῖοι, καὶ τοὺς
ἐναντίους τρεψάμενοι διέφθειράν τε συχνοὺς καὶ τὴν
πόλιν ἐν τῇ διώξει ἑλεῖν παρ' ὀλίγον ἦλθον. μόλις
γὰρ ἐπιθεῖναι τὰς πύλας οἱ βάρβαροι ἴσχυσαν, ἐγκει-
34 μένων σφίσι τῶν πολεμίων. Ῥωμαίων δὲ ὀπίσω ἀπε-
λαυνόντων Φιδέλιος εὐξόμενος ἔς τινα τῶν ἐκείνῃ
νεὼν ὕστατος ἔμεινε. τύχῃ δέ τινι ὀκλάσαντός οἱ τοῦ
35 ἵππου ἔπεσε. καὶ αὐτὸν κατιδόντες Γότθοι, ἐπεὶ τοῦ
P 417 περιβόλου ἄγχιστα ἐπεπτώκει, ἐπεξελθόντες ἔκτεινάν
τε καὶ ἔλαθον τοὺς πολεμίους. οὗ δὴ ὕστερον Μουν-
36 δίλας τε καὶ Ῥωμαῖοι αἰσθόμενοι ἤσχαλλον. ἔνθεν τε
B 196 ἐς Μεδιόλανον πόλιν ἀφίκοντο καὶ αὐτὴν ἀμαχητὶ ξὺν
37 Λιγουρίᾳ τῇ ἄλλῃ ἔσχον. ἅπερ ἐπειδὴ Οὐίττιγις ἔμαθε,
στράτευμά τε πολὺ κατὰ τάχος καὶ Οὐραΐαν ἄρχοντα,

3 Πάδον] πάνδον L ‖ 6 Τικηνὸν Maltr.] πικηνὸν K, πιγκηνῶν L ‖ 7 γότθοι K] οἱ γότθοι L ‖ 10 Τικηνῷ Maltr.] πικηνῶ K, πιγκηνῶν L ‖ 11 ἐλείποντο L ‖ 15 ἐπιθῆναι L ‖ 16—17 ἀπηλαυνόντων L ‖ 17 φειδέλιος K ‖ 19 γότθοι K] οἱ γότθοι L ‖ 21 ἔλαθον K] ἔλαθόν γε L ‖ 22 ἔνθεν τε L] ἔνθεν τοι K ‖ 23 Μεδιόλανον] μὲν διόλανον K ‖ 24 οὐίτιγις L

τὸν αὑτοῦ ἀδελφιδοῦν, ἔπεμψε. καὶ Θευδίβερτος δέ 38 3. annus belli (537/8)
οἱ, ὁ Φράγγων ἀρχηγὸς, ἄνδρας μυρίους δεηθέντι ἐς
ξυμμαχίαν ἀπέστειλεν, οὐ Φράγγων αὐτῶν, ἀλλὰ Βουρ-
γουζιώνων, τοῦ μὴ δοκεῖν τὰ βασιλέως ἀδικεῖν πράγματα.
οἱ γὰρ Βουργουζίωνες ἐθελούσιοί τε καὶ αὐτονόμῳ 39
γνώμῃ, οὐ Θευδιβέρτῳ κελεύοντι ἐπακούοντες δῆθεν
τῷ λόγῳ ἐστέλλοντο. οἷς δὴ οἱ Γότθοι ἀναμιχθέντες
ἔς τε Μεδιόλανον Ῥωμαίων ἥκιστα προσδεχομένων
ἀφίκοντο καὶ ἐνστρατοπεδευσάμενοι ἐπολιόρκουν. ταύτῃ
γοῦν οὐδέ τι ἐσκομίσασθαι τῶν ἐπιτηδείων Ῥωμαῖοι
ἔσχον, ἀλλ' εὐθὺς ἤχθοντο τῶν ἀναγκαίων τῇ ἀπορίᾳ.
οὐ μὴν οὐδὲ τοῦ περιβόλου τὴν φυλακὴν οἱ στρατιῶται 40
εἶχον, ἐπεὶ ὁ Μουνδίλας πόλεις τε καταλαβὼν ἔτυχεν,
ὅσαι Μεδιολάνου ἄγχιστα οὖσαι ὀχυρώματα εἶχον,
Βέργομόν τε καὶ Κῶμον καὶ Νοβαρίας καὶ ἄλλα ἄττα
πολίσματα, καὶ φρουρὰς πανταχόθι λόγου ἀξίας κα-
ταστησάμενος, αὐτὸς δὲ τριακοσίους μάλιστα ἔχων ἐν
Μεδιολάνῳ ἔμεινε, καὶ ξὺν αὐτῷ Ἔννης τε καὶ Παῦ-
λος. ὥστε ἀνάγκῃ οἱ τῆς πόλεως οἰκήτορες ἐκ περι- 41
τροπῆς ἀεὶ τὴν φυλακὴν εἶχον. τὰ μὲν οὖν ἐν Λιγού-
ροις ἐφέρετο τῇδε καὶ ὁ χειμὼν ἔληγε, καὶ **τρίτον
ἔτος ἐτελεύτα τῷ πολέμῳ τῷδε,** ὃν Προκόπιος ξυνέ-
γραψε.

ιγ'. Βελισάριος δὲ ἀμφὶ θερινὰς τροπὰς ἐπί τε 4. annus belli (538/9)
Οὐίττιγιν καὶ τὸ Γότθων στρατόπεδον ᾔει, ὀλίγους
μέν τινας φρουρᾶς ἕνεκα ἐν Ῥώμῃ ἀπολιπὼν, τοὺς δὲ B 197

---

1 αὑτοῦ Kraš.] αὐτοῦ codd. || 3—4 βουργουνζιόνων K, βουργουνζιώνων L || 4 ἀδικεῖν τὰ βασιλέως L || 5 βουργουνζίονες codd. || 6 θευδεβέρτω K, θευδιβούρτω L || 13 εἶχον L] εἶλκον K || 15 Βέργομόν Maltr.] πέργαμόν codd. | νοβαρίας K] νόβαριν L, Νοβαρίαν Kraš. | ἄλλα ἄττα K] ἀλλάτα L || 25 οὐίτιγιν L

2 *ἄλλους ξὺν αὐτῷ ἅπαντας ἐπαγόμενος. πέμψας τέ*
τινας ἐς Τουδέραν τε καὶ Κλούσιον χαρακώματα
ἐπήγγειλε ποιεῖσθαι, οἷς δὴ ἕψεσθαί τε ἔμελλε καὶ
3 *ξυμπολιορκήσειν τοὺς τῇδε βαρβάρους. οἱ δὲ, ἐπεὶ*
προσιόντα τὸν στρατὸν ἔμαθον, οὐχ ὑποστάντες τὸν
κίνδυνον πρέσβεις τε παρὰ Βελισάριον ἔπεμψαν καὶ
παραδώσειν ὁμολογίᾳ σφᾶς τε αὐτοὺς καὶ πόλιν ἑκα-
τέραν ὑπέσχοντο, ἐφ' ᾧ κακῶν ἀπαθεῖς μείνωσι. παρα-
4 *γενομένῳ τέ οἱ ἐπιτελῆ τὴν ὑπόσχεσιν ἐποιήσαντο. ὁ*
δὲ Γότθους μὲν ἅπαντας ἐνθένδε ἀναστήσας ἐπὶ Σικε-
P 418 *λίας τε καὶ Νεαπόλεως ἔπεμψεν, ἐν δὲ Κλουσίῳ καὶ*
Τουδέρᾳ φρουρὰν καταστησάμενος πρόσω ἦγε τὸ στρά-
5 *τευμα. ἐν τούτῳ δὲ Οὐίττιγις στρατιὰν ἄλλην καὶ*
ἄρχοντα Οὐάκιμον ἐς Αὔξιμον πέμψας τοῖς ἐκείνῃ
Γότθοις ἐκέλευεν ἀναμίγνυσθαι, καὶ ξὺν αὐτοῖς ἐπὶ
τοὺς ἐν Ἀγκῶνι πολεμίους ἰόντας ἀποπειράσασθαι τοῦ
6 *ταύτῃ φρουρίου. ὁ δὲ Ἀγκὼν οὗτος πέτρα τίς ἐστιν*
ἐγγώνιος, ἀφ' οὗ καὶ τὴν προσηγορίαν εἴληφε ταύτην·
7 *ἀγκῶνι γὰρ ἐπὶ πλεῖστον ἐμφερής ἐστιν. ἀπέχει δὲ*
σταδίους ὀγδοήκοντα πόλεως μάλιστα Αὐξίμου, ἧς δή
ἐστιν ἐπίνειον. καὶ τὸ μὲν τοῦ φρουρίου ὀχύρωμα
ἐπὶ Πέτρας τῆς ἐγγωνίου ἐν ἀσφαλεῖ κεῖται, τὰ δὲ
ἐκτὸς ἅπαντα οἰκοδομήματα, καίπερ ὄντα πολλὰ, ἐκ
8 *παλαιοῦ ἀτείχιστα ἦν. Κόνων δὲ, ὃς τῇ τοῦ χωρίου*
φυλακῇ ἐφειστήκει, ἐπειδὴ τάχιστα τοὺς ἀμφὶ τὸν
Οὐάκιμον ἤκουσεν ἐπιέναι τε καὶ ἤδη που οὐκ ἄποθεν

---

1 *αὐτῷ* codd. ‖ 2 *Τουδέραν*] *γουδέραν L* | *Κλούσιον*] *κλοσίων K* ‖ 3 *ἐπήγγελε K* ‖ 4 *ξυνπολιορκήσειν L* ‖ 7 *σφὰς L* ‖ 11 *κλοσίω K* ‖ 13 *ἐν L*] om. *K* | *οὐίτιγις L* ‖ 18 *προσηγωρίαν L* ‖ 21 *ἐπίνηον K* ‖ 22 *ἐγκωνίου L* | *ἐν L*] om. *K* ‖ 24 *κώνων L* ‖ 26 *οὐάκιμον L*] *οὐάκην K*

4. annus belli (538/9)

εἶναι, ἐπίδειξιν πεποίηται ἀλογίστου γνώμης. παρὰ 9
φαῦλον γὰρ ἡγησάμενος τό τε φρούριον καὶ τοὺς τοῦ B 198
φρουρίου οἰκήτορας ξὺν τοῖς στρατιώταις κακῶν ἀπα-
θεῖς διασώσασθαι, τὸ μὲν ὀχύρωμα εἴασε παντά-
πασι στρατιωτῶν ἔρημον, ἅπαντας δὲ ἀπαγαγὼν ὅσον
ἀπὸ σταδίων πέντε ὡς ἐς παράταξιν διεκόσμησεν,
οὐ βαθεῖάν τινα τὴν φάλαγγα ποιησάμενος, ἀλλ' ὥστε
τὴν ὑπώρειαν ὅλην ὥσπερ ἐς κυνηγέσιον περιβάλλε-
σθαι. οἵπερ ἐπειδὴ τοὺς πολεμίους πλήθει πολλῷ 10
ὑπεραίροντας εἶδον, στρέψαντες τὰ νῶτα ἐπὶ τὸ φρού-
ριον εὐθὺς ἔφυγον. ἐπιδιώξαντές τε οἱ βάρβαροι 11
πλείστους μὲν αὐτῶν, ὅσοι οὐκ ἔφθασαν ἐντὸς τοῦ
περιβόλου εἰσιέναι, αὐτοῦ ἔκτειναν, κλίμακας δὲ τῷ
τείχει ἐρείσαντες, τῆς ἀνόδου ἀπεπειράσαντο. τινὲς
δὲ τὰ ἐκτὸς τοῦ φρουρίου οἰκία ἔκαιον. Ῥωμαῖοι δέ, 12
οἳ καὶ πρότερον τὸ φρούριον ᾤκουν, τοῖς παροῦσιν
ἐκπεπληγμένοι, προανακλίναντες τὴν πυλίδα, κόσμῳ
οὐδενὶ φεύγοντας τοὺς στρατιώτας ἐδέχοντο. ἐπεὶ δὲ 13
τοὺς βαρβάρους ἄγχιστα ἐγκειμένους τοῖς φεύγουσιν
εἶδον, ὅπως μὴ συνεισβάλλωσι δείσαντες, τὰς μὲν
πύλας κατὰ τάχος ἐπέθεντο, ἐκ δὲ τῶν ἐπάλξεων βρό-
χους καθέντες, ἄλλους τέ τινας καὶ Κόνωνα αὐτὸν
ἀνέλκοντες διεσώσαντο. ταῖς μέντοι κλίμαξιν ἀνιόντες 14
οἱ βάρβαροι παρ' ὀλίγον ἦλθον τὸ φρούριον κατὰ
κράτος ἑλεῖν, εἰ μὴ ἄνδρες δύο, ἔργα θαυμάσια ἐνδει-
κνύμενοι, ἤδη αὐτοὺς τοὺς ἐν ταῖς ἐπάλξεσι γενο-

---

1 παρὰ K] περὶ L ‖ 6 ὡς K] om. L ‖ 8 ὑπόρειαν K ‖ 8—9 περιβαλλέσθαι L ‖ 11 τε K] δὲ L ‖ 13 εἰσιέναι K] γενέσθαι L ‖ 15 τὰ—οἰκία K] τὰς—οἰκίας L ‖ 20 ξυνεισβάλλωσι L ‖ 21 πύλας K] πυλίδας L ‖ 22 καθέντες L] καταθέντες K | κώνωνα L | αὐτὸν] αὐτῶν K ‖ 23 ἀνέλκοντες K] ἀνενεγκόντες L ‖ 26 τοὺς ἐν K] om. L, [τοὺς] ἐν Christ

μένους ἀρετῇ ὤσαντο, ὧν ὁ μὲν Βελισαρίου δορυφόρος
ἦν ἐκ Θρᾴκης, Οὐλιμοὺθ ὄνομα, ὁ δὲ Βαλεριανοῦ,
15 Γουβουλγουδοῦ, Μασσαγέτης γένος. τούτω γὰρ τὼ
B 199 ἄνδρε τύχῃ μέν τινι καταπεπλευκότε ὀλίγῳ πρότερον
ἐς τὸν Ἀγκῶνα ἐτυχέτην. ἐν δὲ τῷ πόνῳ τούτῳ τοὺς
ἀνιόντας τοῖς ξίφεσιν ἀμυνόμενοι τὸ μὲν φρούριον
παρὰ δόξαν ἔσωσαν, αὐτοὶ δὲ ἡμιθνῆτες καὶ τὸ σῶμα
κρεουργηθέντες ὅλον ἐνθένδε ἀπεκομίσθησαν.

P 419 Τότε Βελισαρίῳ Ναρσῆς ξὺν πολλῇ στρατιᾷ ἐκ Βυζαν-
16 τίου ἥκειν καὶ ἐν Πικηνοῖς εἶναι ἠγγέλλετο. ὁ δὲ Ναρσῆς
οὗτος εὐνοῦχος μὲν ἦν καὶ τῶν βασιλικῶν χρημάτων
ταμίας, ἄλλως δὲ ὀξὺς καὶ μᾶλλον ἢ κατ' εὐνοῦχον
17 δραστήριος. στρατιῶται δὲ αὐτῷ πεντακισχίλιοι εἵποντο,
ὧν ἄλλοι τε κατὰ συμμορίας ἡγοῦντο καὶ Ἰουστῖνος
ὁ τῶν Ἰλλυριῶν στρατηγὸς καὶ Ναρσῆς ἕτερος, ἐξ
Ἀρμενίων τῶν Πέρσαις κατηκόων αὐτόμολος ἐς τὰ
Ῥωμαίων ἤδη πρότερον ξὺν Ἀρατίῳ τἀδελφῷ ἥκων,
ὃς ὀλίγῳ ἔμπροσθεν ξὺν ἑτέρῳ στρατῷ παρὰ Βελι-
18 σάριον ἐλθὼν ἔτυχεν. εἵποντο δέ οἱ καὶ τοῦ Ἐρούλων
ἔθνους δισχίλιοι μάλιστα, ὧν Οὐίσανδός τε καὶ Ἀλουὶθ
καὶ Φανίθεος ἦρχον.

ιδʹ. Οἵτινες δὲ ἀνθρώπων εἰσὶν Ἔρουλοι καὶ ὅθεν
Ῥωμαίοις ἐς ξυμμαχίαν κατέστησαν ἐρῶν ἔρχομαι.
ὑπὲρ μὲν Ἴστρον ποταμὸν ἐκ παλαιοῦ ᾤκουν πολύν
τινα νομίζοντες θεῶν ὅμιλον, οὓς δὴ καὶ ἀνθρώπων
2 θυσίαις ἱλάσκεσθαι ὅσιον αὐτοῖς ἐδόκει εἶναι. νόμοις

---

2 οὐλιμοὺθ ὄνομα K] οὐλιμοῦν τοὔνομα L ‖ 3 γουβουλγουδοῦ K] βουλγουδοῦ L ‖ 10 πιγκηνοῖς L ‖ 14 ξυμμορίας L ‖ 16 ἀρμενίων K ‖ 17 Ἀρατίῳ Maltr.] δρατίωνι K, δρατίω L | τἀδελφῷ L] om. K ‖ 19 ἐρούλλων K ‖ 20 ἀλουὶθ K] ἀλουὴθ L ‖ 21 φανίθεος K] φανόθεος L ‖ 22 ἔρουλλοι K ‖ 24 μὲν K] τὸν L

δὲ πολλοῖς οὐ κατὰ ταὐτὰ τοῖς ἀνθρώπων ἑτέροις 4. annus belli
ἐχρῶντο. οὔτε γὰρ γηράσκουσιν οὔτε νοσοῦσιν αὐτοῖς (538/9)
βιοτεύειν ἐξῆν, ἀλλ' ἐπειδάν τις αὐτῶν ἢ γήρᾳ ἢ νόσῳ
ἁλῴη, ἐπάναγκές οἱ ἐγίνετο τοὺς ξυγγενεῖς αἰτεῖσθαι
ὅτι τάχιστα ἐξ ἀνθρώπων αὐτὸν ἀφανίζειν. οἱ δὲ 3
ξύλα πολλὰ ἐς μέγα τι ὕψος ξυννήσαντες καθίσαντές B 200
τε τὸν ἄνθρωπον ἐν τῇ τῶν ξύλων ὑπερβολῇ, τῶν
τινα Ἐρούλων, ἀλλότριον μέντοι, ξὺν ξιφιδίῳ παρ'
αὐτὸν ἔπεμπον. ξυγγενῆ γὰρ αὐτῷ τὸν φονέα εἶναι 4
οὐ θέμις. ἐπειδὰν δὲ αὐτοῖς ὁ τοῦ ξυγγενοῦς φονεὺς
ἐπανήει, ξύμπαντα ἔκαιον αὐτίκα τὰ ξύλα, ἐκ τῶν
ἐσχάτων ἀρξάμενοι. παυσαμένης τε αὐτοῖς τῆς φλογὸς 5
ξυλλέξαντες τὰ ὀστᾶ ⟨ἐν⟩ τῷ παραυτίκα τῇ γῇ ἔκρυπτον.
Ἐρούλου δὲ ἀνδρὸς τελευτήσαντος ἐπάναγκες τῇ γυναικὶ 6
ἀρετῆς τε μεταποιουμένῃ καὶ κλέος αὐτῇ ἐθελούσῃ
λείπεσθαι βρόχον ἀναψαμένῃ παρὰ τὸν τοῦ ἀνδρὸς
τάφον οὐκ εἰς μακρὰν θνήσκειν. οὐ ποιούσῃ τε ταῦτα 7
περιειστήκει τὸ λοιπὸν ἀδόξῳ τε εἶναι καὶ τοῖς τοῦ
ἀνδρὸς συγγενέσι προσκεκρουκέναι. τοιούτοις μὲν
ἐχρῶντο Ἔρουλοι τὸ παλαιὸν νόμοις.

Προϊόντος δὲ χρόνου δυνάμει τε καὶ πολυανθρωπίᾳ 8 P420
τῶν περιοίκων βαρβάρων ἁπάντων καθυπέρτεροι γεγε-
νημένοι, ἐπιόντες τε, ὡς τὸ εἰκός, ἑκάστους ἐνίκων
καὶ βιαζόμενοι ἐληΐζοντο. καὶ τελευτῶντες Λαγγοβάρ- 9
δας τε Χριστιανοὺς ὄντας καὶ ἄλλα ἄττα ἔθνη ὑπήκοα

---

1 ἀνῶν ἑτέροις K] ἄλλοις ἀνθρώποις L ‖ 6 καθίσαντές L] καθιστάντες K pr. m., καθιστῶντες K eadem m. corr. ‖ 8 ἐρούλλων K | σὺν L | ξιφειδίω K ‖ 12 παυσαμένοις K ‖ 13 ⟨ἐν⟩ τῷ παραυτίκα Kraš.] om. K, τῶ παραυτίκα L ‖ 14 ἐρούλλου K ‖ 15 τε K] om. L, γε conic. Christ | αὐτῇ codd. ‖ 16 λίπεσθαι K ‖ 17 μακρὸν L ‖ 19 ξυγγενέσι L ‖ 20 ἔρουλλοι K ‖ 24—25 λαγγουβάρδας K, λογγιβάρδας L ‖ 25 ἄλλα ἄττα K] ἀλλάτα L | ὑπήκοα L] ἐπηκόους K

σφίσιν ἐς ἀπαγωγὴν φόρου πεποίηνται, οὐκ εἰθισμένον
τὸ πρᾶγμα τοῦτο τοῖς ἐκείνῃ βαρβάροις, ὑπὸ δὲ φιλο-
10 χρηματίας τε καὶ ἀλαζονείας ἐνταῦθα ἠγμένοι. ἡνίκα
μέντοι Ἀναστάσιος Ῥωμαίων τὴν βασιλείαν παρέλαβεν,
οὐκ ἔχοντες Ἔρουλοι ἐφ' οὕστινας ἀνθρώπους τὸ λοι-
πὸν ἔλθοιεν, καταθέμενοι τὰ ὅπλα ἡσυχῇ ἔμενον,
χρόνος τε αὐτοῖς ἐνιαυτῶν τριῶν ἐν ταύτῃ δὴ τῇ
11 εἰρήνῃ ἐτρίβη. καὶ αὐτοὶ ἐς ἄγαν ἀχθόμενοι Ῥοδοῦλφον
B 201 ἀνέδην σφῶν τὸν ἡγεμόνα ἐκάκιζον, φοιτῶντές τε ἀεὶ
παρ' αὐτὸν μαλθακόν τε καὶ γυναικώδη ἐκάλουν,
ἄλλοις τέ τισιν αὐτὸν ἐρεσχελοῦντες ὀνόμασι κόσμῳ
12 οὐδενὶ ἐλοιδοροῦντο. Ῥοδοῦλφός τε τὴν ὕβριν ὡς
ἥκιστα φέρων ἐπὶ Λαγγοβάρδας οὐδὲν ἀδικοῦντας
ἐστράτευσεν, οὔτε τινὰ σφίσιν ἁμαρτάδα ἐπενεγκὼν
οὔτε λύσιν τινὰ τῶν ξυγκειμένων σκεψάμενος, ἀλλὰ
13 πόλεμον ἐπιφέρων αἰτίαν οὐκ ἔχοντα. ὅπερ ἐπειδὴ
Λαγγοβάρδαι ἀκοῇ ἔλαβον, πέμψαντες παρὰ τὸν Ῥο-
δοῦλφον ἀνεπυνθάνοντο καὶ τὴν αἰτίαν ἠξίουν εἰπεῖν,
ἧς δὴ ἕνεκα Ἔρουλοι ἐν ὅπλοις ἐπ' αὐτοὺς ἴοιεν, ὁμο-
λογοῦντες, εἰ μέν τι ἀπεστερήκασι τοῦ φόρου, ἀλλ'
αὐτίκα μάλα ξὺν μεγάλῳ αὐτὸ ἀποτίσειν· εἰ δὲ μέμ-
φονται μέτριον σφίσι τετάχθαι τὸν φόρον, ἀλλὰ μείζω
ποιήσειν αὐτὸν οὐ μήποτε Λαγγοβάρδαι ὀκνηροὶ ἔσον-
14 ται. ταῦτα μὲν τοὺς πρέσβεις προτεινομένους ξὺν

1 ἐπαγωγὴν L ‖ 3 τε K] om. L ‖ 4 μέντοι L] μὲν K ‖ 5 ἔρουλλοι K | ἀνθρώπους K] ἀνθρώπων L ‖ 8 ἐσάγαν K | ῥοδοοῦλφον K ‖ 10 γυναικώδη L] γυναῖκα K ‖ 12 ῥοδοοῦλφός K, ῥοφοῦλδός L ‖ 13 λαγοβάρδας K, λογγιβάρδας L ‖ 14—15 οὔτε—οὔτε] οὐδὲ—οὐδὲ codd. ‖ 15 σκηψάμενος K ‖ 17 λαγοβάρδαι K, λογγιβάρδαι L ‖ 17—18 ῥοδοοῦλφον K ‖ 18 ἀνεπυνθάνετο K ‖ 19 ἧς] οἷς K | ἔρουλλοι K | αὐτοῖς K ‖ 19—20 ἴοιεν ὁμολογοῦντες K] ἰέναι κοινολογοῦνται L ‖ 20 τοῦ φόρου K] τῆς εἰσφορᾶς L ‖ 21 μεγάλῳ ⟨τόκῳ⟩ Christ | αὐτὸ L] αὐτῷ K ‖ 23 λαγοβάρδαι K

ἀπειλῇ ὁ Ῥοδοῦλφος ἀποπεμψάμενος πρόσω ἤλαυνεν. 4. annus belli (538/9)
οἱ δὲ καὶ αὖθις πρέσβεις ἑτέρους πρὸς αὐτὸν στείλαν-
τες περὶ τῶν αὐτῶν πολλὰ λιπαροῦντες ἱκέτευον.
οὕτω δὲ καὶ τῶν δευτέρων ἀπαλλαγέντων τρίτοι πρέσ- 15
βεις παρ' αὐτὸν ἥκοντες ἀπεῖπον Ἐρούλους πόλεμον
ἀπροφάσιστον μηδαμῶς σφίσιν ἐπενεγκεῖν. ἢν γὰρ 16
ἐκεῖνοι γνώμῃ τοιαύτῃ ἐπ' αὐτοὺς ἴωσι, καὶ αὐτοὶ οὐχ
ἑκούσιοι, ἀλλ' ὡς μάλιστα ἠναγκασμένοι, ἀντιτάξονται
τοῖς ἐπιοῦσι, μαρτυράμενοι τὸν θεὸν, οὗπερ τῆς ῥοπῆς
καὶ βραχεῖά τις τὸ παράπαν ἰκμὰς πάσῃ τῇ ἀνθρώπων
δυνάμει ἀντίξους ἔσται· αὐτόν τε εἰκὸς ταῖς τοῦ πο- B 202
λέμου αἰτίαις ἠγμένον ἀμφοτέροις πρυτανεῦσαι τῆς
μάχης τὸ πέρας. οἱ μὲν ταῦτα εἶπον, δεδίσσεσθαι 17
ταύτῃ τοὺς ἐπιόντας οἰόμενοι, Ἔρουλοι δὲ, ὑποστει-
λάμενοι τῶν πάντων οὐδὲν, Λαγγοβάρδαις ἔγνωσαν ἐς
χεῖρας ἰέναι. ἡνίκα δὲ ἀμφότεροι ἄγχιστά πῃ ἀλλήλων 18
ἐγένοντο, τὸν μὲν ὕπερθεν Λαγγοβαρδῶν ἀέρα ξυνέ-
βαινε μελαίνῃ τινὶ νεφέλῃ καὶ ἐς ἄγαν παχείᾳ καλύπτε-
σθαι, ὑπὲρ δὲ τοὺς Ἐρούλους αἰθρίαν ὑπερφυῶς εἶναι.
οἷς δὴ τεκμηριούμενος εἴκασεν ἄν τις ἐπὶ τῷ σφῶν 19
πονηρῷ ἐς τὴν ξυμβολὴν Ἐρούλους ἰέναι. οὐ γάρ τι
τούτου πικρότερον βαρβάροις τέρας εἰς μάχην καθιστα-
μένοις οἷόν τε εἶναι. οὐ μέντοι οὐδὲ τούτῳ Ἔρουλοι 20 P 421
προσεῖχον τὸν νοῦν, ἀλλὰ παντάπασιν ἀφροντιστήσαν-
τες πολλῷ τῷ καταφρονήματι ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἐχώ-
ρουν, πλήθει ὁμίλου τὸ τοῦ πολέμου σταθμώμενοι πέρας.

---

1 ῥοδοοῦλφος *K* ‖ 2 πρὸς *K*] παρ' *L* ‖ 3 αὐτῶν *K*] om. *L* ‖ 5 ἀπεῖπον Kraš.] ἀπειπεῖν *K*, ἐπείπουν *L* | ἐρούλλοις *K* ‖ 9 οὗπερ *K*] ὦ ὑπὲρ *L* ‖ 15 λαγοβάρδαις *K* ‖ 17 λαγοβάρδων *K* ‖ 18 τινὶ] τινὴ *L* | καὶ *K*] om. *L* | ἐσάγαν *K* ‖ 19 ἐρούλλους codd. ‖ 21 πονήρω codd. | ἐρούλλους *L* ‖ 22—23 καθισταμένους *K* ‖ 23 ἔρουλλοι codd.

21 *ἐπεὶ δὲ ἡ μάχη ἐν χερσὶ γέγονε, θνήσκουσι μὲν τῶν*
Ἐρούλων πολλοί, θνήσκει δὲ καὶ Ῥοδοῦλφος αὐτός,
οἵ τε ἄλλοι πάντες φεύγουσιν ἀνὰ κράτος, οὐδεμιᾶς
22 *ἀλκῆς μεμνημένοι. καὶ τῶν πολεμίων σφίσιν ἐπισπο-*
μένων οἱ μὲν πλεῖστοι αὐτοῦ ἔπεσον, ὀλίγοι δέ τινες
διεσώθησαν.

23 *Διὸ δὴ ἐνδιατρίβειν ἤθεσι τοῖς πατρῴοις οὐκέτι*
εἶχον, ἀλλ' ἐνθένδε ὅτι τάχιστα ἐξαναστάντες ἐπίπρο-
σθεν ἀεὶ ἐχώρουν, τὴν γῆν ξύμπασαν, ἣ ἐκτὸς Ἴστρου
ποταμοῦ ἐστι, ξύν τε παισὶ καὶ γυναιξὶ περιιόντες.
24 *ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο ἐς χώραν, οὗ δὴ Ῥογοὶ τὸ παλαιὸν*
B 203 *ᾤκηντο, οἳ τῷ Γότθων στρατῷ ἀναμιχθέντες ἐς Ἰταλίαν*
25 *ἐχώρησαν, ἐνταῦθα ἱδρύσαντο. ἀλλ' ἐπεὶ τῷ λιμῷ*
ἐπιέζοντο ἅτε ἐν χώρᾳ ἐρήμῳ ἐνθένδε οὐ πολλῷ
ὕστερον ἐξαναστάντες, ἄγχιστά που τῆς Γηπαίδων
26 *χώρας ἀφίκοντο. καὶ αὐτοὺς Γήπαιδες τὰ μὲν πρῶτα*
ἱκέτας γενομένους ἐνοικίζεσθαί τε καὶ προσοίκους σφίσι
27 *ξυνεχώρουν εἶναι. ἔπειτα δὲ ἤρξαντο ἐξ αἰτίας οὐδε-*
μιᾶς ἀνόσια ἔργα ἐς αὐτοὺς ἐνδείκνυσθαι. γυναῖκάς
τε γὰρ ἐβιάζοντο καὶ βοῦς τε καὶ ἄλλα χρήματα ἥρπαζον,
καὶ ἀδικίας οὐδ' ὁτιοῦν ὑπελείποντο, καὶ τελευτῶντες
28 *ἀδίκων χειρῶν ἐς αὐτοὺς ἦρχον. ἅπερ Ἔρουλοι φέρειν*
τὸ λοιπὸν οὐχ οἷοί τε ὄντες Ἴστρον τε ποταμὸν δια-
βαίνουσι καὶ τοῖς ἐκείνῃ Ῥωμαίοις προσοικεῖν ἔγνω-
σαν, Ἀναστασίου τὴν αὐτοκράτορος ἀρχὴν ἔχοντος,

---

2 *ἐρούλλων* K | *καὶ* L] om. K | *ῥοδοοῦλφος* K ‖ 4—5 *ἐπισπω-μένων* superscr. *ο* K ‖ 9 *ἐκτὸς* Maltr.] *ἐν τοῖς* K, *ἐντὸς* L ‖ 11 *οὗ* K] *ἡ* L ‖ 14 *χώρα* K] *χωρίω* L ‖ 15 *γηπέδων* K ‖ 16 *γή-πεδες* K ‖ 17 *ἱκέτας* K pr. m., L] *οἰκέτας* K pr. m. corr. ‖ 19 *ἐς αὐτοὺς ἔργα* L ‖ 21 *ὑπελίποντο* K ‖ 22 *ἦρχον* L] *ἦλθον* K | *ἔρουλλοι* codd. ‖ 24 *τοὺς—ῥωμαίους* K ‖ 25 *τὴν* L] *τοῦ τὴν* K | *αὐτοκράτορα* L

4. annus belli (538/9)
ὅσπερ αὐτοὺς πολλῇ φιλοφροσύνῃ δεξάμενος ἱδρύεσθαι
αὐτοῦ εἴασε. χρόνῳ δὲ οὐ πολλῷ ὕστερον προσκεκρού- 29
κασιν αὐτῷ οἱ βάρβαροι οὗτοι, ἀνόσια ἔργα ἐργασά-
μενοι τοὺς ταύτῃ Ῥωμαίους. διὸ δὴ στράτευμα ἐπ'
αὐτοὺς ἔπεμψε. νικήσαντες δὲ τῇ μάχῃ Ῥωμαῖοι 30
πλείστους μὲν ἔκτειναν, ἐν ἐξουσίᾳ δὲ πολλῇ ξύμπαν-
τας διαφθεῖραι γεγόνασιν. ἀλλ' εἰς ἱκετείαν τῶν στρα- 31
τηγῶν οἱ κατάλοιποι αὐτῶν γεγονότες ἐδέοντο διασώ-
σασθαί τε αὐτοὺς καὶ ξυμμάχους τε καὶ βασιλέως
ὑπηρέτας τὸ λοιπὸν ἔχειν. ταῦτά τε μαθόντα τὸν 32
Ἀναστάσιον ἤρεσκε, καὶ ἀπ' αὐτοῦ λειφθῆναι μέν
τισιν Ἐρούλων ξυνέβη, οὐ μέντοι οὔτε ξύμμαχοι Ῥω-
μαίοις γεγένηνται οὔτε τι εἰργάσαντο αὐτοὺς ἀγα-
θόν. ἐπεὶ δὲ Ἰουστινιανὸς τὴν βασιλείαν παρέλαβε, 33 B240
χώρᾳ τε ἀγαθῇ καὶ ἄλλοις χρήμασιν αὐτοὺς δωρησά-
μενος, ἑταιρίζεσθαί τε παντελῶς ἴσχυσε καὶ Χριστιανοὺς
γενέσθαι ἅπαντας ἔπεισε. διόπερ τὴν δίαιταν ἐπὶ τὸ 34
ἡμερώτερον μεταβαλόντες τοῖς Χριστιανῶν νόμοις ἐπὶ
πλεῖστον προσχωρεῖν ἔγνωσαν, καὶ Ῥωμαίοις κατὰ τὸ
ξυμμαχικὸν τὰ πολλὰ ἐπὶ τοὺς πολεμίους ξυντάσσον-
ται. ἔτι μέντοι αὐτοῖς εἰσιν ἄπιστοι καὶ πλεονεξίᾳ 35 P422
ἐχόμενοι βιάζεσθαι τοὺς πέλας ἐν σπουδῇ ἔχουσιν, οὐ
φέροντος αὐτοῖς αἰσχύνην τοῦ ἔργου. καὶ μίξεις οὐχ 36
ὁσίας τελοῦσιν, ἄλλας τε καὶ ἀνδρῶν καὶ ὄνων, καί
εἰσι πονηρότατοι ἀνθρώπων ἁπάντων καὶ κακοὶ κακῶς

1 Euagr. IV 20

4 τοῖς—ῥωμαίοις L ‖ 7—8 τὸν στρατηγὸν K ‖ 11 λειφθῆναι K pr. m. corr., L] ληφθῆναι K pr. m. ‖ 12 ἐρούλλων K ‖ 12—13 οὔτε—οὔτε τι] οὐδὲ—οὐδέ τι codd. ‖ 13 εἰργάσατο K | αὐτοὺς K] ἐς αὐτοὺς L ‖ 15 αὐτοὺς K] αὐτοῖς L ‖ 16 ἑταιρίζεσθαί K] ἑταιρίαν λέγεσθαί L ‖ 24 τελοῦσιν, ἄλλας L] τὲ καὶ ἄλλων K

37 *ἀπολούμενοι. ὕστερον δὲ αὐτῶν ὀλίγοι μέν τινες ἔν-*
σπονδοι Ῥωμαίοις διέμειναν, ὥσπερ μοι ἐν τοῖς ὄπι-
σθεν λόγοις γεγράψεται· οἱ δὲ λοιποὶ ἅπαντες ἀπέστη-
38 *σαν ἐξ αἰτίας τοιᾶσδε. Ἔρουλοι· τὸ τοῦ τρόπου θη-*
ριῶδές τε καὶ μανιῶδες ἐνδειξάμενοι ἐς τὸν αὐτῶν
ῥῆγα (ἦν δὲ οὗτος ἀνὴρ Ὄχος ὄνομα), ἐξαπιναίως τὸν
ἄνθρωπον ἀπ' οὐδεμιᾶς αἰτίας ἔκτειναν, ἄλλο οὐδὲν
ἐπενεγκόντες ἢ ὅτι ἀβασίλευτοι τὸ λοιπὸν βούλονται
39 *εἶναι. καίτοι καὶ πρότερον ὄνομα μὲν αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς*
εἶχεν, ἰδιώτου δὲ ὁτουοῦν οὐδέν τι σχεδὸν ἐφέρετο
40 *πλέον. ἀλλὰ καὶ ξυγκαθῆσθαι αὐτῷ ἅπαντες καὶ*
ξύσσιτοι εἶναι ἠξίουν, καὶ ἀνέδην ὅστις βούλοιτο ἐς
41 *αὐτὸν ὕβριζεν. ἀσυνθετώτεροι γὰρ ἢ ἀσταθμητότεροι*
Ἐρούλων εἰσὶν ἀνθρώπων οὐδένες. τοῦ δὲ κακοῦ
42 B205 *σφίσιν ἐξειργασμένου μετέμελεν ἤδη. ἔφασκον γὰρ*
ἄναρχοί τε καὶ ἀστρατήγητοι βιοτεύειν οὐχ οἷοί τε
εἶναι· πολλὰ γοῦν σφίσι βουλευσαμένοις ἄμεινον τῷ
παντὶ ἔδοξεν εἶναι τῶν τινα γένους τοῦ βασιλείου
μεταπέμψασθαι ἐκ Θούλης τῆς νήσου. ὅ τι δὲ τοῦτό
ἐστιν αὐτίκα δηλώσω.

ιε'. Ἡνίκα Ἔρουλοι Λαγγοβαρδῶν ἡσσηθέντες τῇ μάχῃ ἐξ ἠθῶν τῶν πατρίων ἀνέστησαν, οἱ μὲν αὐτῶν, ὥσπερ μοι ἔμπροσθεν δεδιήγηται, ᾤκήσαντο ἐς τὰ ἐν Ἰλλυριοῖς χωρία, οἱ δὲ δὴ ἄλλοι Ἴστρον ποταμὸν δια-

2 cf. VII 34, 42 || 23 cf. II 212, 24?

1 *ἀπολλούμενοι K* | *αὐτῶν K*] om. *L* || 2—3 *ὄπισθεν* scripsi] *ἔμπροσθεν* codd. || 4 *ἔρουλλοι L* || 4—5 *θηριῶδές τε K*] *τε θηριῶδες L* || 6 *ἀνήροχος K, ἀνὴρ ὄχων L* || 8 *ἐπενεγκῶντες L* || 10 *ἰδιότου L* | *ὁτοοῦν K* || 11 *ξυγκαθεῖσθαι L* || 13 *ἀξυνθετώτεροι L*, cf. Demosth. 19, 136 || 14 *ἐρούλλων* codd. | *οὐδένες K*] *οὐδέ τινες L* || 16 *βιωτεύειν L* || 21 *ἔρουλλοι* codd. | *λαγοβάρδων K*|| 22 *ἀνέστησαν* Herw.] *ἀνεστήσαντο K, ἔστησαν L* || 24 *ἰλλυρίοις K*

βαίνειν οὐδαμῇ ἔγνωσαν, ἀλλ' ἐς αὐτάς που τὰς ἐσχα- 4. annus belli (538/9)
τιὰς τῆς οἰκουμένης ἱδρύσαντο· οὗτοι γοῦν πολλῶν ἐκ 2
τοῦ βασιλείου αἵματος ἡγουμένων σφίσιν ἤμειψαν μὲν
τὰ Σκλαβηνῶν ἔθνη ἐφεξῆς ἅπαντα, ἔρημον δὲ χώραν
διαβάντες ἐνθένδε πολλὴν ἐς τοὺς Οὐάρνους καλου-
μένους ἐχώρησαν. μεθ' οὓς δὴ καὶ Δανῶν τὰ ἔθνη 3
παρέδραμον οὐ βιαζομένων σφᾶς τῶν τῇδε βαρβάρων.
ἐνθένδε τε ἐς ὠκεανὸν ἀφικόμενοι ἐναυτίλλοντο, Θούλῃ 4
τε προσχόντες τῇ νήσῳ αὐτοῦ ἔμειναν. ἔστι δὲ ἡ
Θούλη μεγίστη ἐς ἄγαν. Βρεττανίας γὰρ αὐτὴν πλέον
ἢ δεκαπλασίαν ξυμβαίνει εἶναι. κεῖται δὲ αὐτῆς πολλῷ 5
ἄποθεν πρὸς βορρᾶν ἄνεμον. ἐν ταύτῃ τῇ νήσῳ γῆ P 423
μὲν ἔρημος ἐκ τοῦ ἐπὶ πλεῖστον τυγχάνει οὖσα, ἐν
χώρᾳ δὲ τῇ οἰκουμένῃ ἔθνη τριακαίδεκα πολυανθρω-
πότατα ἵδρυται· βασιλεῖς τέ εἰσι κατὰ ἔθνος ἕκαστον.
ἐνταῦθα γίνεταί τι ἀνὰ πᾶν ἔτος θαυμάσιον οἷον. ὁ 6
γὰρ ἥλιος ἀμφὶ θερινὰς μὲν τροπὰς μάλιστα ἐς ἡμέρας
τεσσαράκοντα οὐδαμῇ δύει, ἀλλὰ διηνεκῶς πάντα τοῦ- B 206
τον τὸν χρόνον ὑπὲρ γῆς φαίνεται. μησὶ δὲ οὐχ 7
ἧσσον ἢ ἓξ ὕστερον ἀμφὶ τὰς χειμερινάς που τροπὰς
ἥλιος μὲν ἐς ἡμέρας τεσσαράκοντα τῆς νήσου ταύτης
οὐδαμῇ φαίνεται, νὺξ δὲ αὐτῆς ἀπέραντος κατακέχυται·
κατήφειά τε ἀπ' αὐτοῦ ἔχει πάντα τοῦτον τὸν χρόνον
τοὺς τῇδε ἀνθρώπους, ἐπεὶ ἀλλήλοις ἐπιμίγνυσθαι
μεταξὺ οὐδεμιᾷ μηχανῇ ἔχουσιν. ἐμοὶ μὲν οὖν ἐς 8
ταύτην ἰέναι τὴν νῆσον τῶν τε εἰρημένων αὐτόπτῃ

---

2 ἱδρύσαντο K] ἱδρύσασθαι L | οὗτοι K] οὕτως L ‖ 5 πολλὴν L] πολλοὶ K ‖ 6 δανῶν L] δακῶν K ‖ 7 σφὰς L ‖ 8 θούλλη K ‖ 10 ἐσάγαν K | βριτανίας K ‖ 12 βορρὰν L ‖ 14 τρία καὶ δέκα ἔθνη L ‖ 16 τι K] om. L | ἔτος] ἔθνος K | οἷον K] om. L ‖ 18 διηνεκῶς K] διηνεκῶς ἐς L ‖ 20 που K] om. L ‖ 26 αὐτόπτην K

γενέσθαι, καίπερ γλιχομένῳ, τρόπῳ οὐδενὶ ξυνηνέχθη.
9 τῶν μέντοι ἐς ἡμᾶς ἐνθένδε ἀφικομένων ἐπυνθανόμην
ὅπη ποτὲ οἷοί τέ ⟨εἰσι τῶν ἡμερῶν λογίζεσθαι τὸ μέ-
τρον οὔτε⟩ ἀνίσχοντος οὔτε δύοντος τοῖς καθήκουσι
χρόνοις ἐνταῦθα ἡλίου. οἵπερ ἐμοὶ λόγον ἀληθῆ τε
10 καὶ πιστὸν ἔφρασαν. τὸν γὰρ ἥλιόν φασι τὰς τεσσα-
ράκοντα ἡμέρας ἐκείνας οὐ δύειν μέν, ὥσπερ εἴρηται,
φαίνεσθαι δὲ τοῖς ταύτῃ ἀνθρώποις πῆ μὲν πρὸς ἕω,
11 πῆ δὲ πρὸς ἑσπέραν. ἐπειδὰν οὖν ἐπανιὼν αὖθις
ἀμφὶ τὸν ὁρίζοντά τε γινόμενος ἐς τὸν αὐτὸν ἀφίκη-
ται χῶρον, οὗπερ αὐτὸν ἀνίσχοντα τὰ πρότερα ἑώρων,
ἡμέραν οὕτω καὶ νύκτα μίαν παρῳχηκέναι διαριθμοῦν-
12 ται. καὶ ἡνίκα μέντοι ὁ τῶν νυκτῶν χρόνος ἀφίκηται,
τῆς τε σελήνης τῶν τε ἄστρων ἀεὶ τοῖς δρόμοις τεκ-
13 μηριούμενοι τὸ τῶν ἡμερῶν λογίζονται μέτρον. ὁπη-
νίκα δὲ πέντε καὶ τριάκοντα ἡμερῶν χρόνος τῇ μακρᾷ
ταύτῃ διαδράμοι νυκτί, στέλλονταί τινες ἐς τῶν ὀρῶν
τὰς ὑπερβολάς, εἰθισμένον αὐτοῖς τοῦτό γε, τόν τε
ἥλιον ἀμηγέπη ἐνθένδε ὁρῶντες ἀπαγγέλλουσι τοῖς
B 207 κάτω ἀνθρώποις, ὅτι δὴ πέντε ἡμερῶν ἥλιος αὐτοὺς
14 καταλάμψοι. οἱ δὲ πανδημεὶ πανηγυρίζουσιν εὐαγγέλια
καὶ ταῦτα ἐν σκότῳ. αὕτη τε Θουλίταις ἡ μεγίστη
15 τῶν ἑορτῶν ἐστι. δοκοῦσι γάρ μοι περιδεεῖς ἀεὶ γίνε-
σθαι οἱ νησιῶται οὗτοι, καίπερ ταὐτὸ συμβαῖνον σφίσιν

3 ὅπη K | οἷοί K] εἴη L ‖ 3—4 ⟨εἰσι τῶν ἡμερῶν λογίζεσθαι τὸ μέτρον οὔτε⟩ addidi, cf. vers. 15, ⟨εἶεν ἡμέρας διακρίνειν οὔτε⟩ conic. Comparetti ‖ 4 οὔτε] εἴτε L ‖ 6 ἥλιόν L] om. K | 6 τὰς K] om. L ‖ 8 φαίνεσθαι—ἀνθρώποις K] φῶς δὲ τ. τ. ἀνθρ. ἐνιέναι L ‖ 11 τὰ πρότερα K] τὰ πρῶτα L ‖ 14 τε σελήνης τῶν τε ἄστρων scripsi] τε σελήνης τῶν τε ἄλλων K, γε σελήνης τῷ δρᾶσθαι L, τε σελήνης τῶν τε ἄλλων ⟨ἄστρων⟩ Kraš. ‖ 15 τὸ—μέτρον L] τῷ—μέτρῳ K ‖ 16 χρόνος K pr. m. corr., L] χρόνον K pr. m. ‖ 17 διαδράμη K ‖ 18 τε K] γε δὴ L ‖ 21 καταλάμψει K ‖ 24 ξυμβαῖνον L

ἀνὰ πᾶν ἔτος, μή ποτε αὐτοὺς ἐπιλείποι τὸ παράπαν 4. annus belli (538/9)
ὁ ἥλιος.
Τῶν δὲ ἱδρυμένων ἐν Θούλῃ βαρβάρων ἓν μόνον 16
ἔθνος, οἳ Σκριθίφινοι ἐπικαλοῦνται, θηριώδη τινὰ
βιοτὴν ἔχουσιν. οὔτε γὰρ ἱμάτια ἐνδιδύσκονται οὔτε
ὑποδεδεμένοι βαδίζουσιν οὔτε οἶνον πίνουσιν οὔτε τι
ἐδώδιμον ἐκ τῆς γῆς ἔχουσιν. οὔτε γὰρ αὐτοὶ γῆν 17
γεωργοῦσιν οὔτε τι αὐτοῖς αἱ γυναῖκες ἐργάζονται,
ἀλλὰ ἄνδρες ἀεὶ ξὺν ταῖς γυναιξὶ τὴν θήραν μόνην
ἐπιτηδεύουσι. θηρίων τε γὰρ καὶ ἄλλων ζῴων μέγα 18
τι χρῆμα αἵ τε ὗλαι αὐτοῖς φέρουσι, μεγάλαι ὑπερφυῶς
οὖσαι, καὶ τὰ ὄρη, ἃ ταύτῃ ἀνέχει. καὶ κρέασι μὲν 19
θηρίων ἀεὶ τῶν ἁλισκομένων σιτίζονται, τὰ δέρματα
δὲ ἀμφιέννυνται, ἐπεί τε αὐτοῖς οὔτε λίνον οὔτε ὄργα- P 424
νον ὅτῳ ῥάπτοιέν ἐστιν, οἱ δὲ τῶν θηρίων τοῖς νεύροις
τὰ δέρματα ἐς ἄλληλα ταῦτα ξυνδέοντες οὕτω δὴ ἐς
τὸ σῶμα ὅλον ἀμπίσχονται. οὐ μὴν οὐδὲ τὰ βρέφη 20
αὐτοῖς κατὰ ταὐτὰ τιθηνοῦνται τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις.
οὐ γὰρ σιτίζονται Σκριθιφίνων παιδία γυναικῶν γά- 21
λακτι οὐδὲ μητέρων ἅπτονται τιτθοῦ, ἀλλὰ ζῴων τῶν
ἁλισκομένων τοῖς μυελοῖς ἐκτρέφονται μόνοις. ἐπειδὰν 22
οὖν γυνὴ τάχιστα τέκοι, δέρματι τὸ βρέφος ἐμβαλο-
μένη κρεμᾷ μὲν εὐθὺς ἐπὶ δένδρου τινός, μυελὸν δέ B 208
οἱ ἐπὶ τοῦ στόματος ἐνθεμένη ξὺν τῷ ἀνδρὶ ἐπὶ τὴν

4 Jordan. Get. 21. Paulus hist. Lang. 1, 5

1 ἐπιλίπει K || 4 σκριθίφικοι L || 5 οὔτε2 Dind.] οὐδὲ codd. || 6 ὑποδεδημένοι K || 7 ἐδώδυμον L || 12 τὰ ὄρη, ἃ ταύτῃ L] ταύτῃ τὰ ὄρη K || 14—15 ὄργανον K] om. L || 15 ἐστιν K] ἔνεστιν L || 20 τίτθου K || 22—23 ἐμβαλλομένη L || 23—24 μυελὸν—στόματος L] ἐπὶ τοῦ στόματος δέ οἱ μυελὸν K || 24—218, 1 ξὺν—θήραν K] εὐθὺς στέλλεται ἐπὶ θήραν L

εἰωθυῖαν στέλλεται θήραν. ἐπὶ κοινῇ γάρ τά τε ἄλλα
23 δρῶσι καὶ τὸ ἐπιτήδευμα μετίασι τοῦτο. τούτοις μὲν
οὖν δὴ τοῖς βαρβάροις τὰ ἐς τὴν δίαιταν ταύτῃ πῃ
ἔχει. οἱ μέντοι ἄλλοι Θουλῖται ὡς εἰπεῖν ἅπαντες
οὐδέν τι μέγα διαλλάσσουσι τῶν ἄλλων ἀνθρώπων,
θεοὺς μέντοι καὶ δαίμονας πολλοὺς σέβουσιν, οὐρα-
νίους τε καὶ ἀερίους, ἐγγείους τε καὶ θαλασσίους, καὶ
ἄλλα ἄττα δαιμόνια ἐν ὕδασι πηγῶν τε καὶ ποταμῶν
24 εἶναι λεγόμενα. θύουσι δὲ ἐνδελεχέστατα ἱερεῖα πάντα
καὶ ἐναγίζουσι, τῶν δὲ ἱερείων σφίσι τὸ κάλλιστον
ἄνθρωπός ἐστιν ὅνπερ δορυάλωτον ποιήσαιντο πρῶ-
25 τον. τοῦτον γὰρ τῷ Ἄρει θύουσιν, ἐπεὶ θεὸν αὐτὸν
νομίζουσι μέγιστον εἶναι. ἱερῶνται δὲ τὸν αἰχμάλωτον
οὐ θύοντες μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ξύλου κρεμῶντες,
καὶ ἐς τὰς ἀκάνθας ῥιπτοῦντες, ταῖς ἄλλαις τε κτείνον-
τες θανάτου ἰδέαις οἰκτίσταις. οὕτω μὲν Θουλῖται
26 βιοῦσιν. ὧν ἔθνος ἓν πολυάνθρωπον οἱ Γαυτοί εἰσι,
παρ' οὓς δὴ Ἐρούλων τότε οἱ ἐπηλύται ἱδρύσαντο.
27 Νῦν δὲ Ἔρουλοι, οἳ δὴ παρὰ Ῥωμαίοις ᾤκηνται,
φόνου σφίσι τοῦ βασιλέως ἐξειργασμένου ἔπεμψαν
τῶν λογίμων τινὰς ἐς Θούλην τὴν νῆσον, τοὺς διερευ-
νησομένους τε καὶ κομιοῦντας, ἥν τινα ἐνταῦθα εὑρεῖν
28 αἵματος τοῦ βασιλείου οἷοί τε ὦσιν. ἐπεί τε οἱ ἄνδρες
οὗτοι ἐν τῇ νήσῳ ἐγένοντο, πολλοὺς μὲν ἐνταῦθα

1 κοινοῦ *L* ‖ 1—2 τά τε—καὶ *K*] τοῖς ἀνδράσι *L* ‖ 2 τὸ *K* pr. m., *L*] τὼ *K* corr. ‖ 4 ἔχῃ *K* | θουλῖται *K* ‖ 5 διαλλάσσωσι *K* ‖ 8 ἄλλα ἄττα *K*, ἀλλ' ἄττα *L* ‖ 11 ὅνπερ *K*] ὅνπερ ἂν *L* ‖ 11—12 ποιῆσαι τοπρῶτον *K* ‖ 12 αὐτὸν *L*] om. *K* ‖ 14 θύονται *L* ‖ 15 καὶ *K*] ἢ *L* | ῥίπτουσι *K* ‖ 15—16 κτείνοντες *K*] κτείναντες *L* ‖ 16 εἰδέαις *K* | οἰκτίσταις *K*] om. *L* | θουλῖται *K* ‖ 17 ὧν *L*] ὂν *K* | οἱ Γαυτοί Hoesch. in marg.] γε αὐτοὶ *K*, οἵ γ' αὐτοὶ *L* ‖ 18 ἐρούλλων codd. ‖ 19 ἔρουλλοι codd. ‖ 21 τοὺς delet Herw.

γένους τοῦ βασιλείου εὗρον, ἕνα μέντοι ἀπολέξαντες, 4. annus belli
ὅσπερ αὐτοῖς μάλιστα ἤρεσκεν, ὀπίσω ἀναστρέφοντες (538/9)
ξὺν αὐτῷ ᾔεσαν. ὃς δὴ ἐπεὶ ἐν Δανοῖς ἐγένετο, 29 B 209
τελευτᾷ νόσῳ. διὸ δὴ αὖθις οἱ ἄνδρες οὗτοι ἐν τῇ
νήσῳ γενόμενοι ἕτερον ἐπηγάγοντο Δάτιον ὄνομα. ᾧ
δὴ ὅ τε ἀδελφὸς Ἄορδος εἵπετο καὶ τῶν ἐν Θούλῃ
Ἐρούλων νεανίαι διακόσιοι. χρόνου δὲ αὐτοῖς ἐν τῇ 30
πορείᾳ ταύτῃ τριβέντος συχνοῦ Ἐρούλοις τοῖς ἀμφὶ
Σιγγιδόνον ἔννοια γέγονεν ὡς οὐ τὰ ξύμφορα σφίσιν
αὐτοῖς ποιοῖεν ἐκ Θούλης ἀρχηγὸν ἐπαγόμενοι Ἰουστι-
νιανοῦ βασιλέως οὔτι ἐθελουσίου. πέμψαντες οὖν 31
ἐς Βυζάντιον βασιλέως ἐδέοντο ἄρχοντα σφίσι πέμψαι, P 425
ὃν ἂν αὐτῷ βουλομένῳ εἴη. ὁ δὲ αὐτοῖς τῶν τινα 32
Ἐρούλων ἐκ παλαιοῦ διατριβὴν ἐνταῦθα ἔχοντα εὐθὺς
ἔπεμψε, Σουαρτούαν ὄνομα. ὅνπερ Ἔρουλοι εἶδον μὲν 33
τὰ πρῶτα καὶ προσεκύνησαν ἄσμενοι ἐπιστέλλοντί τε
τὰ εἰωθότα ἐπήκουον, ἡμέραις δὲ οὐ πολλαῖς ὕστερον
ἧκέ τις ἀγγέλλων τοὺς ἐκ Θούλης νήσου ἄγχιστά πη
εἶναι. καὶ Σουαρτούας μὲν ὡς ἀπολέσων αὐτοὺς 34
ὑπαντιάζειν ἐκέλευεν, Ἔρουλοι δὲ τὸ βούλευμα ἐπαινέ-
σαντες εὐθὺς εἵποντο. ἐπεὶ δὲ ἡμέρας ὁδῷ ἀλλή- 35
λων διεῖχον, νύκτωρ μὲν ἀφέντες αὐτὸν ἅπαντες ἐς
τοὺς ἐπηλύτας αὐτόμολοι ἦλθον, αὐτὸς δὲ μόνος ἐς
Βυζάντιον ἀποδρὰς ᾤχετο. καὶ βασιλεὺς μὲν πάσῃ 36

3 ἐπεὶ—ἐγένετο K] ἐπειδὰν ἐγγὺς ἐγένετο L || 5 ἐπήγαγον τοδάσιον L || 7 ἐρούλλων codd. || 9 σινγηδόνων K, σιγγιδῶνα L, Σιγγιδόνα Kraš. || 11 οὔτι Dind.] οὐ τοι codd. || 12 ἐς Βυζάντιον] ἐν βυζαντίω L || 13 αὐτῷ] τῶ τῶ L || 14 ἐρούλλων codd. | ἐκ παλαιοῦ] ἐπαλαιοῦ L || 15 σουαρτοῦαν L | ἔρουλλοι codd. || 17 πολλαῖς K, L pr. m. corr.] πολλῶ L pr. m. || 18 πη K] που L || 19 ὡς ἀπολέσων K] τοὺς ἀπολέσαντας L || 20 ἔρουλλοι codd. || 22 διεῖχον L] διῆλθον K | αὐτὸν ἀφέντες L

δυνάμει κατάγειν ἐς τὴν ἀρχὴν αὐτὸν ἐν σπουδῇ ἐποιεῖτο, Ἔρουλοι δὲ δύναμιν τῶν Ῥωμαίων δειμαίνοντες Γήπαισι προσχωρεῖν ἔγνωσαν. αὕτη μὲν Ἐρούλοις αἰτία τῆς ἀποστάσεως γέγονε.

B 210 *ις'. Βελισάριος δὲ καὶ Ναρσῆς ξὺν ἀμφοτέροις
στρατεύμασιν ἀλλήλοις ἀνεμίγνυντο ἀμφὶ πόλιν Φίρμον,
ἣ κεῖται μὲν παρὰ τὴν ἠϊόνα τοῦ Ἰονίου κόλπου,*
2 *ἀπέχει δὲ Αὐξίμου πόλεως ἡμέρας ὁδόν. ἐνταῦθα δὲ
ξὺν πᾶσι τοῖς τοῦ στρατοῦ ἄρχουσιν ἐν βουλῇ ἐποιοῦντο, ὅπη ποτὲ σφίσι πρότερον ἐπὶ τοὺς πολεμίους*
3 *ἰοῦσι μᾶλλον ξυνοίσει. ἤν τε γὰρ ἐπὶ τοὺς Ἀρίμινον
πολιορκοῦντας χωρήσειαν, τοὺς ἐν Αὐξίμῳ ὑπώπτευον
μὴ κατὰ νώτου ἰόντες σφᾶς τε καὶ Ῥωμαίους τοὺς
ταύτῃ ᾠκημένους τὰ ἀνήκεστα, ὡς τὸ εἰκός, δράσωσι,
καὶ ἀμφὶ τοῖς πολιορκουμένοις ἐδείμαινον μὴ τῇ*
4 *ἀπορίᾳ τῶν ἀναγκαίων δεινόν τι πάθωσιν. οἱ μὲν
οὖν πλεῖστοι Ἰωάννῃ χαλεπῶς ἔχοντες ἐποιοῦντο τοὺς
λόγους. ἐπεκάλουν γάρ οἱ ὅτι θράσει τε ἀλογίστῳ
καὶ χρημάτων πολλῶν ἔρωτι ἐς τόσον κινδύνου ἀφίκοιτο, καὶ οὐκ ἐν τάξει οὐδὲ ᾗ Βελισάριος ἐξηγεῖτο*
5 *ἐφ' ᾗ τὰ τοῦ πολέμου περαίνεσθαι. Ναρσῆς δὲ (καὶ
γάρ οἱ φίλτατος ἦν Ἰωάννης ἀνθρώπων ἁπάντων)
δείσας μὴ Βελισάριος πρὸς τὰ τοῖς ἄρχουσιν εἰρημένα
ἐνδοὺς ἐν δευτέρῳ τὰ ἐν Ἀριμίνῳ πράγματα θῆται*
6 *ἔλεξε τοιάδε „Οὐκ ἐν τοῖς εἰωθόσι διαλογίζεσθε, ἄν-*

---

2 *ἔρουλλδι* codd. | *τῶν K*] *τὴν τῶν L* ‖ 3 *γήπεσι K* ‖ 3—4 *ἐρούλλοις* codd. ‖ 7 *παρὰ K*] *περὶ L* | *ἠόνα L* ‖ 8 *δὲ* 2 *K*] om. *L* ‖ 9 *ξὺν πᾶσι L*] *ξύμπασι K* ‖ 11 *ξυνοίσει* Hoesch.] *ξυνοίσειν* codd. | *ἀρίμηνον L* ‖ 12 *χωρήσειεν K* | *ὑπόπτευον K* ‖ 13 *νότου L* | *ἰόντας L* | *σφὰς L* ‖ 16 *ἀπορεία L* | *τι L*] om. *K* ‖ 19 *τόσον K*] *τοσοῦτον L* ‖ 22 *ἰωάννης K*] om. *L* ‖ 24 *ἀριμήνω L* | *θεῖται K* ‖ 25 *διαλογίζεσθαι K*

„δρες ἄρχοντες, οὐδὲ ὑπὲρ ὧν ἄν τις εἰκότως ἀμφι- 4. annus belli (538/9)
„γνοήσειε τὴν βουλὴν ἔχετε, ἀλλ᾽ ἐν οἷς πάρεστι καὶ
„τοῖς ἐς πολέμου πεῖραν οὐδεμίαν ἐλθοῦσι τὴν αἵρεσιν
„αὐτοσχεδιάζουσιν ἑλέσθαι τὰ κρείσσω. εἰ μὲν γὰρ ὅ 7
„τε κίνδυνος ἐν ἴσῳ εἶναι δοκεῖ καὶ βλάβος ἑκατέρω- P 426
„θεν τοῖς γε ἀποτυχοῦσιν ἀντίπαλον, βουλεύεσθαί τε
„ἱκανῶς ἄξιον καὶ λογισμῶν ἐπὶ πλεῖστον ἰοῦσιν οὕτω
„ποιεῖσθαι τὴν ὑπὲρ τῶν παρόντων διάγνωσιν. ἡμεῖς 8 B211
„δὲ εἰ μὲν τὴν ἐς Αὔξιμον προσβολὴν ἐς ἄλλον τινὰ
„χρόνον ἀποθέσθαι βουλοίμεθα, τὴν ζημίαν ἐν τοῖς
„ἀναγκαίοις οὐδαμῶς ἕξομεν· τί γὰρ ἂν μεταξὺ τὸ
„διαλλάσσον εἴη; ἐν Ἀριμίνῳ δὲ, ὡς τὸ εἰκὸς, σφα-
„λέντες, εἰ μὴ λίαν πικρὸν εἰπεῖν ᾖ, τὴν Ῥωμαίων
„ἰσχὺν καταλύσομεν. εἰ μὲν οὖν Ἰωάννης ἐς τὰς σὰς 9
„ἐντολὰς ὕβρισεν, ἄριστε Βελισάριε, πολλήν γε τὴν
„δίκην ἔχεις παρ᾽ ἐκείνου λαβὼν, ἐπεί σοι πάρεστι
„σώζειν τε τὸν ἐπταικότα καὶ τοῖς πολεμίοις προΐε-
„σθαι. σκόπει δὲ μὴ τὰς ποινὰς ὧν Ἰωάννης ἀγνοή- 10
„σας ἥμαρτε παρὰ βασιλέως τε καὶ ἡμῶν λάβῃς. εἰ
„γὰρ νῦν Ἀρίμινον ἐξέλωσι Γότθοι, στρατηγόν τε
„αὐτοῖς Ῥωμαίων δραστήριον καὶ στράτευμα ὅλον καὶ
„πόλιν κατήκοον βασιλεῖ δορυάλωτον πεποιῆσθαι ξυμ-
„βήσεται. καὶ οὐκ ἄχρι τούτου στήσεται τὸ δεινὸν, 11
„ἀλλὰ καὶ ξύμπασαν καταστῆσαι τὴν τοῦ πολέμου δυ-
„νήσεται τύχην. οὑτωσὶ γὰρ λογίζου περὶ τῶν πολε-
„μίων, ὡς πλήθει μὲν στρατιωτῶν ἔτι καὶ νῦν ἡμῶν

1—2 ἀμφιγνοήσειε Kraš.] ἀμφιγνώσει (η supra) K, ἀμφαγνοήσειε L ‖ 4 αὐτῶ σχεδιάζουσιν K | αὐτοσχεδιάζουσι τὰ κρείσσω ἑλέσθαι L | εἰ] οὐ K ‖ 5 εἶναι K] om. L ‖ 7 ἰοῦσιν K] ποιοῦσιν L ‖ 12 ἀριμήνω L ‖ 13 εἰ L] om. K ‖ 14 καταλύσωμεν K | εἰ L] ὁ K | οὖν K] om. L ‖ 15 πολλήν K] πλὴν L ‖ 20 ἀρίμηνον L ‖ 21 αὐτοὺς K ‖ 22 πεποιεῖσθαι L ‖ 24 καταστῆσαι] μεταστῆσαι Herw.

„παρὰ πολὺ προὔχουσιν, ἐς ἀνανδρίαν δὲ οἷς πολλάκις
„ἐσφάλησαν ἐμπεπτώκασιν. εἰκότως· τὸ γὰρ τῆς τύχης
12 „ἐναντίωμα πᾶσαν αὐτῶν τὴν παρρησίαν ἀφείλετο. ἢν
„τοίνυν ἐν τῷ παρόντι εὐημερήσωσι, τό τε φρόνημα
„οὐκ ἐς μακρὰν ἀπολήψονται καὶ τὸ λοιπὸν οὐκ ἐξ
„ἀντιπάλου μόνον ἡμῖν τῆς τόλμης, ἀλλὰ καὶ πολλῷ
13 „μειζόνως τὸν πόλεμον τόνδε διοίσουσι. φιλοῦσι γὰρ
„οἱ τῶν δυσκόλων ἀπαλλασσόμενοι τῶν οὔπω δεδυστυ-
„χηκότων ἀμείνους ἀεὶ τὰς γνώμας εἶναι.“ Ναρσῆς
μὲν τοσαῦτα εἶπε.

14 B212 Στρατιώτης δέ τις ἐξ Ἀριμίνου λαθὼν τῶν βαρ-
βάρων τὴν φυλακὴν ἔς τε τὸ στρατόπεδον ἦλθε καὶ
Βελισαρίῳ γράμματα ἔδειξεν, ἃ πρὸς αὐτὸν Ἰωάννης
15 ἔγραψεν. ἐδήλου δὲ ἡ γραφὴ τάδε „Ἅπαντα ἡμᾶς τὰ
„ἐπιτήδεια χρόνου πολλοῦ ἐπιλελοιπέναι καὶ τὸ λοιπὸν
„μήτε πρὸς τὸν δῆμον ἀντέχειν ἡμᾶς ἴσθι μήτε τοὺς
„ἐπιόντας ἀμύνεσθαι οἵους τε εἶναι, ἀλλ' ἑπτὰ ἡμερῶν
„ἀκουσίους ἡμᾶς τε αὐτοὺς καὶ πόλιν τήνδε τοῖς πο-
16 „λεμίοις ἐγχειριεῖν· περαιτέρω γὰρ βιάζεσθαι τὴν παρ-
„οῦσαν ἀνάγκην ἥκιστα ἔχομεν, ἥνπερ ἀπολογεῖσθαι
„ὑπὲρ ἡμῶν, ἤν τι οὐκ εὐπρεπὲς δράσωμεν, ἀξιόχρεων
17 „οἶμαι.“ Ἰωάννης μὲν ἔγραψεν ὧδε. Βελισάριος δὲ
διηπορεῖτό τε καὶ ἐς ἀμηχανίαν ἐπὶ πλεῖστον ἐξέπιπτε.
περί τε γὰρ τοῖς πολιορκουμένοις ἐδείμαινε καὶ τοὺς
ἐν Αὐξίμῳ πολεμίους ὑπώπτευε δῃώσειν μὲν ἀδεέστε-
ρον ἅπαντα περιιόντας τὰ ἐκείνῃ χωρία, σφῶν δὲ
κατόπισθεν τὸ στρατόπεδον ἐνεδρεύσοντας, ἄλλως τε

---

1 προέχουσιν L ‖ 2 ἐμπεπτώκασιν K] ἐκπεπτώκασιν L ‖ 7 μείζονος conic. Christ ‖ 11 ἐξ] 'Ε deest in K ‖ ἀριμήνου L ‖ 11—12 τῶν βαρβάρων τὴν φυλακὴν K] τοὺς βαρβάρους L ‖ 16 μήτε—μήτε] μηδὲ—μηδὲ codd. ‖ 17 ἀμύνασθαι (superscr. ε) ‖ 25 ὑπόπτευε K ‖ 26 περιόντας L

4. annus belli (538/9)

καὶ ἡνίκα ἂν τοῖς ἐναντίοις προσμίξειαν, πολλά τε
κακὰ καὶ ἀνήκεστα, ὡς τὸ εἰκὸς, διεργάσεσθαι. ἔπειτα 18
μέντοι ἐποίει τάδε. Ἀράτιον μὲν ξὺν χιλίοις ἀνδράσιν
αὐτοῦ ἔλιπεν, ἐφ' ᾧ πρὸς τῇ θαλάσσῃ στρατόπεδον
ποιήσονται, πόλεως Αὐξίμου σταδίους διακοσίους ἀπέχον. P 427
οὓς δὴ ἐκέλευε μήτε πη ἐξανισταμένους ἐνθένδε ἰέναι 19
μήτε διαμάχεσθαι τοῖς πολεμίοις, πλήν γε δὴ ὅσα ἐκ
τοῦ στρατοπέδου ἀμυνομένους, ἢν ἐκεῖνοί ποτε ἐπ'
αὐτοὺς ἴωσι. ταύτῃ γὰρ τοὺς βαρβάρους μάλιστα 20
ἤλπιζεν ἄγχιστά που στρατοπεδευομένων Ῥωμαίων ἔν
τε Αὐξίμῳ ἡσυχῇ μενεῖν καὶ οὔποτε κακουργήσοντας B 213
σφίσιν ἕψεσθαι. στρατιὰν δὲ ἀξιολογωτάτην ξὺν ναυ- 21
σὶν ἔπεμψεν, ἧς Ἡρωδιανός τε καὶ Οὐλίαρις καὶ Ναρ-
σῆς Ἀρατίου ἀδελφὸς ἦρχον. αὐτοκράτωρ δὲ τῷ 22
στόλῳ Ἰλδίγερ ἐφειστήκει, ᾧ δὴ εὐθὺ Ἀριμίνου Βε-
λισάριος ἐπέστελλε πλεῖν, φυλασσομένῳ ὅπως μὴ μακρὰν
ἀπολελειμμένου τοῦ πεζοῦ στρατοῦ καταίρειν ἐς τὴν
ἐκείνῃ ἀκτὴν ἐγχειρήσωσιν. ὁδῷ γὰρ αὐτοὺς πορεύεσθαι
τῆς ἠϊόνος οὐ πολλῷ ἄποθεν. καὶ στρατιὰν μὲν ἄλλην, 23
ἧς Μαρτῖνος ἦρχε, ταῖς ναυσὶ ταύταις παρακολου-
θοῦντας κατὰ τὴν παραλίαν ἐκέλευεν ἰέναι, ἐντειλά-
μενος, ἐπειδὰν ἄγχιστα τῶν πολεμίων ἵκωνται, πυρὰ
πλείονα καὶ οὐ κατὰ λόγον τοῦ στρατοῦ καίειν, δόκη-
σίν τε πλήθους πολλῷ πλείονος τοῖς ἐναντίοις παρέχε-
σθαι. αὐτὸς δὲ ἄλλην ὁδὸν τῆς ἠϊόνος ἀπωτάτω 24

---

2 διεργάσεσθαι Hoesch.] διεργάσασθαι codd. || 5 ποιήσωνται K || 11 μενεῖν Dind.] μένειν codd. || 12 ξὺν L] om. K || 13 οὐλιάρης L || 14 ἦρχον Hoesch.] ἦρχεν codd. || 15 ᾧ Kraš.] ὃ K, ὃν L | ἀριμήνου L || 16 ἐπέστελλε K] ἐκέλευε L | φυλασσομένῳ K] φυλασσομένους L | ὅπως K] om. L || 18 ἐγχειρίσωσιν L | ὁδῷ γὰρ repetitum est in L || 19 ἠόνος L || 22 τῶν πολεμίων ἄγχιστα L || 25 ἠόνος L | ἀποτάτω K

οὖσαν ξύν τε Ναρσῇ καὶ τῷ ἄλλῳ στρατῷ διὰ πόλεως Οὐρβισαλίας ᾔει, ἣν δὴ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις οὕτως Ἀλάριχος καθεῖλεν ὥστε ἄλλο γε αὐτῇ οὐδ' ὁτιοῦν ἀπολέλειπται τοῦ πρότερον κόσμου, ὅτι μὴ πύλης μιᾶς καὶ τῆς κατασκευῆς τοῦ ἐδάφους λείψανόν τι βραχύ.

ιζ'. Ἐνταῦθά μοι ἰδεῖν θέαμα ξυνηνέχθη τοιόνδε.
ἡνίκα ὁ ξὺν τῷ Ἰωάννῃ στρατὸς ἐς Πικηνοὺς ἦλθε,
γέγονεν, ὡς τὸ εἰκὸς, ταραχή τις πολλὴ τοῖς ταύτῃ
2 ἀνθρώποις. τῶν τε γυναικῶν αἱ μὲν ἔφευγον ἐξαπι-
ναίως ὅπῃ αὐτῶν ἑκάστῃ δυνατὰ ἐγεγόνει, αἱ δὲ κατα-
λαμβανόμεναι ἤγοντο κόσμῳ οὐδενὶ πρὸς τῶν ἐντυχόν-
3 των. ἐν τούτῳ οὖν τῷ χωρίῳ μία τις γυνὴ ἀρτίως
B 214 τεκοῦσα καὶ τὸ παιδίον ἀπολιποῦσα ἐν τοῖς σπαργά-
νοις ⟨ἔτυχε⟩ ἐπὶ γῆς κείμενον καὶ εἴτε φεύγουσα εἴτε
ὑφ' ὁτουοῦν καταληφθεῖσα, ἐνταῦθα ἐπανήκειν οὐκέτι
ἔσχεν· ἀφανισθῆναι γὰρ αὐτῇ δηλονότι ἢ ἐξ ἀνθρώ-
4 πων ἢ ἐξ Ἰταλίας ξυνέπεσε. τὸ μὲν οὖν παιδίον ἐν
ταύτῃ δὴ τῇ ἐρημίᾳ γεγονὸς ἔκλαιεν. αἲξ δὲ αὐτὸ
μία ἰδοῦσα ᾠκτίζετό τε καὶ πλησίον ἀφικομένη (ἔναγχος
γὰρ τεκοῦσα καὶ αὐτὴ ἔτυχε) τὸν τιτθὸν ἐδίδου καὶ
τὸ παιδίον ξὺν ἐπιμελείᾳ ἐφύλασσε, μὴ κύων ἤ τι
5 θηρίον αὐτὸ λυμάνηται. χρόνου τε τῇ ταραχῇ τρι-
βέντος συχνοῦ τούτου δὴ τοῦ τιτθοῦ ἐπὶ πλεῖστον
6 P428 μεταλαχεῖν τὸ παιδίον ξυνέβη. γνωσθὲν δὲ Πικηνοῖς

2 οὐρκισαλίας *L*, Οὐρβισαλβίας Kraš., frustra ‖ 4 προτέρου *L* ‖ 8 πιγκηανοὺς *L* ‖ 11 ὅπῃ—ἐγεγόνει *L*] om. *K* ‖ 15 ⟨ἔτυχε⟩ suppl. Christ | καὶ inclusit Kraš. | φεύγουσα *K*] φυγοῦσα *L* ‖ 17 ἀφανισθῆναι *K*] ἠφανίσθαι *L* ‖ 19 ἔκλαιεν *L*] ἔκλαυσεν *K* | αὐτὸ] αὐτῷ *L* ‖ 20 αἰκτίζετο *L* ‖ 21 τίτθον *K* ‖ 22 ἐφύλασε *K* ‖ 23 λυμάνηται Maltr.] λυμανεῖται *K*, λυμανῆται *L* ‖ 24 τίτθου *K* ‖ 25 Πικηνοῖς] πυκ$^{\eta}$νοῖς *K*, τοῖς πιγκηνοῖς *L*

ὕστερον ὅτι δὴ ὁ βασιλέως στρατὸς ἐπὶ Γότθων μὲν 4. annus belli
τῷ πονηρῷ ἐνταῦθα ἥκοι, Ῥωμαῖοι δὲ οὐ πείσονται (538/9)
οὐδὲν πρὸς αὐτοῦ ἄχαρι, ἐπανῆλθον εὐθὺς οἴκαδε
ἅπαντες. ἔν τε Οὐρβισαλίᾳ ξὺν τοῖς ἀνδράσιν αἱ 7
γυναῖκες γενόμεναι, ὅσαι γένος Ῥωμαῖαι ἦσαν, ἐπειδὴ
τὸ παιδίον ⟨ἐν⟩ τοῖς σπαργάνοις περιὸν εἶδον, τὸ γε-
γονὸς ξυμβάλλειν οὐδαμῇ ἔχουσαι ἐν θαύματι μεγάλῳ
ὅτι δὴ βιῴη πεποίηνται. καὶ τὸν τιτθὸν ἑκάστη ἐδί- 8
δου, αἳ δὴ πρὸς τοῦτο ἐπιτηδείως ἔχουσαι ἔτυχον.
ἀλλ' οὔτε τὸ παιδίον ἀνθρώπειον γάλα ἔτι προσίετο
καὶ ἡ αἲξ αὐτοῦ μεθίεσθαι ἥκιστα ἤθελεν, ἀλλὰ μη-
κωμένη ἀμφὶ τὸ παιδίον ἐνδελεχέστατα, δεινὰ τοῖς
παροῦσιν ἐδόκει ποιεῖσθαι, ὅτι τῷ παιδίῳ ἄγχιστα αἱ
γυναῖκες ἰοῦσαι οὕτω δὴ αὐτὸ ἐνοχλοῖεν, τό τε ξύμπαν
εἰπεῖν μεταποιεῖσθαι ὡς οἰκείου τοῦ βρέφους ἠξίου.
καὶ ἀπ' αὐτοῦ αἵ τε γυναῖκες τὸ παιδίον οὐκέτι ἠνώ- 9 B215
χλουν καὶ ἡ αἲξ ἀδεέστερον ἔτρεφέ τε καὶ τὰ ἄλλα
ἐπιμελομένη ἐφύλαττε. διὸ δὴ Αἴγισθον οἱ ἐπιχώριοι
τοῦτο δὴ τὸ παιδίον ἐκάλουν. καὶ ἡνίκα μοι ἐπιδη- 10
μεῖν ἐνταῦθα ξυνέβη, ἐπίδειξιν τοῦ παραλόγου ποιού-
μενοι παρά τε τὸ παιδίον ἦγον καὶ αὐτὸ ἐξεπίτηδες,
ἵνα βοᾷ, ἐλύπουν. καὶ τὸ μὲν τοῖς λυποῦσιν ἀχθό- 11
μενον ἔκλαεν, ἀκούσασα δὲ ἡ αἲξ (διεστήκει γὰρ αὐτοῦ
ὅσον λίθου βολὴν) δρόμῳ τε καὶ μηκηθμῷ ἐχομένη
πολλῷ παρ' αὐτὸ ἤει, ὕπερθέν τε αὐτοῦ ἐλθοῦσα ἔστη,
ὡς μή τις αὐτὸ λυπεῖν τὸ λοιπὸν δύνηται. τὰ μὲν
οὖν ἀμφὶ τῷ Αἰγίσθῳ τούτῳ τοιαῦτά ἐστι.

---

2 πονήρω *L* ‖ 4 Οὐρβισαλβίᾳ Kraš., cf. 224, 2 ‖ 6 ⟨ἐν⟩ Maltr.] omiserunt codd. | περιιὸν *L* ‖ 8 τίτθον *K* ‖ 10 ἀνθρώπιον *K* ‖ 11—12 μυκωμένη *L* ‖ 14 αὐτὸ *K*] αὐτῷ *L* ‖ 18 ἐφύλασε *K* | αἴγιστον *K* ‖ 21 αὐτὸ *L*] αὐτοῦ *K* ‖ 24 μυκηθμῷ *L* ‖ 25 αὐτὸ *K*] αὐτῷ *L* ‖ 27 αἰγίστω *K*

12 *Βελισάριος δὲ διὰ τῶν ταύτῃ ὀρῶν ἐχώρει. πλήθει
γὰρ παρὰ πολὺ ἐλασσούμενος τῶν ἐναντίων οὐκ ἤθε-
λεν αὐτοῖς ἐκ τοῦ εὐθέος εἰς χεῖρας ἰέναι, ἐπεὶ καὶ
θανατῶντας τοῖς ξυμπεσοῦσι τοὺς βαρβάρους ἑώρα.
13 ᾤετο δὲ αὐτούς, ἐπειδὰν τάχιστα πύθωνται πανταχόθεν
σφίσι πολεμίων ἐπιέναι στρατόν, ἀλκῆς ἂν οὐδεμιᾶς
μνησθῆναι, ἀλλ' αὐτίκα δὴ μάλα ἐς φυγὴν τρέψεσθαι.
καὶ ἔτυχέ γε τῆς ἀληθοῦς δόξης, οὐκ ἔξω τοῦ ἐσομέ-
14 νου ὑποτοπήσας. ἐπειδὴ γὰρ ἐν τοῖς ὄρεσιν ἐγένοντο,
ὅσον Ἀριμίνου ἀπέχειν ἡμέρας ὁδόν, Γότθοις τισὶν
ὀλίγοις κατά τινα χρείαν ὁδῷ πορευομένοις ἐνέτυχον.
15 οἳ δὴ ἐκ τοῦ ἀπροσδοκήτου πολεμίων περιπεπτωκότες
στρατῷ ἐκτρέπεσθαι τῆς ὁδοῦ οὐδαμῇ ἴσχυσαν, ἕως
παρὰ τῶν ἔμπροσθεν ἰόντων βαλλόμενοι οἱ μὲν αὐτοῦ
ἔπεσον, οἱ δὲ τραυματίαι γεγενημένοι ἐπί τινας τῶν
16 B 216 ἐκείνῃ σκοπέλων ἀναδραμόντες διέλαθον. ὅθεν σκο-
πούμενοι τὸν Ῥωμαίων στρατὸν ἐς πάσας δυσχωρίας
ξυρρέοντας, πολλῷ πλείονας τοῦ ἀληθοῦς μέτρου ὑπε-
17 τόπαξον εἶναι. ἔνθα δὴ καὶ τὰ Βελισαρίου σημεῖα
ἰδόντες, αὐτὸν ἐξηγεῖσθαι ταύτῃ τῇ στρατιᾷ ἔγνωσαν.
P 429 νύξ τε ἐπέλαβε, καὶ αὐτοῦ μὲν Ῥωμαῖοι ηὐλίσαντο,
τῶν δὲ Γότθων οἱ τραυματίαι λάθρα ἐπὶ τὸ τοῦ Οὐιττί-
18 γιδος στρατόπεδον ᾔεσαν. οὗ δὴ ἀμφὶ μέσην ἡμέραν
γενόμενοι τάς τε πληγὰς ἐπεδείκνυον καὶ Βελισάριον
σφίσι ξὺν στρατῷ κρείσσονι ἢ ἀριθμεῖσθαι ὅσον οὔπω
19 παρέσεσθαι ἰσχυρίζοντο. οἱ δὲ παρεσκευάζοντο μὲν*

---

1 *ὀρῶν*] *ὄρων* *L* ‖ 3 *εὐθέως* *K* | *ἐς* *L* ‖ 10 *ὅσον* *K*] *ἅπερ ἀπὸ* *L* | *ἀριμήνου* codd. | *ἀπέχει* *L* ‖ 11 *πορευόμενος* *K* ‖ 13 *ἐκτρέπεσθαι* *K*] *ἐκτραπέσθαι* *L* ‖ 15—16 *ἐπί—ἀναδραμόντες* *K*] *τοὺς ἐκείνῃ σκοπέλους ἀναδραμόντες ἐπί τινας* *L* ‖ 21 *ἐπέλαβε* *K*] *ἐπέβαλε* *L* ‖ 22 *τὸ τοῦ* *L*] *τοῦ* *K* ‖ 22—23 *οὐιτίγιδος* *L* ‖ 23 *οὗ δὴ ἀμφὶ* *L*] *ἀμφὶ δὲ* *K*

ὡς ἐς μάχην πρὸς βορρᾶν ἄνεμον Ἀριμίνου πόλεως 4. annus belli (538/9)
τετραμμένοι (ταύτῃ γὰρ ᾤοντο τοὺς πολεμίους ἀφίξε-
σθαι) ἀεί τε ἐς τοῦ ὄρους τὰ ἄκρα ἔβλεπον ἅπαντες.
ἐπεὶ δὲ, νυκτὸς σφίσιν ἐπιγενομένης, καταθέμενοι τὰ 20
ὅπλα ἡσύχαζον, πυρὰ πολλὰ ἐς τὰ πρὸς ἕω τῆς πόλεως
ὅσον ἀπὸ σταδίων ἑξήκοντα εἶδον, ἅπερ τὸ ξὺν Μαρ-
τίνῳ στράτευμα ἔκαιεν, ἐς δέος τε ἀμήχανον ἦλθον.
κυκλωθήσεσθαι γὰρ πρὸς τῶν πολεμίων ἅμα ἡμέρᾳ 21
ὑπώπτευον. ταύτην μὲν οὖν τὴν νύκτα ξὺν δέει
τοιούτῳ ηὐλίσαντο, τῇ δὲ ἐπιγενομένῃ ἡμέρᾳ ἅμα
ἡλίῳ ἀνίσχοντι στόλον νηῶν ἐπὶ σφᾶς ἰόντα δρῶσιν
ἐξαίσιον οἷον. ἔς τε ἀφασίαν ἐμπεπτωκότες ἐς φυγὴν
ὥρμηντο. ξυσκευαζόμενοί τε κατὰ τάχος τοσούτῳ θο- 22
ρύβῳ τε καὶ κραυγῇ εἴχοντο ὥστε οὔτε τῶν παραγγελ-
λομένων κατήκουον οὔτε ἄλλο τι ἐν νῷ ἐποιοῦντο ἢ
ὅπως ἂν αὐτὸς ἕκαστος πρῶτός τε ἀπαλλάσσοιτο τοῦ
στρατοπέδου καὶ Ῥαβέννης τοῦ περιβόλου ἐντὸς γένοιτο. B 217
καὶ εἰ μέν τι ἰσχύος ἢ θάρσους περιεῖναι τοῖς πολιορ- 23
κουμένοις τετύχηκε, πλείστους τε ἂν τῶν πολεμίων
ἐπεξελθόντες αὐτοῦ ἔκτειναν καὶ ξύμπας ἐνταῦθα ἂν
ὁ πόλεμος ἐτελεύτησε. νῦν δὲ τοῦτο ἐκώλυσεν ὀρρω- 24
δία τε σφίσι μεγάλη τοῖς φθάσασιν ἐπιγενομένη καὶ
ἀσθένεια τῶν ἀναγκαίων τῇ ἀπορίᾳ πολλοῖς ξυμπεσοῦσα.
οἱ μὲν οὖν βάρβαροι θορύβου ὑπερβολῇ αὐτοῦ λειπό-
μενοι τῶν χρημάτων τινὰ δρόμῳ πολλῷ τὴν ἐπὶ Ῥά-
βενναν ᾔεσαν.

---

1 ἀριμήνου *L* ‖ 2 ᾤοντο *L*] τὸ *K* ‖ 11 σφὰς *L* ‖ 12 εἰς φυγὴν *L* ‖ 13 συσκευαζόμενοί *L* ‖ 14—15 οὔτε—οὔτε] οὐδὲ—οὐδὲ codd. ‖ 16 ἀπαλλάσοιτο *L* ‖ 18 μέν τι Maltr.] μέν τοι codd. ‖ 20 ἔκτειναν *L*] ἔκτεινον *K* ‖ 23 πολλοῖς *K*] πολλὴ *L* ‖ 25—26 ῥάββενναν *K*

*ιη'. Πρῶτοι δὲ Ῥωμαίων Ἰλδίγερ τε καὶ οἱ ξὺν
αὐτῷ ἀφικόμενοι ἐς τὸ τῶν πολεμίων χαράκωμα τῶν
Γότθων ὅσοι νόσοις τισὶν ἐχόμενοι αὐτοῦ ἔμειναν ἐν
ἀνδραπόδων ἐποιήσαντο λόγῳ, καὶ χρήματα πάντα*
2 *ξυνέλεξαν ὅσα φεύγοντες Γότθοι ἐλίποντο. καὶ Βελι-
σάριος παντὶ τῷ στρατῷ ἦλθεν ἐς μέσην ἡμέραν. καὶ
ἐπεὶ ὠχριῶντάς τε καὶ δεινὸν αὐχμῶντας Ἰωάννην τε
καὶ τοὺς ξὺν αὐτῷ εἶδε, τοῦ θράσους ὑπαινιττόμενος
τὸ ἀλόγιστον χάριτας αὐτὸν ἔφασκεν Ἰλδίγερι ὀφείλειν.*
3 *ὁ δὲ οὐκ Ἰλδίγερι, ἀλλὰ Ναρσῇ τῷ βασιλέως ταμίᾳ*
P 430 *ὁμολογεῖν ἔφη, παραδηλῶν, οἶμαι, Βελισάριον οὐ σφό-
δρα ἐθελούσιον, ἀλλὰ Ναρσῇ ἀναπεισθέντα σφίσιν
ἀμῦναι. καὶ τὸ λοιπὸν ἄμφω ὑποψίᾳ πολλῇ ἐς ἀλλή-*
4 *λους ἐχρῶντο. διὸ δὴ οὐδὲ Ναρσῆν εἴων οἱ ἐπιτή-
δειοι ξὺν Βελισαρίῳ στρατεύεσθαι, ἀλλ' ἀνέπειθον,
ὅσον αἰσχρὸν εἴη τῷ τῶν ἀπορρήτων βασιλεῖ κοινω-
νοῦντι μὴ οὐχὶ αὐτοκράτορι τοῦ στρατοῦ εἶναι, ἀλλὰ*
5 *στρατηγῷ ἀνδρὶ ὑπακούειν. οὐ γάρ ποτε Βελισάριον*
B 218 *ἐπὶ τῇ ἴσῃ ἑκόντα εἶναι τῆς στρατιᾶς ξὺν αὐτῷ ἄρξειν
ἀπεφαίνοντο, βουλομένῳ δέ οἱ καθ' αὐτὸν τῷ Ῥω-
μαίων στρατῷ ἐξηγεῖσθαι πλείους τε στρατιώτας καὶ*
6 *πολλῷ ἀμείνους τοῖς ἄρχουσιν ἕψεσθαι. τούς τε
γὰρ Ἐρούλους καὶ τοὺς δορυφόρους τε καὶ ὑπα-
σπιστὰς τοὺς αὐτοῦ, καὶ ὧν Ἰουστῖνός τε καὶ αὐτὸς*

---

13 Zonar. III 281 et 282

---

2 *τῶν*2 *L*] *τῶν δὲ K* ‖ 4 *πάντα K*] om. *L* ‖ 5 *συνέλεξαν L* | *ἐλείποντο L* ‖ 5—6 *καὶ βελισάριος K*] *βελισάριος δὲ L* ‖ 6 *τῷ K*] om. *L* ‖ 8 *σὺν L* ‖ 13 *ἀμύναι* codd. | *ἐποψίᾳ K* ‖ 16 *ὅσον L*] *ὅσοι K* | *τῷ L*] om. *K* ‖ 17 *αὐτοκράτορι K*] *αὐτοκράτορα L* ‖ 19 *τῇ στρατιᾷ L* ‖ 20 *δέ L*] om. *K* | *κατ' αὐτὸν L* | *τῷ K*] *τῷ τῶν L* ‖ 22 *τοῖς ἄρχουσιν K*] *τοὺς ἄρχοντας L*, scribendum puto ⟨*ξὺν*⟩ *τοῖς ἄρχουσιν* ‖ 23 *ἐρούλλους* codd. ‖ 24 *τοὺς K*] om. *L*

Ἰωάννης ἦρχον, ξὺν τοῖς Ἀρατίῳ τε καὶ Ναρσῇ ἑπο- 4. annus belli
μένοις οὐχ ἧσσον ἢ μυρίους ἔφασκον εἶναι, ἀνδρείους (538/9)
τε ὄντας καὶ διαφερόντως ἀγαθοὺς τὰ πολέμια, βού-
λεσθαί τε τὴν Ἰταλίας ἐπικράτησιν οὐ Βελισαρίῳ λογί-
ζεσθαι μόνῳ, ἀλλὰ τὸ μέρος καὶ Ναρσῆν φέρεσθαι.
τὴν γὰρ βασιλέως αὐτὸν οἴεσθαι ὁμιλίαν ἀπολιπεῖν, 7
οὐκ ἐφ' ᾧ κινδύνοις ἰδίοις τὴν Βελισαρίου δόξαν
κρατύνηται, ἀλλ' ἐφ' ᾧ ἔργα ξυνέσεώς τε καὶ ἀνδρείας
ἐπιδειξάμενος διαβόητος ἀνθρώποις ἅπασιν, ὡς τὸ
εἰκὸς, εἴη. καίτοι οὐδὲ Βελισάριον ἔφασκον δυνήσε- 8
σθαί τι ἄνευ γε αὐτῶν τὸ λοιπὸν δρᾶσαι. στρατιᾶς 9
γὰρ ἧς ἐκεῖνος ἄρχοι τὸ πλεῖστον ἤδη ἔν τε φρουρίοις
καὶ πόλεσιν ἀπολελεῖφθαι, ἅσπερ αὐτὸς εἷλε, καὶ κατέ-
λεγον ἀπὸ Σικελίας ἀρξάμενοι ἄχρι ἐς Πικηνοὺς ἑξῆς
ἅπαντα.

Ναρσῆς τε ἐπεὶ ταῦτα ἤκουσεν, ἥσθη ἐς ἄγαν τῇ 10
ὑποθήκῃ καὶ οὔτε κατέχειν τὴν διάνοιαν οὔτε μένειν
ἐν τοῖς καθεστῶσιν ἔτι ἐδύνατο. πολλάκις οὖν Βελι- 11
σαρίου ἄλλου του ἔργου ἔχεσθαι ἀξιοῦντος ἐς σκήψεις
τινὰς ἄλλοτε ἄλλας ἀναχωρῶν τὴν παρακέλευσιν ἀπε-
κρούετο. ὧν δὴ αἰσθόμενος Βελισάριος ξυγκαλέσας 12
τοὺς ἄρχοντας ἅπαντας ἔλεξε τοιάδε „Οὐ ταὐτὰ ὑμῖν,
„ἄνδρες ἄρχοντες, περὶ τοῦδε τοῦ πολέμου δοκῶ μοι B 219
„γιγνώσκειν. ὑμᾶς μὲν γὰρ ὁρῶ τῶν πολεμίων ἅτε 13
„παντάπασιν ἡσσημένων ὑπερφρονοῦντας. ἐγὼ δὲ 14

---

1 τοῖς K] τοὺς τοῖς L ‖ 1—2 ἑπομένους L ‖ 5 μόνω K] μόνον L ‖ 8 κρατύνεται K ‖ 11 αὐτῶν K] αὐτὸν L | δράσαι codd. ‖ 14 πιγκηνοὺς L ‖ 17 οὔτε—οὔτε] οὐδὲ—οὐδὲ codd. ‖ 18 ἠδύνατο L ‖ 19 ἐς σκήψεις] ἐσκήψεις K ‖ 22 ταὐτὰ L] ταῦτα K ‖ 23 ἄρχοντες] Ἄ deest in K ‖ 23—24 δοκῶν μὴ γινώσκειν K ‖ 24 μὲν K] om. L

„ταύτῃ ὑμῶν τῇ παρρησίᾳ ἐς προὖπτον ἡμᾶς ἐμπεσεῖ-
„σθαι κίνδυνον οἶμαι, ἐπεὶ τοὺς μὲν βαρβάρους οὔτε
„ἀνανδρίᾳ τινὶ οὔτε ὀλιγανθρωπίᾳ ἡσσῆσθαι ἡμῶν,
„προνοίᾳ δὲ μόνῃ καὶ βουλῇ καταστρατηγηθέντας ἐς
15 „φυγὴν ἐνθένδε τετράφθαι οἶδα. δέδοικα δὲ μὴ ταῦτα
„ὑμεῖς τῇ οὐκ ἀληθεῖ δόξῃ σφαλλόμενοι τὰ ἀνήκεστα
„ὑμᾶς τε αὐτοὺς καὶ τὰ Ῥωμαίων πράγματα δράσητε.
16 „ῥᾷον γὰρ οἱ νενικηκέναι δοκοῦντες τοῖς πεπραγμένοις
„ἐπαιρόμενοι διαφθείρονται ἢ οἱ παρὰ δόξαν μὲν
„ἐπταικότες, δέει δὲ τὸ λοιπὸν καὶ φροντίδι πολλῇ ἐς
17 „τοὺς ἐναντίους ἐχόμενοι. ῥᾳθυμία μὲν γὰρ τῶν εὖ
„καθεστώτων τινὰς ἔφθειρε, πόνος δὲ ξὺν μερίμνῃ
18 „τῶν δεδυστυχηκότων πολλοὺς ὤνησεν. ἐπεὶ τῶν μὲν
„ὀλιγωρίᾳ εἰκόντων ἡ δύναμις ὡς τὰ πολλὰ ἐλασσοῦ-
P 431 „σθαι φιλεῖ, μελέτη δὲ ἰσχὺν ἐντιθέναι ἱκανῶς πέφυ-
19 „κεν. οὐκοῦν ἐνθυμείσθω ὑμῶν ἕκαστος ὡς ἐν Ῥαβέννῃ
„μὲν Οὐίττιγίς τέ ἐστι καὶ Γότθων μυριάδες πολλαί,
„Οὐραΐας δὲ Μεδιόλανόν τε πολιορκεῖ καὶ περιβέβλη-
„ται Λιγουρίαν ὅλην, Αὔξιμος δὲ ἤδη στρατιᾶς πλήρης
„πολλῆς τε καὶ λόγου ἀξίας, ἄλλα τε χωρία πολλὰ
„πρὸς ἀξιομάχων ἡμῖν φρουρεῖται βαρβάρων μέχρι ἐς
„Οὐρβιβεντὸν, ἣ Ῥώμης ἐν γειτόνων τυγχάνει οὖσα.
20 „ὥστε νῦν μᾶλλον ἡμῖν ἢ πρότερον ἐν κινδύνῳ τὰ
„πράγματα κεῖται, ἐς κύκλωσίν τινα τῶν πολεμίων
21 „ἐμπεπτωκόσιν. ἐῶ γὰρ λέγειν ὡς καὶ Φράγγους αὐτοῖς

---

1 ταύτην ὑμῶν τὴν παρρησίαν *L* | παρρησίᾳ] παρουσίᾳ *K* ‖ 3 ἡσῆσθαι *L* | ἡμῶν *K*] ὑμῶν *L* ‖ 6 ἀληθῆ *K* | σφαλόμενοι *L* ‖ 9 παρὰ *K*] περὶ *L* ‖ 11—12 εὖ καθεστώτων] ἐγκαθεστώτων *K* ‖ 13 δεδυστυχότων *K* ‖ 14 εἰκόντων *L*] ἡκόντων *K* ‖ 17 οὐίτιγίς *L* ‖ 22 οὐρβηβεντὸν *K*, οὐρβίβεντον *L* corr., οὐρβίβαντον *L* pr. m. | Ῥώμῃ Scheftlein | ἐγγειτόντων *L* | οὖσα *L*] om. *K* ‖ 25 αὐτοῖς *K*] αὐτοὺς *L*

„ἐν Λιγουρίᾳ ξυντετάχθαι φασίν, ὅπερ οὐκ ἔξω B 220 4. annus belli
„δέους μεγάλου ἐς μνήμην ἰέναι πᾶσι Ῥωμαίοις ἱκανῶς (538/9)
„ἄξιον. φημὶ τοίνυν ἔγωγε χρῆναι μοῖραν μὲν τοῦ 22
„στρατοῦ ἐς Λιγουρίαν τε καὶ Μεδιόλανον στέλλεσθαι,
„τοὺς δὲ λοιποὺς ἐν μὲν τῷ παραυτίκα ἐπί τε Αὔξιμον
„καὶ τοὺς ἐκείνῃ πολεμίους χωρεῖν, ὅσα ἂν ὁ θεὸς
„διδῷ πράξοντας· ἔπειτα δὲ καὶ τἄλλα τοῦ πολέμου ἔργα
„διαχειρίζειν ὅπῃ ἂν ἄριστά τε δοκῇ καὶ βέλτιστα εἶναι.“
Βελισάριος μὲν τοσαῦτα εἶπε. Ναρσῆς δὲ ἀμείβεται ὧδε 23
„Τὰ μὲν ἄλλα, ὦ στρατηγέ, μὴ οὐχὶ ξὺν ἀληθείᾳ σοι
„πάντα εἰρῆσθαι οὐδεὶς ἂν ἀντείποι. πάντα δὲ του- 24
„τονὶ τὸν βασιλέως στρατὸν ἐς Μεδιόλανόν τε καὶ
„Αὔξιμον ἀποκεκρίσθαι μόνον ἀξύμφορον εἶναι παν-
„τελῶς οἶμαι. ἀλλὰ σὲ μὲν ἐπὶ ταῦτα Ῥωμαίων ἐξη- 25
„γεῖσθαι οἷς ἂν αὐτὸς βούλοιο οὐδὲν ἀπεικός, ἡμεῖς
„δὲ βασιλεῖ τὴν Αἰμιλίων ἐπικτησόμεθα χώραν, ἣν
„μάλιστα Γότθους προσποιεῖσθαί φασι, καὶ Ῥάβενναν
„ξυνταράξομεν οὕτως ὥστε τοὺς καθ' ὑμᾶς αὐτοὺς
„πολεμίους ὅ τι βούλεσθε διεργάσεσθε, πάσης ἀπο-
„κεκλεισμένους τῆς τῶν ἀμυνόντων ἐλπίδος. ἢν γὰρ 26
„ξὺν ὑμῖν ἐν Αὐξίμῳ προσεδρεύειν ἑλοίμεθα, δέδοικα
„μὴ τῶν ἐκ Ῥαβέννης ἐπιόντων βαρβάρων περιέσται
„ἡμῖν ἀμφιβόλοις τε γεγενῆσθαι πρὸς τῶν πολεμίων
„καὶ τῶν ἀναγκαίων ἀπολελειμμένοις αὐτοῦ διεφθάρ-

---

3 χρῆναι K] δεῖν L ‖ 4 τε K] om. L | μεδιόλανα L ‖ 5 μὲν K] om. L ‖ 7 διδοῖ L ‖ 8 δοκεῖ K ‖ 11 ἀντείπῃ K ‖ 13—14 οἶμαι παντ. εἶναι L ‖ 15 ἂν K] om. L ‖ 16 τὴν K] τε τὴν L | αἰμιλίων codd. | ἐπικτησώμεθα K ‖ 18 ξυνταράξομεν Maltr.] ξυνταράξωμεν K, ξυνταράξαιμεν L | ὑμᾶς Maltr.] ἡμᾶς codd. ‖ 19 βούλεσθε Hoesch.] βούλεσθαι codd. | διεργάσεσθε scripsi] διεργάσεσθαι K, διεργάσασθαι L ‖ 21 ἐν] delendum puto ‖ 22 περίεστιν K ‖ 23—24 πρὸ τῶν πολεμίων καὶ K, καὶ πρὸς τ. πολεμίων L

27 „θαι.“ καὶ Ναρσῆς μὲν τοσαῦτα ἔλεξε. Βελισάριος
δὲ δείσας μὴ ἐς πολλὰ Ῥωμαίων ἰόντων καταρρεῖν
τε τὰ βασιλέως ξυμβαίη πράγματα καὶ τῇ ἐνθένδε
ἀκοσμίᾳ ξυγχεῖσθαι, γράμματα βασιλέως Ἰουστινιανοῦ
B 221 ἔδειξεν, ἃ πρὸς τοὺς στρατοπέδου ἄρχοντας ἔγραψεν.
28 ἐδήλου δὲ ἡ γραφὴ τάδε „Ναρσῆν τὸν ἡμέτερον τα-
„μίαν οὐκ ἐφ' ᾧ ἄρξαι τοῦ στρατοπέδου ἐς Ἰταλίαν
„ἐπέμψαμεν. μόνον γὰρ Βελισάριον παντὶ τῷ στρατῷ
„ἐξηγεῖσθαι βουλόμεθα, ὅπῃ ἂν αὐτῷ δοκῇ ὡς ἄριστα
„ἔχειν, αὐτῷ τε ὑμᾶς ἕπεσθαι ἅπαντας ἐπὶ τῷ συμ-
„φέροντι τῇ ἡμετέρᾳ πολιτείᾳ προσήκει.“ τὰ μὲν οὖν
29 βασιλέως γράμματα ὧδέ πῃ εἶχε. Ναρσῆς δὲ τῆς
ἐπιστολῆς τοῦ ἀκροτελευτίου λαβόμενος ἀπ' ἐναντίας
Βελισάριον ἰσχυρίζετο ἐν τῷ παρόντι τοῦ τῆς πολι-
τείας ξυμφόρου βουλεύεσθαι· διὸ δὴ σφίσιν οὐκ ἀναγ-
καῖον εἶναι αὐτῷ ἕπεσθαι.

P 432 ιθʹ. Ταῦτα ἀκούσας Βελισάριος Περάνιον μὲν ἐς
Οὐρβιβεντὸν ξὺν πολλῇ στρατιᾷ, ἐφ' ᾧ πολιορκήσου-
σιν αὐτήν, ἔπεμψεν, αὐτὸς δὲ ἐπὶ Οὐρβῖνον τὸ στρά-
τευμα ἐπῆγε, πόλιν τε ἐχυρὰν καὶ Γότθων φρουρὰν
διαρκῆ ἔχουσαν, (ἀπέχει δὲ αὕτη Ἀριμίνου πόλεως
ἡμέρας ὁδὸν εὐζώνῳ ἀνδρί) καί οἱ τῆς στρατιᾶς ἐξη-
γουμένῳ Ναρσῆς τε καὶ Ἰωάννης καὶ ⟨οἱ⟩ ἄλλοι ξύμ-
2 παντες εἵποντο. τῆς τε πόλεως ἀγχοῦ ἐλθόντες παρὰ
τοῦ λόφου τὸν πρόποδα ἐστρατοπέδευσαν δίχα. οὐ
γάρ πῃ ἀλλήλοις ξυνετετάχατο, ἀλλ' οἱ μὲν ἀμφὶ Βε-

3 ξυμβαίνει K | ἐνθένδε K] ἐντεῦθεν L ‖ 6 Ναρσῆν] N deest in K ‖ 10—11 ξυμφέροντι L ‖ 11 ὑμετέρᾳ K ‖ 12 εἶχε L] ἔχει K ‖ 21 ἀριμήνου L ‖ 22—23 καί—ἐξηγουμένω L] om. K ‖ 23 ⟨οἱ⟩ addidi] omiserunt codd. ‖ 26—233, 1 ἀμφὶ Βελισάριον Scheftlein] βελισαρίου ἀμφὶ codd.

λισάριον τὰ πρὸς ἕω τῆς πόλεως εἶχον, οἱ δὲ ἀμφὶ 4. annus belli (538/9)
Ναρσῆν τὰ πρὸς ἑσπέραν. κεῖται δὲ Οὐρβῖνος ἐπὶ 3
λόφου περιφεροῦς τε καὶ ὑψηλοῦ λίαν. οὐ μέντοι ὁ
λόφος οὔτε κρημνώδης οὔτε παντάπασιν ἀπόρευτός
ἐστι, μόνον δὲ δύσοδος τῷ ἀνάντης ἐς ἄγαν εἶναι,
ἄλλως τε καὶ τῆς πόλεως ἀγχοτάτω ἰόντι. μίαν δὲ 4
εἴσοδον ἐν τῷ ὁμαλεῖ ἔχει πρὸς βορρᾶν ἄνεμον. Ῥω- B 222
μαῖοι μὲν οὖν ἐς τὴν πολιορκίαν ἐτετάχατο ὧδε. Βε-
λισάριος δὲ ῥᾷον σφίσι προσχωρήσειν ὁμολογίᾳ τοὺς
βαρβάρους οἰόμενος ἅτε κατωρρωδηκότας τὸν κίν-
δυνον, πρέσβεις τε παρ' αὐτοὺς ἔπεμψε καὶ πολλὰ
ὑποσχόμενος αὐτοῖς ἀγαθὰ ἔσεσθαι κατηκόους βασι-
λέως γενέσθαι παρῄνει. οἱ μὲν οὖν πρέσβεις τῶν 5
πυλῶν ἀγχοῦ γενόμενοι (οὐ γὰρ τῇ πόλει σφᾶς ἐδέ-
ξαντο οἱ πολέμιοι) πολλά τε καὶ λίαν ἐπαγωγὰ εἶπον,
οἱ δὲ Γότθοι χωρίου τε ἰσχύϊ θαρροῦντες καὶ τῶν
ἐπιτηδείων τῇ ἀφθονίᾳ τοὺς μὲν λόγους ἥκιστα ἐνε-
δέχοντο, κατὰ τάχος δὲ Ῥωμαίους ἐνθένδε ἐκέλευον
ἀπαλλάσσεσθαι. Βελισάριος οὖν ταῦτα ἀκούσας ῥάβ- 6
δους παχείας τῷ στρατῷ ξυλλέγειν ἐπήγγελλε, στοάν
τε ἀπ' αὐτῶν ποιεῖσθαι μακράν. ἧς δὴ ἐντὸς κρυπτό- 7
μενοι ἔμελλον τῶν τε πυλῶν ξὺν αὐτῇ ἀγχοτάτω
ἰέναι, ᾗ μάλιστα ὁ χῶρος ὁμαλός ἐστι, καὶ τῇ ἐς τὸ
τεῖχος ἐπιβουλῇ χρῆσθαι. καὶ οἱ μὲν κατὰ ταῦτα
ἐποίουν.

Ναρσῇ δὲ ξυγγενόμενοι τῶν ἐπιτηδείων τινές, ἀπέ- 8

---

5 ἐστιν *L* | ἐσάγαν *K* ‖ 6 τῆς *K*] τὸ τῆς *L* | ἀγχιτάτω *K* | ἰόντι Comparetti] ὄντι codd. ‖ 7 βορρὰν *K* ‖ 8 οὖν *L*] om. *K* ‖ 12 ἀγαθὰ *K*] τἀγαθὰ *L* ‖ 12—13 κατηκόοις βασιλέως *K*, βασιλέως κατηκόους *L* ‖ 16 θαρσοῦντες *L* ‖ 17 λόγους *L*] γότθους *K* ‖ 19 οὖν *K*] δὲ *L* ‖ 22 τῶν τε *K*] τε τῶν *L*

*ραντά τε ποιεῖν Βελισάριον καὶ τὰ ἀμήχανα ἐπινοεῖν
ἔφασκον. ἤδη γὰρ Ἰωάννην τοῦ χωρίου ἀποπειρασά-
μενον, καὶ ταῦτα ὀλίγων τινῶν τηνικαῦτα φρουρὰν
ἔχοντος, ἀνάλωτον αὐτὸ ᾐσθῆσθαι παντάπασιν εἶναι
(καὶ ἦν δὲ οὕτως), ἀλλ' αὐτὸν χρῆναι βασιλεῖ ἀνα-
9 σώσασθαι τὰ ἐπὶ Αἰμιλίας χωρία. ταύτῃ δ Ναρσῆς
P 433 τῇ ὑποθήκῃ ἀναπεισθεὶς νύκτωρ τὴν προσεδρείαν διέ-
λυσε, καίπερ Βελισαρίου πολλὰ λιπαροῦντος μένειν τε
10 B223 αὐτοῦ καὶ Οὐρβῖνον πόλιν σφίσι ξυνελεῖν. οὗτοι μὲν
ἐς Ἀρίμινον κατὰ τάχος ξὺν τῷ ἄλλῳ στρατῷ ἵκοντο.
Μώρας δὲ καὶ οἱ βάρβαροι ἐπεὶ κατὰ ἥμισυ τοὺς πο-
λεμίους ἀναχωρήσαντας ἅμα ἡμέρᾳ εἶδον, ἐτώθαζον
ἀπὸ τοῦ περιβόλου τοὺς μεμενηκότας ἐρεσχελοῦντες.
11 Βελισάριος δὲ τῇ λειπομένῃ στρατιᾷ τειχομαχεῖν ἤθελε.
καί οἱ ταῦτα βουλευομένῳ εὐτύχημα γενέσθαι ξυνη-
12 νέχθη θαυμάσιον οἷον. μία τις ἦν ἐν Οὐρβίνῳ πηγή,
ἐξ ἧς δὴ πάντες οἱ ταύτῃ οἰκοῦντες ὑδρεύοντο. αὕτη
κατὰ βραχὺ ἀπὸ ταὐτομάτου ἀποξηρανθεῖσα ὑπέληγεν.
13 ἔν τε ἡμέραις τρισὶν οὕτως αὐτὴν τὸ ὕδωρ ἀπέλιπεν
ὥστε ξὺν τῷ πηλῷ ἐνθένδε αὐτὸ οἱ βάρβαροι ἀρυό-
μενοι ἔπινον. διὸ δὴ Ῥωμαίοις προσχωρεῖν ἔγνωσαν.
14 Βελισάριος δὲ ταῦτα μὲν οὐδαμῇ πεπυσμένος ἤθελεν
ἀποπειράσασθαι τοῦ περιβόλου. καὶ τὸ μὲν ἄλλο
στράτευμα ἐξοπλίσας κύκλῳ ἀμφὶ τὸν λόφον ἅπαντα
ἔστησε, τινὰς δὲ ἐκέλευσεν ἐν τῷ ὁμαλεῖ τὴν ἀπὸ τῶν*

---

4 *αὐτὸ*] *αὐτὸς* *L* | *ᾐσθῆσθαι*] *ἡσθεῖσθαι* *K*, *ἔσεσθαι* *L*, *αἰσθέσθαι* Maltr. ‖ 6 *αἰμιλίαις* *K*, *αἰμιλίας* *L* ‖ 6—7 *ταύτῃ—ἀναπεισθεὶς* *K*] *ταύτης ὁ ν. τῆς ὑποθήσεως ἀναμνησθεὶς* *L* ‖ 8 *καίπερ*] *καὶ περὶ* *K* ‖ 10 *ἀρίμηνον* *L* ‖ 11 *Μώρας*] cf. Wrede II p. 104, *μοίρας* *K*, *μορρὰς* *L* ‖ 14 *Βελισάριος*] *B* deest in *K* ‖ 16 *πηγῇ* *K* ‖ 20—21 *ἀρρυόμενοι* *L* ‖ 21 *ῥωμαίους* *K* ‖ 22 *ἤθελεν* *L*] *ἤθελε δὲ* *K* ‖ 23 *ἀποπειράσασθαι* *K*] *ἀποπειράσθαι* *L* | *καὶ* *L*] om. *K* ‖ 25 *ὁμαλῷ* *L*

ῥάβδων ἐπάγειν στοάν. οὕτω γὰρ καλεῖν τὴν μηχανὴν 15 4. annus belli (538/9)
νενομίκασι ταύτην. οἱ δὲ αὐτῆς ἐντὸς ὑποδύντες ἐβά-
διζόν τε καὶ τὴν στοὰν ἐφεῖλκον τοὺς πολεμίους λαν-
θάνοντες. οἱ μὲν οὖν βάρβαροι χεῖρας τὰς δεξιὰς 16
ἀπὸ τῶν ἐπάλξεων προτεινόμενοι ἐδέοντο τῆς εἰρήνης
τυχεῖν. Ῥωμαῖοι δὲ οὐκ εἰδότες τι τῶν ἀμφὶ τῇ πηγῇ
ξυμπεπτωκότων τόν τε πόλεμον αὐτοὺς καὶ τὴν μη-
χανὴν δεδιέναι ὑπώπτευον. ἀμφότεροι γοῦν τῆς μάχης
ἄσμενοι ἀπέσχοντο. καὶ Γότθοι Βελισαρίῳ σφᾶς τε 17
αὐτοὺς καὶ τὴν πόλιν ὁμολογίᾳ παρέδοσαν, ἐφ' ᾧ
κακῶν ἀπαθεῖς μείνωσι, βασιλέως κατήκοοι ξὺν τῷ
Ῥωμαίων στρατῷ ἐπὶ τῇ ἴσῃ καὶ ὁμοίᾳ γεγενημένοι.
Ναρσῆς δὲ ταῦτα ἀκούσας ἐν θαύματί τε καὶ ξυμ- 18 B224
φορᾷ τὸ πρᾶγμα ἐποιεῖτο. καὶ αὐτὸς μὲν ἐν Ἀριμίνῳ 19
ἔτι ἡσύχαζεν, Ἰωάννην δὲ τῷ παντὶ στρατῷ ἐπὶ Και-
σῆναν ἐξηγεῖσθαι ἐκέλευεν. οἱ δὲ κλίμακας φέροντες
ᾔεσαν. ἐπεὶ δὲ ἄγχιστα τοῦ φρουρίου ἐγένοντο, προσέ- 20
βαλλόν τε καὶ τοῦ περιβόλου ἀπεπειρῶντο. καρτερῶς
δὲ τῶν βαρβάρων ἀμυνομένων ἄλλοι τε πολλοὶ αὐτοῦ
ἔπεσον καὶ Φανίθεος ὁ τῶν Ἐρούλων ἡγούμενος.
Ἰωάννης δὲ Καισήνης τότε τοῦ φρουρίου ἀποτυχὼν 21
ἀποπειρᾶσθαι οὐκέτι ἠξίου, ἐπεί οἱ ἀνάλωτον ἔδοξεν
εἶναι, ξύν τε Ἰουστίνῳ καὶ τῷ ἄλλῳ στρατῷ πρόσω
ἤλαυνε. καὶ πόλιν μὲν ἀρχαίαν ἐκ τοῦ αἰφνιδίου 22

---

9 Auct. Marcell. Com. ad a. 538(7) || 22 Auct. Marcell. Com. ad a. 538(3)

---

2 νενομήκασι codd. || 7—8 μηχανὴν] μάχην *L* || 8 ὑπόπτευον *K* || 9 σφάς *L* || 12 καὶ *K*] καὶ τῇ *L* || 14 ἀριμήνω codd. || 15 Ἰωάννην] ἰῶ *K* || 15—16 κισίνην *K*, κυσίνην *L* || 17 ἴεσαν *K* || 20 φανίθεος *K*] φανόθεος *L* | ἐρούλλων codd. || 21 κισίνης *K*, κυσίνης *L* | ἀποτυχὼν *K*] ἀποτυχὼν αὐτοῦ μὲν *L* || 22 ἠξίουν *K*

κατέλαβεν, ἣ Φοροκορνήλιος ὠνόμασται, τῶν δὲ βαρβάρων οἱ ἀεί τε ὑποχωρούντων καὶ οὐδαμῇ ἐς χεῖρας ἰόντων, ξύμπασαν βασιλεῖ τὴν Αἰμιλίαν ἀνεσώσατο. ταῦτα μὲν οὖν ἐφέρετο τῇδε.

P 434 *κ'. Βελισάριος δὲ, ἐπεὶ Οὐρβῖνον ἀμφὶ τροπὰς*
χειμερινὰς εἷλεν, ἐς μὲν Αὔξιμον ἐν τῷ παραυτίκα
ἰέναι ἀξύμφορον ᾤετο εἶναι· χρόνον γὰρ σφίσι τετρί-
ψεσθαι πολὺν ἐν τῇ ἐς αὐτὴν προσεδρείᾳ ὑπώπτευε.
2 *βίᾳ τε γὰρ τὸ χωρίον ἑλεῖν ἐρύματος ἰσχύϊ ἀδύνατον*
ἦν, καὶ οἱ βάρβαροι πολλοί τε καὶ ἄριστοι ἐνταῦθα,
ὥσπερ μοι προδεδήλωται, φυλακὴν ἔχοντες, πολλήν
τινα ληϊσάμενοι χώραν μέγα τι τῶν ἐπιτηδείων χρῆμα
3 *ἐσηνέγκαντο σφίσιν. Ἀράτιον δὲ σὺν πολλῇ στρατιᾷ*
ἐν Φίρμῳ διαχειμάζειν ἐκέλευε φυλάσσειν τε ὅπως τὸ
λοιπὸν μὴ κατ' ἐξουσίαν οἱ βάρβαροι τὰς ἐπεκδρομὰς
B 225 *ἐνθένδε ποιούμενοι ἀδεέστερον τὰ ἐκείνῃ χωρία βιά-*
ζωνται· αὐτὸς μέντοι ἐπὶ Οὐρβιβεντὸν ἐπῆγε τὸ στρά-
4 *τευμα. Περάνιος γὰρ αὐτὸν ἐς τοῦτο ἐνῆγεν, ἐπεὶ*
τοὺς ταύτῃ Γότθους τῶν ἐπιτηδείων ὑποσπανίζειν
ἠκηκόει πρὸς τῶν αὐτομόλων, ἤλπιζέ τε, ἢν πρὸς τῇ
ἀπορίᾳ τῶν ἀναγκαίων καὶ Βελισάριον παντί που παρ-
όντα τῷ στρατῷ ἴδωσι, ῥᾷον ἐνδώσειν· ὅπερ ἐγένετο.
5 *Βελισάριος γὰρ, ἐπειδὴ τάχιστα ἐς Οὐρβιβεντὸν ἀφί-*
κετο, ἅπαντας μὲν ἐνστρατοπεδεύσασθαι ἐν χώρῳ ἐπι-
τηδείως κειμένῳ ἐκέλευσεν, αὐτὸς δὲ κύκλῳ περιιὼν

11 cf. II 196, 11

1 *Φοροκορνήλιος* Maltr.] *φοροκόρνηλις K*, *φοροκόρνητις L* ‖ 3 *αἰμιλίαν* codd. | *ἀνεσώσαντο K* ‖ 5 *τροπὰς K*] *τροπὰς τὰς L* ‖ 8 *πολλὺν L* | *αὐτὴν* Kraš.] *αὐτὸν* codd. | *ὑπώπτευεν L* ‖ 9 *ἐρύματος*] *ὁράματος K* ‖ 13 *ξὺν L* ‖ 14 *φύρμω K* | *φυλάσσειν τε K*] *καὶ φυλάσσειν L* ‖ 15 *ἐπεκδρομὰς K*] *ἐπιδρομὰς L* ‖ 16—17 *βιάζονται K* ‖ 17 *ἐπῆγε L*] *ἐπεῖχε K* ‖ 24 *στρατοπεδεύσασθαι L* ‖ 25 *ἐκέλευεν L*

διεσκοπεῖτο εἴ πως αὐτὴν βιάζεσθαι οὐκ ἀδύνατα ᾖ. 4. annus belli
καί οἱ μηχανὴ μὲν οὐδεμία ἔδοξεν εἶναι ὥστε βίᾳ τινὶ (538/9)
τὸ χωρίον ἑλεῖν. λάθρα δὲ αὐτοῦ ἐξ ἐπιβουλῆς οὐ 6
παντάπασιν ἐδόκει ἀμήχανός οἱ ἡ ἐπικράτησις ἔσεσθαι.
λόφος γάρ τις ἐκ κοίλης γῆς ἀνέχει μόνος, τὰ μὲν 7
ὕπερθεν ὕπτιός τε καὶ ὁμαλὸς, τὰ δὲ κάτω κρημνώδης.
ἀμφὶ δὲ τὸν λόφον ἰσομήκεις πέτραι κύκλωσιν αὐτοῦ
ποιοῦνταί τινα, οὐκ ἄγχιστά πη οὖσαι, ἀλλ' ὅσον βολὴν
διέχουσαι λίθου. ἐπὶ τούτου δὴ τοῦ λόφου οἱ πάλαι 8
ἄνθρωποι τὴν πόλιν ἐδείμαντο, οὔτε τείχη περιβαλόν-
τες οὔτ' ἄλλο τι ὀχύρωμα ποιησάμενοι, ἐπεὶ φύσει
αὐτοῖς τὸ χωρίον ἀνάλωτον ἔδοξεν εἶναι. μία γὰρ ἐς 9
αὐτὴν ἐκ τῶν πετρῶν εἴσοδος τυγχάνει οὖσα, ἣν φυ-
λασσομένοις τοῖς ταύτῃ ᾠκημένοις οὐδεμίαν ἑτέρωθι
πολεμίων προσβολὴν δεδιέναι ξυμβαίνει. χωρὶς γὰρ 10
τοῦ χωρίου, ᾗ τὴν εἴσοδον ἡ φύσις ἐς τὴν πόλιν ἐτεκτή-
νατο, ὥσπερ ἐρρήθη, ποταμός [τε] ἀεὶ μέγας τε καὶ
ἀπόρευτος τὰ μεταξὺ ἔχει τοῦ τε λόφου καὶ τῶν πε-
τρῶν, ὧν ἄρτι ἐμνήσθην. διὸ δὴ καὶ βραχεῖάν τινα 11 B 226
οἰκοδομίαν ἐν ταύτῃ τῇ εἰσόδῳ πεποίηνται τὸ παλαιὸν
Ῥωμαῖοι. καὶ πύλη τις ἐνταῦθά ἐστιν, ἣν τότε Γότθοι
ἐφύλασσον. τὰ μὲν οὖν ἀμφὶ Οὐρβιβεντῷ ταύτῃ πη P 435
ἔχει. Βελισάριος δὲ τῷ παντὶ στρατῷ ἐς τὴν πολιορ- 12

---

23 Auct. Marcell. Com. ad a. 538(7)

---

1 αὐτὴν] αὐτῇ K ‖ 2 μηχανῇ—οὐδεμιᾷ K ‖ 4 οἱ L] om. K ‖ 8 ποιοῦνταί K] ποιοῦσαί L | πη οὖσαι] ποιοῦσαι K ‖ 9 διέχουσαι K] ἔχουσαι L ‖ 10—11 οὔτε—οὔτ'] οὐδὲ—οὐδ' codd. ‖ 12 αὐτοῖς L] αὐτοὺς K ‖ 13 αὐτὴν L] αὐτὸν K ‖ 13—14 ἣν φυλασσομένοις K] ἧς φυλασσομένης L ‖ 16 χώρου, ᾗ K | εἰς L ‖ 17 [τε] om. Dind., τε post μέγας includit Kraš. ‖ 21 πύλη K] πόλις L | τότε K] om. L

κίαν καθίστατο, ἢ διὰ τοῦ ποταμοῦ κακουργήσειν τὴν
ἐλπίδα ἔχων ἢ λιμῷ παραστήσεσθαι τοὺς πολεμίους.
13 *οἱ δὲ βάρβαροι τέως μὲν οὐ παντάπασι τῶν ἀναγκαίων*
ἐσπάνιζον, καίπερ ἐνδεεστέρως ἢ κατὰ τὴν χρείαν αὐτὰ
ἔχοντες, ὅμως τῇ ταλαιπωρίᾳ παρὰ δόξαν ἀντεῖχον,
ἥκιστα μὲν ἐς τροφῆς κόρον ἐρχόμενοι, ὅσον δὲ μὴ
λιμῷ ἀποθνήσκειν, χρώμενοι σιτίοις ἐς ἡμέραν ἑκά-
14 *στην. ἐπεὶ δὲ ἅπαντα σφᾶς τὰ ἐπιτήδεια ἐπελελοίπει,*
δέρρεις τε καὶ διφθέρας ὕδατι βρέχοντες πολύν τινα
χρόνον εἶτα ἤσθιον· Ἀλβίλας γάρ, ὃς αὐτῶν ἦρχεν,
ἀνὴρ ἐν Γότθοις δόκιμος μάλιστα, ἐλπίσιν αὐτοὺς
κεναῖς ἔβοσκεν.
15 *Ἡνίκα τε αὖθις ἐπανιὼν ὁ χρόνος τὴν τοῦ θέρους*
ὥραν ἤνεγκεν, ὁ σῖτος ἤδη ἐν τοῖς ληΐοις αὐτόματος
ἤκμαζεν, οὐχὶ τοσοῦτος μέντοι, ὅσος τὸ πρότερον, ἀλλὰ
16 *πολλῷ ἥσσων. ἐπεὶ γὰρ ἐν ταῖς αὔλαξιν οὐκ ἀρότροις*
οὐδὲ χερσὶν ἀνθρώπων ἐκέκρυπτο, ἀλλ' ἐπιπολῆς κεί-
μενος ἔτυχε, μοῖραν αὐτοῦ τινα ὀλίγην ἡ γῆ ἐνεργεῖν
17 *ἴσχυεν. οὐδενός τε αὐτὸν ἔτι ἀμήσαντος, πόρρω ἀκμῆς*
ἐλθὼν αὖθις ἔπεσε καὶ οὐδὲν τὸ λοιπὸν ἐνθένδε ἐφύη.
ταὐτὸ δὲ τοῦτο καὶ ἐν τῇ Αἰμιλίᾳ ξυμπεπτωκὸς ἔτυχε.
18 *διὸ ἐκλιπόντες τὰ οἰκεῖα ταύτῃ ἄνθρωποι ἐς Πικηνὸν*
B 227 *ἦλθον, οὐκ ἂν οἰόμενοι τὰ ἐκείνῃ χωρία διὰ τὸ ἐπι-*
19 *θαλάττια εἶναι παντάπασι τῇ ἀπορίᾳ πιέζεσθαι. καὶ*
Τούσκων δὲ οὐδέν τι ἧσσον ἐξ αἰτίας τῆς αὐτῆς ὁ

---

1 ἢ *K*] εἴ πως *L* | κακουργήσοι *L* | τὴν *K*] τινὰ *L* ‖ 2 ἢ *K*] καὶ *L* ‖ 4 ἐνδεέστερον *L* ‖ 8 σφὰς *L* ‖ 10 ἀρβίλας *K* ‖ 14 σῖτος *K* | αὐτομάτως *K* ‖ 15 οὐχὶ τοσοῦτος *L*] οὐχ' οὕτως *K* ‖ 17 ἐπϊ-πολλῆς *K* ‖ 18 ἐνεργεῖν *K*] ἐνεγκεῖν *L* ‖ 19 ἴσχυσεν *L* ‖ 21 αἰμιλία hic et infra codd. ‖ 21—22 ἔτυχε. διὸ *L*] om. *K* ‖ 22 ἐκλιπόντες *K*] ἐλλείποντες *L* | πικηνὸν *K*] πιγκηνοὺς *L* ‖ 23—24 ἐπιθαλάσσια *L* ‖ 25 τουσκῶν *L* | τῆς αὐτῆς *K*] om. *L*

λιμὸς ἥψατο, ἀλλ' αὐτῶν ὅσοι ἐν τοῖς ὄρεσιν ᾤκηντο, 4. annus belli (538/9)
τῶν δρυῶν τὰς βαλάνους ἀλοῦντες, ὥσπερ τὸν σῖτον,
ἄρτους τε ἀπ' αὐτῶν ποιούμενοι ἤσθιον. καὶ νόσοις 20
μὲν παντοδαπαῖς, ὡς τὸ εἰκός, οἱ πλεῖστοι ἡλίσκοντο,
ἔνιοι δὲ καὶ περιγενόμενοι διεσώζοντο. ἐν Πικηνῷ 21
μέντοι λέγονται Ῥωμαῖοι γεωργοὶ οὐχ ἧσσους ἢ πέντε
μυριάδες λαοῦ λιμῷ ἀπολωλέναι, καὶ πολλῷ ἔτι πλείους
ἐκτὸς κόλπου τοῦ Ἰονίου. ὁποῖοι δὲ τὸ εἶδος ἐγίνοντο 22
καὶ ὅτῳ τρόπῳ ἔθνησκον αὐτὸς θεασάμενος ἐρῶν ἔρχο-
μαι. ἰσχνοὶ μὲν καὶ ὠχροὶ ἐγίνοντο πάντες· ἥ τε γὰρ 23
σὰρξ ἀποροῦσα τροφῆς κατά γε τὸν παλαιὸν λόγον
ἑαυτῆς ἥπτετο, καὶ ἡ χολὴ τῷ περιόντι τὸ κράτος τῶν
σωμάτων ἤδη ἔχουσα οἰκείαν τινὰ εἰκασίαν ἐς ταῦτα
ἠφίει. προϊόντος δὲ τοῦ κακοῦ, πᾶσά τε αὐτοὺς ἰκμὰς 24
ἐπελελοίπει καὶ τὸ δέρμα λίαν ἀπεσκληκὸς βύρσῃ μά-
λιστα ἐμφερὲς ἦν, δόκησιν παρέχον ὡς ἄρα τοῖς
ὀστέοις ἐμπεπηγὸς εἴη. τό τε πελιδνὸν ἐς τὸ μέλαν
μεταβαλόντες δᾳδίοις τισὶν ἐς ἄγαν καυθεῖσιν ἐῴκεσαν.
καὶ αὐτοῖς μὲν ἀεὶ τὰ πρόσωπα ἔκθαμβα ἦν, ἀεὶ δὲ 25
δεινῶς τι μανικὸν ἔβλεπον. ἔθνησκόν τε οἱ μὲν ἀπορίᾳ
τροφῆς, οἱ δὲ καὶ λίαν αὐτῆς ἐς κόρον ἰόντες. ἐπειδὴ 26
γὰρ σφίσιν ἀποσβεσθὲν ἅπαν τὸ θερμὸν ἔτυχεν, ὅπερ P 436
ἡ φύσις ἐντὸς ἔκαυσεν, εἴ τις ἐς κόρον αὐτούς, ἀλλὰ
μὴ κατὰ βραχὺ θρέψειεν, ὥσπερ τὰ ἐπὶ καιροῦ τεχθέντα B 228
παιδία, οἵδε καταπέψαι οὐκέτι τὰ σιτία ἔχοντες, πολλῷ

2 ἀλοοῦντες K | σίτον K ‖ 5 πιγκηνῷ L ‖ 6 γεωργοὶ L] om. K ‖ 7 λαοῦ K] λαῶν L ‖ 8 ἐγένοντο L ‖ 10 γὰρ K] om. L ‖ 12 ἥπτετο] ἐλείπετο L ‖ 13 οἰκείαν scripsi] οὐκ εἴαν K, οὐχὶ ἂν L, χλωράν Herw., ὠχράν Hoesch. in marg. | εἰκασίαν] αἰσίαν K ‖ 14 προιόντος L] περιιόντος K ‖ 15 ἀπεσκληκὼς L ‖ 17 μέλλαν L ‖ 18 ἐσάγαν K ‖ 19 ἔκθαμβα ἦν K] ἐκθαμβεῖν L ‖ 21 καὶ K] om. L ‖ 23 εἴ L] ἦν K ‖ 25 οἱ δὲ καταπέμψαι K | τὰ σιτία οὐκέτι L

27 διεφθείροντο θᾶσσον. τινὲς δὲ τοῦ λιμοῦ ὑπερβιαζο-
μένου ἀλλήλων ἐγεύσαντο. καὶ λέγονται γυναῖκες δύο
ἐν ἀγρῷ τινι ὑπὲρ Ἀριμίνου πόλεως ἄνδρας ἑπτακαί-
δεκα ἐδηδοκέναι, ἅσπερ ἐν τῷ χωρίῳ μόνας περιεῖναι
28 ξυνέπεσε. διὸ δὴ τοὺς ἐκείνῃ πορευομένους ξένους
εἰς τὸ δωμάτιον καταλύειν, οὗπερ αὗται ᾤκουν, ξυνέ-
βαινεν· οὓς δὴ καθεύδοντας διαφθείρουσαι ἤσθιον.
29 λέγουσιν οὖν τὸν ὀκτωκαιδέκατον ξένον ἐξ ὕπνου ἀνα-
στάντα, ἡνίκα αὐτῷ τὰ τοιαῦτα γύναια ἐγχειρεῖν
ἔμελλον, μαθεῖν τε παρ' αὐτῶν ἀναθορόντα τὸν πάντα
30 λόγον καὶ ἄμφω κτεῖναι. τοῦτο μὲν δὴ οὕτω γεγενῆ-
σθαί φασιν. οἱ δὲ πλεῖστοι τῇ τοῦ λιμοῦ ἀνάγκῃ
ἐχόμενοι, εἴ πού τις παρατύχῃ πόα, πολλῇ μὲν σπουδῇ
ἐπ' αὐτὴν ᾔεσαν, ὀκλάσαντες δὲ ἀνέλκειν αὐτὴν ἐκ
31 γῆς ἐπειρῶντο. εἶτα (οὐ γὰρ ἠδύναντο, ἐπεὶ πᾶσα
αὐτοὺς ἰσχὺς ἐπελελοίπει) ὑπέρ τε τῆς πόας [τε] καὶ
32 τῆς χειρὸς πίπτοντες ἔθνησκον. καὶ γῇ μὲν αὐτοὺς
ἔκρυπτεν οὐδεὶς οὐδαμῶς· οὐ γὰρ ἦν τις ὅτῳ καὶ
ταφῆς λόγος γένοιτο· ὄρνις μέντοι αὐτῶν οὐδεὶς ἥπτετο,
οἷοι πολλοὶ σιτίζεσθαι πεφύκασι νεκροῖς σώμασιν, ἐπεὶ
33 οὐκ εἶχον οὐδὲν ὅτου ἐφεῖντο. σάρκας γὰρ ἁπάσας,
ὥσπερ μοι ἔμπροσθεν εἴρηται, προδεδαπανῆσθαι τῷ
λιμῷ ἤδη τετύχηκε. τὰ μὲν δὴ ἀμφὶ τῷ λιμῷ ταύτῃ
πῃ ἔσχε.

κα'. Βελισάριος δὲ ἐπειδὴ Οὐραΐαν τε καὶ τοὺς βαρβάρους Μεδιόλανον πολιορκεῖν ἤκουσε, Μαρτῖνόν

3 ἀριμήνου codd. ‖ 6 ἐς L | οὗπερ K] ὅπερ L | αὗται K] αὐταὶ L ‖ 9 τὰ τοιαῦτα K] ταῦτα τὰ L | ἐγχειριεῖν K ‖ 10 ἔμελλον K] ἔμελλε L | ἀναθορόντα Kraš.] ἀναθορῶντα K, ἀναθηρῶντα L ‖ 13 παρατύχῃ K] τύχῃ L ‖ 16—17 καὶ τῆς Dind., τε καὶ τῆς codd. ‖ 17 γῇ] γῆν K ‖ 18 ἔκρ. οὐδεὶς οὐδαμῶς K] οὐδεὶς ἔκρ. L ‖ 20 οἷοι K] οἷον L ‖ 25 Οὐραΐαν] οὐρβίαν L

4. annus belli (538/9)

τε καὶ Οὐλίαριν ξὺν πολλῷ στρατῷ ἐπ' αὐτοὺς B 229
ἔπεμψεν. οἱ δὲ ἀφικόμενοι ἐς ποταμὸν Πάδον, ὃς Μεδιο- 2
λάνου ἀπέχει ἡμέρας ὁδὸν, ἐνστρατοπεδευσάμενοι αὐτοῦ
ἔμενον. χρόνος τε σφίσι πολὺς ἐνταῦθα ἐτρίβη, ἀμφὶ
τῇ διαβάσει τοῦ ποταμοῦ βουλὴν ἔχουσιν. ὅπερ ἐπεὶ 3
Μουνδίλας ἤκουσε, τῶν τινα Ῥωμαίων, Παῦλον ὄνομα,
παρ' αὐτοὺς ἔπεμψεν. ὁ δὲ λαθὼν μὲν τοὺς πολεμίους 4
ἐς τοῦ Πάδου τὴν ὄχθην ἦλθεν. ὁλκάδος δὲ οὐδεμιᾶς
ἐν τῷ παραυτίκα ἐπιτυχὼν ἀπεδύσατό τε καὶ νηχό-
μενος ξὺν μεγάλῳ κινδύνῳ τὴν διάβασιν ἐποιήσατο.
κομισθεὶς οὖν ἐς τὸ Ῥωμαίων στρατόπεδον καὶ παρὰ 5
τοὺς ἡγουμένους ἥκων ἔλεξε τοιάδε „Μαρτῖνέ τε καὶ P 437
„Οὐλίαρι, οὐ δίκαια ποιεῖτε οὐδὲ δόξης τῆς ὑμῶν
„αὐτῶν ἄξια, λόγῳ μὲν ἐπὶ σωτηρίᾳ τῶν βασιλέως
„πραγμάτων ἥκοντες, ἔργῳ δὲ τὴν Γότθων δύναμιν
„αὔξοντες. Μεδιόλανος γὰρ ἥδε, πόλεων τῶν ἐν 6
„Ἰταλίᾳ πασῶν μάλιστα μεγέθει τε καὶ πολυανθρωπίᾳ
„καὶ τῇ ἄλλῃ εὐδαιμονίᾳ παρὰ πολὺ προὔχουσα, χωρὶς
„δὲ τούτων πρός τε Γερμανοὺς καὶ τοὺς ἄλλους βαρ-
„βάρους ἐπιτείχισμά τε οὖσα καὶ πάσης, ὡς εἰπεῖν,
„προβεβλημένη τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς, ἐς κίνδυνόν τινα
„ἐμπέπτωκε μέγαν, ξύν τε Μουνδίλᾳ καὶ τῷ βασιλέως
„στρατῷ, παρὰ μὲν τῶν πολεμίων ἐνοχλουμένη, παρὰ
„δὲ ὑμῶν ἀμελουμένη. ἡλίκα μὲν οὖν ἠδίκηται βα- 7
„σιλεὺς παρ' ὑμῶν ἐν τῷ παρόντι, λέγειν ἀφίημι. οὐ
„γάρ μοι πλείοσι λόγοις ὁ καιρὸς ἐνδίδωσι χρῆσθαι,
„ὀξεῖάν τινα τῇ πόλει τὴν ἐπικουρίαν ἐπιζητῶν, ἕως
„ἔτι λείπεταί τις ἐλπίς. ὑμᾶς δέ φημι χρῆναι αὐτίκα 8

---

1 οὐλίαριν *K*] οὐλίαρον *L* ‖ 8 ὁλκάδος *K* ‖ 11 τὸ *K*] τὸ τῶν *L* ‖ 12 τε *K*] om. *L* ‖ 13 οὐλιάρη *K* | δόξης *K*] δόξαν *L* ‖ 20 πάσῃ *K* ‖ 26 ἐνδίδοσι *L*

„δὴ μάλα κινδυνεύουσι Μεδιολανίταις ἀμύνειν. ἢν
B 230 „γάρ τινι μελλήσει ἔν γε τῷ παρόντι ἐς ἡμᾶς χρῆσθε,
„ἡμῖν μὲν τὰ πάντων πικρότατα πεπονθόσιν ἀπολω-
„λέναι ξυμβήσεται, ὑμῖν δὲ τὸ τοῖς πολεμίοις τὴν βα-
9 „σιλέως προέσθαι δύναμιν. προδόται γάρ, οἶμαι, κα-
„λεῖσθαί εἰσι δίκαιοι οὐχ οἳ ἂν τὰς πύλας τοῖς ἐναντίοις
„ἀνακλίνοιεν μόνον, ἀλλ' οὐδέν τι ἧσσον, εἰ μὴ καὶ
„μᾶλλον, οἳ ἂν πολιορκουμένοις παρὸν τοῖς φιλτάτοις
„ἀμύνειν, οἱ δὲ τὴν ἀκίνδυνον ὄκνησιν πρὸ τῆς ἀγω-
„νίας ἑλόμενοι, τὴν ἐκείνων, ὡς τὸ εἰκὸς, ἐπικράτησιν
10 „τοῖς πολεμίοις δεδώκασι.“ Παῦλος μὲν τοσαῦτα εἶπε,
Μαρτῖνος δὲ καὶ Οὐλίαρις ἕψεσθαί οἱ αὐτίκα δὴ μάλα
11 ἐπαγγειλάμενοι τὸν ἄνθρωπον ἀπεπέμψαντο. ὃς δὴ
καὶ αὖθις τοὺς βαρβάρους λαθὼν ἐς Μεδιόλανον
νύκτωρ εἰσῆλθε, τούς τε στρατιώτας καὶ Ῥωμαίους
ἅπαντας ἐλπίσιν ἐπάρας ἔτι μᾶλλον ἐς τὴν βασιλέως
12 πίστιν ἐπέρρωσεν. οὐδέν τι δὲ ἧσσον οἱ ἀμφὶ Μαρτῖνον
ὄκνῳ ἐχόμενοι αὐτοῦ ἔμενον, χρόνος τε πολὺς ταύτῃ
13 δὴ τῇ μελλήσει ἐτρίβετο. μετὰ δὲ Μαρτῖνος ἀπολύε-
σθαι τὴν αἰτίαν ἐθέλων Βελισαρίῳ ἔγραψε τάδε
„Ἔπεμψας ἡμᾶς ὧδε τοῖς ἐν Μεδιολάνῳ κινδυνεύου-
„σιν ἐπαμυνοῦντας, καὶ ἡμεῖς πολλῇ σπουδῇ, ὥσπερ
„σὺ ἐκέλευες, ἄχρι ἐς Πάδον ποταμὸν ἥκομεν, ὃν δια-
„βαίνειν ὁ στρατὸς δέδοικεν, ἐπεὶ δύναμίν τε Γότθων
„μεγάλην καὶ Βουργουζιώνων πάμπολύ τι ξὺν αὐτοῖς
„πλῆθος ἐν Λιγούροις εἶναι ἀκούομεν, πρὸς οὕς γε

2 μελήσει L | χρῆσθε K] χρῆσθαι συμβῇ L ‖ 9 τὴν ἀκίνδυνον] τινὰ κίνδυνον K ‖ 12 δὲ K] τε L ‖ 17 ἐπτέρωσεν L | τι δὲ K] δέ τι L ‖ 19 μελήσει codd. ‖ 21 ἡμᾶς K] om. L | ὧδε] secludendum puto | μεδιολάνου K ‖ 22 ἡμεῖς K] γε L ‖ 25 γουργουνζιόνων K, βουργουνζιώνων L

4. annus belli (538/9)

„ἡμεῖς διαμάχεσθαι μόνοι οὐχ οἷοί τε οἰόμεθα εἶναι.
„ἀλλὰ κέλευε Ἰωάννην τε καὶ Ἰουστῖνον ὡς τάχιστα 14
„(ἐν γειτόνων γὰρ ἡμῖν ἐν Αἰμιλίων τῇ χώρᾳ εἰσὶν)
„ὁμοῦ τοῖς ἑπομένοις κινδύνου ἡμῖν τοῦδε ξυνάρασθαι. B 231
„κοινῇ γὰρ ἐνθένδε ἰόντες αὐτοί τε σῶοι εἶναι καὶ 15
„δρᾶν τι κακὸν δυνησόμεθα τοὺς πολεμίους.“ Μαρ- 16
τίνου μὲν ἡ ἐπιστολὴ τοσαῦτα ἐδήλου. Βελισάριος δὲ,
ἐπεὶ αὐτὴν ἀνελέξατο, Ἰωάννην τε καὶ Ἰουστῖνον ἐκέ-
λευε ξὺν τοῖς ἀμφὶ Μαρτῖνον ἐς Μεδιόλανον κατὰ
τάχος ἰέναι. οἱ δὲ πράξειν οὐδὲν ἔφασκον, ὅ τι μὴ
Ναρσῆς ἐπιστέλλοι σφίσι. διὸ δὴ καὶ Ναρσῇ Βελι- 17
σάριος ἔγραψε τάδε „Ἓν σῶμα εἶναι πᾶσαν τὴν βασι- P 438
„λέως στρατιὰν νόμιζε, ἣν δὴ ἢν μὴ γνώμην ἐνδείκνυ-
„σθαι μίαν ὥσπερ ἀνθρώπου τὰ μέλη ξυμβαίνει, ἀλλά
„τι ἀλλήλων χωρὶς ἐνεργεῖν βούλεσθαι, λελείψεται
„ἡμῖν τῶν δεόντων οὐδὲν διαπεπραγμένοις ἀπολω-
„λέναι. οὐκοῦν Αἰμιλίαν μὲν ἔα, οὔτε τι ὀχύρωμα 18
„ἔχουσαν οὔτε τινὰ Ῥωμαίοις ἔν γε τῷ παρόντι καιρῷ
„ῥοπὴν φέρουσαν. σὺ δὲ Ἰωάννην τε καὶ Ἰουστῖνον 19
„κέλευε αὐτίκα δὴ μάλα εὐθὺ τῶν ἐν Μεδιολάνῳ πο-
„λεμίων ξὺν τοῖς ἀμφὶ Μαρτῖνον ἰέναι, ἐγγύς τε ὄντας
„καὶ πρὸς τῶν βαρβάρων τὴν ἐπικράτησιν ἱκανῶς
„ἔχοντας. ἐμοὶ γὰρ ἐνταῦθα στρατιᾶς πλῆθος, ὅπερ 20
„ἂν καὶ στέλλοιμι, οὐκ εἶναι ξυμβαίνει, ἄλλως τε καὶ
„στρατιώτας ἐς Μεδιόλανον ἐνθένδε ἰέναι ἀξύμφορον

---

1 οἰώμεθα K ‖ 3 ἐγγειτόνων L | αἱμιλίων codd. ‖ 6 δυνησώμεθα K ‖ 7 Βελισάριος] B deest in K | δὲ] δ' L ‖ 10 ὅ τι K] εἴ τι L ‖ 11 ἐπιστέλλει K ‖ 12 τὴν L] τοῦ K ‖ 13 νόμιζεν K | ἣν δὴ ἣν K] εἴπερ γοῦν L ‖ 13—14 ἐνδείκνυσθε L ‖ 14 ἀνθρώποις L | μέλλη L | ξυμβαίνῃ Kraš. ‖ 15 ἐνεργεῖν χωρὶς K | βούλεσθαι Maltr.] βούλεσθε codd. ‖ 17 οὔτε τι scripsi] οὐδέ τι K, οὐδέν τι L ‖ 18 οὔτε scripsi] οὐδέ codd. ‖ 24 τε K] τε δὲ L

21 „οἴομαι εἶναι. χρόνου τε γὰρ τετρίψεται πλῆθος, ὥστε
„ὀπίσω τοῦ δέοντος καιροῦ ἐς αὐτὴν ἥξουσι, καὶ τοῖς
„ἵπποις ἐπὶ τοῖς πολεμίοις χρῆσθαι διὰ μῆκος ὁδοῦ,
22 „ἡνίκα ἐς ἐκείνους ἀφίκωνται, οὐδαμῶς ἕξουσιν. ἢν
„δέ γε ξύν τε Μαρτίνῳ καὶ Οὐλίαρι οἱ ἄνδρες οὗτοι
B 232 „ἐς Μεδιόλανον ἴωσι, κρατήσουσί τε, ὡς τὸ εἰκὸς, τῶν
„ταύτῃ βαρβάρων, καὶ τὴν Αἰμιλίαν καταλήψονται
23 „αὖθις, οὐδενὸς ἔτι ἀντιστατοῦντος.“ ταῦτα ἐπεὶ Ναρ-
σῆς ἀπενεχθέντα εἶδε τὰ γράμματα, αὐτὸς μὲν Ἰωάννῃ
τε καὶ Ἰουστίνῳ ἐπέστελλεν ἐς Μεδιόλανον ξὺν τῷ
24 ἄλλῳ στρατῷ ἰέναι. ὀλίγῳ δὲ ὕστερον Ἰωάννης μὲν
ἐς τὴν παραλίαν ἐστάλη, ὅπως ἀκάτους ἐνθένδε κο-
μίζοι, οὕτω τε διαβαίνειν τὸν ποταμὸν ὁ στρατὸς δύ-
νηται. ἀλλὰ νόσος αὐτῷ ξυμβᾶσα τὰ πρασσόμενα διε-
κώλυσεν.

25 Ἐν ᾧ δὲ οἵ τε ἀμφὶ Μαρτῖνον τῇ ἐς τὴν διάβασιν
ὀκνήσει ἐχρῶντο καὶ οἱ ἀμφὶ τὸν Ἰωάννην τὰς Ναρ-
σοῦ ἐντολὰς ἔμενον, ἐν τούτῳ χρόνου δαπανᾶσθαι
26 πολύ τι χρῆμα τῇ πολιορκίᾳ τετύχηκεν. οἱ δὲ πολιορ-
κούμενοι ἤδη ἐς ἄγαν τῷ λιμῷ πιεζόμενοι καὶ τοῦ
κακοῦ ὑπερβιαζομένου κυνῶν τε καὶ μυῶν οἱ πλεῖστοι
ἐγεύσαντο καὶ ζῴων ἄλλων ὅσα ἐς βρῶσιν ἀνθρώπου
27 οὔποτε ἦλθον. οἱ μὲν οὖν βάρβαροι πρέσβεις παρὰ
Μουνδίλαν πέμψαντες ἐνδοῦναι σφίσι τὴν πόλιν ἐκέ-
λευον, ἐφ' ᾧ ἀπαθεῖς αὐτός τε καὶ οἱ στρατιῶται κα-
28 κῶν μείνωσιν. ὁ δὲ ταῦτα ὡμολόγησε πράξειν, ἢν

1 ὥστε L] ὅτε K ‖ 2 ἥξωσι K ‖ 3 τοῖς πολεμίοις] scribendum puto: τοὺς πολεμίους ‖ 5 δέ γε] γε τὲ K, δέ γε οἱ L | ξύν τε K] ξύν γε L | οὐλιάρη K | οἱ K] om. L ‖ 7 αἰμιλίαν K | καταλήψωνται L ‖ 8 ταῦτα] T deest in K ‖ 9—10 ἰωάννην τε καὶ ἰουστῖνον L ‖ 20 ἐσάγαν K | [καὶ] τοῦ mavult Christ ‖ 22 εἰς L ‖ 23 οὔποτε K] οὐ πρότερον L | ἦλθον K] ἦλθεν L ‖ 25 αὐτός τε K] τε αὐτὸς L

4. annus belli (538/9)
ἐκεῖνοι ὑπέρ τε αὐτῶν τὰ πιστὰ δώσουσι καὶ ὡς οὐδὲν
ἄχαρι ἐς τῶν οἰκητόρων τινὰ δράσουσιν. ὡς δὲ οἱ 29
πολέμιοι Μουνδίλᾳ τε καὶ τοῖς στρατιώταις τὰ πιστὰ
ἔδοσαν, θυμῷ τε πολλῷ ἐς Λιγούρους ἐχόμενοι ἅπαντας
ἀπολοῦντες ἔνδηλοι ἦσαν, συγκαλέσας Μουνδίλας τοὺς
στρατιώτας ἅπαντας ἔλεξε τοιάδε „Εἴ τινες καὶ ἄλλοι 30
„πώποτε, παρὸν αἰσχρῶς βιῶναι, οἱ δὲ μᾶλλον εὐκλεῶς
„ἀποθανεῖν εἵλοντο σωτηρίας τῆς παραυτίκα τὴν εὐ-
„πρεπῆ τοῦ βίου καταστροφὴν ἀλλαξάμενοι, τοιούτους B 233
„δή τινας ἐν τῷ παρόντι βουλοίμην ἂν καὶ ὑμᾶς εἶναι
„καὶ μὴ τῷ φιλοψύχῳ τὸν μετὰ τῆς αἰσχύνης βίον
„διώκειν, καὶ ταῦτα ἄπο τῆς Βελισαρίου διδασκαλίας,
„ἧς ἐκ παλαιοῦ μετασχοῦσιν ὑμῖν μὴ οὐχὶ γενναίοις
„τε καὶ λίαν εὐτόλμοις εἶναι οὐχ ὅσιον. τοῖς μὲν 31
„γὰρ εἰς φῶς ἥκουσι μία τις ἅπασι προέρχεται τύχη,
„τοῖς καθήκουσι τεθνήξεσθαι χρόνοις· τρόπῳ δὲ τῆς
„τελευτῆς ἄνθρωποι ἀλλήλων ὡς τὰ πολλὰ διαλλάσ- P 439
„σουσι. διαφέρει δὲ, ὅτι ἄνανδροι μὲν, ὡς τὸ εἰκὸς, 32
„ἅπαντες ὕβριν τε καὶ γέλωτα ὀφείλοντες τοῖς ἐχθροῖς
„πρότερον, εἶτα τοῖς ἄνωθεν διωρισμένοις καιροῖς
„οὐδὲν ἧσσον ἀναπιμπλᾶσι τὴν πεπρωμένην, γενναίοις
„δὲ ἀνδράσι ξύν τε τῇ ἀρετῇ καὶ δόξης ἀγαθῆς
„περιουσίᾳ τοῦτο ξυμβαίνει πάσχειν. ἄνευ δὲ τούτων 33
„εἰ μὲν ἀνθρώπους τούσδε ξυνδιασώζουσιν ἡμῖν δου-
„λεύειν τοῖς βαρβάροις παρῆν, ἔφερεν ἂν τοῦτο γοῦν
„τινα τῆς αἰσχρᾶς ταύτης ἡμῖν σωτηρίας συγγνώμην.

---

2 δράσωσιν K ‖ 4 τε K] δὲ L ‖ 5 ξυγκαλέσας L ‖ 6 εἴ K] οἵ L ‖ 12 ἀπὸ codd. ‖ 13 παλαιοῦ K] πασῶν L | ὑμῖν K] ἡμῖν L ‖ 15 ἅπασι L] ἅπασιν οὐ K | προέρχεται] προσέρχεται conic. Maltr. | τύχη L] om. K ‖ 21 ἀναπιμπλάσι K, ἀναπιμπλῶσι L | πεπρωμένην] πεπωρωμένην K ‖ 24—25 ξυνδιασώζειν ἡμῖν δουλεύουσι L

34 „ἢν δέ γε Ῥωμαίους τοσούτους τὸ πλῆθος ἐπιδεῖν
„ἀνάγκη ταῖς τῶν πολεμίων διαφθειρομένους χερσίν,
„ὅτου τις ἂν εἴποι τοῦτο θανάτου πικρότερον ἔσται.
35 „οὐ γὰρ ἄλλο οὐδὲν ἢ τοῖς βαρβάροις ξυγκατεργάζε-
„σθαι τὸ δεινὸν δόξαιμεν. ἕως οὖν ἔτι ἐσμὲν ἡμῶν
„αὐτῶν κύριοι ἀρετῇ τὴν ἀνάγκην κοσμήσασθαι, εὔ-
36 „δοξον τὴν προσπεσοῦσαν θώμεθα τύχην. φημὶ δὲ
„χρῆναι ὡς ἄριστα ἐξοπλισαμένους ἡμᾶς ἅπαντας ἐπὶ
37 B234 „τοὺς πολεμίους οὐ προσδεχομένους χωρεῖν. δυοῖν γὰρ
„ἡμῖν περιέσται θάτερον· ἢ τὴν τύχην ἐφ' ἡμῖν εἰργά-
„σθαι τι κρεῖσσον ἐλπίδος ἢ τελευτῆς τετυχηκότας εὐ-
„δαίμονος εὐκλεῶς μάλιστα τῶν παρόντων ἀπηλλάχθαι
38 „κακῶν.“ Μουνδίλας μὲν τοσαῦτα εἶπε, τῶν δὲ στρα-
τιωτῶν ὑποστῆναι τὸν κίνδυνον οὐδεὶς ἤθελεν, ἀλλ'
ἐφ' οἷς παρεκάλουν οἱ πολέμιοι σφᾶς τε αὐτοὺς καὶ
39 τὴν πόλιν ἐνέδοσαν. καὶ αὐτοὺς μὲν οἱ βάρβαροι
οὐδὲν ἄχαρι ἐργασάμενοι ἐν φυλακῇ ξὺν Μουνδίλᾳ
εἶχον, τὴν δὲ πόλιν ἐς ἔδαφος καθεῖλον, ἄνδρας μὲν
κτείναντες ἡβηδὸν ἅπαντας οὐχ ἧσσον ἢ μυριάδας
τριάκοντα, γυναῖκας δὲ ἐν ἀνδραπόδων ποιησάμενοι
λόγῳ, αἷς δὴ Βουργουζίωνας δεδώρηνται χάριν αὐτοῖς
40 τῆς ξυμμαχίας ἐκτίνοντες. Ῥεπάρατον δὲ εὑρόντες τὸν
τῆς αὐλῆς ἔπαρχον, ἔκοψάν τε κατὰ βραχὺ καὶ αὐτοῦ

---

17 Auct. Marcell. Com. ad a. 539(3)

---

1 γε *L*] τε *K* | Ῥωμαίους] ῥωμαι *K* ‖ 3 εἴπῃ *K* ‖ 6 ἀρετὴν superscr. ῇ *K* | κοσμήσασθαι *K*] κομίσασθαι *L*, κοσμήσασθαι ⟨ἀξιοῦντες⟩ conic. Comparetti, κοσμήσαντες Kraš. ‖ 6—7 εὔδοξον *K*] εὔδοξον ἑαυτοῖς κατὰ *L* ‖ 7 θώμεθα *K*] διαθώμεθα *L* ‖ 10—11 εἰργᾶσθαι *L* ‖ 11 κρεῖσσον ἐλπίδος ἢ Herw.] ἢ om. *K*, ἢ κρεῖσσον ἐλπίδος *L* ‖ 15 σφάς *L* ‖ 19 ἅπαντας *K*, *L* pr. m. corr.] ἅπαντες *L* pr. m. ‖ 21 βουργουζίονας *K*, βουργουνζίωνας *L* ‖ 22 ῥεπάρατον δὲ *K*] οὗ δὴ ῥεπάρατον *L*

τὰ κρέα τοῖς κυσὶν ἔρριψαν. Βηργεντῖνος δὲ (καὶ γὰρ 41 4. annus belli (538/9)
ἐντὸς ὢν Μεδιολάνου ἔτυχε) διά τε Βενετίων καὶ τῶν
ταύτῃ ἐθνῶν ξὺν τοῖς ἑπομένοις ἐς Δαλματίαν κομίζεται. καὶ παρὰ βασιλέα ἐνθένδε ἦλθε, πάθος ἀγγέλ-
λων μέγα τοῦτο, ὃ Ῥωμαίοις ξυνέπεσε γενέσθαι. καὶ 42
ἀπ' αὐτοῦ οἱ Γότθοι πόλεις τε τὰς ἄλλας ὁμολογίᾳ εἷλον, αἳ Ῥωμαίων ἔτυχον φρουρὰς ἔχουσαι, καὶ Λιγουρίας αὖθις ὅλης ἐκράτησαν· Μαρτῖνος δὲ καὶ Οὐλίαρις ξὺν τῷ στρατῷ ἐπὶ Ῥώμης ἀνέστρεφον.

κβ'. Ταῦτα μὲν δὴ ὧδέ πῃ ἔσχε. Βελισάριος δὲ P 440
οὔπω τι πεπυσμένος τῶν ἐν Λιγουρίᾳ ξυμπεπτωκότων, ἐπειδὴ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα ἤδη, τῷ παντὶ στρατῷ ἐς
Πικηνὸν ᾔει. τά τε ἀμφὶ Μεδιολάνῳ τετυχηκότα ἐν 2 B235
ταύτῃ δὴ τῇ πορείᾳ μαθὼν ἐν μεγάλῳ ἐποιήσατο
πένθει. καὶ Οὐλίαριν μὲν ἐς ὄψιν οἱ ἐλθεῖν οὐκέτι 3
τὸ λοιπὸν εἴασεν, ἅπαντα δὲ τὰ ξυμπεσόντα βασιλεῖ
ἔγραψε. βασιλεὺς δὲ τούτων μὲν ἕνεκα δεινόν τι 4
εἰργάσατο οὐδένα, τὴν δὲ Βελισαρίου τε καὶ Ναρσοῦ διαφορὰν ἀκούσας, Ναρσῆν τε αὐτίκα μεταπεμψάμενος αὐτοκράτορα παντὸς τοῦ πολέμου Βελισάριον κατεστή-
σατο. ὧδε μὲν ἐς Βυζάντιον Ναρσῆς ἐπανῆκε, τῶν 5
στρατιωτῶν ὀλίγους τινὰς ἄγων. Ἔρουλοι δὲ μένειν ἐν Ἰταλίᾳ Ναρσοῦ ἐνθένδε ἀναχωροῦντος οὐκέτι ἠξίουν, καίτοι Βελισαρίου πολλὰ ὑποσχομένου σφίσι πρός τε αὐτοῦ καὶ βασιλέως ἀγαθὰ μένουσιν ἔσεσθαι, ἀλλὰ συσκευασάμενοι ἅπαντες τὰ μὲν πρῶτα ἐπὶ Λι-

1 βιργεντῖνος K, βεργεντῖνος L || 2 ὧν Μεδιολάνου] ὃν μεδιολάνου K, ἐν μεδιολάνοις L || 4—5 ἀγγέλλων L] τὲ K || 5 ὃ L] om. K || 6 τὰς K] om. L || 8 ὅλης αὖθις L || 10 Βελισάριος] B deest in K || 13 πικηνὸν K] τὴν πιγκηνῶν L | μεδιολάνω K] μεδιόλανον L || 21 μὲν K] μὲν οὖν L || 22 ἔρουλλοι K || 26 ξυσκευασάμενοι L

6 γουρίας ἀπεχώρησαν. οὗ δὴ ἐντυχόντες τῷ Οὐραΐα
στρατῷ, ἀνδράποδά τε καὶ ἄλλα ζῷα ὅσα ἐπῆγον τοῖς
πολεμίοις ἀπέδοντο, καὶ χρήματα πολλὰ κεκομισμένοι
ἀπώμοσαν, μήποτε Γότθοις ἀντιτάξεσθαι ἢ εἰς χεῖρας
7 ἰέναι. οὕτω τε εἰρηναίαν τὴν ἀναχώρησιν ποιησάμενοι
ἐς τὰ ἐπὶ Βενετίας χωρία ἦλθον. ἐνταῦθα αὐτοῖς
Βιταλίῳ ξυγγενομένοις τῶν ἐς βασιλέα Ἰουστινιανὸν
8 ἡμαρτημένων μετέμελεν. ἀφοσιούμενοί τε τὸ ἔγκλη-
μα Οὐίσανδον μὲν τῶν ἀρχόντων ἕνα ξὺν τοῖς ἑπο-
μένοις αὐτοῦ εἴασαν, οἱ δὲ λοιποὶ ἐς Βυζάντιον ἀπε-
κομίσθησαν ἅπαντες, Ἀλουὶθ τε ἡγουμένου σφίσι καὶ
Φιλιμοὺθ, ὅσπερ Φανιθέου τετελευτηκότος ἐν Καισήνῃ
τὴν ἀρχὴν ἔσχεν.

9 B236 Οὐίττιγις δὲ καὶ οἱ ξὺν αὐτῷ Γότθοι Βελισάριον
ἅμα ἦρι ἀρχομένῳ ἐπὶ σφᾶς τε καὶ Ῥάβενναν ἥξειν
ἀκούοντες ἐν δείματι μεγάλῳ καθίσταντο καὶ τὰ
παρόντα σφίσιν ἐν βουλῇ ἐποιοῦντο, καὶ αὐτοῖς πολλὰ
βουλευσαμένοις (οὐ γὰρ ἀξιόμαχοι τοῖς πολεμίοις κατὰ
μόνας ᾤοντο εἶναι) ἔδοξεν ἄλλων τινῶν βαρβάρων
10 ἐπικουρίαν ἐπάγεσθαι. Γερμανῶν μὲν οὖν τοῦ τε δο-
λεροῦ καὶ ἀπίστου ἤδη ἐν πείρᾳ γεγενημένοι ἀπέσχοντο,
ἀγαπῶντες, ἢν μὴ καὶ αὐτοὶ ξὺν Βελισαρίῳ ἐπὶ σφᾶς
11 P441 ἴωσιν, ἀλλ' ἀμφοτέροις ἐκποδὼν στήσωνται. ἐς δὲ
Λαγγοβαρδῶν τὸν ἄρχοντα Οὐάκην πρέσβεις ἔπεμψαν,

1 ἀπεχώρησαν K] ἐχώρησαν L ‖ 2 ἐπήγοντο Kraš. ‖ 3 ἀπέδοντο K] ἀπέδων L ‖ 4 ἀντιτάξασθαι L | ἐς L ‖ 11 ἀλουήθ L ‖ 12 Καισήνῃ ex coniectura Maltreti] σκηνῇ codd. ‖ 14—250, 12 Οὐίττιγις—εἰργάσατο] ὅτι οὐίττιγις βελισάριον ἅμα ἦρι ἀρχομένῳ κτλ. W ‖ 14 οὐίτιγις L ‖ 16 ἐν μεγάλῳ καθίσταντο δείματι W ‖ 18—19 κατὰ μόνας om. W ‖ 20 γερμανὸν K | τοῦ LW] τό K ‖ 21 γεγενημένου K | ἀπείχοντο W ‖ 23 ἐκ ποδῶν LW | στήσονται KW ‖ 24 λαγουβάρδων KW, λαγγοβάρδων L | οὐάκιν L, οὐαάκην W

4. annus belli (538/9)

χρήματά τε μεγάλα προτεινόμενοι καὶ ἐς τὴν ὁμαιχμίαν
παρακαλοῦντες. οἳ δή, ἐπεὶ βασιλεῖ φίλον τε καὶ 12
ξύμμαχον τὸν Οὐάκην ἔγνωσαν εἶναι, ἄπρακτοι ἀνε-
χώρησαν. Οὐίττιγις τοίνυν τοῖς παροῦσιν, ὡς τὸ 13
εἰκός, ἀπορούμενος τῶν πρεσβυτέρων ἀεὶ ξυνεκάλει
πολλούς. παρ' ὧν δὴ συχνὰ ἐπυνθάνετο ὅ τί ποτέ
οἱ βουλευομένῳ τε καὶ πράσσοντι ἄμεινον τὰ πράγματα
ἕξει. γνῶμαι οὖν πολλαὶ πρὸς τῶν ἐς τὴν βουλὴν 14
ξυνιόντων ἐλέγοντο, αἱ μὲν ἐπιτηδείως τοῖς παροῦσιν
οὐδαμῇ ἔχουσαι, αἱ δέ τι καὶ λόγου ἄξιον φέρουσαι.
ἐν αἷς καὶ τόδε ἐς τὸν λόγον ἦλθεν, ὡς οὐ πρότερόν 15
ποτε Ῥωμαίων βασιλεὺς τοῖς ἐν τῇ ἑσπερίᾳ βαρβάροις
πολεμεῖν ἴσχυσε, πλήν γε δὴ ὅτε αἱ σπονδαὶ ἐς Πέρσας
γεγένηνται. τούς τε γὰρ Βανδίλους καὶ Μαυρουσίους 16
τηνικαῦτα ἀπολωλέναι καὶ Γότθοις τὰ παρόντα ξυμ-
πεπτωκέναι. ὥστε, ἤν τις καὶ νῦν Ἰουστινιανῷ αὐτο- B 237
κράτορι τὸν Μήδων βασιλέα ξυγκρούῃ, οὐ μήποτε
Ῥωμαῖοι, τούτου δὴ ἐκπεπολεμωμένου σφίσι τοῦ ἔθνους,
πόλεμον ἄλλον διενεγκεῖν πρὸς οὐδένας ἀνθρώπων τὸ
λοιπὸν ἕξουσι. ταῦτα Οὐιττίγιδί τε αὐτῷ ἤρεσε καὶ 17
Γότθοις τοῖς ἄλλοις. ἔδοξεν οὖν πρέσβεις παρὰ τὸν

---

21 cf. I 151, 1

---

3 *οὐάκιν* L, *οὐαάκην* W ‖ 4 *οὐίτιγις* L | *τοῖς*] T deest in K ‖ 5 *συνεκάλει* W ‖ 7 *βουλομένω* K ‖ 9 *αἱ* LW] om. K | *ἐπιτηδείως* LW] *ἐπιτηδείως δὲ* K ‖ 11 *αἷς* KL] *τοῖς* W | *τόδε*] *τότε δὲ* W | *ἐςῆλθεν* W | *ὡς οὐ*] *ἕως οὗ* K ‖ 11—12 *οὐ πρότερόν ποτε*] *οὔποτε πρότερον ὁ* W ‖ 13 *ὅτε* W] *ὅτι* KL | *αἱ*] *οἱ* W | *ἐς Πέρσας*] *ἑσπέρας* K ‖ 14 *γεγένηνται* KW] *γεγένηνται αὐτῷ τε καὶ τοῖς ἐν τῇ ἕω βασιλεῦσι* L | *Βανδίλους*] *βαρβάρους* K, *βανδήλους* W ‖ 15—16 *συμπεπτωκέναι* W ‖ 16 *ὥστε* KW] *ὥστε καὶ* L ‖ 16—17 *αὐτοκράτορι* om. W ‖ 17 *τὸν* LW] *τῶν* K | *ξυγκρούῃ* KW] *ξυγκρούσῃ* L ‖ 18 *τοῦ ἔθνους σφίσι* W ‖ 19 *οὐδένα* L ‖ 20 *ταῦτα*] T deest in K | *οὐιττίγιδι* K] *οὐίτιγί* L, *οὐίττιγίν* W | *αὐτῷ* KL] *αὐτὸν* W ‖ 21 *γότθους τοὺς ἄλλους* W |

Μήδων βασιλέα Χοσρόην στέλλεσθαι, οὐ Γότθους μέν-
τοι, ὅπως μὴ κατάδηλοι αὐτόθεν γινόμενοι ξυγχέωσι
τὰ πρασσόμενα, ἀλλὰ Ῥωμαίους, οἵπερ αὐτὸν Ἰουστι-
18 νιανῷ βασιλεῖ πολέμιον καταστήσουσι. διὸ δὴ τῶν ἐν
Λιγούροις ἱερέων δύο χρήμασι πολλοῖς ἐς ταύτην
19 ἀναπείθουσι τὴν ὑπουργίαν. ὧν ἅτερος μέν, ὅσπερ
ἀξιώτερος ἔδοξεν εἶναι, ἐπισκόπου δόκησίν τε καὶ
ὄνομα περιβεβλημένος, οὐδὲν αὐτῷ προσῆκον, ἐς τὴν
πρεσβείαν καθίστατο, ὁ δὲ ἕτερος αὐτῷ ὑπηρετῶν
20 εἵπετο. γράμματά τε αὐτοῖς ἐγχειρίσας πρὸς Χοσρόην
γεγραμμένα Οὐίττιγις ἔπεμψεν. οἷς δὴ Χοσρόης ἡγμέ-
νος ἀνήκεστα ἐν σπονδαῖς ἔργα Ῥωμαίους εἰργάσατο,
21 ὥσπερ μοι ἐν τοῖς ἔμπροσθεν λόγοις ἐρρήθη. ταῦτα
δὲ ἐπεὶ Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς Χοσρόην τε καὶ Πέρσας
βουλεύεσθαι ἤκουσε, καταλύειν μὲν τὸν ἐν τῇ ἑσπερίᾳ
πόλεμον ὡς τάχιστα ἔγνω, Βελισάριον δὲ μεταπέμψασθαι
22 ἐφ' ᾧ ἐπὶ Πέρσας στρατεύσειε. τοὺς μὲν οὖν Οὐιττίγιδος
πρέσβεις (ἔτι γὰρ ὄντες ἐν Βυζαντίῳ ἐτύγχανον) αὐτίκα
δὴ ἀπεπέμψατο, ἄνδρας παρ' αὐτοῦ ἐπὶ Ῥαβέννης στα-
λήσεσθαι ὑποσχόμενος, οἵπερ ἐς Γότθους τὰς σπονδὰς
23 θήσονται, ὅπη ἂν ἑκατέροις ξυνοίσειν μέλλῃ. τούτους
B 238 δὲ τοὺς πρέσβεις οὐ πρότερον μεθῆκε Βελισάριος τοῖς

τὸν LW] τῶν K ‖ 1 γότθοις K ‖ 2 γενόμενοι W ‖ 3 πραττόμενα W ‖ 4 βασιλεῖ om. W | καταστίσουσι W ‖ 6 ὅσπερ] ὥσπερ K ‖ 10 αὐτοὺς K ‖ 11 οὐίτιγις L ‖ 12 Ῥωμαίους Kraš.] ῥωμαίοις KL, om. W ‖ 13 ὥσπερ K] ἅπερ L ‖ 13—251, 6 ταῦτα—παρασχόμενος] ὅτι ταῦτα πεπυσμένος ἰουστινιανὸς τὸν ἐν τῇ ἑσπερίᾳ πόλεμον καταλύσας βελισάριον μετεπέμψατο ἐφ' ᾧ κτλ. W ‖ 14 βασιλεὺς ἰουστινιανὸς L ‖ 15 βουλεύεσθαι K] βουλεύσασθαι L | ἑσπέρα K ‖ 16 μεταπέμψασθαι K] μεταπεμψάμενος L ‖ 17 στρατεύσειεν W | τοὺς μὲν οὖν K] καὶ τοὺς μὲν L, καὶ τοὺς W | ἰουτίγιδος L ‖ 21 ξυνοῖσον K | με^λλ K, μέλλει L

πολεμίοις ἕως καὶ αὐτοὶ τοὺς ἀμφὶ Ἀθανάσιόν τε καὶ 4. annus belli (538/9)
Πέτρον ἀφῆκαν. οὓς δὴ ἐς Βυζάντιον ἀφικομένους 24
γερῶν βασιλεὺς τῶν μεγίστων ἠξίωσεν, Ἀθανάσιον
μὲν ὕπαρχον τῶν ἐν Ἰταλίᾳ πραιτωρίων καταστησά- P 442
μενος, Πέτρῳ δὲ τὴν τοῦ μαγίστρου καλουμένου ἀρχὴν
παρασχόμενος. καὶ ὁ χειμὼν ἔληγε καὶ **τέταρτον ἔτος** 25
ἐτελεύτα τῷ πολέμῳ τῷδε, ὃν Προκόπιος ξυνέγραψε.

κγ'. Βελισάριος δὲ Αὔξιμόν τε καὶ Φισούλαν ἐξε- 5. annus belli (539/40)
λεῖν πρότερον ἤθελε, οὕτω τε ἐπί τε Οὐίττιγιν καὶ
Ῥάβενναν ἰέναι, οὐδενὸς ἔτι τῶν πολεμίων οὔτε σφίσιν
ἐμποδὼν ἵστασθαι δυναμένου, οὔτε τὰ ὄπισθε κακουρ-
γεῖν ἔχοντος. Κυπριανὸν μὲν οὖν καὶ Ἰουστῖνον ξὺν 2
τοῖς ἑπομένοις καὶ Ἰσαύρων τισὶν ἐς Φισούλαν ἔπεμψε,
καὶ πεντακοσίους πεζοὺς ἐκ καταλόγου, οὗ Δημήτριος
ἦρχεν, οἳ δὴ τοὺς ἐκείνῃ βαρβάρους ἀμφὶ τὸ φρούριον
στρατοπεδευσάμενοι ἐπολιόρκουν. Μαρτῖνον δὲ καὶ 3
Ἰωάννην ξὺν τοῖς ἑπομένοις καὶ στρατεύματι ἄλλῳ,
οὗπερ Ἰωάννης ἡγεῖτο ὃν καὶ Φαγᾶν ἐκάλουν, ἀμφὶ
Πάδον ποταμὸν ἔστελλεν. οὓς δὴ φροντίδα ἔχειν ἐκέ- 4
λευεν ὅπως μὴ Οὐραΐας τε καὶ οἱ ξὺν αὐτῷ ἐκ Με-
διολάνου ἐπὶ σφᾶς ἴωσιν, ἢν δὲ τῶν πολεμίων τὴν
ἔφοδον ἀποκρούεσθαι οὐχ οἷοί τε ὦσιν, ὄπισθεν αὐτοὺς
λάθρα ἐπισπομένους κατὰ νώτου ἰέναι. καὶ οἱ μὲν 5
πόλιν Δορθῶνα πρὸς τῷ ποταμῷ ἀτείχιστον οὖσαν
καταλαβόντες, αὐτοῦ τε ἐνστρατοπεδευσάμενοι ἔμενον, B 239

---

1 τε καὶ *LW*] καὶ *K* ‖ 2 ἀφικομένους om. *W* ‖ 3 γερῶν *KW*] γερῶν ὁ *L* ‖ 4 ἰταλίᾳ *W*] Ἰταλιώταις *KL* ‖ 4—5 καταστήσας *W* ‖ 5 μαγίστρου *LW*] μεγίστου *K* | καλουμένου scripsi] καλουμένην codd. ‖ 9—12 οὕτω—ἔχοντος om. *K* ‖ 9 οὐίτιγιν *L* ‖ 10 οὔτε scripsi] οὐδὲν *L* ‖ 11 ἐμποδῶν *L* | οὔτε scripsi] οὐδὲ *L* ‖ 13 ἑπομένοις τε καὶ *L* ‖ 15 οἳ *L*] οὗ *K* ‖ 20 μὴ *K*] ἢν *L* ‖ 20—21 μεδιολάνων *L* ‖ 21—22 ἢν δὲ—ὦσιν *K*] om. *L* ‖ 23 ἐπισπωμένους *K* ‖ 24 δορθῶνα *L*] ὀρθῶνα *K*

αὐτὸς δὲ ἐς Αὔξιμον πόλιν χιλίους τε καὶ μυρίους
6 ἔχων ἀφίκετο. Αὔξιμος δὲ αὕτη πρώτη μὲν τῶν ἐν
Πικηνοῖς πόλεών ἐστιν, ἣν δὴ μητρόπολιν καλεῖν νε-
νομίκασι Ῥωμαῖοι. ἀπέχει δὲ ἀκτῆς μὲν κόλπου τοῦ
Ἰονίου σταδίους τέσσαράς τε καὶ ὀγδοήκοντα μάλιστα,
Ῥαβέννης δὲ πόλεως ὁδὸν τριῶν ἡμερῶν καὶ σταδίους
7 ὀγδοήκοντα. κεῖται δὲ ἐπὶ λόφου τινὸς ὑψηλοῦ, εἴσο-
δον ἐν τῷ ὁμαλεῖ οὐδαμῇ ἔχουσα, καὶ ἀπ' αὐτοῦ
8 ἀπρόσοδος τοῖς πολεμίοις παντάπασιν οὖσα. ἐνταῦθα
Γότθων εἴ τι δόκιμον ἦν, Οὐίττιγις ἐς τὴν φρουρὰν
κατεστήσατο, τεκμαιρόμενος ὅτι Ῥωμαῖοι, εἰ μὴ ταύτην
ἐξέλωσι πρότερον, ἐπὶ Ῥάβενναν οὔποτε στρατεύειν
9 τολμήσωσιν. ἐπειδὴ δὲ ὁ Ῥωμαίων στρατὸς ἐς Αὔξιμον
ἦλθεν, ἐκέλευε Βελισάριος παρὰ τοῦ λόφου τὰ ἔσχατα
10 πάντας στρατοπεδεύεσθαι κύκλῳ. καὶ οἱ μὲν κατὰ
συμμορίας γενόμενοι καλύβας ἄλλος ἄλλῃ τοῦ χωρίου
ἐπήγνυντο, κατιδόντες δὲ αὐτοὺς οἱ Γότθοι μακράν
που ἀπολελειμμένους ἀλλήλων καὶ σφίσιν αὐτοῖς ἐπι-
βοηθεῖν ἅτε ἐν μεγάλῳ πεδίῳ οὐκ εὐπετῶς ἔχοντας,
ἐκ τοῦ αἰφνιδίου ἀμφὶ δείλην ὀψίαν χωροῦσιν ἐπὶ
P 443 τοὺς πολεμίους, ἐς τὰ πρὸς ἕω τῆς πόλεως, ᾗ Βελι-
σάριος στρατόπεδον ἔτι ποιούμενος ξύν τε δορυφόροις
11 καὶ ὑπασπισταῖς τοῖς αὐτοῦ ἔτυχεν. οἱ δὲ ἀράμενοι
τὰ ὅπλα ἐκ τῶν παρόντων τοὺς ἐπιόντας ἠμύνοντο,

---

2 μὲν πρώτη L ‖ 3 πικίνοις K, πιγκηνοῖς L ‖ 3—4 τοῦ ἔθνους post νενομίκασι addit L ‖ 4 ἀκτὶς K ‖ 6 τριῶν L] τε τριῶν K | ἡμερὸν L ‖ 7—8 εἴσοδον] εἰσ ὁδὸν K ‖ 8 ὁμαλῷ L ‖ 10 οὐίτιγις L ‖ 11 ταύτην L] ταῦτα K ‖ 14 ἐκέλευε K, L pr. m. corr.] ἐκέλευεν L pr. m. ‖ 15 στρατοπεδεύεσθαι K] ἐνστρατοπεδεύεσθαι L ‖ 16 ξυμμορίας L | ἄλλος ἄλλῃ K] ἄλλως ἄλλοι L ‖ 18 που K] τε L ‖ 20 αἰφνι^{δ} K | δείλην] δήλην K

5. annus belli (539/40)
ῥᾷστά τε αὐτοὺς ἀρετῇ ὠσάμενοι ἔτρεψαν, καὶ φεύγουσιν
ἐπισπόμενοι κατὰ μέσον τοῦ λόφου ἐγίνοντο. ἔνθα οἱ 12
βάρβαροι ἐπιστραφέντες καὶ χωρίου ἰσχύϊ πιστεύοντες B 240
ἀντίοι τοῖς διώκουσιν ἔστησαν, συχνούς τε αὐτῶν ἅτε
κατὰ κορυφὴν βάλλοντες ἔκτειναν, ἕως νὺξ ἐπιλα-
βοῦσα ἐκώλυσεν. οὕτω τε διαλυθέντες ἑκάτεροι τὴν
νύκτα ἐκείνην ηὐλίσαντο. ἔτυχον δὲ τῇ προτεραίᾳ 13
τοῦ ἔργου τούτου Γότθων τινὲς ὄρθρου βαθέος τρο-
φῶν ξυγκομιδῆς ἕνεκα ἐς τὰ ἐκείνῃ σταλέντες χωρία.
οἳ δὴ οὐδὲν ἀμφὶ τῶν πολεμίων τῇ παρουσίᾳ πυθό- 14
μενοι ἐς νύκτα ἐπανῆκον. ἄφνω τε τὰ Ῥωμαίων πυρὰ
κατιδόντες ἐν θαύματί τε καὶ δέει μεγάλῳ ἐγένοντο.
καὶ αὐτῶν πολλοὶ μὲν τὸν κίνδυνον ὑποστῆναι τολμή- 15
σαντες καὶ λαθόντες τοὺς πολεμίους ἐς Αὔξιμον ἐσῆλ-
θον. ὅσοι δὲ κατορρωδήσαντες ἐν τῷ παραυτίκα ἐς
ὕλας τινὰς σφᾶς αὐτοὺς ἔκρυψαν, ἐφ' ᾧ ἐπὶ Ῥαβέννης
χωρήσουσιν, οὗτοι δὴ οὐ πολλῷ ὕστερον ὑπὸ τοῖς
ἐναντίοις γενόμενοι διεφθάρησαν. Βελισάριος δὲ κατι- 16
δὼν τὴν Αὔξιμον ἰσχυροτάτην ἐν τῷ ἀσφαλεῖ οὖσαν,
παντελῶς τέ οἱ ἀμήχανα εἶναι προσβολὴν τῷ περιβόλῳ
ποιήσασθαι, βίᾳ μὲν τὸ χωρίον ἑλεῖν οὐκ ἄν ποτε
ᾤετο, πολιορκίᾳ δὲ ἀκριβεῖ ἔς τε ἀπορίαν τῶν ἀναγκαίων
καταστήσεσθαι τοὺς πολεμίους ἐλπίδα εἶχε καὶ τῷ
χρόνῳ ὑποχειρίους ποιήσασθαι. τοῦ δὲ περιβόλου οὐ 17
μακρὰν ἄποθεν πόαν τινὰ πολλὴν ἡ γῆ ἀνιεῖσα ξυμ-
βολῆς ἀφορμὴν ἐς ἡμέραν ἑκάστην Ῥωμαίοις τε καὶ
Γότθοις ἔφερε. ταύτην γὰρ ἀποτεμνομένους ἀεὶ τῶν 18

2 ἐπισπώμενοι K ‖ 11 τε τὰ K] δὲ τὰ L ‖ 12 καὶ δέει μεγάλῳ K] μεγάλῳ καὶ δέει L ‖ 13 ὑποστεῖναι K ‖ 14—15 εἰσῆλθον L ‖ 15 κατωρρωδήσαντες L ‖ 17 δὴ Hoesch.] δὲ codd. ‖ 19 ἰσχυρότατα K ‖ 22 δὲ] τε L ‖ 24 ποιήσεσθαι Braun ‖ 27 ἔφερε L] ἔφερον K | ἀποτεμνομένην L

ἵππων ἕνεκα τοὺς ἐναντίους δρῶντες Ῥωμαῖοι ἔν τε
τῷ λόφῳ δρόμῳ πολλῷ ἀνιόντες ἐγίνοντο καὶ τοῖς
πολεμίοις ἐς χεῖρας ἰόντες ἔργα τε ἀρετῆς ἄξια ἐν-
B 241 δεικνύμενοι, φέρεσθαι τὴν πόαν οὐδαμῇ εἴων, πολλούς
τε ἀεὶ τῶν ἐναντίων ἐν τῷ χώρῳ τούτῳ διέφθειρον.
19 οἱ δὲ βάρβαροι ἀρετῇ τῶν πολεμίων ἡσσώμενοι ἐπενόουν
τάδε. τῶν ἁμαξῶν τοὺς τροχοὺς ξὺν μόνοις τοῖς ἄξοσιν
ἀφελόμενοι ἐν παρασκευῇ εἶχον, τέμνειν τε τὴν πόαν ἀρξά-
μενοι, ἐπειδὴ ἀνιόντας ἤδη ἐς τοῦ λόφου τὰ μέσα τοὺς
Ῥωμαίους εἶδον, τοὺς τροχοὺς ἀφῆκαν κατὰ κορυφὴν
20 ἐπ' αὐτοὺς φέρεσθαι. τύχῃ δέ τινι τούτους ξυνέπεσε
τοὺς τροχοὺς ἄχρι ἐς τὸ ὁμαλὲς ἀνθρώπου οὐδενὸς
ἁψαμένους ἐλθεῖν. ταύτης τε τῆς πείρας ἀποτυχόντες
οἱ βάρβαροι, τότε μὲν φεύγοντες ἐντὸς τοῦ περιβόλου
21 ἐγένοντο, ἔπειτα δὲ ἐποίουν τάδε. τὰς φάραγγας, αἳ
τοῦ περιβόλου εἰσὶν ἄγχιστα, ἐνέδραις τῶν ἐν σφίσι
δοκίμων ἀνδρῶν προλοχίσαντες ὀλίγοι τοῖς πολεμίοις
ἀμφὶ τὴν πόαν ἐφαίνοντο, ἡνίκα τε ἡ μάχη ἐν χερσὶ
γένοιτο, ἐκπηδῶντες ἐκ τῶν ἐνεδρῶν οἱ κρυπτό-
P 444 μενοι, πλήθει τε τοὺς ἐναντίους παρὰ πολὺ ὑπεραί-
ροντες καὶ αὐτοὺς τῷ μὴ προαισθέσθαι ἐκπλήσσον-
τες πλείστους μὲν ἔκτεινον, τοὺς δὲ λοιποὺς ἀεὶ ἐς
22 φυγὴν ἔτρεπον. Ῥωμαίων δὲ ὅσοι ἐν τοῖς στρατο-
πέδοις εἱστήκεσαν ἔβλεπον μὲν ἐκ τῶν ἐνεδρῶν
ὑπεξανισταμένους τοὺς πολεμίους, κραυγῇ δὲ πολλῇ
τοὺς ἑταίρους ἀνακαλοῦντες οὐδὲν ἤνυον, ἐπεὶ οἱ
μαχόμενοι τῆς ἐκείνων βοῆς ἥκιστα ἤκουον, μήκει

7 ἄξοσιν L] αὔξοσιν K ‖ 15 τὰς] T deest in K | φάραγγας L] φάλαγγας K ‖ 16 τῶν L] τὲ K ‖ 17 προλοχήσαντες K ‖ 19 ἐνέδρων K ‖ 21 προαισθέσθαι L] προέσεσθαι K ‖ 24 ἐνέδρων K ‖ 26 ἤνυττον K

τε τοῦ λόφου ἐπὶ πλεῖστον αὐτῶν διειργόμενοι καὶ 5. annus belli
τῶν βαρβάρων ἀεὶ ἐξεπίτηδες σφίσιν ἀντιπαταγούν- (539/40)
των τοῖς ὅπλοις.

Βελισαρίῳ δὲ τοῖς παροῦσιν ἀπορουμένῳ Προκό- 23
πιος, ὃς τάδε ξυνέγραψε, προσελθὼν εἶπεν „Οἱ ταῖς B 242
„σάλπιγξιν, ὦ στρατηγέ, τὸ παλαιὸν ἐν τῷ Ῥωμαίων
„στρατῷ χρώμενοι νόμους τινὰς ἠπίσταντο δύο, ὧν
„ἅτερος μὲν ἐγκελευομένῳ τε ἐπὶ πλεῖστον ἐῴκει καὶ
„τοὺς στρατιώτας ἐς μάχην ὁρμῶντι, ὁ δὲ ἄλλος ἐπὶ
„τὸ στρατόπεδον ἀνεκάλει τοὺς μαχομένους, ἡνίκα
„ταῦτα ἐδόκει τῷ στρατηγῷ ὡς ἄριστα ἔχειν. ταύτῃ τε 24
„ἀεὶ οἱ μὲν στρατηγοὶ τὰ καθήκοντα τοῖς στρατιώταις
„ἐκέλευον, ἐκεῖνοι δὲ τὰ παραγγελλόμενα ἔργα ἐπιτελεῖν
„ἴσχυον. κραυγὴ γὰρ ἐν ταῖς ξυμβολαῖς σημῆναί τι 25
„σαφὲς οὐδαμῶς πέφυκε, πατάγου τε, ὡς τὸ εἰκός,
„πανταχόσε ἀντικτυποῦντος καὶ τοῦ δέους ἐκπλήσσον-
„τος τὰς τῶν μαχομένων αἰσθήσεις. ἐπεὶ δὲ τανῦν 26
„ἀμαθίᾳ τε ἡ τοιαύτη τέχνη ἐξώλισθε καὶ μιᾷ σάλπιγγι
„ἄμφω δηλῶσαι ἀμήχανον, αὐτὸς οὕτω τὸ λοιπὸν ποίει.
„σάλπιγξι μὲν ταῖς ἱππικαῖς ἐγκελεύου τοῖς στρατιώ- 27
„ταις διαμάχεσθαι τοῖς πολεμίοις, ταῖς δὲ πεζικαῖς
„ἐπὶ τὴν ἀναχώρησιν ἀνακάλει τοὺς ἄνδρας. ἑκατέρου 28
„γὰρ αὐτοὺς τοῦ ἤχου μὴ οὐχὶ ξυνεῖναι ἀδύνατον,
„ἐπεὶ ὁ μὲν ἐκ βύρσης τε καὶ ξύλου ὑπεράγαν λεπτοῦ,
„ὁ δὲ ἐκ παχέος τινὸς χαλκοῦ πρόεισι.“ Προκόπιος 29
μὲν τοσαῦτα εἶπε. Βελισάριος δὲ ἥσθη τε τῇ ὑποθήκῃ

2—3 *ἀντεπαγαγόντων K, ἀντιπατταγούντων L* ‖ 5 *ταῖς L*] *τε K* ‖ 11 *ὡς L*] *ὡς τὰ K* ‖ 14 *ἐν L*] *ἕν τε K* ‖ 15 *παττάγου L* ‖ 16 *ἀντιτυποῦντος K* ‖ 20 *ἐγκελεύου K*] *ἐγκέλευε L* ‖ 21 *διαμάχεσθαι L*] *οἷα μάχεσθαι K* ‖ 25 *ὁ δὲ L*] *οὐδὲ K* ‖ 26 *δὲ*] *Δ* deest in *K* | *τε K*] om. *L*

καὶ ἅπαν ξυγκαλέσας τὸ στράτευμα ἔλεξε τοιάδε „Προ-
„θυμίαν ἐς τόδε ξυμφέρειν τε οἶμαι καὶ πολλοῦ ἐπαί-
„νου ἀξίαν εἶναι, μέχρις ἂν μετρία τις οὖσα οὐδὲν
30 „τοῖς ἔχουσι προσποιῆται βλάβος. τῷ γὰρ ὑπερβάλλοντι
„τὰ ἀγαθὰ πάντα πρὸς τὸ χεῖρον ἀεὶ τρέπεσθαι εἴω-
„θεν. ὑμεῖς οὖν μὴ τῷ φιλονείκῳ τὸ λοιπὸν σφάλλε-
„σθε· φεύγειν γὰρ δή που τὸν κακουργοῦντα οὐδεμία
31 „αἰσχύνη. ἀλλ' ὁ μὲν ἐς κακὸν προῦπτον ἀνεπισκέπτως
B 243 „ἰὼν καὶ σωθεὶς ἐνθένδε, ἂν οὕτω τύχῃ, ἄνοιαν ὀφλι-
„σκάνει· γενναῖος δὲ ὃς ἂν ἐν τοῖς ἀναγκαίοις ἀνδρα-
32 „γαθίζηται. οἱ μὲν οὖν βάρβαροι, ἐπεὶ ἐκ τοῦ εὐθέος
„ἡμῖν οὐχ οἷοί τέ εἰσι διαμάχεσθαι, προλοχίζοντες
„διαφθείρειν ἡμᾶς ἐγχειροῦσιν. ἡμῖν δὲ τοῦ διαφυ-
„γεῖν τὴν αὐτῶν ἐνέδραν τὸ τὸν κίνδυνον ὑποστῆναι
33 „μεμπτότερον. τοῦ γὰρ ἐνδιδόναι ταῖς τῶν ἐχθρῶν
„γνώμαις οὐδὲν αἴσχιον. ἐμοὶ μὲν οὖν ὅπως μὴ προσ-
34 „πεσεῖσθε ταῖς τῶν πολεμίων ἐνέδραις μελήσει. ἔργον
„δ' ἂν ὑμέτερον εἴη, ἐπειδὰν σημήνω, ἐς τὴν ἀναχώ-
„ρησιν κατὰ τάχος ἰέναι. αὕτη δὲ ὑμῖν ἡ δήλωσις ἐκ
35 „σάλπιγγος, ὦ στρατιῶται, τῆς πεζικῆς ἔσται." Βελι-
σάριος μὲν τοσαῦτα εἶπεν. οἱ δὲ στρατιῶται ἀμφὶ
P 445 τὴν πόαν κατιδόντες τοὺς πολεμίους, δρόμῳ ἐπ' αὐτοὺς
ᾔεσαν, τινάς τε αὐτῶν ἐν τῇ πρώτῃ ὁρμῇ ἔκτεινον.
36 ἐν οἷς ἕνα χρυσοφοροῦντα τῶν τις Μαυρουσίων ἰδὼν
λαβόμενός τε τῶν ἐν τῇ κεφαλῇ τριχῶν, ὅπως ἀποδύοι,

---

3 ἄξια *K* ‖ 4 προσποιῆται edd.] προσποιεῖται codd. ‖ 6 οὖν *K*] μὲν οὖν *L* | μὴ *L*] μὴ δὲ *K* ‖ 6—7 σφάλλεσθαι *K* ‖ 8 προῦπτον *K* ‖ 10 γενναίως *K* | ὃς *L*] ὡς *K* ‖ 12 ἡμῖν *K*] ὑμῖν *L* | προλογχίζοντες *L* ‖ 13 ἡμᾶς *K*] ὑμᾶς *L* | ἡμῖν *K*] ὑμῖν *L* ‖ 14 ἔνεδραν *K* | τὸ *L*] τῶ *K* ‖ 16 αἴσχιστον *L* ‖ 16—17 προσπεσεῖσθε *L*] προπετῆ τε *K* ‖ 21 οἱ] *O* deest in *K* ‖ 23 ἔκτεινον *K*] ἔκτειναν *L* ‖ 24 οἷς *K*] τοῖς *L* ‖ 25 ἀποδύοι *K*] ἀποδύῃ *L*

⟨τὸν⟩ νεκρὸν ἐφεῖλκε. Γότθος δέ τις αὐτὸν ἀκοντίῳ 37 5. annus belli
βαλὼν μυώνων τε, οἳ ὄπισθέν εἰσι τῶν κνημῶν, ἑκα- (539/40)
τέρων ἐπιτυχὼν, ἐνέρσει τοῦ ἀκοντίου ἄμφω τὼ πόδε
ξυνέδησεν. ἀλλ' οὐδέν τι ἧσσον ὁ Μαυρούσιος τῶν 38
τριχῶν ἐχόμενος τὸν νεκρὸν εἷλκεν. ἐν τούτῳ δὲ οἱ
μὲν βάρβαροι τὰς ἐνέδρας ἐκίνουν, Βελισάριος δὲ ἀπὸ
τοῦ στρατοπέδου ὁρῶν τὰ ποιούμενα, ταῖς σάλπιγξι
τοὺς πεζοὺς, οἷς τὸ ἔργον τοῦτο ἐπέκειτο, ἠχεῖν κατὰ
τάχος ἐκέλευεν. οἵ τε Ῥωμαῖοι αἰσθόμενοι κατὰ βραχὺ 39
ἤδη ὑπεχώρουν, τὸν Μαυρούσιον ξὺν τῷ ἀκοντίῳ ἀρά- B 244
μενοι. οἷς δὴ οἱ Γότθοι ἕπεσθαι οὐκέτι ἐτόλμων,
ἀλλ' ἄπρακτοι ἀνεχώρησαν.

κδ'. Προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου καὶ τῆς ἀπορίας οἱ
βάρβαροι τῶν ἐπιτηδείων ἐπὶ μέγα χωρούσης, ἀνενεγκεῖν
ἐς Οὐίττιγιν ἐβουλεύοντο τὰ παρόντα σφίσι. καὶ ἐπεὶ 2
αὐτῶν οὐδεὶς στέλλεσθαι ἐς ταύτην δὴ τὴν πρᾶξιν
ἐτόλμα (λήσειν γὰρ τοὺς πολιορκοῦντας οὐκ ἄν ποτε
ᾤοντο), ἐπενόουν τάδε. ἀσέληνον νύκτα τηρήσαντες 3
καὶ τοὺς ἄνδρας ἐν παρασκευῇ ποιησάμενοι, οὓς δὴ
παρὰ τὸν Οὐίττιγιν πέμπειν διενοοῦντο, γράμματά τε
αὐτοῖς ἐν χερσὶ θέμενοι, ἐπειδὴ πόρρω ἦν τῶν νυκτῶν,
ἐβόων ἅπαντες πολλαχῇ τοῦ περιβόλου ἐξαίσιον. εἴκασεν 4
ἄν τις ἐς ταραχὴν αὐτοὺς καταστῆναι λίαν τε σφίσιν

1—5 Γότθος—εἷλκεν] Γότθων δέ τις ἀκοντίῳ βαλών, μυώνων δὲ οἳ ὄπισθέν εἰσι τῶν κνημῶν ἑκατέρων ἐπιτυχών, ἐρχόμενος τὸν νεκρὸν εἷλκε Suid. s. v. μυώνων

---

1 ⟨τὸν⟩ addidi | αὐτὸν] αὐτῷ K ‖ 2 μυώνων τε, οἳ Suid.] μυῶν ὧν τε οἱ K, μυῶν οἵ τε οἱ L ‖ 4 ὁ K] om. L ‖ 5 τούτω K] τούτοις L ‖ 13—14 οἱ βάρβαροι] malim τοῖς βαρβάροις, aut οἱ βάρβαροι transponere post χωρούσης, cf. II 324, 8 ‖ 15 οὐίτιγιν L | σφίσιν K ‖ 20 παρὰ K] περὶ L | οὐίτιγιν L ‖ 21 θέμενοι ἐν χερσὶν L

ἐγκειμένων τῶν πολεμίων καὶ παρὰ δόξαν ἁλισκομένης
5 τῆς πόλεως. οὐκ ἔχοντες δὲ παντάπασι Ῥωμαῖοι ξυμ-
βαλεῖν τὸ γινόμενον, Βελισαρίου γνώμῃ ἐν τοῖς
στρατοπέδοις ἡσυχῇ ἔμενον, ἔκ τε τῆς πόλεως ἐπι-
βουλήν τινα ὑποτοπάσαντες ἔσεσθαι καὶ στρατὸν ἐκ
Ῥαβέννης ἐπιβεβοηθηκότα τοῖς πολεμίοις ἐπὶ σφᾶς
ἥκειν. ἃ δὴ δεδιότες ᾤοντο ἄμεινον σφίσιν εἶναι
ἐν τῷ ἀσφαλεῖ ἡσυχάζουσι διασώζεσθαι ἢ ἐς προὖπτόν
6 τινα κίνδυνον ἐν νυκτὶ ἀσελήνῳ χωρεῖν. οὕτω γοῦν
οἱ βάρβαροι λαθόντες τοὺς πολεμίους ἐπὶ Ῥαβέννης
τοὺς ἄνδρας ἔπεμψαν. οἳ οὐδενὸς πολεμίου ἀνδρὸς
ἐς ὄψιν ἐλθόντες παρά τε Οὐίττιγιν τριταῖοι ἀφίκοντο
7 P446 καὶ τὰ γράμματα ἔδειξαν. ἐδήλου δὲ ἡ γραφὴ τάδε „Ἡνίκα
B 245 „ἡμᾶς, ὦ βασιλεῦ, ἐς τὴν ἐν Αὐξίμῳ φρουρὰν καθίστης,
„τὰς κλεῖς ἔφησθα παρακαταθέσθαι ἡμῖν Ῥαβέννης τε
8 „αὐτῆς καὶ τῆς βασιλείας τῆς σῆς. διὸ δὴ ἐπήγγελλες
„ἡμῖν παντὶ σθένει φυλάσσεσθαι, ὅπως μὴ τὸ καθ᾽ ἡμᾶς
„μέρος παραδῶμεν τοῖς πολεμίοις τὸ Γότθων κράτος,
„ἰσχυρίζου τε δεομένοις ἡμῖν παντὶ τῷ στρατῷ παρέ-
9 „σεσθαι αὐτεπάγγελτος. ἡμεῖς μὲν οὖν ἄχρι τοῦδε
„λιμῷ τε καὶ Βελισαρίῳ μαχόμενοι πιστοὶ φύλακες τῆς
„σῆς βασιλείας γεγόναμεν, σὺ δὲ οὐδὲ ὁπωστιοῦν ἡμῖν
10 „βοηθεῖν ἔγνωκας. λογίζου τοίνυν μή ποτε Αὔξιμον
„ἑλόντες Ῥωμαῖοι καὶ τὰς κλεῖς ἀνελόμενοι, ὧν αὐτὸς
„ἐνταῦθα κειμένων ὑπερορᾷς, οὐδενὸς τῶν σῶν ἀπο-
„κεκλεισμένοι τὸ λοιπὸν ὦσι.“ τὰ γράμματα μὲν το-

2 δὲ L] om. K ‖ 5 ὑποτωπάσαντες L ‖ 6—7 ἐπὶ σφᾶς ἥκειν K] ἰέναι ἐπὶ σφᾶς L ‖ 7 ἃ δὴ K] ἐκεῖνα L ‖ 7—8 ἐν τῷ ἀσφαλεῖ εἶναι K ‖ 12 οὐίτιγιν L | τριτταῖοι L ‖ 19 δεομένους K ‖ 20—21 ἄχρι τοῦδε λιμῷ τε K] τῷ τε λιμῷ L ‖ 22 οὐδὲ] οὐδ᾽ L ‖ 22—23 βοηθεῖν ἡμῖν L ‖ 25—26 σῶν ἀποκεκλ.] σωμάτων ἀποκεκλεισμένων K ‖ 26 ὦσιν K

σαῦτα ἐδήλου. ἐπεὶ δὲ αὐτὰ Οὐίττιγις ἀπενεχθέντα 11 5. annus belli (539/40)
εἶδεν, ἐν μὲν τῷ παραυτίκα τοὺς ἄνδρας πάσῃ τῇ
Γότθων στρατιᾷ βοηθήσειν Αὐξίμῳ ὑποσχόμενος ἀπε-
πέμψατο, μετὰ δὲ πολλὰ λογισάμενος ἡσυχίαν ἦγε.
τούς τε γὰρ ἀμφὶ τὸν Ἰωάννην ὑπώπτευε μὴ κατὰ 12
νώτου σφίσιν ἐπισπόμενοι ἐν ἀμφιβόλῳ ποιήσωνται,
καὶ πολλὴν οἰόμενος ξὺν Βελισαρίῳ μαχίμων ἀνδρῶν
δύναμιν εἶναι ἐς ἀμήχανόν τι δέος ἐξέπιπτε. μά- 13
λιστα δὲ ἁπάντων ὁ λιμὸς αὐτὸν ξυνετάρασσεν, οὐκ
ἔχοντα ὅθεν ἂν τὰ ἐπιτήδεια τῷ στρατοπέδῳ πορί-
ζηται. οἱ μὲν γὰρ Ῥωμαῖοι ἅτε θαλασσοκρατοῦν- 14
τες καὶ τὸ ἐν Ἀγκῶνι φρούριον ἔχοντες, τὰ ἀναγκαῖα
πάντα ἔκ τε Σικελίας καὶ Καλαβρίας ἐνταῦθα κατα-
τιθέμενοι ἐς καιρὸν ἐνθένδε εὐπετῶς ἔφερον. Γότθοις 15
δὲ στρατεύουσιν ἐς Πικηνῶν τὴν χώραν πόρον οὐδένα
τῶν ἐπιτηδείων ἐννοῶν ἔσεσθαι ἐς ἀμηχανίαν καθίστατο. B 246
Οὐιττίγιδος μὲν οὖν τὴν ὑπόσχεσιν λαθόντες τοὺς 16
πολεμίους ἐς Αὔξιμον ἤνεγκαν οἱ πρώην ἐς αὐτὸν
ἐνθένδε σταλέντες καὶ βαρβάρους τοὺς ἐνταῦθα κεναῖς
ἐλπίσιν ἐπέρρωσαν. Βελισάριος δὲ ταῦτα πρὸς τῶν 17
αὐτομόλων ἀκούσας ἔτι μᾶλλον ἐς τὸ ἀκριβὲς φυλακὴν
ἐκέλευε ποιεῖσθαι, ὅπως μή τι συμβαίη καὶ αὖθις
τοιοῦτο. ταῦτα μὲν ἐγίνετο τῇδε.

Οἱ δὲ ἀμφὶ Κυπριανὸν καὶ Ἰουστῖνον Φισούλαν 18
πολιορκοῦντες τῷ μὲν περιβόλῳ προσβάλλειν ἢ ἄγχιστά

1 οὐίτιγις L ‖ 6 νότου L | ἐπισπώμενοι K ‖ 7 οἰώμενος K ‖ 12 καὶ K] τε καὶ L ‖ 15 πικηνῶν τὴν K] τὴν πιγκηνῶν L ‖ 16 ἐννοῶν L] ἐν νῷ K | ἐς ἀμηχανίαν L] ἐν ἀμηχανίᾳ K ‖ 17 οὐιτίγιδος L ‖ 19 καὶ K] om. L ‖ 20 ἐπτέρωσαν L ‖ 22 τι συμβαίη scripsi] cf. de aedif. lib. II cap. 7, 6, τις θῆ K, τις θείη L, μή τί γ' εἴη Kraš. ‖ 23 μὲν K] μὲν οὖν L | ἐγένετο L ‖ 25 περιβόλω K] περιβολαίω L

που αὐτοῦ ἰέναι οὐδαμῇ εἶχον· δυσπρόσοδον γὰρ τοῦτο πανταχόθεν τὸ φρούριον ἦν· τῶν δὲ βαρβάρων σφίσι συχνὰ ἐπεξιόντων μάχῃ τε μᾶλλον διακρίνεσθαι πρὸς αὐτοὺς ἐθελόντων ἢ τῶν ἀναγκαίων τῇ ἀπορίᾳ πιέζεσθαι, ἀγχώμαλοι μὲν αἱ ξυμβολαὶ τὰ πρῶτα ἐγίνοντο, ἔπειτα δὲ πλέον ἤδη Ῥωμαῖοι ἔχοντες ἔς τε τὸ τεῖχος τοὺς πολεμίους κατέκλεισαν καὶ ἀσφαλῶς διεφύλασσον,
19 *ὥστε μηδένα πη ἐνθένδε ἰέναι. οἱ μὲν οὖν βάρβαροι τῶν τε ἀναγκαίων σπανίζοντες καὶ τοῖς παροῦσιν ἀπορούμενοι, λαθόντες αὖθις τοὺς πολεμίους παρὰ τὸν Οὐίττιγιν ἔπεμπον, βοηθεῖν σφίσιν αὐτοῖς κατὰ*
P 447 *τάχος δεόμενοι, ὡς οὐκέτι πλείω τινὰ ἀνθέξουσι χρόνον.*
20 *Οὐίττιγις δὲ Οὐραΐαν ἐκέλευε ξὺν τῷ ἐν Λιγούροις στρατῷ ἐς Τικινοὺς ἰέναι· οὕτω γὰρ καὶ αὐτὸς ἰσχυρίζετο πάσῃ τῇ Γότθων δυνάμει τοῖς πολιορκουμένοις*
21 *παρέσεσθαι. ὁ δὲ κατὰ ταῦτα ἐποίει καὶ ἅπαν κινήσας τὸ ξὺν αὐτῷ στράτευμα ἐς Τικινοὺς ᾔει. Πάδον τε ποταμὸν διαβάντες ἐγγύς που τοῦ τῶν Ῥωμαίων*
22 B 247 *στρατοπέδου ἦλθον. οὗ δὴ καὶ αὐτοὶ στρατοπεδευσάμενοι ἀντεκάθηντο τοῖς πολεμίοις, ἀπέχοντες αὐτῶν μάλιστα ὅσον σταδίους ἑξήκοντα. χειρῶν δὲ οὐδέτεροι*
23 *ἦρχον. τοῖς τε γὰρ Ῥωμαίοις ἔδοξεν ἀποχρῆν, εἰ τοῖς ἐναντίοις ἐμποδὼν στήσονται, ὥστε μὴ ἐπὶ τοὺς πολιορκοῦντας πορεύεσθαι, καὶ οἱ βάρβαροι ἐνταῦθα ὤκνουν διαμάχεσθαι τοῖς πολεμίοις, λογιζόμενοι ὡς,*

1 *ἰέναι L*] *εἰδέναι K* ‖ 5 *ξυμβουλαὶ K* ‖ 10 *αὖθις L*] om. *K* ‖ 11 *οὐίτιγιν L* | *ἔπεμπον L*] *πέμπονται K* | *αὐτοὺς K* ‖ 12 *πλεῖον L* ‖ 13 *οὐίτιγις L* ‖ 14 *πικηνὸν K*, *πιγκηνοὺς L*, *Τικίνους* Maltr. | *αὐτὸς L*] *αὐτοὺς K* ‖ 16 *ταυτὰ L* ‖ 17 *πικηνοὺς K*, *πιγκηνοὺς L*, *Τικίνους* Maltr. ‖ 21 *οὐδ' ἕτεροι K* ‖ 22—23 *τοὺς ἐναντίους K* ‖ 23 *ἐμποδῶν L* | *στήσονται K*] *στήσωνται L* ‖ 25 *ὤκνουν*] *ὤκουν*. *K* | *λογιζόμενοι*. *K*

ἣν ἐν ταύτῃ τῇ ξυμβολῇ ἀτυχήσωσιν, ἅπαντα Γότθων 5. annus belli (539/40)
διαφθεροῦσι τὰ πράγματα. οὐ γὰρ ἔτι τοῖς ἀμφὶ τὸν 24
Οὐίττιγιν ἐπιμιγνύμενοι ἀμύνειν τοῖς πολιορκουμένοις
ξὺν αὐτῷ ἕξουσι. τοιαύτῃ μὲν γνώμῃ ἑκάτεροι ἡσυ-
χίαν ἦγον.

κε'. Ἐν τούτῳ δὲ Φράγγοι κεκακῶσθαι τῷ πολέμῳ
Γότθους τε καὶ Ῥωμαίους ἀκούσαντες καὶ δι' αὐτὸ
ῥᾷστα ἂν οἰόμενοι Ἰταλίας τὰ πολλὰ σφίσιν αὐτοῖς
προσποιήσασθαι, δεινὰ ἐποιοῦντο, εἰ πόλεμον μὲν
ἕτεροι ἐς τοσόνδε χρόνου διαφέρουσι μῆκος περὶ
χώρας ἀρχῇ, οὕτω δὴ αὐτοῖς ἐν γειτόνων οὔσης, αὐτοὶ
δὲ ἡσυχῇ μένοντες ἀμφοτέροις ἐκποδὼν στήσονται.
ὅρκων τοίνυν ἐν τῷ παραυτίκα καὶ ξυνθηκῶν ἐπιλε- 2
λησμένοι, αἵπερ αὐτοῖς ὀλίγῳ πρότερον πρός τε Ῥω-
μαίους καὶ Γότθους ἐπεποίηντο (ἔστι γὰρ τὸ ἔθνος
τοῦτο τὰ ἐς πίστιν σφαλερώτατον ἀνθρώπων ἁπάντων)
ἐς μυριάδας δέκα εὐθὺς ξυλλεγέντες, ἡγουμένου σφίσι
Θευδιβέρτου, ἐς Ἰταλίαν ἐστράτευσαν, ἱππέας μὲν ὀλί-
γους τινὰς ἀμφὶ τὸν ἡγούμενον ἔχοντες, οἳ δὴ καὶ
μόνοι δόρατα ἔφερον, οἱ λοιποὶ δὲ πεζοὶ ἅπαντες 3
οὔτε τόξα οὔτε δόρατα ἔχοντες, ἀλλὰ ξίφος τε καὶ
ἀσπίδα φέρων ἕκαστος καὶ πέλεκυν ἕνα. οὗ δὴ ὁ μὲν
σίδηρος ἁδρός τε καὶ ὀξὺς ἑκατέρωθι ἐς τὰ μάλιστα B 248
ἦν, ἡ λαβὴ δὲ τοῦ ξύλου βραχεῖα ἐς ἄγαν. τοῦτον 4

18 Auct. Marcell. Com ad a. 539 (4)

3 οὐίτιγιν L | πολιουρκουμένοις K ‖ 4 ἥξουσι K ‖ 6 πολέμω K] πολέμω τούτω L ‖ 7 αὐτὸ] αὐτῶν K ‖ 8 οἰόμενοι] ἰόμενοι L | αὐτοὺς K ‖ 9 εἰ L] ἢ K ‖ 11 ἀρχῇ K] ἀρχὴν L | ἐγγειτόνων L ‖ 12 ἐκποδῶν L ‖ 14 αἵπερ scripsi] ἅσπερ K, ἅπερ L | αὐτοῖς K] αὐτοὶ L ‖ 15 πεποίηνται K | τὸ K] om. L ‖ 21 οὔτε—οὔτε] οὐδὲ—οὐδὲ codd. ‖ 23 ἐς L] ὡς K ‖ 24 ξύλου] ξίφους L | ἐσάγαν K

δὴ τὸν πέλεκυν ῥίπτοντες ἀεὶ ἐκ σημείου ἑνὸς εἰώθα-
σιν ἐν τῇ πρώτῃ ὁρμῇ τάς τε ἀσπίδας διαρρηγνύναι
5 τῶν πολεμίων καὶ αὐτοὺς κτείνειν. οὕτω μὲν Φράγ-
γοι τὰς Ἄλπεις ἀμείψαντες, αἳ Γάλλους τε καὶ Ἰταλοὺς
6 P448 διορίζουσιν, ἐν Λιγούροις ἐγένοντο. Γότθοι δὲ αὐτῶν
πρότερον τῇ ἀγνωμοσύνῃ ἀχθόμενοι, ὅτι δὴ χώραν τε
πολλὴν καὶ χρήματα ὑποσχομένοις μεγάλα πολλάκις
ὑπὲρ ξυμμαχίας προέσθαι τρόπῳ οὐδενὶ τὴν ὑπόσχε-
σιν ἐπιτελῆ ποιήσασθαι ἤθελον, ἐπειδὴ Θευδίβερτον
παρεῖναι στρατῷ πολλῷ ἤκουσαν, ἔχαιρον ταῖς ἐλπίσιν
ἐς τὰ μάλιστα ἐπαιρόμενοι καὶ τῶν πολεμίων ἀμαχητὶ
7 περιέσεσθαι τὸ λοιπὸν ᾤοντο. οἱ δὲ Γερμανοί, τέως
μὲν ἐν Λιγούροις ἦσαν, οὐδὲν ἐς Γότθους ἄχαρι
ἔπρασσον, ὅπως σφίσι μηδεμία κωλύμη ἐς τοῦ Πάδου
8 τὴν διάβασιν πρὸς αὐτῶν γένηται. ὡς δὲ ἵκοντο ἐς
Τικινῶν πόλιν, ἵνα δὴ γέφυραν ἐς τὸν ποταμὸν τοῦ-
τον ἐτεκτήναντο οἱ πάλαι Ῥωμαῖοι, τά τε ἄλλα ὑπούρ-
γουν οἱ ταῦτα φυλάσσοντες καὶ τὸν Πάδον κατ' ἐξου-
9 σίαν διαβαίνειν εἴων. ἐπιλαβόμενοι δὲ τῆς γεφύρας
οἱ Φράγγοι, παῖδάς τε καὶ γυναῖκας τῶν Γότθων,
οὕσπερ ἐνταῦθα εὗρον, ἱερευόν τε καὶ αὐτῶν τὰ σώ-
ματα ἐς τὸν ποταμὸν ἀκροθίνια τοῦ πολέμου ἐρρίπτουν.
10 οἱ γὰρ βάρβαροι οὗτοι, Χριστιανοὶ γεγονότες, τὰ πολλὰ
τῆς παλαιᾶς δόξης φυλάσσουσι, θυσίαις τε χρώμενοι
B 249 ἀνθρώπων καὶ ἄλλα οὐχ ὅσια ἱερεύοντες, ταύτῃ τε
11 τὰς μαντείας ποιούμενοι. κατιδόντες δὲ Γότθοι τὰ

---

2 διαρρηγνῦναι *L* ‖ 6 πρότεροι *K* ‖ 7 ὑποσχομένοις *L*] ὑποσχόντες *K* ‖ 8 προέσθαι *L*] om. *K* | τρόπω *K*] τρόπω δὴ *L* ‖ 10 παρῆναι *K* ‖ 12 τέως *K*] ἕως *L* ‖ 13 γότθους *K*] τοὺς γότθους *L* ‖ 16 Τικίνων Maltr., πικηνῶν *K*, πιγκηνῶν *L* ‖ 16—17 τοῦτον *K*] om. *L* ‖ 22 ἀκροθήνια *L* ‖ 23 βάρβαροι γὰρ *L*

ποιούμενα ἔς τε ἄμαχόν τι δέος κατέστησαν καὶ φυγῇ 5. annus belli (539/40)
ἐχόμενοι ἐντὸς τοῦ περιβόλου ἐγένοντο. οἱ μὲν οὖν
Γερμανοὶ Πάδον ποταμὸν διαβάντες ἐς τὸ Γότθων
στρατόπεδον ἦλθον, οἱ δὲ Γότθοι κατ' ἀρχὰς μὲν
ἄσμενοι ἐθεῶντο κατ' ὀλίγους αὐτοὺς ἐπὶ σφᾶς προσ-
ιόντας, ἐπὶ ξυμμαχίᾳ τῇ σφετέρᾳ τοὺς ἄνδρας ἥκειν
οἰόμενοι. ἐπεὶ δὲ ὅμιλος Γερμανῶν πολὺς ἐπιρρεύσας 12
ἔργου τε εἴχοντο καὶ τοὺς πελέκυς ἐσακοντίζοντες
συχνοὺς ἤδη ἐσίνοντο, στρέψαντες τὰ νῶτα ἐς φυγὴν
ὥρμηντο, καὶ διὰ τοῦ Ῥωμαίων στρατοπέδου ἰόντες
τὴν ἐπὶ Ῥάβενναν ἔθεον. φεύγοντάς τε αὐτοὺς ἰδόν- 13
τες Ῥωμαῖοι Βελισάριον ἐπιβεβοηθηκότα σφίσιν ᾤοντο
ἑλεῖν τὸ τῶν πολεμίων στρατόπεδον, ἐνθένδε τε αὐτοὺς
ἐξελάσαι μάχῃ νικήσαντα. ᾧ δὴ ξυμμῖξαι βουλόμενοι
ἄραντες τὰ ὅπλα κατὰ τάχος ᾔεσαν. ἐντυχόντες δὲ 14
παρὰ δόξαν πολεμίων στρατῷ οὔτι ἐθελούσιοι ἐς χεῖρας
ἦλθον, παρὰ πολύ τε ἡσσηθέντες τῇ μάχῃ ἐς μὲν τὸ
στρατόπεδον ἀναστρέφειν οὐκέτι εἶχον, ἐπὶ Τουσκίαν
δὲ ἅπαντες ἔφευγον. ἔν τε τῷ ἀσφαλεῖ ἤδη γενόμενοι 15
ἅπαντα ἐς Βελισάριον τὰ ξυμπεσόντα σφίσιν ἀνήνεγκαν.
Φράγγοι δὲ ἀμφοτέρους, ὥσπερ ἐρρήθη, νενικηκότες, 16
τά τε στρατόπεδα ἑκάτερα ἑλόντες παντάπασιν ἀνδρῶν
ἔρημα, ἐν μὲν τῷ παραυτίκα τὰ ἐπιτήδεια ἐνταῦθα
εὗρον, δι' ὀλίγου δὲ ἅπαντα διὰ πολυανθρωπίαν δαπα-
νήσαντες, ἄλλο τι οὐδὲν ἐν χώρᾳ ἐρήμῳ ἀνθρώπων
ὅτι μὴ βόας τε καὶ τοῦ Πάδου τὸ ὕδωρ προσφέρεσθαι B 250
εἶχον. ταῦτα τὰ κρέα τῇ τοῦ ὕδατος περιουσίᾳ κατα- 17

---

3 τὸ K] τὸ τῶν L ‖ 5—6 προιόντας K ‖ 9 τὰ L] δὲ τὰ K ‖ 12 σφίσι K ‖ 14 ξυμμίξαι L ‖ 15 δὲ K] δὲ καὶ L ‖ 16 παραδόξαν L | οὔτι L] οὗτοι K ‖ 21 ὥσπερ K] ὡς L ‖ 25 ἄλλο τι scripsi] ἀλλ' K, ἄλλο δὲ L, ἄλλο δὴ Hoesch. in marg., ἄλλο οὐδὲν Christ ‖ 27—264, 1 καταπέμψαι K

P 449 *πέψαι οὐχ οἷοί τε ὄντες γαστρός τε ῥύσει καὶ δυσεν-*
τερίας νόσῳ οἱ πλεῖστοι ἡλίσκοντο, ὧν δὴ ἀπαλλάσσε-
18 *σθαι ἀπορίᾳ τῶν ἐπιτηδείων ὡς ἥκιστα ἴσχυον. φασὶ*
γοῦν τὸ τριτημόριον τοῦ Φράγγων στρατοῦ τῷ τρόπῳ
τούτῳ ἀπολωλέναι. διὸ δὴ περαιτέρω ἰέναι οὐδαμῇ
ἔχοντες αὐτοῦ ἔμενον.

19 *Βελισάριος δὲ Φράγγων τε στρατὸν παρεῖναι ἀκού-*
σας καὶ τοὺς ἀμφὶ Μαρτῖνόν τε καὶ Ἰωάννην μάχῃ
ἡσσηθέντας φυγεῖν ἐς ἀμηχανίαν κατέστη, περί τε τῇ
πάσῃ στρατιᾷ δείσας καὶ διαφερόντως περὶ τοῖς ἐν
Φισούλῃ πολιορκοῦσιν, ἐπεὶ αὐτῶν μάλιστα ἐγγυτέρω
τούτους δὴ τοὺς βαρβάρους ἐπύθετο εἶναι, αὐτίκα δὴ
20 *πρὸς Θευδίβερτον ἔγραψε τάδε „Ἄνδρα μὲν ἀρετῆς*
„μεταποιούμενον μὴ οὐχὶ ἀψευδεῖν, ἄλλως τε καὶ
„ἄρχοντα ἐθνῶν τοσούτων τὸ πλῆθος, οἶμαι, ὦ γενναῖε
21 *„Θευδίβερτε, οὐκ εὐπρεπὲς εἶναι. τὸ δὲ καὶ ὅρκους*
„ἀδικοῦντας ἐν γράμμασι κειμένους περιορᾶν τὰ ξυγκεί-
„μενα οὐδ' ἂν τοῖς τῶν ἀνθρώπων ἀτιμοτάτοις ἐπιτη-
„δείως ἔχοι. ἅπερ αὐτὸς ἔν γε τῷ παρόντι ἐξαμαρτάνων
„οἶσθα, καίτοι ὁμολογήσας ἔναγχος πόλεμον ἡμῖν ἐπὶ
22 *„Γότθους τόνδε ξυλλήψεσθαι. νῦν δὲ οὐχ ὅσον ἀμφο-*
„τέροις ἐκποδὼν ἕστηκας, ἀλλὰ καὶ ὅπλα οὕτως ἀνε-
„πισκέπτως ἀράμενος ἐφ' ἡμᾶς ἥκεις. μὴ σύ γε, ὦ
„βέλτιστε, καὶ ταῦτα ἐς βασιλέα μέγαν ὑβρίζων, ὃν δή
„που τὴν ὕβριν μὴ λίαν ἐν τοῖς μεγίστοις ἀμείψεσθαι
23 *„οὐκ εἰκὸς εἴη. κρεῖσσον δὲ τὰ οἰκεῖα ἀσφαλῶς αὐτόν*

---

1 *τε ῥύσει K*] *τε καὶ ῥύσει L* ‖ 1—2 *δυσεντερία L* ‖ 4 *γοῦν L*] om. *K* ‖ 10 *καὶ K*] *τε καὶ L* | *τοῖς*] malim *τοῖς* ⟨*τοὺς*⟩ ‖ 12 *δὴ* 2 *K*] *γοῦν L* ‖ 16 *καὶ K*] om. *L* ‖ 17 *ἀδικοῦντας K*] *ἀδικοῦντα L* ‖ 19 *ἔχοι K*] *ἔχον L* ‖ 20 *οἶσθα K*] *ἦσθα L* ‖ 22 *ἕστηκας K* ‖ 26 *οὐκ L*] om. *K* | *αὐτόν L*] *αὐτῶν K*

„τινα ἔχειν ἢ τῶν οὐ προσηκόντων μεταποιούμενον ἐς B 251 5. annus belli
„κίνδυνόν τινα ὑπὲρ τῶν ἀναγκαιοτάτων καθίστασθαι.“ (539/40)
ταύτην ἐπεὶ Θευδίβερτος τὴν ἐπιστολὴν ἀνελέξατο,
τοῖς τε παροῦσιν ἀπορούμενος ἤδη καὶ πρὸς Γερμανῶν
κακιζόμενος, ὅτι δὴ ἐξ οὐδεμιᾶς προφάσεως θνήσκοιεν
ἐν χώρᾳ ἐρήμῳ, ἄρας τοῖς περιοῦσι τῶν Φράγγων
ἐπ' οἴκου ξὺν τάχει πολλῷ ἀπεχώρησεν.

κς'. Οὕτω μὲν Θευδίβερτος στρατεύσας ἐς Ἰταλίαν
τὴν ἄφοδον ἐποιήσατο. οἵ τε ἀμφὶ Μαρτῖνον καὶ
Ἰωάννην ἀνέστρεψαν οὐδέν τι ἧσσον, ὅπως μή τινα
οἱ πολέμιοι ἔφοδον ἐπὶ σφῶν τοὺς πολιορκοῦντας
ποιήσονται. Γότθοι δὲ οἱ ἐν Αὐξίμῳ, Φράγγων μὲν 2
ἀφίξεως πέρι οὐδὲν πεπυσμένοι, ἀπειρηκότες δὲ πρὸς
τὴν ἐκ Ῥαβέννης ἐλπίδα οὕτω μέλλουσαν, αὖθις μὲν
Οὐίττιγιν διενοοῦντο μαρτύρεσθαι, λαθεῖν δὲ τῶν
πολεμίων τὴν φυλακὴν οὐχ οἷοί τε ὄντες ἐπένθουν. P 450
μετὰ δὲ τῶν τινα Ῥωμαίων, Βέσον γένος Βουρκέντιον 3
ὄνομα, ὑπὸ Ναρσῇ τεταγμένον τῷ Ἀρμενίῳ, μόνον
ἰδόντες ἐς μέσην ἡμέραν φυλακὴν ἔχοντα, ὡς μή τις
ἐκ τῆς πόλεως ἐπὶ τὴν πόαν ληψόμενος ἴοι, ἔς τε λό-
γους αὐτῷ ξυνῆλθον ἐγγυτέρω ἥκοντες καὶ τὰ πιστὰ
δόντες ὡς οὐδὲν ἐς αὐτὸν κακουργήσωσι ξυγγενέσθαι
σφίσιν ἐκέλευον, ἔσεσθαί οἱ μεγάλα ἐπαγγειλαμένοις
παρὰ σφῶν χρήματα. καὶ ἐπειδὴ ἐν τῷ αὐτῷ ἐγένοντο, 4

2 ἀναγκαιοτάτων K] ἀναγκαίων L ‖ 4 γερμανὸν K ‖ 5 αἰτίας ἢ post οὐδεμιᾶς addit L ‖ 9 τε codd.] δὲ Maltr. ‖ 10 ἀναστρέψαντες K ‖ 12 ποιήσωνται L ‖ 13 περὶ K | πεπεισμένοι K ‖ 15 οὐίτιγιν L | μαρτύρεσθαι K, L pr. m.] μαρτύρασθαι L corr. ‖ 16 πολεμίων K] ἐναντίων L | φυλακὴν K] φυγὴν L ‖ 17 βέσον L] σβέσον K, Βέσσον Maltr., Βεσσὸν Dind. ‖ 18 ἀρμενίω K ‖ 20 πόαν L] πόλιν K | ἴοι] ἥει K ‖ 22 κακουργήσωσι codd.] κακουργήσουσι Dind. ‖ 23 ἐπαγγειλάμενοι L ‖ 24 παρὰ K] περὶ L

B 252 ἐδέοντο τοῦ ἀνθρώπου οἱ βάρβαροι ἐπιστολήν τινα ἐς
Ῥάβενναν διακομίσαι, τάξαντες μὲν οἱ ἐν τῷ παραυ-
τίκα χρυσίον ῥητὸν, πλέον δὲ ὑποσχόμενοι δώσειν,
ἐπειδὰν σφίσιν Οὐιττίγιδος γράμματα ἐπανήκοι φέρων.
5 τοῖς δὲ χρήμασιν ὁ στρατιώτης ἀναπεισθεὶς ὑπουργή-
σειν τε ὡμολόγησε ταῦτα καὶ ἐπιτελῆ ἐποίησε τὴν
ὑπόσχεσιν. γράμματα γοῦν κατασεσημασμένα λαβὼν
ἐς Ῥάβενναν κατὰ τάχος ἀφίκετο. καὶ Οὐιττίγιδι ἐς
6 ὄψιν ἐλθὼν τὴν ἐπιστολὴν ἐνεχείρισεν. ἐδήλου δὲ
τάδε „Ὅπη μὲν ἡμῖν τὰ παρόντα ἔχει σαφῶς εἴσεσθε,
„πυνθανόμενοι ὅστις ποτὲ ὁ τῆς ἐπιστολῆς παραπομπὸς
7 „εἴη. Γότθῳ γὰρ ἀνδρὶ ἔξω γενέσθαι τοῦ περιβόλου
„ἀμήχανά ἐστι. τῶν δὲ βρωμάτων ἡμῖν τὸ εὐπορώτα-
„τον ἡ παρὰ τὸ τεῖχος πόα τυγχάνει οὖσα, ἧς γε
„ἡμῖν οὐδὲ ὅσον ἅψασθαι τανῦν ἔξεστιν, ὅτι μὴ πολ-
„λοὺς ἀποβάλλουσιν ἐν τῷ ὑπὲρ ταύτης ἀγῶνι. ταῦτα
„ἐς ὅ τι ἡμῖν τελευτήσει σέ τε χρὴ καὶ Γότθους τοὺς
8 „ἐν Ῥαβέννῃ λογίζεσθαι.“ ταῦτα ἐπεὶ ὁ Οὐίττιγις
ἀνελέξατο, ἀμείβεται ὧδε „Ἀναπεπτωκέναι δὲ ἡμᾶς,
„ὦ φίλτατοι ἀνθρώπων ἁπάντων, οἰέσθω μηδεὶς, μηδὲ
„ἐς κακίας τοσόνδε ἥκειν ὥστε ῥᾳθυμίᾳ τὰ Γότθων
9 „καταπροΐεσθαι πράγματα. ἐμοὶ γὰρ ἔναγχος ἥ τε
„τῆς ἐξόδου παρασκευὴ ὡς ἔνι μάλιστα ἤσκητο καὶ
„Οὐραΐας παντὶ τῷ στρατῷ ἐκ Μεδιολάνου μετάπεμπτος
10 „ἦλθεν. ἀλλ’ ἡ Φράγγων ἔφοδος παραδόξως ἐπιπε-

4 οὐιτίγιδος L ‖ 5 δὲ L] δὴ K ‖ 8 οὐιτίγιδι L ‖ 9 ἡ γραφὴ post δὲ addit L ‖ 11 παράπομπος K ‖ 16 ἀποβαλλοῦσιν L ‖ 18 οὐίτιγις L ‖ 19 δὲ] τε Kraš. | ἡμᾶς L] ὑμῶν K ‖ 20 μὴ δὲ K ‖ 22 καταπροΐεσθαι K] καταπροέσθαι L ‖ 23 παρασκευῆ K ‖ 24 ἐκ Μεδιολάνου μετάπ.] ἐς μεδιολά^ν^ κατάπεμπτ. K ‖ 25—267, 1 ἐπεισπεσοῦσα L

„σοῦσα πάντα ἡμῖν τὰ ἐν παρασκευῇ ἀνεχαίτισεν, ὧν 5. annus belli (539/40)
„ἔγωγε οὐκ ἂν τὴν αἰτίαν δικαίως φεροίμην. ὅσα 11
„γὰρ μείζω ἢ κατὰ ἀνθρώπου δύναμίν ἐστι καὶ τοῖς
„ἐπταικόσι τὸ ἀνεγκλήτοις εἶναι χαρίζεται, τῆς τύχης
„ἐφ' ἑαυτὴν ἐπισπωμένης ἀεὶ τὰ ἐκ τῶν πεπραγμένων B 253
„ἐγκλήματα. νῦν μέντοι (καὶ γὰρ Θευδίβερτον ἐκπο- 12
„δὼν ἡμῖν γεγενῆσθαι ἀκούομεν) οὐκ ἐς μακρὰν ὑμῖν,
„ἂν θεὸς θέλῃ, πάσῃ τῇ Γότθων στρατιᾷ παρεσόμεθα.
„χρὴ δὲ ὑμᾶς τὰ παραπίπτοντα φέρειν ἀνδρείως τε 13
„καὶ τῇ ἀνάγκῃ ἐπιτηδείως, λογιζομένους μὲν τὴν
„ὑμετέραν ἀρετήν, ἧς ἕνεκα ἐκ πάντων ἀπολέξας ὑμᾶς
„ἐν Αὐξίμῳ κατεστησάμην, αἰσχονομένους δὲ τὴν δόξαν,
„ἣν Γότθοι ἅπαντες ἐφ' ὑμῖν ἔχοντες Ῥαβέννης τε
„ὑμᾶς καὶ τῆς σφῶν αὐτῶν σωτηρίας προβέβληνται."
τοσαῦτα γράψας Οὐίττιγις καὶ χρήμασι πολλοῖς τὸν 14
ἄνθρωπον δωρησάμενος ἀπεπέμψατο. ὃς δὴ ἐς Αὔξιμον
ἀφικόμενος, παρά τε τοὺς ἑταίρους τοὺς αὐτοῦ ἦλθε
καὶ ἀρρώστημα ὅτι δή οἱ ξυμβεβηκέναι σκεψά-
μενος ἔς τε ἱερόν τι οὐκ ἄποθεν ὂν διὰ τοῦτο ἐσχο-
λακέναι, κατέστη μὲν αὖθις ἐς τὴν φυλακὴν ᾗπερ
εἰώθει, λαθὼν δὲ ἅπαντας τοῖς πολεμίοις τὰ γράμματα P 451
ἔδωκεν, ἅπερ ἐς τὸ πλῆθος ἀναγνωσθέντα ἔτι μᾶλλον
ἅπαντας, καίπερ τῷ λιμῷ πιεζομένους, ἐπέρρωσε. διὸ 15
δὴ προσχωρεῖν Βελισαρίῳ πολλὰ τιθασσεύοντι οὐδαμῇ
ἤθελον. αὖθις δὲ (οὐδὲ γὰρ σφίσι στράτευμα ἐκ Ῥα-

---

5 ἐφισπομένης K ‖ 6—7 ἐκ ποδῶν L ‖ 7 οὐκ K] καὶ οὐκ L ‖ 8 θέλοι K | παρεσώμεθα L ‖ 9 ἡμᾶς K ‖ 14 αὐτῶν L ‖ 15 οὐίτιγις L ‖ 17 τοὺς αὐτοῦ K, αὐτοῦ L ‖ 18 ξυμβεβηκέναι K] ξυμβεβη L ‖ 18—19 σκηψάμενος K ‖ 21 τοῖς πολεμίοις Maltr.] τοὺς πολεμίους codd. | τὰ L] om. K ‖ 23 ἐπέρρωσε K] ἐπτέρωσε L ‖ 25 δὲ (οὐδὲ γὰρ) K] δ' ὡς L

*βέννης ἐξεληλυθὸς ἠγγέλλετο καὶ τῶν ἀναγκαίων τῇ
ἀπορίᾳ ὑπερφυῶς ἤδη ἤχθοντο) Βουρκέντιον πάλιν
πέμπουσι, τοῦτο ἐν γράμμασι δηλώσαντες μόνον, ὡς
πέντε ἡμερῶν οὐκέτι τὸ λοιπὸν οἷοί τέ εἰσι τῷ λιμῷ
μάχεσθαι. ὁ δὲ αὐτοῖς ἐπανῆκεν αὖθις, Οὐιττίγιδος
ἐπιστολὴν ἔχων ταῖς ὁμοίαις ἐλπίσιν αὐτοὺς ἀναρτῶσαν.*
16B254 *Ῥωμαῖοι δὲ οὐδέν τι ἧσσον ἀχθόμενοι, ὅτι δὴ ἐν
χώρᾳ ἐρήμῳ μακρὰν οὕτω προσεδρείαν πεποίηνται, διη-
ποροῦντο, οὐκ ἐνδιδόντας σφίσιν ἐν τοσούτοις κακοῖς*
17 *τοὺς βαρβάρους ὁρῶντες. διὸ δὴ Βελισάριος ἐν σπουδῇ
ἐποιεῖτο ζῶντά τινα τῶν ἐν τοῖς πολεμίοις δοκίμων
λαβεῖν, ὅπως ἂν γνοίη ὅτου δὴ ἕνεκα τὰ δεινὰ καρτε-
ροῦσιν οἱ βάρβαροι, καί οἱ Βαλεριανὸς τὸ τοιοῦτον*
18 *ὑπουργήσειν εὐπετῶς ὡμολόγει. εἶναι γάρ τινας τῶν
οἱ ἑπομένων ἐκ τοῦ Σκλαβηνῶν ἔθνους, οἳ κρύπτεσθαί
τε ὑπὸ λίθῳ βραχεῖ, ἢ φυτῷ τῳ παρατυχόντι, εἰώθασι*
19 *καὶ ἀναρπάζειν ἄνδρα πολέμιον. τοῦτό τε ἀεὶ παρὰ
ποταμὸν Ἴστρον, ἔνθα ἵδρυνται, ἔς τε Ῥωμαίους καὶ
τοὺς ἄλλους βαρβάρους ἐνδείκνυνται. ἥσθη τῷ λόγῳ
Βελισάριος καὶ τοῦ ἔργου ἐπιμελεῖσθαι κατὰ τάχος*
20 *ἐκέλευε. Βαλεριανὸς οὖν ἀπολέξας τῶν Σκλαβηνῶν
ἕνα σώματός τε μεγέθους πέρι εὖ ἥκοντα καὶ διαφε-
ρόντως δραστήριον, ἄνδρα πολέμιον ἄγειν ἐπέστελλε,
χρήματά οἱ μεγάλα πρὸς Βελισαρίου ἰσχυρισάμενος*

5—6 *ὁ—ἀναρτῶσαν*] *Ὁ δὲ ἐπανῆκεν ἐπιστολὴν ἔχων ταῖς ὁμοίαις ἐλπίσιν αὐτοὺς ἀναρτῶσαν* Suid. s. v. *ἀνάρτησις*

---

1 *ἐξεληλυθὸς* K] *οὐκ ἐξεληλυθός πη* L ‖ 1—2 *τῇ ἀπορίᾳ τῶν ἀναγκαίων* L ‖ 2 *βουκέντιον* K ‖ 5 *οὐιτίγιδος* L, om. Suid. ‖ 6 *ταῖς ὁμοίαις* L, Suid.] *ὁμοίαις* K ‖ 8 *πεποίηνται* L] *ποιούμενοι* K ‖ 13 *οἱ* K] *οἱ ὁ* L ‖ 14 *ἐπετῶς* K ‖ 16 *φυτῷ τῳ* K] *φυτῶν ἄλλω τῷ* L ‖ 17 *τε ἀεὶ* L] *τε* K ‖ 18 *ἔνθα* K] *ἔνθα δὴ* L ‖ 21 *σκλαβίνων* K ‖ 23 *πολέμιον ἄγειν* K] *ἔχειν πολέμιον ζῶντα* L

ἔσεσθαι. δράσειν δὲ τοῦτο αὐτὸν ἐν τῷ χωρίῳ εὐπε- 21 5. annus belli
τῶς ἔφασκεν, οὗπερ ἡ πόα τυγχάνει οὖσα. χρόνου (539/40)
γὰρ πολλοῦ ταύτῃ τοὺς Γότθους ἀπορίᾳ τῶν ἀναγκαίων
σιτίζεσθαι. ὁ μὲν οὖν Σκλαβηνὸς ὄρθρου βαθέος 22
ἄγχιστα τοῦ περιβόλου γενόμενος, ἐν θάμνῳ τινὶ
ἐγκαλυψάμενός τε καὶ τὸ σῶμα ἐς ὀλίγον ξυναγαγὼν
ἀμφὶ τὴν πόαν ἐκρύπτετο. ἅμα δὲ ἡμέρᾳ Γότθος 23
ἀνὴρ ἐνταῦθα ἥκων τὰς βοτάνας κατὰ τάχος ξυνέλεγεν,
ἐκ μὲν τοῦ θάμνου ὑποτοπάζων οὐδὲν ἄχαρι, συχνὰ
δὲ περισκοπῶν ἐς τὸ τῶν ἐναντίων στρατόπεδον, μή B 255
τις ἐνθένδε ἐς αὐτὸν ἴοι. καί οἱ ἐπιπεσὼν ὄπισθεν 24
ὁ Σκλαβηνὸς ἐκ τοῦ αἰφνιδίου ἀνάρπαστον ἐποιήσατο,
σφίγγων τε μέσον καρτερῶς χερσὶν ἀμφοτέραις τὸν
ἄνθρωπον, ἔς τε τὸ στρατόπεδον ἤνεγκε καὶ φέρων
Βαλεριανῷ ἐνεχείρισεν. ᾧ δὴ πυνθανομένῳ, ὅτῳ ποτὲ 25
Γότθοι πιστεύοντες καὶ τί τὸ ἐχυρὸν ἔχοντες ἥκιστα
ἐθέλουσι προσχωρεῖν σφίσιν, ἀλλ' ἑκούσιοι τὰ δεινό-
τατα ἐγκαρτεροῦσι, τὸν πάντα λόγον ἀμφὶ τῷ Βουρκεν-
τίῳ ὁ βάρβαρος ἔφρασε καὶ αὐτόν οἱ ἐς ὄψιν ἥκοντα
ἤλεγχεν. ὁ δὲ Βουρκέντιος, ἐπεὶ ἔκπυστος ἤδη γεγο- 26
νὼς ᾔσθετο, οὐδὲν τῶν πεπραγμένων ἀπέκρυψε. διὸ
δὴ Βελισάριος μὲν τοῖς ἑταίροις αὐτὸν ὅ τι βούλοιντο P 452
παρέδωκε χρῆσθαι, οἱ δὲ αὐτὸν ζῶντα οὐκ ἐς μακρὰν
ἔκαυσαν, θεωμένων τὰ ποιούμενα τῶν πολεμίων.
Βουρκέντιος μὲν οὕτω τῆς φιλοχρηματίας ἀπέλαυσε.

1 τοῦτο] τοῦ L | αὐτὸν K] αὐτὸς L ‖ 4 Ὁ deest in K | σκλαβῖνος K ‖ 10 ἐναντίων K] πολεμίων L ‖ 11 ἐνθένδε ὑπ' αὐτῶν εἴη K, ἐς αὐτὸν ἐνθένδε ἴοι L, ἐνθένδε ἐπ' αὐτὸν ἴοι Kraš. ‖ 12 σκλαβῖνος K ‖ 14 καὶ φέρων K] φέρων καὶ L ‖ 15 ὅτῳ ποτὲ K] ᾧ δήποτε L ‖ 16 καὶ τί K] καί τοι μὴ L, καὶ τί δή ποτ' Kraš. | ἐχυρὸν K] ἰσχυρὸν L ‖ 20 ἤλεγχεν] ἤθελεν L | Ὁ deest in K ‖ 21 πεπραγμένων K] γεγραμμένων L ‖ 22 ἑταίροις L] ἑτέροις K ‖ 25 φιλοχρηματίας L] χρηματίας K | ἀπήλαυσε L

κζʹ. Βελισάριος δὲ οὐδέν τι ἧσσον ἀντέχοντας τῇ
ταλαιπωρίᾳ τοὺς βαρβάρους ὁρῶν ἐς τοῦ ὕδατος καθίστα-
σθαι τὴν ἐπιβουλὴν διενοεῖτο, ταύτῃ ῥᾷόν τε καὶ
2 εὐπορώτερον αἱρήσειν τοὺς πολεμίους οἰόμενος. καί,
ἦν γάρ τις κρήνη Αὐξίμου πρὸς βορρᾶν ἄνεμον ἐν
χώρῳ κρημνώδει, τοῦ περιβόλου ἀπέχουσα ὅσον λίθου
βολήν, κατὰ βραχὺ μάλιστα τὸν ῥοῦν ἀφιεῖσα ἔς τινα
δεξαμενὴν αὐτόθι ἐκ παλαιοῦ οὖσαν, ἥ τε δεξαμενὴ
πλήρης γεγενημένη ἐκ ταύτης δὴ τῆς ὀλίγης ἐπιρροῆς
παρείχετο πόνῳ οὐδενὶ τοῖς ἐν Αὐξίμῳ ὑδρεύεσθαι,
B 256 ἔννοιά τις Βελισαρίῳ ἐγένετο ὡς, ἢν μὴ τὸ ὕδωρ ἐν-
ταῦθα ξυσταίη, οὐ μή ποτε οἷοί τε ὦσιν οἱ βάρβαροι
πρὸς τῶν πολεμίων βαλλόμενοι ἐν χρόνῳ πολλῷ ἀπὸ
3 τῆς ἐπιρροῆς τοὺς ἀμφορέας ἐμπλήσασθαι. διαφθεῖραι
γοῦν ἐθέλων τὴν δεξαμενὴν ἐπενόει τάδε. ἐξοπλίσας
τὸ στράτευμα ὅλον, κύκλῳ τε αὐτὸ ἀμφὶ τὸν περίβολον
ὡς ἐς μάχην ταξάμενος, δόκησιν τοῖς ἐναντίοις παρεί-
χετο ὡς τῷ τειχίσματι προσβαλεῖν αὐτίκα δὴ μάλα
4 πανταχόθεν μέλλοι. διὸ δὴ κατωρρωδηκότες τὴν ἔφο-
δον οἱ Γότθοι ἐν ταῖς ἐπάλξεσιν ἡσυχῇ ἔμενον, ὡς
5 ἐνθένδε ἀμυνούμενοι τοὺς πολεμίους. ἐν τούτῳ δὲ
Βελισάριος Ἰσαύρους πέντε τοὺς ἐς τὰς οἰκοδομίας
ἐμπείρους ξύν τε πελέκεσι καὶ ἄλλοις ὀργάνοις ἐς
λίθων ἐκτομὰς ἐπιτηδείοις ἐς τὴν δεξαμενὴν ἀσπίδων
πλήθει κρυπτομένους ἐσήγαγε, διαφθεῖραί τε καὶ διε-
λεῖν τοὺς τοίχους πάσῃ δυνάμει κατὰ τάχος ἐκέλευεν.
6 οἱ δὲ βάρβαροι τέως μὲν τοὺς ἄνδρας ἐπὶ τὸ τεῖχος

2 ἐς K] ἐκ L ‖ 3 ταύτην K ‖ 8 ἐκ παλαιοῦ] ἔκπαλαι L ‖ 11 τις K] τε L ‖ 16 αὐτὸ ἀμφὶ τὸν περίβολον K] αὖ τοῦ περιβόλου L ‖ 19 μέλοι L ‖ 21 ἀμυνούμενοι Dind.] ἀμυνόμενοι codd. | τοὺς πολεμίους K] τοῖς πολεμίοις L ‖ 25 ἐσήγαγεν K ‖ 27 οἱ]

ὑπώπτευον ἰέναι, ἡσυχίαν ἦγον, ὅπως ἂν ὡς ἀγχοτάτω 5. annus belli
γενομένους εὐπετῶς βάλλοιεν, ἐν νῷ τὸ ποιούμενον (539/40)
ἥκιστα ἔχοντες· ἐπεὶ δὲ τοὺς Ἰσαύρους ἐντὸς γενομέ-
νους τῆς δεξαμενῆς εἶδον, λίθους τε καὶ τοξεύματα
πάντα ἐπ' αὐτοὺς ἔβαλλον. τότε δὴ οἱ μὲν ἄλλοι 7
Ῥωμαῖοι ἅπαντες ὑπεχώρουν δρόμῳ, μόνοι δὲ οἱ πέντε
Ἴσαυροι, ἐπεὶ ἐγένοντο ἐν τῷ ἀσφαλεῖ, ἔργου εἴχοντο.
κύρτωμα γάρ τι ὑπὲρ τοῦ ὕδατος σκιᾶς ἕνεκα τοῖς
πάλαι ἀνθρώποις τῇδε πεποίηται. οὗ δὴ ἐντὸς γεγε- 8
νημένοι ὡς ἥκιστα τῶν πολεμίων, καίπερ συχνὰ βαλ-
λόντων ἐφρόντιζον. διὸ δὴ οἱ Γότθοι ἐντὸς τοῦ 9
περιβόλου μένειν οὐκέτι ἠνείχοντο, ἀλλὰ ἀνοίξαντες B 257
τὴν ταύτῃ πυλίδα ἐπὶ τοὺς Ἰσαύρους ἅπαντες θυμῷ
τε πολλῷ καὶ θορύβῳ ἐχόμενοι ᾖεσαν. καὶ οἱ Ῥω- 10 P 453
μαῖοι Βελισαρίου σφίσιν ἐγκελευομένου σπουδῇ πολλῇ
ὑπηντίαζον. γίνεται μὲν οὖν μάχη καρτερὰ ἐν χρόνῳ
πολλῷ ὠθισμὸν ἔχουσα καὶ φόνος ἑκατέρων πολύς.
Ῥωμαίων δὲ μᾶλλον συχνοὶ ἔπιπτον. ἅτε γὰρ οἱ βάρ- 11
βαροι ὕπερθεν ἀμυνόμενοι ὀλίγοι τε πολλοὺς ἐβιάζοντο
καὶ τῷ ὠθισμῷ περιγενόμενοι πλείους ἔκτεινον ἢ
αὐτοὶ ἔθνησκον. ἐνδιδόναι μέντοι Ῥωμαῖοι οὐδαμῇ 12
ἤθελον, παρόντα τε καὶ κραυγῇ ἐγκελευόμενον Βελι-
σάριον αἰσχυνόμενοι. τότε δὴ καὶ βέλος τι ἐπὶ τοῦ 13

8—9 κύρτωμα—πεποίηται] κύρτωμα γὰρ τοῖς πάλαι ἀνθρώποις ὑπὲρ τῆς δεξαμενῆς σκιᾶς ἕνεκα ἐπεποίητο Suid. s. v. κύρτωμα

O deest in K | τέως K pr. m., L] ἕως K corr. | ἐπὶ K] ὑπὸ L || 1 ὑπώπτευον K] ὑποπτεύοντες L | ὅπως L || 2 βάλοιεν L || 6 ῥωμαῖοι K] ῥωμαίων L || 16 ὑπαντίαζον L | μάχη L] om. K | καρτερᾶ K || 19—20 ὀλίγοι—περιγενόμενοι K] om. L || 22 ἐκελευόμενον K || 23—272, 1 τοῦ στρ. τὴν K] τὴν τοῦ στρ. L

στρατηγοῦ τὴν γαστέρα ᾔει ξὺν ῥοίζῳ πολλῷ, πρός
του τῶν ἐναντίων, εἴτε τύχῃ τινὶ εἴτε προνοίᾳ ἐνταῦθα
14 βληθέν. ὅπερ Βελισάριος μὲν ὡς ἥκιστα εἶδεν. οὐ
γὰρ οὖν οὔτε φυλάσσεσθαι οὔτε πη ἐκτρέπεσθαι
ἴσχυσε. δορυφόρος δέ τις Οὐνίγαστος ὄνομα παρ᾽
αὐτὸν ἑστηκὼς κατενόησέ τε οὐκ ἄποθεν ὂν τῆς Βε-
λισαρίου γαστρὸς, καὶ χεῖρα τὴν δεξιὰν προβαλλόμενος
ἔσωσε μὲν τὸν στρατηγὸν ἐκ τοῦ παραδόξου, αὐτὸς δὲ
πληγεὶς τῷ τοξεύματι εὐθὺς μὲν περιώδυνος γεγονὼς
15 ἀνεχώρησε. μετὰ δὲ τῶν νεύρων οἱ ἀποκοπέντων οὐκ-
έτι τὴν χεῖρα ἐνεργεῖν ἴσχυσεν. ἥ τε μάχη πρωὶ
16 ἀρξαμένη ἐς μέσην ἡμέραν ἀφίκετο. καὶ τῶν Ἀρμενίων
ἄνδρες ἑπτὰ ὑπό τε Ναρσῇ καὶ Ἀρατίῳ τασσόμενοι
ἔργα ἐπεδείξαντο ἀρετῆς ἄξια, ἔς τε τὴν δυσχωρίαν,
ᾗ μάλιστα ἀνάντης ἦν, ὥσπερ ἐν τῷ ὁμαλεῖ περιθέον-
τες καὶ κτείνοντες τῶν πολεμίων τοὺς ἀεὶ σφίσιν ἀν-
τιστατοῦντας, ἕως διωσάμενοι τοὺς ἐκείνῃ βαρβάρους
17 ἐτρέψαντο. οἵ τε ἄλλοι Ῥωμαῖοι ἐνδιδόντας ὁρῶντες
B 258 ἤδη τοὺς πολεμίους ἐδίωκον καὶ ἡ τροπὴ λαμπρὰ ἐγε-
γόνει, οἵ τε βάρβαροι αὖθις ἐντὸς τοῦ περιβόλου ἐγέ-
18 νοντο. Ῥωμαῖοι μὲν οὖν τήν τε δεξαμενὴν διεφθάρθαι
καὶ τοῖς Ἰσαύροις ἅπαν ἐπιτετελέσθαι τὸ ἔργον ᾤοντο,
οἱ δὲ οὐδὲ ὅσον χάλικα ἐνθένδε ἀφελέσθαι παντελὲς
19 ἴσχυσαν. οἱ γὰρ πάλαι τεχνῖται, ἀρετῆς ἐς τὰ ἔργα
ἐπιμελούμενοι μάλιστα, οὕτω δὴ καὶ ταύτην τὴν οἰκο-

1 ᾔει] ἴει L ‖ 3—4 οὐ γὰρ οὖν οὔτε Kraš.] οὐ γὰρ οὖν οὐδὲ K, οὐδὲ γὰρ οὖν L ‖ 4 οὔτε πη Kraš.] οὐδέ πη codd. ‖ 5 οὐνίγατος L ‖ 6 ὂν K] ὢν L ‖ 11 τε] δὲ Herw. ‖ 12 ἀρμενίων K ‖ 13 Ἀρατίῳ] ἀρτίω K ‖ 15 μάλιστα K] μάλα L | ὥσπερ K] καὶ L | ὁμαλῷ L ‖ 17 δηωσάμενοι K, δὴ ὠσάμενοι Kraš. | τοὺς K] τε τοὺς L ‖ 22 ἐπιτετελέσθαι K] ἐπιτελεῖσθαι L ‖ 23 χάλυκα K | παντελὲς K] ἐς τὸ παντελὲς L ‖ 24 τεχνίται codd. ‖ 25 ἐπιμελόμενοι K

5. annus belli (539/40)

δομίαν εἰργάσαντο, ὥστε μήτε χρόνῳ μήτε ἀνθρώπων ἐπιβουλῇ εἴκειν. ἄπρακτοι γοῦν οἱ Ἴσαυροι, ἐπειδὴ 20 Ῥωμαίους τοῦ χώρου κρατήσαντας εἶδον, ἐκ τῆς δεξαμενῆς ἀπαλλαγέντες ἐς τὸ στρατόπεδον ἀπεχώρησαν. διὸ δὴ Βελισάριος τῶν τε ζῴων τὰ νεκρὰ καὶ βοτάνας 21 ἐς ἀνθρώπου φθορὰν ἱκανῶς πεφυκυίας ῥίπτειν ἐν τῷ ὕδατι τοὺς στρατιώτας ἐκέλευε καὶ λίθον κατακεκαυμένην ἐνδελεχέστατα (ἣν πάλαι μὲν τίτανον, τανῦν δὲ ἄσβεστον καλεῖν νενομίκασιν) ἐμβαλόντας ἐνταῦθα σβεννύειν. καὶ οἱ μὲν κατὰ ταῦτα ἐποίουν, οἱ δὲ βάρ- 22 βαροι φρέατι ἐντὸς τοῦ περιβόλου ὕδωρ τι βραχὺ ὡς μάλιστα ἔχοντι, ἐν τούτῳ δὴ τῷ χρόνῳ ἐλασσόνως ἢ κατὰ τὴν χρείαν ἐχρῶντο. καὶ τὸ λοιπὸν Βελισάριος 23 οὔτε βίᾳ τὸ χωρίον ἑλεῖν οὔτε τινὰ ἐπιβουλὴν ἐπιδείξασθαι ὕδατος πέρι ἢ ἄλλου ὁτουοῦν ἐν σπουδῇ ἐποιεῖτο, μόνῳ τῷ λιμῷ περιέσεσθαι τῶν πολεμίων ἐλπίδα ἔχων. καὶ ἀπ' αὐτοῦ τῆς φυλακῆς ἰσχυρότατα 24P454 ἐπεμελεῖτο. οἵ τε Γότθοι καραδοκοῦντες ἔτι τὸν ἐκ Ῥαβέννης στρατὸν ἐν πολλῇ ἀπορίᾳ τῶν ἀναγκαίων ἡσύχαζον.

Ἤδη δὲ οἱ ἐν Φισούλῃ πολιορκούμενοι ὡς μάλιστα 25B259 τῷ λιμῷ ἐπιέζοντο, φέρειν τε τὸ κακὸν οὐχ οἷοί τε ὄντες, ἀπειπόντες δὲ καὶ πρὸς τὴν ἐκ Ῥαβέννης ἐλπίδα, τοῖς ἐναντίοις προσχωρεῖν ἔγνωσαν. Κυπριανῷ τοίνυν 26 καὶ Ἰουστίνῳ ἐς λόγους ἐλθόντες, τά τε πιστὰ ὑπὲρ

7—9 λίθον—νενομίκασιν] λίθος διακεκαυμένη, ἣν πάλαι κτλ. Suid. s. v. τίτανον

---

1 μήτε—μήτε] μηδὲ—μηδὲ codd. ‖ 4 ἀπεχώρησαν K] ἀνεχώρησαν L ‖ 9 καλεῖν νενομίκασιν] καλοῦσι Suid. | ἐμβάλοντες K, ἐμβάλλοντας L ‖ 13 τὴν χρ. ἐχρῶντο] τῶν χρ. ἐχόντων K ‖ 16 λοιμῷ L ‖ 24 τοίνυν L] τὲ K

τῶν σωμάτων λαβόντες, σφᾶς τε αὐτοὺς καὶ τὸ φρού-
ριον ὁμολογίᾳ παρέδοσαν. καὶ αὐτοὺς οἱ ἀμφὶ Κυπρια-
νὸν ξὺν τῷ Ῥωμαίων στρατῷ ἐπαγόμενοι, φρουράν τε
αὐτάρκη ἐν Φισούλῃ καταστησάμενοι, ἐς Αὔξιμον ἦλθον.
27 Βελισάριος δὲ αὐτῶν τοὺς ἡγουμένους τοῖς ἐν Αὐξίμῳ
βαρβάροις ἀεὶ ἐνδεικνύμενος ἐκέλευε τῆς ἀπονοίας
μεθίεσθαι, τὴν ἐκ Ῥαβέννης ἀποσεισαμένοις ἐλπίδα·
ὄνησις γάρ τις οὐ μή ποτε οὐδὲ αὐτοῖς ἔσται, ἀλλ'
ἐπὶ πλεῖστον τῇ ταλαιπωρίᾳ κεκακωμένοι οὐδὲν ἧσσον
28 ἐς ταὐτὸν τύχης τοῖς ἐν Φισούλῃ ἀφίξονται. οἱ δὲ
πολλὰ ἐν σφίσιν αὐτοῖς λογισάμενοι, ἐπειδὴ τῷ λιμῷ
οὐκέτι ἀντεῖχον, τούς τε λόγους ἐνεδέχοντο καὶ παρα-
δοῦναι τὴν πόλιν ἠξίουν, ἐφ' ᾧ αὐτοὶ ἀπαθεῖς κακῶν
29 ξὺν τοῖς χρήμασιν ἐπὶ Ῥαβέννης πορεύσονται. διὸ δὴ
Βελισάριος τοῖς παροῦσι διηπορεῖτο, πολεμίους μὲν
τοιούτους τε τὴν ἀρετὴν καὶ τοσούτους τὸ πλῆθος
τοῖς ἐν Ῥαβέννῃ ἀναμίγνυσθαι ἀξύμφορον εἶναι οἰό-
μενος, τοῦ δὲ καιροῦ ὑστερῆσαι ὡς ἥκιστα ἤθελεν,
ἀλλ' ἐπὶ Ῥάβεννάν τε καὶ Οὐίττιγιν, ἠωρημένων ἔτι
30 τῶν πραγμάτων, ἰέναι. Φράγγοι γὰρ αὐτὸν ξυνετά-
ραϲϲον, Γότθοις ἐς ἐπικουρίαν ἀφίξεσθαι αὐτίκα δὴ
μάλα ἐπίδοξοι ὄντες. ὧν δὴ προτερῆσαι τὴν παρου-
B 260 σίαν ἐν σπουδῇ ἔχων διαλύειν τὴν προσεδρείαν μήπω
31 Αὐξίμου ἁλούσης οὐχ οἷός τε ἦν. οἵ τε στρατιῶται

1 Auct. Marcell. Com. ad a. 539 (2)

5—6 τοῖς—βαρβάροις] τοὺς—βαρβάρους K ‖ 8 ὄνησις γάρ K] δι' ἧς ὄνησις L ‖ 11 λοιμῷ L ‖ 15 διηπορεῖτο L] δὴ ἠρεῖτο K ‖ 17 ἐν ῥαβέννης K | εἶναι K] om. L ‖ 18 τοῦ δὲ καιροῦ Maltr.] τὸν δὲ καιρὸν codd. | ἤθελον K ‖ 19 οὐίτιγιν L ‖ 21 ἐς K] om. L ‖ 24 ἦν] ἢ K

οὐκ εἴων συγχωρεῖν τοῖς βαρβάροις τὰ χρήματα, τραύ- 5. annus belli
ματα μὲν πολλὰ ἐνδεικνύμενοι, ὧνπερ ἐνταῦθα πρὸς (539/40)
αὐτῶν ἔτυχον, πόνους δὲ πάντας ἀπαριθμοῦντες τοὺς
ἐν ταύτῃ σφίσι τῇ πολιορκίᾳ ξυμπεπτωκότας, ὧν δὴ
ἆθλα εἶναι τῶν ἡσσημένων τὰ λάφυρα ἰσχυρίζοντο.
τέλος δὲ οἵ τε Ῥωμαῖοι καιροῦ ὀξύτητι ἀναγκασθέντες, 32
καὶ Γότθοι τῷ λιμῷ βιαζόμενοι ξυνίασιν ἀλλήλοις, ἐφ'
ᾧ τῶν μὲν χρημάτων τὰ ἡμίσεια Ῥωμαῖοι ἐν σφίσιν
αὐτοῖς διανέμωνται, τὰ δὲ λειπόμενα Γότθοι ἔχοντες
βασιλέως κατήκοοι ὦσιν. ἑκάτεροι τοίνυν ὑπὲρ τού- 33
των τὰ πιστὰ ἔδοσαν, Ῥωμαίων μὲν οἱ ἄρχοντες τὰ
ξυγκείμενα κύρια εἶναι, Γότθοι δὲ τῶν χρημάτων οὐδ'
ὁτιοῦν ἀποκρύψασθαι. οὕτω τε δὴ τὰ χρήματα πάντα 34
ἐνείμαντο καὶ Ῥωμαῖοι μὲν Αὔξιμον ἔσχον, οἱ δὲ βάρ-
βαροι τῷ βασιλέως στρατεύματι ἀνεμίγνυντο.

κη'. Ἐπεὶ δὲ Βελισάριος Αὔξιμον εἷλε, Ῥάβενναν P 455
πολιορκεῖν ἐν σπουδῇ ἐποιεῖτο καὶ ἅπαν τὸ στράτευμα
ἐνταῦθα ἐπῆγε. Μάγνον τε πέμψας ξὺν πλήθει πολλῷ
ὑπὲρ Ῥαβέννης ἐκέλευε Πάδου [τε] τοῦ ποταμοῦ τὴν
ὄχθην ἀεὶ περιιόντα φυλακὴν ἔχειν, ὅπως δὴ μὴ τὸ
λοιπὸν ἐνθένδε οἱ Γότθοι τὰ ἐπιτήδεια ἐσκομίζωνται.
καὶ Βιτάλιος δέ οἱ ξὺν στρατῷ ἐκ Δαλματίας ἀφικό- 2
μενος ὄχθην τοῦ ποταμοῦ τὴν ἑτέραν ἐφύλασσεν. ἐν-
ταῦθα αὐτοῖς ξυνέβη τις τύχη, δήλωσιν ἄντικρυς

---

14 Auct. Marcell. Com. ad a. 539(2)

---

1 ξυγχωρεῖν *L* ‖ 1—2 τραύματα μ. πολλὰ *K*] οὕτω μ. π. τραύμ. *L* ‖ 2 ὤνπερ *K*] ἅπερ *L* ‖ 3 ἔτυχον *K*] δεξάμενοι ἔτυχον *L* | ἀπαριθμοῦντας *K* ‖ 8 ἥμισυ *K* ‖ 9 διανέμωνται Hoesch.] διανέμονται codd. ‖ 13 ὁτοιοῦν *L* | ἀποκρύψασθαι *K*] ἀποκρύπτεσθαι *L* | τὰ *L*] τά τε *K* ‖ 14—15 βάρβαρι *K* ‖ 16 εἷλεν *K* ‖ 19 ὑπὲρ ῥαβέννης *K*] ἐπὶ ῥαβέννης ἰέναι *L* | [τε] inclusit Kraš. ‖ 21 ἐσκομίζονται *K* ‖ 23 ἐφύλασεν *K*

ποιουμένη ὅτι δὴ αὐτὴ πρυτανεύει ἀμφοτέροις τὰ
3 B 261 *πράγματα. συχνὰς γὰρ οἱ Γότθοι ἀκάτους πρότερον ἐν Λιγούροις συλλέξαντες ἐς τὸν Πάδον καθῆκαν, ὥσπερ ἐμπλησάμενοι σίτου τε καὶ τῶν ἄλλων ἐπιτη-*
4 *δείων πλεῖν ἐπὶ Ῥαβέννης διενοοῦντο. οὕτω δὲ τοῦ ποταμοῦ τούτου τὸ ὕδωρ ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ ὑπέληγεν ὥστε αὐτοῦ ναυτίλλεσθαι τὸ παράπαν ἀδύνατα ἦν, ἕως ἐπελθόντες Ῥωμαῖοι τὰς ἀκάτους σὺν τοῖς φορτίοις*
5 *ἅπασιν εἷλον. ὅ τε ποταμὸς οὐ πολλῷ ὕστερον ἐς ῥοῦν ἐπανιὼν τὸν καθήκοντα ναυσίπορος τὸ λοιπὸν ἐγεγόνει. τοῦτο δὲ αὐτῷ ξυμβῆναι οὐ πώποτε πρό-*
6 *τερον ἀκοῇ ἴσμεν. ἤδη τε οἱ βάρβαροι ἤρξαντο τῶν ἐπιτηδείων ὑποσπανίζειν. οὔτε γὰρ διὰ κόλπου τι ἐσκομίζεσθαι τοῦ Ἰονίου εἶχον, θαλασσοκρατούντων πανταχῆ τῶν πολεμίων, καὶ τοῦ ποταμοῦ ἀπεκέκλειντο.*
7 *γνόντες δὲ οἱ Φράγγων ἄρχοντες τὰ ποιούμενα προσποιεῖσθαί τε τὴν Ἰταλίαν ἐθέλοντες, πρέσβεις παρὰ τὸν Οὐίττιγιν πέμπουσι, ξυμμαχίας ὑπόσχεσιν προτει-*
8 *νόμενοι, ἐφ᾽ ᾧ τῆς χώρας ξὺν αὐτῷ ἄρξουσιν. ὅπερ Βελισάριος ὡς ἤκουσε, πρέσβεις καὶ αὐτὸς ἀντεροῦντας Γερμανοῖς ἔπεμψεν ἄλλους τε καὶ Θεοδόσιον τὸν τῇ οἰκίᾳ τῇ αὐτοῦ ἐφεστῶτα.*

16—17 *γνόντες—ἐθέλοντες*] *Γνόντες οἱ Φράγγοι ὡς Βελισάριος εὐτυχεῖ καὶ προσποιεῖσθαι τὴν Ἰταλίαν ἐθέλοντες περὶ συμμαχίας βουλεύονται* Suid. s. v. *προσποιεῖται*

---

1 *αὐτὴ K*] *αὐτοὶ L* | *πρυτανεύσει L* ‖ 7 *αὐτοῦ* scripsi] *αὐτὸν K*, *αὐτῶ L* ‖ 8 *ξὺν L* ‖ 10 *τὸ L*] *τε τὸ K* ‖ 11 *αὐτῷ*] *αὐτὸ K* ‖ 12 *ἤρξαντο* hic omittit et post *ὑποσπανίζειν* ponit *L* ‖ 15 *ἀποκέκλειστο K* ‖ 16—283, 9 *γνόντες—θήσεσθαι*] *ὅτι γνόντες οἱ φράγγων κτλ. H* ‖ 16 *ποιούμενα*] *ποιούμενα ὡς βελισάριον ἐντυχεῖν H* ‖ 18 *οὐίτιγιν L*, *οὐιττίγην H* ‖ 18—19 *προτεινόμενοι KL*] *προσποιούμενοι H* ‖ 19 *ξὺν αὐτῶ LH*] *αὐτῶν K* ‖ *ἄρχουσιν H* ‖ 20 *βελισάριος ὡς KL*] *ἐπεὶ βελισάριος H* | *ἤκουσεν L*

Πρῶτοι μὲν οὖν οἱ Γερμανῶν πρέσβεις Οὐιττίγιδι 9 5. annus belli (539/40)
ἐς ὄψιν ἐλθόντες ἔλεξαν τοιάδε „Ἔπεμψαν ἡμᾶς οἱ
„Γερμανῶν ἄρχοντες, δυσχεραίνοντες μὲν ὅτι δὴ πρὸς
„Βελισαρίου πολιορκεῖσθαι ὑμᾶς ἤκουσαν, τιμωρεῖν
„δὲ ὑμῖν ὅτι τάχιστα κατὰ τὸ ξυμμαχικὸν ἐν σπουδῇ
„ἔχοντες. τὸ μὲν οὖν στρατόπεδον ἀνδρῶν μαχίμων 10
„οὐχ ἧσσον ἢ ἐς μυριάδας πεντήκοντα ἤδη που τὰς
„Ἄλπεις ὑπερβεβηκέναι οἰόμεθα, οὕσπερ τοῖς πελέκεσι B 262
„τὴν Ῥωμαίων στρατιὰν ξύμπασαν ἐν τῇ πρώτῃ ὁρμῇ
„καταχώσειν αὐχοῦμεν. ὑμᾶς δὲ οὐ τῶν δουλωσομέ- 11 P 456
„νων τῇ γνώμῃ ἕπεσθαι ἄξιον, ἀλλὰ τῶν ἐς κίνδυνον
„πολέμου εὐνοίᾳ τῇ ἐς Γότθους καθισταμένων. ἄλλως 12
„τε, ἢν μὲν τὰ ὅπλα ξὺν ἡμῖν ἕλησθε, οὐδεμία λελεί-
„ψεται Ῥωμαίοις ἐλπὶς ἀμφοτέροις τοῖς στρατεύμασιν
„ἐς χεῖρας ἰέναι, ἀλλ' αὐτόθεν πόνῳ οὐδενὶ ἀναδησό-
„μεθα τὸ τοῦ πολέμου κράτος. ἢν δέ γε ξὺν Ῥω- 13
„μαίοις τετάξονται Γότθοι, οὐδ' ὣς τῷ τῶν Φράγγων
„ἔθνει ἀνθέξουσιν (οὐ γὰρ ἐξ ἀντιπάλου τῆς δυνάμεως
„ὁ ἀγὼν ἔσται), ἀλλὰ περιέσται ὑμῖν τὸ ξὺν τοῖς πάν-
„των πολεμιωτάτοις ἡσσῆσθαι. ἐς προὖπτον δὲ κακὸν 14
„ἰέναι, παρὸν κινδύνου ἐκτὸς σώζεσθαι, πολλὴ ἄνοια.
„ὅλως δὲ ἄπιστον πᾶσι βαρβάροις τὸ Ῥωμαίων καθέ-
„στηκε γένος, ἐπεὶ καὶ φύσει πολέμιόν ἐστιν. ἡμεῖς 15
„μὲν οὖν ξυνάρξομέν τε βουλομένοις ὑμῖν Ἰταλίας

---

1 οὐιτίγιδι *L*, οὐιττιγῖδι *H* ‖ 4 πολυορκεῖσθαι *H* ‖ 6 ἔχοντες] ἔχουσι *K* | οὖν] *O* deest in *K* ‖ 7 ἢ ἐς *LH*] ἢ *K* ‖ 8 οὕσπερ τοῖς *KH*] οὓ *L* ‖ 9 τὴν *LH*] τῶν *K* | τῇ] τῷ *K* ‖ 10 οὐ τῶν *H* et Maltr.] οὕτω *K*, οὐ μετὰ τῶν *L* ‖ 10—11 δουλωσαμένων *LH* ‖ 13 ἕλησθε *H*] ἕλεσθαι *K* pr. m., ἕλεσθε *K* pr. m. corr., ἕλοισθε *L* ‖ 14 ἀμφότεροι *H* ‖ 15 πόνῳ] πόῤῥω *H* ‖ 17 ὣς] οὕτως *H* | τῷ τῶν *L*] τῶν *K*, om. *H* ‖ 19 ὁ *LH*] om. *K* ‖ 20 ἐς] ὡς *H* | προὖπτον *K* ‖ 21 παρὸν] ἢ πρὸς *H* ‖ 24 ἡμῖν *H*

„ἁπάσης καὶ τὴν χώραν διοικησόμεθα, ὅπῃ ἂν δοκῇ
„ὡς ἄριστα ἔχειν. σὲ δὲ καὶ Γότθους ἑλέσθαι εἰκὸς
„ὅ τι ἂν ὑμῖν ξυνοίσειν μέλλῃ.“ Φράγγοι μὲν το-
16 σαῦτα εἶπον. παρελθόντες δὲ καὶ οἱ Βελισαρίου
πρέσβεις ἔλεξαν ὧδε „Ὡς μὲν οὐδὲν ἂν τῷ βασιλέως
„στρατῷ λυμανεῖται τὸ Γερμανῶν πλῆθος, ᾧπερ οὗτοι
„δεδίττεσθαι ὑμᾶς ἀξιοῦσι, τί ἄν τις ἐν ὑμῖν μακρο-
„λογοίη, οἷς γε διὰ μακρὰν ἐμπειρίαν ἅπασαν ἐξεπί-
„στασθαι τὴν τοῦ πολέμου ῥοπὴν ξυμβαίνει, καὶ ὡς
„ἥκιστα ἀρετὴ ἀνθρώπων ὁμίλῳ φιλεῖ ἐλασσοῦσθαι;
17 „ἐῶμεν γὰρ λέγειν ὡς καὶ πάντων μάλιστα βασιλεῖ
B 263 „πάρεστι πλήθει στρατιωτῶν περιεῖναι τῶν πολεμίων.
„τὸ δὲ δὴ τούτων πιστὸν, ᾧ χρῆσθαι αὐχοῦσιν ἐς
„πάντας βαρβάρους, μετά γε Θορίγγους καὶ τὸ Βουρ-
„γουζιώνων ἔθνος, καὶ ἐς τοὺς ξυμμάχους ὑμᾶς παρὰ
18 „τῶν ἀνδρῶν ἐπιδέδεικται. ὡς ἡμεῖς γε ἡδέως ἂν
„Φράγγους ἐροίμεθα τίνα ποτὲ μέλλοντες ὀμεῖσθαι
„θεὸν τὸ τῆς πίστεως ὑμῖν ἐχυρὸν ἰσχυρίζονται δώσειν.
19 „τὸν γὰρ ἤδη αὐτοῖς ὀμωμοσμένον ὅντινα τετιμήκασι
„τρόπον ἐπίστασθε δή που· οἵ γε χρήματα μὲν το-
„σαῦτα τὸ πλῆθος, Γαλλίας δὲ ὅλας παρ' ὑμῶν ἐπὶ
„ξυμμαχίᾳ κεκομισμένοι οὐχ ὅσον ὑμῖν τοῦ κινδύνου
„συνάρασθαι οὐδαμῶς ἔγνωσαν, ἀλλὰ καὶ ὅπλα οὕτως

3 ξυνοίσει *H* | μὲν *KL*] μὲν οὖν *H* ‖ 6 τὸ *KH*] τὸ τῶν *L* | ᾧπερ Maltr.] ὅπερ codd. | οὗττοι *K* ‖ 8 οἷς *KL*] οὓς *H* ‖ 10 ἀρετῇ *KH* | φιλεῖν *K* ‖ 11 ἐῶμεν] εὖ μὲν *H* | ὡς καὶ *H*] ὡς *K*, ὅτι καὶ *L* ‖ 12 πάρεστιν *H* ‖ 13 ᾧ χρῆσθαι αὐχοῦσιν] καὶ ἡμῶν (ἡμῶν *L* corr., ὑμῶν *L* pr. m.) εἰδότων *L* | αὐχοῦσι *H* ‖ 14 θεορίγγους *H* | τὸ] τοὺς *H* ‖ 14—15 βουργουνζιόνων *KL*, σουργουζιόνων *H* ‖ 15 ἔθνους *H* ‖ 17 φράγγοις *K* | ἐρούμεθα *H* ‖ 18 ὑμῶν *K* | ἐχυρὸν *K*] ἰσχυρὸν *L*, ὀχυρὸν *H* ‖ 19 ὀμωμοσμένων *H* | 20—21 χρήματα—ὅλας *H*] om. *KL* ‖ 22 κεκοσμημένοι *H* ‖ 23 ξυνάρασθαι *LH*

5. annus belli (539/40)

„ἀνέδην καθ' ὑμῶν εἵλοντο, εἴ τις ἐν ὑμῖν τῶν πρὸς
„τῷ Πάδῳ ξυμπεπτωκότων διασώζεται λόγος. καὶ τί 20
„δεῖ τὰ φθάσαντα λέγοντας ἐλέγχειν τὸ τῶν Φράγγων
„ἀσέβημα; τῆς παρούσης αὐτῶν πρεσβείας οὐδὲν ἂν
„γένοιτο μιαρώτερον. ὥσπερ γὰρ ἐπιλελησμένοι τῶν 21
„σφίσιν αὐτοῖς ὡμολογημένων τε καὶ ταῖς ξυν-
„θήκαις ὀμωμοσμένων κοινωνεῖν τῶν πάντων ὑμῖν
„ἀξιοῦσιν. ἢν δὲ καὶ τούτου παρ' ὑμῶν τύχωσιν, εἰς 22
„τί ποτε αὐτοῖς τελευτήσει τὸ τῶν χρημάτων ἀκόρεστον
„σκοπεῖσθαι προσήκει.“

Τοσαῦτα μὲν καὶ οἱ Βελισαρίου πρέσβεις ἔλεξαν. 23
Οὐίττιγις δὲ ξὺν Γότθων τοῖς ἀρίστοις πολλὰ κοινο-
λογησάμενος τάς τε πρὸς βασιλέα ξυνθήκας εἵλετο καὶ
ἀπράκτους ἀπεπέμψατο τοὺς Γερμανῶν πρέσβεις. καὶ B 264 P 457
τὸ λοιπὸν Γότθοι μὲν καὶ Ῥωμαῖοι πρὸς ἀλλήλους
ἐπεκηρυκεύοντο ἤδη, Βελισάριος δὲ οὐδέν τι ἧσσον
ἐφύλασσε τοῦ μὴ τοὺς βαρβάρους τὰ ἐπιτήδεια ἐσκο-
μίζεσθαι. καὶ Βιτάλιον μὲν ἐς Βενετίους ἰόντα ὡς 24
πλεῖστα ἐπάγεσθαι τῶν ἐκείνῃ χωρίων ἐκέλευεν, αὐτὸς

18—19 ἐς—ἐκέλευεν] Suid. s. v. ἐπαγαγέσθαι

1 ἀνέδην KL pr. m.] ἀναίδην L corr., H | τῶν] τῷ H || 2 Πάδῳ] πέδῳ H || 3 δεῖ H] δὴ KL | τῶν om. H || 5 γένοιτο KH] γένηται L | μιαρώτατον K, μιαρότατον L || 5—6 ἐπιλελησμένοι τῶν σφίσιν H] τῶν σφίσιν ἐπιλελησμένοι KL || 6 αὐτοῖς KH] om. L | ὡμολογημένα L | καὶ] scribendum puto: καὶ ⟨ἐν⟩ || 7 κοινωνεῖν KH] κρείττω νῦν L | πάντων KH] πάντων τὴν παρ' αὐτῶν βοήθειαν ἐσομένην L || 8 ἢν] ἦν H | τούτους K | τύχωσιν KH] τύχωσιν, ὥστε ξυνελθεῖν γότθους τῷ φράγγων στρατῷ L || 10 σκοπεῖσθαι προσήκει KH] εἰκός γε λογίζεσθαι L || 11 Τοσαῦτα] T deest in K || 12 οὐίτιγις L || 12—13 κοινολογισάμενος L || 14 τοὺς γερμανῶν πρέσβεις KH] φράγγους L || 16 ἤδη LH] om. K || 17 ἐφύλασε K, ἐφύλασσον H | τοῦ H] τοὺς K, τὸ L | τοὺς βαρβάρους KH] τοῖς βαρβάροις L || 18 βυτάλιον H | ἐς KL] ὡς H | Βενετίους] μετνετίους H | ἰόντας Suid. | ὡς H, Suid.] τὰ KL || 19 ἐπάγεσθαι KH] ἐπαγαγέσθαι L

δὲ Ἰλδίγερα πέμψας τὸν Πάδον ἐφύλασσεν ἑκατέρωθεν,
ὅπως τε οἱ βάρβαροι μᾶλλον ἀπορίᾳ τῶν ἀναγκαίων
ἐνδώσουσι καὶ τὰς ξυνθήκας ποιήσονται ᾗ αὐτὸς βού-
25 *λεται. καὶ ἐπεὶ σῖτον πολὺν ἐν δημοσίοις οἰκήμασιν*
ἔτι ἐντὸς Ῥαβέννης ἀποκεῖσθαι ἔγνω, τῶν τινα ταύτῃ
ᾠκημένων ἀνέπεισε χρήμασι ταῦτα δὴ τὰ οἰκήματα ξὺν
26 *τῷ σίτῳ λάθρα ἐμπρῆσαι. φασὶ δὲ καὶ γνώμῃ Ματα-*
σούνθης, τῆς Οὐιττίγιδος γυναικὸς, ταῦτα ἀπολωλέναι.
ἐπειδή τε ὁ σῖτος ἐκ τοῦ αἰφνιδίου ἐκέκαυτο, οἱ μέν
τινες ἐξ ἐπιβουλῆς γεγενῆσθαι τὸ ἔργον ὑπετόπαζον,
27 *οἱ δὲ κεραυνῷ τὸν χῶρον βεβλῆσθαι ὑπώπτευον. ἑκά-*
τερα δὲ λογιζόμενοι Γότθοι τε καὶ Οὐίττιγις ἐς ἀμη-
χανίαν ἔτι μᾶλλον ἐνέπιπτον, οὐδὲ σφίσιν αὐτοῖς
πιστεύειν τὸ λοιπὸν ἔχοντες καὶ πρὸς τοῦ θεοῦ πο-
λεμεῖσθαι οἰόμενοι. ταῦτα μὲν οὖν ταύτῃ ἐπράσσετο.
28 *Ἐν δὲ Ἄλπεσιν, αἳ Γάλλους τε καὶ Λιγούρους διο-*
ρίζουσιν, ἅσπερ Ἄλπεις Κουτίας καλοῦσι Ῥωμαῖοι,
29 *φρούρια συχνὰ ξυμβαίνει εἶναι. οὗ δὴ Γότθοι ἐκ*
παλαιοῦ πολλοί τε καὶ ἄριστοι, ξύν τε γυναιξὶ καὶ

16—18 *Ἐν—εἶχον*] *Ἄλπεις ὄρη διορίζοντα Γάλλους καὶ Αἰλούρους· ἔνθα ξυνέβαινε φρούρια συχνὰ εἶναι. οὗ δὴ Γότθοι ἐκ παλαιοῦ ᾠκημένοι φυλακὴν εἶχον* Suid. s. v. *Ἄλπειον*

---

et Suid. | *ἐκέλευσεν H* ‖ 1 *Ἰλδίγερά*] *ἐς ἰλδίγερα H* | *πέμψας KH*] *ἐπιπέμψας L* | *Πάδον*] *πώδων H* | *ἐφύλασεν K*, *ἐφύλασσον H* ‖ 3 *ἐνδώσωσιν H* | *ποιήσωνται KL* ‖ 7—8 *Ματασούνθης* Maltr.] *ἀμαλασούνθης KL*, *μαλασούνθης H* ‖ 8 *τῆς KL*] *τῆς τοῦ H* | *ἰουτίγιδος L* ‖ 9 *ἐπειδή τε LH*] *ἐπεὶ δὲ K* | *σίτος K* | *ἐφνιδίου H* ‖ 11 *ὑπόπτευον H* ‖ 12 *δὲ*] *τε H* | *γότθος H* | *οὐίτιγις L*, *οὐιττίγις H* ‖ 15 *οὖν KH*] om. *L* ‖ 16 *Ἐν*] *E* deest in *K* | *αἳ K*] *οἳ L*, *ἢ H* | *λιγύρους H*, *Αἰλούρους* Suid. ‖ 16—17 *διορίζουσι H* ‖ 17 *ἅσπερ—Ῥωμαῖοι* om. *H* | *κουτίας K*] *σκουτίας L*, *Κοτίας* Scaliger, *Κοττίας* Kraš. ‖ 19 *τε KL*] om. *H*

παισὶ τοῖς αὐτῶν ᾠκημένοι, φυλακὴν εἶχον, οὕσπερ B265 5. annus belli
ἐπεί οἱ βούλεσθαι Βελισάριος προσχωρεῖν ἤκουσε, τῶν (539/40)
οἱ ἑπομένων τινὰ, Θωμᾶν ὄνομα, ξὺν ὀλίγοις τισὶ παρ' αὐτοὺς ἔπεμψεν, ἐφ' ᾧ τὰ πιστὰ δόντες παραστήσονται ὁμολογίᾳ τοὺς ταύτῃ βαρβάρους. καὶ αὐτοὺς ἐς τὰς Ἄλπεις 30
ἀφικομένους Σίσιγις, ὃς τῶν ἐνταῦθα φυλακτηρίων ἦρχεν, ἑνὶ τῶν φρουρίων δεξάμενος, αὐτός τε προσεχώρησε καὶ τῶν ἄλλων ἑκάστους εἰς τοῦτο ἐνῆγεν. ἐν τούτῳ 31
δὲ Οὐραΐας τετρακισχιλίους Λιγούρους τε κἀκ τῶν ἐν ταῖς Ἄλπεσι φρουρίων ἀπολεξάμενος, ἐπὶ Ῥάβενναν ὡς βοηθήσων κατὰ τάχος ᾔει. οἵπερ ἐπειδὴ τὰ Σισί- 32
γιδι πεπραγμένα ἐπύθοντο, ἀμφὶ τοῖς οἰκείοις δεδιότες, ἐνταῦθα πρῶτον ἠξίουν ἰέναι. διὸ δὴ Οὐραΐας παντὶ 33
τῷ στρατῷ ἐς τὰς Ἄλπεις Κουτίας ἦλθε καὶ τὸν Σίσιγιν ξὺν τοῖς ἀμφὶ τὸν Θωμᾶν ἐπολιόρκει. ταῦτα Ἰωάννης τε, ὁ Βιταλιανοῦ ἀδελφιδοῦς, καὶ Μαρτῖνος πυθόμενοι (ἀγχοτάτω γὰρ Πάδου ποταμοῦ ὄντες ἐτύγχανον) κατὰ τάχος ἐβοήθουν παντὶ τῷ στρατῷ καὶ τῶν ἐν ταῖς Ἄλπεσι φρουρίων τισὶν ἐξ ἐπιδρομῆς ἐπισκήψαντες εἷλον, καὶ τοὺς ἐνταῦθα ᾠκημένους ἠνδραποδίσαντο, ἐν οἷς παῖδάς τε συχνοὺς καὶ γυναῖκας τῶν ὑπὸ τῷ Οὐραΐᾳ στρατευομένων ξυνέπεσεν εἶναι. πλεῖστοι γὰρ 34

---

2 βελισάριος βούλεσθαι *H* | προχωρεῖν *H* ‖ 4 δόντες τὰ πιστὰ *L* ‖ 6 σίσιγις *LH*] σίττιγις *K* | ἦρχεν] εἶχεν *H* ‖ 8 ἐς *H* | ἐνῆγεν *H*] ἦγεν *KL* ‖ 9—10 Λιγούρους—φρουρίων om. *H* ‖ 11 τὰ] τοῦ *H* ‖ 11—12 σιτίγιδι *K* ‖ 14 ἄλπεις *K* | τὰς ἄλπεις τὰς σκουτίας *L* | κουτίας *K*] om. *H*, Κοττίας Kraš. | ἦλθεν *H* | καὶ τὸν] καὶ τοῖς *H* ‖ 15 ξὺν τοῖς] ξυνετοῖς *H* ‖ 16 τε *K*] τε καὶ *L*, om. *H* | μαρτῆνος *H* | ποιθόμενοι *H* ‖ 17 ἀγχότατοι *K* | ἀγχοτάτω—ἐτύγχανον om. *H* | ποταμοῦ *K*] τοῦ ποταμοῦ *L* ‖ 19 Ἄλπεσι] ἐλπίσιν *H* | ἐπισκήψαντες *H*] ἐπισκέψαντες *K*, ἐπεισπεσόντες *L* ‖ 20 εἷλοντο *H* | ἠνδραποδίσαντο *K*] ἠνδραπόδισαν *LH* ‖ 21 οἷς *K*] τοῖς *L*, ταῖς (superscr. οἷς) *H* | τε—γυναῖκας] τε καὶ γυναιξὶ συχνοὺς *H*

αὐτῶν ἐκ τούτων δὴ τῶν φρουρίων ὁρμώμενοι εἵποντο.
35 P458 *οἵπερ, ἐπεὶ ἁλῶναι τὰ σφέτερα αὐτῶν ἔμαθον, ἀπο-*
ταξάμενοι τοῦ Γότθων στρατοπέδου ἐκ τοῦ αἰφνιδίου,
τοῖς ἀμφὶ τὸν Ἰωάννην προσχωρεῖν ἔγνωσαν, καὶ ἀπ'
αὐτοῦ Οὐραΐας οὔτε τι ἐνταῦθα ἀνύτειν οὔτε τοῖς ἐν
B 266 *Ῥαβέννῃ κινδυνεύουσι Γότθοις βοηθεῖν ἴσχυσεν, ἀλλὰ*
ἄπρακτος ἐς Λιγουρίαν ξὺν ὀλίγοις ἐλθὼν ἡσυχῇ ἔμενε.
καὶ Βελισάριος κατ' ἐξουσίαν Οὐίττιγίν τε καὶ Γότθων
τοὺς δοκίμους ἐν Ῥαβέννῃ καθεῖρξε.

κθ'. Τότε δὲ καὶ πρέσβεις ἐκ βασιλέως ἀφίκοντο,
Δόμνικός τε καὶ Μαξιμῖνος, ἐκ βουλῆς ἄμφω, ἐφ' ᾧ
2 *τὴν εἰρήνην κατὰ τάδε ποιήσονται. Οὐίττιγιν μὲν*
πλούτου τὸ ἥμισυ τοῦ βασιλικοῦ φέρεσθαι, χώρας τε
ἄρχειν ἢ ἐκτὸς Πάδου ποταμοῦ ἐστι· τῶν δὲ δὴ χρη-
μάτων τὸ ἥμισυ βασιλέως εἶναι, καὶ αὐτὸν ὅσα ἐντὸς
Πάδου ποταμοῦ ἐστιν ὑπήκοα ἐς ἀπαγωγὴν φόρου
3 *ποιήσασθαι. Βελισαρίῳ τε οἱ πρέσβεις τὰ βασιλέως*
γράμματα δείξαντες ἐς Ῥάβενναν ἐκομίσθησαν. μαθόντες
δὲ Γότθοι καὶ Οὐίττιγις ἐφ' ᾧ ἥκοιεν, ἄσμενοι κατὰ
4 *ταῦτα ὡμολόγησαν τὰς σπονδὰς θήσεσθαι. ἅπερ ἀκού-*
σας Βελισάριος ἤσχαλλεν, ἐν ξυμφορᾷ μεγάλῃ ποιού-
μενος, εἰ μή τις αὐτὸν ἐῴη, παρὸν οὐδενὶ πόνῳ, τό

21—283, 1 *Βελισάριος—φέρεσθαι* cit. Suid. s. v. *παρόν*

1 *τούτου H* ‖ 2 *ὅνπερ H* ‖ 3 *ἐκ τοῦ] ἐκ τῶν H* ‖ 4 *τὸν ἰωάννην KH] τῷ ἰωάννῃ L* ‖ 5 *ἀνύττειν KL* ‖ 6 *ἀλλ' K* ‖ 7 *ἔμενεν H* ‖ 8 *βελλισάριος H* | *οὐίτιγίν L, οὐιττίγιν H* | *γότθον H* ‖ 9 *καθεῖρξαν H* ‖ 10 *δὲ KH] δὴ L* ‖ 11 *δομνῖκός L* ‖ 12 *οὐίτιγιν L, οὐιττίγιν H* ‖ 15 *αὐτὸν KH] αὐτῶν L* ‖ 16 *ἐστιν KH]* om. *L* | *ὑπαγωγὴν H* ‖ 17 *βελλισαρίῳ H* ‖ 18 *δείξαντες γράμματα H* ‖ 18—19 *μαθόντες δὲ] μαθὼν τε H* ‖ 19 *τε καὶ H* | *οὐίτιγις L* | *ᾧ KL] οἷς H* ‖ 20 *ταυτὰ L* | *τὰς KH]* om. *L* ‖ 21 *βελισάριος K] ὁ βελισάριος L, βελλισάριος H* | *ἤσχαλεν L* | *συμφορᾶ LH* ‖ 22 *ἐῴη] ἐπέστη H*

5. annus belli (539/40)
τε κράτος τοῦ πολέμου παντὸς φέρεσθαι καὶ δορυάλω-
τον Οὐίττιγιν ἐς Βυζάντιον ἀγαγεῖν. ἐπειδή τε οἱ 5
πρέσβεις ἐκ Ῥαβέννης πρὸς αὐτὸν ἵκοντο, γράμμασιν
οἰκείοις ἐπιρρῶσαι τὰς ξυνθήκας ἥκιστα ἤθελεν. ὥνπερ 6
οἱ Γότθοι αἰσθόμενοι νῷ τε δολερῷ τὴν εἰρήνην σφίσι
Ῥωμαίους προτείνεσθαι ὑπετόπαζον, καὶ ὑποψίᾳ ἐς
αὐτοὺς μεγάλῃ ἐχρῶντο, ἄντικρύς τε ἤδη ἔφασκον
ἄνευ τῶν Βελισαρίου γραμμάτων τε καὶ ὅρκων οὔποτε
ξυνθήκας πρὸς αὐτοὺς θήσεσθαι. ἀκούσας δὲ Βελι- 7
σάριος λοιδορεῖσθαί οἱ τῶν ἀρχόντων τινάς, ὡς δὴ B 267
ἐπιβουλεύων τοῖς βασιλέως πράγμασι τὸν πόλεμον κατα-
λύειν οὐδαμῶς βούλοιτο, ξυγκαλέσας ἅπαντας, Δομνίκου
τε καὶ Μαξιμίνου παρόντων, ἔλεξε τοιάδε „Τὴν μὲν 8
„τοῦ πολέμου τύχην ἐν τῷ ἀσφαλεῖ ὡς ἥκιστα ἑστάναι
„αὐτός τε οἶδα καὶ ὑμῶν ἕκαστον ταὐτά μοι γινώσκειν
„ὑπὲρ αὐτῆς οἶμαι. πολλούς τε γὰρ ἐπίδοξος, ὅτι δὴ 9
„ἐς αὐτοὺς ἀφίξεται, οὖσα ἡ τῆς νίκης ἐλπὶς ἔσφηλε,
„καὶ τοῖς ἠτυχηκέναι δοκοῦσι τῶν ἐχθρῶν ἤδη παρὰ P 459
„δόξαν περιεῖναι ξυνέβη. διὸ δή φημι χρῆναι τοὺς 10
„ὑπὲρ τῆς εἰρήνης βουλευομένους οὐ τὴν ἀγαθὴν
„ἐλπίδα προβάλλεσθαι μόνον, ἐφ᾽ ἑκάτερα δὲ τὴν ἀπό-
„βασιν ἔσεσθαι σφίσιν ἐν νῷ ἔχοντας, οὕτω τὴν αἵρεσιν
„ποιεῖσθαι τῆς γνώμης. τούτων δὲ τοιούτων ὄντων, 11
„ὑμᾶς τε τοὺς ξυνάρχοντας καὶ τούσδε τοὺς βασιλέως
„πρέσβεις ξυνεισάγειν ἔδοξεν ἔμοιγε, ὅπως ἐν τῷ

---

1 τε om. Suid. ‖ 1—2 δορυάλοτον *H* ‖ 2 οὐίτιγιν *L* | ἐπειδή] ἐπεὶ δὲ *H* ‖ 3 πρὸς *KL*] παρ᾽ *H* | ἵκοντο] ῞κοντο *K* ‖ 4 ἤθελον *K* | ὥνπερ *KH*] ὅπερ *L* ‖ 5 νῷ τε δολερῷ *KH*] τότε δολερῶς *L* ‖ 6 ὑπετώπαζον *L* ‖ 8 βελλισ. *H* ‖ 11 ἐπιβουλεύοντας *K* ‖ 12 συγκαλέσας *L* ‖ 15 ταὐτὰ] ταῦτα codd. ‖ 16 πολλούς *K*] πολλοῖς *L* | γὰρ *K*] om. *L* ‖ 18 ἠτυχηκέναι *K*] δεδυστυχηκέναι *L* ‖ 19 χρῆναί φημι *L* ‖ 25 ξυνεισάγειν *K*] ξυναγαγεῖν *L* |

„παρόντι κατ' ἐξουσίαν ἑλόμενοι ὅ τι ἂν βασιλεῖ
„ξυνοίσειν δοκῇ, μήποτέ τινα ὀπίσω τῶν πραγμάτων
12 „κατ' ἐμοῦ ποιήσησθε μέμψιν. τῶν γὰρ ἀτοπωτάτων
„ἂν εἴη σιωπᾶν μὲν ἕως ἔξεστιν ἐξελέσθαι τὰ κρείσσω,
„σκοπουμένοις δὲ τὴν ἀπὸ τῆς τύχης ἀπόβασιν τὰς
13 „αἰτίας ποιεῖσθαι. ὅσα μὲν οὖν ἐς τὴν τοῦ πολέμου
„διάλυσιν βασιλεῖ τε δέδοκται καὶ Οὐιττίγιδι βουλο-
14 „μένῳ ἐστὶν, ἐπίστασθε δή που. εἰ δὲ καὶ ὑμῖν ξύμ-
„φορα ταῦτα εἶναι δοκεῖ, λεγέτω παρελθὼν ἕκαστος.
„εἰ μέντοι πᾶσάν τε Ἰταλίαν οἴεσθε Ῥωμαίοις ἀνασώ-
„σασθαι οἷοί τε εἶναι καὶ τῶν πολεμίων τὴν ἐπικρά-
„τησιν ποιήσασθαι, οὐδὲν κωλύσει μηδὲν ὑποστειλα-
15 B268 „μένους εἰπεῖν." ταῦτα ἐπεὶ Βελισάριος εἶπεν, ἅπαν-
τες ἄντικρυς ἀπεφήναντο τὰ βασιλέως βουλεύματα βέλ-
τιστα εἶναι, καὶ οὐδὲν αὐτοὺς οἵους τε ἔσεσθαι περαι-
16 τέρω τοὺς πολεμίους ἐργάζεσθαι. Βελισάριος δὲ ἡσθεὶς
τῶν ἀρχόντων τῇ γνώμῃ γράμμασιν αὐτὴν ἠξίου δη-
λῶσαι, ὡς μήποτε αὐτὴν ἀρνηθεῖεν. οἱ δὲ καὶ γρά-
ψαντες ἐν βιβλιδίῳ ἐδήλουν οὐχ οἷοί τε εἶναι περιέ-
σεσθαι τῷ πολέμῳ τῶν ἐναντίων.

17 Ταῦτα μὲν ἐν τῷ Ῥωμαίων στρατοπέδῳ ἐγίνετο.
Γότθοι δὲ τῷ λιμῷ πιεζόμενοι οὐκέτι τε ἀντέχειν τῇ τα-
λαιπωρίᾳ δυνάμενοι Οὐιττίγιδος μὲν τῇ ἀρχῇ ἤχθοντο
ἅτε ὡς μάλιστα δεδυστυχηκότος, βασιλεῖ δὲ προσχω-
ρεῖν ὤκνουν, δεδιότες ἄλλο μὲν οὐδὲν, ὅπως δὲ μὴ
δοῦλοι βασιλέως γενόμενοι ἔκ τε Ἰταλίας ἀνίστασθαι

ἔδοξεν ἔμοιγε L] om. K ‖ 2 ξυνοῖσον δοκεῖ K | μήποτέ K] μή L ‖ 3 μέμψιν L] πέμψιν K ‖ 4 ἐξελέσθαι K pr. m. corr.] ἐξέλεσθαι K pr. m., ἑλέσθαι L ‖ 7 οὐιτίγιδι L ‖ 8 ἐπίστασθαι L | δή L] ἤδη K ‖ 12 κωλύσει Hoesch.] κωλύσειν codd. ‖ 15 αὐτοὺς L] αὐτῷ K ‖ 21 μὲν K] μὲν οὖν L ‖ 23 οὐιτίγιδος L ‖ 24 δεδυστυχηκότος L] τετυχηκότος K ‖ 24—25 προχωρεῖν K

ἀναγκάζοιντο καὶ ἐς Βυζάντιον ἰόντες ἐνταῦθα ἱδρύσε- 5. annus belli (539/40)
σθαι. ἐν σφίσιν οὖν αὐτοῖς βουλευσάμενοι, εἴ τι ἐν 18
Γότθοις καθαρὸν ἦν, βασιλέα τῆς ἑσπερίας Βελισάριον
ἀνειπεῖν ἔγνωσαν. πέμψαντες δὲ παρ' αὐτὸν λάθρα
ἐδέοντο ἐς τὴν βασιλείαν καθίστασθαι· ταύτῃ γὰρ
αὐτῷ ἄσμενοι ἕψεσθαι ἰσχυρίζοντο. Βελισάριος δὲ 19
καταστῆναι μὲν ἐς τὴν ἀρχὴν οὐχ ἑκόντος βασιλέως
ἥκιστα ἤθελε. τῷ τε γὰρ τοῦ τυράννου ὀνόματι ὑπερ- 20
φυῶς ἤχθετο καὶ ὅρκοις δεινοτάτοις πρὸς βασιλέως
καταληφθεὶς πρότερον ἔτυχε, μήποτε αὐτοῦ περιόντος
νεωτεριεῖν· ὅπως δὲ τὰ παρόντα ὡς ἄριστα διοικήσηται,
ἀσμένως ἔδοξε τοὺς τῶν βαρβάρων λόγους ἐνδέχεσθαι.
ὧν δὴ αἰσθόμενος Οὐίττιγις ἔδεισέ τε καὶ Γότθους 21 B269
ὡς βέλτιστα βεβουλεῦσθαι εἰπὼν Βελισαρίῳ καὶ αὐτὸς
λάθρα παρῄνει ἐς τὴν βασιλείαν ἰέναι· οὐδένα γάρ οἱ
ἐμποδὼν στήσεσθαι. καὶ τότε δὴ Βελισάριος αὖθις 22
τούς τε βασιλέως πρέσβεις καὶ πάντας ξυγκαλέσας
τοὺς ἄρχοντας ἠρώτα, εἰ αὐτοῖς λόγου πολλοῦ ἄξιον P 460
εἶναι δοκεῖ Γότθους τε ἅπαντας ξὺν Οὐιττίγιδι δο-
ρυαλώτους ποιήσασθαι, καὶ χρήματα μὲν πάντα ληΐσα-
σθαι, Ἰταλίαν δὲ Ῥωμαίοις ξύμπασαν ἀνασώσασθαι.
οἱ δὲ ὑψηλόν τε καὶ ὑπέρογκον τοῦτο Ῥωμαίοις εὐτύ- 23
χημα ἔφασκον ἔσεσθαι, καὶ πράσσειν αὐτὸν ὅπῃ ἂν
δύνηταί τι ὡς τάχιστα ἠξίουν. αὐτίκα γοῦν παρά τε 24
Οὐίττιγιν καὶ Γότθων τοὺς δοκίμους Βελισάριος τῶν

1—2 ἱδρύσασθαι Hoesch. ‖ 4 ἔγνοσαν L ‖ 6 αὐτῷ L] αὐτοὶ K ‖ 7 εἰς L ‖ 11 ὡς K] om. L | διοικήσηται K, L in marg.] διοικήσασθαι L in contextu ‖ 13 οὐίττιγις K] ὁ οὐίτιγις L | Γότθους scripsi] γότθοις codd. ‖ 14 βεβουλεῦσθαι Kraš.] βεβουλεύεσθαι K, βουλεύεσθε L ‖ 18 εἰ αὐτοῖς L] εἰς αὐτοὺς K ‖ 19 δοκεῖν K | τε K] om. L | οὐίτιγι L ‖ 20 πάντα μὲν L ‖ 24 τι L] τῷ K, includendum conic. Christ ‖ 25 οὐίτιγιν L

ἐπιτηδείων τινὰς ἔπεμψε, κελεύων ἐπιτελῆ ποιήσειν
25 *ὅσα ὑπέσχοντο. οὐδὲ γὰρ αὐτοὺς ἐς ἄλλον τινὰ χρόνον*
τὴν πρᾶξιν ἀποτίθεσθαι ὁ λιμὸς ξυνεχώρει, ἀλλ' ἔτι
26 *μᾶλλον ἐγκείμενος ἐς ταύτην ἐνῆγε. διὸ καὶ πρέσβεις*
ἐς τὸ Ῥωμαίων στρατόπεδον στέλλουσιν αὖθις, ἄλλο
μὲν ὅτι δὴ ἐς τὸ πλῆθος ἐροῦντας, ἐν παραβύστῳ δὲ
πρὸς Βελισαρίου τὰ πιστὰ ληψομένους, ὡς ἄχαρί τε
αὐτῶν ἐργάσεται οὐδένα καὶ βασιλεὺς τὸ λοιπὸν Ἰτα-
λιωτῶν αὐτὸς καὶ Γότθων εἴη, οὕτω τε ξὺν αὐτῷ καὶ
27 *τῷ Ῥωμαίων στρατῷ ἐς Ῥάβενναν ἥξοντας. Βελισάριος*
δὲ τὰ μὲν ἄλλα ὤμοσεν ἅπαντα, καθάπερ οἱ πρέσβεις
ἠξίουν, ὑπὲρ δὲ τῆς βασιλείας αὐτῷ Οὐιττίγιδι καὶ
28 *Γότθων τοῖς ἄρχουσιν ὀμεῖσθαι ἔφη. καὶ αὐτὸν οἱ*
πρέσβεις οὐκ ἄν ποτε ἀποσείεσθαι τὴν βασιλείαν οἰόμε-
νοι, ἀλλ' ἐφίεσθαι αὐτῆς πάντων μάλιστα, αὐτίκα δὴ
29 B 270 *μάλα ἐς Ῥάβενναν ξὺν αὐτοῖς ἐκέλευον ἰέναι. καὶ τότε*
δὴ Βελισάριος Βέσσαν τε καὶ Ἰωάννην καὶ Ναρσῆν
καὶ Ἀράτιον (τούτους γάρ οἱ ὡς μάλιστα δύσνους
εἶναι ὑπώπτευεν) ἄλλον ἀλλαχόσε ξὺν τοῖς ἑπομένοις
ἐκέλευεν ἰέναι τά τε ἀναγκαῖα σφίσι πορίζεσθαι·
αὐτῷ γὰρ οὐκέτι ἔφασκε δυνατὰ εἶναι ἐς τοῦτο δὴ τὸ
χωρίον παντὶ τῷ στρατῷ τὰ ἐπιτήδεια ἐσκομίζεσθαι.
30 *καὶ οἱ μὲν κατὰ ταῦτα ἐποίουν, ξὺν Ἀθανασίῳ τῷ*
τῶν πραιτωρίων ὑπάρχῳ, ἄρτι ἥκοντι ἐκ Βυζαντίου,
αὐτὸς δὲ τῷ ἄλλῳ στρατεύματι σὺν Γότθων τοῖς
31 *πρέσβεσιν ἐς Ῥάβενναν ᾔει. καὶ νηῶν στόλον ἐμπλη-*

---

26 Auct. Marcell. Com. ad a. 540(3)

---

1 *ποιῆσαι* Braun ‖ 3 *ἔτι*] *ἔν τι* *K* ‖ 4 *διὸ καὶ* *L*] om. *K* ‖ 6 *ὅτι δὴ* *K*] *τι οὐδὲν* *L* ‖ 8 *ἐργάσεται* Dind.] *ἐργάσηται* codd. | *οὐδένα* *K*] *εἰς οὐδένα* *L* ‖ 9 *αὐτὸς* *K*] *τε αὐτὸς* *L* ‖ 12 *οὐιτί-γιδι* *L* ‖ 25 *ξὺν* *L*

σάμενος σίτου καὶ τῶν ἄλλων ἐπιτηδείων ἐκέλευε κατὰ 5. annus belli
τάχος ἐς Κλάσσες τὸν λιμένα ἐσπλεῖν. οὕτω γὰρ Ῥω- (539/40)
μαῖοι τὸ Ῥαβέννης προάστειον καλοῦσιν, οὗ ὁ λιμήν
ἐστιν. ἐμοὶ δὲ τότε διασκοπουμένῳ τὴν ἐς Ῥάβενναν 32
εἴσοδον τοῦ Ῥωμαίων στρατοῦ ἔννοιά τις ἐγένετο, ἀν-
θρώπων μὲν ξυνέσει ἢ τῇ ἄλλῃ ἀρετῇ ὡς ἥκιστα
περαίνεσθαι τὰ πρασσόμενα, εἶναι δέ τι δαιμόνιον,
ὅπερ αὐτῶν ἀεὶ στρέφον τὰς διανοίας ἐνταῦθα ἄγει
οὗ δὴ κωλύμη τις τοῖς περαινομένοις οὐδεμία ἔσται.
τοὺς γὰρ ἐναντίους οἱ Γότθοι πλήθει καὶ δυνάμει 33
παρὰ πολὺ ὑπεραίροντες καὶ οὔτε μάχῃ διακριθέντες,
ἐπεὶ ἐν Ῥαβέννῃ ἐγένοντο, οὔτε ἄλλῳ ὁτῳοῦν δεδου-
λωμένοι τὸ φρόνημα, δορυάλωτοί τε πρὸς τῶν ἐλασσό- P 461
νων ἐγίνοντο καὶ τὸ τῆς δουλείας ὄνομα ἐν ὕβρει οὐ-
δεμιᾷ ἦγον. αἱ δὲ γυναῖκες (ἐτύγχανον γὰρ πρὸς τῶν 34 B 271
ἀνδρῶν ἀκηκουῖαι μεγάλους τε τὰ σώματα καὶ ἀριθμοῦ
κρείσσους τοὺς πολεμίους εἶναι) τὰ πρόσωπα τῶν ἀν-
δρῶν πᾶσαι ἀπέπτυον, ἐπειδὴ ἅπαντας ἐπὶ τῆς πόλεως
καθημένους εἶδον, καὶ ταῖς χερσὶν ἐνδεικνύμεναι τοὺς
νενικηκότας τὴν ἀνανδρίαν ὠνείδιζον. Βελισάριος δὲ 35
Οὐίττιγιν μὲν οὐ ξὺν ἀτιμίᾳ ἐν φυλακῇ εἶχε, τῶν δὲ
βαρβάρων ὅσοι ἐντὸς Πάδου ποταμοῦ ᾤκηντο, ἐς
ἀγροὺς τοὺς σφετέρους ἰόντας, ἐκέλευεν αὐτῶν κατ'
ἐξουσίαν ἐπιμελεῖσθαι. πολέμιον γάρ οἱ οὐδὲν ἐνταῦθα 36
ὑπώπτευεν ἔσεσθαι, οὐδὲ Γότθους ποτὲ ταύτῃ ξυστή-

2 ἐς Κλάσσες Maltr.] ἐς κλασὶν K, ἔςκλας ἐς L ‖ 6 ξυνέσει K] ἢ ἀνδρεία ἢ πληθύι L ‖ 9 τις K] om. L | περαινομένοις Wahler] περαιουμένοις codd. ‖ 10 τοὺς—ἐναντίους K] τῶν—ἐναντίων L ‖ 11 οὔτε L] οὕτω K ‖ 12 ἐπεὶ K] ἀφ' οὗ L ‖ 15 ἐτύγχανον] 'E deest in L ‖ 16 ἀκηκουῖαι Maltr.] ἀκηκοέναι codd. | ἀριθμοῦ K] ἀριθμῷ L ‖ 18—19 ἐπειδὴ—εἶδον L] om. K ‖ 20 ἀνανδρίαν Hoesch.] ἀνδρίαν K, ἀνδρείαν L ‖ 21 οὐίτιγιν L | εἶχεν K

*σεσθαι, ἐπεὶ πολλοὺς πρότερον τοῦ Ῥωμαίων στρατοῦ
ἐς τὰ ἐκείνῃ χωρία καταστησάμενος ἔτυχεν. οἱ δὲ κατὰ
37 τάχος ἄσμενοι ᾕεσαν. οὕτω τε Ῥωμαῖοι ἐν τῷ ἀσφαλεῖ
ἤδη ἐγίνοντο. οὐ γὰρ ἔτι Γότθων ἔν γε Ῥαβέννῃ
πλήθει ἡσσῶντο. μετὰ δὲ τὰ ἐν Παλατίῳ χρήματα
38 ἔλαβεν, ἅπερ διακομίζειν βασιλεῖ ἔμελλε. Γότθων
γὰρ οὐδένα οὔτε αὐτὸς ἐληΐσατο οὔτε ἄλλῳ τῳ ληΐσα-
σθαι ξυνεχώρησεν, ἀλλ' αὐτῶν ἕκαστος τὴν οὐσίαν
39 κατὰ τὰ ξυγκείμενα διεσώσατο. ἐπεὶ δὲ τῶν βαρβάρων
ὅσοι ἐς τῶν χωρίων τὰ ἐχυρώτατα φυλακὴν εἶχον Ῥά-
βενναν τε καὶ Οὐίττιγιν πρὸς Ῥωμαίων ἔχεσθαι ἤκου-
σαν, πρέσβεις παρὰ Βελισάριον ἔπεμπον, σφᾶς τε
αὐτοὺς ὁμολογίᾳ παραδιδόναι καὶ ἅπερ ἐφύλασσον
40 ἀξιοῦντες. καὶ ὃς, ἅπασι τὰ πιστὰ προθυμότατα παρα-
σχόμενος, Ταρβήσιόν τε καὶ ⟨εἴ τι⟩ ἄλλο ἐν Βενετίοις
B 272 ὀχύρωμα ἦν παρεστήσατο. Καισῆνα γὰρ ἐν Αἰμιλίᾳ
μόνη ἐλέλειπτο, ἣν δὴ πρότερον ξὺν Ῥαβέννῃ παραστη-
41 σάμενος ἔτυχε. καὶ Γότθοι μὲν ἅπαντες, ὅσοι τούτων
δὴ τῶν χωρίων ἦρχον, ἐπειδὴ τάχιστα τὰ πιστὰ ἔλα-
βον, παρὰ Βελισάριον ἥκοντες αὐτοῦ ἔμενον· Ἰλδί-
βαδος δὲ, ἀνὴρ δόκιμος, ὅσπερ φρουρᾶς τῆς ἐν Βερώνῃ
ἦρχε, πρέσβεις μὲν ἐς Βελισάριον ἐφ' οἷσπερ οἱ ἄλλοι
καὶ αὐτὸς ἔπεμψεν, ἐπεὶ καὶ τοὺς παῖδας τοὺς αὐτοῦ
ἐν Ῥαβέννῃ εὑρὼν Βελισάριος ἔσχεν, οὐ μὴν οὔτε ἐς
Ῥάβενναν ἦλθεν οὔτε Βελισαρίῳ ὑποχείριος γέγονε.
τύχη γάρ τις αὐτῷ ξυνέβη, ἣν δὴ ἐγὼ αὐτίκα δηλώσω.*

4 *γε L*] om. *K* ‖ 7 *οὔτε—οὔτε*] *οὐδὲ—οὐδὲ* codd. ‖ 10 *ἐχυρώτατα L*] *ἐχυρώματα K* ‖ 11 *οὐίτιγιν L* ‖ 15 *ταρβίσιόν L* | *⟨εἴ τι⟩* addidit Maltr.] omiserunt codd. | *βενετίοις K*] *βενετίαις L* ‖ 16 *ἣν K* pr. m.] *ὃν K* corr., om. *L* | *Καισῆνα* Wahler] *κισίνη* codd., *Καισήνη* Maltr. | *ἐν K*] *καὶ L* | *αἰμιλία* codd. ‖ 21 *Βερώνῃ* Dind.] *βερόνη* codd. ‖ 22 *ἦρχε L*] *εἶχε K* ‖ 24—25 *οὔτε—οὔτε*] *οὐδὲ—οὐδε* codd.

λʹ. Τινὲς τοῦ Ῥωμαίων στρατοῦ ἄρχοντες βασκα- P 462 5. annus belli (539/40)
νίαν ἐς Βελισάριον ἔχοντες διέβαλλον αὐτὸν βασιλεῖ,
τυραννίδα οὐδαμόθεν αὐτῷ προσήκουσαν ἐπενεγκόντες.
βασιλεὺς δὲ οὐχ ὅσον ταῖς διαβολαῖς ταύταις ἀναπει- 2
σθεὶς, ἀλλ' ὅτι οἱ ὁ Μηδικὸς πόλεμος ἐνέκειτο ἤδη,
Βελισάριον μὲν ὡς τάχιστα μετεπέμψατο, ὅπως ἐπὶ
Πέρσας στρατεύσειεν· ἐπιμελεῖσθαι δὲ Ἰταλίας Βέσσαν
τε καὶ Ἰωάννην ξὺν τοῖς ἄλλοις ἐκέλευε, καὶ Κων-
σταντιανῷ ἐς Ῥάβενναν ἐκ Δαλματίας ἐπέστελλεν ἰέναι.
Γότθοι δὲ, οἳ Πάδου τε ποταμοῦ καὶ Ῥαβέννης ἐκτὸς 3
ἵδρυντο, ἀκούσαντες ὡς Βελισάριον βασιλεὺς μετα-
πέμποιτο, τὰ μὲν πρῶτα ἐν ἀλογίᾳ τὸ πρᾶγμα εἶχον,
οὐκ ἄν ποτε οἰόμενοι Βελισάριον τῆς ἐς Ἰουστινιανὸν
πίστεως περὶ ἐλάσσονος τὴν Ἰταλίας βασιλείαν ποιή-
σασθαι. ἐπεὶ δὲ αὐτοῦ πολλὴν τῆς ἀφόδου τὴν παρα- 4
σκευὴν ἐπύθοντο εἶναι, ξυμφρονήσαντες, εἴ τι αὐτῶν B 273
καθαρὸν ἐνταῦθα ἔτι ἐλέλειπτο, ἐς Τικινὸν παρὰ
Οὐραΐαν τὸν Οὐιττίγιδος ἀδελφιδοῦν ἦλθον, πολλά τε
πρότερον ξὺν αὐτῷ κλαύσαντες ἔλεξαν τοιάδε „Οὐκ 5
„ἄλλος οὐδεὶς τῷ Γότθων γένει αἰτιώτατος τῶν παρ-
„όντων κακῶν ἢ σὺ γέγονας. ἡμεῖς γὰρ τὸν θεῖον
„τὸν σὸν, οὕτως ἀνάνδρως τε καὶ ἀτυχῶς ἐξηγούμενον,
„πάλαι ἂν τῆς ἀρχῆς παρελύσαμεν, ὥσπερ Θευδάτον
„τὸν Θευδερίχου ἀδελφιδοῦν, εἰ μή σου τὸ δοκοῦν

8—9 Auct. Marcell. Com. ad a. 540 (6)

1—2 *βασκανίαν—ἔχοντες K*] om. *L* ‖ 2 *αὐτὸν L*] *αὐτῷ K* ‖ 8—9 *Κωνσταντιανῷ* Kraš.] *κωνσταντιανὸν* codd. ‖ 10 *τε K*] om. *L* ‖ 11—12 *μεταπέμποιτο K*] *μεταπέμψοιτο L* ‖ 14 *πέρι L* | *ἐλασσόνως K* ‖ 14—15 *ποιήσασθαι K*] *ποιήσασθαι ἂν L* ‖ 17 *Τίκινον* Maltr., *πικηνὸν K*, *πιγκηνὸν L* ‖ 18 *οὐιτίγιδος L* ‖ 20 exspectes *αἰτιώτερος* adnot. Christ ‖ 22 *ἄνανδρον L* | *ἀτύχως K*, *ἄτυχον L* ‖ 23 *ὥσπερ*] *ὥσπερ καὶ L* ‖ 24 *σου K*] *σε L*

„δραστήριον αἰσχυνόμενοι Οὐιττίγιδι μὲν τὸ τῆς βασι-
„λείας ὄνομα ξυγχωρεῖν ἔγνωμεν, ἔργῳ δὲ σοὶ μόνῳ
6 „παραδιδόναι τὴν Γότθων ἀρχήν. ἀλλὰ περιέστηκεν
„ἡ τότε δοκοῦσα ἡμῶν εὐγνωμοσύνη, νῦν ἄνοιά τε
„φαινομένη καὶ τῶνδε ἡμῖν τῶν ξυμφορῶν αἰτία.
7 „Γότθων γὰρ, ὥσπερ οἶσθα, ὦ φίλε Οὐραΐα, τεθνάναι
„μὲν ἐν τῷ πολέμῳ πλείστους τε καὶ ἀρίστους ξυμ-
„βαίνει, τῶν δὲ περιόντων, εἴ τι μὲν ἄριστον ἀπο-
„λέλειπται, ξύν τε Οὐιττίγιδι καὶ χρήμασι πᾶσι Βελι-
8 „σάριος ἄγων οἰχήσεται. ταὐτὸ δὲ τοῦτο μὴ οὐχὶ καὶ
„ἡμᾶς ὀλίγῳ ὕστερον πείσεσθαι, ὀλίγους τε καὶ λίαν
9 „οἰκτροὺς καθεστῶτας, οὐδεὶς ἂν ἀντείποι. τοιούτων
„τοίνυν περιεστηκότων δεινῶν, τὸ ξὺν εὐκλείᾳ τεθνάναι
„μᾶλλον ξυνοίσει ἢ παῖδάς τε καὶ γυναῖκας πρὸς τῶν
„πολεμίων ἐς τῆς γῆς τὰς ἐσχατιὰς ἀγομένους ἰδεῖν.
10 „πράξομεν δέ τι, ὡς τὸ εἰκὸς, ἀρετῆς ἄξιον, ἤν γέ σε
„τῶν ἔργων ἀρχηγὸν ἕξομεν.“ Γότθοι μὲν τοσαῦτα
11 B274 P463 εἶπον. Οὐραΐας δὲ ἀμείβεται ὧδε „Ὡς μὲν δεῖ ἐν
„τοῖς παροῦσι δεινοῖς πρὸ τῆς δουλείας ἡμᾶς τὸν κίν-
„δυνον αἱρεῖσθαι, ταὐτά με ὑμῖν γινώσκειν ξυμβαίνει.
12 „ἐς Γότθων δέ με τὴν βασιλείαν καθίστασθαι παντά-
„πασιν οἶμαι ἀξύμφορον εἶναι· πρῶτα μὲν, ὅτι Οὐιττί-
„γιδος ἀδελφιδοῦς ὢν, ἀνδρὸς οὕτως ἠτυχηκότος,
„εὐκαταφρόνητος ἂν τοῖς πολεμίοις εἶναι δοκοίην, ἐπεὶ
„ἐς τοὺς συγγενέας ἀεὶ τὰς ὁμοίας τύχας παραπέμπε-

1 οὐιτίγιδι L | μὲν L] δὲ K ‖ 4 ἄννοιά L ‖ 6 οἶσθα K] ᾖσθα L | τεθνᾶναι L ‖ 8 δὲ K] τε L ‖ 9 οὐιτίγιδι L ‖ 11 πείσεσθαι] πέσσεσθαι L ‖ 12 οἰκτροὺς K] ἐχθροὺς L | ἀντείπη L ‖ 13 εὐκλείᾳ K] εὐλαβεία L | τεθνᾶναι L ‖ 16 πράξωμεν K ‖ 18 δεῖ L] δὴ K ‖ 19 ἡμᾶς L] ὑμᾶς K ‖ 20 ταὐτά με Christ] ταῦτά με codd., ταὐτά μοι Herw. | συγγινώσκειν Kraš. ‖ 22—23 οὐιτίγιδος L ‖ 24 δοκοίην Maltr.] δόξω K, δοκοίη L ‖ 25 ξυγγενεῖς L | ὁμοίας K] om. L

„σθαι οἴονται ἄνθρωποι. ἔπειτα δὲ οὐδὲ ὅσια ποιεῖν 13 5. annus belli
„δόξαιμι, ἐπιβατεύων τῆς τοῦ θείου ἀρχῆς, καὶ ἀπ' (539/40)
„αὐτοῦ μοι ἀχθομένους ὑμῶν τοὺς πλείστους, ὡς τὸ
„εἰκὸς, ἕξω. ἐγὼ δέ φημι χρῆναι Γότθων ἄρχοντα ἐς 14
„κίνδυνον τόνδε Ἰλδίβαδον καθίστασθαι, ἄνδρα ἐς
„ἄκρον ἀρετῆς ἥκοντα καὶ διαφερόντως δραστήριον.
„ᾧ δὴ καὶ Θεῦδιν θεῖόν γε ὄντα τὸν τῶν Οὐισιγότθων 15
„ἡγούμενον ξυνάρασθαι τοῦ πολέμου διὰ τὸ ξυγγενὲς
„οὐδὲν ἀπεικός. διὸ δὴ καὶ τὸν ἀγῶνα ξὺν ἐλπίδι
„ἀμείνονι πρὸς τοὺς ἐναντίους διοίσομεν."

Τοσαῦτα καὶ Οὐραΐας εἰπὼν τὰ ξύμφορα Γότθοις 16
ἅπασι λέγειν ἔδοξε. καὶ αὐτοῖς Ἰλδίβαδος ἐκ Βερώνης
αὐτίκα μετάπεμπτος ἦλθεν. ᾧ δὴ τὴν πορφύραν περι- 17
βαλόντες, βασιλέα τε Γότθων ἀνεῖπον καὶ σφίσιν εὖ
θέσθαι τὰ παρόντα ἐδέοντο. ὧδε μὲν ἐς τὴν ἀρχὴν
Ἰλδίβαδος κατέστη. ὀλίγῳ δὲ ὕστερον Γότθους ἅπαν- 18
τας ξυγκαλέσας ἔλεξε τοιάδε „Ἅπαντας ὑμᾶς, ἄνδρες
„ξυστρατιῶται, πολλῶν ξυνεπίσταμαι εἶναι πολέμων
„ἐμπείρους, ὥστε οὔποτε εἰκότως εἰς τὸ πολεμεῖν ἐκ B 275
„τοῦ εὐθέος χωρήσομεν. ἐμπειρία γὰρ λογισμὸν φέ-
„ρουσα θρασύνεσθαι ἥκιστα εἴωθεν. ἄξιον δὲ ἀναμνη- 19
„σθέντας πάντων ὑμᾶς τῶν πρότερον ξυμπεπτωκότων,
„οὕτω τανῦν ὑπὲρ τῶν παρόντων βουλεύεσθαι. λήθη 20
„γὰρ πολλοῖς τισιν ἐπιγενομένη τῶν ἤδη φθασάντων
„ἐπῆρε μὲν αὐτῶν οὐκ ἐν δέοντι ὑπὸ ἀμαθίας τὰς
„γνώμας, ἐν δὲ τοῖς μεγίστοις ἱκανῶς ἔσφηλεν. Οὐίττι- 21

7 γε *K*] τε *L* | οὐσιγότθων *K* ‖ 10 ἄμεινον *L* ‖ 12 Βερώνης Maltr.] βερόνης *K*, βεράνης *L* ‖ 14 γότθων *K*] om. *L* ‖ 18 ξυνστρατιῶται *K* | πολλῶ—πολέμω *K* ‖ 21 δὲ *L*] om. *K* ‖ 22 πάντων *K*] πάντας *L* | ἡμᾶς *L* | προτέρων (superscr. ον) *L* ‖ 23 βουλεύεσθαι *K*] βουλεύσασθαι *L* ‖ 26 ἔσφηλεν *L*] ἀφεῖλεν *K* ‖ 26—292, 1 οὐίτιγις *L*

„γις τοίνυν οὐκ ἀκόντων γε οὐδὲ ἀντιτεινόντων ὑμῶν
„ἐς τῶν πολεμίων αὐτὸν καθῆκε τὰς χεῖρας, ἀλλ'
„ἀπειπόντες τότε πρὸς τὰ τῆς τύχης ἐναντιώματα ξυμ-
„φορώτατον ἡμῖν αὐτοῖς ἡγήσασθε εἶναι Βελισαρίῳ
„οἴκοι καθήμενοι ἐπακούειν μᾶλλον ἢ τοῖς σώμασι
22 „διακινδυνεύειν ἀπέραντα. νῦν μέντοι αὐτὸν ἀκη-
„κοότες ἐς Βυζάντιον στέλλεσθαι, νεωτέροις πράγμασιν
„ἐγχειρεῖν ἔγνωτε. καίτοι ἐχρῆν ἐκλογίζεσθαι ὑμῶν
„ἕκαστον ὡς οὐχ ἅπαντα τοῖς ἀνθρώποις ᾗ δοκεῖ
„γίγνεται, ἀλλὰ τῶν δεδογμένων παρὰ δόξαν πολλάκις
„ἡ τῶν πραγμάτων ἀπόβασις ἀπ' ἐναντίας ἐχώρησε.
23 „τύχη γὰρ καὶ μετάμελος τὰ πολλὰ κατορθοῦν ἐκ τοῦ
„ἀπροσδοκήτου πεφύκασιν. ὅπερ καὶ νῦν Βελισαρίῳ
24 „ξυμβήσεσθαι οὐδὲν ἀπεικός. ἄμεινον τοίνυν πυθέ-
„σθαι μὲν αὐτοῦ πρότερον, πειρᾶσθαι δὲ ἀντικαθιστά-
„ναι τὸν ἄνθρωπον ἐπὶ τὰ πρώην ξυγκείμενα, οὕτω
25 „τε ὑμᾶς ἐπὶ τῶν πράξεων τὰ δεύτερα ἰέναι.“ ταῦτα
Ἰλδίβαδος εἰπὼν εὖ τε βεβουλεῦσθαι Γότθοις ἔδοξε καὶ
B 276 πρέσβεις ἐς Ῥάβενναν κατὰ τάχος ἔπεμψεν. οἳ δὴ
P 464 Βελισαρίῳ ἐς ὄψιν ἐλθόντες τῶν τε ξυγκειμένων σφίσιν
ὑπέμνησαν καὶ ἅτε διαλυτὴν τῶν ὡμολογημένων ἐκά-
κιζον, αὐθαίρετον μὲν ἀποκαλοῦντες ἀνδράποδον, ὀνει-
δίζοντες δὲ, ὅτι δὴ οὐκ ἐρυθριῴη πρὸ τῆς βασιλείας
τὴν δουλείαν αἱρούμενος, ἄλλα τε τοιαῦτα πολλὰ λέ-
26 γοντες ἐπὶ τὴν ἀρχὴν παρεκάλουν. οὕτω γὰρ καὶ Ἰλδί-

---

2 αὐτὸν L] αὐτῶν K ‖ 4 ἡγήσασθαι K ‖ 6 διακινδυνεύειν ἀπέραντα K] διακινδυνεύειν. ἀπαίρειν τε L | μέντοι L] μὲν K ‖ 7 ἐς K] καὶ ἐς L | νεωτέροις K, L pr. m.] νεοτέροις L corr. ‖ 8 ἐσλογίζεσθαι K, ἐκλογίζεσθε L ‖ 9 ὡς K] om. L | ᾗ] ἢ K ‖ 10 γίνεται L ‖ 12 τὰ L] τὸ K ‖ 14—15 πυθέσθαι] πείθεσθαι K ‖ 17 ταῦτα K] ταῦτα δὲ L ‖ 19 ἔπεμψεν K] ἔπεμψαν L | δὴ L] δηλαδὴ K ‖ 21 διαλύτην codd.

βαδον ἐθελούσιον ἀφίξεσθαι ἰσχυρίζοντο, τήν τε πορ- 5. annus belli
φυρίδα καταθησόμενον ἐς τοὺς αὐτοῦ πόδας καὶ βα- (539/40)
σιλέα Βελισάριον Γότθων τε καὶ Ἰταλιωτῶν προσκυ-
νήσοντα. οἱ μὲν πρέσβεις ταῦτα ἔλεγον, οἰόμενοι τὸν 27
ἄνδρα τὸ τῆς βασιλείας ὄνομα οὐδὲν μελλήσαντα
ἐπισπάσασθαι αὐτίκα δὴ μάλα. ὁ δὲ οὐ προσδεχομέ- 28
νοις αὐτοῖς ἄντικρυς ἀπεῖπεν, ὡς οὐκ ἄν ποτε ζῶντος
Ἰουστινιανοῦ βασιλέως Βελισάριος ἐπιβατεύοι τοῦ τῆς
βασιλείας ὀνόματος. καὶ οἱ μὲν ταῦτα ἀκούσαντες 29
ἀπηλλάσσοντό τε ὡς τάχιστα καὶ Ἰλδιβάδῳ τὸν πάντα
λόγον ἀπήγγελλον. Βελισάριος δὲ τὴν ἐπὶ τὸ Βυζάν- 30
τιον ᾔει καὶ ὁ χειμὼν ἔληγε, καὶ τὸ πέμπτον ἔτος
ἐτελεύτα τῷ πολέμῳ τῷδε, ὃν Προκόπιος ξυνέγραψεν.

---

8 Zonar. III 282

5—6 *οὐδὲν μελλήσαντα ἐπισπάσασθαι K*] *καταδέχεσθαι οὐδὲν μελήσεσθαι L* ‖ 6 *ἐπισπάσεσθαι* Kraš. ‖ 6—7 *προσδεχομένοις K*] *προσδοκωμένοις L*, cf. II 246, 9 ‖ 8 *βασιλέως L*] om. *K*

B 277 P 465

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ ΚΑΙΣΑΡΕΩΣ
ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΠΟΛΕΜΩΝ ΛΟΓΟΣ ΕΒΔΟΜΟΣ.

ARGUMENTUM.

EX EDITIONE MALTRETI, PAUCIS LOCIS MUTATIS.

Belisarius Vittigim et Gothos captivos Byzantium deportat. Non donatur triumpho. Eius laudes amplissimae, vituperatio ceterorum ducum. Ildibadus, Gothorum rex, gentis reliquias in Italia colligit. Rem Romanam evertit avaritia Alexandri logothetae, cui cognomen Forficulae inditum, quod nummos raderet. Ildibadus Vitalium acie vincit. Offensae uxoris precibus permotus Uraiam tollit e medio. Deinde ipse in convivio interficitur. (Cap. 1.) Rugi, gens Gothica, Eraricum regem creant. Ceteri Gothi Tutilam ad regnum invitant. Eraricus, dum per legatos cum Iustiniano agit, occiditur. Tutilas regnum capessit. (2.) Coëunt in consilium Romani duces, ab Iustiniano reprehensi. Veronam accedunt Constantianus, Alexander, ceteri duces. Urbs capitur proditione; mox amittitur, ducum culpa. (3.) Artabazis ad Romanos, Tutilae ad Gothos oratio. Artabazis cum Valari inter geminas acies singulare certamen, utrique infaustum. Romanorum clades ac fuga turpissima. (4.) Gothi Florentiam obsident. Romanorum adventu cognito obsidionem solvunt. Pugna inita rumore falso Romani consternantur in fugam. (5.) Tutilas castella, urbes ac provincias multas recipit. Neapolim obsidet. Iustinianus in Italiam Maximinum praefectum praetorio cum classe, et Demetrium mittit. Demetrius Neapolitanis auxilium parat.

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ—ΕΒΔΟΜΟΣ] sic scripsi, *προκοπίου καισαρέως ἱστοριῶν γοτθικῶν τρίτη K*, *ἱστοριῶν λόγος ἕβδομος L*, cf. proleg.

Demetrius alter, dum illum Neapolim ducit, fugata a Gothis classe, linguae intemperantiam luit. (6.) Maximini cunctatio. Romana classis tempestate iactata, a Gothis male accipitur. Tutilas Demetrium captum suadere iubet Neapolitanis, ut sese dedant. Eosdem ipse ad deditionem hortatur, ac tandem potitur urbe. (7.) Tutilae singularis erga victos benignitas. Neapolis muros diruit. Unum e praetorianis suis, qui virgini stuprum intulerat, morte afficit, habita ea de re oratione gravissima. (8.) Ducum ac militum Romanorum improbitas. Italorum calamitas. Tutilae ad senatum Rom. epistula. Sacerdotes Ariani Roma eiecti. Hydruntini castelli obsidio. (9.) In Italiam missus iterum Belisarius cum paucis admodum copiis, Hydruntem servat opera Valentini. Tutilas Belisarii exercitum callide explorat. Tibur capit. (10.) Ravennae Belisarius Gothos ac milites Romanos alloquitur. Vitalius in Aemilia rem gerit: deseritur ab Illyriis. Obsessum a Tutila Auximum auxilia accipit. Ricilas stolide audax occumbit. Egressi Auximo, quos subsidio miserat Belisarius, in Gothorum insidias decidunt. Pisaurum a Belisario munitum Tutilas nequicquam tentat. Gothi Firmum et Asculum obsident. (11.) Auxilia Belisarius ab imperatore per litteras petit. Ioannes Germani filiam uxorem ducit. Tutilas Firmum, Asculum, Spoletium, Asisium capit: frustra Perusiam tentat. (12.) Tutilas Romam obsidet. In urbe fames. Placentiam quoque Gothi obsident. In summas redactus angustias Belisarius Ravenna Epidamnum se confert: quo imperator copias mittit. Narses eunuchus Erulos sibi adiungit. Ab his fusi fugatique Sclaveni. (13.) Digressio ad Chilbudium impostorem. Sclavenorum et Antarum mores. Narses imposturam deprehendit. (14.) Valentinus et Phocas Gothos Romam obsidentes lacessunt, Bessa intra urbis muros residente. Ex insidiis intereunt. Missae Romam a Vigilio pontifice naves frumento onustae, in potestatem Gothorum veniunt. Tutilas Valentinum episc. mendacii insimulatum manibus truncari iubet. (15.) Vigilius P. Byzantium accitur. Placentini se Gothis dedunt. Pelagii diaconi in Romanos benignitas. Ad Tutilam mittitur, indutias petiturus. Utriusque orationes. (16.) Civium Romanorum ad duces oratio, dictante fame: cuius rabida vis describitur. (17.) Epidamni de profectione deliberatur. Belisarius suo Hydruntem adventu Gothos fugat. Tutilas Tiberim munit. Ioannes Calabriam recipit. Tullianus Bruttios et Lucanos eidem conciliat. Recimundum proelio vincit Ioannes: quem Belisarius in portu Romano exspectat. (18.) Belisarii Romae obsessae succurrere volentis apparatus, profectio, cum hostibus pugna. Isaacis temeritas. Turbatus nuntio Belisarius incepto absistit. Ipsius morbus. Isaacis interitus. (19.) Bessae avaritia et in Romano praesidio

excitando negligentia. Isauri portae Asinariae custodes proditionem cudunt. Tutilas Romam capit. In templo D. Petri a Pelagio placatur. Extrema senatorum inopia. Tutilae in Rusticianam ac feminas Romanas omnes benignitas. (20.) Gothos ad iustitiae cultum hortatur Tutilas. Senatui Romano ingratum animum exprobrat. A Pelagio mitigatur. Ad Iustinianum legatos de pace mittit cum epistula. Hos ad Belisarium imperator remittit. (21.) Tullianus in Lucania Gothos fundit. Belisarius per litteras Tutilam revocat ab exscindendae Romae consilio. Tutilas Romam penitus vacuam relinquit. Ioannes Hydruntem se recipit. Tullianus deseritur. (22.) Martianus Spoletium Romanis recuperat. Belisarius Romam visit. Ioannes Tarentum occupat ac munit. Tutilas Acherontide potitus Ravennam petit. (23.) Romam recipit munitque Belisarius. Tutilam fortissime repellit. Tribuli descriptio. Gothi regi suo temeritatem exprobrant. Tibur concedunt. (24.) Tutilas ad obsidionem Perusiae hortatur exercitum, et res a se male gestas excusat. (25.) Capuae Romani et Gothi inopinato confligunt. Gothorum fuga. Ioannes Romanas matronas recipit. Tutilas in Lucania Ioannem aggressus noctu imparatum fugat. Gilacii Armenii interitus. (26.) Imperator copias in Italiam mittit. Veri Erulorum ducis temeritas. Valerianus CCC e suis ad Ioannem mittit. Belisarius Tarentum proficiscitur. Scylaei nomen unde ductum. Cynocephali et Lycocranitae cur sic appellati. (27.) Belisarius Tarentum navigans tempestate cogitur Crotonem appellere. Re ab ipsius copiis initio bene, dein pessime gesta, trepide in Siciliam cum Antonina uxore traicit. (28.) Sclaveni Illyricum vastant. Terrae motus. Insolita Nili exundatio. Cetus, cui nomen porphyrio, capitur. Tutilas Ruscianum castellum obsidet. (29.) Imperator pedites mittit. Valerianus Belisarium convenit. Antonina Byzantium proficiscitur. Theodorae Augustae obitus. Praesidii Rusciani cum Tutila compositio. Conon Romae a militibus interficitur. Belisarius et Ioannes coëunt, ut Rusciano suppetias ferant. A Gothis repelluntur. Nova consilia ineunt. Tutilas Ruscianum castellum capit. Eius saevitia in Chalazarem. Antonina ab imperatore reditum impetrat Belisarii. (30.) Prima coniurationis in Iustinianum Augustum semina. Artabanes ex Africa redux, procus Preiectae neptis imperatoris, repudiatam uxorem recipere cogitur, Preiectae cum Ioanne Pompei filio nuptiis graviter offenditur. Germanus Iustiniani nepos, heres a fratre Boraide institutus, turbatur a patruo. (31.) Arsaces ab imperatore poena affectus in eum cum Artabane conspirat. Consilium aperit Chanarangi, et Iustino Germani filio. Iustinus rem enuntiat patri: hic Marcello. Chanarangis verba ex occulto Leontius excipit et Marcello refert; Marcellus imperatori

indicat. Coniuratis in carcerem traditis patet molitio. Iudicium. Periclitanti Germano Marcellus egregie patrocinatur. Poena sontibus decreta. (32.) Barbari occidentis imperium occupant. Possessionem Galliae, qua Gothi cesserant, Iustinianus Francis asserit. Inter barbaros soli Francorum reges nummos aureos cum effigie sua cudunt. Gepaedum, Langobardorum Erulorumque res. (33.) Dissidio inter Gepaedes et Langobardos orto, utrique per legatos Iustinianum in suas partes trahere conantur. Imperator auxilia Langobardis mittit. Multi Eruli a Romanis vincuntur et necantur. Barbari inter se pacem conficiunt. (34.) Indecorus Belisarii reditus ex Italia. Omen ipsius prosperitatis. Vigilius papa imperatorem ad recuperandam Italiam impellit. Iustinianus in controversiis de religione totus est. Res Langobardicae. Indulfi perfidia ac successus. (35.) Tutilas Romam obsidet. Iustiniani oscitatio. Isauri Gothis urbem produnt. Paulus cum suis in Hadriani mole fortiter resistit. Tutilas urbi captae parcit. (36.) Tutilae Francorum rex filiam dare uxorem renuit. Romam Tutilas instaurat, ac regnum stabilit. Pacem negante Iustiniano, Centumcellas et castellum Rheginum obsidet. Tarentum et Ariminum capit. Iustinianus mutat consilium. Veri clades. (37.) Sclaveni Istrum Hebrumque traiciunt: Romanas copias profligant: in Asbadum saeviunt: Toperum urbem expugnant. Ingens eorum crudelitas. (38.) Gothi castellum Rheginum urgent et capiunt. Tutilas Siciliam vastat. Imperator classi Liberium praeficit, deinde Artabanem. Dat bellum Germano. Germani animus et apparatus. Romanorum alacritas. Diogenes Centumcellas dedere renuit. (39.) Sclavenorum irruptio. Terret eos Germani nomen, victoris olim Antarum. Germani obitus et encomium. Imperator Ioannem et Iustinianum copiis praeficit. Liberius Syracusas appellit. Artabanes tempestate iactatur. Gothi Sicilia excedunt, Spini suasu. Sclavenorum incursio. Romanorum clades, ac deinde victoria. (40.)

α'. Οὕτω μὲν Βελισάριος, ἔτι τῶν πραγμάτων B 280 6. annus belli (540/1)
ἠωρημένων, ξύν τε Οὐιττίγιδι καὶ Γότθων τοῖς δοκίμοις καὶ τοῖς Ἰλδιβάδου παισὶ τὰ χρήματα πάντα ἐπαγόμενος ἐς Βυζάντιον ἧκε, καί οἱ Ἴλδιγέρ τε καὶ P 466

2 οὐιτίγιδι *L* || 4 οἱ *L*] om. *K* | ἰλδίβερ *L*

Βαλεριανὸς καὶ Μαρτῖνος ξὺν Ἡρωδιανῷ εἵποντο μόνοι.
2 βασιλεὺς δὲ Ἰουστινιανὸς Οὐίττιγιν μὲν ξὺν τῇ γυναικὶ
ἀσμένως εἶδε, καὶ τῶν βαρβάρων τὸν ὅμιλον κάλλους
3 τε σώματος καὶ μεγέθους πέρι ἐθαύμασε. τὸν δὲ Θευ-
δερίχου πλοῦτον ἀξιοθέατον ὄντα δεξάμενος ἐν Παλα-
τίῳ τοῖς μὲν ἐκ βουλῆς ἐν παραβύστῳ θέαμα προὔ-
θηκεν, ἐπὶ τῷ ὄγκῳ τῶν πεπραγμένων φιλοτιμούμενος,
οὔτε δὲ ἐς τὸν δῆμον ἐξήνεγκεν οὔτε τὸν θρίαμβον
Βελισαρίῳ παρέσχετο, ὥσπερ ἡνίκα Γελίμερά τε καὶ
4 Βανδίλους νενικηκὼς ἦλθε. πᾶσι μέντοι ἐν διηγήμασι
Βελισάριος ἦν, νίκας τε δύο ἀναδησάμενος, οἵας οὔπω
πρότερον ἀνθρώπων οὐδενὶ διαπεπρᾶχθαι ξυνέπεσε,
καὶ βασιλεῖς μὲν ἀγαγὼν αἰχμαλώτους ἐς Βυζάντιον
δύο, Γιζερίχου δὲ καὶ Θευδερίχου τό τε γένος καὶ τὰ
χρήματα λάφυρον Ῥωμαίοις παρὰ δόξαν πεποιημένος,
ὧν δὴ ἐπιφανέστερος ἔν γε βαρβάροις οὐδεὶς πώποτε
γεγονὼς ἔτυχε, καὶ τὸν μὲν πλοῦτον ἐκ τῶν πολεμίων
αὖθις ἐς τὴν πολιτείαν ἀποκομίσας, γῆς τε καὶ θα-
λάσσης τὴν ἡμίσειαν μάλιστα μοῖραν τῇ βασιλείᾳ ἐν
5 χρόνῳ ὀλίγῳ ἀνασωσάμενος. ἦν τε Βυζαντίοις πρὸς
ἡδονὴν Βελισάριον ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς ἐς ἡμέραν ἑκάστην
B 281 ἐκ τῆς οἰκίας προϊόντα ἰδεῖν, ἢ ἐς αὐτὴν ἐπανήκοντα,
6 κόρον τε αὐτῶν τοῦ θεάματος τούτου οὐδεὶς ἔλαβε. πομπῇ
γὰρ αὐτοῦ ἰσχυροτάτῃ ἡ πρόοδος ἐῴκει, ἐπεί οἱ Βαν-
δίλων τε πλῆθος καὶ Γότθων τε καὶ Μαυρουσίων ἀεὶ

10 Cedren. I 649, 21

2 οὐίτιγιν *L* ‖ 9 ἡνίκα *K*] ὅτε *L* ‖ 11 ἀναδυσάμενος *K* corr. ‖ 12 διαπεπρᾶχθαι codd. ‖ 15 παραδόξαν *L* ‖ 17 ἔτυχεν *K* ‖ 21 ἡδονὴν *K*] ἡδονῆς *L* ‖ 24 αὐτοῦ ἰσχυροτάτῃ *L*] αὐτῶν ἰσχυρότατα *K*

εἵπετο. ἦν δὲ καὶ τὸ σῶμα καλός τε καὶ μέγας καὶ 6. anno belli (540/1)
εὐπρόσωπος πάντων μάλιστα. οὕτω δὲ πρᾷόν τε καὶ 7
εὐπρόσοδον παρεῖχεν ἑαυτὸν τοῖς ἐντυγχάνουσιν ὥστε
ἀνθρώπῳ πένητί τε λίαν καὶ ἀδόξῳ ἐμφερὴς εἶναι.
ἔρως δὲ αὐτοῦ τῆς ἀρχῆς πρός τε στρατιωτῶν ἀεὶ καὶ 8
ἀγροίκων ἄμαχός τις ἐγένετο, ὅτι δὴ ἐς μὲν τοὺς
στρατιώτας φιλοδωρότατος ἐγεγόνει ἀνθρώπων ἁπάν-
των· τῶν τε γὰρ ἐν ξυμβολῇ ἠτυχηκότων χρήμασι
μεγάλοις παρεμυθεῖτο τὰ πρότερα τραύματα καὶ τοῖς
εὐδοκιμήσασι ψέλλιά τε καὶ στρεπτοὺς ἔχειν ἆθλα
παρεῖχεν, ἵππου δὲ ἢ τόξου ἢ ἄλλου ὁτουοῦν στρα-
τιώτου ἐν τῇ μάχῃ ἀπολωλότος ἕτερον ἀντ' αὐτοῦ
πρὸς Βελισαρίου αὐτίκα ὑπῆρχεν· ἐς δὲ τοὺς ἀγροί-
κους ὅτι δὴ τοσαύτῃ φειδοῖ τε καὶ προνοίᾳ ἐχρῆτο
ὥστε βιασθῆναι μὲν αὐτοῖς οὐδὲν πώποτε στρατη-
γοῦντος Βελισαρίου τετύχηκε, πλουτεῖν δὲ παρὰ δόξαν
ξυνέβαινε πᾶσιν οἷς ἂν αὐτοῦ ἐπιδημοίη στρατιᾶς
πλῆθος. ἀπεδίδοντο γὰρ αὐτοῖς κατὰ γνώμην τὰ 9
ὤνια πάντα. καὶ ἡνίκα μὲν ἀκμάζοι τὰ λήϊα, ἐς τὸ P 467
ἀκριβὲς διεφύλασσε μή τινι παριοῦσα ἡ ἵππος λυμή-
νηται. τῶν δὲ ὡραίων ἐν τοῖς δένδροις ὄντων ἅψα- 10B282

1—300, 2 ἦν—μετεποιεῖτο] ἦν μὲν τὸ σῶμα καλός κτλ. Suid. s. v. Βελισάριος ‖ 13 cf. Zach. 109

---

2 ὕτω K ‖ 2—3 πρᾷόν τε καὶ εὐπρόσοδον K] καὶ εὐπρόσοδος πρᾶον τὲ L ‖ 4 ἐμφερὴς K] ἐμφερῆ L et Suid. ‖ 9 προ (τρ/ supra) L, om. Suid. ‖ 10 ψέλιά Suid. | στρεπτοὺς Suid.] στρεπτὰ K, τρεπτοὺς L ‖ 10—11 ἔχειν ἆθλα παρεῖχεν] παρεῖχεν ἆθλα Kraš. ‖ 11 παρεῖχεν L] παρείχετο Suid., om. K ‖ 11—12 στρατιώτῃ L ‖ 12 ἕτερος Suid. ‖ 15 αὐτοῖς οὐδὲν K] αὐτῶν οὐδένα L, αὐτοὺς οὐδὲν Suid. ‖ 16—18 πλουτεῖν—πλῆθος] om. Suid. ‖ 17 αὐτοῦ K] αὐτὸς L ‖ 18 πλῆθος K] πλήθει L ‖ 19 μὲν om. Suid. | εἰς Suid. ‖ 20 διεφύλασε K | παριοῦσα K et Suid.] παροῦσα L

11 σθαι αὐτῶν οὐδενὶ τὸ παράπαν ἐξουσία ἐγίνετο. καὶ
μὴν καὶ σωφροσύνης ὑπερφυῶς μεταποιεῖτο. οὐδὲ γὰρ
οὖν οὐδὲ ἄλλης ὅτι μὴ τῆς γεγαμημένης γυναικὸς
12 ἥπτετο. αἰχμαλώτους οὖν ἔκ τε Βανδίλων καὶ Γότθων
ἑλὼν τοσαύτας τε τὸ πλῆθος καὶ τοιαύτας τὰ πρόσωπα,
οἵας οὐδείς που ἀνθρώπων εἶδεν, οὔτε οἱ ἐς ὄψιν
13 αὐτῶν τινα ἥκειν οὔτε ἄλλως ἐντυχεῖν εἴασεν. ἦν δὲ
πρὸς τοῖς ἄλλοις ἅπασιν ἀγχίνους τε διαφερόντως κἀν
14 τοῖς ἀπόροις ἐπινοῆσαι τὰ βέλτιστα ἱκανώτατος. ἐν
μέντοι κινδύνοις πολέμου εὔψυχός τε ἦν ξὺν τῷ
ἀσφαλεῖ καὶ ξὺν λογισμῷ εὐτολμότατος, ὀξύς τε καὶ
μελλητὴς ἐν τῇ ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἀεὶ ἐγχειρήσει,
15 κατὰ τὴν χρείαν ἑκάτερον. ἄνευ δὲ τούτων ἐν μὲν
τοῖς δεινοῖς εὔελπίν τε τὴν διάνοιαν καὶ ταραχῆς
παρείχετο κρείσσω, εὐημερῶν δὲ οὔτε ἐπῆρτο οὔτε
ἐτρύφα· μεθύοντα γοῦν Βελισάριον οὐδείς ποτε εἶδεν.
16 ὅσον μὲν οὖν χρόνον τοῦ Ῥωμαίων στρατοῦ ἔν τε
Λιβύῃ καὶ Ἰταλίᾳ προὔστη, νικῶν τε διετέλει καὶ τὰ
17 ἐν ποσὶν ἀεὶ κτώμενος. ἐπεὶ δὲ ἐς Βυζάντιον μετά-
πεμπτος ἦλθεν, ἔτι μᾶλλον ἢ πρότερον αὐτοῦ ἡ ἀρετὴ
18 ἐπὶ πλεῖστον ἐγνώσθη. αὐτός τε γὰρ πάσῃ ἀρετῇ
προὔχων καὶ πλούτου μὲν πολλοῦ ἐξουσίᾳ, δυνάμει
δὲ ὑπασπιστῶν τε καὶ δορυφόρων τοὺς πώποτε στρα-
τηγοὺς ὑπεραίρων, φοβερὸς, ὡς τὸ εἰκὸς, ἄρχουσί τε
19 πᾶσι καὶ στρατιώταις ἐγένετο. ἀντιτείνειν τε γὰρ
B 283 ἐπιτάττοντι, οἶμαι, οὐδεὶς ἐτόλμα, ἐπιτελῆ τε πράσσειν

1 ἐξουσία τὸ παράπαν *K* ‖ 1—2 ἐξουσία—μεταποιεῖτο] ἐξῆν· ἦν δὲ καὶ σώφρων καὶ λίαν ἐνάρετος Suid. ‖ 5 τὰ *L*] καὶ τὰ *K* ‖ 6 που *K*] πω *L* ‖ 7 ἥκειν] εἴκειν *K* | οὔτε ἄλλως Dind.] οὐδὲ ἄλλως codd. | ἦν] *H* deest in *K* ‖ 8 κἂν *K*, καὶ ἐν *L* ‖ 11 εὐτολμότατος *K* corr.] εὐτολμώτατος *K* pr. m., *L* ‖ 12 μελητὴς *L* ‖ 20 ἦλθε *K* ‖ 23 δὲ *L*] om. *K* ‖ 26 ἐπιτάττοντι *K*] ἐπιτάττοντος *L* |

6. annus belli (540/1)

ὅσα ἐπιτάττοι οὐδαμοῦ ἀπηξίουν, τήν τε ἀρετὴν αἰσχυ-
νόμενοι καὶ δεδιότες τὴν δύναμιν. ἑπτακισχιλίους γὰρ 20
ἱππέας ἐκ τῆς οἰκίας παρείχετο· ὧν δὴ ἀπόβλητος μὲν
οὐδεὶς ἐγεγόνει, αὐτῶν δὲ ἕκαστος πρῶτός τε ἐν τῇ
παρατάξει ἑστάναι καὶ προκαλεῖσθαι τοὺς τῶν πολε-
μίων ἀρίστους ἠξίουν. Ῥωμαίων δὲ οἱ πρεσβύτεροι, 21
ἡνίκα πρὸς Γότθων πολιορκούμενοι τὰ ποιούμενα ἐν
ταῖς τοῦ πολέμου ξυμβολαῖς ἔβλεπον, ἐν θαύματι με-
γάλῳ ποιούμενοι ἀνεφθέγγοντο ὡς οἰκία μία τὴν Θευ-
δερίχου δύναμιν καταλύοι. Βελισάριος μὲν οὖν τῷ 22
τε ἀξιώματι καὶ τῇ γνώμῃ, ὥσπερ ἐρρήθη, δυνατὸς
γεγονὼς τά τε ξυνοίσοντα τοῖς βασιλέως πράγμασιν
ἐβουλεύετο καὶ τὰ δεδογμένα ἔπρασσεν ἀεὶ αὐτονόμῳ
γνώμῃ.

Οἱ δὲ ἄλλοι ἄρχοντες, ἴσοι μᾶλλον αὐτοὶ πρὸς 23
ἀλλήλους ὄντες καὶ οὐδὲν ὅτι μὴ κέρδη οἰκεῖα ἐν νῷ
ἔχοντες διαπράσσεσθαι, τούς τε Ῥωμαίους ληΐζεσθαι
καὶ τοῖς στρατιώταις ἐνδιδόναι τοὺς κατηκόους ἤδη
ἤρξαντο, καὶ οὔτε αὐτοὶ ἐφρόνουν τὰ δέοντα ἔτι P 468
οὔτε τοὺς στρατιώτας τῶν παραγγελλομένων ἐπακούον-
τας εἶχον. διὸ δὴ πολλά τε αὐτοῖς ἡμαρτήθη καὶ τὰ 24
πράγματα διεφθάρη Ῥωμαίοις ξύμπαντα ἐν χρόνῳ
ὀλίγῳ. ἅπερ ἐγὼ ὅτῳ δὴ τρόπῳ ἐρῶν ἔρχομαι.

Ἐπειδὴ Βελισάριον ἐκ Ῥαβέννης ἀναστάντα ὁδῷ 25

ἐτόλμα οὐδεὶς L ‖ 4 αὐτῶν L] αὐτοῦ K, αὐτὸς Kraš. | δὲ K] τε L ‖ 5 ἑστᾶναι L | προσκαλεῖσθαι L ‖ 6 δὲ K] τε L ‖ 10 καταλύει L ‖ 12 πράγμασι K ‖ 13 δεδομένα L | ἔπρασεν K ‖ 17 διαπράττεσθαι L ‖ 18 καὶ K] τε καὶ L | κατηκόους K] κατηκόους ἀδικεῖν L ‖ 19—20 οὔτε—οὔτε scripsi] οὐδὲ—οὐδὲ codd. ‖ 19 αὐτοὶ scripsi] αὐτοῖς codd. | δέοντα ἔτι K] δέοντα, ἔτι δὲ L ‖ 23 ὅτῳ δὴ τρόπῳ ⟨ἐγένετο⟩ Herw., ὅτῳ δή ⟨ποτε γέγονε⟩ τρόπῳ Kraš., utrumque frustra ‖ 24 Ἐπειδὴ] Ἐ deest in K

ἰέναι Ἰλδίβαδος ἐπύθετο, τούς τε βαρβάρους ξυνῆγεν
ἀμφ' αὐτὸν ἅπαντας καὶ τῶν Ῥωμαίων στρατιωτῶν
26 *ὅσους νεώτερα πράγματα ἤρεσκε. καὶ τῆς μὲν ἀρχῆς*
B 284 *ὡς μάλιστα ἐπεμελεῖτο, ἀνασώσασθαι δὲ Γότθων τῷ*
27 *γένει τὸ Ἰταλιωτῶν κράτος ἐν σπουδῇ ἐποιεῖτο. κατ'*
ἀρχὰς μὲν οὖν οὐ πλέον ἢ χίλιοι αὐτῷ εἵποντο καὶ
πόλιν μίαν Τικινὸν εἶχον, κατὰ βραχὺ δὲ προσεχώρη-
σαν αὐτῷ ἅπαντες ὅσοι ἐν τῇ Λιγουρίᾳ καὶ Βενετίαις
28 *ἦσαν. ἦν δὲ Ἀλέξανδρός τις ἐν Βυζαντίῳ τοῖς δημο-*
σίοις ἐφεστὼς λογισμοῖς· λογοθέτην τὴν τιμὴν ταύ-
29 *την ἑλληνίζοντες καλοῦσι Ῥωμαῖοι. οὗτος ἀεὶ τοῖς*
στρατιώταις τὴν εἰς τὸ δημόσιον ἐπεκάλει ζημίαν.
τοιούτων δὲ ἀδικημάτων αὐτοὺς ὑπάγων, αὐτὸς μὲν
ἔνδοξος ἐξ ἀδόξων ταχὺ γέγονεν, ἐκ πενήτων ἀτεχνῶς
πλούσιος, ἀλλὰ καὶ βασιλεῖ χρήματα μεγάλα, εἴπερ τις
ἄλλος, ἐπράξατο, τοὺς δὲ στρατιώτας ὀλίγους τε καὶ
πτωχοὺς εἶναι καὶ ὀκνηρῶς εἰς τοὺς κινδύνους ἔχειν
30 *αἰτιώτατος ἐγένετο ἀνθρώπων ἁπάντων. Βυζάντιοι*
δὲ αὐτὸν καὶ Ψαλίδιον ἐπίκλησιν ἐκάλουν, ὅτι δὴ
αὐτῷ ῥᾴδιον ἦν ἀποτεμνομένῳ κύκλῳ τὸ χρυσοῦν νό-
μισμα ἔλασσον μὲν αὐτὸ ἐς ὅσον βούλοιτο ἐξεργάζε-
σθαι, φυλάσσειν δὲ καὶ ὡς τὸ κυκλοτερὲς σχῆμα ἐφ'
31 *οὗπερ τὸ πρότερον ἦν. ψαλίδιον γὰρ τοῦτο καλοῦσι*
τὸ ὄργανον, ὅτῳ τις τὰ τοιαῦτα ἐργάζεται. τοῦτον

---

1 Auct. Marcell. Com. ad a. 540 (5)

---

2 *αὐτὸν* codd. ‖ 3 *ὅσους K*] *ὅσοις L* ‖ 7 *Τίκινον* Dind., *πικηνῶν K*, *πιγκηνῶν L* ‖ 8 *ἐν τῇ*] *ἔν τε* Kraš. ‖ 11 *ἑλληνίζοντες* ante *τὴν* transponit *L* ‖ 13 *ὑπάγων K*] *δίκη ὑπάγων L* ‖ 14 *ἐξαδόξων K* | *γέγονε K* ‖ 17 *ἐς L* ‖ 20 *αὐτῶ L*] *αὐτὸν K* ‖ 21 *αὐτὸ*] *αὐτῶ K* ‖ 24 *ὅτῳ τις τὰ τοιαῦτα K*] *ᾧ ταῦτά τις L*

6. annus belli (540/1)

βασιλεὺς τὸν Ἀλέξανδρον, ἐπειδὴ Βελισάριον μετεπέμ-
ψατο, ἐς Ἰταλίαν πέμπει. ὁ δὲ γεγονὼς ἐν Ῥαβέννῃ 32
λογισμοὺς προὔθηκε λόγον οὐκ ἔχοντας. τοὺς μὲν
γὰρ Ἰταλιώτας οὔτε τῶν βασιλέως ἀψαμένους χρημά-
των οὔτε τι ἄτοπον εἰς τὸ δημόσιον ὑπουργήσαντας
ἐπὶ τὰς εὐθύνας ἐκάλει, τὴν ἐς Θευδέριχον καὶ τοὺς
ἄλλους Γότθων ἄρχοντας ἀδικίαν ἐπικαλῶν, ἀναγκάζων B 285
τε ἀποτιννύναι, εἴ τι ἐκείνους ἐξαπατήσαντες, ὥσπερ
αὐτὸς ἔφασκεν, ἐκέρδαινον. τῶν δὲ στρατιωτῶν τά 33
τε τραύματα καὶ τοὺς κινδύνους τῇ τῶν λογισμῶν
μικρολογίᾳ παρὰ δόξαν ἠμείβετο. διὸ δὴ οἵ τε Ἰτα-
λιῶται Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ δύσνοι ἐγένοντο καὶ τῶν
στρατιωτῶν οὐδεὶς ἔτι ἐς κίνδυνον πολέμου καθίστα-
σθαι ἤθελεν, ἀλλ' ἐθελοκακοῦντες ἐπὶ μέγα χωρεῖν
ἐποίουν ἀεὶ τοῖς πολεμίοις τὰ πράγματα. οἱ μὲν οὖν 34
ἄλλοι ἄρχοντες διὰ ταῦτα ἡσυχῇ ἔμενον, Βιτάλιος δὲ
μόνος (ἔτυχε γὰρ ἐν Βενετίοις ἄλλο τε πλῆθος στρατιᾶς
ἔχων καὶ βαρβάρων Ἐρούλων πολύν τινα ὅμιλον) διὰ
μάχης ἐλθεῖν Ἰλδιβάδῳ ἐτόλμησε, δείσας, ὅπερ ἐγένετο, P 469
μὴ ἐπὶ μέγα δυνάμεως χρόνῳ τῷ ὑστέρῳ αὐτὸν ἥκοντα
οὐκέτι ἀναστέλλειν οἷοί τε ὦσι. μάχης δὲ καρτερᾶς 35
ἀμφὶ πόλιν Ταρβήσιον γενομένης Βιτάλιος παρὰ πολὺ
ἡσσηθεὶς ἔφυγεν, ὀλίγους μέν τινας σώσας, τοὺς δὲ
πολλοὺς αὐτοῦ ἀπολέσας. ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ Ἔρουλοί
τε πολλοὶ πίπτουσι καὶ Οὐίσανδος ὁ τῶν Ἐρούλων
ἀρχηγὸς θνήσκει. Θευδιμοῦνδος δὲ ὁ Μαυρικίου τοῦ 36

---

2 ὁ δὲ L] οὐδὲ K ‖ 4 γὰρ L] om. K ‖ 4—5 οὔτε—οὔτε] οὐδὲ—οὐδὲ codd. ‖ 5 τι ἄτοπον K] τινὰς αὐτῶν L ‖ 7—8 ἀναγκάζων τε L] ἀναγκάζονται K ‖ 8 ἐξαπαιτήσαντες L ‖ 9 ἐκέρδαινον] εἰ ἐκέρδαινον K, ἐσύλησαν ἢ ἐκέρδανον L | τῶν] T deest in K ‖ 11 σμικρολογία L | παραδόξαν codd. ‖ 15 οἱ] O deest in K ‖ 16 ἄλλοις K ‖ 18 ἐρούλλων hic et infra codd.

Μούνδου υἱὸς, μειράκιον ὢν ἔτι, ἐς κίνδυνον μὲν θανάτου ἦλθεν, ὅμως δὲ ξὺν Βιταλίῳ διέφυγεν. Ἰλδιβάδου τε ὄνομα ἐκ τοῦ ἔργου τούτου παρά τε βασιλέα ἦλθε καὶ πάντας ἀνθρώπους.

37 *Ὕστερον δὲ Οὐραΐαν Ἰλδιβάδῳ προσκεκρουκέναι ξυνέπεσεν ἀπ' αἰτίας τοιᾶσδε. ἦν τῷ Οὐραΐᾳ γυνὴ πλούτῳ τε καὶ σώματος κάλλει τὰ πρωτεῖα φερομένη*
38 B286 *ἐν τούτοις δὴ τοῖς βαρβάροις πασῶν μάλιστα. αὕτη ἐς τὸ βαλανεῖον κατῆλθέ ποτε, κόσμου τε περιβεβλημένη πολύ τι χρῆμα καὶ θεραπείαν ἐπαγομένη λόγου*
39 *πολλοῦ ἀξίαν. τήν τε Ἰλδιβάδου γυναῖκα ἐν ἱματίοις λιτοῖς ἐνταῦθα ἰδοῦσα, οὔτε ὡς ξυνοικοῦσαν βασιλεῖ προσεκύνησεν, ἀλλὰ καὶ ἄλλως ὑπεριδοῦσα ἐς αὐτὴν ὕβρισεν. ἔτι γὰρ Ἰλδίβαδος πενίᾳ ξυνῆν ὡς ἥκιστα*
40 *βασιλικοῖς ἐντυχὼν χρήμασι. περιαλγὴς δὲ γενομένη τῆς ὕβρεως τῇ ἀτοπίᾳ τοῦ Ἰλδιβάδου γυνὴ, παρά τε τὸν ἄνδρα δεδακρυμένη ἦλθε καί οἱ ἀμῦναι τὰ ἀνήκεστα πρὸς τῆς Οὐραΐου γυναικὸς παθούσῃ ἠξίου.*
41 *διὸ δὴ τὰ μὲν πρῶτα Ἰλδίβαδος Οὐραΐαν ἐς τοὺς βαρβάρους διέβαλεν, ὡς δὴ ἐς τοὺς πολεμίους αὐτομολεῖν μέλλοι, ὀλίγῳ δὲ ὕστερον δόλῳ ἔκτεινε καὶ ἀπ'*
42 *αὐτοῦ ἐς τὸ Γότθων ἔχθος ἐνέπεσε. βουλομένοις γὰρ αὐτοῖς ὡς ἥκιστα ἦν οὕτως ἀνεπισκέπτως Οὐραΐαν ἐξ ἀνθρώπων ἀφανισθῆναι. πολλοί τε ἤδη ἐν σφίσιν αὐτοῖς ξυνιστάμενοι Ἰλδιβάδῳ ἅτε ἀνόσια εἰργασμένῳ ἐλοιδοροῦντο. τίσασθαι μέντοι τούτου δὴ τοῦ φόνου*
43 *αὐτὸν οὐδεὶς ἤθελεν. ἦν δέ τις ἐν αὐτοῖς Οὐέλας,*

---

1 ὢν *L*] ὂν *K* ‖ 6 ἦν] *H* deest in *K* ‖ 8 δὴ *L*] δὲ *K* ‖ 9—10 περιβεβλημένοι *L* ‖ 12 οὔτε hic omittit et post βασιλεῖ ponit *L* ‖ 21 μέλλει *L* | δὲ *L*] om. *K* ‖ 22 τὸ *K*] τὸ τῶν *L* ‖ 27 αὐτὸν *L*] αὐτῶν *K* | οὐέλας *K*] οὐίλας *L*

Γήπαις μὲν γένος, ἐς δὲ τὸ τῶν βασιλέως δορυφόρων 6. annus belli (540/1)
ἀξίωμα ἥκων. οὗτος ἀνήρ, μνησθεὶς γυναικὸς εὐπρε- 44
ποῦς τὴν ὄψιν, ἐξαίσιόν τινα ἔρωτα ἤρα, ἐσταλμένου
δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς πολεμίους, ἐφ' ᾧ τινα ποιοίη ξὺν
ἑτέροις τισὶν ἐπ' αὐτοὺς ἔφοδον, τὴν μνηστὴν ἑτέρῳ
τῶν βαρβάρων τινὶ Ἰλδίβαδος, εἴτε ἀγνοίᾳ εἴτε τῷ
ἄλλῳ ἡγμένος, ξυνῴκισεν. ὡς δὲ ταῦτα ἐκ τοῦ στρα- 45
τοπέδου ἐπανήκων Οὐέλας ἤκουσε, θυμοειδὴς ὢν φύσει,
τὴν ἐκ τοῦ ἔργου ὕβριν οὐκ ἤνεγκεν, ἀλλὰ αὐτίκα B 287
κτεῖναι Ἰλδίβαδον ἔγνω, χαριεῖσθαι Γότθοις ἅπασι
ταύτῃ οἰόμενος. καί ποτε αὐτὸν Γότθων τοὺς ἀρίστους 46
ἑστιῶντα τηρήσας τῇ ἐπιβουλῇ ἐπεχείρησεν. ἀριστῶντα 47
γὰρ τὸν βασιλέα πολλούς τε ἄλλους καὶ τοὺς δορυ- P 470
φόρους περιίστασθαι νόμος. ὁ μὲν οὖν τὴν χεῖρα
ἐπιβαλὼν ἐς τὰ βρώματα ἐπὶ τῆς στιβάδος πρηνὴς
ἔκειτο, Οὐέλας δὲ αὐτοῦ ἄφνω τῷ ξίφει τὸν τράχηλον
παίει. ὥστε, τῶν βρωμάτων ἔτι ἐχομένων ἐν τοῖς τοῦ 48
ἀνθρώπου δακτύλοις, ἡ κεφαλὴ εἰς τὴν τράπεζαν κα-
ταρραγεῖσα ἐξέπληξέ τε καὶ ἐς θάμβος τι μέγα τοὺς
παρόντας ἤνεγκεν ἅπαντας. αὕτη μὲν τίσις Ἰλδίβαδον 49
περιῆλθε τοῦ Οὐραΐα φόνου. καὶ ὁ χειμὼν ἔληγε, καὶ
τὸ ἕκτον ἔτος ἐτελεύτα τῷ πολέμῳ τῷδε, ὃν Προ-
κόπιος ξυνέγραψεν.

β'. Ἐράριχος δὲ ἦν τις ἐν τῷ Γότθων στρατῷ 7. annus belli (541/2)
Ῥογὸς μὲν γένος, δύναμιν δὲ περιβεβλημένος ἐν τού-

---

1 βασιλέων K ‖ 2 μνησθεὶς γυν. K] μνηστὴρ γυν. γεγονὼς L ‖ 5 μνῆστιν K ‖ 7 ξυνώκησεν L ‖ 8 οὐέλας K] οὐίλας L ‖ 10 γότθοις ἅπασι K] γότθους ἅπαντας L ‖ 11 αὐτὸν] αὐτῶν K ‖ 11—12 ἑστιῶντα τηρήσας τοὺς ἀρίστους L ‖ 12 ἐπεχείρησεν K] ἐνεχείρησεν L ‖ 14 περιίστασθαι K] παρίστασθαι L ‖ 16 οὐέλας K] οὐίλας L ‖ 20 μὲν K] om. L ‖ 24 ἐνάριχος L pr. m. ‖ 25 ρωγὸς K

τοις δὴ τοῖς βαρβάροις μεγάλην. οἱ δὲ Ῥογοὶ οὗτοι ἔθνος
2 μέν εἰσι Γοτθικὸν, αὐτόνομοί τε τὸ παλαιὸν ἐβίουν. Θευ-
δερίχου δὲ αὐτοὺς τὸ κατ' ἀρχὰς ἑταιρισαμένου σὺν
ἄλλοις τισὶν ἔθνεσιν, ἔς τε τὸ Γότθων ἀποκέκριντο γένος
καὶ ξὺν αὐτοῖς ἐς τοὺς πολεμίους ἅπαντα ἔπρασσον.
3 γυναιξὶ μέντοι ὡς ἥκιστα ἐπιμιγνύμενοι ἀλλοτρίαις,
ἀκραιφνέσι παίδων διαδοχαῖς τὸ τοῦ ἔθνους ὄνομα ἐν
4 σφίσιν αὐτοῖς διεσώσαντο. τοῦτον Ἐράριχον, ἐπεὶ ἐς
ταραχὴν ἐπὶ τῷ Ἰλδιβάδου φόνῳ καθεστήκει τὰ πράγ-
B 288 ματα, βασιλέα ἐκ τοῦ αἰφνιδίου οἱ Ῥογοὶ ἀνεῖπον.
5 ὅπερ τοῖς Γότθοις οὐδαμῶς ἤρεσκεν, ἀλλὰ καὶ εἰς
πολλὴν οἱ πλεῖστοι ἀθυμίαν κατέστησαν ἅτε τῶν ἐλπί-
δων σφίσι διεφθαρμένων, ἅσπερ ἐπὶ Ἰλδιβάδῳ τὰ
πρότερα ἔσχον, ὃς δὴ τήν τε ἀρχὴν καὶ τὸ Ἰταλίας
6 κράτος Γότθοις ἀνασώσασθαι ἱκανὸς ἦν. Ἐράριχος
μέντοι οὐδὲν ὅ τι καὶ λόγου ἄξιον ἔδρασε· μῆνας γὰρ
7 πέντε ἐπιβιοὺς ἐτελεύτησε τρόπῳ τοιῷδε. Τουτίλας
ἦν τις, Ἰλδιβάδου ἀνεψιὸς, ἐπὶ πλεῖστον ξυνέσεως
ἥκων καὶ τὸ δραστήριον ὡς μάλιστα ἔχων καὶ λόγου
ἐν Γότθοις πολλοῦ ἄξιος. οὗτος ὁ Τουτίλας Γότθων
μὲν τηνικαῦτα τῶν ἐν Ταρβησίῳ ἄρχων ἐτύγχανεν.
8 ἐπεὶ δὲ ἐξ ἀνθρώπων ἀφανισθῆναι Ἰλδίβαδον οὕτως,
ὥσπερ ἐρρήθη, ἐπύθετο, πέμψας πρὸς Κωνσταντιανὸν

8 Auct. Marcell. Com. ad a. 541 (2)

1 ῥωγοὶ K ‖ 2 ἐβίουν K] ἐβίων L ‖ 3 ἑταιρισαμένου K] προσεταιρισαμένου L | ξὺν L ‖ 4 γότθων K] om. L | γένος ἀπεκέκριντο L ‖ 8 τοῦτον K] τοῦτον τὸν L ‖ 9 καθηστήκει L ‖ 12 ἅτε L] οὔτε K ‖ 14 τὸ K] τὸ τῆς L ‖ 15 Γότθοις] γότθος L | ἱκανῶς K | ἦν] εἴη K ‖ 17 πέντε L] om. K | ουτίλας (T deest) K, τώτιλας L ‖ 20 τώτιλας L ‖ 22 ἐπεὶ δὲ L] ἐπειδὴ K

ἐς Ῥάβενναν, τὰ πιστά οἱ δοθῆναι ὑπὲρ τῆς σωτηρίας 7. annus belli
ἐδεῖτο, ἐφ᾽ ᾧ αὐτόν τε καὶ Γότθους, ὧν ἦρχε, ξὺν (541/2)
Ταρβησίῳ παραδώσει Ῥωμαίοις. ἅπερ Κωνσταντιανὸς 9
ἀσμένως ἀκούσας ὤμοσεν ἅπαντα καθάπερ ὁ Τουτίλας
ᾔτησε, τακτή τε ἡμέρα ἐς τὸ ἔργον ἀμφοτέροις ξυνέ-
κειτο, ἐν ᾗ ἔμελλε Τουτίλας τε καὶ Γότθοι οἱ ἐν Ταρ-
βησίῳ φρουρὰν ἔχοντες δέξασθαι τῇ πόλει τινὰς τῶν
Κωνσταντιανῷ ἐπιτηδείων καὶ σφᾶς γε αὐτοὺς ξὺν P 471
αὐτῇ ἐγχειρίσαι.

Ἤδη δὲ Γότθοι τῇ Ἐραρίχου ἀρχῇ ἤχθοντο, οὐκ 10
ἀξιόχρεων τὸν ἄνδρα ὁρῶντες τὸν πόλεμον πρὸς Ῥω-
μαίους διενεγκεῖν, καὶ αὐτὸν ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς οἱ
πλεῖστοι ἐκάκιζον ἅτε μεγάλων ἔργων ἐμπόδιον γεγο-
νότα σφίσιν, ὅτι δὴ ἐκποδὼν Ἰλδίβαδον πεποίηται. B 289
τέλος δὲ ξυμφρονήσαντες πέμπουσι παρὰ Τουτίλαν ἐς 11
Ταρβήσιον, ἐπὶ τὴν ἀρχὴν παρακαλοῦντες. πολὺν γὰρ
ἤδη πόθον τῆς Ἰλδιβάδου ἀρχῆς ἐν αὐτοῖς ἔχοντες τὴν
ἐλπίδα τῆς νίκης ἐπὶ Τουτίλαν τὸν ἐκείνου ξυγγενῆ
ἔτρεπον, εὐέλπιδες ἐπὶ τῷ ἀνθρώπῳ γενόμενοι τῷ βού-
λεσθαι ταὐτά. ὁ δὲ τοῖς παρ᾽ αὐτὸν ἥκουσιν ἄντικρυς 12
τὴν ἐς Ῥωμαίους ὁμολογίαν ἀποκαλύψας ἔφασκεν ὡς,
ἢν Γότθοι Ἐράριχον τῆς κυρίας ἐντὸς κτείνουσιν,
ἕψεταί τε αὐτοῖς καὶ πάντα ἐπιτελῆ ποιήσει ᾗ αὐτοὶ
βούλοιντο. ταῦτα ἐπεὶ οἱ βάρβαροι ἤκουσαν, ἐπιβουλῇ 13

---

2 ἐδεῖτο *K*] ᾐτεῖτο *L* | αὑτόν Comparetti] αὐτόν codd. || 3 ταρβισίω *L* || 4 ἅπαντας *K* | καθάπερ ὁ] ὅσα *L* | τώτιλας *L* || 5 εἰς *L* || 6 τώτιλας *L* || 6—7 ταρβισίω *L* || 7 τῇ *K*] τε τῇ *L* | τινὰς *K*] τινὰ *L* || 10 γότθοι *K*] οἱ γότθοι *L* || 14 ὅτι] ἐξ ὅτου Maltr., ὅτε Kraš. | πεποίηται *K*] πεποιήκασι *L*, πεποίηνται Kraš. || 15 ξυμφωνήσαντες *K* | τωτίλαν *L* corr., τώτιλαν *L* pr. m. || 16 ταρβίσιον *L* || 18 τωτίλαν *L* || 19—20 βούλεσθαι *K*] βουλεύεσθαι *L* || 20 ταὐτά Christ] ταῦτα codd. | αὐτὸν] αὐτῶν *K* | ἥκουσιν *L*] ἤκουσεν *K* || 22 κυρίας superscr. ει *K* | κτείνωσιν Kraš.

ἐς τὴν Ἐραρίχου καταστροφὴν εἴχοντο. ταῦτα μὲν
14 *ἐν τῷ Γότθων στρατοπέδῳ ἐγίνοντο. ἐν τούτῳ δὲ ὁ*
Ῥωμαίων στρατὸς ἐν τῷ ἀσφαλεῖ τῆς τῶν πολεμίων
ἀπολαύοντες ἀσχολίας οὔτε ξυνίσταντο οὔτε τι δρᾶν
15 *ἐς τοὺς βαρβάρους διενοοῦντο. Ἐράριχος δὲ Γότθους*
ἅπαντας συγκαλέσας πρέσβεις ἀνέπεισε πρὸς Ἰουστι-
νιανὸν βασιλέα πέμψαι, δεησομένους ἐφ' ᾧ εἰρήνην
πρὸς αὐτοὺς θήσεται, ἐφ' οἷσπερ Οὐιττίγιδι τὰ πρό-
τερα σπένδεσθαι ἤθελεν· ὥστε τὰ ἐκτὸς Πάδου ποτα-
μοῦ Γότθους ἔχοντας ἀπαλλάσσεσθαι Ἰταλίας τῆς ἄλλης.
16 *καὶ ἐπεὶ Γότθοι ταῦτα ἐπῄνεσαν, ἀπολέξας τινὰς τῶν*
οἱ ἐς τὰ μάλιστα ἐπιτηδείων, πρέσβεις ἔπεμψεν ἄλλους
17 *τε καὶ Καβαλλάριον ὄνομα. οἱ δὲ πρὸς βασιλέα ταῦτα*
δῆθεν τῷ λόγῳ πράξειν ἔμελλον ἅπερ μοι ἔμπροσθεν
εἴρηται, λάθρα δὲ αὐτοῖς ἄλλο μηδὲν πρὸς βασιλέα
πράσσειν ἐπέστελλε, πλήν γε δὴ ὅπως χρήματά τε
αὐτὸς πολλὰ λήψεται καὶ ἐς πατρικίους ἀνάγραπτος
B 290 *εἴη ἐφ' ᾧ Ἰταλίαν παραδοὺς ξύμπασαν τὸ τῆς ἀρχῆς*
18 *κατάθοιτο σχῆμα. οἱ μὲν οὖν πρέσβεις ἐπειδὴ ἐν*
Βυζαντίῳ ἐγένοντο, κατὰ ταῦτα ἔπρασσον. ἐν τούτῳ
Γότθοι Ἐράριχον κτείνουσι δόλῳ. τελευτήσαντος δὲ
αὐτοῦ παρέλαβε κατὰ τὰ ξυγκείμενα σφίσι τὴν ἀρχὴν
Τουτίλας.

---

21 Auct. Marcell. Com. ad a. 542(2)

---

1 *ἐραρίχου K*] *ἐκείνου L* ‖ 4 *οὔτε τι* Dind.] *οὐδέ τι* codd. ‖ 5—20 *Ἐράριχος—ἔπρασσον*] *ὅτι ἐράριχος γότθους ἅπαντας ξυγκαλέσας πρέσβεις ἀνέπεισε πρὸς ἰουστινιανὸν πέμψαι κτλ. W* ‖ 6 *ξυγκαλέσας L* | *πρέσβεις ἀνέπεισε KW*] *βουλὴν προὔθετο πρέσβεις L* ‖ 8 *ἰουττίγιδι K*, *οὐιτίγιδι L* ‖ 9 *σπένδεσθαι K*] *σπένδειν L* ‖ 10 *ἀπαλλάττεσθαι W* ‖ 13 *καβαλάριον K* ‖ 14—15 *ἅπερ—εἴρηται* om. *W* ‖ 16 *ἐπέστελλεν KW* | *τε LW*] *τά τε K* ‖ 17 *αὐτοῖς W* ‖ 18 *ἰταλλίαν W* ‖ 19 *οὖν*] *O* deest in *K* | *ἐπειδὴ* om. *W* ‖ 20 *ἐγένοντο*] *ἐγένοντο καὶ W* | *ταῦτα*] *ταὐτὰ L* ‖ 22 *παρέλαβε K*] om. *L* ‖ 23 *τουτίλας K*] *τωτίλας λαμβάνει L*

γʹ. Ἐπεὶ δὲ Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς ἔμαθε τά τε P 472 7. annus belli (541/2)
ἀμφὶ Ἐραρίχῳ ξυνενεχθέντα καὶ ὅτι Γότθοι Τουτίλαν
σφίσιν ἐς τὴν ἀρχὴν κατεστήσαντο, κακίζων τε καὶ
ἐρεσχελῶν τοὺς ἐνταῦθα τοῦ στρατοῦ ἄρχοντας οὐκέτι
ἀνίει. διὸ δὴ φυλακτήρια καταστησάμενοι ἐν πόλει 2
ἑκάστῃ Ἰωάννης τε ὁ Βιταλιανοῦ ἀδελφιδοῦς καὶ
Βέσσας καὶ Βιτάλιος καὶ οἱ ἄλλοι ξύμπαντες ἐς Ῥά-
βενναν ξυνελέγοντο, οὗ δὴ Κωνσταντιανὸς καὶ Ἀλέ-
ξανδρος, οὗ πρόσθεν ἐμνήσθην, διατριβὴν εἶχον.
ἐπειδή τε ἅπαντες ξυνελέγησαν, ἔδοξε σφίσιν ἄμεινον 3
εἶναι πρῶτον ἐπὶ Βερώνην, ἣ ἐν Βενετίαις ἐστὶ, στρα-
τεύεσθαι, καὶ ἐπειδὰν αὐτήν τε καὶ Γότθους τοὺς ἐν-
ταῦθα ἐξέλωσιν, οὕτω δὴ ἐπί τε Τουτίλαν καὶ Τικι-
νοὺς ἰέναι. οὗτος μὲν οὖν ὁ Ῥωμαίων στρατὸς εἰς 4
δισχιλίους τε καὶ μυρίους ξυνείλεκτο, ἄρχοντες δὲ
αὐτῶν ἕνδεκα ἦσαν, ὧν οἱ πρῶτοι ἐτύγχανον Κων-
σταντιανός τε καὶ Ἀλέξανδρος, οἳ καὶ εὐθὺ πόλεως
Βερώνης ἐχώρουν. γενόμενοι δὲ αὐτῆς ἄγχιστα, ὅσον 5
ἀπὸ σταδίων ἑξήκοντα, ἐστρατοπεδεύσαντο ἐν τῷ ταύτῃ
πεδίῳ. τούτου γὰρ πανταχόσε τοῦ χωρίου πεδία ἱππή-
λατά ἐστι, διήκοντα ἐς Μάντουαν πόλιν, ἥπερ διέχει
πόλεως Βερώνης ἡμέρας ὁδῷ. ἦν δέ τις ἐν Βενέτοις B 291
ἀνὴρ λόγιμος, Μαρκιανὸς ὄνομα, ὅσπερ ἐν φρουρίῳ 6
μὲν κατῴκητο πόλεως Βερώνης οὐ πολλῷ ἄποθεν,
εὐνοϊκῶς δὲ βασιλεῖ ἐς τὰ μάλιστα ἔχων τὴν πόλιν

9 cf. II 302, 9

1 τά τε K] ταῦτα τάτε L ‖ 2 τωτίλαν L ‖ 4 ἐνταῦτα K ‖ 5 ἀνίει scripsi] ἀνήει K, ἀνείη L | φυλάκτρια L ‖ 6 τε K] τε καὶ L ‖ 7 βέσας L ‖ 11 βερόνην K, βερῶνα L ‖ 13 τουτίλα K, τωτίλαν L ‖ 13—14 Τικινοὺς Maltr.] πικηνοῖς K, πιγκηνοὺς L ‖ 14 οὖν] O deest in K ‖ 17 οἳ καὶ L] om. K ‖ 18 βερόνης K ‖ 19 ταύτης L ‖ 21 μιαντούαν K, μιάντουαν L ‖ 22 βερόνης K | ὁδῶ K] ὁδὸν L ‖ 23 ὅσπερ L] ὥσπερ K ‖ 24 βερόνης K

παραδοῦναι τῷ Ῥωμαίων στρατῷ ἐν σπουδῇ ἐποιεῖτο.
7 *καί, ἦν γάρ οἱ τῶν τις φυλάκων ἐκ παιδὸς γνώριμος*
πέμψας παρ' αὐτὸν τῶν οἱ ἐπιτηδείων τινὰς χρήμασιν
ἀναπείθει τὸν ἄνθρωπον τῇ πόλει τὸ βασιλέως στρά-
8 *τευμα δέξασθαι. καὶ ἐπεὶ ταῦτα ὡμολόγει ὁ τῶν*
πυλῶν φύλαξ, πέμπει τοὺς πρὸς αὐτὸν πράξαντας ὁ
Μαρκιανὸς παρὰ τοὺς τοῦ Ῥωμαίων στρατοῦ ἄρχοντας,
ἐφ' ᾧ τά τε ξυγκείμενα ἐσαγγείλωσι καὶ ξὺν αὐτοῖς
9 *ἐς τὴν πόλιν εἰσβάλλωσι νύκτωρ. ἔδοξε δὲ τοῖς ἄρχουσι*
ξύμφορον εἶναι προτερῆσαι μὲν αὐτῶν ἕνα ξὺν ὀλίγοις
τισίν· ἢν δέ γε ὁ φύλαξ αὐτοῖς ἀνακλίνῃ τὰς πύλας,
ἔχεσθαί τε αὐτῶν καὶ τῇ πόλει ξὺν τῷ ἀσφαλεῖ τὸν
10 *στρατὸν δέξασθαι. τῶν μὲν οὖν ἄλλων ὑποστῆναι*
τὸν κίνδυνον οὐδεὶς ἤθελεν, Ἀρταβάζης δὲ μόνος Ἀρ-
μένιος μὲν γένος, διαφερόντως δὲ ἀγαθὸς τὰ πολέμια,
11 *ἐς τὴν πρᾶξιν οὔτι ἀκουσίως καθῆκεν αὐτόν. οὗτος*
ὁ ἀνὴρ Περσῶν μὲν ἡγεῖτο, οὓς Βελισάριος ἐς Βυζάν-
τιον ἐκ τῆς Περσῶν γῆς σὺν τῷ Βλησχάμῃ ὀλίγῳ
P 473 *ἔμπροσθεν ἐτύγχανε πέμψας, τὸ Σισαυράνων ἐξελὼν*
12 *φρούριον. τότε δὲ ἄνδρας ἑκατὸν ἐκ τοῦ παντὸς*
στρατοπέδου ἀπολεξάμενος ἀωρὶ τῶν νυκτῶν ἄγχιστα
13 *τοῦ περιβόλου ἐγένετο. καὶ ἐπεὶ ὁ φύλαξ ᾗπερ ξυνέ-*
κειτο ἀνεπέτασε σφίσι τὰς πύλας, οἱ μέν τινες ἐνταῦθα

---

19 cf. I 235, 2 ‖ 21 Auct. Marcell. Com. ad a. 542 (1)

---

3 *πέμψας* K] *πέμψας τοιγαροῦν* L ‖ 6 *αὐτὸν* K] *αὐτὸ δὴ* L | *πράξαντας*] *πράξοντας* K, *ξυμπράξοντας* L, *ξυμπράξαντας* Maltr. ‖ 7 *τοῦ* L] *τῶν* K ‖ 8 *ἐσαγγείλωσι* K] *ἐξαγγείλωσι* L ‖ 12 *αὐτῶν* K, Kraš. ‖ 13 *ἐσδέξασθαι* L ‖ 16 *οὗτοι ἀκούσιος* K | *αὐτόν* K pr. m. corr., L] *αὐτὸν* K pr. m. ‖ 17 *ὁ* K] om. L ‖ 18 *ξὺν* L | *βλισχάμη* codd. ‖ 19 *σισαυράνων* K] *σισαύριον* L ‖ 22 *ἐγίνετο* L ‖ 22—23 *ξυνέκειτο* L] *ἔκειτο* K ‖ 23 *οἱ μέν* L] *καί* K

ἑστῶτες τὸ στράτευμα μετεπέμποντο, οἱ δὲ ἀναβάντες B292 7. annus belli (541/2)
ἐπὶ τὸ τεῖχος τοὺς ταύτῃ φυλάσσοντας ἔκτειναν ἀπροσδό-
κητοι ἐπιπεσόντες. ἐπεὶ δὲ Γότθοι ἅπαντες ᾔσθοντο 14
τοῦ κακοῦ, διὰ πυλῶν ἑτέρων φεύγοντες ᾤχοντο. πέτρα
δέ τις ἐς ἄγαν ὑψηλὴ πρὸ τοῦ περιβόλου ἀνέχει, ὅθεν
ἅπαντα κατανοεῖν πάρεστι τὰ ἐν Βερώνῃ πρασσόμενα
καὶ ἀπαριθμεῖσθαι τοὺς ταύτῃ ἀνθρώπους, καὶ μὴν
καὶ τοῦ πεδίου ἐπὶ πλεῖστον ὁρᾶν. ἐνταῦθα οἱ Γότθοι 15
καταφυγόντες τὴν νύκτα ὅλην ἡσύχαζον. ὁ δὲ Ῥω-
μαίων στρατὸς ἀπὸ σταδίων τεσσαράκοντα τῆς πόλεως
ἥκων οὐκέτι ἐπίπροσθεν ᾔει, τῶν ἐν τῇ πόλει χρημά-
των ἀλλήλοις ἀμφισβητούντων τῶν στρατηγῶν. ἔτι 16
τε αὐτῶν ἀμφὶ ταύτῃ διαμαχομένων τῇ λείᾳ ἡμέρα τε
ἤδη διαφανῶς γέγονε καὶ οἱ Γότθοι ἀπὸ τῆς ἄκρας
ἐς τὸ ἀκριβὲς κατανενοηκότες τῶν τε ἀνὰ τὴν πόλιν
πολεμίων καὶ ὅσον Βερώνης τὸ ἄλλο στράτευμα διέχον
εἱστήκει, δρόμῳ ἐπὶ τὴν πόλιν ἐχώρουν δι' αὐτῶν τῶν
πυλῶν ὅθεν ἀπαλλαγέντες πρότερον ἔτυχον. οὐδὲ γὰρ
αὐτῶν οἱ ἐσεληλυθότες ἔχεσθαι ἴσχυσαν. Ῥωμαῖοι 17
μὲν οὖν ξυμφρονήσαντες τοῦ περιβόλου ἀμφὶ τὰς
ἐπάλξεις κατέφυγον, τῶν δὲ βαρβάρων αὐτοῖς πλήθει
πολλῷ ἐς χεῖρας ἰόντων οἵ τε ἄλλοι καὶ Ἀρταβάζης
πάντων μάλιστα ἔργα θαυμαστὰ ἐνδεικνύμενοι καρτε-
ρώτατα τοὺς ἐπιόντας ἠμύνοντο. καὶ τότε δὴ οἱ τοῦ 18

3 ἅπαντες *K*] ξύμπαντες *L* ‖ 4 πέτρα *K*] ἄκρα *L* ‖ 5 ἐσάγαν *K* ‖ 6 βερόνη *K* ‖ 11 ᾔει] εἴη *K* ‖ 12 ἀμφισβητοῦντες οἱ στρατηγοί *K* | ἔτι *K*] οὕτω *L* ‖ 15—16 τοὺς—πολεμίους *L*, τῶν—πολεμίων ἀριθμὸν vel ὀλιγανθρωπίαν proponit Kraš. ‖ 16 ὅσον *K*] ὅσω *L* | βερόνης *K* ‖ 17 ἐχώρουν *K*] ἐχώρησαν *L* ‖ 18 ὅθεν *K*] ὥνπερ *L* ‖ 19 αὐτῶ *K* | εἰσεληλυθότες *L* ‖ 20 ἀμφὶ] malim ἐπὶ ‖ 23 ἐνδεικνύμενοι *K*] ἐνδειξάμενοι *L* ‖ 24 οἱ] ἡ *K* | τοῦ *L*] τῶν *K*

Ῥωμαίων στρατοῦ ἄρχοντες τὰ ὑπὲρ τῶν ἐν Βερώνῃ
χρημάτων πρὸς ἀλλήλους διοικησάμενοι παντὶ τῷ ἄλλῳ
19 στρατῷ ἐπὶ τὴν πόλιν χωρεῖν ἔγνωσαν. ἀποκεκλεισμέ-
B 293 νας δὲ σφίσι τὰς πύλας εὑρόντες ἰσχυρότατά τε τοὺς
πολεμίους ἀμυνομένους ὀπίσω κατὰ τάχος ἀπήλαυνον,
καίπερ μαχομένους ἐντὸς τοῦ περιβόλου τοὺς ἑτέρους
θεώμενοι καὶ δεομένους μὴ σφᾶς ἀπολιπεῖν, ἀλλ᾽
αὐτοῦ μένειν, ἕως ἂν καταφυγόντες ἐς αὐτοὺς σώζοιντο.
20 διὸ δὴ οἱ ἀμφὶ τὸν Ἀρταβάζην τῷ τε πλήθει βιαζό-
μενοι τῶν πολεμίων καὶ ἀπογνόντες τὴν ἀπὸ τῶν
οἰκείων ἐπικουρίαν, ἀπὸ τοῦ τείχους ἔξω ἥλαντο ἅπαν-
21 τες. οἷς μὲν οὖν καταπεσεῖν ἐφ᾽ ὁμαλοῦ χωρίου ξυνέβη,
οὗτοι δὴ ἀθῷοι ἐς τὸ Ῥωμαίων στρατόπεδον ἐκομίσθη-
σαν, ἐν οἷς καὶ Ἀρταβάζης ἦν, ὅσοι μέντοι ἐς δυσχω-
22 ρίας κατέπεσον, αὐτοῦ ἅπαντες διεφθάρησαν. ἐπεί τε
Ἀρταβάζης ἐς τὸ Ῥωμαίων στρατόπεδον ἦλθε, πολλά
τε ὀνειδίσας καὶ λοιδορησάμενος ἅπασι ξὺν αὐτοῖς ᾔει,
τόν τε Ἠριδανὸν διαβάντες ἐν Φαβεντίᾳ πόλει ἐγέ-
νοντο, ἣ χώρας μὲν τῆς Αἰμιλίας ἐστὶ, σταδίους δὲ
εἴκοσι καὶ ἑκατὸν Ῥαβέννης διέχει.

P 474 δʹ. Τουτίλας δὲ τὰ ἐν Βερώνῃ ξυμπεσόντα μαθὼν Γότθων τε τῶν ἐκ Βερώνης πολλοὺς μετεπέμπετο, καὶ ἐπεὶ παρῆσαν, παντὶ τῷ στρατῷ, ἐς πεντακισχιλίους ὄντι, ἐπὶ τοὺς ἐναντίους ᾔει. ὃ δὴ μαθόντες οἱ τοῦ Ῥω-

---

18 Auct. Marcell. Com. ad a. 542(2). Jordan. Rom. 379

---

1 βερόνη K ‖ 2 χρήματα L ‖ 4 δὲ L] om. K ‖ 6 ἑταίρους L ‖ 11 ἥλαντο codd. ‖ 12 οὖν K] om. L ‖ 13 ἀθῷοι L] ἀθρόοι K ‖ 14 οἷς K] τοῖς L | ἀρταβάζης ἦν K] ἀρταβάζην τετύχηκεν εἶναι L | ὅσον K | μέντοι K] δὲ L ‖ 15 τε K] δὲ L ‖ 19 χώρα L | αἰμιλίας codd. ‖ 20 ῥαβέννης om. L ‖ 21 τωτίλας L | βερόνη K ‖ 22 βερόνης K | μετεπέμπετο K] μετεπέμψατο L ‖ 23 εἰς L ‖ 24 τοῦ L] τῶν K

7. annus belli (541/2)

μαίων στρατοῦ ἄρχοντες τὰ παρόντα σφίσιν ἐν βουλῇ
ἐποιοῦντο. καὶ παρελθὼν Ἀρταβάζης ἔλεξε τοιάδε 2
„Μηδεὶς ὑμῶν, ἄνδρες ἄρχοντες, ὑπερφρονεῖν τῶν
„πολεμίων ἅτε ἡμῶν τῷ πλήθει ἐλασσουμένων τανῦν
„ἀξιούτω, μηδέ, ὅτι πρὸς τοὺς Βελισαρίῳ δεδουλω-
„μένους ἀγωνίζεται, λογισμῷ ἀναπεπτωκότι ἐπ' αὐτοὺς
„ἴτω. πολλοὶ γὰρ δόξῃ οὐκ ἀληθεῖ ἐξηπατημένοι σφᾶς 3 B294
„αὐτοὺς ἔσφηλαν, καὶ καταφρόνημά τισιν οὐκ ἐν δέοντι
„γινόμενον τὴν ὑπάρχουσαν αὐτοῖς καταλῦσαι δύναμιν
„ἴσχυσεν, ἐπεὶ καὶ ἄλλως ἡ προλαβοῦσα κακοπραγία
„τούσδε τοὺς ἄνδρας ἐς εὐτυχίαν παρακαλεῖ. τύχη 4
„γὰρ εἰς ἀπόγνωσιν ἀγαθῶν ἐλπίδων ⟨ἐλθοῦσα⟩ ἐς
„εὐτολμίας ὑπερβολὴν περιίσταται. καὶ ταῦτα οὐχ 5
„ὑποψίᾳ τανῦν ἠγμένος ἐν ὑμῖν εἴρηκα, ἀλλ' οἷς δια-
„κινδυνεύσας πρὸς αὐτοὺς ἔναγχος ἐκμεμάθηκα τὴν
„τῶν ἀνδρῶν τόλμαν. καί με νομιζέτω μηδεὶς ξὺν 6
„ὀλίγοις τισὶν ἡσσηθέντα τῶν πολεμίων θαυμάσαι τὴν
„δύναμιν. ἐπεὶ ἀνδρῶν ἀρετῇ καὶ πλήθει ὑπεραιρόν-
„των καὶ τούτῳ ἐλασσουμένων τοῖς γε πρὸς αὐτοὺς δια-
„μαχησομένοις ἔνδηλος γίνεται. οἶμαι τοίνυν ἡμῖν 7
„μᾶλλον ξυνοίσειν τοῦ ποταμοῦ τηρήσασι τὴν διάβα-
„σιν τοῖς βαρβάροις, ἐπειδὰν ἐς ἥμισυ διαβαίνοιεν, ἐς
„χεῖρας ἰέναι ἢ πᾶσιν ἀθρόοις ἤδη γεγενημένοις. μηδενί 8
„τε ἄδοξος εἶναι ἡ τοιαύτη δεδόχθω νίκη. δόξαν τε
„γὰρ καὶ ἀδοξίαν ἡ τῶν πραγμάτων ἀπόβασις ὀνο-

1 σφίσι L ‖ 2 ἔλεξε πρὸς αὐτοὺς L ‖ 3 ἡμῶν] ὑμῶν L ‖ 5 ἀξιούτω μηδὲ L] ἀξιοῖ. μὴ δὲ K ‖ 7 ἀληθῆ L | ἐξηπατημένοι K] ὑπατημένοι L ‖ 9 γινόμενον K] ἐγγινόμενον L | καταλύσαι L ‖ 12 ⟨ἐλθοῦσα⟩ addidi] omiserunt codd. ‖ 16 με scripsi] μὴ K, μοι L ‖ 17 τὴν K] τὴν αὐτῶν L ‖ 18 ἐπεὶ L] ἐπεὶ καὶ K | ἀρετῇ K ‖ 19 τούτῳ affert Dind. e cod. α] τούτων KL ‖ 21 ξυνήσειν K ‖ 22 διαβένοιεν L ‖ 23 γεγενημένης K

„μάζειν φιλεῖ, καὶ τοὺς νενικηκότας εἰώθασιν ἐπαινεῖν
„ἄνθρωποι, οὐ διερευνώμενοι τῆς νίκης τὸν τρόπον.“
9 Ἀρταβάζης μὲν τοσαῦτα εἶπεν. οἱ δὲ δὴ ἄρχοντες τῷ
διαμαχομένῳ τῆς γνώμης τῶν δεόντων οὐδὲν ἔπρασ-
σον, ἀλλ' αὐτοῦ μένοντες τὸν καιρὸν ἔτριβον.

10 Ἤδη δὲ ὁ τῶν Γότθων στρατὸς ἄγχιστα ἐγεγόνει,
καὶ ἐπεὶ διαβαίνειν τὸν ποταμὸν ἔμελλον, ξυγκαλέσας
Τουτίλας ἅπαντας τοιαῦτα παρεκελεύσατο „Αἱ μὲν
B 295 „ἄλλαι ξύμπασαι μάχαι, ὦ ἄνδρες ξυγγενεῖς, ὁμοίαν
„τινὰ μάχην ἐκ τοῦ ἐπὶ πλεῖστον ἐπαγγελλόμεναι τοῖς
„στρατοπέδοις ἐς τὴν ἀγωνίαν ὁρμῶσιν, ἡμεῖς δὲ τοῖς
„πολεμίοις οὐκ ἐξ ἀντιπάλου τῆς τύχης, ἀλλὰ πολλῷ
„τῷ διαλλάσσοντι χρώμενοι ἐς τὸν ἀγῶνα καθιστάμεθα
11 „τόνδε. οἱ μὲν γὰρ ἡσσηθέντες, ἂν οὕτω τύχοι,
P 475 „οὐκ ἐς μακρὰν ἀναμάχεσθαι πρὸς ἡμᾶς ἕξουσιν. ἔν
„τε γὰρ τοῖς ὀχυρώμασιν Ἰταλίας ἁπάσης πλῆθος
„αὐτοῖς στρατιωτῶν ἀπολέλειπται καὶ ἄλλο στράτευμα
„ἐκ Βυζαντίου αὐτίκα δὴ μάλα ἐπιβοηθήσειν οὐδὲν
„ἀπεικός. ἡμῶν δὲ ταὐτὸ τοῦτο παθόντων τὸ Γότθων
12 „ὄνομα μετὰ τῆς ἐλπίδος ἀπολωλέναι λελείψεται. ἐκ
„μυριάδων γὰρ εἴκοσιν ἐς πεντακισχιλίους ἡμᾶς ἀπο-
„κεκρίσθαι ξυμβέβηκε. τοσαῦτα ὑπειπὼν κἀκεῖνο ὑμᾶς
„ὑπομνῆσαι οὐκ ἄπο τρόπου οἴομαι εἶναι, ὡς ἡνίκα
„μὲν ξὺν Ἰλδιβάδῳ ὅπλα ἀνταίρειν βασιλεῖ ἔγνωτε, τὸ
„μὲν πλῆθος ὑμῖν οὐ πλέον ἢ ἐς χιλίους ξυμβιοῦν
„ἔτυχεν, ἡ δὲ χώρα περιίστατο ξύμπασα ἐς Τικινὸν
13 „πόλιν. ἐπεὶ δὲ τῇ ξυμβολῇ γεγόνατε κρείσσους,

---

2 οὐ] οἱ K ‖ 3 οἱ] O deest in K ‖ 8 τωτίλας L ‖ 14 τύχη L ‖ 15 εἰς L ‖ 19 τοῦτο] τούτω L ‖ 25 πλέον K] πλεῖον L ‖ 26 Τικινὸν scripsi] πικηνῶν K, πιγκηνῶν L, Τίκινον Maltr.

„ἐπίπροσθεν ἡμῖν τά τε τῆς στρατιᾶς καὶ τῆς χώρας 7. annus belli (541/2)
„κεχώρηκεν. ὥστε ἢν καὶ νῦν ἀνδραγαθίζεσθαι ᾖ
„βουλομένοις ὑμῖν, προϊόντος, ὡς τὸ εἰκὸς, τοῦ πολέμου
„πάμπαν κρατήσειν τῶν ἐναντίων ἐλπίδα ἔχω. τοῖς 14
„γὰρ νενικηκόσιν ἀεὶ τὸ πλείοσί τε καὶ δυνατωτέροις
„γεγονέναι ξυμβαίνει. προθυμείσθω τοίνυν ὑμῶν ἕκα-
„στος παντὶ σθένει τοῖς πολεμίοις ὁμόσε χωρεῖν τὴν
„μάχην ἐξεπιστάμενος τὴν νῦν οὐκ εὐδοκιμηκόσιν ἡμῖν
„ἀναμάχεσθαι πρὸς τοὺς ἐναντίους ἀμήχανον. ἄξιον 15
„δὲ ἡμᾶς μετὰ τῆς ἀγαθῆς ἐλπίδος τοῖς πολεμίοις ἐς
„χεῖρας ἰέναι, τῇ τῶν ἀνδρῶν ἀδικίᾳ θαρροῦντας. B 296
„οὕτω γὰρ αὐτοῖς τὰ ἐς τοὺς κατηκόους βεβίωται ὥστε 16
„Ἰταλιώταις τανῦν τῆς τετολμημένης οὐ δέον αὐτοῖς
„ἐς Γότθους προδοσίας κολάσεως οὐδεμιᾶς ἑτέρας
„προσδεῖ· οὕτω ξυλλήβδην εἰπεῖν ξύμπαντα αὐτοῖς τὰ
„κακὰ πρὸς τῶν ὑποδεχθέντων γενέσθαι ξυνέβη. τί 17
„δ' ἂν πολεμίων εὐαλωτότερον γένοιτο οἷς γε τὰ ἐκ
„θεοῦ δῆτα πεπραγμένα οὐχ ὑγιῶς ἔχει; καὶ μὴν καὶ
„τῷ ἐξ ἡμῶν ἐς αὐτοὺς δέει ⟨εὐ⟩έλπιδας ἂν ἡμᾶς ἐς
„τὸν ἀγῶνα γίνεσθαι πρέποι. οὐ γὰρ ἐπ' ἄλλους 18
„τινὰς ἀνθρώπων χωροῦμεν ἢ ὅσοι ἔναγχος ἐν μέσῃ
„Βερώνῃ γενόμενοι μεθέντες τε οὐδενὶ λόγῳ, καίπερ
„διώκοντος τῶν πάντων αὐτοὺς οὐδενὸς, οὕτω δὴ
„αἰσχρῶς ἐς φυγὴν ὥρμηντο.“

---

1 ἡμῖν K] ὑμῖν L ‖ 4 πάμπαν K] τὸ πάντως L ‖ 8 τὴν νῦν L] ἐν ᾗ K | ἡμῖν] ὑμῖν K ‖ 9 ἀμήχανον⟨ὄν⟩ Herw. ‖ 10 ὑμᾶς K ‖ 11 θαρροῦντας L] θαρροῦντες K ‖ 12 αὐτοῖς Hoesch. in marg.] αὐτοὺς codd. ‖ 14 γότθων προδοσίαν K ‖ 15 προσδεῖ K] προσδεῖν L ‖ 18 θεοῦ K] τοῦ θεοῦ L | μὴν K] δὴ L ‖ 19 τῷ Kraš.] τὸ codd. | δέει K] δέος L | ⟨εὐ⟩έλπιδας scripsi] ἐλπίδας K, ἐλπίδα L | ἡμᾶς K] ἡμῖν L ‖ 20 γίνεσθαι K] τίθεσθαι L ‖ 22 βερρόνη K ‖ 24 ὥρμηνται L

19 Τοσαῦτα ὁ Τουτίλας παρακελευσάμενος τῶν οἱ ἑπο-
μένων τριακοσίους ἐκέλευεν, ὅσον ἀπὸ σταδίων εἴκοσι
τὸν ποταμὸν διαβαίνοντας, κατόπισθεν τοῦ τῶν πολε-
μίων στρατοπέδου γενέσθαι, καὶ ἐπειδὰν ἡ μάχη ἐν
χερσὶ γένηται, κατὰ νώτου αὐτῶν ἰόντας βάλλειν τε καὶ
ἐνοχλεῖν δυνάμει τῇ πάσῃ, ὅπως ἐκεῖνοι ξυνταραχθέντες
20 οὐδεμιᾶς ἀλκῆς μνήσονται. αὐτὸς δὲ παντὶ τῷ ἄλλῳ
στρατῷ αὐτίκα τὸν ποταμὸν διαβὰς εὐθὺ τῶν ἐναντίων
21 ἐχώρει· οἱ δὲ Ῥωμαῖοι εὐθὺς ὑπηντίαζον. ἐπειδή τε
ἀμφότεροι ὁδῷ ἰόντες ἐγγυτέρω ἀλλήλων ἐγένοντο,
Γότθος ἀνήρ, Οὐάλαρις ὄνομα, μέγας τε τὸ σῶμα καὶ
τὸ εἶδος φοβερὸς ἄγαν, ἔτι μέντοι δραστήριός τε καὶ
ἀγαθὸς τὰ πολέμια, τὸν ἵππον ἐξελάσας πρὸ τοῦ ἄλλου
στρατοῦ ἐν μεταιχμίῳ ἔστη, τεθωρακισμένος τε καὶ
B 297 κράνος ἐν τῇ κεφαλῇ ἔχων, καὶ Ῥωμαίους ἅπαντας
22 προὐκαλεῖτο, εἴ τίς οἱ βούλοιτο ἐς χεῖρας ἰέναι. οἱ
μὲν οὖν ἄλλοι κατωρρωδηκότες ἡσυχῇ ἔμενον, Ἀρτα-
23 βάζης δὲ αὐτῷ ἐς ἀγῶνα κατέστη μόνος. ἄμφω τοίνυν
P 476 τὼ ἵππω κατ᾽ ἀλλήλοιν ἐλάσαντε, ἐπειδὴ ἄγχιστα ἵκοντο,
τὰ δόρατα ὤθουν, Ἀρταβάζης δὲ προτερήσας ἔφθασε
24 τὸν Οὐάλαριν ἐς πλευρὰν τὴν δεξιὰν παίσας. ὁ δὲ
βάρβαρος καιρίαν τυπεὶς ὕπτιος ἐς τὴν γῆν πεσεῖν
ἔμελλεν, ἀλλά οἱ τὸ δόρυ ἐξόπισθεν ἐπὶ τὸ ἔδαφος
ἐπὶ πέτρας τινὸς ἐρεισθὲν πεσεῖν αὐτὸν οὐδαμῇ εἴα.
25 ὁ δὲ Ἀρταβάζης ἐνέκειτο ἔτι μᾶλλον τὸ δόρυ ἐς τὰ
τοῦ ἀνδρὸς ὠθῶν ἔγκατα. οὔπω γὰρ αὐτὸν ἤδη ἁλῶ-

1 τωτίλας L ‖ 5 νότου L ‖ 7 μνήσονται K, Christ] μνή-σωνται L | παντὶ τῷ K] τῷ παντὶ L ‖ 10 ἐγγυτέρω K] ἐγγυ-τέρω τε L ‖ 11 οὐάλαρις K] οὐαλίαρις L, Οὐιλίαρις Maltr. ‖ 12 ἄγαν K] ἅμα L ‖ 19 ἀλλήλοιν K] ἀλλήλων L | ἐλάσαντε L] ἐλάσαντες K | ἥκοντο K ‖ 21 οὐάλαριν K] οὐιλίαριν L ‖ 26 ὠθῶν L

ναι καιρίᾳ πληγῇ ὑπετόπαζεν. οὕτω τε ξυνέβη Οὐα- 26 7. annus belli
λάριδος τὸ τοῦ δόρατος ἄκρον σιδήριον σχεδόν τι (541/2)
ὀρθὸν γεγενημένον τοῦ Ἀρταβάζου θώρακος ἅπτεσθαι,
κατὰ βραχύ τε προϊὸν διελθεῖν μὲν τὸν θώρακα ὅλον,
ὀλισθῆσαν δὲ τοῦ δέρματος ἀμφὶ τὸν Ἀρταβάζου
αὐχένα ψαῦσαι. τύχῃ τέ τινι ἀρτηρίαν ἐνταῦθά πῃ 27
οὖσαν ἐπίπροσθεν ἰὼν ὁ σίδηρος τέμνει, καὶ ῥύσις
αὐτίκα πολλοῦ αἵματος ἦν. αἴσθησις δὲ ὀδύνης οὐδε- 28
μία τῷ ἀνθρώπῳ ἐγίνετο, ἀλλ' αὐτὸς μὲν ἐς τὸ Ῥω-
μαίων στράτευμα τὸν ἵππον ἀπήλαυνεν, Οὐάλαρις δὲ
νεκρὸς αὐτοῦ ἔπεσε. καὶ Ἀρταβάζης δέ, τοῦ αἵματος 29
οὐκέτι λωφήσαντος, τρίτῃ ὕστερον ἡμέρᾳ ἐξ ἀνθρώπων
ἠφάνιστο, Ῥωμαίοις τε κατέσεισε τὴν πᾶσαν ἐλπίδα,
ἐπεὶ καὶ τότε ἀπόμαχος ἐν τῇ ξυμβολῇ ταύτῃ γενό-
μενος οὐκ ἐπὶ μικροῖς τὰ πράγματα αὐτὸς ἔσφηλεν.
ὁ μὲν γὰρ ἔξω βελῶν γεγονὼς τοῦ τραύματος ἐπεμε- 30 B298
λεῖτο, τὰ δὲ στρατεύματα ἄμφω ἐς χεῖρας ἦλθον. καρ- 31
τερᾶς δὲ γενομένης τῆς ξυμβολῆς οἱ τριακόσιοι βάρ-
βαροι κατόπισθεν τοῦ Ῥωμαίων στρατοῦ ὁδῷ ἰόντες
ἐκ τοῦ αἰφνιδίου ἐφάνησαν, οὓς δὴ κατιδόντες Ῥω-
μαῖοι καὶ πολὺ πλῆθος εἶναι τῶν σφίσι μαχομένων
οἰόμενοι ἔς τε ὀρρωδίαν ἔπεσον καὶ αὐτίκα ἐς φυγὴν
ὥρμηντο, ὥσπερ ἑκάστῳ δυνατὰ γέγονε. φεύγοντάς 32
τε οἱ βάρβαροι οὐδενὶ κόσμῳ Ῥωμαίους ἔκτεινον, καὶ
πολλοὺς μὲν αὐτῶν ζωγρήσαντες ἐν φυλακῇ εἶχον, τὰ
δὲ σημεῖα ξύμπαντα ἔλαβον, ὅπερ οὔπω πρότερον Ῥω-

1—2 οὐαλάριδος K] οὐιλιάριδος L ‖ 2 τὸ L] om. K | ἄκρον K] om. L ‖ 2—3 ὀρθόν τι σχεδὸν L ‖ 4 προϊόντα K ‖ 5 ὀλισθήσαντα K, ὀλισθεῖσαν L ‖ 6 ψαύσαι L | πη K] ποι L ‖ 10 οὐάλαρις K] οὐιλίαρις L ‖ 14 ἀπόμαχος L] ἄμαχος K ‖ 16 βελῶν L ‖ 17 ἄμφω K] ξυνηνέχθη L | ἦλθον K] ἐλθεῖν L ‖ 22 αὐτίκα K] αὐτίκα δὴ L

μαίοις ξυνέπεσε. τῶν τε ἀρχόντων ὡς ἕκαστός πη
ἐδύνατο ξὺν ὀλίγοις τισὶν ἔφευγε, καὶ τὰς πόλεις ὅπη
ἔτυχον διασωθέντες ἐφύλασσον.

ε'. Χρόνῳ δὲ Τουτίλας οὐ πολλῷ ὕστερον στρά-
τευμα ἐπί τε Ἰουστῖνον καὶ Φλωρεντίαν ἔπεμψεν, οἷς
δὴ ἄρχοντας Γότθων τοὺς μαχιμωτάτους ἐπέστησε,
Βλέδαν καὶ Ῥουδέριχον καὶ Οὐλίαριν. οἵπερ ἐπειδὴ
ἐς Φλωρεντίαν ἦλθον, ἐγκαθεζόμενοι ἀμφὶ τὸ τεῖχος
2 ἐς πολιορκίαν καθίσταντο. Ἰουστῖνος δὲ ξυνταραχθεὶς
ἐπεὶ τῶν ἐπιτηδείων ἐσκομισάμενος οὐδὲν ἔτυχεν,
P 477 ἔπεμψεν ἐς Ῥάβενναν πρὸς τοὺς τοῦ Ῥωμαίων στρατοῦ
3 ἄρχοντας, βοηθεῖν σφίσι κατὰ τάχος δεόμενος. νύκτωρ
τε ὁ σταλεὶς τοὺς πολεμίους λαθὼν ἐς Ῥάβεννάν τε
4 ἀφίκετο καὶ τὰ παρόντα σφίσιν ἀπήγγειλε. διὸ δὴ
στράτευμα Ῥωμαίων λόγου ἄξιον εὐθὺς ἐς Φλωρεντίαν
ᾔει, ὧν δὴ Βέσσας τε καὶ Κυπριανὸς καὶ Ἰωάννης ὁ
5 Βιταλιανοῦ ἀδελφιδοῦς ἡγοῦντο. ὅπερ ἐπεὶ Γότθοι
B 299 πρὸς τῶν κατασκόπων ἐπύθοντο, λύσαντες τὴν προσε-
δρείαν, ἀνεχώρησαν εἰς χωρίον Μουκέλλιν ὄνομα, Φλω-
6 ρεντίας διέχον ἡμέρας ὁδόν. ἐπεὶ δὲ ὁ Ῥωμαίων
στρατὸς Ἰουστίνῳ ξυνέμιξεν, ὀλίγους μέν τινας τῶν
αὐτῷ ἑπομένων ἐπὶ φυλακῇ τῆς πόλεως αὐτοῦ εἴασαν,
αὐτοὶ δὲ τοὺς ἄλλους ἐπαγόμενοι ἐπὶ τοὺς πολεμίους
7 ἐχώρουν. καὶ αὐτοῖς ὁδῷ πορευομένοις ξυμφορώτατον

7 cf. Auct. Marcell. Com. ad a. 542(3) || 19 Auct. Marcell. Com. ad a. 542. Jordan. Rom. 379

2 ἔφευγον Kraš. || 4 δὲ K] τε L | τωτίλας L || 5 φλορεντίαν K | οἷς L] οὓς K || 7 ῥουδορίχον codd. | οὐλίαριν K] οὐιλίαριν L || 8 φλορεντίαν K || 9 ξυνταραχθεὶς] ξὺν ταραχαῖς L || 16 δὴ K] om. L || 19 Μουκέλλιν scripsi] μύκαλιν K, μυκάλην L, Μουκέλλην Maltr. || 20 διέχον L] ἔχον K || 22—23 εἴασεν· αὐτὸν δὲ ξὺν τοῖς ἄλλοις ἐπαγόμενον K

ἔδοξεν εἶναι τῶν ἀρχόντων ἕνα παντὸς τοῦ στρατοῦ 7. annus belli (541/2)
τοὺς λογιμωτάτους ἀπολεξάμενον πρόσω ἰέναι καὶ
αὐτὸν μὲν ἐξ ἐπιδρομῆς τοῖς πολεμίοις ἀπροσδόκητον
ἐς χεῖρας ἐλθεῖν, τὸ δὲ ἄλλο στράτευμα σχολῇ βαδίζον
ἐνταῦθα ἰέναι. κλήρους τε ἐπὶ τούτοις ἐμβεβλημένοι
τὴν τῆς τύχης ἐκαραδόκουν ἐς τοῦτο γνώμην. ὁ μὲν 8
οὖν κλῆρος ἐκπεπήδηκεν ἐς Ἰωάννην, οὐκέτι δὲ βου-
λομένοις τοῖς ἄρχουσιν ἦν ἐπιτελεῖν τὰ ξυγκείμενα.
διὸ δὴ ξὺν τοῖς ἑπομένοις Ἰωάννης ἠνάγκαστο ἐπίπρο- 9
σθεν ἰὼν ἐπὶ τοὺς πολεμίους χωρεῖν. οἱ δὲ βάρβαροι
τὴν τῶν ἐναντίων ἔφοδον γνόντες τὸ μὲν πεδίον, οὗ
δὴ ἐνστρατοπεδευσάμενοι ἐτύγχανον, δέει πολλῷ ἀπο-
λιπεῖν ἔγνωσαν, ἐς λόφον δὲ μέγαν τινά, ὃς ταύτῃ
ἀνέχει, ξὺν θορύβῳ ἀνέδραμον. ἐπεὶ δὲ οἱ ἀμφὶ τὸν 10
Ἰωάννην ἐνταῦθα ἐγένοντο, ἀναδραμόντες καὶ αὐτοὶ
ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἔργου εἴχοντο. καρτερῶς δὲ τῶν 11
βαρβάρων ἀμυνομένων ὠθισμός τε πολὺς γέγονε καὶ
πολλοὶ ἑκατέρωθεν ἔργα ἐνδεικνύμενοι θαυμαστὰ ἔπι-
πτον. Ἰωάννου δὲ κραυγῇ τε καὶ ταραχῇ πολλῇ ἐπὶ 12
τοὺς κατ' αὐτὸν πολεμίους ὁρμήσαντος ξυνέβη τῶν
δορυφόρων τῶν αὐτοῦ ἕνα πρός του τῶν πολεμίων
ἀκοντίῳ βληθέντα πεσεῖν· ἀπ' αὐτοῦ τε Ῥωμαῖοι ἀπο- B 300
κρουσθέντες ὀπίσω ἐχώρουν. ἤδη δὲ καὶ ὁ λοιπὸς 13
τῶν Ῥωμαίων στρατὸς ἐς τὸ πεδίον ἀφικόμενοι φάλαγγά
τε ποιησάμενοι ἵσταντο. καὶ εἰ μὲν φυγόντας τοὺς
ἀμφὶ τὸν Ἰωάννην ἐδέξαντο, ξὺν αὐτοῖς ἂν ὁμόσε

---

2 τὸν λογιμώτατον *L* | ἀπολεξάμενον scripsi] ἀπολεξαμέ-
νων *K*, ἀπολεξαμένοις *L* ‖ 3 αὐτὸν *L*] αὐτοὶ *K* | μὲν *K*] om. *L* |
ἀπροσδόκητοι *K* ‖ 5 κλῆρος *K* | ἐμβεβλημένος *K* ‖ 6—7 ὁ μὲν
οὖν *K*] καὶ ὁ μὲν *L* ‖ 13 τινὰ δὲ μέγαν *L* ‖ 16 δὲ *K*] τε *L* ‖
17 ὠθησμός *L* ‖ 19 δὲ *L*] om. *K* ‖ 25 εἰ] οἱ *K* ‖ 26 ξὺν *L*] καὶ ξὺν *K*

τοῖς πολεμίοις χωρήσαντες ἐνίκησάν τε τῇ ξυμβολῇ
14 *καὶ σχεδόν τι ἅπαντας ἑλεῖν ἴσχυσαν. ἀλλὰ τύχῃ τινὶ*
ξυνέβη ἐς τὸ Ῥωμαίων στρατόπεδον φήμην οὐκ ἀληθῆ
περιφέρεσθαι, ὡς δὴ Ἰωάννης πρός του τῶν αὐτοῦ
δορυφόρων ἐν τῷ ἔργῳ τούτῳ ἐξ ἀνθρώπων ἀφανισθείη.
15 *ἐπεί τε ὁ λόγος ἐς τοὺς ἄρχοντας ἦλθε, μένειν ἐνταῦθα*
οὐκέτι ἠξίουν, ἀλλ' ἐς ὑπαγωγὴν αἰσχράν τινα ξύμπαν-
16 *τες ᾔεσαν. οὐδὲ γὰρ ξυντεταγμένοι οὐδὲ κατὰ ξυμ-*
μορίας τινὰς, ἀλλ' αὐτὸς ἕκαστος ὥς πη ἐδύνατο ἐς
φυγὴν ὥρμητο. καὶ πολλοὶ μὲν ἐν τῇ φυγῇ ταύτῃ
ἀπώλοντο, ὅσοι μέντοι διεσώθησαν ἡμέρας πολλὰς
17 *οὐδαμῆ διωκόμενοι ἔφευγον. χρόνῳ τε ὕστερον ὡς*
P 478 *ἑκάστῳ ἔτυχεν ἐς ὀχυρώματά τινα ἐσελθόντες ἄλλο*
οὐδὲν ἀπήγγελλον τοῖς ἐντυγχάνουσιν ἢ ὅτι τεθνεὼς
18 *Ἰωάννης εἴη. καὶ ἀπ' αὐτοῦ οὔτε ξυνεμίγνυντο ἔτι*
ἀλλήλοις οὔτε ξυνίστασθαι τὸ λοιπὸν ἐπὶ τοὺς πολε-
μίους διενοοῦντο, ἀλλ' ἕκαστος τοῦ κατ' αὐτὸν περι-
βόλου ἐντὸς ἔμενε καὶ τὰ ἐς πολιορκίαν ἡτοίμαζε, δε-
19 *διὼς μὴ οἱ βάρβαροι ἐπ' αὐτὸν ἴωσι. Τουτίλας δὲ*
φιλοφροσύνην ἐς τοὺς αἰχμαλώτους πολλὴν ἐνδεικνύ-
μενος, προσποιεῖσθαί τε αὐτοὺς ἴσχυσε καὶ τὸ λοιπὸν
ἐθελούσιοι ξὺν αὐτῷ οἱ πλεῖστοι ἐπὶ Ῥωμαίους ἐστρά-
τευον. καὶ ὁ χειμὼν ἔληγε, καὶ ἕβδομον ἔτος ἐτε-
λεύτα τῷ πολέμῳ τῷδε, ὃν Προκόπιος ξυνέγραψεν.
8. annus belli (542/3) B 301 *ς'. Ἔπειτα δὲ ὁ Τουτίλας Καισῆνάν τε καὶ Πέ-*
τραν τὰ φρούρια εἷλεν. ὀλίγον τε ὕστερον ἐς Τουσκίαν

25 Auct. Marcell. Com. ad a. 542(2)

1 *χωρήσαντες* L] *ἐχώρησαν* K ‖ 2 *τύχῃ* K] *τύχῃ γε* L ‖ 6 *ἐς τοὺς ἄρχοντας* K] om. L ‖ 11 *ἀπώλλοντο* K ‖ 19 *τωτίλας* L ‖ 21 *αὐτοὺς* L] *αὐτῶν* K ‖ 25 *τωτίλας* L | *κισίναν* codd., *Καισήνην* Maltr. ‖ 26 *ὀλίγον* K] *ὀλίγω* L

ἀφίκετο, καὶ τῶν ἐνταῦθα χωρίων ἀποπειρασάμενος, 8. annus belli
ἐπεί οἱ προσχωρεῖν οὐδεὶς ἤθελε, Τίβεριν ποταμὸν (542/3)
διαβὰς, ἐς μὲν τὰ Ῥώμης ὅρια οὐδαμῆ ἦλθεν, ἐς Καμ-
πανοὺς δὲ καὶ Σαμνίτας αὐτίκα ἥκων Βενεβεντὸν
πόλιν ἐχυρὰν παρεστήσατο οὐδενὶ πόνῳ, καὶ αὐτῆς τὰ
τείχη ἐς ἔδαφος καθεῖλεν, ὅπως μὴ στράτευμα ἐκ Βυ-
ζαντίου ἧκον ἔκ τε ὀχυροῦ δρμώμενον πράγματα Γότ-
θοις παρέχειν δύνηται. μετὰ δὲ Νεαπολίτας πολιορκεῖν 2
ἔγνω, ἐπεὶ αὐτὸν δέχεσθαι τῇ πόλει, καίπερ ἐπαγωγὰ
πολλὰ λέγοντα, ὡς ἥκιστα ἤθελον. Κόνων γὰρ ἐν-
ταῦθα ἐφύλασσε, Ῥωμαίων τε καὶ Ἰσαύρων χιλίους
ἔχων. καὶ αὐτὸς μὲν τῷ πλείονι τοῦ στρατοῦ ἐνστρα- 3
τοπεδευσάμενος οὐ πολλῷ ἄποθεν τοῦ περιβόλου ἡσύ-
χαζε, πέμψας δὲ τῆς στρατιᾶς μοῖραν, Κύμην τε τὸ
φρούριον καὶ ἄλλα ἄττα ὀχυρώματα εἷλε, χρήματά τε
ἐνθένδε περιβαλέσθαι μεγάλα ἴσχυσε. καὶ γυναῖκας 4
τῶν ἐκ βουλῆς ἐνταῦθα εὑρὼν οὔτε ὕβρισε καὶ ξὺν
πολλῇ φιλοφροσύνῃ ἐλευθέρας ἀφῆκε, μέγα τε ἀπ'
αὐτοῦ ὄνομα ἐπί τε ξυνέσει καὶ φιλανθρωπίᾳ ἐς Ῥω-
μαίους ἅπαντας ἔσχε. καὶ ἐπεί οἱ πολέμιον οὐδὲν
ὑπηντίαζεν, ὀλίγους ἀεὶ τοῦ στρατοῦ περιπέμπων ἔργα
λόγου πολλοῦ ἄξια ἔπρασσε. Βριττίους μὲν καὶ Λευ- 5
κανοὺς παρεστήσατο, καὶ Ἀπουλίαν ξὺν Καλαβρίᾳ ἔσχε,
τούς τε δημοσίους φόρους αὐτὸς ἔπρασσε, καὶ τὰς τῶν
χρημάτων προσόδους ἀντὶ τῶν τὰ χωρία κεκτημένων
ἐφέρετο, καὶ τἆλλα καθίστη ἅτε τῆς Ἰταλίας B 302 P 479

---

2 ποταμὸν K] τὸν ποταμὸν L ‖ 8 δύναται K ‖ 9 τὴν πόλιν K ‖ 10 κόνων L ‖ 11 ῥωμαίων L] καὶ ῥωμαίων K ‖ 15 ἀλλάττα L ‖ 17 ὕβρισε K] ὕβρισεν, ἀλλὰ L ‖ 19 καὶ L] τε καὶ K ‖ 21 ὑπηντίαζεν K] ἀπηντίαζεν L ‖ 22 ἔπρασε K | βριτίους codd., Βρυττίους Dind. ‖ 23 Ἀπουλίαν Kraš.] ἀπουλιίαν K, ἀπουληίαν L ‖ 24 ἔπρασε K

6 *γεγονὼς κύριος. διὸ δὴ τῇ Ῥωμαίων στρατιᾷ χρόνοις*
τοῖς καθήκουσιν οὐ κομιζομένῃ τὰς συνειθισμένας συν-
7 *τάξεις χρήματα μεγάλα βασιλεὺς ὤφειλε. καὶ ἀπ'*
αὐτοῦ οἱ μὲν Ἰταλιῶται τῶν τε προσηκόντων ἐκπεπτω-
κότες καὶ ἐς κινδύνου μέγεθος αὖθις ἐληλακότες ἐν
πένθει μεγάλῳ ἐγίνοντο. οἱ δὲ στρατιῶται ἀπειθεστέ-
ρους αὐτοὺς τοῖς ἄρχουσιν ἔτι μᾶλλον παρεῖχον, ἔν
8 *τε ταῖς πόλεσιν ἄσμενοι ἔμενον. Κωνσταντιανὸς μὲν*
οὖν Ῥάβενναν εἶχεν, Ἰωάννης δὲ Ῥώμην, Σπολίτιον
δὲ Βέσσας, καὶ Ἰουστῖνος Φλωρεντίαν, Κυπριανὸς δὲ
Περυσίαν, καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστος ὅπῃ φυγών τε καὶ
διασωθεὶς κατ' ἀρχὰς ἔτυχε.
9 *Ταῦτα βασιλεὺς μαθών τε καὶ ἐν ξυμφορᾷ πεποιη-*
μένος τῶν Ἰταλίας πραιτωρίων ἔπαρχον Μαξιμῖνον
ὡς τάχιστα κατεστήσατο, ἐφ' ᾧ τοῖς τε ἄρχουσιν ἐς
τὸν πόλεμον ἐπιστάτης εἴη καὶ τοῖς στρατιώταις τὰ
10 *ἐπιτήδεια κατὰ τὴν χρείαν πορίζηται. καί οἱ νεῶν*
ξυνέπεμψε στόλον, Θρᾳκῶν τε καὶ Ἀρμενίων στρατιωτῶν
ἐμπλησάμενος. ἡγεῖτο δὲ τῶν μὲν Θρᾳκῶν Ἡρωδιανὸς,
τῶν δὲ Ἀρμενίων Φάζας Ἴβηρ, Περανίου ἀδελφιδοῦς·
11 *ξυνέπλεον δὲ αὐτοῖς καὶ Οὖννοι ὀλίγοι. Μαξιμῖνος*
μὲν οὖν ἄρας ἐκ Βυζαντίου παντὶ τῷ στόλῳ τῆς Ἑλλά-
δος ἐς τὴν Ἤπειρον ἦλθεν· ἔνθα δὴ τὸν καιρὸν κατα-
12 *τρίβων ἐκάθητο οὐδενὶ λόγῳ. ἦν γὰρ πολεμίων ἔργων*
οὐδαμῶς ἔμπειρος καὶ ἀπ' αὐτοῦ δειλός τε καὶ μελλητὴς

---

9 Auct. Marcell. Com. ad a. 544 (2)

2—3 *ξυνειθισμένας ξυντάξεις* *L* ‖ 5 *καὶ* *L*] om. *K* ‖ 7 *αὐτοὺς* *K* ‖ 10 *βέσας* *L* ‖ 11 *περισίαν* *K*, *περισύαν* *L* ‖ 14 *τῶν* *L*] *τὸν* *K* ‖ 18 et 20 *ἁρμενίων* *K* ‖ 18 *στρατιωτῶν* Comparetti] *στρατὸν* codd., *στρατοῦ* Maltr. ‖ 23 *ἦλθε* *L* ‖ 52 *δηλός* codd. | *μελητὴς* codd.

ἐς τὰ μάλιστα. μετὰ δὲ καὶ Δημήτριον στρατη- 13 B 303 8. annus belli (542/3)
γὸν βασιλεὺς ἔπεμψεν, ὃς δὴ τὰ πρότερα ξὺν Βελισαρίῳ
ἐστράτευε καταλόγου πεζικοῦ ἄρχων. καταπλεύσας οὖν 14
ὁ Δημήτριος ἐς Σικελίαν, ἐπεὶ Κόνωνά τε καὶ Νεαπο-
λίτας πικρότατα πολιορκεῖσθαι τῶν ἐπιτηδείων παντά-
πασι σπανίζοντας ἤκουσε, βοηθεῖν μὲν κατὰ τάχος
ἤθελεν, ἀδύνατος δὲ ὤν, ἐπεί οἱ στράτευμα βραχύ τε
καὶ οὐκ ἀξιόλογον εἵπετο, ἐπενόει τοιάδε. ναῦς ὅτι 15
πλείστας ἐκ Σικελίας ἁπάσης ἀγείρας σίτου τε αὐτὰς
ἐμπλησάμενος καὶ τῶν ἄλλων ἐπιτηδείων ἔπλει, δόκη-
σιν παρέχων τοῖς ἐναντίοις πάμπολύ τι στράτευμα ἐν
ταῖς ναυσὶν εἶναι. καὶ ἔτυχέ γε τῆς τῶν πολεμίων 16
ἐννοίας. μέγαν γὰρ σφίσιν ἐπιέναι στρατὸν ᾤοντο,
τεκμαιρόμενοι ὅτι δὴ στόλου πολύ τι χρῆμα πλεῖν ἐκ
Σικελίας ἐπύθοντο. καὶ εἰ μὲν κατ' ἀρχὰς εὐθὺ Νεα- 17
πόλεως ἰέναι Δημήτριος ἤθελεν, οἶμαι ἂν αὐτὸν ἐκπλῆξαί
τε τοὺς πολεμίους καὶ τὴν πόλιν διασώσασθαι, οὐδενός
οἱ ἀντιστατοῦντος. νῦν δὲ κατορρωδήσας τὸν κίνδυνον 18
καταίρειν μὲν ἐς Νεάπολιν ἥκιστα ἔγνω, ἐς δὲ τὸν
Ῥώμης καταπλεύσας λιμένα, στρατιώτας ἐνθένδε ἀγεί- P 480
ρειν ἐν σπουδῇ ἐποιεῖτο. οἱ δὲ ἅτε πρὸς τῶν βαρ- 19
βάρων ἡσσημένοι τε καὶ μέγα δέος ἔτι ἀπ' αὐτῶν
ἔχοντες, ἕπεσθαι Δημητρίῳ ἐπὶ Τουτίλαν τε καὶ Γότ-
θους οὐδαμῆ ἤθελον. διὸ δὴ μόνοις τοῖς ἐκ Βυζαν-
τίου ξὺν αὐτῷ ἥκουσιν ἐς Νεάπολιν ἰέναι ἠνάγκαστο.
ἦν δέ τις Δημήτριος ἕτερος, Κεφαληνὸς γένος, ναύτης 20

---

2 ξὺν K] ξύν γε L ‖ 3 πεζικοῦ L] στρατηγοῦ πεζικοῦ K ‖ 4 κώνωνά L ‖ 6 σπανίζοντες K ‖ 11 τι K] τε L | 14 δὴ K] om. L ‖ 16 ἰέναι K] om. L | ἤθελεν K] ἦλθεν L ‖ 18 κατωρρωδήσας L ‖ 19 τὸν K] τοὺς L ‖ 20 λιμένα K] λιμένας L ‖ 22 τε K] τε ἤδη L ‖ 23 τωτίλαν L

21*

B 304 *μὲν τὸ παλαιὸν καὶ τῶν κατὰ θάλασσαν ἔργων τε καὶ*
κινδύνων ἀκριβῶς ἔμπειρος, πλεύσας δὲ ξὺν Βελισαρίῳ
ἔς τε Λιβύην καὶ Ἰταλίαν ἐγένετο ἐς ταύτην δὴ τὴν
ἐμπειρίαν δόκιμος, καὶ ἀπ' αὐτοῦ ἐπίτροπον βασιλεὺς
21 *αὐτὸν Νεαπόλεως κατεστήσατο. ἐπειδή τε οἱ βάρβαροι*
τὸ χωρίον πολιορκεῖν ἤρξαντο, ἀσελγείᾳ πολλῇ ἐχό-
μενος ἐς τὸν Τουτίλαν συχνὰ ὕβριζε, λίαν τε ἀθυρό-
22 *γλωσσος ἐν τούτῳ τῷ πόνῳ ὁ ἀνὴρ ὤφθη. προϊόντος*
δὲ τοῦ κακοῦ καὶ τῆς ἀπωλείας τοῖς πολιορκουμένοις
ἐπὶ μέγα χωρούσης γνώμῃ Κόνωνος ἐς λέμβον τινὰ
λάθρα ἐσβὰς ἐτόλμησε παρὰ τὸν στρατηγὸν Δημήτριον
23 *ἰέναι μόνος. ἐκ δὲ τοῦ παραδόξου σωθείς τε καὶ ξυγ-*
γενόμενος τῷ Δημητρίῳ ἐθάρσυνέ τε μάλιστα καὶ ἐς
24 *ταύτην δὴ τὴν πρᾶξιν ἐνῆγε. Τουτίλας δὲ τὸν πάντα*
λόγον ἀμφὶ τῷ στόλῳ τούτῳ ἀκούσας δρόμωνας μὲν
πολλοὺς ἄριστα πλέοντας ἐν παρασκευῇ εἶχεν, ἐπειδὴ
δὲ κατῆραν ἐς τὴν ἐκείνῃ ἀκτὴν οἱ πολέμιοι Νεαπόλεως
οὐ μακρὰν ἄποθεν, ἐλθὼν ἐκ τοῦ ἀπροσδοκήτου κατέ-
25 *πληξέ τε καὶ ἐς φυγὴν ἅπαντας ἔτρεψε. καὶ αὐτῶν*
πολλοὺς μὲν ἔκτεινεν, ἐζώγρησε δὲ πλείστους, διέφυγον
δὲ ὅσοι ἐς τῶν νεῶν τοὺς λέμβους ἐσπηδῆσαι κατ'
ἀρχὰς ἴσχυσαν, ἐν τοῖς καὶ Δημήτριος ὁ στρατηγὸς ἦν.
τὰς γὰρ ναῦς ἁπάσας σὺν αὐτοῖς φορτίοις, αὐτοῖς ἀν-
26 *δράσιν, οἱ βάρβαροι εἷλον. οὗ δὴ καὶ Δημήτριον τὸν*
Νεαπόλεως ἐπίτροπον εὗρον. γλῶσσάν τε καὶ χεῖρας
ἄμφω ἀποτεμόντες οὐκ ἔκτειναν μέν, οὕτω δὲ λωβη-

---

4 *δόκιμος K*] *εὐδόκιμος L* ‖ 7 *τὸν K*] om. *L* | *τωτίλαν L* | *ὕβριζεν L* ‖ 9 *ἀπολείας L*, *ἀπορίας* conic. Christ ‖ 10 *κώνωνος L* ‖ 11 *ἐσβὰς K*] *ἐμβὰς L* ‖ 13 *ἐθράσυνέ L* ‖ 14 *τωτίλας L* ‖ 16 *πολλοὺς K*] *πολλὰ L* | *ἐπειδὴ*] *πειδὴ K* (E deest), *ἐπεὶ L* ‖ 21 *ὅσοι ἐς τῶν νεῶν L*] *ὅσον ἐς τῶνεῶν K* ‖ 23 *σὺν K*] *ξὺν L*, fortasse includendum

σάμενοι ὅπῃ βούλοιτο ἀφῆκαν ἰέναι. ταύτην τε Του- B 305 8. annus belli
τίλᾳ τὴν δίκην Δημήτριος γλώσσης ἀκολάστου ἐξέτισεν. (542/3)
ζ'. Ὕστερον δὲ καὶ Μαξιμῖνος πάσαις ταῖς ναυσὶ P 481
Σικελίᾳ προσέσχεν. ἔς τε τὰς Συρακούσας ἀφικόμενος
ἡσυχῇ ἔμενε, κατορρωδῶν τὰ πολέμια. ἃ δὴ μαθόντες 2
οἱ τοῦ Ῥωμαίων στρατοῦ ἄρχοντες σπουδῇ πολλῇ ἐς
αὐτὸν ἔπεμπον, βοηθεῖν κατὰ τάχος δεόμενοι οἵ τε
ἄλλοι καὶ Κόνων ἐκ Νεαπόλεως ἰσχυρότατα πρὸς τῶν
βαρβάρων πολιορκούμενος. ἤδη γὰρ ἅπαντα σφᾶς τὰ
ἐπιτήδεια ἐπελελοίπει. ὁ δὲ τὸν καιρὸν ἅπαντα ἐν 3
ταύτῃ δὴ κατατρίψας τῇ ὀρρωδίᾳ, ἐπειδὴ τάς τε βα-
σιλέως ἀπειλὰς ἔδεισε καὶ κακιζόμενος πρὸς τῶν ἄλλων
ἀπεῖπεν, αὐτὸς μὲν οὐδέν τι ἧσσον αὐτοῦ ἔμεινε, τὸν
δὲ στρατὸν ἅπαντα ξύν τε Ἡρωδιανῷ καὶ Δημητρίῳ
καὶ Φάζᾳ ἐς Νεάπολιν ἔπεμψε, σφοδρότατα ἐγκειμένης
ἤδη τῆς τοῦ χειμῶνος ὥρας. ἐπεὶ δὲ Νεαπόλεως ὁ 4
Ῥωμαίων στόλος ἀγχοῦ ἐγένετο, κατέβαινε σκληρὸς
ἄνεμος, ἐξαίσιόν τινα χειμῶνα ἐγείρων. καὶ ὁ μὲν 5
ζόφος ἅπαντα ἐνεδίδου, ὁ δὲ κλύδων τὰς κώπας ἀνα-
σπᾶν ἢ ἄλλο τι ἐνεργεῖν τοὺς ναύτας οὐκ εἴα. διά τε
τῶν ῥοθίων τὸν κτύπον ἔτι ἀλλήλων κατακούειν οὐκ
ἦν, ἀλλὰ ξύγχυσίς τε λαμπρῶς ἐκράτει καὶ ἡ τοῦ πνεύ-
ματος ἐπρυτάνευε βία, ἥπερ αὐτοὺς ὡς ἥκιστα ἐθελου-
σίους ἐς τὴν ἀκτὴν ἤνεγκεν, οὗ δὴ ἐστρατοπεδεύοντο
οἱ πολέμιοι. ἐπιβαίνοντες οὖν κατ' ἐξουσίαν οἱ βάρ- 6
βαροι τοῖς σκάφεσι τῶν ἐναντίων, ἔκτεινόν τε καὶ
κατέδυον οὐδενὸς σφίσιν ἀντιστατοῦντος. ἐξώγρησαν B 306

1—2 τουτίλαν *K*, τωτίλα *L* ‖ 8 κώνων *L* ‖ 13 μὲν *L*] μέντοι *K* ‖ 19 ζόφος *K*] φάζας *L* | ἐνδιδοὺς *K* | ζόφος—ἐνεδίδου] hinc sensum elicere non potui, εἵλυεν pro ἐνεδίδου conic. Christ ‖ 21 ἀλλήλων ἔτι *L* ‖ 22 ἡ *K*] om. *L* ‖ 23—24 ἐθελουσίους Kraš.] ἐθελουσίως codd.

δὲ ἄλλους τε πολλοὺς καὶ Δημήτριον τὸν στρατηγόν.
7 Ἡρωδιανὸς δὲ καὶ Φάζας ξὺν ὀλίγοις τισὶ διαφυγεῖν
ἴσχυσαν, ἐπεὶ αὐτῶν αἱ νῆες οὐ λίαν που ἄγχιστα τοῦ
τῶν πολεμίων στρατοπέδου ἦλθον. τὰ μὲν οὖν ἀμφὶ
8 τῷ Ῥωμαίων στόλῳ ταύτῃ πῃ ἔσχε. Τουτίλας δὲ κα-
λώδιον ἀναψάμενος ἐς τὸν Δημητρίου αὐχένα, ἔς τε
τὸν Νεαπόλεως περίβολον εἷλκε καὶ παραινεῖν τοῖς
πολιορκουμένοις ἐκέλευε μηκέτι ἀνοήτοις ἐλπίσι πιστεύ-
οντας διαφθείρεσθαι, ἀλλὰ τὴν πόλιν ὅτι τάχιστα
9 Γότθοις ἐνδιδόντας μεγάλων ἀπηλλάχθαι κακῶν. ἀδύ-
νατον γὰρ βασιλέα τὸ λοιπὸν ἄλλην σφίσιν ἐπικουρίαν
πέμψαι, ἀλλ' ἐπὶ τῷ στόλῳ τούτῳ πᾶσαν αὐτοῖς τήν
τε δύναμιν καὶ τὴν ἐλπίδα διολωλέναι. Δημήτριος
10 μὲν τοσαῦτα εἶπεν, ὅσα Τουτίλας ἐκέλευεν. οἱ δὲ
πολιορκούμενοι τῷ τε λιμῷ ἤδη καὶ τῇ ἄλλῃ ἀπορίᾳ
ὑπερφυῶς πιεζόμενοι, ἐπεὶ τό τε πάθος Δημητρίου
P 482 εἶδον καὶ τοὺς λόγους ἅπαντας ἤκουσαν, ἀπογνόντες
ἐλπίδος ἁπάσης ἔς τε οἰμωγὰς καὶ ἀμηχανίαν ἐνέπιπτον,
ἦν τε ἡ πόλις θορύβου πολλοῦ καὶ κωκυτοῦ ἔμπλεως.
11 Μετὰ δὲ καὶ Τουτίλας αὐτοὺς ξυγκαλέσας ἐς τὰς
ἐπάλξεις ἔλεξε τοιάδε „Οὐδεμίαν αἰτίαν ἢ μέμψιν ἐς
„ὑμᾶς ἔχοντες, ἄνδρες Νεαπολῖται, τανῦν ἐς πολιορκίαν
„τήνδε κατέστημεν, ἀλλ' ὅπως ἐχθίστων ὑμᾶς ἀπαλλά-
„ξαντες δεσποτῶν οἷοί τε ὦμεν τάς τε χάριτας ὑμῖν ἐκτιν-

2 φάξας K ‖ 3 αὐτῶν αἱ νῆες οὐ λίαν K] αὐτοὶ ἐς οὐλίαν που L ‖ 5 τὸν—στόλον L | ταύτῃ] ταῦτα K | τωτίλας L ‖ 7 εἷλκε L] ἦλθε K ‖ 10 ἐνδιδόντος K ‖ 11 βασιλέα K] βασιλεῖ L | λοιπὸν K] λοιπὸν εἶναι L ‖ 12 πέμψαι K] ἰέναι L ‖ 14 εἶπεν L] εἶπε καὶ K | τωτίλας L | οἱ] O deest in K ‖ 16 τό τε K] τὸ L ‖ 20 τωτίλας L ‖ 22 νεαπολίται codd. ‖ 23 ὑμᾶς K] ἡμᾶς L ‖ 23—24 ἀπαλλάξαντες] malim ἀπαλλάξαι ‖ 24 τάς τε] delendum censet Dind., τάς γε aut ταύτῃ Kraš. ‖ 24—327, 1 ὑμῖν ἐκτιννύναι K] ὑμῶν ἑκάστω τιννύναι κατ' ἐξουσίαν L

8. annus belli (542/3)

„νύναι, ὧνπερ ἡμᾶς δεδρακότες ἐν τῷδε τῷ πολέμῳ B307
„τὰ χαλεπώτατα πρὸς τῶν πολεμίων πεπόνθατε. μόνους 12
„γὰρ Ἰταλιωτῶν ὑμᾶς ἁπάντων εὔνοιάν τε τὴν μεγίστην
„ἐς Γότθων τὸ ἔθνος ἐπιδεδεῖχθαι καὶ ἀκουσίους μά-
„λιστα ὑπὸ τοῖς ἐναντίοις γεγενῆσθαι ξυμβέβηκεν.
„ὥστε καὶ νῦν πολιορκεῖν ὑμᾶς ξὺν ἐκείνοις ἠναγκασ- 13
„μένοι τὸ πιστὸν ὑμῶν, ὡς τὸ εἰκὸς, αἰσχυνόμεθα,
„καίπερ οὐκ ἐπὶ τῷ πονηρῷ Νεαπολιτῶν τὴν προσε-
„δρείαν ποιούμενοι. μὴ τοίνυν ἀχθόμενοι τοῖς ἐκ τῆς 14
„πολιορκίας δεινοῖς Γότθους οἴεσθε δεῖν δι' ὀργῆς
„ἔχειν. οἱ γὰρ τοὺς φίλους εὐεργετεῖν ἐπειγόμενοι
„οὐδεμίαν αἰτίαν εἰσὶν ἄξιοι πρὸς αὐτῶν φέρεσθαι,
„κἂν μὴ διὰ τῶν πρὸς ἡδονὴν ἀναγκάζωνται τὴν πρὸς
„αὐτοὺς διαπράσσεσθαι χάριν. τῶν δὲ πολεμίων ὡς 15
„ἥκιστα ὑμᾶς δέος εἰσίτω, μηδὲ τοῖς προλαβοῦσιν
„ἡγμένοι κρατήσειν αὐτοὺς ἡμῶν οἴεσθε. τὰ γὰρ τοῦ
„βίου παράλογα τύχῃ τινὶ παρὰ δόξαν ἐλθόντα τῷ
„χρόνῳ αὖθις καταρρεῖν εἴωθεν. οὕτω δὲ ὑμῖν εὖνοι 16
„καθέσταμεν ὥστε καὶ Κόνωνα καὶ πάντας στρατιώτας
„κακῶν ἀπαθεῖς ὅπη βούλοιντο συγχωροῦμεν ἰέναι, ἤν
„γε τὴν πόλιν ἐνδόντες ἡμῖν ἐνθένδε ἀπαλλάσσοιντο,
„πάντα τὰ σφέτερα αὐτῶν ἔχοντας· καὶ ὑπὲρ τού-
„των ἡμᾶς καὶ τῆς Νεαπολιτῶν σωτηρίας ὀμεῖσθαι
„οὐδὲν κωλύσει.“ Τουτίλας μὲν τοσαῦτα εἶπεν, ἐπήνε- 17

---

3 ἔννοιάν *K* ‖ 4 ἀκουσίους *K*] ἀκουσίως *L* ‖ 6 ὑμᾶς *L*] ἡμᾶς *K* ‖ 8 πονήρω codd. ‖ 10 γότθοις *K* | οἴεσθαι *L* ‖ 13 μὴ—ἡδονὴν *K*] διὰ τῶν μὴ προσηνῶν *L* | πρὸς *K*] ἐς *L* ‖ 15 ὑμᾶς *K*] ὑμῖν *L* ‖ 16 ἡμῶν *K*] ὑμῶν *L* | οἴεσθαι (superscr. ε) *K* ‖ 17 παραδόξαν *L* ‖ 18 δὲ *K*] τε *L* | εὔνοι *K*] om. *L* ‖ 19 καθέσταμεν *K*] κατέστημεν *L* | κώνωνα *L* ‖ 20 ξυγχωροῦμεν *L* ‖ 21 ἀπαλλάσσοιντο *K*] ἀπαλλάσσοιντο ὅτι τάχιστα *L* ‖ 22 ἔχοντες *K* ‖ 23 τῆς—σωτηρίας Dind.] τὴν—σωτηρίαν codd. ‖ 24 τωτίλας *L*

σαν δὲ οἵ τε Νεαπολῖται καὶ οἱ ξὺν τῷ Κόνωνι στρα-
τιῶται πάντες. πολλὴ γὰρ αὐτοὺς ἀνάγκη τοῦ λιμοῦ
18B308 ἐπίεξε. πίστιν μέντοι ἐς βασιλέα φυλάσσοντες καὶ
βοήθειάν τινα ἔτι παρέσεσθαι σφίσι καραδοκοῦντες
τριάκοντα ἡμερῶν ὡμολόγουν ἐνδώσειν τὴν πόλιν.
19 Τουτίλας δὲ πᾶσαν αὐτοῖς ἐκ βασιλέως ἀνασοβεῖν ἐλπίδα
ἐθέλων τριῶν μηνῶν ἔταξε χρόνον, ἐφ᾽ ᾧ δὴ μετὰ
τοῦτον τὰ ὡμολογημένα ποιήσωσι. πρότερον δὲ οὐ
προσβολήν τινα κατὰ τοῦ περιβόλου ποιήσεσθαι ἰσχυρί-
ζετο, οὐδὲ ἄλλῃ τινὶ ἐπιβουλῇ ἐς αὐτοὺς χρῆσθαι.
20 ταῦτα μὲν οὖν οὕτως ἐδέδοκτο. οἱ δὲ πολιορκούμενοι
οὐκ ἀναμείναντες τὴν κυρίαν (λίαν γὰρ ἐβιάζοντο τῶν
ἀναγκαίων τῇ ἀπορίᾳ) ὀλίγῳ ὕστερον τῇ πόλει Του-
τίλαν τε καὶ τοὺς βαρβάρους ἐδέξαντο. καὶ ὁ χειμὼν
ἔληγε, καὶ ὄγδοον ἔτος ἐτελεύτα τῷ πολέμῳ τῷδε, ὃν
Προκόπιος ξυνέγραψεν.

9. annus belli P483 η΄. Ἐπειδὴ δὲ Νεάπολιν Τουτίλας εἷλε, φιλαν-
(543/4) θρωπίαν ἐς τοὺς ἡλωκότας ἐπεδείξατο οὔτε πολεμίῳ
2 οὔτε βαρβάρῳ ἀνδρὶ πρέπουσαν. τοὺς μὲν γὰρ Ῥω-
μαίους λιμῷ νενοσηκότας λαβών, οἷς δὴ ὑπ᾽ αὐτοῦ
καὶ ἡ τοῦ σώματος ἰσχὺς ὀπίσω ἤδη ἐκεχωρήκει, δείσας
μὴ βρώσεως ἐκ τοῦ αἰφνιδίου ἐς κόρον ἐλθόντες, ὡς
3 τὸ εἰκὸς, ἀποπνιγεῖεν, ἐπενόει τάδε. φυλακάς ἔν τε
τῷ λιμένι καὶ ταῖς πύλαις καταστησάμενος ἐκέλευε μη-
4 δένα πη ἐνθένδε ἰέναι. αὐτὸς δὲ ἅπασι μικρολογίᾳ

---

1 νεαπολίται codd. | κώνωνι L ‖ 2 πάντες K] ἅπαντες L | ἀνάγκη αὐτοὺς L ‖ 6 τωτίλας L | ἐκ βασιλέως K] om. L ‖ 7 ἔτασε K | ᾧ δὴ L] ὧν K ‖ 7—8 μετὰ τοῦτον K] τούτοις τούτους L ‖ 8 οὐ L] om. K ‖ 9 conicio χρήσεσθαι ‖ 11 οὕτω L ‖ 12 κυρείαν K ‖ 13—14 τωτίλαν L ‖ 17 Ἐπειδὴ] Ἐ deest in K | τωτίλας L ‖ 21 ἐγκεχωρήκει L ‖ 22 ἐκ L] om. K | εἰς L ‖ 23 φυλακὰς] Φ deest in K ‖ 25 σμικρολογία L

τινὶ προμηθεῖ ἐνδεεστέρως ἢ κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν τὰ 9. annus belli (543/4)
σιτία παρείχετο, προσεπιβάλλων ἡμέρᾳ ἑκάστῃ τοσοῦτον
τοῦ μέτρου ὅσον οὐ δοκεῖν αἴσθησίν τινα τῶν ἐντι-
θεμένων ἐς ἀεὶ γίγνεσθαι. οὕτω τε αὐτοῖς ἐπιρρώσας 5
τὴν δύναμιν καὶ τὰς πύλας ἀναπετάσας ἕκαστον ὅπῃ B 309
βούλοιτο ἀφῆκεν ἰέναι. Κόνωνα δὲ καὶ τοὺς ξὺν αὐτῷ 6
στρατιώτας, ὅσους δὴ αὐτοῦ μένειν ἥκιστα ἤρεσκεν,
ἐς ναῦς ἐμβιβάσας πλεῖν κατ' ἐξουσίαν ἐκέλευε. καὶ
οἱ μὲν αἰσχύνην σφίσι φέρειν οἰόμενοι τὴν ἐς Βυζάν-
τιον ἀναχώρησιν, πλεῖν κατὰ τάχος ἐπὶ Ῥώμης διε-
νοοῦντο. τοῦ δὲ ἀνέμου σφίσιν ἀντιστατοῦντος ἀπαί- 7
ρειν ἐνθένδε οὐδαμῇ ἔχοντες διηποροῦντο, δεδιότες
μή τι Τουτίλαν τῶν ὡμολογημένων ὀλιγωρεῖν διὰ τὸ
κεκρατηκέναι ξυμβαίῃ, καὶ κακόν τι μέγα πρὸς αὐτοῦ
λάβωσιν. ὧνπερ ἐπεὶ ὁ Τουτίλας ᾔσθετο, ξυγκαλέσας 8
ἅπαντας παρηγόρει τε καὶ τὰ πιστὰ ἔτι μᾶλλον αὐτοῖς
ἐπιρρώσας, θαρσεῖν μὲν ἤδη ἐκέλευε καὶ τῷ Γότθων
στρατῷ φόβῳ οὐδενὶ ἀναμίγνυσθαι, τά τε ἐπιτήδεια
ἐνθένδε ὠνεῖσθαι καὶ εἴ του ἄλλου δέοιντο, ἅτε παρὰ
φίλων κομίζεσθαι. ἐπεὶ δὲ τὸ πνεῦμα ἔτι σφίσιν ἀπ' 9
ἐναντίας ἐφέρετο καὶ χρόνος ἐτρίβη συχνός, ἵππους τε
καὶ ὑποζύγια παρασχόμενος, ἐφοδίοις τε αὐτοὺς δωρη-
σάμενος, ἐς Ῥώμην ἐκέλευεν ὁδῷ ἰόντας πορεύεσθαι,
πομπούς τινας τῶν ἐν Γότθοις δοκίμων σφίσι ξυμ-

---

1 ἐνδεεστέρως K] ἐνδεέστερον L ‖ 3 τινα K] om. L ‖ 4 γίνεσθαι L ‖ 6 κώνωνα L ‖ 6—7 τοῖς—στρατιώταις, ὅσοις K ‖ 9 φέρειν σφίσιν L ‖ 10 ῥώμης K] ῥώμην L ‖ 13 τουτίλα K, τωτίλαν L | τὸ L] τοῦτο K ‖ 14 ξυμβαίνει K ‖ 15 τωτίλας L ‖ 16 παρηγόρει τε K] παρηγορεῖν τε ἤρξατο L ‖ 20 ἐπεὶ K] ἐπειδὴ L ‖ 20—21 ἀπεναντίας codd. ‖ 22 ἱπποζύγια L | ἐφοδίοις K] ἐφόδια L | αὐτοὺς scripsi] αὐτοῖς codd. ‖ 23 ῥώμην K] ῥώμην αὐτίκα L

10 πέμψας. τὸ δὲ Νεαπόλεως τεῖχος καθελεῖν ἐς ἔδαφος
ἐνεχείρησεν, ὅπως αὐτὴν μὴ καταλαβόντες αὖθις Ῥω-
μαῖοι ἔκ τε ἐχυροῦ ὁρμώμενοι πράγματα Γότθοις
11 παράσχωσιν. ἐν πεδίῳ γὰρ μᾶλλον ἐκ τοῦ εὐθέος
διακρίνεσθαι μάχῃ πρὸς αὐτοὺς ἤθελεν ἢ τέχναις τισὶ
καὶ σοφίσμασι διαμάχεσθαι. μοῖραν μέντοι αὐτοῦ
καθελὼν πολλὴν τὸ λοιπὸν εἴασεν.
12 B310 Ὑπὸ τοῦτον τὸν χρόνον Ῥωμαῖός τις αὐτῷ προσελ-
θὼν, Καλαβρὸς γένος, ᾐτιᾶτο τῶν δορυφόρων τῶν
P 484 αὐτοῦ τινα τὴν παῖδα παρθένον οὖσαν οὔτι ἑκουσίαν
13 βιάσασθαι. καὶ ὃς τὸν ἄνθρωπον οὐκ ἀπαρνηθέντα
τὸ ἔγκλημα τίσασθαι τῆς ἁμαρτάδος ἐν σπουδῇ ἔχων
14 ἐν δεσμωτηρίῳ καθεῖρξε. δείσαντες δὲ ἀμφ' αὐτὸν
τῶν βαρβάρων οἱ δοκιμώτατοι (δραστήριος γάρ τις
ἀνὴρ ἐτύγχανεν ὢν καὶ ἀγαθὸς τὰ πολέμια) ξυλλεγέντες
εὐθὺς καὶ Τουτίλᾳ ἐς ὄψιν ἐλθόντες ἐδέοντο τῷ ἀν-
15 θρώπῳ τὴν αἰτίαν ἀφεῖναι. ὁ δὲ πρᾴως τε καὶ ταραχῇ
οὐδεμιᾷ τῶν λεγομένων τὴν μάθησιν ποιησάμενος
ἔλεξε τοιάδε „Οὐκ ἀπανθρωπίας ὑπερβολῇ εἴκων οὐδὲ
„ξυγγενῶν ὑπερηδόμενος ξυμφοραῖς, ἀλλ' ὡς ἔνι μά-
„λιστα δεδιὼς μή τι Γότθοις ξυμβήσεται φλαῦρον, ἐς
16 „λόγους τούσδε, ὦ ξυστρατιῶται, καθίσταμαι. ἐγὼ
„μὲν οὖν τοῦτο οἶδα, ὡς τῶν ἀνθρώπων ὁ πολὺς
„ὅμιλος τὰ τῶν πραγμάτων ὀνόματα μεταβάλλουσιν
17 „ἐπὶ τοὐναντίον. φιλανθρωπίαν μὲν γὰρ καλεῖν τὴν

---

1 Auct. Marcell. Com. ad a. 544 (1)

---

1 καθελεῖν K] καθελὼν L || 2 ἀνεχώρησεν L || 4 εὐθέως K || 8 Ὑπὸ] Ὑ deest in K || 13 καθεῖρξαι L | αὐτὸν] αὐτῷ L || 16 τωτίλαν L || 25 ἐπὶ K] ἐς πᾶν L

„παρανομίαν εἰώθασιν, ἐξ ἧς διεφθάρθαι τε τὰ χρηστὰ 9. annus belli
„πάντα καὶ ξυντεταράχθαι ξυμβαίνει, σκαιὸν δὲ καὶ (543/4)
„ἀτεχνῶς δύσκολον, ὃς ἂν τὰ νόμιμα περιστέλλειν ἐς
„τὸ ἀκριβὲς βούληται, ὅπως δὴ τοῖς ὀνόμασι τούτοις
„παραπετάσμασιν ἐς τὴν ἀσέλγειαν χρώμενοι ἀδεέστερον
„ἐξαμαρτάνειν τε ἱκανοὶ εἶεν καὶ τὴν μοχθηρίαν ἐν-
„δείκνυσθαι. ὑμῖν δὲ παραινῶ μὴ τῆς ὑμῶν αὐτῶν 18
„σωτηρίας ἁμαρτάδα ἑνὸς ἀνδρὸς ἀνταλλάξασθαι, μηδὲ
„τοῦ μιάσματος τοῦδε αὐτοὶ τὸ μέρος οὐδὲν ἀδικοῦντες B 311
„μεταλαχεῖν. τό τε γὰρ ἐξαμαρτεῖν καὶ τὸ διακωλύειν
„τὴν ἐς τοὺς ἐξημαρτηκότας τιμωρίαν, οἶμαι, ἐν ἴσῳ
„ἐστί. βούλομαι τοίνυν οὑτωσὶ σκοπουμένους ὑμᾶς 19
„ποιήσασθαι τὴν ὑπὲρ τῶν παρόντων διάγνωσιν, ὡς
„νῦν αἵρεσις ὑμῖν δυοῖν πρόκειται, ἢ τὸν ἄνδρα τοῦ-
„τον ὧν ἠδίκηκε μὴ δοῦναι τὴν δίκην, ἢ τὸ Γότθων
„γένος σεσῶσθαί τε καὶ τὸ τοῦ πολέμου κεκτῆσθαι
„κράτος. σκέψασθε γάρ· ἦν ἡμῖν κατ' ἀρχὰς τοῦδε 20
„τοῦ πολέμου στρατιωτῶν μὲν πλῆθος δόξῃ τε καὶ τῇ
„ἐς τοὺς κινδύνους ἐμπειρίᾳ λαμπρὸν, χρήματα δὲ
„ξυνελόντα εἰπεῖν ἀριθμοῦ κρείσσω, ἵππων δὲ καὶ
„ὅπλων περιουσίας ὑπερβολή τις, καὶ πάντα ὅσα ἔν
„γε Ἰταλιώταις ὀχυρώματά ἐστιν. καὶ ταῦτα γὰρ
„οὐκ ἀχρεῖα παντάπασιν εἶναι δοκεῖ τοῖς ἐς πόλεμον
„καθισταμένοις ἐφόδια. ἐπεὶ δὲ ὑπὸ Θευδάτῳ ταττό- 21

---

3 ὃς *K*] τὸν ὃς *L* ‖ 6 εἶεν] ἦεν *L* ‖ 7 τῆς *L*] τις *K* ‖ 8 ἀνταλλάξεσθε *L* | μὴ δὲ *K* ‖ 10 γὰρ *K*] om. *L* ‖ 14 δυεῖν *K* ‖ 14—15 τοῦτον *K*] om. *L* ‖ 15 ὧν *K*] ὃν *L* ‖ 15—16 τὸ—γένος *L*] τῷ—γένει *K* ‖ 16 σεσώσθαι *L* ‖ 17 ἦν] ἦν codd., ὅσον ἦν Hoesch. et Dind., ὡς ἦν Maltr., sed neque ὅσον neque ὡς licet addere, cf. lib. VII cap. 34, 10 ‖ 18 τῇ *L*] τοῦ *K* ‖ 20 εἰπεῖν *L*] εἰπὼν *K* | δὲ *L*] τε *K* ‖ 22 ἐστιν *K*] ὄντα τυγχάνει *L* | καὶ ταῦτα γὰρ *L*] οὕτω καὶ ταῦτα *K*

„μενοι, ἀνδρὶ τὸ δίκαιον περὶ ἐλάσσονος τῆς ἐς τὸ
„πλουτεῖν ἐπιθυμίας πεποιημένῳ, ἵλεων ἡμῖν αὐτοῖς
„τὸν θεὸν παρανομίᾳ τῇ ἐς τὴν δίαιταν ὡς ἥκιστα
„κατεστήσαμεν, ὅπη ποτὲ κεχώρηκεν ἡμῖν ἡ τύχη
„ἐπίστασθε δή που, ὑφ' οἵων τε καὶ ὁπόσων ἡσση-
22 „μένοις ἀνδρῶν. νῦν δὲ τὴν δίκην παρ' ἡμῶν ὁ θεὸς
„ὧν ἐξημάρτομεν ἱκανῶς ἔχων αὖθις ἡμῖν κατὰ τὸ
„βούλημα ῥυθμίζει τὸν βίον καὶ τὸ ξύμπαν εἰπεῖν
„ἄμεινον ἡμῖν ἢ κατ' ἐλπίδα τὰ πράγματα ἄγει, οἷς
„γε ὑπὲρ τὴν ὑπάρχουσαν δύναμιν νενικηκέναι τοὺς
23 „πολεμίους τετύχηκε· περιστέλλειν οὖν τὴν τῆς νίκης
„πρόφασιν τῷ τὰ δίκαια πράσσειν ξυνοίσει μᾶλλον ἢ
B 312 „ἀπ' ἐναντίας αὐτῇ ἰόντας φθονεροὺς ἡμᾶς ἐφ' ἡμῖν
24 „αὐτοῖς γεγενῆσθαι δοκεῖν. οὐ γάρ ἔστιν, οὐκ ἔστι,
„τὸν ἀδικοῦντα καὶ βιαζόμενον ἐν τοῖς ἀγῶσιν εὐδο-
„κιμεῖν, ἀλλὰ πρὸς τὸν βίον ἑκάστου ἡ τοῦ πολέμου
P 485 „πρυτανεύεται τύχη.“ Τουτίλας μὲν τοσαῦτα εἶπεν.
25 ἐπαινέσαντες δὲ τὰ εἰρημένα οἱ Γότθων λόγιμοι τὸν
δορυφόρον οὐκέτι ἐξητοῦντο, ἀλλ' εἴων ὅπως ποτὲ
αὐτῷ πράσσειν δοκοίη. καὶ ὃς τὸν μὲν ἄνθρωπον οὐκ
ἐς μακρὰν διεχρήσατο, τὰ δὲ χρήματα, ὅσα δὴ αὐτοῦ
ἐτύγχανεν ὄντα, τῇ βιασθείσῃ παρέσχετο.

θ'. Ἐν ᾧ δὲ ταῦτα Τουτίλας ἔπρασσεν, ἐν τούτῳ οἱ τοῦ Ῥωμαίων στρατοῦ ἄρχοντες ξὺν τοῖς στρατιώταις τὰ τῶν κατηκόων χρήματα ἥρπαζον, καὶ ὕβρεώς τε

---

3 τὴν K] om. L ‖ 5 ἐπίστασθαι L ‖ 9 ἐλπίδα K] ἐλπίδας L ‖ 10 γε K] δὲ L ‖ 11 οὖν K] om. L ‖ 12 ξυνοίσει K corr., L] ξυνήσει K pr. m. ‖ 13 αὐτῇ K] αὐτοῦ L ‖ 14 γάρ ἐστιν K ‖ 17 τωτίλας L ‖ 21 εἰς L | αὐτοῦ K] αὐτῶ L ‖ 22 παρέσχετο K] παρείχετο L ‖ 23 Ἐν] Ἐ deest in K | τωτίλας L | ἔπρασεν K ‖ 24 τοῦ L] τῶν K

καὶ ἀσελγείας οὐδ' ὁτιοῦν ὑπελίποντο, ἀλλ' οἱ μὲν 9. annus belli
ἄρχοντες ἐν τοῖς ὀχυρώμασιν ἔχοντες ἐρωμένας ἐκώ- (543/4)
μαζον, οἱ δὲ στρατιῶται ἀπειθεστέρους αὐτοὺς τοῖς
ἄρχουσι παρεχόμενοι εἰς πᾶσαν ἰδέαν ἀτοπίας ἐνέπιπτον·
τοῖς τε Ἰταλιώταις περιῆν ἅπασι πάσχειν τὰ χαλεπώ- 2
τατα πρὸς ἑκατέρων τῶν στρατοπέδων. τοὺς μὲν γὰρ 3
ἀγροὺς ἐστέρηντο πρὸς τῶν πολεμίων, ὑπὸ δὲ τοῦ
βασιλέως στρατοῦ ἔπιπλα πάντα. καὶ προσῆν αὐτοῖς
αἰκίζεσθαί τε καὶ οὐδενὶ λόγῳ διαφθείρεσθαι, τῶν
ἀναγκαίων τῇ ἀπορίᾳ πιεζομένοις. οἱ γὰρ στρατιῶται 4
ἀμύνειν σφίσι κακουμένοις πρὸς τῶν πολεμίων οὐδαμῇ
ἔχοντες οὐχ ὅσον ἐρυθριᾶν ὡς ἥκιστα ἐπὶ τοῖς παροῦ-
σιν ἐγίνωσκον, ἀλλὰ καὶ τοὺς βαρβάρους ποθεινοὺς
αὐτοῖς εἶναι οἷς ἐξημάρτανον ἀπειργάζοντο. οἷς δὴ 5
Κωνσταντιανὸς ἀπορούμενος γράμματα Ἰουστινιανῷ
βασιλεῖ ἔπεμψεν, ἄντικρυς ἀποφαίνων ὅτι δὴ Γότθων B 313
τῷ πολέμῳ ἀντέχειν ἀδύνατος εἴη. οἵ τε ἄλλοι ἄρχοντες, 6
ὥσπερ τὴν γνώμην ἐπιψηφίζοντες, ἐν τούτῳ δὴ τῷ γραμ-
ματείῳ τὴν ὁμολογίαν ἐσήμαινον τῆς ἐς τὴν ἀγωνίαν
ὀκνήσεως. Ἰταλιώταις μὲν τὰ πράγματα ἐφέρετο τῇδε.

Τουτίλας δὲ Ῥωμαίων τῇ βουλῇ ἐπιστολὴν ἔπεμψεν.
ἐδήλου δὲ ἡ γραφὴ τάδε „Ὅσοι μὲν ἀδικοῦσι τοὺς 7
„πέλας ἢ προλαβούσης ἀγνοίας ἴσως ἢ λήθης ἐπιγε-
„νομένης τινὸς, τούτοις ἄξιον τοὺς τὰ δεινὰ πεπονθότας
„συγγνώμονας εἶναι. τὸ γὰρ τῆς ἁμαρτάδος ξυμπεσὸν
„αἴτιον τῶν ἐγκλημάτων αὐτοῖς παραιτεῖται τὸ πλεῖστον. 8

1 ὑπελείποντο L ‖ 2 ἐρωμένας K] ἐρρωμένως L ‖ 3 αὐτοὺς Dind.] αὑτοὺς codd. ‖ 5 τε K] δὲ L ‖ 7 ἐστέροιντο K ‖ 9 καὶ οὐδενὶ λόγῳ K] οὐδενὶ λόγῳ καὶ L ‖ 18 ἐπιψηφίζοντες] ἐπιφημίζοντες L ‖ 19 γραμματίῳ K ‖ 20 μὲν K] μὲν οὖν L ‖ 21 τωτίλας L ‖ 23 ἴσως K] om. L ‖ 24—24 ἐπιγινομένης L ‖ 24 τούτοις L] τούτους K ‖ 25 ξυγγνώμονας L

„ἣν δέ τις ἐκ προνοίας ἀδικῇ μόνης, τούτῳ δὲ μηδὲ
„ἀντιλέγειν ποτὲ περὶ τῶν πεπραγμένων λελείψεται.
9 „οὐ γὰρ τοῦ ἔργου μόνον, ἀλλὰ καὶ τῆς γνώμης αὐτὸς
10 „φέρεσθαι τὴν αἰτίαν δίκαιος ἂν εἴη. οὐκοῦν, ἐπειδὴ
„ταῦτα οὕτως ἔχει, λογίζεσθε ἤδη τί ποτε ἄρα ὑμῖν
„ἀπολελογῆσθαι πρὸς τὰ ἐς Γότθους εἰργασμένα ξυμ-
„βήσεται· πότερα ὑμᾶς ἀγνοεῖν τὰς Θευδερίχου τε καὶ
P 486 „Ἀμαλασούνθης εὐεργεσίας τετύχηκεν, ἢ χρόνῳ τε
11 „αὐτὰς καὶ λήθῃ ἐν ὑμῖν ἐξιτήλους εἶναι; καίτοι οὐκ
„ἔστι τούτων οὐδέτερον. οὐ γὰρ ἐπὶ φαύλοις τισὶν
„οὐδὲ εἰς τοὺς ὑμετέρους τὰς χάριτας αὐτοὺς, κατὰ
„δὴ τὸν παλαιὸν χρόνον, ἐπιδεδεῖχθαι ξυνέβη, ἀλλ'
„ἐν τοῖς ἀναγκαιοτάτοις ἔς γε ὑμᾶς αὐτοὺς ἔναγχός
12 „τε καὶ ἐξ ὑπογυίου, ὦ φίλοι Ῥωμαῖοι. ἀλλὰ τὴν
„Γραικῶν ἐς τὸ ὑπήκοον ἀρετὴν ἢ ἀκοῇ λαβόντες ἢ
„πείρᾳ μαθόντες οὕτω δὴ προήσεσθαι αὐτοῖς τὰ Γότ-
B 314 „θων τε καὶ Ἰταλιωτῶν πράγματα ἔγνωτε; καίτοι
13 „ἐξεναγεῖσθε μὲν ὑμεῖς αὐτοὺς, οἶμαι, ἄριστα, ὁποίων
„δὲ αὐτῶν ἐτύχετε ξένων καὶ φίλων ἐπίστασθε δή που,
14 „εἴ τι τῶν Ἀλεξάνδρου μέμνησθε λογισμῶν. ἐῶ γὰρ
„λέγειν τούς τε στρατιώτας καὶ τοὺς στρατιωτῶν ἄρχον-
„τας, ὧν τῆς τε φιλοφροσύνης καὶ μεγαλοψυχίας ἀπώ-

20 cf. II 303, 3

1 προνοίας] προνοί L | μηδὲ Dind.] μήτε codd. ‖ 4 δικαίως K ‖ 7 πότερα K] πρότερον L | τὰς K] τὰς τοῦ L ‖ 10 οὐδέτερον] οὐδ' ἕτερα K ‖ 11 τοὺς ὑμετέρους K] τὰ ἐν μετρίοις L, τοὺς ὑμε-τέρους ⟨προγόνους⟩ vel ⟨πατέρας⟩ Christ ‖ 12 ἐπιδεδεῖχθαι L ‖ 13 ἔς γε ὑμᾶς αὐτοὺς K] ἔν γε ὑμῖν αὐτοῖς L ‖ 14 ὑπογύου L ‖ 15 Γραικῶν] γραικὸν L ‖ 16 οὕτω—αὐτοῖς sic scripsi] οὕτω δὴ προιόντες, ἔσεσθαι αὐτοῖς K, εἴσεσθε. καὶ αὐτοὶ γὰρ L ‖ 17 ἔγνωτε; Christ] ἔγνωτε. codd. et edd. ‖ 18 ἐξεναγεῖσθε Maltr.] ἐξαναγεῖσθαι K, ξεναγεῖτε L | ὑμεῖς—ἄριστα L] ὑμῖν ἐς αὐτοὺς ἄριστα οἶμαι K ‖ 20 μεμνῆσθαι K ‖ 22 καὶ τῆς μεγ. L ‖ 22—335, 1 ἀπόνασθε K

9. annus belli (543/4)

„νασθε· ὧν δὴ αὐτοῖς ἕνεκα ἐς τοῦτο τύχης τὰ πράγματα
„ἥκει. ὑμῶν δὲ οἰέσθω μηδεὶς μήτε ὑπὸ νέου φιλο- 15
„τιμίας τὰ ὀνείδη ταῦτα ἐς αὐτοὺς φέρεσθαι μήτε με
„ἅτε βαρβάρων ἄρχοντα κομπωδεστέρους ποιεῖσθαι
„τοὺς λόγους. οὐ γὰρ ἡμετέρας ἀρετῆς ἔργον εἶναί 16
„φημι τὴν τῶν ἀνδρῶν ἐπικράτησιν, ἀλλὰ τίσιν τινὰ
„ἰσχυρίζομαι τῆς εἰς ὑμᾶς ἀδικίας αὐτοὺς μετελθεῖν.
„καίτοι πῶς οὐκ ἂν τῶν ἀτοπωτάτων δόξειεν εἶναι 17
„τὸν μὲν θεὸν ὑπὲρ ὑμῶν αὐτοὺς τίννυσθαι, ὑμᾶς δὲ
„τῇ τούτων ἐμφιλοχωρεῖν ἀτοπίᾳ καὶ τῶν ἐντεῦθεν οὐκ
„ἐθέλειν ἀπηλλάχθαι κακῶν; δότε τοίνυν τινὰ πρόφα-
„σιν ὑμῖν μὲν αὐτοῖς τῆς ἐς τοὺς Γότθους ἀπολογίας,
„ἡμῖν δὲ τῆς ἐς ὑμᾶς συγγνώμης. δώσετε δέ, ἥν γε 18
„μὴ ἀναμενοῦντες τὸ τοῦ πολέμου πέρας, ἀλλ' ἔτι
„βραχείας τινὸς καὶ ταύτης ἀνοήτου ὑμῖν ἀπολελειμ-
„μένης ἐλπίδος ἕλησθε μὲν τὰ κρείσσω, ἐπανορθώσητε
„δὲ τὰ ἐς ἡμᾶς οὐ δέον ὑμῖν πεπραγμένα.“ τοσαῦτα 19
μὲν ἡ γραφὴ ἐδήλου. ἐγχειρίσας δὲ αὐτὴν τῶν τισιν
αἰχμαλώτων ὁ Τουτίλας ἐπὶ Ῥώμης ἐκέλευεν ἰόντας τοῖς
ἐκ βουλῆς διδόναι. καὶ οἱ μὲν κατὰ ταῦτα ἐποίουν.
Ἰωάννης δὲ τοὺς τὸ γράμμα τοῦτο ἰδόντας ἀποκρίνα- 20 B315
σθαί τι πρὸς Τουτίλαν διεκώλυσε. διὸ δὴ αὖθις ὁ
Τουτίλας γράψας γραμμάτια πολλά, ὅρκους τε αὐτοῖς
τοὺς δεινοτάτους ἐνθέμενος διαρρήδην ἀπώμοσε μή-

---

2 μηδὲ codd. ‖ 3 φερέσθω L | μήτε με] μὴ δέ με K, μηδ' ἐμὲ L ‖ 4 κομποδεστέρους K, κομποδέστερον L | ποιεῖσθε L ‖ 6 τίσιν τινὰ Comparetti] τισι τινὰ K, τὰς ποινὰς L ‖ 7 τῆς K pr m., L] τοῖς K corr. | εἰς L] om. K ‖ 8 δόξοιεν L ‖ 10 τῶν L] τὸ K ‖ 12 αὐτοὺς K ‖ 15 τινὸς K corr., L] τινας K pr. m. ‖ 16 ἕλησθε Dind.] ἐλοῖσθε K, ἕλοισθε L ‖ 17 ἡμᾶς L] ὑμᾶς K ‖ 18 τισιν L] τινι K ‖ 19 τωτίλας L | ἰόντας L] ἰόντι (superscr. α) K ‖ 22 τωτίλαν L | διεκωλύσε K ‖ 23 τωτίλας L

ποτε Ῥωμαίων τινὰ κακόν τι ἐργάσασθαι Γότθους.
21 *οἵτινες μὲν οὖν ἀνθρώπων ἐς Ῥώμην τὰ βιβλίδια ταῦτα ἐκόμισαν οὐκ ἔχω εἰπεῖν. ἅπαντα γὰρ ἀωρὶ τῶν νυκτῶν ἐν τοῖς διαφανέσι τῆς πόλεως χωρίοις παγέντα, ἐπεὶ ἐγένετο ἡμέρα, ἐγνώσθη· οἱ δὲ τοῦ Ῥωμαίων στρατοῦ ἄρχοντες ὑποψίᾳ πολλῇ ἐς τῶν Ἀρειανῶν τοὺς ἱερέας ἐχόμενοι ἔξω τῆς πόλεως κατεστήσαντο*
22 *εὐθὺς ἅπαντας. Τουτίλας δὲ ταῦτα ἀκούσας μοῖραν μέν τινα τοῦ στρατοῦ πέμψας ἐς Καλαβρίαν ἀποπειράσασθαι τοῦ ἐν Δρυοῦντι φρουρίου ἐπέστελλεν. ἐπεὶ δὲ ὡς ἥκιστά οἱ προσχωρεῖν ἤθελον οἱ φυλακτήριον ταύτῃ ἔχοντες, τοὺς μὲν ἐνταῦθα ἐσταλμένους ἐκέλευεν ἐς πολιορκίαν καθίστασθαι, αὐτὸς δὲ τῷ πλείονι τοῦ*
23 P487 *στρατοῦ ἐς τὰ ἐπὶ Ῥώμης χωρία ᾔει. ταῦτα ἐπεὶ βασιλεὺς ἔμαθεν, ἔς τε ἀμηχανίαν ἐμπέπτωκε καὶ Βελισάριον ἐπὶ Τουτίλαν πέμψαι, καίπερ ἔτι Περσῶν ἰσχυρότατα ἐγκειμένων, ἠνάγκαστο. καὶ ὁ χειμὼν ἔληγε, καὶ τὸ ἔνατον ἔτος ἐτελεύτα τῷ πολέμῳ τῷδε, ὃν Προκόπιος ξυνέγραψεν.*

10. annus belli (541/5) *ι'. Οὕτω μὲν Βελισάριος τὸ δεύτερον ἐς Ἰταλίαν ᾔει. ἐπεὶ δὲ στρατιώτας ὡς μάλιστα ὀλίγους εἶχε (τοὺς γάρ οἱ ἑπομένους τοῦ ἐν Μήδοις στρατοπέδου ἀποστῆσαι οὐδαμῇ ἴσχυσε) Θρᾴκην ὅλην περιιὼν χρήματά τε*
2 B316 *προϊέμενος, ξυνῆγε νέους ἐθελουσίους. ξυνῆν δὲ αὐτῷ*

---

20 Auct. Marcell. Com. ad a. 545 (3)

---

1 *γότθώς K* ‖ 5 *παγέντα*] *φαγέντα* (superscr. *π*) *K* | *τοῦ L*] *τῶν K* ‖ 7 *μετεστήσαντο* Herw. ‖ 8 *τωτίλας L* ‖ 9 *στρατοῦ K*] om. *L* ‖ 11 *οἱ φυλ. L*] *τὸ φυλ. K* ‖ 12 *ἔχοντας K* ‖ 15 *ἐμπέπτωκε K*] *ἐκπέπτωκεν L* ‖ 16 *τουτίλαν K*] *τὸν τωτίλαν L* ‖ 18 *ἔννατον L* ‖ 22 *ἐν Μήδοις*] *ἐς μήδιαν L* ‖ 22—23 *ἀποστῆσαι* scripsi] *ἀποστῆναι* codd.

10.annus belli (544/5)

βασιλέως γνώμῃ καὶ Βιτάλιος ὁ τῶν Ἰλλυριῶν στρα-
τηγὸς, ἄρτι ἐπανήκων ἐξ Ἰταλίας, οὗ δὴ τοὺς Ἰλλυ-
ριοὺς στρατιώτας ἀπολιπὼν ἔτυχεν. ἄμφω γοῦν ἐς 3
τετρακισχιλίους ἀγείραντες ἐν Σάλωσιν ἐγένοντο, γνώ-
μην ἔχοντες ἐπὶ Ῥαβέννης τὰ πρῶτα ἰέναι, τὸν δὲ
πόλεμον ἐνθένδε ὅπῃ ἂν δυνατὸν εἴη διενεγκεῖν. τὸ 4
γὰρ ἐπὶ τὰ Ῥώμης χωρία ἀποβαίνειν οὐδαμῇ ἴσχυον,
οὔτε τοὺς πολεμίους λανθάνοντες (ἐπεὶ αὐτοὺς ἔν τε
Καλαβροῖς στρατοπεδεύεσθαι καὶ Καμπανοῖς ἤκουσαν)
οὔτε αὐτοὺς τρόπῳ ὀτῳοῦν βιαζόμενοι. οὐ γὰρ ἐξ
ἀντιπάλου τῆς δυνάμεως ἐπ' αὐτοὺς ᾖεσαν. ἐν τούτῳ 5
δὲ οἱ ἐν Δρυοῦντι πολιορκούμενοι τῶν ἀναγκαίων
σφᾶς παντάπασιν ἐκλελοιπότων βαρβάροις τοῖς πολιορ-
κοῦσιν ἐς λόγους ξυνῆλθον, ἐφ' ᾧ τὸ φρούριον ὁμο-
λογίᾳ ἐνδώσουσι, τακτή τε ἀμφοτέροις ἐν τούτῳ ἡμέρα
ξυνέκειτο. Βελισάριος δὲ τὰ ἐπιτήδεια ἐς ἐνιαυτοῦ 6
μῆκος ⟨πλοίοις⟩ ἐνθέμενος Βαλεντῖνον ξὺν αὐτοῖς
πλεῖν εἰς Δρυοῦντα ἐκέλευε, καὶ τοὺς μὲν προτέρους
φύλακας τοῦ φρουρίου ἐνθένδε ὑπεξαγαγεῖν ὅτι τά-
χιστα, οὓς δὴ νόσῳ τε ξυντετηκέναι καὶ λιμῷ ἔμαθε,
τῶν δὲ ξυμπλεόντων τινὰς ἐπὶ τῷ φυλακτηρίῳ ἀντ'
αὐτῶν καταστήσασθαι· ῥᾷον γὰρ οὕτως αὐτοὺς ἀκμῆτάς
τε ὄντας καὶ οὐδενὸς τῶν ἀναγκαίων σπανίζοντας τὸ
φρούριον ξὺν τῷ ἀσφαλεῖ διαφυλάξειν. Βαλεντῖνος 7
μὲν οὖν τῷ στόλῳ τούτῳ πνεύματος ἐπιφόρου ἐπιτυχὼν

1—2 στρατηγὸς L] βασιλεὺς K in contextu, στρα K in marg. ‖ 6 ἂν δυνατὸν] ἂν δυνατὸς K, δυνατὸν L | διενεγκεῖν L] ἐνεγκεῖν K ‖ 7 τὰ L] om. K | χωρία L] χωρίον (superscr. ου) K ‖ 8 αὐτοὺς L] αὐτοῖς K ‖ 9 καμπανοῖς K] καμπανίαν L ‖ 10 αὐτοὺς L] αὐτοῖς K ‖ 11 ἐπ' αὐτοὺς scripsi] ἐπ' αὐτοῖς K, αὐτοῖς L | ἐν] E deest in K ‖ 16 δὲ L] om. K | εἰς L | ἐνιαυτῶν L ‖ 17 ⟨πλοίοις⟩ addidi] om. codd. ‖ 20 τε K] om. L ‖ 21 δὲ Hoesch.] τε codd. ‖ 22 αὐτοὺς οὕτως L

ἐς τὸν Δρυοῦντα κατέπλευσε τέτρασι πρότερον τῆς
κυρίας ἡμέραις, ἀφύλακτόν τε τὸν λιμένα εὑρὼν αὐτοῦ
B 317 τε ἐκράτησε καὶ πόνῳ οὐδενὶ ἐς τὸ φρούριον εἰσελθεῖν
8 ἴσχυσε. τοῖς γὰρ ὡμολογημένοις οἱ Γότθοι θαρσοῦν-
τες οὐδέν τε μεταξὺ ἐναντίωμα ὑποτοπάζοντες σφίσιν
ἔσεσθαι, ὀλιγώρως ἤδη τὰ ἐς τὸν Δρυοῦντα διαθέμενοι
9 ἡσυχῇ ἔμενον. τότε μέντοι καταπλέοντα ἐκ τοῦ αἰφνι-
P 488 δίου τὸν στόλον ἰδόντες ἔδεισάν τε καὶ τὴν προσε-
δρείαν διέλυσαν, μακράν τε ἄποθεν τοῦ χωρίου γενό-
μενοι ἐστρατοπεδεύσαντο καὶ πάντα ἐς Τουτίλαν τὰ
ξυμβεβηκότα σφίσιν ἀνήνεγκαν. παρὰ τοσοῦτον μὲν
10 Δρυοῦντος τὸ φρούριον κινδύνου ἦλθε. τῶν δὲ ξὺν
Βαλεντίνῳ τινὲς ληΐσασθαι βουλόμενοι τὰ ἐκείνῃ χωρία
ἐπεκδρομὰς ἐποιήσαντο. τοῖς τε πολεμίοις τύχῃ τινὶ
ὑπαντιάσαντες πρὸς τῇ τῆς θαλάσσης ἠϊόνι ἐς χεῖρας
11 ἦλθον. καὶ παρὰ πολὺ ἡσσηθέντες τῇ μάχῃ ἐς τὸ τῆς
θαλάσσης ὕδωρ οἱ πολλοὶ ἔφυγον, ἵνα δὴ ἑβδομήκοντα
καὶ ἑκατὸν ἀποβαλόντες ἐς τὸ φρούριον οἱ λοιποὶ ἀνε-
12 χώρησαν. Βαλεντῖνος δὲ τοὺς μὲν πάλαι φρουροὺς
ἐνθένδε ἡμιθνῆτας εὑρὼν ὑπεξήγαγεν, ἑτέρους δὲ ἀν-
τικαταστησάμενος ἀκραιφνεῖς, καθάπερ οἱ ἐπέστελλε
Βελισάριος, καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἐς χρόνον αὐτοῖς ἀπο-
λιπὼν ἐνιαύσιον, ξὺν τῷ ἄλλῳ στρατῷ ἐς Σάλωνας
13 ἦλθε. καὶ Βελισάριος παντὶ τῷ στόλῳ ἐνθένδε ἄρας
Πόλῃ προσέσχεν. οὗ δὴ τὸ στράτευμα διέπων χρόνον
14 τινὰ ἔμενε. Τουτίλας δὲ ἥκειν αὐτὸν ἐνταῦθα ἀκού-

2 ἡμέρας *K* ‖ 6 τὸν δρυοῦντα *K*] τὴν πολιορκίαν *L* ‖ 10 τωτίλαν *L* ‖ 12 ἦλθε κινδύνου *L* ‖ 13 ληΐσασθαι *L*] ληΐσεσθαι *K* ‖ 14 τοῖς τε *K*] καὶ τοῖς *L* ‖ 15 τῇ scripsi] τῶ *K*, τὴν *L* | ἠόνα *L* ‖ 22 χρόνον αὐτοῖς] χρόνους αὐτοὺς *K* ‖ 25 Πόλῃ Maltr.] πύλῃ codd. ‖ 26 τωτίλας *L*

σας, τήν τε δύναμιν ἐθέλων γνῶναι, ἥνπερ ἐπήγετο, 10. annus belli
ἐποίει τάδε. Βόνος ἦν τις Ἰωάννου ἀνεψιὸς φρουρᾶς (514/5)
ἄρχων τῆς ἐν Γενούᾳ. τούτου δὲ ⟨τῷ ὀνόματι⟩ χρη- 15 B318
σάμενος γράμματα δῆθεν τῷ λόγῳ παρ' αὐτοῦ πρὸς
Βελισάριον ἔγραψεν ἅτε παρακαλοῦντος αὐτὸν ὅτι
τάχιστα παραγενέσθαι σφίσιν ἐν κινδύνοις τισὶ χαλε-
ποῖς οὖσιν. ἄνδρας τε ἀπολεξάμενος περιέργους ἐς 16
τὰ μάλιστα πέντε τά τε γράμματα ἐνεχείρισε καὶ δύ-
ναμιν ἀκριβῶς κατανοεῖν τὴν Βελισαρίου ἐπέστελλεν,
ἐνδεικνυμένους ὅτι δὴ ἀπὸ Βόνου σταλεῖεν. Βελισάριος 17
μὲν οὖν τοὺς ἄνδρας οἵ ἐς ὄψιν ἐλθόντας ξὺν φιλο-
φροσύνῃ πολλῇ, ὥσπερ εἰώθει, εἶδεν. ἀναλεξάμενός 18
τε τὰ γράμματα Βόνῳ ἀπαγγέλλειν ἐκέλευεν ὅτι δὴ
παντὶ τῷ στρατῷ οὐκ εἰς μακρὰν ἥξει. οἱ δὲ περισκο-
πήσαντες ἅπαντα, καθάπερ σφίσιν ἐπέστελλε Τουτίλας,
ἔς τε τὸ Γότθων στρατόπεδον ἐπανῆκον καὶ ὡς ἥκιστα
λόγου ἀξίαν τὴν Βελισαρίου δύναμιν ἰσχυρίζοντο εἶναι.
Ἐν τούτῳ δὲ Τουτίλας Τίβουριν πόλιν, Ἰσαύρων 19
φρουρὰν ἔχουσαν, προδοσίᾳ εἷλε τρόπῳ τοιῷδε. τῶν
τινες οἰκητόρων τὰς πύλας ξὺν τοῖς Ἰσαύροις ἐφύ-
λασσον. οὗτοι Ἰσαύροις τοῖς ξυμφυλάσσουσι διάφοροι 20
γεγενημένοι ἀπ' οὐδεμιᾶς πρὸς αὐτῶν γινομένης αἰτίας
ἄγχιστά που ἐνστρατοπεδευομένους τοὺς πολεμίους
ἐπηγάγοντο νύκτωρ. οἱ μὲν οὖν Ἴσαυροι ξυμφρονή- 21

18 Auct. Marcell. Com. ad a. 543 (1)

2 *Βόνος* scripsi] *βῶνος K*, *βώ͂νου L* ‖ 3 *γενούα K*] *ἰανούα L* | *τούτου δὲ*] *τούτου δὴ K*, *τούτω· δὲ L* | ⟨*τῷ ὀνόματι*⟩ addidit Hoesch.] om. codd. ‖ 10 *Βόνου*] *βώνου* codd. ‖ 13 *Βόνῳ*] *βώνω* codd. ‖ 15 *τωτίλας L* ‖ 16 *ἐπανήκων K* | *καὶ ὡς L*] om. *K* ‖ 17 *ἰσχυρίζετο K* ‖ 18 *Ἐν*] *E* deest in *K* | *τωτίλας L* | *τίβουριν K*] *τίβεριν L* ‖ 20—21 *ἐφύλασον K* ‖ 22 *οὐδεμιᾶς K*] *οὐδεμιᾶς τε L* | *αὐτῶν γινομένης K*] *αὐτοὺς διακεκριμένοι L*

σαντες ἁλισκομένης τῆς πόλεως σχεδόν τι ἅπαντες δια-
22 φυγεῖν ἴσχυσαν. τῶν δὲ οἰκητόρων οὐδενὸς οἱ Γότθοι
ἐφείσαντο, ἀλλὰ ξὺν τῷ τῆς πόλεως ἱερεῖ ἅπαντας
ἔκτειναν τρόπῳ δὴ ὅνπερ ἐξεπιστάμενος ἔγωγε ὡς
ἥκιστα ἐπιμνήσομαι, ὡς μὴ ἀπανθρωπίας ἀπολείπω
μνημεῖα τῷ ὄπισθεν χρόνῳ· ἐν οἷς καὶ Κάτελλος ἀπώ-
23 λετο ἔν γε Ἰταλιώταις ἀνὴρ δόκιμος. καὶ οἱ μὲν βάρ-
B 319 βαροι Τίβουριν ἔσχον, Ῥωμαῖοι δὲ οὐκέτι ἠδύναντο
ἐκ Τούσκων τὰ ἐπιτήδεια διὰ τοῦ Τιβέριδος ἐσκομίζε-
P 489 σθαι. πρὸς γὰρ τῷ ποταμῷ ἡ πόλις κειμένη Ῥώμης
ὕπερθεν ὡς ἀπὸ σταδίων εἴκοσι καὶ ἑκατὸν ἐπιτείχισμα
τὸ λοιπὸν τοῖς ἐνταῦθα εἰσπλεῖν βουλομένοις ἐγίνετο.

ια΄. Τὰ μὲν οὖν ἀμφὶ Τιβούρει οὕτω γενέσθαι
ξυνέπεσε. Βελισάριος δὲ παντὶ τῷ στόλῳ ἐς Ῥάβενναν
ἀφικόμενος Γότθους τε τοὺς παρόντας καὶ Ῥωμαίων
στρατιώτας ξυναγαγὼν ἔλεξε τοιάδε „Οὐ νῦν πρῶτον,
„ὦ ἄνδρες, τὰ τῆς ἀρετῆς ἔργα πρὸς τῆς κακίας διερρυη-
2 „κέναι ξυμβέβηκεν. ἄνωθεν γὰρ τοῦτο τοῖς ἀνθρω-
„πίνοις ἐμπέφυκεν ἀτεχνῶς πράγμασι, πολλάς τε ἀν-
„δρῶν ἀγαθῶν πράξεις μοχθηρία τῶν πονηροτάτων
„ἀναχαιτίζειν τε καὶ διαφθείρειν ἱκανῶς ἴσχυσεν. ὅπερ
3 „καὶ νῦν τὰ βασιλέως πράγματα ἔσφηλεν. ᾧ δὴ το-
„σοῦτον τὰ ἡμαρτημένα ἐπανορθοῦν μέλει, ὥστε
„τὴν Περσῶν ἐπικράτησιν περὶ ἐλάσσονος τούτων

10 Tibur situm erat ad flumen, quod nunc appellatur: Teverone sive Aniene

4 ὅνπερ K] ὥπερ L ‖ 6 οἷς K] τοῖς L | κάτελος K ‖ 7 γε K] τοῖς L ‖ 8 Τίβουριν scripsi] τίβεριν codd. ‖ 10 Ῥώμης] ἢ ῥώμης K ‖ 13 τιβούρει K] τίβεριν L ‖ 14 ξέπεσε L ‖ 15 ῥωμαίων K] ῥωμαίους L ‖ 16 πρῶτον K] πρώτως L ‖ 18—19 ἀνθρωπίνοις L] ἀνῶν K ‖ 22 ᾧ K] ὃς L ‖ 23 μέλλει K, βούλεται L

„ποιούμενος ἀποστεῖλαί με τανῦν εἰς ὑμᾶς ἔγνωκεν, 10. annus belli (544/5)
„ὅπως ἐπανορθώσω καὶ ἰάσωμαι εἴ τι τοῖς ἄρχουσι μὴ
„ὀρθῶς ἢ ἐς τοὺς στρατιώτας τοὺς αὐτοῦ ἢ εἰς Γότθους
„εἴργασται. τὸ μὲν οὖν μηδὲν ὑφ' ὁτουοῦν ἁμαρ- 4
„τάνεσθαι οὔτε ἀνθρώπινον καὶ τῆς τῶν πραγμάτων
„φύσεως ἔξω, τὸ δὲ τὰ ἡμαρτημένα ἐπανορθοῦν βασιλεῖ
„τε διαρκῶς πρέπον καὶ παραψυχῆς τοῖς ἠγαπημένοις
„ἱκανῶς ἄξιον. οὐ γὰρ ὅσον ὑμῖν τῶν δυσκόλων 5
„ἀπαλλαγῆναι ξυμβήσεται, ἀλλὰ καὶ τῆς βασιλέως εἰς
„ὑμᾶς εὐνοίας ξυνεῖναί τε καὶ ἀπολαύειν αὐτίκα προσ-
„έσται· οὗ τί ἂν ἀξιώτερον γένοιτο ἀνθρώπῳ τῶν B 320
„πάντων χρημάτων; ἐπειδὴ τοίνυν ἐπ' αὐτῷ τούτῳ 6
„ὑμῖν πάρειμι, προσήκει καὶ ὑμῶν ἕκαστον πάσῃ δυ-
„νάμει χρήσασθαι, ὅπως ἂν τῆς ἐντεῦθεν ὠφελείας
„ἀπόναισθε. ὅτῳ τε ὑμῶν ξυγγενεῖς ἢ φίλοι παρὰ 7
„Τουτίλᾳ τῷ τυράννῳ τυγχάνουσιν ὄντες, μεταπεμψάσθω
„τούτους ὅτι τάχιστα τὴν βασιλέως δηλώσας γνώμην.
„οὕτω γὰρ ἂν ὑμῖν τά τε ἐκ τῆς εἰρήνης καὶ τὰ ἐκ τοῦ 8
„μεγάλου βασιλέως ἀγαθὰ γένοιτο· ὡς ἔγωγε οὔτε τῳ
„πολεμησείων ἐνθάδε ἀφῖγμαι οὔτ' ἂν ἑκὼν ποτε τοῖς
„βασιλέως κατηκόοις πολέμιος εἴην. εἰ μέντοι καὶ νῦν 9
„παρὰ φαῦλον ἡγησάμενοι τὸ τὰ βελτίω σφίσιν αὐτοῖς
„ἑλέσθαι οἵδε ἀπ' ἐναντίας ἡμῖν ἴωσιν, ἀνάγκη καὶ
„ἡμᾶς αὐτοῖς ὡς μάλιστα ἀκουσίους ὡς πολεμίοις χρῆ-

---

1 ποιουμένοις K ‖ 2 ἰάσομαι K ‖ 3 ἐς γότθ. L ‖ 4 μηδὲν ὑφ' ὁτουοῦν K] μηδ' ὁπωσοῦν L ‖ 4—5 ἁμαρτάνεσθαι K] ἁμαρτάνειν L ‖ 11 οὗ τί] οὔτι K | ἂν ἀξιώτερον L] ἀναξιώτερον K | ἀνθρώπων K ‖ 12 αὐτῷ τούτῳ scripsi] αὐτὸ τοῦτο codd. ‖ 15 ἀπόναισθε scripsi] ἀπώνασθε codd., ἀπόνησθε coniecerat Wahler ‖ 16 τωτίλα L ‖ 19—20 οὔτε—οὔτ'] οὐδὲ—οὐδ' L ‖ 20 πολεμησείων K] τολμησείων L ‖ 21 νῦν K] νῦν οἱ μὲν τούτων L ‖ 23 οἵδε scripsi] οἱ δὲ K, οἱ δὲ καὶ L | ἀπεναντίας K ‖ 24 ἀκουσίοις K | πολεμίους K

10 „σθαι.“ τοσαῦτα μὲν Βελισάριος εἶπε. προσεχώρει
P 490 δέ οἱ τῶν ἐναντίων οὐδεὶς οὔτε Γότθος οὔτε Ῥωμαῖος.
11 ἔπειτα δὲ Θουριμοὺθ τε τὸν δορυφόρον καὶ τῶν ἑπο-
μένων τινὰς ξύν τε Βιταλίῳ καὶ τοῖς Ἰλλυριοῖς στρα-
τιώταις ἐς Αἰμιλίαν πέμψας, ἐκέλευεν ἀποπειρᾶσθαι
12 τῶν ταύτῃ χωρίων. Βιτάλιος οὖν ξὺν τῷ στρατῷ
τούτῳ ἀμφὶ πόλιν Βονώνειαν γενόμενος τινά τε τῶν
ἐνταῦθα φρουρίων ὁμολογίᾳ ἑλὼν ἐν Βονωνείᾳ πόλει
13 ἡσύχαζε. χρόνῳ δὲ οὐ πολλῷ ὕστερον Ἰλλυριοὶ ξύμ-
παντες, ὅσοι ξὺν αὐτῷ ἐστρατεύοντο, ἐκ τοῦ αἰφνιδίου,
κακὸν οὐδὲν οὔτε παθόντες οὔτε ἀκούσαντες, λάθρα
ἐνθένδε ἀναχωρήσαντες ἐπ᾽ οἴκου ἀπεκομίσθησαν.
14 πρέσβεις τε παρὰ βασιλέα πέμψαντες συγγνώμην διδό-
B 321 ναι σφίσιν ἐδέοντο, οὐκ ἄλλου του ἕνεκα εἰς τὰ οἰκεῖα
τῷ τρόπῳ τούτῳ ἀφικομένοις ἢ ὅτι συχνὸν σφίσι χρό-
νον ἐν Ἰταλίᾳ στρατευομένοις τάς τε συντάξεις ὡς
ἥκιστα κομιζομένοις χρήματα δὴ πολλὰ τὸ δημόσιον
15 ὤφειλε. στρατεύματος δὲ Οὐννικοῦ τοῖς Ἰλλυριοῖς
ἐπισκήψαντος παῖδάς τε καὶ γυναῖκας ἐξηνδραποδίσθαι
16 τετύχηκεν. ἃ δὴ πυθόμενοι καὶ τῶν ἀναγκαίων ἔν
γε Ἰταλιώταις σπανίζοντες ⟨ἀνεχώρησαν⟩. οἷς δὴ βα-
σιλεὺς τὰ πρῶτα χαλεπήνας, εἶτα συγγνώμων ἐγένετο.
γνοὺς δὲ ὁ Τουτίλας τὴν τῶν Ἰλλυριῶν ἀναχώρησιν
στράτευμα ἐπὶ Βονώνειαν ἔπεμψεν, ὡς Βιτάλιον καὶ

3 δορυφόρων K ‖ 5 αἰμιλίαν codd. ‖ 7 βονόνειαν K, βωνόντων L ‖ 8 βονωνίᾳ K, βωνωνεία L ‖ 9 ἡσύχαζεϋ K ‖ 14 ἄλλου του K] ἄλλων τε L ‖ 15 τῶ τρόπω τούτω K] τρόπω ὅτω δὴ L | ἀφικομένοις K] ἀφικόμενοι L ‖ 16 ξυντάξεις L ‖ 17 δὴ L] δὲ K ‖ 18 καὶ στρατεύματος δὲ L | τοῖς Ἰλλυριοῖς scripsi] τοὺς ἰλλυριοὺς codd. ‖ 19 ἐπισκέψαντος K | ἐξηνδραποδεῖσθαι K ‖ 21 γε Dind.] τε codd. | ⟨ἀνεχώρησαν⟩ Hoesch.] om. codd., ᾔεσαν Maltr. ‖ 23 τωτίλας L ‖ 24 βωνώνειαν L

τοὺς ξὺν αὐτῷ ἀναρπάσοντας. ἀλλὰ Βιτάλιός τε καὶ 17 10. annus belli
Θουριμοὺθ προλοχίσαντες ἐνέδραις τισὶ τοὺς ἐπιόντας (544/5)
πολλοὺς μὲν διέφθειραν, τοὺς δὲ λοιποὺς ἐς φυγὴν
ἔτρεψαν. ἔνθα Ναζάρης, ἀνὴρ λόγιμος, Ἰλλυριὸς γένος, 18
στρατιωτῶν τε τῶν ἐν Ἰλλυριοῖς ἄρχων, ἔργα θαυμαστὰ
ἐς τοὺς πολεμίους πάντων μάλιστα ἐπεδείξατο. οὕτω
τε ὁ Θουριμοὺθ παρὰ Βελισάριον ἐς Ῥάβενναν ἦλθε.
Τότε δὴ Βελισάριος τρεῖς τῶν δορυφόρων τῶν 19
αὑτοῦ, Θουριμούθ τε καὶ Ῥικίλαν καὶ Σαβινιανὸν,
ἔστειλε ξὺν χιλίοις στρατιώταις ἐς Αὔξιμον πόλιν,
Μάγνῳ τε καὶ Ῥωμαίοις ἐνταῦθα πολιορκουμένοις ἐπα-
μυνοῦντας. οἱ δὲ Τουτίλαν τε λαθόντες καὶ τὸ τῶν 20
πολεμίων στρατόπεδον νύκτωρ ἐν Αὐξίμῳ ἐγένοντο,
ἐπεκδρομάς τέ τινας ποιεῖσθαι ἐπὶ τοὺς ἐναντίους διε-
νοοῦντο. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ πυθόμενοι ἀμφὶ ἡμέραν 21
μέσην τῶν πολεμίων τινὰς ἄγχιστά πη εἶναι ἐξῆλθον
μὲν ὡς ὑπαντιάσοντες, κατασκόπους δὲ πέμψαι πρό- B 322
τερον ἐπ' αὐτοὺς ἔγνωσαν, κατασκεψομένους τὴν δύ-
ναμιν, ὡς μὴ ἀνεπισκέπτως ἐπ' αὐτοὺς ἴωσι. Ῥικίλας 22
δὲ ὁ Βελισαρίου δορυφόρος (οἰνωμένος γὰρ τηνικαῦτα
ἐτύγχανεν) ἄλλους μὲν ἐπὶ κατασκοπῇ οὐκ εἴα ἰέναι,
μόνος δὲ αὐτὸς τὸν ἵππον ἐξελάσας κατὰ τάχος ᾔει.
Γότθοις τε τρισὶν ἐντυχὼν ἐν χώρῳ κρημνώδει τὰ 23
μὲν πρῶτα ὡς ἀντιταξόμενος ἔστη· ἐπὶ πλεῖστον γὰρ
ἀνδρίας ἐτύγχανεν ἥκων· πολλοὺς δὲ πανταχόθεν ἰδὼν

1 τοὺς L] τοῖς K ‖ 2 θοριμοὺθ L | προλοχήσαντες codd. ‖ 4 ἰλλυριῶν γένους K ‖ 7 θουρισμοὺθ K, θοριμοὺθ L ‖ 9—10 Θουριμούθ—ἔστειλε om. K ‖ 9 αὑτοῦ Wahler] αὐτοῦ codd. | θοριμούθ L | Ῥικίλαν Maltr.] νικήλαν L ‖ 10 πόλιν L] πόλιν ἔστειλε K ‖ 11 ἐνταῦθα K] τοῖς ἐνταῦθα L ‖ 12 τωτίλαν L ‖ 18 τὴν K] τὴν αὐτῶν L ‖ 19 ὡς K] ὡς ἂν L | ἴωσιν L ‖ 23 τε K] δὲ L | χωρίω L ‖ 25 ἀνδρείας L ‖ 25—344, 1 ἐπ' αὐτὸν ἰδὼν L

24 ἐπ' αὐτὸν ἐπιρρέοντας ἐς φυγὴν ὥρμητο. τοῦ δέ οἱ
ἵππου ἐν δυσχωρίᾳ ὀκλάσαντος, κραυγή τε πολλὴ τῶν
πολεμίων γέγονε καὶ τὰ δοράτια ἠκόντιζον ἐπ' αὐτὸν
P 491 ἅπαντες. ὧν δὴ Ῥωμαῖοι αἰσθόμενοι ἐβοήθουν δρόμῳ.
25 καὶ Ῥικίλας μὲν δόρασι πολλοῖς κεκαλυμμένος θνήσκει,
τρέψαντες δὲ τοὺς ἐναντίους οἱ ἀμφὶ Θουριμοὺθ,
ἄραντές τε τὸν νεκρὸν, ἐς Αὔξιμον πόλιν ἐκόμισαν,
οὐκ ἐπαξίως τῆς ἀρετῆς τὴν τοῦ βίου καταστροφὴν
26 κληρωσάμενον. ἔπειτα Σαβινιανός τε καὶ Θουριμοὺθ
Μάγνῳ κοινολογησάμενοι ἀξύμφορον σφίσιν εὕρισκον
εἶναι περαιτέρω διατριβήν τινα ἐνταῦθα ποιεῖσθαι, λο-
γισάμενοι ὅτι δὴ οὔτε τοῖς πολεμίοις ⟨πολλοῖς⟩ γε
οὖσιν ἀξιόμαχοί ποτε γένοιντο καὶ τὰς τῶν πολιορκου-
μένων καταδαπανῶντες τροφὰς ἁλώσιμον ἔτι θᾶσσον
27 τὴν πόλιν τοῖς ἐναντίοις ποιήσονται. καὶ ἐπεὶ ταῦτα
ἐδέδοκτο, αὐτοὶ μὲν καὶ οἱ χίλιοι παρεσκευάζοντο εἰς
τὴν ἄφοδον, ὡς νύκτωρ τῆς ἀποπορείας ἀρξόμενοι,
αὐτίκα δὲ τῶν τις στρατιωτῶν αὐτομολήσας λάθρα ἐς
τὸ τῶν πολεμίων στρατόπεδον ἔκπυστα ἐποίησε τὰ
28 πρασσόμενα. Τουτίλας τοίνυν ἄνδρας δισχιλίους
B 323 ἀριστίνδην ἀπολεξάμενος νυκτὸς ἐπιλαβούσης ἐφύλασσε
τὰς ὁδοὺς, ἀπὸ σταδίων Αὐξίμου τριάκοντα, οὐδενὶ
29 αἴσθησιν παρεχόμενος. οἳ ἐπεὶ παριόντας ἀμφὶ νύκτα
μέσην τοὺς πολεμίους εἶδον, σπασάμενοι τὰ ξίφη ἔργου
30 εἴχοντο. καὶ αὐτῶν διακοσίους μὲν ἔκτειναν, Σαβινια-

1 ὥρμοιτο K ‖ 2 δυσχωρίᾳ K] δυσχωρίαις L ‖ 2—3 τῶν πολεμίων πολλὴ L ‖ 6 θορισμοὺθ K, θοριμοὺθ L ‖ 7 τε K] δὲ L ‖ 9 σαβιανός K | θουριμοὺθ K] θοριμοὺθ L ‖ 10—11 σφίσιν—εἶναι K] εἶναι σφίσιν L ‖ 12 οὔτε K] οὕτω L ‖ 12—13 ⟨πολλοῖς⟩ γε οὖσιν scripsi] γε οὖσιν K, γε οὐκ L ‖ 14 ἔτι K] ὅτι L ‖ 15 καὶ ἐπεὶ K, ἐπεὶ L ‖ 16 ἐς L ‖ 17 ἀποπορείας] ἄπο πορίας K | ἀρξάμενοι K ‖ 20 τωτίλας L | δισχιλίους K] χιλίους L ‖ 21 ἀριστείνδην L | ἐφύλασε K ‖ 25 διακ. μὲν K] μὲν διακ. L

νὸς δὲ καὶ Θουριμοὺθ ξὺν τοῖς λοιποῖς ἅτε ἐν σκότῳ 10. annus belli (544/5)
λαθεῖν τε καὶ φυγεῖν ἐς τὴν Ἀρίμινον ἴσχυσαν. τῶν 31
μέντοι ὑποζυγίων ἁπάντων Γότθοι ἐκράτησαν, ἃ τῶν
στρατιωτῶν τήν τε θεραπείαν καὶ τὰ ὅπλα καὶ τὰ
ἱμάτια ἔφερεν.

Ἔστι δὲ πολίσματα δύο πρὸς τῇ ἀκτῇ τοῦ Ἰονίου 32
κόλπου, Πίσαυρός τε καὶ Φανὸς, μεταξὺ τῆς τε Αὐξίμου
καὶ Ἀριμίνου πόλεως κείμενα. ὧν δὴ τὰς οἰκίας τοῦδε
τοῦ πολέμου κατ' ἀρχὰς Οὐίττιγις ἐμπρήσας τὰ τείχη
καθεῖλεν ἄχρι ἐς ἥμισυ μάλιστα, ὅπως μὴ καταλαβόντες
αὐτὰ Ῥωμαῖοι πράγματα Γότθοις παρέξωσι. τούτων 33
θάτερον, Πίσαυρον, Βελισάριος καταλαβεῖν ἔγνω· ἔδοξε
γάρ οἱ ἐς ἵππων νομὰς ἐπιτηδείως τὸ χωρίον κεῖσθαι.
πέμψας οὖν νύκτωρ τῶν οἱ ἐπιτηδείων τινὰς ἐς τὸ
ἀκριβὲς εὖρός τε καὶ μῆκος πύλης ἑκάστης ξυνεμετρή-
σατο λάθρα. τάς τε πύλας τεκτηνάμενος καὶ σιδήρῳ 34
περιβαλὼν εἶτά τισιν ἀκατίοις ἐνθέμενος ἔπεμψεν, ἃς
δὴ ἐκέλευε τοὺς ἀμφὶ Σαβινιανόν τε καὶ Θουριμοὺθ
κατὰ τάχος τοῖς τείχεσιν ἐναρμόσαντας ἐντὸς τοῦ περι-
βόλου μένειν, ἔν τε τῷ ἀσφαλεῖ γενομένους ὅσα τοῦ
περιβόλου κατεπεπτώκει, ὅτῳ δὴ ἀνοικοδομήσασθαι
τρόπῳ, λίθους τε καὶ πηλὸν καὶ ἄλλο ὁτιοῦν ἐμβαλλο-
μένους. οἱ μὲν οὖν κατὰ ταῦτα ἐποίουν. Τουτίλας δὲ 35
μαθὼν τὰ πρασσόμενα στρατῷ πολλῷ ἐπ' αὐτοὺς ἦλθε. B 324
καὶ ἀποπειρασάμενος χρόνον τε ἐνταῦθα διατρίψας 36

1 θοριμοὺθ codd. | σκότει *L* ‖ 2 ἀρίμηνον codd. ‖ 3 γότθοι *K*] οἱ γότθοι *L* ‖ 7 πίνσαυρός codd. ‖ 8 ἀριμήνου codd. ‖ 9 οὐίτιγις κατ' ἀρχὰς τοῦ πολέμου *L* ‖ 12 πίνσαυρον *K* ‖ 18 τοὺς scripsi] τοῖς codd. | σαβιανὸν *K* | θοριμοὺθ *L* ‖ 21 καταπεπτώκει *L* | ἀνοικοδομήσασθαι *K*] ἀνοικοδομήσας *L* ‖ 22 ὁτöιοῦν *K* ‖ 22—23 ἐμβαλομένους *K* ‖ 23 τωτίλας *L* ‖ 25 τε *K*] δὲ *L*

τινὰ, ἐπεὶ ἐξελεῖν οὐχ οἷός τε ἦν, ἄπρακτος ἐν Αὐξίμῳ
37 P492 *εἰς τὸ στρατόπεδον ἀνεχώρησεν. ἐπεξῄει δὲ Ῥωμαίων ἔτι τοῖς πολεμίοις οὐδεὶς, ἀλλ' ἐντὸς τειχῶν ἕκαστοι ἔμενον. ἀλλὰ καὶ τῶν δορυφόρων τῶν αὐτοῦ δύο Βελισάριος ἐς Ῥώμην στείλας, Ἀρτασίρην τε, ἄνδρα Πέρσην, καὶ Βαρβατίωνα Θρᾷκα, ὡς ξυμφυλάξοντας Βέσσᾳ τὴν πόλιν, ὃς ἐνταῦθα ἐτύγχανεν ὤν, ἐπέστελλε*
38 *τοῖς πολεμίοις ὡς ἥκιστα ἐπεξιέναι. Τουτίλας δὲ καὶ ὁ Γότθων στρατὸς, ἐπεὶ οὐκ ἀξιόχρεων ἀντιτάξασθαι σφίσι τὴν Βελισαρίου δύναμιν ᾔσθοντο οὖσαν, τῶν*
39 *χωρίων τὰ ἐχυρώτατα ἐνοχλεῖν ἔγνωσαν. διὸ δὴ ἐν Πικηνοῖς ἀμφί τε Φίρμον καὶ Ἄσκουλον ἐνστρατοπεδευσάμενοι ἐς πολιορκίαν καθίσταντο. καὶ ὁ χειμὼν ἔληγε, καὶ δέκατον ἔτος ἐτελεύτα τῷ πολέμῳ τῷδε, ὃν Προκόπιος ξυνέγραψε.*

11. annus belli (545/6) *ιβ'. Βελισάριος δὲ ἀμύνειν τοῖς πολιορκουμένοις οὐδαμῇ ἔχων Ἰωάννην τὸν Βιταλιανοῦ ἀνεψιὸν ἐς Βυζάντιον ἔπεμψεν, ὅρκοις αὐτὸν δεινοτάτοις καταλαβὼν, ὡς ἐπανήκειν ὅτι τάχιστα ἐν σπουδῇ θήσεται, βασιλέως δεησόμενον στρατιάν τε πολλὴν σφίσι καὶ χρήματα μεγάλα πέμψαι, καὶ μέντοι καὶ ὅπλα καὶ*
2 *ἵππους. οἱ γὰρ στρατιῶται ὀλίγοι λίαν ὄντες οὐδὲ αὐτοὶ μάχεσθαι ἤθελον, χρήματά τε πολλὰ φάσκοντες τὸ δημόσιον σφίσιν ὀφείλειν καὶ αὐτοὶ ἁπάντων ἐνδεεῖς*
3 B325 *εἶναι. καὶ ἦν δὲ οὕτως. καὶ γράμματα ὑπὲρ τούτων*

---

7 et 17 Auct. Marcell. Com. ad a. 545 (3)

1—2 *ἐν αὐξ. εἰς τὸ* K] *ἐς τὸ ἐν αὐξ.* L ‖ 4 *αὐτοῦ* codd. ‖ 5 *ἀρτασείραν* L ‖ 6 *θράκα* codd. | *ξυμφυλάξαντας* K ‖ 8 *τωτίλας* L ‖ 12 *πιγκηνοῖς* L | *φύρμον* K, *φίμον* L ‖ 18 *ὅρκοις* L, Christ] *ὅρκοις τε* K ‖ 20 *βασιλέως* L, Christ] *καὶ βασιλέως* K

βασιλεῖ ἔγραψεν. ἐδήλου δὲ ἡ γραφὴ τάδε „Ἀφίγμεθα 11. annus belli (545/6)
„εἰς τὴν Ἰταλίαν, ὦ βασιλεῦ κράτιστε, ἀνδρῶν τε καὶ
„ἵππων καὶ ὅπλων καὶ χρημάτων χωρίς. ὧν οὐδ' ἄν
„τις μὴ διαρκῶς ἔχων πόλεμον, οἶμαι, διενεγκεῖν οὐ
„μή ποτε ἱκανὸς εἴη. Θρᾷκας μὲν γὰρ καὶ Ἰλλυριοὺς 4
„ἐνδελεχέστατα περιελθόντες στρατιώτας ⟨ξυνήγομεν⟩
„κομιδῇ ὀλίγους οἰκτροὺς οὐδέ τι ὅπλων ἐν χερσὶν
„ἔχοντας καὶ μάχης ὄντας παντάπασιν ἀμελετήτους.
„ὁρῶμεν δὲ καὶ τοὺς ἀπολελειμμένους ἐνταῦθα οὔτε 5
„αὐτάρκεις ὄντας καὶ κατεπτηχότας τοὺς πολεμίους
„δεδουλωμένους τε τὸ φρόνημα τῷ πρὸς ἐκείνων πολ-
„λάκις ἡσσῆσθαι, οἵ γε οὐδὲ εἰκῇ τοὺς ἐναντίους διέ-
„φυγον, ἀλλὰ τούς τε ἵππους ἀφέντες καὶ τὰ ὅπλα ἐς
„τὴν γῆν ῥίψαντες. χρημάτων δὲ πρόσοδον ἐξ Ἰταλίας 6
„πορίζεσθαι ἡμῖν ἀδύνατά ἐστι, πάλιν πρὸς τῶν πο-
„λεμίων κατειλημμένης. διὸ δὴ καὶ ὑπερήμεροι γεγε- 7
„νημένοι ἐς τῶν στρατιωτῶν τὰς συντάξεις ἐπιτάττειν
„αὐτοῖς ἥκιστα ἔχομεν. ἀφείλετο γὰρ ἡμῶν τὴν παρρη-
„σίαν τὸ ὄφλημα. εὖ δὲ καὶ τοῦτο, ὦ δέσποτα, ἴσθι, 8
„ὡς τῶν ὑπὸ σοὶ στρατευομένων οἱ πλείους πρὸς τοὺς
„πολεμίους ηὐτομοληκότες τυγχάνουσιν ὄντες. εἰ μὲν 9
„οὖν ἔδει Βελισάριον ἐς Ἰταλίαν στέλλεσθαι μόνον, P 493
„ἄριστά σοι τὰ ἐς τὸν πόλεμον παρεσκεύασται· εἰμὶ
„γὰρ ἐν Ἰταλιώταις ἤδη που μέσοις· εἰ δὲ περιεῖναι
„βούλει τῷ πολέμῳ τῶν δυσμενῶν, καὶ τὰ ἄλλα ἐξαρτύε-

2 ἐς L | βασιλεῦ K] βασιλέων L ‖ 3 χωρὶς K] ξὺν ἀπορίᾳ L ‖ 3—4 ἄν τις L] ἂν ἦν K, scribendum puto: ἂν ὤν τις ⟨πολεμικώτατος⟩, quod non probat Christ ‖ 5 ἱκανῶς K | θράκας codd. ‖ 6 περιελθόντες K] περιιόντες L | ⟨ξυνήγομεν⟩ addidi] om. codd., cf. 336, 24 ‖ 7 κομιδῇ L] οὐδαμῇ K | ὀλίγους] ὀλίγους ἠγείραμεν. οὓς δὴ Maltr. | ὅπλον K ‖ 8—9 ἀμελετήτους—καὶ K] ἀμελετήτους ὁρῶμεν. καὶ L ‖ 17 ξυντάξεις L ‖ 20 σοὶ scripsi] σοῦ codd. ‖ 24 που ἤδη L

10 „σθαι δεῖ. στρατηγὸς γάρ τις, οἶμαι, τῶν ὑπουρ-
„γούντων χωρὶς οὐκ ἂν γένοιτο. δορυφόρους τοίνυν
„καὶ ὑπασπιστὰς τοὺς ἐμοὺς μάλιστά μοι πάντων στα-
B 326 „λῆναι προσήκει, ἔπειτα πάμπολύ τι πλῆθος Οὔννων
„τε καὶ ἄλλων βαρβάρων, οἷς καὶ χρήματα ἤδη δοτέον.“
11 Τοσαῦτα μὲν Βελισάριος ἔγραψεν. Ἰωάννης δὲ
χρόνον ἐν Βυζαντίῳ διατρίψας πολὺν οὐδὲν μὲν διε-
πράξατο ὧν ἕνεκα ἦλθεν, ἔγημε δὲ τοῦ Γερμανοῦ βα-
12 σιλέως ἀνεψιοῦ παῖδα. ἐν τούτῳ δὲ Τουτίλας Φίρμον
τε καὶ Ἄσκουλον ὁμολογίᾳ εἷλεν. ἐς Τούσκους τε
ἀφικόμενος Σπολίτιόν τε καὶ Ἀσίσην ἐπολιόρκει. ἦρχε
δὲ τοῦ μὲν ἐν Σπολιτίῳ φυλακτηρίου Ἡρωδιανὸς, τοῦ
δὲ ἐν Ἀσίσῃ Σισίφριδος, Γότθος μὲν γένος, εὐνοϊκῶς
δὲ λίαν ἔς τε Ῥωμαίους καὶ τὰ βασιλέως πράγματα
13 ἔχων. Ἡρωδιανὸς μὲν οὖν τοῖς πολεμίοις ἐς λόγους
14 ἦλθεν, ἐφ᾽ ᾧ τριάκοντα ἡμέρας ἡσυχῇ μείνωσιν. ὧν
ἢν μὴ ἐπικουρία τις αὐτοῖς ἐπιγένηται, αὐτόν τε καὶ
τὴν πόλιν ξύν τε τοῖς στρατιώταις καὶ τοῖς ἐνοικοῦσι
Γότθοις ἐνδώσειν. τόν τε παῖδα ὅμηρον ἐπὶ ταύτῃ
15 τῇ ὁμολογίᾳ παρέσχετο. ἐπειδὴ δὲ παρῆν μὲν ἡ κυρία,
στράτευμα δὲ οὐδαμόθεν Ῥωμαίων ἦλθεν, Ἡρωδιανός
τε καὶ ὅσοι φρουρὰν ἐνταῦθα εἶχον κατὰ τὰ ξυγκεί-
μενα Τουτίλᾳ καὶ Γότθοις σφᾶς τε αὐτοὺς καὶ Σπο-
16 λίτιον ἐνεχείρισαν. φασὶ δὲ Ἡρωδιανὸν κατὰ τὸ ἐς

9 Auct. Marcell. Com. ad a. 545(1) ‖ 24 Auct. Marcell. Com. ad a. 545(4)

3 μοι K] om. L ‖ 3—4 σταλεῖναι K ‖ 9 τωτίλας L | φύρμον K ‖ 10 ἀσκοῦλον L | τε K] δὲ L ‖ 11 ἀσίσιν K ‖ 13 ἀσσίσῃ L | σισίφριδος L] σίφριδος K ‖ 14 δὲ λίαν K] λίαν τὲ L ‖ 15 Ἡρωδιανὸς] H deest in K ‖ 17 αὐτὸν] αὐτόν L ‖ 19 ἐνδώσει K ‖ 21 ῥωμαίοις K ‖ 23 τωτίλα L | αὐτοῖς K

Βελισάριον ἔχθος αὐτόν τε καὶ Σπολίτιον Γότθοις 11. annus belli
ἐνδοῦναι· λογισμοὺς γὰρ αὐτὸν Βελισάριος τῶν βεβιω- (545/6)
μένων ἠπείλησε πράξειν. τὰ μὲν οὖν ἀμφὶ Σπολιτίῳ
ταύτῃ ἐχώρησε. Σισίφριδος δὲ ξὺν τοῖς ἑπομένοις ἐπεκ- 17
δρομὴν ποιησάμενος, τῶν τε ξὺν αὐτῷ πλείστους ἀπο-
βάλλει καὶ αὐτὸς θνήσκει. Ἀσίσηνοί τε τοῖς παροῦσιν 18
ἀπορούμενοι, αὐτίκα τὴν πόλιν τοῖς πολεμίοις ἐνέδο- B 327
σαν. πέμψας δὲ καὶ παρὰ Κυπριανὸν εὐθὺς Τουτίλας,
ἐνδοῦναί οἱ αὐτῷ Περυσίαν ἠξίου, δεδιττόμενος μέν,
ἢν ἀπειθήσῃ, χρήμασι δὲ αὐτὸν δωρήσασθαι μεγάλοις
ἐπαγγελλόμενος, ἤν γε ταῦτα ἐπιτελοίη. ἐπεί τέ οἱ 19
πρὸς Κυπριανοῦ οὐδὲν προὐχώρει, τῶν ἐκείνου δο-
ρυφόρων ἕνα, Οὔλιφον ὄνομα, χρήμασιν ἀναπείθει
δόλῳ τὸν ἄνθρωπον διαχρήσασθαι. Οὔλιφος μὲν οὖν 20
μόνῳ τῷ Κυπριανῷ ἐντυχὼν ἔκτεινέ τε αὐτὸν καὶ παρὰ
Τουτίλαν φεύγων ᾤχετο. οὐδὲν δὲ ἧσσον οἱ Κυπριανοῦ
στρατιῶται βασιλεῖ τὴν πόλιν ἐφύλασσον, διὸ δὴ Γότ-
θοι ἐνθένδε ἀναχωρεῖν ἔγνωσαν.

ιγ΄. Μετὰ δὲ Τουτίλας ἐπὶ Ῥώμην ᾔει, καὶ ἐπεὶ P 494
ἀγχοῦ ἐγένετο, ἐς πολιορκίαν καθίστατο. τοὺς μέντοι
γεωργοὺς οὐδὲν ἄχαρι ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ἰταλίαν εἰργά-
σατο, ἀλλὰ τὴν γῆν ἀδεῶς ἐκέλευεν, ᾗπερ εἰώθασιν,
ἐς ἀεὶ γεωργεῖν, τοὺς φόρους αὐτῷ ἀποφέροντας ὅσους
τὸ πρότερον ἔς τε τὸ δημόσιον καὶ ἐς τοὺς κεκτη-

7 Auct. Marcell. Com. ad a. 545(4)

1 *αὐτόν* codd. ‖ 2 *αὐτὸν K*] *αὐτῷ L* ‖ 4 *Σισίφριδος*] *Σ* deest in *K* ‖ 4—5 *ἐπεκδρομὴν* scripsi] *ἐπιδρομὴν K*, *ἐπεκδρομὰς L* ‖ 6 *ἀσίσινοί L* ‖ 8 *καὶ K*] om. *L* | *τωτίλας L* ‖ 10 *αὐτὸν K*] *αὐτῷ L* ‖ 12 *πρὸς K*] om. *L* ‖ 19 *τωτίλας L* ‖ 22 *ἐκέλευεν ἀδεῶς L* ‖ 23 *ἀποφέροντας K*] *ἐπιφέροντας L* ‖ 24 *τὸ πρότερον K*] *τὰ πρότερα L* | *ἐς τοὺς*] *εἰς τοὺς K*

2 μένους ἀποφέρειν ἠξίουν. Γότθων δέ τινων ἄγχιστα
τοῦ Ῥώμης περιβόλου ἀφικομένων Ἀρτασίρης τε καὶ
Βαρβατίων, πολλούς τε τῶν ἑπομένων ἐπαγαγόμενοι,
Βέσσα ὡς ἥκιστα ἐπαινοῦντος, ἐπεκδρομὴν ἐπ' αὐτοὺς
3 ἐποιήσαντο. καὶ πολλοὺς μὲν εὐθὺς ἔκτειναν, τοὺς
δὲ λοιποὺς ἐς φυγὴν ἔτρεψαν. οἷς δὴ ἐπισπόμενοι,
ἔς τε τὴν δίωξιν ἐπὶ πλεῖστον ἐκπεπτωκότες ἐνέδραις
4 ὑπὸ τῶν πολεμίων ἐνέτυχον. οὗ δὴ τοὺς πλείστους
ἀποβαλόντες αὐτοὶ ξὺν ὀλίγοις τισὶ διέφυγον μόλις,
καὶ τὸ λοιπὸν ἐπεξιέναι τοῖς ἐναντίοις, καίπερ ἐγκει-
5 B328 μένοις, οὐκέτι ἐτόλμων. καὶ ἀπ' αὐτοῦ λιμός τις ἀκρι-
βὴς τοὺς Ῥωμαίους ἐπίεξεν, οὐκέτι δυναμένους τι τῶν
ἀναγκαίων ἐκ τῶν ἀγρῶν εἰσκομίζεσθαι, καὶ τῶν ἐκ θαλάσ-
6 σης ἀποκεκλεισμένων φορτίων. ἐπειδὴ γὰρ Γότθοι Νεά-
πολιν εἷλον, ναυτικὸν ἐνταῦθα καταστησάμενοι ἀκάτων
πολλῶν κἀν ταῖς νήσοις ταῖς Αἰόλου καλουμέναις καὶ
ὅσαι ἄλλαι τῇδε ἐπίκεινται, ἐς τὸ ἀκριβὲς τὸν διάπλουν
7 ἐφύλασσον. ὅσαι οὖν νῆες ἐκ Σικελίας ἀναγόμεναι
ἔπλεον ἐπὶ τὸν Ῥωμαίων λιμένα, πᾶσαι γεγόνασιν
8 αὐτοῖς ἀνδράσιν ὑπὸ ταῖς ἐκείνων χερσί. Τουτίλας
δὲ στράτευμα ἐς Αἰμιλίαν πέμψας, πόλιν Πλακεντίαν
9 ἐξελεῖν ἢ βίᾳ ἢ ὁμολογίᾳ ἐκέλευεν. αὕτη δὲ πρώτη
μέν ἐστιν Αἰμιλίων τῆς χώρας, ὀχύρωμα ἰσχυρὸν
ἔχουσα. πρὸς δὲ τῷ ποταμῷ Ἠριδανῷ κεῖται καὶ μόνη
τῶν τῇδε χωρίων Ῥωμαίων κατήκοος οὖσα ἔτι ἐλέλειπτο.

---

2 ἀρτασίρας L ‖ 3 τε] includendum puto ‖ 6 ἐπισπώμενοι K ‖ 9 ἀποβαλλόντες L ‖ 11 ἐτόλμων K] ἐτόλμουν L ‖ 13 ἐσκομίζεσθαι L ‖ 13—14 ἐκ θαλάσσης K] ἐν θαλάσσῃ L ‖ 14 ἀποκεκλεισμένων φορτίων L] ἀποκεκλεισμένων K, ἀποκεκλεισμένους φορτίων edd. ‖ 15 ἐνταῦθα K] ἐνταῦθά τε L ‖ 16 ταῖς Αἰόλου] τεόλου K ‖ 18 οὖν K] δὲ L ‖ 19 τὸν K] τὸν τῶν L ‖ 20 τωτίλας L ‖ 21 et 23 αἰμιλ- K

ἐπεὶ δὲ ὁ στρατὸς οὗτος Πλακεντίας ἀγχοῦ ἐγένοντο, 10 11. annus belli (545/6)
λόγους προὔφερον τοῖς ἐνταῦθα φρουροῖς, ὅπως τὴν
πόλιν ὁμολογίᾳ Τουτίλᾳ τε καὶ Γότθοις ἐνδοῖεν. ὡς 11
δὲ οὐδὲν σφίσι προὐχώρει, αὐτοῦ ἐνστρατοπεδευσάμενοι
ἐς πολιορκίαν καθίσταντο, τῶν ἐπιτηδείων ἐνδεῖν τοὺς
ἐν τῇ πόλει αἰσθόμενοι. 12

Τότε τοῖς ἐν Ῥώμῃ τοῦ βασιλέως στρατοῦ ἄρχουσιν
ὑποψία προδοσίας πέρι ἐγένετο ἐς Κέθηγον, πατρίκιον ἄν-
δρα καὶ πρῶτον τῆς Ῥωμαίων βουλῆς. διὸ δὴ ἐς Κεντου-
κέλλας ἀπιὼν ᾤχετο. Βελισάριος δὲ περί τε τῇ Ῥώμῃ καὶ 13
τοῖς ὅλοις πράγμασι δείσας, ἐπεὶ ἐκ Ῥαβέννης ἀμύνειν ἄλ-
λως τε καὶ στρατῷ ὀλίγῳ ἀδύνατα ἦν, ἀπανίστασθαί τε ἐν- P 495
θένδε καὶ τὰ ἐπὶ Ῥώμης χωρία καταλαβεῖν ἔγνω, ὅπως B 329
δὴ ἀγχοῦ γενόμενος τοῖς ταύτῃ κάμνουσιν ἐπιβοηθεῖν
οἷός τε εἴη. καί οἱ τὸ κατ' ἀρχὰς ἐς Ῥάβενναν ἀφι- 14
κομένῳ μετέμελεν, ἃ δὴ Βιταλίῳ ἀναπεισθεὶς ἔδρασε
πρότερον οὐκ ἐπὶ τῷ τῶν βασιλέως πραγμάτων ξυμ-
φόρῳ, ἐπεὶ ἐνταῦθα καθείρξας αὑτὸν ἐδεδώκει τοῖς
πολεμίοις κατ' ἐξουσίαν τὴν τοῦ πολέμου διοικεῖσθαι
ῥοπήν. καί μοι ἔδοξεν ἢ Βελισάριον ἑλέσθαι τὰ χείρω, 15
ἐπεὶ χρῆν τότε Ῥωμαίοις γενέσθαι κακῶς, ἢ βεβουλεῦ-
σθαι μὲν αὐτὸν τὰ βελτίω, ἐμπόδιον δὲ τὸν θεὸν
γεγονέναι, Τουτίλᾳ τε καὶ Γότθοις ἐπικουρεῖν ἐν νῷ
ἔχοντα, καὶ ἀπ' αὐτοῦ τῶν βουλευμάτων τὰ βέλτιστα
ἐς πᾶν τοὐναντίον Βελισαρίῳ ἀποκεκρίσθαι. οἷς μὲν 16
γὰρ ἐπιπνεῖ ἐξ οὐρίας τὸ πνεῦμα τῆς τύχης καὶ τὰ

1 ἐγένοντο K] ἐγένετο L ‖ 2 τοῖς—φρουροῖς L] τοὺς—φρουροὺς K ‖ 3 τωτίλα L ‖ 8 πέρι ἐγένετο L] περιεγένετο K | κέθιγον K ‖ 9—10 κεντουκέλας K ‖ 12 ἀδύνατα K] ἀδύνατος L ‖ 13 καὶ L] om. K ‖ 16 μετέμελλεν codd. ‖ 22 δὲ K] δὲ καὶ ὣς L | τὸν θεὸν Hoesch.] τῷ θεῷ codd. ‖ 23 τωτίλα L ‖ 24 ἔχοντα Maltr.] ἔχοντι codd. ‖ 26 ἐπιπνεῖ ἐξ οὐρίας K] ἐπιπνεῖν ἐστιν ἐξουρίας L

χείριστα βουλευομένοις οὐδὲν ἀπαντιάσει δεινὸν, ἀντι-
περιάγοντος αὐτὰ τοῦ δαιμονίου ἐς πᾶν ξύμφορον·
17 ἀνδρὶ δὲ, οἶμαι, κακοτυχοῦντι εὐβουλία οὐδαμῆ πάρεστι,
παραιρουμένου αὐτὸν ἐπιστήμην τε καὶ ἀληθῆ δόξαν
18 τοῦ χρῆναι παθεῖν. ἢν δέ τι καὶ βουλεύσηταί ποτε
τῶν δεόντων, ἀλλὰ πνέουσα τῷ βουλεύσαντι ἀπ' ἐναν-
τίας εὐθὺς ἡ τύχη ἀντιστρέφει αὐτῷ τὴν εὐβουλίαν
19 ἐπὶ τὰ πονηρότατα τῶν ἀποβάσεων. ἀλλὰ ταῦτα μὲν
εἴτε ταύτῃ εἴτε ἐκείνῃ ἔχει οὐκ ἔχω εἰπεῖν. Βελισάριος
δὲ Ἰουστῖνον ἐπὶ τῇ Ῥαβέννης φυλακῇ καταστησάμενος
ξὺν ὀλίγοις τισὶν αὐτὸς ἐνθένδε διά τε Δαλματίας καὶ
B 330 τῶν ταύτῃ χωρίων κομίζεται ἐς Ἐπίδαμνον, ἵνα δὴ
στράτευμα ἐκ Βυζαντίου καραδοκῶν ἡσυχῆ ἔμενε. γρά-
ψας τε βασιλεῖ γράμματα, τύχας τὰς παρούσας ἐσήγ-
20 γελλεν. ὁ δέ οἱ οὐ πολλῷ ὕστερον Ἰωάννην τε τὸν
Βιταλιανοῦ ἀνεψιὸν καὶ Ἰσαάκην Ἀρμένιον Ἀρατίου
τε καὶ Ναρσοῦ ἀδελφὸν ξὺν στρατῷ ἔπεμψε βαρβάρων
21 τε καὶ Ῥωμαίων στρατιωτῶν. οἳ δὴ ἐς Ἐπίδαμνον
ἀφικόμενοι Βελισαρίῳ ξυνέμιξαν. καὶ Ναρσῆν δὲ τὸν
εὐνοῦχον παρὰ τῶν Ἐρούλων τοὺς ἄρχοντας ἔπεμψεν,
ἐφ' ᾧ δὴ αὐτῶν τοὺς πολλοὺς πείσει ἐς Ἰταλίαν στρα-
22 τεύεσθαι. καὶ αὐτῷ τῶν Ἐρούλων πολλοὶ εἵποντο, ὧν
ἄλλοι τε καὶ Φιλημοὺθ ἦρχον καὶ ξὺν αὐτῷ ἐς τὰ ἐπὶ
Θρᾴκης χωρία ἦλθον. ἐνταῦθα γὰρ διαχειμάσαντες

15 et 18 Auct. Marcell. Com. ad a. 547 (2 et 3)

1 οὐδὲν ἀπαντιάσει K] ἀπαντιάσει οὐδὲν L | δεινὸν K] δύσκολον L ‖ 6—7 ἀπεναντίας K ‖ 14 τε K] δὲ L ‖ 16 Βιταλιανοῦ Maltr.] βιταλίου codd. | ἰσαάκην K] ἰσαάκιον L | ἀρμένιον K ‖ 20 et 22 ἐρούλλων L ‖ 21 αὐτῶν] αὐτὸν K | πείσῃ K ‖ 23 φιλομοὺθ L | καὶ ξὺν L] καὶ om. K ‖ 24 χωρία. ἦλθον ἐνταῦθα γὰρ διαχειμάσοντες. K

11.annus belli (545/6)
ἔμελλον ἅμα ἦρι ἀρχομένῳ παρὰ Βελισάριον στέλλε-
σθαι. ξυνῆν δὲ αὐτοῖς καὶ Ἰωάννης, ὃν ἐπίκλησιν 23
ἐκάλουν Φαγᾶν, καὶ αὐτοῖς ἐν ταύτῃ τῇ πορείᾳ ξυνέβη
τις τύχη μεγάλα Ῥωμαίους ἀγαθὰ ἐκ τοῦ ἀπροσδοκήτου
ἐργάσασθαι. βαρβάρων γὰρ Σκλαβηνῶν πολὺς ὅμι- 24
λος ἔτυχον ἔναγχος διαβάντες μὲν ποταμὸν Ἴστρον,
ληϊσάμενοι δὲ τὰ ἐκείνῃ χωρία καὶ Ῥωμαίων ἐξανδρα-
ποδίσαντες πάμπολυ πλῆθος. οἷς δὴ Ἔρουλοι ἐκ τοῦ 25
αἰφνιδίου ἐς χεῖρας ἐλθόντες, νικήσαντές τε παρὰ
δόξαν μέτρῳ σφᾶς πολλῷ ὑπεραίροντας, αὐτούς τε
κτείνουσι καὶ τοὺς αἰχμαλώτους ἐς τὰ οἰκεῖα ξύμπαν-
τας ἀφῆκαν ἰέναι. τότε δὲ ὁ Ναρσῆς καί τινα εὑρὼν 26 P 496
ἐπιβατεύοντα τοῦ Χιλβουδίου ὀνόματος, ἀνδρὸς ἐπι- B 331
φανοῦς καὶ Ῥωμαίων ποτὲ στρατηγήσαντος, διελέγξαι
τὴν ἐπιβουλὴν ῥᾳδίως ἔσχε. τοῦτο δὲ ὅ τί ποτε ἦν
αὐτίκα δηλώσω.

ιδʹ. Χιλβούδιος ἦν τις ἐκ τῆς Ἰουστινιανοῦ βασι-
λέως οἰκίας ἐσάγαν μὲν δραστήριος τὰ πολέμια, ἐς
τόσον δὲ χρημάτων κρείσσων ὥστε ἀντὶ μεγίστου κτή-
ματος ἐν τῇ οὐσίᾳ τῇ αὐτοῦ εἶχε τὸ κεκτῆσθαι μηδέν·
τοῦτον βασιλεὺς τὸν Χιλβούδιον, ὅτε δὴ τέταρτον ἔτος 2

17—20 Χιλβούδιος—μηδέν] οὗτος ἦν ἐκ κτλ. Suid. s. v. Χιβούλδιος ‖ 21—354, 21 τοῦτον—ἴσχυσε] ὥστε τούτου στρατηγήσαντος Θρᾴκης καὶ ἐπὶ τῇ τοῦ Ἴστρου φυλακῇ καταστάντος καὶ ἐν πολέμῳ ἀναιρεθέντος, συμβῆναι τὸν Ἴστρον ἐσβατὸν κατ' ἐξουσίαν τοῖς βαρβάροις γενέσθαι, καὶ τὰ Ῥωμαίων πράγματα γέγονε, καὶ ξύμπασά τε κτλ. Suid. s. v. Χιβούλδιος

---

4 τις τύχη K] τύχῃ τινὶ L | ῥωμαίοις L ‖ 7—8 ἐξανδραποδήσαντες K ‖ 8 ἔρουλλοι codd. ‖ 10 μέτρῳ Maltr. cum Scaligero] μετρίως K, ἀμετρίᾳ L | σφᾶς K] σφῶν L ‖ 12 δὲ K] δὴ L ‖ 17 χιμούδιος K | τῆς K] τοῦ L ‖ 18 μὲν K] om. L ‖ 19 τόσον τοσοῦτον] Suid. ‖ 20 αὐτοῦ codd. et Suid.

*τὴν αὐτοκράτορα εἶχεν ἀρχήν, Θράκης στρατηγὸν ἀνει-
πών, ἐπὶ τῇ τοῦ Ἴστρου ποταμοῦ φυλακῇ κατεστήσατο,
φυλάσσειν κελεύσας ὅπως μηκέτι τοῖς ταύτῃ βαρβάροις
ὁ ποταμὸς διαβατὸς ἔσται, ἐπεὶ αὐτοῦ τὴν διάβασιν
πολλάκις ἤδη Οὖννοί τε καὶ Ἄνται καὶ Σκλαβηνοὶ
3 πεποιημένοι ἀνήκεστα Ῥωμαίους ἔργα εἰργάσαντο. Χιλ-
βούδιος δὲ οὕτω τοῖς βαρβάροις φοβερὸς γέγονεν ὥστε
ἐς τριῶν ἐνιαυτῶν χρόνον, ὅσον ξὺν ταύτῃ δὴ τῇ
τιμῇ τὴν διατριβὴν ἐνταῦθα εἶχεν, οὐχ ὅσον διαβῆναι
τὸν Ἴστρον ἐπὶ τοὺς Ῥωμαίους οὐδεὶς ἴσχυσεν, ἀλλὰ
καὶ Ῥωμαῖοι ἐς ἤπειρον τὴν ἀντιπέρας σὺν Χιλβουδίῳ
πολλάκις ἰόντες ἔκτεινάν τε καὶ ἠνδραπόδισαν τοὺς
4 ταύτῃ βαρβάρους. ἐνιαυτοῖς δὲ τρισὶν ὕστερον διέβη
μὲν ὁ Χιλβούδιος τὸν ποταμὸν ἧπερ εἰώθει ξὺν ὀλίγῳ
5 στρατῷ, Σκλαβηνοὶ δὲ πανδημεὶ ὑπηντίαζον. μάχης
τε καρτερᾶς γενομένης Ῥωμαίων τε πολλοὶ ἔπεσον καὶ
6 B332 Χιλβούδιος ὁ στρατηγός. καὶ τὸ λοιπὸν ὅ τε ποταμὸς
ἐσβατὸς ἀεὶ τοῖς βαρβάροις κατ' ἐξουσίαν καὶ τὰ Ῥω-
μαίων πράγματα εὐέφοδα γέγονε, ξύμπασά τε ἡ Ῥω-
μαίων ἀρχὴ ἀνδρὸς ἑνὸς ἀρετῇ ἀντίρροπος γενέσθαι
ἐν τῷ ἔργῳ τούτῳ οὐδαμῇ ἴσχυσε.*

7 *Χρόνῳ δὲ ὕστερον Ἄνται καὶ Σκλαβηνοὶ διάφοροι
ἀλλήλοις γενόμενοι ἐς χεῖρας ἦλθον, ἔνθα δὴ τοῖς
8 Ἄνταις ἡσσηθῆναι τῶν ἐναντίων τετύχηκεν. ἐν ταύτῃ
δὲ τῇ μάχῃ Σκλαβηνὸς ἀνήρ τῶν τινα πολεμίων ἄρτι
γενειάσκοντα, Χιλβούδιον ὄνομα, αἰχμάλωτον εἷλεν, ἔς τε*

1—2 *στρατηγὸν ἀνειπὼν* K] *ἀνειπὼν στρατηγὸν* L ‖ 5 *τε* K] om. L | *σκλαβῖνοι* hic et infra K ‖ 6 *ἀνήκεστα* K] om. L | *Ῥωμαίους* Dind.] *ῥωμαίοις* codd. ‖ 11 *ξὺν* L ‖ 16 *γενομένης* L, Christ] *γινομένης* K ‖ 19 *εὐέφοδα* L] om. K ‖ 25 *δὲ* K] *δὴ* L | *σκλαβηνὸς* L] *δὲ τη νος* K | *ἄρτι* L] *ἄρτια* K

τὰ οἰκεῖα λαβὼν ᾤχετο. οὗτος ὁ Χιλβούδιος προϊόντος 9 11. annus belli (545/6)
τοῦ χρόνου εὔνους τε ὡς ἔνι μάλιστα τῷ κεκτημένῳ
ἐγένετο καὶ τὰ ἐς τοὺς πολεμίους δραστήριος. πολλάκις 10
τε τοῦ δεσπότου προκινδυνεύσας ἠρίστευσέ τε διαφερόν-
τως καὶ κλέος ἴσχυσε περιβαλέσθαι ἀπ' αὐτοῦ μέγα.
ὑπὸ δὲ τὸν χρόνον τοῦτον Ἄνται ἐπισκήψαντες εἰς τὰ 11
ἐπὶ Θρᾴκης χωρία πολλοὺς ἐληΐσαντο καὶ ἠνδραπόδισαν
τῶν ἐκείνῃ Ῥωμαίων. οὕσπερ ἐπαγόμενοι ἀπεκομί-
σθησαν εἰς τὰ πάτρια ἤθη. τούτων δὲ ἕνα τῶν 12 P497
αἰχμαλώτων εἰς φιλάνθρωπόν τινα ἤγαγεν ἡ τύχη καὶ
πρᾷον δεσπότην. ἦν δὲ οὗτος ἀνὴρ κακοῦργός τε λίαν
καὶ οἷος ἀπάτῃ τοὺς ἐντυχόντας περιελθεῖν. ἐπειδή 13
τε βουλόμενος ἐπανήκειν ἐς Ῥωμαίων τὴν γῆν οὐδεμιᾷ
μηχανῇ εἶχεν, ἐπενόει τοιάδε. τῷ κεκτημένῳ ἐς ὄψιν
ἥκων τῆς τε φιλανθρωπίας ἐπῄνεσε καὶ πολλὰ μέν οἱ
διὰ τοῦτο πρὸς τοῦ θεοῦ ἰσχυρίσατο τἀγαθὰ ἔσεσθαι,
καὶ αὐτὸν δὲ οὐδαμῇ ἀχάριστον δεσπότῃ φιλανθρωπο-
τάτῳ φανήσεσθαι, ἀλλ', ἤν γε αὐτῷ τὰ βέλτιστα εἰση- B 333
γουμένῳ ἐπακούειν ἐθέλῃ, κύριον αὐτὸν οὐκ εἰς μακρὰν
καταστήσεσθαι χρημάτων μεγάλων. εἶναι γὰρ ἐν τῷ 14
Σκλαβηνῶν ἔθνει Χιλβούδιον, τὸν Ῥωμαίων στρατηγή-
σαντα, ἐν ἀνδραπόδων λόγῳ, πάντας βαρβάρους λαν-
θάνοντα ὅστις ποτέ ἐστιν. ἢν τοίνυν αὐτῷ βουλομένῳ 15
εἴη προέσθαι τε τὰς τοῦ Χιλβουδίου τιμὰς καὶ διακο-
μίζειν τὸν ἄνθρωπον ἐς Ῥωμαίων τὴν γῆν, δόξαν τε
ἀγαθὴν καὶ πλούτου αὐτὸν πάμπολυ χρῆμα περιβαλέ-

3 πολεμίους K] πολέμους L || 5 περιβαλλέσθαι L || 6 ἐς L || 9 τούτων L] τοῦτον K || 12 ἐντυχόντας K] ἐντυγχάνοντας L || 16 τἀγαθὰ K] ἀγαθὰ L || 19 ἐθέλειν K | ἐς L || 21 σκλαβίνων hic et infra passim K | τὸν K] τὸν τῶν L || 23 ὅστις L] ὡς τίς K

16 σθαι πρὸς βασιλέως οὐκ ἀπεικὸς εἶναι. ταῦτα ὁ Ῥω-
μαῖος εἰπὼν τὸν κεκτημένον εὐθὺς ἔπεισε, καὶ ξὺν
αὐτῷ γίνεται ἐν Σκλαβηνοῖς μέσοις. ἐπεκηρυκεύοντο
γὰρ ἤδη καὶ ἀλλήλοις ἀνεμίγνυντο ἀδεῶς οἱ βάρβαροι
οὗτοι. χρήματα γοῦν πολλὰ τῷ Χιλβούδιον κεκτημένῳ
προέμενοι τὸν ἄνδρα ὠνοῦντο καὶ ξὺν αὐτῷ ἀπιόντες
17 εὐθὺς ᾤχοντο. ἐπεί τε ἐν ἤθεσι τοῖς σφετέροις ἐγέ-
νοντο, ἀνεπυνθάνετο τοῦ ἀνθρώπου ὁ πριάμενος, εἰ
18 Χιλβούδιος αὐτὸς ὁ Ῥωμαίων στρατηγὸς εἴη. καὶ ὃς
οὐκ ἀπηξίου τὰ ὄντα [λέγειν] καταλέγειν ξὺν τῷ ἀληθεῖ
λόγῳ ἐφεξῆς ἅπαντα, ὡς εἴη μὲν καὶ αὐτὸς Ἄντης τὸ
γένος, μαχόμενος δὲ ξὺν τοῖς ὁμογενέσι πρὸς Σκλαβη-
νούς, τότε πολεμίους σφίσιν ὄντας, πρός του τῶν
ἐναντίων ἁλῴη, τανῦν δέ, ἐπεὶ ἀφίκετο ἐς τὰ πάτρια
ἤθη, ἐλεύθερος τὸ λοιπὸν κατά γε τὸν νόμον καὶ
19 αὐτὸς ἔσται. ὁ μὲν οὖν ὑπὲρ αὐτοῦ χρυσίον προέ-
B 334 μενος εἰς ἀφασίαν ἐμπεπτωκὼς ἤσχαλλεν, ἐλπίδος ἀπο-
20 τυχὼν οὐ μετρίας τινός. ὁ δὲ Ῥωμαῖος τόν τε ἄν-
θρωπον παρηγορεῖν τήν τε ἀλήθειαν ἐκκρούειν ἐθέλων,
ὡς μή τι αὐτῷ τῆς ἐς τὴν οἰκείαν ἐπανόδου χαλεπὸν
εἴη, Χιλβούδιον μὲν ἐκεῖνον ἔτι τοῦτον δὴ τὸν ἄνδρα
ἰσχυρίζετο εἶναι, δεδιότα δὲ ἅτε δὴ ὄντα ἐν μέσοις
βαρβάροις ὡς ἥκιστα ἐθέλειν ἀποκαλύψαι τὸν πάντα
λόγον, ἢν μέντοι γένηται ἐν γῇ τῇ Ῥωμαίων, οὐχ

5 γοῦν K] οὖν L | χιλβούδιον K] τὸν χιλβούδιον L || 6 προέμενοι K] προϊέμενοι L || 7—8 ἐγίνοντο L || 9 χιβούδιος L || 10 [λέγειν] καταλέγειν scripsi] λέγειν καταλέγει K, καὶ λέγειν. καταλέγειν τε L, λέγειν καὶ καταλέγει Christ || 11 καὶ αὐτὸς ἄντης K] ἄν τις καὶ αὐτὸς L | τὸ K] om. L || 13 πολεμίους σφίσιν K] σφίσι πολεμίους L | του τῶν K] τευτῶν L || 15 ἤθη] ἔθη L || 16 χρυσίον K] τὸ χρυσίον L || 16—17 προέμενος K] προϊέμενος L || 17 ἐς L || 19 τήν τε K] καὶ τὴν L || 20 χαλεπὸν K] ἐμποδὼν L || 22 ἰσχυρίζοντο L || 24 γῇ τῇ ῥωμαίων K] τῇ ῥωμαίων γῇ L

ὅσον οὐκ ἀποκρύψεσθαι τὸν ἀληθῆ λόγον, ἀλλὰ καὶ 11. annus belli (545/6)
φιλοτιμήσεσθαι, ὡς τὸ εἰκὸς, ἐπὶ τούτῳ δὴ τῷ ὀνό-
ματι. τὰ μὲν οὖν πρῶτα κρύφα ταῦτα ἐπράσσετο τῶν
ἄλλων βαρβάρων.

Ἐπεὶ δὲ ὁ λόγος περιφερόμενος ἐς ἅπαντας ἦλθεν, 21
ἠγείροντο μὲν ἐπὶ τούτῳ Ἄνται σχεδὸν ἅπαντες, κοινὴν
δὲ εἶναι τὴν πρᾶξιν ἠξίουν, μεγάλα σφίσιν οἰόμενοι
ἀγαθὰ ἔσεσθαι, κυρίοις ἤδη τοῦ Ῥωμαίων στρατηγοῦ
Χιλβουδίου γεγενημένοις. τὰ γὰρ ἔθνη ταῦτα, Σκλα- 22 P498
βηνοί τε καὶ Ἄνται, οὐκ ἄρχονται πρὸς ἀνδρὸς ἑνὸς,
ἀλλ' ἐν δημοκρατίᾳ ἐκ παλαιοῦ βιοτεύουσι, καὶ διὰ
τοῦτο αὐτοῖς τῶν πραγμάτων ἀεὶ τά τε ξύμφορα καὶ
τὰ δύσκολα ἐς κοινὸν ἄγεται. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ ἄλλα
ὡς εἰπεῖν ἅπαντα ἑκατέροις ἐστί τε καὶ νενόμισται
τούτοις ἄνωθεν τοῖς βαρβάροις. θεὸν μὲν γὰρ ἕνα 23
τὸν τῆς ἀστραπῆς δημιουργὸν ἁπάντων κύριον μόνον
αὐτὸν νομίζουσιν εἶναι, καὶ θύουσιν αὐτῷ βόας τε καὶ
ἱερεῖα πάντα· εἱμαρμένην δὲ οὔτε ἴσασιν οὔτε ἄλλως
ὁμολογοῦσιν ἔν γε ἀνθρώποις ῥοπήν τινα ἔχειν, ἀλλ' B 335
ἐπειδὰν αὐτοῖς ἐν ποσὶν ἤδη ὁ θάνατος εἴη, ἢ νόσῳ
ἁλοῦσιν ἢ ἐς πόλεμον καθισταμένοις, ἐπαγγέλλονται
μὲν, ἢν διαφύγωσι, θυσίαν τῷ θεῷ ἀντὶ τῆς ψυχῆς
αὐτίκα ποιήσειν, διαφυγόντες δὲ θύουσιν ὅπερ ὑπέ-
σχοντο, καὶ οἴονται τὴν σωτηρίαν ταύτης δὴ τῆς
θυσίας αὐτοῖς ἐωνῆσθαι. σέβουσι μέντοι καὶ ποτα- 24
μούς τε καὶ νύμφας καὶ ἄλλα ἄττα δαιμόνια, καὶ
θύουσι καὶ αὐτοῖς ἅπασι, τάς τε μαντείας ἐν ταύταις

---

1 ἀποκρύψασθαι L ‖ 2 τούτῳ] τοῦτον K ‖ 11 δημοκρατεία L ‖ 14 ἔστι K ‖ 15 θεῶν K ‖ 18 πάντα K] ἅπαντα L ‖ 19 ὁμολογοῦσιν K] om. L ‖ 25 ἐωνῆσθαι K] ὠνεῖσθαι L ‖ 26 ἄλλα ἄττα K] ἀλλάττα L

δὴ ταῖς θυσίαις ποιοῦνται. οἰκοῦσι δὲ ἐν καλύβαις
οἰκτραῖς διεσκηνημένοι πολλῷ μὲν ἀπ' ἀλλήλων, ἀμεί-
βοντες δὲ ὡς τὰ πολλὰ τὸν τῆς ἐνοικήσεως ἕκαστοι
25 χῶρον. ἐς μάχην δὲ καθιστάμενοι πεζῇ μὲν ἐπὶ τοὺς
πολεμίους οἱ πολλοὶ ἴασιν ἀσπίδια καὶ ἀκόντια ἐν
χερσὶν ἔχοντες, θώρακα δὲ οὐδαμῇ ἐνδιδύσκονται.
26 τινὲς δὲ οὐδὲ χιτῶνα οὐδὲ τριβώνιον ἔχουσιν, ἀλλὰ
μόνας τὰς ἀναξυρίδας ἐναρμοσάμενοι μέχρι ἐς τὰ
αἰδοῖα, οὕτω δὴ ἐς ξυμβολὴν τοῖς ἐναντίοις καθίσταν-
ται. ἔστι δὲ καὶ μία ἑκατέροις φωνὴ ἀτεχνῶς βάρ-
27 βαρος. οὐ μὴν οὐδὲ τὸ εἶδος ἐς ἀλλήλους τι διαλλάσ-
σουσιν. εὐμήκεις τε γὰρ καὶ ἄλκιμοι διαφερόντως
εἰσὶν ἅπαντες, τὰ δὲ σώματα καὶ τὰς κόμας οὔτε λευ-
κοὶ ἐσάγαν ἢ ξανθοί εἰσιν οὔτε πη ἐς τὸ μέλαν αὐτοῖς
παντελῶς τέτραπται, ἀλλ' ὑπέρυθροί εἰσιν ἅπαντες.
28 δίαιταν δὲ σκληράν τε καὶ ἀπημελημένην, ὥσπερ οἱ
Μασσαγέται, καὶ αὐτοὶ ἔχουσι, καὶ ῥύπου ἧπερ ἐκεῖνοι
ἐνδελεχέστατα γέμουσι, πονηροὶ μέντοι ἢ κακοῦργοι
B 336 ὡς ἥκιστα τυγχάνουσιν ὄντες, ἀλλὰ κἀν τῷ ἀφελεῖ
29 διασώζουσι τὸ Οὐννικὸν ἦθος. καὶ μὴν καὶ ὄνομα
Σκλαβηνοῖς τε καὶ Ἄνταις ἓν τὸ ἀνέκαθεν ἦν. Σπόρους
γὰρ τὸ παλαιὸν ἀμφοτέρους ἐκάλουν, ὅτι δὴ σπορά-
30 δην, οἶμαι, διεσκηνημένοι τὴν χώραν οἰκοῦσι. διὸ δὴ
καὶ γῆν τινα πολλὴν ἔχουσι· τὸ γὰρ πλεῖστον τῆς
ἑτέρας τοῦ Ἴστρου ὄχθης αὐτοὶ νέμονται. τὰ μὲν οὖν
ἀμφὶ τὸν λεὼν τοῦτον ταύτῃ πη ἔχει.

---

3 ἕκαστον L ‖ 4 ἐπὶ K] ἐς L ‖ 5 ἀσπίδα K | ‖ 14 μέλαν μέλλαν L ‖ 15 ὑπέρρυθροί L ‖ 17 ἧπερ K | ἐκεῖνοι K] ἐκεῖνοι πλήρεις L ‖ 18 γέμουσι K] μένουσι L ‖ 21 ἓν τὸ] ἐν τῷ K ‖ 23 τὴν K] τήν τε L ‖ 24 τινα πολλὴν K] πολήν τινα L

Ἄνται δὲ τότε ἀγειρόμενοι, ὥσπερ ἐρρήθη, τὸν 31 11. annus belli
ἄνδρα τοῦτον ἠνάγκαζον ὁμολογεῖν σφίσιν ὅτι Χιλβού- (545/6)
διος αὐτὸς ὁ Ῥωμαίων στρατηγὸς εἴη. ἀρνηθέντα τε 32
κολάζειν ἠπείλουν. ἐν ᾧ δὲ ταῦτα ἐπράσσετο τῇδε,
ἐν τούτῳ βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς πρέσβεις τινὰς παρὰ
τούτους δὴ τοὺς βαρβάρους στείλας ἠξίου ξυνοικίζε- P 499
σθαι ἅπαντας εἰς πόλιν ἀρχαίαν, Τούρριν ὄνομα, ἣ
κεῖται μὲν ὑπὲρ ποταμὸν Ἴστρον, Τραϊανοῦ τοῦ Ῥω-
μαίων αὐτοκράτορος ἐν τοῖς ἄνω χρόνοις αὐτὴν δει-
μαμένου, ἔρημος δὲ ἐκ παλαιοῦ ἐτύγχανεν οὖσα, ληϊσα-
μένων αὐτὴν τῶν ταύτῃ βαρβάρων. ταύτῃ γὰρ αὐτοὺς 33
καὶ τῇ ἀμφ' αὐτὴν χώρᾳ Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς ἅτε
προσηκούσῃ τὸ ἐξ ἀρχῆς Ῥωμαίοις ὡμολόγει δεδωρή-
σεσθαι καὶ σφίσι ξυνοικιεῖν μὲν δυνάμει τῇ πάσῃ,
χρήματα δὲ μεγάλα σφίσι προΐεσθαι, ἐφ' ᾧ οἱ ἔνσπον-
δοι τὸ λοιπὸν ὄντες Οὔννοις ἐμπόδιοι ἐς ἀεὶ γένωνται,
καταθεῖν βουλομένοις τὴν Ῥωμαίων ἀρχήν. ταῦτα 34 B 337
ἐπεὶ οἱ βάρβαροι ἤκουσαν, ἐπῄνεσάν τε καὶ πράξειν
ἅπαντα ὑπέσχοντο, εἴπερ αὐτοῖς τὸν Χιλβούδιον στρα-
τηγὸν Ῥωμαίων αὖθις καταστησάμενος ξυνοικιστὴν
δοίη, αὐτὸν ἐκεῖνον ἰσχυριζόμενοι, ᾗπερ ἠβούλοντο,
Χιλβούδιον εἶναι. ταύταις δὲ ὁ ἄνθρωπος ἐπαρθεὶς 35
ταῖς ἐλπίσιν ἤδη καὶ αὐτὸς ἤθελέ τε καὶ ἔφασκε Χιλ-
βούδιος ὁ Ῥωμαίων στρατηγὸς εἶναι. ἐφ' οἷς δὴ αὐτὸν
στελλόμενον ἐς Βυζάντιον Ναρσῆς ἐν ταύτῃ τῇ πορείᾳ
καταλαμβάνει. καὶ ξυγγενόμενος, ἐπεὶ φενακίζοντα τὸν 36
ἄνθρωπον εὗρε (καίπερ τήν τε Λατίνων ἀφιέντα φω-

---

7 Τούρριν] τούριν *L* ‖ 10 ἐκ παλαιοῦ ἐτύγχανεν *K*] ἐτύγχανεν ἐκ παλαιοῦ *L* ‖ 12 τῇ—χώρᾳ Hoesch. in marg.] τῇ—χώραν *K*, τὴν—χωρία *L* ‖ 13—14 δεδωρήσεσθαι *K*] δωρήσασθαι *L* ‖ 14 ξυνοικεῖν *L* ‖ 18 ἐπεὶ] Ἐ deest in *K* ‖ 21 ἐβούλοντο *L* ‖ 26 φαινακίζοντα *K*

νὴν καὶ τῶν Χιλβουδίου γνωρισμάτων πολλὰ ἐκμαθόντα τε ἤδη καὶ προσποιεῖσθαι ἱκανῶς ἔχοντα) ἔν τε δεσμωτηρίῳ καθεῖρξε καὶ τὸν πάντα ἐξειπεῖν λόγον ἠνάγκασεν, οὕτω τε ἐς Βυζάντιον ξὺν αὐτῷ ἦγαγεν. ἐγὼ δὲ ὅθενπερ ἐξέβην ἐπάνειμι.

ιε'. Βασιλεὺς μὲν ταῦτα ἅπερ μοι δεδήλωται ἔπρασσεν. ἐν τούτῳ δὲ Βελισάριος Βαλεντῖνόν τε καὶ τῶν δορυφόρων τῶν αὐτοῦ ἕνα, Φωκᾶν ὄνομα, διαφερόντως ἀγαθὸν τὰ πολέμια, ξὺν στρατεύματι ἐς τὸν Ῥωμαίων λιμένα ἔπεμψεν, ἐφ' ᾧ τό τε ἐν Πόρτῳ φρούριον ξυμφυλάξουσι τοῖς ἐνταῦθα φρουροῖς, ὧνπερ Ἰννοκέντιος ἦρχε, καὶ ὅπη ἂν σφίσι δυνατὰ ᾖ ἐπεκδρομὰς ποιούμενοι ξυνταράξουσι τὸ τῶν πολεμίων
2 στρατόπεδον. οἱ μὲν οὖν ἀμφὶ Βαλεντῖνόν τε καὶ Φωκᾶν πέμψαντες λάθρα ἐς Ῥώμην σημαίνουσι Βέσσᾳ
B 338 ὡς αὐτίκα δὴ ἐπιέναι τῶν ἐναντίων τῷ χαρακώματι ἐκ τοῦ αἰφνιδίου μέλλουσι· δεήσει οὖν καὶ αὐτὸν τῶν ἐν Ῥώμῃ στρατιωτῶν τοὺς μαχιμωτάτους ἀπολεξάμενον,
P 500 ἡνίκα αἴσθηται τῆς ἐπιδρομῆς, βοηθεῖν δρόμῳ, ὅπως τι καὶ δρᾶν τοὺς βαρβάρους ἑκάτεροι δυνήσονται μέγα.
3 Βέσσᾳ δὲ ταῦτα οὐδαμῇ ἤρεσκε, καίπερ ἐς τρισχιλίους στρατιώτας ξὺν αὐτῷ ἔχοντι. διὸ δὴ καὶ Βαλεντῖνός τε καὶ Φωκᾶς ξὺν πεντακοσίοις ἐκ τοῦ ἀπροσδοκήτου ἐπισκήψαντες τῷ τῶν πολεμίων στρατοπέδῳ ὀλίγους μέν τινας ἔκτειναν, αἴσθησίς τε τοῦ ἐνθένδε θορύβου
4 τοῖς πολιορκουμένοις ταχὺ γέγονεν. ὡς δὲ οὐδεὶς ἐκ τῆς πόλεως ἐπεξῄει, κατὰ τάχος ἐς τὸν λιμένα κακῶν

4 αὐτῷ edd.] αὐτῶ codd. ‖ 6 ἅπερ *K*] ἥπερ *L* ‖ 7 ἔπρασεν *K* ‖ 8 αὐτοῦ Christ] αὑτοῦ codd. ‖ 11 ξυμφυλάξωσι *K* ‖ 12 ἰνοκέντιος *L* | ᾖ] ἦν *K* ‖ 18 μαχίμους *L* ‖ 20 δυνήσωνται *L* ‖ 22 αὐτῷ edd.] αὐτῶ codd. | ἔχοντα *K*

παντάπασιν ἀπαθεῖς ἀνεχώρησαν. πέμψαντές τε παρὰ 5 11. annus belli (545/6)
Βέσσαν αὖθις ᾐτιῶντο μὲν ὄκνησίν τινα οὐ δέον αὐτῷ
ἐμπεπτωκέναι, ἰσχυριζόμενοι δὲ ὡς ὀλίγῳ ὕστερον
ἑτέραν ἐπεκδρομὴν ἐς τοὺς πολεμίους ποιήσονται παρε-
κάλουν καὶ αὐτὸν ἐς καιρὸν τοῖς βαρβάροις ἐπιθέσθαι
δυνάμει τῇ πάσῃ. ὁ δὲ οὐδέν τι ἧσσον τὸ μὴ τοῖς 6
ἐναντίοις ἐπεξιόντα διακινδυνεύειν ἀπεῖπεν. οἱ μέντοι
ἀμφὶ Βαλεντῖνόν τε καὶ Φωκᾶν ξὺν στρατῷ πλείονι
τοῖς πολεμίοις ἐμπεσεῖσθαι διενοοῦντο καὶ ἐν παρα-
σκευῇ ἤδη ἐγένοντο. στρατιώτης δέ τις ὑπὸ Ἰννο- 7
κεντίῳ ταττόμενος αὐτόμολος παρὰ Τουτίλαν ἥκων
ἀγγέλλει ὡς ἡμέρᾳ τῇ ἐπιγενησομένῃ ἔφοδος ἐκ τοῦ
Πόρτου ἐπ' αὐτοὺς ἔσται. καὶ ὃς τῶν χωρίων ὅσα 8
ἐπιτηδείως ἐς τοῦτο εἶχεν, ἐνέδραις ἔγνω προλοχίζειν
ἀνδρῶν μαχίμων. οὗ δὴ τῇ ὑστεραίᾳ Βαλεντῖνός τε
καὶ Φωκᾶς ξὺν τοῖς ἑπομένοις ἐμπεπτωκότες τούς τε
πλείστους ἀποβάλλουσι καὶ αὐτοὶ θνήσκουσιν. ὀλίγοι B 339
δέ τινες μόλις διαφυγόντες ἐς τὸν Πόρτον κομίζονται.

Τότε καὶ Βιγίλιος, ὁ τῆς Ῥώμης ἀρχιερεύς, ἐν 9
Σικελίᾳ διατριβὴν ἔχων ναῦς ὅτι πλείστας σίτου ἐμπλη-
σάμενος ἔπεμψεν, οἰόμενος ὅτῳ δὴ τρόπῳ τοῖς τὰ
φορτία παραπέμπουσιν ἐς τὴν Ῥώμην ἐσιτητὰ εἶναι.
αἱ μὲν οὖν νῆες αὗται ἔπλεον ἐπὶ τὸν Ῥωμαίων λιμένα, 10
αἰσθόμενοι δὲ οἱ πολέμιοι χρόνῳ τε βραχεῖ προτερή-
σαντες ἐν τῷ λιμένι ἐγένοντο καὶ τῶν τειχῶν ἐντὸς
σφᾶς αὐτοὺς ἔκρυψαν, ὅπως, ἐπειδὰν τάχιστα αἱ νῆες
ἐνταῦθα κατάρωσι, κρατήσωσιν αὐτῶν οὐδενὶ πόνῳ.

---

3 δὲ K] τε L ‖ 8 πλέονι K ‖ 10 στρατιώτης] στρατιώτις L ‖ 11 τουτίλλαν K, τωτίλαν L ‖ 12 ἀγγέλει K ‖ 13 ὃς] ὡς K ‖ 20 ὅτι K] ἔτι L ‖ 23 ῥωμαίων K pr. m., L] ῥωμαῖον K corr. ‖ 25 τειχῶν] τείχων K, τοίχων L ‖ 27 κατάρωσιν K, κατάρρωσι L

11 *ὅπερ κατιδόντες ὅσοι φρουρὰν ἐν Πόρτῳ εἶχον, ἔς τε
τὰς ἐπάλξεις ἀνέβαινον ἅπαντες καὶ τὰ ἱμάτια σείοντες
τοῖς ἐν ταῖς ναυσὶ σημαίνειν ἐβούλοντο μὴ πρόσω*
12 *ἰέναι, ἀλλ' ἑτέρωσε, ὅπη παρατύχῃ, ἐκτρέπεσθαι. οἱ
δὲ τῶν ποιουμένων οὐ ξυνιέντες, ἀλλὰ χαίρειν τε τοὺς
ἐν τῷ Πόρτῳ Ῥωμαίους οἰόμενοι καὶ σφᾶς ἐπὶ τὸν
λιμένα παρακαλεῖν, τοῦ πνεύματος αὐτοῖς ἐπιφόρου*
13 *ὄντος, ἐντὸς τοῦ λιμένος κατὰ τάχος ἐγένοντο. ἔπλεον
δὲ ταῖς ναυσὶν ἄλλοι τε Ῥωμαίων πολλοὶ καί τις ἐπί-
σκοπος Βαλεντῖνος ὄνομα. ἔκ τε τῶν ἐνεδρῶν ἀναστάν-
τες οἱ βάρβαροι τῶν πλοίων ἁπάντων οὐδενὸς ἀμυνο-*
14 *μένου ἐκράτησαν. καὶ τὸν μὲν ἐπίσκοπον ζωγρήσαντες
παρὰ τὸν Τουτίλαν ἤγαγον, τοὺς δὲ ἄλλους ἅπαντας
ἔκτειναν, καὶ τὰς ναῦς σὺν τοῖς φορτίοις ἐφέλκοντες*
15 P 501 *ᾤχοντο. τούτου δ Τουτίλας ἀνεπυνθάνετο τοῦ ἱερέως*
B 340 *ὅσα ἐβούλετο, ἐπενεγκών τε αὐτῷ, ὅτι δὴ ὡς ἥκιστα*
16 *ἀληθίζεται, ἄμφω τὼ χεῖρε ἀπέκοψε. ταῦτα μὲν δὴ
οὕτω γενέσθαι τετύχηκε. καὶ ὁ χειμὼν ἔληγε, καὶ*
τὸ ἑνδέκατον ἔτος ἐτελεύτα τῷ πολέμῳ τῷδε, *ὃν
Προκόπιος ξυνέγραψε.*

12. annus belli (546/7)

*ιϛ'. Βιγίλιος δὲ, ὁ τῆς Ῥώμης ἀρχιερεὺς, βασιλεῖ
ἐς Βυζάντιον ἐκ Σικελίας μετάπεμπτος ἦλθεν. ἐτύγχανε
γὰρ πολύν τινα χρόνον διὰ τοῦτο ἐν Σικελίᾳ* ⟨*δια-*⟩

16—17 *ἐπενεγκών τε—ἀπέκοψε*] cit. Suid. s. v. *ἐπενεγκών* ‖ 21 Malal. 483, 3. Auct. Marcell. Com. ad a. 546 (1) et 547 (4), lib. Pontif. I 152

---

3 *τοῖς ἐν L*] om. *K* ‖ 4 *ἑτέρωσε L*] *ἑτέρωθι K* | *παρατύχοι L* ‖ 10—11 *ἀναστάντες K*] *ἀνστάντες L* ‖ 11 *πλόων L* ‖ 13 *τὸν τουτίλλαν K*, *τωτίλαν L* ‖ 14 *ξὺν L* ‖ 15 *τωτίλας L* ‖ 16 *ἐπενεγκόντες L* | *τε K* et Suid.] *δὲ L* ‖ 17 *ἀπέκοψαν L* ‖ 23—361, 1 ⟨*δια*⟩*τριβὴν* Braun] *τριβὴν* codd.

τριβὴν ἔχων. ὑπὸ τοῦτον τὸν χρόνον Ῥωμαῖοι ἐν 2 12 annus belli (546/7)
Πλακεντίᾳ πολιορκούμενοι ἁπάντων ἤδη σφᾶς τῶν
ἀναγκαίων παντάπασιν ἐπιλιπόντων ἐς βρώσεις οὐχ
ὁσίας τινὰς, βιαζόμενοι τῷ λιμῷ, ἦλθον. καὶ μὴν καὶ 3
ἀλλήλων ἐγεύσαντο. καὶ διὰ τοῦτο σφᾶς τε αὐτοὺς καὶ
Πλακεντίαν ὁμολογίᾳ Γότθοις παρέδωκαν. ταῦτα μὲν 4
οὖν τῇδε ἐχώρησε καὶ Ῥώμην πρὸς Τουτίλα πολιορ-
κουμένην ἅπαντα ἤδη τὰ ἀναγκαῖα ἐπελελοίπει. ἦν 5
δέ τις ἐν τοῖς Ῥώμης ἱερεῦσιν, ὄνομα μὲν Πελάγιος,
διάκονος δὲ τὴν τιμὴν, ὃς δὴ ἐν Βυζαντίῳ χρόνον
διατρίψας συχνὸν φίλος μὲν ἐς τὰ μάλιστα Ἰουστινιανῷ
βασιλεῖ γέγονε, χρήματα δὲ περιβεβλημένος μεγάλα ἐς
Ῥώμην ὀλίγῳ ἔμπροσθεν ἐτύγχανεν ἀφικόμενος. ἐν 6
ταύτῃ τε τῇ πολιορκίᾳ τοῖς τῶν ἀναγκαίων ἀπορου-
μένοις πλεῖστα τῶν χρημάτων προέμενος, ὢν καὶ πρό-
τερον ἔν γε Ἰταλιώταις ἅπασι δόκιμος, μεῖζον, ὡς τὸ
εἰκὸς, ἐπὶ φιλανθρωπίᾳ κλέος ἀπήνεγκε. τοῦτον Ῥω- 7
μαῖοι τὸν Πελάγιον, ἐπειδὴ τὰ ἀμήχανα τῷ λιμῷ
ἔπασχον, πείθουσι παρὰ Τουτίλαν τε ἰέναι καὶ ἡμερῶν B 341
ὀλίγων τινῶν ἐκεχειρίαν διαπράξασθαι σφίσιν, ἐφ' ᾧ,
ἢν μή τις αὐτοῖς ἐπικουρία ταύτης δὴ ἐντὸς τῆς ἐκε-
χειρίας ἐκ Βυζαντίου ἀφίκηται, σφᾶς τε αὐτοὺς ὁμο-

18—20 ἐπειδὴ—σφίσιν] οἱ δὲ ἐπεὶ τὰ ἀμήχανα τῷ λιμῷ ἔπασχον, ἐκεχειρίαν ὀλίγων τινῶν ἡμερῶν ᾔτουν διαπράξασθαι Suid. s. v. ἀμήχανα

---

1 τοῦτον τὸν χρόνον *K* minio corr., *L*] τούτων τῶν χρόνων *K* pr. m. ‖ 3 ἀπολιπόντων *L* ‖ 7 τουτίλαν *K*, τωτίλα *L* ‖ 8—369, 11 ἦν—εἰργάζετο] ὅτι ἦν τις ἐν τοῖς κτλ. *H* ‖ 11 συχνὸν διατρίψας *H* ‖ 12 γέγονεν *H* ‖ 14 τε om. *H* ‖ 15 προέμενος *KH*] προϊέμενος *L* ‖ 17 ἀπήνεγκεν *H* ‖ 18 τὰ om. *H* ‖ 19 τωτίλαν *L* ‖ 20 ἐκκεχειρίαν *K*, ἐγκεχειρίαν *L* ‖ 21 ἢν om. *H* ‖ 21—22 ἐκκεχειρίας *K*, ἐγκεχειρίας *L*

8 *λογίᾳ καὶ τὴν πόλιν Γότθοις ἐνδώσουσιν. ἐπὶ ταύτῃ*
δὴ τῇ πρεσβείᾳ Πελάγιος παρὰ Τουτίλαν ἦλθεν. ἥκοντά
τε αὐτὸν ὁ Τουτίλας ἀσπασάμενος αἰδοῖ τε καὶ φιλο-
9 *φροσύνῃ πολλῇ πρῶτος ἔλεξεν ὧδε „Πᾶσι μέν, ὡς*
„ἐπὶ πλεῖστον εἰπεῖν, νόμος βαρβάροις τὸ χρῆμα τῶν
„πρέσβεων σέβειν, ἐμοὶ δὲ τοὺς τῆς ἀρετῆς τι μετα-
„ποιουμένους, οἷος αὐτὸς εἶ, καὶ ἄλλως τιμᾶν ἐν
10 *„σπουδῇ ἄνωθεν γέγονε. τιμὴν δὲ καὶ ὕβριν ἐς ἄνδρα*
„πρεσβευτὴν οὐ πρᾳότητι προσώπων οὐδὲ ῥημάτων
„ὄγκῳ τῶν ὑποδεξαμένων διακεκρίσθαι οἶμαι, ἀλλ' ἔν
„γε τῷ ἀληθίζεσθαι ἢ λόγοις οὐχ ὑγιαίνουσιν ἐς
11 *„αὐτὸν χρῆσθαι. τετιμῆσθαι μὲν γὰρ διαφερόντως*
„ἐκείνῳ ξυμβαίνει, ὅτῳ ἂν ἐκ τοῦ εὐθέος ἀποκαλύ-
„ψαντες τὸν ἀληθῆ λόγον, οὕτω τὸν ἄνθρωπον ἀπο-
„πέμποιντο, περιυβρίσθαι δὲ πάντων μάλιστα τῷ
P 502 *„πρεσβευτῇ τούτῳ, ὃς ἂν ὑπούλων τε καὶ ξυμπεπλα-*
12 *„σμένων ἀκούσας ῥημάτων ἀπιὼν οἴχοιτο. τριῶν τοί-*
„νυν ἐκτός, ὦ Πελάγιε, τῶν ἄλλων ἁπάντων, ὅτου ἂν
13 *„δεηθείης, οὐ μή ποτε πρὸς ἡμῶν ἀτυχήσεις. ἃ δὴ*
„φυλασσόμενόν σε σιωπᾶν ἄμεινον, ὅπως μὴ σαυτῷ
„αἰτιώτατος γεγονὼς τοῦ μηδὲν ἀνύειν ὧν ἕνεκα ἦλθες
14 *„τὴν ὑπὲρ αὐτῶν μέμψιν ἡμῖν ἀναθήσεις. τῷ γὰρ μὴ*
„ἐπιτηδείως τοῖς παροῦσιν αἰτεῖσθαι τὸ μηδὲν κατορ-
B 342 *„θοῦν ἐκ τοῦ ἐπὶ πλεῖστον ἐμπέφυκε. λέγω δέ, ὅπως*
„μήτε Σικελιωτῶν τινος ἕνεκα μήτε τῶν Ῥώμης περι-

---

2 *παρὰ LH*] *ἐπὶ K* | *τωτίλαν L* ‖ 3 *τουττίλας K*, *τωτίλας L* ‖ 4 *πρῶτος K* corr., *LH*] *πρώτως K* pr. m. | *ἤλεγξεν H* ‖ 6 *σέβειν*] *σεύειν H* ‖ 8 *γέγονεν H* ‖ 9 *πρόσωπον H* ‖ 12 *αὐτὸν LH*] *αὐτὴν K* | *γὰρ* om. *H* ‖ 13 *εὐθέος H*] *εὐθέως K*, *εὐθέ/ς L* ‖ 15 *περιυβρίζεσθαι L* ‖ 16 *τούτων H* ‖ 16—17 *ξυμπεπλεγμένων H* ‖ 17—18 *τοίνυν*] *T* deest in *K* ‖ 19 *ἀτυχήσῃς L* | *ἃ*] *ὧν L* ‖ 21 *γεγονὸς H* | *ἀνύττειν H* ‖ 22 *τῷ*] *τὸ K* ‖ 24 *πέφυκεν H* | *ὅπως* om. *H* ‖ 25 *μήτε* 1] *μὴ L* | *τῶν* om. *H*

12. annus belli (546/7)

„βόλων, ἢ τῶν προσκεχωρηκότων ἡμῖν οἰκετῶν, τοὺς
„λόγους ποιήσεις. οὐ γάρ οἷόν τέ ἐστιν ἢ Γότθους 15
„φειδοῖ ἐς Σικελιωτῶν τινα χρήσεσθαι, ἢ τόδε τὸ τεῖχος
„ἑστάναι, ἢ δούλους τοὺς ξὺν ἡμῖν στρατευσαμένους
„τοῖς πάλαι κεκτημένοις δουλεύειν. τοῦ δὲ μὴ δοκεῖν
„ἀλογίστῳ ταῦτα προτείνεσθαι γνώμῃ τῷ τὰς αἰτίας
„αὐτίκα ἐξειπεῖν τὴν ὑποψίαν ἐκλύσομεν. ἦν μὲν ἡ 16
„νῆσος εὐδαίμων ἐκ παλαιοῦ χρημάτων προσόδῳ καὶ
„καρπῶν ἀφθονίᾳ τῶν ἐκεῖ φυομένων πασῶν μάλιστα,
„ὥστε οὐ τοῖς αὐτὴν ἐνοικοῦσιν ἐπαρκεῖν μόνον, ἀλλὰ
„καὶ τοὺς Ῥωμαίους ὑμᾶς ἐνθένδε εἰσκομιζομένους
„ἀνὰ πᾶν ἔτος τὴν τῶν ἐπιτηδείων φορὰν διαρκῶς
„ἔχειν. διόπερ κατ' ἀρχὰς ἐδέοντο Θευδερίχου Ῥω- 17
„μαῖοι μὴ πολλῶν ἐνταῦθα Γότθων καταστῆναι
„φρουράν, ὡς μηδὲν αὐτῶν τῇ ἐλευθερίᾳ ἢ τῇ ἄλλῃ
„εὐδαιμονίᾳ ἐμπόδιον εἴη. τούτων δὲ τοιούτων ὄντων 18
„κατέπλευσεν ἐς Σικελίαν ὁ τῶν πολεμίων στρατὸς,
„οὔτε ἀνδρῶν πλήθει οὔτε ἄλλῳ τῶν πάντων οὐδενὶ
„ἀξιόμαχοι πρὸς ἡμᾶς ὄντες. Σικελιῶται δὲ τὸν στόλον 19
„ἰδόντες οὐκ ἐς Γότθους ταῦτα ἀνήνεγκαν, οὐκ ἐν
„τοῖς ὀχυρώμασι καθεῖρξαν αὐτοὺς, οὐκ ἄλλο προσ-

18—19 οὔτε ἀνδρῶν—ὄντες] cit. Suid. s. v. ἀξιόμαχος

---

2 ποιήσεις Hoesch.] ποιήσειν *KL*, ποιῆσ´ *H* ‖ 3 φειδοῖ *H*] om. *KL* | ἐς *KH*] ἐκ *L* | τινα *KH*] τινι *L* | χρήσεσθαι *KH*] χαρίσεσθαι *L* | τὸ om. *H* ‖ 4 ἑστῆναι *H* | τοὺς] τοὺς πάλαι *H* ‖ 5 δὲ μὴ] μὴ δὲ *L* ‖ 7 ὑποψίαν] ὑπεροψίαν *K* | ἐκλύσωμεν *K* ‖ 8 εὐδαίμων om. *H* | χρημάτων τε *H* | προσώδω *L* ‖ 9 ἀφθονίαι *H* ‖ 11 εἰσκομιζόμενοι *K* ‖ 12 φορὰν *KH*] εἰσφορὰν *L* ‖ 14 κατα-στῆναι] malim καταστῆσαι ‖ 18 ἄλλω τῶν πάντων *KH*] τῶν πάντων ἄλλω *L* | ἁπάντων Suid. ‖ 19 ὄντες om. *H* ‖ 20 ἀπή-νεγκαν *H* ‖ 21 ὀχυρώμασιν *L* | αὐτοὺς affert Dind. e cod. α] αὐτοὺς *KHL* | ἄλλω *H*

B 343 *„κρούειν τοῖς ἐναντίοις οὐδὲν ἔγνωσαν, ἀλλ' ἀναπετά-*
„σαντες προθυμίᾳ τῇ πάσῃ τὰς τῶν πόλεων πύλας
„ἐδέξαντο ὑπτίαις χερσὶ τὸν τῶν πολεμίων στρατὸν,
„ὥσπερ, οἶμαι, τὰ τῶν ἀνδραπόδων ἀπιστότατα, ἐκ
„χρόνου καιροφυλακοῦντες πολλοῦ δραπετεῦσαι μὲν
„τῆς τῶν κεκτημένων χειρὸς, νέους δέ τινας καὶ ἀγνῶ-
20 *„τας αὐτοῖς δεσπότας εὑρεῖν. ἐντεῦθέν τε ὁρμώμενοι*
„καθάπερ ἐξ ἐπιτειχίσματος οἱ πολέμιοι τήν τε ἄλ-
„λην Ἰταλίαν ἀπονητὶ ἔσχον καὶ Ῥώμην τήνδε κατέ-
„λαβον, σῖτον ἐκ Σικελίας ἐπαγαγόμενοι τοσοῦτον τὸ
„πλῆθος, ὥστε πολιορκουμένοις ἐς ἐνιαυτοῦ μῆκος
21 *„ἀντέχειν ξύμπασι Ῥωμαίοις. τὰ μὲν οὖν Σικελιωτῶν*
„τοιαῦτά ἐστιν, ὧνπερ αὐτοῖς Γότθους συγγνώμονας
„εἶναι οὐδεμία μηχανὴ ἔσται, τοῦ τῶν ἐγκλημάτων
22 *„ὄγκου παραιρουμένου τοῖς ἠδικηκόσι τὸν ἔλεον. τού-*
„των δὲ τῶν περιβόλων ἐντὸς καθείρξαντες αὐτοὺς οἱ
„πολέμιοι ἐς μὲν τὸ πεδίον καταβαίνοντες παρατάσσε-
„σθαι ἡμῖν οὐδαμῆ ἔγνωσαν, σοφίσμασι δὲ καὶ παρα-
„γωγαῖς ἀεί τε καὶ καθ' ἡμέραν Γότθους ἐκκρούοντες
„κύριοι τῶν ἡμετέρων ἐκ τοῦ παραλόγου γεγένηνται.
23 *„ὅπως τοίνυν καὶ ὕστερον μὴ ταῦτα πάθοιμεν προνοεῖν*

13—15 *ὧνπερ—ἔλεον*] cit. Suid. s. v. *παραιροῦνται* ‖ 18—20 *σοφίσμασι—γεγένηνται*] cit. Suid. s. v. *παραγωγαῖς*, *οἱ δὲ σοφίσμασι καὶ παραγωγαῖς ἐκκρούοντες ἡμᾶς ἀεί τε καὶ καθημέραν κύριοι κτλ.* Suid. s. v. *παράλογος*

---

1 *ἀλλὰ H* ‖ 7 *αὐτοῖς* Hoesch.] *αὐτοῖς* codd. | *ἐντεῦθέν* repetit *K* ‖ 10 *σίτον K* | *ἐπαγαγόμενοι KH*] *ἐπαγόμενοι L* | *τὸ* om. *H* | 11 *πολιορκουμένους KH* | *ἐς* om. *H* ‖ 12 *σικελιώταις L* ‖ 13 *τοιαῦτά*] *ταῦτα H* | *Γότθους*] *ἡμᾶς* Suid. | *ξυγγώμ. K* ‖ 15 *ἔλεον*] *ἔλαιον L* ‖ 16 *αὐτοὺς* Dind.] *αὐτοὺς* codd. ‖ 17—18 *παρατάσεσθαι H* ‖ 18—19 *παραγωγαῖς KH*, Suid.] *περιαγωγαῖς L* ‖ 19 *Γότθους*] *ἡμᾶς* Suid. s. v. *παραγωγαῖς* et s. v. *παράλογος* | *ἐκκρούοντες*] *ἐκ κόρου ὄντες H*

„ἄξιον. τοὺς γὰρ ἅπαξ ἀγνοίᾳ σφαλέντας ἐς τὴν αὐτὴν 12. annus belli (546/7)
„αὖθις ἐκπεπτωκέναι κακοπραγίαν οὐ προειδομένους
„τὴν ἀπὸ τῆς πείρας ἤδη συνειθισμένην αὐτοῖς συμ-
„φορὰν οὐ τύχης ἐναντίωμα γεγενῆσθαι δοκεῖ, ἀλλ'
„ἐς ἄνοιαν τῶν ἐπταικότων, ὡς τὸ εἰκὸς, περιίστασθαι. P 503
„προσθείη δ' ἄν τις ὡς καὶ τὸν Ῥώμης καθαιρεθῆναι 24
„περίβολον μάλιστα πάντων ὑμῖν ξυνοίσει. οὐδὲ μεθ' B 344
„ἑτέρων γὰρ τὸ λοιπὸν καθειργμένοι πάντων τε ἀπο-
„κεκλεισμένοι τῶν ἀναγκαίων, πολιορκηθήσεσθε πρὸς
„τῶν ἐπιόντων, ἀλλὰ κινδυνεύσουσι μὲν τῇ μάχῃ
„πρὸς ἀλλήλους ἑκάτεροι, ἆθλον δὲ τῶν νικώντων
„ὑμεῖς οὐ μετὰ κινδύνων ὑμετέρων γενήσεσθε. τῶν 25
„μέντοι προσκεχωρηκότων ἡμῖν οἰκετῶν ἕνεκα τοσαῦτα
„ἐροῦμεν, ὡς, ἥνπερ ἐκείνους συνταξαμένους τε ἡμῖν
„ἐπὶ τοὺς ἐναντίους καὶ παρ' ἡμῶν τὴν ὁμολογίαν
„κεκομισμένους τοῦ μή ποτε αὐτοὺς τοῖς πάλαι κεκτη-
„μένοις προήσεσθαι τανῦν ἐγχειρίσειν ὑμῖν γνοίημεν,
„οὐδὲ πρὸς ὑμᾶς τὸ πιστὸν ἕξομεν. οὐ γάρ ἐστιν, 26
„οὐκ ἔστι, τὸν τῶν ξυγκειμένων ἐς τοὺς ἁπάντων
„οἰκτροτάτους ὀλιγωροῦντα βέβαιον ἐς τῶν ἄλλων τινὰ

---

1 σφαλέντας] σταλέντας *K* | αὐτὴν *LH*] om. *K* ‖ 2 ἐμπεπτωκέναι *H* | προϊδομένους *H* ‖ 3 ξυνειθισμένην *L*, συνηθισμένην *H* ‖ 3—4 ξυμφορὰν *L* ‖ 5 ἐπταικότων *KH*] πεπταικότων *L* | τὸ εἰκὸς] στωικός *H* ‖ 6 τὸν] τῆς *H* ‖ 7 περιβόλου *H* | πάντων] παρ' αὐτῶν *H* | οὐδὲ *K*] οὐ *L*, οὐ δέει *H* ‖ 9 ἀναγκαίων *LH*] ἐναντίων *K* | πολιορκηθήσεσθε *L* corr.] πολιορκηθήσεσθαι *K*, *L* pr. m., *H* ‖ 10 κινδυνεύσουσι Maltr.] κινδυνεύουσι codd. ‖ 11 ἄθλων *H* | νικόντων *LH* ‖ 12 ἡμετέρων *H* ‖ 13 ὑμῖν *H* ‖ 14 ἥνπερ *L*] εἴπερ *K*, ἣν παρ' *H* | ξυνταξαμένους *L*, συνταξαμένους *H* | τε *LH*] om. *K* | ἡμῖν] ὑμῖν *K* ‖ 16 κεκοσμημένους *H* | αὐτοῖς *K* ‖ 17 προήσεσθαι *KH*] προέσθαι *L* | τὰ νῦν *L* | ἐγχειρίσαι *L*, ἐγχειριεῖν *H* | γνοίημεν] γενοίειμεν *L* ‖ 18—19 ἐστιν οὐκ ἐστιν *H* ‖ 19 ἐς τοὺς] ἐς om. *H* ‖ 20 βεβαίαν *L*

„τὴν αὑτοῦ γνώμην ἐνδείκνυσθαι, ἀλλ' ὥσπερ τῆς
„φύσεως ἄλλο τι γνώρισμα ἐς πάντας τοὺς αὐτῷ ξυμ-
„βάλλοντας τὴν ἀπιστίαν ἀεὶ περιφέρειν φιλεῖ."
27 Τουτίλας μὲν τοσαῦτα εἶπε, Πελάγιος δὲ ἀμείβεται
ὧδε „Κατεσπουδάσθαι σοι μάλιστα πάντων ἐμέ τε, ὦ
„γενναῖε, καὶ τὸ τῆς πρεσβείας ὑπειπὼν ὄνομα ἐν
28 „μοίρᾳ ἡμᾶς τῇ ἀτιμοτάτῃ ξυνέταξας. ὑβρίζειν γὰρ
B 345 „εἰς ἄνδρα φίλον τε καὶ πρεσβευτὴν ἔγωγε οἶμαι οὐχ
„ὃς ἂν κατὰ κόρρης πατάξαι καὶ τῇ ἄλλῃ ἀσελγείᾳ ἐς
„αὐτὸν χρήσαιτο, ἀλλ' ὃς ἂν ἄπρακτον ἀποπέμψασθαι
29 „τὸν ἐς αὐτὸν ἥκοντα γνοίη. οὐ γὰρ ὅπως τιμῆς
„πρὸς τῶν ὑποδεξαμένων τινὸς τύχωσι, καθεῖναι αὑτοὺς
„ἐς τὴν πρεσβείαν εἰώθασιν ἄνθρωποι, ἀλλ' ὅπως τι
„ἀγαθὸν διαπεπραγμένοι τοῖς ἐσταλκόσιν ἐς αὐτοὺς
30 „ἐπανήξωσιν. ὥστε προπηλακισθέντας ξυνοίσει μᾶλλον
„διαπεπρᾶχθαί τι ὧν ἕνεκα ἦλθον ἢ λόγων ἐπιεικεστέ-
„ρων ἀκούσαντας τῆς ἐλπίδος ἀποτυχόντας ἐπανελθεῖν.
„παραιτεῖσθαι μὲν οὖν οὐκ οἶδα ὅ τι δεῖ περὶ τού-
31 „των ὧν αὐτὸς εἴρηκας. τί γὰρ ἄν τις ἐνοχλοίη
„τόν γε πρὸ τῆς ἀπολογίας ἀπειπόντα τὴν ξύμβασιν;

5—7 κατεσπουδάσθαι—ξυνέταξας] κατεσπούδασταί σοι, ὦ γενναῖε κτλ. Suid. s. v. ὑπειπούσης

---

1 αὑτοῦ Hoesch.] αὐτοῦ KL, om. H ‖ 2—3 ξυμβάλοντας H ‖ 3 ἀεὶ περιφέρειν] εἶ περιφέρει K | φιλεῖ H] φιλεῖν KL ‖ 4 τουττίλας K, τωτίλας L ‖ 6 ὑπεῖπον K ‖ 7 συντάξαι Suid. | ὑβρίζει L ‖ 8 ἐς H ‖ 9 ὃς ἂν LH] ὅσα K | κόρρης] κόρης L | πατάξαι scripsi] πατάξας codd. ‖ 10 αὐτὸν] αὐτὸ K | ὃς] ὦ H | ἄπρακτον] ἄπρακτον αὐτὸν H ‖ 12 τινές H | τύχωσι] ἔχωσι H | αὑτοὺς] αὐτοῖς K, αὐτοὺς LH ‖ 13 τι] τὸν H ‖ 15 ἐπανήξωσιν Scaliger] ἐπανήξουσιν codd. | προπηλακισθέντες H | ξυνοίσει] ξυνήσει K ‖ 16 διαπεπράχθαι codd. ‖ 16—17 λόγον ἐπιεικέστερον K ‖ 17 ἀποτυχόντας] ἐπιτυχόντας K | ἐπανελθεῖν] ἀνελθεῖν L ‖ 18 ὅτι δεῖ H] ὅτι δὴ K, εἴ τί γε δεῖ L ‖ 19 ὧν L] τί ὂν K, τι ὧν H, scribendum puto δὴ ὧν | γὰρ] δὲ H ‖ 20 γε] τε H

„ἐκεῖνο δὲ οὐκ ἂν σιωπῴην, ὡς ἔνδηλος εἶ ὁπόσην ἐς 12. annus belli
„Ῥωμαίους τοὺς σοὶ ὅπλα ἀντάραντας φιλανθρωπίαν (546/7)
„ἐνδείκνυσθαι μέλλεις, ὃς ἐς Σικελιώτας τοὺς οὐδαμῆ
„σοι ἀπηντηκότας ἀκήρυκτον τὸ ἔχθος ἐξενεγκεῖν ἔγνως.
„ἀλλ' ἔγωγε μεθεὶς τὴν πρὸς σὲ δέησιν τὴν πρεσβείαν 32
„ἐς τὸν θεὸν μεταθήσομαι, ὃς δὴ τοῖς τὰς ἱκεσίας
„ὑπερφρονοῦσι νεμεσᾶν εἴωθε."

ιζ΄. Τοσαῦτα εἰπὼν ὁ Πελάγιος ἀπηλλάσσετο. καὶ P 504
αὐτὸν Ῥωμαῖοι ἐπεὶ ἄπρακτον ἐπανήκοντα εἶδον, ἐν
πολλῇ ἀμηχανίᾳ ἐγένοντο. ἔτι τε μᾶλλον ἀκμάζων ὁ
λιμὸς ἡμέρᾳ ἑκάστῃ ἀνήκεστα αὐτοὺς ἔργα εἰργάζετο.
τοὺς μέντοι στρατιώτας οὔπω τὰ ἀναγκαῖα ἐπελελοίπει,
ἀλλ' ἔτι ἀντεῖχον. διὸ δὴ ἀθρόοι Ῥωμαῖοι γενόμενοι 2
καὶ τοῖς τοῦ βασιλέως στρατοῦ ἄρχουσι, Βέσσᾳ τε B 346
καὶ Κόνωνι, προσελθόντες, δεδακρυμένοι ξὺν οἰμωγῇ
πολλῇ ἔλεξαν τοιάδε „Τοιαύτας μὲν οὔσας, ὦ στρατη-
„γοί, τύχας ἡμῖν τὰς παρούσας ὁρῶμεν, ὥστε εἰ καί
„τι δρᾶν ὑμᾶς ἀνόσιον ἔργον ἰσχύομεν, οὐκ ἄν τινα
„ἡμῖν τὸ ἔγκλημα τοῦτο μέμψιν ἐπήνεγκεν. ἡ γὰρ 3
„τῆς ἀνάγκης ὑπερβολὴ τὴν ἀπολογίαν ἐφ' ἑαυτῆς
„ἔχει. νῦν δὲ ἀμύνειν ἔργῳ ἡμῖν αὐτοῖς οὐχ οἷοί τε
„ὄντες, δηλώσοντές τε λόγῳ καὶ ἀποκλαύσοντες τὴν
„ξυμφορὰν παρ' ὑμᾶς ἥκομεν· ὅπως δὲ ἀκούσησθε
„πρᾴως, οὐ ξυνταρασσόμενοι τῷ τῶν λόγων θράσει,
„ἀλλὰ τῇ τοῦ πάθους ἀκμῇ τοῦτο σταθμώμενοι. ὁ γὰρ 4
„ἀπογνῶναι τὴν σωτηρίαν ἠναγκασμένος οὐκ ἔργοις,

1 ἔνδειλος *K* | εἶ] ἢ *K* ‖ 2 φιλανθρωπία *H* ‖ 6 ἱκεσίας *KH*] ἱκετείας *L* ‖ 7 ὑπερφρονοῦσιν *KH* | εἴωθεν *H* ‖ 11 λοιμὸς *K* | αὐτοὺς] αὐτοῖς *L* ‖ 13 ῥωμαίοις *K* ‖ 15 κώνωνι *L* ‖ 16 Τοιαύτας] *T* deest in *K* ‖ 18 ἰσχύωμεν *K* ‖ 23 ἀκούσησθε *K*] ἀκούσεσθε *L* ‖ 25 τῇ—ἀκμῇ *L*] τὴν—ἀκμὴν *K*

„οὐ ῥήμασι τὴν εὐκοσμίαν διασώσασθαι τὸ λοιπὸν
5 „δύναται. ἡμᾶς, ὦ στρατηγοί, μήτε Ῥωμαίους μήτε
„ξυγγενεῖς ὑμῖν νομίζετε εἶναι, μήτε ὁμοτρόπους τοῖς
„τῆς πολιτείας ἤθεσι γεγονέναι, μήτε ἀρχὴν ἑκόντας
„τῇ πόλει τὸν βασιλέως δέχεσθαι στρατόν, ἀλλὰ πολε-
„μίους τὸ ἐξ ἀρχῆς ὄντας καὶ ὅπλα ἐφ' ὑμῖν ἀραμένους,
„εἶτα ἡσσηθέντας τῇ μάχῃ, ἀνδράποδα δορυάλωτα ὑμῶν
„αὐτῶν κατά γε τὸν τοῦ πολέμου γενέσθαι νόμον.
6 „καὶ χορηγεῖτε τοῖς ὑμετέροις αἰχμαλώτοις τροφὴν οὐ
„κατὰ τὴν χρείαν ἡμῖν ἀποχρῶσαν, ἀλλ' ὥστε ἀποζῆν
„διαρκῶς ἔχουσαν, ὅπως δὴ καὶ ἡμεῖς περιόντες ἀνθ-
„υπουργήσωμεν ὑμῖν ὅσα τοὺς οἰκέτας τοῖς κεκτη-
7 „μένοις ὑπηρετεῖν ἄξιον. εἰ δὲ τοῦτο οὐ ῥᾴδιον ἢ
B 347 „βουλομένοις ὑμῖν, ἀλλ' ἀφεῖναι ἡμᾶς τῆς ὑμετέρας
„δικαιοῦτε χειρός, ἐκεῖνο κερδανοῦντες, τὸ μὴ περὶ
„τὰς τῶν δούλων πονεῖσθαι ταφάς· ἢν δὲ μηδὲ τοῦτο
„ἡμῖν ἀπολέλειπται, ἀποκτιννύναι ἡμᾶς ἀξιοῦτε καὶ
„μὴ ἀποστερήσητε τελευτῆς σώφρονος μηδὲ θανάτου
„φθονήσητε τοῦ πάντων ἡδίστου, ἀλλὰ πράξει μιᾷ
8 „μυρίων ἀπαλλάξατε Ῥωμαίους δυσκόλων.“ ταῦτα οἱ
ἀμφὶ Βέσσαν ἀκούσαντες τὸ μὲν τὰ ἐπιτήδεια χορηγεῖν
σφίσιν ἀδύνατον, τὸ δὲ ἀποκτιννύναι ἀνόσιον ἔφασαν
εἶναι, οὐ μέντοι οὐδὲ τὸ ἀφεῖναι ἀκίνδυνον. Βελισάριον
δὲ καὶ τὸν ἐκ Βυζαντίου στρατὸν αὐτίκα δὴ μάλα

3 μήτε ὁμοτρόπους scripsi] μὴ δὲ ὁμοτρόπους K, μηδὲ ὁλοτρόπους L ‖ 4 τῆς om. L | μήτε scripsi] μὴ δὲ K, μηδὲ L ‖ 5 τὸν L] τῶν K pr. m., τοῦ K corr. | δέχεσθαι] malim δέξασθαι ‖ 9 χωρηγεῖτε L | οὐ K] οὐκ ἀρκοῦσαν οὐδὲ L ‖ 10 [ἡμῖν] Christ ‖ 13 ἢ] ἡ K, om. L, ἢ οὐ Scal. ‖ 14—15 ἡμετέρας δικαιοῦται K | 16 μηδὲ L] om. K ‖ 16—17 τοῦτο ἡμῖν L] τούτων ὑμῖν K ‖ 17 ἀποκτειννῦναι K ‖ 20 μυρίων ἀπαλλάξατε ῥωμαίους K] ῥωμαίους ἀπαλλάξατε μυρίων L ‖ 22 ἀποκτειννύναι K

παρέσεσθαι ἰσχυρίσαντο, ταύτῃ τε αὐτοὺς παρηγορή- 12. annus belli (546/7)
σαντες ἀπεπέμψαντο.
Ὁ δὲ λιμὸς ἔτι μᾶλλον ἀκμάζων τε καὶ μηκυνό- 9
μενος ἐπὶ μέγα κακοῦ ᾔρετο, βρώσεις ὑποβάλλων ἐκτό- P 505
πους τε καὶ τῆς φύσεως ὑπερορίους. τὰ μὲν οὖν 10
πρῶτα Βέσσας τε καὶ Κόνων, οἵπερ τοῦ ἐν Ῥώμῃ
φυλακτηρίου ἦρχον (σίτου γὰρ πολύ τι μέτρον ἐντὸς
τοῦ Ῥώμης περιβόλου ἐναποθέμενοι σφίσιν ἔτυχον)
καὶ οἱ στρατιῶται χρείας τῆς οἰκείας ἀποτεμνόμενοι
ἀπεδίδοντο Ῥωμαίων τοῖς εὖ πράσσουσι χρημάτων με-
γάλων· μεδίμνου μὲν γὰρ τιμὴ ἑπτὰ ἐγεγόνει χρυσοῖ.
οἷς μέντοι οὐχ οὕτω τὰ κατὰ τὴν οἰκίαν ἐφέρετο, 11
ὥστε βρώσεως ἐς τόσον ἀξιωτέρας μεταλαγχάνειν ἱκα-
νοῖς εἶναι, οἱ δὲ τῆς τιμῆς τὸ τεταρτημόριον κατατι-
θέντες πιτύρων τε τὸ μέδιμνον ἐμπλησάμενοι ἤσθιον,
τῆς ἀνάγκης αὐτοῖς ἡδίστην τε καὶ τρυφερωτάτην
ποιούσης τὴν βρῶσιν. καὶ βοῦν δὲ, ὃν ἂν ἐπεξιόντες 12
οἱ Βέσσα ὑπασπισταὶ λάβοιεν, ἀπεδίδοντο κατὰ πεντή-
κοντα χρυσῶν. ὅτῳ δὲ ἵππος τεθνεὼς ἢ ἄλλο τι τοι- B 348
οῦτον ὑπῆρχεν, ἐν τοῖς ἄγαν εὐδαίμοσιν ὁ Ῥωμαῖος
οὗτος ἐτάσσετο, ὅτι δὴ κρέασι ζῴου τεθνηκότος ἐντρυ-
φᾶν εἶχεν. ὁ δὲ δὴ ἄλλος ἅπας ὅμιλος τὰς ἀκαλήφας 13
μόνας ἤσθιον, οἷαι πολλαὶ ἀμφὶ τὸν περίβολον κἀν
τοῖς ἐρειπίοις πανταχῆ τῆς πόλεως φύονται. ὅπως δὲ 14
αὐτοῖς μὴ τὸ τῆς πόας δριμὺ τά τε χείλη καὶ τὰ ἀμφὶ
τὴν φάρυγγα δάκνῃ οὐ παρέργως αὐτὰς ἕψοντες ἤσθιον.

---

4 ὑποβάλλον K ‖ 6 κώνων L | οἵπερ] ὑπὲρ K ‖ 11 μὲν K] καὶ L ‖ 17 ἐπεξιοῦντες L ‖ 18 κατὰ K] ῥωμαίοις L ‖ 21—22 ἐντρυφᾶν scripsi] ἐντραγεῖν codd. ‖ δὴ ἄλλος] διόλου L | ἀκαλήφας Maltr.] ἀκαλύφας hic et infra codd. ‖ 26 τὴν K] τὸν L | δάκνῃ] δάκνηται L

15 τέως μὲν οὖν Ῥωμαῖοι τὸ τοῦ χρυσοῦ νόμισμα εἶχον,
οὕτως, ὥσπερ ἐρρήθη, τὸν σῖτον καὶ τὰ πίτυρα ὠνού-
μενοι ἀπηλλάσσοντο· ἐπεὶ δὲ τοῦτο αὐτοὺς ἤδη ἐπε-
λελοίπει, οἱ δὲ φέροντες ἐς τὴν ἀγορὰν τὰ ἔπιπλα
16 πάντα βίον αὐτῶν τὸν ἐφήμερον ἀντηλλάσσοντο. τε-
λευτῶντες δὲ, ἐπεὶ οἱ τοῦ βασιλέως στρατιῶται σῖτον
οὐκ εἶχον, ὅνπερ καὶ Ῥωμαίοις ἀπόδωνται, πλήν γε
δὴ ὅτι τῷ Βέσσᾳ ὀλίγος ἔτι ἐλέλειπτο, οὔτε Ῥωμαῖοι
17 ὅτου ὠνοῖντο, ἐς τὰς ἀκαλήφας ἅπαντες ἔβλεπον. ταύ-
της δὲ αὐτοῖς οὐ διαρκούσης τῆς βρώσεως, οἵ γε οὐδὲ
αὐτῆς ἐς κόρον ἰέναι παντάπασιν εἶχον, ἐξίτηλοι μὲν
αἱ σάρκες ἐκ τοῦ ἐπὶ πλεῖστον ἐγίνοντο, τὸ δὲ χρῶμα
ἐς τὸ πελιδνὸν κατὰ βραχὺ ἧκον εἰδώλοις αὐτοὺς
18 ἐμφερεστάτους εἰργάζετο. πολλοί τε βαδίζοντες ἔτι
καὶ τῶν ὀδόντων αὐτοῖς μασσομένων τὰς ἀκαλήφας,
ἔθνησκόν τε ἐκ τοῦ αἰφνιδίου καὶ ἐς γῆν ἔπιπτον.
19 B349 ἤδη δὲ καὶ ἀλλήλων τὴν κόπρον ἤσθιον. πολλοί τε
σφᾶς αὐτοὺς τῷ λιμῷ πιεζόμενοι διεχρήσαντο, ἐπεὶ
οὐκέτι οὔτε κύνας οὔτε μῦς εὕρισκον οὔτε ἄλλο τι
20 ζῷον νεκρὸν ὅτῳ σιτίζοιντο. ἦν δέ τις ἐνταῦθα Ῥω-
μαῖος ἀνὴρ, πέντε παίδων πατὴρ, ὃν δὴ περιστάντες
οἱ παῖδες καὶ τῆς ἐσθῆτος ἁπτόμενοι τροφὴν ἔπραττον·
21 ὁ δὲ οὔτε ἀνοιμώξας οὔτε ὅτι ξυνεταράχθη ἔνδηλος
γεγονὼς, ἀλλ' ἰσχυρότατα ἐν τῇ διανοίᾳ τὸ πάθος
ὅλον ἀποκρυψάμενος, ἕπεσθαί οἱ τοὺς παῖδας ὡς δὴ
22 τροφὴν ληψομένους ἐκέλευεν. ἐπεὶ δὲ ἐς τοῦ Τιβέρι-

---

1 *τέως K*] *ἕως L* ‖ 5 *αὐτῶν τὸν K*] *αὐτοῖς L* ‖ 6 *ἐπεὶ K*] *ἐπεὶ οὔτε L* | *στρατιῶται*] *στρατοῦ L* ‖ 7 *οὐκ εἶχον K*] *ἔτι L* | *ἀπόδονται K* corr., *ἀπώδονται K* pr. m., *ἀπόδονται εἶχον L* ‖ 10 *οἵ K*] *ἐπεί L* ‖ 11 *αὐτῆς K*] *αὐτοῖς L* ‖ 12 *σάρκες K*] *σάρκες αὐτοῖς L* ‖ 19 *οὔτε—οὔτε—οὔτε*] *οὐδὲ* ter codd. ‖ 20 *νεκρὸν K*] om. *L* ‖ 24 *ἰσχυρώτατα K* ‖ 26 *ἐπεὶ δὲ K*] *ἐπειδὴ δὲ L*

δος τὴν γέφυραν ἦλθε, δήσας ἐπὶ τῷ προσώπῳ θοἰμά- 12. annus belli
τιον, τούτῳ τε τοὺς ὀφθαλμοὺς καλυπτόμενος ἥλατο (546/7)
ἀπὸ τῆς γεφύρας ἐς τὸ τοῦ Τιβέριδος ὕδωρ, θεωμένων
τὰ δρώμενα τῶν τε παίδων καὶ πάντων Ῥωμαίων, οἳ P 506
ταύτῃ ἦσαν. καὶ τὸ λοιπὸν οἱ τοῦ βασιλέως ἄρχοντες 23
λαμβάνοντες χρήματα ἕτερα μεθῆκαν Ῥωμαίους ὅσοις
ἐνθένδε βουλομένοις ἦν ἀπαλλάσσεσθαι. ὀλίγων τε 24
ἀπολελειμμένων ἐνταῦθα οἱ ἄλλοι ἅπαντες ᾤχοντο
φεύγοντες ὥς πη ἕκαστος δυνατὸς ἐγεγόνει. καὶ αὐτῶν
οἱ πλεῖστοι τῆς δυνάμεως καταμαρανθείσης αὐτοῖς τῷ
λιμῷ ἤδη πλέοντες ἢ ὁδῷ ἰόντες ἀπέθανον. πολλοὶ 25
δὲ καὶ καταληφθέντες πρὸς τῶν πολεμίων ἐν τῇ ὁδῷ
διεφθάρησαν. Ῥωμαίων μὲν τῇ τε βουλῇ καὶ τῷ
δήμῳ ἐκεχωρήκει ἐς τοῦτο ἡ τύχη.

ιη′. Ἐπεὶ δὲ τὸ ξὺν τῷ Ἰωάννῃ καὶ Ἰσαάκῃ στρά-
τευμα ἐς Ἐπίδαμνόν τε ἀφίκετο καὶ Βελισαρίῳ ξυνέ-
μιξεν, Ἰωάννης μὲν ἅπαντας διαπορθμευσαμένους ἠξίου
τὸν κόλπον πεζῇ ἰόντας παντὶ τῷ στρατῷ κοινῇ τὰ B 350
προσπίπτοντα φέρειν, Βελισαρίῳ δὲ ἀξύμφορον τοῦτο
ἔδοξεν εἶναι, ἀλλὰ πλέουσι μὲν αὐτοῖς ἐς τὰ ἀμφὶ
Ῥώμην χωρία μᾶλλον ξυνοίσειν· πεζῇ γὰρ ἰοῦσι χρόνον 2
τε σφίσι τετρίψεσθαι πλείω καί τι ὑπαντιάσειν ἴσως
ἐμπόδιον· Ἰωάννην δὲ διά τε Καλαβρῶν καὶ τῶν
ταύτῃ ἐθνῶν ἰόντα ἐξελάσαι μὲν ὀλίγους κομιδῇ τοὺς
ἐνταῦθα βαρβάρους ὄντας, ὑποχείρια δὲ ποιησάμενον

---

2 καλυπτόμενος K] καλυψάμενος L | ἥλλατο L ‖ 3 τοῦ K] om. L ‖ 6 ῥωμαίοις K ‖ 9 ἕκαστος δυνατὸς K] ἑκάστω δυνατὰ L ‖ 12 καταλειφθέντες K pr. m. ‖ 13 μὲν K] μὲν οὖν L ‖ 15 ἐπεὶ δὲ K] ἐπειδὴ δὲ L | καὶ ἰσαάκη K] om. L ‖ 17 διαπορθμευσαμένους scripsi] διαπορθμεύσας codd., cf. 375, 15 ‖ 17—18 τὸν κόλπον ἠξίου L ‖ 18 ξὺν παντὶ L ‖ 21 ξυνοίσειν L] ξυνοῖσον K | ἰοῦσιν L ‖ 22 καί τι L] καί τι καὶ K ‖ 23 δὲ Maltr.] τε codd.

τὰ ἐντὸς κόλπου τοῦ Ἰονίου ξυμμῖξαι σφίσιν ἥκοντα
3 ἐς τὰ ἀμφὶ Ῥώμην χωρία. οὗ δὴ καὶ αὐτὸς καταίρειν
τῷ ἄλλῳ στρατῷ διενοεῖτο. ᾤετο γὰρ πικρότατα πολιορ-
κουμένων Ῥωμαίων, καί τινα, ὥς γε τὸ εἰκὸς, βραχυ-
τάτην τριβὴν τὰ ἀνήκεστα λυμανεῖσθαι τοῖς πράγμασι.
4 καὶ πλέουσι μὲν ἀνέμου τε σφίσιν ἐπιφόρου ἐπιπε-
σόντος πεμπταίοις ἐς τὸν Ῥωμαίων λιμένα καταίρειν
δυνατὰ ἔσεσθαι, στρατῷ δὲ ἐκ Δρυοῦντος πεζῇ ἰοῦσιν
οὐδ' ἂν τεσσαράκοντα ἡμερῶν ⟨ἐν Ῥώμῃ⟩ γενέσθαι.
5 ταῦτα Βελισάριος Ἰωάννῃ ἐπιστείλας παντὶ τῷ στόλῳ
ἐνθένδε ἀπῆρε· πνεύματος δὲ σκληροῦ σφίσιν ἐπιπε-
6 σόντος Δρυοῦντι προσέσχον. οὗπερ οἱ Γότθοι αἰσθό-
μενοι, ὅσοι δὴ ἐτετάχατο ἐπὶ τῇ πολιορκίᾳ τοῦ ἐν-
ταῦθα φρουρίου, διαλύσαντες τὴν προσεδρείαν εὐθὺς
κομίζονται ἀμφὶ πόλιν Βρεντέσιον, δυοῖν μὲν ἡμέραιν
ὁδῷ Δρυοῦντος διέχουσαν, πρὸς δὲ τῇ ἀκτῇ τοῦ κόλπου
κειμένην, ἀτείχιστον οὖσαν, ὑποτοπάζοντες Βελισά-
ριον αὐτίκα δὴ διαβήσεσθαι τὸν ἐκείνῃ πορθμὸν,
7 B351 ἔς τε Τουτίλαν τὰ παρόντα σφίσιν ἀνήνεγκαν. ὁ δὲ
P 507 πάντα τε τὸν στρατὸν ὡς ὑπαντιάσων ἐν παρασκευῇ
ἐποιήσατο καὶ Γότθους τοὺς ἐν Καλαβρίᾳ ἐκέλευεν,
ὅπη ἂν σφίσι δυνατὰ εἴη, τὴν δίοδον ἐν φυλακῇ
8 ἔχειν. ἐπεὶ δὲ Βελισάριος πνεύματος ἐπιφόρου ἐπι-
πνεύσαντος ἐκ Δρυοῦντος ἀπέπλευσεν, οἵ τε Γότθοι
ἀφροντιστήσαντες δίαιταν οὐ κατεσπουδασμένην ἐν Κα-

1 ξυμμίξαι codd. ‖ 2 καταίρρειν hic et infra *L* ‖ 4—5 βραχυτάτην *K*] βραχυτάτην τούτων *L* ‖ 7 πεμπταίοις Hoesch. in marg.] πεμπταῖοι codd. | τὸν *K*] τὸν τῶν *L* ‖ 9 ⟨ἐν Ῥώμῃ⟩ addidi] om. codd. ‖ 15 βρεντήσιον *K* | δυεῖν *K* ‖ 17 ὑποτοπάζοντές τε *L* ‖ 19 τουττίλαν *K*, τωτίλαν *L* ‖ 20 τὸν στρατὸν *L*] τῷ στρατῷ *K* ‖ 21 Γότθους τοὺς] γότθοις τοῖς *L*

λαβροῖς εἶχον καὶ ὁ Τουτίλας ἡσυχῇ μένων ἔτι μᾶλλον 12. annus belli
ἐφύλασσε τὰς ἐς Ῥώμην εἰσόδους, ὡς μή τι ἐσκομίζε- (546/7)
σθαι τῶν ἐπιτηδείων δυνατὰ εἴη. ἔν τε τῷ Τιβέριδι ἐπε- 9
νόει τάδε. χῶρον κατανοήσας ᾗ μάλιστα ὁ ποταμὸς ἐν
στενῷ κάτεισιν, ὅσον ἀπὸ σταδίων τῆς πόλεως ἐνενή-
κοντα, δοκοὺς ἐσάγαν μακρὰς ἐκ τῆς ἑτέρας ὄχθης
ἄχρι ἐς τὴν ἑτέραν ἐξικνουμένας ἐνταῦθα ἐς γεφύρας
κατέθετο σχῆμα. πύργους τε δύο ξυλίνους παρ' ἑκα- 10
τέραν ὄχθην τεκτηνάμενος φυλακτήριον κατεστήσατο
μαχίμων ἀνδρῶν, ὡς μηκέτι ἀκάτοις τισὶν, ἢ πλοίοις
ἄλλοις, ἐκ τοῦ Πόρτου ἀναγομένοις ἐς τὴν πόλιν ἐσι-
τητὰ εἴη.

Ἐν τούτῳ δὲ Βελισάριος μὲν ἐς τὸν τῶν Ῥωμαίων 11
λιμένα κατῆρε, καὶ τὸ ξὺν τῷ Ἰωάννῃ στράτευμα ἔμενεν.
Ἰωάννης δὲ ἐς Καλαβρίαν διαπορθμεύεται, Γότθων
ἥκιστα αἰσθομένων, οἳ δὴ ἀμφὶ τὸ Βρεντέσιον, ὥσπερ
ἐρρήθη, διατριβὴν εἶχον. δύο τε τῶν πολεμίων λαβὼν 12
ἐπὶ κατασκοπῇ ὁδῷ ἰόντας τὸν μὲν ἕνα εὐθὺς ἔκτεινεν,
ἅτερος δὲ αὐτοῦ τῶν γονάτων λαβόμενος ζωγρεῖσθαι
ἠξίου. „οὐ γὰρ ἀχρεῖός σοι", ἔφη, „καὶ τῷ Ῥωμαίων 13
„στρατῷ ἔσομαι". ἐρομένου δὲ αὐτὸν Ἰωάννου, τί δὲ B 352
οὐκ ἀπολούμενος συνοίσειν ποτὲ Ῥωμαίοις τε καὶ
αὐτῷ μέλλει, Γότθοις ὁ ἄνθρωπος ὡς ἥκιστα προσδε-
χομένοις ἐπιστήσειν αὐτὸν ὑπέσχετο. καὶ ὃς ἀτυχή- 14

---

13 et 16 Auct. Marcell. Com. ad a. 547 (3)

---

1 τουττίλας *K*, τωτίλας *L* ‖ 2 ἐφύλασε *K* ‖ 6 ἐσάγαν *K* corr., *L*] ἑτέρας *K* pr. m. ‖ 9 τὴν ὄχθην *L* ‖ 15 ἐς] ἐκ *K* pr. m. ‖ 16 βρεντήσιον *L* ‖ 21 δὲ 2] δὴ Herw. ‖ 22 συνήσειν *K*, ξυνοίσειν *L* ‖ 23—24 ὡς ἥκιστα προσδεχομένοις ante ὁ ἄνθρωπος transponit *L*

σειν μὲν αὐτὸν τῆς δεήσεως οὐδαμῇ ἔφασκε, χρῆναι δέ οἱ πρῶτα τὰς τῶν ἵππων νομὰς ἐνδεικνύναι. ἐπεὶ οὖν ὡμολόγει καὶ ταῦτα ὁ βάρβαρος σὺν αὐτῷ ᾔει.
15 καὶ πρῶτα μὲν τῶν πολεμίων τοὺς ἵππους νεμομένους καταλαβόντες ἀναθρώσκουσιν ἐς αὐτοὺς ἅπαντες, ὅσοι πεζοὶ ὄντες ἐτύγχανον· οἳ δὴ πολλοί τε καὶ ἄριστοι ἦσαν. ἔπειτα δὲ χωροῦσι δρόμῳ ἐπὶ τὸ τῶν ἐναντίων
16 στρατόπεδον. οἱ δὲ βάρβαροι ἄνοπλοί τε καὶ ἀπαράσκευοι παντάπασιν ὄντες καὶ τῷ ἀπροσδοκήτῳ καταπλαγέντες αὐτοῦ μὲν οἱ πολλοὶ διεφθάρησαν, οὐδεμιᾶς ἀλκῆς μεμνημένοι, ὀλίγοι δέ τινες διαφυγόντες παρὰ
17 Τουτίλαν ἐκομίσθησαν. Ἰωάννης δὲ Καλαβροὺς ἅπαντας παρηγορῶν τε καὶ τιθασσεύων ἐς εὔνοιαν τοῦ βασιλέως ἐπηγάγετο, πολλὰ σφίσιν ὑποσχόμενος πρός τε βασιλέως καὶ τοῦ Ῥωμαίων στρατοῦ ἀγαθὰ ἔσεσθαι.
18 ἄρας τε ὡς εἶχε τάχους ἐκ τοῦ Βρεντεσίου, πόλιν καταλαμβάνει Κανούσιον ὄνομα, ἣ κεῖται μὲν ἐν Ἀπουλίοις που μέσοις, πέντε δὲ ἡμερῶν ὁδῷ Βρεντεσίου διέχει ἐς τὰ πρὸς ἑσπέραν τε καὶ Ῥώμην ἰόντι.
19 τούτου Κανουσίου πέντε καὶ εἴκοσι σταδίους ἀπέχουσι Κάνναι, ἵνα δὴ λέγουσι Λιβύων στρατηγοῦντος ἐν τοῖς ἄνω χρόνοις Ἀννίβαλος τὸ μέγα πάθος ξυμβῆναι Ῥωμαίοις.

B 353 20 Ἐνταῦθα Τουλλιανός τις, Βεναντίου παῖς, ἀνὴρ
P 508 Ῥωμαῖος, δύναμιν πολλὴν ἔν τε Βριττίοις καὶ Λευκανοῖς ἔχων, Ἰωάννῃ ἐς ὄψιν ἥκων ᾐτιᾶτο μὲν τὸν

---

7 ἐναντίων K] πολεμίων L || 12 τωτίλαν L || 13 εἰς L || 15 στρατοῦ] malim στρατηγοῦ || 17 καννούσιον hic et infra K || 18 Ἀπουλίοις] ἀπολίοις K || 21 κάνναι K] κάννοι L || 22 ἀνήβαλος K, ἀννίβα L || 24 τουλιανὸς hic et infra L || 25 βριττίοις K] βρυτίοις L || 26 ᾐτιᾶτο] ἠτοιᾶτο L

βασιλέως στρατὸν τῶν πρόσθεν ἐς Ἰταλιώτας αὐτοῖς 12. annus belli
εἰργασμένων, ὡμολόγει δὲ, ἥν τινι τὸ λοιπὸν ἐπιεικείᾳ (546/7)
ἐς αὐτοὺς χρήσωνται, Βριττίους τε καὶ Λευκανοὺς
ἐγχειριεῖν σφίσι, κατηκόους βασιλεῖ αὖθις ἐς φόρου
ἀπαγωγὴν ἐσομένους οὐδέν τι ἧσσον ἢ πρότερον ἦσαν.
οὐδὲ γὰρ ἑκόντας αὐτοὺς προσκεχωρηκέναι βαρβάροις 21
τε καὶ Ἀρειανοῖς οὖσιν, ἀλλ' ὡς μάλιστα πρὸς μὲν
τῶν ἐναντίων βιαζομένους, πρὸς δὲ τῶν βασιλέως
στρατιωτῶν ἀδικουμένους. Ἰωάννου δὲ πάντα ἰσχυρι- 22
ζομένου πρὸς αὐτῶν τὸ λοιπὸν Ἰταλιώταις τἀγαθὰ
ἔσεσθαι, ξὺν αὐτῷ ὁ Τουλλιανὸς ᾔει. καὶ ἀπ' αὐτοῦ 23
ὑποψίᾳ οἱ στρατιῶται οὐδεμιᾷ ἐς Ἰταλιώτας ἔτι εἴχοντο,
ἀλλὰ τὰ πλεῖστα τῶν ἐντὸς κόλπου ⟨τοῦ⟩ Ἰονίου φίλιά
τε αὐτοῖς καὶ βασιλεῖ ἐγεγόνει κατήκοα.

Ἐπεὶ δὲ ταῦτα Τουτίλας ἤκουσε, Γότθων τρια- 24
κοσίους ἀπολεξάμενος ἐς Καπύην πέμπει. οἷς δὴ
ἐπέστελλεν, ἐπειδὰν τὸ ξὺν τῷ Ἰωάννῃ στράτευμα ἐν-
θένδε ἴδοιεν ἐς Ῥώμην ἰόντας, ἕπεσθαι σφίσιν αἴσθη-
σιν αὐτοῖς οὐδεμίαν παρεχομένοις· αὐτῷ γὰρ τὰ ἄλλα
μελήσειν. δείσας τε διὰ ταῦτα Ἰωάννης μὴ ἐς κύκλω- 25
σιν τῶν πολεμίων τινὰ ἐμπέσῃ, παρὰ Βελισάριον μὲν
οὐκέτι ᾔει, ἐς δὲ Βριττίους καὶ Λευκανοὺς ἐχώρει. ἦν 26
δέ τις ἐν Γότθοις Ῥεκιμοῦνδος, ἀνὴρ δόκιμος, ὅνπερ B 354
ὁ Τουτίλας ἐπὶ τῇ Βριττίων φρουρᾷ καταστησάμενος
ἔτυχε, Γότθων τε καὶ Ῥωμαίων στρατιωτῶν καὶ Μαυ-

21 cf. hist. arc. cap. 5

1 βασιλέως] βασιλέα, ὡς K | τῶν L] τὸν K | 3 χρήσονται K | βρυτίους L ‖ 10 αὐτῶν Maltr.] αὐτὸν codd. | τὰ ἀγαθὰ L ‖ 12 οὐδεμιᾶ οἱ στρατιῶται L ‖ 13 ⟨τοῦ⟩ addidi ‖ 15 τουττίλας K, τωτίλας L ‖ 20 μελήσει K, μελλήσειν L | ταῦτα] ταῦθα L ‖ 21 ἐμπέσῃ K] ἐμπέσοι L ‖ 22 βρυτίους L ‖ 24 τουττίλας K, τωτίλας L | τῇ K] om. L | βρυτίων L ‖ 25 γότθων τε L] τε γότθων K

ρουσίων αὐτομόλων τινὰς ἔχοντα, ἐφ' ᾧ ξὺν αὐτοῖς
τόν τε κατὰ Σκύλλαν φυλάξει πορθμὸν καὶ τὴν ταύτῃ
ἠϊόνα, ὡς μήτε ἐνθένδε τινὲς ἀπαίρειν ἐς Σικελίαν
μήτε ἐκ τῆς νήσου ἐνταῦθα καταπλεῖν ἀδεέστερον οἷοί
27 τε ὦσι. τούτῳ τῷ στρατῷ μεταξὺ Ῥηγίου τε καὶ Βέ-
βωνος ἀπροσδόκητος καὶ αὐτάγγελος Ἰωάννης ἐπιπεσὼν
κατέπληξέ τε ἐκ τοῦ αἰφνιδίου, οὐδεμιᾶς ἀλκῆς αὐτοὺς
28 μεμνημένους, καὶ αὐτίκα ἐς φυγὴν ἔτρεψε. καὶ οἱ
μὲν ἐς τὸ ὄρος, ὃ ταύτῃ ἀνέχει, δύσβατόν τε ὂν καὶ
ἄλλως κρημνῶδες, κατέφυγον, Ἰωάννης δὲ διώξας τε
καὶ ξὺν τοῖς πολεμίοις ἐν τῷ ἀνάντει γενόμενος, οὔπω
τε σφᾶς αὐτοὺς ἐν ταῖς δυσχωρίαις κρατυναμένοις ἐς
χεῖρας ἐλθών, πλείστους μὲν τῶν τε Μαυρουσίων καὶ
Ῥωμαίων στρατιωτῶν ἔκτεινεν, ἰσχυρότατα ἀμυνομέ-
νους, Ῥεκιμοῦνδον δὲ καὶ Γότθους ξὺν τοῖς λοιποῖς
29 ἅπασιν ὁμολογίᾳ εἷλεν. Ἰωάννης μὲν ταῦτα διαπε-
πραγμένος αὐτοῦ ἔμενε, Βελισάριος δὲ Ἰωάννην ἐς ἀεὶ
καραδοκῶν ἡσυχῇ ἔμενεν. ἐμέμφετό τε ὅτι δὴ οὐ
διακινδυνεύσας τε καὶ τοῖς ἐν Καπύῃ φυλάσσουσι
τριακοσίοις οὖσιν ἐς χεῖρας ἥκων ποιεῖσθαι τὴν δίοδον
ἐνεχείρησε, καίπερ βαρβάρους ἀριστίνδην ξυνειλεγμέ-
B 355 νους ξὺν αὐτῷ ἔχων. Ἰωάννης δὲ τὴν δίοδον ἀπο-
γνοὺς ἐπὶ Ἀπουλίας ἐχώρησεν, ἔν τε χωρίῳ Κερβαρίῳ
καλουμένῳ ἡσύχαζε.

---

1 ἐφ' ᾧ] ἐφ' ὧν K ‖ 2 σκύλαν L | φυλάξῃ K ‖ 3 ἠόνα L ‖ 5 μεταξὺ Ῥηγίου] μετὰ ῥιγγίου K ‖ 5—6 βέβωνος codd.] Βίβωνος Maltr. ‖ 6 ἀπροσδόκητός τε καὶ L | αὐτάγγελος K] ἀκατάγγελτος L ‖ 7 ἀλκῆς L] ἄλλης ἀλκῆς K | αὐτοὺς K] om. L ‖ 12 ἐν ταῖς δυσχωρίαις K] ἐς τὰς δυσχωρίας L | κρατυναμένοις Maltr.] κρατυνομένοις K, κρατυναμένους L ‖ 17 ἐσαεὶ L ‖ 19 καπίῃ K ‖ 20 ἥκων] εἴκων K | δίοδον L] δίωξιν K ‖ 21 ἀριστείνδην L ‖ 22 αὐτῶ codd. ‖ 23 ἀπουλίαν L | Κερβαρίῳ] conicio [Κερ]Βαρίῳ

ιθ'. Δείσας οὖν Βελισάριος ἀμφὶ τοῖς πολιορ- P 509 12. annus belli
κουμένοις, μή τι ἀνήκεστον δράσωσι τῶν ἀναγκαίων τῇ (546 7)
ἀπορίᾳ, ὅτῳ δὴ τρόπῳ τὰ ἐπιτήδεια ἐς Ῥώμην εἰσκο-
μίζειν διενοεῖτο. καὶ ἐπεὶ δύναμιν ἀξιόμαχον πρός 2
γε τοὺς πολεμίους οὐδαμῇ εἶχεν, ὥστε μάχῃ ἐν τῷ
πεδίῳ πρὸς αὐτοὺς διακρίνεσθαι, πρότερον ἐπενόει
τάδε. ἀκάτους δύο ἐσάγαν εὐρείας ζεύξας τε καὶ 3
λίαν ἐς ἀλλήλας ξυνδήσας, πύργον ξύλινον ἐπ' αὐταῖς
ἐτεκτήνατο, πολλῷ καθυπέρτερον τῶν τοῖς πολεμίοις
ἐν τῇ γεφύρᾳ πεποιημένων. ξυμμετρησάμενος γὰρ 4
αὐτοὺς ἐς τὸ ἀκριβὲς ἔτυχε πρότερον, πέμψας τῶν οἱ
ἑπομένων τινάς, οἵπερ εἰς τοὺς βαρβάρους αὐτόμολοι
δῆθεν τῷ λόγῳ ἐστέλλοντο. δρόμωνάς τε διακοσίους 5
τείχεσι ξυλίνοις περιβαλὼν ἐς Τίβεριν καθῆκε, παντα-
χόθι τῶν ξυλίνων τειχῶν τρυπήματα ποιησάμενος,
ὅπως δὴ βάλλειν τοὺς πολεμίους ἐνθένδε σφίσι δυ-
νατὰ εἴη. σῖτόν τε οὖν καὶ ἄλλα τῶν ἐπιτηδείων
πολλὰ τοῖς δρόμωσι τούτοις ἐνθέμενος στρατιωτῶν
αὐτοὺς τῶν μαχιμωτάτων ἐπλήρου. στρατιώτας δὲ 6
ἄλλους πεζούς τε καὶ ἱππεῖς ἑκατέρωθεν ἐν χωρίοις
ἐχυροῖς τισιν ἀμφὶ τὰς τοῦ Τιβέριδος ἐκβολὰς ἔστησεν,
οὓς δὴ ἐκέλευσε μένειν τε αὐτοῦ καί, ἢν τῶν πολε-
μίων τινὲς ἐπὶ τὸν Πόρτον ἴωσι, διακωλύειν δυνάμει
τῇ πάσῃ. τὸν δὲ Ἰσαάκην ἐς τὸν Πόρτον ἐσαγαγὼν 7
τήν τε πόλιν καὶ τὴν γυναῖκα παρέδωκε καὶ εἴ τι
ἄλλο ἐνταῦθα ἔχων ἐτύγχανε. καί οἱ ἐπέστελλε μηδε- B 356
μιᾷ ἐνθένδε μηχανῇ ἀπαλλάσσεσθαι, μηδ' ἢν Βελι-
σάριον πύθηται πρὸς τῶν πολεμίων ἀπολωλέναι, ἀλλὰ

1 τοῖς L] om. K ‖ 3—4 ἐσκομίζειν L ‖ 5 εἶχον K ‖ 12 ἐς L ‖ 22 οὓς] οἷς L ‖ 23 τὸν Πόρτον] τῶν πόρτων K ‖ 27 ἀπαλλάσσεσθε L pr. m. ‖ 28 πύθητε L pr. m.

τῆς φυλακῆς ἐς ἀεὶ ἔχεσθαι, ὅπως, ἤν τι σφίσιν ἐναν-
τίωμα ὑπαντιάσῃ, ἕξουσιν ὅπῃ διαφυγόντες σωθήσονται.
8 ὀχύρωμα γὰρ ἄλλο ταύτης δὴ τῆς χώρας οὐδαμῆ εἶχον,
9 ἀλλὰ πάντα σφίσι πανταχόσε πολέμια ἦν. αὐτὸς δὲ
ἐς ἕνα τῶν δρομώνων ἐσβὰς τοῦ τε στόλου ἡγεῖτο
καὶ τὰς ἀκάτους ἐφέλκειν ἐκέλευεν, οὗ δὴ τὸν πύργον
10 ἐτύγχανε τεκτηνάμενος. τοῦ δὲ πύργου ὕπερθεν λέμβον
τινὰ ἔθετο, πίσσης τε καὶ θείου καὶ ῥητίνης αὐτὸν
ἐμπλησάμενος καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων ὅσα δὴ τοῦ
11 πυρὸς βρῶσις ὀξυτάτη γίνεσθαι πέφυκε. κατὰ δὲ τὴν
ἑτέραν τοῦ ποταμοῦ ὄχθην, ἥ ἐστιν ἐκ τοῦ Πόρτου
ἐς Ῥώμην ἰόντι ⟨ἐν δεξιᾷ⟩, καὶ πεζὸς παραβεβοηθήκει
12 στρατός. πέμψας δὲ καὶ παρὰ Βέσσαν τῇ προτεραίᾳ
ἐκέλευε τῇ ἐπιγενησομένῃ ἡμέρᾳ πολλῷ στρατῷ ἐπεξ-
ιόντα ξυνταράξαι τὰ τῶν πολεμίων στρατόπεδα, ὅπερ
οἱ καὶ πρότερον ἐπιστείλας πολλάκις ἤδη ἐτύγχανεν.
13 ἀλλὰ Βέσσας οὔτε πρότερον οὔτε ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ
14 P 510 ἐπιτελῆ ποιεῖν τὰ ἐπαγγελλόμενα ἔγνω. ἔτι γάρ οἱ
μόνῳ τι τοῦ σίτου ἐλέλειπτο, ἐπεὶ ὅσον ἐς Ῥώμην οἱ
Σικελίας ἄρχοντες πρότερον ἔπεμψαν τοῖς τε στρατιώ-
ταις ἐπαρκέσοντα καὶ τῷ δήμῳ παντὶ, αὐτὸς ὀλίγον
μὲν κομιδῇ τῷ δήμῳ ἀφῆκε, τὸν δὲ πλεῖστον κεκομι-
σμένος ἐπὶ τῷ τῶν στρατιωτῶν λόγῳ ἀπέκρυψεν,
B 357 ὅνπερ τοῖς ἐκ βουλῆς ἀποδιδόμενος χρημάτων μεγάλων
διαλύεσθαι τὴν πολιορκίαν ἥκιστα ἤθελε.
15 Βελισάριος μὲν οὖν καὶ ὁ Ῥωμαίων στόλος πόνῳ

3 ἄλλο] ἄλλω L ‖ 4 πανταχόσε K] πανταχόθεν L | ἦν] εἴη K ‖ 5 ἐσβὰς K] ἐμβὰς L ‖ 8 ῥυτίνης K ‖ 12 ⟨ἐν δεξιᾷ⟩ addidi] om. codd., cf. 382, 20 ‖ 14—15 ἐπεξιόντα K] ἐξιόντι L ‖ 16 πρότερον L] πρῶτα K ‖ 17 οὔτε—οὔτε] οὐδὲ—οὐδὲ codd. ‖ 19 μόνῳ τι K] τι μόνῳ L ‖ 21 αὐτὸς transponendum videtur post κεκομισμένος ‖ 22 τὸν] τὸ K ‖ 24 ἀποδιδόμενος scripsi] ἀποδεδομένος codd.

ἀναπλέοντες ἅτε τοῦ ῥεύματος σφίσιν ἀντιστατοῦντος 12. annus belli
ᾔεσαν. Γότθοι δὲ οὐδαμῆ ὑπηντίαζον, ἀλλ' ἐν τοῖς (546/7)
χαρακώμασιν ἡσυχῆ ἔμενον. ἤδη δὲ Ῥωμαῖοι ἄγχιστα 16
τῆς γεφύρας γενόμενοι φρουρᾷ πολεμίων ἐνέτυχον, οἳ
δὴ ἐφ' ἑκάτερα τοῦ ποταμοῦ σειρᾶς σιδηρᾶς ἐπὶ τῇ
φυλακῇ ἐτετάχατο, ἣν οὐ πολλῷ πρότερον ἐνταῦθα
ἐναποθέμενος Τουτίλας ἔτυχεν, ἐκ τῆς ἑτέρας τοῦ
Τιβέριδος ὄχθης ἄχρι ἐς τὴν ἑτέραν ἐξικνουμένην,
ὅπως δὴ μηδὲ ὅσον ἐς τὴν γέφυραν ἰέναι οἱ ἐναντίοι
εὐπετῶς δύνωνται. καὶ αὐτῶν βάλλοντες τοὺς μὲν 17
ἔκτειναν, τοὺς δὲ τρεψάμενοι καὶ τὴν ἅλυσιν ἀνελό-
μενοι εὐθὺ τῆς γεφύρας ἐχώρησαν. ἐπειδή τε τάχιστα
ἐς αὐτὴν ἦλθον, ἔργου εἴχοντο, οἵ τε βάρβαροι ἐκ
τῶν πύργων ἠμύνοντο καρτερώτατα. ἤδη δὲ καὶ ἐκ 18
τῶν χαρακωμάτων ἐξαναστάντες ἐπὶ τὴν γέφυραν
δρόμῳ ἐχώρουν. τότε δὴ Βελισάριος τὰς ἀκάτους, ἐφ'
ὧν οἱ ὁ πύργος πεποίηται, ὡς ἀγχοτάτω ἀγαγὼν θα-
τέρου τῶν πολεμίων πύργου, ὃς δὴ ἐπὶ τῆς κατὰ τὸν
Πόρτον ὁδοῦ ἐπ' αὐτὸ τοῦ ποταμοῦ τὸ ὕδωρ εἱστήκει,
ἐκέλευε τὸν λέμβον ὑφάψαντας ὕπερθεν τῶν πολεμίων
τοῦ πύργου ῥίπτειν. καὶ Ῥωμαῖοι μὲν κατὰ ταῦτα 19
ἐποίουν. ἐμπεσὼν δὲ τῷ πύργῳ ὁ λέμβος αὐτόν τε
αὐτίκα μάλα ἐνέπρησε καὶ ξὺν αὐτῷ Γότθους ἅπαντας, B 358
ἐς διακοσίους μάλιστα ὄντας. ἐκαύθη δὲ καὶ Ὄσδας 20
σὺν αὐτοῖς, ὃς αὐτῶν ἦρχε, Γότθων ἁπάντων μαχιμώ-

4 οἳ] οὗ *L* ‖ 5 σειρᾶς σιδηρᾶς *K*] σειρὰ σιδηρὰ *L* ‖ 7 τουττίλας *K*, τωτίλας *L* ‖ 8 ἐξικνουμένη *K* ‖ 9 δὴ *K*] om. *L* ‖ 11 ἅλωσιν *L* ‖ 15 χαρακωμάτων *L*] κατορθωμάτων *K* ‖ 17 οἱ *K*] om. *L* | malim πεποίητο | ἀγχιτάτω *K* ‖ 18 τὸν *K*] om. *L* ‖ 19 αὐτὸ *K*] αὐτοῦ *L* ‖ 20 τὸν λέμβον ὑφάψαντας] τῶν λέμβων ὑφάψαν τὰς *K* ‖ 21 ῥιπτεῖν *L* ‖ 22 δὲ *L*] τε *K* | τῷ πύργῳ *K*] τοῦ πύργου *L* ‖ 24—25 ὄντας—ὃς *K*] ὄντας ἔκαυσε. καὶ ὃς δὲ ξὺν αὐτοῖς καὶ *L*

τατος ὤν. θαρσήσαντες δὲ ἤδη Ῥωμαῖοι τοὺς ἐκ τῶν
χαρακωμάτων ἐπιβεβοηθηκότας βαρβάρους ἔτι μᾶλλον
21 ἢ πρότερον ἔβαλλον. οἱ δὲ καταπεπληγμένοι τοῖς ξυμ-
πεσοῦσι στρέψαντες τὰ νῶτα, ὡς ἕκαστός πῃ ἠδύνατο,
ἐς φυγὴν ὥρμηντο. τῆς τε γεφύρας Ῥωμαῖοι ἥπτοντο
καὶ αὐτὴν ἔμελλον αὐτίκα μάλα διαφθείραντες πρόσω
ἰέναι, ἔς τε Ῥώμην κομίζεσθαι οὐδενὸς ἔτι ἀντιστα-
22 τοῦντος. ἀλλ' ἐπεὶ οὐκ ἦν ταῦτα βουλομένῃ τῇ τύχῃ,
τῶν τινος φθονερῶν δαιμόνων μηχανὴ γέγονεν, ἣ τὰ
Ῥωμαίων πράγματα ἔφθειρε τρόπῳ τοιῷδε.
23 Ἐν ᾧ τὰ στρατόπεδα τῇδε, ᾗπερ ἐρρήθη, ἐφέρετο,
ἐν τούτῳ τις φήμη ἐπὶ πονηρῷ τῷ Ῥωμαίων ἐς Πόρ-
τον ἐλθοῦσα περιήγγελλεν, ὡς νικῴη μὲν Βελισάριος,
ἀνέλοιτο δὲ τὴν ἅλυσιν, διαφθείρας τοὺς ταύτῃ βαρ-
βάρους, καὶ τὰ ἄλλα, ἅπερ μοι ἔμπροσθεν εἴρηται.
24 Ἰσαάκης δὲ ταῦτα ἀκούσας οὐκέτι οἷός τε ἦν ἐν αὐτῷ
μένειν, ἀλλὰ κλέους τοῦδε μεταλαχεῖν ἐν σπουδῇ εἶχε.
τάς τε Βελισαρίου ἐντολὰς ἀλογήσας, ὅτι τάχιστα ἐς
25 τὴν ἑτέραν τοῦ ποταμοῦ ὄχθην ἀπιὼν ᾤχετο. καὶ τῶν
P 511 στρατιωτῶν, οὕσπερ ἐνταῦθα Βελισάριος καταστησά-
μενος ἔτυχεν, ἱππεῖς ἐπαγόμενος ἑκατὸν ἐπὶ τὸ τῶν
B 359 πολεμίων χαράκωμα ἤλαυνεν, οὗ Ῥουδέριχος ἦρχεν,
26 ἀνὴρ ἀγαθὸς τὰ πολέμια. ἐπελθών τε ἐκ τοῦ αἰφνι-
δίου τοῖς ἐκείνῃ βαρβάροις ἄλλους τέ τινας καὶ Ῥου-
27 δέριχον ὑπαντιάσαντα ἔπληξεν. οἱ δὲ Γότθοι εὐθὺς
λιπόντες τὸ στρατόπεδον ὑπεχώρησαν, ἢ πλῆθος πολε-

3 ἔβαλον K ‖ 9 φθονερῶν K] φανερῶν L ‖ 11 τὰ L] om. K ‖ 12 πονήρω codd. | τῶ L] τῶν K ‖ 13 ἐλθοῦσα περιήγγελλεν K] ἔλθοι L ‖ 16 ἰσαάκιος K ‖ 18 τάς—ἐντολὰς K] τῶν—ἐντολῶν L ‖ 19 ᾗπερ Ὀστία ἐστὶν post ὄχθην addit L ‖ 22 ῥουδέλιχος L corr. ‖ 24 βαρβάρους K | ἄλλους τέ τινας L] om. K ‖ 24—25 ῥουδέλιχον L

μίων ὑποτοπήσαντες ἀμφὶ τὸν Ἰσαάκην ὄπισθεν εἶναι, 12. annus belli
ἢ τοὺς ἐναντίους ἐξαπατῶντες, ὅπως δὴ αὐτούς, ὅπερ (546/7)
ἐγένετο, ἑλεῖν δύνωνται. οἱ μὲν οὖν ξὺν τῷ Ἰσαάκῃ 28
εἰσδύσαντες ἐς τὸ τῶν πολεμίων χαράκωμα τόν τε
ἄργυρον, ὅσπερ ἐνταῦθα ἔκειτο, καὶ τὰ ἄλλα χρήματα
ἥρπαζον. ἀναστρέψαντες δὲ αὐτίκα οἱ Γότθοι πολλοὺς 29
μὲν κτείνουσι τῶν ἐναντίων, ζῶντα δὲ Ἰσαάκην ξὺν
ἑτέροις τισὶν οὐ πολλοῖς εἷλον. ἥκοντές τε ἱππεῖς
παρὰ Βελισάριον δρόμῳ ἀγγέλλουσιν ὅτι δὴ ἔχοιτο
πρὸς τῶν πολεμίων Ἰσαάκης. Βελισάριος δὲ κατα- 30
πλαγεὶς οἷς ἠκηκόει καὶ οὐ διερευνησάμενος ὁποίᾳ
ποτὲ μηχανῇ Ἰσαάκης ἁλῴη, ἀλλ' οἰόμενος τόν τε
Πόρτον καὶ τὴν γυναῖκα ἀπολωλέναι καὶ ἅπαντα
διεφθάρθαι σφίσι τὰ πράγματα ἄλλο τε οὐδὲν ἀπο-
λελεῖφθαι ὀχύρωμα, ὅποι ἂν καταφυγόντες τὸ λοι-
πὸν σώζοιντο, ἐς ἀφασίαν ἐμπέπτωκεν οὐ γεγονὸς
αὐτῷ πρότερον τοῦτό γε. διὸ δὴ κατὰ τάχος ὀπίσω 31
ὑπῆγε τὸ στράτευμα, ὡς ἐπιθησόμενος μὲν ἀτάκτοις
ἔτι τοῖς πολεμίοις οὖσιν, ἀνασωσόμενος δὲ πάσῃ μη-
χανῇ τὸ χωρίον. οὕτω μὲν ὁ Ῥωμαίων στρατὸς ἐν-
θένδε ἄπρακτοι ἀνεχώρησαν. ἐν δὲ τῷ Πόρτῳ γενό- 32
μενος Βελισάριος, τήν τε Ἰσαάκου μανίαν ἔγνω καὶ
τῆς οὐ δέον οἱ αὐτῷ ξυμβάσης ταραχῆς ᾔσθετο, τῷ B 360
τε τῆς τύχης ἐναντιώματι περιώδυνος γεγονὼς ἐνόσει
τὸ σῶμα. πυρετὸς γὰρ ἐπιγενόμενος ἐς χρόνου μῆκος 33
ὑπερφυῶς τε αὐτὸν ἠνία καὶ ἐς κίνδυνον θανάτου

---

3 δύνανται *L* ‖ 4 εἰσδύσαντες] δείσαντες *K* ‖ 6 αὐτίκα οἱ γότθοι *K*] οἱ γότθοι αὐτίκα *L* ‖ 9 παρὰ *K*] κατὰ *L* ‖ 11 οἷς *K* ‖ τε οἷς *L* ‖ 13 γυναῖκα *K*] γυναῖκα αὐτοῦ *L* | 14 ἄλλο] ἄλλως *L* ‖ 15 ὅποι *K*] ὅπη *L* | καταφυγόντες *L*] καταλιπόντες *K* ‖ 18 ἀτάκτοις *K*] ἀπαρασκεύοις *L* ‖ 19 οὖσιν *K*] om. *L* ‖ 22 ἰσαακίου *K*

34 *ἦγεν. ἡμέραιν δὲ δυοῖν ὕστερον Ῥουδερίχῳ τε ξυνέβη*
τελευτῆσαι τὸν βίον καὶ ὁ Τουτίλας περιαλγήσας τῇ
ξυμφορᾷ τὸν Ἰσαάκην διέφθειρε.

κ΄. Βέσσας τε τὸν σῖτον ἔτι μᾶλλον ἀπεμπολῶν
ἐπλούτει, πρυτανευούσης αὐτῷ τὰς τιμὰς τῆς τῶν δεο-
μένων ἀνάγκης. καὶ ὅλος εἰς μέριμναν τὴν περὶ ταῦτα
ἐσπουδακὼς οὔτε φυλακῆς τοῦ περιβόλου οὔτε ἄλλου
ὁτουοῦν ἀσφαλείας πέρι ἐπεμελεῖτο, ἀλλὰ ἀναπεπτω-
κέναι μὲν τῶν στρατιωτῶν τοῖς γε βουλομένοις ἐξῆν,
P 512 *φυλακτήριον δὲ ὀλίγων τινῶν ἐν τοῖς τείχεσιν ἦν,*
2 *καὶ τοῦτο δὲ ἀπημελημένον ὡς μάλιστα. οἷς γὰρ ἀεὶ*
τὴν φυλακὴν ἐπικεῖσθαι ξυνέβαινε, πολλὴ ἐξουσία τοῦ
καθεύδειν ἐγίνετο, ἐπεὶ οὐδεὶς αὐτοῖς ἐφειστήκει,
ὅστις ἂν καὶ λόγον τινὰ τοῦ τοιούτου ποιοῖτο· οὐδὲ
περιιόντες τινὲς κύκλῳ τῶν περιβόλων, ᾗπερ εἰώθει,
διερευνᾶσθαι τοὺς φύλακας ὅ τί ποτε ποιοῦσιν ἠξίουν,
οὐ μὴν οὐδέ τις τῶν οἰκητόρων αὐτοῖς ξυμφυλάσσειν ἠδύ-
3 *νατο. ὀλίγοι τε γὰρ κομιδῇ ἐνταῦθα, ὥσπερ μοι ἐρρήθη,*
ἐλείποντο καὶ αὐτοὶ τῷ λιμῷ ὑπερφυῶς κεκακωμένοι.
4 *Τέσσαρες οὖν Ἴσαυροι, ἀμφὶ πύλην Ἀσιναρίαν φυ-*
λακὴν ἔχοντες, τηρήσαντες τῆς νυκτὸς τὸν καιρὸν, ἐν
B 361 *ᾧ τοῖς μὲν αὐτῶν ἐχομένοις καθεύδειν ἐπέβαλλεν,*
αὐτοῖς δὲ ἡ φυλακὴ τοῦ ἐκείνῃ τείχους ἐπέκειτο, κάλως
τε ἐκ τῶν ἐπάλξεων ἀναρτήσαντες ἄχρι ἐς τὸ ἔδαφος
ἐξικνουμένους, καὶ τούτων χερσὶν ἀμφοτέραις λαβό-

---

18 cf. 373, 7

---

1 *δυεῖν K* ‖ 2 *τουττίλας K, τωτίλας L* ‖ 6 *ὅλος*] *ὅλως K* ‖ 7 *οὔτε—οὔτε*] *οὐδὲ—οὐδὲ* codd. ‖ 8 *ὁτουοῦν K*] *οὐτουοῦν L* | *ἀσφαλείας K*] om. *L* | *ἀλλ' L* ‖ 12 *πολλῆ L* ‖ 13 *ἐγένετο K* pr. m. ‖ 15 *περιόντες K* | *τῶν περιβόλων*] malim *τὸν περίβολον* ‖ 19 *ἐλίποντο L* ‖ 22 *μὲν K*] *μὲν τῶν L* ‖ 24 *ἄχρι ἐς τὸ ἔδαφος K*] *ἐς τοὔδαφος ἄχρι L*

μενοι ἔξω τοῦ περιβόλου ἐγένοντο καὶ παρὰ Τουτίλαν 12. annus belli
ἀφικόμενοι δέξασθαι τῇ πόλει αὐτόν τε ὡμολόγουν (546/7)
καὶ τὸν Γότθων στρατόν· δυνατοὶ γὰρ εἶναι τοῦτο
ποιεῖν ἰσχυρίζοντο οὐδενὶ πόνῳ. καὶ ὃς χάριτας σφίσιν 5
ἁδρὰς ἕξειν ὁμολογήσας, ἤνπερ ἐπιτελῆ ταῦτα ποιή-
σωσι, κυρίους τε αὐτοὺς καταστήσεσθαι χρημάτων με-
γάλων, δύο τῶν ἑπομένων ξὺν αὐτοῖς ἔπεμψε κατα-
σκεψομένους τὸν χῶρον, ὅθεν οἱ ἄνθρωποι Γότθοις
ἔφασκον ἐς τὴν πόλιν ἐσιτητὰ εἶναι. οἵπερ ἐπειδὴ 6
παρὰ τὸ τεῖχος ἀφίκοντο, τῶν καλωδίων λαβόμενοι
ἀνέβαινον ἐς τὰς ἐπάλξεις, οὐδενὸς ἐνταῦθα ἢ φθεγγο-
μένου ἢ τῶν ποιουμένων αἴσθησιν ἔχοντος. ἐπειδή τε 7
ἐνταῦθα ἐγένοντο, τοῖς βαρβάροις οἱ Ἴσαυροι πάντα
ἐδείκνυον, ὡς ἀνιέναι μὲν βουλομένοις οὐδὲν ἂν ἐμ-
πόδιον εἴη, ἀνελθοῦσι δὲ πολλὴ ἂν ἐξουσία γένοιτο
σφίσιν, οὐδενὸς τὸ παράπαν ἀντιστατοῦντος, ταῦτά τε
αὐτοὺς ἀπαγγέλλειν Τουτίλᾳ κελεύσαντες ἀπεπέμψαντο.
ἅπερ ἐπεὶ ὁ Τουτίλας ἤκουσεν, ἥσθη μέν πως τῇ 8
ἀγγελίᾳ, ὑποψίᾳ δὲ καὶ ὣς ἐς τοὺς Ἰσαύρους ἐχόμενος
οὐ λίαν αὐτοῖς πιστεύειν ἠξίου. ἡμέραις τε οὐ πολλαῖς 9
ὕστερον αὖθις οἱ ἄνθρωποι παρ' αὐτὸν ἧκον, ἐπὶ τὴν
πρᾶξιν παρακαλοῦντες. καὶ ὃς ἑτέρους δύο ξὺν αὐτοῖς
ἔπεμψεν, ἐφ' ᾧ καὶ αὐτοὶ ἐς τὸ ἀκριβὲς ἅπαντα διερευ-
νησάμενοι ἀπαγγείλωσιν. οἱ δὲ ἐς αὐτὸν ἐπανήκοντες 10
ἅπαντα ὁμοίως τοῖς προτέροις ἤγγελλον. ἐν τούτῳ δὲ B 362
Ῥωμαῖοι στρατιῶται πολλοὶ ἐπὶ κατασκοπῇ στελλόμενοι
τῆς πόλεως οὐ πολλῷ ἄποθεν Γότθοις δέκα ὁδῷ ἰοῦσιν
ἐνέτυχον, οὓς δὴ ἑλόντες παρὰ τὸν Βέσσαν εὐθὺς

1 τωτίλαν L ‖ 13 πάντα K] ἅπαντα L ‖ 15 εἴη L] εἶναι K ‖ 17 ἀπαγγέλειν L | τουττίλα K, τωτίλα L ‖ 18 τουττίλας K, τωτίλας L ‖ 20 οὐ πολλαῖς L] οὔπω πολλαῖς K ‖ 27 ὁδῷ K] om. L

11 ἄγουσι. καὶ ὁ μὲν ἀνεπυνθάνετο τούτων δὴ τῶν βαρ-
βάρων ὅ τί ποτε ὁ Τουτίλας διανοοῖτο, οἱ δὲ Γότθοι
ἐν ἐλπίδι ἔφασαν εἶναι τῶν τινας σφίσιν Ἰσαύρων
ἐνδώσειν τὴν πόλιν· ἤδη γὰρ ἔκπυστος ὁ λόγος ἐς
12 τῶν βαρβάρων πολλοὺς ἐγεγόνει. ἀλλὰ καὶ ταῦτα
Βέσσας τε καὶ Κόνων ἀκούσαντες ἔν τε πολλῇ ὀλιγω-
ρίᾳ ἔσχον καὶ αὐτῶν ἐντροπὴν οὐδεμίαν πεποίηντο.
καὶ τρίτον οἱ Ἴσαυροι Τουτίλᾳ ἐς ὄψιν ἐλθόντες ἐς
13 τὸ ἔργον τὸν ἄνδρα ἐνῆγον. ὁ δὲ ἄλλους τε ξὺν
αὐτοῖς ἔπεμψε καὶ τῶν αὐτῷ κατὰ γένος προσηκόντων
P 513 τινά, οἵπερ ἐς αὐτὸν ἐπανήκοντες καὶ τὸν πάντα λόγον
ἀγγείλαντες ἐς τὴν πρᾶξιν ἐπέρρωσαν.

14 Τουτίλας δέ, ἐπειδὴ τάχιστα νὺξ ἐγεγόνει, ἅπαν
ἡσυχῇ ἐξοπλίσας τὸ στράτευμα ἐπῆγεν ἀμφὶ πύλην
Ἀσιναρίαν. καὶ τέσσαρας τῶν ἐν Γότθοις, ἀνδρίας τε
καὶ ἰσχύος πέρι εὖ ἥκοντας, ξὺν τοῖς Ἰσαύροις διὰ
τῶν βρόχων ἀναβαίνειν ἐς τὰς ἐπάλξεις ἐκέλευεν, ἐς
ἐκεῖνον δηλονότι τῆς νυκτὸς τὸν καιρὸν, ἐς ὃν τούτοις
δὴ τοῖς Ἰσαύροις ἡ φυλακὴ τοῦ ταύτῃ τείχους ὕπνον
15 ἐκ περιτροπῆς τῶν ἄλλων αἱρουμένων ἐπέβαλεν. οἵπερ,
ἐπειδὴ ἐντὸς τοῦ περιβόλου ἐγένοντο, καταβαίνουσι

---

13 Auct. Marcell. Com. ad a. 547 (5). Bar-Hebr. 84. Cedren. I 658, 3 ‖ 16—17 *διὰ—ἐκέλευεν*] *διὰ τῶν βρόχων ἐς τὰς ἐπάλξεις ἀνέβαινον* Suid. s. v. *βρόχοις* ‖ 18—20 *τῆς—ἐπέβαλεν*] *τῆς νυκτὸς τὸν καιρὸν, εἰς ὃν τοῖς Ἰσαύροις ἡ φυλακὴ τοῦ τείχους, κτλ.* Suid. s. v. *περιτροπῇ*

---

2 *τουττίλας K*, *τωτίλας L* | *διανοεῖτο K* pr. m. ‖ 3 *τινας L*] *τινα K* ‖ 4 *ἔκπυστος ὁ λόγος K*] *ἔκπυστον L* ‖ 6 *κώνων L* ‖ 6—7 *ὀλιγωρίᾳ πολλῇ L* ‖ 8 *οἱ K*] *οὖν L* | *τουττίλα K*, *τωτίλα L* ‖ 13 *τωτίλας L* ‖ 14 *ἐπῆγεν* scripsi] *ἀπῆγεν* codd. ‖ 15 *ἀνδρείας L* ‖ 16 *ἥκοντας*] malim *ἡκόντων* ‖ 20 *ἐπέβαλεν*] *ἐνέβαλε* Suid. ‖ 21—387, 1 *καταβαίνουσι μὲν K*] *καταβαίνουσιν L*

12. annus belli (546/7)

μὲν ἐς πύλας τὰς Ἀσιναρίας, οὐδενὸς σφίσιν ἀντιστατοῦντος, καὶ τό τε ξύλον πελέκεσι διαφθεί- B 363 ρουσιν, ᾧπερ ἐνέρσει τοίχου ἑκατέρου ἐναρμοσθέντι τὰς πύλας ἐπιζευγνύναι εἰώθεσαν, τά τε σιδήρια ξύμπαντα, οἷς δὴ τὰς κλεῖς ἀεὶ οἱ φύλακες ἐμβαλλόμενοι ἔκλειόν τε τὰς πύλας καὶ κατὰ τὴν χρείαν ἀνέῳγον. οὕτω δὲ τὰς πύλας ἀναπετάσαντες, ᾗπερ 16 ἐβούλοντο, τῇ πόλει Τουτίλαν τε καὶ τὸν Γότθων στρατὸν οὐδενὶ πόνῳ ἐδέξαντο. Τουτίλας δὲ αὐτοὺς 17. die mensis Decembr. a. 546. ἐνταῦθα ἐς ἕνα χῶρον ξυναγαγὼν σκεδάννυσθαι οὐδαμῇ εἴασεν· ἔδεισε γὰρ μή τις ἐνέδρα πρὸς τῶν πολεμίων σφίσι ξυμβαίνῃ. ταραχῆς δὲ, ὡς τὸ εἰκὸς, τῇ 17 πόλει καὶ θορύβου ἐπιπεσόντος οἱ μὲν πλεῖστοι τῶν Ῥωμαίων στρατιωτῶν διὰ πύλης ἑτέρας ξὺν τοῖς ἄρχουσιν ἔφευγον, ὥς πη ἑκάστῳ εὐπετὲς γέγονεν, ὀλίγοι δέ τινες ξὺν Ῥωμαίοις τοῖς ἄλλοις ἐς τὰ ἱερὰ καταφεύγουσι. τῶν δὲ πατρικίων Δέκιος καὶ Βασί- 18 λειος ξὺν ἑτέροις τισὶν (ἵπποι γὰρ σφίσι παρόντες ἔτυχον) ξὺν τῷ Βέσσᾳ φυγεῖν ἴσχυσαν. Μάξιμος δὲ 19 καὶ Ὀλύβριος καὶ Ὀρέστης καί τινες ἄλλοι ἐς τὸν Πέτρου τοῦ ἀποστόλου νεὼν ἔφυγον. τοῦ μέντοι δήμου πεντακοσίους ἄνδρας ἀνὰ πᾶσαν τὴν πόλιν

2—4 τό τε—εἰώθεσαν] τὸ ξύλον σιδήρῳ διέφθειραν ᾧπερ ἐνέρσει τείχους κτλ. Suid. s. v. ἐνέρσει ‖ 9 Auct. Marcell. Com. ad a. 547 (5) ‖ 17 cf. lib. Pontif. I 153, 14

---

2 πελέκεσι] σιδήρῳ Suid. ‖ 3 ᾧπερ *L* et Suid.] ὅπερ *K* | ἐνέρσει Suid.] ἐν ἔρσει *K*, ἐν ἕρσει *L* | ἐναρμοσθέντι] ἐναριθμωθέντι *K* ‖ 4 εἰώθεσαν *K*, Christ] εἰώθεισαν *L*, εἰώθασι Suid. 8 τουττίλαν *K*, τωτίλαν *L* ‖ 9 τουττίλας *K*, τωτίλας *L* ‖ 12 ξυμβαίνῃ affert Dind. e cod. α] ξυμβαίνει *KL* | 14 ἑτέρας *K*] τῆς ἑτέρας *L* ‖ 17 καὶ *K*] τε καὶ *L* ‖ 20 Ὀλύβριος] ὁ λύβριος *L* ‖ 21 Πέτρου] πέτρον *K* pr. m.

ἀπολελεῖφθαι ξυνέπεσεν, οἵπερ ἐς τὰ ἱερὰ κατέφυγον
20 μόλις. τῶν γὰρ ἄλλων ἁπάντων οἱ μὲν ἀπιόντες ἤδη
πρότερον ἐς ἑτέρας ᾤχοντο χώρας, οἱ δὲ τῷ λιμῷ
διεφθάρησαν, ὥσπερ μοι ἔμπροσθεν εἴρηται. πολλοὶ
μὲν οὖν Τουτίλᾳ νύκτωρ ἤγγελλον ὅτι δὴ Βέσσας τε
B 364 καὶ οἱ πολέμιοι φεύγουσιν. ὁ δὲ χαρίεντα τὸν λόγον
21 αὐτοὺς εἰρηκέναι εἰπὼν οὐκ εἴα διώκειν. τί γὰρ ἂν
ἥδιον ἀνθρώπῳ γένοιτο, ἔφη, πολεμίων φευγόντων;
22 Ἐπειδὴ δὲ ἡμέρα τε ἦν ἤδη καὶ οὐδεμία ἔτι ἐνέ-
δρας τινὸς ὑποψία ἐλέλειπτο, Τουτίλας μὲν ἐς τὸν
Πέτρου νεὼν τοῦ ἀποστόλου εὐξόμενος ᾔει, Γότθοι
23 δὲ τοὺς παραπεπτωκότας διέφθειρον. ἀπέθανόν τε
τούτῳ τῷ τρόπῳ τῶν μὲν στρατιωτῶν ἓξ καὶ εἴκοσι,
τοῦ δὲ δήμου ἑξήκοντα. ἐπεὶ δὲ ὁ Τουτίλας ἀφίκετο
ἐς τὸ ἱερὸν, Πελάγιος αὐτῷ ἐς ὄψιν ἦλθε τὰ Χριστιανῶν
λόγια ἐν ταῖς χερσὶ φέρων, παντί τε τρόπῳ τὴν ἱκε-
σίαν προτεινόμενος „Φείδου τῶν σῶν, ὦ δέσποτα“
24 εἶπε. καὶ ὃς ἐπιτωθάζων τε καὶ ἐνδιαθρυπτόμενος
ἔφη „Νῦν με, ὦ Πελάγιε, ἱκετεύσων ἐλήλυθας.“ „Ὅτε
„με“ ὁ Πελάγιος ἀπεκρίνατο „δοῦλον σὸν ὁ θεὸς εἶναι
25 „πεποίηκεν. ἀλλὰ δούλων τῶν σῶν τὸ λοιπὸν, ὦ δέσ-
„ποτα, φείδου.“ ταύτην ὁ Τουτίλας τὴν ἱκεσίαν
P 514 δεξάμενος ἀπεῖπε Γότθοις μηδένα τὸ λοιπὸν ἀποκτιν-

4 cf. VII cap. 17, 9

5 τουττίλαν *K*, τωτίλα *L* ‖ 7—8 ἂν post γένοιτο transponit *L* ‖ 9 δὲ *K*] τε *L* | τε *K*] om. *L* ‖ 10 τουττίλας *K*, τωτίλας *L* ‖ 11 ᾔει] εἴη *K* ‖ 12 διέφθειρον *L*] διέφυγον *K* ‖ 13 εἴκοσιν *L* ‖ 14 τουττίλας *K*, τωτίλας *L* ‖ 15 χριστιανῶν *K*] τοῦ χριστοῦ *L* ‖ 16 τρόπω *L*] om. *K* ‖ 16—17 ἱκεσίαν *K*] ἱκετείαν *L* ‖ 18 εἶπε] εἰπεῖν *K* | ἐνδιαθρυπτόμενος Scaliger] ἐνδιαθρύπτως codd. ‖ 22 τουττίλας *K*, τωτίλας *L* | ἱκετείαν *L* ‖ 23 μηδένα τὸ] μὴ δυνατὸν *K* ‖ 23—389, 1 ἀποκτειννύναι *K*

νύναι τῶν πάντων Ῥωμαίων, ἀλλὰ τῶν χρημάτων αὐτῷ 12.annus belli
μὲν τὰ τιμιώτατα ἐξελεῖν, τὰ δὲ ἄλλα σφίσιν αὐτοῖς (546/7)
κατ' ἐξουσίαν ληΐζεσθαι. πολλὰ μὲν οὖν ἐν ταῖς πατρι- 26
κίων οἰκίαις εὗρε, πάντων δὲ μάλιστα οὗπερ ὁ Βέσσας
κατέλυε. τὰς γὰρ ἀνοσίας, ὥς γε δεδήλωται, τοῦ
σίτου τιμὰς ὁ κακοδαίμων Τουτίλᾳ ἤθροιζεν. οὕτω 27
τε περιέστη τοῖς τε ἄλλοις Ῥωμαίοις καὶ τοῖς ἐκ τῆς B 365
συγκλήτου βουλῆς καὶ οὐχ ἥκιστα Ῥουστικιανῇ, τῇ
Βοετίου μὲν γαμετῇ γενομένῃ, παιδὶ δὲ Συμμάχου,
καὶ τὴν οὐσίαν ἀεὶ τοῖς δεομένοις προϊεμένῃ, δούλων
τε καὶ ἀγροίκων ἀμπεχομένοις ἱμάτια, πρὸς τῶν πο-
λεμίων ἄρτον ἢ ἄλλο τι τῶν ἀναγκαίων αἰτουμένοις
βιοῦν. ἔς τε τὰς οἰκίας περιιόντες καὶ τὰς θύρας ἐς 28
ἀεὶ κόπτοντες τροφὴν διδόναι σφίσιν ἐδέοντο, οὐ
φέροντος αὐτοῖς αἰσχύνην τοῦ ἔργου. καὶ Γότθοι μὲν 29
Ῥουστικιανὴν κτείνειν ἐν σπουδῇ ἐποιοῦντο, ἐπικα-
λοῦντες ὅτι δὴ χρήματα προϊεμένη τοῖς τοῦ Ῥωμαίων
στρατοῦ ἄρχουσι τὰς Θευδερίχου εἰκόνας διαφθείρειε,
τοὺς φόνους ἀμυνομένη Συμμάχου τε τοῦ πατρὸς καὶ
Βοετίου τοῦ ξυνοικήσαντος. Τουτίλας δὲ οὐδὲν ἄχαρι 30
παθεῖν αὐτὴν ξυνεχώρησεν, ἀλλ' αὐτήν τε καὶ τὰς
ἄλλας ἁπάσας ὕβρεως ἐκτὸς διεφύλαξε, καίπερ Γότθων
ἐς κοίτην ὡς μάλιστα ἐφιεμένων αὐταῖς ξυνελθεῖν.
διόπερ αὐτῶν οὐδεμιᾷ ἐς τὸ σῶμα ὑβρίσθαι ξυνέβη 31
οὔτε ἀνδρὶ ξυνοικούσῃ οὔτε παρθένῳ ἢ χήρᾳ οὔσῃ,

5 cf. 371, 6. 384, 4

2 σφίσιν L] ἐν σφίσιν K ‖ 4 οἰκίας L | οὗπερ K] οὗ L ‖ 5 ἀνοσίας K] ἀνοσίους L ‖ 6 τωτίλα L ‖ 7 περιέστη K] περιῆν L | τοῖς 2] τῆς K ‖ 8—9 τῇ βοετίου μὲν γ. K] μὲν τῇ βοετίου γ. L ‖ 10 προϊεμένῃ] προτεινομένη L ‖ 11 ἀμπεχομένης K ‖ 12 αἰτουμένης K ‖ 13—14 ἐσαεὶ L ‖ 18 ἄρχουσιν K ‖ 19 τοὺς φόνους L] τοῦ φόνου K | ἀμυνομένης K ‖ 20 τουττίλας K, τωτίλας L ‖ 24 ὑβρίσθαι K] ὑβρίζεσθαι L ‖ 25 οὔτε—οὔτε] οὐδὲ—οὐδὲ codd.

μέγα τε κλέος ἐπὶ σωφροσύνῃ ἐκ τούτου τοῦ ἔργου Τουτίλας ἔσχε.

κα'. Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ Γότθους ἅπαντας ξυγκαλέσας
ὁ Τουτίλας ἔλεξε τοιάδε „Οὐ καινήν τινα οὐδὲ ἀγνῶτα
„ὑμῖν παραίνεσιν ποιησόμενος ἐνθάδε ὑμᾶς, ἄνδρες
„ξυστρατιῶται, ξυνήγαγον, ἀλλ' ἐκεῖνα ἐρῶν, ἅπερ
B 366 *„ἐγὼ μὲν πολλάκις ἐς ὑμᾶς εἶπον, ὑμῖν δὲ αὐτὰ ἐν-*
„δεξαμένοις τὰ μέγιστα τῶν ἀγαθῶν ξυνηνέχθη γενέ-
2 *„σθαι. μὴ τοίνυν τινὶ ὀλιγωρίᾳ διὰ τοῦτο ἐς τὴν*
3 *„παραίνεσιν τανῦν χρήσησθε. λόγων γὰρ τῶν ἐς*
„εὐδαιμονίαν ἀγόντων κόρον οὐκ εἰκὸς ἀνθρώπῳ γενέ-
„σθαι, κἂν τῇ πολυλογίᾳ τις ἀποκναίειν δοκῇ· ἐπεὶ
„οὐδὲ πρὸς τὴν ἐξ αὐτῶν εὐεργεσίαν ἀπειπεῖν ἄξιον.
4 *„λέγω δὲ ὅτι πρώην μὲν ἐς μυριάδας εἴκοσι μαχιμω-*
„τάτων ξυνιόντες στρατιωτῶν πλούτῳ τε ὑπερφυεῖ
„χρώμενοι καὶ ἵππων τε καὶ ὅπλων περιουσίαν τινά,
P 515 *„ὡς ἔνι μάλιστα, ἐνδεικνύμενοι, καὶ γερόντων ξυν-*
„ετωτάτων πολὺν ὅμιλον, ὅπερ τοῖς ἐς ἀγῶνας καθιστα-
„μένοις ξυμφορώτατον εἶναι δοκεῖ, πρὸς ἀνδρῶν ἑπτα-
„κισχιλίων Γραικῶν ἡσσηθέντες, τήν τε ἀρχὴν καὶ τὰ
5 *„ἄλλα ξύμπαντα λόγῳ οὐδενὶ ἀφῃρήμεθα. νῦν δ'*
„ἡμῖν ἐς ὀλίγους ἀπολειφθεῖσι γυμνούς τε καὶ οἰκτροὺς
„καὶ οὐδ' ὁτουοῦν τῶν πάντων ἐμπείρους κρατεῖν τῶν
6 *„πολεμίων πλέον ἢ δισμυρίων ὄντων τετύχηκε. τὰ*
„μὲν οὖν πεπραγμένα συλλήβδην εἰπεῖν τοιαῦτά ἐστι·
„τὰς δὲ τῶν οὕτω ξυμβαινόντων αἰτίας ἐν εἰδόσιν ὑμῖν

2 et 4 *τουττίλας* K, *τωτίλας* L ‖ 5 *ποιησάμενος* K ‖ 6 *ξυνστρατιῶται* K ‖ 7 *μὲν* K] om. L ‖ 11 *εἰκὸς*] *εἰδὼς* K | *ἀνθρώπων* K ‖ 12 *τῇ πολυλογίᾳ* L] *τι ἀλογίᾳ* K ‖ 14 *εἴκοσιν* K ‖ 16 *ἵππων*] *ξυνιόντες ἵππων* K | *ὅπλων* K] *ἄλλων* L ‖ 20—21 *τὰ ἄλλα*] *τἆλλα* L ‖ 23 *ὁτιοῦν* L ‖ 24 *δυσμυρίων* L ‖ 25 *ξυλλήβδην* L ‖ 26 *ξυμβαινόντων* K] *ξυμβάντων* L | *ἐν* codd.] *εὖ* edd., cf. VII 34. Thucyd. IV 59

„αὐτίκα δηλώσω· ὅτι Γότθοι μὲν πρότερον τῶν ἄλλων 12. annus belli (546/7)
„ἁπάντων περὶ ἐλάσσονος πεποιημένοι τὸ δίκαιον,
„ἔπρασσον ἔς τε ἀλλήλους καὶ τοὺς κατηκόους Ῥω-
„μαίους ἀνόσια ἔργα, οἷς δή, ὡς τὸ εἰκὸς, ἡγμένος ὁ
„θεὸς ἐπ' αὐτοὺς τότε ξὺν τοῖς πολεμίοις ἐστράτευσε.
„καὶ διὰ ταῦτα πλήθει τε καὶ ἀρετῇ καὶ τῇ ἄλλῃ τοῦ 7
„πολέμου παρασκευῇ τῶν ἐναντίων παρὰ πολὺ ὑπεραί-
„ροντες δυνάμει τινὶ ἀφανεῖ τε καὶ ὡς ἥκιστα γινω-
„σκομένῃ ἡσσήθημεν. οὐκοῦν τὸ φυλάξαι τὰ ἀγαθὰ 8 B3 67
„ἐφ' ὑμῖν κείσεται, διασώζουσι δηλονότι τὸ δίκαιον.
„μεταβαλλομένοις γὰρ καὶ τὰ παρὰ τοῦ θεοῦ αὐτίκα
„δὴ μάλα πολέμια ἔσται. οὐ γὰρ ἀνθρώπων γένει 9
„οὐδὲ φύσει ἐθνῶν ξυμμαχεῖν εἴωθεν, ἀλλ' οἷς ἂν
„μᾶλλον ὁ τοῦ δικαίου λόγος τιμῷτο. πόνος τε οὐδεὶς
„αὐτῷ τἀγαθὰ ἐφ' ἑτέρους μετενεγκεῖν. ἀνθρώπῳ 10
„μὲν γὰρ τὸ μὴ ἀδικεῖν μόνον ἐν γνώμῃ ἐστί, θεῷ δὲ
„ξύμπαντα ἐν τῇ ἐξουσίᾳ πέφυκε κεῖσθαι. φημὶ τοίνυν 11
„ὑμᾶς χρῆναι τὴν δικαιοσύνην ἔς τε ἀλλήλους καὶ
„τοὺς κατηκόους τηρεῖν. ταὐτὸν γὰρ ἂν εἴη λέγειν
„τὴν εὐημερίαν ἐς ἀεὶ διασώζεσθαι."

Τοσαῦτα ὁ Τουτίλας ἐς τοὺς Γότθους εἰπὼν καὶ 12
τοὺς ἐκ τῆς Ῥωμαίων βουλῆς ξυγκαλέσας πολλὰ ὠνεί-
δισέ τε καὶ ἐκάκισεν, οἳ δὴ πολλὰ πρός τε Θευδερίχου
καὶ Ἀταλαρίχου ἀγαθὰ πεπονθότες, ἐπί τε τῆς ἀρχῆς
ἁπάσης αὐτοὶ ἐς ἀεὶ καταστάντες καὶ τήν τε πολιτείαν
διοικησάμενοι, πλούτου τε περιβεβλημένοι μέγα τι

1 πρότεροι *L* || 9 τὸ *L*] τοῦ *K* || 10 ὑμῖν *L*] ἡμῖν *K* || 15 τἀγαθὰ] τὰ ἀγαθὰ *L* || 16 μόνον *K* corr., *L*] μόνῳ *K* pr. m. | ἐστὶ *K*] om. *L* || 17 ξύμπαντα *K*] πάντα *L* || 18 ὑμᾶς *K* corr., *L*] ἡμᾶς *K* pr. m. || 21 τουττίλας *K*, τωτίλας *L* || 22—23 ὠνείδισέ τε *K*] τε ὠνείδισε *L* || 23 ἐκάκισεν *K*] ἐπιτωθάζων ἐκάκισεν *L* | οἳ *K*] ὡς *L* || 26 πλούτου τε] πλούτου τί *K*

χρῆμα, εἶτα ἐς Γότθους τοὺς εὐεργέτας πολλῇ ἀγνω-
μοσύνῃ ἐχόμενοι, ἐς ἀπόστασίν τε οὐ δέον ἐπὶ τῷ
σφετέρῳ πονηρῷ ἴδοιεν καὶ τοὺς Γραικοὺς ἐπὶ τῇ πα-
τρίδι ἐπαγάγοιντο, προδόται σφῶν αὐτῶν ἐκ τοῦ αἰφνι-
13 δίου γεγενημένοι. καὶ ἀνεπυνθάνετο μὲν εἴ τι πρὸς
14 B368 Γότθων πάθοιεν αὐτοὶ κακὸν πώποτε. λέγειν δὲ
ἠνάγκαζεν, εἴ τι ἀγαθὸν σφίσι πρὸς Ἰουστινιανοῦ βα-
σιλέως ξυμβαίνοι, καταλέγων ἐφεξῆς ἅπαντα, ὅτι δὴ
τὰς μὲν ἀρχὰς ἀφῄρηντο σχεδόν τι ἁπάσας, πρὸς δὲ
τῶν καλουμένων λογοθετῶν αἰκιζόμενοι λογισμοὺς
ἐκτίνειν τῶν σφίσιν ἐς Γότθους πεπολιτευμένων ἀναγκα-
σθεῖεν καὶ τῷ πολέμῳ κεκακωμένοι φόρους τοὺς δη-
μοσίους οὐδέν τι ἐνδεέστερον ἢ ἐν τῇ εἰρήνῃ τοῖς
Γραικοῖς φέροιεν· ἄλλα τε πολλὰ ἐνετίθει τῷ λόγῳ,
ὅσα δεσπότην δυσμενῆ τοὺς δεδουλωμένους ὀνειδίζειν
15 εἰκός. Ἡρωδιανόν τε αὐτοῖς ἐνδεικνύμενος καὶ τοὺς
τὴν πόλιν αὐτῷ παραδόντας Ἰσαύρους „Ὑμεῖς μὲν“
P 516 ἔφη „ξύντροφοι Γότθοις γεγενημένοι οὐδὲ χῶρόν
„τινα ἔρημον ἐς τήνδε ἡμῖν ἐνδιδόναι τὴν ἡμέραν
„ἐγνώκατε, οἵδε δὲ ἡμᾶς Ῥώμῃ τε αὐτῇ καὶ Σπολιτίῳ
16 „ἐδέξαντο. διόπερ ὑμεῖς μὲν ἐν οἰκετῶν λόγῳ γεγένη-
„σθε, οὗτοι δὲ Γότθοις φίλοι τε, ὡς τὸ εἰκός, καὶ
„ξυγγενεῖς γεγενημένοι τὰς ὑμετέρας ἀρχὰς τὸ λοιπὸν
17 „ἕξουσιν.“ οἱ μὲν οὖν πατρίκιοι ταῦτα ἀκούοντες
σιωπῇ εἴχοντο. Πελάγιος δὲ Τουτίλαν ὑπὲρ ἀνδρῶν
ἐπταικότων τε καὶ δεδυστυχηκότων παραιτούμενος οὐκέτι

1 εἶτα K] om. L | ἐς K] ἐς τοὺς L ‖ 3 πονήρῳ codd. | ἴδοιεν K] εἶδον L ‖ 4 ἐπαγάγοιντο K] ἐπαγάγοιεν L | προδότε L ‖ 8 ξυμβαίνοι K] ξυμβαίη L ‖ 11 ἐκτίννειν L ‖ 20 ἡμᾶς K] ὑμᾶς L ‖ 24 ἀκούοντες K] ἀκούσαντες L ‖ 25 τουττίλαν K, τωτίλαν L ‖ 26 τε καὶ L] καὶ K

ἀνίει, ἕως αὐτοὺς φιλανθρωπίας ὑπόσχεσιν ποιησά- 12. annus belli
μενος ἀπεπέμψατο. (546/7)
Ἔπειτα δὲ Πελάγιόν τε καὶ τῶν ἐν Ῥώμῃ ῥητόρων 18
ἕνα, Θεόδωρον ὄνομα, πρέσβεις ἐς βασιλέα Ἰουστινιανὸν
ἔστειλεν, ὅρκοις αὐτοὺς δεινοτάτοις καταλαβών, ὅτι τε
εὐνοίᾳ ἐς αὐτὸν χρήσονται καὶ ἀναστρέφειν ὅτι τάχιστα
ἐς τὴν Ἰταλίαν ἐν σπουδῇ ἕξουσιν. ἐπέστελλέ τε 19 B369
αὐτοῖς τὴν εἰρήνην οἱ παντὶ σθένει παρὰ βασιλέως
πορίζεσθαι, ὅπως δὴ μὴ αὐτὸς ἀναγκάζηται Ῥώμην ἐς
ἔδαφος καθελὼν ξύμπασαν καὶ τοὺς ἐκ τῆς συγκλήτου
διαφθείρας βουλῆς ἐς Ἰλλυριοὺς τὸν πόλεμον ἄγειν.
καὶ γράμματα δὲ Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ ἔγραψεν. ἤδη 20
μὲν οὖν βασιλεὺς ἠκηκόει τὰ ἐν Ἰταλίᾳ ξυμπεπτωκότα.
ἐπεὶ δὲ καὶ οἱ πρέσβεις παρ' αὐτὸν ἦλθον, ἀπήγγειλάν
τε ὅσα ὁ Τουτίλας σφίσιν ἐπέστελλε καὶ τὴν ἐπιστολὴν
ἐνεχείρισαν. ἐδήλου δὲ ἡ γραφὴ τάδε „Ὅσα μὲν ἐν 21
„Ῥωμαίων τῇ πόλει γενέσθαι ξυνέβη, ἐπεὶ μεμαθηκέναι
„σε ἅπαντα οἶμαι, σιωπᾶν ἔγνωκα. ὧν δὲ ἕνεκα τοὺς 22
„πρέσβεις ἀπέσταλκα τούσδε αὐτίκα εἴσῃ. αἰτούμεθα
„τὰ ἐκ τῆς εἰρήνης καλὰ σέ τε προσίεσθαι αὐτὸν καὶ
„ἡμῖν ξυγχωρεῖν. ὧνπερ μνημεῖά τε καὶ παραδείγματα 23
„κάλλιστα ἔχομεν Ἀναστάσιόν τε καὶ Θευδέριχον, οἳ
„βεβασιλεύκασι μὲν οὐ πολλῷ πρότερον, εἰρήνης δὲ
„καὶ ἀγαθῶν πραγμάτων ἅπαντα ἐνεπλήσαντο τὸν κατ'

3 Auct. Marcell. Com. ad a. 547, 1

1 ἀνίει] ἀνήει *K*, ἀνίη *L* ‖ 5 αὐτοὺς] αὐτοῖς *K* ‖ 7 ἐπέστελε *K* ‖ 10 τοὺς] τῆς *K* ‖ 15 τε scripsi] δὲ *K*, om. *L* | τουττίλας *K*, τωτίλας *L* | ἐπέστελε *K* ‖ 16 ἐν] ἐς *L* ‖ 17 ἐπεὶ μεμαθηκέναι *K*] ἐπιμεμαθηκέναι *L* ‖ 18 σιωπᾶν ἔγνωκα *K*] καὶ τὸ πᾶν ἔγνωκας *L* ‖ 19 αὐτίκα εἴσῃ *K*] ταῦτά εἰσιν *L* ‖ 20 καλὰ *K*] ἀγαθὰ *L* | προσίεσθαι Hoesch. in marg.] προίεσθαι codd. ‖ 24—394, 1 τὸν—χρόνον *L*] τῶν—χρόνων *K*

24 „αὐτοὺς χρόνον. ἢν γάρ σοι ταῦτά ποτε βουλομένῳ
„εἴη, πατήρ τε ἂν ἐμὸς εἰκότως καλοῖο καὶ ξυμμάχους
25 „ἡμᾶς ἐφ' οὓς ἂν βούλοιο τὸ λοιπὸν ἕξεις.“ ταῦτα
ἐπεὶ βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς ἀπενεχθέντα εἶδε, καὶ τοὺς
λόγους τῶν πρέσβεων ἅπαντας ἤκουσεν, ἀπεπέμψατο
αὐτοὺς αὐτίκα δὴ μάλα, τοῦτό τε μόνον αὐτοῖς ἀπο-
κρινόμενος καὶ Τουτίλᾳ γράψας, ὅτι δὴ αὐτοκράτορα
B 370 τοῦ πολέμου πεποίηται Βελισάριον, κύριός τε διὰ
τοῦτο ἐκεῖνος εἴη τὰ πρὸς Τουτίλαν ὅπως βούλοιτο
διοικήσασθαι.

P 517 κβ'. Ἐν ᾧ δὲ οἱ πρέσβεις οὗτοι ἐς Βυζάντιον καὶ
αὖθις ἐς Ἰταλίαν ἐστέλλοντο, ἐν τούτῳ ἐν Λευκανοῖς
2 τάδε ξυνηνέχθη γενέσθαι. Τουλλιανὸς τοὺς ἐκείνῃ
ἀγροίκους ἀγείρας τὴν εἴσοδον στενοτάτην οὖσαν ἐφύ-
λασσεν, ὅπως μὴ οἱ πολέμιοι κακουργήσοντες ἴοιεν ἐς
3 τὰ ἐπὶ Λευκανίας χωρία. καὶ Ἄνται δὲ αὐτοῖς τρια-
κόσιοι ξυνεφύλασσον, οὕσπερ Ἰωάννης ἐνταῦθα δεη-
θέντι Τουλλιανῷ ἀπολιπὼν πρότερον ἔτυχεν· ἀγαθοὶ
γὰρ οἱ βάρβαροι οὗτοι μάχεσθαι ἐν δυσχωρίαις πάν-
4 των μάλιστα. ἅπερ ἐπεὶ ὁ Τουτίλας ἔμαθε, Γότθους
μὲν ἐς τὸ ἔργον καθεῖναι ἀξύμφορον ᾤετο εἶναι,
ἀγροίκων δὲ πλῆθος ἀγείρας, Γότθων τε ξυμπέμψας
αὐτοῖς ὀλίγους τινάς, ἐκέλευε τῆς εἰσόδου σθένει παντὶ
5 ἀποπειρᾶσθαι. οἵπερ ἐπειδὴ ἀλλήλοις ξυνέμιξαν, ὠθι-

4—5 τῶν πρέσβεων τοὺς λόγους L ‖ 6 τοῦτό τε K] τοῦτο τότε L | αὐτοῖς] αὐτοὺς K ‖ 7 τουττίλα K, τωτίλα L ‖ 7—8 αὐτοκράτορα—βελισάριον K] αὐτοκράτωρ—βελισάριος L ‖ 9 τουττίλαν K, τωτίλαν L | ὅπως βούλοιτο L] ὅπῃ βούλεσθαι K ‖ 11 ἐς Βυζάντιον Comparetti] βυζάντιον K, ἐκ βυζαντίου L ‖ 12 ἐν λευκανοῖς K] ἐν om. L ‖ 13 τουλιανὸς L ‖ 14—15 ἐφύλασεν K ‖ 15 ἴοιεν] εἶεν K ‖ 18 τουλιανῷ L ‖ 20 τουττίλας K, τωτίλας L, ἔμαθεν K | γότθους K] γότθοις L ‖ 24—395, 1 ὠθησμὸς L

σμὸς μὲν ἀμφοτέρων πολὺς ἐγεγόνει, Ἄνται δὲ τῇ 12. annus belli (546/7)
σφετέρᾳ ἀρετῇ, ἅμα δὲ καὶ τῆς δυσχωρίας σφίσι ξυλ-
λαμβανούσης, ξὺν τοῖς ἀμφὶ Τουλλιανὸν ἀγροίκοις
τοὺς ἐναντίους ἐτρέψαντο. φόνος τε αὐτῶν ἐγεγόνει 6
πολύς. γνοὺς δὲ ταῦτα ὁ Τουτίλας ἔγνω Ῥώμην μὲν
καθελεῖν ἐς ἔδαφος, τοῦ δὲ στρατοῦ τὸ μὲν πλεῖστον
ἐνταῦθά πη ἀπολιπεῖν, τῷ δὲ ἄλλῳ ἐπί τε Ἰωάννην
καὶ Λευκανοὺς ἰέναι. τοῦ μὲν οὖν περιβόλου ἐν 7 B371
χώροις πολλοῖς τοσοῦτον καθεῖλεν ὅσον ἐς τριτημόριον
τοῦ παντὸς μάλιστα. ἐμπιπρᾶν δὲ καὶ τῶν οἰκοδομιῶν
τὰ κάλλιστά τε καὶ ἀξιολογώτατα ἔμελλε, Ῥώμην τε
μηλόβοτον καταστήσεσθαι, ἀλλὰ Βελισάριος μαθὼν
πρέσβεις τε καὶ γράμματα παρ' αὐτὸν ἔπεμψεν. οἵπερ 8
ἐπειδὴ Τουτίλᾳ ἐς ὄψιν ἦλθον, εἰπόν τε ὧν ἕνεκα
ἥκοιεν καὶ τὰ γράμματα ἐνεχείρισαν. ἐδήλου δὲ ἡ
γραφὴ τάδε „Πόλεως μὲν κάλλη οὐκ ὄντα ἐργάζεσθαι
„ἀνθρώπων ἂν φρονίμων εὑρήματα εἶεν καὶ πολιτικῶς
„βιοτεύειν ἐπισταμένων, ὄντα δὲ ἀφανίζειν τούς γε
„ἀξυνέτους εἰκὸς καὶ γνώρισμα τοῦτο τῆς αὐτῶν
„φύσεως οὐκ αἰσχυνομένους χρόνῳ τῷ ὑστέρῳ ἀπο-

9 Auct. Marcell. Com. ad a. 547(5)

3 τουλιανὸν *L* ‖ 5 τουττίλας *K*, τωτίλας *L* | ῥώμην μὲν *K*] μὲν ῥώμην *L* ‖ 6 τοῦ δὲ] τοῦ δὲ τοῦ *K*, τοῦ τε *L* | τὸ μὲν *K*] τὸ *L* ‖ 8—397, 24 τοῦ μὲν—ἀπολιπών] ὅτι τουτίλας τοῦ περιβόλου τῆς ῥώμης ἐν χώροις κτλ. *H* ‖ 9 χωρίοις *L* ‖ 10 ἐμπιπρᾶναι *H* ‖ 11—12 μηλόβατόν τε ῥώμην καταστήσασθαι *H* ‖ 13 γράμματα *LH*] πράγματα *K* | αὐτὸν *LH*] αὐτῷ *K* ‖ 13—14 οἵπερ ἐπειδὴ *L*] οἳ *K*, οἵπερ ἐπεὶ *H* ‖ 14 τουττίλα *K*, τωτίλα *L* | ἦλθεν *H* | εἰπόντες ὧν *H* ‖ 15 ἤκουεν *H* | τὰ om. *K* | ἀδήλου *H* ‖ 16 πόλεως *KH*] πόλεων *L* ‖ 17 ἂν] δὲ *H* | φρονίμων] φρονημάτων *L* ‖ 18 βιωτεύειν *L* ‖ 18—19 τούς γε ἀξυνέτους εἰκὸς *KH*] τῶν γε ἀξυνέτων εἰκὼν *L* ‖ 19 αὐτῶν Christ] αὐτῶν *KL*, αὐτοῦ *H* ‖ 20 αἰσχυνομένους *KH*] αἰσχυνομένων *L*

9 „λιπεῖν. Ῥώμη μέντοι πόλεων ἁπασῶν, ὅσαι ὑφ' ἡλίῳ
„τυγχάνουσιν οὖσαι, μεγίστη τε καὶ ἀξιολογωτάτη ὁμο-
10 „λόγηται εἶναι. οὐ γὰρ ἀνδρὸς ἑνὸς ἀρετῇ εἴργασται
„οὐδὲ χρόνου βραχέος δυνάμει ἐς τόσον μεγέθους τε
„καὶ κάλλους ἀφῖκται, ἀλλὰ βασιλέων μὲν πλῆθος,
„ἀνδρῶν δὲ ἀρίστων συμμορίαι πολλαί, χρόνου τε
„μῆκος καὶ πλούτου ἐξουσίας ὑπερβολὴ τά τε ἄλλα
P 518 „πάντα ἐκ πάσης τῆς γῆς καὶ τεχνίτας ἀνθρώπους ἐν-
11 „ταῦθα ξυναγαγεῖν ἴσχυσαν. οὕτω τε τὴν πόλιν τοι-
„αύτην, οἵανπερ ὁρᾷς, κατὰ βραχὺ τεκτηνάμενοι,
„μνημεῖα τῆς πάντων ἀρετῆς τοῖς ἐπιγενησομένοις ἀπέ-
„λιπον, ὥστε ἡ ἐς ταῦτα ἐπήρεια εἰκότως ἂν ἀδίκημα
„μέγα ἐς τοὺς ἀνθρώπους τοῦ παντὸς αἰῶνος δόξειεν
12 B 372 „εἶναι, ἀφαιρεῖται γὰρ τοὺς μὲν προγεγενημένους τὴν
„τῆς ἀρετῆς μνήμην, τοὺς δὲ ὕστερον ἐπιγενησομένους
13 „τῶν ἔργων τὴν θέαν. τούτων δὲ τοιούτων ὄντων
„ἐκεῖνο εὖ ἴσθι, ὡς δυοῖν ἀνάγκη τὸ ἕτερον εἶναι· ἢ
„γὰρ ἡσσηθήσῃ βασιλέως ἐν τῷδε τῷ πόνῳ, ἢ περιέσῃ,
14 „ἂν οὕτω τύχοι. ἢν μὲν οὖν νικῴης, Ῥώμην τε καθε-
„λὼν, οὐ τὴν ἑτέρου του, ἀλλὰ τὴν σαυτοῦ ἀπολω-
„λεκὼς ἂν, ὦ βέλτιστε, εἴης, καὶ διαφυλάξας, κτήματι,
„ὡς τὸ εἰκὸς, τῶν πάντων καλλίστῳ πλουτήσεις· ἢν
„δέ γε τὴν χείρω σοι τύχην πληροῦσθαι ξυμβαίη,
„σώσαντι μὲν Ῥώμην χάρις ἂν σώζοιτο παρὰ τῷ νενι-

1 ῥώμην *H* ‖ 2 μεγίστην *H* | ἀξιολογωτάτην *H* ‖ 2—3 ὁμολογεῖται *H* ‖ 3 οὐ *KH*] οὐδὲ *L* | ἑνὸς ἀνδρὸς *H* ‖ 4 τοσοῦτον *H* ‖ 5 ἀφίχθαι *K*, ἀφῖκτο *H* ‖ 6 ξυμμορίαι *L* ‖ 11 τοῖς *LH*] om. *K* | ἐπιγενομένοις *H* ‖ 12 ἀπήρεια *H* ‖ 17 ἐκεῖνος *H* | δυεῖν *K* ‖ 18 ἡσηθήσῃ *H* ‖ 19 τύχοι *LH*] τύχῃ *K* ‖ 20—21 ἀπολωλεκέναι (superscr. ὡς) *H* ‖ 21 ἂν om. *H* | κτήματι] κτῆμά τι *L* ‖ 22 τῶν] τῶ *H* | κάλλιστον *L* ‖ 23 σοι *LH*] σου *K* | πληροῦσθαι *KH*] κληροῦσθαι *L*

„κηκότι πολλή, διαφθείραντι δὲ φιλανθρωπίας τε οὐ- 12. annus belli
„δεὶς ἔτι λελείψεται λόγος καὶ προσέσται τὸ μηδὲν (546/7)
„τοῦ ἔργου ἀπόνασθαι. καταλήψεται δέ σε καὶ δόξα 15
„τῆς πράξεως ἀξία πρὸς πάντων ἀνθρώπων, ἥπερ ἐφ'
„ἑκάτερά σοι τῆς γνώμης ἑτοίμως ἕστηκεν. ὁποῖα γὰρ 16
„ἂν τῶν ἀρχόντων τὰ ἔργα εἴη, τοιοῦτον ἀνάγκη καὶ
„ὑπὲρ αὐτῶν ὄνομα φέρεσθαι.“ τοσαῦτα μὲν Βελι-
σάριος ἔγραψε. Τουτίλας δὲ πολλάκις ἀναλεξάμενος 17
τὴν ἐπιστολὴν καὶ τῆς παραινέσεως ἐς τὸ ἀκριβὲς
πεποιημένος τὴν μάθησιν, ἐπείσθη τε καὶ Ῥώμην
εἰργάσατο ἄχαρι περαιτέρω οὐδέν. σημήνας τε Βελι-
σαρίῳ τὴν αὐτοῦ γνώμην τοὺς πρέσβεις εὐθὺς ἀπε-
πέμψατο. καὶ τοῦ μὲν στρατοῦ τὸ πλεῖστον μέρος 18
Ῥώμης οὐ πολλῷ ἄποθεν, ἀλλ' ὅσον ἀπὸ σταδίων
εἴκοσι καὶ ἑκατὸν ἐς τὰ πρὸς δύοντα ἥλιον ἐνστρατο-
πεδευσαμένους ἐν χωρίῳ Ἀλγηδόνι ἐκέλευεν ἡσυχῇ B 373
μένειν, ὅπως δὴ μηδεμία ἐξουσία τοῖς ἀμφὶ Βελισάριον
εἴη ἔξω πη τοῦ Πόρτου ἰέναι· αὐτὸς δὲ ξὺν τῷ ἄλλῳ
στρατῷ ἐπί τε Ἰωάννην καὶ Λευκανοὺς ᾔει. Ῥωμαίων 19
μέντοι τοὺς μὲν ἐκ τῆς συγκλήτου βουλῆς ξὺν αὐτῷ
εἶχε, τοὺς δὲ ἄλλους ἅπαντας ξύν τε γυναιξὶ καὶ παισὶν
ἔστειλεν ἐς τὰ ἐπὶ Καμπανίας χωρία, ἐν Ῥώμῃ ἄνθρω-

---

23 cf. Auct. Marcell. Com. ad a. 547 (5). Bar-Hebr. p. 84

---

2 *προσέσται LH*] *προέσθαι K* pr. m., *προέσται K* corr. ‖ 3 *δέ* om. *H* ‖ 5 *ἑκάτερά*] *ἑτέρας H* ‖ 6 *ἀρχώντων H* | *τοιούτων K* ‖ 7—8 *βελισαρίου H* ‖ 8 *τουττίλας K*, *τωτίλας L* ‖ 9 *ἐς* om. *L* ‖ 10 *τὴν*] *ἐς L* ‖ 11 *τε KH*] *δὲ L* ‖ 12 *αὑτοῦ* scripsi] *αὐτοῦ* codd. ‖ 14 *ἄπωθεν H* ‖ 15 *εἴκοσιν L*, *κ H* | *πρὸς δύοντα*] *προδύοντα H* | *ἡλίου H* ‖ 15—16 *ἐνστρατοπεδευσάμενος H* ‖ 16 *χώρῳ H* | *ἐκέλευσεν H* ‖ 17 *δὴ*] *ἂν H* | *ἐξουσία KH*] *μηχανῇ δυνατὰ εἴη L* ‖ 18 *εἴη H*] om. *KL* | *ἔξω πη τοῦ Πόρτου*] *ἐξὸν ᾗ τοῦ πρώτου H* ‖ 19 *ἐπί*] *ἐπεί K* ‖ 20 *ξυγκλήτου L* | *αὐτῶ* codd. ‖ 21 *εἶχεν H* ‖ *τε KH*] om. *L* ‖ 22 *ἐς τὰ*] *ἑπτὰ H* ‖ 22—398, 1 *ἄνθρωπον*] *ἀν͂ων H*

*που οὐδένα ἐάσας, ἀλλ' ἔρημον αὐτὴν τὸ παράπαν
ἀπολιπών.*

20 *Ἰωάννης δὲ Τουτίλαν οἱ ἐπιέναι μαθών, μένειν
ἐπὶ τῆς Ἀπουλίας οὐκέτι ἠξίου, ἀλλ' ἐς τὸν Δρυοῦντα
δρόμῳ ἀφίκετο. τῶν τε πατρικίων οἱ ἐς Καμπανίαν
ἀγόμενοι ἐς Λευκανοὺς πέμψαντες τῶν οἰκείων τινὰς,
Τουτίλα γνώμῃ, τοὺς σφετέρους ἀγροίκους ἐκέλευον
μεθίεσθαι μὲν τῶν πρασσομένων, τοὺς δὲ ἀγροὺς
γεωργεῖν ᾗπερ εἰώθεσαν· ἔσεσθαι γὰρ αὐτοῖς τἀγαθὰ
21 ἀπήγγελλον τῶν κεκτημένων. οἱ δὲ ἀπετάξαντο μὲν
τοῦ Ῥωμαίων στρατοῦ, ἐν δὲ τοῖς ἀγροῖς ἡσυχῇ ἔμε-
νον· Τουλλιανὸς δὲ φυγὼν ᾤχετο, καὶ οἱ τριακόσιοι
22 Ἄνται παρὰ τὸν Ἰωάννην ἀναχωρεῖν ἔγνωσαν. οὕτω
μὲν ἅπαντα τὰ ἐντὸς κόλπου τοῦ Ἰονίου, πλὴν τοῦ
Δρυοῦντος, αὖθις ὑποχείρια Γότθοις τε καὶ Τουτίλᾳ
γέγονε. θαρσοῦντες δὲ ἤδη οἱ βάρβαροι καὶ κατὰ
συμμορίας σκεδαννύμενοι περιῄεσαν κύκλῳ ἅπαντα.
23 P519 ὅπερ Ἰωάννης μαθὼν τῶν οἱ ἑπομένων πολλοὺς ἐπ'
αὐτοὺς ἔπεμψεν. οἳ δὴ τοῖς πολεμίοις ἀπροσδόκητοι
24 B374 ἐπιπεσόντες πολλοὺς ἔκτειναν. καὶ ἀπ' αὐτοῦ δείσας
ὁ Τουτίλας, ἅπαντάς τε τοὺς ξὺν αὐτῷ ἀγείρας, ἀμφὶ
ὄρος τὸ Γάργανον, ὅπερ ἐν Ἀπουλίοις που μέσοις
ἀνέχει, ἐν τῷ Ἀννίβαλος τοῦ Λίβυος χαρακώματι στρα-
τοπεδευσάμενος ἡσυχῇ ἔμενεν.*

---

3 *τουττίλαν* K, *τωτίλαν* L ‖ 4 *Ἀπουλίας* Kraš.] *ἀπουληίας* codd. ‖ 7 *τουττίλα* K, *τωτίλα* L ‖ 9 *εἰώθεισαν* L | *αὐτοῖς τἀγαθὰ* K] *αὐτοὺς* L ‖ 10—12 *ἀπήγγελλον—ἔμενον* L] om. K ‖ 12 *τουλιανὸς* L | *δὲ* K] *τε* L ‖ 15 *τουττίλα* K, *τωτίλα* L ‖ 16 *καὶ* L] om. K ‖ 17 *ξυμμορίας* L ‖ 20 *ἐπιπεσόντες* K] *ἐπεισπεσόντες* L ‖ 21 *τουττίλας* K, *τωτίλας* L | *αὐτῷ* scripsi] *αὐτῶ* codd. ‖ 22 *Γάργανον*] *γάργαρον* L ‖ 23 *ἀννίβαλος* K] *ἀννίβα* L | *τοῦ* K] *τῶ* L | *λιβύος* K ‖ 23—24 *στρατοπεδευσάμενοι* K | *ἔμενον* K

κγ'. Ἐν τούτῳ δὲ τῶν τις ξὺν τῷ Κόνωνι ἐκ Ῥώ- 12. annus belli
μης φυγόντων, ἡνίκα ἡ πόλις ἡλίσκετο, Μαρτινιανὸς (546/7)
ὄνομα, Βυζάντιος γένος, Βελισαρίῳ προσελθὼν στέλλε-
σθαι αὐτόμολος δῆθεν τῷ λόγῳ παρὰ τοὺς πολεμίους
ἠξίου, μεγάλα Ῥωμαίους ἐπαγγελλόμενος ἀγαθὰ δρά-
σειν· δόξαν τε τοῦτο Βελισαρίῳ, ἀπιὼν ᾤχετο. καὶ
αὐτὸν ὁ Τουτίλας ἰδὼν ὑπερφυῶς ἥσθη. εὐδοκιμοῦντα 2
γὰρ ἐν μονομαχίαις τὸν νεανίαν ἤκουσέ τε καὶ εἶδε
πολλάκις. ὄντων δὲ αὐτῷ παίδων τε δύο καὶ τῆς
γυναικὸς ἐν τοῖς αἰχμαλώτοις, τὴν μὲν γυναῖκα καὶ
τῶν παίδων τὸν ἕτερον εὐθὺς τῷ ἀνθρώπῳ ἀπέδωκε,
τὸν δὲ ἕτερον ἐν ὁμήρου λόγῳ ἐφύλασσεν, ἔς τε Σπο-
λίτιον ξὺν ἑτέροις τισὶν ἔπεμψεν. ἐτύγχανον δὲ Γότ- 3
θοι, ἡνίκα Ἡρωδιανοῦ ἐνδιδόντος Σπολίτιον εἷλον,
τῆς μὲν πόλεως τὸν περίβολον ἐς τὸ ἔδαφος καθελόντες,
τοῦ δὲ πρὸ τῆς πόλεως κυνηγεσίου, ὅπερ καλεῖν ἀμφι-
θέατρον νενομίκασι, τάς τε εἰσόδους ἐς τὸ ἀκριβὲς
ἀποφράξαντες καὶ φρουρὰν ἐνταῦθα καταστησάμενοι
Γότθων τε καὶ Ῥωμαίων τῶν αὐτομόλων, ἐφ' ᾧ φυ-
λάξωσι τὰ ἐκείνῃ χωρία. Μαρτινιανὸς οὖν ἐπειδὴ ⟨εἰς 4
Σπολίτιον ἦλθε, στρατιώτας πεντε⟩καί⟨δεκα⟩ ἑταιρί-
σασθαι ἴσχυσεν, οὕσπερ ἀνέπειθε δράσαντάς τι ἐς τοὺς B 375
βαρβάρους μέγα οὕτω δὴ ἐπανήκειν ἐς τὸ Ῥωμαίων
στρατόπεδον. στείλας δέ τινας καὶ παρὰ τὸν ἄρχοντα 5
τοῦ ἐν Περυσίᾳ φυλακτηρίου ἐκέλευέν οἱ στράτευμα

1 κώνωνι *L* ‖ 2 ἡ *K*] om. *L* ‖ 5 ῥωμαίοις *L* ‖ 5—6 δράσσειν *L* ‖ 6 τοῦτο *K*] τούτω *L* ‖ 7 τουττίλας *K*, τωτίλας *L* ‖ 12 ὁμήρου *K*] ὁμήρων *L* | ἐφύλασεν *K* ‖ 19 τε *K*] τε αὐτῶν *L* ‖ 19—20 φυλάξουσι *L* ‖ 21 ⟨εἰς Σπολίτιον ἦλθε, στρατιώτας πεντε⟩καί⟨δεκα⟩ scripsi] καὶ *K*, τινας *L*, cf. 400, 7—8 ‖ 22 ἴσχυσεν, οὕσπερ ἀνέπειθε *K*] ἴσχυσε, τούτους ἀνέπεισε *L* ‖ 24 καὶ *K*] om. *L*

ὅτι τάχιστα ἐς Σπολίτιον πέμψαι, τοῦ παντὸς λόγου
6 τὴν δήλωσιν ποιησάμενος. Ὀδολγὰν δὲ Οὖννος ἦρχε
τότε τῆς ἐν Περυσίᾳ φρουρᾶς, Κυπριανοῦ πρός του
τῶν αὐτοῦ δορυφόρων, ὥς μοι ἔμπροσθεν εἴρηται,
δόλῳ ἐξ ἀνθρώπων ἀφανισθέντος. ὅσπερ ξὺν στρα-
7 τεύματι ἐπὶ τὸ Σπολίτιον ᾔει. Μαρτινιανὸς δὲ ἄγχιστά
πη εἶναι τὸ στράτευμα τοῦτο αἰσθόμενος, ἅμα τοῖς
πεντεκαίδεκα στρατιώταις [τοσούτους γὰρ ἑταιρίσασθαι
ἴσχυσε] τοῦ τε φυλακτηρίου τὸν ἄρχοντα ἐκ τοῦ
αἰφνιδίου διέφθειρε καὶ τὰς πύλας ἀναπετάσας Ῥω-
μαίους ἅπαντας τῷ φρουρίῳ ἐδέξατο. οἳ δὴ κτείνουσι
μὲν τῶν πολεμίων πλείστους, τινὰς δὲ ζωγρήσαντες
παρὰ Βελισάριον ἦγον.
8 P 520 Ὀλίγῳ δὲ ὕστερον Βελισαρίῳ ἔννοια γέγονεν ἐς
Ῥώμην τε ἀναβῆναι καὶ ἐς ὅ τι τύχης ἐληλύθει θεά-
σασθαι. τῶν στρατιωτῶν οὖν χιλίους ἀπολεξάμενος
9 ἐνταῦθα ᾔει. Ῥωμαῖος δὲ ἀνὴρ ἀφικόμενος δρόμῳ ἐς
τοὺς πολεμίους, οἵπερ ἐστρατοπεδεύοντο ἐν Ἀλγηδόνι,
10 τὸ Βελισαρίου στράτευμα ἤγγειλεν. οἱ δὲ βάρβαροι
προλοχίσαντες ἐνέδραις τισὶ τὰ πρὸ τῆς Ῥώμης χωρία,
ἐπειδὴ ἄγχιστά πη ἀφικομένους τοὺς ἀμφὶ Βελισάριον
εἶδον, ἐκ τῶν ἐνεδρῶν ἀναστάντες ἐπ᾽ αὐτοὺς ᾔεσαν.
11 μάχης τε καρτερᾶς γενομένης, τῇ σφετέρᾳ ἀρετῇ Ῥω-
B 376 μαῖοι τοὺς πολεμίους τρεψάμενοι, πλείστους τε διαφθεί-
ραντες ἐς τὸν Πόρτον εὐθὺς ἀνεχώρησαν. ταῦτα μὲν
οὖν τῇδε ἐχώρησεν.

4 cf. 349, 15

2 ὀδολγὰν K] ὀλδογάνδων L ‖ 8—9 τοσούτους γὰρ ἑταιρίσασθαι ἴσχυσε L] om. K, ipse inclusi ‖ 12 πλείστους τῶν πολεμίων L ‖ 16 στρατιωτῶν οὖν K] οὖν στρατιωτῶν L ‖ 19 τὸ L] τοῦ K ‖ 20 προλοχίσαντες edd.] προλοχήσαντες codd. ‖ 25 ἀνεχώρησεν K ‖ 25—26 ταῦτα μὲν οὖν τῇδε ἐχώρησεν L] om. K

Ἔστι δὲ Καλαβρῶν ἐπιθαλασσία πόλις ὁ Τάρας, 12 12. annus belli
δυοῖν σχεδόν τι ἡμέραιν ὁδὸν Δρυοῦντος διέχουσα, (546/7)
ἐπί τε Θουρίους καὶ Ῥηγίνους ἐνθένδε ἰόντι. ἐνταῦθα 13
Ἰωάννης ξὺν ὀλίγοις τισί, Ταραντηνῶν αὐτὸν ἐπαγα-
γομένων, ἀφίκετο, τοὺς λοιποὺς ἐπὶ τῇ τοῦ Δρυοῦντος
φυλακῇ καταστησάμενος. καὶ ἐπεὶ τὴν πόλιν εἶδε 14
μεγίστην τε ὑπερφυῶς καὶ παντάπασιν ἀτείχιστον
οὖσαν, πᾶσαν μὲν φυλάξαι οἷός τε ἔσεσθαι οὐδεμιᾷ
μηχανῇ ᾤετο, ἰδὼν δὲ τὴν θάλασσαν τῆς πόλεως ἐς
τὰ πρὸς βορρᾶν ἄνεμον ἀμφί τινα χῶρον στενὸν
μάλιστα ἑκατέρωθεν ἐς κόλπον ἰοῦσαν, οὗ δὴ Τα-
ραντηνῶν ὁ λιμήν ἐστιν, ἰσθμόν τε, ὡς τὸ εἰκός, τὸν
ἐν μέσῳ χῶρον οὐχ ἧσσον ἢ σταδίων εἴκοσιν ὄντα,
ἐπενόει τάδε. ἀποτεμὼν ἀπὸ τῆς ἄλλης πόλεως τὴν 15
τοῦ ἰσθμοῦ μοῖραν τειχίσματί τε αὐτὴν περιέβαλεν ἐκ
θατέρου θαλάσσης μέρους ἄχρι ἐς ἕτερον καὶ τάφρον
βαθεῖαν ἀμφὶ τὸ τείχισμα ὤρυσσεν. ἐνταῦθά τε οὐ 16
Ταραντηνοὺς μόνον, ἀλλὰ καὶ ὅσοι τὰ ἐκείνῃ χωρία
ᾤκουν συνήγαγε, καὶ φυλακὴν αὐτοῖς λόγου ἀξίαν
ἐλίπετο. ταύτῃ τε Καλαβροὶ ἅπαντες ἐν τῷ ἀσφαλεῖ 17
ἤδη γενόμενοι Γότθων ἐς ἀπόστασιν εἶδον. ταῦτα
μὲν ἐφέρετο τῇδε. Τουτίλας δὲ φρούριον ἐν Λευκανοῖς 18
καταλαβὼν ἐχυρώτατον ἄγχιστά πῃ τῶν Καλαβρίας
ὁρίων κείμενον, ὅπερ Ἀχεροντίδα καλοῦσι Ῥωμαῖοι,
ἐνταῦθά τε φυλακτήριον ἀνδρῶν οὐχ ἧσσον ἢ τετρα- B 377
κοσίων καταστησάμενος αὐτὸς ξὺν τῷ ἄλλῳ στρατῷ

2 δυεῖν K | ὁδὸν K] ὁδῶ L ‖ 4 ταραντίνων L | αὐτὸν K] αὐτῶν L ‖ 10 βορὰν L ‖ 11—12 ταραντίνων L ‖ 12—13 τὸν—χῶρον L] τῶν—χωρῶν K ‖ 16 θαλάσσης K] τῆς θαλάσσης L ‖ 17 ὤρυσεν K ‖ 18 ταραντίνους L ‖ 19 ξυνήγαγε L | αὐτοῖς] αὐτοὺς K ‖ 20 ἐλείπετο L | καλαμβροὶ L ‖ 22 τουττίλας K, τωτίλας L ‖ 24 ἀχερόντιδα L

ἐπὶ Ῥάβενναν ᾔει, τῶν βαρβάρων τινὰς ἀπολιπὼν ἐς
τὰ ἐπὶ Καμπανίας χωρία, οἵσπερ ἡ Ῥωμαίων ἐπέκειτο
φυλακή, τῶν ἐκ τῆς συγκλήτου βουλῆς ἐνταῦθα ὄντων.

P 521 κδ'. Βελισαρίῳ δὲ τόλμα προμηθὴς γέγονε τότε
ἀρχὴν μὲν μανιώδης δόξασα εἶναι τοῖς τε δρῶσι καὶ
ἀκούουσι πρῶτον, ἐκβᾶσα δὲ ἐς ἀρετῆς ἔργον ὑψηλόν
2 τε καὶ δαιμονίως ὑπέρογκον. τῶν γὰρ στρατιωτῶν
ὀλίγους τινὰς φρουρᾶς ἕνεκα τῆς ἐν Πόρτῳ ἀπολιπὼν
αὐτὸς ξὺν τῷ ἄλλῳ στρατῷ ἐς Ῥώμην ἦλθε, προσποι-
3 εῖσθαί τε αὐτὴν σθένει παντὶ ἤθελεν. ἐπεὶ δὲ οὐχ
οἷός τε ἦν ὅσα καθελὼν τοῦ περιβόλου Τουτίλας ἔτυχε
4 βραχεῖ ἀνοικοδομήσασθαι χρόνῳ, ἐποίει τάδε. λίθους
ἄγχιστά πῃ ὄντας ξυναγαγὼν ἐπ' ἀλλήλους οὐδενὶ
κόσμῳ ξυνέβαλεν, οὐδὲν τὸ παράπαν ἐντὸς ἔχοντας,
ἐπεὶ οὔτε τίτανον εἶχεν οὔτε τι ἄλλο τοιοῦτον, ἀλλ'
ὅπως μόνον τὸ τῆς οἰκοδομίας σῴζοιτο πρόσωπον,
5 σκολόπων τε μέγα τι χρῆμα ἔξωθεν ἵστη. ἐτύγχανε
δὲ καὶ τάφρους βαθείας ἀμφὶ τὸν περίβολον ὅλον
ὀρύξας πρότερον, ὥσπερ μοι ἐν τοῖς ἔμπροσθεν λόγοις
6 ἐρρήθη. παντὸς δὲ τοῦ στρατοῦ προθυμίᾳ τῇ πάσῃ
ταῦτα ἐργαζομένου πέντε καὶ εἴκοσιν ἡμερῶν ὅσα τοῦ
7 περιβόλου καθῄρητο τῷ τρόπῳ τούτῳ τετέλεστο. τῶν
τε Ῥωμαίων ὅσοι ἀμφὶ τὰ ἐκείνῃ χωρία ᾤκηντο ἐν-
ταῦθα ἠγείροντο, τῆς τε ἐν Ῥώμῃ οἰκήσεως ἐπιθυμίᾳ
B 378 καὶ ὅτι τῶν ἐπιτηδείων τέως σπανίζοντες ἀφθονίαν
ἐνταῦθα εὗρον, ἥνπερ Βελισάριος ποιεῖν ἴσχυσε, ναῦς

19 cf. II 78, 10

3 ξυγκλήτου L ‖ 4 γέγονε τότε K] τότε γέγονεν L ‖ 11 τουττίλας K, τωτίλας L ‖ 15 οὔτε—οὔτε scripsi] οὐδὲ—οὐδὲ codd. | εἶχεν K] om. L | τοιοῦτον K] τοιοῦτον ἐν παρασκευῇ εἶχεν L ‖ 17 ἵστη L] ἵστησιν K | ἐτύχανε L ‖ 23 ἀμφὶ τὰ L] τὰ ἀμφὶ K ‖ 24 ἐπιθυμίας K

ὅτι πλείστας πάντων ἐμπλησάμενος τῶν ἀναγκαίων, ἔς 12. annus belli (546/7)
τε Ῥώμην διὰ τοῦ ποταμοῦ ἐσκομίσας [εἰσῆξε].
Ταῦτα ἐπεὶ Τουτίλας ἤκουσεν, ἄρας αὐτίκα παντὶ 8
τῷ στρατῷ ἐπὶ Βελισάριόν τε καὶ Ῥώμην ἦλθεν, οὔπω
Βελισαρίου τὰς πύλας ἐναρμόσασθαι τῷ περιβόλῳ
ἰσχύσαντος. πάσας γὰρ διαφθείρας Τουτίλας ἔτυχεν, 9
ἅσπερ οὐκ ἔφθη τεχνιτῶν ἀπορίᾳ Βελισάριος τεκτηνά-
μενος. ἐπεὶ δὲ ὁ τῶν βαρβάρων στρατὸς ἀγχοῦ ἐγέ- 10
νοντο, τότε μὲν ἐνστρατοπεδευσάμενοι ηὐλίσαντο παρὰ
Τίβεριν ποταμὸν, ἡμέρᾳ τε τῇ ἐπιγενομένῃ ἅμα ἡλίῳ
ἀνίσχοντι θυμῷ τε πολλῷ καὶ θορύβῳ ἐχόμενοι ἀμφὶ
τὸ τεῖχος ᾔεσαν. Βελισάριος δὲ τῶν μὲν στρατιωτῶν 11
τοὺς μαχιμωτάτους ἀπολεξάμενος ἐς τὴν χώραν τῶν
πυλῶν ἔστησε, τοὺς δὲ λοιποὺς ἄνωθεν ἀπὸ τῶν περι-
βόλων ἀμύνεσθαι τοὺς ἐπιόντας πάσῃ δυνάμει ἐκέλευε.
γέγονε τοίνυν καρτερὰ μάχη. οἱ γὰρ βάρβαροι τὰ 12
μὲν πρῶτα ἐλπίδα εἶχον αὐτοβοεὶ τὴν πόλιν αἱρήσειν,
τοῦ δὲ πράγματος σφίσιν ἀντιστατοῦντος, καὶ τῶν Ῥω- P 522
μαίων ἰσχυρότατα ἀμυνομένων, ὀργῇ χρώμενοι τοῖς
πολεμίοις ἐπέκειντο, τοῦ θυμοῦ σφᾶς παρὰ δύναμιν
ἐς τὴν εὐτολμίαν ὁρμῶντος. οἵ τε Ῥωμαῖοι παρὰ 13
δόξαν ἀντείχοντο, τοῦ κινδύνου, ὡς τὸ εἰκὸς, ἐς τὴν
εὐψυχίαν ἐνάγοντος. γέγονεν οὖν φόνος τῶν βαρβάρων 14
ἅτε ἀφ᾽ ὑψηλοῦ βαλλομένων πολὺς, κόπῳ τε πολλῷ

16 Auct. Marcell. Com. ad a. 547 (5)

2 εἰσῆξε *K*, om. *L* post ἐσκομίσας spatio unius verbi vacuo relicto, ipse inclusi ‖ 3 τουττίλας *K*, τωτίλας *L* ‖ 4 ῥώμην *K*] πόλιν *L* ‖ 6 τουττίλας *K*, τωτίλας *L* ‖ 8—9 ἐγένοντο *K*] ἐγένετο *L* ‖ 10 τε *L*] δὲ *K* ‖ 16 καρτερὰ *K*] κρατερᾶ *L* ‖ 17 αἱρήσειν] ἐρρήσειν *L* ‖ 22—23 ἀντείχοντο—ἐνάγοντος *L*] τυχόντες τοῦ κινδύνου, ὡς τὸ εἰκὸς, ἐς τὴν εὐψυχίαν ἐνήγοντο *K* ‖ 23 γέγονεν οὖν *K*] καὶ γέγονε *L*

B 379 καὶ ταλαιπωρίᾳ ἑκάτεροι εἴχοντο καὶ ἡ μάχη πρωῒ
15 ἀρξαμένη ἐτελεύτα ἐς νύκτα. ἔπειτα οἱ μὲν βάρβαροι
ἐν τοῖς στρατοπέδοις γενόμενοι ἐνυκτέρευσαν, τῶν ἐν
σφίσι τραυματιῶν ἐπιμελούμενοι, Ῥωμαίων δὲ οἱ μὲν
ἄλλοι ἐν τῷ περιβόλῳ φυλακὴν εἶχον, οἱ δὲ ἀνδρίας
πέρι μάλιστα πάντων εὖ ἥκοντες ἐν περιτροπῇ τὰς
τῶν πυλῶν χώρας ἐφύλασσον, τριβόλους ἔμπροσθεν
πολλοὺς θέμενοι, ὅπως μὴ ἐξ ἐπιδρομῆς οἱ πολέμιοι
16 ἐπὶ σφᾶς ἴωσιν. οἱ δὲ τρίβολοι τοιοίδε εἰσί. σκολόπων
τεττάρων ἰσομήκων μάλιστα τὰ ὄπισθε πρὸς ἄλληλα
ἐναρμοσάμενοι τριγώνου σχῆμα τὰς αὐτῶν εὐθείας
πανταχόθεν ἐργάζονται, καὶ αὐτοὺς ἐς τὴν γῆν ὅπου
17 παρατύχῃ ῥίπτουσι. ταύτῃ τε τῶν σκολόπων οἱ μὲν
τρεῖς ἐς τὸ ἔδαφος ἰσχυρότατα ἑστήκασι πάντες, ὁ δὲ
λειπόμενος ἀνέχων μόνος ἐμπόδιον ἀνδράσι τε καὶ
18 ἵπποις ἐς ἀεὶ γίγνεται. ὁσάκις δέ τις τοῦτον δὴ κυ-
λίνδει τὸν τρίβολον, ὁ μὲν τέως ἐκ τῶν σκολόπων τὴν
τοῦ ἀέρος ὄρθιον κληρωσάμενος χώραν ἐς τὸ ἔδαφος
ἕστηκεν, ἄλλος δὲ ἀντ' αὐτοῦ γιγνόμενος ἄνω τοῖς
ἐπιέναι βουλομένοις ἐμπόδιόν ἐστιν. οἱ μὲν τρίβολοι
τοιοίδε εἰσίν. ἑκάτεροι δὲ οὕτω μετὰ τὴν μάχην ηὐλίσαντο.
19 Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ Τουτίλας αὖθις παντὶ τῷ στρατῷ
τειχομαχεῖν ἔγνω, οἱ δὲ Ῥωμαῖοι τρόπῳ τῷ εἰρημένῳ
ἠμύνοντο. καθυπέρτεροί τε τῇ ξυμβολῇ γεγενημένοι
20 ἐπεξελθεῖν τοῖς πολεμίοις ἐθάρσησαν. καὶ τῶν βαρ-
B 380 βάρων ὑποχωρούντων διώκοντες τῶν Ῥωμαίων τινὲς

1 ἑκάτεροι K] τὰ στρατεύματα ἑκάτερα L ‖ 2 ἔπειτα K] ἐπεί τε ξυνεσκόταξεν ἤδη L ‖ 5 ἀνδρείας L ‖ 6 ἐν περιτροπῇ K] ἐκ περιτροπῆς L ‖ 9 εἰσίν L ‖ 13 ῥιπτοῦσι L ‖ 16 δέ L] γέ K ‖ 17 τὴν K] τὴν εὐθὺ L ‖ 18 ὄρθιον L] τρίβολον K | Post ὄρθιον spatium unius verbi vacuum est in L ‖ 19 ἄλλος K] ἄλλως L | δὲ] δ' L ‖ 21 οὕτω L] οὗτοι K ‖ 22 τουττίλας K, τωτίλας L

πόρρω που τοῦ περιβόλου ἐγένοντο. οὓς δὴ κυκλώσε- 12. annus belli (546/7)
σθαι οἱ βάρβαροι ἔμελλον, ὡς μὴ ἀναστρέφειν ἐς τὴν
πόλιν δυνατοὶ εἶεν. ἀλλὰ Βελισάριος (κατενόησε γὰρ τὰ
ποιούμενα) τῶν ἀμφ' αὐτὸν πολλοὺς ἐνταῦθα στείλας
διασώσασθαι τοὺς ἄνδρας ἴσχυσεν. οὕτω τε ἀποκρου- 21
σθέντες οἱ βάρβαροι ἀνεχώρησαν, πολλοὺς μὲν ἀπο-
βεβληκότες τῶν ἐν σφίσι μαχίμων, πλείστους δὲ τραυ-
ματίας ἐς τὸ στρατόπεδον ἐπαγόμενοι. ἐνταῦθά τε 22
ἡσυχῇ ἔμενον, τά τε τραύματα θεραπεύοντες καὶ τῶν
ὅπλων ἐπιμελούμενοι (πολλὰ γὰρ σφίσι διέφθαρτο
ἤδη) καὶ τὰ ἄλλα ἐν παρασκευῇ πάσῃ ποιούμενοι.
ἡμέραις δὲ πολλαῖς ὕστερον ἐπὶ τὸν περίβολον ὡς
τειχομαχήσοντες ᾖεσαν. Ῥωμαῖοι δὲ σφίσιν ὑπαντιά- 23
σαντες ἐς χεῖρας ἦλθον. τύχῃ τέ τινι ὁ τὸ Τουτίλα
σημεῖον φέρων καιρίαν πληγεὶς αὐτός τε ἐκ τοῦ ἵππου
ἐκπίπτει καὶ τὸ σημεῖον ἐς τὴν γῆν ἔρριψε. καὶ Ῥω- 24
μαίων μὲν ὅσοι ἐς τὰ πρῶτα ἐμάχοντο, ὥρμησαν ὥστε
τὸ σημεῖον καὶ τὸν νεκρὸν ἁρπασόμενοι. φθάσαντες
δὲ τῶν βαρβάρων οἱ εὐτολμότατοι τό τε σημεῖον ἁρπά- P 523
ζουσι καὶ ⟨τοῦ⟩ νεκροῦ χεῖρα τὴν λαιὰν ἀποτεμόντες
ξὺν αὐτοῖς ἔλαβον. ψέλλιον γὰρ χρυσοῦν ἐπὶ ταύτης 25
ὁ πεπτωκὼς φορῶν ἔτυχε λόγου ἄξιον, ᾧπερ ἐναβρύ-
νεσθαι τοὺς ἐναντίους ἥκιστα ἤθελον, φεύγοντες δη-
λονότι τὴν ἀπὸ τοῦ ἔργου αἰσχύνην. καὶ ὁ μὲν τῶν 26
βαρβάρων στρατὸς ἐς ὑπαγωγὴν ἐτράποντο οὐδενὶ
κόσμῳ, Ῥωμαῖοι δὲ τὸ μὲν ἄλλο τοῦ νεκροῦ σῶμα

1—2 *κυκλώσασθαι* K ‖ 2 *εἰς* L ‖ 4 *αὑτὸν* scripsi] *αὐτὸν* codd. ‖ 5 *ἴσχυσεν* L] *ἔσχεν* K ‖ 8 *τὸ* L] om. K ‖ 13 *τειχομαχήσαντες* K pr. m. ‖ 14 *τουττίλα* K, *τωτίλα* L ‖ 15 *ἐκ* K] om. L ‖ 19 *εὐτολμώτατοι* K ‖ 20 ⟨*τοῦ*⟩ addidi] om. codd. ‖ 21 *αὐτοῖς* codd. | *ἔλαβον*] *ἔλεγον* K ‖ 22 *ὦπερ* L] *ὅπερ* K ‖ 22—23 *ἐναμβρύνεσθαι* K ‖ 25 *ἐτράποντο* K] *ἐτράπετο* L

B 381 ἐσκύλευσαν, τοὺς δὲ πολεμίους ἐπὶ πλεῖστον διώκοντες πολλοὺς ἔκτειναν, ἔς τε τὴν πόλιν κακῶν παντάπασιν ἀπαθεῖς ἦλθον.

27 Τότε δὲ ὅσοι ἐν Γότθοις λόγιμοι ἦσαν Τουτίλᾳ προσελθόντες ἐλοιδοροῦντό τε καὶ ἀνέδην αὐτῷ τὴν ἀβουλίαν ὠνείδιζον, ὅτι δὴ Ῥώμην ἑλὼν οὔτε ξύμπασαν ἐς ἔδαφος καθεῖλεν, ὅπως μηκέτι τοῖς πολεμίοις καταληπτὴ εἴη, οὔτε αὐτὸς ἔσχεν, ἀλλ' ὅπερ πόνῳ τε καὶ χρόνῳ πολλῷ αὐτοῖς ἐργασθὲν ἔτυχε, τοῦτο λόγῳ
28 αὐτὸς οὐδενὶ διαφθείρειεν. οὕτω τοῖς ἀνθρώποις ἐμπέφυκε πρὸς τῶν πραγμάτων τὰς ἀποβάσεις ἀεὶ τὴν γνώμην ῥυθμίζειν καὶ τὴν διάνοιαν τῷ τῆς τύχης ῥεύματι προσχωρεῖν, ἀγχιστρόφους τε ἀπ' αὐτοῦ τὰς
29 μεταστάσεις ποιεῖσθαι τῆς δόξης. διὸ δὴ καὶ Γότθοι εὐημεροῦντα μὲν τοῖς ἐγχειρήμασι Τουτίλαν ἐτεθήπεσαν ἴσα θεῷ, ἄμαχόν τινα καὶ ἀήττητον ἀποκαλοῦντες, ἡνίκα πόλεων τῶν ἁλισκομένων ἐκ μοίρας τινὸς τὰ τείχη διαφθείρειν εἴα, σφαλέντι δέ, ὥσπερ ἐρρήθη, λοιδορεῖσθαι οὐκ ἀπηξίουν τῶν ἔναγχος σφίσιν ἀμφ' αὐτὸν εἰρημένων ἀμνημονοῦντες, ἀπ' ἐναντίας τε αὐτῶν
30 οὐδεμιᾷ ὀκνήσει ἰόντες. ἀλλὰ ταῦτα μὲν καὶ τὰ τοιαῦτα οὐχ οἷόν τέ ἐστι μὴ οὐχὶ τοῖς ἀνθρώποις ἐς ἀεὶ ἁμαρτά-
31 νεσθαι, ἐπεὶ καὶ φύσει γίγνεσθαι εἴωθε. Τουτίλας δὲ καὶ οἱ βάρβαροι λύσαντες τὴν προσεδρείαν ἐς

---

16 ἄμαχόν . . καὶ ἀήττητον] cf. Plut. Alc. 34 τὴν στρατιὰν ἐπῆρεν ὡς ἄμαχον καὶ ἀήττητον οὖσαν . . .

---

4 τουττίλα K, τωτίλα L ‖ 7 ἐς L] ἐπ' K ‖ 13 αὐτοῦ K] αὐτῶν L ‖ 15 τουττίλα K, τωτίλαν L ‖ 17 πόλεων K corr., L] πόλεως K pr. m. ‖ 18 διαφθείρων L | εἴα] malim ἐκέλευε | σφαλέντι] σφαλέτερα L | δὲ L] om. K ‖ 21 ἰοῦ L ‖ 23 τουττίλας K, τωτίλας L

Τίβουριν πόλιν ἀφίκοντο, πάσας σχεδόν τι τὰς τοῦ 12. annus belli Τιβέριδος γεφύρας διελόντες, ὅπως μὴ Ῥωμαῖοι (546/7) εὐπετῶς σφίσιν ἐπιέναι οἷοί τε ὦσι. γέφυραν μέν- 32 τοι μίαν, ἣ Μολιβίου ἐπώνυμός ἐστι, διαφθεῖραι οὐ- B 382 δαμῇ ἴσχυσαν, ἐπεὶ ἄγχιστα τῆς πόλεως ἐτύγχανεν οὖσα. τό τε ἐν Τιβούρει φρούριον ἀνοικοδομήσασθαι σθένει παντὶ ἔγνωσαν· καθελόντες γὰρ αὐτὸ πρότερον 33 ἔτυχον· τά τε χρήματα ἐνταῦθα καταθέμενοι ἅπαντα ἡσυχῇ ἔμενον. καὶ Βελισάριος ἀδεέστερον ἤδη τὰς 34 πύλας τοῦ Ῥώμης περιβόλου πανταχόθι ἐφαρμοσάμενος σιδήρῳ τε αὐτὰς περιβαλὼν αὖθις βασιλεῖ τὰς κλεῖς ἔπεμψε. καὶ ὁ χειμὼν ἔληγε, καὶ **τὸ δωδέκατον ἔτος ἐτελεύτα τῷ πολέμῳ τῷδε**, ὃν Προκόπιος ξυνέγραψεν.

κε΄. Ἐτύγχανε δὲ πολλῷ πρότερον στράτευμα ἐπὶ P 524 Περυσίαν ὁ Τουτίλας στείλας, οἵπερ ἀμφὶ τὸν τῆς 13. annus belli πόλεως περίβολον ἐνστρατοπεδευσάμενοι ἐπολιόρκουν (547/8) ἐς τὸ ἀκριβὲς τοὺς ταύτῃ Ῥωμαίους. καὶ ἐπεὶ τῶν 2 ἐπιτηδείων αὐτοὺς σπανίζοντας ᾔσθοντο ἤδη, πέμψαντες παρὰ Τουτίλαν ἐδέοντο παντὶ τῷ στρατῷ ἐνταῦθα ἰέναι, ῥᾷον ἂν οὕτω καὶ ἀπονώτερον ἐξελεῖν Περυσίαν τε καὶ τοὺς ἐνταῦθα Ῥωμαίους οἰόμενοι. Του- 3 τίλας δὲ οὐ λίαν ἐς τὰ ἐπαγγελλόμενα προθυμουμέ-

---

7 Auct. Marcell. Com. ad a. 544(1) ‖ 15 Auct. Marcell. Com. ad a. 545(4)

---

1 Τίβουριν K] τίβεριν L ‖ 4 μολιβίου K] μολίβιοι L ‖ 6 Τιβούρει scripsi] τῇ βου (ρ′ superscr.) K, τιβέριδι L ‖ 10 τοῦ—περιβόλου K] τῷ—περιβόλῳ L | πανταχόθι K] πανταχόθεν L ‖ 16 τουττίλας K, τωτίλας L | οἵπερ ἀμφὶ K] οἱ περὶ L ‖ 20 τουττίλαν K, τωτίλαν L | τῷ K] om. L ‖ 22—23 τουττίλας K, τωτίλας L ‖ 23 ἐπαγγελόμενα L

νους τοὺς βαρβάρους ὁρῶν παραίνεσίν τινα ποιεῖσθαι
4 ἐς αὐτοὺς ἤθελε. διὸ δὴ ξυγκαλέσας ἅπαντας ἔλεξε
τοιάδε „Ὁρῶν ὑμᾶς, ἄνδρες ξυστρατιῶται, ἐμὲ μὲν οὐκ
„ὀρθῶς δι' ὀργῆς ἔχοντας, ἀγανακτοῦντας δὲ πρὸς τὸ
„τῆς τύχης ξυμπεπτωκὸς ἐναντίωμα, ξυναγαγεῖν τανῦν
„ἔγνωκα, ὅπως ὑμῶν δόξαν ὡς ἥκιστα ὀρθὴν ἀφελὼν
„ἀντικαθιστάναι τὴν γνώμην ἐπὶ τὰ βελτίω δυνήσωμαι,
B 383 „καὶ μήτε ἀχαριστεῖν οὐδὲν ὑμῖν προσῆκον ἐς ἐμὲ
„δόξητε μήτε ἀγνωμοσύνῃ εἰς τὸ θεῖον ὑπὸ ἀβελτερίας
5 „χρῆσθαι. τὰ γὰρ ἀνθρώπεια καὶ σφάλλεσθαί ποτε
„πέφυκεν, ὅστις τε ἄνθρωπος ὢν εἶτα δυσχερῶς ἔχων
„ἐς τὰ προσπίπτοντα φαίνεται, αὐτὸς μὲν ἀμαθίας, ὡς
„τὸ εἰκὸς, ἀποίσεται δόξαν, οὐδὲν δὲ ὑπεκστήσεται
6 „τὴν ἀπὸ τῆς τύχης ἀνάγκην. βούλομαι δὲ τῶν πρό-
„τερον πεπραγμένων ὑμᾶς ὑπομνῆσαι, οὐχ ὅσον ἕνεκα
„τοῦ τὰς αἰτίας τῶν ξυμβεβηκότων ἐκλύσασθαι, ἀλλὰ
„καὶ τοῦ δικαιότερον ἂν ταύτας ὑμῖν προσήκειν ἐν-
7 „δείκνυσθαι. Οὐίττιγις γὰρ τὸ ἐξ ἀρχῆς καθιστάμενος
„ἐς πόλεμον τόνδε Φανοῦ μὲν καὶ Πισαύρου τῶν
„ἐπιθαλασσίων πόλεων τὰ τείχη καθεῖλε, Ῥώμην δὲ
„καὶ τὰς ἄλλας Ἰταλίας πόλεις ἁπάσας ἀφῆκεν οὐδ'
8 „ὁτιοῦν λυμηνάμενος. ἐκ μὲν οὖν Φανοῦ καὶ Πισαύ-
„ρου φλαῦρον οὐδὲν Γότθοις ξυμβέβηκεν, ἐκ δὲ τοῦ
„Ῥώμης περιβόλου καὶ τῶν ἄλλων ὀχυρωμάτων ταύτῃ,
„ἧπερ ὑμεῖς ἴστε, Γότθοις καὶ Οὐιττίγιδι ἐκεχωρήκει

2 ἐς L] ἐπ' K ‖ 7 ἀντικαθεστᾶναι L | δυνήσομαι K ‖ 9 ἀβελτερίας Dind.] ἀβελτηρίας codd. ‖ 10 ποτε K] ξύμπαντα L ‖ 12 φαίνηται K ‖ 13 δὲ] δὲ ⟨ἧττον⟩ edd. | ὑπεκστήσεται scripsi] ὑποστήσεται codd. ‖ 14 τῶν L] μὲν τῶν K ‖ 17 ἂν] ἄλλοις Maltr. | ὑμῖν scripsi] ἢ K, om. L | προσῆκεν K ‖ 18 οὐίτιγις L ‖ 19 πενσαύρου hic et infra codd. ‖ 22 Φανοῦ] φανοῦς L ‖ 25 οὐιτίγιδι L

„τὰ πράγματα. ἐγὼ τοίνυν ἐπειδὴ διδόντων ὑμῶν 9 13. annus belli
„τὴν ἀρχὴν ἔλαβον, ἐλογισάμην τῶν ἔργων τοῖς ἀμεί- (547/8)
„νοσι δόξασιν εἶναι μᾶλλον ἕπεσθαι ἢ ἐκ τῶν λυμη-
„ναμένων τοῖς πράγμασι διδόναι βλάβος. φύσει μὲν 10
„γὰρ ἄνθρωποι οὐδέν τι μέγα διαφέρειν ἀλλήλων δο-
„κοῦσιν, ἡ δὲ πεῖρά τισι γινομένη διδάσκαλος κρείσσω
„τὸν ἐκμαθόντα τῶν οὐ τετυχηκότων τῆς διδασκαλίας B 384
„τῷ παντὶ τίθησιν. ἐπειδὴ τοίνυν Βενεβεντὸν εἵλο- 11
„μεν τὰ τείχη καθελόντες, τῶν ἄλλων εὐθὺς ἐκρατοῦ-
„μεν, ὧνπερ ὁμοίως τοὺς περιβόλους καθελεῖν ἔγνωμεν,
„ὅπως μὴ ἐξ ἐχυροῦ τινος ὁρμώμενος ὁ τῶν πολεμίων
„στρατὸς σοφίζεσθαι τὸν πόλεμον δυνατὸς εἴη, ἀλλ' P 525
„ἐκ τοῦ εὐθέος ἀναγκάζηται ἡμῖν ἐς πεδίον κατιὼν ἐς
„χεῖρας ἰέναι. καὶ οἱ μὲν ἔφευγον, ἐγὼ δὲ καθαιρεῖν 12
„τῶν πόλεων τὰς ἁλισκομένας ἐκέλευον. ὑμεῖς δὲ 13
„τὴν εὐβουλίαν θαυμάζοντες ὑπουργεῖτε τῇ γνώμῃ
„ταύτῃ, τὸ ἔργον, ὡς τὸ εἰκὸς, οἰκειούμενοι. ὁ γὰρ
„ἐπαινέσας τὸν δράσαντα οὐδέν τι ἧσσον τῶν πε-
„πραγμένων αὐτουργὸς γίνεται. νῦν δὲ μεταβέβλησθε, 14
„ὦ φίλτατοι Γότθοι, ἐπειδὴ ξυνέβη Βελισάριον κρεῖσσον
„λόγου θράσος ἑλόμενον τῶν ἐγκεχειρημένων αὐτῷ
„παρὰ δόξαν κρατεῖν, καὶ ἀπ' αὐτοῦ καταπεπλῆχθαι
„τὸν ἄνθρωπον ἅτε ἀνδρεῖον ὑμῖν ξυμβαίνει. ῥᾷον 15
„γὰρ οἱ θρασεῖς εὔτολμοι κέκληνται ἢ οἱ προμηθεῖς
„ἀσφαλεῖς. ὁ μὲν γὰρ παρὰ τὰ καθεστῶτα τολμήσας
„ἐννοίᾳ τοῦ δοκοῦντος δραστηρίου τετίμηται, ὁ δὲ

3—4 ἐκ τῶν λυμηναμένων Christ] ἐκ τῶν δυναμένων *K*, τῶν δεδηνημένων *L*, ἐκ τῶν λυμαινομένων Scal., malim ⟨ἡρτῆσθαι⟩ ἐκ τῶν δυναμένων ‖ 4 διδόναι *L*] διώκειν *K* ‖ 5 ἀλλήλων *L*] ἀλλὰ ἀλλήλων *K* ‖ 6 ἡ—τισι *K*] εἰ δὲ πεῖρα τις ἦν *L* | κρείσσων *K* ‖ 8 τίθησι *K* ‖ 14 καθαίρειν *K* ‖ 18 δράσαντα *K*] δεδρακότα *L* ‖ 21 ἐγκεχειρημένων αὐτῷ *K*] ἐχθρῶν αὐτοῦ *L*

„προμηθεῖ γνώμῃ ἀποκνήσας τὸν κίνδυνον ἀποτυχών
„τε τὴν αἰτίαν ἐπισπᾶται τῶν ξυμπιπτόντων καὶ πράξας
„κατὰ νοῦν οὐδὲν αὐτὸς τοῖς γε ἀμαθέσιν ἐργάσασθαι
16 „δοκεῖ. χωρὶς δὲ τούτων οὐκ ἐκλογίζεσθε ὅτι ἐμοὶ
B 385 „χαλεπαίνετε, δι' ὧν ὑμῖν ἀγανακτεῖν ξυμβαίνει τανῦν.
„ἢ Βελισάριον εὐδοκιμηκέναι καθ' ὑμῶν οἴεσθε, οἵπερ
„δορυάλωτοι ὄντες καὶ δραπέται γεγενημένοι ὑπ' ἐμοί
„τε στρατηγοῦντι ὅπλα ἀντάραντες ὑπερβαλέσθαι πολ-
17 „λάκις αὐτὸν τῷ πολέμῳ δεδύνησθε; καίτοι εἰ μὲν
„ἐμῇ ἀρετῇ ἐκεῖνα ὑμᾶς εἰργάσθαι ξυνέβη, ταύτην
„ὑμᾶς αἰσχυνομένους χρὴ σιωπᾶν, ἐν τοῖς πταίσμασι
„δὴ τῶν ἀνθρώπων ἐνθυμουμένους ὡς οὐδὲν πέφυκεν
„ἐφ' ἑαυτοῦ μένειν· εἰ δέ τις ὑμῖν τύχη ἐκεῖνο τὸ
„κράτος ἐβράβευσε, σέβειν μᾶλλον ἢ δυσκόλως πρὸς
„αὐτὴν ἔχειν ὑμῖν ξυνοίσει, ὡς μὴ προσκεκρουκότες
18 „τὴν εὐγνωμοσύνην μεταμαθεῖν βιάζησθε. καίτοι πῶς
„οὐκ ἂν ἀπὸ τοῦ σώφρονος τρόπου φανείη τοὺς πολλά
„τε καὶ μεγάλα περιβεβλημένους εὐτυχήματα οὐ πολλῷ
„ἔμπροσθεν ἐν βραχεῖ τε τανῦν πταίσαντας οὕτω δε-
„δουλῶσθαι τὸ φρόνημα; οὐ γὰρ ἄλλο οὐδὲν τὸ τοι-
„οῦτόν ἐστιν ἢ ἀπαξιοῦν τε καὶ ἀπαρνεῖσθαι ἀνθρώ-
19 „πους εἶναι. τὸ γὰρ ἐν οὐδενὶ σφάλλεσθαι χρόνῳ
„θεοῦ ἂν ἴδιον γένοιτο. τούτων τοίνυν φημὶ χρῆναι
„ἀφεμένους ὑμᾶς προθυμίᾳ τῇ πάσῃ ὁμόσε τοῖς ἐν
„Περυσίᾳ πολεμίοις ἰέναι. ἣν γὰρ ἐκείνους ἐξελεῖν

---

1 ἀποτυχόν L ‖ 5 ὧν K] ὃν L ‖ 5—6 ξυμβαίνει. τανῦν ἢ K ‖ 6 οἴεσθε, οἵπερ L] ὕεται, οὔπερ K ‖ 8 ὑπερβαλλέσθαι L ‖ 9 αὐτὸν L] αὐτῶν K ‖ 10 ἐμῇ L] ἐμοὶ K ‖ 11 χρὴ L] om. K ‖ 12 ὡς] ὧν K ‖ 15 ξυνοίσει] ξυνήσει K, ξοίσει L ‖ 16 βιάζεσθε K, ἀναγκάζησθε L ‖ 17 φανείην K ‖ 19—20 δεδουλῶσθαι] δεδηλῶσθαι K ‖ 21 ἀπαξιοῦν τε] ἀπαξιοῦντες K ‖ 23 ἂν K] ἂν μόνον L ‖ 24 ὁμόσε K] om. L

„δυνήσησθε, αὖθις ὑμῖν τὰ τῆς τύχης ἐν καλῷ κεί- 13. annus belli (547/8)
„σεται. τὸ μὲν γὰρ ξυμπεσὸν οὐδ' ἂν ὁ πᾶς αἰὼν 20
„ἀποίητον τίθεσθαι δύναιτο, εὐτυχημάτων δὲ ἄλλων B 386
„ἐπιγινομένων τοῖς ἐπταικόσι λελωφηκέναι ξυμβαίνει
„τὴν τῶν κακῶν μνήμην. ἔσται δὲ ὑμῖν ἡ Περυσίας
„ἐπικράτησις οὐδενὶ πόνῳ. Κυπριανὸς γὰρ ὃς τῶν 21
„ἐνταῦθα Ῥωμαίων ἦρχε, τύχῃ τε καὶ βουλαῖς ἡμε-
„τέραις ἐκποδὼν γέγονε, πλῆθος δὲ ἄναρχον ἄλλως τε
„καὶ τῶν ἀναγκαίων ὑποσπανίζον ἀνδραγαθίζεσθαι
„ἥκιστα πέφυκεν. οὐ μὴν οὐδὲ ὄπισθέν τις ἐς ἡμᾶς 22
„κακουργήσει· τάς τε γὰρ τοῦ ποταμοῦ γεφύρας τού-
„του ἕνεκα καθελεῖν ἔγνωκα, ὡς μή τι πάθοιμεν ἐξ
„ἐπιδρομῆς ἀπροσδόκητον, καὶ ὑπόπτους ξυμβαίνει Βε-
„λισάριόν τε καὶ Ἰωάννην ἀλλήλοις εἶναι, ὅπερ διὰ P 526
„τῶν πεπραγμένων ὁρᾶν πάρεστι. γνῶμαι γὰρ ἀλλή- 23
„λαις μαχόμεναι διὰ τῶν ἔργων ἐλέγχονται. οὐκοῦν
„οὐδέ πη ἀλλήλοις ἐπιμίγνυσθαι ἐς τόδε τοῦ χρόνου
„δεδύνηνται. ἀναχαιτίζει γὰρ ἑκάτερον ἡ ἐς ἀλλήλους
„ἀμφοῖν ὑποψία. οἷς δ' ἂν αὕτη ἐγγένηται, φθόνον
„τε καὶ ἔχθος ἐπάναγκες ξυνοικίζεσθαι. ὧν δὴ με- 24
„ταξὺ ἐπιπεσόντων γενέσθαι τι τῶν δεόντων ἀδύνατον."
τοσαῦτα ὁ Τουτίλας εἰπὼν ἐπὶ Περυσίαν ἐξῆγε τὸ
στράτευμα, ἐνταῦθά τε ἀφικόμενοι ἄγχιστα τοῦ περι-
βόλου ἐστρατοπεδεύσαντο καὶ ἐγκαθεζόμενοι ἐς πολιορ-
κίαν καθίσταντο.

---

1 δυνήσησθε] δυνήσεσθαι *K* | ἐν καλῶ τὰ τῆς τύχης *L* ‖ 5 ἡ *K*] om. *L* ‖ 6 κυπριανὸς *K*] ὁ κυπριανὸς *L* ‖ 11 γὰρ *K*] om. *L* ‖ 14 ὅπερ *K*] ὥσπερ *L* ‖ 17 ἀλλήλους *K* ‖ 18 δεδύνηται *K* | ἀναχαιτίζειν *K* ‖ 19 ἐγγένηται *K*] γένηται *L* ‖ 22 ὁ *K*] om. *L* | τουττίλας *K*, τωτίλας *L*

*κϛʹ. Ἐν ᾧ δὲ ταῦτα ἐγίνετο τῇδε, ἐν τούτῳ
Ἰωάννῃ Ἀχεροντίδα τὸ φρούριον πολιορκοῦντι, ἐπεὶ
οὐδὲν προὐχώρει, ἔννοιά τις καὶ τόλμα γέγονεν, ἣ
Ῥωμαίων μὲν τὴν βουλὴν διασώσασθαι, αὐτῷ δὲ κλέος
περιβαλέσθαι μέγα τε καὶ ὑπερφυὲς ἐς ἀνθρώπους
2 ἅπαντας ἴσχυσε. Τουτίλαν γὰρ καὶ τὸν Γότθων στρα-
B 387 τὸν τειχομαχεῖν ἀκούσας ἀμφὶ τὸν Ῥώμης περίβολον,
τῶν ἱππέων τοὺς δοκιμωτάτους ἀπολεξάμενος, τῶν
πάντων οὐδενὶ προρρηθὲν, ἐς Καμπανοὺς, οὔτε νύκτα
ἀνιεὶς οὔτε ἡμέραν, ᾔει (ἐνταῦθα γὰρ αὐτοὺς ἀπολι-
πὼν Τουτίλας ἔτυχεν), ὅπως ἐπιπεσὼν ἀπροσδόκητος
ἀναρπάσαι τε καὶ διασώσασθαι τοὺς ἀπὸ τῆς συγκλήτου
βουλῆς οἷός τε εἴη ἅτε τῶν ἐνταῦθα χωρίων ἀτει-
3 χίστων παντάπασιν ὄντων. ξυνηνέχθη δὲ ὑπὸ τὸν
χρόνον τοῦτον Τουτίλαν δείσαντα, ὅπερ ἐγένετο, μή
τις τῶν πολεμίων ἐς τοὺς αἰχμαλώτους κακουργήσων
4 ἴοι, στράτευμα ἐπὶ Καμπανίας ἱππέων στεῖλαι. οἳ δὴ
ἐπεὶ ἐν Μεντούρνῃ πόλει ἐγένοντο, ἄμεινον σφίσιν
ἔδοξεν εἶναι τοὺς μὲν πλείστους ἐνταῦθα ἡσυχῇ μένειν
τῶν τε ἵππων ἐπιμελεῖσθαι (κόπῳ γὰρ πολλῷ ἐν ταύτῃ
τῇ πορείᾳ σφίσιν ὁμιλῆσαι ξυνέβη), στεῖλαι δέ τινας τὰ
ἐν Καπύῃ τε κατασκεψομένους καὶ τοῖς ταύτῃ χωρίοις.
χώραν δὲ ξυμβαίνει εἶναι τὴν μεταξὺ οὐ πλέον ἢ σταδίους
5 τριακοσίους. ⟨τετρακοσίους οὖν⟩, οὕσπερ δὴ ἵπποις τε*

6 *τουττίλαν K*, *τωτίλαν L* ‖ 9 *πάντων ⟨πέρι⟩* edd. ‖ 10 *ἀνιεὶς K*] *ἀνεὶς L* ‖ 10—11 *ἀπολιπὼν L*] *ἀποτυχὼν K* in contextu, *λιπὼν K* in marg. ‖ 11 *τουττίλας K*, *τωτίλας L* ‖ 12 *ξυγκλήτου L* ‖ 15 *τουττίλαν K*, *τωτίλαν L* ‖ 16 *εἰς L* ‖ 17 *ἴοι L*] *ᾔει K* | *οἳ K*] *ὁ L* ‖ 18 *μεντούρνῃ L*] *μὲν τούρνῃ K* | *ἐγένετο L* ‖ 21 Post *τινας* inserit *L*: *τωτίλας τῶν παρ' αὐτῷ δοκίμους τετρακοσίους ἠθέλησε* ‖ 22 *Καπύῃ*] *καμπύῃ L* | *τοῖς—χωρίοις K*] *τὰ—χωρία L* ‖ 23 *δὲ L*] om. *K* | *οὐ πλέον L*] om. *K* | *ἢ*] *ἡ K* ‖ 24 *⟨τετρακοσίους οὖν⟩* addidi] cf. 413, 4 | *δὴ L*] om. *K* | *ἵππεις L*

13. annus belli (547/8)

καὶ σώμασιν ἀκραιφνέσι χρῆσθαι ξυνέτυχε, ἐπὶ κατα-
σκοπῇ ἔπεμψαν. τύχῃ τέ τινι ξυνηνέχθη ἐκείνῃ τῇ 6
ἡμέρᾳ ὑπὸ τὸν αὐτὸν χρόνον τόν τε ξὺν τῷ Ἰωάννῃ
στρατὸν καὶ τούτους δὴ τοὺς τετρακοσίους βαρβάρους
ἐν Καπύῃ γενέσθαι, οὐδετέρους τι πρότερον τῶν B 388
ἐναντίων πέρι ἀκούσαντας. καὶ μάχη μὲν ἐκ τοῦ 7
αἰφνιδίου ἰσχυρὰ γίνεται· ἅμα γὰρ τῇ ὄψει ἐς χεῖρας
ἦλθον· νικῶσι δὲ κατὰ κράτος Ῥωμαῖοι καὶ τοὺς
πλείστους τῶν πολεμίων εὐθὺς ἔκτειναν. ὀλίγοι τε 8
τῶν βαρβάρων τινὲς φυγεῖν ἴσχυσαν, καὶ δρόμῳ ἐχό- P 527
μενοι ἐς Μεντοῦρναν ἀφίκοντο. οὕσπερ ἐπεὶ οἱ ἄλλοι
εἶδον τοὺς μὲν αἵματι περιρρεομένους, τοὺς δὲ καὶ τὰ
βέλη ἐν τοῖς σώμασιν ἔτι φέροντας, ἄλλους δὲ οὔτε
τι φθεγγομένους οὔτε τι ἀπαγγέλλοντας τῶν ξυμπε-
σόντων, ἀλλ' ἔτι τῆς ὑπαγωγῆς ἐχομένους καὶ τὸ ἐν
σφίσιν αὐτοῖς δέος ἐνδεικνύντας, αὐτίκα ἐς τοὺς
ἵππους ἀναθορόντες ξὺν αὐτοῖς ἔφευγον. καὶ παρὰ 9
Τουτίλαν ἐλθόντες πλῆθος ἀμύθητον εἶναι τῶν πολε-
μίων ἐσήγγελλον, ταύτῃ δηλονότι τὴν ἐκ τῆς φυγῆς
αἰσχύνην ἰώμενοι. ἐτύγχανον δὲ στρατιῶται Ῥωμαῖοι 10
οὐχ ἧσσον ἢ ἑβδομήκοντα τῶν εἰς Γότθους ηὐτομολη-
κότων τὸ πρότερον ἐς τὰ ἐπὶ Καμπανίας χωρία ἰόντες,
οἵπερ Ἰωάννῃ προσχωρεῖν ἔγνωσαν. Ἰωάννης δὲ ἄν- 11

23 Auct. Marcell. Com. ad a. 548 (1)

1 ξυνέτυχεν *K* | ἐπὶ *K*] τούτους ἐπὶ *L* ‖ 2 ἔπεμψαν *K*] τωτίλας ἔπεμψε *L* ‖ 4 δὴ scripsi] δὲ codd. | τετρακοσίους ⟨ὄντας⟩ Maltr. ‖ 5 καμπύη *L* | οὐδετέρους] οὐδ' ἑτέρους *K* ‖ 10 τῶν *K*] om. *L* ‖ 11 μεντοῦρναν *L*] μὲν τούρνη *K* ‖ 12 τοὺς μὲν *L*] τοῖς μὲν *K* | αἵματι Maltr.] αἵμασι codd. | περιρεομένους *L* ‖ 14 ἀπαγγέλοντας *L* ‖ 16 ἐνδεικνύντας *K*] ἐλέγχοντας *L* | ἐς om. *L* ‖ 17 ἀναθορῶντες codd. ‖ 18 τουττίλαν *K*, τωτίλ *L* ‖ 19 ἐσήγγελον *L* ‖ 20 ἰώμενοι *K* pr. m. corr., *L*] οἰόμενοι *K* pr. m. ‖ 22 ἰόντες Maltr.] ὄντες codd. ‖ 23—414, 1 δὲ ἄνδρας μὲν *K*] μὲν

δρας μὲν τῶν ἐκ βουλῆς ὀλίγους τινὰς ἐνταῦθα εὗρε,
12 *γυναῖκας δὲ σχεδόν τι ἁπάσας. Ῥώμης γὰρ ἁλισκο-*
μένης πολλοὶ μὲν ἄνδρες φεύγουσι τοῖς στρατιώταις
ἐπισπόμενοι ἐς τὸν Πόρτον ἀφίκοντο, ταῖς δὲ γυναιξὶ
13 *πάσαις ἁλῶναι ξυνέβη. Κλημεντῖνος μέντοι, πατρίκιος*
ἀνήρ, καταφυγὼν ἔς τινα τῶν ἐκείνῃ νεῶν, τῷ Ῥω-
μαίων στρατῷ ἕπεσθαι οὐδαμῇ ἤθελεν, ἐπεὶ φρούριον,
ὃ Νεαπόλεως ἄγχιστά ἐστι, Τουτίλᾳ τε καὶ Γότθοις
B 389 *ἐνδοὺς πρότερον τὴν βασιλέως, ὡς τὸ εἰκός, ὀργὴν*
ἐδεδίει, Ὀρέστης τε, ὁ Ῥωμαίων γεγονὼς ὕπατος,
ἄγχιστα μέν πῃ ἐτύγχανεν ὤν, ἵππων δὲ ἀπορίᾳ ὡς
14 *ἥκιστα ἐθέλων αὐτοῦ ἔμενε. τοὺς μὲν οὖν ἐκ τῆς*
συγκλήτου βουλῆς ξὺν τοῖς προσκεχωρηκόσιν ἑβδομή-
κοντα στρατιώταις ἐς Σικελίαν εὐθὺς ἔστειλεν ὁ
Ἰωάννης.

15 *Τουτίλας δὲ ταῦτα ἀκούσας ἐν πένθει ἐποιεῖτο μεγάλῳ καὶ τίσασθαι Ἰωάννην τοῦ ἔργου τούτου ἠπείγετο. διὸ δὴ ξὺν τῷ πλείονι τοῦ στρατοῦ ἐπ' αὐτὸν ἤλαυνε, τῶν οἱ ἑπομένων μοῖράν τινα φρουρᾶς ἕνεκα*
16 *ἐνταῦθα ἀπολιπών. ἐτύγχανε δὲ Ἰωάννης ξὺν τοῖς*
ἀμφ' αὐτόν, χιλίοις οὖσιν, ἐν Λευκανοῖς στρατόπεδον
ποιησάμενος κατασκόπους τε πρότερον πέμψας, οἳ δὴ
ἁπάσας διερευνώμενοι τὰς ὁδοὺς ἐφύλασσον μὴ πολε-
17 *μίων στρατὸς κακουργήσων ἐπ' αὐτοὺς ἴῃ. ἐν νῷ τε*

ἄνδρας τε L ‖ 1 *ἐκ K*] *ἐκ τῆς L* ‖ 4 *ἐπισπόμενοι*] *ἐπεισπόμενοι K* ‖ 6 *ἐκείνῃ νεῶν, τῷ*] *ἐκεῖ ναιόντων K* | *νεὼν L* ‖ 7 *ἤθελον K* ‖ 8 *τουττίλα K, τωτίλα L* ‖ 12 *τοὺς*] *τοῖς K* ‖ 13 *ξυγκλήτου L* | *προκεχωρηκόσιν K* ‖ 14—15 *εὐθὺς ἔστειλεν ὁ ἰωάννης K*] *ἰωάννης εὐθὺς ἔστειλε L* ‖ 16 *τουττίλας K, τωτίλας L* ‖ 17—18 *ἠπείγετο*] *ἤγετο K* ‖ 18 *αὐτὸν L*] *αὐτοῦ K* ‖ 19 *ἤλαυνε K*] *ἤει L* ‖ 21 *αὐτῷ K* ‖ 23 *διερευνώμενοι K*] *ἐρευνόμενοι L* ‖ 24 *ἴῃ K*] *ἴοι L* | *νῷ K*] *ὦ L*

τὸ τοιοῦτον Τουτίλας ἔχων, ὅτι δὴ οὐχ οἷόν τέ ἐστι 13. annus belli (547/8)
κατασκόπων χωρὶς τοὺς ἀμφὶ τὸν Ἰωάννην ἐν τῷ
στρατοπέδῳ καθῆσθαι, τὰς συνειθισμένας ὁδοὺς ἐκλι-
πὼν διὰ τῶν ὀρῶν, ἅπερ ἐνταῦθα πολλὰ κρημνώδη τε
καὶ ὑψηλὰ λίαν ἀνέχει, ἐπ' αὐτοὺς ἤλαυνεν, ὅπερ οὐκ
ἄν τις ὑποτοπάζειν ἔσχεν, ἐπεὶ καὶ ἄβατα τὰ ὄρη
ταῦτα νομίζεται εἶναι. οἱ μέντοι ἐπὶ ταύτῃ δὴ τῇ 18
κατασκοπῇ πρὸς τοῦ Ἰωάννου σταλέντες αἰσθόμενοι
μὲν πολεμίων στρατὸν ἀμφὶ τὰ ἐκείνῃ χωρία γενέσθαι,
οὐδὲν δὲ τούτου δὴ ἕνεκα σαφὲς πεπυσμένοι, ἀλλ',
ὅπερ ἐγένετο, δείσαντες ἤλαυνον καὶ αὐτοὶ ἐπὶ τὸ
Ῥωμαίων στρατόπεδον. καὶ ξυνηνέχθη ὁμοῦ τοῖς βαρ- 19 B 390
βάροις ἐνταῦθα γενέσθαι νύκτωρ. ὀργῇ δὲ πολλῇ καὶ
οὐ προμηθεῖ γνώμῃ ὁ Τουτίλας ἤδη ἐχόμενος τῆς ἐκ
τοῦ θυμοῦ ἀβελτερίας ἀπώνατο. στράτευμα γὰρ δεκα- 20
πλάσιον ἢ τὸ τῶν ἐναντίων ἦν ξὺν αὐτῷ ἔχων εὔδη- P 528
λόν τε ὂν ὅτι δὴ στρατῷ κρείσσονι ξύμφορόν ἐστιν
ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς διαμάχεσθαι, δέον τε μᾶλλον αὐτὸν
ὄρθρου τοῖς πολεμίοις ἐς χεῖρας ἰέναι, ὡς μὴ ἐν σκότῳ
διαλαθεῖν δυνατοὶ εἶεν, τοῦτο μὲν ὡς ἥκιστα ἐφυ-
λάξατο· ἦ γὰρ ἅπαντας σαγηνεύσας εὐθὺς τοὺς ἐναν-
τίους εἷλεν· ἀλλὰ τῷ θυμῷ χαριζόμενος ἀωρὶ τῶν νυ-
κτῶν ἐπέστη τῷ τῶν πολεμίων στρατῷ. καὶ αὐτῶν 21
οὐδεὶς μὲν τὸ παράπαν ἐς ἀλκὴν εἶδεν, ἐπεὶ καὶ οἱ
πλεῖστοι ἔτι ἐκάθευδον, οὐ μέντοι ἀνελεῖν πολλοὺς
δεδύνηνται Γότθοι, ἀλλὰ ἀναστάντες οἱ πλεῖστοι ἅτε

---

1 τὸ] τῶ L | τουττίλας K, ὁ τωτίλας L ‖ 3 καθῆσθαι] καθεῖσθαι K | ξυνειθισμένας L ‖ 5 ἀνέχει L] ἔχει K ‖ 6 ἔσχε L ‖ 14 τουττίλας K, τωτίλας L ‖ 15 τοῦ K] om. L | ἀβελτερίας Dind.] ἀβελτηρίας codd. ‖ 16 αὐτῶ codd. ‖ 18 δέον τε K] καὶ διὰ τοῦτο χρὴ L ‖ 21 ἦ] ἡ codd. | εὐθὺς ⟨ἂν⟩ edd.

22 ἐν σκότῳ διαλαθεῖν ἴσχυσαν. ἔξω δὲ τοῦ στρατοπέδου
γενόμενοι ἐς τὰ ὄρη, ἅπερ ἄγχιστά πη πολλὰ ἀνέχει,
23 ἀναδραμόντες ἐσώθησαν. ἐν οἷς Ἰωάννης τε αὐτὸς ἦν
καὶ Ἄρουφος ὁ τῶν Ἐρούλων ἡγούμενος. ἀπέθανον
24 δὲ Ῥωμαῖοι ἐς ἑκατὸν μάλιστα. ἦν δέ τις ξὺν τῷ
Ἰωάννῃ Γιλάκιος ὄνομα, Ἀρμένιος γένος, ὀλίγων τινῶν
Ἀρμενίων ἄρχων. οὗτος ὁ Γιλάκιος οὔτε ἑλληνίζειν
ἠπίστατο οὔτε Λατίνην ἢ Γοτθικὴν ἢ ἄλλην τινὰ ἢ
25 Ἀρμενίαν μόνην ἀφεῖναι φωνήν. τούτῳ δὴ Γότθοι
ἐντυχόντες τινὲς ἐπυνθάνοντο ὅστις ποτὲ εἴη. κτεῖναι
γὰρ τὸν παραπίπτοντα οὐδαμῇ ἤθελον, ὡς μὴ ἀλλή-
B 391 λους διαφθείρειν ἐν νυκτομαχίᾳ, ὡς τὸ εἰκὸς, ἀναγκά-
26 ζοιντο. ὁ δὲ αὐτοῖς ἄλλο οὐδὲν ἀποκρίνασθαι ἴσχυσε πλήν
γε δὴ ὅτι Γιλάκιος στρατηγὸς εἴη. τὸ γὰρ ἀξίωμα, ὃ δὴ
πρὸς βασιλέως λαβὼν ἔτυχε, πολλάκις ἀκούσας ἐκμαθεῖν
27 ἴσχυσε. ταύτῃ τοίνυν οἱ βάρβαροι αἰσθόμενοι ὅτι δὴ
πολέμιος εἴη, ἐν μὲν τῷ παρόντι ἐζώγρησαν, οὐ πολλῷ
28 δὲ ὕστερον τὸν ἄνθρωπον διεχρήσαντο. Ἰωάννης μὲν
οὖν καὶ Ἄρουφος ξὺν τοῖς ἑπομένοις ἔφευγόν τε πάσῃ
δυνάμει καὶ ἐς τὸν Δρυοῦντα δρόμῳ ἀφίκοντο,
Γότθοι δὲ τὸ Ῥωμαίων στρατόπεδον ληϊσάμενοι ἀπε-
χώρησαν.

κζ΄. Τὰ μὲν οὖν ἐν Ἰταλιώταις στρατόπεδα τῇδε ἐφέρετο. βασιλεὺς δὲ Ἰουστινιανὸς στράτευμα πέμπειν ἄλλο ἐπὶ Γότθους καὶ Τουτίλαν ἔγνω, γράμμασι τοῖς Βελισαρίου ἠγμένος, ἐπεὶ αὐτὸν ἐς τοῦτο ἐνῆγε, τὰ

1 τοῦ *L*] om. *K* ‖ 3 οἷς *K*] τοῖς *L* ‖ 4 ἐρούλλων codd. ‖ 5 ἐς *K*] om. *L* ‖ 6—7—9 ἀρμεν. *K* ‖ 12—13 ἀναγκάζονται *L* ‖ 13 ἀποκρίνασθαι *K*] ἀποκρίνεσθαι *L* ‖ 13—14 ἴσχυσε πλήν γε δὴ ὅτι *L*] ἴσχυσεν ὅτι μὴ *K* ‖ 16 ἴσχυσε *L*] ἔσχε *K* ‖ 19 ἔφευγόν *K*] ἔφυγόν *L* ‖ 24 ἐφέρετο *K*] ἐχώρησαν *L* ‖ 25 τουττίλαν *K*, τωτίλαν *L* | τοῖς *K*] om. *L* ‖ 26 αὐτὸν *K*] αὐτὸς *L*

παρόντα σφίσι πολλάκις σημήνας. πρῶτα μὲν οὖν 2 13. annus belli (547/8)
Πακούριόν τε τὸν Περανίου καὶ Σέργιον τὸν Σολόμωνος ἀδελφιδοῦν ξὺν ὀλίγοις τισὶν ἔπεμψεν. οἱ δὲ εἰς Ἰταλίαν ἀφικόμενοι τῷ ἄλλῳ στρατῷ αὐτίκα ξυνέ- P 529
μιξαν. μετὰ δὲ Βῆρόν τε ξὺν Ἐρούλοις τριακοσίοις καὶ 3
Οὐαράζην Ἀρμένιον γένος ξὺν ὀκτακοσίοις ⟨Ἀρμενίοις⟩ στέλλει, Βαλεριανόν τε τὸν τῶν Ἀρμενίων στρατηγὸν ἐνθένδε ἀναστήσας ξὺν τοῖς ἑπομένοις δορυφόροις τε καὶ ὑπασπισταῖς πλέον ἢ χιλίοις οὖσιν ἐς Ἰταλίαν ἐκέλευεν ἰέναι. Βῆρος οὖν πρῶτος Δρυοῦντι προσχὼν 4
καὶ τὰς ναῦς ἐνταῦθα ἀφεὶς μένειν μὲν αὐτοῦ οὐδαμῇ B 392
ἤθελεν, οὗ δὴ καὶ τὸ Ἰωάννου στρατόπεδον ἦν, ἱππεύων δὲ ξὺν τοῖς ἀμφ' αὐτὸν πρόσθεν ᾔει. ἦν γὰρ οὗτος 5
ἀνὴρ οὐ κατεσπουδασμένος, ἀλλὰ μέθης νόσῳ ἀνειμένος ἐκ τοῦ ἐπὶ πλεῖστον, καὶ ἀπ' αὐτοῦ θράσει ἀπερισκέπτῳ ἐς ἀεὶ εἴχετο. ἐπεὶ δὲ ἄγχιστά πη πόλεως 6
Βρεντεσίου ἀφίκοντο, αὐτοῦ ἐνστρατοπεδευσάμενοι ἔμενον. ἅπερ ὁ Τουτίλας μαθὼν „Ὁ Βῆρος δυοῖν“ ἔφη „τὸ ἕτερον· ἢ δυνάμει μεγάλῃ χρῆται, ἢ ἀνοίᾳ πολλῇ „ἔχεται. ἴωμεν τοίνυν ἐπ' αὐτὸν αὐτίκα δὴ μάλα, 7
„ὅπως ἢ τῆς δυνάμεως ἀποπειρασώμεθα τοῦ ἀνθρώ-
„που, ἢ τῆς ἀνοίας ἐκεῖνος τῆς αὐτοῦ αἴσθηται.“ ὁ 8

---

5 Auct. Marcell. Com. ad a. 548(2) ‖ 13—16 ἦν—εἴχετο] οὗτος οὐκ ἦν κατεσπουδασμένος κτλ. Suid. s. v. Βῆρος

---

1 σημείνας L ‖ 2 βακούριόν codd. | σέργιον K] σέργιόν τε L ‖ 5 ἐρούλλοις codd. ‖ 6 καὶ—⟨Τζάνοις⟩ om. L | ⟨Ἀρμενίοις⟩ aut ⟨Τζάνοις⟩ addendum est, cf. 418, 9 et VIII 13, 10, ⟨στρατιώταις⟩ Hoesch. ‖ 6—7 ἀρμεν. K ‖ 7 βαλλεριανόν K ‖ 10 οὖν] O deest in K ‖ 14 ἀνήρ mavult Christ ‖ 16 ἀπερισκέπτω L et Suid.] ἀπερισκέπτως K ‖ 17 βρετεσίου L ‖ 18 τουττίλας K, τωτίλας L | δυεῖν K ‖ 19 ἀνοία K] ἀπονοία L ‖ 21 ἀποπειρασώμεθα K] ἀπόπειραν ποιησώμεθα L ‖ 22 αὐτοῦ codd.

μὲν οὖν Τουτίλας ταῦτα εἰπὼν στρατῷ πολλῷ ἐπ'
αὐτὸν ᾔει, Ἔρουλοι δὲ παρόντας ἤδη κατιδόντες τοὺς
πολεμίους κατέφυγον ἐς ὕλην τινὰ ἐγγύς πη οὖσαν.
9 κυκλώσαντές τε αὐτοὺς οἱ πολέμιοι πλέον μὲν ἢ δια-
κοσίους διέφθειραν, ἔμελλον δὲ Βῆρόν τε αὐτὸν καὶ
τοὺς λειπομένους ἐς τὰς ἀκάνθας κρυπτομένους χειρώ-
σασθαι, ἀλλὰ τύχη τις αὐτοῖς ξυμβᾶσα διεσώσατο
10 ἐκ τοῦ παραδόξου. νῆες γάρ, ἐν αἷς ὅ τε Οὐαράζης
καὶ οἱ ξὺν αὐτῷ Ἀρμένιοι ἔπλεον, ἄφνω ἐς τὴν ἐκείνῃ
ἀκτὴν κατῆραν. ὅπερ ἐπεὶ ὁ Τουτίλας εἶδε, πλείονα
ἤπερ ἦν ὑποτοπάζων εἶναι τὸν τῶν πολεμίων στρατὸν
ἄρας αὐτίκα ἐνθένδε ἀπήλαυνεν, οἵ τε ἀμφὶ τὸν Βῆρον
11 ἄσμενοι ἐς τὰς ναῦς δρόμῳ ἀφίκοντο. ὅ τε Οὐαράζης
πλεῖν μὲν ἐπίπροσθεν οὐκέτι ἔγνω, ἐς δὲ τὸν Τάραντα
B 393 ξὺν αὐτοῖς ἦλθεν, οὗ δὴ καὶ Ἰωάννης ὁ Βιταλιανοῦ
παντὶ τῷ στρατῷ ἀφίκετο οὐ πολλῷ ὕστερον. ταῦτα
μὲν οὖν τῇδε ἐχώρησε.
12 Βελισαρίῳ δὲ βασιλεὺς ἔγραψεν ὅτι δὴ πολλὴν
αὐτῷ στρατιὰν πέμψειεν, οἷσπερ αὐτὸν δεῖν ἐν Καλα-
13 βρίᾳ ξυμμίξαντα τοῖς πολεμίοις ὁμόσε ἰέναι. ἤδη δὲ
καὶ Βαλεριανὸς ἄγχιστα κόλπου τοῦ Ἰονίου ἥκων δια-
πορθμεύσασθαι μὲν ᾤετό οἱ ἔν γε τῷ παρόντι ἀξύμ-
14 φορον εἶναι. στρατιώταις τε γὰρ καὶ ἵπποις ἐς ἐκεῖνο
τοῦ καιροῦ τὰ ἐπιτήδεια οὐκ ἂν ἐπαρκέσειν, ἐπεὶ ἀμφὶ
15 τροπὰς χειμερινὰς ἦν. τριακοσίους δὲ τῶν αὐτῷ ἑπο-

1 τουττίλας K, τωτίλας L ‖ 2 αὐτὸν L] αὐτοὺς K | ἔρουλλοι codd. ‖ 3 εἰς L ‖ 9 ἀρμέν. K | ἄφνω] ἄμφω K ‖ 10 κατῆραν] κατεῖραν L | τουττίλας K, τωτίλας L ‖ 11 ἤπερ L] ἧπερ K | τὸν τῶν L] om. K ‖ 15 βυταλιανοῦ K ‖ 18 δὴ K] δή που L ‖ 19 δεῖν K] δεῖ L ‖ 21—22 διαπορθμεύσασθαι K] διαπορθμεύεσθαι L ‖ 23 ἵππεις L | ἐκεῖνον K

13. annus belli (547/8)
μένων Ἰωάννῃ πέμψας ὡμολόγησε διαχειμάσας ἅμα
ἦρι ἀρχομένῳ καὶ αὐτὸς ἥξειν. Βελισάριος οὖν ἐπειδὴ 16
τὰ βασιλέως ἀνελέξατο γράμματα, ἐνακοσίους ἀριστίν-
δην ἀπολεξάμενος, ἱππεῖς μὲν ἑπτακοσίους, πεζοὺς δὲ
διακοσίους, τούς τε λοιποὺς ἅπαντας ἐς φυλακὴν τῆς
ἐκείνῃ χώρας καταστησάμενος, ἄρχοντά τε αὐτοῖς Κό-
νωνα ἐπιστήσας ἐπὶ Σικελίας αὐτίκα ἔπλει. ἔνθεν τε 17
ἀνηγάγετο, καταίρειν διανοούμενος ἐς τὸν Ταραντηνῶν
λιμένα, ἐν ἀριστερᾷ ἔχων τὸν Σκύλαιον καλούμενον P 530
χῶρον, ἐφ' οὗ δὴ τὴν Σκύλλαν οἱ ποιηταὶ γεγενῆσθαί
φασιν, οὐχ ὅτι ταύτῃ πη τὸ θηριῶδες γύναιον, ὥσπερ B 394
ἐκεῖνοι λέγουσιν, ἦν, ἀλλ' ὅτι σκυλάκων μέγα τι χρῆμα,
οὕσπερ κυνίσκους τανῦν καλοῦσιν, ἐνταῦθα τοῦ πορθμοῦ
ἐκ παλαιοῦ τε καὶ ἐς ἐμὲ ξυμβαίνει εἶναι. τὰ γὰρ 18
ὀνόματα τοῖς πράγμασιν ἀρχὴν μὲν εἰκότα ἐς ἀεὶ γίνεται,
ἡ δὲ φήμη αὐτὰ περιαγαγοῦσα ἐς ἄλλους ἀνθρώπους
τινὰς δόξας οὐκ ὀρθὰς ἀγνοίᾳ τῶν ἀληθινῶν ἐνταῦθα
ποιεῖται. καὶ προϊὼν οὗτος ὁ χρόνος ἰσχυρὸς μέν τις 19
δημιουργὸς αὐτίκα τοῦ μύθου καθίσταται, μάρτυρας
δὲ τῶν οὐ γεγονότων τοὺς ποιητὰς ἐξουσίᾳ τῆς τέχνης,
ὡς τὸ εἰκός, ἑταιρίζεται. ταῦτά τοι ἐκ παλαιοῦ μὲν
ὠνόμασαν ἐπιχώριοι Κυνὸς Κεφαλὴν ἄκραν τὴν μίαν
Κερκύρας τῆς νήσου, ἣ πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιόν ἐστιν,
ἄλλοι δὲ ἀπ' αὐτοῦ κυνοκεφάλους τινὰς εἶναι βούλονται

2 ἥξειν] ἕξειν (superscr. ἥ) *K* ‖ 3 ἐννακοσίους *L* ‖ 3—4 ἀριστείνδην *L* ‖ 5 ἐς φυλακὴν *L*] φυλακῇ *K* ‖ 5—6 τῆς ἐκείνῃ χώρας *L*] om. *K* ‖ 6—7 κώνωνα *L* ‖ 7 ἔπλη *K*, ἔφη πλεῖν *L* ‖ 8 ἀνηγάγετο *K*] ἀνήγετο *L* | ταραντηνῶν *K*] ταραντινὸν *L* ‖ 9—10 τὸν—χῶρον *K*] τὸ—χωρίον *L* ‖ 12 ἐκεῖνοι *K*] om. *L* ‖ 13 οὕσπερ *K*] ἅπερ *L* ‖ 18 Post χρόνος addit ὡς *L* ‖ 19 καθίσταται *K*] καθάπτεται *L* ‖ 21 τοι *L*] τε *K* ‖ 24 δὲ *L*] om. *K*

20 τοὺς τῇδε ἀνθρώπους. ἀλλὰ καὶ Λυκοκρανίτας καλοῦσι τῶν Πισιδῶν τινας, οὐχ ὅτι λύκων κεφαλὰς ἔχουσιν, ἀλλ' ὅτι Λύκου Κράνα τὸ ὄρος ἐκλήθη, ὃ ταύτῃ ἀνέχει. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὅπῃ ἑκάστῳ βουλομένῳ εἴη ταύτῃ δοκείτω τε καὶ λεγέσθω. ἐγὼ δὲ ὅθενπερ ἐξέβην ἐπάνειμι.

κη'. Βελισάριος μὲν οὖν εὐθὺ ἰέναι τοῦ Τάραντος ἐν σπουδῇ εἶχεν. ἔστι δέ τις ἀκτὴ μηνοειδὴς ἐνταῦθα,
B 395 οὗ δὴ τῆς ἠϊόνος ὑποχωρούσης ἡ θάλασσα ὥσπερ ἐν
2 κόλπῳ ἐπὶ πλεῖστον τῆς γῆς ἀναβαίνει. καὶ ὁ μὲν τῆς ἀκτῆς ταύτης διάπλους ἅπας ἐς χιλίους σταδίους διήκει, ἑκατέρωθι δὲ παρὰ τοῦ ῥεύματος τὴν ἐκβολὴν κεῖται πολίσματα δύο· θάτερον μὲν ὁ Κρότων πρὸς δύοντά
3 που τὸν ἥλιον, ὁ Τάρας δὲ πρὸς ἀνίσχοντα. κατὰ δὲ τὸ μέσον τῆς ἠϊόνος Θουρίων ἡ πόλις οἰκεῖται. τοῦ δὲ χειμῶνος ἀντιστατοῦντος καὶ τοῦ πνεύματος σὺν πολλῷ ῥοθίῳ βιαζομένου, περαιτέρω δὲ τὰς ναῦς ἰέναι οὐδαμῇ ἐφιέντος, τῷ Κροτωνιατῶν λιμένι προσέσχε.
4 Βελισάριος οὖν, ἐπεὶ οὔτε τι ὀχύρωμα ἐνταῦθα εὗρεν οὔτε τοῖς στρατιώταις ὅθεν ἂν τὰ ἐπιτήδεια ἐσκομίζοιντο εἶχεν, αὐτὸς μὲν ξύν τε τῇ γυναικὶ καὶ τοῖς πεζοῖς αὐτοῦ ἔμεινεν, ὅπως ἐνθένδε μεταπέμπεσθαί τε καὶ
5 διέπειν τὸ ξὺν τῷ Ἰωάννῃ στράτευμα δύνηται· τοὺς
P 531 δὲ ἱππεῖς ἅπαντας ἐπίπροσθεν ἐκέλευεν ἰόντας στρατοπεδεύεσθαι παρὰ τὰς τῆς χώρας εἰσόδους, Φάζαν τε

1—2 καλοῦσι K] om. L ‖ 3 κράνα i. e. fons Lyci scripsi cum L, κράνος K ‖ 4 ὅπῃ K] ὅπως L ‖ 5 δοκήτω L | ὅθερπερ L ‖ 7 εὐθὺ Dind. affert e cod. α] εὐθὺς K, εὐθὺς L ‖ 9 ἠόνος L | ὥσπερ] ὅσπερ K ‖ 10 ἐπὶ πλεῖστον K] om. L ‖ 11 ταύτης K] om. L ‖ 13 πτολίσματα K ‖ 14 ὁ T.—ἀνίσχοντα K] om. L ‖ 15 τῆς ἠόνος τὸ μέσον L | θουρύων L ‖ 16 ξὺν L ‖ 18 προσέσχε L] προσέσχον K ‖ 19—20 οὔτε—οὔτε] οὐδὲ—οὐδὲ codd.

13. annus belli (547/8)

τὸν Ἴβηρα καὶ Βαρβατίωνα τὸν δορυφόρον αὐτοῖς
ἐπιστήσας. οὕτω γὰρ αὐτοὺς ῥᾷστα ᾤετο σφίσι μὲν 6
καὶ ἵπποις τοῖς σφετέροις τὰ ἐπιτήδεια πάντα πορίζεσθαι, τοὺς δὲ πολεμίους ἐν στενοχωρίᾳ, ὡς τὸ εἰκὸς,
ἀποκρούεσθαι δυνατοὺς ἔσεσθαι. τὰ γὰρ Λευκανῶν 7
ὄρη μέχρι ἐς Βριττίους διήκοντα καὶ πρὸς ἄλληλα ἐν
στενῷ ξυνιόντα δύο μόνας εἰσόδους στενὰς μάλιστα
ἐνταῦθα ποιεῖται, ὧν ἁτέρα μὲν Πέτρα Αἵματος τῇ
Λατίνων φωνῇ κέκληται, Λαβοῦλαν δὲ τὴν ἑτέραν B 396
καλεῖν οἱ ἐπιχώριοι νενομίκασιν. ἐνταῦθα μὲν παρὰ 8
τὴν ἀκτὴν Ῥουσκιανή ἐστι τὸ Θουρίων ἐπίνειον, ὕπερθεν
δὲ αὐτοῦ ὅσον ἀπὸ σταδίων ἑξήκοντα φρούριον ἐχυρώτατον ἐδείμαντο οἱ πάλαι Ῥωμαῖοι. ὅπερ Ἰωάννης
πολλῷ πρότερον καταλαβὼν ἔτυχε φρουράν τε λόγου
ἀξίαν ἐκείνῃ καταστησάμενος.

Οἱ μὲν οὖν Βελισαρίου στρατιῶται ἐνταῦθά πῃ 9
ἰόντες πολεμίων στρατεύματι ἐντυγχάνουσιν, οὕσπερ
ὁ Τουτίλας ἔπεμψεν, ἐφ᾽ ᾧ ἀποπειράσονται τοῦ τῇδε
φρουρίου. ἐς χεῖρας δὲ αὐτοῖς αὐτίκα ἐλθόντες ἀρετῇ 10
τε οὐδενὶ πόνῳ ἔτρεψαν, καίπερ αὐτῶν τῷ πλήθει
παρὰ πολὺ ἐλασσούμενοι, καὶ πλέον ἢ διακοσίους
διέφθειραν. οἱ δὲ λοιποὶ φεύγοντες παρὰ Τουτίλαν 11
τε ἀφίκοντο καὶ τὰ ξυμπεσόντα πάντα ἐσήγγελλον· οἵ
τε Ῥωμαῖοι αὐτοῦ ἐνστρατοπεδευσάμενοι ἔμενον, ἅτε δὲ
ἄναρχοι καὶ νενικηκότες ἀδεέστερον τῇ διαίτῃ ἐχρῶντο.
οὔτε γὰρ ἀγηγερμένοι ἡσύχαζον οὔτε ἄγχιστα τῆς 12

---

2 αὐτοὺς scripsi] αὐτοῖς codd. ‖ 3 ἵππεις L ‖ 5 ἀποκρούσεσθαι K ‖ 6 βριτίους codd. ‖ 7 ξιόντα L | μόνας] μόνους L ‖ 9 λαβούλλαν L | δὲ L] τε K ‖ 11 Ῥουσκιανή scripsi, ut traditum est infra 426, 5. 428, 2. 429, 17] ῥουσκία codd. | ἐπίνηον K ‖ 12—13 ὀχυρώτατον L ‖ 18 τουττίλας K, τωτίλας L ‖ 20 πόνῳ οὐδενὶ L ‖ 22 τουττίλαν K, τωτίλαν L ‖ 23 ἐσήγγελον L

*στενοχωρίας ἐγκαθεζόμενοι τὰς εἰσόδους ἐφύλασσον,
ἀλλ' ἐς ὀλιγωρίαν τραπόμενοι νύκτωρ μὲν ὡς ἀπω-
τάτω ἀλλήλων διεσκηνημένοι ἐκάθευδον, ἐν δὲ δὴ τῇ
ἡμέρᾳ τὰ ἐπιτήδεια διερευνώμενοι περιήρχοντο, οὔτε
τινὰς ἐπὶ κατασκοπῇ στείλαντες οὔτε ἄλλο ὁτιοῦν*
13 *ἀσφαλείας πέρι βεβουλευμένοι. Τουτίλας οὖν, ἐπειδὴ*
B 397 *ἐπύθετο ἅπαντα, ἐς τρισχιλίους ἱππεῖς τοῦ παντὸς
στρατοπέδου ἀπολεξάμενος ἐπὶ τοὺς πολεμίους ᾔει.*
14 *καὶ αὐτοῖς ἐπιπεσὼν ἀπροσδοκήτως οὐ ξυντεταγμένοις,
ἀλλ' οὕτω περιιοῦσιν, ὥσπερ εἴρηται, κατέπληξέ τε καὶ*
15 *συνετάραξεν ἅπαντας. ἐνταῦθα Φάζας (ἄγχιστα γάρ
πη ἐσκηνημένος ἐτύγχανεν) ὑπαντιάσας τοῖς πολεμίοις
ἔργα τε ἀρετῆς ἄξια ἐνδειξάμενος, τισὶ μὲν τοῦ δια-
φυγεῖν αἴτιος γέγονεν, αὐτὸς δὲ ξὺν τοῖς ἀμφ' αὐτὸν*
16 *ἅπασι θνήσκει. μέγα τε πάθος τοῦτο Ῥωμαίοις ξυνέβη,
ἐπεὶ ἐς αὐτοὺς ἅτε διαφέροντας τὰ πολέμια τὴν ἐλπίδα*
17 *ξύμπαντες εἶχον. ὅσοι μέντοι φυγεῖν ἴσχυσαν, ὥς πη
ἑκάστῳ δυνατὰ γέγονε, διεσώθησαν. πρῶτός τε Βαρ-
βατίων ὁ Βελισαρίου δορυφόρος ξὺν ἑτέροις δυοῖν
φεύγων ἀνὰ κράτος ἐς τὸν Κρότωνα ἦλθε. καὶ τύχην
τὴν παροῦσαν ἀπαγγέλλων ἐπεῖπεν οἴεσθαι αὐτίκα δὴ*
18 *μάλα καὶ τοὺς βαρβάρους παρέσεσθαι. Βελισάριος*
P 532 *δὲ ταῦτα ἀκούσας ἔν τε μεγάλῳ πένθει ἐγίνετο καὶ
ἐς τὰς ναῦς ἐσεπήδησεν. ἔνθεν τε ἄραντες καὶ πνεύ-
ματος ἐπιτυχόντες ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ τῇ Σικελίας Μεσήνῃ*

---

3 *δὴ* K] om. L ‖ 4 *ἡμέρᾳ*] *ἡμετέρα* K ‖ 4—5 *οὔτε—οὔτε*] *οὐδὲ—οὐδὲ* codd. ‖ 6 *τουττίλας* K, *τωτίλας* L ‖ 9 *ἀπροσδοκήτως ἐπιπεσὼν* L ‖ 11 *ξυνετάραξεν* L | *γάρ* K] om. L ‖ 12 *ἐσκηνωμένος* K ‖ 15 *πάθος* K] *πένθος* L | *ῥωμαίοις τοῦτο* L ‖ 16 *διαφέροντες* K ‖ 19 *δυοῖν* L] *δυσὶ* K, malim *τισι* ‖ 22 *καὶ τοὺς βαρβάρους* L] om. K ‖ 24—25 *πνεύματος*] addendum videtur: *ἐπιφόρου* cf. I 411, 17 ‖ 25 *σικελίας* K] *τῆς σικελίας* L | *μεσσήνῃ* edd.

προσέσχον, ἣ τοῦ μὲν Κρότωνος ἑπτακοσίους σταδίους 13. annus belli
διέχει, Ῥηγίνων δὲ καταντικρὺ κεῖται. (547/8)

κθ'. Ὑπὸ τοῦτον τὸν χρόνον Σκλαβηνῶν στρά-
τευμα διαβάντες ποταμὸν Ἴστρον Ἰλλυριοὺς ἅπαντας
ἄχρι Ἐπιδαμνίων ἔδρασαν ἀνήκεστα ἔργα, κτείνοντες
καὶ ἀνδραποδίζοντες τοὺς ἐν ποσὶν ἡβηδὸν ἅπαντας
καὶ τὰ χρήματα ληϊζόμενοι. ἤδη δὲ καὶ φρούρια ἐν- 2 B398
ταῦθα πολλά τε καὶ δοκοῦντα ἐχυρὰ τὰ πρότερα εἶναι
οὐδενὸς ἀμυνομένου ἐξελεῖν ἴσχυσαν, καὶ περιήρχοντο
ξύμπαντα κατ' ἐξουσίαν διερευνώμενοι. οἱ δὲ τῶν 3
Ἰλλυριῶν ἄρχοντες στράτευμα πεντακισχιλίων τε καὶ
μυρίων ἔχοντες εἵποντο, ἄγχιστα μέντοι τῶν πολεμίων
οὐδαμῆ ἐτόλμων ἰέναι. τότε δὲ καὶ σεισμοὶ πολλάκις 4
χειμῶνος ὥρᾳ σκληροί τε λίαν καὶ ὑπερφυεῖς ἔν τε
Βυζαντίῳ καὶ χωρίοις ἄλλοις ἐγένοντο, νύκτωρ ἅπαν-
τες. καὶ οἱ μὲν ταύτῃ ᾠκημένοι καταχωσθήσεσθαι 5
ὑποτοπήσαντες ἐν δέει μεγάλῳ ἐγένοντο, οὐδὲν μέντοι
ἐνθένδε φλαῦρον αὐτοῖς ξυνηνέχθη παθεῖν. τότε καὶ 6
Νεῖλος ὁ ποταμὸς ὑπὲρ ὀκτωκαίδεκα πήχυς ἀναβὰς
ἐπέκλυσε μὲν τὴν Αἴγυπτον καὶ ἤρδευσε πᾶσαν, ἀλλὰ
ἐν μὲν Θηβαΐδι τῇ ὕπερθεν οὔσῃ ὑφιζάνοντά τε καὶ
ἀποχωροῦντα τοῖς καθήκουσι χρόνοις τὰ ὕδατα παρεί-
χετο τοῖς τῇδε ᾠκημένοις σπείρειν τε τὴν γῆν καὶ
τῶν ἄλλων ἐπιμελεῖσθαι ᾗπερ εἰώθει· χώρας δὲ τῆς 7
ἔνερθεν ἐπειδὴ πρῶτον ἐπεπόλασεν, οὐκέτι ἀπέβη,

---

3 τοῦτον—Σκλαβηνῶν] τούτων τῶν χρόνων σκλαβίνων *K* || 4—425, 22 ποταμὸν—μαντείας desunt in *K* folio interciso || 7—8 ἐνταῦθα πολλά τε *V*] πολλά τε ἐνταῦθα *L* || 8 δοκοῦνται *V* || 9 περιήρχοντο *V*] περιιόντες *L* || 10 καὶ διερευνώμενοι *L* || 13 δὲ *L*] δὴ *V* || 16 καταχωσθήσασθαι *V* || 19 πήχυς *V*] πόλεις *L*, πήχεις Hoesch. || 20 καὶ ἤρδευσε *V*] οὐκ ἤρδευσε δὲ *L* | ἀλλὰ *V*] ἀλλὰ καὶ *L* || 22 ἀποχωροῦντα *V*] ὑπορρέοντα *L* || 24 τῶν ἄλλων *L*] τὰ ἄλλα *V*

*ἀλλ' ἐνοχλῶν αὐτῇ ξύμπαντα διαγέγονε τὸν τοῦ σπείρειν
καιρὸν, οὐ ξυμπεσὸν τοῦτό γε πρότερον ἐκ τοῦ παντὸς
αἰῶνος, ἔστι δὲ οὗ καὶ ἀπολωφῆσαν τὸ ὕδωρ ἐπέκλυσεν*
8 *αὖθις οὐ πολλῷ ὕστερον. ταύτῃ τε ἅπαντα ἐσεσήπει
τὰ σπέρματα, ὅσα δὴ μεταξὺ καταβεβλημένα ἐς τὴν*
B 399 *γῆν ἔτυχε. καὶ οἱ μὲν ἄνθρωποι τῷ παραλόγῳ τῆς
ξυμφορᾶς ἀμηχανίᾳ πολλῇ εἴχοντο, τῶν δὲ ἄλλων ζῴων
ἀπορίᾳ τροφῆς τὰ πλεῖστα ἐφθάρη.*
9 *Τότε καὶ τὸ κῆτος, ὃ δὴ Βυζάντιοι Πορφύριον
ἐκάλουν, ἑάλω. τοῦτό τε τὸ κῆτος πλέον μὲν ἢ ἐς
πεντήκοντα ἐνιαυτοὺς τό τε Βυζάντιον καὶ τὰ ἀμφ'
αὐτὸ χωρία ἠνώχλει, οὐκ ἐφεξῆς μέντοι, ἀλλὰ διαλεῖ-*
10 P 533 *πον, ἂν οὕτω τύχῃ, πολύν τινα μεταξὺ χρόνον. καὶ
πολλὰ μὲν κατέδυσε πλοῖα, πολλῶν δὲ τοὺς ἐπιβάτας
ξυνταράττον τε καὶ βιαζόμενον ὡς ἀπωτάτω ἀπήνεγκεν.
ἐπιμελὲς μὲν οὖν Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ ἐγεγόνει τὸ
θηρίον τοῦτο χειρώσασθαι, ἐπιτελέσαι δὲ τὸ βούλευμα
οὐδεμιᾷ μηχανῇ ἔσχεν. ὅπως δὲ αὐτῷ τανῦν ἁλῶναι*
11 *ξυνέπεσεν, ἐγὼ δηλώσω. ἐτύγχανε μὲν γαλήνη τὴν
θάλασσαν πολλὴ ἔχουσα, δελφίνων δὲ πάμπολύ τι
πλῆθος ἄγχιστά πη τοῦ στόματος Πόντου τοῦ Εὐξείνου*
12 *ξυνέρρεον. οἵπερ ἐκ τοῦ αἰφνιδίου τὸ κῆτος ἰδόντες
ἔφευγον ὥς πη ἑκάστῳ δυνατὰ γέγονεν, οἱ δὲ πλεῖστοι
ἀμφὶ τοῦ Σαγάριδος τὰς ἐκβολὰς ἦλθον. τινὰς μὲν*

---

9 Proc. hist. arc. XV 37. Zonar. III 283

---

1 *αὐτῇ*] *αὐ* L ‖ 3 *αἰῶνος* V] *χρόνου* L ‖ 9 *πορφύριον* V] *πορφυρίωνα* L ‖ 10 *τε* L] om. V ‖ 13 *τύχοι* L ‖ 14 *δὲ* L] *τε* V ‖ 15 *ἐπήνεγκεν* L ‖ 17 *βούλημα* L ‖ 18 *αὐτῷ τανῦν ἁλῶναι* V] *τανῦν αὐτὸ ἁλῶναι* L ‖ 22 *ξυνέρρεεν* V ‖ 23 *ἔφευγον* V] *ἔφυγον* L ‖ 24 *σαγγάριδος* L

13 annus belli (547/8)
οὖν αὐτῶν καταλαβὸν τὸ κῆτος καταπιεῖν εὐθὺς ἴσχυ-
σεν. εἴτε δὲ πείνῃ εἴτε φιλονεικίᾳ ἔτι ἐχόμενον οὐδέν 13
τι ἧσσον ἐδίωκεν, ἕως δὴ αὐτὸ ἄγχιστά πη τῆς γῆς
ἐκπεσὸν ἔλαθεν. ἐνταῦθά τε ἰλύϊ βαθείᾳ κομιδῇ ἐν- 14
τυχὸν ἐβιάζετο μὲν καὶ πάντα ἐκίνει, ὅπως δὴ ἐνθένδε
ὅτι τάχιστα ἀπαλλάσσοιτο, διαφυγεῖν δὲ τὸ τέναγος
τοῦτο οὐδαμῇ εἶχεν, ἀλλ' ὑπὸ τῷ πηλῷ ἔτι μᾶλλον B 400
ἐγίνετο. ἐπεὶ δὲ τοῦτο ἐς τοὺς περιοίκους ἅπαντας 15
ἦλθε, δρόμῳ εὐθὺς ἐπ' αὐτὸ ᾔεσαν, ἀξίναις τε πανταχόθεν
ἐνδελεχέστατα κόψαντες οὐδ' ὧς ἔκτειναν, ἀλλὰ
σχοίνοις ἁδραῖς τισιν εἶλκον. ἔν τε ἁμάξαις ἐνθέμενοι 16
εὕρισκον μῆκος μὲν πηχῶν μάλιστα τριάκοντα ὄν,
εὖρος δὲ δέκα. ἐνταῦθά τε κατὰ συμμορίας τινὰς
διασπασάμενοι οἱ μέν τινες αὐτοῦ ἐν τῷ παρόντι ἐγεύ-
σαντο, οἱ δὲ καὶ μοῖραν ταριχεῦσαι τὴν ἐπιβάλλουσαν
σφίσιν ἔγνωσαν. Βυζάντιοι δέ, ἐπειδὴ τῶν τε σεισμῶν 17
ᾔσθοντο καὶ τὰ ξυμπεσόντα ἀμφί τε τῷ Νείλῳ καὶ
τῷ κήτει τούτῳ ἔγνωσαν, προὔλεγον αὐτίκα ξυμβήσε-
σθαι ὅσα δὴ αὐτῶν ἑκάστῳ ἤρεσκε. φιλοῦσι γὰρ ἄν- 18
θρωποι τοῖς παροῦσι διαπορούμενοι τὰ ἐσόμενα τερα-
τεύεσθαι, καὶ τοῖς ἐνοχλοῦσιν ἀποκναιόμενοι τὰ ξυμ-
βησόμενα λόγῳ οὐδενὶ τεκμηριοῦσθαι. ἐγὼ δὲ μαντείας 19
τε καὶ τεράτων δηλώσεις ἄλλοις ἀφιεὶς ἐκεῖνο εὖ οἶδα,
ὡς ἡ μὲν τοῦ Νείλου ἐπὶ τῆς χώρας διατριβὴ μεγά-
λων αἰτία ἔν γε τῷ παρόντι συμφορῶν γέγονε, τὸ δὲ
κῆτος ἀφανισθὲν πολλῶν ἀπαλλαγὴ κακῶν διαδείκνυται

4 τε *L*] om. *V* ‖ 6 ἀπαλλάσοιτο *L* ‖ 10 οὐδ' ὧς *V*] οὐδαμῶς *L* ‖ 11 εἶλκον] scribendum puto: ἐφεῖλκον aut ἐξεῖλκον, cf. Zonar. III 283, 19 | ἔν τε *V*] ταῖς τε *L* ‖ 13 ξυμμορίας *L* ‖ 16 τῶν τε σεισμῶν Hoesch. in marg.] τόν τε σεισμὸν *V*, τοῦ τε σεισμοῦ *L* ‖ 25 αἰτία] αἰτεία *L* | ξυμφορῶν *L*

20 οὖσα. τινὲς δέ φασιν οὐ τὸ κῆτος τοῦτο, οὗπερ ἐμνήσθην, ἀλλ' ἕτερον εἶναι, ὃ δὴ ἁλῶναι ξυνέπεσεν. ἐγὼ δὲ ὅθεν τὴν ἐκβολὴν τοῦ λόγου ἐποιησάμην ἐπάνειμι.

21 Τουτίλας οὖν ταῦτα διαπεπραγμένος, ἃ προδεδήλωται, ἐπεὶ Ῥωμαίους τοὺς ἐν τῷ ἐπὶ Ῥουσκιανῆς
B 401 φρουρίῳ τῶν ἀναγκαίων ὑποσπανίζειν ἐπύθετο, ἐξαιρήσειν αὐτοὺς οἰόμενος ὅτι τάχιστα, ἢν μή τι ἐσκομίζεσθαι τῶν ἐπιτηδείων οἷοί τε ὦσιν, ἐστρατοπεδεύσατό τε ὡς ἀγχοτάτω καὶ ἐγκαθεζόμενος ἐς πολιορκίαν καθίστατο. καὶ ὁ χειμὼν ἔληγε, καὶ τρισκαιδέκατον ἔτος ἐτελεύτα τῷ πολέμῳ τῷδε, ὃν Προκόπιος ξυνέγραψε.

P 534 λ'. Βασιλεὺς δὲ Ἰουστινιανὸς πεζοὺς στρατιώτας
14. annus belli (548/9) οὐχ ἧσσον ἢ δισχιλίους ἐς Σικελίαν ναυσὶν ἔπεμψε καὶ Βαλεριανὸν οὐδεμιᾷ μελλήσει παρὰ Βελισάριον
2 ἐκέλευεν ἰέναι. καὶ ὃς διαπορθμευσάμενος ἐς τὸν Δρυοῦντα κατέπλευσεν, οὗ δὴ καὶ Βελισάριον ξὺν τῇ
3 γυναικὶ εὗρεν. ὑπὸ τοῦτον τὸν χρόνον Ἀντωνίνα μὲν ἡ Βελισαρίου γυνὴ ἐς Βυζάντιον στέλλεται, τῆς βασιλίδος δεησομένη μείζονι παρασκευῇ τὸν πόλεμον ἐξαρτύε-
die 28. mens. Jun. 548 4 σθαι. ἡ δὲ βασιλὶς Θεοδώρα νοσήσασα ἐξ ἀνθρώπων ἠφάνιστο, ἐνιαυτοὺς ἕνα τε καὶ εἴκοσι τῇ βασιλείᾳ
5 ἐπιβιοῦσα καὶ μῆνας τρεῖς. ἐν τούτῳ δὲ οἱ ἐν τῷ

---

21 Malal. 484, 4. Theoph. I 226, 8. Cramer An. 113. Zonar. III 282. Cedren. I 658, 9. Vict. Tonnen. ad a. 549 (2). Chron. min. I 334 (ad a. 548) || 22 ἐνιαυτοὺς κτλ.] i. e. a Kalendis Aprilibus a. 527

---

1 οὗπερ] ἧπερ L || 4 τουττίλας K, τωτίλας L || 6 ὑποσπανίζειν scripsi] ἐπισπανίζειν codd. || 8 ἐστρατοπεδεύσαντό K || 9 ἀγχωτάτω K | ἐγκαθεζομένους K || 12 ξυνέγραψεν K || 14 ἢ L] ἐς K || 15 μελήσει codd. || 18 τούτων τῶν χρόνων K || 20 τὸν πόλεμον τόνδε L || 23 ἐπιβιοῦσα K] ἐπιβιώσασα L

⟨ἐπὶ⟩ Ῥουσκιανῆς φρουρίῳ πολιορκούμενοι πιεζόμενοι 14. annus belli (548/9
τῶν ἀναγκαίων τῇ ἀπορίᾳ ἐς λόγους τοῖς πολεμίοις
ξυνίασιν, ὡμολόγησάν τε μεσούσης μάλιστα τῆς τοῦ
θέρους ὥρας τὸ φρούριον ἐνδώσειν, ἢν μή τις ἐπι-
γένηται μεταξὺ βοήθεια σφίσιν, ἐφ' ᾧ μέντοι ἀπαθεῖς
κακῶν ἅπαντες μείνωσιν. ἦσαν δὲ Ἰταλῶν μὲν ἐν 6
τῷ φρουρίῳ τούτῳ πολλοί τε καὶ λόγιμοι, καὶ Δεο-
φέρων ὁ Τουλλιανοῦ ἀδελφὸς, τοῦ δὲ Ῥωμαίων στρα-
τοῦ ἱππεῖς μὲν Ἰλλυριοὶ τριακόσιοι, οὕσπερ Ἰωάννης B 402
ἐνταῦθα καταστησάμενος ἔτυχε, Χαλαζάρ τε αὐτοῖς τὸν
δορυφόρον ἐπιστήσας, Μασσαγέτην γένος, διαφερόντως
ἀγαθὸν τὰ πολέμια, καὶ Γουδίλαν Θρᾷκα, καὶ πεζοὶ
ἑκατὸν πρὸς Βελισαρίου ἐπὶ τῇ φυλακῇ τοῦ φρουρίου
σταλέντες. τότε καὶ ὅσοι στρατιῶται πρὸς Βελισαρίου 7
ἐπὶ τῇ Ῥώμης φρουρᾷ ἐτετάχατο τὸν σφῶν ἄρχοντα
Κόνωνα κτείνουσιν, ἐμπορίαν αὐτῷ τοῦ τε σίτου καὶ
τῶν ἄλλων ἐπιτηδείων ἐπὶ πονηρῷ τῷ σφετέρῳ ἐπενεγ-
κόντες. πρέσβεις τε τῶν ἱερέων τινὰς πέμπουσιν, 8
ἀπισχυριζόμενοι ὡς, ἢν μὴ βασιλεὺς τούτου δὴ τοῦ
ἐγκλήματος ἀμνηστίαν σφίσι διδοίη χρόνου τε ῥητοῦ
τὰς συντάξεις ἐκτίσοι ὅσας δὴ αὐτοῖς τὸ δημόσιον
ὤφειλε, Τουτίλᾳ τε καὶ Γότθοις οὐδὲν μελλήσαντες
προσχωρήσουσι. βασιλεύς τε αὐτοῖς τὴν δέησιν ἐπι-
τελῆ ἐποίει.

Βελισάριος δὲ τὸν Ἰωάννην ἐς τὸν Δρυοῦντα μετα- 9

---

1 ⟨ἐπὶ⟩ Ῥουσκιανῆς scripsi] om. *K*, ῥουσκιανῷ *L*, cf. 426, 5. 429, 17 ‖ 5 μεταξὺ *K*] om. *L* ‖ 7—8 δεοσφέρων *L* ‖ 8 τουλιανοῦ *L* ‖ 10 καταστησάμενος ἐνταῦθα *L* | χαλάζαρ τε *L* ‖ 12 γοδίλαν codd. ‖ 15 τὸν *K*] τῶν *L* ‖ 16 κώνωνα *L* | αὐτῷ *L*] αὐτῶν *K* pr. m., αὐτὸν *K* eadem m. corr. ‖ 17 πονήρῳ codd. ‖ 20 ἀμνηστείαν *L* ‖ 21 ξυντάξεις *L* ‖ 22 τουττίλα *K*, τωτίλα *L* | μελήσαντες codd. ‖ 23 προχωρήσουσι *K*

πεμψάμενος ξύν τε αὐτῷ καὶ Βαλεριανῷ καὶ ἄλλοις
P 535 ἄρχουσι στόλον πολὺν ἀγείρας εὐθὺ Ῥουσκιανῆς κατὰ
τάχος ἔπλει, τοῖς πολιορκουμένοις ἐπαμύνειν ἐν σπουδῇ
10 ἔχων. οἵ τε ἐν τῷ φρουρίῳ τὸν στόλον τοῦτον ἅτε
ἀφ' ὑψηλοῦ κατιδόντες εὐέλπιδές τε γενόμενοι οὐκέτι
τοῖς πολεμίοις προσχωρεῖν ἔγνωσαν, καίπερ ἐνισταμένης
11 ἤδη τῆς σφίσι ξυγκειμένης ἡμέρας. καὶ τὰ μὲν πρῶτα
B 403 χειμῶνος ἐξαισίου ἐπιπεσόντος, ἄλλως τε καὶ τῆς ἐκείνῃ
ἀκτῆς ἀλιμένου παντάπασιν οὔσης, ταῖς ναυσὶν ἁπάσαις
ὡς ἀπωτάτω ἀλλήλων ξυνηνέχθη διασκεδάννυσθαι·
12 ταύτῃ τε χρόνου μῆκος σφίσι τριβῆναι ξυνέβη. αὖθίς
τε ἀγηγερμένοι ἐν τῷ Κροτωνιατῶν λιμένι ἐπὶ Ῥου-
σκιανὴν ἀνήγοντο. οὕσπερ ἐπεὶ οἱ βάρβαροι εἶδον,
ἐπὶ τοὺς ἵππους ἀναθορόντες ἀμφὶ τὴν ἠϊόνα ἐγένοντο
τὴν ἀπόβασιν τοῖς πολεμίοις ἀναστέλλειν διανοούμενοι.
13 Τουτίλας τε αὐτοὺς ἐπὶ πλεῖστον τῆς ἀκτῆς ἀντιμετώ-
πους ἔστησε ταῖς τῶν νηῶν πρῴραις, τοὺς μὲν δόρατα
14 ἔχοντας, τοὺς δὲ τὰ τόξα ἐντειναμένους. ὅπερ ἐπεὶ
Ῥωμαῖοι εἶδον, κατωρρώδησάν τε καὶ ἄγχιστα οὐδαμῇ
ἐτόλμων ἰέναι, ἀλλὰ χρόνον μέν τινα τὰς ναῦς ἑκαστάτω
ἀνακωχεύσαντες ἡσυχῇ ἔμενον, ὕστερον δὲ ἀπογνόντες
τὴν ἀπόβασιν πρύμναν τε πάντες ἐκρούοντο καὶ
ἀναχθέντες τῷ Κροτωνιατῶν αὖθις λιμένι προσέσχον.
15 οὗ δὴ ἐπὶ κοινῆς βουλευσαμένοις ἔδοξε σφίσιν ἄμεινον
εἶναι Βελισάριον μὲν ἐς Ῥώμην ἰόντα τὰ ταύτῃ τε ὡς
ἄριστα διοικήσασθαι καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἐσκομίσασθαι,

1 βαλλεριανῷ hic et infra codd. ‖ 2 Ῥουσκίας edd. ‖ 3 ἔπλη K | τοῖς K] τοῖς ἐκεῖ L | ἐπαμύνειν K] ἀμύνειν L ‖ 7 ἤδη] ἤδης K | τῆς] τοῖς L ‖ 9 ταῖς ναυσὶν ἁπάσαις K] τὰς ναῦς ἁπάσας L ‖ 12 τε L] δὲ K ‖ 12 ἐπὶ K] om. L ‖ 12—13 Ῥουσκιανὴν scripsi] ῥουσκίαν codd. ‖ 14 ἀναθοροῦντες K, ἀναθορῶντες L | ἠόνα L ‖ 16 τουττίλας K, τωτίλας L | αὐτοὺς] τοὺς αὐτοῦ Hoesch. ‖ 25 ταύτῃ L] om. K

Ἰωάννην δὲ καὶ Βαλεριανὸν τούς τε ἄνδρας ἐς γῆν 14. annus belli
καὶ τοὺς ἵππους ἀποβιβάσαντας ὁδῷ τε πορευομένους (548/9)
ἐς Πικηνοὺς ἰέναι, ξυνταράξοντας τῶν πολεμίων τοὺς
τὰ ἐκείνῃ πολιορκοῦντας πολίσματα. οὕτω γὰρ ἂν 16
αὐτοῖς Τουτίλαν διαλύσαντα τὴν προσεδρείαν ἐπισπέ-
σθαι ἐλπίδα εἶχον. Ἰωάννης μὲν οὖν ξὺν τοῖς ἑπο- 17
μένοις χιλίοις οὕσι κατὰ ταῦτα ἐποίει· Βαλεριανὸς δὲ
τὸν κίνδυνον δείσας ταῖς ναυσὶ κόλπον περιιὼν τὸν B 404
Ἰόνιον ἔπλει τοῦ Ἀγκῶνος εὐθύ. ταύτῃ γὰρ ἐν Πικη-
νοῖς τε γενήσεσθαι ξὺν τῷ ἀσφαλεῖ ᾤετο καὶ τῷ Ἰωάννῃ
ξυμμῖξαι. ἀλλὰ Τουτίλας διαλῦσαι τὴν προσεδρείαν 18
οὐδ' ὣς ἤθελεν, ἀλλ' αὐτὸς μὲν ἐνταῦθα καθῆστο,
δισχιλίους δὲ ἱππεῖς τοῦ στρατοπέδου ἀπολεξάμενος
ἐς Πικηνοὺς στέλλει, ἐφ' ᾧ τοῖς ἐνταῦθα βαρβάροις
ξυμμίξαντες τοὺς ἀμφί τε Ἰωάννην καὶ Βαλεριανὸν
ἀποκρούσονται.

Οἱ δὲ πολιορκούμενοι ἐν τῷ ἐπὶ Ῥουσκιανῆς φρου- 19
ρίῳ, ἐπεὶ σφᾶς τά τε ἀναγκαῖα ἤδη παντάπασιν ἐπε-
λελοίπει καὶ οὐδεμίαν ἔτι ἀπὸ Ῥωμαίων ἐπικουρίας
ἐλπίδα εἶχον, Γουδίλαν τε τὸν δορυφόρον καὶ Δεο-
φέροντα τὸν Ἰταλιώτην παρὰ Τουτίλαν πέμψαντες
ἐπρεσβεύοντο ἀμφὶ τῇ σωτηρίᾳ, δεόμενοι σφίσιν αὐτοῖς

1 δὲ Dind.] τε codd. | βαλλεριανὸν codd. ‖ 3 ἐς Πικηνοὺς Dind.] ἐπὶ σκίνους K, ἐς πιγκηνοὺς L ‖ 4 πτολίσματα K ‖ 5 τουττίλαν K, τωτίλαν L | διαλύσαντα L] διαλλάσαντα K ‖ 5—6 ἐπισπέσθαι K] ἐπισπᾶσθαι L ‖ 7 ταῦτα K] ταυτὰ L | βαλλεριανὸς K ‖ 9 ἰώνιον L | ἔπλη K ‖ 9—10 πιγκην- hic et infra L ‖ 11 ξυμμίξαι codd. | τουττίλας K, τωτίλας L | προσεδρίαν K ‖ 12 καθῆστο] καθίστο K ‖ 14 βαρβάροις K] πολεμίοις L ‖ 15 ξυμμίξαντας K | βαλλεριανὸν K ‖ 16 ἀποκρούσωνται L ‖ 17 ῥουσκιανῆς K] ῥουσκιανοῖς L ‖ 19 ἀπὸ ῥωμαίων ἐπικουρίας L] ἐπὶ ῥωμαίους ἐπικουρίους πέρι K ‖ 21 τουττίλαν K, τωτίλαν L

20 *τῶν πεπραγμένων ξυγγνώμονα εἶναι. ὁ δὲ Τουτίλας*
ἐς ἄλλον οὐδένα ὅτι μὴ ἐς τὸν Χαλαζὰρ ἐπιτελέσειν
τὴν κόλασιν ἐπηγγέλλετο ἅτε τὰ πρόσθεν ξυγκείμενα
ἠλογηκότα, τοῖς δὲ ἄλλοις τὸ ἔγκλημα ἐπιχωρεῖν πᾶσιν.
21 *οὕτω τοίνυν αὐτὸς τὸ φρούριον ἐδέξατο. καὶ τὸν*
μὲν Χαλαζὰρ ἄμφω τε τὼ χεῖρε ἀποτεμὼν καὶ τὰ
P 536 *αἰδοῖα εὐθὺς ἔκτεινε, τῶν δὲ στρατιωτῶν τοὺς μὲν*
βουλομένους μένειν ἐκέλευε τὰ σφέτερα αὐτῶν ἔχοντας,
ἐφ' ᾧ τὸ λοιπὸν ἐπὶ τῇ ἴσῃ καὶ ὁμοίᾳ Γότθοις ξυντά-
B 405 *ξονται· ὅπερ κἀν τοῖς ἄλλοις ὀχυρώμασι τοῖς ἁλισκο-*
22 *μένοις πράσσειν εἰώθει· οἷς δὲ τὸ μένειν ἐν ἡδονῇ*
ὡς ἥκιστα ἦν, τούτους δὴ γυμνοὺς ὅπῃ βούλοιντο
ἐκέλευεν ἀπαλλάσσεσθαι, τοῦ μή τινά οἱ τῶν ἀπάν-
23 *των ἀνθρώπων ἀκούσιον ξυστρατεύεσθαι. ὀγδοήκοντα*
μὲν οὖν τοῦ Ῥωμαίων στρατοῦ τῶν χρημάτων ἀπολε-
λειμμένων ἐς τὸν Κρότωνα ἦλθον, οἱ δὲ ἄλλοι ξὺν
24 *τοῖς χρήμασιν αὐτοῦ ἔμειναν. τῶν μέντοι Ἰταλῶν τὰ*
μὲν χρήματα πάντα ἀφείλετο, τὰ δέ γε σώματα κακῶν
25 *παντάπασιν ἀπαθῆ εἴασεν. Ἀντωνίνα δὲ ἡ τοῦ Βελι-*
σαρίου γυνὴ τῆς βασιλίδος ἀπογενομένης ἐς Βυζάντιον
ἀφικομένη ἐδέετο βασιλέως μετάπεμπτόν οἱ τὸν ἄνδρα
ἐνταῦθα ἐλθεῖν. ῥᾷστά τε διεπράξατο τοῦτο. ἤδη
γὰρ καὶ ὁ Μηδικὸς πόλεμος ἐπικείμενος ἰσχυρότατα
βασιλέα Ἰουστινιανὸν ἐς τοῦτο ἐνῆγεν.

λα'. Ἐν τούτῳ δέ τινες ἐπίθεσιν ἐπὶ βασιλέα
Ἰουστινιανὸν ἐβουλεύσαντο. οἵπερ ὅπως τε ἐς τὸ βού-

---

1 *τουττίλας K, τωτίλας L* ‖ 2 *χαλάζαρον* hic et infra *L* ‖ 3 *ἐπηγγείλετο K* ‖ 5 *αὐτὸς L*] *αὐτῷ K* ‖ 12 *δὴ L*] *δὲ K* ‖ 13 *τοῦ K*] *τῷ L* ‖ 13—14 *ἀπάντων K*] *πάντων L* ‖ 15—16 *ἀπολελειμμένων K*] *ἀπολελειμμένοι L* ‖ 18 *πάντα—σώματα L*] om. *K* ‖ 19 *εἴασεν* Scal.] *ἦσαν* codd. | *τοῦ K*] om. *L* ‖ 21 *ἐδέετο K*] *ἔχρηζε L* ‖ 23 *ἰσχυρώτατα K*

λευμα τοῦτο κατέστησαν καὶ τρόπῳ δὴ ὅτῳ ἀποκρου- 14. annus belli
σθέντες οὐδαμῆ ἐς τὸ ἔργον ἀφίκοντο, αὐτίκα δηλώσω. (548/9)
Ἀρταβάνῃ Γόνθαριν καθελόντι τὸν τύραννον, ὥσπερ 2
μοι ἐν τοῖς ἔμπροσθεν λόγοις ἐρρήθη, ἐξαισία τις
ἐπιθυμία ἐγένετο Πρεϊέκταν τὴν βασιλέως ἀδελφιδῆν,
ἣν εἶχεν ἐγγυητήν, γυναῖκα ποιήσασθαι. ὅπερ καὶ 3
αὐτῇ βουλομένῃ ὡς μάλιστα ἦν, οὐκ ἔρωτι τοῦ ἀνθρώ-
που ἐνταῦθα ἠγμένῃ, ἀλλ' ὅτι οἱ χάριτας ὡμολόγει
πολλὰς ἅτε τισαμένῳ μὲν τὸν Ἀρεοβίνδου τοῦ ἀνδρὸς B 406
φόνον, αὐτὴν δὲ ἀνασωσαμένῳ καὶ ἀναρπάσαντι, αἰχμά-
λωτόν τε οὖσαν καὶ οὐκ ἐς μακρὰν τῷ τυράννῳ Γον-
θάριδι μέλλουσαν οὔτι ἑκουσίαν ἐς εὐνὴν ξυνελθεῖν.
ἐπεί τε ἄμφω ταῦτα ἤρεσκε, Πρεϊέκταν μὲν Ἀρταβάνης 4
βασιλεῖ ἔπεμψεν, αὐτὸς δέ, καίπερ Λιβύης ὅλης στρα-
τηγὸς καταστάς, ἔχρῃζε βασιλέως, ἀναπλάσας τινὰς οὐχ
ὑγιεῖς σκήψεις, ὅπως αὐτὸν ἐς Βυζάντιον μεταπέμποιτο.
ἐνῆγε γὰρ ἐς τοῦτο αὐτὸν ἡ τοῦ γάμου ἐλπίς, ἄλλα 5
τε πολλὰ ἐνθένδε ἀγαθὰ ὑποφαίνουσα καὶ τῆς βασι-
λείας οὐ πόρρω αὐτὸν τὸ λοιπὸν ἔσεσθαι. οἱ γὰρ 6
ἄνθρωποι εὐημερίας ἐκ τοῦ παραλόγου ἐπιλαβόμενοι P 537
οὐ δύνανται τὴν διάνοιαν ἐνταῦθα ἑστάναι, ἀλλὰ καρα-
δοκοῦσι τὰ πρόσω, καὶ ταῖς ἐλπίσιν ἐπίπροσθεν ἀεὶ
χωροῦσιν, ἕως καὶ τῆς οὐ δέον ὑπαρξάσης αὐτοῖς
εὐδαιμονίας στερήσονται. βασιλεὺς μέντοι τὴν δέησιν
ἐπιτελῆ ἐποίει. καὶ τὸν Ἀρταβάνην ἐς Βυζάντιον 7

3 cf. I 549, 12

3 ὥσπερ *K*] ὅπερ *L* ‖ 5 πρεΐκταν hic et infra *K* ‖ 6 ἣν εἶχεν *L*] om. *K* ‖ 9 τισαμένω *K*] τιμησαμένω *L* | ἀρεωβίνδου *K* ‖ 11—12 γονδάριδι *K* ‖ 13 ἤρεσκεν *K* ‖ 17 γὰρ *K*] δὲ *L* ‖ 20 ἐπιλαβόμενοι *L*] ἐπιβαλλόμενοι *K* ‖ 21 ἑστάναι codd.] ἱστάναι affert Maltr. e cod. Paris. 1699 ‖ 28 Post τῆς inserit *L*: οὐδὸς ὁ βαθμός. τὸ παρὰ τοῦ βασιλέως ἀξίωμα | δέον] δέων (superscr. o) *K* ‖ 24 εὐδαι-

μετεπέμπετο, ἕτερον ἀντικαταστήσας Λιβύης στρατηγὸν,
8 ἧπέρ μοι δεδιήγηται. γενόμενον δὲ τὸν Ἀρταβάνην
ἐν Βυζαντίῳ ὁ μὲν δῆμος τῶν πεπραγμένων ἐθαύ-
9 μαζε καὶ ἄλλως ἠγάπα. ἦν γὰρ εὐμήκης τε τὸ σῶμα
καὶ καλὸς, τό τε ἦθος ἐλευθέριος καὶ ὀλίγα ἄττα
φθεγγόμενος. βασιλεὺς δὲ αὐτὸν ἐν τοῖς μάλιστα
10 ἐτετιμήκει. στρατηγόν τε γὰρ τῶν ἐν Βυζαντίῳ στρα-
τιωτῶν καὶ ἄρχοντα φοιδεράτων καταστησάμενος ἐς
11 τῶν ὑπάτων ἀνεγράψατο τὸ ἀξίωμα. τῇ μέντοι Πρεϊέκτᾳ
B 407 ξυνοικίζεσθαι οὐδαμῇ ἴσχυσεν. ἦν γὰρ αὐτῷ γυνὴ
πρότερον ξυγγενής τε οὖσα καὶ ἐκ παιδὸς αὐτῷ ἐς
12 γάμον ἐλθοῦσα. ἣν δὴ πολλῷ ἔμπροσθεν ἀποσεισά-
μενος αὐτὸς ἔτυχε τῶν τινος ἴσως παραπεπτωκυίας
αἰτίας, ὧν δὴ ἕνεκα γυναῖκας ἀνδράσι προσκρούειν
13 ξυμβαίνει. αὕτη, τέως μὲν τῷ Ἀρταβάνῃ οὐκ εὖ
καθεστήκει τὰ πράγματα, οἴκοι καθῆστο ἐν πάσῃ
ἀπραγμοσύνῃ, τὰ παρόντα σιωπῇ φέρουσα· ἐπεὶ δὲ
Ἀρταβάνης ἤδη λαμπρός τε τοῖς ἔργοις καὶ μέγας ἐγε-
γόνει ταῖς τύχαις, οὐκ ἐνεγκοῦσα ἡ γυνὴ ἔτι τὴν ἀτιμίαν
ἐς Βυζάντιον ἦλθεν. ἱκέτις τε γενομένη τῆς βασιλίδος
14 ἀπολαβεῖν τὸν ἄνδρα ἠξίου. ἡ δὲ βασιλὶς (ἐπεφύκει
γὰρ ἀεὶ δυστυχούσαις γυναιξὶ προσχωρεῖν) ἀκουσίῳ
αὐτὴν τῷ Ἀρταβάνῃ ὡς μάλιστα ξυνοικεῖν ἔγνω, τὴν

2 cf. I 551, 11

μονία L | μέντοι K] τοίνυν L || 1 ἀντικαταστήσας] ἀντικαταστήσασθαι K | λιβύης K] λιβύη L || 3 τῶν L] τῶν μὲν K || 5 ἅττα L || 6 δὲ Maltr.] τε codd. || 11 Post τε addit L: καὶ ὁμόφυλος || 14 αἰτίας] malim αἰτιῶν || 15—16 αὕτη—πράγματα K] ἄρτι τε τῶ ἀρταβάνη οὐκ εὖ καθεστηκότος τοῦ πράγματος L || 15 τέως K] τε, ἕως Hoesch in marg. || 17 σιωπῇ φέρουσα K] φέροντα σιωπῇ L || 20 τε L] om. K || 22 προσχωρεῖν K] βοηθεῖν) προσχωρῆσαί τε L || 23 ὡς L] ὃς K | ξυνοικεῖν K] καὶ ξυνοικεῖν L | ἔγνω K] κατηνάγκασε L

14. annus belli (548/9)

τε Πρεϊέκταν Ἰωάννης ὁ Πομπηίου τοῦ Ὑπατίου γυ-
ναῖκα γαμετὴν ἐποιήσατο. ταύτην Ἀρταβάνης τὴν ξυμ- 15
φορὰν οὐκ ἤνεγκε πρᾴως, ἀλλ' ἠγριαίνετό τε καὶ ἀγαθὰ
εἰργασμένον Ῥωμαίους ἔλεγε τόσα * * γυναῖκα μὲν τήν οἱ
αὐτῷ κατηγγυημένην ἑκόντα ἑκοῦσαν ἀγαγέσθαι οὐδεὶς
ἐᾷη, τῇ δὲ πάντων αὐτῷ δυσμενεστάτῃ οὔσῃ πλη-
σιάζειν ἀναγκάζηται τὸν ἅπαντα χρόνον· ὃ δὴ μάλιστα
ἀνθρώπου ψυχὴν ἀνιᾶν πέφυκεν. ὥστε ἀμέλει οὐ 16
πολλῷ ὕστερον ἐπειδὴ τάχιστα ἡ βασιλὶς ἐξ ἀν-
θρώπων ἠφάνιστο, ταύτην ἀσμένως ἀπεπέμψατο τὴν B 408
γυναῖκα εὐθύς. ἐτύγχανε δὲ βασιλεῖ τὸν Γερμανὸν 17
ἀνεψιὸν ὄντα Βοραΐδην ἀδελφὸν ἔχειν. οὗτος οὖν
Βοραΐδης ὁ Γερμανοῦ ἀδελφὸς ἔναγχος ἐτετελευτήκει,
τῶν χρημάτων τὰ πλεῖστα τῷ τε ἀδελφῷ καὶ παισὶ
τοῖς ἐκείνου ἀπολιπών. οὔσης δὲ αὐτῷ γυναικός τε 18
καὶ παιδὸς μιᾶς, τοσαῦτα τὴν παῖδα ἐκέλευεν ἔχειν
ὅσα ὁ νόμος ἠνάγκαζε. διὸ δὴ βασιλεὺς τῇ παιδὶ
μᾶλλον ἀμύνειν ἠξίου. ὅπερ ἐν τοῖς μάλιστα Γερ-
μανὸν ἔδακνε.

λβ'. Βασιλεῖ μὲν οὖν τά τε ἀμφὶ Ἀρταβάνῃ καὶ P 538
Γερμανῷ ταύτῃ πῃ εἶχεν. ἦν δέ τις Ἀρσάκης ὄνομα
ἐν Βυζαντίῳ, Ἀρμένιος γένος, Ἀρσακίδης ἀνήρ, τῷ
Ἀρταβάνῃ κατὰ γένος προσήκων. ὃς δὴ κακουργῶν 2
ἐς τὴν πολιτείαν οὐ πολλῷ ἔμπροσθεν ἐφωράθη καὶ
προδοσίας διαφανῶς ἑάλω ἅτε δὴ ἐς Χοσρόην τὸν

1 ἰωάννης K] om. L ‖ 4 εἰργασμένον—τόσα] εἰργασμένον K, εἰργασμένω ῥωμαίοις ἔλεγε τόσα L, forte scribendum: εἰργασμένῳ Ῥωμαίους ἔλεγε τόσα ⟨μεταμέλειν ἤδη εἰ⟩ ‖ 3—4 ἀγαθὰ—τόσα] δεινὰ ἐποιεῖτο, εἰ αὐτὸν τοὺς Ῥωμαίους πολλὰ δὴ ἀγαθὰ εἰργασμένον Scal. ‖ 5 κατηγγυημένην L] κατεσκευασμένην K ‖ 11 τὸν γερμανὸν L] ταύτῃ καὶ γερμανὸν K ‖ 12 ὄντα L] ὄντα τοιάδε K | Βοραΐδην—οὖν om. K ‖ 14 παισὶ Maltr.] πᾶσι codd. ‖ 22 ἀρμέν. K ‖ 25 διαφανῶς K] διαφανοῦς L

Περσῶν βασιλέα πράγματα ἐπὶ Ῥωμαίοις νεώτερα
3 πράσσων. βασιλεύς τε αὐτὸν ἄλλο μὲν εἰργάσατο
οὐδὲν ἄχαρι, ξάνας δὲ οὐ πολλὰς κατὰ νώτου ἐπόμ-
πευσε καμήλῳ ἀνὰ τὴν πόλιν ὀχούμενον, οὐδὲν μέντοι
αὐτὸν οὔτε τοῦ σώματος οὔτε τῆς οὐσίας ἀφείλετο, οὐ
4 μὴν οὐδὲ φυγῇ ἐζημίωσε. δυσφορούμενος δὲ ὅμως
τοῖς ξυμπεπτωκόσιν Ἀρσάκης δολώσεις ἐπί τε Ἰου-
5 στινιανῷ καὶ τῇ πολιτείᾳ ἐπινοεῖν ἤρξατο. ἐπειδή τε
B 409 ξυναχθόμενόν οἱ τὸν Ἀρταβάνην ἅτε ξυγγενῆ εἶδεν,
ἔτι μᾶλλον ἠρέθιζέ τε καὶ λόγων ἐνέδραις τὸν ἄνθρω-
πον καταλαβὼν ἐκάκιζεν, οὔτε νύκτα οὔτε ἡμέραν τινὰ
ἀνιείς, ἀνδρεῖόν τε καὶ ἀνδρόγυνον ἀπὸ καιροῦ γεγο-
6 νότα ὠνείδιζεν. ἐπὶ μὲν γὰρ κακοῖς ἀλλοτρίοις γενναῖόν
τε καὶ τῆς τυραννίδος διαλυτὴν αὐτὸν γεγονέναι, φίλον
τε ὄντα καὶ ἑστιάτορα Γόνθαριν αὐτοχειρὶ λαβόντα
7 κτεῖναι οὐδενὶ λόγῳ. ἐν δέ γε τῷ παρόντι ἀποδειλιά-
σαντα οὕτως ἀνάνδρως ἐνταῦθα καθῆσθαι, τῆς μὲν
πατρίδος οἱ φρουρουμένης τε ἐνδελεχέστατα καὶ δασμοῖς
ἐκτετηκυίας ἀήθεσι, τοῦ δὲ πατρὸς ἀνῃρημένου ἐπὶ
ξυνθηκῶν τε καὶ ξυμβάσεως λόγῳ, παντὸς δὲ τοῦ ξυγ-
γενοῦς δεδουλωμένου τε καὶ σκεδαννυμένου ἀεὶ παν-
8 ταχόσε τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς. ἀλλὰ τούτων τοιούτων
ὄντων αὐτῷ Ἀρταβάνης ἀποχρῆν οἴεται, εἰ στρατηγός
τε Ῥωμαίων εἴη καὶ ὕπατος καλοῖτο μόνον „Καὶ σὺ
„μὲν“ ἔφη „ξυγγενεῖ τέ μοι ὄντι καὶ πεπονθότι ἀνή-
„κεστα ἔργα οὐδαμῇ συναλγεῖς· ἐγὼ δέ σε οἰκτείρω

2 αὐτὸν K] αὐτῶ L ‖ 3 ξάνας] ζῶνας L | νώτου K] νότου δεξάμενον L ‖ 5 οὔτε—οὔτε] οὐδὲ—οὐδὲ codd. ‖ 7 δολώσεις K] δόλους L ‖ 9 ξυναχθόμενόν οἱ K] οἱ ξυναχθόμενον L ‖ 14 διαλύτην codd. ‖ 15 αὐτοχειρὶ K] αὐτόχειρα L ‖ 24 σὺ L] σοι K ‖ 26 ξυναλγεῖς L

„τῆς ἐπ' ἀμφοῖν ταῖν γυναικοῖν, ὦ βέλτιστε, τύχης, 14. annus belli
„ἧς τε οὐ δέον ἐστέρησαι καὶ ᾗ ξυνοικεῖν ἠναγκάσθης. (548/9)
„καίτοι οὐδένα εἰκὸς, ὅτῳ φρονήματος καὶ κατὰ βραχύ 9
„τινος μέτεστι, τὸν Ἰουστινιανοῦ ἀναδύεσθαι φόνον
„οὔτε ὀκνήσει οὔτε ὀρρωδίᾳ τινὶ, ὃς δὴ κάθηται ἀφύ- P 539
„λακτος ἐς ἀεὶ ἐπὶ λέσχης τινὸς ἀωρὶ νύκτωρ, ὁμοῦ B 410
„τοῖς τῶν ἱερέων ἐσχατογέρουσιν ἀνακυκλεῖν τὰ Χριστια-
„νῶν λόγια σπουδὴν ἔχων. ἀλλὰ γάρ“ ἔφη „οὐδέ τίς 10
„σοι ἀντιστήσεται τῶν Ἰουστινιανοῦ ξυγγενῶν. ὁ μέν-
„τοι γε πάντων δυνατώτατος Γερμανὸς, οἶμαι, ξυλλή-
„ψεταί σοι προθυμούμενος ξὺν τοῖς παισὶ τοῖς αὐτοῦ,
„νεανίαις τε οὖσι καὶ τῇ τε ἡλικίᾳ καὶ τῷ θυμῷ ἐπ'
„αὐτὸν ζέουσιν, οὕς γε καὶ τὴν πρᾶξιν αὐτοματίσειν
„ἐλπίδα ἔχω. ἠδικημένοι γὰρ πρὸς ἐκείνου τυγχάνουσιν 11
„ἤδη ὅσα οὔτε ἡμεῖς οὔτε τις ἄλλος Ἀρμενίων οὐδείς.“
τοιούτοις Ἀρσάκης ἀεὶ καταγοητεύων τὸν Ἀρταβάνην,
ἐπειδή ποτε αὐτὸν ἐνδόντα εἶδεν, ἐπί τινα Περσαρ-
μένιον ἕτερον, Χαναράγγην ὄνομα, τὸ πρᾶγμα ἦγεν.
ἦν δὲ οὗτος ὁ Χαναράγγης νεανίας μὲν, καλὸς δὲ τὸ 12
σῶμα, οὐ μέντοι κατεσπουδασμένος, ἀλλ' ἐπὶ πλεῖστον
παιδαριώδης.

Ἐπεὶ οὖν Ἀρσάκης αὐτόν τε καὶ Ἀρταβάνην τά τε 13
ἐς τὴν γνώμην καὶ ἐς τοὺς λόγους ξυνέμιξεν, ἀπηλ-
λάσσετο ἐπαγγειλάμενος Γερμανόν τε καὶ τοὺς αὐτοῦ

---

1 ἀμφοῖν ταῖν L] ἀμφοῖν K ‖ 2 συνοικεῖν L ‖ 4 φόνον] φόβον L ‖ 5 οὔτε—οὔτε] οὐδὲ—οὐδὲ codd. ‖ 6 λέσχης] λέχης L | νύκτωρ codd.] νυκτῶν edd. ‖ 7 ἐσχατογέρουσιν Hoesch. in marg.] ἔσχατον γέρουσιν K, γέρουσιν ἄσχετον L ‖ 9 σοι K] οἱ L ‖ 11 προθυμούμενος K] προθυμουμένω L | αὐτοῦ codd. ‖ 12 καὶ τῷ L] καὶ om. K ‖ 13 αὐτοματήσειν K ‖ 15 ἀρμεν. K | οὐδείς K, L pr m.] οὐδής L corr. ‖ 17 ποτε αὐτὸν K] αὐτόν ποτε L ‖ 18 ἦγεν K] ἐνῆγεν L ‖ 19 χαναράγκης L ‖ 23 ἐς τοὺς K] ἐς om. L ‖ 23—24 ἀπηλάσσετο L

14 παῖδας ὁμογνώμονας ἐς τὸ ἔργον θήσεσθαι σφίσι. καὶ
ἦν γὰρ Ἰουστῖνος ὁ πρεσβύτερος τῶν Γερμανοῦ παί-
δων νεανίας μὲν καὶ πρῶτον ὑπηνήτης, δραστήριος
15 δὲ καὶ ἐς τὰς πράξεις ὀξύτερος· ὥστε καὶ ἐς τῶν
ὑπάτων τὸν δίφρον οὐ πολλῷ ἔμπροσθεν ἀναβεβήκει.
ἀφικόμενός τε παρ' αὐτὸν Ἀρσάκης ἔφασκέν οἱ λάθρα
16 B 411 ἐν ἱερῷ τινι ἐντυχεῖν βούλεσθαι. ἐπεί τε ἐν τῷ νεῷ
ἐγενέσθην ἄμφω, ἠξίου πρῶτον Ἀρσάκης τὸν Ἰουστῖνον
δι' ὅρκων ἰσχυρίσασθαι μή ποτε τοὺς λόγους ἔς τινα
τῶν πάντων ἀνθρώπων ὅτι μὴ ἐς τὸν πατέρα μόνον
17 ἐξοίσειν. ταῦτά τε ὀμωμοκότι τῷ ἀνδρὶ ὠνείδιζεν εἰ
βασιλεῖ ξυγγενὴς πλησιαίτατος ὢν ἀγοραίους μὲν καὶ
ἀγελαίους ἀνθρώπους τινὰς ἔχοντας οὐδὲν αὐτοῖς προσ-
ῆκον ὁρῶν τὰς τῆς πολιτείας ἀρχάς, αὐτὸς δὲ τηλίκος
ὢν ἤδη ὡς αὐτοῦ εἶναι διοικεῖσθαι τὰ πράγματα, οὐχ
αὐτὸν μόνον περιορῴη, ἀλλὰ καὶ τὸν πατέρα, καίπερ
ἐπ' ἄκρον ἀρετῆς ἥκοντα, καὶ τὸν ἀδελφὸν Ἰουστινια-
νὸν ἐν ἰδιώτου μοίρᾳ καθημένους τὸν πάντα αἰῶνα.
18 καὶ οὐδὲ τοῦ θείου τὴν οὐσίαν αὐτὸν εἰσιέναι ξυνέβη,
ἧς δὴ κληρονόμος τά γε ὅσα βεβουλῆσθαι Βοραΐδην
αὐτὸς γεγονώς, εἶτα οὐ δέον ἐκ τοῦ ἐπὶ πλεῖστον
19 ἀφῄρηται. καίτοι πολλῷ ἔτι μᾶλλον αὐτοὺς περιοφθή-
σεσθαι εἰκὸς αὐτίκα δὴ μάλα, ἐπειδὰν τάχιστα Βελι-
σάριος ἐξ Ἰταλίας ἀφίκηται. ἠγγέλλετο γὰρ ὢν ἐν

1 σφίσιν K ‖ 3 πρῶτος K, πρῶτα L, cf. I 58, 20 ‖ 4 ὥστε] ὃς Dind. | τῶν] τὸν K ‖ 5 οὐ L] om. K ‖ 6 τε L] om. K | ἀρσάκης K] ὁ ἀρσάκης L ‖ 11 τῷ ἀνδρὶ L] τὴν ἀνδρίαν K ‖ 12 πλησιέτατος K, πλησιαίτατα L ‖ 14 ὁρῶν ⟨ἀνέχοιτο⟩ conic. Christ ‖ 15 ἤδη ὡς αὐτοῦ εἶναι K] ἀνέχοιτο πρὸς ἰδιωτῶν L | πράγματα K] πράγματα προσετίθει τε ὡς L ‖ 15—16 οὐχ αὐτὸν scripsi] οὐκ αὐτὸν codd. ‖ 16 περιορῴη] sic scripsi, περιορῶν K, περιορῶν βασιλεὺς φαίνεται L | πατέρα K] πατέρα τὸν αὐτοῦ L ‖ 18 μοίρα K] μοίρα ἐᾷ L ‖ 19 οὐδὲ K] οὐδ' ἐς L ‖ 20 τά K] τῷ L | ὅσα K] ὅσον L

Ἰλλυριοῖς ἤδη που μέσοις. τοσαῦτα ὑπειπὼν Ἀρσάκης 20 14. annus belli (548/9)
ἐς τὴν ἐς βασιλέα ἐπιβουλὴν τὸν νεανίαν ὥρμα, τά τέ
οἱ αὐτῷ καὶ Ἀρταβάνῃ ξυγκείμενα καὶ τῷ Χαναράγγῃ
ἀμφὶ τὸ ἔργον τοῦτο ἀποκαλύψας. ταῦτα Ἰουστῖνος 21
ἀκούσας ξυνεταράχθη τε καὶ ἰλιγγιάσας ἄντικρυς τῷ P 540
Ἀρσάκῃ ἀπεῖπε μήτ' ἄν οἱ αὐτῷ μήτε Γερμανῷ τῷ B 412
πατρὶ ταῦτά ποτε ποιητέα εἶναι.

Καὶ ὁ μὲν Ἀρσάκης τὰ ξυμπεσόντα τῷ Ἀρταβάνῃ 22
ἀπήγγειλεν, ὁ δὲ Ἰουστῖνος ἐς τὸν πατέρα τὸν πάντα
λόγον ἀνήνεγκε. καὶ ὃς Μαρκέλλῳ κοινολογησάμενος,
ὃς τῶν ἐν Παλατίῳ φυλάκων ἦρχεν, ἀμφὶ τὸ πρᾶγμα
ξυμβουλὴν ἐποιεῖτο, εἴπερ σφίσι ταῦτα ἐς βασιλέα
ἐξενεγκεῖν ξύμφορον εἴη. ἦν δὲ οὗτος ὁ Μάρκελλος 23
ἐμβριθέστατός τε τὸ ἦθος καὶ τῇ σιωπῇ τὰ πολλὰ
νέμων, οὔτε χρημάτων τι ἕνεκα πράσσων οὔτε λόγων
ἢ πράξεων γελωτοποιῶν ἀνεχόμενος οὔτε ἄλλως ἀνει-
μένῃ διαίτῃ χαίρων, ἀλλὰ βίον σκληρόν τέ τινα καὶ
ἡδονῆς ἀλλότριον ἐς ἀεὶ ἔχων, τοῦ μέντοι δικαίου
ἐπιμελητὴς ἀκριβὴς καὶ τοῦ ἀληθοῦς διαπυρώτατος
ἐραστής. ὃς δὴ τότε οὐκ εἴα τὸν λόγον ἐς βασιλέα 24
φέρεσθαι. „Σὲ μὲν γὰρ τούτου“ ἔφη „μηνυτὴν γενέ-
„σθαι ἀξύμφορον. ἢν γάρ τι λάθρα ἐρεῖν βασιλεῖ
„βούλοιο, ὑποτοπήσουσί τε εὐθὺς οἱ ἀμφὶ Ἀρταβάνην
„αὐτὸ μεμηνῦσθαι, καὶ ἤν που Ἀρσάκης διαφυγὼν
„λαθεῖν δύνηται, ἀνεξέλεγκτον τὸ ἔγκλημα μενεῖ. ἐγὼ 25
„δέ τι μὴ λίαν ἀκριβολογησάμενος ἢ πιστεύειν αὐτὸς ἢ

---

2 ἐς τὴν ἐς βασιλέα *K*] ἐς τὴν βασιλέως *L* | ὅρμα *K* ‖ 4 τὸ ἔργον τοῦτο *K*] τῶ ἔργω τούτω *L* ‖ 5—6 τῷ Ἀρσάκῃ scripsi] ⟨πρὸς⟩ τὸν Ἀρσάκην edd., τὸν ἀρσάκην codd., cf. 438, 8 ‖ 10 ἀνήνεγκεν *L* ‖ 11 τὸ πρᾶγμα *K*] τῶ πράγματι *L* ‖ 12 ξυμβολὴν *K* ‖ 17—18 ἐς ἀεὶ post τινα transponit *L* ‖ 21 Σὲ μὲν] ἐμὲ *K* ‖ 25 ἀνεξέλεκτον *K*

26 „βασιλεῖ ἐσαγγέλλειν οὐδαμῇ εἴωθα. βούλομαι τοίνυν
„ἢ τῶν λόγων αὐτήκοος γενέσθαι ἢ τῶν μοι ἐπιτη-
„δείων τινὰ ἐκ παρασκευῆς ὑμετέρας ἀκοῦσαι τοῦ ἀν-
27 „θρώπου λέγοντός τι ὑπὲρ τούτων διαφανές.“ ταῦτα
ὁ Γερμανὸς ἀκούσας Ἰουστῖνον τὸν παῖδα ἐκέλευε
B 413 πράσσειν ὅπως ἡ Μαρκέλλου ἐπίταξις ἐπιτελὴς εἴη.
28 ὁ δὲ Ἀρσάκῃ μέν τι ὑπὲρ τούτου εἰπεῖν οὐκέτι εἶχεν,
ἐπεὶ ἄντικρυς αὐτῷ, ὥσπερ μοι ἐρρήθη, ἀπειπὼν ἔτυχε.
29 τοῦ δὲ Χαναράγγου ἀνεπυνθάνετο εἰ Ἀρταβάνου γνώμῃ
ἔναγχος Ἀρσάκης παρ' αὐτὸν ἥκοι. „Ἐγὼ μὲν γὰρ
„οὐκ ἄν ποτε“ ἔφη „τῶν τι ἀπορρήτων ἐθάρσησα ἐπ'
30 „ἐκείνῳ τοιῷδε ὄντι καταλιπεῖν. ἀλλ' εἴ μοι βούλοιό
„τι αὐτὸς τῶν προὔργου εἰπεῖν, ἐπὶ κοινῆς βουλευ-
31 „σάμενοι τάχα ἄν τι καὶ ἀγαθὸν πράξαιμεν.“ ὑπὲρ
τούτων ὁ Χαναράγγης. τῷ Ἀρταβάνῃ κοινολογησάμενος
ἅπαντα ἐς τὸν Ἰουστῖνον ἐξήνεγκεν, ὅσα δὴ πρότερον
Ἀρσάκης αὐτῷ εἰπὼν ἔτυχεν.
32 Ἐπεὶ δὲ Ἰουστῖνος αὐτός τε ἅπαντα ἐπιτελέσειν
καὶ τὸν πατέρα ὡμολόγει ὁμογνωμονοῦντα παρέξεσθαι,
ἐδόκει τῷ Γερμανῷ τὸν Χαναράγγην ἐς λόγους ξυμ-
33 μῖξαι, τακτή τε ἡμέρα τῷ διαλόγῳ ξυνέκειτο. ταῦτα
ὁ Γερμανὸς Μαρκέλλῳ σημήνας ἠξίου τῶν τινά οἱ
ἐπιτηδείων παρέχεσθαι σφίσιν, αὐτήκοον τῶν Χα-
34 ναράγγου λόγων ἐσόμενον. ὁ δὲ Λεόντιον παρείχετο,
τὸν Ἀθανασίου γαμβρόν, ἄνδρα λόγου τε τοῦ δικαίου
μεταποιούμενον καὶ ἀληθίζεσθαι ἐξεπιστάμενον μάλιστα.

2 μοι K] οἱ L ‖ 7 ἀρσάκῃ L] ἀρσάκης K | μέν τι scripsi] om. K, μέν τοι L | τούτου L] τοῦτο K ‖ 8 ἐπεὶ K] ἐπειδὴ L ‖ 13 κοινῇ L ‖ 15 τῷ L] τῶν τῷ K ‖ 16 δὴ K] om. L ‖ 18 ἅπαν ὑποτελέσειν K, ἅπαντα ἐπιτελέσαι L ‖ 20—21 ξυμμίξαι codd. ‖ 22 σημήνας] ξημήνας L ‖ 23—24 τῶν—λόγων] τὸν—λόγον K ‖ 26 ἐξεπιστάμενον K] ἐπιστάμενον L

ὃν δὴ ὁ Γερμανὸς ἐς τὴν οἰκίαν ἐσαγαγὼν ἐν δωματίῳ 35 14. annus belli (548/9)
ἐκάθισεν, ἵνα δὴ ἀπεκρέματό τις παχεῖα σινδὼν παρα-
πέτασμα τῆς στιβάδος οὖσα, ἐφ' ἧς ἑστιᾶσθαι εἰώθει.
ταύτης τε τῆς σινδόνος τὸν μὲν Λεόντιον ἐντὸς ἔκρυψεν, 36
αὐτὸς δὲ ξὺν Ἰουστίνῳ τῷ παιδὶ ἐκτὸς ἔμενεν. ἐν- 37
ταῦθα τοῦ Χαναράγγου ἀφικομένου ἤκουσε σαφῶς ὁ P 541
Λεόντιος ἅπαντα λέγοντος, ἅπερ αὐτῷ τε καὶ Ἀρτα- B 414
βάνῃ καὶ τῷ Ἀρσάκῃ ἐν βουλῇ ἐγεγόνει. ἐν τοῖς καὶ 38
τόδε ἐς τὸν λόγον ἦλθεν, ὡς, ἢν βασιλέα κτείνωσι,
Βελισαρίου ἔτι ἐς Βυζάντιον ὁδῷ ἰόντος οὐδὲν ἂν
τῶν βεβουλευμένων προχωρήσειε σφίσιν· εἴπερ αὐτοῖς
μὲν βασιλέα Γερμανὸν καταστήσεσθαι βουλομένοις εἴη,
Βελισάριον δὲ πλῆθος στρατιᾶς ἀθροίσειν εἰκὸς ἐκ
τῶν ἐπὶ Θρᾴκης χωρίων, οὕτω τε σφίσιν ἐπιόντα τὸν
ἄνθρωπον οὐδεμιᾷ μηχανῇ ἀπωθεῖσθαι ἱκανοὶ ἔσονται.
δεήσει γοῦν ἐς μὲν τὴν Βελισαρίου παρουσίαν ἀποθέ- 39
σθαι τὴν πρᾶξιν, ἐπειδὰν δὲ ὁ ἀνὴρ τάχιστα ἐς Βυ-
ζάντιόν τε ἀφίκηται καὶ παρὰ βασιλέα ἐν Παλατίῳ
εἴη, τότε δή, ἑσπέρας βαθείας που οὔσης, ἐγχειρίδια
φέροντας ἀπροσδοκήτους ἐνταῦθα γενέσθαι, καὶ Μάρ-
κελλόν τε καὶ Βελισάριον ξὺν βασιλεῖ κτεῖναι. οὕτω 40
γὰρ τὸ ἐνθένδε ἀδεέστερον ᾗ βούλονται διοικήσονται.
ταῦτα Μάρκελλος πρὸς Λεοντίου μαθὼν οὐδ' ὣς ἐς
βασιλέα τὸν λόγον ἀνενεγκεῖν ἔγνω, ἀλλ' ἔτι ὀκνήσει
πολλῇ εἴχετο, τοῦ μὴ τὸν Ἀρταβάνην σπουδῇ πολλῇ
κατεργάσασθαι ἀπερισκέπτως. ὁ μέντοι Γερμανὸς ἅπαν- 41

---

8 ἐν τοῖς *L*] ἐν οἷς *K* ‖ 10 Βελισαρίου—ἰόντος] βελισαρίω—ἰόντι *K* ‖ 11 προχωρίσειε *K* ‖ 16—17 ἀποθεῖσθαι *K* ‖ 19 δὴ *L*] om. *K* | που *K*] om. *L* ‖ 20 ἀπροσδοκήτους *K*] ἀπροσδοκήτως *L* ‖ 22 βούλονται *K*] βούλοιντο τὰ πράγματα *L* ‖ 26 ἀπερισκέπτω *K*

*τα ἔς τε Βούζην καὶ Κωνσταντιανὸν ἐξήνεγκε, δεί-
σας, ὅπερ ἐγένετο, μή τινα ἐκ τῆς μελλήσεως ὑπο-
ψίαν λάβῃ.*
42 *Ἡμέραις δὲ πολλαῖς ὕστερον, ἐπειδὴ παρὼν Βελι-
σάριος ἄγχιστά που ἤδη ἠγγέλλετο, Μάρκελλος μὲν ἐς
βασιλέα τὸν πάντα λόγον ἀνήνεγκεν, ὁ δὲ αὐτίκα ἐς*
B 415 *τὴν εἱρκτὴν ἀπαχθῆναι τοὺς ἀμφὶ Ἀρταβάνην ἐκέλευε,
τῶν τε ἀρχόντων τισὶ τὴν ἐπ' αὐτοῖς ἐπέτρεπε βάσα-*
43 *νον. ἐπεὶ δὲ ἡ ἐπιβουλὴ ξύμπασα ἐς φῶς τε ἤδη
ἐληλύθει καὶ διαρρήδην ἐν γράμμασιν ἦν, ἅπαντας
βασιλεὺς τοὺς ἐκ τῆς συγκλήτου βουλῆς ἐν Παλατίῳ
ἐκάθισεν, οὗπερ εἰώθασι τὰς ἀμφὶ τοῖς ἀντιλεγομένοις*
44 *ποιεῖσθαι γνώσεις. οἵπερ ἀναλεξάμενοι ἅπαντα, ὅσα
τοῖς εὐθυνομένοις δεδιηγῆσθαι τετύχηκεν, οὐδέν τι
ἧσσον ἐς Γερμανόν τε καὶ Ἰουστῖνον τὸν αὐτοῦ παῖδα
τὸ ἔγκλημα ἦγον, ἕως ὁ Γερμανὸς Μαρκέλλου τε καὶ
Λεοντίου τὴν μαρτυρίαν παρασχόμενος ἐκλύειν τὴν*
45 *ὑποψίαν ἔσχεν. αὐτοί τε γὰρ καὶ Κωνσταντιανὸς καὶ
Βούζης διώμοτοι ἰσχυρίσαντο μηδ' ὁτιοῦν σφᾶς τού-
των δὴ ἕνεκα τὸν Γερμανὸν ἀποκρύψασθαι, ἀλλὰ
ταύτῃ πάντα ξυνενεχθῆναι, ᾗπέρ μοι ἔναγχος δεδιή-*
46 *γηται. οἱ μὲν οὖν ἐκ τῆς συγκλήτου εὐθὺς αὐτοῦ τε
καὶ τοῦ παιδὸς ἀπεψηφίσαντο ἅπαντες ἅτε οὐδὲν εἰς*
47 *τὴν πολιτείαν ἡμαρτηκότων. ἐπεὶ δὲ εἴσω πάντες ἐν
βασιλέως ἐγένοντο, αὐτὸς μὲν ὀξὺ θυμωθεὶς βασιλεὺς
ἠγανάκτει τε καὶ ὑπερφυῶς ἐπὶ τὸν Γερμανὸν ἠγριαί-
νετο τὴν βραδυτῆτα τῆς δηλώσεως αἰτιώμενος, τῶν*

---

2 *μελήσεως L* | *λάβῃ K*] *λάβοι L* ‖ 4 *δὲ K*] *δὲ οὐ L* ‖ 9 *εἰς L* ‖ 10 *ἐξεληλύθει L* ‖ 11 *τοὺς*] *τοῖς K* | *ξυγκλήτου L* ‖ 18 *ἔσχε L* | *καὶ* 2 *K*] *τε καὶ L* ‖ 20 *ἀποκρύψασθαι* Maltr.] *ἀποκρούσασθαι K*, *ἀποκρύψεσθαι L* ‖ 23 *ἐς L*

τε ἀρχόντων δύο μέν τινες θεραπεύοντες αὐτὸν ὡμο- 14. annus belli
λόγουν τὴν γνώμην, καὶ ξὺν αὐτῷ δυσφορουμένοις (548/9)
ἐῴκεσαν· ταύτῃ τε τὸν βασιλέως θυμὸν ἐπὶ μέγα ἐξῆ-
ρον, ἀλλοτρίας αὐτῷ χαριεῖσθαι συμφορὰς ἐν σπουδῇ
ἔχοντες. οἱ δὲ ἄλλοι κατεπτηχότες σιωπῇ εἴχοντο, τῷ 48 P542
μὴ ἀντιστατεῖν ἃ βούλοιτο ἐγχωροῦντες αὐτῷ· Μάρ- B 416
κελλος δὲ μόνος ὀρθοστομήσας διασώσασθαι τὸν ἄν-
θρωπον ἴσχυσε. τὴν γὰρ αἰτίαν ἐφ' ἑαυτὸν ἕλκων τε 49
καὶ βιαζόμενος δυνάμει τῇ πάσῃ Γερμανὸν μέν οἱ
ἐπικαιρότατα ἔφη τὰ πρασσόμενα ἐξειπεῖν, αὐτὸν δὲ
περιέργως ἀκριβολογούμενον σχολαιότερον αὐτὰ μεμη-
νυκέναι. καὶ τὴν βασιλέως ὀργὴν οὕτω κατέπαυσε. 50
μέγα τε ἀπ' αὐτοῦ κλέος οὗτος ὁ Μάρκελλος περιε-
βάλετο ἐς πάντας ἀνθρώπους ἅτε ἀρετῆς ἐν τοῖς
ἀναγκαιοτάτοις μεταποιούμενος. βασιλεὺς δὲ Ἰουστι- 51
νιανὸς παρέλυσε τὸν Ἀρταβάνην ἧς εἶχεν ἀρχῆς, ἄλλο
δὲ αὐτὸν εἰργάσατο οὐδὲν ἄχαρι, οὐ μὴν οὐδὲ τῶν
ἄλλων οὐδένα, πλήν γε δὴ ὅτι ἅπαντας οὐ ξὺν ἀτιμίᾳ
ἐν φυλακῇ ἔσχεν, ἐν Παλατίῳ μέντοι, οὐκ ἐν τῷ δη-
μοσίῳ οἰκήματι.

λγ'. Ὑπὸ δὲ τὸν χρόνον τοῦ πολέμου τόνδε κύριοι τῆς ἑσπερίας οἱ βάρβαροι διαρρήδην ἐγένοντο πάσης. τοῖς τε Ῥωμαίοις ὁ Γοτθικὸς πόλεμος, καίπερ τὰ πρῶτα κατὰ κράτος νενικηκόσιν, ὥσπερ μοι ἔμπροσθεν εἴρηται, ἐς τοῦτο ἀπεκρίθη, ὥστε οὐχ ὅσον σφίσι χρήματα καὶ σώματα ἐπ' οὐδεμιᾷ ὀνήσει διεφθάρθαι πολλά,

4 ἀλλοτρίας—συμφορὰς K] ἀλλοτρίαις αὐτὸν χαριεῖσθαι ξυμφοραῖς L ‖ 8 αἰτίαν ἐφ' ἑαυτὸν] ἐφ' ἑαυτὸν αἰτίαν K, αἰτίαν ἐφ' ἑαυτῷ L ‖ 11 αὐτὰ K] αὐτὸν L ‖ 13—14 περιεβάλλετο L ‖ 17 αὐτὸν Maltr.] αὐτῷ codd. ‖ 18 ἀτιμίᾳ] αὐτῇ μιᾷ L ‖ 19 ἐν φυλακῇ] ἐν om. L ‖ 21 τόνδε L, Christ] τοῦδε K ‖ 22 ἑσπερίας] ἑσπέρας L ‖ 24 μοι K] μοι ἐν τοῖς L

*ἀλλὰ καὶ Ἰταλίαν προσαπολέσθαι, καὶ Ἰλλυριούς τε
καὶ Θρᾷκας σχεδόν τι ξύμπαντας ἐπιδεῖν πρὸς τῶν
βαρβάρων ἅτε ὁμόρων γεγενημένων δῃουμένους τε
καὶ διαφθειρομένους οὐδενὶ κόσμῳ. ἐγένετο δὲ ὧδε.
2 Γαλλίας μὲν ὅλας τὰς σφίσι κατηκόους κατ' ἀρχὰς
B 417 τοῦδε τοῦ πολέμου Γερμανοῖς ἔδοσαν Γότθοι, οὐκ ἂν
οἰόμενοι πρὸς ἑκατέρους ἀντιτάξασθαι οἷοί τε εἶναι,
3 ὥσπερ μοι ἐν τοῖς ἔμπροσθεν λόγοις ἐρρήθη. ταύτην
τε τὴν πρᾶξιν οὐχ ὅπως οὐ διακωλύειν Ῥωμαῖοι ἔσχον,
ἀλλὰ καὶ βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς ἐπέρρωσε σφίσι, τοῦ
μή τί οἱ ἐναντίωμα τούτων δὴ τῶν βαρβάρων ἐκπεπο-
4 λεμωμένων ὑπαντιάσαι. οὐ γάρ ποτε ᾤοντο Γαλλίας
ξὺν τῷ ἀσφαλεῖ κεκτῆσθαι Φράγγοι, μὴ τοῦ αὐτοκρά-
τορος τὸ ἔργον ἐπισφραγίσαντος τοῦτό γε, καὶ ἀπ'
αὐτοῦ οἱ Γερμανῶν ἄρχοντες Μασαλίαν τε [καὶ] τὴν
Φωκαέων ἀποικίαν καὶ ξύμπαντα τὰ ἐπιθαλάσσια χωρία
5 ἔσχον, θαλάσσης τε τῆς ἐκείνῃ ἐκράτησαν. καὶ κάθηνται
μὲν ἐν τῇ Ἀρελάτῳ τὸν ἱππικὸν ἀγῶνα θεώμενοι, νό-
P 543 μισμα δὲ χρυσοῦν ἐκ τῶν ἐν Γάλλοις μετάλλων πεποί-
ηνται, οὐ τοῦ Ῥωμαίων αὐτοκράτορος, ᾗπερ εἴθισται,
χαρακτῆρα ἐνθέμενοι τῷ στατῆρι τούτῳ, ἀλλὰ τὴν
6 σφετέραν αὐτῶν εἰκόνα. καίτοι νόμισμα μὲν ἀργυροῦν
ὁ Περσῶν βασιλεὺς ᾗ βούλοιτο ποιεῖν εἴωθε, χαρακτῆρα
δὲ ἴδιον ἐμβαλέσθαι στατῆρι χρυσῷ οὔτε αὐτὸν θέμις
οὔτε δὲ ἄλλον ὁντιναοῦν βασιλέα τῶν πάντων βαρ-*

8 cf. II 74, 15. 75, 11

2 *θράκας* codd. | *τι K*] om. *L* | *ἐπιδεῖν K*] om. *L* ‖ 3 *ὁμόρων K*] *ὁμόρων ἤδη L* | *δηουμένους L* ‖ 7 *ἀντιτάξεσθαι K* ‖ 8 *ἔμπροσθε L* | *ἐρρέθη L* ‖ 9 *ῥωμαίοις K* ‖ 12 *ὑπαντιᾶσθαι L* ‖ 14 *τοῦτό*] *τῷ τοί L* ‖ 15 *τε* [*καὶ*] *τὴν*] *καὶ* inclusit Hoesch. ‖ 16 *τὰ L*] om. *K* ‖ 17 *καὶ K*] *καὶ νῦν L* ‖ 20 *τοῦ L*] *τοι K* ‖ 24 *ἐμβαλλέσθαι K* | *αὐτὸν K*] *τὸν αὐτῶν ἄρχοντα L* ‖ 25 *δὲ*] delendum putat Dind.

βάρων, καὶ ταῦτα μᾶλλον ὄντα χρυσοῦ κύριον, ἐπεὶ 14. annus belli
οὐδὲ τοῖς ξυμβάλλουσι προΐεσθαι τὸ νόμισμα τοῦτο (548/9)
οἷοί τέ εἰσιν, εἰ καὶ βαρβάρους τοὺς ξυμβάλλοντας
εἶναι ξυμβαίνει. ταῦτα μὲν οὖν τῇδε Φράγγοις ἐχώ-
ρησεν.

Ἐπεὶ δὲ τὰ Γότθων τε καὶ Τουτίλα καθυπέρτερα 7
τῷ πολέμῳ ἐγένετο, Φράγγοι Βενετίων τὰ πλεῖστα
σφίσι προσεποιήσαντο οὐδενὶ λόγῳ, οὔτε Ῥωμαίων B 418
δυναμένων ἔτι ἀμύνεσθαι οὔτε Γότθων οἵων τε ὄντων
τὸν πόλεμον πρὸς ἑκατέρους διενεγκεῖν. Γήπαιδες δὲ 8
πόλιν τε Σίρμιον καὶ Δακίας ἐκ τοῦ ἐπὶ πλεῖστον
ἁπάσας καταλαβόντες ἔσχον, ἐπειδὴ τάχιστα βασιλεὺς
αὐτὰς Ἰουστινιανὸς ἀφείλετο Γότθους· ἐξηνδραπόδισάν
τε τοὺς ταύτῃ Ῥωμαίους, ἔτι μέντοι ἐπίπροσθεν ἀεὶ
ὁδῷ ἰόντες ἐληΐζοντο βιαζόμενοι τὴν Ῥωμαίων ἀρχήν.
διὸ δὴ βασιλεὺς αὐτοῖς τὰς συντάξεις οὐκέτι ἐδίδου, 9
ἅσπερ εἴθιστο σφᾶς ἀνέκαθεν πρὸς Ῥωμαίων κομίζε-
σθαι. Λαγγοβάρδας δὲ βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς ἐδωρή- 10
σατο Νωρικῶν τε πόλει καὶ τοῖς ἐπὶ Παννονίας ὀχυρώ-
μασί τε καὶ ἄλλοις χωρίοις πολλοῖς καὶ χρήμασι
μεγάλοις ἄγαν. διά τοι τοῦτο ἐξ ἠθῶν τῶν πατρίων 11
Λαγγοβάρδαι ἐξαναστάντες ἐνθένδε ποταμοῦ Ἴστρου
ἱδρύσαντο, Γηπαίδων οὐ πολλῷ ἄποθεν. καὶ αὐτοὶ 12
μὲν Δαλμάτας τε καὶ Ἰλλυριοὺς μέχρι τῶν Ἐπιδάμνου

---

4 ξυμβαίνει *K*] ξυμβαίη *L* ‖ 6 τουττίλα *K*, τωτίλα *L* ‖ 8 λόγῳ *K*] πόνῳ *L* ‖ 10—467, 10 λεμον πρὸς—ἀγαθὸς] desunt in *K*, nonnullis foliis intercisis ‖ 10 γήπεδ — hic et infra *V* ‖ 11 σύρμιον *L* ‖ 12 ἔσχον, ἐπειδὴ *V*] ἔσχον. ἐπεὶ δὲ *L* ‖ 13 ἐξηνδραπόδησάν *V* ‖ 15 τὴν *V*] τὴν τῶν *L* ‖ 16 δὴ *L*] om. *V* | ξυντάξεις *L* ‖ 18 λαγοβάρδας *V*, λαγγοβάρδους *L* ‖ 19 Νωρικῶν scripsi] νωρικῷ codd. | πανονίας *V* ‖ 24 μὲν Δαλμάτας] μέντοι δαλματίας *V*, ἐς δαλματίας μὲν *L* | τε *V*] om. *L*

δρίων ληϊσάμενοι ἠνδραπόδισαν, ἐπειδή τε τῶν τινες αἰχμαλώτων ἐνθένδε φυγόντες οἴκαδε ἀποκομίζεσθαι ἴσχυσαν, περιιόντες τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν οἱ βάρβαροι οὗτοι ἅτε Ῥωμαίοις ἔνσπονδοι ὄντες ἤν τινας τῶν ἀποδράντων ἐπιγνοῖεν ἐνταῦθα, ὥσπερ ἀνδραπόδων οἰκείων δεδραπετευκότων ἐπελαμβάνοντο, τῶν τε γειναμένων ἀφέλκοντες ἐς τὰ οἰκεῖα ξὺν αὐτοῖς ἐκομί-
13 ζοντο, οὐδενὸς σφίσιν ἀντιστατοῦντος. καὶ ἄλλα μέν-
B 419 τοι Δακίας χωρία δόντος βασιλέως Ἔρουλοι ἔσχον ἀμφὶ πόλιν Σιγγιδόνον, οὗ δὴ ἵδρυνται νῦν, Ἰλλυριούς τε καὶ τὰ ἐπὶ Θράκης χωρία καταθέοντες καὶ ληϊζόμενοι ἐκ τοῦ ἐπὶ πλεῖστον. τινὲς δὲ αὐτῶν καὶ Ῥωμαίων στρατιῶται γεγένηνται ἐν τοῖς φοιδεράτοις κα-
14 λουμένοις ταττόμενοι. ἡνίκα οὖν Ἐρούλων ἐς Βυζάντιον πρέσβεις σταλεῖεν, τούτων δὴ τῶν ἀνδρῶν, οἳ τοὺς Ῥωμαίων κατηκόους ληΐζονται, τὰς συντάξεις ἁπάσας πρὸς βασιλέως κεκομισμένοι πόνῳ οὐδενὶ ἀπαλλάσσονται.

P 544 λδ΄. Οὕτω μὲν οἱ βάρβαροι διεδάσαντο τὴν Ῥωμαίων ἀρχήν. χρόνῳ δὲ ὕστερον Γήπαιδές τε καὶ Λαγγοβάρδαι ἅτε δὴ ἐν γειτόνων πη ᾠκημένοι ἀλλή-
2 λοις διάφοροι γεγένηνται ἐς τὰ μάλιστα. πολεμησείοντές τε προθυμίᾳ τῇ πάσῃ ἐς ἀλλήλους ἑκάτεροι ὤργων

---

1 τε codd.] malim δὲ ‖ 3 τὴν L] τε τὴν V ‖ 5—6 ἀνδράποδον οἰκεῖον V ‖ 6—7 γειναμένων Maltr.] γεναμένων V, γεννομένων L ‖ 7 αὐτοῖς scripsi] αὑτοῖς codd. ‖ 9 ἔρουλλοι hic et infra saepius codd. ‖ 10 σιγγιδόνων V, σιγηδόνα L | νῦν ἵδρυνται L ‖ 11 θράκην L ‖ 13 στρατιῶται V] στρατιωτῶν L ‖ 14—18 ἡνίκα—ἀπαλλάσσονται] ὅτι ἡνίκα ἐλούρων ἐς βυζάντιον κτλ. W ‖ 16 ξυντάξεις L ‖ 17—18 ἀπηλλάσσοντο W ‖ 20—452, 7 Γήπαιδές—ἦρχον] ὅτι γήπαιδες καὶ λαγγόβαρδοι ἅτε δὴ κτλ. W ‖ 21 λαγοβάρδαι V, λαγγόβαρδοι W ‖ 22 ἐγένοντο W ‖ 23 τε L] om. V, οὖν W

14.annus belli (548/9)

τοῖς πολεμίοις διὰ μάχης ἰέναι, χρόνος τε τῇ ξυμβολῇ
τακτὸς ὥριστο. Λαγγοβάρδαι δὲ οὐκ ἂν οἰόμενοι Γή- 3
παισιν ἀξιόμαχοι κατὰ μόνας αὐτοὶ ἔσεσθαι (πλήθει
γὰρ αὐτοὺς ἐλασσοῦσθαι τῶν πολεμίων ξυνέβαινε)
Ῥωμαίους ἔγνωσαν ἐς ξυμμαχίαν ἐπαγαγέσθαι. πέμ- 4 B420
ψαντες οὖν παρὰ βασιλέα Ἰουστινιανὸν πρέσβεις στρά-
τευμα σφίσιν ἐδέοντο πέμψαι. ὅπερ ἐπεὶ Γήπαιδες
ἔγνωσαν, πέμπουσι καὶ αὐτοὶ ἐς Βυζάντιον πρέσβεις
ὑπὲρ τῶν αὐτῶν δεησομένους. ἦρχε δὲ τότε Γηπαίδων
μὲν Θορισὶν ὄνομα, τῶν δὲ ἑτέρων Αὐδουίν. βασιλεὺς 5
δὲ Ἰουστινιανὸς λόγους μὲν τοὺς πρὸς ἀμφοτέρων
ἀκούειν ἔγνω, οὐχ ἅμα μέντοι ξυνιόντων, ἀλλὰ καὶ
χωρὶς παρ' αὐτὸν γινομένων. ἐν τοῖς πρῶτοι οὖν 6
Λαγγοβάρδαι βασιλεῖ ἐς ὄψιν ἐλθόντες ἔλεξαν τοιάδε
„Ἡμῖν μέν, ὦ βασιλεῦ, καταπεπλῆχθαι τῇ Γηπαίδων
„ἀτοπίᾳ ξυμβαίνει, οἵ γε τοσαῦτά τε τὸ πλῆθος καὶ
„τοιαῦτα τὸ μέγεθος ἐς τὴν ὑμετέραν παρανενομηκότες
„ἀρχὴν νῦν καὶ τὴν μεγίστην τῶν ὕβρεων ὑμῖν κο-
„μιοῦντες ἐφ' ὑμᾶς ἥκουσιν. οὗτοι γὰρ ἂν μόνοι τὰ 7

---

ad vers. 7 apparatus critici cf. Suid. s. v. ξυνδιενεγκεῖν· οἳ δὴ ἐδέοντο πόλεμον τὸν πρὸς Λογγιβάρδους ξυνδιενεγκεῖν σφίσιν

---

1 τοῖς πολεμίοις—ἰέναι om. *V* ‖ 2 λαγοβάρδαι *V*, λαγγοβάρδοι *L*, λαγγόβαρδοι *W* ‖ 4 ἐλαττοῦσθαι *W* ‖ 5 Post ἐπαγαγέσθαι legimus in *L*: γήπαιδές τε ὡς ἔνσπονδοι ἢ ξυνάρασθαι ῥωμαίους τοῦ ἀγῶνος αὐτοῖς δέον ἔγνωσαν δεηθῆναι καὶ τὸν πόλεμον ξυνδιενεγκεῖν ἀξιῶσαι, ἢ ἀμφοτέροις ἐκποδὼν στῆναι καὶ μηδετέρῳ ἔθνει προσβοηθεῖν ‖ 6 βασιλέα om. *W* | ἰουστῖνον *W* ‖ 6—9 στράτευμα—δεησομένους *W*] ὑπὲρ τῶν αὐτῶν δεησομένους *V*, ἑκάτεροι τὴν ἐκεῖθεν ἐκαραδόκουν βοήθειαν *L* ‖ 10 θορὶς *W* | τῶν δὲ δὴ *W* | Αὐδουίν] ναυδουὶν *L* ‖ 12 καὶ includendum conic. Christ ‖ 13 αὐτὸν Maltr.] αὐτῶν codd. | τοῖς codd.] τούτοις Hoesch. in marg., Dind., sed frustra, cf. Thucyd. I 6 | πρῶτοι *V*] πρώτοις *LW* | οὖν *LW*] om. *V* ‖ 14 λαγοβάρδαι *V*, λαγγόβαρδοι *W* | τοιάδε *VL*] ὧδε *W* ‖ 15 καὶ καταπεπλῆχθαι *W* ‖ 17 ἡμετέραν *W* ‖ 19 ὑμᾶς Maltr.] ἡμᾶς codd.

„ἔσχατα ἐς τοὺς πέλας ὑβρίζοιεν, οἳ λίαν αὐτοὺς
„εὐπετεῖς εἰς τὸ ἐξαπατᾶσθαι οἰόμενοι τῆς τῶν ἠδικη-
„μένων ἀπολαύσοντες εὐηθείας παρ' αὐτοὺς ἥκοιεν.
8 „ὑμᾶς δὲ διασκοπεῖσθαι τοσοῦτον αἰτοῦμεν, ὅπῃ ποτὲ
„γνώμης τὰ ἐς φιλίαν Γήπαισιν ἔχει. οὕτω γὰρ ἂν
„τὰ ξυνοίσοντα ὡς ἀσφαλέστατα ἐξεργάσαισθε τῇ Ῥω-
„μαίων ἀρχῇ, ἐπεὶ τοῖς ἀεὶ προγεγενημένοις τεκμη-
„ριοῦσθαι τὰ ἐσόμενα ξὺν τῷ ἀσφαλεῖ δύνανται ἄν-
9 „θρωποι. εἰ μὲν οὖν ἐς ἑτέρους τινὰς τὴν ἀγνωμο-
„σύνην ἐπιδεδεῖχθαι μόνον τὸ Γηπαίδων ἔθνος ξυνέβαινε,
„πολλοῦ λόγου τε ἂν ἡμῖν καὶ χρόνου καὶ τῆς ἔξωθεν
„μαρτυρίας ἐδέησε, διελέγχειν ἐφιεμένοις τὸν τῶν ἀν-
B 421 „δρῶν τρόπον· νῦν δὲ τὸ παράδειγμα ἐγγύθεν παρ'
10 „ὑμῶν αὐτῶν λαβεῖν πάρεστι. σκέψασθε γάρ· Γότθοι
„μὲν τὴν Δακῶν χώραν ἐς φόρου ἀπαγωγὴν τὰ πρό-
„τερα εἶχον, Γήπαιδες δὲ τοῦ Ἴστρου ἐπὶ θάτερα τὸ
„ἐξ ἀρχῆς ᾤκηντο ἅπαντες, Γότθων μὲν οὕτω κατεπτη-
P 545 „χότες τὴν δύναμιν ὥστε τὸν ποταμὸν διαπορθμεύε-
„σθαι οὐδὲ ὅσον ἀποπειράσασθαι πώποτε ἴσχυσαν,
„ἔνσπονδοι δὲ καὶ φίλοι Ῥωμαίοις τὰ μάλιστα ὄντες
„καὶ δῶρα πολλὰ τῷ τῆς φιλίας ὀνόματι κομιζόμενοι
„ἀνὰ πᾶν ἔτος πρός τε τῶν ἔμπροσθεν βεβασιλευκό-
11 „των, καὶ παρὰ σοῦ μέντοι οὐδέν τι ἧσσον. ἡδέως
„ἂν οὖν πυθοίμεθα τούτων δὴ τῶν ἀνδρῶν τί ποτε
„ὑπὲρ τούτων αὐτοῖς ἐς Ῥωμαίους ἀγαθὸν εἴργασται.

---

1 ἐς om. *L* | ὑβρίζειεν *W* | οἳ] οὐ *W* ‖ 2 ἐς *W* ‖ 5 ἔχειν *VW* ‖ 6 ἐξεργάσαισθε] ἐξεργάσησθε *VW*, ἐργάσησθε *L*, ἐργάσαισθε Dind. ‖ 7 ἐπεὶ] ἐπὶ *W* ‖ 9 εἰς *L* ‖ 10 ξυνέβαινεν *L* ‖ 14 ἡμῶν *W* | σκέψασθαι *W* ‖ 17—18 καταπεπτηχότες *VW* ‖ 22 τε *VW*] om. *L* ‖ 23 τι *VW*] om. *L* ‖ 24 ἂν οὖν *V*] οὖν ἂν *L*, οὖν om. *W* | πυθοίμεθα Hoesch.] πυθόμεθα codd. | τούτων *VW*] οὕτω *L* | δὴ om. *W* ‖ 25 ὑπὲρ] περὶ *W* | ἀγαθῶν *L*

„ἀλλ' οὐκ ἂν ἔχοιεν οὐ μικρὸν ἢ μέγα εἰπεῖν. ἕως 12 14. annus belli (548/9)
„μὲν οὖν οὐκ εἶχον ἐφ' ὅτῳ ἂν ὑμᾶς ἀδικοῖεν, οὐ
„γνώμῃ τινὶ, ἀλλ' ἀπορίᾳ ἠναγκασμένοι ἡσυχῇ ἔμενον.
„τοῦ μὲν γὰρ Ἴστρου ἐπέκεινα προσποιεῖσθαι ὑμεῖς 13
„οὐδὲν ἠξιοῦτε, τὸ δὲ ἐνθένδε τὸ ἐκ Γότθων αὐτοὺς
„ἀνεσόβει δέος. τίς δ' ἂν εὐγνωμοσύνην ποτὲ τὴν 14
„ἀδυναμίαν καλοίη; ποία δὲ φιλίας βεβαίωσις ἐν τῇ
„τοῦ ἐξαμαρτάνειν ἀμηχανίᾳ γενήσεται; οὐκ ἔστιν, ὦ
„βασιλεῦ, ταῦτα, οὐκ ἔστι. δύναμις γὰρ ἀνθρώπου
„φύσιν ἐνδείκνυται μόνη, ἐξάγουσα πᾶσιν ἐν δημοσίῳ
„τῇ τοῦ δρᾶν ἐξουσίᾳ τὸν τρόπον. ἰδοὺ γὰρ, ἐπειδὴ 15
„τάχιστα Γήπαιδες εἶδον Γότθους μὲν ἐκ Δακίας ἀπε-
„ληλαμένους ἁπάσης, ὑμᾶς δὲ ἀσχολίᾳ τῇ πρὸς τοὺς B 422
„πολεμίους ἐχομένους, πανταχόθι τῆς γῆς ἐπιβατεῦσαι
„τῆς ὑμετέρας οἱ μιαρώτατοι τετολμήκασι. πῶς ἂν 16
„τις ἐφικέσθαι δύναιτο λόγῳ τῆς τοῦ πράγματος ἀτο-
„πίας; οὐ κατεφρόνησαν τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς; οὐκ ἔλυ-
„σαν σπονδῶν τε καὶ συμμάχων θεσμούς; οὐχ ὕβρισαν 17
„εἰς οὓς ἥκιστα ἐχρῆν; οὐκ ἐβιάσαντο βασιλείαν, ἧς
„δοῦλοι ἂν εὔξαιντο εἶναι, ἣν τις σχολὴ ὑμῖν ἐπ'
„αὐτοῖς γένηται; Γήπαιδες, ὦ βασιλεῦ, Σίρμιον ἔχουσι
„καὶ Ῥωμαίους ἀνδραποδίζουσιν, ὅλην τε προσποιεῖ-

---

1 οὐ *LW*] ἢ *V* | ἢ] δὲ οὐ *W* | ἕως *L*] ὡς *VW* ‖ 2 ἀδι-κεῖεν *L* | οὐ om. *W* ‖ 3 ἔμμενον *W* ‖ 4 προσίεσθαι *W* ‖ 7 ποίας *V* ‖ 8 τοῦ om. *W* | ἀμηχανίᾳ] ἐν μηχανίᾳ *V* ‖ 9 ταῦτα, οὐκ ἔστι] οὐκ ἔστι ταῦτα *W* | ἔστιν *L* ‖ 10 φύσιν *VW*] φύσιν ἤτοι προαί-ρεσιν σπουδαίαν ἢ φαύλην *L* | μόνην *VW* | ἐξάγουσαν *V* | πᾶσιν *W*] πᾶσαν *V*, πάντων *L* ‖ 11 δρᾶν *VW*] ἀνδρὸς *L* ‖ 13 ἀσχολίᾳ τῇ] ἀσχολίας τῆς *V* ‖ 14 πανταχόθεν *L* ‖ 15 τῆς ὑμετέρας *L*] γῆς τῆς ὑμετέρας *V*, τῆς ἡμετέρας *W* | μιαρώ-τατοι *VW*] μιαροὶ *L* ‖ 16 ἀφικέσθαι *V* | λόγῳ *VW*] τῷ λόγῳ *L* ‖ 18 ξυμμάχων *L* ‖ 19 εἰς οὓς om. *W* | ἥκιστ' *V* | χρὴν *W* | ἧς] οἷς *V* ‖ 21 σύρμιον *L* ‖ 22 τε *VW*] om. *L*

18 „σθαι Δακίαν αὐχοῦσι. τίνα πόλεμον ὑπὲρ ὑμῶν
„ποτε ἢ ξὺν ὑμῖν ἢ πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς νενικηκότες; ἢ
„τίνος ἀγωνίας ἆθλα τὴν χώραν ταύτην πεποιημένοι;
„καὶ ταῦτα ἔμμισθοι πρὸς ὑμῶν γεγονότες πολλάκις
„καὶ τὰ χρήματα, ὥσπερ εἴρηται, κεκομισμένοι χρόνον
19 „οὐκ ἴσμεν ὁπόσον ἄνω. καίτοι τῆς παρούσης αὐτῶν
„πρεσβείας οὐ γέγονε πρᾶξις μιαρωτέρα ἐκ τοῦ παντὸς
„χρόνου. ἐπειδὴ γὰρ ἡμᾶς πολεμησείοντας ἐπ' αὐτοὺς
„εἶδον, ἐς Βυζάντιόν τε θαρσοῦσιν ἀφῖχθαι καὶ βα-
20 „σιλεῖ ἐς τοσόνδε περιυβρισμένῳ ἐς ὄψιν ἥκειν. ἴσως
„που καὶ ἀναιδείας περιουσίᾳ ἐς ξυμμαχίαν παρακα-
„λέσουσιν ἐφ' ἡμῖν τοῖς οὕτω κατεσπουδασμένοις ὑμῖν.
21 „καὶ μὴν εἰ μὲν ἀποδωσείοντες ἥκουσιν ὧνπερ ἐπε-
„βάτευσαν, οὐδὲν σφίσι προσῆκον, Λαγγοβάρδας αἰτιω-
B 423 „τάτους τῆς ἐνθένδε ὠφελείας λογιστέον Ῥωμαίοις,
„ὧνπερ τῷ δέει ἀναγκασθέντες τὴν ἀκούσιον εὐγνω-
22 „μοσύνην ὀψὲ τοῦ καιροῦ μεταμπίσχονται. τῷ γὰρ
„τὴν ἀνάγκην πεποιημένῳ τὴν χάριν εἰκότως ὁ τῆς
„εὐεργεσίας τυχὼν εἴσεται. εἰ δέ γε μηδὲ νῦν ἐκστῆναι
„τῶν οὐ προσηκόντων βεβούληνται, τίς ἂν εἴη ταύτης
23 „δὴ τῆς κακοτροπίας ὑπερβολή; ταῦτα μὲν οὖν ἡμῖν
„ἀφελείᾳ βαρβαρικῇ, λόγων σπανιζούσῃ, τῶν πραγμά-
24P546 „των οὐδαμῇ ἐπαξίως εἰρήσθω. σὺ δέ, ὦ βασιλεῦ,
„διασκοπούμενος ὅσα ἐνδεεστέρως ἢ κατὰ τὴν χρείαν

2 ποτε ἢ] ἢ om. *W* ‖ 5 ὥσπερ εἴρηται om. *W* ‖ 8 ἡμᾶς] ὑμᾶς *V* ‖ 9 θαρσοῦσι *W* | ἀφῖχθαι om. *W* ‖ 10 ἥκειν *VW*] ἐλθεῖν *L* ‖ 11 που] τε *W* | ἐς ξυμμαχίαν *VW*] καὶ περὶ ξυμμαχίας *L* ‖ 12 κατεσπουδασμένον *W* ‖ 13 εἰ μὲν *W*] om. *V*, εἰ *L* | ἥκουσιν] ἥκασιν *L* ‖ 14 λαγοβάρδας *V*, λαγγοβάρδους *LW* ‖ 15 ὠφελείας *W*] ἀμελείας *V*, μεταμελείας *L* | Ῥωμαίοις scripsi] ῥωμαίους codd., includendum conic. Christ ‖ 16—17 ἀγνωμοσύνην *W* ‖ 20 οὐ om. *W* ‖ 20—21 ἂν εἴη ταύτης δὴ] ἀνεῖται τῆς ἐκ *W* ‖ 21 ἡμῖν *W*] om. *VL* ‖ 22 ἀφελία *V* | σπανίζουσι *V* ‖ 23 ἐπαξίως εἰρήσθω οὐδαμῇ *W*

„ἡμῖν εἴρηται, τὰ Ῥωμαίοις τε καὶ Λαγγοβάρδαις τοῖς 14. annus belli
„σοῖς ξυνοίσοντα πρᾶσσε, τοῦτο πρὸς τοῖς ἄλλοις (548/9)
„ἅπασιν ἐννοῶν, ὡς ἡμῖν μὲν ἀμφὶ τῷ θεῷ ὁμογνω-
„μονοῦσι τὸ ἐξ ἀρχῆς συντετάξονται Ῥωμαῖοι δικαίως,
„τοῖς δὲ Ἀρειανοῖς οὖσι καὶ δι' αὐτὸ τοῦτο ἀπ' ἐναν-
„τίας χωρήσουσι."

Λαγγοβάρδαι μὲν τοσαῦτα εἶπον. γενόμενοι δὲ 25
τῇ ὑστεραίᾳ παρὰ βασιλέα καὶ οἱ Γηπαίδων πρέσβεις
ἔλεξαν ὧδε „Δίκαιον, ὦ βασιλεῦ, τοὺς ἐπὶ ξυμμαχίας
„αἰτήσει παρὰ τοὺς πέλας ἀφικομένους ἀναδιδάξαι
„πρῶτον, ὡς δίκαιά τε δεησόμενοι πάρεισι καὶ ξύμ-
„φορα τοῖς ξυμμαχήσουσιν, οὕτω τε τοὺς λόγους,
„ὧνπερ ἕνεκα πρεσβεύουσι, ποιεῖσθαι. ὡς μὲν οὖν 26
„ἠδικήμεθα πρὸς Λαγγοβαρδῶν, αὐτόθεν δῆλον, δίκῃ
„γὰρ διαλύειν τὰ διάφορα ἐν σπουδῇ ἔχομεν, δικά- 27
„ζεσθαι δὲ οἷς ἂν σπουδάζηται βιάζεσθαι οὐδαμῇ πρόσ- B 424
„εστιν. ὡς δὲ πολυανθρωπίᾳ τε καὶ ἀρετῇ Γήπαιδες 28
„παρὰ πολὺ Λαγγοβαρδῶν κρείσσους τυγχάνουσιν ὄντες,
„τί ἄν τις ἐν εἰδόσι μακρολογοίη; τὸ δὲ ξὺν τοῖς 29
„καταδεεστέροις ἐς τὴν ἀγωνίαν καθισταμένους ἐς
„κακόν τι προὖπτον ἰέναι, παρὸν τὴν νίκην ξὺν τοῖς
„δυνατωτέροις ταττομένους ἀκίνδυνον ἔχειν, οὐκ ἄν
„τινας οἰόμεθα τῶν καὶ κατὰ βραχὺ σωφρονούντων

1 τὰ] ἐν W | λαγοβάρδαις V, λαγγοβάρδοις W ‖ 1—2 τοῖς σοῖς] τὰ σοὶ W ‖ 2 τοῦτο] τούτοις L ‖ 4 τὸ] τῷ V, τὰ W | ξυντετάξονται L | δικαίῳ V ‖ 5 δὲ V] δὲ δὴ L, δέ γε W, fortasse δὲ Γήπαισιν ‖ 7 λαγοβάρδαι V, λαγγόβαρδοι W | γενόμενοι] ἐνόμενοι V ‖ 8 παρὰ βασιλέα VW] om. L ‖ 11 δεησόμενοι VW] ἀναδεξόμενοι L ‖ 12 τοῖς] τοὺς V | ξυμμαχήσοντας V ‖ 14 λαγοβαρδῶν V, λαγγοβάρδων W ‖ 16 σπουδάζεται VL ‖ 16—17 πρόσεσιν L ‖ 18 πολλοὶ W | λαγοβαρδῶν V, λαγγοβάρδους W ‖ 20 τὴν ἀγωνίαν V] τὸν ἀγῶνα L, τὴν ἀγώνισιν W ‖ 21 παρὸν τὴν νίκην om. W ‖ 22 ταττομένους V] ταττόμενον L, ταττομένοις W | ἔχει W ‖ 23 τινα L | οἰώμεθα VW

30 „ἑλέσθαι. ὥστε καὶ ὑμῖν ἐφ' ἑτέρους τινὰς ἰοῦσι ξυν-
„τετάξονται τὸ λοιπὸν Γήπαιδες, χάριν μὲν τῶν
„πεπραγμένων ὀφείλοντες, δυνάμεως δὲ περιουσίᾳ
„ξυμποριζόμενοι τὴν τῶν πολεμίων, ὡς τὸ εἰκός, ἐπι-
31 „κράτησιν. καὶ μὴν καὶ τοῦτο λογίζεσθαι ὑμᾶς ἂν
„πρέποι, ὡς Λαγγοβάρδαι μὲν ἐξ ὑπογυίου Ῥωμαίοις
„γεγένηνται φίλοι, Γήπαιδας δὲ ὑμῖν ἐνσπόνδους τε
„τὸ ἀνέκαθεν καὶ γνωρίμους γεγονέναι ξυμβαίνει.
32 „φιλία δὲ χρόνου μήκει ξυμπλεκομένη τὴν διάλυσιν
„οὐκ εὐπετῆ ἔχει. ὥστε ξυμμάχους οὐ δυνατοὺς μό-
33 „νον, ἀλλὰ καὶ βεβαίους κεκτήσεσθε. δικαιώματα μὲν
„οὖν πρὸς ὑμᾶς ἐς τὴν ξυμμαχίαν ἐπαγωγὰ ταῦτά
„ἐστιν ἡμῖν. θεάσασθε δὲ ὁποῖοι Λαγγοβάρδαι τοὺς
34 „τρόπους εἰσί. δίκῃ μὲν τὰ διάφορα διαλῦσαι, καίπερ
„πολλὰ προκαλουμένων ἡμῶν, οὐδαμῆ ἔγνωσαν, θράσει
„ἀλογίστῳ ἐχόμενοι· ἐπεὶ δὲ ὁ πόλεμος ἤδη που ἐν
„χερσὶ γέγονεν, οἱ δὲ ὀπίσω τῶν πραγμάτων ἀναπο-
B 425 „δίζοντες τῷ τὴν οἰκείαν ἀσθένειαν ξυνεπίστασθαι
„παρ' ὑμᾶς ἥκουσιν, ἀξιοῦντες Ῥωμαίους ἀνελέσθαι
35 „τὸν ὑπὲρ αὐτῶν οὐ δέον ἀγῶνα. πάντως δὲ οἱ κλῶπες
„οὗτοι τό τε Σίρμιον καὶ ἄλλα ἐπὶ Δακίας ἄττα χωρία
„ὑπόθεσιν ὑμῖν τοῦ πολέμου τοῦδε προΐσχονται εἶναι.
36 „καίτοι πόλεών τε καὶ χώρας τοσοῦτον τῇ σῇ βασιλείᾳ

---

2 μὲν VW] μὲν οὖν L ‖ 3 δυνάμεων L | δὲ VW] τε L | περιουσίαν W ‖ 4 ξυνποριζόμενοι L ‖ 6 λαγοβάρδαι V, λαγγόβαρδοι W | ὑπογύου LW ‖ 8 ἀνέκαθε V ‖ 9 συμπλεκομένη W ‖ 10 ξυμμάχους VW] ξυμμάχους ἡμᾶς L ‖ 11 κεκτήσεσθε W] κεκτῆσθαι V, προσῆκον κεκτῆσθαι L ‖ 12 πρὸς ὑμᾶς om. W ‖ 13 ἡμῖν LW] ὑμῖν V | θεάσασθαι L | λαγοβάρδαι V, λαγγόβαρδοι W ‖ 14 διαλῦσαι VW] λύσαι L ‖ 15 ἡμῶν LW] ὑμῶν V ‖ 16 που] ποο W ‖ 20 οὐ δέον V] ὡς οὐ δέον L, om. W | πάντως LW] πάντες V ‖ 21 ἄττα W ‖ 22 ὑμῖν W] μὲν ὑμῖν V, ἡμῖν L | τοῦδε W] om. VL

„περίεστιν ὥστε καὶ διερευνᾶσθαι τῶν ἀνθρώπων 14. annus belli
„τινάς, οἷς ἂν καὶ δοίης μοῖράν τινα πρὸς ἐνοίκησιν. (548/9)
„Φράγγους ἀμέλει καὶ τὸ Ἐρούλων ἔθνος καὶ τούτους 37
„Λαγγοβάρδας τοσούτοις ἐδωρήσω πόλεώς τε καὶ χώρας,
„ὦ βασιλεῦ, μέτροις, ὁπόσα οὐκ ἄν τις διαριθμήσαιτο.
„ἡμεῖς δὲ τῇ φιλίᾳ τῇ σῇ τὸ θαρσεῖν ἔχοντες, τοῦτο, 38
„ὅπερ ἐβούλου, διαπεπράγμεθα· ὁ δέ τι προΐεσθαι P 547
„τῶν ὑπαρχόντων βεβουλευμένος κρείσσω παρὰ πολὺ
„τοῦ πρὸς αὐτοῦ τετυχηκότος τῆς χάριτος τὸν προτε-
„ρήσαντά τε καὶ γνώμῃ τὸ δῶρον αὐτονόμῳ ἑλόμενον
„οἴεται εἶναι, ἢν μὴ ἐς τὸν κεκτημένον ὑβρίζων, ἀλλὰ
„τῷ φίλος οἱ ἐς τὰ μάλιστα εἶναι θαρσῶν, τὴν τοῦ
„πράγματος ἀξίωσιν πεποιῆσθαι δοκεῖ, ὅπερ καὶ Γή-
„παισιν ἐς Ῥωμαίους τετύχηκεν εἶναι. ὧν ἐνθυμου- 39
„μένους ὑμᾶς μάλιστα μὲν κατὰ τὸ ξυμμαχικὸν αἰτοῦ-
„μεν σὺν ἡμῖν ἐπὶ Λαγγοβάρδας ἰέναι δυνάμει τῇ
„πάσῃ· εἰ δὲ μή, ἐκποδὼν ἀμφοτέροις στῆναι. ταῦτα
„γὰρ βουλευόμενοι δίκαιά τε ποιεῖτε καὶ λίαν ἐπιτη-
„δείως τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ.“

Καὶ Γήπαιδες μὲν τοσαῦτα εἶπον. βουλευσάμενος 40 B426
δὲ πολλὰ Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς αὐτοὺς μὲν ἀποπέμψα-
σθαι ἀπράκτους ἔγνω, ὁμαιχμίαν δὲ πρὸς Λαγγοβάρδας
διώμοτον πεποιημένος πλέον αὐτοῖς ἢ ἐς μυρίους
ἱππεῖς ἔπεμψεν, ὧν δὴ Κωνσταντιανὸς καὶ Βούζης καὶ

3 ἐρούλλων VL, ἐλούρων W ‖ 4 λαγοβάρδας V, λαγγοβάρδους W | τοσούτους V ‖ 5 διαριθμήσατο V ‖ 7 ἐβούλου] βούλου V ‖ 8 βεβουλημένος W ‖ 10 αὐτονόμω L] αὐτὸν ὅμως V, αὐτῷ μόνῳ W ‖ 12 τῷ] τὸ W | οἱ L] σοι VW | θαρσῶν εἶναι W ‖ 13 ἀξιῶν W | δοκεῖ] δίκῃ W ‖ 15 ὑμᾶς] ἡμᾶς L | τὸ W] om. VL ‖ 16 ξὺν L | λαγοβάρδας V, λαγγοβάρδους W ‖ 18 τε om. W | ποιεῖτε codd.] ποιήσετε Scal. ‖ 21 Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς] ὁ ἰουστινιανὸς W ‖ 22 λαγοβάρδας V, λαγγοβάρδους W ‖ 23 διώμωτον W | αὐτοὺς V ‖ 24 δὴ om. W | κωνσταντιανός τε L,

41 Ἀράτιος ἦρχον. ξυνῆν δὲ αὐτοῖς καὶ Ἰωάννης, ὁ Βι-
ταλιανοῦ ἀδελφιδοῦς, προρρηθὲν αὐτῷ ἐκ βασιλέως,
ἐπειδὰν τάχιστα διαμαχήσωνται πρὸς τὸ Γηπαίδων
ἔθνος, ἐνθένδε σπουδῇ ἐς τὴν Ἰταλίαν ξὺν τοῖς ἑπο-
μένοις ἰέναι. ἐτύγχανε γὰρ ἐξ Ἰταλίας καὶ αὐτὸς
42 ἥκων. ξύμμαχοι δὲ αὐτοῖς Ἔρουλοι πεντακόσιοί τε
καὶ χίλιοι εἵποντο, ὧν ἄλλοι τε καὶ Φιλημοὺθ ἦρχον.
43 οἱ γὰρ ἄλλοι ξύμπαντες Ἔρουλοι ἐς τρισχιλίους ὄντες
ξὺν τοῖς Γήπαισιν ἐτετάχατο, ἐπεὶ Ῥωμαίων ἀποστάντες
οὐ πολλῷ ἔμπροσθεν ἔτυχον ἐξ αἰτίας ἥ μοι ἐν τοῖς
44 ἔμπροσθεν ἐρρήθη. μοῖρα δὲ Ῥωμαίων τῶν παρὰ
Λαγγοβάρδας ἐπὶ ξυμμαχίᾳ ἰόντων Ἐρούλων τισὶ ξὺν
Ἀόρδῳ τῷ τοῦ ἄρχοντος ἀδελφῷ ἐξαπιναίως ἐπιτυγχά-
45 νουσι. μάχης τε καρτερᾶς γενομένης νικῶσι Ῥωμαῖοι,
καὶ τόν τε Ἄορδον τῶν τε Ἐρούλων πολλοὺς ἔκτειναν.
γνόντες δὲ Γήπαιδες ἄγχιστά πη εἶναι τὸν Ῥωμαίων στρα-
τὸν, τὰ διάφορα εὐθὺς Λαγγοβάρδαις διέλυσαν, ἔς τε
σπονδὰς οἱ βάρβαροι οὗτοι ξυνέβησαν ἀλλήλοις, ἀκόν-
46 των Ῥωμαίων. ταῦτα ἐπεὶ ὁ Ῥωμαίων στρατὸς ἔμαθον,
ἐν πολλῇ ἀμηχανίᾳ ἐγένοντο. οὔτε γὰρ ἔτι ἐδύναντο
B 427 πρόσω ἰέναι οὔτε ἀναστρέφειν ὀπίσω εἶχον δειμαίνον-
τες οἱ στρατηγοὶ μὴ Γήπαιδές τε καὶ Ἔρουλοι κα-
47 ταθέοντες τὴν Ἰλλυριῶν ληΐσωνται χώραν. αὐτοῦ γοῦν

---

10 cf. II 220, 3

κωνσταντῖνος W ‖ 3 διαμαχήσονται V ‖ 5—6 ἐτύγχανε—ἥκων om. W ‖ 6 δὲ] τε W | ἔρουλλοι VL, ἔλουροι W ‖ 6—8 πεντακόσιοί—Ἔρουλοι om. L ‖ 6 πεντακόσιοί τε] τε om. W ‖ 7 φιλιμοὺθ V ‖ 12 Λαγγοβάρδας] γοβάρδας V, λαγγοβάρδους L | ξυμμαχίαν L ‖ 13—14 ἐπιτυγχάνουσι V] ἐντυγχάνουσι L ‖ 15 ἐρούλλων VL ‖ 17 λαγοβάρδαις V ‖ 19 ὁ L] om. V ‖ 19 ἔμαθον scripsi] ἔμαθεν codd. ‖ 20 ἐγένετο V ‖ 21—22 δειμαίνοντες] δημείνοντες L ‖ 22—23 καταθέοντες V] ξυνῆ καταθέοντες L ‖ 23 ληίσονται V, δηλήσωνται L

μείναντες ἐς βασιλέα τὰ παρόντα σφίσιν ἀνήνεγκαν. 14. annus belli
ταῦτα μὲν οὖν ἐπράσσετο τῇδε. ἐγὼ δὲ ὅθεν τὴν ἐκ- (548/9)
βολὴν τοῦ λόγου ἐποιησάμην ἐπάνειμι.

λε΄. Βελισάριος μὲν τὴν ἐπὶ τὸ Βυζάντιον οὐδενὶ P 548
κόσμῳ ᾔει, γῆς μὲν τῆς Ἰταλῶν πενταετὲς οὐδαμῆ
ἀποβὰς, οὐδέ πη ὁδῷ ἰέναι ἐνταῦθα ἰσχύσας, ἀλλὰ
φυγῇ κεκρυμμένῃ ἐχόμενος πάντα τοῦτον τὸν χρόνον,
ἔκ τε ὀχυρώματος ἀεὶ ἐπιθαλασσίου τινὸς ἐς ἄλλο ἐπὶ
τῆς παραλίας ὀχύρωμα διηνεκὲς ναυτιλλόμενος. καὶ 2
ἀπ' αὐτοῦ ἀδεέστερον τοὺς πολεμίους τετύχηκε Ῥώμην
τε ἀνδραποδίσαι καὶ τἄλλα ὡς εἰπεῖν ἅπαντα. τότε
δὲ καὶ Περυσίαν πόλιν, ἣ πρώτη ἐν Τούσκοις οὖσα
ἐτύγχανε, πικρότατα πολιορκουμένην ἀπέλιπεν, ἥπερ
αὐτοῦ ἔτι ὁδῷ ἰόντος κατ' ἄκρας ἑάλω. ἐς Βυ- 3
ζάντιον δὲ ἀφικόμενος διατριβὴν τὸ λοιπὸν ἐνταῦθα
εἶχε, πλούτου μὲν ἐξουσίαν περιβεβλημένος πολλὴν,
εὐτυχήμασι δὲ τοῖς ἔμπροσθεν αὐτῷ ξυμβεβηκόσιν ἀπό-
βλεπτος ὢν, ἅπερ οἱ πρότερον ἢ ἐς Λιβύην ἐστρά-
τευσε ξυμβόλῳ προὔλεγέ τινι οὐκ ἀφανεῖ τὸ δαιμόνιον.
ὁ δὲ ξύμβολος ἐγένετο ὧδε. ἦν τις Βελισαρίῳ κλῆρος 4
ἐν Βυζαντίων τῷ προαστείῳ, ὃ δὴ Παντείχιον μὲν
ὀνομάζεται, κεῖται δὲ ἐν τῇ ἀντιπέρας ἠπείρῳ. ἐν-
ταῦθα ὀλίγῳ ἔμπροσθεν ἢ ἔμελλε Βελισάριος ἐπί τε B 428
Γελίμερα καὶ Λιβύην ἐξηγήσασθαι τῷ Ῥωμαίων στρατῷ,

---

4 Procop. hist. arc. 5, 1

---

5 ᾔει] ἴει L ‖ 6 ἀποβὰς] ἐπιβὰς L corr. | οὐδέ V] οὐδὲ γάρ L | ἰσχύσας V] ἴσχυσεν L ‖ 9 διηνεκὲς V] διηνεκῶς L | ναυτιλόμενος V ‖ 11 τε V] τε αὐτὴν L ‖ 14 κατ' ἄκρας] κατάρας V ‖ 18—19 ἐστράτευσε V] ἐκστρατεῦσαι L ‖ 20 ἐγένετο V] ἐλέγετο L ‖ 21 παντείχιον L] παντύχιον V, cf. Sozom. h. e. 7, 21 ‖ 23 ἐπί] ἐπεί V ‖ 24 ἐξηγήσασθαι V] ἐξηγήσεσθαι L

5 ἐνδελεχέστατα πλήθειν οἱ τὰς ἀμπέλους ξυνέβη. οἴνου
τε ὅς ἐνθένδε γεγονὼς ἔτυχε πίθων οἱ θεράποντες
ἐμπλησάμενοι μέγα τι χρῆμα, καὶ αὐτῶν τὰ μὲν ἔνερθεν
κατορύξαντες, τὰ δὲ ὕπερθεν πηλῷ ἐς τὸ ἀκριβὲς ἐπι-
6 βύσαντες, ἐν τῷ οἰνῶνι κατέθεντο. μησὶ δὲ ὀκτὼ
ὕστερον ἐν πίθοις τισὶν ἀναβράσσων ὁ οἶνος διεσπά-
σατο μὲν τὸν πηλὸν ᾧπερ ἐπέφρακτο αὐτῶν ἕκαστος,
ὑπερβλύσας δὲ καὶ ῥεύσας πολὺς ἐς τοσόνδε γῆν τὴν
ἐχομένην ἐπέκλυσεν ὥστε καὶ τέλμα ἐν τούτῳ τῷ
7 ἐδάφει ἐργάσασθαι μέγα. ὅπερ ἐπεὶ οἱ θεράποντες
εἶδον, ἐν θάμβει μεγάλῳ γενόμενοι πολλοὺς μὲν ἐν-
θένδε ἀμφορέας ἐμπλήσασθαι ἔσχον, αὖθις δὲ τούτους
δὴ τοὺς πίθους τῷ πηλῷ ἀποφράξαντες τὰ παρόντα ἐν
8 σιωπῇ εἶχον. ἐπεὶ δὲ τοῦτο πολλάκις ὑπὸ τὸν αὐτὸν
χρόνον γεγονὸς εἶδον, αὐτοὶ μὲν ἐπὶ τὸν κεκτημένον
τὸ πρᾶγμα ἦγον, ὁ δὲ τῶν ἐπιτηδείων πολλοὺς ἐν-
ταῦθα ἀγείρας ἐπέδειξε τὰ ποιούμενα· οἵπερ τῷ ξυμ-
βόλῳ τεκμηριούμενοι ἐς ταύτην δὴ τὴν οἰκίαν μεγάλα
προὔλεγον ἀγαθὰ ἔσεσθαι.

9 Ταῦτα μὲν οὖν τῇδε Βελισαρίῳ ἐχώρησε. Βιγίλιος
δὲ, ὁ τῆς Ῥώμης ἀρχιερεὺς, ξὺν Ἰταλοῖς τοῖς ἐνταῦθα
τηνικάδε παροῦσι, πολλοῖς τε καὶ λογιμωτάτοις ἐσά-
P 549 γαν οὖσιν, οὐκέτι ἀνίει, ἀλλ' ἔχρῃζε βασιλέως Ἰταλίας
10B429 μεταποιεῖσθαι δυνάμει τῇ πάσῃ. μάλιστα δὲ πάντων
αὐτὸν Γόθιγος ἐνῆγε, πατρίκιος ἀνὴρ, ἐς τῶν ὑπάτων
τὸν δίφρον ἀναβεβηκὼς πολλῷ πρότερον· ἐπεὶ καὶ

---

2 θεράπευοντες *V* ‖ 5 μησὶ] malim ἡμέραις ‖ 7 ᾧπερ] ὅνπερ *V* ‖ 17 ἐπέδειξε *V*] ὑπέδειξε *L* ‖ 18 ἐς ταύτην δὴ τὴν οἰκίαν *V*] καὶ ταύτῃ τῇ οἰκίᾳ *L*, ταύτῃ τῇ οἰκίᾳ Dind. eum cod. e ‖ 23 ἀνίει] ἀνήει *V* | βασιλέως] βελισάριον *L* ‖ 25 αὐτὸν] αὐτῶν *V* | γόθιγος *V*] scribendum Κέθηγος, cf. II 351, 8, Lib. Pontif. I 153, 14, ubi in contextum recipiendum Cetheus, καὶ γοθίγος *L* | τῶν] τὸν *V*

αὐτὸς τούτων δὴ ἕνεκεν ἐς Βυζάντιον ἀφικόμενος 14. annus belli (548/9)
ἔτυχεν ἔναγχος. βασιλεὺς δὲ Ἰταλίας μὲν ἐπηγγέλλετο 11
προνοήσειν αὐτὸς, ἀμφὶ δὲ τὰ Χριστιανῶν δόγματα
ἐκ τοῦ ἐπὶ πλεῖστον διατριβὴν εἶχεν, εὖ διαθέσθαι τὰ
ἐν σφίσιν ἀντιλεγόμενα σπουδάζων καὶ διατεινόμενος
μάλιστα. ταῦτα μὲν ἐν Βυζαντίῳ ἐπράσσετο. ἐτύγ- 12
χανε δὲ Λαγγοβάρδης ἀνὴρ ἐς Γήπαιδας φεύγων ἐξ
αἰτίας τοιᾶσδε. ἡνίκα Λαγγοβαρδῶν Οὐάκης ἦρχεν, 13
ἦν τίς οἱ ἀνεψιὸς Ῥισιοῦλφος ὄνομα, ὃν δὴ ὁ νόμος,
ἐπειδὰν Οὐάκης τελευτήσειεν, ἐπὶ τὴν ἡγεμονίαν ἐκάλει.
προνοήσας οὖν Οὐάκης ὅπως εἰς τὸν παῖδα τὸν αὑτοῦ 14
ἡ ἀρχὴ ἄγοιτο, ἔγκλημα Ῥισιούλφῳ ἐπενεγκὼν αἰτίαν
οὐκ ἔχον φυγῇ τὸν ἄνθρωπον ἐξημίωσεν. ὃς δὴ ἐξ 15
ἠθῶν ἀναστὰς τῶν πατρίων ξὺν ὀλίγοις τισὶν ἐς τοὺς
Οὐάρνους αὐτίκα φεύγει, παίδων οἱ ἀπολελειμμένων
ἐνταῦθα δυοῖν. χρήμασι δὲ Οὐάκης τοὺς βαρβάρους 16
τούτους ἀνέπεισε ⟨τὸν Ῥισιοῦλφον κτεῖναι⟩. τῶν δὲ
Ῥισιούλφου παίδων ὁ μὲν εἷς ἐτελεύτησε νόσῳ, ὁ δὲ
δὴ ἕτερος, Ἰλδίγης ὄνομα, ἐς Σκλαβηνοὺς φεύγει. οὐ 17
πολλῷ μὲν οὖν ὕστερον ὁ μὲν Οὐάκης νοσήσας ἐξ
ἀνθρώπων ἠφάνιστο, ἐς δὲ Οὐάλδαρον, τὸν Οὐάκου
υἱὸν, ἡ Λαγγοβαρδῶν ἦλθεν ἀρχή. ᾧ δὴ παιδὶ κομιδῇ B 430
ὄντι ἐπίτροπος καταστὰς Αὐδουὶν τὴν ἀρχὴν διῳκεῖτο.
δυνάμει τε πολλῇ ἀπ' αὐτοῦ χρώμενος αὐτὸς τὴν 18

---

5 ἐν V] om. L | καὶ V] τε καὶ L ‖ 7 λαγοβάρδης V, λαγγοβάρδος L ‖ 8 λαγοβαρδῶν V | οὐαάκης hic et infra L ‖ 9 οἱ L] om. V ‖ 10 ἐπειδὰν] ἐπιβῆναι ἂν V ‖ 11 τὸν αὑτοῦ scripsi] τὸν αὐτοῦ L, αὐτοῦ V ‖ 13 ἔχων L ‖ 15 Οὐάρνους] οὐάρνας V | οἱ V] τέ οἱ L ‖ 16 δυεῖν V | χρήμασιν L | δὲ V] om. L ‖ 17 ⟨τὸν Ῥισιοῦλφον κτεῖναι⟩ Maltr.] omiserunt codd., spatium fere sex verborum vacuum est in L ‖ 18 ῥισιούλφων L ‖ 19 Ἰλδίγης] λιγίαγος L ‖ 20 ὁ μὲν L] ὁ μὲν οὖν V ‖ 21 Οὐάλδαρον] τὸν οὐάλδαλον L ‖ 22 λαγοβαρδῶν V

ἀρχὴν οὐκ ἐς μακρὰν ἔσχε, τοῦ παιδὸς τούτου νόσῳ
19 αὐτίκα ἐξ ἀνθρώπων ἀφανισθέντος. ἡνίκα τοίνυν
Γήπαισί τε καὶ Λαγγοβάρδαις ὁ πόλεμος κατέστη,
ὥσπερ μοι εἴρηται, Ἰλδίγης εὐθὺς Λαγγοβαρδῶν τε
τούς οἱ ἑπισπομένους καὶ Σκλαβηνῶν πολλοὺς ἐπαγα-
γόμενος ἐς Γήπαιδας ἦλθε, καὶ αὐτὸν Γήπαιδες κατά-
20 ξειν ἐπὶ τὴν ἀρχὴν ἐλπίδα εἶχον. γενομένων δὲ τῶν
ἐν τῷ παρόντι πρὸς Λαγγοβάρδας σπονδῶν ἕνεκα ὁ
μὲν Αὐδουὶν τὸν Ἰλδίγην εὐθὺς ἅτε πρὸς φίλων
ἐξῃτεῖτο Γηπαίδων, οἱ δὲ τὸν μὲν ἄνθρωπον ἐκδοῦναι
οὐδαμῆ ἔγνωσαν, ἐκέλευον δὲ αὐτὸν ἐνθένδε ἀπαλ-
21 λαγέντα ὅπῃ βούλοιτο διασώσασθαι. καὶ ὃς μελλήσει
οὐδεμιᾷ ξὺν τοῖς ἑπομένοις καὶ Γηπαίδων τισὶν ἐθε-
22 λουσίοις ἐς Σκλαβηνοὺς αὖθις ἀφίκετο. ἔνθεν τε
ἀναστὰς παρὰ Τουτίλαν τε καὶ Γότθους ᾔει, στρά-
τευμα οὐχ ἧσσον ἢ ἐς ἑξακισχιλίους ξὺν αὐτῷ ἔχων,
ἔς τε Βενετίας ἀφικόμενος Ῥωμαίοις τισὶν ὑπαντήσας,
ὧν Λάζαρος ἡγεῖτο, ἐς χεῖρας ἦλθε, τρεψάμενός τε
αὐτοὺς πολλοὺς ἔκτεινεν. οὐ μέντοι Γότθοις ξυνέμιξεν,
ἀλλ᾽ Ἴστρον ποταμὸν διαβὰς αὖθις ἐς Σκλαβηνοὺς
ἀπεχώρησεν.
23 B431 Ἐν ᾧ δὲ ταῦτα ἐπράσσετο τῇδε ᾗπέρ μοι εἴρηται,

2 ἡνίκα] ἠνοίκα L ‖ 3 λαγοβάρδαις V, λαγγοβάρδοις L ‖ 4 ἰλδίγης hic et infra V, ἰλδίσγος hic et infra L | λαγοβαρδῶν V, λαγγοβάρδων L | τε V] δὴ L ‖ 5 σκλαβίνων V ‖ 5—6 ἐπαγαγόμενος V] ἐπαγόμενος L ‖ 6 αὐτὸν] αὐτῶν V ‖ 6—7 κατάξειν L] κατατάξειν V ‖ 7 τῶν L] αὐτῶν V ‖ 8 λαγοβάρδας V, λαγγοβάρδους L | ἕνεκα V] om. L ‖ 12 ὅπῃ V] ὅποι L | διασώσασθαι V] διασώζεσθαι L | μελήσει codd. ‖ 13 οὐδεμιᾶ V] μηδεμιᾶ L | ξὺν V] ξύν τε L ‖ 14 σκλαβίνους V | ἔνθεν τε L] ἐνθένδε V ‖ 15 τουττίλαν V, τωτίλαν L | γότθοις L | ᾔει] om. V, ἴει L ‖ 16 οὐχ V] οὐδὲν L | ἐς V] om. L | αὐτῶ codd. ‖ 17 ὑπαντήσας V] ὑπαντήσασιν L ‖ 18 ἦλθον V ‖ 20 σκλαβίνους V

ἐν τούτῳ τῶν τις Βελισαρίου δορυφόρων, Ἰνδοὺλφ 14. annus belli
ὄνομα, βάρβαρος γένος, θυμοειδής τε καὶ δραστήριος, (548/9)
ὃς δὴ ἐν Ἰταλίᾳ λειφθεὶς ἔτυχε, Τουτίλᾳ τε καὶ Γότ- P 550
θοις προσεχώρησεν οὐδενὶ λόγῳ. καὶ αὐτὸν ὁ Του- 24
τίλας εὐθὺς ξὺν στρατῷ πολλῷ καὶ ναυσὶν ἔπεμψεν
ἐς τὰ ἐπὶ Δαλματίας χωρία. ὃς δὴ ἐν χωρίῳ Μουικούρῳ 25
καλουμένῳ γενόμενος, ὅπερ ἐπιθαλάσσιον ἄγχιστά πη Σα-
λώνων ἐστὶ, τὰ μὲν πρῶτα ξυνέμισγε τοῖς ταύτῃ ἀνθρώ-
ποις ἅτε Ῥωμαῖός τε ὢν καὶ Βελισαρίῳ προσήκων, ἔπειτα
δὲ αὐτός τε τὸ ξίφος ἀράμενος καὶ τοῖς ἐπισπομένοις
ἐγκελευσάμενος ἐξαπιναίως ἅπαντας ἔκτεινε. ληϊσάμενός 26
τε τὰ χρήματα πάντα ἐνθένδε ἀπιὼν ᾤχετο, ἐπέσκηψε
δὲ ἄλλῳ ἐν τῇ παραλίᾳ κειμένῳ φρουρίῳ, ὅπερ Λαυ-
ρεάτην καλοῦσι Ῥωμαῖοι. οὗ δὴ ἐπιβὰς τοὺς παραπε- 27
πτωκότας ἀνῄρει. ἅπερ ἐπεὶ Κλαυδιανὸς ἔγνω, ὅσπερ
τότε Σαλώνων ἦρχε, στράτευμα ἐπὶ τῶν καλουμένων
δρομώνων ἐπ' αὐτὸν ἔπεμψεν. οἳ δὴ ἐπεὶ ἐν Λαυ- 28
ρεάτῃ ἐγένοντο, τοῖς πολεμίοις ἐς χεῖρας ἦλθον. παρὰ
πολύ τε ἡσσηθέντες τῇ μάχῃ ἔφυγον ὅπῃ ἑκάστῳ δυ-
νατὰ γέγονε, τοὺς δρόμωνας ἐν τῷ λιμένι ἀπολιπόντες.
οὗ δὴ καὶ τὰ ἄλλα πλοῖα ἔμπλεα σίτου τε καὶ τῶν
ἄλλων ἐπιτηδείων ὄντα ἐτύγχανεν. ἅπερ ἅπαντα Ἰν- 29
δούλφ τε καὶ Γότθοι ἑλόντες κτείναντές τε τοὺς ἐν
ποσὶν ἅπαντας καὶ τὰ χρήματα ληϊσάμενοι παρὰ Του-
τίλαν ἦλθον. καὶ ὁ χειμὼν ἔληγε, καὶ τέταρτον καὶ 30 B 432

---

1 *Ἰνδοὺλφ* scripsi] *ἰλαοὺφ* codd., cf. prol. ‖ 3 *τουττίλα V, τωτίλα L* ‖ 4—5 *τουττίλας V, τωτίλας L* ‖ 6 *μουικούρω V*] *μονηκούρω L* ‖ 8 *ξυνέμισγε V*] *ξυνέμιξε L* ‖ 12 *ἅπαντα L* | *ἐνθένδε V*] *ἐνθένδε μὲν L* ‖ 13 *ἄλλω V*] *καὶ ἄλλω L* | *φρουρίω L*] om. *V* ‖ 14 *ἐπιβὰς L*] *ἀποβὰς V* ‖ 16 *ἐπὶ V*] *διὰ L* ‖ 17 *δρομόνων* hic et infra *L* | *αὐτὸν L*] *αὐτῶ V* ‖ 22—23 *ἰνδούλφ V*] *ἰλαούφ L* ‖ 24—25 *τουττίλαν V, τωτίλαν L*

δέκατον ἔτος ἐτελεύτα τῷ πολέμῳ τῷδε, ὃν Προκό-
πιος ξυνέγραψε.

15. annus belli (549/50) λϛʹ. Μετὰ δὲ Τουτίλας ἅπαν ἐπὶ Ῥώμην τὸ στρά-
τευμα ἦγε, καὶ ἐγκαθεζόμενος εἰς πολιορκίαν καθίστατο.
ἐτύγχανε δὲ Βελισάριος τρισχιλίους ἀριστίνδην ἀπολε-
ξάμενος, οὕσπερ ἐπὶ τῷ Ῥώμης φυλακτηρίῳ καταστη-
σάμενος Διογένην αὐτοῖς ἄρχοντα, τῶν δορυφόρων
τῶν αὐτοῦ ἕνα, ἐπέστησεν, ἄνδρα ξυνετόν τε δια-
2 φερόντως καὶ ἀγαθὸν τὰ πολέμια. διὸ δὴ χρόνου
μῆκος τῇ προσεδρείᾳ ταύτῃ ἐτρίβετο. οἵ τε γὰρ πο-
λιορκούμενοι ἀρετῆς περιουσίᾳ πρὸς ἅπαντα τὸν Γότ-
θων στρατὸν ἀξιόμαχοι ὄντες ἐφαίνοντο καὶ Διογένης
ἔς τε τὸ ἀκριβὲς τῇ φυλακῇ ἐχρῆτο ὡς μή τις κακουρ-
γήσων ἐπὶ τὸ τεῖχος ἴοι καὶ πανταχόθι τῆς πόλεως
σῖτον ἐντὸς τοῦ περιβόλου σπείρας ἐνδεῖν σφίσι τὰ
3 ἐπιτήδεια ὡς ἥκιστα ἐποίει. πολλάκις δὲ οἱ βάρβαροι
τειχομαχεῖν ἐγχειρήσαντες καὶ τοῦ περιβόλου ἀποπειρά-
σασθαι ἀπεκρούσθησαν, ἀρετῇ σφᾶς ἀπωσαμένων ἐν-
θένδε Ῥωμαίων. τοῦ μέντοι Πόρτου κρατήσαντες
Ῥώμην κατὰ κράτος ἐπολιόρκουν. ταῦτα μὲν οὖν ἐφέ-
4 ρετο τῇδε. βασιλεὺς δὲ Ἰουστινιανὸς ἐπειδὴ Βελισά-
P 551 ριον ἐς Βυζάντιον ἥκοντα εἶδεν, ἄρχοντα πέμπειν ξὺν
στρατῷ ἄλλον ἐπὶ Γότθους τε διενοεῖτο καὶ Τουτίλαν.
5 καὶ εἰ μὲν ἐπιτελῆ ταύτην δὴ ἐπεποιήκει τὴν ἔννοιαν,
οἶμαι ἄν, Ῥώμης μὲν ἔτι ὑπ' αὐτῷ οὔσης, σεσωσμένων
δέ οἱ τῶν ἐνταῦθα στρατιωτῶν καὶ τοῖς ἐκ Βυζαντίου
ἐπιβεβοηθηκόσιν ἀναμίγνυσθαι δυναμένων, περιέσε-

3 τουττίλας V, τωτίλας L ‖ 4 ἐς L ‖ 5 ἀριστείνδην L ‖ 8 αὐτοῦ scripsi] αὐτοῦ codd. | ξυνετόν τε] ξυνετόντον L ‖ 10 προσεδρία V ‖ 13 ἐχρῆτο τῇ φυλακῇ L ‖ 14 ἴοι Dind.] ἤει V, ἴει L ‖ 23 τουττίλαν V, τωτίλαν L ‖ 24 ἔννοιαν L] εὔνοιαν V ‖ 25 μὲν V] om. L

σθαι τῶν ἐναντίων αὐτὸν τῷ πολέμῳ. νῦν δὲ τὰ 6 B 433 15. annus belli
μὲν πρῶτα Λιβέριον ἀπολεξάμενος, ἄνδρα τῶν ἐκ Ῥώμης (549/50)
πατρικίων, ἐν παρασκευῇ ἐκέλευε γενέσθαι, μετὰ δὲ
ἀσχολίας οἱ ἴσως ἐπιγενομένης ἑτέρας τινὸς τὴν προ-
θυμίαν κατέπαυσε.

Χρόνου δὲ τῇ Ῥώμης πολιορκίᾳ τριβέντος πολλοῦ, 7
τῶν τινες Ἰσαύρων, οἳ ἀμφὶ πύλην, ἣ Παύλου τοῦ
ἀποστόλου ἐπώνυμός ἐστι, φυλακὴν εἶχον, (ἅμα μὲν
ἐπικαλοῦντες ἐνιαυτῶν πολλῶν οὐδὲν πρὸς βασιλέως
σφίσι δεδόσθαι, ἅμα δὲ καὶ Ἰσαύρους ὁρῶντες τοὺς
παραδόντας Ῥώμην τὰ πρότερα Γότθοις, κεκομψευ-
μένους ἐπὶ μεγάλων τινῶν χρημάτων ὄγκῳ) Τουτίλᾳ
λαθραιότατα ἐς λόγους ἐλθόντες ὡμολόγησαν τὴν πόλιν
ἐνδώσειν, τακτή τε ξυνέκειτο ἡμέρα τῇ πράξει. καὶ 8
ἐπεὶ παρῆν ἡ κυρία, Τουτίλας μηχανᾶται τοιάδε. ἐς
ποταμὸν Τίβεριν ἐν πρώτῃ τῶν νυκτῶν φυλακῇ δύο
πλοῖα μακρὰ καθῆκεν, ἄνδρας ἐνταῦθα χρῆσθαι ταῖς
σάλπιγξιν ἐπισταμένους ἐνθέμενος. οἷς δὴ ἐπέστελλε 9
διὰ μὲν τοῦ Τιβέριδος ἐρέσσοντας ἐπίπροσθεν ἰέναι,
ἐπειδὰν δὲ τοῦ περιβόλου ἄγχιστα ἥκωσι, ταῖς σάλπιγξιν
ἐνταῦθα ἠχεῖν δυνάμει τῇ πάσῃ. αὐτὸς δὲ τὸν Γότθων 10
στρατὸν ἄγχιστα πύλης τῆς εἰρημένης, ἣ Παύλου τοῦ
ἀποστόλου ἐπώνυμός ἐστι, λανθάνων τοὺς πολεμίους
ἐν παρασκευῇ εἶχε. λογισάμενός τε ὡς ἦν τινες τοῦ 11
Ῥωμαίων στρατοῦ ἅτε ἐν σκότῳ διαλαθόντες ἐκ τῆς πό-

6 Liber Pontif. 153, 12

2 ἐκ L] ἐν V || 4 τινὸς V] om. L || 6 τῇ] τῶν (superscr. ου) V | πολλοῦ] πολλοὶ L || 7 οἳ om. V || 12 τουττίλα V, τωτίλα L || 15 τουττίλας V, τωτίλας L | τοιάδ' V || 17 πλοῖα μακρὰ V] μικρὰ πλοῖα L || 20 ἥκωσι V] ἵκονται L || 24 εἶχον V | ἦν τινες scripsi] ἦν τινας V, μή τινες L

λεως διαδρᾶναι οἷοί τε ὦσιν, <ἴωσιν> ἐς Κεντουκέλλας,
ἐπεὶ ὀχύρωμα ἕτερον τῶν τῇδε χωρίων οὐδαμῇ σφίσιν
B 434 *ἐλέλειπτο, ἀνδρῶν μαχίμων ἐνέδραις τισὶ προλοχίζειν*
ἔγνω τὴν ἐνταῦθα ὁδὸν φέρουσαν, οἷς δὴ ἐπήγγελλε
12 *τοὺς φεύγοντας διαχρήσασθαι. οἱ μὲν οὖν ἐν τοῖς*
πλοίοις ὄντες, ἐπεὶ τῆς πόλεως ἄγχι ἐγένοντο, ἐχρῶντο
13 *ἤδη κατὰ τὰ σφίσιν ἐπηγγελμένα ταῖς σάλπιγξι. Ῥω-*
μαῖοι δὲ καταπλαγέντες ἐς μέγα τε δέος καὶ θόρυβον
καταστάντες ἐξαπιναίως ἀπολιπόντες οὐδενὶ λόγῳ τὰ
σφέτερα φυλακτήρια ἐβοήθουν ἐνταῦθα δρόμῳ, τὴν
14 *ἐπιβουλὴν ἐς τὸ ἐκείνῃ τεῖχος εἶναι οἰόμενοι. μόνοι*
τε οἱ προδιδόντες Ἴσαυροι ἐπὶ τῇ αὐτῶν φυλακῇ
μείναντες τάς τε πύλας κατ' ἐξουσίαν ἀνέῳγον καὶ
15 *τῇ πόλει τοὺς πολεμίους ἐδέξαντο. καὶ πολὺς μὲν τῶν*
παραπεπτωκότων ἐνταῦθα γεγένηται φόνος, πολλοὶ δὲ
φεύγοντες δι' ἑτέρων πυλῶν ᾤχοντο, οἱ δὲ τὴν ἐπὶ
Κεντουκέλλας ἰόντες ὑπό τε τοῖς ἐνεδρεύουσι γενό-
μενοι διεφθάρησαν. ὀλίγοι μέντοι αὐτῶν διέφυγον
μόλις, ἐν οἷς καὶ Διογένην πληγέντα φασὶ διασεσῶσθαι.
16 *Ἦν δέ τις ἐν τῷ Ῥωμαίων στρατῷ Παῦλος μὲν*
ὄνομα, Κίλιξ δὲ γένος, ὃς τὰ μὲν πρῶτα ἐφειστήκει
τῇ Βελισαρίου οἰκίᾳ, ὕστερον δὲ καταλόγου ἱππικοῦ
P 552 *ἄρχων ἔς τε Ἰταλίαν ἐστράτευσε καὶ ξὺν τῷ Διογένει*
17 *ἐπὶ τῷ Ῥώμης φυλακτηρίῳ ἐτέτακτο. οὗτος ὁ Παῦλος,*
ἁλισκομένης τότε τῆς πόλεως, ξὺν ἱππεῦσι τετρακοσίοις
ἔς τε τὸν Ἀδριανοῦ τάφον ἀνέδραμε καὶ τὴν γέφυραν

---

1 *<ἴωσιν>* addidi, cf. vers. 17 | *ἐς Κεντουκέλλας* om. *V* | *κεντουκέλας* hic et infra *L* ‖ 3 *προλογχίζειν L* ‖ 4 *οἷς L*] *διὸ V* | *ἐπήγγελε L* ‖ 6 *πλοίοις*] *πλείοις L* | *ἄγχι V*] *ἀγχοῦ L* ‖ 7 *σάλπιγξιν V* ‖ 10 *σφέτερα ἕκαστοι L* ‖ 12 *τῇ—φυλακῇ L*] *τῆς—φυλακῆς V* ‖ 14—15 *ἐνταῦθα τῶν παραπεπτωκότων L* ‖ 19 *οἷς V*] *τοῖς L* | *καὶ V*] om. *L* | *διασῶσθαι V* ‖ 23 *διογένη L*

15. annus belli (549/50)

ἔσχε τὴν ἐς Πέτρου τοῦ ἀποστόλου τὸν νεὼν φέρουσαν. τοῦ δὲ Γότθων στρατοῦ, ὄρθρου τε ὄντος καὶ μέλ- 18
λοντός τι ὑποφαίνειν ἡμέρας, τούτοις δὴ τοῖς ἀνδράσιν ἐς χεῖρας ἐλθόντος, ἐνταῦθα ἰσχυρότατα τοὺς πολε- B 435
μίους ὑφιστάμενοι τὸ πλέον ἔσχον· τῶν τε βαρβάρων ἅτε πλήθους τε μεγάλου καὶ στενοχωρίας ἐν αὐτοῖς οὔσης πολλοὺς ἔκτειναν. ὅπερ ἐπεὶ ὁ Τουτίλας εἶδε, 19
κατέπαυσε μὲν αὐτίκα τὴν μάχην, Γότθους δὲ τοῖς πολεμίοις ἀντικαθεζομένους ἡσυχάζειν ἐκέλευεν, οἰόμενος λιμῷ τοὺς ἄνδρας αἱρήσειν. ταύτην μὲν οὖν 20
τὴν ἡμέραν Παῦλός τε καὶ οἱ τετρακόσιοι ἀπόσιτοι διαγεγόνασι, τήν τε νύκτα οὕτως ηὐλίσαντο· τῇ δὲ ἐπιγενομένῃ ἐβουλεύσαντο μὲν σιτίζεσθαι τῶν ἵππων τισὶν, ὄκνησις δὲ αὐτοὺς τῷ τῆς ἐδωδῆς οὐ ξυνειθισμένῳ διεκρούσατο μέχρι ἐς δείλην ὀψίαν, καίπερ πιεζομένους τῷ λιμῷ ἐς τὰ μάλιστα. τότε δὲ πολλὰ λογισάμενοι 21
ἐν σφίσιν αὐτοῖς, καὶ ἀλλήλους ἐς εὐτολμίαν παρακαλέσαντες, ἐβουλεύσαντο ἄμεινον σφίσιν εἶναι εὐπρεπεῖ θανάτῳ αὐτίκα δὴ μάλα καταλῦσαι τὸν βίον. ὁρμῆσαι 22
μὲν γὰρ ἔγνωσαν ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἐκ τοῦ αἰφνιδίου, κτεῖναι δὲ αὐτῶν ὅσους ἂν ἑκάστῳ δυνατὰ εἴη, οὕτω τε ἀνδρείως τῆς τελευτῆς τυχεῖν ἅπαντες. ἀλλή- 23
λους τοίνυν ἐξαπιναίως περιπλακέντες καὶ τῶν προσώπων καταφιλήσαντες τὴν ἐπὶ θανάτῳ ἠσπάζοντο,

---

4 ἐλθόντες V | ἐνταῦθα V] ἐνταῦθα ῥωμαῖοι L || 4—5 τοὺς πολεμίους scripsi] τοῖς πολεμίοις codd. || 5 ὑφισταμένοις V || 7 τουττίλας V, τωτίλας L || 9—10 οἰώμενος V || 12 οὕτω L || 15 διεκρούσατο Maltr.] διεκρούσαντο codd. | δείλην] δήλην V | πιεζομένους] πιαιζομένους L || 17 ἐν V] om. L || 17—18 παρακαλέσαντες] παρακελεύσαντες L || 18 εὐπρεπεῖς V || 19 καταλύσαι L || 22 ἅπαντες scripsi] ἅπαντας codd. || 22—23 ἀλλήλους codd.] conicio ἀλλήλοις

24 ὡς ἀπολούμενοι εὐθὺς ἅπαντες. ὅπερ κατανοήσας ὁ
Τουτίλας ἔδεισε μὴ θανατῶντες ἄνθρωποι καὶ σωτη-
ρίας πέρι ἐλπίδα οὐδεμίαν τὸ λοιπὸν ἔχοντες ἀνήκεστα
25 ἔργα Γότθους δράσωσι. πέμψας οὖν παρ' αὐτοὺς
δυοῖν προὐτείνετο αὐτοῖς αἵρεσιν, ὅπως ἢ τοὺς ἵππους
B 436 ἀφέντες ἐνταῦθα καὶ τὰ ὅπλα καταθέμενοι, ἀπομόσαν-
τές τε μηκέτι ἐπὶ Γότθους στρατεύεσθαι, κακῶν ἀπα-
θεῖς ἐς Βυζάντιον ἀπαλλάσσωνται, ἢ τὰ σφέτερα
αὐτῶν ἔχοντες ἐπὶ τῇ ἴσῃ καὶ ὁμοίᾳ Γότθοις τὸ λοιπὸν
26 ξυστρατεύσωσι. τούτους Ῥωμαῖοι τοὺς λόγους ἄσμενοι
ἤκουσαν. καὶ τὰ μὲν πρῶτα τὴν ἐπὶ τὸ Βυζάντιον
εἵλοντο ἅπαντες, ἔπειτα δὲ πεζοὶ μὲν ποιεῖσθαι καὶ
ἄνοπλοι τὴν ἀναχώρησιν αἰσχυνόμενοι, δειμαίνοντες
δὲ μή τισιν ἐνέδραις ἐν τῇ ἀποπορείᾳ περιπεπτωκότες
διαφθαρεῖεν, ἅμα δὲ καὶ μεμφόμενοι, ὅτι δὴ σφίσι
χρόνου τὰς συντάξεις πολλοῦ τὸ Ῥωμαίων δημόσιον
ὤφειλεν, ἅπαντες ἐθελούσιοι τῷ Γότθων στρατῷ ἀνε-
μίγνυντο, πλήν γε δὴ ὅτι Παῦλός τε καὶ τῶν τις
Ἰσαύρων, Μίνδης ὄνομα, Τουτίλᾳ ἐς ὄψιν ἐλθόντες
27 ἐς Βυζάντιον σφᾶς ἐδέοντο στεῖλαι. παῖδάς τε γὰρ
καὶ γυναῖκας σφίσιν ἐν γῇ τῇ πατρῴᾳ ἔφασκον εἶναι,
28 ὧνπερ χωρὶς βιοτεύειν οὐχ οἷοί τε εἶναι. οὕσπερ ὁ
Τουτίλας ἅτε ἀληθιζομένους ἀποδεξάμενος, ἐφοδίοις
τε δωρησάμενος καὶ παραπομποὺς ξυμπέμψας ἀφῆκε.
P 553 καὶ ἄλλοι μέντοι τοῦ Ῥωμαίων στρατοῦ, ὅσοι κατα-

---

2 τουττίλας V, τωτίλας L ‖ 3 τὸ λοιπὸν V] om. L ‖ 4 γότθους V] ἐς γότθους L | οὖν V] τε L ‖ 5 δυεῖν V | τοὺς V] τούς τε L ‖ 6—7 ἀπομώσαντές L ‖ 8 ἀπαλλάσσονται V ‖ 10 ξυνστρατεύσωσι V | ῥωμαῖοι τοὺς λόγους V] τοὺς λόγους ῥωμαῖοι L ‖ 15 σφίσιν L ‖ 16 χρόνου—πολλοῦ V] χρόνων—πολλῶν L | ξυντάξεις L ‖ 18 καὶ L] om. V ‖ 19 τουττίλα V, τωτίλα L ‖ 22 βιωτεύειν L ‖ 23 τουττίλας V, τωτίλας L

φυγόντες ἐς τὰ τῆς πόλεως ἱερὰ ἔτυχον, ἐς τριακοσίους ὄντες, τὰ πιστὰ λαβόντες Τουτίλᾳ προσεχώρησαν. 15. annus belli (549/50)
Ῥώμην δὲ οὔτε καθελεῖν οὔτε ἀπολιπεῖν τὸ λοιπὸν Τουτίλας ἤθελεν, ἀλλὰ Γότθους τε καὶ Ῥωμαίους τοὺς ἐκ τῆς συγκλήτου βουλῆς καὶ τοὺς ἄλλους ἅπαντας ξυνοικίζειν ἐνταῦθα ἔγνω ἐξ αἰτίας τοιᾶσδε. 29

λζʹ. Τουτίλας οὐ πολλῷ πρότερον παρὰ τῶν Φράγγων τὸν ἄρχοντα πέμψας, τὴν παῖδά οἱ γυναῖκα ἐδεῖτο γαμετὴν δοῦναι. B 437
ὁ δὲ τὴν αἴτησιν ἀπεσείσατο, Ἰταλίας αὐτὸν οὔτε εἶναι οὔτε ἔσεσθαί ποτε βασιλέα φάσκων, ὅς γε Ῥώμην ἑλὼν ἔχεσθαι μὲν αὐτῆς οὐδαμῇ ἴσχυσε, μοῖραν δὲ αὐτῆς καθελὼν τοῖς πολεμίοις μεθῆκεν αὖθις. 2
διὸ δὴ τὰ ἐπιτήδεια ἐν τῷ παρόντι ἐς αὐτὴν ἐσκομίζεσθαι διὰ σπουδῆς εἶχε καὶ ἀνοικοδομεῖσθαι ὅτι τάχιστα πάντα ἐκέλευεν, ὅσα καθελών τε καὶ πυρπολήσας αὐτὸς ἔτυχεν, ἡνίκα Ῥώμην τὸ πρότερον εἷλε· τῶν τε Ῥωμαίων τοὺς ἐκ τῆς συγκλήτου βουλῆς καὶ τοὺς ἄλλους ἅπαντας, οὕσπερ ἐπὶ Καμπανίας ἐφύλασσε, μετεπέμπετο. 3
ἐνταῦθά τε ἀγῶνα τὸν ἱππικὸν θεασάμενος, τὴν στρατιὰν ἡτοίμαζε πᾶσαν, ὡς ἐπὶ Σικελίαν στρατεύσων. 4
ἅμα δὲ καὶ τὰ μακρὰ πλοῖα τετρακόσια ὡς ἐς ναυμαχίαν ἐν παρασκευῇ ἐποιεῖτο, καὶ στόλον νεῶν μεγάλων τε καὶ πολλῶν ἄγαν, ἅσπερ ἐκ βασιλέως ἐκ τῆς ἑῴας ἐνταῦθα σταλείσας αὐτοῖς ἀνδράσι τε καὶ 5

---

1 τριακοσίους V] τετρακοσίους L ‖ 2 τουττίλα V, τῶ τωτίλα L ‖ 4 τουττίλας V, τωτίλας L | τοὺς V] τούς τε L ‖ 7 τουττίλας V, τωτίλας L ‖ 11 αὐτῆς L] αὐτῇ V ‖ 13 τὰ V] τά τε L ‖ 16 αὐτὸς V] αὐτοῦ L ‖ 17 τοὺς] τούς τε L | ξυγκλήτου L ‖ 18 ἐφύλασε V ‖ 19 τὸν ἱππικὸν L] τῶν ἱππικῶν V ‖ 19—20 θεασάμενος L] θέμενος V ‖ 20 στρατείαν L ‖ 21 τὰ μακρὰ πλοῖα V] πλοῖα μακρὰ L | fortasse τετρακόσια ⟨ὄντα⟩

6 φορτίοις πάντα τοῦτον τὸν χρόνον ἑλὼν ἔτυχε. Στέ-
φανόν τε ἄνδρα Ῥωμαῖον παρὰ βασιλέα πρεσβευτὴν
ἔπεμψε, τὸν μὲν πόλεμον τόνδε καταλύειν αἰτῶν, ἐνσπόν-
δους δὲ Γότθους ποιεῖσθαι, ἐφ' ᾧ δὴ αὐτῷ ξυμμαχή-
7 σουσιν ἐπὶ πολεμίους τοὺς ἄλλους ἰόντι. βασιλεὺς δὲ
Ἰουστινιανὸς οὔτε τὸν πρεσβευτήν οἱ ἐς ὄψιν ἐλθεῖν
B 438 ξυνεχώρησεν οὔτε τινὰ τῶν λεγομένων ἐντροπὴν τὸ
8 παράπαν πεποίηται. ἅπερ ἐπεὶ Τουτίλας ἤκουσεν,
αὖθις τὰ ἐς τὸν πόλεμον ἐν παρασκευῇ ἐποιεῖτο. ξύμ-
φορον δέ οἱ ἔδοξεν εἶναι, Κεντουκελλῶν ἀποπειρασα-
9 μένῳ πρότερον οὕτω δὴ ἐπὶ Σικελίαν ἰέναι. ἦρχε δὲ
τότε τοῦ ἐνταῦθα φυλακτηρίου Διογένης, ὁ Βελισαρίου
10 δορυφόρος, δύναμιν ἀξιόχρεων ξὺν αὐτῷ ἔχων. καὶ ὁ
μὲν Γότθων στρατὸς, ἐπειδὴ ἐς Κεντουκέλλας ἀφί-
κοντο, ἄγχιστα τοῦ περιβόλου ἐνστρατοπεδευσάμενοι
11 P554 ἐς πολιορκίαν καθίσταντο. πρέσβεις δὲ πέμψας παρὰ
Διογένην ὁ Τουτίλας, αὐτόν τε προὐκαλεῖτο καὶ τοὺς
ἀμφ' αὐτὸν στρατιώτας, ἢν μὲν σφίσι βουλομένοις ᾖ
μάχῃ πρὸς αὐτοὺς διακρίνεσθαι, ἔργου ἔχεσθαι αὐτίκα
12 δὴ μάλα. ἐν ἐλπίδι τε παρῄνει μηδεμιᾷ ἔχειν, δύναμιν
13 ἑτέραν τινὰ ἐκ βασιλέως σφίσιν ἀφίξεσθαι. ἀδύνατον
γὰρ Ἰουστινιανὸν τὸ λοιπὸν εἶναι πόλεμον πρὸς Γότ-
θους τόνδε διενεγκεῖν, εἴ τῳ ἱκανὰ τεκμηριῶσαι

1—8 Στέφανόν—πεποίηται] ὅτι μετὰ τὴν ἅλωσιν ῥώμης ὁ τούτιλας, στέφανον ἄνδρα ῥωμαῖον κτλ. *W* ‖ 4 δὲ *VW*] τε *L* ‖ 5 ἐπὶ *VW*] ἐπὶ τοὺς *L* ‖ 5—6 βασιλεὺς δὲ Ἰουστ.] ὁ δὲ ἰουστ. *W* ‖ 6—7 οὔτε—οὔτε] οὐδὲ—οὐδὲ codd. ‖ 6 οἱ om. *W* ‖ 7 συνεχώρησεν *W* ‖ 8 τουττίλας *V*, τωτίλας *L* ‖ 9 τὰ *V*] om. *L* ‖ 10 κεντουκελῶν *V* ‖ 11 σικελίαν *V*] σικελίας *L* | ἦρχε] εἶρυε *V* | δὲ τότε *L*] δὲ *V* ‖ 13 αὐτῶ codd. ‖ 15 περιβόλου] στρατοπέδου *V* ‖ 16 δὲ *L*] τε *V* ‖ 17 τουττίλας *V*, τωτίλας *L* ‖ 18 ἢν μὲν *V*] καὶ εἰ μὴ *L* | ᾖ *L*] εἴη *V* ‖ 23 τεκμηριῶσαι *V*] τεκμηριώσασθαι *L*

15. annus belli (449/50)

τὰ [μετὰ] χρόνου τοσούτου ἐπὶ τῆς Ῥώμης ξυμβάντα.
αἵρεσιν οὖν προὐτείνετο ἑλέσθαι ὁποτέραν ἂν αὐτοὶ 14
βούλοιντο, ἢ ἐπὶ τῇ ἴσῃ καὶ ὁμοίᾳ τῷ Γότθων στρατῷ
ἀναμίγνυσθαι, ἢ κακῶν ἀπαθέσιν ἐνθένδε ἀπαλλασσο-
μένοις ἐπὶ Βυζαντίου κομίζεσθαι. Ῥωμαῖοι δὲ καὶ 15
Διογένης οὔτε μάχῃ διακρίνεσθαι βουλομένοις σφίσιν
αὐτοῖς ἔφασκον εἶναι οὔτε μέντοι ἀναμίγνυσθαι τῷ
Γότθων στρατῷ, ἐπεὶ παίδων τε καὶ γυναικῶν τῶν B 439
σφετέρων χωρὶς βιοτεύειν οὐκ ἂν δύναιντο. πόλιν 16
δὲ, ἧσπερ φυλακὴν ἔχουσιν, ἐν μὲν τῷ παρόντι λόγῳ
τινὶ εὐπρεπεῖ ἐνδοῦναι οὐδαμῇ ἔχειν, ἐπεὶ οὐδέ τις
σκῆψις αὐτοῖς, ἄλλως τε καὶ παρὰ βασιλέα στέλλεσθαι
βουλομένοις, τανῦν πάρεστιν· ἐς χρόνον δὲ ἀναβαλέ- 17
σθαι τινὰ τὴν πρᾶξιν ἐδέοντο, ἐφ' ᾧ βασιλεῖ μὲν ἐν
τούτῳ τὰ σφίσι παρόντα σημήνωσιν, οὐδεμιᾶς δὲ με-
ταξὺ βοηθείας ἐκ βασιλέως ἐνταῦθα ἰούσης οὕτω δὴ
ἀπαλλάσσοιντο, Γότθοις μὲν τὴν πόλιν ἐνδόντες, οὐκ
ἀπροφάσιστον δὲ αὐτοὶ τὴν ἀναχώρησιν ποιησάμενοι.
ταῦτα ἐπεὶ Τουτίλαν ἤρεσκε, τακτὴ ἡμέρα ξυνέκειτο, 18
ἄνδρες δὲ τριάκοντα ἑκατέρωθεν ἐν ὁμήρων λόγῳ ἐπὶ
τῇ ὁμολογίᾳ δέδονται ταύτῃ καὶ Γότθοι τὴν προσε-
δρείαν διαλύσαντες ἐπὶ Σικελίας ἐχώρησαν. ἐπεὶ δὲ 19
ἀφίκοντο ἐς τὸ Ῥήγιον, οὐ πρότερον διέβησαν τὸν

1 τὰ [μετὰ], inclusi μετὰ, τὰ μετὰ V, μετὰ L | χρόνου τοσούτου—ξυμβάντα V] χρόνον τοσοῦτον δὲ μῆκος ἐπὶ τῆς ῥώμης ξυν L, post ξυν spatio totius fere versus vacuo relicto || 2 αἵρεσιν οὖν προὐτείνετο V] εἰ δ' ὡς ἥκιστα σφίσιν ἐν ἡδονῇ ἐστιν, αἵρεσιν προὐτείνατο L | ὁποτέραν V] ὁπότερα L || 7 οὔτε] οὐ V || 8—9 ἐπεὶ—δύναιντο] includenda conicio, cf. 462, 20 | τῶν σφετέρων καὶ γυναικῶν L || 10 ἧσπερ L] ἧς πέρι V || 11—12 ἐπεὶ—αὐτοῖς L] om. V || 13—14 ἀναβαλλέσθαι L || 15 τὰ σφίσι V] σφίσι τὰ L | σημήνωσιν V] σημαίνωσι L || 17 ἀπαλλάσσοιντο L] ἀπαλλάσσονται V || 19 τουττίλαν V, τωτίλα L | τακτὴ V] τακτὴ μὲν L || 20 δὲ V] τε κατὰ L

τῇδε πορθμὸν, ἕως φρουρίου τοῦ ἐν Ῥηγίῳ ἀπεπειρά-
20 σαντο. ἦρχον δὲ τοῦ ἐνταῦθα φυλακτηρίου Θουριμούθ
τε καὶ Ἱμέριος, οὕσπερ Βελισάριος ἐνταῦθα καταστη-
21 σάμενος ἔτυχεν. οἵπερ ἐπεὶ πολλούς τε καὶ ἀρίστους
ξὺν αὐτοῖς εἶχον, τειχομαχοῦντάς τε ἀπεκρούσαντο
τοὺς πολεμίους καὶ ἐπεξελθόντες τὸ πλέον ἐν ξυμβολῇ
22 ἔσχον. ὕστερον μέντοι πλήθει τῶν ἐναντίων παρὰ
πολὺ ἐλασσούμενοι ἐντὸς τοῦ περιβόλου κατακλει-
23 σθέντες ἡσύχαζον. Τουτίλας δὲ μοῖραν μὲν τοῦ Γότ-
θων στρατοῦ αὐτοῦ εἴασε φρουρᾶς ἕνεκα, τῶν ἐπιτη-
B 440 δείων τῇ ἀπορίᾳ χρόνῳ ὑστέρῳ ἐξαιρήσειν καραδοκῶν
τοὺς ταύτῃ Ῥωμαίους, ἐς δὲ Ταραντηνοὺς στράτευμα
πέμψας τὸ ἐκείνῃ φρούριον παρεστήσατο οὐδενὶ πόνῳ,
καὶ Γότθοι δὲ, οὕσπερ ἐλίπετο ἐν Πικηνῶν τῇ χώρᾳ,
πόλιν Ἀρίμινον τηνικάδε προδοσίᾳ εἷλον.
24 Ταῦτα ἀκούσας Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς Γερμανὸν
τὸν ἀνεψιὸν τὸν αὐτοῦ αὐτοκράτορα ἐβούλευσε πολέμου
τοῦ πρὸς Γότθους τε καὶ Τουτίλαν καταστήσασθαι,
καί οἱ ἐν παρασκευῇ ἐπέστελλεν εἶναι· ἐπεί τε ὁ περὶ
τούτου λόγος ἐς Ἰταλίαν ἦλθε, Γότθοι μὲν ἐν φρον-
τίδι μεγάλῃ ἐγένοντο. δεξιὰ γάρ τις ἡ ἀμφὶ Γερμανῷ
25 P 555 δόξα ἐς πάντας ἀνθρώπους οὖσα ἐτύγχανεν. εὐέλπιδες
δὲ Ῥωμαῖοί τε γεγενημένοι εὐθὺς ἅπαντες καὶ οἱ τοῦ
βασιλέως στρατοῦ τῷ τε κινδύνῳ καὶ τῇ ταλαιπωρίᾳ
26 πολλῷ ἔτι μᾶλλον ἀντεῖχον. ἀλλὰ βασιλεὺς οὐκ οἶδα

1—2 ἀπεπειράσαντο L] ἀποπειράσασθαι V ‖ 3 Ἱμέριος] ἡμέριος V ‖ 5 αὐτοῖς codd. ‖ 7 ἐναντίων V] πολεμίων L ‖ 9 τουττίλας V, τωτίλας L ‖ 11 ὑστέρῳ V] ὕστερον L ‖ 12 Ταραντίνους Dind. | στρατεύματα V ‖ 14 ἐλίπετο V] ἐλείπετο L | ἐν πικηνῶν V] ἐς πηγκηνῶν L ‖ 15 ἀράμηνον V, ἀρίμηνον L ‖ 17 αὐτοῦ codd. ‖ 18 τιττίλαν V, τωτίλαν L | καταστήσασθαι V] καταστήσεσθαι L ‖ 21 μεγάλῃ] μεγάλω L ‖ 23 ῥωμαῖοί τε L] ῥωμαῖοι V

ὅπως μεταμαθὼν Λιβέριον ἄνδρα Ῥωμαῖον, οὗπερ ἐν 15.annus belli
τοῖς ἔμπροσθεν λόγοις ἐμνήσθην, ἐς τὸ ἔργον κατα- (549/50)
στήσασθαι ἀντὶ Γερμανοῦ ἔγνω. καὶ ὁ μὲν παρα- 27
σκευασάμενος ὡς τάχιστα, ὅτι δὴ αὐτίκα ξὺν στρατῷ
ἀποπλεύσει, ἐπίδοξος ἦν. ἀλλ' ἐπεὶ βασιλεῖ μετέμελεν
αὖθις, ἡσυχῇ καὶ αὐτὸς ἔμενε. τότε δὴ Βῆρος ξὺν 28
ἀνδράσιν, οὓς ἀγείρας μαχιμωτάτους ἀμφ' αὐτὸν ἔτυχε,
Γότθοις τοῖς ἐν Πικηνῷ οὖσιν ἐς χεῖρας ἐλθὼν πόλεως
Ῥαβέννης οὐ πολλῷ ἄποθεν, τῶν τε ἑπομένων πολλοὺς B 441
ἀποβάλλει καὶ αὐτὸς θνήσκει, ἀνὴρ ἀγαθὸς ἐν τῷ
πόνῳ τούτῳ γενόμενος.

λη'. Ὑπὸ τοῦτον τὸν χρόνον στράτευμα Σκλαβη-
νῶν οὐ πλέον ἢ ἐς τρισχιλίους ἀγηγερμένοι, ποταμόν
τε Ἴστρον, οὐδενὸς σφίσιν ἀντιστατοῦντος, διέβησαν,
καὶ πόνῳ οὐδενὶ ποταμὸν Εὗρον εὐθὺς διαβάντες
δίχα ἐγένοντο. εἶχε δὲ αὐτῶν ἁτέρα μὲν συμμορία 2
ὀκτακοσίους τε καὶ χιλίους, ἡ δὲ δὴ ἑτέρα τοὺς κατα-
λοίπους. ἑκατέροις μὲν οὖν καίπερ ἀλλήλων ἀπολε- 3
λειμμένοις ἐς χεῖρας ἐλθόντες οἱ τοῦ Ῥωμαίων στρατοῦ
ἄρχοντες ἔν τε Ἰλλυριοῖς καὶ Θρᾳξὶν, ἡσσήθησάν τε
ἐκ τοῦ ἀπροσδοκήτου καὶ οἱ μὲν αὐτοῦ διεφθάρησαν,
οἱ δὲ κόσμῳ οὐδενὶ διαφυγόντες ἐσώθησαν. ἐπεὶ δὲ 4
οἱ στρατηγοὶ πάντες οὕτω παρ' ἑκατέρων τῶν βαρ-
βαρικῶν στρατοπέδων, καίπερ ἐλασσόνων παρὰ πολὺ

1—2 cf. indicem s. v. *Λιβέριος*

1 *ὅπως* *V*] *ὅ τι* *L* ‖ 3—4 *παρασκευασάμενος* *V*] *παρεσκευασμένος* *L* ‖ 5 *ἀποπλεύσειν* *V* ‖ 6 *δὴ* *V*] *δὲ* *L* ‖ 6—7 *ξὺν ἀνδράσιν, οὓς* *L*] *ἄνδρας* *V* ‖ 7 *αὑτὸν* Scheftlein] *αὐτὸν* *V*, *αὐτῶ* *L* ‖ 8 *πικηνῶ* *V*] *πιγκηνῶ* *L* ‖ 12—13 *σκλαβίνων* *K* ‖ 13 *ἀγηγερμένοι* *K*] *ἀγηγερμένον* *L* ‖ 15 *εὖρον* *L* ‖ 16 *ἁτέρα* *L*] *ἑτέρα* *K* † *ξυμμορία* *L* ‖ 18 *καίπερ* scripsi] *καὶ παρ'* codd. ‖ 18—19 *ἀπολελειμμένοις* *K*] *ἀπολελειμμένοις ὥσπερ ἐρρήθη* *L* ‖

ὄντων, ἀπήλλαξαν, Ἀσβάδῳ ἡ ἑτέρα τῶν πολεμίων
5 ξυμμορία ξυνέμιξεν. ἦν δὲ οὗτος ἀνὴρ βασιλέως μὲν
Ἰουστινιανοῦ δορυφόρος, ἐπεὶ ἐς τοὺς Κανδιδάτους
καλουμένους τελῶν ἔτυχε, τῶν δὲ ἱππικῶν καταλόγων
ἦρχεν, οἳ ἐν Τζουρουλῷ τῷ ἐν Θράκῃ φρουρίῳ ἐκ
6 παλαιοῦ ἵδρυνται, πολλοί τε καὶ ἄριστοι ὄντες. καὶ
αὐτοὺς οἱ Σκλαβηνοὶ τρεψάμενοι οὐδενὶ πόνῳ πλείστους
μὲν αἴσχρότατα φεύγοντας ἔκτειναν, Ἄσβαδον δὲ κατα-
λαβόντες ἐν μὲν τῷ παραυτίκα ἐζώγρησαν, ὕστερον δὲ
αὐτὸν ἐς πυρὸς ἐμβεβλημένον φλόγα ἔκαυσαν, ἱμάντας
B 442 πρότερον ἐκ τοῦ νώτου τοῦ ἀνθρώπου ἐκδείραντες.
7 ταῦτα διαπεπραγμένοι τὰ χωρία ξύμπαντα, τά τε Θρα-
κῶν καὶ Ἰλλυριῶν, ἀδεέστερον ἐληΐζοντο, καὶ φρούρια
P 556 πολλὰ πολιορκίᾳ ἑκάτεροι εἷλον, οὔτε τειχομαχήσαντες
πρότερον, οὔτε ἐς τὸ πεδίον καταβῆναι τολμήσαντες,
ἐπεὶ οὐδὲ γῆν τὴν Ῥωμαίων καταθεῖν ἐγκεχειρήκασι
8 οἱ βάρβαροι οὗτοι πώποτε. οὐ μὴν οὐδὲ στρατῷ πο-
ταμὸν Ἴστρον φαίνονται διαβεβηκότες ἐκ τοῦ παντὸς
χρόνου, πλήν γε δὴ ἐξ ὅτου μοι ἔμπροσθεν εἴρηται.
9 Οὗτοι δὲ οἱ τὸν Ἄσβαδον νενικηκότες μέχρι ἐς
θάλασσαν ληϊσάμενοι ἐφεξῆς ἅπαντα καὶ πόλιν ἐπιθα-
λασσίαν τειχομαχήσαντες εἷλον, καίπερ στρατιωτῶν
φρουρὰν ἔχουσαν, Τόπηρον ὄνομα· ἣ πρώτη μὲν Θρα-
κῶν τῶν παραλίων ἐστί, τοῦ δὲ Βυζαντίου διέχει ὁδῷ
ἡμερῶν δυοκαίδεκα. εἷλον δὲ αὐτὴν τρόπῳ τοιῷδε.
10 οἱ μὲν πλεῖστοι ἐν δυσχωρίαις πρὸ τοῦ περιβόλου

1 ἀσβάδῳ θ' K, ἀσβάθη L ‖ 5 Θράκῃ] θράκης L ‖ 7 αὐτοὺς K] αὐτὸν L | σκλαβῖνοι K ‖ 8 ἀσβάδην L ‖ 10 ἐμβεβλημένοι K ‖ 11 ἐκδείραντες Hoesch.] ἐκδήραντες codd. ‖ 13 ἀδεέστερον K] ἀδεῶς ὕστερον L | 14—15 οὔτε—οὔτε] οὐδὲ—οὐδὲ K, οὐ—οὐδὲ L ‖ 15 πεδίον] παιδίον L ‖ 17 πώποτε ante οἱ transponit L ‖ 20 τῷ ἀσβάδῳ K, τὸν ἀσβάδην L ‖ 23 τόπηρον K] τόπειρον L ‖ 24 ὁδῷ K] ὁδὸν L

σφᾶς αὐτοὺς ἔκρυψαν, ὀλίγοι δέ τινες ἀμφὶ τὰς πύλας 15. annus belli
γενόμενοι, αἳ πρὸς ἀνίσχοντά εἰσιν ἥλιον, τοὺς ἐν ταῖς (549/50)
ἐπάλξεσι Ῥωμαίους ἠνώχλουν. ὑποτοπήσαντες δὲ οἱ 11
στρατιῶται, ὅσοι τὸ ἐνταῦθα φυλακτήριον εἶχον, οὐ
πλείους αὐτοὺς ἢ ὅσοι καθεωρῶντο εἶναι, ἀνελόμενοι
αὐτίκα τὰ ὅπλα ἐξίασιν ἐπ' αὐτοὺς ἅπαντες. οἱ δὲ 12
βάρβαροι ὀπίσω ἀνέστρεφον, δόκησιν παρεχόμενοι τοῖς
ἐπιοῦσιν ὅτι δὴ αὐτοὺς κατωρρωδηκότες ἐς ὑπαγωγὴν
χωροῦσι· καὶ οἱ Ῥωμαῖοι ἐς τὴν δίωξιν ἐκπεπτωκότες
πόρρω που τοῦ περιβόλου ἐγένοντο. ἀναστάντες οὖν 13 B 443
οἱ ἐκ τῶν ἐνεδρῶν κατόπισθέν τε τῶν διωκόντων γε-
νόμενοι ἐσιτητὰ σφίσιν ἐς τὴν πόλιν οὐκέτι ἐποίουν.
ἀναστρέψαντες δὲ καὶ οἱ φεύγειν δοκοῦντες ἀμφιβό- 14
λους ἤδη τοὺς Ῥωμαίους πεποίηνται. οὓς δὴ ἅπαντας
οἱ βάρβαροι διαφθείραντες τῷ περιβόλῳ προσέβαλον.
οἱ δὲ τῆς πόλεως οἰκήτορες τῶν στρατιωτῶν τῆς δυ- 15
νάμεως ἐστερημένοι, γίνονται μὲν ἐν ἀμηχανίᾳ πολλῇ,
καὶ ὣς δὲ τοὺς ἐπιόντας ἐκ τῶν παρόντων ἠμύνοντο.
καὶ πρῶτα μὲν ἔλαιόν τε καὶ πίσσαν ἐπὶ πλεῖστον 16
θερμήναντες τῶν τειχομαχούντων κατέχεον, καὶ λίθων
βολαῖς πανδημεὶ ἐς αὐτοὺς χρώμενοι τοῦ ἀπεῶσθαι
τὸν κίνδυνον οὐ μακράν που ἐγένοντο. ἔπειτα δὲ 17
αὐτοὺς πλήθει βελῶν οἱ βάρβαροι βιασάμενοι ἐκλιπεῖν
τε τὰς ἐπάλξεις ἠνάγκασαν καὶ κλίμακας τῷ περιβόλῳ
ἐρείσαντες κατὰ κράτος τὴν πόλιν εἷλον. ἄνδρας μὲν 18
οὖν ἐς πεντακισχιλίους τε καὶ μυρίους εὐθὺς ἅπαντας

---

5 καθεωρῶντο] καθεωρῶνται *K*, καθορῶντο *L* ‖ 6 αὐτίκα *K*] om. *L* ‖ 8 κατωρρωδηκότες ἐς ὑπαγωγὴν scripsi] ἐς ὑπαγωγὴν κατωρρωδηκότες codd. ‖ 9 εἰς *L* ‖ 13 δὲ *K*] τε *L* ‖ 15 προσέβαλλον *L* ‖ 19 πρῶτα *K*] πρῶτον *L* ‖ 23 βελῶν οἱ *L*] βελῶν μακρὰν που ἐγένοντο . οἱ δὲ *K*

ἔκτειναν καὶ πάντα τὰ χρήματα ἐληΐσαντο, παῖδας δὲ
19 καὶ γυναῖκας ἐν ἀνδραπόδων πεποίηνται λόγῳ. καίτοι
τὰ πρότερα οὐδεμιᾶς ἡλικίας ἐφείσαντο, ἀλλ' αὐτοί τε
καὶ ἡ συμμορία ἡ ἑτέρα, ἐξ ὅτου δὴ τῇ Ῥωμαίων
ἐπέσκηψαν χώρᾳ, τοὺς παραπίπτοντας ἡβηδὸν ἅπαντας
ἔκτεινον. ὥστε γῆν ἅπασαν, ἥπερ Ἰλλυριῶν τε καὶ
Θρᾳκῶν ἐστι, νεκρῶν ἔμπλεων ἐπὶ πλεῖστον ἀτάφων
20 γενέσθαι. ἔκτεινον δὲ τοὺς παραπίπτοντας οὔτε ξίφει
οὔτε δόρατι οὔτε τῳ ἄλλῳ εἰωθότι τρόπῳ, ἀλλὰ σκό-
B 444 λοπας ἐπὶ τῆς γῆς πηξάμενοι ἰσχυρότατα, ὀξεῖς τε
αὐτοὺς ἐς τὰ μάλιστα ποιησάμενοι, ἐπὶ τούτων ξὺν
βίᾳ πολλῇ τοὺς δειλαίους ἐκάθιζον, τήν τε σκολόπων
ἀκμὴν γλουτῶν κατὰ μέσον ἐνείροντες ὠθοῦντές τε
P 557 ἄχρι ἐς τῶν ἀνθρώπων τὰ ἔγκατα, οὕτω δὴ αὐτοὺς
21 διαχρήσασθαι ἠξίουν. καὶ ξύλα δὲ παχέα τέτταρα ἐπὶ
πλεῖστον ἐς γῆν κατορύξαντες οἱ βάρβαροι οὗτοι, ἐπ'
αὐτῶν τε χεῖράς τε καὶ πόδας τῶν ἡλωκότων δεσμεύ-
οντες, εἶτα ῥοπάλοις αὐτοὺς κατὰ κόρρης ἐνδελεχέστατα
παίοντες, ὡς δὴ κύνας ἢ ὄφεις ἢ ἄλλο τι θηρίον
22 διέφθειρον. ἄλλους δὲ ξύν τε βουσὶ καὶ προβάτοις,
ὅσα δὴ ἐπάγεσθαι ἐς τὰ πάτρια ἤθη ὡς ἥκιστα εἶχον,
ἐν τοῖς δωματίοις καθείρξαντες, οὐδεμιᾷ φειδοῖ ἐνε-
πίμπρασαν. οὕτω μὲν Σκλαβηνοὶ τοὺς ἐντυχόντας ἀεὶ
23 ἀνῄρουν. ἀλλὰ νῦν αὐτοί τε καὶ οἱ τῆς ἑτέρας συμ-
μορίας, ὥσπερ τῷ τῶν αἱμάτων μεθύοντες πλήθει,
ζωγρεῖν τὸ ἐνθένδε ἠξίουν τῶν παραπεπτωκότων τινάς,

4 ἡ συμμορία ἡ ἑτέρα *K*] οἱ ξυμμορίας τῆς ἑτέρας *L* ‖ 4—5 τῇ—χώρᾳ *L*] τὴν—χώραν *K* ‖ 5 ἅπαντας ἡβηδὸν *L* ‖ 6 ἔκτεινον *K*] ἔκτειναν *L* ‖ 7 ἔμπλεω *L* ‖ 10 τῆς *K*] om. *L* ‖ 11 αὐτοὺς *K*] om. *L* ‖ 13 κατὰ *K*] κατὰ τὸ *L* ‖ 15 δὲ *K*] om. *L* ‖ 17 τε καὶ *K*] καὶ *L* ‖ 18 ῥωπάλοις *K* ‖ 19 κῦνας *K* ‖ 23 σκλαβῖνοι *K* ‖ 24—25 ξυμμορίας *L*

καὶ ἀπ' αὐτοῦ μυριάδας αἰχμαλώτων ἐπαγόμενοι ἀριθ- 15.annus belli
μοῦ κρείσσους ἐπ' οἴκου ἀπεκομίσθησαν ἅπαντες. (549/50)

λθ'. Ὕστερον δὲ Γότθοι τῷ Ῥηγίνων προσέβαλον
ὀχυρώματι, οἱ δὲ πολιορκούμενοι καρτερώτατα σφᾶς
ἀμυνόμενοι ἀπεκρούοντο, ἔργα τε ὁ Θουριμοὺθ ἐπε-
δείκνυτο ἀεὶ ἐς αὐτοὺς ἀρετῆς ἄξια. γνοὺς δὲ ὁ Του- 2
τίλας ἐνδεῖν τοῖς πολιορκουμένοις τὰ ἐπιτήδεια, μοῖραν
μὲν τοῦ στρατοῦ αὐτοῦ εἴασε φυλακῆς ἕνεκα, ὅπως
δὴ οἱ πολέμιοι μηδὲν μὲν τοῦ λοιποῦ ἐσκομίζωνται,
ἀπορίᾳ δὲ τῶν ἀναγκαίων σφᾶς τε αὐτοὺς καὶ τὸ B 445
φρούριον Γότθοις ἐνδώσουσιν· αὐτὸς δὲ τῷ ἄλλῳ
στρατῷ ἐς Σικελίαν διαπορθμευσάμενος τῷ Μεσηνῶν
προσέβαλε τείχει. καί οἱ Δομνεντίολος ὁ Βούζου 3
ἀδελφιδοῦς, ὅσπερ τῶν τῇδε Ῥωμαίων ἦρχεν, ὑπαν-
τιάσας τε πρὸ τοῦ περιβόλου καὶ ἐς χεῖρας ἐλθὼν οὐκ
ἔλασσον ἔσχεν. αὖθις δὲ ἐν τῇ πόλει γενόμενος φυλα- 4
κῆς τε τῆς ἐνταῦθα ἐπιμελούμενος ἡσυχίαν ἦγε. Γότ-
θοι δὲ, μηδενὸς σφίσιν ἐπεξιόντος, ἐληΐσαντο Σικελίαν
σχεδόν τι ὅλην. Ῥωμαῖοι δὲ οἱ ἐν Ῥηγίῳ πολιορκού- 5
μενοι, ὧν δὴ Θουριμοὺθ τε καὶ Ἱμέριος ἦρχον, ὥσπερ
μοι εἴρηται, τὰ γὰρ ἀναγκαῖα σφᾶς παντάπασιν ἐπ-
ελελοίπει, αὐτούς τε καὶ τὸ φρούριον ὁμολογίᾳ τοῖς
πολεμίοις ἐνέδοσαν.

Ἅπερ ἐπεὶ βασιλεὺς ἤκουσε, στόλον τε ἀγείρας 6
νηῶν καὶ στράτευμα λόγου ἄξιον ἐκ καταλόγων πεζῶν
ἐν τῷ στόλῳ τούτῳ ἐνθέμενος, ἄρχοντά τε Λιβέριον

3 δὲ K] μέντοι L | ῥηγηνῶν K | προσέβαλλον L ‖ 6—7 τουττίλας K, τωτίλας L ‖ 9 ἐσκομίζονται K ‖ 12 Μεσσηνῶν Dind. ‖ 13 προσέβαλλε L | οἱ Δομνεντίολος] ὁ ἰδομενεντίολος L ‖ 20 θοριμοὺθ codd. | ἱμέριος L] ἡμέριος K ‖ 21—22 ἐπελελοίπει scripsi] ἀπολελοίπει K, ἀπελελοίπει L ‖ 22 αὐτοὺς codd. ‖ 25 καταλόγου L

αὐτοῖς ἐπιστήσας, πλεῖν κατὰ τάχος ἐπὶ Σικελίας ἐκέ-
P 558 λευσε, καὶ τὴν νῆσον διασώσασθαι δυνάμει τῇ πάσῃ.
7 ἀλλά οἱ ἄρχοντα τοῦ στόλου καταστησαμένῳ Λιβέριον
αὐτίκα δὴ μάλα μετέμελεν. ἦν γὰρ ἐσχατογέρων τε ὁ
8 ἀνὴρ μάλιστα καὶ ἀμελέτητος πολεμίων ἔργων. Ἀρτα-
βάνῃ τε ἀφεὶς τὰ ἐς αὐτὸν ἐγκλήματα πάντα καὶ στρα-
τηγὸν καταλόγων τῶν ἐπὶ Θρᾴκης καταστησάμενος ἐς
Σικελίαν εὐθὺς ἔπεμψε, στράτευμα μὲν οὐ πολὺ
B 446 παρασχόμενος, ἐπιστείλας δὲ τὸν ξὺν τῷ Λιβερίῳ πα-
ραλαβεῖν στόλον, ἐπεὶ Λιβέριον ἐς Βυζάντιον μετεπέμ-
9 πετο. αὐτοκράτορα δὲ τοῦ πρὸς Τουτίλαν τε καὶ
Γότθους πολέμου Γερμανὸν κατεστήσατο τὸν αὐτοῦ
ἀνεψιόν. ᾧ δὴ στράτευμα μὲν οὐ πολὺ ἔδωκε,
χρήματα δὲ λόγου ἄξια παρασχόμενος στρατιὰν ἐπέ-
στελλεν ἔκ τε Θρᾳκῶν καὶ Ἰλλυριῶν ἀξιολογωτάτην
ἀγείραντι οὕτω δὴ στέλλεσθαι σπουδῇ ἐς τὴν Ἰταλίαν
10 πολλῇ. καί οἱ Φιλημοὺθ τε τὸν Ἔρουλον ξὺν τοῖς
ἑπομένοις καὶ Ἰωάννην τὸν αὐτοῦ μὲν Γερμανοῦ κη-
δεστήν, Βιταλιανοῦ δὲ ἀδελφιδοῦν (στρατηγὸς γὰρ ὢν
τῶν ἐν Ἰλλυριοῖς καταλόγων διατριβὴν ἐνταῦθα εἶχε)
ξὺν αὐτῷ ἐς τὴν Ἰταλίαν ἐπαγαγέσθαι ἐπήγγελλε.
11 Τότε δὴ Γερμανὸν φιλοτιμία πολλή τις ἔσχε, Γότ-
θων τὴν ἐπικράτησιν ἀναδήσασθαι, ὅπως οἱ Λιβύην
τε καὶ Ἰταλίαν ἀνασώσασθαι περιέσται τῇ Ῥωμαίων
12 ἀρχῇ. Στότζα γὰρ τετυραννηκότος ἔν γε Λιβύῃ τὰ

3 καταστησάμενος *L* ‖ 4 ἐσχατογέρων *L*] ἔσχατος γέρων *K* ‖ 11—12 πρὸς τουττίλαν τε καὶ γότθους *K*, om. *L* ‖ 12—13 τὸν αὐτοῦ ἀνεψιὸν *L*, τὸν ἀνεψιὸν τὸν αὐτοῦ *K* ‖ 14—15 ἐπέστελεν *K* ‖ 15 τε θρακῶν *K*] θρακῶν τε *L* ‖ 16 ἀγείραντι *K*] ἀγείραντα *L* ‖ 17 οἱ *K*] om. *L* | φιλιμοὺθ codd. | ἔρουλλον *K*, ἐρούλλων ἄρχοντα *L* ‖ 21 αὐτῶ codd. | ἐπαγαγέσθαι *K*] ἀπαγαγέσθαι *L* ‖ 23 ἀναδήσασθαι] ἀναλύσασθαι Herw.

πρότερα καὶ τὸ Λιβύης κράτος βεβαιότατα ἤδη ἔχοντος 15. annus belli
αὐτὸς ἐκ βασιλέως σταλεὶς καὶ μάχῃ τοὺς στασιώτας (549/50)
παρὰ δόξαν νικήσας τήν τε τυραννίδα κατέπαυσε καὶ
Λιβύην αὖθις ἀνεσώσατο τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ, ὥσπερ
μοι ἐν τοῖς ἔμπροσθεν λόγοις ἐρρήθη. καὶ νῦν δὲ 13
τῶν Ἰταλίας πραγμάτων ἐς τοῦτο τύχης ἐληλακότων,
ἐς ὃ μοι ἔναγχος δεδιήγηται, μέγα δὴ ἐνθένδε περι-
βαλέσθαι κλέος ἐβούλετο ἅτε δὴ καὶ αὐτὴν ἰσχύσας
βασιλεῖ ἀνασώσασθαι. καὶ πρῶτα μὲν (ἐτετελευτήκει 14
γάρ οἱ πολλῷ πρότερον ἡ γυνὴ Πασσάρα ὄνομα) Μα- B 447
τασοῦνθαν ἐν γαμετῆς ἐποιήσατο λόγῳ, τὴν Ἀμαλα-
σούνθης τῆς Θευδερίχου θυγατρὸς παῖδα, Οὐιττίγιδος
ἤδη ἐξ ἀνθρώπων ἀφανισθέντος. ἤλπιζε γάρ, ἢν ξὺν 15
αὐτῷ ἐν τῷ στρατοπέδῳ ἡ γυνὴ εἴη, αἰσχύνεσθαι, ὡς
τὸ εἰκὸς, Γότθους ὅπλα ἐπ᾽ αὐτὴν ἀνελέσθαι, ἀνα-
μνησθέντας τῆς Θευδερίχου τε καὶ Ἀταλαρίχου ἀρχῆς.
ἔπειτα δὲ χρήματα μεγάλα τὰ μὲν ἐκ βασιλέως, τὰ δὲ 16
πλείω οἴκοθεν οὐδεμιᾷ φειδοῖ προϊέμενος στρατιὰν ἐκ
τοῦ ἀπροσδοκήτου πολλὴν ἀνδρῶν μαχιμωτάτων ἀγεῖραι
δι᾽ ὀλίγου εὐπετῶς ἴσχυσε. Ῥωμαῖοί τε γάρ, ἄνδρες 17
ἀγαθοὶ τὰ πολέμια, τῶν ἀρχόντων πολλούς, ὧν δὴ
δορυφόροι τε καὶ ὑπασπισταὶ ἦσαν, ἐν ὀλιγωρίᾳ πε-
ποιημένοι, Γερμανῷ εἵποντο, ἔκ τε Βυζαντίου καὶ τῶν
ἐπὶ Θρᾴκης χωρίων καὶ Ἰλλυριῶν οὐδέν τι ἧσσον,
Ἰουστίνου τε καὶ Ἰουστινιανοῦ, τῶν αὐτοῦ παίδων,

---

5 cf. I 497 ss.

---

1 ἔχοντας K ‖ 2—3 τοὺς στασιώτας παρὰ δόξαν K] παραδόξως τοὺς στασιώτας L ‖ 4 ἀνεσώσατο L] ἀνεώσατο K ‖ 5 ἔμπροσθε L ‖ 7 μοι K] μοι τὴν L ‖ 7—8 περιβαλλέσθαι L ‖ 9 βασιλεῖ L] βασιλείαν K ‖ 10—11 ματασούνθαν K, ματτασσοῦθαν L ‖ 12 οὐιτίγιδος L ‖ 14 εἴη K] ἴη L ‖ 19 ἀγείρας K ‖ 21 δὴ K] om. L ‖ 25 Ἰουστίνου] οὐιστίνου K

P 559 *πολλὴν ἐνδειξαμένων περὶ ταῦτα σπουδήν, ἐπεὶ καὶ*
18 *αὐτοὺς ἐπαγαγόμενος ἀπιὼν ᾤχετο. τινὰς δὲ καὶ ἐκ*
καταλόγων ἱππικῶν, οἳ ἐπὶ τῆς Θρᾴκης ἵδρυντο, δόντος
19 *βασιλέως ξυνέλεξε. καὶ βάρβαροι πολλοί, οἵπερ ἀμφὶ*
ποταμὸν Ἴστρον διατριβὴν εἶχον, κατὰ κλέος τοῦ Γερ-
μανοῦ ἥκοντες καὶ χρήματα πολλὰ κεκομισμένοι ἀνε-
20 *μίγνυντο τῷ Ῥωμαίων στρατῷ. ἄλλοι τε βάρβαροι ἐκ*
πάσης ἀγειρόμενοι ξυνέρρεον γῆς. καὶ ὁ τῶν Λαγγο-
βαρδῶν ἡγούμενος ὁπλίτας χιλίους ἐν παρασκευῇ
πεποιημένος αὐτίκα δὴ μάλα ὑπέσχετο πέμψειν.

21 B 448 *Τούτων δὴ καὶ πλειοτέρων ἐς τὴν Ἰταλίαν ἀγγελ-*
λομένων, οἷα δὴ ἐξεργάζεσθαι εἴωθεν ἐς τὰ ἀνθρώπεια
προϊοῦσα ἡ φήμη, Γότθοι ἅμα μὲν ἔδεισαν, ἅμα δὲ
καὶ ἐν ἀπόρῳ ἐγένοντο, εἰ σφίσιν ἐς γένος τὸ Θευ-
22 *δερίχου πολεμητέα εἴη. στρατιῶται δὲ Ῥωμαίων, ὅσοι*
Γότθοις ἐτύγχανον ἀκούσιοι ξυστρατεύοντες, ἄγγελον
πέμψαντες Γερμανῷ σημαίνειν ἐκέλευον ὡς, ἐπειδὰν
τάχιστα ἐν Ἰταλίᾳ γενόμενον αὐτὸν ἴδοιεν, ἐνστρατο-
πεδευομένην τε τὴν αὐτοῦ στρατιάν, καὶ αὐτοὶ οὐδέν
23 *τι μελλήσαντες ξὺν ἐκείνοις τετάξονται πάντως. οἷς*
δὴ ἅπασι θαρσήσαντες οἱ τοῦ βασιλέως στρατοῦ ἔν
τε Ῥαβέννῃ καὶ εἴ που ἄλλῃ πόλις σφίσι λελεῖφθαι
τετύχηκεν, εὐέλπιδες ἰσχυρότατα γεγενημένοι, τὰ χωρία
24 *βασιλεῖ ἐς τὸ ἀκριβὲς φυλάσσειν ἠξίουν. ἀλλὰ καὶ*
ὅσοι ξὺν τῷ Βήρῳ τὰ πρότερα ἢ ἄλλοις τισὶ τοῖς πο-
λεμίοις ἐς χεῖρας ἐλθόντες ἡσσημένοι τε τῶν ἐναντίων

8—9 *λαγοβαρδῶν* *K* ‖ 10 *πέμψειν* *L*] om. *K* ‖ 11 *πλειοτέρων*] *πλειόνων ἑτέρων* Herw. ‖ 13 *ἅμα μὲν* scripsi] *δὲ ἅμα τε* *K*, *τε ἅμα* *L* | *δὲ* *L*] *τε* *K* ‖ 16 *ἀκούσιοι* *K*] *ἀκούσιοι ἢ ἐθελούσιοι* *L* | *ξυνστρατεύοντες* codd. ‖ 18 *αὐτὸν* *K*] *γερμανὸν* *L* ‖ 20 *μελήσαντες* codd. | conicio *πάντες* ‖ 22 *πόλις* *L*] om. *K* ‖ 23 *ἰσχυρώτατα* *K* ‖ 25 *τοῖς* *K*] om. *L*

ἐν τῇ ξυμβολῇ διέφυγόν τε καὶ σκεδαννύμενοι περιήε- 15.annus belli
σαν, ὅπη ἑκάστῳ τετύχηκεν, ἐπειδὴ ὁδῷ ἰέναι Γερμα- (549/50)
νὸν ἤκουσαν, ἀθρόοι ἐν Ἰστρίᾳ γεγενημένοι, ἐνταῦθά
τε τὸ στράτευμα τοῦτο προσδεχόμενοι, ἡσυχῇ ἔμενον.
τότε δὴ ὁ Τουτίλας, ἡμέρα γὰρ ἡ ξυγκειμένη αὐτῷ 25
τε καὶ Διογένει ἀμφὶ Κεντουκέλλαις εἱστήκει, πέμψας
παρ' αὐτὸν ἐκέλευέν οἱ κατὰ τὰ ξυγκείμενα τὴν πόλιν
ἐνδοῦναι. Διογένης δὲ τούτου δὴ κύριος ἔφασκεν 26
αὐτὸς οὐκέτι εἶναι. ἀκηκοέναι γὰρ αὐτοκράτορα τοῦδε
τοῦ πολέμου τὸν Γερμανὸν καταστῆναί τε καὶ ξὺν τῷ
στρατῷ οὐκ ἄποθεν εἶναι. τῶν δὲ ὁμήρων βουλομένῳ 27
οἱ αὐτῷ εἶναι τοὺς μὲν σφετέρους ἀπολαβεῖν, τοὺς δὲ B 449
πρὸς Γότθων σφίσι δεδομένους ἀποτιννύναι. τούς τε 28
σταλέντας ἀποπεμψάμενος τοῦ τῆς πόλεως φυλακτηρίου
ἐπεμελεῖτο, Γερμανόν τε καὶ τὸ ξὺν αὐτῷ καραδοκῶν
στράτευμα. ταῦτα μὲν οὖν ἐπράσσετο τῇδε, καὶ ὁ χει- 29
μὼν ἔληγε, καὶ τὸ **πέμπτον καὶ δέκατον** ἔτος ἐτε-
λεύτα **τῷ πολέμῳ τῷδε**, ὃν Προκόπιος ξυνέγραψε.

μ'. Γερμανοῦ δὲ τὸ στράτευμα ἐν Σαρδικῇ, τῇ P 560
Ἰλλυριῶν πόλει, ἀγείραντός τε καὶ διέποντος, ἅπαντά 16.annus belli
τε ἰσχυρότατα ἐξαρτυομένου τὰ ἐς τὴν τοῦ πολέμου (550/1)
παρασκευήν, Σκλαβηνῶν ὅμιλος ὅσος οὔπω πρότερον
ἀφίκετο ἐς Ῥωμαίων τὴν γῆν. Ἴστρον τε ποταμὸν
διαβάντες ἀμφὶ Ναϊσον ἦλθον. ὧν δὴ ὀλίγους τινὰς 2

1—2 περιήεσαν] περίεσαν K ‖ 2 ἐπειδὴ L] ἐπεὶ δὲ K ‖ 5 τουττίλας K, τωτίλας L ‖ 6 διογένη L | ἀμφὶ Κεντουκέλλαις] ἀμφὶ κεντουκέλλας K, ἐν κεντουκέλαις L | ἐνειστήκει conic. Christ ‖ 8 δὲ τούτου δὴ L] μὲν τούτου K ‖ 11—12 βουλομένῳ οἱ αὐτῷ] βουλομένῳ αὐτῷ Herw., βουλευομένων οἱ αὐτῶ K, βουλευόμενον οἱ αὐτῶ L ‖ 13 ἀποτιννύναι] ἀποκτειννύναι K | τούς τε K] οὕτω τοὺς L ‖ 15—16 αὐτοκαραδοκῶν στράτευμα K, αὐτῶ στράτευμα καραδοκῶν L ‖ 22 σκλαβίνων hic et infra K ‖ 24 ναϊσὸν L

ἀποσκεδασθέντας μὲν τοῦ στρατοπέδου, πλανωμένους
δὲ καὶ κατὰ μόνας περιιόντας τὰ ἐκείνῃ χωρία τῶν
τινες Ῥωμαίων καταλαβόντες τε καὶ ξυνδήσαντες ἀνε-
πυνθάνοντο ὅτου δὴ ἕνεκα οὗτος δὴ ὁ τῶν Σκλαβη-
νῶν στρατὸς καὶ ὅ τι κατεργασόμενοι διέβησαν ποτα-
3 μὸν Ἴστρον. οἱ δὲ ἰσχυρίσαντο ὡς Θεσσαλονίκην τε
αὐτὴν καὶ πόλεις τὰς ἀμφ' αὐτὴν πολιορκίᾳ ἐξαιρή-
σοντες ἥκοιεν. ἅπερ ἐπεὶ βασιλεὺς ἤκουσεν, ἄγαν τε
ξυνεταράχθη καὶ πρὸς Γερμανὸν εὐθὺς ἔγραψεν, ὁδὸν
μὲν ἐν τῷ παραυτίκα τὴν ἐπὶ Ἰταλίαν ἀναβαλέσθαι,
Θεσσαλονίκῃ δὲ καὶ πόλεσι ταῖς ἄλλαις ἀμῦναι, καὶ
τὴν Σκλαβηνῶν ἔφοδον ὅση δύναμις ἀποκρούσασθαι.
4 καὶ Γερμανὸς μὲν ἀμφὶ ταῦτα διατριβὴν εἶχε. Σκλα-
B 450 βηνοὶ δὲ γνόντες διαρρήδην πρὸς τῶν αἰχμαλώτων
5 Γερμανὸν ἐν Σαρδικῇ εἶναι ἐς δέος ἦλθον. μέγα γὰρ
ὄνομα ἐς τούτους δὴ τοὺς βαρβάρους ὁ Γερμανὸς
εἶχεν ἐξ αἰτίας τοιᾶσδε. ἡνίκα Ἰουστινιανὸς ὁ Γερ-
μανοῦ θεῖος τὴν βασιλείαν εἶχεν, Ἄνται, οἳ Σκλαβη-
νῶν ἄγχιστα ᾤκηνται, Ἴστρον ποταμὸν διαβάντες στρατῷ
6 μεγάλῳ ἐσέβαλον ἐς Ῥωμαίων τὴν γῆν. ἐτύγχανε δὲ
Γερμανὸν βασιλεὺς Θρᾴκης ὅλης στρατηγὸν καταστη-
σάμενος οὐ πολλῷ πρότερον. ὃς δὴ ἐς χεῖρας ἐλθὼν
τῷ τῶν πολεμίων στρατῷ κατὰ κράτος τε μάχῃ νικήσας
σχεδόν τι ἅπαντας ἔκτεινε, κλέος τε μέγα ἐκ τοῦ ἔργου
τούτου ὁ Γερμανὸς ἐς πάντας ἀνθρώπους καὶ διαφε-
ρόντως ἐς τούτους δὴ τοὺς βαρβάρους περιεβάλετο.

---

5 ὅ τι K] τί L | κατεργασάμενοι K ‖ 7—8 ἐξαιρήσοντες ἥκοιεν K, ἐξαιρήσεσθαι σχοῖεν L ‖ 10 ἀναβαλλέσθαι L ‖ 11 Θεσσαλονίκην L ‖ 12 ἀποκρούσεσθαι L ‖ 15 ἦλθε K ‖ 17 Ἰουστινιανὸς Maltr.] ἰουστῖνος codd. ‖ 18—19 Σκλαβηνῶν] σθλαβηνῶν L ‖ 20 ἐσέβαλλον L ‖ 26 περιεβάλλετο L

δειμαίνοντες οὖν αὐτὸν, ὥσπερ μοι εἴρηται, Σκλαβη- 7 16. annus belli
νοὶ, ἅμα δὲ καὶ δύναμιν ἀξιολογωτάτην αὐτὸν ἐπάγεσθαι (550/1)
οἰόμενοι ἅτε πρὸς βασιλέως στελλόμενον ἐπὶ Τουτίλαν
τε καὶ Γότθους, ὁδοῦ μὲν εὐθὺς τῆς ἐπὶ Θεσσαλονίκην
ἀπέσχοντο, ἐς δὲ τὸ πεδίον καταβῆναι οὐκέτι ἐτόλμων,
ἀλλὰ ξύμπαντα τὰ ὄρη τὰ Ἰλλυριῶν διαμείψαντες ἐν P 561
Δαλματίᾳ ἐγένοντο. ὧν δὴ ὁ Γερμανὸς ἀφροντιστή- 8
σας πάσῃ ἐπήγγελλε τῇ στρατιᾷ ξυσκευάζεσθαι, ὡς
ἡμέραιν δυοῖν ὕστερον ὁδοῦ ἐνθένδε τῆς ἐπὶ τὴν
Ἰταλίαν ἀρξόμενος. ἀλλά τις αὐτῷ ξυνέπεσε τύχη νο- 9
σήσαντι ἐξαπιναίως τὸν βίον διαμετρήσασθαι. εὐθυω-
ρόν τε ὁ Γερμανὸς ἐξ ἀνθρώπων ἠφάνιστο, ἀνὴρ ἀν-
δρεῖός τε καὶ δραστήριος ἐς τὰ μάλιστα, ἐν μὲν τῷ B 451
πολέμῳ στρατηγός τε ἄριστος καὶ αὐτουργὸς δεξιὸς,
ἐν δὲ εἰρήνῃ καὶ ἀγαθοῖς πράγμασι τά τε νόμιμα καὶ
τὸν τῆς πολιτείας κόσμον βεβαιότατα φυλάσσειν ἐξεπι-
στάμενος, δικάσας μὲν ὀρθότατα πάντων μάλιστα, χρήματα
δὲ τοῖς δεομένοις ἅπασι δεδανεικὼς μεγάλα καὶ τόκον
οὐδ' ὅσον λόγῳ κεκομισμένος πρὸς αὐτῶν πώποτε, ἐν
Παλατίῳ μὲν καὶ τῇ ἀγορᾷ ἐμβριθέστατός τε καὶ σο-
βαρὸς ἄγαν, ἑστιάτωρ δὲ καθ' ἡμέραν οἴκοι ἡδύς τε
καὶ ἐλευθέριος καὶ ἐπίχαρις, οὐδέ τι ἐν Παλατίῳ
ἁμαρτάνεσθαι παρὰ τὰ εἰωθότα ὅση δύναμις ξυγχωρῶν,
οὐδὲ στασιώταις τοῖς ἐν Βυζαντίῳ τῆς βουλήσεως ἢ
τῆς ὁμιλίας μεταλαχὼν πώποτε, καίπερ καὶ τῶν ἐν δυ-

---

3 τουττίλαν K, τωτίλαν L ‖ 4 εὐθὺς L] εὐθὺ K ‖ 6 τὰ ὄρη K] τὰ om. L ‖ 8 τῇ K] om. L ‖ 9 δυεῖν K ‖ 10 ἀρξάμενος K ‖ 11—12 εὐθυωρόν Dind.] εὐθυωρός K, εὐθύωρός L ‖ 13—14 ἐν μὲν τῷ πολέμῳ K] om. L ‖ 15 πράγμασι L] γράμμασι K ‖ 16 βεβαιότατον K ‖ 20 τε K] om. L ‖ 23 παρὰ L] τὰ παρὰ K ‖ 24 στασιώτας K ‖ 25 πώποτε K] ποτε L

*νάμει πολλῶν ἐς τοῦτο ἀτοπίας ἐληλακότων. ταῦτα
μὲν οὖν τῇδε κεχώρηκε.*

10 *Βασιλεὺς δὲ τοῖς ξυμπεσοῦσι περιώδυνος γεγονὼς
Ἰωάννην ἐκέλευε, τὸν Βιταλιανοῦ μὲν ἀδελφιδοῦν,
Γερμανοῦ δὲ γαμβρὸν, ξὺν Ἰουστινιανῷ θατέρῳ τοῖν
Γερμανοῦ παίδοιν τῷ στρατῷ τούτῳ ἐς τὴν Ἰταλίαν*
11 *ἡγήσασθαι. καὶ οἱ μὲν τὴν ἐπὶ Δαλματίας ᾔεσαν, ὡς
ἐν Σάλωσι διαχειμάσοντες, ἐπεὶ ἀδύνατα σφίσιν ᾤοντο
εἶναι τηνικάδε τοῦ καιροῦ περιιοῦσι τὴν τοῦ κόλπου
περίοδον ἐς Ἰταλίαν κομίζεσθαι· διαπορθμεύεσθαι γὰρ*
12 *νηῶν σφίσιν οὐ παρουσῶν ἀμήχανα ἦν. Λιβέριος δὲ,
οὔπω τι πεπυσμένος ὧνπερ βασιλεῖ ἀμφὶ τῷ στόλῳ
τούτῳ μετέμελε, Συρακούσαις προσέσχε πολιορκουμέναις*
13 B452 *πρὸς τῶν πολεμίων. βιασάμενός τε τοὺς ταύτῃ βαρ-
βάρους ἔς τε τὸν λιμένα κατῆρε καὶ παντὶ τῷ στόλῳ*
14 *ἐντὸς τοῦ περιβόλου ἐγένετο. καὶ Ἀρταβάνης δὲ οὐ
πολλῷ ὕστερον ἐν Κεφαλωνίᾳ γενόμενος, ἐπειδὴ τοὺς
ἀμφὶ Λιβέριον ἤδη ἐνθένδε ἀναχθέντας ἐπὶ Σικελίας
κεχωρηκέναι ἔγνω, ἄρας ἐνθένδε πέλαγος αὐτίκα τὸ*
15 *Ἀδριατικὸν καλούμενον διέβη. ἐπεὶ δὲ Καλαβρῶν
ἀγχοῦ ἐγένετο, χειμῶνός οἱ ἐξαισίου ἐπιπεσόντος καὶ
τοῦ πνεύματος σκληροῦ τε ὑπεράγαν ὄντος καὶ ἀπ'
ἐναντίας σφίσιν ἰόντος, οὕτως ἁπάσας διασκεδάννυ-
σθαι τὰς ναῦς ξυνηνέχθη, ὡς δοκεῖν ὅτι δὴ αἱ πολλαὶ
ἐς τὴν Καλαβρίαν ἐξενεχθεῖσαι ὑπὸ τοῖς πολεμίοις*
16 *ἐγένοντο. οὐκ ἦν δὲ οὕτως, ἀλλὰ πρὸς τοῦ πνεύματος*

---

1 *ταῦτα*] *T* deest in *K* ‖ 9 *περιιοῦσι*] *περιοῦσι L* ‖ 10 *γὰρ K*] *τε L* ‖ 11 *ἀμήχανα K*] *ἀμήχανον L* ‖ 12 *πεπυσμένος*] *πεπεισμένος L* ‖ 13 *μετέμελλε L* ‖ 17 *κεφαληνία L* ‖ 20 *Καλαβρῶν*] *καὶ λαβρῶν K* ‖ 21 *ἐπιπεσόντος K*] *πεσόντος L* ‖ 24 *ὡς δοκεῖν L*] om. *K*

ξὺν βίᾳ πολλῇ διωθούμεναι ἀνέστρεφόν τε βιαζόμεναι 16. annus belli
ὑπερφυῶς καὶ αὖθις ἐν Πελοποννήσῳ ἐγένοντο. καὶ (550/1)
ταῖς ἄλλαις δὲ, ὅπη παρατύχῃ, ἢ διεφθάρθαι ἢ δια-
σεσῶσθαι τετύχηκε. ναῦς δὲ μία, ἐν ᾗ ἔπλει Ἀρτα- 17
βάνης αὐτὸς, τοῦ ἱστοῦ οἱ ἐν τῷ σάλῳ τούτῳ ἀποκο- P 562
πέντος, ἐς τοσόνδε κινδύνου ἐλθοῦσα, πρός τε τοῦ
ῥοθίου φερομένη καὶ τῷ κλύδωνι ἐπισπομένη Μελίτῃ
προσέσχε τῇ νήσῳ. οὕτω μὲν Ἀρταβάνην διασεσῶσθαι
ἐκ τοῦ ἀπροσδοκήτου ξυνέπεσε.

Λιβέριος δὲ οὔτε τοῖς πολιορκοῦσιν ἐπεξιέναι ἢ 18
μάχῃ πρὸς αὐτοὺς οἷός τε ὢν διακρίνεσθαι, καὶ τῶν
ἐπιτηδείων σφίσιν ἅτε πολλοῖς οὖσιν ἐς πλείω χρό-
νον οὐδαμῇ διαρκούντων, ἄρας ἐνθένδε ξὺν τοῖς ἑπο-
μένοις καὶ τοὺς πολεμίους λαθὼν ἐς Πάνορμον ἀπε- B 453
χώρησε. Τουτίλας δὲ καὶ Γότθοι σχεδόν τι ἅπαντα 19
ληϊσάμενοι τὰ ἐπὶ Σικελίας χωρία ἵππων μὲν ἐπαγό-
μενοι καὶ ζῴων ἄλλων μέγα τι χρῆμα, σῖτον δὲ καὶ
τοὺς ἄλλους καρποὺς ἅπαντας ἐκ τῆς νήσου μετενεγκόν-
τες καὶ πάντα τὰ χρήματα, μεγάλα κομιδῇ ὄντα, ἐν
τοῖς πλοίοις ἐνθέμενοι, τήν τε νῆσον ἐξαπιναίως ἐξέ-
λιπον καὶ ἐς τὴν Ἰταλίαν ἀνέστρεφον, τρόπῳ δρμώ-
μενοι τοιῷδε. τῶν τινα Ῥωμαίων, Σπῖνον ὄνομα, ἐκ 20
Σπολιτίου δρμώμενόν οἱ αὐτῷ πάρεδρον οὐ πολλῷ
πρότερον καταστησάμενος Τουτίλας ἔτυχεν. οὗτος ἀνὴρ 21

---

2 πελοπονήσω K ‖ 4 μία L] δὴ μία K | ἔπλει] ἔπλη K ‖ 5 ἰστοῦ L ‖ 6 τοσόνδε K] τοσοῦτον L ‖ 7 ἐπισπομένη Dind.] ἐπισπωμένη codd. ‖ 10 ἐπεξιέναι L] ὑπεξιέναι K ‖ 13 διαρκόντων L ‖ 14—15 ἀπεχώρησε K] ἀνεχώρησε L ‖ 15 τουττίλας K, τωτίλας L | σχεδόν τι K] om. L ‖ 17 ἄλλων μέγα τι χρῆμα K] ἄλλο τι χρῆμα μέγα L | δὲ K] τε L ‖ 19 κομιδῇ μεγάλα L ‖ 21 ἀνέστρεφον L] ἔστρεφον K ‖ 22 τῶν] T deest in K | σπῖνον K] σπιὸν L ‖ 23 οἱ] οἳ K, om. L ‖ 24 τουττίλ. hic et infra K, τωτίλ. L

ἐν πόλει Κατάνῃ, ἀτειχίστῳ οὔσῃ, διατριβὴν εἶχε.
τύχη τέ τις αὐτῷ ξυνέβη ὑπὸ τοῖς πολεμίοις ἐνταῦθα
22 γενέσθαι. ὃν δὴ ῥύεσθαι ὁ Τουτίλας ἐπειγόμενος τῶν
τινα ἐπιφανῶν γυναῖκα, αἰχμάλωτον οὖσαν, ἀφεῖναι
23 Ῥωμαίοις ἀντ' αὐτοῦ ἤθελε. γυναῖκα δὲ Ῥωμαῖοι οὐ-
δαμῆ ἐδικαίουν ἀνταλλάξασθαι ἀνδρὸς τὴν τοῦ καλου-
24 μένου κοιαίστωρος ἀρχὴν ἔχοντος. δείσας οὖν ὁ ἀνὴρ
μὴ παρὰ τοῖς πολεμίοις διαφθαρείη, ὡμολόγησε Ῥω-
μαίοις αὐτίκα Τουτίλαν ἀναπείσειν Σικελίας μὲν
ἀπανίστασθαι, παντὶ δὲ τῷ Γότθων στρατῷ ἐς Ἰταλίαν
25 διαπορθμεύσασθαι. καὶ οἱ μὲν ὅρκοις αὐτὸν σφίσιν
ἀμφὶ ταύτῃ τῇ ὁμολογίᾳ καταληφθέντα Γότθοις ἀπέ-
26 δοσαν, ἀντ' αὐτοῦ τὴν γυναῖκα κεκομισμένοι. ὁ δὲ
Τουτίλᾳ ἐς ὄψιν ἥκων οὐκ ἐπὶ τῷ σφετέρῳ ξυμφόρῳ
Γότθους ἔφασκε Σικελίαν ληϊσαμένους σχεδόν τι ὅλην
ὀλίγων τινῶν φρουρίων διατριβὴν ἐνταῦθα ἔχειν.
27 B454 ἔναγχος γὰρ ἰσχυρίζετο ἀκηκοέναι, ἡνίκα παρὰ τοῖς
πολεμίοις ἐτύγχανεν ὤν, Γερμανὸν μὲν τὸν βασιλέως
ἀνεψιὸν ἐξ ἀνθρώπων ἀφανισθῆναι, Ἰωάννην δὲ τὸν
αὐτοῦ κηδεστὴν καὶ Ἰουστινιανὸν τὸν αὐτοῦ παῖδα
παντὶ τῷ πρὸς Γερμανοῦ συλλεγέντι στρατῷ εἶναι μὲν
ἤδη ἐν Δαλματίᾳ, εὐθὺ δὲ Λιγουρίας αὐτίκα δὴ μάλα
ξυσκευαζομένους ἐνθένδε χωρήσειν, ἐφ' ᾧ δὴ Γότθων
ἐξ ἐπιδρομῆς παῖδάς τε καὶ γυναῖκας ἀνδραποδίσουσι
καὶ χρήματα ληΐσονται πάντα, οἷσπερ ἡμᾶς ὑπαντιάζειν
ἄμεινον ἂν εἴη ἐν τῷ ἀσφαλεῖ ξὺν τοῖς οἰκείοις δια-
28 χειμάζοντας. ἢν γὰρ ἐκείνων περιεσόμεθα, Σικελίας

---

16 Post φρουρίων Herw. excidisse conicit ἕνεκα vel χάριν vel πόθῳ || 21 τῷ στρατῷ τῷ πρὸς γερμανοῦ ξυλλεγέντι L || 22 ἤδη K] om. L || 24 ἀνδραποδίσουσι L] ἀνδραποδίσωσι K || 27 περιεσώμεθα L

16. annus belli (550/1)

αὖθις ἅμα ἦρι ἀρχομένῳ παρέσται ἡμῖν ἀδεέστερον
ἐπιβήσεσθαι πολέμιον οὐδὲν ἐν νῷ ἔχουσι. ταύτῃ ὁ 29
Τουτίλας τῇ ὑποθήκῃ ἀναπεισθεὶς φρουροὺς μὲν ἐν
ὀχυρώμασι τέτρασιν εἴασεν, αὐτὸς δὲ ξύμπασαν τὴν P 563
λείαν ἐπαγόμενος παντὶ τῷ ἄλλῳ στρατῷ ἐς Ἰταλίαν
διεπορθμεύσατο. ταῦτα μὲν οὖν ἐπράσσετο τῇδε.

Ἰωάννης δὲ καὶ ὁ βασιλέως στρατὸς ἀφικόμενοι ἐς 30
Δαλματίαν ἐν Σάλωσι διαχειμάζειν ἔγνωσαν, ἐνθένδε
μετὰ τὴν τοῦ χειμῶνος ὥραν εὐθὺ Ῥαβέννης ὁδῷ ἰέναι
διανοούμενοι. Σκλαβηνοὶ δὲ, οἵ τε τὰ πρότερα ἐν γῇ 31
τῇ βασιλέως γενόμενοι, ὥσπερ μοι ἔναγχος δεδιήγηται,
καὶ ἄλλοι οὐ πολλῷ ὕστερον Ἴστρον ποταμὸν διαβάντες
καὶ τοῖς προτέροις ἀναμιχθέντες, κατέθεον ἐν πολλῇ B 455
ἐξουσίᾳ τὴν Ῥωμαίων ἀρχήν. καί τινες μὲν ἐν ὑποψίᾳ 32
εἶχον ὡς Τουτίλας τούτους δὴ τοὺς βαρβάρους χρή-
μασι πολλοῖς ἀναπείσας ἐπιπέμψειε τοῖς ταύτῃ Ῥω-
μαίοις, ὅπως δὴ βασιλεῖ ἀδύνατα εἴη τὸν πρὸς Γότ-
θους πόλεμον ἀσχολίᾳ τῇ ἐς τούτους δὴ τοὺς βαρβάρους
εὖ διοικήσασθαι. εἴτε δὲ Τουτίλᾳ χαριζόμενοι εἴτε 33
ἄκλητοι Σκλαβηνοὶ ἐνταῦθα ἦλθον οὐκ ἔχω εἰπεῖν.
ἐς τρία μέντοι τέλη σφᾶς αὐτοὺς διελόντες οἱ βάρ-
βαροι οὗτοι ἀνήκεστα ἐν Εὐρώπῃ τῇ ὅλῃ ἔργα εἰργά-
σαντο, οὐκ ἐξ ἐπιδρομῆς ληϊζόμενοι τὰ ἐκείνῃ χωρία,
ἀλλ' ὥσπερ ἐν χώρᾳ οἰκείᾳ διαχειμάζοντες οὐδέν τε
δεδιότες πολέμιον. ὕστερον δὲ Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς 34
στρατιὰν ἀξιολογωτάτην ἐπ' αὐτοὺς ἔπεμψεν, ἧς ἄλλοι

---

3 τουττίλας K, τωτίλας L ‖ 6 οὖν K] om. L ‖ 7 ἀφικόμε-νος L ‖ 7—8 ἐς Δαλματίαν] ἐν δαλματίᾳ K ‖ 8 ἐν Σάλωσι] εἰς σάλωνας K ‖ 12 Ἴστρον K] ἴστρον τε L ‖ 15 τουττίλας K, τωτί-λας L ‖ 19 τουττίλα K, τωτίλα L ‖ 25 βασιλεὺς ἰουστινιανὸς L ‖ 26 ἐπ' K] ἐς L

τε καὶ Κωνσταντιανὸς καὶ Ἀράτιος καὶ Ναζάρης ἡγοῦντο
καὶ Ἰουστῖνος ὁ Γερμανοῦ παῖς καὶ Ἰωάννης, ὅνπερ
35 ἐπίκλησιν ἐκάλουν Φαγᾶν. ἐπιστάτην δὲ Σχολαστικὸν
ἐφ' ἅπασι κατεστήσατο, τῶν ἐν Παλατίῳ εὐνούχων
36 ἕνα. οὗτος ὁ στρατὸς μοῖραν τῶν βαρβάρων κατα-
λαμβάνουσιν ἀμφὶ Ἀδριανούπολιν, ἥπερ ἐπὶ Θρᾴκης
ἐν μεσογείοις κεῖται, πέντε ἡμερῶν ὁδὸν Βυζαντίου
37 διέχουσα. καὶ πρόσω μὲν χωρεῖν οἱ βάρβαροι οὐκέτι εἶχον.
λείαν γὰρ ἐπήγοντο ἀνθρώπων τε καὶ ζῴων ἄλλων καὶ
38 πάντων χρημάτων ἀριθμοῦ κρείσσονα. μένοντες δὲ αὐτοῦ
ἠπείγοντο τοῖς πολεμίοις ἐς χεῖρας ἰέναι, τούτοις δὲ
αὐτοῖς αἴσθησιν ὡς ἥκιστα παρεχόμενοι[. καὶ] οἱ μὲν
Σκλαβηνοὶ ἐστρατοπεδεύοντο ἐς τὸ ὄρος, ὃ ταύτῃ ἀνέ-
B 456 χει, Ῥωμαῖοι δὲ ἐν τῷ πεδίῳ οὐ πολλῷ ἄποθεν.
39 χρόνου δὲ σφίσιν ἐν ταύτῃ τῇ προσεδρείᾳ τριβομένου
συχνοῦ ἤσχαλλόν τε οἱ στρατιῶται καὶ δεινὰ ἐποι-
οῦντο, τοῖς στρατηγοῖς ἐπικαλοῦντες, ὅτι δὴ αὐτοὶ τὰ
ἐπιτήδεια ξύμπαντα εὔπορα ἔχοντες ἅτε τοῦ Ῥωμαίων
στρατοῦ ἄρχοντες τοὺς στρατιώτας περιορῶσι τῶν
ἀναγκαίων τῇ ἀπορίᾳ πιεζομένους καὶ οὐ βούλονται
40 τοῖς πολεμίοις ἐς χεῖρας ἰέναι. οἷς δὴ οἱ στρατηγοὶ
ἀναγκασθέντες τοῖς ἐναντίοις ξυνέμιξαν. καὶ γίνεται
μὲν καρτερὰ μάχη, ἡσσῶνται δὲ κατὰ κράτος Ῥωμαῖοι.
41 ἔνθα δὴ στρατιῶται μὲν πολλοί τε καὶ ἄριστοι θνή-
σκουσιν, οἱ δὲ στρατηγοὶ παρ' ὀλίγον ἐλθόντες ὑπὸ
τοῖς πολεμίοις γενέσθαι ξὺν τοῖς καταλοίποις μόλις
διαφυγόντες ἐσώθησαν, ὥς πη ἑκάστῳ δυνατὰ γέγονε.

1 καὶ ἀράτιος K] om. L || 3 Σχολαστικὸν] σχολασκίκιον L || 11 τούτοις malim: τούτου || 12 inclusi καὶ || 14 οὐ πολλῷ ἄποθεν ἐν τῷ πεδίῳ L || 15 προσε$^{δρ'}$ L || 19—20 περιορῶσι τῶν ἀναγκαίων L] περιορῶσιν ἐν τῷ ἀναγκαίῳ K || 20 πιαιζομένους L || 24—25 θνήσκουσι L

16. annus belli (550/1)

καὶ Κωνσταντιανοῦ δὲ τὸ σημεῖον οἱ βάρβαροι εἷλον, 42 τοῦ τε Ῥωμαίων στρατοῦ ἐς ὀλιγωρίαν τραπόμενοι P 564 πρόσω ἐχώρουν. καὶ χώραν τὴν Ἀστικὴν καλουμένην 43 ἐληΐζοντο κατ' ἐξουσίαν, ἀδῄωτον ἐκ παλαιοῦ οὖσαν, καὶ ἀπ' αὐτοῦ λείαν αὐτοὺς πολλήν τινα ἐνταῦθα εὑρεῖν ξυνηνέχθη· οὕτω δὲ χώραν πολλὴν ληϊζόμενοι ἄχρι ἐς τὰ μακρὰ τείχη ἀφίκοντο, ἅπερ ὀλίγῳ πλέον ἢ ἡμέρας ὁδὸν Βυζαντίου διέχει. οὐ πολλῷ δὲ ὕστερον 44 ὁ Ῥωμαίων στρατὸς τούτοις δὴ ἐπισπόμενοι τοῖς βαρβάροις, μοίρᾳ τε αὐτῶν ἐντυχόντες τινὶ καὶ ἐξαπιναίως ἐς χεῖρας ἐλθόντες ἐτρέψαντο. καὶ τῶν μὲν πολεμίων 45 πολλοὺς ἔκτειναν, Ῥωμαίων δὲ τῶν αἰχμαλώτων μέγα τι διεσώσαντο χρῆμα, τό τε Κωνσταντιανοῦ σημεῖον εὑρόντες ἀνείλοντο. οἱ δὲ λοιποὶ βάρβαροι ξὺν τῇ B 457 ἄλλῃ λείᾳ ἐπ' οἴκου ἀπεκομίσθησαν.

---

3 ἀστυκὴν *K* ‖ 6 χώραν *L*] om. *K* ‖ 8 ἡμέρας ὁδὸν *K*] ὁδῷ ἡμέρας *L* ‖ 15 ἀπεκομίσθησαν] In codd. sequuntur haec verba iam in edit. Maltr. deleta: γερμανὸν δὲ τὸν ἀνεψιὸν τὸν αὐτοῦ (τὸν αὐτοῦ] βασιλεὺς *L*) ἄνδρα πατρίκιον ἐπὶ τουττίλαν (τωτίλαν *L*) τε καὶ γότθους ξὺν στρατῷ ἔπεμψεν, ἄλλους τε ἄρχοντας ἕπεσθαί (ἔσεσθαί *L*) οἱ κελεύσας καὶ τὸν βιταλιανοῦ ἀδελφιδοῦν καὶ αὐτοῦ κηδεστὴν ἰωάννην. Quae verba sine dubio adnotata erant in marg. p. 472, 11

B 458
P 565

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ ΚΑΙΣΑΡΕΩΣ

ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΠΟΛΕΜΩΝ ΛΟΓΟΣ ΟΓΔΟΟΣ.

ARGUMENTUM.

EX EDITIONE MALTRETI, PAUCIS LOCIS MUTATIS.

Argumentum libri huius proponit auctor, et ad bellum Persicum prosequendum accingitur, suscepta Lazicae finitimarumque terrarum descriptione. (Cap. 1.) Descriptio Ponti Euxini ab urbe Calchedone ad Apsilios. (2.) Mons Caucasus, geminaeque eius portae. Hunni Sabiri. Amazones. Abasgi Christiani. Hos Iustinianus eunuchos fieri vetat. (3.) Bruchi. Zechi. Saginae. Sebastopolis et Pityus. Eulysia. Gothi Tetraxitae episcopum a Iustiniano Augusto petunt. (4.) Utiguri Cutrigurique unde dicti. Antiquae Tetraxitarum sedes. Cerva fugiens vadum monstrat. Gothorum migratio. Eorum sedes Cutriguri occupant. Tetraxitae in adversam continentem commigrant. Utiguri manent in patria. Taurica, ibique templum Dianae. Urbes Bosporus, Cherso, Cepi, Phanaguris. Istri fons et cursus. Mensura ambitus Ponti Euxini. (5.) Utrum Tanais Asiam ab Europa dividat an Phasis? Unde oriatur Pontus Euxinus? Aristoteles ad Euripum haeret. Fretum Siculum. Duplex aquae cursus in Bosporo Thracio. (6.) Quid Chosroem Persarum regem ad Colchicam expeditionem induxerit. Urbs Dara ab eodem frustra tentata. (7.) Redit auctor ad institutam Cap. 1. narrationem de Persarum in Colchidem irruptione, Choriane duce. Lazorum inconsulta ferocia. Gubazis, ipsorum regis, oratio. Instruuntur acies. Lazorum fuga. Artabanis

---

ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ—ΟΓΔΟΟΣ] sic scripsi, *προκοπίου καισαρέως ἱστοριῶν γοτθικῶν τετάρτη K*, *ἱστοριῶν λόγος ὄγδοος προκοπίου L*

certamen. Confligunt acies. Choriane occiso, profligantur Persae. (8.) Dagisthaeus a Lazis proditionis accusatus, in carcerem conicitur. Bessas, magister militum per Armenias, destinatur in Lazicam: cuius reges a Romanis uxores sibi petere consueverant. Abasgorum defectio. Trachea locus. Romani Abasgos adoriuntur et profligant. (9.) Tzibilen Apsiliae castellum occupant Persae; deinde caesi ob flagitium ducis. Chosroes ab Anasozado filio offenditur. Natura eius valetudinarius, Tribunum medicum, virum optimum, summe colit. Anasozadum rebellem foede plectit. (10.) Exeunt indutiae. Mutuae legationes. Isdigusnae legati Persarum fastus. Braducium interpretem occidit Chosroes. Romani in Lazica Petram obsident. Suffodiunt murum. Eorum conatus irritus. Sabiri partim Romanis, partim Persis addicti. Arietem leviorem fabricantur novo invento. Admoventur machinae; quas Persae naphtha sive oleo Medeae comburere satagunt. Bessae magistri militum grandaevi mira vis. Pars muri corruit. Ioannes Guzes in pinnas evadit. Persae in turri lignea deflagrant. Urbem Romani capiunt. (11.) Persae, qui in Petrae arcem confugerant, ad deditionem invitati, arcis incendio perire malunt quam se hosti permittere. Chosrois in re cibaria Petrae congerenda liberalitas, et in aquaeductu exstruendo sollertia. Bessas captivos Byzantium mittit; muros Petrae diruit; ab imperatore, adeoque ab omnibus laudatur. (12.) Mermeroës Persarum dux Petram serius petit. Copias Archaeopolim ducit cum elephantibus. Sordida Bessae cupiditas. Nimia Iustiniani in praefectos indulgentia. Scanda et Serapanis Lazicae castella. Rhodopolim evertunt Lazi. Romanorum in stativis agentium fuga. (13.) Archaeopolis situs. Eam Mermeroës cum Sabiris obsidet. Romani oratione ducum incensi erumpunt, ac Persarum caedem efficiunt. Turbatus elephas furit. Hinc auctor ad Edessam digreditur, ubi compertum est turbatum esse elephantem grunnitu suis. Ibidem visum prodigium. Persae obsidionem solvunt. Mermeroës in Mocheresim concedit, et Cotatim castellum reficit. (14.) A Persis quinquennales indutias turpiter emit Iustinianus Augustus. Procopii in scribendo libertas. Post vindemiam racemi aliique fructus nascuntur. (15.) Lazi Romanis offensi. Persae Uthimereos castellum obtinent, opera Theophobii. Gubazes Lazorum rex in montibus hiemat. Mermeroë per litteras hortante, ut a Romanis deficiat, in fide manet. (16.) Ex India monachi bombycum ova deferunt, et conficiendi serici rationem Romanos docent. Indutiis a Chosroë confirmatis, nihilominus bellum adhuc in Lazica geritur. Rerum status in Africa. (17.) Gepaedes et Langobardi ad pugnam inter se ineundam parati, terrore panico distrahuntur. Eorum principes Thorisinus et Auduinus indutias pangunt. Gepaedes

Cutriguros in Romanum imperium immittunt. Iustinianus Utiguros in Cutriguros excitat. Eorum pugna. (18.) Romani apud Cutriguros captivi elabuntur. Cutriguri, audita suorum clade, cum Romanis pactionem faciunt. Sedes illis in Thracia imperator attribuit. Hac de re per legatos expostulat Sandil, Utigurorum princeps. (19.) Varnorum sedes. Brittiae insulae situs et populi. Hermegisclus Varnorum rex sororem Theodeberti Francorum regis ducit uxorem, et filium Radigim ex priore coniuge susceptum despondet sorori regis Anglorum. Hermegisclus mortis augur suae, infringit filii sponsalia, eumque maritum novercae destinat. Offensa regis Anglorum soror bello Radigim petit, profligat, capit. Brittiae insulae pars muro divisa, ac vivis hominibus inhabitabilis, animas defunctorum accipere creditur, scaphis vectas opera remigum, Franciae regibus subditorum. (20.) Redit auctor ad bellum Gothicum. Belisario impensus honos Byzantii. Ioannes Salonis hiemat. Cur Iustinianus bello Gothico Narsetem praefecerit. Narses aliquamdiu Philippopoli subsistit. Inde Italiam petit. (21.) Tutilas senatores nonnullos Romam revocat. Romanorum in conservandis urbis ornamentis diligentia. Descriptio navis Aeneae. Insula Phaeacum. De Calypsus insula coniectura Procopii. Navis lapidea in Corcyra Iovi Casio posita: et Dianae altera in Euboea. Sepulcrum Anchisae. Classis Tutilae in Graeciam missa multas naves Romanas capit. (22.) Anconam Gothi terra marique obsident. Valerianus Ioannem per litteras hortatur, ut obsessis suppetias secum ferat. Ambo iunctis copiis Senogalliam appellunt. Occurrunt Gothi. Contionibus ducum uterque exercitus excitatur. Proelium navale. Gothorum clades et fuga. (23.) Artabanes rem Romanam bene in Sicilia gerit. Gothi pacem frustra a Iustiniano petunt. Francorum in Italia progressus. Leontius imperatoris legatus ad Theodebaldum, Theodeberti filium. Utriusque orationes. Gothi Corsicam et Sardiniam occupant, Romanos fugant. Herba Sardoa. In Corsica homines et equi statura minima. (24.) Sclaveni Illyricum vastant. Imperator foedus cum Gepaedibus pangit: deinde adversus illos mittit auxilia Langobardis. Horum victoria. Eversae urbes terrae motibus. Maris inundatio. Gothi Crotonem obsident. (25.) Appulsa Crotonem Romana classe, Gothi obsidionem solvunt. Ragnaris et Moras Gothorum duces deditionem meditantur. Narsetis bellicus apparatus et copiae. Franci in agro Veneto ei transitum negant. Tutilae consilium. Narses Ravennam petit. (26.) Ildigisal Langobardus, qui ad imperatorem perfugerat, Byzantio cum Goare Gotho aufugit. Adiunctis sibi popularibus, Cutriguros acie vincit in Thracia et Romanos duces in Illyrico incautos occidit: tum ad Gepaedes se recipit. Ustrigothus Gepaes se in fidem confert Langobar-

dorum. Ildigisal et Ustrigothus intereunt, fraude regum, quorum fidei se commiserant. (27.) Usdrilas, praesidii Ariminensis praefectus, per litteras Romanos provocat. Narses cum exercitu Ariminum petit ibique pontis transitu prohibetur. Usdrila occiso, porro pergit. (28.) Tutilas Teïam exspectat. Audita caede Usdrilae, ad Apenninum tendit. Eodem se confert Narses et officii Tutilam admonet. Ad Romanos ante diem dictum progressus Tutilas, eos de colle deturbare saepe aggreditur frustra. Egregia Pauli Ansilaeque facinora. (29.) Contiones militares Narsetis ac Tutilae. (30.) Utriusque aciei dispositio. Singulare certamen. Tutilas equitandi peritiam ostentat. (31.) Tutilas campo cum exercitu excedit. Narsetis providentia. Redeunt Gothi. Pugna committitur. Romanorum victoria. Tutilae caedes. (32.) Narses Langobardos remittit. Valerianus frustra Veronam obsidet, renitentibus Francis. Teïas rex Gothorum creatur. Narses Narniam, Spoletium ac Perusiam capit. Romam oppugnat, eaque facile potitur. (33.) Victoria senatui populoque Romano luctuosa. Ragnaris Gothi fraus, crudelitas, clades. Teïas Francorum opem frustra implorat. Cumas et Centumcellas Romani obsident. Teïas et Narses cum suis copiis sese conferunt in Campaniam. (34.) Nonnulla in Vesuviano incendio fieri solita. Utriusque castra exercitus. Gothi ad montem Lactarium se recipiunt. Romanos invadunt. Teïae heroica fortitudo Eo occiso, Gothi pertinaciter pugnant. Tandem pacem petunt. Ioannis sententia. Pacis conventio. (35.)

α΄. Ὅσα μὲν ἄχρι τοῦδέ μοι δεδιήγηται, τῇδε B 461
ξυγγέγραπται ᾗπερ δυνατὰ ἐγεγόνει ἐπὶ χωρίων ἐφ᾽
ὧν δὴ ἔργα τὰ πολέμια ξυνηνέχθη γενέσθαι διελόντι
τε καὶ ἁρμοσαμένῳ τοὺς λόγους, οἵπερ ἤδη ἐξενεχθέντες
πανταχόθι δεδήλωνται τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς. τὸ δὲ ἐν-
θένδε οὐκέτι μοι τρόπῳ τῷ εἰρημένῳ ξυγκείσεται.
γράμμασι γὰρ τοῖς ἐς τὸ πᾶν δεδηλωμένοις οὐκέτι 2
εἶχον τὰ ἐπιγινόμενα ἐναρμόζεσθαι, ἀλλ᾽ ὅσα κατὰ
τοὺς πολέμους τούσδε γεγονέναι ξυνέβη, ἔτι μέντοι

---

7 ἐς K] om. K ‖ 9 πολέμους K] πολεμίους L | ἔτι Maltr.] ἐπὶ codd.

P 566 καὶ ἐς τὸ Μήδων γένος, ἐπειδὴ τοὺς ἔμπροσθεν λόγους
ἐξήνεγκα, ἐν τῷδέ μοι τῷ λόγῳ πάντα γεγράψεται,
ἱστορίαν τε αὐτῶν ἐπάναγκες ποικίλην ξυγκεῖσθαι.
3 ἤδη μὲν οὖν ὅσα ξυνέβη ἄχρι ἐς τὸ τέταρτον ἔτος
τῆς πενταετηρίδος ἐκεχειρίας, ἣ Ῥωμαίοις ἐγεγόνει καὶ
Πέρσαις, ἐν τοῖς ἔμπροσθέν μοι δεδιήγηται λόγοις·
τῷ δὲ ἐπιγινομένῳ ἐνιαυτῷ Μηδικῆς στρατιᾶς πολὺς
4 ὅμιλος ἐς γῆν τὴν Κολχίδα ἐσέβαλον. οἷσπερ ἐφειστήκει
Πέρσης ἀνήρ, Χοριάνης ὄνομα, πολέμων ἐσάγαν πολ-
λῶν ἔμπειρος. καὶ αὐτῷ ξύμμαχοι βάρβαροι τοῦ Ἀλανῶν
5 γένους πολλοὶ εἵποντο. οὗτος ὁ στρατὸς ἐπειδὴ ἀφί-
κοντο ἐς χώραν τῆς Λαζικῆς, ἣ ἐπικαλεῖται Μοχήρησις,
6 ἐν ἐπιτηδείῳ στρατοπεδευσάμενοι ἔμενον. ῥεῖ δέ πῃ
ἐνταῦθα ποταμὸς Ἵππις, οὐ μέγας οὐδὲ ναυσίπορος,
B 462 ἀλλὰ καὶ ἱππεῦσι καὶ ἀνδράσι πεζοῖς ἐσβατός, οὗ δὴ
ἐν δεξιᾷ τὸν χάρακα ἐποιήσαντο, οὐ παρὰ τὴν ὄχθην,
7 ἀλλὰ κατὰ πολὺ ἄποθεν. ὅπως δὲ τοῖς τάδε ἀναλεγο-
μένοις ἔκδηλα τὰ ἐπὶ Λαζικῆς χωρία ἔσται ὅσα τε
γένη ἀνθρώπων ἀμφ' αὐτὴν ἵδρυνται, καὶ μὴ ὑπὲρ
τῶν ἀφανῶν σφίσιν ὥσπερ οἱ σκιαμαχοῦντες διαλέγε-
σθαι ἀναγκάζωνται, οὔ μοι ἀπὸ καιροῦ ἔδοξεν εἶναι
ἀναγράψασθαι ἐνταῦθα τοῦ λόγου ὅντινα δὴ τρόπον
ἄνθρωποι οἰκοῦσι τὸν Εὔξεινον καλούμενον Πόντον,
οὐκ ἀγνοοῦντι μὲν ὡς καὶ τῶν παλαιοτέρων τισὶ γέ-
γραπται ταῦτα, οἰομένῳ δὲ οὐκ ἐς τὸ ἀκριβὲς αὐτοῖς

3 ἱστορία—ποικίλη K ‖ 4 ὅσα ξυνέβη L] om. K | ἔτος K] om. L ‖ 5 ἐκκεχειρίας K, ἐγκεχειρίας L ‖ 7 ἐπιγενομένω L ‖ 8 ἐσέβαλλον L ‖ 9 χοριάνης K] χορσάνης L ‖ 10 ἐμπείρων K ‖ 12 μοχήρησις K] μουχείρησις L ‖ 14 Ἵππις Dind.] ἵππης K, ἴασπις L ‖ 16 ἐποιήσατο L ‖ 21 ἀναγκάζονται K | ἄπο L ‖ 22 ἀναγράψεσθαι K ‖ 24 μὲν L] δὲ K | τῶν παλαιοτέρων L] τὸ παλαιότερον K ‖ 25 οὐκ ἐς L] ὡς καὶ K

πάντα εἰρῆσθαι· ὧν γέ τινες Τραπεζουντίων ὁμόρους 8
ἢ Σάνους ἔφασαν, οἳ τανῦν Τζάνοι ἐπικαλοῦνται, ἢ Κόλ-
χους εἶναι, Λαζοὺς ἑτέρους καλέσαντες, οἳ καὶ νῦν ἐπὶ
τούτου προσαγορεύονται τοῦ ὀνόματος. καίτοι ἔστι τούτων 9
οὐδέτερον. Τζάνοι μὲν γὰρ τῆς παραλίας ὡς ἀπωτάτω
ὄντες προσοικοῦσι τοὺς Ἀρμενίους ἐν τῇ μεσογείᾳ καὶ
ὄρη πολλὰ μεταξὺ ἀποκρέμαται, λίαν τε ἄβατα καὶ
ὅλως κρημνώδη, χώρα τε πολλὴ ἔρημος ἀνθρώπων
ἐς ἀεὶ οὖσα καὶ χαράδραι ἀνέκβατοι καὶ λόφοι ὑλώδεις
καὶ σήραγγες ἀδιέξοδοι, οἷς δὴ ἅπασι μὴ ἐπιθαλάσσιοι
εἶναι διείργονται Τζάνοι. Κόλχους δὲ ⟨οὐχ⟩ οἷόν τέ 10
ἐστι μὴ τοὺς Λαζοὺς εἶναι, ἐπεὶ παρὰ Φᾶσιν ποταμὸν
ᾤκηνται· τὸ δὲ ὄνομα μόνον οἱ Κόλχοι, ὥσπερ ἀν-
θρώπων ἔθνη καὶ πολλὰ ἕτερα, τανῦν ἐς τὸ Λαζῶν
μεταβέβληται. χωρὶς δὲ τούτων καὶ μέγας αἰὼν μετὰ 11 B463
τοὺς ἐκεῖνα ἀναγραψαμένους ἐπιγενόμενος ἀεί τε συννεω-
τερίζων τοῖς πράγμασι τὰ πολλὰ τῶν καθεστώτων τὰ
πρότερα νεοχμῶσαι ἴσχυσεν, ἐθνῶν τε μεταστάσεσι καὶ
ἀρχόντων καὶ ὀνομάτων διαδοχαῖς. ἅπερ μοι διαμε- 12
τρήσασθαι ἀναγκαιότατον ἔδοξεν εἶναι, οὐ τὰ μυθώδη
περὶ αὐτῶν ἀπαγγέλλοντι ἢ ἄλλως ἀρχαῖα, οὐδὲ ὅπη
ποτὲ Πόντου τοῦ Εὐξείνου δεθῆναι τὸν Προμηθέα
ποιηταὶ λέγουσι· μύθου γὰρ ἱστορίαν παρὰ πολὺ 13 P567

---

1 Trapezuntiorum finitimos esse Colchos dicit Xenoph. Anab. IV 8, 22. Arriani peripl. cap. XI

---

1 ὧν K] οἷς L | Τραπεζουντίων ὁμόρους ἢ Σάνους scripsi] τραπεζῶν ὁμόρρους ἦσαν οὓς K, ὁμόρους λαζῶν τζανοὺς L ‖ 2—3 κολχοὺς hic et infra passim K ‖ 5 οὐδέτερα K ‖ 6 ἀρμενίους K ‖ 7 ἀποκρέμανται L ‖ 10 σήριγγες L ‖ 11 ⟨οὐχ⟩ omiserunt codd., οὐχ οἷόν τέ ἐστι μὴ οὐ scribendum esse coniecit Comparetti ‖ 12 φάσιν K ‖ 16—17 ξυννεωτερίζων L ‖ 18 νεοχμῶσαι L] ἀνεωχμοῦν K ‖ 23 λέγουσι ποιηταὶ L | ἱστορία L

κεχωρίσθαι οἶμαι· ἀλλ' ἐς τὸ ἀκριβὲς διεξιόντι τά τε ὀνόματα καὶ τὰ πράγματα, ὅσα δὴ τανῦν ἐπιχωριάζει τῶν τόπων ἐκείνων ἑκάστῳ.

β'. Οὗτος τοίνυν ὁ Πόντος ἄρχεται μὲν ἐκ Βυζαν-
τίου καὶ Καλχηδόνος, τελευτᾷ δὲ ἐς Κόλχων τὴν γῆν.
2 καὶ αὐτὸν ἐν δεξιᾷ ἐσπλέοντι Βιθυνοί τε καὶ οἱ αὐτῶν
ἐχόμενοι Ὀνωριάται καὶ Παφλαγόνες ᾤκηνται, οἳ δὴ
ἄλλα τε χωρία καὶ Ἡράκλειάν τε καὶ Ἄμαστριν ἐπι-
θαλασσίας πόλεις ἔχουσι, καὶ μετ' αὐτοὺς οἱ Ποντικοὶ
ἐπικαλούμενοι μέχρι ἐς Τραπεζοῦντα πόλιν καὶ τὰ ταύ-
της ὅρια. ἐνταῦθα πολίσματά τε ἄλλα ἐπιθαλασσίδια
καὶ Σινώπη τε καὶ Ἀμισὸς οἰκεῖται, Ἀμισοῦ δὲ ἄγχιστα
τό τε Θεμίσκουρον καλούμενον καὶ Θερμώδων ποταμός
ἐστιν, οὗ δὴ τὸ τῶν Ἀμαζόνων στρατόπεδον γεγενῆ-
σθαί φασιν. ἀλλὰ περὶ μὲν Ἀμαζόνων γεγράψεταί
3 μοι οὐ πολλῷ ὄπισθεν. Τραπεζουντίων δὲ τὰ ὅρια
διήκει ἔς τε κώμην Σουσούρμενα καὶ τὸ Ῥιζαῖον κα-
B 464 λούμενον χωρίον, ὅπερ Τραπεζουντίων διέχει δυοῖν
ἡμέραιν ὁδὸν διὰ τῆς παραλίας ἐς Λαζικὴν ἰόντι.
4 Τραπεζοῦντος δέ μοι ἐπιμνησθέντι οὐ παριτέον τὸ
πλείστῳ παραλόγῳ τῇδε ξυμβαῖνον. τὸ γὰρ μέλι ἐν
ἅπασι τοῖς περὶ Τραπεζοῦντα χωρίοις πικρὸν γίνεται,
ἐνταῦθα μόνον στασιαζομένης τῆς ἀμφ' αὐτὸ δόξης.

---

21 μέλι] cf. Xenoph. Anab. IV 8, 20

---

1 κεχωρίσθαι K] κεχώρισται L | οἶμαι L] εἶναι K ‖ 3 τῶν τόπων L] τὸ τόπον K ‖ 5 χαλκηδόνος L ‖ 6 αὐτὸν] αὐτῶν L | βυθηνοί L ‖ 7 Ὀνωριάται] ἐνόριά τε K ‖ 12 ἀμησὸς K, ἀμινσὸς L | ἀμινσοῦ L | δὲ K] τε L ‖ 13 θεμισκούριον K, θεμίσκυρον L ‖ 14 ἀμαζόνων K ‖ 16 τραπεζούντων L ‖ 17 σουσούρμενα K] σουσούρμαιναν L | Ῥιζαῖον] ῥίζεων L pr. m., ῥίζεον L corr. ‖ 18 δυεῖν K ‖ 19 ὁδὸν K] ὁδῷ L ‖ 20—21 τὸ πλ. L] τῷ πλ. K ‖ 22 περὶ τραπεζοῦντα] τραπεζοῦντος L ‖ 23 αὐτὸ K] αὐτῷ L

τούτων δὲ δὴ τῶν χωρίων ἐν δεξιᾷ τὰ Τζανικῆς ὄρη 5
πάντα ἀνέχει, ἐπέκεινά τε αὐτῶν Ἀρμένιοι Ῥωμαίων
κατήκοοι ᾤκηνται. ἐκ τούτων δὲ τῶν Τζανικῶν ὀρῶν 6
κάτεισι ποταμὸς Βόας ὄνομα, ὃς δὴ ἔς τε λόχμας
παμπληθεῖς ἰὼν καὶ χώραν λοφώδη περιερχόμενος
φέρεται μὲν ἄγχιστα τῶν Λαζικῆς χωρίων, ποιεῖται δὲ
τὰς ἐκβολὰς ἐς τὸν Εὔξεινον καλούμενον Πόντον, οὐ
μέντοι Βόας καλούμενος. ἐπειδὰν γὰρ τῆς θαλάσσης 7
ἐγγὺς ἵκηται, τὸ μὲν ὄνομα μεθίησι τοῦτο, ἑτέρας δὲ
τὸ ἐνθένδε προσηγορίας μεταλαγχάνει, ἐκ τῶν οἱ ἐπι-
γινομένων ὄνομα κτώμενος. Ἄκαμψιν γὰρ αὐτὸν τὸ 8
λοιπὸν καλοῦσιν οἱ ἐπιχώριοι, τούτου δὴ ἕνεκα, ὅτι
δὴ κάμψαι αὐτὸν τῇ θαλάσσῃ ἀναμιχθέντα ἀμήχανά
ἐστιν, ἐπεὶ ξὺν ῥύμῃ τοσαύτῃ καὶ ὀξύτητι τοῦ ῥοῦ
τὰς ἐκβολὰς ποιεῖται, ταραχὴν τοῦ ῥοθίου πολλὴν
ἐπίπροσθεν ἐργαζόμενος, ὥστε ὡς πορρωτάτω τῆς θα-
λάσσης ἰὼν ἄπορον ποιεῖται τὸν ταύτῃ διάπλουν· οἵ
τε ναυτιλλόμενοι ἐνταῦθα τοῦ Πόντου, εἴτε Λαζικῆς
εὐθὺ πλέοντες εἴτε καὶ ἐνθένδε ἀπάραντες, οὐκέτι ἑξῆς
διαπλεῖν δύνανται. κάμψαι γὰρ τοῦ ποταμοῦ τὸν 9
ῥοῦν οὐδαμῇ ἔχουσιν, ἀλλὰ πορρωτάτω μὲν ἀναγόμενοι B 465
τοῦ ἐκείνῃ πελάγους, ἐπὶ μέσον δέ που τὸν Πόντον
ἰόντες, οὕτω δὴ ἀπαλλάσσεσθαι τῆς τοῦ ποταμοῦ ἐκ-
βολῆς δύνανται. τὰ μὲν οὖν ἀμφὶ ποταμὸν Βόαν
τοιαῦτά ἐστι.

---

1 δὲ *K*] om. *L* | Τζανικῆς] τζακῆς *K* ‖ 2 ἐπέκεινά *L*] ἐκεῖνα *K* | Ἀρμένιοι] ἀρμένιον *L* ‖ 5 λοφώδη *K*] ὑλώδη *L* ‖ 9 μεθίησι *K*] μέτεισι *L* ‖ 14 τοσαύτῃ *K*] τοιαύτῃ *L* ‖ 15 τοῦ ῥοθίου πολλὴν *K*] πολλὴν τοῦ ῥοθίου *L* ‖ 18 ναυτιλόμενοι *K* ‖ 19 εὐθὺ] εὐθὺς *L* ‖ 20 κάμψαι *L*] καλύψαι *K* ‖ 21 ἔχουσι *L* ‖ 22 μέσον *K*] μέσου *L* | που *K*] om. *L* ‖ 24 ποταμὸν βόαν *L*] ποταμοῦ βόα *K*

10 P568 *Μετὰ δὲ τὸ Ῥιζαῖον αὐτονόμων ἀνθρώπων ὅροι ἐκδέ-
χονται, οἳ δὴ Ῥωμαίων τε καὶ Λαζῶν μεταξὺ ᾤκηνται.
καὶ κώμη τις, Ἀθῆναι ὄνομα, ἐνταῦθα οἰκεῖται, οὐχ
ὅτι Ἀθηναίων ἄποικοι, ὥσπερ τινὲς οἴονται, τῇδε ἱδρύ-
σαντο, ἀλλὰ γυνή τις Ἀθηναία ὄνομα ἐν τοῖς ἄνω
χρόνοις κυρία ἐγεγόνει τῆς χώρας, ἧσπερ ὁ τάφος ἐν-
11 ταῦθα καὶ εἰς ἐμέ ἐστι. μετὰ δὲ Ἀθήνας Ἄρχαβίς τε
οἰκεῖται καὶ Ἀψαροῦς, πόλις ἀρχαία, ἣ τοῦ Ῥιζαίου
12 διέχει ὁδῷ ἡμερῶν τριῶν μάλιστα. αὕτη Ἄψυρτος τὸ
παλαιὸν ὠνομάζετο, ὁμώνυμος τῷ ἀνθρώπῳ διὰ τὸ
πάθος γεγενημένη. ἐνταῦθα γάρ φασιν οἱ ἐπιχώριοι
ἐξ ἐπιβουλῆς Μηδείας τε καὶ Ἰάσονος τὸν Ἄψυρτον
ἐξ ἀνθρώπων ἀφανισθῆναι, καὶ δι' αὐτὸ τὴν ἐπωνυ-
μίαν τὸ χωρίον λαβεῖν. ὁ μὲν γὰρ ἐν ἐκείνῳ ἀπέ-
13 θνησκε, τὸ δὲ ἀπ' αὐτοῦ ὠνομάζετο. ἀλλὰ πολὺς
ἄγαν μετὰ ταῦτα ἐπιρρεύσας ὁ χρόνος καὶ ἀνθρώπων
ἀναρίθμοις διαδοχαῖς ἐνακμάσας αὐτὸς διαφθεῖραι μὲν
τὴν τῶν πραγμάτων ἐπιβολὴν ἴσχυσεν ἐξ ὧν τὸ ὄνομα
ξύγκειται τοῦτο, ἐς δὲ τὸν νῦν φαινόμενον τρόπον
14 μεταρρυθμῆσαι τὴν προσηγορίαν τῷ τόπῳ. τούτου δὲ
τοῦ Ἀψύρτου καὶ τάφος ἐς τῆς πόλεως τὰ πρὸς
ἀνίσχοντα ἥλιόν ἐστιν. αὕτη πόλις ἦν τὸ παλαιὸν
B 466 πολυάνθρωπος, καὶ τεῖχους μὲν αὐτὴν περιέβαλε μέγα
τι χρῆμα, θεάτρῳ δὲ καὶ ἱπποδρόμῳ ἐκαλλωπίζετο καὶ*

---

9 Jung p. 93. Arriani peripl. cap. 6

---

1 *Ῥιζαῖον*] *ῥίζαιον K*, *ῥίζεον* hic et infra *L* | *ὅροι*] *ὄρη L* ‖ 7 *ἄρχαβίς K*] *ἀρχαβές L* ‖ 8 *τοῦ* repetitum est in *L* ‖ 9 *ὁδῷ K*] *ὁδὸν L* ‖ 12 *Ἰάσονος* Dind.] *ἰάσωνος* codd. ‖ 19 *τὸν—τρόπον K*] *τὸ—τρόπω L* ‖ 20 *μεταριθμῆσαι* codd., *μεταρρυθμίσαι* Dind. ‖ 22 *ἦν K*] om. *L* ‖ 23 *τείχους K*] *τεῖχος L* | *αὐτὴν*] *αὐτῇ K*

τοῖς ἄλλοις ἅπασιν, οἷσπερ πόλεως μέγεθος δείκνυσθαι
εἴωθε. νῦν δὲ δὴ αὐτῶν ἄλλο οὐδὲν ἀπολέλειπται,
ὅτι μὴ τῆς κατασκευῆς τὰ ἐδάφη.
Ὥστε εἰκότως θαυμάσειεν ἄν τις τῶν Κόλχους 15
φαμένων Τραπεζουντίοις ὁμόρους εἶναι. ταύτῃ μὲν
γὰρ καὶ τὸ δέρας ξὺν τῇ Μηδείᾳ συλήσας Ἰάσων οὐκ
ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὰ πάτρια ἤθη φυγὼν φαίνοιτο,
ἀλλ' ἔμπαλιν ἐπὶ Φᾶσιν τε ποταμὸν καὶ τοὺς ἐνδοτάτω
βαρβάρους. λέγουσι μὲν οὖν ὡς κατὰ τοὺς Τραϊανοῦ 16
τοῦ Ῥωμαίων αὐτοκράτορος χρόνους κατάλογοι Ῥω-
μαίων στρατιωτῶν ἐνταῦθά τε καὶ μέχρι ἐς Λαζοὺς
καὶ Σαγίνας ἵδρυντο. τὰ δὲ νῦν ἄνθρωποι ἐνταῦθα 17
οἰκοῦσιν οὔτε τοῦ Ῥωμαίων οὔτε τοῦ Λαζῶν βασιλέως
κατήκοοι ὄντες, πλήν γε δὴ ὅτι Χριστιανοῖς οὖσιν οἱ
Λαζῶν ἐπίσκοποι τοὺς ἱερεῖς καθίστανται σφίσι. καὶ 18
αὐτοὶ ἔνσπονδοί τε καὶ φίλοι ἀμφοτέροις ἐθέλοντες
εἶναι, τοὺς ἐξ ἑκατέρων παρὰ τοὺς ἑτέρους ἀεὶ στελλο-
μένους παραπέμψειν διηνεκῶς ὡμολόγησαν. ὃ δὴ φαί-
νονται καὶ ἐς ἐμὲ δρῶντες. ἀκάτοις γὰρ ἰδίαις τοὺς 19
παρὰ θατέρου βασιλέως ἐς τὸν ἕτερον στελλομένους
ἀγγέλους ναυτιλλόμενοι παραπέμπουσι. φόρου μέντοι
ὑποτελεῖς οὐδαμῇ γεγένηνται ἐς τόδε τοῦ χρόνου. τού- 20
των δὲ τῶν χωρίων ἐν δεξιᾷ ὄρη τε λίαν ἀπότομα
ἀποκρέμαται καὶ χώρα ἔρημος ἐπὶ πλεῖστον διήκει. καὶ
αὐτῆς ὕπερθεν οἱ Περσαρμένιοι καλούμενοι ᾤκηνται, B 467

5 τραπεζουντίων ἰσομόρους L ‖ 6 γὰρ K] γὰρ ἂν L | δέρας] δέρρας L | τῇ K] αὐτῇ L | μηδία ξυλήσας K ‖ 9 κατὰ τοὺς L] κατὰ τοῦ K ‖ 12 Σαγίνας] σαγίδας K, σαυνίτας L ‖ 13 οὔτε—οὔτε] οὐδὲ—οὐδὲ codd. | Λαζῶν] λαζοὶ K ‖ 15 τοὺς ἱερεῖς] εἰς ἱεροῖς L ‖ 16 ἐθέλοντες K] ἐθέλουσιν L ‖ 17 τοὺς 1 K] τούς τε L | παρὰ K] περὶ L ‖ 18 παραπέμψειν K] παραπέμψαι L ‖ 20 παρὰ θατέρου K] παρ' ἑτέρου L ‖ 24 ἀποκρέμανται L ‖ 25 αὐτῆς K] αὐτῆς δὴ L

*καὶ Ἀρμένιοι οἳ Ῥωμαίων κατήκοοί εἰσι μέχρι ἐς τοὺς
Ἰβηρίας ὅρους διήκοντες.*
21 *Ἐκ δὲ Ἀψαροῦντος πόλεως ἐς Πέτραν τε πόλιν καὶ*
P 569 *τοὺς Λαζῶν ὅρους, οὗ δὴ τελευτᾷ ὁ Εὔξεινος Πόντος,
μιᾶς ἐστιν ἡμέρας ὁδός. ἀπολήγων δὲ ὁ Πόντος ἐν-*
22 *ταῦθα μηνοειδῆ τίθεται τὴν ἀκτήν. καὶ ὁ μὲν τοῦ
μηνοειδοῦς τούτου διάπλους ἐς πεντήκοντά τε καὶ πεν-
τακοσίους μάλιστα σταδίους διήκει, τὰ δὲ αὐτοῦ ὄπι-*
23 *σθεν ξύμπαντα Λαζική τέ ἐστι καὶ ὠνόμασται. μετὰ
δὲ αὐτοὺς κατὰ τὴν μεσόγαιαν Σκυμνία τε καὶ Σουανία
ἐστί. ταῦτα δὲ τὰ ἔθνη Λαζῶν κατήκοα τυγχάνει
ὄντα. καὶ ἄρχοντας μὲν οἱ τῇδε ἄνθρωποι τῶν ὁμο-
γενῶν τινας ἔχουσιν, ἐπειδὰν δὲ τῶν ἀρχόντων τινὶ
ἐπιγένηται ἡ τέλειος ἡμέρα τοῦ βίου, ἕτερον αὐτοῖς
ἀντικαθίστασθαι πρὸς τοῦ Λαζῶν βασιλέως ἐς ἀεὶ*
24 *εἴθισται. ταύτης δὲ τῆς χώρας ἐκ πλαγίου μὲν παρ'
αὐτὴν μάλιστα τὴν Ἰβηρίαν Μέσχοι Ἰβήρων ἐκ παλαιοῦ*
25 *κατήκοοι ᾤκηνται, τὰ οἰκία ἐν ὄρεσιν ἔχοντες. ὄρη
δὲ τὰ Μέσχων οὐ σκληρὰ οὐδὲ καρπῶν ἄφορά ἐστιν,
ἀλλ' εὐθηνοῦσιν ἀγαθοῖς ἅπασιν, ἐπεὶ καὶ οἱ Μέσχοι
γεωργοὶ δεξιοὶ καὶ ἀμπελῶνες τυγχάνουσιν ἐκεῖ ὄντες.*
26 *ταύτῃ δὲ τῇ χώρᾳ ὄρη ἐπίκειται ἄγαν τε ὑψηλὰ καὶ
ἀμφιλαφῆ καὶ δεινῶς ἄβατα. καὶ ταῦτα μὲν ἄχρι ἐς
τὰ Καυκάσια ὄρη διήκει· ὄπισθεν δὲ αὐτῶν πρὸς
ἀνίσχοντα ἥλιον Ἰβηρία ἐστὶ, μέχρι ἐς Περσαρμενίους*

---

1 *καὶ ἀρμένιοι L*] om. *K* ‖ 8—9 *ὄπισθε L* ‖ 9 *τέ L*] om. *K* ‖ 10 *μεσογαίαν* codd. | *Σκυμνία* Dind.] *σκυμία K*, *σκυμιᾶ L* ‖ 12 *ἄρχοντες K* ‖ 13 *δὲ L*] *δὴ K* ‖ 17 *ἰβερίαν K* ‖ 18 *ἐν K*] *ἐν τοῖς L* ‖ 21 *δεξιοὶ—ὄντες*] *δεξιοί. καὶ ἀμπελῶνες τυγχάνουσιν ἐκεῖσε K*, *δεξιοὶ ἄλλως τε καὶ ἐς ἀμπελῶνας τυγχάνουσιν ὄντες L* ‖ 24 *αὐτῶν K*] om. *L*

διήκουσα. διὰ δὲ τῶν ὀρῶν, ἃ ταύτῃ ἀνέχει, Φᾶσις 27 B468
ποταμὸς κάτεισιν, ἐκ τῶν Καυκασίων ἀρχόμενος καὶ
κατὰ μέσον τὸ μηνοειδὲς τοῦ Πόντου ἐκβάλλει. ταύτῃ 28
τε ἤπειρον ἑκατέραν αὐτὸν διορίζειν τινὲς οἴονται. τὰ
μὲν γὰρ ἐν ἀριστερᾷ κατιόντος τοῦ ῥοῦ Ἀσία ἐστὶ, τὰ
δὲ ἐν δεξιᾷ Εὐρώπη ὠνόμασται. κατὰ μὲν οὖν τὴν 29
τῆς Εὐρώπης μοῖραν ξύμπαντα Λαζῶν τὰ οἰκία ξυμ-
βαίνει εἶναι, ἐπὶ θάτερα δὲ οὔτε πόλισμα οὔτε ἄλλο
τι ὀχύρωμα οὔτε κώμην τινὰ λόγου ἀξίαν Λαζοὶ ἔχουσι,
πλήν γε δὴ ὅτι Πέτραν Ῥωμαῖοι ἐνταῦθα ἐδείμαντο
πρότερον. κατὰ ταύτην δέ που τὴν Λαζικῆς μοῖραν 30
ἀπέκειτο, ὥσπερ οἱ ἐπιχώριοι λέγουσι, καὶ τὸ δέρας
ἐκεῖνο, οὗπερ ἕνεκα οἱ ποιηταὶ τὴν Ἀργὼ ἀποτετορνεῦ-
σθαι μυθολογοῦσι. λέγουσι δὲ ταῦτα, ἐμὴν γνώμην,
ἀληθιζόμενοι ἥκιστα. οὐ γὰρ ἂν, οἶμαι, λαθὼν τὸν 31
Αἰήτην Ἰάσων ἐνθένδε ἀπηλλάσσετο ξὺν τῇ Μηδείᾳ
τὸ δέρας ἔχων, εἰ μὴ τά τε βασίλεια καὶ τὰ ἄλλα τῶν
Κόλχων οἰκία τοῦ χωρίου διείργετο Φάσιδι ποταμῷ,
ἵνα δὴ τὸ δέρας ἐκεῖνο κεῖσθαι ξυνέβαινεν, ὃ δὴ καὶ
οἱ ποιηταὶ παραδηλοῦσιν οἱ τὰ τοιαῦτα ἀναγραψάμενοι.
ὁ μὲν οὖν Φᾶσις τῇδε φερόμενος, ᾗπέρ μοι δεδιήγηται, 32
ἐς αὐτόν που λήγοντα ἐκβάλλει τὸν Εὔξεινον Πόντον.
τοῦ δὲ μηνοειδοῦς κατὰ μὲν τὴν μίαν ἀρχὴν, ἣ τῆς
Ἀσίας ἐστὶ, Πέτρα ἡ πόλις ἐτύγχανεν οὖσα, ἐν δὲ δὴ
τῇ ἀντιπέρας ἀκτῇ κατὰ τὴν τῆς Εὐρώπης μοῖραν
Ἀψιλίων ἡ χώρα ἐστί· Λαζῶν δὲ κατήκοοί εἰσι καὶ 33

---

1 ὀρῶν *L*] om. *K* | φάσις codd. ‖ 4 αὐτὸν *L*] αὐτῶ *K* ‖ 6 οὖν] *O* deest in *K* ‖ 8—9 οὔτε—οὔτε—οὔτε] οὐδὲ ter codd. ‖ 8 πόλισμα] πτόλισμα *K*, πόλισμά τι *L* ‖ 11 που τὴν] που τῆς *K*, τὴν *L* ‖ 12 δέρας] δέρρας hic et infra *L* ‖ 15 ἥκιστα *K*] om. *L* ‖ 16 Μηδείᾳ] μηδία *K* ‖ 18 τοῦ χωρίου *K*] om. *L* ‖ 21 φάσις codd. ‖ 22 ἐκβάλλει *K*] ἐμβάλλει *L*

B 469 *Χριστιανοὶ γεγόνασιν ἐκ παλαιοῦ οἱ Ἀψίλιοι, ὥσπερ*
καὶ τἄλλα ξύμπαντα ἔθνη, ὧνπερ ἐμνήσθην ἐς τόδε
τοῦ λόγου.

P 570 *γʹ. Ταύτης δὲ τῆς χώρας καθύπερθεν ὄρος τὸ*
Καυκάσιόν ἐστι. τοῦτο δὲ τὸ ὄρος, ὁ Καύκασος, ἐς
τοσόνδε ὕψος ἀνέχει, ὥστε δὴ αὐτοῦ τῶν μὲν ὑπερβο-
λῶν οὔτε ὄμβρους οὔτε νιφετοὺς ἐπιψαύειν ποτέ. τῶν
γὰρ νεφελῶν αὐτὰς ἁπασῶν καθυπερτέρας ξυμβαίνει
εἶναι. τὰ δὲ μέσα μέχρι τῶν ἐσχάτων χιόνων ἔμπλεα
2 *διηνεκές ἐστι. καὶ ἀπ᾽ αὐτοῦ οἱ πρόποδες ὑψηλοὶ ἐσ-*
άγαν τυγχάνουσιν ὄντες, οὐδέν τι καταδεέστεροι τῶν
3 *ἐν τοῖς ὄρεσι τοῖς ἄλλοις σκοπέλων. τῶν δὲ τοῦ Καυ-*
κασίου ὄρους προπόδων οἱ μὲν πρός τε βορρᾶν ἄνεμον
καὶ ἥλιον δύοντα τετραμμένοι ἔς τε Ἰλλυριοὺς καὶ
Θρᾴκας διήκουσιν, οἱ δὲ πρός τε ἀνίσχοντα ἥλιον καὶ
ἄνεμον νότον ἐς τὰς διεξόδους ἐξικνοῦνται αὐτάς, αἳ
τὰ τῇδε ᾠκημένα Οὐννικὰ ἔθνη ἐς γῆν τήν τε Περσῶν
4 *καὶ Ῥωμαίων ἄγουσιν. ὧνπερ ἁτέρα μὲν Τζοὺρ ἐπι-*
κέκληται, ἡ δὲ δὴ ἑτέρα Πύλη ἐκ παλαιοῦ Κασπία
ἐκλήθη. ταύτην δὲ τὴν χώραν, ἣ ἐξ ὄρους τοῦ Καυ-
κάσου ἄχρι ἐς τὰς Κασπίας κατατείνει Πύλας, Ἀλανοὶ
ἔχουσιν, αὐτόνομον ἔθνος, οἳ δὴ καὶ Πέρσαις τὰ πολλὰ
ξυμμαχοῦσιν, ἐπί τε Ῥωμαίους καὶ ἄλλους πολεμίους
στρατεύουσι. τὰ μὲν οὖν ἀμφὶ τῷ ὄρει τῷ Καυκασίῳ
ταύτῃ πῃ ἔχει.

---

4 cf. Jord. Get. 52 ss.

---

2 *ἐμνήσθην K*] *ἐπεμνήσθην L* ‖ 5 *Καύκασος*] *καυκάσιος K* ‖ 6 *ὕψος K*] *ὕψους L* | *δὴ L*] *δι᾽ K* ‖ 8 *νεφελῶν K*] *νεφῶν L* ‖ 10 *διηνεκές K*] *διηνεκῶς L* ‖ 11 *καταδεέστεροι K*] *καταδεέστερον L* ‖ 13 *πρός τε K*] *τε* om. *L* | *βορρὰν K* ‖ 16 *διεξόδους L*] *ἐξόδους K* ‖ 17 *τε K*] *τῶν L* ‖ 24 *τὰ*] *T* deest in *K*

Οὖννοι δὲ, οἱ Σάβειροι ἐπικαλούμενοι, ἐνταῦθα 5
ᾤκηνται καὶ ἄλλα ἄττα Οὐννικὰ ἔθνη. ἐνθένδε μὲν τὰς
Ἀμαζόνας ὡρμῆσθαί φασιν, ἀμφὶ δὲ τὸ Θεμίσκουρον καὶ B 470
ποταμὸν τὸν Θερμώδοντα ἐνστρατοπεδεύσασθαι, ᾗπέρ
μοι ἔναγχος εἴρηται, οὗ δὴ πόλις ἐν τῷ παρόντι Ἀμισός
ἐστι. τανῦν δὲ οὐδαμῆ τῶν ἀμφὶ τὸ Καυκάσιον ὄρος 6
χωρίων Ἀμαζόνων τις μνήμη ἢ ὄνομα διασώζεται,
καίτοι καὶ Στράβωνι καὶ ἄλλοις τισὶ λόγοι ἀμφ' αὐταῖς
πολλοὶ εἴρηνται. ἀλλά μοι δοκοῦσι μάλιστα πάντων 7
τά γε κατὰ τὰς Ἀμαζόνας ξὺν τῷ ἀληθεῖ λόγῳ εἰπεῖν,
ὅσοι ἔφασαν οὐ πώποτε γένος γυναικῶν ἀνδρείων
γεγονέναι, οὐδ' ἐ⟨ν⟩ ὄρει μόνῳ τῷ Καυκασίῳ τὴν τῶν
ἀνθρώπων φύσιν θεσμῶν τῶν οἰκείων ἐξίστασθαι,
ἀλλὰ βαρβάρους ἐκ τῶνδε τῶν χωρίων στρατῷ μεγάλῳ
ξὺν γυναιξὶ ταῖς αὐτῶν ἰδίαις ἐπὶ τὴν Ἀσίαν στρα-
τεῦσαι, στρατόπεδόν τε ἀμφὶ ποταμὸν Θερμώδοντα
ποιησαμένους ἐνταῦθα μὲν τὰς γυναῖκας ἀπολιπεῖν,
αὐτοὺς δὲ γῆν τῆς Ἀσίας τὴν πολλὴν καταθέοντας,
ὑπαντιασάντων σφίσι τῶν τῇδε ᾠκημένων, ἅπαντας ἐξ
ἀνθρώπων ἀφανισθῆναι, οὐδένα τε αὐτῶν τὸ παρά-
παν ἐπανήκειν ἐς τῶν γυναικῶν τὸ χαράκωμα, καὶ τὸ
λοιπὸν ταύτας δὴ τὰς γυναῖκας, δέει τῶν περιοίκων
καὶ ἀπορίᾳ τῶν ἐπιτηδείων ἀναγκασθείσας, τό τε ἀρρεν-
ωπὸν ἀμφιέσασθαι οὔτι ἐθελουσίας καὶ ἀνελομένας
τὴν πρὸς τῶν ἀνδρῶν ἐν τῷ στρατοπέδῳ ἀπολελειμ-

8 cf. Strabo XI 5. XII 3, 21

1 *οὔννοι* K | *σάβιροι ἐπικαλούμενοι* K, *καὶ σάβειροι καλούμενοι* L ‖ 2 *ἄλλαττα* L ‖ 3 *ἀμαζόν-* hic et infra K | *ὡρμῆσθαί* Hoesch.] *ὁρμεῖσθαί* codd. | *θεμίσκυρον* L ‖ 4 *θερμόδοντα* K ‖ 5 *ἀμινσός* L ‖ 11 *ἀνδρείων* K] *ἀνδρεῖον* L ‖ 12 *οὐδ' ἐ⟨ν⟩* scripsi] *οὐδὲ* codd. ‖ 16 *θερμόδοντα* K ‖ 22 *δέει* K] *δέει τε* L ‖ 23 *ἐπιτηδείων* K] *ἀναγκαίων* L ‖ 24 *ἀμφιέσεσθαι* K | *οὔτι*] *οὔτοι* K

P 571 *μένην τῶν ὅπλων σκευήν, καὶ ταύτῃ ἐξοπλισαμένας*
ὡς ἄριστα ἔργα ἀνδρεῖα ξὺν ἀρετῇ ἐπιδείξασθαι, διω-
θουμένης ἐς τοῦτο αὐτὰς τῆς ἀνάγκης, ἕως δὴ ἁπάσαις
8 *διαφθαρῆναι ξυνέπεσε. ταῦτα δὲ ὧδέ πῃ γεγονέναι*
B 471 *καὶ ξὺν τοῖς ἀνδράσι τὰς Ἀμαζόνας στρατεύσασθαι καὶ*
αὐτὸς οἴομαι, τεκμηριούμενος οἷς δὴ καὶ χρόνῳ τῷ
9 *κατ' ἐμὲ ξυνηνέχθη γενέσθαι. τὰ γὰρ ἐπιτηδεύματα*
μέχρι ἐς τοὺς ἀπογόνους παραπεμπόμενα τῶν προγε-
10 *γενημένων τῆς φύσεως ἴνδαλμα γίνεται. Οὔννων τοί-*
νυν καταδραμόντων πολλάκις τὴν Ῥωμαίων ἀρχήν,
τοῖς τε ὑπαντιάσασιν ἐς χεῖρας ἐλθόντων, τινὰς μὲν
αὐτῶν πεσεῖν ἐνταῦθα τετύχηκε, μετὰ δὲ τῶν βαρβά-
ρων τὴν ἀναχώρησιν Ῥωμαῖοι διερευνώμενοι τῶν πεπτω-
11 *κότων τὰ σώματα καὶ γυναῖκας ἐν αὐτοῖς εὗρον. ἄλλο*
μέντοι γυναικῶν στράτευμα οὐδαμῇ τῆς Ἀσίας ἢ τῆς
Εὐρώπης ἐπιχωριάζον ἐφάνη. οὐ μὴν οὐδὲ τὰ Καυ-
κάσια ὄρη ἀνδρῶν ἔρημα γεγενῆσθαι πώποτε ἀκοῇ
ἴσμεν. περὶ μὲν οὖν τῶν Ἀμαζόνων τοσαῦτα εἰρήσθω.
12 *Μετὰ δὲ Ἀψιλίους τε καὶ τοῦ μηνοειδοῦς τὴν ἑτέ-*
ραν ἀρχὴν ἐς τὴν παραλίαν Ἀβασγοὶ ᾤκηνται, ἄχρι ἐς
τὰ Καυκάσια ὄρη διήκοντες. οἱ δὲ Ἀβασγοὶ Λαζῶν
μὲν κατήκοοι ἐκ παλαιοῦ ἦσαν, ἄρχοντας δὲ ὁμογενεῖς
13 *δύο ἐσαεὶ εἶχον. ὧν ἅτερος μὲν ἐς τῆς χώρας τὰ*
πρὸς ἑσπέραν, ὁ δὲ δὴ ἕτερος ἐς τὰ πρὸς ἀνίσχοντα
14 *ἥλιον ἵδρυτο. οἱ δὲ βάρβαροι οὗτοι μέχρι μὲν ἐς ἐμὲ*
ἄλση τε καὶ ὕλας ἐσέβοντο. θεοὺς γὰρ τὰ δένδρα

---

1 *καὶ L*] om. *K* | *ἐξοπλισαμένας* codd.] *ἐξωπλισμένας* edd. ‖ 2 *ἀνδρίας K, τὰ ἀνδρεῖα L* ‖ 5 *στρατεύσασθαι K*] *στρατεύεσθαι L* ‖ 7 *γὰρ K*] *δὲ L* ‖ 9 *γίνεται K*] *γίνεσθαι L* ‖ 12 *τῶν L*] *τὴν τῶν K* ‖ 14 *ἐν K*] om. *L* ‖ 18 *οὖν*] *O* deest in *K* ‖ 25 *ἵδρυντο L* | *μὲν K*] *μὲν καὶ L*

βαρβάρῳ τινὶ ἀφελείᾳ ὑπώπτευον εἶναι. πρὸς δὲ τῶν 15
ἐν σφίσιν ἀρχόντων τὰ δεινότατα διὰ φιλοχρηματίας
μέγεθος ἔπασχον. ἄμφω γὰρ αὐτῶν οἱ βασιλεῖς, ὅσους
ἂν παῖδας ἐν τούτῳ τῷ ἔθνει ἀγαθούς τε τὴν ὄψιν B 472
καὶ τὸ σῶμα καλοὺς ἴδοιεν, τούτους δὴ ὀκνήσει οὐδε-
μιᾷ ἐκ τῶν γειναμένων ἀφέλκοντες εὐνούχους τε ἀπερ-
γαζόμενοι ἀπεδίδοντο ἐς Ῥωμαίων τὴν γῆν τοῖς ὠνεῖ-
σθαι βουλομένοις χρημάτων μεγάλων. τούς τε αὐτῶν 16
πατέρας ἔκτεινον εὐθὺς, τοῦ μὴ αὐτῶν τινας τίσασθαί
ποτε τῆς ἐς τοὺς παῖδας ἀδικίας τὸν βασιλέα ἐγχειρεῖν,
μηδὲ ὑπόπτους αὐτοῖς τῶν κατηκόων τινὰς ἐνταῦθα
εἶναι. ἥ τε τῶν υἱέων εὐμορφία σφίσιν ἐς τὸν ὄλε-
θρον ἀπεκρίνετο. διεφθείροντο γὰρ οἱ ταλαίπωροι, 17
παίδων θανάσιμον δεδυστυχηκότες εὐπρέπειαν. καὶ
ἀπ᾽ αὐτοῦ τῶν ἐν Ῥωμαίοις εὐνούχων οἱ πλεῖστοι καὶ
οὐχ ἥκιστα ἐν τῇ βασιλέως αὐλῇ γένος Ἀβασγοὶ
ἐτύγχανον ὄντες. ἐπὶ τούτου δὲ Ἰουστινιανοῦ βασι- 18
λεύοντος ἅπαντα Ἀβασγοῖς ἐπὶ τὸ ἡμερώτερον τετύ-
χηκε μεταμπίσχεσθαι. τά τε γὰρ Χριστιανῶν δόγματα 19
εἵλοντο καὶ αὐτοῖς Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς τῶν τινα ἐκ
Παλατίου εὐνούχων στείλας, Ἀβασγὸν γένος, Εὐφρατᾶν
ὄνομα, τοῖς αὐτῶν βασιλεῦσι διαρρήδην ἀπεῖπε μηδένα
τὸ λοιπὸν ἐν τούτῳ τῷ ἔθνει τὴν ἀρρενωπίαν ἀποψι- P 572
λοῦσθαι, σιδήρῳ βιαζομένης τῆς φύσεως. ὃ δὴ ἄσμενοι

---

17 Euagr. IV 22. Niceph. Call. XVII 13

---

1 ὑπόπτευον *K* ‖ 4 τὴν *K*] καὶ τὴν *L* ‖ 7 ἐς *K*] ἐς τῶν *L* ‖ 7—8 ὀνεῖσθαι *K* ‖ 9 ἔκτεινον *L*] ἔθνον *K* ‖ 10 τῆς *L*] τοὺς *K* ‖ 13 ἀπεκρίνατο *K* ‖ 14 θανασίμην *L* | δυστυχηκότες *L* ‖ 15 καὶ *K*] om. *L* ‖ 21 εὐνούχων *K*] εὐνοῦχον *L* | εὐφρατὰν *L* ‖ 22 ἀπεῖπε *K*] ἐπεῖπε *L* ‖ 24 ὃ *L*] οἳ *K*

20 Ἀβασγοὶ ἤκουσαν. καὶ τῇ τοῦ Ῥωμαίων βασιλέως
ἐπιτάξει θαρροῦντες ἤδη τὸ ἔργον τοῦτο σθένει παντὶ
διεκώλυον. ἐδεδίει γὰρ αὐτῶν ἕκαστος μή ποτε παι-
21 δίου πατὴρ εὐπρεποῦς γένηται. τότε δὴ Ἰουστινιανὸς
βασιλεὺς καὶ ἱερὸν τῆς θεοτόκου ἐν Ἀβασγοῖς οἰκοδο-
μησάμενος, ἱερεῖς τε αὐτοῖς καταστησάμενος, διεπρά-
B 473 ξατο ἅπαντα αὐτοὺς ἤθη τῶν Χριστιανῶν ἐκδιδάσκε-
σθαι, τούς τε βασιλεῖς ἄμφω Ἀβασγοὶ καθελόντες
αὐτίκα ἐν ἐλευθερίᾳ βιοτεύειν ἐδόκουν. ταῦτα μὲν
οὖν τῇδε ἐχώρησε.

δʹ. Μετὰ δὲ τοὺς Ἀβασγῶν ὅρους κατὰ μὲν ὄρος
τὸ Καυκάσιον Βροῦχοι ᾤκηνται, Ἀβασγῶν τε καὶ Ἀλα-
νῶν μεταξὺ ὄντες. κατὰ δὲ τὴν παραλίαν Πόντου τοῦ
2 Εὐξείνου Ζῆχοι ἵδρυνται. τοῖς δὲ δὴ Ζήχοις κατὰ
μὲν παλαιὸν ὁ Ῥωμαίων αὐτοκράτωρ βασιλέα καθίστη,
τὸ δὲ νῦν οὐδ' ὁτιοῦν Ῥωμαίοις ἐπακούουσιν οἱ βάρ-
3 βαροι οὗτοι. μετὰ δὲ αὐτοὺς Σαγίναι μὲν οἰκοῦσι,
μοῖραν δὲ αὐτῶν τῆς παραλίας Ῥωμαῖοι ἐκ παλαιοῦ
4 ἔσχον. φρούριά τε δειμάμενοι ἐπιθαλασσίδια δύο,
Σεβαστόπολίν τε καὶ Πιτιοῦντα, δυοῖν ἡμέραιν ὁδῷ
ἀλλήλοιν διέχοντα, φρουρὰν ἐνταῦθα στρατιωτῶν τὸ
5 ἐξ ἀρχῆς κατεστήσαντο. τὰ μὲν γὰρ πρότερα κατά-
λογοι Ῥωμαίων στρατιωτῶν τὰ ἐπὶ τῆς ἀκτῆς πάντα
χωρία ἐκ τῶν Τραπεζοῦντος ὁρίων ἄχρι ἐς τοὺς Σα-
γίνας εἶχον, ᾗπέρ μοι εἴρηται· νῦν δὲ μόνα τὰ δύο

25 cf. II 493, 11

2 ἐπιτάξει K] διατάξει L ‖ 3 αὐτῶν L] αὐτοὺς K ‖ 4 δὴ K] om. L ‖ 9 βιωτεύειν L ‖ 10 ἐχώρησε K] ἐχώρησαν L ‖ 11 μὲν K] μὲν τὸ L ‖ 12 βρούχοι L ‖ 12—13 Ἀλανῶν] ἀλαμανῶν L ‖ 14 ζήκχοι L | δὴ K] om. L | ζήκχοις L ‖ 14—15 κατὰ μὲν K] μὲν τὸ L ‖ 17 σαγίναι L] σαγῆναι K ‖ 20 πυτιοῦντα L | δυεῖν K ‖ 23 τὰ ἐπὶ L] ἐς τὰ ἐπὶ K ‖ 24—25 σανίγας K

ταῦτα φρούρια ἐλέλειπτο σφίσιν, οὗ δὴ τὰ φυλακτήρια
καὶ ἐς ἐμὲ εἶχον, ἐπειδὴ Χοσρόης, ὁ Περσῶν βασιλεὺς,
Λαζῶν αὐτὸν ἐπαγαγομένων ἐς τὴν Πέτραν, στράτευμα
Περσῶν ἐνταῦθα στέλλειν ἐν σπουδῇ εἶχε, τούς τε τὰ
φρούρια ταῦτα καθέξοντας καὶ καθιζησομένους ἐν τοῖς
ἐνταῦθα φυλακτηρίοις. ἅπερ ἐπεὶ οἱ Ῥωμαίων στρα- 6
τιῶται προμαθεῖν ἴσχυσαν, προτερήσαντες τάς τε οἰκίας B 474
ἐνέπρησαν καὶ τὰ τείχη ἐς τὸ ἔδαφος καθελόντες ἔς
τε τὰς ἀκάτους μελλήσει οὐδεμιᾷ ἐσβάντες ἐς ἤπειρον
εὐθὺς τὴν ἀντιπέρας καὶ Τραπεζοῦντα πόλιν ἐχώρησαν,
ζημιώσαντες μὲν τῇ τῶν φρουρίων διαφθορᾷ τὴν Ῥω-
μαίων ἀρχὴν, κέρδος δὲ αὐτῇ πορισάμενοι μέγα, ὅτι
δὴ τῆς χώρας ἐγκρατεῖς οὐ γεγόνασιν οἱ πολέμιοι.
ἄπρακτοι γὰρ ἀπ' αὐτοῦ ἐς τὴν Πέτραν ἀνέστρεφον
Πέρσαι. ταῦτα μὲν οὖν τῇδε ξυνηνέχθη γενέσθαι.

Ὑπὲρ δὲ Σαγίνας Οὐννικὰ ἔθνη πολλὰ ἵδρυνται. 7
τὸ δ' ἐντεῦθεν Εὐλυσία μὲν ἡ χώρα ὠνόμασται, βάρ-
βαροι δὲ αὐτῆς ἄνθρωποι τά τε παράλια καὶ τὴν με-
σόγειον ἔχουσι, μέχρι ἐς τὴν Μαιῶτιν καλουμένην P 573
Λίμνην καὶ ποταμὸν Τάναϊν, ὃς δὴ ἐς τὴν Λίμνην
ἐσβάλλει. αὕτη δὲ ἡ Λίμνη ἐς τὴν ἀκτὴν Πόντου τοῦ 8
Εὐξείνου τὰς ἐκβολὰς ποιεῖται. ἄνθρωποι δὲ, οἳ
ταύτῃ ᾤκηνται, Κιμμέριοι μὲν τὸ παλαιὸν ὠνομάζοντο,
τανῦν δὲ Οὐτίγουροι καλοῦνται. καὶ αὐτῶν καθύπερθεν 9
ἐς βορρᾶν ἄνεμον ἔθνη τὰ Ἀντῶν ἄμετρα ἵδρυνται.
παρὰ δὲ τὸν χῶρον αὐτὸν, ὅθεν ἡ τῆς Λίμνης ἐκβολὴ

---

1 φρούρια *K*] om. *L* | ἐλέλειπται *L* ‖ 2 καὶ *K*] om. *L* | ἐπειδὴ *K*] ἐπειδὴ δὲ *L* ‖ 3 αὐτὸν] αὐτῶν *K* | ἐς *L*] om. *K* ‖ 4 ἔσχε *L* ‖ 7 τάς τε *K*] τε τὰς *L* ‖ 9 μελήσει *K* ‖ 10 τὴν *L*] τοῦ *K* ‖ 12 αὐτῇ scripsi] αὐτοὶ codd. ‖ 16 ὑπὲρ *L*] ὕπερθεν *K* | σαγίδας *K* ‖ 23 κιμέριοι *K* | ὠνομάζοντο] ὀνομάζονται, in marg.: *K* ‖ 24 οὐτούργουροι codd. ‖ 25 βορρὰν *K* | ἄντων codd.

ἄρχεται, Γότθοι οἱ Τετραξῖται καλούμενοι ᾤκηνται, οὐ
πολλοὶ ὄντες, οἳ δὴ τὰ Χριστιανῶν νόμιμα σεβόμενοι
10 περιστέλλουσιν οὐδενὸς ἧσσον. (Τάναϊν δὲ καλοῦσιν
οἱ ἐπιχώριοι καὶ τὴν ἐκβολὴν ταύτην, ⟨ἥπερ⟩ ἐκ Λίμνης
ἀρξαμένη τῆς Μαιώτιδος ἄχρι ἐς τὸν Εὔξεινον Πόντον
[ἥπερ] διήκει, ἐς ὁδὸν ἡμερῶν, ὥς φασιν, εἴκοσιν.
B 475 ἀλλὰ καὶ τὸν ἄνεμον, ὃς ἐνθένδε πνεῖ, Ταναΐτην προσα-
11 γορεύουσιν.) εἴτε δὲ τῆς Ἀρείου δόξης ἐγένοντό ποτε
οἱ Γότθοι οὗτοι, ὥσπερ καὶ τὰ ἄλλα Γοτθικὰ ἔθνη,
εἴτε καὶ ἄλλο τι ἀμφὶ τῇ δόξῃ αὐτοῖς ἤσκητο, οὐκ
ἔχω εἰπεῖν, ἐπεὶ οὐδὲ αὐτοὶ ἴσασιν, ἀλλ' ἀφελείᾳ τε
τανῦν καὶ ἀπραγμοσύνῃ πολλῇ τιμῶσι τὴν δόξαν.
12 οὗτοι ὀλίγῳ πρότερον (λέγω δέ, ἡνίκα πρῶτόν τε καὶ
εἰκοστὸν ἔτος Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς τὴν αὐτοκράτορα
εἶχεν ἀρχὴν) πρέσβεις τέτταρας ἐς Βυζάντιον ἔπεμψαν,
ἐπίσκοπον σφίσι τινὰ δεόμενοι δοῦναι· ἐπεὶ ὅστις μὲν
αὐτοῖς ἱερεὺς ἦν, τετελευτήκει οὐ πολλῷ πρότερον,
ἔγνωσαν δὲ ὡς καὶ Ἀβασγοῖς ἱερέα βασιλεὺς πέμψειε,
καὶ αὐτοῖς προθυμότατα Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς ἐπιτελῆ
13 ποιήσας τὴν δέησιν ἀπεπέμψατο. οἱ δὲ πρέσβεις οὗτοι
δέει Οὔννων τῶν Οὐτιγούρων ἐς μὲν τὸ ἐμφανές,
αὐτηκόων πολλῶν ὄντων, ἀποστοματίζοντες ὅτου δὴ
ἕνεκα ἥκοιεν, ἄλλο οὐδὲν ὅτι μὴ τὰ ἀμφὶ τῷ ἱερεῖ

3—8 quae hic et 503, 23—504, 8 inclusi, videntur a Procopio in margine adscripta et postea in contextum recepta esse ‖ 3 Euagr. IV 23. Niceph. Call. XVII 13 ‖ 4—5 Arrian. Peripl. 19 καὶ ὁρμᾶται (sc. ὁ Τάναϊς) μὲν ἀπὸ Λίμνης τῆς Μαιώτιδος, ἐσβάλλει δὲ ἐς θάλασσαν τὴν τοῦ Εὐξείνου Πόντου

1 τραπεζῖται hic et infra *L* ‖ 4 ⟨ἥπερ⟩] hic addidi et infra delevi, quod non probat Christ ‖ 5 ἀρξαμένη scripsi] ἀρξάμενοι codd., ἀρξαμένην edd., Christ ‖ 10 ἤσκητο *K*] ἠσκεῖτο *L* ‖ 11 ἀλλ' ἀφελείᾳ Maltr.] ἀλλὰ φιλίᾳ codd. ‖ 14—15 αὐτοκράτορα εἶχεν ἀρχὴν *K*] αὐτοκρατορίαν εἶχε *L* ‖ 18 πέμψειε *K*] ἔπεμψε *L* ‖ 21 οὐτουγούρων *K*, οὐτουργούρων *L* ‖ 22 ὄντων *L*] om. *K* | ἀποστομίζοντες *K*

βασιλεῖ ἤγγειλαν, ὡς λαθραιότατα δὲ ξυγγενόμενοι
ἅπαντα φράζουσιν, ὅσα συνοίσειν τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ
ἔμελλε, ξυγκρουομένων ἐς ἀλλήλους ἀεὶ τῶν σφίσι
προσοίκων βαρβάρων. ὅντινα δὲ τρόπον οἱ Τετραξῖται
καὶ ὅθεν ἀναστάντες ἐνταῦθα ἱδρύσαντο, ἐρῶν ἔρχομαι.

ε'. **Πάλαι μὲν Οὔννων**, τῶν τότε Κιμμερίων κα- P 574
λουμένων, πολύς τις ὅμιλος τὰ χωρία ταῦτα ἐνέμοντο,
ὧν ἄρτι ἐμνήσθην, βασιλεύς τε εἷς ἅπασιν ἐφειστήκει.
καί ποτέ τις αὐτῶν τὴν ἀρχὴν ἔσχεν, ᾧ δὴ παῖδες 2 B476
ἐγένοντο δύο, ἅτερος μὲν Οὐτιγοὺρ ὄνομα, Κουτριγοὺρ
δὲ ὁ ἕτερος. οἵπερ, ἐπειδὴ αὐτοῖν ὁ πατὴρ τὸν βίον 3
συνεμετρήσατο, τήν τε ἀρχὴν ἄμφω ἐν σφίσιν αὐτοῖς
διεδάσαντο καὶ τὴν ἐπωνυμίαν τοῖς ἀρχομένοις αὐτοῖς
ἔδοσαν. οἱ μὲν γὰρ Οὐτίγουροι, οἱ δὲ Κουτρίγουροι 4
καὶ ἐς ἐμὲ ὀνομάζονται. οὗτοι μὲν ἅπαντες τῇδε
ᾤκηντο, κοινὰ μὲν τὰ ἐπιτηδεύματα ξύμπαντα ἔχοντες,
οὐκ ἐπιμιγνύμενοι δὲ ἀνθρώποις, οἳ δὴ τῆς τε Λίμνης
καὶ τῆς ἐνθένδε ἐκροῆς ἐς τὰ ἐπὶ θάτερα ἵδρυντο,
ἐπεὶ οὔτε διέβαινόν ποτε τὰ ὕδατα ταῦτα οὔτε δια-
βατὰ εἶναι ὑπώπτευον, πρὸς τὰ εὐκολώτατα περίφοβοι
ὄντες, τῷ μηδὲ ἀποπειράσασθαι αὐτῶν πώποτε, ἀλλ'
ἀμελέτητοι τῆς διαβάσεως παντάπασιν εἶναι. (Λίμνην 5
δὲ τὴν Μαιῶτιν καὶ τὴν ἐξ αὐτῆς ἐκβολὴν ὑπερβάντι
εὐθὺς μὲν ἐς αὐτήν που τὴν ταύτης ἀκτὴν οἱ Τετρα-

1 δὲ scripsi] γε K, τε L ‖ 2 ξυνοίσειν L ‖ 4 προσοίκων L] προσήκων K ‖ 6 κιμερίων K ‖ 7 τις K] τε L ‖ 10 οὐτουγοὺρ K, οὐτουργοὺρ L | κουτουργοὺρ L ‖ 11 αὐτοῖν K] αὐτοῖς L ‖ 2 ξυνεμετρήσατο L | ἐν σφίσιν Hoesch. in marg.] ἐς σφίσιν K, σφίσιν L ‖ 13 διεδάσαντο K] διεσώσαντο L ‖ 14 οὐτούργουροι, οἱ δὲ κουτούργουροι L ‖ 16 ᾤκηντο Dind.] ὤκηνται codd. ‖ 17 οἳ δὴ L] οἱ δὲ K ‖ 18 ἵδρυντο K] ἵδρυνται L ‖ 20 ὑπόπτευον K ‖ 21 πῶποτε L

ξῖται καλούμενοι Γότθοι τὸ παλαιὸν ᾤκηντο, ὧν
ἐπεμνήσθην ἀρτίως· πολλῷ δὲ αὐτῶν ἄποθεν Γότθοι
τε καὶ Οὐισίγοτθοι καὶ Βανδίλοι καὶ τὰ ἄλλα Γοτθικὰ
6 γένη ξύμπαντα ἵδρυντο. οἳ δὴ καὶ Σκύθαι ἐν τοῖς
ἄνω χρόνοις ἐπεκαλοῦντο, ἐπεὶ πάντα τὰ ἔθνη, ἅπερ
τὰ ἐκείνῃ χωρία εἶχον, Σκυθικὰ μὲν ἐπὶ κοινῆς ὀνο-
μάζεται, ἔνιοι δὲ αὐτῶν Σαυρομάται ἢ Μελάγχλαινοι,
7 ἢ ἄλλο τι ἐπεκαλοῦντο.) προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου
φασὶν, εἴπερ ὁ λόγος ὑγιής ἐστι, τῶν μὲν Κιμμερίων
B 477 νεανίας τινὰς ἐν κυνηγεσίῳ διατριβὴν ἔχειν, ἔλαφον
δὲ μίαν πρὸς αὐτῶν φεύγουσαν ἐς τὰ ὕδατα ἐσπηδῆ-
8 σαι ταῦτα. τούς τε νεανίας, εἴτε φιλοτιμίᾳ εἴτε φιλο-
νεικίᾳ τινὶ ἐχομένους, ἢ καί τι δαιμόνιον αὐτοὺς κατ-
ηνάγκασε, τῇ ἐλάφῳ ἐπισπέσθαι ταύτῃ, μηχανῇ τε
μεθίεσθαι αὐτῆς οὐδεμιᾷ, ἕως ξὺν αὐτῇ ἐς τὴν ἀντι-
9 πέρας ἀκτὴν ἵκοντο. καὶ τὸ μὲν διωκόμενον ὅ τι ποτ'
ἦν εὐθὺς ἀφανισθῆναι· (δοκεῖν γάρ μοι οὐδὲ ἄλλου
του ἕνεκα ἐνταῦθα ἐφάνη, ὅτι μὴ ⟨τοῦ⟩ γενέσθαι κα-
κῶς τοῖς τῇδε ᾠκημένοις βαρβάροις) τοὺς δὲ νεανίας
τοῦ μὲν κυνηγεσίου ἀποτυχεῖν, μάχης δὲ ἀφορμὴν καὶ
10 P 575 λείας εὑρέσθαι. ἐς ἤθη γὰρ τὰ πάτρια ὅτι τάχιστα
ἐπανήκοντες ἔνδηλα πᾶσι Κιμμερίοις πεποίηνται ὅτι
δὴ ταῦτα βατὰ σφίσι τὰ ὕδατα εἴη. ἀνελόμενοι οὖν
αὐτίκα τὰ ὅπλα πανδημεί τε διαβάντες ἐγένοντο μελ-

9 Niceph. Call. XI 48. Jord. Get. 123

2 πολλῷ K] πολλοὶ L | αὐτῶν K] om. L ‖ 7 σαβρομάται K, σαυρομμάται L | μελάχλαινοι K ‖ 13 τι] τοι K pr. m. | δαιμόνιον αὐτοὺς K] αὐτοὺς δαιμόνιον L ‖ 14 ἐπισπέσθαι] ἐπεισπέσθαι K ‖ 15 μεθίεσθαι αὐτῆς K] αὐτῆς μεθίεσθαι L ‖ 17 δοκεῖν scripsi] δοκεῖ codd. | μοι] μοι ⟨ὡς⟩ edd. ‖ 18 „μὴ τοῦ Pith." Maltr.] μὴ codd. ‖ 22 κιμερίοις K ‖ 23 ταῦτα L] ταύτῃ K ‖ 24—505, 1 μελήσει codd.

λήσει οὐδεμιᾷ ἐν τῇ ἀντιπέρας ἠπείρῳ, Βανδίλων μὲν
ἤδη ἐνθένδε ἀναστάντων ἐπί τε Λιβύης ἱδρυσαμένων,
ἐν Ἱσπανίᾳ δὲ Οὐισιγότθων οἰκησαμένων. Γότθοις οὖν 11
τοῖς ἐς τὰ τῇδε ᾠκημένοις πεδία ἐξαπιναίως ἐπιπεσόντες
πολλοὺς μὲν ἔκτειναν, τοὺς δὲ λοιποὺς ἐτρέψαντο ἅπαν-
τας. ὅσοι τε αὐτοὺς διαφυγεῖν ἴσχυσαν, ξὺν παισί 12
τε καὶ γυναιξὶν ἐνθένδε ἀναστάντες ἀπέλιπον μὲν τὰ
πάτρια ἤθη, διαπορθμευσάμενοι δὲ ποταμὸν Ἴστρον
ἐν γῇ τῇ Ῥωμαίων ἐγένοντο. καὶ πολλὰ μὲν τοὺς 13
ταύτῃ ᾠκημένους δεινὰ ἔδρασαν, μετὰ δὲ δόντος βα-
σιλέως ᾠκήσαντο ἐς τὰ ἐπὶ Θρᾴκης χωρία, καὶ τὰ μὲν
ξυνεμάχουν Ῥωμαίοις, τάς τε συντάξεις ὥσπερ οἱ ἄλλοι B 478
στρατιῶται πρὸς βασιλέως κομιζόμενοι ἀνὰ πᾶν ἔτος
καὶ φοιδερᾶτοι ἐπικληθέντες· οὕτω γὰρ αὐτοὺς τότε
Λατίνων φωνῇ ἐκάλεσαν Ῥωμαῖοι, ἐκεῖνο, οἶμαι, παρα-
δηλοῦντες, ὅτι δὴ οὐχ ἡσσημένοι αὐτῶν τῷ πολέμῳ
Γότθοι, ἀλλ' ἐπὶ ξυνθήκαις τισὶν ἔνσπονδοι ἐγένοντο
σφίσι. φοίδερα γὰρ Λατῖνοι τὰς ἐν πολέμῳ καλοῦσι 14
ξυνθήκας, ᾗπέρ μοι ἐν τοῖς ἔμπροσθεν δεδήλωται
λόγοις· τὰ δὲ καὶ πόλεμον πρὸς αὐτοὺς διέφερον οὐ-
δενὶ λόγῳ, ἕως ᾤχοντο ἀπιόντες ἐς Ἰταλίαν, Θευδερίχου
ἡγουμένου σφίσι. τὰ μὲν οὖν τῶν Γότθων τῇδε κε-
χώρηκεν.

Οὖννοι δὲ αὐτῶν τοὺς μὲν κτείναντες, τοὺς δέ, 15
ὥσπερ ἐρρήθη, ἐξαναστήσαντες τὴν χώραν ἔσχον. καὶ
αὐτῶν Κουτρίγουροι μὲν παῖδάς τε καὶ γυναῖκας με-

19 cf. I 361, 7

3 ἱσπανίᾳ K | οὐσιγότθων K || 6 αὐτοὺς K] αὐτῶν L || 11 ᾠκήσαντο K] ᾤκησαν L | θράκης K, τραπέζης L || 12 ξυντάξεις L || 14 φιδεράτοι K, φοιδεράτοι L | τότε K] τῇ L || 18 φοίδερα] φίδερα K || 22—23 κεχώρηκε K || 25 ὥσπερ L] ὅπερ K | ἐρρέθη L || 26 κουτριγοῦροι K

ταπεμψάμενοι ἐνταῦθα ἱδρύσαντο, οὗ δὴ καὶ ἐς ἐμὲ
16 *ᾤκηνται. καὶ δῶρα μὲν πολλὰ πρὸς βασιλέως ἀνὰ*
πᾶν ἔτος κομίζονται, καὶ ὣς δὲ διαβαίνοντες ποταμὸν
Ἴστρον καταθέουσιν ἐσαεὶ τὴν βασιλέως χώραν, ἔν-
17 *σπονδοί τε καὶ πολέμιοι Ῥωμαίοις ὄντες. Οὐτίγουροι*
δὲ ξὺν τῷ ἡγουμένῳ ἐπ' οἴκου ἀπεκομίζοντο, μόνοι
18 *τὸ λοιπὸν ἐνταῦθα καθιζησόμενοι. οἵπερ ἐπειδὴ Λίμ-*
νης τῆς Μαιώτιδος ἀγχοῦ ἐγένοντο, Γότθοις ἐνταῦθα
19 *τοῖς Τετραξίταις καλουμένοις ἐνέτυχον. καὶ τὰ μὲν*
πρῶτα φραξάμενοι ταῖς ἀσπίσιν οἱ Γότθοι ἀντικρὺ τοῖς
ἐπιοῦσιν ὡς ἀμυνόμενοι ἔστησαν, σθένει τε τῷ σφετέρῳ
B 479 *καὶ χωρίου ἰσχύϊ θαρσοῦντες· αὐτοὶ γὰρ ἀλκιμώτατοι*
20 *ἁπάντων εἰσὶ τῶν τῇδε βαρβάρων. καὶ ἡ πρώτη τῆς*
Μαιώτιδος ἐκροή, οὗ δὴ τότε οἱ Τετραξῖται Γότθοι
ἵδρυντο, ἐν κόλπῳ ξυνιοῦσα μηνοειδεῖ, περιβαλοῦσά τε
αὐτοὺς ἐκ τοῦ ἐπὶ πλεῖστον, μίαν ἐπ' αὐτοὺς εἴσοδον
21 *οὐ λίαν εὐρεῖαν τοῖς ἐπιοῦσι παρείχετο. ὕστερον δὲ*
(οὔτε γὰρ Οὖννοι χρόνον τινὰ τρίβεσθαι σφίσιν ἐν-
P 576 *ταῦθα ἤθελον, οἵ τε Γότθοι τῷ τῶν πολεμίων ὁμίλῳ*
ἐπὶ πολὺ ἀνθέξειν οὐδαμῇ ἤλπιζον) ἐς λόγους ἀλλή-
λοις ξυνίασιν, ἐφ' ᾧ ἀναμιχθέντες κοινῇ ποιήσονται
τὴν διάβασιν, καὶ οἱ Γότθοι ἱδρύσονται μὲν ἐν τῇ
ἀντιπέρας ἠπείρῳ παρ' αὐτὴν τῆς ἐκβολῆς μάλιστα
τὴν ἀκτήν, ἵνα δὴ καὶ τανῦν ἵδρυνται, φίλοι δὲ καὶ
ξύμμαχοι τὸ λοιπὸν Οὐτιγούροις ὄντες ἐπὶ τῇ ἴσῃ καὶ

---

2 *πολλὰ K*] om. *L* ‖ 3 *κομίζονται L*] *κομίζουσι K* | *ὣς δὲ*] om. *K*, *ὡς δὲ L* ‖ 5 *οὐτούργουροι L* ‖ 9 *Τετραξίταις*] *τραπεζίτ* — hic et infra passim *L* ‖ 11 *ἀμυνούμενοι* Herw. ‖ 13 *ἁπάντων K*] om. *L* ‖ 14 *οἱ*] *ἡ K* ‖ 15 *μηνοειδῆ L* ‖ 17 *λίαν*] *λείαν L* | *εὐρεῖαν*] *εὑρεῖν ἂν K* ‖ 21 *ᾧ L*] *ὧν K* ‖ 22 *ἱδρύσαντο L* ‖ 25 *οὐτουργούροις L*

ὁμοίᾳ σφίσιν ἐνταῦθα βιώσονται τὸν πάντα αἰῶνα.
οὕτω μὲν οὖν οἵδε οἱ Γότθοι τῇδε ἱδρύσαντο καὶ τῶν 22
Κουτριγούρων, ὥσπερ μοι εἴρηται, ἀπολελειμμένων ἐν
γῇ τῇ ἐπὶ θάτερα τῆς Λίμνης οὔσῃ μόνοι Οὐτίγουροι
τὴν χώραν ἔσχον, πράγματα Ῥωμαίοις ὡς ἥκιστα παρε-
χόμενοι, ἐπεὶ οὐδὲ αὐτῶν ἄγχιστα ᾤκηνται, ἀλλ'
ἔθνεσι πολλοῖς διειργόμενοι μεταξὺ οὖσιν ἀκουσίῳ
ἀπραγμοσύνῃ ἐς αὐτοὺς ἔχονται.

Ὑπερβάντι δὲ Λίμνην τε τὴν Μαιώτιδα καὶ ποτα- 23
μὸν Τάναϊν ἐπὶ πλεῖστον μὲν τῶν τῇδε πεδίων Κου-
τρίγουροι Οὖννοι, ἧπέρ μοι ἐρρήθη, ᾠκήσαντο· μετὰ
δὲ αὐτοὺς Σκύθαι τε καὶ Ταῦροι ξύμπασαν ἔχουσι B 480
τὴν ταύτῃ χώραν, ἧσπερ μοῖρά τις Ταυρικὴ καὶ νῦν
ἐπικαλεῖται, ἵνα δὴ καὶ τῆς Ἀρτέμιδος τὸν νεὼν γεγο-
νέναι φασίν, οὗπέρ ποτε ἡ τοῦ Ἀγαμέμνονος Ἰφιγένεια
προὔστη. καίτοι Ἀρμένιοι ἐν τῇ παρ' αὐτοῖς Κελε- 24
σηνῇ καλουμένῃ χώρᾳ τὸν νεὼν τοῦτον γεγονέναι
φασὶ Σκύθας τε τηνικάδε ξύμπαντας καλεῖσθαι τοὺς
ἐνταῦθα ἀνθρώπους, τεκμηριούμενοι τοῖς ἀμφί τε
Ὀρέστῃ καὶ πόλει Κομάνῃ δεδιηγημένοις μοι ἐς ἐκεῖνο
τοῦ λόγου. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων λεγέτω ἕκαστος ὥς 25
πῃ αὐτῷ βουλομένῳ ἐστί· πολλὰ γὰρ τῶν ἑτέρωθι
γεγενημένων, ἴσως δὲ καὶ οὐδαμῇ ξυμπεπτωκότων, ἄν-
θρωποι προσποιεῖσθαι φιλοῦσιν ὡς πάτρια ἤθη, ἀγαν-
ακτοῦντες, ἢν μὴ τῇ δοκήσει τῇ αὐτῶν ἅπαντες

21 cf. I 84

1 βιώσονται K] βιάσονται L ‖ 4 ἐπὶ θάτερα L] ἀποθα-τέρα K | οὐτούργουροι L ‖ 5 ῥωμαίοις K] ῥωμαίως L ‖ 10—11 κουτούργουροι L ‖ 12 σκῦθαι K | τε K] om. L ‖ 13 ἧσπερ K] ἧπερ L ‖ 15 φασίν, οὗπέρ L] φησίν, ἧπέρ K ‖ 16—17 ἀρμένιοι—καλουμένη L] σκύθας τε τῇ K | Κελεσηνῇ] Ἀκιλισηνῇ edd. ‖ 18 σκύθας K] καὶ σκύθας L

26 ἕπωνται. μετὰ δὲ τὰ ἔθνη ταῦτα πόλις θαλασσία
οἰκεῖται, Βόσπορος ὄνομα, Ῥωμαίων κατήκοος γενομένη
27 οὐ πολλῷ πρότερον. ἐκ δὲ Βοσπόρου πόλεως ἐς πόλιν
Χερσῶνα ἰόντι, ἣ κεῖται μὲν ἐν τῇ παραλίᾳ, Ῥωμαίων
δὲ καὶ αὐτὴ κατήκοος ἐκ παλαιοῦ ἐστι, βάρβαροι,
28 Οὐννικὰ ἔθνη, τὰ μεταξὺ ἅπαντα ἔχουσι. καὶ ἄλλα
δὲ πολίσματα δύο ἀγχοῦ Χερσῶνος, Κῆποί τε καὶ
Φανάγουρις καλούμενα, Ῥωμαίων κατήκοα ἐκ παλαιοῦ
τε καὶ ἐς ἐμὲ ἦν. ἅπερ οὐ πολλῷ ἔμπροσθεν βαρ-
βάρων τῶν πλησιοχώρων ἑλόντες τινὲς ἐς ἔδαφος καθ-
29 B481 εῖλον. ἐκ δὲ Χερσῶνος πόλεως ἐς τὰς ἐκβολὰς πο-
ταμοῦ Ἴστρου, ὃν καὶ Δανούβιον καλοῦσιν, ὁδὸς μέν
ἐστιν ἡμερῶν δέκα, βάρβαροι δὲ τὰ ἐκείνῃ ξύμπαντα
30 ἔχουσιν. Ἴστρος δὲ ποταμὸς ἐξ ὀρέων μὲν τῶν Κελ-
τικῶν ῥεῖ, περιιὼν δὲ τὰς Ἰταλίας ἐσχατιάς, φερόμενός
τε ἐπὶ τὰ Δακῶν καὶ Ἰλλυριῶν καὶ τὰ ἐπὶ Θρᾴκης
χωρία, ἐκβάλλει ἐς τὸν Εὔξεινον Πόντον. τὰ δὲ ἐν-
P 577 θένδε ἅπαντα μέχρι ἐς Βυζάντιον τοῦ Ῥωμαίων βα-
31 σιλέως τυγχάνει ὄντα. ἡ μὲν οὖν τοῦ Εὐξείνου
Πόντου περίοδος ἐκ Καλχηδόνος μέχρι ἐς Βυζάντιον
32 ταύτῃ πῃ ἔχει. ἐς ὅσον δὲ ἡ περίοδος ἥδε διήκει,
ἅπαντα μὲν ἐς τὸ ἀκριβὲς οὐκ ἔχω εἰπεῖν, βαρβάρων,
ὥσπερ μοι ἐρρήθη, ᾠκημένων ἐνταῦθα τοσούτων τὸ
πλῆθος, ἐπιμιξίας τε Ῥωμαίοις παρ’ αὐτῶν τινας, ὅτι
μὴ ὅσα κατὰ πρεσβείαν, ἴσως οὐδεμιᾶς οὔσης· ἐπεὶ
οὐδὲ τοῖς πρότερον ταῦτα ἐγκεχειρηκόσι διαμετρῆσα-

1 *ἕπονται K* | *μετὰ*] *M* deest in *K* | malim *ἐπιθαλασσία* ‖ 2 *ὄνομα καὶ L* ‖ 5 *βάρβαρα K* ‖ 7 *δὲ K*] om. *L* ‖ 8 *φανάγουρις K*] *φανούγουρις L* ‖ 12 *δανούβιον K*] *δάνουβιν L* ‖ 14 *ὀρέων L*] *ὀρίων K* ‖ 15 *τὰς K*] *τὰς τῆς L* ‖ 16 *ἐπὶ τὰ L*] *ἐπί τε K* ‖ 16—17 *τὰ—χωρία L*] *τῶν—χωρίων K* ‖ 20 *Καλχηδόνος*] *χαλκηδόν* — hic et infra *L* ‖ 22 *ἅπαντα K*] *ἅπαν L* | *ἔχω L*] *ἔχων K* ‖ 25 *ἐπεὶ K*] om. *L*

σθαι ἐς τὸ ἀκριβές τι ξυμβαίνει εἰρῆσθαι. ἐκεῖνο 33
μέντοι διαφανές ἐστιν, ὡς Πόντου τοῦ Εὐξείνου τὰ
ἐν δεξιᾷ, εἴη δ' ἂν ἐκ Καλχηδόνος ἐς ποταμὸν Φᾶσιν,
δυοῖν καὶ πεντήκοντα ὁδὸς ἡμερῶν ἐστιν εὐζώνῳ ἀνδρί·
ᾧ δὴ οὐκ ἄπο τρόπου τεκμηριούμενος φαίη ἄν τις καὶ
τὴν ἑτέραν τοῦ Πόντου μοῖραν μέτρου τοῦδε εἶναι οὐ
πολλῷ ἄποθεν.

ς'. Ἐπεὶ δὲ ἀφικόμεθα ἐνταῦθα τοῦ λόγου, ἀνα-
γράψασθαι οὔ μοι ἄπο καιροῦ ἔδοξεν εἶναι ὅσα δὴ
ἀμφὶ τοῖς ὁρίοις τῆς τε Ἀσίας καὶ τῆς Εὐρώπης δια-
μάχονται πρὸς ἀλλήλους οἱ ταῦτα δεινοί. λέγουσι 2
μὲν γάρ τινες αὐτῶν τὰ ἠπείρω ταύτα διορίζειν πο- B 482
ταμὸν Τάναϊν, ἀπισχυριζόμενοι μὲν χρῆναι τὰς τομὰς
φυσικὰς εἶναι, τεκμηριούμενοι δὲ ὡς ἡ μὲν θάλασσα
προϊοῦσα ἐκ τῶν ἑσπερίων ἐπὶ τὴν ἑῴαν φέρεται μοῖ-
ραν, ποταμὸς δὲ Τάναϊς ἐκ τῶν ἀρκτῴων φερόμενος
ἐς ἄνεμον νότον μεταξὺ ταῖν ἠπείροιν χωρεῖ· ἔμπαλιν
δὲ τὸν Αἰγύπτιον Νεῖλον ἐκ μεσημβρίας ἰόντα πρὸς
βορρᾶν ἄνεμον Ἀσίας τε καὶ Λιβύης μεταξὺ φέρεσθαι.
ἄλλοι δὲ ἀπ' ἐναντίας αὐτοῖς ἰόντες οὐχ ὑγιᾶ τὸν 3
λόγον ἰσχυρίζονται εἶναι. λέγουσι γὰρ ὡς τὰ μὲν
ἠπείρω ταύτα τὸ ἐξ ἀρχῆς ὅ τε ἐν Γαδείροις διορίζει
πορθμὸς ἀπ' Ὠκεανοῦ ἐξιὼν καὶ ἡ προϊοῦσα ἐνθένδε
θάλασσα, καὶ τὰ μὲν τοῦ πορθμοῦ καὶ τῆς θαλάσσης
ἐν δεξιᾷ Λιβύη τε καὶ Ἀσία ὠνόμασται, τὰ δὲ ἐν ἀρι-

---

3 Proc. I 309, 1

---

3 δ' ἂν *L*] δ' om. *K* | φάσιν codd. ‖ 4 δυεῖν *K* | ἐστιν codd.] om. edd. ‖ 5 ᾧ *L*] ὃ *K* ‖ 8 ἐπεὶ *K*] ἐπειδὴ *L* ‖ 10 ἀσίης *L* ‖ 11 οἱ *K*] οἱ περὶ *L* ‖ 15 φέρεται *K*] στέλλεσθαι *L* ‖ 17 χωρεῖν *L* ‖ 22 τὸ *K*] om. *L*

στερᾷ πάντα Εὐρώπη ἐκλήθη μέχρι που ἐς λήγοντα
4 *τὸν Εὔξεινον καλούμενον Πόντον. τούτων δὲ δὴ*
τοιούτων ὄντων ὁ μὲν Τάναϊς ποταμὸς ἐν γῇ τῆς
Εὐρώπης τικτόμενος ἐκβάλλει ἐς Λίμνην τὴν Μαιώτιδα,
ἡ δὲ Λίμνη ἐς τὸν Εὔξεινον Πόντον τὰς ἐκβολὰς
ποιεῖται οὔτε λήγοντα οὔτε μὴν κατὰ μέσον, ἀλλ' ἔτι
5 *πρόσω. τὰ δὲ εὐώνυμα τούτου δὴ τοῦ Πόντου τῇ*
τῆς Ἀσίας λογίζεται μοίρᾳ· χωρὶς δὲ τούτων ποταμὸς
Τάναϊς ἐξ ὀρέων τῶν Ῥιπαίων καλουμένων ἔξεισιν,
P 578 *ἅπερ ἐν γῇ τῇ Εὐρώπῃ ἐστὶν, ὥσπερ καὶ αὐτοὶ οἱ*
6 *ταῦτα ἐκ παλαιοῦ ἀναγραψάμενοι ὁμολογοῦσι. τούτων*
δὲ τῶν Ῥιπαίων ὀρῶν τὸν Ὠκεανὸν ὡς ἀπωτάτω ξυμ-
βαίνει εἶναι. τὰ τοίνυν αὐτῶν τε καὶ Τανάϊδος πο-
ταμοῦ ὄπισθεν ξύμπαντα Εὐρωπαῖα ἐφ' ἑκάτερα ἐπά-
7 B 483 *ναγκες εἶναι. πόθεν οὖν ἄρα ποτὲ ἄρχεται ἤπειρον ἑκα-*
τέραν διορίζειν ὁ Τάναϊς οὐ ῥάδιον εἶναι εἰπεῖν. ἣν δέ
τινα ποταμὸν διορίζειν ἄμφω τὰ ἠπείρω λεκτέον, οὗτος
8 *δὴ ἐκεῖνος ὁ Φᾶσις ἂν εἴη. καταντικρὺ γὰρ πορθμοῦ*
τοῦ ἐν Γαδείροις φερόμενος ταῖν ἠπείροιν κατὰ μέσον
χωρεῖ, ἐπεὶ ὁ μὲν πορθμὸς ἐξ Ὠκεανοῦ ἐξιὼν θάλασσαν
τήνδε ἀπεργαζόμενος τὰ ἠπείρω ταῦτα ἐφ' ἑκάτερα
ἔχει, ὁ δὲ Φᾶσις κατ' αὐτόν που λήγοντα μάλιστα
ἰὼν τὸν Εὔξεινον Πόντον ἐς τοῦ μηνοειδοῦς τὰ μέσα

---

3 Jord. Get. 32. 45

---

7 *τὰ δὲ L*] *εἶναι δὲ τὰ εὐμήχανα τὰ K* ‖ 9 *ὀρέων K*] *ὀρῶν L* ‖ 10 *οἱ K*] *καὶ οἱ L* ‖ 12 *τὸν*] *τῶν L* ‖ 13 *τοίνυν*] *T* deest in *K* | *τανάϊδος L*] *τανάϊδα K* ‖ 14 *Εὐρωπαῖα*] *εὐρωπαία K, εὐρώπη L* ‖ 15 *ἀρά K* ‖ 16 *εἶναι*] *οἶμαι* Hoesch., sed frustra | *ἣν L*] *ὃν K* ‖ 17 *οὗτος L*] *οὕτως K* ‖ 18 *δὴ K*] *δὲ L* | *φάσις* codd. | *ἂν εἴη L*] *ἀνήει K* ‖ 19 *φερόμενος K*] *φαινόμενος L* ‖ 20 *θάλασσαν K*] *θάλασσαν δὲ L* ‖ 22 *φάσις* codd.

ἐκβάλλει, τὴν τῆς γῆς ἐκτομὴν ἀπὸ τῆς θαλάσσης δια-
φανῶς ἐκδεχόμενος. ταῦτα μὲν οὖν ἑκάτεροι προτει- 9
νόμενοι διαμάχονται. ὡς δὲ οὐ μόνος ὁ πρότερος
λόγος, ἀλλὰ καὶ οὗτος, ὅνπερ ἀρτίως ἐλέγομεν, μήκει
τε χρόνου κεκόμψευται καὶ ἀνδρῶν τινων παλαιοτάτων
δόξῃ, ἐγὼ δηλώσω, ἐκεῖνο εἰδὼς ὡς ἐκ τοῦ ἐπὶ πλεῖστον
ἄνθρωποι ἅπαντες, ἥν τινος φθάσωσι λόγου ἀρχαίου
πεποιημένοι τὴν μάθησιν, οὐκέτι ἐθέλουσι τῇ τῆς ἀλη-
θείας ζητήσει ἐμφιλοχωροῦντες ταλαιπωρεῖν, οὐδὲ νεω-
τέραν τινὰ μεταμαθεῖν ἀμφ' αὐτῷ δόξαν, ἀλλὰ ἀεὶ
αὐτοῖς τὸ μὲν παλαιότερον ὑγιές τε δοκεῖ καὶ ἔντιμον
εἶναι, τὸ δὲ κατ' αὐτοὺς εὐκαταφρόνητον νομίζεται
εἶναι καὶ ἐπὶ τὸ γελοιῶδες χωρεῖ. πρὸς δὲ τούτοις 10
τανῦν οὐ περὶ νοερῶν ἢ νοητῶν τινος ἢ ἀφανῶν ἄλλως
γίγνεται ζήτησις, ἀλλὰ περὶ ποταμοῦ τε καὶ χώρας·
ἅπερ ὁ χρόνος οὔτε ἀμείβειν οὔτε πη ἀποκρύψασθαι
ἴσχυσεν. ἥ τε γὰρ πεῖρα ἐγγὺς καὶ ἡ ὄψις ἐς μαρ- 11 B484
τυρίαν ἱκανωτάτη, οὐδέν τε παρεμποδισθήσεσθαι οἶμαι
τοῖς τὸ ἀληθὲς εὑρέσθαι ἐν σπουδῇ ἔχουσιν. ὁ τοίνυν 12
Ἁλικαρνασεὺς Ἡρόδοτος ἐν τῇ τῶν ἱστοριῶν τετάρτῃ
φησὶ μίαν μὲν εἶναι τὴν γῆν ξύμπασαν, νομίζεσθαι
δὲ εἰς μοίρας τε καὶ προσηγορίας τρεῖς διαιρεῖσθαι,
Λιβύην τε καὶ Ἀσίαν καὶ Εὐρώπην. καὶ αὐτῶν Λιβύης 13
μὲν καὶ τῆς Ἀσίας Νεῖλον τὸν Αἰγύπτιον ποταμὸν
μεταξὺ φέρεσθαι, τὴν δὲ δὴ Ἀσίαν τε καὶ Εὐρώπην

---

1 ἐκβάλει *K* | ἐκτομὴν *K*] ἐντομὴν *L* ‖ 7 εἴ τινος φθάσαντες *K* ‖ 8 πεποιημένοι *L*] πεποιημένον *K* ‖ 10 ἀλλ' ἀεὶ *L* ‖ 11 τε] ἔσται *K* ‖ 12—13 νομίζεται εἶναι *K*] εἶναι νομίζεται *L* ‖ 13 χωρεῖ *K*] δοκεῖ *L* ‖ 15 γίνεται *L* | ἀλλὰ περὶ scripsi] ἀλλ' ἢ περὶ *K*, ἀλλ' ὑπὲρ *L* ‖ 18 παραποδισθήσεσθαι *L* ‖ 20 ἡρώδοτ — hic et infra *K* ‖ 22 διαιρεῖσθαι *K*] διηρεῖσθαι *L* ‖ 23 ἀσίην *K* | εὐρώπην *K*] εὐρώπην φημί *L* ‖ 25 δὴ *K*] om. *L*

διορίζειν τὸν Κόλχον Φᾶσιν. εἰδὼς δέ τινας ἀμφὶ
Ταναΐδι ποταμῷ ταῦτα οἴεσθαι, καὶ τοῦτο ἐν ὑστέρῳ
14 P 579 ἐπεῖπε. καί μοι οὐκ ἄπο καιροῦ ἔδοξεν εἶναι αὐτὰ
τοῦ Ἡροδότου τὰ γράμματα τῷ λόγῳ ἐνθεῖναι ὧδέ
πη ἔχοντα „Οὐδὲ ἔχω συμβαλέσθαι ἀπὸ τοῦ μιῇ ἐούσῃ
„γῇ ὀνόματα τριφάσια κέαται, ἐπωνυμίην ἔχοντα γυ-
„ναικῶν, καὶ ὁρίσματα αὐτῇ Νεῖλός τε ὁ Αἰγύπτιος
15 „ποταμὸς ἐτέθη καὶ Φᾶσις ὁ Κόλχος. οἱ δὲ Τάναϊν
„ποταμὸν τὸν Μαιήτην καὶ πορθμήια τὰ Κιμμέρια
„λέγουσιν.“ ἀλλὰ καὶ ὁ τραγῳδοποιὸς Αἰσχύλος ἐν
Προμηθεῖ τῷ Λυομένῳ εὐθὺς ἀρχόμενος τῆς τραγῳ-
δίας τὸν ποταμὸν Φᾶσιν τέρμονα καλεῖ γῆς τε τῆς
Ἀσίας καὶ τῆς Εὐρώπης.
16 Κἀκεῖνο δέ μοι ἐν τῷ παρόντι εἰρήσεται, ὡς τού-
των δὴ τῶν τὰ τοιαῦτα σοφῶν οἱ μὲν τὴν Μαιῶτιν
B 485 οἴονται Λίμνην ἀπεργάζεσθαι τὸν Εὔξεινον Πόντον,
καὶ αὐτοῦ τὸ μὲν ἐν ἀριστερᾷ, τὸ δὲ ἐν δεξιᾷ τῆς
Λίμνης χωρεῖν, μητέρα τε διὰ τοῦτο τοῦ Πόντου κα-
17 λεῖσθαι τὴν Λίμνην. ταῦτά τέ φασι τεκμηριούμενοι,
ὅτι δὴ ἐκ τοῦ καλουμένου Ἱεροῦ ἡ τούτου δὴ τοῦ
Πόντου ἐκροὴ ἐπὶ Βυζαντίου καθάπερ τις ποταμὸς
κάτεισι, καὶ ἀπ' αὐτοῦ πέρας εἶναι τοῦτο τοῦ Πόντου
18 οἴονται. οἱ δὲ τοῦ λόγου κατηγοροῦντες ἀποφαίνουσιν

5 *Οὐδὲ κτλ.* Herod. IV 45 || 10 haec exscripsit Proc. ex Arriani Peripl. cap. 19

1 *διορίζειν K*] *διορίζεσθαι L* | *κόλχον K*] *κολχικὸν L* | *φάσ*— hic et infra codd. || 2 *ταναΐδι ποταμῷ K*] *τάναϊν ποταμὸν L* || 3 *αὐτὰ K*] *αὐτοῦ L* || 5 *ἔχω*] *ἐγὼ L* | *ξυμβάλλεσθαι L* | *ἀπὸ τοῦ*] *ἐπ' ὅτευ* Herod. || 6 *γῇ*] *γᾶ L* | *κέεται* Herod. *κέασθαι K* | *ἐπωνυμίας* Herod. || 8 *Κόλχος* Herod.] *κολχός* codd. || 9 *Μαιήτην* Herod.] *μαιῶτιν* codd. | *τὸν*] *καὶ L* || 10 *τραγωδιοποιὸς L* | *αἰσχίλος K* || 12 *τε τῆς K*] *τῆς* om. *L* || 18 *τε διὰ K*] *δὲ διὰ L*

ὅτι δὴ μία τις ἐξ Ὠκεανοῦ ξύμπασα ἡ θάλασσα οὖσα καὶ οὐδαμῆ ἑτέρωθι ἀπολήγουσα ἐς γῆν τὴν Λαζῶν κατατείνει, πλήν γε εἰ μή τις, φασί, τὸ ἐν τοῖς ὀνόμασι διαλλάσσον ἑτερότητα εἴπῃ, ὅτι δὴ τὸ ἐνθένδε ἡ θάλασσα Πόντος ὠνόμασται. εἰ δὲ τὰ ῥεύματα ἐκ 19
τοῦ Ἱεροῦ καλουμένου κάτεισιν ἐς Βυζάντιον, οὐδὲν τοῦτο πρᾶγμα. τὰ γὰρ ἐν πορθμοῖς ἅπασι ξυμπίπτοντα πάθη οὐδενὶ λόγῳ φαίνεται εἴκοντα, οὐδέ τις αὐτὰ φράσαι πώποτε ἱκανὸς γέγονεν. ἀλλὰ καὶ ὁ Σταγει- 20
ρίτης Ἀριστοτέλης, σοφὸς ἀνὴρ ἐν τοῖς μάλιστα, ἐν Χαλκίδι τῇ τῆς Εὐβοίας τούτου δὴ ἕνεκα γεγονώς, κατανοῶν τε τὸν ταύτῃ πορθμόν, ὅνπερ Εὔριπον ὀνομάζουσι, καὶ λόγον τὸν φυσικὸν ἐς τὸ ἀκριβὲς διερευνᾶσθαι βουλόμενος, ὅπως δὴ καὶ ὅντινα τρόπον ἐνίοτε μὲν τὰ τοῦ πορθμοῦ τούτου ῥεύματα ἐκ δυσμῶν φέρεται, ἐνίοτε δὲ ἐξ ἡλίου ἀνατολῶν, καὶ κατὰ ταῦτα πλεῖν τὰ πλοῖα ξύμπαντα ἐνταῦθα ξυμβαίνει, ἢν δέ ποτε τοῦ ῥοῦ ἐξ ἀνίσχοντος ἡλίου ἰόντος, ἀρξαμένων B 486
τε τῶν ναυτῶν ἐνθένδε ξὺν τῇ τοῦ ῥοθίου ἐπιρροῇ ναυτίλλεσθαι, ᾗπερ εἰώθει, ἀπ' ἐναντίας αὐτοῦ τὸ ῥεῦμα ἴῃ, ὅπερ πολλάκις ἐνταῦθα φιλεῖ γίνεσθαι, ἀναστρέφει μὲν τὰ πλοῖα ταῦτα εὐθὺς ἔνθεν ὥρμηται, τὰ δὲ ἄλλα ἐκ δυσμῶν ἐπὶ θάτερα πλεῖ, καίπερ αὐτοῖς τῶν ἀνέμων τινὸς ὡς ἥκιστα ἐπιπνεύσαντος, ἀλλὰ

---

1 τις K] om. L ‖ 2 ἑτέρωθι K] ἑτέρωθεν L ‖ 3 τὸ ἐν K] τὴν ἐν L ‖ 4 διαλλάσσον om. L | ἑτερότητα] ἑταιρο^{τητα/} K ‖ 6 κάτεισιν Dind.] ἐξίασιν K, κατίασιν L ‖ 8 φαίνεται K] φαίνονται L ‖ 11 Χαλκίδι τῇ τῆς] σχολῇ ἐπὶ L ‖ 12 κατανοῶν τε K] κατανοῆσαι L ‖ 18 ἰόντος L] ἢ ὄντος K ‖ 19 ναυτῶν L] αὐτῶν K ‖ 20 αὐτοῦ Hoesch.] αὐτὸ K, δὲ αὐτοῦ L ‖ 21 ἴῃ L] εἴῃ K | ἐνταῦθα πολλάκις L ‖ 21—22 ἀναστρέφει K] ἀναστρέφειν L ‖ 22 ἔνθεν K] ἐνθένδε L | ὥρμηνται L ‖ 23 πλεῖ K] πλεῖν L

γαλήνης τε βαθείας τινὸς καὶ νηνεμίας ἐνταῦθα οὔσης,
ταῦτα ὁ Σταγειρίτης ἐννοῶν τε καὶ ἀνακυκλῶν ἐπὶ
χρόνου μῆκος, δυσθανατῶν ἐπὶ ξυννοίᾳ ἀφίκετο ἐς τὸ
21 μέτρον τοῦ βίου. οὐ μὴν ἀλλὰ κἀν τῷ τὴν Ἰταλίαν
τε καὶ Σικελίαν διείργοντι πορθμῷ πολλὰ τῷ παρα-
P 580 λόγῳ γίνεσθαι πέφυκε. δοκεῖ γὰρ ἐκ τοῦ Ἀδριατικοῦ
22 καλουμένου πελάγους τὸ ῥεῦμα ἐκεῖσε ἰέναι. καίτοι
ἐξ Ὠκεανοῦ καὶ Γαδείρων ἡ τῆς θαλάσσης πρόοδος
γίνεται. ἀλλὰ καὶ ἴλιγγοι ἐξαπιναίως ἐνταῦθα συχνοὶ
ἀπ' οὐδεμιᾶς ἡμῖν φαινομένης αἰτίας τὰς ναῦς δια-
23 χρῶνται. καὶ διὰ τοῦτο οἱ ποιηταὶ λέγουσι πρὸς τῆς
Χαρύβδεως ῥοφεῖσθαι τὰ πλοῖα, ὅσα ἂν τύχῃ τηνικάδε
24 ὄντα ἐν τῷ πορθμῷ τούτῳ. οὗτοι δὲ ταῦτα δὴ ἅπαντα
οἴονται τὰ πλείστῳ παραλόγῳ ἐν πᾶσι ξυμβαίνοντα
τοῖς πορθμοῖς, ἐκ τῆς ἄγχιστα οὔσης ἑκατέρωθεν
ἠπείρου ξυμβαίνειν. βιαζόμενον γάρ φασι τῇ στενο-
χωρίᾳ τὸ ῥόθιον ἐς ἀτόπους τινὰς καὶ λόγον οὐκ
25 ἐχούσας ἀνάγκας χωρεῖν. ὥστε εἰ καὶ ὁ ῥοῦς ἐκ τοῦ
Ἱεροῦ καλουμένου ἐς Βυζάντιον δοκεῖ φέρεσθαι, οὐκ
B 487 ἄν τις τήν τε θάλασσαν καὶ τὸν Εὔξεινον Πόντον ἀπο-
26 λήγειν ἰσχυρίσαιτο ἐνταῦθα εἰκότως. οὐ γὰρ ἐπὶ
στερρᾶς τινος ὁ λόγος ὅδε φύσεως ἕστηκεν, ἀλλ' ἡ
στενοχωρία κἀνταῦθα νικάτω. οὐ μὴν οὐδὲ παντάπασι
27 τὸ τοιοῦτον ταύτῃ πῃ ἔχει. λέγουσι γὰρ οἱ ἀσπαλιεῖς
τῶν τῇδε χωρίων ὡς οὐχ ὅλος δὴ εὐθὺ τοῦ Βυζαντίου
ὁ ῥοῦς κάτεισιν, ἀλλ' αὐτοῦ τὰ μὲν ἄνω, ἅπερ ἡμῖν

3 ξυννοίᾳ Hoesch.] σοφίας K, ξυννοία L | ἀφίκετο K] ἤει L ‖ 4 οὐ μὴν ἀλλὰ L] ἐπεὶ K ‖ 7 καίτοι] καὶ τοὺς K ‖ 12 ῥοφεῖσθαι K] ῥοφᾶσθαι L ‖ 13 δὲ ταῦτα δὴ ἅπαντα K] δὴ ταῦτα διὰ πάντα L ‖ 14 πλείστω παραλόγω L] πλεῖστα παραλόγως K ‖ 18 χωρεῖ K ‖ 25 ὅλος] ὅλως K ‖ 26 κάτεισιν L] ἄπεισιν K

διαφανῆ ἐστι, κατὰ ταῦτα ἰέναι ξυμβαίνει, τὰ μέντοι
ἔνερθεν, ἵνα δὴ ἄβυσσός ἐστί τε καὶ ὠνόμασται, τὴν
ἐναντίαν τοῖς ἄνω διαρρήδην χωρεῖν, ἔμπαλίν τε τοῦ
φαινομένου ἐσαεὶ φέρεσθαι. ταῦτά τοι, ἐπειδὰν ἄγραν 28
μετιόντες ἰχθύων τὰ λίνα ἐνταῦθά πη ἀπορρίψωσι,
ταῦτα δὲ ἀεὶ τῷ ῥεύματι βιαζόμενα τὴν ἐπὶ τὸ Ἱερὸν
φέρεσθαι. ἐν δὲ Λαζικῇ πανταχόθεν ἡ γῆ τῆς θαλάσσης 29
ἀποκρουομένη τὴν πρόοδον καὶ ἀναχαιτίζουσα τὸν
αὐτῆς δρόμον, πρῶτόν τε καὶ μόνον ἀπολήγειν αὐτὴν
ἐνταῦθα ποιεῖ, τοῦ δημιουργοῦ δηλονότι τὰ ὅρια σφίσι
τῇδε θεμένου. ἁπτομένη γὰρ ἡ θάλασσα τῆς ταύτῃ 30
ἠϊόνος οὔτε πρόσω χωρεῖ οὔτε πη ἐς ὕψος ἐπαίρεται
μεῖζον, καίπερ πανταχόθεν ἀεὶ περιρρεομένη ποταμῶν
ἐκβολαῖς ἀναρίθμων τε καὶ ὑπερφυῶν ἄγαν, ἀλλ' ἀνα-
ποδίζουσα ὀπίσω ἐπάνεισιν αὖθις καὶ μέτρον διαριθ-
μουμένη τὸ ταύτης ἴδιον, διασώζει τὸν ἐξ αὐτῆς ὅρον,
ὥσπερ τινὰ δειμαίνουσα νόμον, ἀνάγκῃ τε τῇ ἀπ'
αὐτοῦ ἐς τὸ ἀκριβὲς σφιγγομένη καὶ φυλασσομένη μή
τι τῶν ξυγκειμένων ἐκβᾶσα φανείη. τὰς γὰρ ἄλλας 31
ἁπάσας τῆς θαλάσσης ἀκτὰς οὐκ ἀπ' ἐναντίας αὐτῇ, B 488
ἀλλ' ἐκ πλαγίου ξυμβαίνει κεῖσθαι. ἀλλὰ περὶ μὲν
τούτων γινωσκέτω τε καὶ λεγέτω ἕκαστος ὅπῃ αὐτῷ
φίλον.

ζ'. Ὅτου δὲ ὁ Χοσρόης ἕνεκα Λαζικῆς μεταποιεῖ- P 581
σθαι διὰ σπουδῆς εἶχεν ἤδη μὲν πρόσθεν μοι ἐρρήθη·
ὃ δὲ δὴ αὐτόν τε καὶ Πέρσας μάλιστα πάντων ἐς

25 cf. I 285, 3

1 ξυμβαίνει ἰέναι L | μέντοι K] δέ τι L || 3 χωρεῖ K || 4 φέρεσθαι L] φαίνεται K || 5 λῖνα codd. || 8 ἀποκρουομένη] ἀποκρούει μὲν Scal., ἀποκρούει Dind. | καὶ K] om. L || 11 ἁπτομένη L] ἀπομένει K || 12 ἠόνος L || 15—16 διαριθμουμένη L] δὴ ἀριθμουμένη K || 16 ἐξ αὐτῆς K] ἑαυτῆς L || 22 ὅπῃ K] ὅπως L

τοῦτο ἤνεγκεν, ἐνταῦθα δηλώσω, ὅτι δὴ καὶ χώραν
τήνδε περιηγησάμενος ξύμπασαν σαφῆ τὸν περὶ τούτου
2 πεποίηκα λόγον. πολλάκις οἱ βάρβαροι οὗτοι, Χοσρόου
σφίσιν ἡγουμένου, στρατῷ μεγάλῳ ἐμβαλόντες ἐς Ῥω-
μαίων τὴν γῆν οὐκ εὐδιήγητα μὲν τοῖς πολεμίοις
ἐπήνεγκαν πάθη, ἅπερ μοι ἐν τοῖς ὑπὲρ αὐτῶν λόγοις
ἐρρήθη, αὐτοῖς δὲ ὄφελος οὐδ' ὁτιοῦν ἀπενεγκαμένοις
ἐνθένδε τοῖς τε χρήμασι καὶ τοῖς σώμασι προσκεκακῶ-
σθαι ξυνέπεσε. πολλοὺς γὰρ ἀποβεβληκότες ἀεὶ ἀπηλ-
3 λάσσοντο ἐκ Ῥωμαίων τῆς γῆς. διὸ δὴ ἐς ἤθη ἐπανιόν-
τες τὰ πάτρια Χοσρόῃ ὡς λαθραιότατα ἐλοιδοροῦντο
καὶ διαφθορέα τοῦ Περσῶν γένους αὐτὸν ἀπεκάλουν.
4 καί ποτε καὶ ἐκ Λαζικῆς ἐπανήκοντες, ἐπειδὴ ἐνταῦθα
πάθεσιν ἔτυχον ὡμιληκότες ἀνηκέστοις τισὶ, ξυστήσε-
σθαί τε ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς ἐπ' αὐτὸν ἔμελλον καὶ δια-
χρήσεσθαι θανάτῳ οἰκτίστῳ, εἰ μὴ προμαθὼν ἐφυλά-
ξατο, θωπείᾳ πολλῇ τοὺς ἐν σφίσι λογιμωτάτους
5 περιελθών. καὶ ἀπ' αὐτοῦ ἀπολογεῖσθαι τὴν κατη-
B 489 γορίαν ἐθέλων μέγα τι ὄφελος Περσῶν τῇ ἀρχῇ
ἐκπορίζεσθαι διὰ σπουδῆς εἶχε. πόλει γοῦν Δάρας
αὐτίκα ἐγκεχειρηκὼς ἀπεκρούσθη ἐνθένδε, ὥσπερ μοι
εἴρηται, ἐς ἀπόγνωσίν τε τῆς τοῦ χωρίου ἐπικρατήσεως
6 παντάπασιν ἦλθεν. οὐδὲ γὰρ αὐτὸ ἐξ ἐπιδρομῆς ἐξαι-
ρήσειν τὸ λοιπὸν εἶχεν, οὕτω φυλασσομένων τῶν ἐκείνῃ
φρουρῶν, οὐ μὴν οὐδὲ πολιορκῶν μηχανῇ τινι περιέ-

16 cf. Hist. arcana cap. II sub finem ‖ 21 cf. I 288, 7

3 πεποίηκε K ‖ 4 ἐκβαλόντες K] ἐμβαλόντες L ‖ 6 ἅπερ codd.] ὥσπερ Hoesch. ‖ 8—9 προσκεκακῶσθαι scripsi] πρόσθεν κεκακῶσθαι K, πρὸς δὲ κεκακῶσθαι L ‖ 11 χοσρόῃ K] χοσρόην L ‖ 14—15 ξυσθήσεσθαί L ‖ 15—16 διαχρήσεσθαι Maltr.] διαχρήσασθαι codd. ‖ 17 θωπία L ‖ 20 εἶχεν L ‖ 21 ἐγκεχειρικὼς K | ὥσπερ L] ἥπερ K ‖ 24 conicio: 〈ἐλπίδα〉 εἶχεν

σεσθαι αὐτῶν ἤλπιζε. τά τε γὰρ ἄλλα τῶν ἐπιτηδείων 7
ἐσαεὶ ἐν πόλει Δάρας διαρκῶς ἐστιν ἐξεπίτηδες ἀπο-
κείμενα, ὅπως δὴ ἐς μέγα τι χρόνου διαρκέσειε μῆκος,
καὶ πηγὴ ἄγχιστά πη φυομένη ἐν χώρῳ κρημνώδει
ποταμὸν ἀπεργάζεται μέγαν, ὅσπερ τῆς πόλεως εὐθὺ
φέρεται, οὐ δυναμένων τῶν ἐπιβουλεύειν ἐφιεμένων
ἑτέρωσέ πη αὐτὸν ἀποτρέπειν ἢ τρόπῳ τῳ ἄλλῳ διὰ
τὴν δυσχωρίαν βιάζεσθαι. ἐπειδὰν δὲ τοῦ περιβόλου 8
ἐντὸς γένηται, τήν τε πόλιν περιιὼν ξύμπασαν καὶ
τὰς ταύτῃ δεξαμενὰς ἐμπλησάμενος εἶτα ἔξεισιν, ὡς
ἀγχοτάτω τε τοῦ περιβόλου ἐς χάος ἐμπεσὼν ἀφανί-
ζεται. καὶ ὅπη ποτὲ τὸ ἐνθένδε ἐκδίδωσιν οὐδενὶ
γέγονε φανερὸν ἐς τόδε τοῦ χρόνου. τοῦτο δὲ τὸ 9
χάος οὐκ ἐπὶ παλαιοῦ γεγονὸς ἔτυχεν, ἀλλὰ χρόνῳ
πολλῷ ὕστερον ἢ τὴν πόλιν Ἀναστάσιος βασιλεὺς ἐδεί- P 582
ματο ταύτην ἡ φύσις αὐτὸ τοῦ χωρίου ἀπαυτοματίσασα
ἔθετο, καὶ διὰ τοῦτο ξυμβαίνει τοῖς προσεδρεύειν ἐθέ-
λουσιν ἀμφὶ πόλιν Δάρας πιέζεσθαι ὕδατος ἀπορίᾳ πολλῇ.

Ταύτης οὖν, ὥσπερ μοι εἴρηται, ἀποτυχὼν ὁ Χοσρόης 10
τῆς πείρας ἐς ἔννοιαν ἦλθεν ὡς, ἣν καὶ πόλιν οἱ Ῥω-
μαίων ἑτέραν τινὰ παραστήσασθαι δυνατὰ εἴη, ἀλλὰ B 490
καθίζεσθαι οὐ μή ποτε οἷός τε εἴη ἐν μέσῳ Ῥωμαίων,
ὀχυρωμάτων τοῖς πολεμίοις ἀπολελειμμένων ὀπίσω
πολλῶν. καὶ Ἀντιόχειαν γὰρ τούτου δὴ εἵνεκα ἐς 11
ἔδαφος καθελὼν ἡνίκα ἐξεῖλεν, ἀπηλλάγη ἐκ Ῥωμαίων
τῆς γῆς. διὸ δὴ μετεωρισθεὶς τὴν διάνοιαν ἐπὶ μακρο-

---

2 διαρκῶς *K*] διηνεκῶς *L* | ἐστιν *K*] om. *L* ‖ 2—3 ἀποκείμενα *K*] ἐπικείμενα *L* ‖ 7 ἑτέροσε *K* ‖ 9 ἐντὸς Maltr.] εὐθὺ *K*, εὐθὺς *L* ‖ 11 ἀγχιτάτω *K* ‖ 16 αὐτὸ τοῦ *K*] αὐτοῦ τοῦ *L* ‖ 17 διὰ τοῦτο *K*] δι' αὐτὸ *L* ‖ 19 ὥσπερ μοι *L*] ὅπερ *K* ‖ 21 δυνατὰ *K*] δυνατὸν *L* ‖ 22 τε εἴη *L*] εἴη om. *K* ‖ 24—25 ἐς ἔδαφος καθελὼν, ἡνίκα ἐξεῖλεν *K*] ἐξελὼν *L*

τέρας ἐλπίδος ᾠχεῖτο, διερευνώμενος ἀμήχανα ἔργα.
12 ἀκοῇ γὰρ ἔχων ὅντινα τρόπον ἐπ' ἀριστερᾷ Πόντου τοῦ Εὐξείνου οὗτοι δὴ βάρβαροι, ⟨οἳ⟩ ἀμφὶ τὴν Μαιῶτιν ᾤκηνται Λίμνην, [καὶ] ἀδεῶς κατατρέχουσι Ῥωμαίων τὴν γῆν, οὕτω καὶ Πέρσαις Λαζικὴν ἔχουσι πόνῳ οὐδενὶ δυνατὰ ἔσεσθαι ἔλεγεν, ἡνίκα ἂν βουλομένοις ᾖ, εὐθὺ Βυζαντίου ἰέναι, οὐδαμῇ διαπορθμευομένοις τὴν θάλασσαν, ὥσπερ καὶ τὰ ἄλλα βαρβαρικὰ ἔθνη,
13 ἃ ταύτῃ ἵδρυται, ἐσαεὶ δρῶσι. διὰ ταῦτα μὲν Λαζικῆς Πέρσαι μεταποιοῦνται. ἐγὼ δὲ ὅθεν τὴν ἐκβολὴν τοῦ λόγου ἐποιησάμην ἐπάνειμι.

η'. Χοριάνης μὲν οὖν καὶ ὁ Μήδων στρατὸς ἐστρατοπεδεύσαντο ἀμφὶ ποταμὸν Ἵππιν. ἐπειδὴ δὲ ταῦτα Γουβάζης τε, ὁ Κόλχων βασιλεύς, ἔμαθε καὶ Δαγισθαῖος, ὅσπερ ἡγεῖτο τοῦ Ῥωμαίων στρατοῦ, ἐπίκοινα βουλευσάμενοι ἦγον ἐπὶ τοὺς πολεμίους τὸ Ῥω-
2 μαίων καὶ Λαζῶν στράτευμα. γενόμενοί τε Ἵππιδος τοῦ ποταμοῦ ἐπὶ θάτερα καὶ αὐτοῦ ἐνστρατοπεδευσάμενοι τὰ παρόντα ἐν βουλῇ εἶχον, πότερα μένουσί τε αὐτοῖς καὶ δεχομένοις ἐπιόντας τοὺς πολεμίους ξυνοίσει
B 491 μᾶλλον ἢ ἐπὶ τοὺς πολεμίους σφίσιν ἰτέον, ὅπως δὴ θάρσους τοῦ σφετέρου ποιησάμενοι ἐπίδειξιν Πέρσαις, ἔνδηλά τε τοῖς ἐναντίοις καταστησάμενοι ὡς καταφρονήματι ἐπ' αὐτοὺς ἴωσι, τῆς τε ξυμβολῆς αὐτῆς ἄρχοντες δουλῶσαι τῶν ἀνθισταμένων τὸ φρόνημα

1 ὀχεῖτο K ‖ 3 δὴ] δὲ K | ⟨οἳ⟩ hic addidit Comparetti] ante ἐπ' addidit Hoesch. ‖ 4 καὶ delevit Comparetti ‖ 4—5 ἀδεῶς—γῆν L] om. K ‖ 5 οὕτω καὶ L] ὡς τὸ K ‖ 6 ἔλεγεν L] om. K ‖ 7 οὐδαμῇ K] οὐδαμοῦ L ‖ 8 ὥσπερ K] ὡς L ‖ 9 ἃ L] om. K | ἵδρυνται L ‖ 12 Χοριάνης] χωρία οἷς K ‖ 13 ποταμὸν K] τὸν ποταμὸν L ‖ 15 δαγισθέος K ‖ 15—16 ἐπίκοινα K] ἐς πάγκοινον L ‖ 17 καὶ K] τε καὶ L ‖ 20 πολεμίους K] ἐναντίους L ‖ 23 ἔνδειλά L ‖ 24 ἴωσιν K ‖ 24—25 αὐτῆς ἄρχοντες K] αὐτοὶ

ἱκανοὶ εἶεν. ἐπειδή τε ἡ γνώμη ἐνίκα τῶν ἐπὶ τοὺς 3
πολεμίους παρακαλούντων, ὥρμηντο ἐπ' αὐτοὺς εὐθὺς
ἅπαντες. ἐνταῦθα Λαζοὶ Ῥωμαίοις ξυντάσσεσθαι οὐκ- P 583
έτι ἠξίουν, προτεινόμενοι ὅτι δὴ Ῥωμαῖοι μὲν οὔτε
πατρίδος οὔτε τῶν ἀναγκαιοτάτων προκινδυνεύοντες
ἐς τὸν ἀγῶνα καθίστανται, αὐτοῖς δὲ ὑπέρ τε παίδων
καὶ γυναικῶν καὶ γῆς τῆς πατρῴας ὁ κίνδυνός ἐστιν.
ὥστε κἂν γυναῖκας τὰς σφετέρας ἐρυθριῷεν, εἰ σφίσι 4
πρὸς τῶν ἐναντίων ξυμβαίη κρατεῖσθαι. ταύτῃ δὴ τῇ
ἀνάγκῃ τὴν οὐκ οὖσαν αὐτοῖς ἀρετὴν αὐτοσχεδιάσειν
ὑπώπτευον. πρῶτοί τε αὐτοὶ κατὰ μόνας ὤργων τοῖς 5
πολεμίοις ὁμόσε ἰέναι, ὅπως αὐτοὺς μὴ ξυνταράξωσιν
ἐν τῷ ἔργῳ Ῥωμαῖοι, οὐχ ὅμοια σφίσιν ἐς τὸν κίν-
δυνον προθυμούμενοι. ταῦτα νεανιευσαμένων Λαζῶν 6
περιχαρὴς ὁ Γουβάζης γενόμενος μικρόν τε ἄποθεν
Ῥωμαίων αὐτοὺς ξυγκαλέσας τοιάδε παρεκελεύσατο
„Παραίνεσιν μὲν ἐς εὐψυχίαν ὁρμῶσαν οὐκ οἶδα εἴ
„τινα δεῖ πρὸς ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες, ποιεῖσθαι. οἷς γὰρ 7
„ἡ τῶν πραγμάτων ἀνάγκη τὴν προθυμίαν ἀνίστησι,
„παρακελεύσεως ἂν οὐδεμιᾶς προσδεῖν οἴομαι, ὅπερ
„καὶ ἡμῖν ἔν γε τῷ παρόντι τετύχηκεν. ὑπὲρ γυναικῶν 8 B 492
„γὰρ καὶ παίδων καὶ γῆς τῆς πατρῴας καὶ ἁπλῶς
„εἰπεῖν ὑπὲρ τῶν ὅλων ὁ κίνδυνός ἐστιν, ὑπὲρ ὧν
„ἡμῖν ἐπίασι Πέρσαι. τοῖς δέ τι ἀφαιρεῖσθαι τῶν 9

11—12 ὤργων—ἰέναι] οἱ δὲ ὤργων τοῖς πολεμίοις ὁμόσε ἰέναι Suid. s. v. ὤργων

ἄρξονται καὶ L ‖ 5 ἀναγκαιοτάτων K] ἀναγκαίων L ‖ 7 ἐστί L ‖ 8 ἐρυθριῷεν] ἐρυθριῶντες L ‖ 9 ξυμβαίνει κρατεῖν K, κρατεῖσθαι ξυμβαίη L | δὴ L] γὰρ K ‖ 11 τε K] δὲ L ‖ 12 αὐτοὺς L] αὐτοῖς K ‖ 13 ὅμοια K] ὁμοίως L ‖ 17—18 εἴ τινα δεῖ] ὅτι δὴ K ‖ 20 ὅπερ K] ὥσπερ L ‖ 24 ἡμῖν L] ὑμῖν K

„ὑπαρχόντων βιαζομένοις οὐδεὶς τῶν πάντων παρα-
„χωρεῖ, ὑπερμάχεσθαι τῶν προσηκόντων ἀναγκαζούσης
10 „τῆς φύσεως. οὐκ ἀγνοεῖτε δὲ ὡς Πέρσαις τὴν πλεονε-
„ξίαν οὐδὲν ἵστησιν, ἐν ἐξουσίᾳ γεγονόσι τοῦ δύνα-
„σθαι, οὐδὲ ἄρξουσι μόνον ἡμῶν ἢ τάξουσι φόρους
„ἢ τὰ ἄλλα κατηκόους ποιήσονται, εἴ τι μὴ ἐπιλε-
„λήσμεθα ὧν Χοσρόης ἐγκεχείρηκεν ἐφ' ἡμῖν οὐ πολλῷ
„πρότερον, ἣν νῦν περιέσονται ἡμῶν τῷ πολέμῳ.
11 „ἀλλὰ μηδὲ ἄχρι τοῦ λόγου προϊέτω μοι τὰ τῆς Περ-
„σῶν πείρας, μηδὲ διαλιπέτω τὸ Λαζῶν ὄνομα. οὐ χα-
„λεπὸς δὲ, ὦ ἄνδρες, ἡμῖν ὁ πρὸς Μήδους ἀγὼν, πολ-
„λάκις αὐτοῖς καὶ ἐς χεῖρας ἐλθοῦσι καὶ ὑπερβαλλομένοις
12 „τῇ μάχῃ. τῷ γὰρ ξυνειθισμένῳ τὸ δύσκολον οὐδαμῇ
„πάρεστι, προδαπανηθείσης τῆς τοῦ ἔργου ταλαιπωρίας
„μελέτῃ καὶ πείρᾳ. ὥστε διὰ τοῦτο καὶ καταφρονεῖν
„τῶν πολεμίων ἅτε νενικημένων ἐν ξυμβολαῖς καὶ οὐχ
13 „ὁμοίως θρασυνομένων ἡμᾶς δεήσει. φρόνημα γὰρ
„δουλωθὲν ἅπαξ παλινδρομεῖν ἥκιστα εἴωθε. ταῦτα
„τοίνυν ἐκλογιζόμενοι μετὰ τῆς ἀγαθῆς ἐλπίδος τοῖς
„ἐναντίοις ὁμόσε χωρεῖτε."
14 B493 Τοσαῦτα Γουβάζης εἰπὼν ἐξῆγε τὸ Λαζῶν στρά-
τευμα, καὶ ἐτάξαντο ὧδε. πρῶτοι μὲν οἱ Λαζῶν ἱππεῖς
τεταγμένοι ἀπ' ἐναντίας ᾔεσαν, ὄπισθεν δὲ οὐκ ἄγχιστά
πη, ἀλλ' ὡς ἀπωτάτω, ἡ Ῥωμαίων ἵππος αὐτοῖς εἵπετο.

---

2 ὑπερμάχεσθαι scripsi] ἐπεὶ μάχεσθαι K, ἐπιμάχεσθαι L ‖ 3 δὲ K] om. L | Πέρσαις Maltr.] περσῶν codd. ‖ 4 γεγονόσι L] om. K ‖ 5 ἡμῶν L] ὑμῶν K ‖ 6 τἄλλα L | τι] malim γε ‖ 7 ὧν K] ὧν ὁ L | ἡμῖν L] ὑμῖν K ‖ 8 νῦν L] οὖν K | περιέσωνται L | ἡμῶν L] ὑμῶν K ‖ 9 προϊέτω μοι K] om. L ‖ 10 διαλιπέτω] conicio διαλυθήτω | τὸ L] τῶν K ‖ 10—11 χαλεπῶς K ‖ 11 ἡμῖν L] ὑμῖν K ‖ 12 καὶ ἐς K] καὶ om. L | ὑπερβαλλομένους K ‖ 13 ξυνειθισμένω L] ξυνεθιζομένω K ‖ 16 οὐχ K] οὐχ ὡς L ‖ 17 ἡμᾶς L] ἡμῶν K, ἡμῖν Scal. ‖ 18 εἴωθεν K

τούτων δὲ δὴ τῶν Ῥωμαίων ἡγοῦντο Φιλήγαγός τε, 15
Γήπαις γένος, δραστήριος ἀνήρ, καὶ Ἰωάννης Ἀρμένιος,
διαφερόντως ἀγαθὸς τὰ πολέμια, Θωμᾶ υἱὸς, ὅνπερ
ἐπίκλησιν ἐκάλουν Γούζην, οὗ δὴ κἀν τοῖς ἔμπροσθεν
λόγοις ἐμνήσθην. ἐν ὑστέρῳ δὲ Γουβάζης τε ὁ Λαζῶν 16P584
βασιλεὺς καὶ Δαγισθαῖος ὁ Ῥωμαίων στρατηγὸς ξὺν
τοῖς ἀμφοτέρων πεζοῖς εἵποντο, λογισάμενοι ὡς, εἰ
τοῖς ἱππεῦσι τραπῆναι ξυμβαίη, ἐς αὐτοὺς ῥᾷστα σω-
θήσονται. Ῥωμαῖοι μὲν οὖν καὶ Λαζοὶ τῷ τρόπῳ 17
τούτῳ ἐτάξαντο, Χοριάνης δὲ ἄνδρας μὲν χιλίους τῶν
οἱ ἑπομένων ἀπολεξάμενος τεθωρακισμένους τε καὶ
τὰ ἄλλα ἐξωπλισμένους ὡς ἄριστα, πρόσω ἐπὶ κατα-
σκοπῇ ἔπεμψεν, αὐτὸς δὲ παντὶ τῷ ἄλλῳ στρατῷ ὄπι-
σθεν ᾔει, φυλακτήριον ὀλίγων τινῶν ἐν τῷ στρατο-
πέδῳ ἀπολιπών. προτερήσασα δὲ ἡ Λαζῶν ἵππος 18
ἀτιμάζει τὰς ἐπαγγελίας οἷς ἔδρασεν, ἐπὶ τῶν ἔργων
διαβαλοῦσα τὰς πρόσθεν ἐλπίδας. τοῖς γὰρ τῶν πολε- 19
μίων προδρόμοις ἐντετυχηκότες ἐξαπιναίως οὐκ ἐνεγκόν-
τες τε τὴν αὐτῶν ὄψιν, τρέψαντες αὐτίκα τοὺς ἵππους,
κόσμῳ οὐδενὶ ὀπίσω ἀνέστρεφον, τοῖς τε Ῥωμαίοις
ἐπειγόμενοι ἀνεμίγνυντο, ἐς αὐτοὺς οὐκ ἀπαξιοῦντες
καταφυγεῖν, οἷς δὴ ξυντάσσεσθαι τὰ πρότερα ὤκνουν.
ἐπειδὴ δὲ ἀμφότεροι ἀλλήλων ἄγχιστα ἵκοντο, χειρῶν 20B494
μὲν τὰ πρότερα οὐδέτεροι ἦρχον οὐδὲ ξυνέμισγον, ἀλλὰ
τῶν ἐναντίων ἑκάτεροι ἐπιόντων μὲν ἀνεπόδιζον, ὑπο-

4 cf. I 296, 18

2 *ἀρμένιος K* ‖ 4 *γούζην K*] *γοβίζην L* ‖ 5 *τε K*] *τε καὶ L* ‖ 8 *ξυμβαίη L*] *ξυμβαίνει K* ‖ 10 *ἐτάξατο K* | *χοριανις* (sic) *K*, *χωριάνης L* ‖ 12 *τὰ ἄλλα K*] *τἄλλα L* ‖ 14 *τῶ K*] om. *L* ‖ 19 *τρέψαντες K*] *στρέψαντες L* ‖ 21 *ἐπειγόμενοι L*] *ἐπιγινόμενοι K* ‖ 24 *πρότερα οὐδ᾽ ἕτεροι K*, *πρῶτα οὐδέτεροι L*

χωρούντων δὲ ἐπεβάτευον, ἔς τε ὑπαγωγὰς καὶ παλιν-
διώξεις καὶ ἀγχιστρόφους μεταβολὰς πολύν τινα κατέ-
τριψαν χρόνον.
21 Ἦν δέ τις Ἀρταβάνης ὄνομα ἐν τούτῳ τῷ Ῥωμαίων
στρατῷ, Περσαρμένιος γένος, ὅσπερ ἐς Ἀρμενίους τοὺς
Ῥωμαίων κατηκόους πολλῷ πρότερον ἀπηυτομοληκὼς
ἔτυχεν, οὐχ ἁπλῶς, ἀλλὰ φόνῳ Περσῶν εἴκοσι καὶ
ἑκατὸν ἀνδρῶν μαχίμων, Ῥωμαίοις τὴν ἐς αὐτοὺς
22 πίστιν πεποιημένος ἐχέγγυον. Βαλεριανῷ γὰρ τότε
στρατηγοῦντι ἐν Ἀρμενίοις ἐς ὄψιν ἐλθὼν ἄνδρας
πεντήκοντα Ῥωμαίους οἱ αὐτῷ διδόναι ἐδεῖτο. τυχών
τε ὧνπερ ἐβούλετο, ἐς φρούριον ἐν Περσαρμενίοις
23 κείμενον ᾔει. οὗ δὴ ἑκατόν τε καὶ εἴκοσι Περσῶν
φυλακτήριον ὑπὸ τῷ φρουρίῳ αὐτὸν ξὺν τοῖς ἑπο-
μένοις ἐδέξαντο, οὔπω ἔνδηλον ὄντα ὅτι δὴ μεταπο-
24 ρευθεὶς τὴν πολιτείαν νεωτερίζει. ὁ δὲ τούς τε εἴκοσι
καὶ ἑκατὸν κτείνας καὶ ξύμπαντα ληϊσάμενος τὰ ἐν τῷ
φρουρίῳ χρήματα, μεγάλα ὑπερφυῶς ὄντα, παρὰ Βαλε-
ριανὸν καὶ τὸ Ῥωμαίων στράτευμα ἦλθε, πιστός τε
σφίσιν ἀπ' αὐτοῦ φανεὶς Ῥωμαίοις τὸ λοιπὸν ξυνεστρά-
25 τευεν. οὗτος Ἀρταβάνης ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ δύο ξὺν
αὐτῷ τῶν Ῥωμαίων στρατιωτῶν ἐπαγόμενος ἐν μετ-
αιχμίῳ ἐγένετο, οὗ δὴ ἀφίκοντο καὶ τῶν πολεμίων
26 B495 τινές. ἐφ' οὓς Ἀρταβάνης ὁρμήσας, τῶν Περσῶν ἕνα,
ψυχῆς τε ἀρετῇ καὶ σώματος ἀλκῇ ἐπιεικῶς μέγαν,

1—2 παλινδιώξεις K] παλλιώξεις L ‖ 6 ἐπηυτομοληκὼς L ‖ 8 αὐτοὺς L] αὐτὸν K ‖ 10 ἁρμενίοις K ‖ 11 ῥωμαίους K] τῶν παρὰ ῥωμαίοις L ‖ 13 ᾔει] ἔει K pr. m. | εἴκοσιν K; εἴκοσι ἦν Comparetti ‖ 14 ὑπὸ L] ὑπὲρ K, οἵπερ Comparetti, videtur delendum esse | αὐτὸν] αὐτῶν K ‖ 16 νεωτερίζοι K ‖ 19 ἦλθε K] ᾔει L | πιστῶς K ‖ 22 αὐτῷ scripsi] αὐτῶ codd. | τῶν K] om. L ‖ 24 τινές] malim τρεῖς

τῷ δόρατι εὐθὺς ἔκτεινεν, ἔκ τε τοῦ ἵππου ῥίψας
προσουδίζει χαμαί. τῶν δέ τις βαρβάρων παρὰ τῷ 27 P 685
πεπτωκότι ἑστὼς ξίφει κατὰ κόρρης τὸν Ἀρταβάνην
ἐπάταξεν οὐ καιρίαν πληγήν. ἅτερός τε τῶν τῷ Ἀρτα-
βάνῃ ἑπισπομένων, Γότθος γένος, τοῦτον δὴ τὸν
ἄνδρα, τὴν χεῖρα ἔτι ἐν τῇ τοῦ Ἀρταβάνου κεφαλῇ
ἔχοντα, κατὰ λαγόνα ἐπιτυχὼν τὴν εὐώνυμον διεχρή-
σατο. καὶ οἱ χίλιοι τοῖς ξυμπεπτωκόσιν ἐκπεπληγμέ- 28
νοι ὀπίσω ἐχώρουν, τόν τε Χοριάνην σὺν τῷ ἄλλῳ
Περσῶν τε καὶ Ἀλανῶν στρατῷ ἔμενον καὶ οὐκ ἐς
μακρὰν ἀνεμίγνυντο σφίσιν.

Ἤδη δὲ καὶ οἱ ἀμφὶ Γουβάζην καὶ Δαγισθαῖον 29
πεζοὶ ἐς ἱππεῖς τοὺς σφετέρους ἀφίκοντο καὶ ἡ μάχη
ἐν χερσὶν ἀμφοτέρωθεν ἦν. τότε δὴ Φιλήγαγός τε 30
καὶ Ἰωάννης, ἐλάσσους εἶναι ἢ ἐνεγκεῖν ἐπιοῦσαν τὴν
τῶν βαρβάρων ἵππον οἰόμενοι, μάλιστα ἐπεὶ ἀπέγνω-
σαν τὴν Λαζῶν δύναμιν, ἀπὸ τῶν ἵππων ἀποθορόντες
ταὐτὸ ποιεῖν ἀναγκάζουσι Ῥωμαίους τε καὶ Λαζοὺς
ἅπαντας. ἐς φάλαγγά τε ὡς βαθυτάτην ταξάμενοι 31
πεζοὶ μετωπηδὸν ἀντίοι τοῖς πολεμίοις ἔστησαν ἅπαντες,
τὰ δόρατα ἐπανατεινόμενοι σφίσιν. οἱ δὲ βάρβαροι 32
οὐκ ἔχοντες ὅ τι γένωνται (οὔτε γὰρ ἐπιδραμεῖν πεζοῖς
γε οὖσι τοῖς ἐναντίοις ἐδύναντο οὔτε αὐτῶν ξυνταράξαι
τὴν φάλαγγα οἷοί τε ἦσαν) ἐπεὶ αὐτοῖς οἱ ἵπποι ταῖς

1—2 ἐκ—χαμαί] ἐκ τοῦ κτλ. Suid. s. v. προσουδίζει

2—3 τῷ πεπτωκότι L] τὸν πεπτωκότα K ‖ 4 ἐπάταξε τὸν ἀρταβάνην L ‖ 7 τὴν εὐώνυμον K] om. L ‖ 9 χωριάνην L | ξὺν L ‖ 14 ἀμφοτέροθεν K ‖ 16 ἵππων L ‖ 16—17 ἀπέγνωσαν K] ἐπέγνωσαν L ‖ 17 ἀποθορῶντες L ‖ 18 ταὐτὰ L ‖ 20 μετοπηδὸν K ‖ 23 ἠδύναντο L ‖ 24 ταῖς] τοῖς L

τε τῶν δοράτων αἰχμαῖς καὶ τῷ τῶν ἀσπίδων πατάγῳ
B 496 ἀχθόμενοι ἀνεχαίτιζον, ἐπὶ τὰ τόξα ἔβλεπον ἅπαντες, ἐλ-
πίδι θαρσοῦντες ὡς πλήθει βελῶν ῥᾷστα τοὺς πολεμίους
33 ἐς φυγὴν τρέψονται. καὶ Ῥωμαῖοι ξὺν Λαζοῖς ἅπασι
ταὐτὸ τοῦτο ἐποίουν. ἑκατέρωθέν τε συχνὰ ἐς ἀλλή-
λους τοξεύματα ᾔει, ἔκ τε ἀμφοτέρων πολλοὶ ἔπιπτον.
34 Πέρσαι μὲν οὖν καὶ Ἀλανοὶ μάλιστα συνεχῆ τὰ βέλη
πολλῷ ἔτι μᾶλλον ἢ οἱ ἐναντίοι ἀφίεσαν. ἀλλ' αὐτῶν
τὰ πολλὰ [ἐς] τὰς ἀσπίδας ξυνέβαινεν ἀποκρούε-
σθαι. ἐν τούτῳ δὲ τῷ πολέμῳ Χοριάνῃ τῷ Περσῶν
35 ἄρχοντι βεβλῆσθαι ξυνέβη. ὑφ' ὅτου μέντοι οὗτος
ἀνὴρ βληθείη, φανερὸν οὐδενὶ γέγονε· τύχῃ γάρ τινι
ἐκ τοῦ ὁμίλου ἰὼν ὁ ἄτρακτος ἔς τε τοῦ ἀνθρώπου
τὸν αὐχένα παγεὶς εὐθυωρὸν αὐτὸν διεχρήσατο, ἑνός
τε θανάτῳ ἀνδρὸς ἥ τε μάχη ἐκλίθη καὶ πρὸς τοὺς
36 Ῥωμαίους ἡ νίκη ἐχώρει. ὁ μὲν γὰρ ἐκ τοῦ ἵππου ἐς
τὸ ἔδαφος ἐπὶ στόμα πεσὼν ἔκειτο, δρόμῳ δὲ πολλῷ
ἐπὶ τὸ χαράκωμα οἱ βάρβαροι ᾔεσαν, οἵ τε Ῥωμαῖοι
ξὺν τοῖς Λαζοῖς ἐπισπόμενοι πολλοὺς ἔκτεινον, ἐλπίδα
ἔχοντες αἱρήσειν αὐτοβοεὶ τὸ τῶν ἐναντίων στρατό-
37 πεδον. ἀλλά τις τῶν Ἀλανῶν [ἐς] εὐψυχίας πέρι καὶ
σώματος ἰσχύος ⟨εὖ⟩ ἥκων, τοξεύειν τε συχνὰ ἐφ'
ἑκάτερα διαφερόντως ἐξεπιστάμενος, ἐς τοῦ χάρακος
τὴν εἴσοδον στενοτάτην οὖσαν εἱστήκει, ἐμπόδιός τε

---

1 παττάγω L ‖ 3 θαρροῦντες L ‖ 5 συχνὰ K] συχνῶς L ‖ 6 ᾔει] εἴη K, ἴει L ‖ 7 ξυνεχῆ L ‖ 8 ἠφίεσαν L ‖ 9 [ἐς] inclusi, cf. I 7, 8. I 31, 17 | ξυνέβαινον L ‖ 10 χορίανι K, χωριάνῃ L ‖ 12 γέγονεν L | τύχῃ γάρ τινι K] ἐπεὶ οὕτω πως L ‖ 15 θάνατος K | ἐκλίθη codd.] ἐλύθη Hoesch. | τοὺς K] om. L ‖ 19 ἐπισπώμενοι L | ἔκτεινον K] ἔκτειναν L ‖ 21 [ἐς] inclusi ‖ 21—22 εὐψυχίας—ἰσχύος] εὐψυχίαν σώματος ἰσχύϊ L ‖ 22 ⟨εὖ⟩ om. codd., coniecit Dind.

τοῖς ἐπιοῦσι παρὰ δόξαν ἐπὶ πλεῖστον ἐγίνετο. Ἰωάννης 38
δὲ, ὁ τοῦ Θωμᾶ παῖς, μόνος ὡς ἀγχοτάτω παρ' αὐτὸν
ἥκων ἐξαπιναίως τὸν ἄνθρωπον δόρατι ἔκτεινεν, οὕτω B 497
τε Ῥωμαῖοι καὶ Λαζοὶ τοῦ στρατοπέδου ἐκράτησαν.
καὶ τῶν βαρβάρων πλεῖστοι μὲν αὐτοῦ διεφθάρησαν,
οἱ δὲ λοιποὶ ἀπεκομίσθησαν ἐς τὰ πάτρια ἤθη, ὡς P 586
ἑκάστῳ δυνατὰ γέγονεν. αὕτη μὲν οὖν ἡ Περσῶν 39
ἐσβολὴ ἐς γῆν τὴν Κολχίδα γενομένη ἐς τοῦτο ἐτε-
λεύτα. καὶ ἄλλη δὲ Περσῶν στρατιὰ τοὺς ἐν Πέτρᾳ
φρουροὺς τῷ τε τῶν ἐπιτηδείων πλήθει καὶ πᾶσι τοῖς
ἄλλοις ἐπιρρώσαντες ἀνεχώρησαν.

θ'. Ἐν τούτῳ δὲ τάδε ξυνηνέχθη γενέσθαι. Λαζοὶ
Δαγισθαῖον ἐς βασιλέα διέβαλλον, ἐς Βυζάντιον ἥκον-
τες, προδοσίαν τε καὶ μηδισμὸν ἐπιφέροντες. Πέρσαις 2
γὰρ αὐτὸν ἰσχυρίζοντο ἀναπεισθέντα οὐ βεβουλῆσθαι
καταπεπτωκότος τοῦ Πέτρας περιβόλου ἐπιβατεῦσαι,
τούς τε πολεμίους θυλάκους μεταξὺ ψάμμου ἐμπλησα-
μένους καὶ αὐτῶν τὰς ἐπιβολὰς ἀντὶ λίθων ποιησα-
μένους τοῦ περιβόλου ὅσα καταπεπτώκει ταύτῃ κρα-
τύνασθαι. ἔλεγόν τε ὡς Δαγισθαῖος, εἴτε χρήμασιν 3
εἴτε ὀλιγωρίᾳ ἐς τοῦτο ἠγμένος, τὴν ἐπίθεσιν ἐς ἕτερόν
τινα χρόνον ἀπέθετο, καὶ τοῦ καιροῦ τὴν ἀκμὴν ἐν
τῷ παραυτίκα μεθῆκεν, ἧς γε οὐκέτι ἀντιλαβέσθαι
οἷός τε ἐγεγόνει. αὐτὸν οὖν βασιλεὺς ἐν τῷ οἰκήματι 4

22—24 τοῦ—ἐγεγόνει] ὁ δὲ τοῦ καιροῦ κτλ. Suid. s. v. ἀκμήν

2 ἀγχωτάτω L | αὐτὸν K] αὐτῷ L ‖ 4 στρατοπέδου K | στρατοπέδου τῶν πολεμίων L ‖ 9 δὲ L] δὴ K ‖ 13 Δαγισθαῖον | δ' ἀγισθαῖον L | διέβαλον L ‖ 13—14 ἥκοντες] ἥκοντα K ‖ 14 μηδισμὸν L] ὀνειδισμὸν K ‖ 16 τοῦ—περιβόλου K] τῷ—περιβόλῳ L ‖ 17 θηλάκους L ‖ 19—20 κρατύνεσθαι ταύτῃ L ‖ 24 ἐγεγόνει K] ἐγένετο L

καθείρξας ἐτήρει· Βέσσαν δὲ, ἐξ Ἰταλίας οὐ πολλῷ
ἔμπροσθεν ἥκοντα, στρατηγὸν Ἀρμενίων καταστησά-
B 498 μενος ἐς Λαζικὴν πέμπει, ἄρχειν ἐπαγγείλας τοῦ ἐν-
5 ταῦθα Ῥωμαίων στρατοῦ. οὗ δὴ καὶ Βενῖλος, ὁ Βούζου
ἀδελφὸς, ξὺν στρατῷ ἤδη σταλεὶς ἔτυχε καὶ Ὀδόναχός
τε καὶ ὁ Βάβας ἐκ Θρᾴκης καὶ Οὐλίγαγος Ἔρουλος
6 γένος. ὅ τε Ναβέδης ἐσβαλὼν ἐς Λαζικὴν στρατῷ
ἄλλο μέν τι λόγου ἄξιον οὐδὲν ἔδρασεν, Ἀβασγοῖς δὲ
ἀποστᾶσιν ἀπό τε Ῥωμαίων καὶ Λαζῶν ἐπιχωριάσας
τῇ στρατιᾷ ταύτῃ, παῖδας τῶν ἐν σφίσι λογίμων ἑξή-
7 κοντα ἐν ὁμήρων λόγῳ πρὸς αὐτῶν ἔλαβε. τότε δὲ
ποιούμενος ὁ Ναβέδης ὁδοῦ πάρεργον, καὶ Θεοδώραν
Ὀψίτῃ ξυνοικήσασαν (ὃς ἐγεγόνει Γουβάζου μὲν θεῖος,
Λαζῶν δὲ βασιλεὺς) εὑρὼν ἐν Ἀψιλίοις εἷλεν, ἔς τε
8 τὰ Περσῶν ἤθη ἀπήνεγκε. Ῥωμαία δὲ γένος ἡ γυνὴ
ἐτύγχανεν οὖσα, ἐπεὶ ἐκ παλαιοῦ οἱ Λαζῶν βασιλεῖς
ἐς Βυζάντιον πέμποντες βασιλέως τε γνώμῃ ξυνιόντες
ἐς κῆδός τισι τῶν ἀπὸ τῆς συγκλήτου βουλῆς γυναῖκας
9 ἐνθένδε γαμετὰς ἐκομίζοντο. καὶ Γουβάζης ἀμέλει
P 587 Ῥωμαίας γυναικὸς ἐγεγόνει γένος. ὅτου δὲ ἕνεκα οἱ
Ἀβασγοὶ οὗτοι ἐς ἀπόστασιν εἶδον, ἐγὼ δηλώσω.

10 Ἐπειδὴ βασιλεῖς τοὺς σφετέρους καθεῖλον, ἧπέρ μοι ἔναγχος δεδιήγηται, στρατιῶται Ῥωμαίων πρὸς βασιλέως στελλόμενοι ἐπεχωρίαζόν τε αὐτοῖς ἐκ τοῦ

---

22 II 500, 8

---

2 ἀρμενίων *K* ‖ 3 ἐπιγγείλας *K* ‖ 4 βενίλος *L* ‖ 6 ὁ inclusit Dind. | οὐλίγαγγος *L* | ἔρουλλος codd. ‖ 8 τι] τοι *K* ‖ 9 ἀπόστασιν *L* | καὶ *K*] om. *L* ‖ 13 ὀψίτῃ *L*] ψίτῃ *K* | Γουβάζου] γουβάζῃ *K* ‖ 18 τῆς *K*] om. *L* | ξυγκλήτου *L* ‖ 20 γένος *K*] γόνος *L* ‖ 24 βασιλέως *K*] βασιλέων *L*

ἐπὶ πλεῖστον καὶ προσποιεῖσθαι τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ τὴν
χώραν ἠξίουν, καινά τε αὐτοῖς ἄττα ἐπέταττον. οἵσπερ 11
Ἀβασγοὶ βιαιοτέροις οὖσιν ἀτεχνῶς ἤχθοντο. δείσαντες
οὖν μὴ Ῥωμαίων δοῦλοι τὸ λοιπὸν ἔσονται, τοὺς
ἄρχοντας αὖθις κατεστήσαντο σφίσιν Ὀψίτην μὲν ὄνομα B 499
ἐς τῆς χώρας τὰ πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον, Σκεπαρνᾶν δὲ
ἐς τὰ πρὸς ἑσπέραν. ἐς ἀγαθῶν γὰρ ἐκπεπτωκότες 12
ἀπόγνωσιν τὰ πρότερον δόξαντα σφίσι μοχθηρὰ εἶναι
τῶν ἐπιγενομένων ἅτε πονηροτέρων ὄντων, ὡς τὸ
εἰκὸς, ἀντηλλάσσοντο, δύναμίν τε ἀπ᾽ αὐτοῦ τὴν Ῥω-
μαίων δειμαίνοντες Πέρσαις ὡς λαθραιότατα προσε-
χώρησαν. ἅπερ ἐπεὶ βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς ἤκουσε,
Βέσσαν ἐκέλευε στράτευμα λόγου ἄξιον ἐπ᾽ αὐτοὺς
στεῖλαι. ὁ δὲ πολλοὺς ἀπολεξάμενος τοῦ Ῥωμαίων 13
στρατοῦ, καὶ ἄρχοντας ἐπιστήσας αὐτοῖς Οὐλίγαγόν
τε καὶ Ἰωάννην τὸν Θωμᾶ υἱὸν, αὐτίκα ἐπὶ τοὺς
Ἀβασγοὺς ναυσὶν ἔπεμψεν. ἐτύγχανε δὲ ἅτερος μὲν
τῶν ἐν Ἀβασγοῖς ἡγουμένων, Σκεπαρνᾶς ὄνομα, ἐν
Πέρσαις τινὰ διατριβὴν ἔχων. μετάπεμπτος γὰρ ὀλίγῳ 14
πρότερον παρὰ Χοσρόην ἀφῖκτο. ὁ δὲ δὴ ἕτερος, τὴν
Ῥωμαίων μαθὼν ἔφοδον, τούς τε Ἀβασγοὺς ἅπαντας
ἤγειρε καὶ ὑπαντιάζειν διὰ σπουδῆς εἶχεν.

Ἔστι δὲ χῶρος μετὰ τοὺς Ἀψιλίας ὅρους ἐν τῇ ἐς 15
τὴν Ἀβασγίαν εἰσόδῳ τοιόσδε· ὄρος ὑψηλὸν ἐκ τῶν

---

1 τῇ—ἀρχῇ] τὴν—ἀρχὴν K ‖ 2 ἅττα L ‖ 3 ἀτεχνῶς K] om. L | ἤχθοντο K] ἀπήχθοντο L ‖ 4 τοὺς delet Herw. ‖ 8 τὰ πρότερα K ‖ 10 ἀπηλλάσσοντο L | ἀπ᾽ L] ἀντ᾽ K ‖ 11 πέρσαι K ‖ 12 ἅπερ K] ὅπερ L ‖ 13 βέσαν L | ἄξιον] om. K, ἄξιον ἐπαγόμενον L ‖ 14 στεῖλαι K] ἰέναι L ‖ 15 καὶ ἄρχοντα K] ἄρχοντάς τε L | οὐλίγαγγ— K hic, L hic et infra semper] ‖ 17 ναυσὶν ἔπεμψεν K] ᾔει L ‖ 18 ἐν2 K] om. L ‖ 20 ἀφῖκτο Dind.] ἀφίκετο codd. ‖ 22 εἶχε L ‖ 23 ἀψιλίας K] ἀψιλίων L ‖ 24 ὄρος] O deest in K

μὲν ἔσυρον, οἱ δὲ ξὺν αὐτῷ ὑπεχώρουν, τὰς μὲν
ἀσπίδας ὕπερθεν ἐπ' ἀλλήλους ἔχοντες, τοσαύτην δὲ
B 515 ποιούμενοι βάδισιν, ὅσον ἐκεῖνος ἐσύρετο, ὡς μὴ ἀπα-
ρακάλυπτος γεγονὼς πρὸς τῶν πολεμίων βληθείη.
51 ἐπειδὴ δὲ ὁ Βέσσας ἐν τῷ ἀσφαλεῖ ἐγεγόνει, ἐξανίστατό
τε καὶ παρακελευσάμενος ἐπὶ τὸ τεῖχος ᾔει, τῆς τε
κλίμακος ἐπιβατεύσας αὖθις ἐπὶ τὴν ἀνάβασιν ὥρμητο.
52 ἐπισπόμενοι δὲ Ῥωμαῖοι πάντες ἔργα ἐς τοὺς πολε-
μίους ἐπεδείκνυντο ἀρετῆς ἄξια. περίφοβοί τε γενό-
μενοι Πέρσαι καιρὸν σφίσι τινὰ τοὺς ἐναντίους διδόναι
ᾔτουν, ὅπως συσκευασάμενοι ἀπαλλάσσωνται τὴν πόλιν
53 P 596 ἐνδόντες. Βέσσας δὲ δολώσεις αὐτοὺς ἐπιτεχνάσασθαι
ὑποτοπάζων, ὅπως μεταξὺ κρατύνωνται τὸ τοῦ περι-
βόλου ὀχύρωμα, τὴν μὲν ξυμβολὴν καταπαύειν ἔφη
οὐχ οἷός τε εἶναι, τοὺς δὲ ἀμφὶ τῇ ὁμολογίᾳ βουλο-
μένους αὐτῷ ξυγγενέσθαι, τῶν στρατοπέδων μαχομέ-
νων, οὐδέν τι ἧσσον εἰς ἑτέραν τινὰ ξὺν αὐτῷ ἰέναι
54 τοῦ τείχους μοῖραν, δείξας τι χωρίον αὐτοῖς. τῶν δὲ
οὐκ ἐνδεχομένων τὸν λόγον γίνεται μὲν αὖθις καρτερά
τις μάχη καὶ ὠθισμὸς πολὺς, ἔτι δὲ ἀγχωμάλου τῆς
ξυμβολῆς οὔσης ξυνηνέχθη τὸ τεῖχος ἑτέρωθι, οὗπερ
διορύξαντες Ῥωμαῖοι πρότερον ἔτυχον, ἐξαπιναίως κα-
ταπεσεῖν. ἐνταῦθα οὖν πολλοὶ ἐξ ἀμφοτέρων ξυνέρ-
55 ρεον. καὶ Ῥωμαῖοι μὲν πλήθει τοὺς πολεμίους παρὰ
πολὺ ὑπεραίροντες, καίπερ δίχα διῃρημένοι, πολλῷ
ἔτι μᾶλλον βάλλοντές τε καὶ ὠθοῦντες καρτερώτατα

---

8 πάντες K] ἅπαντες L ‖ 11 ξυσκευασάμενοι L | ἀπαλλάσσονται K ‖ 12 δὲ L] τε K | ἐπιτεχνάσασθαι K] ὑποτεχνᾶσθαι L ‖ 17 ξὺν αὐτῷ K] ξὺν αὐτοῖς L ‖ 18 τοίχους L | τι Braun] τὸ codd. ‖ 20 τις K] ἡ L | ὠθησμὸς L | ἀγχομάλου K ‖ 22 διορύξαντες L] δὴ ὀρύξαντες K

μενος Ἰωάννης ἄκεσίν τινα τοῦ κακοῦ εὗρε. τὸν γὰρ 22
Οὐλίγαγον ξὺν τῷ ἡμίσει τοῦ στρατοῦ ἐνταῦθα ἐάσας
αὐτὸς τοὺς ἄλλους ἐπαγόμενος τὰς ἀκάτους ἐπλήρου.
ἐρέσσοντές τε χῶρον τὸν τῶν Τραχέων περιῆλθόν τε
καὶ διέβησαν ὅλον καὶ κατὰ νώτου τῶν πολεμίων
ταύτῃ ἐγένοντο. ἄραντες οὖν τὰ σημεῖα ἐς αὐτοὺς 23
ᾔεσαν. Ἀβασγοὶ δὲ τοὺς πολεμίους σφίσιν ἑκατέρωθεν B 501
ἐγκειμένους ἰδόντες ἐς ἀλκὴν μὲν οὐκέτι ἔβλεπον, οὐδὲ
τὴν τάξιν ἐφύλασσον, ἐς ὑπαγωγὴν δὲ ξὺν πολλῇ ἀκο-
σμίᾳ τραπόμενοι πρόσω ἐχώρουν, οὕτω τῷ δέει καὶ
τῇ ἀπ' αὐτοῦ ἀμηχανίᾳ συμποδιζόμενοι ὥστε οὔτε τὴν
πατρῴαν σφίσι δυσχωρίαν ἔτι διαγινώσκειν ἐδύναντο
οὔτε πη εὐπετῶς ἐνθένδε ἰέναι. Ῥωμαῖοι δὲ αὐτοῖς 24
ἑκατέρωθεν ἐπισπόμενοί τε καὶ καταλαβόντες πολλοὺς
ἔκτειναν. δρόμῳ τε ξὺν τοῖς φεύγουσιν ἐς τὸ φρού-
ριον ἀφικόμενοι ἀνακεκλιμένης ἔτι ἐπιτυγχάνουσι τῆς
ταύτῃ πυλίδος. οἱ γὰρ φύλακες ἐπιθεῖναι τὰς θύρας
οὐδαμῇ εἶχον, ἀλλὰ τοὺς φεύγοντας ἔτι ἐδέχοντο. τῶν 25
τε φυγόντων τοῖς διώκουσιν ἀναμιχθέντων ἐπὶ τὰς
πύλας ἵενται ἅπαντες, οἱ μὲν ἐπιθυμίᾳ τοῦ σώζεσθαι,
οἱ δὲ τοῦ τὸ φρούριον ἐξελεῖν. ἀνακεκλιμένας οὖν 26
τὰς πύλας εὑρόντες συνεισέβαλον ἐς ταύτας ἀλλήλοις.
οἱ γὰρ πυλωροὶ οὔτε διακρίνειν ἀπὸ τῶν πολεμίων
τοὺς Ἀβασγοὺς εἶχον οὔτε τὰς πύλας ὑπερβιαζομένου
τοῦ ὁμίλου ἐπιτιθέναι. καὶ οἱ μὲν Ἀβασγοὶ ἄσμενοι 27

1 εὗρε K] εὕρατο L ‖ 2 ἰλίγαγον K ‖ 4 ἐρέσσοντάς L ‖ 6 ἐγένετο K ‖ 7 τοὺς πολεμίους L] τοῖς πολεμίοις K ‖ 8 ἐγκειμένοις K | ἰδόντες K] ὁρῶντες L ‖ 10 πρόσω ἐχώρουν, οὕτω L] προσεχώρουν, οὕτως K ‖ 11—13 οὔτε—οὔτε] οὐδὲ—οὐδέ codd. ‖ 12 διαγεινώσκειν L ‖ 14 τε K] om. L ‖ 18 οὐδαμῇ K] οὐδαμοῦ L | εἶχον K] ἴσχυον L ‖ 20 ἵενται codd. ‖ 22 εὑρόντες συνεισέβαλον K] ὁρῶντες ξυνεισέβαλλον L | εἰς L

61 *πύργου σανίδων ἀμηγέπη μιᾶς ἥψατο. οὐ ξυνιέντων
δὲ αὐτίκα τῶν ἐνταῦθα Περσῶν (πόνῳ γὰρ καὶ θορύβῳ
καὶ δέει καὶ ταραχῇ ἀμέτρῳ εἴχοντο ἅπαντες, ἥ τε
B 517 ἀνάγκη αὐτοῖς παρῃρεῖτο τὴν αἴσθησιν) ἡ φλὸξ κατὰ
βραχὺ αἰρομένη τῷ τε τῆς Μηδείας ἐπωνύμῳ ἐλαίῳ
καὶ οἷσπερ ἄλλοις ἐξήρτυτο τὸν πύργον ὅλον καὶ Πέρ-
62 σας τοὺς ἐνταῦθα ἐνέπρησεν. ἐξηνθρακωμένοι τε
ἅπαντες ἔπεσον, οἱ μὲν ἐντὸς τοῦ περιβόλου, οἱ δὲ
τούτου ἐκτός, ἵνα δὴ αἵ τε μηχαναὶ καὶ οἱ ἀμφ' αὐτὰς
P 597 Ῥωμαῖοι ἑστήκεσαν· οὕτω δὲ καὶ οἱ ἄλλοι Ῥωμαῖοι,
ὅσοι δὴ ἐς τοῦ περιβόλου τὰ καταπεπτωκότα ἐμάχοντο,
ἐνδιδόντων σφίσι τῶν πολεμίων ἔς τε ὀλιγωρίαν
ἐμπεπτωκότων, ἐντὸς τοῦ περιβόλου ἐγένοντο, καὶ κατ'
63 ἄκρας ἡ Πέτρα ἑάλω. τῶν μὲν οὖν Περσῶν ἐς πεν-
τακοσίους ἐς τὴν ἀκρόπολιν ἀναδραμόντες καὶ τὸ
ἐκείνῃ καταλαβόντες ὀχύρωμα ἡσυχῇ ἔμενον, τοὺς δὲ
ἄλλους Ῥωμαῖοι, ὅσους οὐκ ἔκτειναν ἐν τῇ ξυμβολῇ,
ἐζώγρησαν ἅπαντας ἐς τριάκοντα καὶ ἑπτακοσίους
64 μάλιστα ὄντας. καὶ αὐτῶν ὀκτὼ μὲν καὶ δέκα ἀκραιφ-
νεῖς εὗρον, οἱ δὲ λοιποὶ ἅπαντες τραυματίαι ὄντες
ἐτύγχανον. ἔπεσον δὲ καὶ Ῥωμαίων πολλοί τε καὶ
ἄριστοι, καὶ Ἰωάννης ὁ Θωμᾶ υἱός, λίθῳ τὴν κεφαλὴν
ἐν τῇ ἐς τὴν πόλιν εἰσόδῳ πρός του τῶν βαρβάρων
βληθεὶς ἔργα τε θαυμαστὰ ἐς τοὺς πολεμίους ἐπιδει-
ξάμενος.*

*ιβ'. Τῇ δὲ ἐπιγενομένῃ ἡμέρᾳ Ῥωμαῖοι τῶν βαρ-
βάρων τοὺς τὴν ἀκρόπολιν καταλαβόντας πολιορκοῦν-*

4 *παρῃρεῖτο* K] *παρῃτεῖτο* L ‖ 5 *αἰρομένη* K ‖ 6 *ἐξήρτητο* K, *ἐξηρτύετο* L ‖ 9 *τούτου* K] *που* L ‖ 10 *εἱστήκεσαν* K | *δὲ* L] *δὴ* K ‖ 11 *ἐς* K] *ἐκ* L ‖ 14 *ἑάλω*] *εἷλω* K ‖ 18 *τριάκοντα* K] *τριακοσίους* L ‖ 26 *ἡμέρα* K] om. L | *ῥωμαῖοι* K] *οἱ ῥωμαῖοι* L ‖ 27 *τοὺς* L] *τοὺς ἐς* K | *καταλαβόντας* L] *καταλιπόντας* K

τες λόγους προὔφερον, τήν τε σωτηρίαν αὐτοῖς
προτεινόμενοι καὶ τὰ πιστὰ δώσειν ὑπὲρ τούτων ὁμο-
λογοῦντες, ταύτῃ Πέρσας καραδοκοῦντες σφᾶς αὐτοὺς
ἐγχειριεῖν σφίσιν. οἱ δὲ αὐτῶν οὐκ ἐνδεχόμενοι τοὺς 2
λόγους ἐς ἀντίστασιν εἶδον, καίπερ οὐκ ἐπὶ πολὺ ἀνθ- B 518
έξειν τῇ ταλαιπωρίᾳ οἰόμενοι, ἀλλὰ δι' ἀρετὴν θανα-
τῶντες. Βέσσας δὲ αὐτοὺς ἀποστῆσαι τῆς γνώμης 3
ἐθέλων ἀντικαταστῆσαί τε ἐς τὴν τῆς σωτηρίας ἐπι-
θυμίαν, τῶν τινα Ῥωμαίων στρατιωτῶν ὡς πλησιαίτατα
αὐτοῖς ἰέναι κελεύει παραίνεσίν τέ τινα ἐς τοὺς ἀν-
θρώπους ποιήσασθαι, δηλώσας ὅσα δὴ ἐς αὐτοὺς
εἰπεῖν βούλοιτο. καὶ ὃς ἀγχοτάτω γενόμενος ἔλεξε 4
τοιάδε „Τί πεπονθότες ἐφ' ὑμῖν αὐτοῖς, ὦ βέλτιστοι
„Πέρσαι, τὸν ὄλεθρον διατείνεσθε τοῦτον, ἐπιτηδεύ-
„οντες τὰ θανάσιμα σπουδῇ ἀλογίστῳ καὶ τῆς ἀρετῆς
„τὰ ἐπιτηδεύματα διαφανῶς ἀτιμάζοντες; οὐ γάρ ἐστιν
„ἀνδρεῖον τὸ τοῖς ἀμηχάνοις ἀντιστατεῖν, οὐδὲ ξυνετὸν
„τὸ μὴ βούλεσθαι τοῖς κεκρατηκόσιν ὑπείκειν· οὐδὲ
„μὴν ἄδοξον τὸ τύχῃ τῇ παρούσῃ ἑπομένους βιῶναι.
„ἀνάγκη γὰρ οὐδὲ ἀγαθῆς τινος ἐλπίδος τυχοῦσα τὴν 5
„ἀτιμίαν ἐκφεύγει δικαίως, ἣν καὶ τῶν ἔργων περι-
„βάλληται τὰ αἴσχρότατα. κακῷ γὰρ τῷ ἀμηχάνῳ τὸ
„σύγγνωμον ἕπεσθαι πέφυκε. μὴ τοίνυν τὴν ἀπό- 6 P598
„νοιαν ἐν προὔπτῳ ζηλοῦτε κινδύνῳ, μηδὲ τῆς σω-
„τηρίας τὴν ἀλαζονείαν ἀλλάξασθε, ἀλλ' ἐνθυμεῖσθε
„ὡς ἀναβιώσεσθαι μὲν τοὺς τετελευτηκότας ἀδύνατον,
„οἱ δὲ περιόντες καὶ χρόνῳ διαχρήσονται σφᾶς αὐτοὺς

1 προσέφερον Herw. ‖ 10 ἰέναι K] διιέναι L ‖ 12 ἀγχωτάτω L ‖ 14 διατείνεσθαι K ‖ 17 ἀνδρείων K | ξυνετῶν K ‖ 20 τυχοῦσα] στοιχοῦσα K ‖ 21—22 περιβάλληται K] ἐπιβάλληται L ‖ 25 ἀλλάξασθε Maltr.] ἀλλάξησθε codd. ‖ 27 διαχρήσονται K] διαθήσονται L

7 „ὕστερον, ἥν γε τοῦτο κρεῖσσον εἶναι δοκῇ. βουλεύ-
„σασθε οὖν τὴν ὑστάτην βουλὴν καὶ περισκοπεῖσθε τὰ
B 519 „ξύμφορα, ἐκεῖνο εἰδότες, ὡς ταῦτα ἂν τῶν βουλευ-
„μάτων τὰ βέλτιστα εἴη ἐν οἷς τὸ μεταμέλειν τοῖς
8 „βουλευσαμένοις ἐν ἐξουσίᾳ ἔσται. ὡς ἡμεῖς γε ὑμᾶς
„καὶ ξυγομαχοῦντας οἰκτείρομεν καὶ θανατώντων φει-
„δόμεθα καὶ πρὸς τὸν βίον ἐνδιαθρυπτομένους τε καὶ
„βλακεύοντας ἐλεεῖν ἀξιοῦμεν, ᾗ Ῥωμαίοις Χριστιανοῖς
9 „νόμος. ἄλλο τε ὑμῖν περιέσται οὐδὲν, πλήν γε δὴ
„ὅτι τὴν πολιτείαν ἐπὶ τὰ βελτίω μεταβαλόντες Ἰου-
„στινιανὸν ἀντὶ Χοσρόου κύριον ἕξετε· ὑπὲρ γὰρ τού-
10 „των ὑμῖν καὶ τὰ πιστὰ δώσειν ὁμολογοῦμεν. μὴ
„τοίνυν ὑμᾶς αὐτοὺς διαχρήσησθε, παρὸν σώζεσθαι.
„οὐ γὰρ εὐτυχὲς ἐμφιλοχωρεῖν τοῖς δεινοῖς ἐπ' οὐδεμιᾷ
„τὸ παράπαν ὀνήσει, ἐπεὶ οὐκ ἀνδραγαθίζεσθαι, ἀλλὰ
11 „θανατᾶν τοῦτό γε. γενναῖος δὲ ὃς ἂν ἐγκαρτερῇ τὰ
„δεινότατα, ἡνίκα τι προσδοκᾷ ἀπ' αὐτοῦ χρήσιμον.
„οὐ γὰρ ἐπαινοῦσι τὴν ἑκούσιον τελευτὴν ἄνθρωποι,
„ἔνθα δή τις ἐπίκειται κρείσσων τῷ κατ' αὐτὴν κιν-
„δύνῳ ἐλπὶς, ἀλλὰ βίου μὲν καταστροφὴ ἄχρηστος
„ἄνοια προπετὴς, τὸ δὲ εἰς θάνατον ἀνόητον θράσος
„τοῦ δραστηρίου πρόσχημα οὐκ εὐπρεπὲς τοῖς γε σώ-
12 „φροσιν εἶναι δοκεῖ. καίτοι καὶ τοῦτο ἐκλογίζεσθαι
„χρὴ, μή τι δόξητε καὶ εἰς τὸ θεῖον ἀγνωμονεῖν. εἰ

1 δοκεῖ K ‖ 3 εἰδότες L] ἰδόντες K ‖ 4—5 τοῖς βουλευσαμένοις K] om. L ‖ 5 γε ὑμᾶς K] ὑμᾶς γε L ‖ 8 ᾗ K] ὡς L ‖ 9 ὑμῖν περιέσται K] ὑμῖν περιοῦσι προσέσται L ‖ 10 μεταβαλόντας K, μεταβαλλόντες L ‖ 13 αὐτοὺς K] αὐτοὶ L | διαχρήσεσθε L ‖ 14 εὐτυχὲς K] τυχὸν L ‖ 16 θανατοῦν L ‖ 17 δυνότατα L | προσδοκᾶν K ‖ 19 δή K] om. L | κατ' αὐτὴν K] κατὰ ταύτην L ‖ 20 βίου K] βίαιος L | ἄχρηστος] ἄχρηστος καὶ L ‖ 21 θράσος ἀνόητον L ‖ 22 τοῦ K] τοῦ τε L | γε K] om. L ‖ 24 ἀγνομονεῖν L

„γὰρ ἀπολεῖν ἐβούλετο, ὦ ἄνδρες, ὑμᾶς, οὐκ ἂν, οἶμαι,
„παραδεδώκει τοῖς διασώζειν ἐφιεμένοις. τὰ μὲν οὖν 13
„παρ' ἡμῶν τοιαῦτά ἐστι. βουλεύσεσθε δὲ ὑμεῖς δη- B 520
„λονότι, ὧνπερ ἀξίοις ὑμῖν ξυμβαίνει εἶναι."

Ἡ μὲν παραίνεσις ταύτῃ πη εἶχε. Πέρσαι δὲ τοὺς 14
λόγους οὐδὲ ὅσον ἀκοῇ δέχεσθαι ἤθελον, ἀλλ' ἐθελο-
κωφοῦντες ὅτι δὴ οὐκ ἐπαΐοιεν προσεποιοῦντο. καὶ 15
τότε, τοῦ στρατηγοῦ ἐγκελευσαμένου, Ῥωμαῖοι πῦρ τῇ
ἀκροπόλει ἐμβέβληνται, τῷ τρόπῳ τούτῳ ἐνδώσειν τὰ
σώματα σφίσι τοὺς πολεμίους οἰόμενοι. τῆς δὲ φλογὸς 16
ἐπὶ μέγα χωρούσης οἱ βάρβαροι, τοῦ πάθους αὐτοῖς
ἐν ὀφθαλμοῖς ὄντος, ἐξεπιστάμενοι ὅτι δὴ σφίσιν
αὐτίκα δὴ μάλα τετεφρῶσθαι ξυμβήσεται, ἐλπίδα οὐ-
δεμίαν ἔχοντες, οὐδὲ εἰδότες καθ' ὅ τι σωθήσονται
ἀμυνόμενοι, οὐδ' ὣς ὑποχείριοι τοῖς πολεμίοις γενέ-
σθαι ἤθελον, ἀλλὰ ξὺν τῇ ἀκροπόλει εὐθὺς ἅπαντες,
θαυμάζοντος τὰ ποιούμενα τοῦ Ῥωμαίων στρατοῦ, κατα-
φλεγόμενοι διεφθάρησαν. δι' ὅσης τε σπουδῆς ὁ 17
Χοσρόης Λαζικὴν ἦγε, τηνικάδε φανερὸν γέγονεν· ὅς
γε στρατιώτας μὲν τοὺς πάντων λογιμωτάτους ἀπο-
λεξάμενος ἐν τῷ τῆς Πέτρας κατεστήσατο φυλακτηρίῳ, P 599
ὅπλα δὲ κατέθετο τοσαῦτα τὸ πλῆθος, ὥστε ληϊσαμέ-
νων αὐτὰ Ῥωμαίων στρατιώτῃ ἑκάστῳ πέντε ἀνδρῶν
ἐπιβαλεῖν σκευήν, καίτοι κἂν τῇ ἀκροπόλει πολλὰ καυ-
θῆναι ξυνέβη. εὕρηται δὲ καὶ σίτου καὶ ταριχευ- 18

1 ἀπολεῖν Hoesch.] ἀπολλύειν Herw., ἀπόλλειν codd. ‖ 2 παραδεδόκει *L* | μὲν οὖν *L*] om. *K* ‖ 3 βουλεύσεσθε Dind.] βουλεύσοισθε *K*, βουλεύσησθε *L* ‖ 4 ὧνπερ *K*] ἄνπερ ζῆν *L* | ξυμβαίνῃ *L* ‖ 18 δι' ὅσης τε *K*] διέσεισέ τε *L*, post διέσεισέ τε spatium trium verborum vacuum est in *L* | σπουδῇ *L* ‖ 22 κατέθετο *K*] κατέθετο ἐνταῦθα *L*

μένων κρεῶν μέγα τι χρῆμα καὶ τῶν ἄλλων ἐπιτη-
δείων, ὅσα δὴ ἔμελλε πενταετὲς τοῖς πολιορκουμένοις
19 B521 πᾶσιν ἐπαρκέσειν. οἶνον δὲ οὐκ ἔτυχον ἐνταῦθα κατα-
θέμενοι Πέρσαι, πλήν γε ὅτι τόν τε ὀξίνην καὶ διαρκῆ
20 κύαμον. ἐπεὶ δὲ καὶ ὕδωρ ἐκ τοῦ ὀχετοῦ ἐπιρρέον
ἐνταῦθα Ῥωμαῖοι εὗρον, ἐν θαύματι μεγάλῳ γενόμενοι
διηποροῦντο, ἕως τὸν πάντα λόγον ἀμφὶ τοῖς κρυφίοις
ὀχετοῖς ἔμαθον. ὅ τι δὲ τοῦτό ἐστιν αὐτίκα δηλώσω.
21 Ἡνίκα Πέτραν ὁ Χοσρόης ἑλὼν τῇδε τὸ φυλακτή-
ριον κατεστήσατο, εὖ εἰδὼς ὡς Ῥωμαῖοι προσεδρεύ-
σουσι μὲν αὐτῇ μηχανῇ πάσῃ, εὐθὺς δὲ διελεῖν τὴν
ὀχεταγωγίαν μελλήσει οὐδεμιᾷ ἐγχειρήσουσιν, ἐπενόει
22 τοιάδε. τοῦτο δὴ τὸ ὕδωρ, ὅπερ ἐς τὴν πόλιν εἰσή-
γετο, ἐς τρεῖς διελὼν μοίρας κατώρυχά τε βαθεῖαν
κομιδῇ ποιησάμενος, ὀχετοὺς ἐτεκτήνατο τρεῖς, τὸν ἕνα
μὲν κάτω ἐς τῆς κατώρυχος ταύτης τὰ ἔσχατα, κόπρῳ
καὶ λίθοις καλύψας ἄχρι ἐς τὰ τῆς κατώρυχος μέσα·
ἐνταῦθά τε κρύψας τὸν δεύτερον, ὕπερθεν τὸν τρίτον
ἐδείματο, ὑπὲρ γῆς τε ὄντα καὶ δρατὸν πᾶσιν· ὥστε
23 τριώροφον κεκρυμμένως τὸν ὀχετὸν εἶναι. ὧνπερ οὐ
ξυνέντες κατ' ἀρχὰς τῆς πολιορκίας Ῥωμαῖοι τοῦτον
δὴ τὸν διαφανῆ ὀχετὸν διελόντες, ἐπίπροσθέν τε οὐκ
ἐπεξαγαγόντες τὸν ἐπὶ διώρυχι πόνον, ἀλλὰ τοῦ ἔργου
πρὸ τῆς ἐνθένδε ἀπωλείας ἀποπαυσάμενοι, ᾤοντο ἐνδεῖν

2 πεντάετες K ‖ 3 πᾶσιν K] ἅπασιν L ‖ 4 ὀξίνην Maltr.] ὀξύνην codd. ‖ 5 κύαμον L] om. K ‖ 9 τὸ K] om. L ‖ 11 μὲν K] om. L | δὲ K] τε L ‖ 12 ὀχετηγίαν L | μελήσει L ‖ 13—14 ἐσήγετο L ‖ 15—16 μὲν ἕνα L ‖ 16 κόπρῳ K] κόπρῳ δὲ αὐτὸν L ‖ 18 ἐνταῦθά τε κρύψας K] κἀνταῦθα κατακρύψας L | τὸν δεύτερον L] om. K | ὕπερθε L ‖ 20 τριόροφον K | κεκρυμμένος K, ἐγκεκρυμμένως L | ὧνπερ K] ὅπερ L ‖ 21 ξυνέντες K] ξυνιέντες L ‖ 23 διώρυχι K] τὸν διώρυχα L | τοῦ ἔργου K] τὸ ἔργον L ‖ 24 ἀποπαυσόμενοι K

τοῖς πολιορκουμένοις τὸ ὕδωρ, σφαλλούσης αὐτοῖς τὴν
διάνοιαν τῆς παρὰ τὸ πονεῖσθαι ὀλιγωρίας. τῆς δὲ 24B522
προσεδρείας μηκυνομένης, τῶν τινας πολεμίων λαβόν-
τες Ῥωμαῖοι ἔμαθον ἐκ τοῦ ὀχετοῦ τοὺς πολιορκου-
μένους ὑδρεύεσθαι. κατορύξαντες τοίνυν τὸν χῶρον 25
εὑρίσκουσι τὸν δεύτερον ὀχετὸν ἐνταῦθά πη ὄντα, καὶ
τοῦτον διελόντες αὐτίκα ᾤοντο ταύτῃ πᾶσαν κατειργά-
σθαι τῶν πολεμίων τὴν δύναμιν, οὐδὲ τοῖς δευτέροις
ἐν τῇ ἀπ' αὐτῶν διδασκαλίᾳ παιδευθέντες τὰ πρό-
τερα. ἐπεὶ δὲ καὶ τὴν πόλιν ἑλόντες ἐπιρρέον, ὥσπερ 26
μοι ἐρρήθη, ἐκ τοῦ ὀχετοῦ τὸ ὕδωρ εἶδον, ἐθαύμαζόν
τε καὶ ἀπορίᾳ πολλῇ εἴχοντο. τὸ δὲ γεγονὸς παρὰ 27
τῶν αἰχμαλώτων ἀκούσαντες, τῆς τε τῶν πολεμίων ἐς
τὰ ἔργα ἐπιμελείας καὶ τῆς σφετέρας παρὰ τοὺς πόνους
ὀλιγωρίας ὀπίσω τῶν πραγμάτων ᾐσθάνοντο. τοὺς μὲν 28
οὖν αἰχμαλώτους ἅπαντας ὁ Βέσσας εὐθὺς βασιλεῖ
ἔπεμψε, τὸν δὲ Πέτρας περίβολον ἐς ἔδαφος καθεῖλεν,
ὡς μὴ πράγματα οἱ πολέμιοι σφίσιν αὖθις παρέχωνται.
καὶ αὐτὸν βασιλεὺς ἀποδεδειγμένης τῆς ἀρετῆς ἐπῄνε- 29P600
σεν ἐς τὰ μάλιστα καὶ τῆς εὐβουλίας, ὅτι δὴ ὅλον
καθεῖλε τὸ τεῖχος. γέγονεν οὖν ὁ Βέσσας αὖθις οἷς 30
τε εὐημέρησεν οἷς τε ἀρετῆς πεποίηται δήλωσιν ἀπό-
βλεπτος ἐς πάντας ἀνθρώπους. ἡνίκα μὲν γὰρ ἐπὶ 31
τῷ Ῥώμης φυλακτηρίῳ ἐτέτακτο, ἐλπίδα Ῥωμαῖοι πολ-
λὴν ἐπ' αὐτῷ εἶχον ἅτε ἀνδρειοτάτῳ διαγεγονότι τὰ
πρότερα. ἐπεὶ δὲ αὐτῷ ἐνταῦθα δεδυστυχηκέναι ξυνέ- 32

1 σφαλούσης *L* ‖ 2 παρὰ *K*] περὶ *L* ‖ 8—10 οὐδὲ—πρότερα] om. *K* ‖ 18 παρέχωνται affert Dind. e cod. α] παρέχονται codd. ‖ 19 ἀποδεδειγμένης *K*] ἀποδεξάμενος *L* | τῆς ἀρ. *L*] τῆς om. *K* ‖ 20 εὐβουλίας] εὐουλίας *L* ‖ 25 ἀνδρειοτάτῳ Braun] ἀνδρειότατα codd.

πεσε, Ῥώμης τε οὕτω τοῖς Γότθοις ἁλούσης, ὥσπερ
μοι ἐν τοῖς ἔμπροσθεν λόγοις ἐρρήθη, καὶ διεφθαρ-
μένου ἐκ τοῦ ἐπὶ πλεῖστον Ῥωμαίων τοῦ γένους, βα-
B 523 σιλεὺς μὲν Ἰουστινιανὸς οὕτω δὴ ἐς Βυζάντιον ἀνα-
στρέψαντα στρατηγὸν κατεστήσατο ἐπὶ Πέρσας αὐτόν.
33 διέσυρον δὲ τὴν πρᾶξιν ὡς εἰπεῖν ἅπαντες καὶ τὰ
βασιλεῖ βεβουλευμένα ἐχλεύαζον, εἰ τῷ Βέσσᾳ τούτῳ,
Γότθων τε ἡσσηθέντι κατὰ κράτος καὶ τυμβογέροντι
γεγενημένῳ, πόλεμον τὸν Μηδικὸν ἐγχειρίσειεν ἐπὶ
34 δυσμαῖς βίου. ἀλλὰ τούτων σχεδόν τι ἅπασι δεδογ-
μένων, εὐτυχίᾳ τε καὶ ἀρετῇ τοιᾷδε τῷ στρατηγῷ
τῷδε ξυνηνέχθη χρῆσθαι. οὕτως ἄρα οὐχ ᾗπερ τοῖς
ἀνθρώποις δοκεῖ, ἀλλὰ τῇ ἐκ θεοῦ ῥοπῇ πρυτανεύεται
τὰ ἀνθρώπεια, ὃ δὴ τύχην εἰώθασι καλεῖν ἄνθρωποι,
οὐκ εἰδότες ὅτου δὴ ἕνεκα ταύτῃ πρόεισι τὰ ξυμβαί-
35 νοντα, ᾗπερ αὐτοῖς ἔνδηλα γίνεται. τῷ γὰρ παραλόγῳ
δοκοῦντι εἶναι φιλεῖ τὸ τῆς τύχης ὄνομα προσχωρεῖν.
ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὥς πη ἑκάστῳ φίλον, ταύτῃ δοκείτω.

ιγ'. Μερμερόης δὲ, δείσας μή τι Πέτρᾳ τε καὶ
Πέρσαις τοῖς τῇδε ἀπολελειμμένοις φλαῦρον διὰ χρό-
νου μῆκος ξυμβαίη, ἄρας παντὶ τῷ στρατῷ ἐνταῦθα
ᾔει, ἐπεὶ αὐτὸν ὁ καιρὸς μετὰ τὴν τοῦ χειμῶνος ὥραν
a. 551. 2 ἐς τοῦτο ἐνῆγε. μεταξὺ δὲ τὰ ξυμπεσόντα μαθὼν

---

2 cf. II 387 ‖ 12—17 οὕτως—προσχωρεῖν] Οὐκ ἀνθρώπων βουλαῖς, ἀλλὰ τῇ ἐκ θεοῦ κτλ. cit. Suid. s. v. τύχη, inveniuntur haec verba Proc. hist. arc. cap. 4 sub finem ‖ 13—14 τῇ—ἀνθρώπεια] τῇ τοῦ θεοῦ κτλ. cit. Suid. s. v. πρυτανεύεται

---

6 δὲ K] τε L ‖ 9 ἐγχειρίσειεν L] ἐγχειρήσειεν K ‖ 12 ᾗπερ K] ὅσα L ‖ 13 θεοῦ K, Suid.] τοῦ θεοῦ L ‖ 14 ἀνθρώπεια K, Suid.] ἀνθρώπινα L | καλεῖν εἰώθασιν Suid. | οἱ ἄνθρωποι L ‖ 16 ᾗπερ] ἥπερ K, εἴπερ Suid. | ἔνδηλα] οὐκ ἔνδηλα Suid. | παραλόγῳ] ἀλόγῳ Suid. ‖ 17 ὄνομα προσχωρεῖν] προσχωρεῖν ὄνομα L ‖ 19 τι L] τῇ K

ἅπαντα τῆς μὲν ὁδοῦ ταύτης τὸ παράπαν ἀπέσχετο,
εὖ εἰδὼς ὅτι δὴ ἐκτὸς ποταμοῦ Φάσιδος ἄλλο τι χωρίον
Λαζοῖς ὅτι μὴ τὸ ἐν Πέτρᾳ οὐκ ἦν. ἀναστρέψας δὲ 3 B524
καὶ καταλαβὼν τὰς ἐξ Ἰβηρίας ἐπὶ γῆν τὴν Κολχίδα
εἰσόδους, ἵνα δὴ ὁ Φᾶσις διαβατός ἐστιν, αὐτόν τε
πεζῇ διαμείψας καὶ οὐχ ἥκιστα ποταμὸν, Ῥέοντα
ὄνομα, οὐδὲ αὐτὸν ἐκείνῃ ναυσίπορον ὄντα, τοῦ τε
Φάσιδος ἐν δεξιᾷ ταύτῃ γενόμενος ἐπὶ πόλιν, Ἀρχαιό-
πολιν ὄνομα, ἣ πρώτη τε καὶ μεγίστη ἐν Λαζοῖς ἐστιν, P 601
ἐπῆγε τὸ στράτευμα. ἦσαν δὲ ὀλίγων χωρὶς ἱππεῖς 4
ἅπαντες, καὶ αὐτοῖς ἐλέφαντες ὀκτὼ εἵποντο. ἐφ' ὧν
δὴ ἔμελλον ἱστάμενοι Πέρσαι τοὺς πολεμίους ὥσπερ
ἐκ πύργων κατὰ κορυφῆς ἐνθένδε βάλλειν. ὥστε 5
εἰκότως ἄν τις Περσῶν τὴν ἐς τοὺς πολέμους ταλαι-
πωρίαν τε καὶ ἐπιτέχνησιν ἀγασθείη, οἵ γε τὴν ἐξ
Ἰβηρίας ἐς τὴν Κολχίδα ὁδὸν φέρουσαν, κρημνώδεσί
τε νάπαις καὶ δυσχωρίαις λοχμώδεσι πανταχόθι ξυνε-
χομένην, ὕλαις τε οὕτως ἀμφιλαφέσι καλυπτομένην,
ὡς καὶ ἀνδρὶ εὐζώνῳ δοκεῖν ἀπόρευτον τὰ πρότερα
εἶναι, οὕτως ὁμαλῆ κατεστήσαντο ὥστε οὐχ ὅσον τὴν
ἵππον αὐτῶν ὅλην πόνῳ οὐδενὶ ἐνθένδε ἰέναι, ἀλλὰ
καὶ τῶν ἐλεφάντων ὅσους βούλοιντο ἐπαγομένους ταύτῃ
στρατεύειν. ἦλθον δὲ αὐτοῖς καὶ σύμμαχοι Οὖννοι ἐκ 6
τῶν Σαβείρων καλουμένων δισχίλιοί τε καὶ μύριοι.
ἀλλὰ δείσας ὁ Μερμερόης μὴ ἐς πλῆθος τοσοῦτον 7

---

3 οὐκ ἦν] οἰκεῖ *K* ‖ 5 ἐστιν *K*] om. *L* ‖ 7 ἐκείνῃ *K*] ἐκεῖ *L* | 10 post στράτευμα addit *L*: ξύμπαν μάλιστα ‖ 12 ἱστάμενοι *K*] ἐνιστάμενοι *L* | Πέρσαι] πύρσαι *K* ‖ 13 κορυφῆς *K*] κορυφὴν *L* ‖ 14 πολέμους codd.] πόνους Maltr. ‖ 15 γε *L*] τε *K* ‖ 16 ἰβηρίας *K* ‖ 20 ὁμαλὴν *L* ‖ 20—21 αὐτῶν τὴν ἵππον *L* ‖ 22 ὅσους Hoesch.] ὅσοις codd. | ἐπαγομένοις *K* ‖ 23 καὶ *K*] om. *L* | ξύμμαχοι *L* ‖ 24 σαβήρων *K* | δυσχίλιοί *L*

ὄντες οἱ βάρβαροι οὗτοι μήτε τι αὐτῷ ὑπακούειν ἐπαγ-
γέλλοντι ἐθελήσωσιν, ἀλλὰ καί τι ἀνήκεστον ἐς τὸ
Περσῶν στράτευμα δράσωσι, τετρακισχιλίους μὲν ξυστρα-
B 525 τεύεσθαι σφίσιν εἴασε, τοὺς δὲ λοιποὺς χρήμασι πολ-
8 λοῖς δωρησάμενος ἐς τὰ πάτρια ἤδη ἀφῆκεν ἰέναι. ὁ
δὲ Ῥωμαίων στρατὸς δισχίλιοι μὲν καὶ μύριοι ἦσαν,
οὐ μὴν ἀγηγερμένοι ἐς ταὐτὸ ἅπαντες, ἀλλ᾽ ἐν μὲν
τῷ ἐν Ἀρχαιοπόλει φυλακτηρίῳ τρισχίλιοι ἦσαν, ὧν
Ὀδόναχός τε καὶ Βάβας ἦρχον, ἄμφω ἀγαθοὶ τὰ πο-
9 λέμια· οἱ δὲ δὴ ἄλλοι ἐντὸς τῶν ἐκβολῶν ποταμοῦ
Φάσιδος ἐνστρατοπεδευσάμενοι ἔμενον, ἐκεῖνο διανοού-
μενοι, ὥστε ἤν πη ἐπισκήψῃ ὁ τῶν πολεμίων στρατὸς,
αὐτοὶ ἐνθένδε ἐξανιστάμενοι βοηθοῖεν δυνάμει τῇ
πάσῃ. ἦρχον δὲ αὐτῶν Βενῖλός τε καὶ Οὐλίγαγος.
10 ξυνῆν δὲ αὐτοῖς καὶ Οὐαράζης ὁ Περσαρμένιος, ἄρτι
ἐξ Ἰταλίας ἥκων. ᾧ δὴ Τζάνοι ὀκτακόσιοι εἵποντο.
11 Βέσσας γὰρ, ἐπειδὴ τάχιστα τὴν Πέτραν εἷλε, πονεῖν
μὲν ἔτι οὐδαμῇ ἤθελεν, ἐς δὲ Ποντικοὺς καὶ Ἀρμενίους
ἀποχωρήσας ἐπεμελεῖτο ὡς ἔνι μάλιστα τῶν ἀπὸ τῆς
ἀρχῆς αὐτοῦ πόρων, ταύτῃ τε τῇ σμικρολογίᾳ τὰ Ῥω-
12 μαίων αὖθις πράγματα ἔσφηλεν. εἰ γὰρ εὐθὺς τότε
νενικηκὼς, ἧπέρ μοι εἴρηται, καὶ τὴν Πέτραν ἑλὼν ἐς
τὰ Λαζῶν τε καὶ Ἰβήρων ὅρια ἦλθε καὶ τὰς ἐκείνῃ
δυσχωρίας ἐφράξατο, οὐκ ἄν, μοι δοκεῖ, ἔτι Περσῶν
13 στράτευμα ἐς Λαζικὴν ἤει. νῦν δὲ ὁ στρατηγὸς οὗτος
τοῦ πόνου τούτου ὀλιγωρήσας μόνον οὐχὶ τοῖς πολε-

3 δράσουσι *L* ‖ 8 ἀρχαία πόλει *K* ‖ 9 ὀδόναχός *L* ‖ 12 ἐπισκήψει *K* ‖ 13 βοηθοῖεν Dind.] βοηθεῖεν codd. ‖ 14 Βενίλος Maltr., βόνιλός codd. | οὐλίγαγγος *L* ‖ 16 τζάννοι *K* ‖ 18 καὶ *K*] τε καὶ *L* | ἀρμενίους *K* ‖ 19 τῶν] τὸν *K* ‖ 20 πόρον *K* ‖ 24 δοκῆ *L* ‖ 25 οὗτος *K*] om. *L*

μίοις Λαζικὴν αὐτοχειρὶ παραδέδωκε, τῆς ἐκ βασιλέως
ὀργῆς ὀλίγα φροντίσας. εἰώθει γὰρ Ἰουστινιανὸς βα- 14
σιλεὺς ἐπιχωρεῖν τὰ πολλὰ τοῖς ἄρχουσιν ἁμαρτάνουσι,
καὶ ἀπ' αὐτοῦ ἔς τε τὴν δίαιταν καὶ τὴν πολιτείαν
ἐκ τοῦ ἐπὶ πλεῖστον παρανομοῦντες ἡλίσκοντο.

Ἦν δὲ Λαζῶν φρούρια δύο πρὸς αὐτοῖς μάλιστα 15 B526
τοῖς Ἰβηρίας ὁρίοις, Σκάνδα τε καὶ Σαραπανίς. ἅπερ
ἐν δυσχωρίαις κείμενα χαλεπαῖς τισι καὶ ὅλως δυσκό-
λοις δυσπρόσοδα ὑπερφυῶς ὄντα ἐτύγχανε. ταῦτα 16 P602
Λαζοὶ μὲν τὸ παλαιὸν πόνῳ πολλῷ ἐφρούρουν, ἐπεὶ
ἐνταῦθα τῶν ἐδωδίμων τὸ παράπαν οὐδὲν φύεται,
ἀλλὰ φέροντες ἄνθρωποι ἐπὶ τῶν ὤμων τὰ ἐπιτήδεια
ἐσεκομίζοντο. βασιλεὺς δὲ Ἰουστινιανὸς κατ' ἀρχὰς 17
τοῦδε τοῦ πολέμου Λαζοὺς ἀναστήσας ἐνθένδε Ῥω-
μαίων φρουρὰν στρατιωτῶν κατεστήσατο. οἳ δὴ οὐ 18
πολλῷ ὕστερον, πιεζόμενοι τῶν ἀναγκαίων τῇ ἀπορίᾳ,
τὰ φρούρια ταῦτα ἐξέλιπον, ἐπεὶ αὐτοὶ μὲν ἐλύμοις
ἀποζῆν ὥσπερ οἱ Κόλχοι ἐς πλείω χρόνον, οὐκ εἰωθὸς
σφίσιν, ὡς ἥκιστα εἶχον, Λαζοὶ δὲ αὐτοῖς μακρὰν ὁδὸν
πορευόμενοι φέροντές τε τὰ ἐπιτήδεια πάντα οὐκέτι
ἀντεῖχον. Πέρσαι δὲ αὐτὰ καταλαβόντες ἔσχον, ἔν τε 19
ταῖς σπονδαῖς αὐτὰ Ῥωμαῖοι ἀπέλαβον τὰς ἀντιδόσεις
Βώλου τε τοῦ φρουρίου καὶ τοῦ Φαραγγίου πεποιη-
μένοι, ὥσπερ μοι ταῦτα ἐν τοῖς ἔμπροσθεν λόγοις

6 Proc. I 58, 1 ‖ 23 Proc. I 117, 18

1 *αὐτοχειρία L* | *παραδέδωκε K*] *παρέδωκε L* ‖ 6 *δύο K*] om. *L* ‖ 7 *τοῖς L*] *τῆς K* ‖ 12 *ἐπὶ τῶν ὤμων K*] *ἀνὰ τὸν ὦμον L* ‖ 13 *ἐσεκομίζοντο K*] *ἐσκομίζονται L* | *Ἰουστινιανὸς*] scribendum puto: *Ἰουστῖνος*, cf. I 58, 9 ‖ 18 *κολχοὶ K* | *πλείω K*] *πλείονα L* ‖ 19 *σφίσιν*] *φύσει K* ‖ 22 *τὰς ἀντιδόσεις L*] om. *K* ‖ 23 *Βώλου* Maltr.] *βόλου K*, *Βώλων L* | *τε τὸ φρούριον καὶ τὸ φραγγίον K*

20 *πάντα ἐρρήθη. Λαζοὶ μὲν οὖν ταῦτα τὰ φρούρια ἐς
ἔδαφος καθεῖλον, ὡς μὴ αὐτὰ Πέρσαι ἐπιτειχίσματα
κατὰ σφῶν ἔχοιεν. Πέρσαι δὲ αὐτοῖν θάτερον, ὅπερ
Σκάνδα καλοῦσιν, αὖθις οἰκοδομησάμενοι ἔσχον, ὅ τε
Μερμερόης ἐπίπροσθεν ἦγε τὸν Μήδων στρατόν.*
21B527 *Ἦν δὲ πόλις ἐν τῷ πεδίῳ, Ῥοδόπολις ὄνομα, ἥπερ
ὑπηντίαζε πρώτη τοῖς ἐς τὴν Κολχίδα ἐξ Ἰβηρίας
ἐσβάλλουσιν, εὐέφοδός τε καὶ ἐπιμαχωτάτη ἐς τὰ μά-*
22 *λιστα. διὸ δὴ αὐτὴν πολλῷ πρότερον δείσαντες Λαζοὶ
τὴν Περσῶν ἔφοδον ἐς ἔδαφος καθεῖλον. ὅπερ ἐπεὶ*
23 *οἱ Πέρσαι ἔμαθον, εὐθὺ Ἀρχαιοπόλεως ᾔεσαν. γνοὺς
δὲ ὁ Μερμερόης τοὺς πολεμίους ἀμφὶ τὰς ἐκβολὰς
ἐνστρατοπεδεύεσθαι ποταμοῦ Φάσιδος ἐπ᾽ αὐτοὺς ἤλαυ-*
24 *νεν. ἄμεινον γάρ οἱ ἔδοξεν εἶναι τούτους πρότερον
ἐξελόντι οὕτω δὴ ἐς τῆς Ἀρχαιοπόλεως τὴν πολιορκίαν
καθίστασθαι, ὡς μὴ ὄπισθεν αὐτοὶ ἰόντες κακουργή-*
25 *σωσι τὸ Περσῶν στράτευμα. ὡς ἀγχοτάτω δὲ τοῦ
Ἀρχαιοπόλεως περιβόλου γενόμενος ἠσπάσατο ἐρεσχελῶν
τε τοὺς ταύτῃ Ῥωμαίους, καί τι νεανιευσάμενος ὡς*
26 *αὐτίκα δὴ μάλα ἐπανήξει σφίσι. βουλομένῳ γάρ οἱ
αὐτῷ ἔφασκεν εἶναι Ῥωμαίους τοὺς ἄλλους προσειπεῖν
πρότερον, οἳ δὴ ἐνστρατοπεδεύονται ἀμφὶ ποταμὸν*
27 *Φᾶσιν. οἱ δὲ ἀποκρινάμενοι ἰέναι μὲν αὐτὸν ἐκέλευον
ὅπη βούλοιτο, ἰσχυρίσαντο μέντοι ὡς, ἢν τοῖς ἐκείνῃ*
28 *Ῥωμαίοις ἐντύχῃ, οὐ μή ποτε αὐτοῖς ἐπανήξει. ταῦτα
ἐπεὶ οἱ τοῦ Ῥωμαίων στρατοῦ ἄρχοντες ἔμαθον, κατωρ-*

7 ὑπηντίαζε *K*] ὑπαντιάζει *L* | ἰβηρίας *K* ‖ 9 ⟨οὐ⟩ πολλῷ edd. ‖ 11 ᾔεσαν *K*] εἴησαν *L* ‖ 17 ἀγχωτάτω *L* ‖ 19 καί τι *K*] καί τοι *L* ‖ 20 μάλα *L*] μᾶλλον *K* ‖ 26 στρατοῦ ἄρχοντες *L*] ἄρχοντες τοῦ στρατοῦ *K* ‖ 26—557, 1 κατωρρώδησάν] κατο κατωρρώδησαντές *K*

ῥώδησάν τε καὶ ἥσσους οἰόμενοι εἶναι ἢ φέρειν τῶν
ἐπιόντων τὴν δύναμιν ἐς τὰς σφίσι παρεσκευασμένας
ἀκάτους ἐμβάντες ποταμὸν Φᾶσιν διεπορθμεύσαντο
ἅπαντες, τῶν σφίσι παρόντων ἐπιτηδείων, ὅσα μὲν
διακομίζειν οἷοί τε ἦσαν, ἐν ταῖς ἀκάτοις ἐνθέμενοι, B 528
τὰ δὲ ἄλλα ἐς τὸν ποταμὸν ἐμβεβλημένοι, ὅπως μὴ
αὐτοῖς οἱ πολέμιοι τρυφᾶν δύνωνται. γενόμενος οὖν 29
ἐνταῦθα παντὶ τῷ στρατῷ ὁ Μερμερόης οὐ πολλῷ
ὕστερον, ἔρημόν τε παντάπασιν ἰδὼν τὸ τῶν πολεμίων
στρατόπεδον ἤσχαλλέ τε καὶ ἀπορούμενος ἐδυσφορεῖτο. P 603
καύσας τε τὸ Ῥωμαίων χαράκωμα καὶ τῷ θυμῷ ζέων 30
ἀνέστρεφεν αὐτίκα καὶ τὸ στράτευμα ἐπὶ τὴν Ἀρχαιό-
πολιν ἦγε.

ιδ'. Κεῖται δὲ Ἀρχαιόπολις ἐπὶ λόφου τινὸς σκληροῦ
ἐσάγαν, καὶ ποταμὸς αὐτὴν παραρρεῖ ἐξ ὀρῶν κατιών,
ἅπερ τῆς πόλεως καθύπερθέν ἐστι. πύλαι δὲ αὐτῇ αἱ 2
μὲν κάτω εἰσί, φέρουσαι παρὰ τοῦ λόφου τὴν ὑπώρειαν,
οὐκ ἀπρόσοδοι μέντοι, ἀλλ' ὅσον ἄνοδον ἐκ τοῦ πεδίου
τινὰ ἐς αὐτὰς οὐχ ὁμαλῆ εἶναι· αἱ δὲ ἄνω ἐς τὸ
κρημνῶδες ἐξάγουσαι [αὐτὰς] δυσπρόσοδοι ἐσάγαν
εἰσί. χῶροι γὰρ λοχμώδεις πρὸ τούτων τῶν πυλῶν
εἰσιν, ἐπὶ πλεῖστον διήκοντες. ἐπεί τε ὕδατος ἄλλου 3
τοῖς τῇδε ᾠκημένοις οὐδαμῇ μέτεστι, τείχη δύο ἐν-
θένδε οἱ τὴν πόλιν δειμάμενοι ἄχρι ἐς τὸν ποταμὸν
ἐτεκτήναντο, ὅπως ἂν σφίσιν ἐν τῷ ἀσφαλεῖ τὸ τοῦ
ποταμοῦ ὕδωρ ἀρύεσθαι δυνατὰ εἴη. Μερμερόης
οὖν παντὶ σθένει τειχομαχεῖν ἐνταῦθα σπουδάζων τε

---

1 καὶ L] om. K ‖ 9 παντάπασιν] πάντῃ παντάπασιν K ‖ 12 ἀνέστρεφεν K] ἀνέστρεφέ τε L ‖ 16 αὐτῇ L] αὐτὴν K ‖ 17 φέρου] L ‖ 19 ὁμαλὴν L ‖ 20 [αὐτὰς] inclusit Braun ‖ 21 εἰσί K] om. L ‖ 25 τοῦ K] om. L ‖ 26 ἀρρύεσθαι L

4 *καὶ διατεινόμενος ἐποίει τάδε. πρῶτα μὲν τοῖς Σα-
βείροις ἐπήγγειλε κριοὺς παμπληθεῖς ἐργάζεσθαι, οἵους
ἂν φέρειν ἄνθρωποι ἐπὶ τῶν ὤμων δυνατοὶ εἶεν, ἐπεὶ
B 529 μηχανὰς μὲν τὰς συνειθισμένας τρόπῳ οὐδενὶ ἐς
Ἀρχαιοπόλεως τὸν περίβολον ἐπάγεσθαι εἶχε, κατὰ τὸν
τοῦ ὄρους πρόποδα κείμενον, ἠκηκόει δὲ ὅσα τοῖς
Ῥωμαίων ἐνσπόνδοις Σαβείροις ἀμφὶ τὸ Πέτρας τεῖχος
ἐργασθείη οὐ πολλῷ ἔμπροσθεν, καὶ τοῖς ἐπινενοη-
μένοις ἑπόμενος τὴν ἐκ τῆς πείρας ὠφέλειαν μετῄει.
5 οἱ δὲ τὰ ἐπαγγελλόμενα ἐποίουν. κριούς τε αὐτίκα
συχνοὺς ἐτεκτήναντο, ᾗπέρ μοι ἔναγχος Ῥωμαίοις
εἰργάσθαι Σαβείρους ἐρρήθη. ἔπειτα δὲ τοὺς μὲν
Δολομίτας καλουμένους κατὰ τῆς πόλεως τὰ κρημνώδη
στέλλει ἐνοχλεῖν ἐπιστείλας τοὺς ταύτῃ πολεμίους δυ-
6 νάμει τῇ πάσῃ. οἱ δὲ Δολομῖται οὗτοι βάρβαροι μέν
εἰσιν, ᾠκημένοι ἐν Πέρσαις μέσοις, οὐ μὴν κατήκοοι
7 γεγόνασι βασιλέως τοῦ Περσῶν πώποτε. ἱδρυμένοι
γὰρ ἐν ὄρεσιν ἀποτόμοις τε καὶ ὅλως ἀβάτοις αὐτό-
νομοι ὄντες ἐκ παλαιοῦ διαγεγόνασιν ἐς τόδε τοῦ
χρόνου· μισθαρνοῦντες δὲ ἀεὶ συστρατεύουσι Πέρσαις
8 ἐπὶ πολεμίους τοὺς σφετέρους ἰοῦσι. καὶ πεζοὶ μέν
εἰσιν ἅπαντες, ξίφος τε καὶ ἀσπίδα φέρων ἕκαστος
9 P604 καὶ ἀκόντια ἐν ταῖς χερσὶ τρία. θεῖν δὲ λίαν ἔν τε τοῖς
κρημνοῖς καὶ τῶν ὀρῶν ταῖς ὑπερβολαῖς ἐξεπίστανται,
10 ὥσπερ ἐν πεδίῳ ὑπτίῳ. καὶ διὰ τοῦτο Μερμερόης*

12 cf. II 539, 23

1—2 *σαβήροις K* ‖ 2 *ἐπήγγελε K* ‖ 4 *ξυνειθισμένας L* ‖ 6 *τοῦ K*] om. *L* ‖ 7 *σαβήροις K* ‖ 10 *ἐπηγγελλόμενα L* ‖ 12 *σαβήρους K*, *σαβείροις L* ‖ 13 *δολομήτας L* ‖ 15 *δολομῆται L* ‖ 20 *ξυστρατεύουσι L* ‖ 21 *πολεμίοις τοῖς σφετέροις K* ‖ 23 *δὲ L*] *τε K* ‖ 24 *ὑπερβολαῖς K*] *ἐπιβολαῖς L*

αὐτοὺς τῇδε τειχομαχεῖν ἔταξεν, αὐτὸς δὲ παντὶ τῷ
ἄλλῳ στρατῷ ἐπὶ πύλας τὰς κάτω τούς τε κριοὺς καὶ
τοὺς ἐλέφαντας ἐπαγόμενος ᾔει. οἱ μὲν οὖν Πέρσαι 11
ξὺν τοῖς Σαβείροις ἐς τὸ τεῖχος συχνὰ βάλλοντες,
τοῖς τε τοξεύμασι καλύψαντες τὸν ταύτῃ ἀέρα, οὐ
μακράν που ἐγένοντο ἀναγκάσαι τοὺς ἐνταῦθα Ῥω-
μαίους ἐκλιπεῖν τὰς ἐπάλξεις. οἱ δὲ Δολομῖται τὰ 12 B530
δοράτια ἐκ τῶν κρημνῶν ἐκτὸς τοῦ περιβόλου ἐσα-
κοντίζοντες πολλῷ ἔτι μᾶλλον τοὺς κατ' αὐτοὺς πο-
λεμίους ἐλύπουν. πανταχόθι τε Ῥωμαίοις τὰ πράγματα 13
πονηρά τε καὶ κινδύνων ἔμπλεα ἐγεγόνει, ἔσχατα ἐσχά-
των κακὰ πάσχουσι.

Τότε δὴ Ὀδόναχός τε καὶ Βάβας, εἴτε ἀρετὴν ἐν- 14
δεικνύμενοι εἴτε τῶν στρατιωτῶν ἀποπειρᾶσθαι βου-
λόμενοι, ἢ καί τι αὐτοὺς θεῖον ἐκίνησεν, εἴασαν μὲν
τῶν στρατιωτῶν ὀλίγους τινάς, οἷς δὴ ἐπέστελλον ἀπὸ
τῶν ἐπάλξεων τοὺς τειχομαχοῦντας ἀμύνασθαι, τοὺς
πλείστους δὲ ξυγκαλέσαντες βραχεῖάν τινα παρακέλευσιν
ἐποιήσαντο καὶ ἔλεξαν τάδε „Τὸν μὲν παρόντα κίν-
„δυνον, ἄνδρες συστρατιῶται, καὶ τὴν περιλαβοῦσαν
„ἡμᾶς ἀνάγκην ὁρᾶτε. δεῖ δὲ ἡμᾶς τούτοις δὴ τοῖς 15
„κακοῖς ὡς ἥκιστα εἴκειν. τοὺς γὰρ εἰς ἀπόγνωσιν
„σωτηρίας ἐλθόντας τοῦτο ἂν διασώσασθαι δύναιτο
„μόνον, τὸ μὴ τῆς σωτηρίας ἐφίεσθαι· ἐπεὶ τῷ φιλο-
„ψύχῳ τὸ διαφθείρεσθαι ἐκ τοῦ ἐπὶ πλεῖστον ἕπεσθαι
„πέφυκε. καὶ τόδε δὲ ὑμᾶς ἐννοεῖν ἐν τοῖς παροῦσι 16
„δεινοῖς δεήσει, ὡς ἐκ τῶν ἐπάλξεων τῶνδε ἀμυνο-

4 σαβήροις K ‖ 12 κακὰ K] om. L ‖ 13 ὀδόναχ — hic et infra L ‖ 15 αὐτοὺς L] αὐτοῖς K | εἴασε K ‖ 17 ἀμύνασθαι K] ἀμύνεσθαι L ‖ 19 τάδε K] τοιάδε L ‖ 20 ξυστρατιῶται L ‖ 22 ἐς L ‖ 23 δύναται L

„μένοις τοὺς πολεμίους οὐκ ἐν βεβαίῳ τὰ τῆς σωτη-
„ρίας ἡμῖν κείσεται, ἢν καὶ τὴν ἀγωνίαν ὡς προθυ-
17 „μότατα διενέγκωμεν. μάχη γὰρ ἐκ διεστηκότων
„ξυνισταμένη ἀνδραγαθίζεσθαι οὐδενὶ ξυγχωρεῖ, ἀλλ'
18 „ἐς τὸ τῆς τύχης ὡς τὰ πολλὰ περιίσταται κράτος. ἢν
„μέντοι ἡ ξυμβολὴ ξυσταδὸν γένηται, τά τε τῆς προ-
„θυμίας ἐκ τοῦ ἐπὶ πλεῖστον κρατήσει καὶ μετὰ τῆς
19 B531 „ἀνδρίας ἡ νίκη χωρήσει. ἄνευ δὲ τούτων εὐημερή-
„σαντες μὲν ἐν τῇ ξυμβολῇ οἱ ἀπὸ τοῦ περιβόλου
„μαχόμενοι οὐδὲν ἄν τι τῆς εὐημερίας ἀπόναιντο μέγα,
„ἐπεὶ ἐν μὲν τῷ παραυτίκα τοὺς πολεμίους σφίσιν
„ἀπεῶσθαι ξυμβαίνει, ἐς δὲ τὴν ὑστεραίαν ὁ κίνδυνος
„αὖθις ἐν ἀκμῇ γίνεται, καὶ κατὰ μικρὸν δὲ σφαλέντες
„αὐτοῖς, ὡς τὸ εἰκὸς, συνδιαφθείρονται τοῖς ὀχυρώ-
20 „μασιν. ἐκ χειρὸς δὲ τοὺς ἐναντίους νενικηκότες ἐν τῷ
„ἀσφαλεῖ τὴν σωτηρίαν τὸ λοιπὸν ἕξουσιν. ὧν ἐνθυ-
„μηθέντες ἴωμεν ἐπὶ τοὺς πολεμίους προθυμίᾳ τῇ
„πάσῃ, τὴν ἄνωθεν ἐπικουρίαν ἐπαγαγόμενοι, εὐέλπι-
„δές τε τῇ προσπεσούσῃ τανῦν ἀπογνώσει γεγενημένοι.
21 „τοὺς γὰρ ἐλπίδα σωτηρίας τινὸς ἐν σφίσιν αὐτοῖς
„οὐδαμῇ ἔχοντας τὸ θεῖον ἀεὶ διασώζεσθαι μάλιστα
„εἴωθε."

22 Τοσαῦτα Ὀδόναχός τε καὶ Βάβας παρακελευσάμενοι
τάς τε πύλας ἀνέῳγον καὶ τὸ στράτευμα δρόμῳ ἐξῆγον,
ὀλίγων ἀπολελειμμένων ἐνταῦθά τινων ἐξ αἰτίας τοιᾶσδε.
23 τῶν τις Λαζῶν τῇ προτεραίᾳ, λόγιμος μὲν ὢν ἐν τούτῳ

---

1 τοὺς πολεμίους scripsi] τοῖς πολεμίοις codd. ‖ 5 τύχης Maltr.] ψυχῆς codd. ‖ 6 ξυνσταδὸν *K* ‖ 8 ἀνδρείας *L* ‖ 8—9 εὐημερίσαντες *L* ‖ 10 ἀπώναιντο *L* ‖ 12 ἀπεῶσθαι] ἀπαιωρεῖσθαι *K* ‖ 14 ξυνδιαφθείρονται *L* ‖ 18 τὴν *L*] om. *K* ‖ 26 ὢν *L*] om. *K*

τῷ ἔθνει, ἐν Ἀρχαιοπόλει δὲ ᾠκημένος, ἔπρασσε πρὸς
Μερμερόην ἐπὶ τῇ πατρίδι προδοσίας πέρι. ὁ δέ οἱ 24
ἄλλο οὐδὲν ἐπήγγελλε χαρίζεσθαι Πέρσαις, πλήν γε P 605
δὴ ὅπως, ἡνίκα ἐς τειχομαχίαν καθιστῶνται, τὰ οἰκία
ἐμπρήσῃ λάθρα, ἔνθα ὅ τε σῖτος καὶ τὰ λοιπὰ τῶν
ἐπιτηδείων ἀπέκειτο. ἐπέστελλε δὲ ταῦτα, δυοῖν γε- 25
νήσεσθαι τὸ ἕτερον λογισάμενος· ἢ γὰρ Ῥωμαίους
περὶ τὸ πῦρ τοῦτο σπουδάζοντάς τε καὶ διατριβὴν
ποιουμένους ἐνδώσειν σφίσι κατ' ἐξουσίαν ἐπιβατεύειν
τοῦ περιβόλου, ἢ τειχομαχοῦντας ἀποκρούεσθαι βου- B 532
λομένους Πέρσας ταῦτα δὴ τὰ οἰκία ἐν ὀλιγωρίᾳ ποιή-
σεσθαι· καιομένων δὲ τῷ τρόπῳ τούτῳ τοῦ τε σίτου 26
καὶ τῶν ἄλλων ἐπιτηδείων πόνῳ σφᾶς οὐδενὶ πολιορκίᾳ
ἐν χρόνῳ ὀλίγῳ Ἀρχαιόπολιν ἐξαιρήσειν. τοιαύτῃ μὲν 27
γνώμῃ ὁ Μερμερόης τούτῳ δὴ τῷ Λαζῷ ταῦτα ἐπέ-
στελλεν· ὁ δέ οἱ τὴν ἐπίταξιν ὡμολόγει ἐπιτελῆ δράσειν,
ἡνίκα τὴν τειχομαχίαν ἀκμάζουσαν ἴδῃ, πῦρ ὡς λαθραι-
ότατα τοῖς δωματίοις τούτοις ἐνάψας. αἰρομένην δὲ 28
τὴν φλόγα ἐξαπιναίως Ῥωμαῖοι ἰδόντες ὀλίγοι μέν
τινες ἐβοήθουν ἐνταῦθα, καὶ πόνῳ πολλῷ τὸ πῦρ
ἔσβεσαν ἀμηγέπῃ λυμηνάμενον, οἱ δὲ λοιποὶ ἅπαντες,
ὥσπερ ἐρρήθη, ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἐχώρησαν. ἐμπε- 29
σόντες δὲ αὐτοῖς ἐκ τοῦ αἰφνιδίου καὶ τῷ ἀπροσδο-
κήτῳ ἐκπλήξαντες πολλοὺς ἔκτεινον, οὔτε ἀμυνομένους

1 ᾠκημένοι L | ἔπρασε K ‖ 3 ἐπήγγελε K ‖ 4 οἰκία] οἰκεῖα K ‖ 5 ἐμπρήσῃ K] ἐμπρῆσαι L | ἔνθα scripsi] ἦν δὲ K, οἷς δὴ L, hoc mavult Christ ‖ 6 ἀπέκειτο L] om. K | δυεῖν K ‖ 8 σπουδάζοντάς K] σφαδάζοντάς L ‖ 9 σφίσιν L ‖ 10—11 βουλόμενοι K ‖ 11 οἰκία] οἰκεῖα L ‖ 11—12 ποιήσεσθαι Hoesch.] ποιήσασθαι codd. ‖ 14 ἐξαιρήσειν K] ἐξαιρήσεσθαι L ‖ 17 ἡνίκα K] ἡνίκα γοῦν L | ἴδῃ K] εἶδε L ‖ 18 δοματίοις L | ἐνάψας K] ἐνῆψε L | αἰρομένην codd. ‖ 23 αὐτοῖς L] αὐτοὺς K ‖ 24—562, 1 οὔτε—οὔτε] οὐδὲ—οὐδὲ codd.

30 *οὔτε χεῖρας αὐτοῖς ἀνταίρειν τολμῶντας. Πέρσαι γὰρ*
ὀλίγους κομιδῇ τοὺς πολεμίους ὄντας ἐπεξιέναι σφίσιν
ἐν ἐλπίδι οὐδεμιᾷ ἔχοντες ἀλλήλων διεστηκότες ὡς ἐς
31 *τειχομαχίαν ἐτετάχατο ξὺν ἀκοσμίᾳ. καὶ οἱ μὲν ἐπὶ*
τῶν ὤμων τοὺς κριοὺς φέροντες ἄνοπλοί τε καὶ τὰ ἐς
μάχην ἀπαράσκευοι, ὡς τὸ εἰκὸς, ἦσαν, οἱ δὲ δὴ ἄλλοι
τὰ τόξα ἐντεταμένα ἐν χερσὶν ἔχοντες συσταδὸν ἐγκει-
μένους τοὺς πολεμίους ἀμύνεσθαι μηχανῇ οὐδεμιᾷ
32 *εἶχον. οὕτω δὴ κόπτοντες Ῥωμαῖοι ἐπιστροφάδην*
αὐτοὺς διεχρῶντο. ξυνέβη δὲ τότε καὶ τῶν ἐλεφάντων
B 533 *ἕνα πληγέντα, ὥς ἔνιοί φασιν, ἢ ἀπὸ ταὐτομάτου*
ξυνταραχθέντα, περιστρέφεσθαί τε οὐδενὶ κόσμῳ καὶ
ἀναχαιτίζειν, καὶ τοὺς μὲν ἐπιβάτας ῥίπτειν, τῶν δὲ
33 *δὴ ἄλλων τὴν τάξιν ἐκλύειν. καὶ ἀπ' αὐτοῦ οἱ μὲν*
βάρβαροι ἀνεπόδιζον, Ῥωμαῖοι δὲ ἀδεέστερον τοὺς ἐν
34 *ποσὶν ἀεὶ διεχρῶντο. θαυμάσειε δ' ἄν τις ἐνταῦθα*
δικαίως, εἰ Ῥωμαῖοι μὲν, ἐξεπιστάμενοι καθ' ὅ τι χρὴ
ἀποκρούσασθαι τῶν πολεμίων τὴν διὰ τῶν ἐλεφάντων
ἐπίθεσιν, τῶν δεόντων οὐδὲν ἔδρασαν, τοῖς παροῦσι
δηλονότι ξυνταραχθέντες, ἀπὸ ταὐτομάτου δὲ τὸ τοι-
οῦτον σφίσι ξυνηνέχθη γενέσθαι. ὅ τι δὲ τοῦτό
ἐστιν, αὐτίκα δηλώσω.

35 *Ἡνίκα Χοσρόης τε καὶ ὁ Μήδων στρατὸς ἐτειχο-*
μάχουν ἀμφὶ τὸν Ἐδέσσης περίβολον, τῶν τις ἐλεφάν-
των, ἐπιβεβηκότος οἱ ὁμίλου πολλοῦ τῶν ἐν Πέρσαις
P 606 *μαχιμωτάτων, ἀγχοῦ τοῦ περιβόλου γενόμενος ἐπί-*

---

3 *ἐν K*] om. *L* ‖ 4 *ξὺν L*] *ξὺν τῇ K* ‖ 7 *τὰ L*] om. *K* | *ξυσταδὸν L* ‖ 11 *πληγέντα K*] *πληγῆναι L* | *ἀπὸ ταὐτομάτου K*] *ἀπ' αὐταυτομάτου L* ‖ 12 *οὐδενὶ κόσμω καὶ K*] *καὶ οὐδενὶ κόσμω L* ‖ 13 *ῥιπτεῖν L* ‖ 14 *οἱ μὲν K*] *μὲν οἱ L* ‖ 22 *αὐτίκα K*] *αὐτίκα ἐγὼ L* ‖ 24 *ἐδέσης* codd.

δοξος ἦν ὅτι δὴ δι' ὀλίγου βιασάμενος τοὺς ἀπὸ τοῦ
ἐκείνῃ πύργου ἀμυνομένους ἅτε κατὰ κορυφὴν συχνὰ
βαλλομένους τὴν πόλιν αἱρήσει. ἐδόκει γάρ τις μη- 36
χανὴ τὸ τοιοῦτον ἑλέπολις εἶναι. ἀλλὰ Ῥωμαῖοι χοῖρον
ἐκ τοῦ πύργου ἐπικρεμάσαντες τὸν κίνδυνον τοῦτον
διέφυγον. κραυγμὸν γάρ τινα, ὢν, ὡς τὸ εἰκὸς, ἠρτη- 37
μένος, ὁ χοῖρος ἐνθένδε ἠφίει, ὅνπερ ὁ ἐλέφας ἀχθόμενος
ἀνεχαίτιζε καὶ κατὰ βραχὺ ἀναποδίζων ὀπίσω ἐχώρει. B 534
ἐκεῖνο μὲν οὖν ταύτῃ ἐχώρησε. νῦν δὲ τὸ παρειμένον 38
τῇ Ῥωμαίων ὀλιγωρίᾳ ἡ τύχη ἐπλήρου. ἀλλ' ἐπειδὴ
Ἐδέσσης ἐμνήσθην, οὐ σιωπήσομαι τὸ ἐκείνῃ τέρας
πρὸ τοῦδε τοῦ πολέμου ξυνενεχθέν. ἡνίκα γὰρ ὁ 39
Χοσρόης λύειν ἔμελλε τὰς ἀπεράντους καλουμένας
σπονδὰς, γυνή τις ἐν πόλει βρέφος ἐκύει τὰ μὲν ἄλλα
ἐπιεικῶς ἀνθρωπόμορφον, δύο δέ τοι κεφαλὰς ἔχον.
ὃ δὴ τοῖς ἀποβεβηκόσι φανερὸν γέγονεν. Ἔδεσσά τε 40
γὰρ καὶ ἡ ἑῴα σχεδόν τι πᾶσα καὶ πρὸς ⟨βορρᾶν ἄνε-
μον⟩ ἡ πολλὴ Ῥωμαίων ἀρχὴ βασιλεῦσι περιμάχητος
δυοῖν γέγονε. ταῦτα μὲν οὖν τῇδε ξυνέπεσεν. ἐγὼ
δὲ ὅθενπερ ἐξέβην ἐπάνειμι.

Τῆς δὲ ταραχῆς οὕτως ἐπιπεσούσης τῷ Μήδων 41
στρατῷ, ὅσοι δὴ αὐτῶν ὄπισθεν ἐτετάχατο, τὴν μὲν
ταραχὴν τῶν ἔμπροσθεν ὄντων θεώμενοι, τὸ δὲ ξυμ-
βεβηκὸς οὐδαμῆ πεπυσμένοι, κατωρρώδησαν, ἔς τε ὑπα-

3 αἱρήσει Hoesch.] αἱρήσειν codd. ‖ 4 χοῖρον K] χοῖρον αὐτίκα L ‖ 6 κραυγμὸν—εἰκὸς L] καὶ κραυγῆς γάρ τινος. καὶ ὢν ὡς εἰκὸς K, pro καὶ ὢν proponit Scaliger: κάλων, ego malim σκελῶν ‖ 7 ἐνθένδε ὁ χοῖρος L | ὅνπερ L] om. K ‖ 8 καὶ K] τε καὶ L ‖ 11 ἐδέσης codd. ‖ 12 τοῦδε K] om. L ‖ 14 ἐν πόλει K] om. L | ἐκύη K ‖ 15 δέ τοι L] μέντοι K ‖ 16 φανερὸν τοῖς ἀποβεβηκόσι L | ἔδεσά L ‖ 17—18 ⟨βορρᾶν ἄνεμον⟩ addidi] om. codd. ‖ 19 δυεῖν K ‖ 20 ὅθενπερ K] ὅθεν L ‖ 21 οὕτω L ‖ 23 θεόμενοι L ‖ 24 πεπυσμένοι L] πεπεισμένοι K | κατωρρώδεισαν L

42 γωγὴν ξὺν πολλῇ ἀκοσμίᾳ ἐτράποντο. ταὐτὸ δὲ τοῦτο
καὶ οἱ Δολομῖται παθόντες (ἐξ ὑπερδεξίων γὰρ μαχό-
μενοι τὰ ποιούμενα πάντα ἑώρων) αἰσχράν τινα φυγὴν
43 ἔφευγον, ἥ τε τροπὴ λαμπρὰ ἐγεγόνει. καὶ τετρα-
κισχίλιοι μὲν τῶν βαρβάρων αὐτοῦ ἔπεσον, ἐν τοῖς καὶ
τῶν ἀρχόντων τρεῖς τετύχηκεν εἶναι, τέσσαρα δὲ τῶν
Περσικῶν σημείων Ῥωμαῖοι εἷλον, ἅπερ εὐθὺς ἐς Βυ-
44 ζάντιον βασιλεῖ ἔπεμψαν. ἵππους δέ φασιν αὐτῶν οὐχ
ἥσσους ἢ ἐς δισμυρίους ἀπολωλέναι, οὐ βληθέντας
οὐδὲ πληγέντας πρὸς τῶν πολεμίων, ἀλλὰ μακρὰν μὲν
B 535 ὁδὸν πορευθέντας, κόπῳ δὲ ὡμιληκότας ἐν ταύτῃ
πολλῷ, τροφῶν δὲ, ἐπεὶ ἐν Λαζικῇ ἐγένοντο, ὡς ἥκιστα
ἐς κόρον ἐλθόντας, οὕτω τε λιμῷ καὶ ἀσθενείᾳ πιεζο-
μένους πολλῇ διεφθάρθαι.

45 Ταύτης δὲ τῆς πείρας ὁ Μερμερόης ἀποτυχὼν παντὶ
τῷ στρατῷ ἐς Μοχήρησιν ἀπεχώρησεν, ἐπεὶ καὶ Ἀρχαιο-
πόλεως ἀποτυχόντες, Λαζικῆς τῆς ἄλλης τὴν ἐπικράτη-
46 σιν ἐκ τοῦ ἐπὶ πλεῖστον οἱ Πέρσαι εἶχον. Ἀρχαιοπό-
λεως δὲ ἡ Μοχήρησις ἡμέρας μιᾶς ὁδῷ ἀπέχει, πολλὰς
καὶ πολυανθρώπους κώμας ἔχουσα. καὶ γῆς τῆς Κολ-
χίδος αὕτη μάλιστα ἡ ἀρίστη ἐστίν· ἐπεὶ καὶ οἶνος
ἐνταῦθα καὶ οἱ ἄλλοι καρποὶ ἀγαθοὶ φύονται, καίτοι
47 τά γε ἄλλα τῆς Λαζικῆς οὐ ταύτῃ ἔχει. ταύτην
P 607 παραρρεῖ τὴν χώραν ποταμὸς, Ῥέων ὄνομα, οὗ δὴ καὶ
φρούριον ᾠκοδομήσαντο ἐκ παλαιοῦ Κόλχοι, οὗπερ
ὕστερον αὐτοὶ τὸ πλεῖστον ἐς ἔδαφος καθεῖλον, ἐπεὶ

---

2 δολομίται K, δολομῆται L | ὑπερδεξιῶν K ‖ 4 λαμπρὰ K] om. L ‖ 5 τοῖς L] οἷς K ‖ 9 δυσμυρίους L ‖ 16 μοχείρησιν K, μουχείρησιν L ‖ 19 μουχείρησις L | μιᾶς ἡμέρας L ‖ 22 οἱ K] om. L ‖ 24 δὴ καὶ K] δὴ τὸ L ‖ 25 ᾠκοδομήσαντο K] ᾠκοδόμησαν L | κολχοὶ K

ἐν πεδίῳ κείμενον ἐσάγαν ὑπτίῳ εὐέφοδον σφίσιν
ἔδοξεν εἶναι. Κοτιάϊον δὲ τότε τὸ φρούριον ὠνο- 48
μάζετο τῇ Ἑλλήνων φωνῇ, νῦν μέντοι Κόταϊς αὐτὸ
καλοῦσι Λαζοὶ τῇ τῆς φωνῆς ἀγνοίᾳ τὴν τοῦ ὀνόματος
διαφθείροντες ἁρμονίαν. ταῦτα μὲν Ἀριανὸς οὕτως
ἱστόρησεν. ἕτεροι δέ φασι πόλιν τε γεγονέναι ἐν τοῖς 49
ἄνω χρόνοις τὸ χωρίον καὶ Κοίταιον καλεῖσθαι· ἔνθεν
τε τὸν Αἰήτην ὡρμῆσθαι, καὶ ἀπ' αὐτοῦ τοὺς ποιητὰς B 536
αὐτόν τε Κοιταΐέα καὶ γῆν τὴν Κολχίδα Κοιταΐδα
καλεῖν. τοῦτο Μερμερόης τανῦν ⟨ἂν⟩οικοδομήσα- 50
σθαι ἐν σπουδῇ ἔχων, ἐπεὶ οὐδεμίαν παρασκευὴν τοῦ
ἔργου εἶχεν, ἅμα δὲ καὶ ὁ χειμὼν ἤδη ἐνέκειτο, ξύλινα a. 551/2.
τοῦ φρουρίου ὅσα καταπεπτώκει ὡς τάχιστα ποιησά-
μενος αὐτοῦ ἔμενε. τοῦ δὲ Κόταϊς ἄγχιστα φρούριον 51
ἐχυρώτατόν ἐστιν, Οὐθιμέρεος ὄνομα· ἐν ᾧ δὴ φυλακτή-
ριον ἐς τὸ ἀκριβὲς οἱ Λαζοὶ εἶχον. μετεῖχον δὲ σφίσι 52
τῆς τοῦ φρουρίου φυλακῆς καὶ Ῥωμαῖοι στρατιῶται
ὀλίγοι τινές. ὁ μὲν οὖν Μερμερόης τῷ παντὶ στρατῷ 53
ἐνταῦθα καθῆστο, γῆς τε τῆς Κολχίδος τὰ κάλλιστα
ἔχων, ἐμπόδιός τε τοῖς ἐναντίοις γινόμενος ἐς τὸ
Οὐθιμέρεος φρούριον τῶν ἐπιτηδείων τι ἐσκομίζεσθαι,
ἢ ἐς χώραν τήν τε Σουανίαν καὶ τὴν Σκυμνίαν καλου-
μένην ἰέναι, καίπερ σφίσιν αὐτῆς κατηκόου οὔ-

5 haec non inveniuntur in Strabonis libris

2 κοτιάιον K] κοτυάειον L | τὸ L] om. K ‖ 3 κοτάϊς K, κουτατοῦσιν L ‖ 5 ἀριανὸς L] ἀρειανὸς K ‖ 7 κοίταιον L] κίτεον K ‖ 7—8 ἔνθεν τε] ἐνθέντε K, ἐνθένδε L ‖ 8 Αἰήτην] ἀέτιον K | ὡρμῆσθαι Maltr. affert e cod. e] ὁρμᾶσθαι KL ‖ 9 αὐτόν K] αὐτήν L | κοιτιέα K, κοίτην L | κοιταΐδα K] κοιταΐτιδα L ‖ 10—11 ⟨ἂν⟩ οικοδομήσασθαι scripsi] οἰκοδομήσασθαι codd. ‖ 14 κόταϊς K] κουτατισίον L ‖ 15 ὀχυρώτατόν L | οὐθιμέρεος K] οὐχειμέριον L ‖ 17 καὶ K] om. L ‖ 20 γενόμενος L ‖ 21 Οὐθιμέρεὸς K] οὐχειμέρεος L ‖ 23—566, 1 αὐτοῖς κατηκόοις οὖσι K

54 σης. πολεμίων γὰρ ἐν Μοχηρήσιδι ὄντων, Λαζοῖς τε
καὶ Ῥωμαίοις ὁδοῦ ἀποκεκλεῖσθαι τῆς εἰς τὰ ταύτῃ
χωρία ξυμβαίνει. τὰ μὲν οὖν στρατόπεδα ἐπὶ Λαζικῆς
ἐφέρετο τῇδε.

ιε'. Ἐν δὲ Βυζαντίῳ ὁ Χοσρόου πρεσβευτὴς Ἰσδι-
γούσνας ἀμφὶ τῇ εἰρήνῃ ἐς λόγους Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ
2 ξυνιὼν πολύ τι χρόνου κατέτριψε μῆκος. πολλά τε
B 537 διαφιλονεικήσαντες ἐν ὑστάτῳ ξυνέβησαν, ἐφ' ᾧ πεν-
ταετῆ μὲν τὴν ἐκεχειρίαν ἐν τῇ ἑκατέρου βασιλέως
ἐπικρατείᾳ εἶναι, φοιτῶντας δὲ παρ' ἀλλήλους ἑκατέ-
ρωθεν καὶ ἀδεῶς ἐπικηρυκευομένους ἐν τούτῳ τῷ
χρόνῳ τά τε ἀμφὶ Λαζικῇ καὶ Σαρακηνοῖς διάφορα
3 διοικήσασθαι. ξυνέκειτο δὲ Πέρσας πρὸς Ῥωμαίων
λαβεῖν ὑπὲρ μὲν τῆς ἐκεχειρίας τῶν πέντε τούτων
ἐνιαυτῶν κεντηνάρια χρυσοῦ εἴκοσιν, ὑπὲρ δὲ μηνῶν
P 608 ὀκτωκαίδεκα, οὓς δὴ μετὰ τὴν προτέραν ἐκεχειρίαν ἐς
ταύτην διαδραμεῖν μεταξὺ ἔτυχεν, ἕως ἑκάτεροι παρ'
4 ἀλλήλους ἐπρέσβευον, ἕτερα κεντηνάρια ἕξ. ἐπὶ τούτῳ
γὰρ ἔφασκον Πέρσαι καὶ τοὺς ὑπὲρ τῶν σπονδῶν
5 λόγους ξυγκεχωρηκέναι γενέσθαι. ταῦτα δὲ τὰ εἴκοσι
κεντηνάρια Ἰσδιγούσνας μὲν αὐτόθεν ἠξίου κομίζε-
σθαι, βασιλεὺς δὲ ἤθελεν ἐς ἕκαστον ἔτος τέτταρα
δοῦναι, τούτου δὴ ἕνεκα, τοῦ μὴ παραβῆναι τὰς ξυν-

1 μοχηρίσιδι ὄντων K, μουχαιρίσιδιόντων L ‖ 2 εἰς τὰ] εἰς K, ἐς τὰ L ‖ 5—569, 9 Ἐν—εἰώθει] ὅτι ἐν δὲ βυζαντίῳ κτλ. W ‖ 5—6 ἰσδιαγούνας L ‖ 6 βασιλεῖ om. W ‖ 8—9 ἐφ' ᾧ πενταετῆ] ᾧπερ τὰ εἰς W | πενταετῆ LW] πεντάετες K ‖ 9 ἐκεχειρί — hic et infra K, ἐγκεχειρί — hic et infra L ‖ 11—12 ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ om. W ‖ 12 τά—διάφορα K] τάς—διαφορὰς L, τὰ W | τε om. W | λαζικὴν W | σαρακηνοὺς W ‖ 15 εἴκοσι W ‖ 16 ὀκτωκαίδεκα] δώδεκα W ‖ 17—18 παραλλήλων W ‖ 19 τῶν KW] om. L ‖ 21 Ἰσδιγούσνας] ἐς δισγούνας L ‖ 22 ἐς KW] om. L | τέσσαρα L

θήκας Χοσρόην ἐνέχυρον ἔχειν. ὕστερόν μέντοι τὸ 6
ξυγκείμενον ἅπαν χρυσίον Ῥωμαῖοι Πέρσαις εὐθὺς
ἔδοσαν, τοῦ μὴ δοκεῖν δασμοὺς ἀνὰ πᾶν ἔτος αὐτοῖς
ἀποφέρειν. τὰ γὰρ αἰσχρὰ ὀνόματα, οὐ τὰ πράγματα, 7
εἰώθασιν ἄνθρωποι ἐκ τοῦ ἐπὶ πλεῖστον αἰσχύνεσθαι.
ἦν δέ τις ἐν Πέρσαις Βερσαβοῦς ὄνομα, λόγιμός τε 8
διαφερόντως καὶ Χοσρόῃ βασιλεῖ ἐς τὰ μάλιστα φίλος.
ὅνπερ ποτὲ Βαλεριανὸς ἐν Ἀρμενίοις παραπεπτωκότα 9
ἐν ξυμβολῇ δορυάλωτον εἷλεν, ἔς τε Βυζάντιον αὐτίκα
βασιλεῖ ἔπεμψε. καὶ αὐτῷ χρόνος πολὺς φυλασσομένῳ 10
ἐνταῦθα ἐτρίβη. βουλομένῳ τε ἦν τῷ Χοσρόῃ χρη- B 538
μάτων ὑπὲρ αὐτοῦ προΐεσθαι πλῆθος, ὅπως τὸν Βερ-
σαβοῦν ἐπανήκοντα ἴδῃ ἐς τὰ Περσῶν ἤθη. ἀλλὰ 11
νῦν ἐξαιτησαμένου αὐτὸν Ἰσδιγούσνα Ἰουστινιανὸς
βασιλεὺς τὸν ἄνδρα ἀφῆκεν. ἐπηγγέλλετο γὰρ βασιλεῖ
ὁ πρεσβευτὴς οὗτος ἀναπείσειν Χοσρόην, ἐκ τῆς Λαζι-
κῆς ἀναστῆσαι τὸ Περσῶν στράτευμα. ἐγένετο δὲ ἡ 12
ἐκεχειρία ἥδε Ῥωμαίοις τε καὶ Πέρσαις, πέμπτον τε
καὶ εἰκοστὸν ἐνιαυτὸν Ἰουστινιανοῦ βασιλέως τὴν αὐτο-
κράτορα ἀρχὴν ἔχοντος. ταύταις δὲ ταῖς σπονδαῖς 13
Ῥωμαίων οἱ πλεῖστοι ἐπιεικῶς ἤχθοντο. καὶ εἰ μὲν
δικαίαν τινὰ ἢ ἀλόγιστον ἐποιοῦντο τὴν μέμψιν, οἷά
γε τὰ τῶν ἀρχομένων, οὐκ ἔχω εἰπεῖν.
Ἔλεγον δὲ ὅτι δὴ Λαζικῆς βεβαιότατα πρὸς Περσῶν 14

---

2 πέρσας L ‖ 6 βερσαβοῦς KW] βερσαθοῦς L ‖ 8 ἀρμενίοις K, ἀρμενίᾳ W ‖ 9 δοριάλωτον W ‖ 10 ἔπεμψεν W | φυλαττομένω L ‖ 11 βουλόμενοι W | τῷ KW] om. L ‖ 12—13 βερσαβοῦν KW] βερσαθοῦν L ‖ 14 ἰσδισγοῦνα L | ὁ ἰουστινιανὸς W ‖ 15 βασιλεὺς om. W | ἀφῆκεν W] ἐφῆκεν KL ‖ 19 βασιλέως om. W ‖ 19—20 αὐτοκρά[τρ] L, αὐτοκράτορος W ‖ 20 δὲ om. W ‖ 22 τὴν om. W ‖ 24 δὴ K] om. LW | τῷ περσῶν W

ἀρχομένης αἱ ξυνθῆκαι αὗται γεγόνασιν, ὡς μή τις
πενταετὲς αὐτοὺς ἐνοχλήσῃ, ἀλλ' ἀδεέστερόν τε καὶ
ἀπονώτερον γῆς τῆς Κολχίδος τὰ κάλλιστα πάντα τοῦ-
15 τον τὸν χρόνον ἐνοικεῖν δύνωνται. ὅθεν αὐτοὺς τὸ
λοιπὸν ἐξελάσαι οὐδεμιᾷ Ῥωμαῖοι ἐς ἅπαντα τὸν αἰῶ-
να μηχανῇ ἕξουσιν, ἀλλὰ καὶ τὸ Βυζάντιον ἐνθένδε
Πέρσαις εὐέφοδον τὸ λοιπὸν ἔσται. ταῦτα οὖν ἀπο-
σκοποῦντες οἱ πολλοὶ ἤσχαλλον καὶ δυσφορούμενοι
16 διηποροῦντο. καὶ ὅτι Πέρσαι τὸ ἐκ παλαιοῦ μὲν
σφίσιν ἐν σπουδῇ γεγονὸς, δόξαν δὲ οὔτε πολέμῳ
κρατήσειν οὔτε τῳ ἄλλῳ τρόπῳ δυνατὸν ἔσεσθαι, λέγω
δὲ, ὅπως ἐς δασμοῦ ἀπαγωγὴν ὑπόφοροι αὐτῶν Ῥω-
B 539 μαῖοι ἔσονται, ἰσχυρότατα ἐν τῷ παρόντι τῷ τῆς ἐκε-
17 χειρίας ὀνόματι ἐκρατύναντο. τάξας γὰρ ὁ Χοσρόης
Ῥωμαίοις κεντηναρίων ἐπέτειον τεσσάρων δασμὸν,
οὗπερ γλιχόμενος τὸ ἐξ ἀρχῆς διαφανὴς ἦν, ἐς ἕνδεκα
ἔτη τανῦν καὶ μῆνας ἓξ εὐπρεπεῖ λόγῳ, ἓξ καὶ τεσσα-
ράκοντα κεντηνάρια τῇ τῆς ἐκεχειρίας κεκόμισται σκή-
ψει, ὄνομα τῷ δασμῷ τὰς σπονδὰς θέμενος, καίπερ ἐπὶ
P 609 Λαζικῆς μεταξὺ βιαζόμενός τε καὶ πολεμῶν, ἧπερ
18 ἐρρήθη. ὧνπερ Ῥωμαῖοι σφᾶς αὐτοὺς ῥύσασθαι ἐς

1 ἀρχομένης *KL*] ἐχομένης *W* ‖ 2 πεντάετες *K* | αὐτοὺς *K*] αὐτοῖς *L*, αὐτοῦ *W* pr. m. | ἐνοχλήσῃ] ἐνοχλήσει *L* pr. m., ἐνοχλήσοι *W* | τε om. *K* ‖ 3 κάλιστα *W* ‖ 4 δύνανται *L* ‖ 5—6 οὐδεμιᾶ—μηχανῆ *LW*] οὐδεμίαν—μηχανὴν *K* ‖ 5 ῥωμαίοις *W* ‖ 6 ἕξειν *L* ‖ 7 ταῦτ' *L* ‖ 8 ἤσχαλον *W* ‖ 9 πέρσαι *KW*] πέρσαις *L* | τὸ ἐκ π. μὲν *K*] μὲν τὸ ἐκ π. *L*, τὸ ἐκ παλαιοῦ μενον *W* ‖ 10 δὲ *W*] τε *KL* | πολέμου *K* ‖ 11 κρατήσειν *W*] κρατεῖν *KL* ‖ 12 δὲ *LW*] δὴ *K* ‖ 13 ἰσχυρώτατα *K* ‖ 15 ἐπετείων *KW* ‖ 16 τὸ *KW*] om. *L* ‖ 18 κεκόμισται *LW*] κεκόσμηται *K* ‖ 19 θέμενοι (superscr. ος) *W* | ἐπὶ] ἐπεὶ *K* ‖ 20 μεταξὺ *W*] om. *KL* | πολέμων *K* ‖ 20—21 ἧπερ ἐρρήθη om. *W* ‖ 21 ὧνπερ *KW*] οὗπερ *L*

τὸν ἔπειτα χρόνον ⟨ἐν⟩ ἐλπίδι τὸ λοιπὸν οὐδεμιᾷ
εἶχον, ἀλλὰ φόρου ὑποτελεῖς Πέρσαις ᾔσθοντο οὐ
κεκρυμμένως γεγενημένοι. ταῦτα μὲν οὖν ταύτῃ ἐπέ- 19
πρακτο. Ἰσδιγούσνας δὲ χρήματά τε περιβαλόμενος,
ὅσα οὐδεὶς πρέσβεων πώποτε, καὶ πάντων, οἶμαι, πλου-
σιώτατος Περσῶν γεγονὼς ἐπ' οἴκου ἀπεκομίσθη, ἐπεὶ
αὐτὸν Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς ἐτετιμήκει τε ἐν τοῖς
μάλιστα καὶ χρήμασι μεγάλοις δωρησάμενος ἀπεπέμ-
ψατο. μόνος δὲ πρέσβεων ἁπάντων οὗτος ἐς πεῖραν 20
φυλακῆς οὐδεμιᾶς ἦλθεν, ἀλλ' αὐτός τε καὶ ὅσοι αὐτῷ
βάρβαροι εἵποντο πολλοὶ ἐσάγαν ὄντες ἐν πολλῇ
ἐξουσίᾳ ἐγένοντο, ἐπὶ χρόνου μῆκος ἐντυγχάνειν τε
καὶ ξυγγίνεσθαι οἷς ἂν βούλοιντο, καὶ τῆς πόλεως
πανταχόσε περιπάτους ποιεῖσθαι, ὠνεῖσθαί τε καὶ ἀπο-
δίδοσθαι ὅσα ἦν βουλομένοις σφίσι, καὶ ξυμβόλαια
ποιεῖσθαι πάντα ἐργασίᾳ τε τῇ περὶ ταῦτα ἐνδιατρί-
βειν ξὺν πάσῃ ἀδείᾳ, καθάπερ ἐν πόλει αὐτῶν ἰδίᾳ, B 540
Ῥωμαίων αὐτοῖς οὐδενὸς ἑπομένου ἢ ξυνόντος ὅλως
ἢ τηρεῖν ἀξιοῦντος, ᾗπερ εἰώθει.

Ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ τετύχηκέ τι τῶν οὔπω πρό- 21
τερον, ὅσα γε ἡμᾶς εἰδέναι, γεγονότων ξυνενεχθῆναι.
τοῦ μὲν γὰρ ἔτους μετόπωρον ἦν, αὐχμὸς δὲ καὶ
πνιγμὸς ὥσπερ θέρους μέσου ἐγένετο θαυμαστὸν ὅσον·
ὥστε ἀμέλει ῥόδων μὲν πλῆθος ἅτε ἦρος ὄντος

---

1 ⟨ἐν⟩ addidi | ἐλπίδι—οὐδεμιᾶ codd.] ἐλπίδα—οὐδεμίαν edd. ‖ 2 πέρσαι K ‖ 3 κεκρυμμένος K ‖ 3—4 ταῦτα—ἐπέπρακτο om. W ‖ 4 ἰσδισγούνας L | δὲ KW] τε L | περιβαλόμενος Herw.] περιβαλλόμενος codd. ‖ 6 περσῶν LW] om. K | ἀπεκομίσαι W ‖ 7 βασιλεὺς ἰουστινιανὸς L | βασιλεὺς om. W | ἐτετιμήκει τε LW] τετίμηκεν K | ἐν τοῖς] ἐς τὰ W ‖ 14 περιπάτους ποιεῖσθαι KW] περιιὼν L ‖ 16 πάντα] ταῦτα W | ταῦτα] πάντα W ‖ 18 ξυνόντων W ‖ 22 μὲν K] om. L | μετώπορον L | δὲ L] τε K ‖ 23 μέσους K ‖ 24 ἅτε] οἷά τε conic. Christ

ἐφύη, τῶν εἰωθότων οὐδενὶ τὸ παράπαν διαλλασσόντων.
22 καρποὺς δὲ τὰ δένδρα σχεδόν τι ἅπαντα νέους τινὰς
αὖθις ἤνεγκε, κἀν ταῖς ἀμπέλοις οὐδέν τι ἧσσον ἐγέ-
νοντο βότρυες, καίπερ τοῦ τρυγήτου γεγενημένου
23 ἡμέραις ἤδη οὐ πολλαῖς ἔμπροσθεν. οἷς δὴ οἱ ταῦτα
δεινοὶ τεκμηριούμενοι προὔλεγον ἀπροσδόκητον μέγα
24 τι ἔσεσθαι, οἱ μὲν ἀγαθὸν, οἱ δὲ τοὐναντίον. ἐγὼ δὲ
ταῦτα μὲν κατά τι ξυμβεβηκὸς γεγονέναι οἶμαι, νότων
ἐπὶ πλεῖστον ἀνέμων, ᾗπερ εἰώθει, ἐπιπεσόντων καὶ
θέρμης ἐνθένδε παρὰ τὰ ξυνειθισμένα πολλῆς τε καὶ
25 οὐ κατὰ φύσιν τῆς ὥρας ἐπιγενομένης τῇ χώρᾳ. εἰ
δέ τι, ὥσπερ οὗτοί φασι, καὶ σημαίνει παρὰ δόξαν
ἐσόμενον, βεβαιότατα ἐκ τῶν ἀποβησομένων εἰσόμεθα.
P 610 ιϛʹ. Ἐν ᾧ δὲ τάδε ἀμφὶ ταῖς σπονδαῖς Ῥωμαίοις
τε καὶ Πέρσαις ἐν Βυζαντίῳ ἐπράσσετο, ἐν τούτῳ ἐπὶ
2 Λαζικῆς τάδε ξυνηνέχθη γενέσθαι. Γουβάζης ὁ Λαζῶν
βασιλεὺς Ῥωμαίοις εὐνοϊκῶς ἔσχεν, ἐπεί οἱ Χοσρόην,
B 541 ὥσπερ μοι ἐν τοῖς ἔμπροσθεν λόγοις ἐρρήθη, ἐπιβου-
3 λεύειν θάνατον ᾔσθετο. τῶν δὲ ἄλλων Λαζῶν οἱ
πλεῖστοι ἀνήκεστα πρὸς τῶν Ῥωμαίων στρατιωτῶν
δεινὰ πάσχοντες καὶ διαφερόντως τοῖς ἄρχουσι τοῦ
στρατοῦ ἀχθόμενοι ἐμήδιζον ἐκ τοῦ ἐπὶ πλεῖστον, οὐ
τὰ Περσῶν ἀσπαζόμενοι, ἀλλ' ἀπαλλαξείοντες τῆς
Ῥωμαίων ἀρχῆς καὶ τῶν δυσχερῶν τὰ τέως μὴ παρόντα
4 αἱρούμενοι. ἦν δέ τις ἐν Λαζοῖς οὐκ ἀφανὴς ἀνὴρ
Θεοφόβιος ὄνομα, ὅσπερ τῷ Μερμερόῃ λαθραιότατα

18 cf. I 289, 24

1 ἐφύη] ἐφύει *L* ‖ 2 ἅπαντας *L* ‖ 4 τρυγητοῦ *K* ‖ 8 ταῦτα *K*] ταύτῃ *L* ‖ 10 θερμῆς *K* | παρὰ *K*] περὶ *L* ‖ 16 Λαζικῆς Hoesch.] λαζικῆ *K*, λαζικοῖς *L* | γουβάζης *K*] γουβάζης μὲν *L* ‖ 22 ἐμήδιζον *L*] ἐγόγγυζον *K* ‖ 23 ἀλλ' *K*] ἀλλ' αὐτοὺς *L*

ἐς λόγους ξυμμίξας φρούριον ἐνδώσειν τὸ Οὐθιμέρεος
ὡμολόγησεν. ὁ δὲ αὐτὸν ἐλπίσι μεγάλαις ἐπάρας ἐς 5
τὴν πρᾶξιν ὥρμησε ταύτην, φίλον μὲν αὐτὸν ἐν τοῖς
μάλιστα Χοσρόῃ βασιλεῖ ἐκ τοῦ ἔργου τούτου ἰσχυρι-
σάμενος ἔσεσθαι, Πέρσαις δὲ ἀνάγραπτον ἐπ' εὐεργεσίᾳ
ἐς τὸν πάντα αἰῶνα, καὶ ἀπ' αὐτοῦ δόξῃ τε καὶ
πλούτῳ καὶ δυνάμει αὐτὸν γενήσεσθαι μέγαν. οἷς δὴ
Θεοφόβιος ἐπαρθεὶς πολλῷ ἔτι μᾶλλον εἰς τὸ ἔργον
ἠπείγετο. καὶ ἦν γὰρ οὐδεμία ἐπιμιξία Ῥωμαίοις τε καὶ 6
Λαζοῖς τότε, ἀλλ' οἱ μὲν Πέρσαι πολλῇ ἐξουσίᾳ πανταχόσε
περιήρχοντο τῶν ταύτῃ χωρίων, Ῥωμαίων δὲ καὶ
Λαζῶν οἱ μὲν παρὰ ποταμὸν Φᾶσιν ἐλάνθανον, οἱ δὲ
Ἀρχαιόπολιν ἢ ἄλλο τι τῶν ἐκείνῃ ὀχυρωμάτων καταλαβόντες
ἐκρύπτοντο· καὶ Γουβάζης αὐτὸς, ὁ Λαζῶν
βασιλεὺς, ἐς τῶν ὀρῶν τὰς ὑπερβολὰς ἡσυχῇ ἔμενε.
πόνῳ γοῦν ὁ Θεοφόβιος οὐδενὶ ἴσχυσε τὴν ὑπόσχεσιν 7
τῷ Μερμερόῃ ἐπιτελέσαι. ἐν γὰρ τῷ φρουρίῳ γενό-
μενος ἔφασκε Λαζοῖς τε καὶ Ῥωμαίοις, οἳ τὸ ἐνταῦθα B 542
φυλακτήριον εἶχον, ὡς ἅπας μὲν ὁ Ῥωμαίων στρατὸς
ἀπολώλει, Γουβάζῃ δὲ βασιλεῖ καὶ Λαζοῖς τοῖς ἀμφ'
αὐτὸν ἅπασι διαφθαρείη τὰ πράγματα, Κολχὶς δὲ ξύμ-
πασα πρὸς Περσῶν ἔχοιτο, καὶ ουδέ τις ἐλπὶς Ῥω-
μαίοις ποτὲ ἢ τῷ Γουβάζῃ ἀνασωθήσεσθαι τῆς χώρας
τὸ κράτος. τὰ μὲν γὰρ πρότερα κατὰ μόνας ταῦτα 8
τὸν Μερμερόην διαπεπρᾶχθαι, μυριάδας τε πλέον

---

1 φρούριον K] φρούριόν οἱ L | Οὐθιμέρεος] οὐθίμερος K, οὐχειμέρεος L ‖ 4 χοσρόῃ βασιλεῖ L] χοσρόην βασιλέα K ‖ 7 αὐτὸν K] om. L ‖ 8 θεοφόβιος K] ὁ θεοφόβιος L ‖ 11 τὸν ταύτῃ χωρίον K (χωρίων K corr.) ‖ 16 γοῦν L] om. K ‖ 17 ἐπιτελέσαι L] ὑποτελέσαι K ‖ 22—23 ῥωμαίοις K] ἐς ῥωμαίους L ‖ 23 τῷ γουβάζῃ K] τὸν γουβάβην L ‖ 25 διαπεπράχθαι codd.

ἑπτὰ ἐπαγαγόμενον Περσῶν μαχίμων ἀνδρῶν καὶ βαρ-
P 611 *βάρους Σαβείρους παμπληθεῖς· νῦν δὲ καὶ βασιλέα*
Χοσρόην στρατῷ ἀμυθήτῳ ἐνθάδε ἥκοντα ἐξαπιναίως
αὐτοῖς ἀναμεμίχθαι καὶ οὐκ ἂν τὸ λοιπὸν οὐδὲ αὐτὴν
9 *Κόλχων τῇ στρατιᾷ ταύτῃ τὴν γῆν ἐπαρκέσειν. ταῦτα*
τερατευσάμενος Θεοφόβιος, ἐς δέος μέγα καὶ ἀμηχανίαν
10 *κατεστήσατο τοὺς ἐνταῦθα φρουρούς. καὶ αὐτὸν ἐλι-*
πάρουν πρὸς θεοῦ τοῦ πατρῴου ἱκετεύοντες τὰ παρόντα
11 *ὅση δύναμις εὖ θέσθαι σφίσι. καὶ ὃς αὐτοῖς ὡμολόγει*
πρὸς τοῦ Χοσρόου ἀμφὶ τῇ σωτηρίᾳ τὰ πιστὰ οἴσειν, ἐφ'
ᾧ τὸ φρούριον ἐνδώσουσι Πέρσαις. ἐπεί τε τοὺς ἀν-
θρώπους ταῦτα ἤρεσκεν, αὐτίκα ἐνθένδε ἀπαλλαγεὶς
αὖθίς τε τῷ Μερμερόῃ ἐς ὄψιν ἥκων ἅπαντα ἔφραξεν.
12 *ὁ δὲ Περσῶν ἄνδρας τοὺς δοκιμωτάτους ἀπολεξάμενος*
ξὺν αὐτῷ ἐς τὸ Οὐθιμέρεος ἔπεμψε, τά τε πιστὰ παρε-
ξομένους ἀμφί τε τοῖς χρήμασι καὶ τῇ σωτηρίᾳ τοῖς
τῇδε φρουροῖς καὶ τὸ φρούριον τοῦτο καθέξοντας.
13 B 543 *οὕτω μὲν Πέρσαι τὸ Οὐθιμέρεος φρούριον ἔσχον καὶ*
14 *Λαζικῆς τὴν ἐπικράτησιν ἰσχυρότατα ἐκρατύναντο. οὐ*
μόνην δὲ Λαζικὴν ταύτην οἱ Πέρσαι ὑποχειρίαν πεποί-
ηνται, ἀλλὰ καὶ Σκυμνίαν τε καὶ Σουανίαν, ἐκ ⟨δὲ⟩
Μοχηρήσιδος ἄχρι ἐς Ἰβηρίαν ἄβατα Ῥωμαίοις τε καὶ
τῷ Λαζῶν βασιλεῖ ξύμπαντα τὰ ἐκείνῃ χωρία τῷ τρόπῳ
15 *τούτῳ ἐγένετο. ἀμύνεσθαι δὲ τοὺς πολεμίους οὔτε*

---

1 *ἑπτὰ K*] om. *L* | *ἐπαγαγομένων K, ἐπαγόμενον L* | *ἀν-δρῶν L*] om. *K* ‖ 5 *κολχῶν K* ‖ 9 *σφίσιν K* | *καὶ ὃς αὐτοῖς L*] *καὶ αὐτὸς K* ‖ 12 *ταῦτα*] *ταῦτ' K* ‖ 14 *ἄνδρας τοὺς δοκιμωτά-τους K*] *τοὺς δοκιμωτάτους ἅπαντας L* ‖ 15 *οὐχειμέρεος L* | *τε πιστὰ K*] *τε πιστά τε L* ‖ 18 *οὐχειμέρεος L* ‖ 20 *μόνην K*] *μόνον L* | *ταύτην L*] *ταύτῃ K* ‖ 20—21 *ὑποχειρίαν πεποίηνται πέρσαι L* ‖ 21 *⟨δὲ⟩* Maltr.] om. codd. ‖ 22 *μοχειρίσοδος K, μουχει-ρίσιδος L* ‖ 24 *δὲ K*] *τε L*

Ῥωμαῖοι οὔτε Λαζοὶ εἶχον, ἐπεὶ οὐδὲ καταβαίνειν ἐκ
τῶν ὀρῶν ἢ τῶν ὀχυρωμάτων ἐτόλμων οὐδέ πῃ τοῖς
πολεμίοις ἐπεξιέναι.

Μερμερόης δὲ τῆς τοῦ χειμῶνος ἐγκειμένης ὥρας 16
ξύλινον μὲν τεῖχος ἐν Κόταϊς ἐτεκτήνατο, φρουράν τε
Περσῶν τῶν μαχίμων οὐχ ἧσσον ἢ τρισχιλίων ἐνταῦθα
καταστησάμενος, ἔν τε τῷ Οὐθιμέρεος ἄνδρας αὐτάρ-
κεις ἀπολιπών. οἰκοδομησάμενος δὲ καὶ τὸ ἄλλο Λαζῶν 17
φρούριον, ὃ δὴ καλοῦσι Σαραπανὶν, πρὸς αὐτοῖς
μάλιστα τοῖς ἐσχάτοις ὁρίοις Λαζικῆς κείμενον, αὐτοῦ
ἔμενεν. ἔπειτα δὲ Ῥωμαίους τε καὶ Λαζοὺς ἀγείρε- 18
σθαί τε μαθὼν καὶ ἀμφὶ τὰς ἐκβολὰς ἐνστρατοπεδεύε-
σθαι ποταμοῦ Φάσιδος, παντὶ τῷ στρατῷ ἐπ' αὐτοὺς
ᾔει. ὅπερ ἐπεὶ Γουβάζης τε καὶ οἱ τοῦ Ῥωμαίων 19
στρατοῦ ἄρχοντες ἔμαθον, οὐχ ὑποστάντες τῶν πολε-
μίων τὴν ἔφοδον διελύθησάν τε καὶ διεσώθησαν ὥς
πῃ ἑκάστῳ δυνατὰ γέγονεν. ὅ τε Γουβάζης ἀναδρα- 20
μὼν ἐς τῶν ὀρῶν τὰς ὑπερβολὰς διεχείμαζε ξύν τε
τοῖς παισὶ καὶ τῇ γυναικὶ καὶ τοῖς ἐς τὰ μάλιστα
ἐπιτηδείοις, τῇ μὲν ἀμηχανίᾳ τῶν παρόντων κακῶν B 544
διαμαχόμενος πρὸς τὴν ἀπὸ τῆς ὥρας ἀνάγκην,
ἐλπίδι δὲ τοῦ Βυζαντίου ἐς τὸν μέλλοντα χρόνον
θαρσῶν, ταύτῃ τε τὴν τύχην παρηγορῶν τὴν τότε
παροῦσαν, οἷά γε τὰ ἀνθρώπεια, καὶ καραδοκῶν τὰ
βελτίω. καὶ οἱ ἄλλοι δὲ Λαζοὶ τῇ πρὸς βασιλέα Γου- 21
βάζην αἰδοῖ τὴν τοῦ χειμῶνος ὥραν οὐδέν τι ἧσσον

---

2 ἢ K] ἢ ἐκ L | ἐχυρωμάτων ἐτόλμουν L ‖ 2—3 οὐδ' ἐπὶ τοὺς πολεμίους K ‖ 5 Κόταϊς] σκόταις L ‖ 7 οὐχειμέρεος L ‖ 9 Σαράπανιν Maltr., σαράπαλιν codd. ‖ 14 τοῦ L] τῶν K ‖ 16 διεσώθησαν K] διεσώζοντο L ‖ 22 δὲ Hoesch. in marg.] τε codd. | δὲ] δὲ ⟨τῇ ἐκ⟩ Maltr. ‖ 24 ἀνθρώπινα L

ἐν τοῖς σκοπέλοις κατέτριβον, δύσκολον μὲν ἐνταῦθα
οὐδὲν πρὸς τῶν πολεμίων δειμαίνοντες, ἐπεὶ τοῖς ἐπι-
P 612 *βουλεύουσιν, ἄλλως τε καὶ κατὰ τὸν χειμῶνα, ταῦτα*
τὰ ὄρη ἀμήχανά τε καὶ ὅλως ἀπρόσοδα ξυμβαίνει
εἶναι, λιμῷ δὲ καὶ ψύχει καὶ τῇ ἄλλῃ κακοπαθείᾳ
22 *δυσθανατῶντες. ὁ δὲ Μερμερόης οἰκία τε πολλὰ κατ᾽*
ἐξουσίαν ᾠκοδομήσατο ἐν ταῖς κατὰ τὴν Μοχήρησιν
κώμαις καὶ τὰ ἐπιτήδεια πανταχόθι καταστησάμενος
τῶν τῇδε χωρίων, τῶν τε αὐτομόλων περιπέμπων τινὰς
ἐς τῶν ὀρῶν τὰς ἀκρωρείας καὶ τὰ πιστὰ παρεχόμενος
ἐπαγαγέσθαι πολλοὺς ἴσχυσεν· οἷς δὴ καὶ τῶν ἀναγκαί-
ων ἀπορουμένοις ἐχορήγει συχνὰ καὶ ὡς οἰκείων ἐπε-
μελεῖτο, τά τε ἄλλα διῳκεῖτο ξὺν ἀδείᾳ πολλῇ ἅτε
23 *τῆς χώρας γεγονὼς κύριος. καὶ πρὸς Γουβάζην ἔγραψε*
τάδε „Δύο ταῦτα ῥυθμίζει τοῖς ἀνθρώποις τὸν βίον,
„δύναμίς τε καὶ φρόνησις. οἱ μὲν γὰρ τῷ δυνατῷ
„περιόντες τῶν πέλας αὐτοί τε βιοτεύουσι κατ᾽ ἐξου-
„σίαν καὶ ὅπῃ βούλονται τοὺς καταδεεστέρους ἐσαεὶ
„ἄγουσιν, οἱ δὲ διὰ τὴν ἀσθένειαν δεδουλωμένοι τοῖς
„κρείττοσι, τῷ ξυνετῷ τὴν ἀδυναμίαν ἰώμενοι, θωπείᾳ
B 545 *„τοὺς κρατοῦντας μετίασι καὶ οὐδέν τι ἧσσον ἐν τοῖς*
„οἰκείοις βιοῦν δύνανται, πάντων ἀπολαύοντες τῇ κο-
„λακείᾳ, ὧνπερ αὐτοῖς διὰ τὴν ἀσθένειαν στερεῖσθαι
24 *„ξυμβαίνει. καὶ ταῦτα οὐ παρὰ μὲν τῶν ἐθνῶν τισι*
„σφίσι φέρεται οὕτως, παρὰ δὲ τοῖς ἄλλοις οὐ ταύτῃ
„πῃ ἔχει, ἀλλὰ ἀνθρώποις ὡς εἰπεῖν ἅπασι πανταχόθι

---

2 ἐπεὶ] ἐπὶ *K* ‖ 3 καὶ *L*] καὶ τοῖς *K* ‖ 6 δυσθανατοῦντες *L* ‖ 7 μοχείρισιν *K*, μουχείρησιν *L* ‖ 13 διοικεῖτο *K* ‖ 16 γὰρ *L*] om. *K* ‖ 17 περιιόντες *K* | βιωτεύουσι *L* ‖ 20 κρείττωσι *L* ‖ 22 ἀπολαύοντες *K*] ἀπολάβοντες *L* ‖ 23 στερεῖσθαι *L*] τηρεῖσθαι *K* ‖ 24 παρὰ *K*] περὶ *L* | τισι *L*] τῇ *K* ‖ 25 [σφίσι] conic. Christ | φέρεται *K*] φέρεσθαι *L* | οὕτως *L*] ὄντα *K* ‖ 26 ἀλλ᾽ *L*

„γῆς τῆς οἰκουμένης ὥσπερ ἄλλο τι ἐμπέπηγε φύσει.
„καὶ σὺ τοίνυν, ὦ φίλε Γουβάζη, ἢν μὲν οἴει περιέσε- 25
„σθαι Περσῶν τῷ πολέμῳ, μήτε μέλλε μήτε σοι ἐμπό-
„διον γινέσθω μηδέν. εὑρήσεις γὰρ ἡμᾶς τῆς Λαζι- 26
„κῆς ἔνθα ἂν βούλοιο ὑφισταμένους τε τὴν σὴν ἔφοδον
„καὶ ἀντιπαρατατομένους ὑπὲρ χώρας τῆσδε ὅση δύ-
„ναμις· ὥστε παρέσται σοι διαγωνιζομένῳ ἀνδραγαθί-
„ζεσθαι πρὸς ἡμᾶς. εἰ μέντοι ἀδύνατος ὢν Περσῶν 27
„τῇ δυνάμει ἀντιτάσσεσθαι καὶ αὐτὸς οἶδας, σὺ δὲ,
„ὦ 'γαθὲ, τὸ δεύτερον διαχείριζε, τὸ γνῶθι σαυτὸν,
„καὶ προσκύνει τὸν σαυτοῦ δεσπότην Χοσρόην ἅτε
„βασιλέα καὶ νενικηκότα καὶ κύριον. αἴτει τέ σοι τῶν 28
„πεπραγμένων ἵλεων εἶναι, ὅπως ἂν τὸ λοιπὸν δυνατὸς
„εἴης τῶν ἐνοχλούντων ἀπηλλάχθαι κακῶν. ὡς ἔγωγε 29
„ἀναδέχομαι βασιλέα Χοσρόην ἵλεών τέ σοι γενήσεσθαι
„καὶ τὰ πιστὰ δώσειν, ὁμήρους σοι παρεχόμενον παῖδας
„τῶν ἐν Πέρσαις λογίμων ἀρχόντων, ὡς τά τε ἄλλα
„καὶ τὴν σωτηρίαν καὶ τὴν βασιλείαν τὴν σὴν τὸν
„πάντα αἰῶνα ἐν ἀσφαλείᾳ ἕξεις. εἰ δέ σοι τούτων 30
„οὐδέτερον βουλομένῳ ἐστὶν, ἀλλὰ σὺ ἔς τινα ἑτέραν B 546
„ἀπιὼν χώραν δὸς τοῖς διὰ τὴν σὴν ἀβουλίαν ταλαι-
„πώροις γενομένοις Λαζοῖς ἀναπνεῦσαί ποτε καὶ ἀπὸ
„δυσκόλων τῶν αὐτοῖς ἐγκειμένων ἀνενεγκεῖν, μηδὲ
„αὐτοῖς ἀπέραντον ὄλεθρον τόνδε προστρίβεσθαι βού-
„λου ἐπὶ σφαλερᾶς τῆς ἐλπίδος ὀχούμενος· λέγω δὲ

1 γῆς *K*] γὰρ *L* ‖ 3 μήτε μέλλε scripsi] μὴ δὲ (δὴ *L*) μέλλε codd. | μήτε σοι scripsi] μὴ δὲ σοὶ *K* ‖ 3—4 μήτε σοι—μηδέν om. *L* ‖ 5 βούλοιο *K*] βούλει *L* ‖ 7 διαγονιζομένω *L* ‖ 8 εἰ μέντοι ἀδύνατος ὢν *K*] ὡς μὲν γὰρ ἀδύνατος εἶ *L* ‖ 9 καὶ *K*] om. *L* ‖ 11 προσκύνη *L* ‖ 15 ἀναδέχομαι *K*] ἀναδέχομαί τε *L* ‖ 16 καὶ ὁμήρους σοι παρέχομαι *L* ‖ 19 εἰ δέ *L*] οὐδέ *K* ‖ 20 οὐδέτερον] οὐδ' ἕτερον *K* | ἔς τινα *K*] ἐς τὴν *L* ‖ 23 αὐτοῖς *L*] ἐν αὐτοῖς *K* ‖ 25 σφαλερᾶς *K*] σφαλεροῦς *L* | δὲ *L*] δὴ *K*

31 „*τῆς Ῥωμαίων ἐπικουρίας. οὐ γάρ σοι τιμωρεῖν ποτε*
„*δυνατοὶ ἔσονται, ὥσπερ οὐδὲ ἄχρι ἐς τὴν ἡμέραν*
P 613 „*δεδύνηνται τήνδε.*“ *Μερμερόης μὲν ταῦτα ἔγραψε.*
32 *Γουβάζην δὲ οὐδ' ὣς ἔπειθεν, ἀλλ' ἐν τοῖς τῶν ὀρῶν*
κολωνοῖς ἔμενε, καραδοκῶν τὴν ἐκ Ῥωμαίων ἐπικου-
ρίαν καὶ τῷ ἐς τὸν Χοσρόην ἔχθει ὡς ἥκιστα ἐς τὴν
33 *Ῥωμαίων ἀπόγνωσιν ἐγκλίνειν ἐθέλων. οἱ γὰρ ἄν-*
θρωποι τὴν διάνοιαν ἐκ τοῦ ἐπὶ πλεῖστον πρὸς τὴν
τοῦ βουλήματος ἁρμόζονται χρείαν, καὶ λόγῳ μὲν τῷ
ἀρέσκοντι αὐτοὺς ἀεὶ προσχωροῦσι, καὶ προσίενται τὰ
ἐξ αὐτοῦ πάντα, οὐ διασκοπούμενοι μὴ ψευδὴς εἴη,
τῷ δὲ λυποῦντι χαλεπῶς ἔχοντες ἀπιστοῦσιν, οὐ διε-
ρευνώμενοι μὴ ἀληθὴς εἴη.

ιζ'. Ὑπὸ τοῦτον τὸν χρόνον τῶν τινες μοναχῶν
ἐξ Ἰνδῶν ἥκοντες, γνόντες τε ὡς Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ
διὰ σπουδῆς εἴη μηκέτι πρὸς Περσῶν τὴν μέταξαν
ὠνεῖσθαι Ῥωμαίους, ἐς βασιλέα γενόμενοι οὕτω δὴ τὰ
ἀμφὶ τῇ μετάξῃ διοικήσεσθαι ὡμολόγουν, ὡς μηκέτι
B 547 *Ῥωμαῖοι ἐκ Περσῶν τῶν σφίσι πολεμίων ἢ ἄλλου του*
2 *ἔθνους τὸ ἐμπόλημα τοῦτο ποιήσωνται· χρόνου γὰρ*
κατατρῖψαι μῆκος ἐν χώρᾳ ὑπὲρ Ἰνδῶν ἔθνη τὰ
πολλὰ οὔσῃ, ἥπερ Σηρίνδα ὀνομάζεται, ταύτῃ τε ἐς
τὸ ἀκριβὲς ἐκμεμαθηκέναι ὁποίᾳ ποτὲ μηχανῇ γίνε-
3 *σθαι τὴν μέταξαν ἐν γῇ τῇ Ῥωμαίων δυνατὰ εἴη. ἐν-*

---

14 Zonar. III 283

---

1 *ποτε L*] *τότε K* ‖ 4 *τῶν K*] om. *L* ‖ 5 *κολονοῖς K* | *ἐκ K*] *τῶν L* ‖ 7 *ἐγκλίνειν L*] *ἐκκλίνειν K* ‖ 11 *ψευδὲς L* ‖ 12—13 *οὐ διερευνώμενοι L*] *οὐδὲ ἐρευνώμενοι K* ‖ 14 *τούτων τῶν χρόνων K* ‖ 16 *τὴν K*] om. *L* ‖ 17 *ἐς βασιλέα L*] *ἐκ βασιλέως K* | *γενόμενος K* ‖ 18 *διοικήσεσθαι K*] *διοικήσασθαι L* ‖ 20 *ποιήσονται K* ‖ 21 *κατατρίψαι* codd. | *ὑπὲρ K*] *ἥπερ L* ‖ 22 *οὔσῃ K*] *εἰσιν L* | *σηρίνδα K*] *ἡρίνδα L*

δελεχέστατα δὲ διερευνωμένῳ τῷ βασιλεῖ καὶ ἀναπυν-
θανομένῳ εἰ ὁ λόγος ἀληθὴς εἴη ἔφασκον οἱ μοναχοὶ
σκώληκάς τινας τῆς μετάξης δημιουργοὺς εἶναι, τῆς
φύσεως αὐτοῖς διδασκάλου τε οὔσης καὶ διηνεκῶς
ἀναγκαζούσης ἐργάζεσθαι. ἀλλὰ τοὺς μὲν σκώληκας 4
ἐνθάδε ζῶντας διακομίζειν ἀμήχανα εἶναι, τὸν δὲ
αὐτῶν γόνον εὔπορόν τε καὶ ῥάδιον ὅλως. εἶναι δὲ
τῶν σκωλήκων τῶνδε τὸν γόνον ᾠὰ ἑκάστου ἀνάριθμα.
ταῦτα δὲ τὰ ᾠὰ χρόνῳ πολλῷ τῆς γονῆς ὕστερον 5
κόπρῳ καλύψαντες ἄνθρωποι ταύτῃ τε διαρκῆ θερμή-
ναντες χρόνον ζῷα ποιοῦσι. ταῦτα εἰπόντας ὁ βασι- 6
λεὺς μεγάλοις τοὺς ἄνδρας ἀγαθοῖς δωρήσασθαι ὁμο-
λογήσας τῷ ἔργῳ πείθει ἐπιρρῶσαι τὸν λόγον. οἱ δὲ 7
γενόμενοι ἐν Σηρίνδῃ αὖθις τά τε ᾠὰ μετήνεγκαν ἐς
Βυζάντιον, ἐς σκώληκάς τε αὐτὰ τρόπῳ ᾧπερ ἐρρήθη
μεταπεφυκέναι διαπραξάμενοι τρέφουσί τε συκαμίνου
φύλλοις, καὶ ἀπ᾽ αὐτοῦ γίνεσθαι μέταξαν τὸ λοιπὸν
κατεστήσαντο ἐν Ῥωμαίων τῇ γῇ. τότε μὲν οὖν τά τε 8
κατὰ τὸν πόλεμον πράγματα Ῥωμαίοις τε καὶ Πέρ-
σαις καὶ τὰ ἀμφὶ μετάξῃ ταύτῃ πῃ ἔσχε. P 614
Μετὰ δὲ τὴν τοῦ χειμῶνος ὥραν ἀφικόμενος παρὰ 9 B548
Χοσρόην σὺν τοῖς χρήμασιν Ἰσδιγούσνας τὰ ξυγκείμενα a. 552/3
σφίσιν ἐσήγγελλε. καὶ ὃς τὰ μὲν χρήματα κεκομισμέ-
νος τὴν ἐκεχειρίαν μελλήσει οὐδεμιᾷ ἐπεσφράγισε,

1 διερευνωμένω τῷ K] διερευνω τῷ L ‖ 2 ἀληθὴς K] ὑγιὴς L ‖ 4 καὶ K] om. L ‖ 6 εἶναι L] εἴη K ‖ 6—7 τὸν—γόνον K] τὴν—γονὴν L ‖ 8 τῶν σκωλήκων K] om. L | τὸν γόνον K] τῶν γονῶν L ‖ 10—11 διαρκῆ—χρόνον K] διαρκῶς—χρόνω L ‖ 12 τοὺς K] πρὸς τοὺς L ‖ 12—13 ὡμολογήσας L ‖ 14 συρίνδη K, ἰνδία L ‖ 15 ἐς σκώληκάς] ἐσκώληκάς K | αὐτὰ K] αὐτοὺς L | ᾧπερ Hoesch.] ὥσπερ codd. ‖ 20 ἔσχε K] ἔσχον L ‖ 21—578, 8 μετὰ—ἐπαγόμενος W ‖ 22 ξὺν L | ἰσδισγούνας L ‖ 23 ἐσήγγελλε L] ἐσήγγελε K, ἐςήγγειλεν W | ὃς L W] ὡς K ‖ 24 ἐκκε-

10 *Λαζικῆς δὲ μεθίεσθαι οὐδαμῆ ἤθελεν. ἀλλὰ καὶ τοῖς*
χρήμασι τούτοις Οὔννων τῶν Σαβείρων ἑταιρισάμενος
μέγα τι χρῆμα ξὺν Πέρσαις τισὶ τῷ Μερμερόῃ εὐθὺς
ἔπεμψεν. ᾧ δὴ ἐπέστελλεν ἔργου ἔχεσθαι δυνάμει τῇ
11 *πάσῃ, καὶ μὴν καὶ ἐλέφαντάς οἱ πολλοὺς ἔστειλε. Μερ-*
μερόης δὲ παντὶ τῷ Περσῶν τε καὶ Οὔννων στρατῷ
ἐκ Μοχηρήσιδος ἀναστὰς ἐπὶ τὰ Λαζῶν ὀχυρώματα
12 *ᾔει, τοὺς ἐλέφαντας ἐπαγόμενος. Ῥωμαῖοι δὲ οὐ-*
δαμῆ ὑπηντίαζον, ἀλλ' ἀμφὶ τὰς ἐκβολὰς Φάσιδος
ποταμοῦ, Μαρτίνου ἡγουμένου σφίσι, χωρίου ἰσχύι
σφᾶς αὐτοὺς ὡς ἀσφαλέστατα κρατυνάμενοι ἡσυχῆ
13 *ἔμενον. ξυνῆν δὲ αὐτοῖς καὶ Γουβάζης ὁ Λαζῶν βα-*
σιλεύς. οὗτος δὲ ὁ Μήδων στρατὸς, τύχης αὐτῷ
ξυμβάσης τινὸς, οὐδὲν ἄχαρι οὔτε Ῥωμαίων οὔτε Λαζῶν
14 *τινα ἔδρασε. τὰ μὲν γὰρ πρῶτα ὁ Μερμερόης ἐν*
φρουρίῳ τῳ μαθὼν τὴν Γουβάζου ἀδελφὴν εἶναι, ἐπ'
αὐτὸ ἐπῆγε τὸ στράτευμα ὡς ἐξαιρήσων μηχανῇ πάσῃ.
15 *καρτερώτατα δὲ ἀμυνομένων τῶν ταύτῃ φρουρῶν καὶ*
χωρίου σφίσι ξυλλαμβανούσης τῆς φύσεως ὀχυρότητι
ἄπρακτοι ἐνθένδε ἀποκρουσθέντες οἱ βάρβαροι ἀνεχώ-
16 *ρησαν· ἔπειτα ἐπὶ Ἀβασγοὺς σπουδῇ ἵεντο. Ῥωμαῖοι*
B 549 *δὲ οἱ ἐν Τζιβιλῇ φρουρὰν ἔχοντες τὴν δίοδον κατα-*
λαμβάνοντες στενοτάτην τε καὶ κρημνώδη οὖσαν, ᾗπέρ

24 cf. II 530, 25

χειρίαν K, ἐγκεχειρίαν L | *μελήσει* codd. | *ἐπεσφράγιζε L, ἐπεσφράγισεν W* ‖ 2 *χρήμασιν W* | *τῶν* om. *W* | *σαβήρων KW* ‖ 4 *δυνάμη K* ‖ 7 *μοχειρίσιδος K, μουχειρίσιδος L, μοχησιρίδος W* ‖ 8 *ᾔει*] *εἴη W* | *ἐπαγόμενος LW*] *ἐπαγαγόμενος K* ‖ 11 *ὡς K*] om. *L* ‖ 12 *καὶ L*] *καὶ ὁ K* ‖ 14 *οὔτε Λαζῶν*] *οὐδὲ λαζῶν L* ‖ 15 *τινα K*] *τινὶ L* ‖ 16 *τῳ K*] *τινὶ L* ‖ 17 *αὐτὸ K*] *αὐτῇ L* ‖ 19 *χωρίου K*] *χωρίων L* | *ὀχυρότητι K*] om. *L* ‖ 20 *ἀποκρουσθέντες K*] *ἀποικισθέντες L* ‖ 21 *σπουδῇ*] *σπεύδειν L* | *ἵεντο* Dind.] *ἴεντο* codd. ‖ 22 *τζιβύλη K, τζιβίλη L* ‖ 23 *στενωτάτην L*

μοι ἔμπροσθεν εἴρηται, τὸ παράπαν τε ἀδιέξοδον, ἐμ-
πόδιοι σφίσιν ἐγένοντο. διὸ δὴ οὐκ ἔχων ὁ Μερμε- 17
ρόης καθ' ὅ τι τοὺς ἀνθισταμένους βιάζηται, ὑπῆγεν
ὀπίσω τὸ στράτευμα ἐπί τε Ἀρχαιόπολιν ὡς πολιορκή-
σων αὐτίκα ᾔει. τοῦ τε περιβόλου ἀποπειρασάμενος,
ἐπεὶ οὐδὲν προὐχώρει, ἀνέστρεφεν αὖθις. Ῥωμαῖοι δὲ 18
ἀναχωροῦσιν ἐπισπόμενοι τοῖς πολεμίοις ἐν δυσχωρίᾳ
πολλοὺς ἔκτεινον, ἐν τοῖς καὶ τῶν Σαβείρων τὸν ἄρχοντα
ξυνηνέχθη πεσεῖν. μάχης τε καρτερᾶς ἀμφὶ τῷ νεκρῷ 19
γενομένης ὕστερον Πέρσαι περὶ λύχνων ἁφὰς βιασά-
μενοι τοὺς ἐναντίους ἐτρέψαντο, ἐπί τε Κόταϊς καὶ
Μοχήρησιν ἀπεχώρησαν. ταῦτα μὲν οὖν Ῥωμαίοις τε
καὶ Πέρσαις ἐπέπρακτο τῇδε.

Τὰ μέντοι ἐπὶ Λιβύης ἅπαντα Ῥωμαίοις εὖ τε καὶ 20
καλῶς καθειστήκει. τῷ γὰρ Ἰωάννῃ, ὅνπερ ἐνταῦθα
βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς στρατηγὸν κατεστήσατο, εὐτυχή-
ματα λόγου τε καὶ ἀκοῆς κρείσσω ξυνηνέχθη γενέ-
σθαι. ὃς δὴ ἕνα τῶν ἐν Μαυρουσίοις ἀρχόντων ἑται- 21
ρισάμενος, Κουτζίναν ὄνομα, τά τε πρότερα μάχῃ τοὺς
ἄλλους ἐνίκησε καὶ οὐ πολλῷ ὕστερον Ἀντάλαν τε καὶ
Ἰαύδαν, οἳ Μαυρουσίων τῶν ἐν Βυζακίῳ τε καὶ Νου- P 615
μιδίᾳ τὸ κράτος εἶχον, ὑποχειρίους πεποίηται, εἶποντό
τε αὐτῷ ἐν ἀνδραπόδων λόγῳ. καὶ ἀπ' αὐτοῦ πολέ- 22 B 550
μιον Ῥωμαίοις οὐδὲν ὑπὸ τοῦτον τὸν χρόνον ἔν γε
Λιβύῃ ἐγένετο. τοῖς μέντοι φθάσασι πολέμοις τε καὶ
στάσεσιν ἔρημος ἀνθρώπων ἡ χώρα ἐκ τοῦ ἐπὶ πλεῖ-
στον οὖσα διέμεινεν.

---

3 βιάσηται L ‖ 8 τοῖς L] οἷς K | σαβήρων K ‖ 9 τῷ νεκρῷ K] τὸν νεκρὸν L ‖ 11 κόταϊς K] κούταις L ‖ 12 μοχήρισιν K, μουχείρησιν L ‖ 12—13 ῥωμαίους τε καὶ πέρσας K ‖ 16 ἰουστινιανὸς βασιλεὺς L ‖ 18 Μαυρουσίοις] νουμηδίοις L ‖ 20 ἀντάλλαν K ‖ 21—22 νουμηδία L ‖ 24 γε K] τε L

*ιη'. Ἐν ᾧ δὲ ταῦτα ἐπράσσετο τῇδε, ἐν τούτῳ
τάδε ξυνηνέχθη ἐν Εὐρώπῃ γενέσθαι. Γήπαιδες μέν,
ὥσπερ μοι ἐν τοῖς ἔμπροσθεν λόγοις ἐρρήθη, τὰς
σπονδὰς θέμενοι πρὸς Λαγγοβάρδας τοὺς σφίσι πολε-
2 μίους ὄντας ἐτύγχανον. παντάπασι δὲ οὐχ οἷοί τε
ὄντες τὰ διάφορα πρὸς αὐτοὺς διαλῦσαι πολεμητέα
3 σφίσιν οὐ πολλῷ ὕστερον ᾤοντο εἶναι. Γήπαιδες μὲν
οὖν καὶ Λαγγοβάρδαι πανδημεὶ ἐπ' ἀλλήλους τῷ πο-
λέμῳ ἀκμάζοντες ᾔεσαν. ἡγεῖτο δὲ τῶν μὲν Γηπαίδων
4 Θορισὶν, τῶν δὲ Λαγγοβαρδῶν Αὐδουὶν ὄνομα. καὶ
αὐτῶν ἑκατέρῳ ἀνδρῶν μυριάδες πολλαὶ εἵποντο. ἤδη
μὲν οὖν ἄγχιστά πῃ ἀμφότεροι ἦλθον, οὔπω δὲ τὰ
5 στρατόπεδα πρὸς ἀλλήλων καθεωρῶντο. δείματα δὲ
τὰ πανικὰ καλούμενα ἐξαπιναίως ἑκατέροις ἐπιπεσόντα
φεύγοντας ἀπ' αἰτίας οὐδεμιᾶς ἅπαντας ὀπίσω ἀπήνεγκε,
μόνων τῶν ἀρχόντων αὐτοῦ ἀπολελειμμένων ξὺν ὀλί-
6 γοις τισίν. οἵπερ αὐτοὺς ἀνθέλκειν τε καὶ τῆς ὑπα-
γωγῆς ἀναχαιτίζειν ἀποπειρασάμενοι οὐδὲν ἤνυον οὔτε
θωπείαις οἰκτραῖς οὔτε ἀπειλαῖς φοβεραῖς χρώμενοι.
7 περιδεὴς οὖν γεγονὼς Αὐδουὶν ὁρῶν διασκεδαννυμέ-
νους ἀκόσμως οὕτως (οὐ γὰρ ᾔδει τοὺς πολεμίους τὴν
ὁμοίαν κεκληρῶσθαι τύχην) τῶν οἱ ἑπομένων τινὰς
B 551 ἐπὶ πρεσβείᾳ παρὰ τοὺς ἐναντίους εὐθὺς ἔπεμψε τὴν
8 εἰρήνην αἰτησομένους. οἵπερ, ἐπεὶ παρὰ τὸν ἄρχοντα
τῶν Γηπαίδων Θορισὶν ἀφικόμενοι τὰ πρασσόμενα*

3 cf. II 452, 17

1 *ταῦτα K*] om. *L* ‖ 4 *λαγοβάρδας K* ‖ 6 *διαλύσαι L* ‖ 8 *λαγοβάρδαι K* ‖ 10 *θορησὶν L* | *λαγοβαρδῶν K* ‖ 11 *ἀνδρῶν K*] *ἀνδρῶν μόνων L* ‖ 13 *καθορῶντο L* ‖ 15 *ἀπήνεγκαν K* ‖ 18—19 *οὔτε—οὔτε*] *οὐδὲ—οὐδὲ* codd. ‖ 19 *φοβεροῖς L* ‖ 20—21 *ὁρῶν διασκεδαννυμένους ἀκόσμως K*] *οἷς οἱ περί τε αὐτῶ διασκεδαννύμενοι ἀκόσμως ᾔεσαν L* ‖ 21 *ᾔδει*] *ἤδη L* ‖ 22 *ὁμοίαν*] *ὁμίαν L* ‖ 25 *θορησὶν L*

εἶδον, ἔκ τε τῶν ἐν σφίσιν αὐτοῖς τετυχηκότων κατε-
νόησαν τὰ τοῖς πολεμίοις ξυνενεχθέντα καὶ τῷ Θορι-
σὶν ἐς ὄψιν ἐλθόντες ἀνεπυνθάνοντο αὐτοῦ ὅπη ποτέ
οἱ γῆς τῶν ἀρχομένων τὸ πλῆθος εἴη. καὶ ὃς τῶν 9
ξυμπεπτωκότων οὐδὲν ἀρνηθεὶς „Φεύγουσιν οὐδενὸς
„διώκοντος“ ἔφη. οἱ δὲ ὑπολαβόντες „Ταὐτὸ τοῦτο“
φασὶ „Λαγγοβάρδαι πεπόνθασιν. ἀληθιζομένῳ γάρ
„σοι, ὦ βασιλεῦ, οὐδέν τι τῶν ἡμετέρων ἀποκρυψό-
„μεθα. οὐκοῦν ἐπειδὴ τὰ γένη ταῦτα διολωλέναι ὡς 10
„ἥκιστα βουλομένῳ τῷ θεῷ ἐστι καὶ ἀπ’ αὐτοῦ διέ-
„λυσε τὴν παράταξιν, σωτήριον ἀμφοτέροις ἐπιβαλὼν
„δέος, φέρε δὴ καὶ ἡμεῖς ἐπιχωρήσωμεν τῇ τοῦ θεοῦ
„γνώμῃ, τὸν πόλεμον καταλύοντες.“ „Ἔστω, γινέσθω P 616
„ταῦτα“ ὁ Θορισὶν ἔφη. δυοῖν τε οὕτως ἐνιαυτοῖν 11
ἐκεχειρίαν πεποίηνται, ὅπως μεταξὺ ἐπικηρυκευόμενοί
τε καὶ παρ’ ἀλλήλους ἀεὶ φοιτῶντες ἅπαντα ἐς τὸ
ἀκριβὲς τὰ διάφορα διαλύσωσι. τότε μὲν οὖν οὕτως
ἑκάτεροι ἀνεχώρησαν.

Ἐν δὲ τῇ ἐκεχειρίᾳ ταύτῃ οὐχ οἷοί τε γεγενημένοι 12
ἐς τῶν ἀντιλεγομένων τὴν διάλυσιν ἀλλήλοις ξυμβῆναι,
αὖθις ἐπὶ τὰ πολέμια ἔργα χωρεῖν ἔμελλον. δειμαί- 13
νοντές τε Γήπαιδες τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν (ἐπίδοξοι γὰρ
ἦσαν ὡς Λαγγοβάρδαις ξυντάξονται) τῶν τινας Οὔν- B 552
νων ἐς τὴν ὁμαιχμίαν ἐπάγεσθαι διενοοῦντο. ἔπεμψαν 14

2—3 θορησὶν *L* ‖ 4 εἴη *K*] ἤει *L* ‖ 5 φεύγουσιν *K*] πεφεύγασιν *L* ‖ 6 διώκοντος *K*] διώκοντος αὐτοὺς *L* ‖ 7 λαγοβάρδαι *K*, καὶ λαγγοβάρδαι *L* ‖ 12 ἐπιχωρήσωμεν *L*] ἐπιχειρήσωμεν *K* ‖ 14 θορησὶν *L* | δυεῖν *K* ‖ 15 ἐκκεχειρίαν *K*, ἐγκεχειρίαν *L* ‖ 19 ἐκκεχειρίᾳ *K*, ἐγκεχειρίᾳ *L* ‖ 21—585, 19 αὖθις—βαρβάρων] ὅτι γήπαιδες καὶ λαγγόβαρδοι σπονδὰς θέμενοι πρὸς ἀλλήλους αὖθις ἐπὶ *H* ‖ 21 πολέμια] πολεμητέα *L* ‖ 22 τε] δὲ *H* | ἀπόδοξοι *H* ‖ 23 λαγοβάρδαις *K*, λαγγοβάρδους *H* | ξυντάσσονται *H* ‖ 24 ἐπάγεσθαι *LH*] ἐπαγαγέσθαι *K*

οὖν παρὰ τῶν Κουτριγούρων τοὺς ἄρχοντας, οἳ δὴ
ἐνθένδε ᾤκηνται Λίμνης τῆς Μαιώτιδος, καὶ αὐτῶν
ἐδέοντο πόλεμον τὸν πρὸς Λαγγοβάρδας ξυνδιενεγκεῖν
15 σφίσιν. οἱ δὲ αὐτοῖς δισχιλίους τε καὶ μυρίους εὐθὺς
ἔπεμψαν, ὧν ἄλλοι τε ἡγοῦντο καὶ Χινιαλὼν, ἀνὴρ
16 διαφερόντως ἀγαθὸς τὰ πολέμια. Γήπαιδες δὲ τού-
των δὴ τῶν βαρβάρων τῇ παρουσίᾳ ἐν τῷ παρόντι
ἀχθόμενοι, ἐπεὶ οὔπω ὁ τῆς μάχης ἐνειστήκει καιρὸς,
ἀλλ' ἐνιαυτὸς ταῖς ξυνθήκαις ἔτι ἐλέλειπτο, πείθουσιν
αὐτοὺς καταθεῖν μεταξὺ τὴν βασιλέως γῆν, πάρεργον
τῆς σφετέρας ἀκαιρίας πεποιημένοι τὴν ἐς Ῥωμαίους
17 ἐπιβουλήν. ἐπεὶ δὲ Ῥωμαῖοι τὴν διάβασιν ποταμοῦ
Ἴστρου ἐς τὸ ἀκριβὲς ἔν τε Ἰλλυριοῖς καὶ τοῖς ἐπὶ
Θρᾴκης χωρίοις ἐφρούρουν, αὐτοὶ τούτους δὴ τοὺς
Οὔννους ἐν χώρᾳ τῇ κατ' αὐτοὺς διαπορθμεύσαντες
18 ποταμὸν Ἴστρον ἐς τὰ Ῥωμαίων ἤθη ἀφίεσαν. καὶ
οἱ μὲν πάντα σχεδόν τι ἐληΐσαντο τὰ ἐκείνῃ χωρία,
βασιλεὺς δὲ Ἰουστινιανὸς ἐπενόει τάδε. πέμψας παρὰ
Οὔννων τῶν Οὐτιγούρων τοὺς ἄρχοντας, οἳ δὴ ἐπέ-
κεινα Λίμνης ᾤκηνται τῆς Μαιώτιδος, ἐμέμφετό τε καὶ

6—12 Γήπαιδες—ἐπιβουλήν] οἱ δὲ Γήπαιδες, ἐπεὶ οὔπω ὁ τῆς μάχης ἐνειστήκει καιρὸς, πείθουσιν κτλ. cit. Suid. s. v. καταθέειν

1 κουτουργούρων L ‖ 3 ἐδέοντο] ἐνεδέοντο H | λαγοβάρδας K, λαγγοβάρδους H | ξυνενεγκεῖν L ‖ 5—6 ὧν ἄλλοι—τὰ πολέμια om. H ‖ 7 τῶν om. H ‖ 8 ὁ H] om. KL | ἐπιστήκει H ‖ 9 ἀλλ'—ἐλέλειπτο om. H | ἔτι K] ἤδη L ‖ 10 καταθεῖν] καθεῖν H | τὴν β. γῆν LH] τῆς β. γῆς K, τὴν Ῥωμαίων χώραν Suid. ‖ 12—17 ἐπεὶ δὲ—σχεδόν τι] οἱ δὲ H ‖ 14 θράκην L ‖ 14—15 τούτους—κατ' αὐτοὺς L] om. K ‖ 15—17 διαπορθμεύσαντες—οἱ μὲν L] διεπόρθμευσάν τε ποταμὸν ἴστρον καὶ K ‖ 16 ἐς K] ἔς τε L ‖ 17 ἐκείνων H ‖ 19 οὐττιγούρων K, οὐτουργούρων L, οὐτουγούρων H ‖ 20 ᾤκηντο H | ἐμέμφοντό K

ἄδικον αὐτῶν ἀπεκάλει τὴν ἐς Κουτριγούρους ἀπραγμο-
σύνην, εἴπερ τὸ τοὺς φίλους διαφθειρομένους περιορᾶν B 553
ἐν τοῖς τῶν ἔργων ἀδικωτάτοις καταλέγειν δεήσει.
αὐτῶν γὰρ Κουτρίγουροι, ἔφη, πλησιοχώρων ὄντων 19
ἀφροντιστήσαντες, καὶ ταῦτα ἐκ Βυζαντίου χρήματα
μεγάλα κομιζόμενοι ἀνὰ πᾶν ἔτος, τρόπῳ οὐδενὶ τῆς
ἐς Ῥωμαίους ἀδικίας οὐ θέλουσιν ἀποπαύεσθαι, ἀλλ'
ὁσημέραι καταθέουσί τε καὶ ληΐζονται αὐτοὺς οὐδενὶ
λόγῳ. τούτων δὲ αὐτοὶ οὐδὲν τὸ μέρος κερδαίνοντες, 20
οὐδὲ τῆς λείας Κουτριγούροις διαλαγχάνοντες, οὐ
προσποιοῦνται κακουμένους Ῥωμαίους, καίπερ αὐτοῖς
φίλοι ἐκ παλαιοῦ ἐς τὰ μάλιστα ὄντες. ταῦτα σημήνας 21
τοῖς Οὐτιγούροις Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς καὶ χρήμασι
μὲν αὐτοὺς δωρησάμενος, ὑπομνήσας δὲ ὅσων δώρων P 617
καὶ πρότερον πολλάκις πρὸς αὐτοῦ ἔτυχον, ἀναπείθει
σφᾶς ἔφοδον αὐτίκα ἐς τῶν Κουτριγούρων τοὺς ὑπο-
λελειμμένους ποιήσασθαι. οἱ δὲ Γότθων τῶν σφίσι 22
προσοίκων, οἳ δὴ Τετραξῖται καλοῦνται, δισχιλίους ἐς
ξυμμαχίαν ἐπαγόμενοι διέβησαν πανδημεὶ ποταμὸν

1—2 ἄδικον—ἀπραγμοσύνην] cit. Suid. s. v. ἀπραγμοσύνη ‖ 10—12 οὐ προσποιοῦνται—ὄντες] cit. Suid. s. v προσποιεῖται

---

1 αὐτῶν L] αὐτὸν KH | ἀπεκάλει LH Suid.] ἐπεκάλει K | κουτουργούρους L ‖ 2—3 περιορᾶν ἐν KH] περιορῶεν L ‖ 4 γὰρ] δὲ H | κουτούργουροι L | πλησιόχωροι L | ὄντων H] ὄντες KL ‖ 5 ἀφροντίσαντες H ‖ 5—6 ἀνὰ πᾶν ἔτος χρήματα μεγάλα κομιζόμενοι K ‖ 7 ῥώμην H ‖ 9 αὐτοὶ H] οὗτοι K, οὗτοι L ‖ 10 κουτουργούροις L ‖ 11 αὐτοῖς K] οἱ αὐτῷ LH, αὐτῶν Suid. ‖ 13 οὐττιγούροις K, οὐτουργούροις L | βασιλεὺς om. H ‖ 13—14 χρήμασι μὲν αὐτοὺς H] χρήματα μὲν αὐτοῖς K, χρήμασι μὲν αὐτοῖς L ‖ 14 ὑπομνήσας δὲ] ὑπομνήσασθε H | δώρων LH] δωρεῶν K ‖ 15 αὐτοὺς H ‖ 16 κουτουργούρων L ‖ 16—17 ὑπολελειμένους H ‖ 18 προσοίκων] προσήκων K | Τετραξῖται] τραπεζῖται L | δυσχιλίους K, δυσχίλιοι L | εἰς L ‖ 19 συμμαχίαν K | πανδημεὶ om. L

23 Τάναϊν. ἦρχε δὲ αὐτῶν Σανδὶλ, ἀνὴρ ξυνετώτατος
μὲν καὶ πολέμων πολλῶν ἔμπειρος, ἐς ἀλκὴν δὲ
24 καὶ ἀνδρίαν ἱκανῶς πεφυκώς. ἐπεὶ δὲ τοῦ ποταμοῦ
τὴν διάβασιν ἐποιήσαντο, τῶν Κουτριγούρων πολλοῖς
ὑπαντιάσασιν ἐς χεῖρας ἦλθον. ὧνπερ ἰσχυρότατα τοὺς
B 554 ἐπιόντας ἀμυνομένων ἐπὶ μακρότατον μὲν ἡ μάχη ἐγε-
γόνει, μετὰ δὲ Οὐτίγουροι τρεψάμενοι τοὺς ἐναντίους
25 πολλοὺς ἔκτειναν. ὀλίγοι δέ τινες φεύγοντες, ὅπη
αὐτῶν ἑκάστῳ δυνατὰ γέγονε, διεσώθησαν. καὶ αὐτῶν
οἱ πολέμιοι παῖδάς τε καὶ γυναῖκας ἀνδραποδίσαντες
ἐπ᾽ οἴκου ἀπεκομίσθησαν.

ιθ'. Τούτων δὲ τῶν βαρβάρων τότε πρὸς ἀλλή-
λους διαμαχομένων ἧπέρ μοι εἴρηται, τοῦ τε κινδύνου
σφίσι κατὰ τὴν ἀγωνίαν ἀκμάζοντος, εὐτυχίᾳ χρῆσθαι
2 Ῥωμαίοις ξυνηνέχθη πολλῇ. ὅσοι γὰρ αὐτῶν ὑπὸ
Κουτριγούροις ἐν αἰχμαλώτων λόγῳ ὄντες ἐτύγχανον,
ἐς μυριάδας, ὥς φασι, ξυνιόντες πολλὰς, ἐν τῷ πόνῳ
τούτῳ διαλαθόντες ἐνθένδε τε κατὰ τάχος ἐξαναστάν-
τες οὐδενὸς σφίσιν ἐπισπομένου ἐς τὰ πάτρια ἤδη
ἀφίκοντο, καὶ νίκης ἀλλοτρίας ἐν τοῖς ἀναγκαιοτάτοις
3 ἀπώναντο. βασιλεὺς δὲ Ἰουστινιανὸς Ἀράτιον στρα-

1 Σανδὶλ] ξανδὴλ L, σανδὴλ H ‖ 2—3 μὲν—πεφυκώς.] τὰ πολέμια H ‖ 2 δὲ LH] om. K ‖ 3 ἀνδρείαν LH | ἱκανῶς H] ἱκανὸς K, ἱκανὴν L | ἐπεὶ LH] ἐπειδὴ K | τοῦ ποταμοῦ om. H ‖ 4 κουτουργούρων L ‖ 6—7 γέγονεν H ‖ 7 οὐττίγουροι K, κουτούργουροι L, οὐτιγούρους H ‖ 8—9 ὅπη—γέγονε] μόλις H ‖ 8 δέ KH] δή L ‖ 12—13 τῶν βαρβάρων—ἀλλήλους] οὕτω H ‖ 13 ἧπέρ μοι εἴρηται] καὶ H ‖ 13—14 τοῦ τε—ἀκμάζοντος KH] om. L ‖ 13 τε om. H ‖ 14 χρῆσθαι KH] om. L ‖ 15 ξυνηνέχθαι H | πολλή L ‖ 16 κουτουργούρους L | ἐν αἰχμαλώτων—ἐτύγχανον KL] αἰχμάλωτοι ἦσαν H ‖ 17 μυριάδες H | ξιόντες L ‖ 18 διαλαθόντες] διαλυθέντες L | τε om. H ‖ 18—19 ἐξαναστάντες K] ἐξαναστάντες καὶ LH ‖ 19 ἐπισπωμένου H ‖ 21 δὲ om. H ‖ 21—585, 1 τὸν στρατηγὸν H

τηγὸν στείλας παρά τε Χινιαλὼν καὶ Οὔννους τοὺς
ἄλλους, ἀγγεῖλαι μὲν ἐκέλευε τὰ σφίσιν ἐν γῇ τῇ
σφετέρᾳ αὐτῶν ξυνενεχθέντα, χρήματα δὲ αὐτοῖς προϊέ-
μενον πεῖσαι ἀπαλλάσσεσθαι ὅτι τάχιστα ἐκ Ῥωμαίων
τῆς γῆς. οἱ δὲ τῶν τε Οὐτιγούρων τὴν ἔφοδον γνόν- 4
τες καὶ χρήματα μεγάλα πρὸς τοῦ Ἀρατίου κεκο-
μισμένοι ξυνέβησαν μήτε φόνον ἔτι ἐργάσεσθαι μήτε
ἀνδραποδιεῖν Ῥωμαίων μηδένα μήτε τι ἄλλο ἄχαρι
δράσειν, ἀλλὰ τὴν ἀναχώρησιν ἅτε διὰ φίλων ποιήσε-
σθαι τῶν τῇδε ἀνθρώπων. ξυνέκειτο δὲ καὶ τοῦτο, 5
ὥστε, εἰ μὲν δυνατοὶ εἶεν οἱ βάρβαροι οὗτοι ἐν γῇ τῇ B 555
πατρῴᾳ ἐπανιόντες ἱδρύεσθαι, μένειν τε αὐτοῦ καὶ
πίστεως τῆς ἐς Ῥωμαίους τὸ λοιπὸν ἔχεσθαι· ἢν δέ γε
αὐτοῖς ἐν ταύτῃ μένειν ἀδύνατα ᾖ, ἐπανιέναι μὲν αὖθις
αὐτοὺς ἐς γῆν τὴν Ῥωμαίων, βασιλέα δὲ σφᾶς δωρή-
σασθαί τισι τῶν ἐπὶ Θρᾴκης χωρίων, ἐφ᾽ ᾧ ἐνταῦθα P 618
ἐνοικησάμενοι ἔνσπονδοί τε τὸν πάντα αἰῶνα Ῥωμαίοις
ἔσονται καὶ τὴν χώραν ἐς τὸ ἀκριβὲς ξυμφυλάξουσιν
ἐκ πάντων βαρβάρων.

Ἤδη δὲ καὶ Οὔννων τῶν ἡσσημένων ἐν τῇ ξυμ- 6
βολῇ καὶ διαφυγόντων τοὺς Οὐτιγούρους δισχίλιοι

1—2 παρά τε—ἄλλους] παρὰ τοὺς οὔννους ἦρχε χινιάλων *H* ‖ 1 χινίαλον *KL* ‖ 3 αὐτῶν *KH*] om. *L* ‖ 3—4 προιέμενοι *H* ‖ 5 οὐττιγούρων *K*, οὐτουργούρων *L* ‖ 3—6 χρήματα—γνόντες repetit *H* ‖ 6 τοῦ] τοὺς *H* ‖ 6—7 κεκοσμισμένοι *H* ‖ 7 μήτε bis] μηδὲ bis codd. | ἐργάσεσθαι *K*] ἐργάσασθαι *LH* ‖ 8 ἀνδραποδεῖν *LH* | ῥωμαίων *H*] om. *KL* | μήτε] μηδὲ codd. ‖ 9 δράσσειν *L*, δρᾶσαι *H* ‖ 9—10 ποιήσασθαι *L* ‖ 11 μὲν] μὴ *H* | δυνατὸν *H* ‖ 12 ἱδρύσασθαι *H* | μένει *H* | αὐτοῦ *KH*] om. *L* ‖ 13 ἢν] ἦν *H* ‖ 14 ἐν ταύτῃ *KH*] ἐνταῦτα *L* ‖ 15 αὐτὸς *H* | τὴν *KH*] τῶν *L* ‖ 16 ἐπὶ *KH*] ἐπὶ τῆς *L* ‖ 17 ἐνοικησάμενοι *KH*] οἰκησάμενοι *L* ‖ 18 ξυνφυλάξουσιν *L*, ξυμφυλάξωσιν *H* ‖ 20—589, 20 Ἤδη δὲ—ἀπεπέμψατο] ὅτι τῶν οὔννων τῶν ἡσσημένων κτλ. *W* ‖ 21 οὐττιγούρους *K*, οὐτουργούρους *L*, οὐτουγούρους *W*

ἦλθον ἐς Ῥωμαίων τὴν γῆν, παῖδάς τε καὶ γυναῖκας
7 *ἐπαγόμενοι· ἡγοῦντο δὲ αὐτῶν ἄλλοι τε καὶ Σιννίων,*
ὅσπερ ξὺν Βελισαρίῳ πολλῷ πρότερον ἐπί τε Γελί-
μερα καὶ Βανδίλους ἐστράτευσε· γίνονταί τε Ἰουστινια-
νοῦ βασιλέως ἱκέται. καὶ ὃς αὐτοὺς ὑπεδέξατο προθυ-
μίᾳ τῇ πάσῃ, ἔν τε χωρίοις ἱδρύσασθαι τοῖς ἐπὶ
8 *Θρᾴκης ἐκέλευσεν. ἅπερ ἐπεὶ Σανδὶλ, ὁ τῶν Οὐτι-*
γούρων βασιλεὺς, ἔμαθε, παρωξυσμένος τε καὶ περιωρ-
γισμένος, εἰ αὐτὸς μὲν Κουτριγούρους ὁμογενεῖς ὄντας
ἀδικίας τῆς ἐς Ῥωμαίους τιννύμενος ἐξ ἠθῶν ἀναστή-
σειεν αὐτοὺς τῶν πατρίων, οἱ δὲ βασιλέως σφᾶς ἐν-
δεξαμένου ἐνοικησάμενοι ἐν Ῥωμαίων τῇ γῇ πολλῷ
ἄμεινον βιοτεύσουσιν, ἔπεμψε πρέσβεις ἐς βασιλέα τὰ
πεπραγμένα ὀνειδιοῦντας, οὐκ ἐπιστολὴν αὐτοῖς τινα
B 556 *ἐγχειρίσας, ἐπεὶ γραμμάτων παντάπασιν Οὖννοι ἀνή-*
κοοί τε καὶ ἀμελέτητοι ἐς τόδε εἰσὶ καὶ οὔτε γραμμα-
τιστήν τινα ἔχουσιν οὔτε τῳ περὶ τὰ γράμματα πόνῳ
συναύξεται αὐτοῖς τὰ παιδία, βαρβαρικώτερον δὲ ἅπαντα
ἀποστοματιοῦντας, ὅσα δὴ αὐτὸς ἐπιστείλειε σφίσιν.
9 *ἀφικόμενοι οὖν οἱ πρέσβεις ἐς ὄψιν Ἰουστινιανῷ βα-*
σιλεῖ λέγειν οἱ ἔφασαν δι' αὐτῶν ὡς ἐν ἐπιστολῇ

---

2 *τε* om. *W* | *σισινίων L* || 3 *τε* om. *W* || 4 *βανδήλους W* || 5 *βασιλέως* om. *W* | *ἱκέται K* corr., *W*] *οἰκέται K* pr. m., *L* || 7 *σανδὴλ LW* || 7—8 *οὐττιγούρων K*, *οὐτουργούρων L*, *οὐτουγούρων W* || 8 *παροξυσμένος KL* | *τε KW*] om. *L* || 9 *εἰ αὐτὸς*] *εἰ· αὐτὸς K* | *κουτουργούρους L* || 10 *εἰς L* | *τινύμενος W* || 13 *βιωτεύσουσιν K* | *ἔπεμψε L*] *ἔπεμψεν οὖν K*, *ἔπεμψε τε W* || 14—15 *αὐτοῖς τινα ἐγχειρίσας W*] *τινα ἐγχ. αὐτ. K*, *αὐτοῖς τινα ἐγχειρήσας L* || 15 *οὔννοι K* || 16—18 *καὶ οὔτε—παιδία* om. *W* || 16—17 *οὔτε—οὔτε*] *οὐδὲ—οὐδέ* codd. | *γραμματιστήν K*] *γραμματικήν L* || 17 *τῳ*] *τῶ K* || 18 *ξυναύξεται L* || 19 *ἀποστομιοῦντας W* | *αὐτοὺς W* | *ἐπιστείλειε KW*] *ἐπέστελλε L* || 20—21 *βασιλεῖ* om. *W* || 21 *ἐν* om. *W*

τάδε βασιλέα Σανδίλ „Παροιμίαν τινὰ ἐκ παιδὸς
„ἀκηκοὼς οἶδα, καὶ εἴ τι μὴ αὐτῆς ἐπιλέλησμαι, τοι-
„αύτη τις ἡ παροιμία τυγχάνει οὖσα. τὸ θηρίον ὁ 10
„λύκος τῆς μὲν τριχὸς, φασὶν, ἴσως ἄν τι καὶ παραλλάξαι
„οὐκ ἀδύνατος εἴη, τὴν μέντοι γνώμην οὐ μεταστρέ-
„φει, οὐκ ἀφιείσης αὐτῷ μεθαρμοσαμένῳ ταύτην τῆς
„φύσεως. ταῦτα μὲν“, παροιμιαζόμενός φησιν ὁ Σανδὶλ, 11
„τῶν πρεσβυτέρων ἀκήκοα, πλαγίῳ τινὶ παραδηλούν-
„των τὰ ἀνθρώπινα λόγῳ. οἶδα δέ τι καὶ ἀπὸ τῆς
„πείρας μαθὼν, οἷα εἰκὸς ἦν ἀγροικιζόμενον βάρβαρον
„ἐκμαθεῖν· τοὺς κύνας οἱ ποιμένες ἐπιτιτθίους ὄντας 12
„ἀναιρούμενοι οὐκ ἀπημελημένως οἴκοι ἐκτρέφουσιν,
„εὔγνωμον δὲ τοῖς σιτίζουσι ζῷον ὁ κύων καὶ τὰ ἐς
„χάριν μνημονικώτατον. πράσσεται οὖν ταῦτα τοῖς
„ποιμέσι τούτου δὴ ἕνεκα, τοῦ τῶν λύκων ἐπιόντων
„ποτὲ διακρούεσθαι τὰς ἐκείνων ἐφόδους τοὺς κύνας
„παραστάτας τε καὶ σωτῆρας τοῖς προβατίοις καθιστα-
„μένους. καὶ ταῦτα ἐν γῇ τῇ πάσῃ γίνεσθαι οἴομαι. B 557
„τεθέαται γὰρ τῶν πάντων οὐδεὶς οὔτε ποίμνῃ κύνας 13
„ἐπιβουλεύσαντας οὔτε λύκους ἀμυνομένους αὐτῆς
„πώποτε, ἀλλ' ὥσπερ τινὰ τοῦτον ἡ φύσις θεσμὸν
„κυσί τε καὶ προβάτοις καὶ λύκοις νομοθετήσασα ἔθετο.

---

1 βασιλέα Σανδίλ] βασιλέα σανδὴλ *L*, βασιλεὺς βανδήλων *W* ‖ 2 καὶ εἴ τι] ἄρτι *L* ‖ 3 ἡ παροιμία om. *W* ‖ 5—6 μεταστρέφει *K*] μετατρέψει *L*, μεταστρέψαι *W* ‖ 6—7 ἀφιείσης—φησιν *W*] ἀφιείσης αὐτῶ μεθαρμοσαμένω τῆς φύσεως οὕτως *K*, ἀφυῶς αὐτὸ μεθαρμοσαμένων φησὶν *L* ‖ 7 σανδὴλ *LW* ‖ 8 ἀκήκοα om. *W* ‖ 8—9 λόγῳ παραδηλούντων τὰ ἀνθρώπινα *K* ‖ 10 οἷα] οἷαν *L* | ἀγρικιζόμενον *L* | ἀγροικιζομένων βαρβάρων *K* ‖ 11 κῦνας *K* | ἐπιτιτθίους *KW*] ἐπιτηδείους *L* ‖ 12 ἀνερούμενοι *L* | ἐκτρέφουσιν *KW*] τρέφουσιν *L* ‖ 13 εὐγνώμων *KL*, εὔγνωλον *W* | ζώων *K* ‖ 14 μνημονικώτατον *KW*] μνημονικώτατος *L* | οὖν] δὴ οὖν *W* | τοῖς om. *W* ‖ 16 διακρούσασθαι *W* | ἐκείνων *KW*] om. *L* ‖ 18 ταῦτα *LW*] ταύτη *K* | γίγνεσθαι *W* ‖ 19 κῦνας *K* ‖ 20 αὐτῆς *W*] αὐτὴν *K*, αὐτοῖς *L* ‖ 21 πώποτε] πάντοτε *K* | τούτων *K*

14 „οἶμαι δὲ κἂν τῇ βασιλείᾳ τῇ σῇ, οὗ δὴ πραγμάτων
„ἐκ τοῦ ἐπὶ πλεῖστον ἁπάντων, τάχα δέ που καὶ τῶν
„ἀμηχάνων περιουσίαν ξυμβαίνει εἶναι, παράλλαξιν
15 „τούτων τινὰ οὐδαμῇ γίγνεσθαι. ἢ γοῦν τοῖς πρέσ-
„βεσι τοῖς ἐμοῖς δείξατε ὅπως ἄν τι καὶ τῶν οὐκ εἰω-
P 619 „θότων ἐπὶ γήραος οὐδῷ μάθοιμεν· εἰ δὲ ἀραρότως
„ταῦτα πανταχῇ πέφυκεν, οὐ καλόν σοί ἐστι Κουτρι-
„γούρων τὸ γένος ξεναγεῖσθαι, οἶμαι, τεθολωμένον
„ἐπαγαγομένῳ γειτόνημα, καὶ οὓς ὄντας ὑπερορίους
16 „οὐκ ἤνεγκας, τανῦν ἐνδήμους πεποιημένῳ. αὐτοί τε
„γὰρ τρόπον ἐς Ῥωμαίους τὸν οἰκεῖον ἐνδείξονται οὐ
„πολλῷ ὕστερον, καὶ τούτου χωρὶς οὔτε πολέμιος ἐπι-
„λείψει διαφθείρων τὴν Ῥωμαίων ἀρχήν, ἐλπίδι τοῦ
„ἡσσηθεὶς ἀμείνων ἔσεσθαι παρὰ σοί, οὔτε φίλος
„περιέσται Ῥωμαίοις, ἐμπόδιός ποτε τοῖς καταθέουσι
„γῆν τὴν ὑμετέραν ἐσόμενος, δέει τοῦ μή, ἐπειδὰν
„φέρηται παρὰ τῆς τύχης τὰ κράτιστα, τοὺς ἡσσημέ-
„νους ἐπιδεῖν ἐπιφανέστερον αὐτοῦ παρ' ὑμῖν πράσ-
B 558 „σοντας, εἴ γε ἡμεῖς μὲν ἐν χώρᾳ ἐρήμῳ τε καὶ ἄλλως
„ἀγόνῳ τὰ διαιτητήρια ἔχομεν, τοῖς δὲ Κουτριγούροις
„σιτωνεῖν τε καὶ τοῖς οἰνῶσι κατακραιπαλᾶν ἐν ἐξου-
17 „σίᾳ ἐστὶ καὶ παροψίδας αἱρεῖσθαι πάσας. πάντως
„δέ πη καὶ βαλανείων αὐτοῖς μέτεστι, καὶ χρυσοφο-

1 οὗ δὴ W] οὐ δὴ K, εἰ καὶ L ‖ 3 περιουσίᾳ W ‖ 4 οὐδαμῇ] οὐ δὲ μὴ W | γίνεσθαι W | γοῦν K] om. LW ‖ 7 καλῶς KW | ἐστι L] ἐς KW ‖ 7—8 κουτουργούρων L ‖ 8 ξεναγεῖσθαι] ἐξανάγεσθαι W ‖ 9 ἐπαγαγομένω W] ἐπαγαγόμενοι K, ἐπαγόμενον L ‖ 10 τανῦν KW] τούτους L | πεποιημένος K | τε LW] γε K ‖ 13 τὴν KW] τὴν τῶν L ‖ 14 ἡσσῆσθαι L | ἄμεινον W ‖ 17 τῆς KW] om. L ‖ 18 ἐπιδεῖν] ἐπίδη L | ἐπιφανώτερον K, ἐπιφανότερον L | αὐτοῦ scripsi] αὐτοὺς KL, αὐτοῦ W ‖ 19 εἴ γε—ἐρήμω τε KW] om. L ‖ 20 ἀγῶνος L | δὲ KW] γὰρ L | Κουτριγούροις] οὐτουργούροις L ‖ 23 πη KL] που W

„ροῦσιν οἱ πλανῆται καὶ ἱματίων οὐκ ἀμοιροῦσι λεπτῶν
„τε καὶ πεποικιλμένων καὶ καταληλειμμένων χρυσῷ.
„καίτοι Κουτρίγουροι μὲν Ῥωμαίων ἀνάριθμα πλήθη 18
„ἐξηνδραποδικότες τὰ πρότερα μετήνεγκαν ἐς γῆν τὴν
„σφετέραν. οἷς δὴ τὰ ἀνδραποδώδη πάντα ἐπέχειν 19
„οὐ πάρεργον τοῖς καταράτοις ἐγίνετο, ἀλλὰ καὶ
„μάστιγας οὐχ ἡμαρτηκόσιν ἐντεῖναι καὶ θανατοῦν
„ἴσως πρόχειρον ἦν, καὶ ὅσα ἄλλα δεσπότῃ βαρβά-
„ρῳ ὅ τε τρόπος καὶ ἡ ἐξουσία ἐφίησιν. ἡμεῖς δὲ 20
„πόνοις τε ἡμετέροις καὶ κινδύνοις ἐς ψυχὴν φέρουσι
„τύχης αὐτοὺς ἀπαλλάξαντες τῆς τότε κρατούσης τοῖς
„γειναμένοις ἀπέδομεν, διαπονήματα ἡμῖν τοῦ πολέμου
„γεγενημένους. ὧν δὴ τὰς ἀμοιβὰς πρὸς ὑμῶν ἀπ' 21
„ἐναντίας ἑκάτεροι κεκομίσμεθα, εἴ γε ἡμεῖς μὲν ἀπο-
„λαύομεν ἔτι τῶν πατρίων κακῶν, οἱ δὲ τοῖς δι'
„ἀρετὴν ἡμετέραν ἀποφυγοῦσι τὴν αὐτῶν δούλωσιν
„χώρας τῆς ἐκείνων ἰσομοιροῦντες διαλαγχάνουσι."
τοσαῦτα μὲν Οὐτιγούρων οἱ πρέσβεις εἶπον. βασιλεὺς 22
δὲ αὐτοὺς πολλὰ τιθασσεύσας καὶ δώρων πλήθει παρη-
γορήσας οὐκ ἐς μακρὰν ἀπεπέμψατο. ταῦτα μὲν οὖν
τῇδε ξυνηνέχθη γενέσθαι.

κ'. Κατὰ δὲ τὸν χρόνον τοῦτον τῷ τε Οὐάρνων B 559 P 620
ἔθνει καὶ στρατιώταις νησιώταις, οἳ δὴ ἐν νήσῳ τῇ
Βριττίᾳ καλουμένῃ ᾤκηνται, πόλεμος καὶ μάχη ἐγένετο
ἐξ αἰτίας τοιᾶσδε. Οὔαρνοι μὲν ὑπὲρ Ἴστρον ποταμὸν 2

---

1 πλάνητες W ‖ 2 καταληλειμμένων K] κατακεκαλυμμένων L, κατειλημμένων W ‖ 3 κουτούργουροι L ‖ 5 ἀνδραπώδη K ‖ 6 οὐ πάρεργον om. W | ἐγίγνετο W ‖ 8 ἄλλα] ἄλλω L pr. m. ‖ 14—15 ἀπολαύομεν KW] ἀπολάβομεν L ‖ 15 τοῖς] τὴν L ‖ 18 μὲν om. W | οὐτουργούρων L, κουτριγούρων W ‖ 19 πλήθη W ‖ 23 νισιώταις K ‖ 24 βρυτία L ‖ 25 οὔαροι L | ὑπὲρ L] οἵπερ K

ἵδρυνται, διήκουσι δὲ ἄχρι ἐς Ὠκεανὸν τὸν ἀρκτῷον καὶ
ποταμὸν Ῥῆνον, ὅσπερ αὐτούς τε διορίζει καὶ Φράγγους
3 καὶ τὰ ἄλλα ἔθνη, ἃ ταύτῃ ἵδρυνται. οὗτοι ἅπαντες, ὅσοι
τὸ παλαιὸν ἀμφὶ Ῥῆνον ἑκατέρωθεν ποταμὸν ᾤκηντο,
ἰδίου μέν τινος ὀνόματος ἕκαστοι μετελάγχανον, [ὧν
δὴ ἔθνος ἓν Γερμανοὶ ὀνομάζονται,] ἐπὶ κοινῆς δὲ Γερ-
4 μανοὶ ἐκαλοῦντο ἅπαντες. Βριττία δὲ ἡ νῆσος ἐπὶ
τούτου μὲν Ὠκεανοῦ κεῖται, τῆς ἠϊόνος οὐ πολλῷ ἄπο-
θεν, ἀλλ' ὅσον ἀπὸ σταδίων διακοσίων καταντικρὺ
τῶν τοῦ Ῥήνου ἐκβολῶν μάλιστα, Βρεττανίας δὲ καὶ
5 Θούλης τῆς νήσου μεταξύ ἐστιν. ἐπεὶ Βρεττανία μὲν
πρὸς δύοντά που κεῖται ἥλιον κατὰ τῆς Ἱσπανῶν τὰ
ἔσχατα χώρας, ἀμφὶ σταδίους οὐχ ἧσσον ἢ ἐς τετρα-
κισχιλίους τῆς ἠπείρου διέχουσα, Βριττία δὲ ἐς τῆς
Γαλλίας τὰ ὄπισθεν, ἃ δὴ πρὸς Ὠκεανὸν τετραμμένα,
Ἱσπανίας δηλονότι καὶ Βρεττανίας πρὸς βορρᾶν ἄνεμον.
6 Θούλη δὲ, ὅσα γε ἀνθρώπους εἰδέναι, ἐς Ὠκεανοῦ
τοῦ πρὸς τῇ ἄρκτῳ τὰ ἔσχατα κεῖται. ἀλλὰ τὰ μὲν
ἀμφὶ Βρεττανίᾳ καὶ Θούλῃ ⟨ἐν⟩ τοῖς ἔμπροσθέν μοι
λόγοις ἐρρήθη· Βριττίαν δὲ τὴν νῆσον ἔθνη τρία
B 560 πολυανθρωπότατα ἔχουσι, βασιλεύς τε εἷς αὐτῶν
7 ἑκάστῳ ἐφέστηκε. καὶ ὀνόματα κεῖται τοῖς ἔθνεσι
τούτοις Ἀγγίλοι τε καὶ Φρίσσονες καὶ οἱ τῇ νήσῳ

19 cf. II 215, 10

1 διήκουσιν ἄχρι *K*, διήκουσι δὲ ἄχρι τε *L* ‖ 3 τἄλλα *L* ‖ 5—7 ὧν δὴ—ἅπαντες *L*] ὧν—ὀνομάζονται inclusit Christ, ὃ δὴ ἔθνος γερμανοὶ ὀνομάζονται ἐπίκοινον εἰληχότες τὸ ὄνομα *K*, scribendum puto cum *K*: ὅλον δὲ ἔθνος Γερμανοὶ κτλ. ‖ 6 ὠνομάζονται *L* ‖ 8 μὲν *K*] μὲν τοῦ *L* | ἠόνος *L* ‖ 12 δύοντά] δύντα *L* ‖ 18 τοῦ *L*] τῇ *K* ‖ 19 βρεττανίαν καὶ θούλην *L* | ⟨ἐν⟩ Hoesch.] om. codd. ‖ 22 ἐφέστηκεν. ὀνόματα δὲ *L* ‖ 23 τούτοις] τοὺτούτοις *L* | φρίξωνες *L*

ὁμώνυμοι Βρίττωνες. τοσαύτη δὲ ἡ τῶνδε τῶν ἐθνῶν 8
πολυανθρωπία φαίνεται οὖσα, ὥστε ἀνὰ πᾶν ἔτος κατὰ
πολλοὺς ἐνθένδε μετανιστάμενοι ξὺν γυναιξὶ καὶ παι-
σὶν ἐς Φράγγους χωροῦσιν. οἱ δὲ αὐτοὺς ἐνοικίζουσιν 9
ἐς γῆς τῆς σφετέρας τὴν ἐρημοτέραν δοκοῦσαν εἶναι,
καὶ ἀπ' αὐτοῦ τὴν νῆσον προσποιεῖσθαί φασιν. ὥστε 10
ἀμέλει οὐ πολλῷ πρότερον ὁ Φράγγων βασιλεὺς ἐπὶ
πρεσβείᾳ τῶν οἱ ἐπιτηδείων τινὰς παρὰ βασιλέα
Ἰουστινιανὸν ἐς Βυζάντιον στείλας ἄνδρας αὐτοῖς ἐκ
τῶν Ἀγγίλων ξυνέπεμψε, φιλοτιμούμενος ὡς καὶ ἡ P 621
νῆσος ἥδε πρὸς αὐτοῦ ἄρχεται. τὰ μὲν οὖν κατὰ τὴν
Βριττίαν καλουμένην νῆσον τοιαῦτά ἐστι.

Τῶν δὲ Οὐάρνων ἀνήρ τις οὐ πολλῷ πρότερον, 11
Ἑρμεγίσκλος ὄνομα, ἦρχεν. ὅσπερ τὴν βασιλείαν κρα-
τύνασθαι διὰ σπουδῆς ἔχων, τὴν Θευδιβέρτου ἀδελφὴν
τοῦ Φράγγων ἄρχοντος γυναῖκα γαμετὴν ἐποιήσατο.
τετελευτήκει γὰρ αὐτῷ ἔναγχος ἡ πρότερον ξυνοικοῦσα 12
γυνή, παιδὸς ἑνὸς γενομένη μήτηρ, ὃν καὶ ἀπέλιπε
τῷ πατρὶ Ῥάδιγιν ὄνομα, ᾧ δὴ ὁ πατὴρ παρθένου
κόρης, γένους Βριττίας, ἐμνήστευσε γάμον, ἧσπερ
ἀδελφὸς βασιλεὺς ἦν τότε Ἀγγίλων τοῦ ἔθνους, χρή-
ματα μεγάλα τῷ τῆς μνηστείας αὐτῇ δεδωκὼς λόγῳ.
οὗτος ἀνὴρ ξὺν Οὐάρνων τοῖς λογιμωτάτοις ἐν χωρίῳ 13 B 561
τῳ ἱππευόμενος ὄρνιν τινὰ ἐπὶ δένδρου τε καθήμενον
εἶδε καὶ πολλὰ κρώζοντα. εἴτε δὲ τοῦ ὄρνιθος τῆς 14
φωνῆς ξυνεὶς εἴτε ἄλλο μέν τι ἐξεπιστάμενος, ξυνεῖναι

---

1 βρίττονες *K* ‖ 13 οὐάρων *K* ‖ 14 ἑρμεγίσκικλος *L* ‖ 15 θευδεβέρτου *K* ‖ 17 ἐτελευτήκει *K* ‖ 19 ῥάδιγιν *K*] ῥαδισὶν *L* ‖ 20 γάμον *K*] γάμῳ *L* ‖ 24—25 καθημένην—κρώζουσαν *L* ‖ 25 τοῦ ὄρνιθος *K*] τῆς ὄρνιθος *L* ‖ 26 τι Dind.] τοι codd.

δὲ τοῦ ὄρνιϑος μαντευομένου τερατευσάμενος, τοῖς
παροῦσιν εὐϑὺς ἔφασκεν ὡς τεϑνήξεται τεσσαράκοντα
15 ἡμέραις ὕστερον. τοῦτο γὰρ αὐτῷ τὴν τοῦ ὄρνιϑος
δηλοῦν πρόρρησιν. „Ἐγὼ μὲν οὖν προορώμενος“
ἔφη „ὅπως δὴ ὡς ἀσφαλέστατα ξὺν τῇ ἀπραγμοσύνῃ
„βιώσεσϑε, τοῖς τε Φράγγοις ἐς κῆδος συνῆλϑον,
„γυναῖκα ἐνϑένδε τὴν ἐμοὶ ξυνοικοῦσαν ἐπαγαγόμενος,
„καὶ τῷ παιδὶ τῷ 'μῷ περιβέβλημαι τὴν Βριττίαν μνη-
16 „στήν. ἀλλὰ νῦν, ἐπεὶ ἐγὼ μὲν τεϑνήξεσϑαι ὑποτο-
„πάζω αὐτίκα δὴ μάλα, εἰμὶ δὲ ἄπαις ἄρσενός τε καὶ
„ϑήλεος γόνου, ὅσα γε τὰ γυναικὸς τῆσδε, πρὸς δὲ
„καὶ ὁ παῖς ἀνυμέναιός τε καὶ ἄνυμφος ἔτι νῦν ἐστι,
„φέρε ὑμῖν ἐπικοινώσομαι τὴν ἐμὴν διάνοιαν, καὶ εἴ
„τι ὑμῖν οὐκ ἀσύμφορον δόξειεν εἶναι, ὑμεῖς δὲ αὐτὴν,
„ἐπειδὰν ἀφίκωμαι τάχιστα ἐς τὸ μέτρον τοῦ βίου,
17 „τύχῃ ἀγαϑῇ κατακυροῦντες διαπεραίνετε. οἶμαι τοί-
„νυν Οὐάρνοις ξυνοίσειν τὴν κηδείαν ἐς Φράγγους
18 „μᾶλλον ἢ ἐς τοὺς νησιώτας ποιεῖσϑαι. Βρίττιοι μὲν
„γὰρ οὐδὲ ὅσον ἐπιμίγνυσϑαι ὑμῖν οἷοί τέ εἰσιν, ὅτι
„μὴ ὀψέ τε καὶ μόλις· Οὔαρνοι δὲ καὶ Φράγγοι τουτὶ
„μόνον τοῦ Ῥήνου τὸ ὕδωρ μεταξὺ ἔχουσιν, ὥστε
„αὐτοὺς ἐν γειτόνων μὲν ὡς πλησιαίτατα ὄντας ὑμῖν,
B 562 „ἐς δυνάμεως δὲ κεχωρηκότας μέγα τι χρῆμα, ἐν προ-
„χείρῳ ἔχειν εὖ ποιεῖν τε ὑμᾶς καὶ λυμαίνεσϑαι, ἡνίκα
19 „ἂν αὐτοῖς βουλομένοις εἴη. λυμανοῦνται δὲ πάντως,

1 et 3 τοῦ ὄρνιϑος K] τῆς ὄρνιϑος L || 1 μαντευομένης L || 2 τεϑνήξοντα K || 6 βιώσεσϑε Dind.] βιώσησϑε codd. | ξυνῆλϑον L || 9 μὲν K] om. L || 10 δὴ K] om. L || 11 ὅσα γε] ὡς ἄγε K, ὅσα L | τὰ K] τὰ ἐκ L || 12 ἀνυμένεός K, ἀνυμέναιώς L || 13—14 εἴ τι L] οὔ τοι K || 14 ἀξύμφορος L || 17 οὐάρνους L || 19 ὑμῖν K] ἡμῖν L || 20 ὀψέ τε L] ὄψεται K || 22 ἐγγειτόνων L | ὑμῖν K] ἡμῖν L || 24 ὑμᾶς K] ἡμᾶς L || 25 βουλομένοι L

„ἣν μὴ τὸ κῆδος αὐτοῖς ἐμπόδιον ἔσται. βαρεῖα γὰρ
„φύσει τοῖς ἀνθρώποις ὑπερβάλλουσα αὐτοὺς τῶν
„πλησιοχώρων δύναμις γίνεται καὶ πρὸς ἀδικίαν ἑτοι-
„μοτάτη, ἐπεὶ γείτονι δυνατῷ ῥᾴδιον ἐπὶ τοὺς πέλας
„οὐδὲν ἀδικοῦντας ἐκπορίζεσθαι πολέμου αἰτίας. ὅτε 20
„τοίνυν ταῦτα οὕτως ἔχει, παρείσθω μὲν ὑμῖν τοῦ
„παιδὸς τοῦδε νησιῶτις μνηστὴ χρήματα πάντα, ὅσα
„παρ' ἡμῶν κεκομισμένη τούτου δὴ ἕνεκα ἔτυχε, τῆς
„ὕβρεως ἀπενεγκαμένη μισθὸν, ᾗ νόμος ἀνθρώπων ὁ
„κοινὸς βούλεται· Ῥάδιγις δὲ ὁ παῖς ξυνοικιζέσθω τῇ
„μητρυιᾷ τὸ λοιπὸν τῇ αὐτοῦ, καθάπερ ὁ πάτριος ἡμῖν
„ἐφίησι νόμος."

Ὁ μὲν ταῦτα εἰπὼν τῇ τεσσαρακοστῇ ἀπὸ τῆς 21 P 622
προρρήσεως ἡμέρᾳ νοσήσας τὴν πεπρωμένην ἀνέπλησεν.
ὁ δὲ τοῦ Ἑρμεγίσκλου υἱὸς, Οὐάρνων τὴν βασιλείαν
παραλαβὼν, γνώμῃ τῶν ἐν βαρβάροις τοῖσδε λογίμων
ἀνδρῶν ἐπιτελῆ ἐποίει τὴν τοῦ τετελευτηκότος βουλὴν
καὶ τὸν γάμον αὐτίκα τῇ μνηστῇ ἀπειπὼν τῇ μητρυιᾷ
ξυνοικίζεται. ἐπειδὴ δὲ ταῦτα ἡ τοῦ Ῥαδίγιδος μνη- 22
στὴ ἔμαθεν, οὐκ ἐνεγκοῦσα τὴν τοῦ πράγματος συμ-
φορὰν, τίσασθαι αὐτὸν τῆς εἰς αὐτὴν ὕβρεως ὥρμητο.
τίμιον γὰρ οὕτω τοῖς ἐκείνῃ βαρβάροις σωφροσύνη 23
νομίζεται εἶναι, ὥστε δὴ μόνου παρ' αὐτοῖς ξυντετυ- B 563
χηκότος ὀνόματος γάμου, μὴ ἐπιγενομένου τοῦ ἔργου,
δοκεῖ πεπορνεῦσθαι γυνή. τὰ μὲν οὖν πρῶτα πέμ- 24
ψασα πρὸς αὐτὸν ἐπὶ πρεσβείᾳ τῶν οἱ ἐπιτηδείων

---

1 βαρεία *K* ‖ 6 παρείσθω μὲν *L*] παριστῶμεν *K* ‖ 10 ῥάδιγις *K*] ῥαδισὶς *L* ‖ 11 αὐτοῦ scripsi] αὐτοῦ codd. ‖ 15 ἑρμιγίσκλου *K* ‖ 18 ἀπειπὼν *K*] ἀπεῖπε καὶ *L* ‖ 19 ῥαδίγιδος *K*] ῥαδίγερδος *L* ‖ 20—21 ξυμφορὰν *L* ‖ 21 εἰς αὐτὴν *K*] ἑαυτῆς *L* ‖ 23 παρ'] ξὺν *K* pr. m. ‖ 25 πεπορνᾶσθαι *L*

τινὰς ἀνεπυνθάνετο ὅτου δὴ ὑβρίσειεν ἐς αὐτὴν ἕνεκα,
οὔτε πεπορνευμένην οὔτε τι ἄλλο εἰργασμένην εἰς
25 αὐτὸν ἄχαρι. ἐπεὶ δὲ ἀνύτειν οὐδὲν ταύτῃ ἐδύνατο,
τὸ ἀρρενωπὸν ἀνελομένη ἐπὶ πολέμια ἔργα ἐχώρει.
26 ναῦς οὖν αὐτίκα τετρακοσίας ἀγείρασα στράτευμά τε
αὐταῖς ἐνθεμένη οὐχ ἧσσον ἢ μυριάδων δέκα μαχίμων
ἀνδρῶν, αὐτὴ ἐξηγεῖτο ἐπὶ τοὺς Οὐάρνους τῇ στρατιᾷ
27 ταύτῃ. ἐπήγετο δὲ καὶ τῶν ἀδελφῶν τῶν ἑαυτῆς ἕνα,
ξυνδιοικησόμενον αὐτῇ τὰ παρόντα, οὐχ ὡς μέντοι
τὴν βασιλείαν ἔχειν, ἀλλ' ἔτι ἐν ἰδιώτου τελοῦντα
28 μοίρᾳ. ἄλκιμοι δέ εἰσι πάντων μάλιστα βαρβάρων
ὧν ἡμεῖς ἴσμεν οἱ νησιῶται οὗτοι, ἔς τε τὰς ξυμβολὰς
29 πεζοὶ ἴασιν. οὐ γὰρ ὅσον εἰσὶ τοῦ ἱππεύεσθαι ἀμε-
λέτητοι, ἀλλ' οὐδὲ ἵππον ὅ τι ποτέ ἐστιν ἐπίστασθαι
σφίσι ξυμβαίνει, ἐπεὶ ἵππον ἐν ταύτῃ τῇ νήσῳ οὐδὲ
ὅσα κατ' εἰκόνα θεῶνται. οὐ γάρ ποτε τὸ ζῷον τοῦτο
30 ἔν γε Βριττίᾳ γεγονὸς φαίνεται. εἰ δέ ποτε αὐτῶν
τισιν ἐπὶ πρεσβείᾳ ἢ ἄλλου του ἕνεκα Ῥωμαίοις ἢ
Φράγγοις ἢ ἄλλῳ τῳ ἵππους ἔχοντι ἐπιχωριάσασθαι
ξυμβαίη, ἐνταῦθά τε ἵπποις ὀχεῖσθαι αὐτοῖς ἐπάναγκες
εἴη, ἀναθρώσκειν μὲν ἐπ' αὐτοὺς οὐδεμιᾷ μηχανῇ
ἔχουσιν, ἕτεροι δὲ αὐτοὺς μετεωρίζοντες ἄνθρωποι
B 564 ἐπὶ τοὺς ἵππους ἀναβιβάζουσιν, ἀπαλλάσσεσθαί
τε βουλομένους ἐνθένδε αὖθις αἴροντες ἐπὶ τῆς γῆς
31 κατατίθενται. οὐ μὴν οὐδὲ Οὔαρνοι ἱππόται εἰσίν,

2—3 εἰς αὐτὸν K] αὐτῷ L || 3 ἀνύττειν codd. | οὐδὲν ταύτῃ L] ταῦτα οὐδαμῶς K || 4 ἀρενωπὸν K || 5 στρατεύματά L || 8 ὑπήγετο K | ἑαυτῆς L] αὐτῆς K || 9 ὡς] ὃς L || 10 ἔχειν K] εἶχεν L | ἀλλ' ἔτι K] ἀλλά γε τὸν L || 11 μοῖραν K || 12 ὧν L] om. K || 15 σφίσιν L | οὐδ' L || 16 θεῶνται K] τεθέανται L || 19 ἐπιχωριάσασθαι K] ἐπιχωριάσαι L || 20 ἵπποις] ἵππους L || 24 βουλομένοις L | ἐνθένδε K] ἐντεῦθεν L

*ἀλλὰ πεζοὶ καὶ αὐτοὶ ἅπαντες. οὗτοι μὲν οὖν οἱ βάρ-
βαροι τοιοίδε εἰσί. περίνεως δὲ οὐκ ἦν ἐν τούτῳ τῷ
στόλῳ, ἀλλ' αὐτερέται πάντες. οὐδὲ ἱστία τούτοις δὴ
τοῖς νησιώταις τυγχάνει ὄντα, ἀλλ' ἐρέσσοντες ἀεὶ
ναυτίλλονται μόνον.*

Ἐπειδὴ δὲ κατέπλευσαν εἰς τὴν ἤπειρον, παρθένος 32
*μὲν, ἥπερ αὐτῶν ἦρχε, χαράκωμα ἐχυρὸν πηξαμένη
παρ' αὐτὴν μάλιστα τὴν ἐκβολὴν ποταμοῦ Ῥήνου ξὺν
ὀλίγοις τισὶν αὐτοῦ ἔμενε, παντὶ δὲ τῷ ἄλλῳ στρατῷ
τὸν ἀδελφὸν ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἐξηγεῖσθαι κελεύει.
ἐστρατοπεδεύοντο δὲ Οὔαρνοι τότε τῆς τε Ὠκεανοῦ* 33
*ἠϊόνος καὶ Ῥήνου ἐκβολῆς οὐ πολλῷ ἄποθεν. οὗ δὴ
ἀφικομένων κατὰ τάχος Ἀγγίλων ξυνέμιξαν μὲν ἀμφό-
τεροι ἐς χεῖρας ἀλλήλοις, ἡσσῶνται δὲ κατὰ κράτος
Οὔαρνοι. καὶ αὐτῶν πίπτουσι μὲν πολλοὶ ἐν τούτῳ* 34
*τῷ πόνῳ, οἱ λοιποὶ δὲ ξὺν τῷ βασιλεῖ ἐς ὑπαγωγὴν
τρέπονται ἅπαντες, οἵ τε Ἀγγίλοι τὴν δίωξιν ἐπ'
αὐτοὺς δι' ὀλίγου πεποιημένοι, ᾗ θέμις πεζοῖς, ἐς τὸ
στρατόπεδον ἀπεχώρησαν. οὕσπερ ἐκάκιζεν ἐπανήκον-* 35 P 623
*τας ἐς αὐτὴν ἡ παρθένος, τῷ τε ἀδελφῷ ἐλοιδορεῖτο
πικρότατα, οὐδὲν τῇ στρατιᾷ λόγου ἄξιον ἰσχυριζομένη
πεπρᾶχθαι, ἐπεὶ μὴ ἀγάγοιεν αὐτῇ ζῶντα Ῥάδιγιν.
καὶ αὐτῶν ἀπολεξαμένη τοὺς μάλιστα μαχιμωτάτους* 36
*εὐθὺς ἔστειλεν, ἀπαγγείλασα δορυάλωτον ἀγαγεῖν τὸν
ἄνδρα μηχανῇ πάσῃ. οἱ δὲ τὴν αὐτῆς ἐπιτελοῦντες* 37
ἐπίταξιν περιήρχοντο διερευνώμενοι ξύμπαντα ἐς τὸ B 565

---

3 *ἀλλὰ L* ‖ 5 *ναυτίλονται K* ‖ 7 *χαράκωμα K*] *χάρακα L* ‖ 9 *ἔμενε K*] *ἀπέμεινε L* ‖ 12 *ἠόνος L* ‖ 13 *ἀγγίλων L*] *ἀγγεί-λων K* ‖ 17 *ἀγγῖλοι L* ‖ 18 *αὐτοὺς K*] *αὐτοῖς L* | *εἰς L* ‖ 19 *οὕσπερ*] *οἵσπερ L* ‖ 22 *πεπράχθαι K* | *ῥάδιγιν K*] *ῥαδί-γερα L* ‖ 25 *ἐπιτελοῦντες L*] *ὑποτελοῦντες K*

ἀκριβὲς τὰ ἐκείνῃ χωρία, ἕως ἐν ὕλῃ ἀμφιλαφεῖ
κρυπτόμενον Ῥάδιγιν εὗρον· δήσαντές τε αὐτὸν τῇ
38 παιδὶ ἀπεκόμισαν. καὶ ὁ μὲν αὐτῆς ἐν ὀφθαλμοῖς
εἱστήκει, τρέμων τε καὶ τεθνήξεσθαι αὐτίκα δὴ μάλα
ὑποτοπάζων θανάτῳ οἰκτίστῳ· ἡ δὲ αὐτὸν ἐκ τοῦ
παραδόξου οὔτε ἀπέκτεινεν οὔτε τι ἄλλο ἄχαρι ἔδρα-
σεν, ἀλλὰ ὀνειδίσασα τὴν ἐς αὐτὴν ὕβριν ἀνεπυνθάνετο
τοῦ ἀνθρώπου ὅτου δὴ ἕνεκα ἠλογηκὼς τὰ ξυγκείμενα
ἑτέρᾳ γυναικὶ ἐς εὐνὴν ξυνέλθοι, καὶ ταῦτα οὐ πεπορ-
39 νευμένης αὐτῷ τῆς μνηστῆς. καὶ ὃς τὴν αἰτίαν ἀπο-
λογούμενος τὰς τοῦ πατρὸς ἐντολὰς καὶ τὴν τῶν
ἀρχομένων σπουδὴν προὔφερεν, ἱκεσίους τε προὐτεί-
νετο λόγους καὶ λιταῖς ἀνέμισγε τὴν ἀπολογίαν πολλαῖς,
40 ἐς τὴν ἀνάγκην ἀναφέρων τὸ ἔγκλημα. βουλομένῃ τε
αὐτῇ ξυνοικισθήσεσθαι ὡμολόγει καὶ τὰ οὐκ ἐν δίκῃ
τὸ πρότερόν οἱ αὐτῷ πεπραγμένα τοῖς ἐπιγενησομένοις
41 ἰάσεσθαι. ἐπεὶ δὲ τὴν παῖδα ταῦτα ἤρεσκε, τῶν τε
δεσμῶν ἀφεῖτο Ῥάδιγις τῆς τε ἄλλης φιλοφροσύνης
ἠξίωτο, ἀποπέμπεται μὲν τὴν Θευδιβέρτου εὐθὺς ἀδελ-
φήν, τὴν δὲ Βριττίαν ἐγήματο. ταῦτα μὲν τῇδε κε-
χώρηκεν.

42 Ἐν ταύτῃ δὲ τῇ Βριττίᾳ νήσῳ τεῖχος ἐδείμαντο
μακρὸν οἱ πάλαι ἄνθρωποι, δίχα τέμνον αὐτῆς πολλήν
τινα μοῖραν· τοῦ δὲ τείχους ὅ τε ἀὴρ καὶ ἡ γῆ καὶ
43 B566 τὰ ἄλλα πάντα οὐχ ὁμοίως ἐφ᾽ ἑκάτερά ἐστι. τὰ μὲν

1 ὕλῃ K] ὕλοις L ‖ 2 ῥαδίγερα L ‖ 7 ἀλλὰ K] ἀλλὰ καὶ L ‖ 8 ἠλογικὼς L ‖ 12 ἀρχομένων K] ἀρχόντων L ‖ 15 ξυνοικισθήσεσθαι K] ξυνοικίσεσθαι L | τὰ L] ἃ K ‖ 15—16 ἐν δίκῃ τὸ] ἐκδίκηται K ‖ 16—17 ἐπιγενησομένοις ἰάσεσθαι K] ἐπιγινομένοις ἰάσασθαι L ‖ 17 δὲ K] τε L | τῶν K] καὶ τῶν L ‖ 18 ῥάδιγερ L ‖ 19 θευδεβέρτου K ‖ 20 δὲ scripsi] τε codd. ‖ 22 δὲ K] δὴ L ‖ 23 δίχνα L ‖ 24—25 τοῦ—τὰ ἄλλα K] ὅτι ἡ γῆ καὶ ὁ ἀὴρ καὶ τἄλλα L ‖ 25 ἑκατέρᾳ K

γὰρ τοῦ τείχους πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον εὐεξία τε ἀέρων
ἐστὶ συμμεταβαλλομένη ταῖς ὥραις, θέρους μὲν μετρίως
ἀλεεινή, ψυχεινὴ δὲ χειμῶνος· καὶ ἄνθρωποι μὲν 44
πολλοὶ ᾤκηνται κατὰ ταὐτὰ βιοτεύοντες τοῖς ἄλλοις
ἀνθρώποις, τά τε δένδρα καρποῖς ἐν ἐπιτηδείῳ γινο-
μένοις ὡραίοις ἀνθεῖ, τά τε λήϊα τῶν ἄλλων οὐδὲν
καταδεέστερον τέθηλεν· ἀλλὰ καὶ ὕδασιν ἡ χώρα ἐνα- 45
βρυνομένη διαρκῶς φαίνεται. πρὸς δύοντα δὲ πᾶν
τοὐναντίον, ὥστε ἀμέλει ἀνθρώπῳ μὲν οὐδὲ ἡμιώριον
δυνατόν ἐστιν ἐνταῦθα βιῶναι, ἔχις δὲ καὶ ὄφεις ἀνά-
ριθμοι καὶ ἄλλων θηρίων παντοδαπὰ γένη διακεκλή-
ρωται τὸν χῶρον ἐκεῖνον. καί, τὸ δὴ παραλογώτατον, 46
οἱ ἐπιχώριοι λέγουσιν ὡς, εἴ τις ἄνθρωπος τὸ τεῖχος
ἀμείψας ἐπὶ θάτερα ἴοι, εὐθυωρὸν θνήσκει, τὸ λοι-
μῶδες τῶν ἐκείνῃ ἀέρων ὡς ἥκιστα φέρων, τοῖς τε
θηρίοις ἐνθάδε ἰοῦσιν ὁ θάνατος εὐθὺς ὑπαντιάζων P 624
ἐκδέχεται. ἐνταῦθα δέ μοι γενομένῳ τῆς ἱστορίας 47
ἐπάναγκές ἐστι λόγου μυθολογίᾳ ἐμφερεστάτου ἐπιμνη-
σθῆναι, ὃς δή μοι οὔτε πιστὸς τὸ παράπαν ἔδοξεν
εἶναι, καίπερ ἀεὶ πρὸς ἀνδρῶν ἐκφερόμενος ἀναρίθμων,
οἳ δὴ τῶν μὲν πρασσομένων αὐτουργοί, τῶν δὲ λόγων
αὐτήκοοι ἰσχυρίζοντο γεγονέναι, οὔτε παριτέος παντά-
πασιν, ὡς μὴ τά γε ἀμφὶ Βριττίᾳ τῇ νήσῳ ἀναγρα- B 567

2 ξυμμεταβαλλομένη *L* | μετρίως *K*] om. *L* ‖ 3 ψυχεινὴ] ψύχειν ἡ *K* ‖ 4 πολλοὶ ᾤκηνται] πολυώρηνται *K* | ταὐτὰ] ταῦτα *K* | βιωτεύοντες codd. ‖ 5 τά τε *L*] καὶ τά τε *K* ‖ 6 ὡραίοις *L*] ὡραίοι *K* ‖ 7 τέθειλεν *L* ‖ 9 ἀνθρώπω μὲν *K*] μὲν ἀνθρώπω *L* ‖ 10 ἔχεις Herw. | δὲ καὶ *K*] ἐπεὶ καὶ *L* ‖ 10—11 ἀνάριθμοι *K*] ἀναρίθμητοι *L* ‖ 11 παντοδαπὰ *K*] παντοδαπῶν *L* ‖ 14 ἴοι] ἤει *K* ‖ 19 οὔτε πιστὸς *K*] οὔτ' ἐπὶ *L* | ἔδοξεν *K*] ἀληθὴς ἔδοξεν *L* ‖ 21 μὲν *K*] om. *L* ‖ 22 ἰσχυρίζονται *K* | παριτέος] παραιτητέος *L* ‖ 23 τά γε ἀμφὶ *K*] ἀμφὶ τά τε *L* ‖ 23—598, 1 ἀναγραφόμενος *K*] ἀναγραφόμενα *L*

φόμενος ἀγνοίας τινὸς τῶν τῇδε ξυμβαινόντων διηνεκῶς ἀπενέγκωμαι δόξαν.

48 Λέγουσιν οὖν τὰς τῶν ἀποβιούντων ἀνθρώπων ψυχὰς ἐς τοῦτο ἀεὶ διακομίζεσθαι τὸ χωρίον. ὅντινα δὲ τρόπον, αὐτίκα δηλώσω, σπουδαιότατα μὲν ἀπαγγελλόντων ἀκηκοὼς πολλάκις τῶν τῇδε ἀνθρώπων, ἐς ὀνείρων δέ τινα δύναμιν ἀποκεκρίσθαι νενομικὼς τὰ
49 θρυλλούμενα. παρὰ τὴν ἀκτὴν τοῦ κατὰ τὴν Βριττίαν Ὠκεανοῦ νῆσον κώμας παμπληθεῖς ξυμβαίνει εἶναι. οἰκοῦσι δὲ αὐτὰς ἄνθρωποι σαγηνεύοντές τε καὶ γῆν γεωργοῦντες καὶ ἐπ' ἐμπορίαν ναυτιλλόμενοι ἐς τήνδε τὴν νῆσον, τὰ μὲν ἄλλα Φράγγων κατήκοοι ὄντες, φόρου μέντοι ἀπαγωγὴν οὐπώποτε παρασχόμενοι, ὑφειμένου αὐτοῖς ἐκ παλαιοῦ τοῦδε τοῦ ἄχθους, ὑπουργίας τινὸς, ὥς φασιν, ἕνεκα, ἥ μοι ἐν τῷ παρόντι
50 λελέξεται. λέγουσιν οἱ ταύτῃ ἄνθρωποι ἐκ περιτροπῆς ἐπικεῖσθαι τὰς τῶν ψυχῶν παραπομπὰς σφίσιν. ὅσοις οὖν τῇ ἐπιγενησομένῃ νυκτὶ ἐς τὸ ἐπιτήδευμα τοῦτο τῇ τῆς ὑπουργίας διαδοχῇ ἰτέον ἐστὶν, οὗτοι δὴ ἐπειδὰν τάχιστα ξυσκοτάζῃ, ἐς τὰς οἰκίας τὰς αὐτῶν ἀναχωροῦντες καθεύδουσι, προσδεχόμενοι τὸν συναγωγέα
51 τοῦ πράγματος. ἀωρὶ δὲ τῶν νυκτῶν τῶν μὲν θυρῶν σφίσιν ἀρασσομένων αἰσθάνονται, φωνῆς δέ τινος ἀφανοῦς ἐπαΐουσιν ἐπὶ τὸ ἔργον αὐτοὺς ξυγκαλούσης.

3 cf. Ttetz. ad Lycophr. 1204

3 ἀνθρώπων K] om. L ‖ 7 ὀνείρων δέ] ὀνείρων δή K, ὀνειρώδη δέ L | ἀποκεκρίσθαι L] ἀποκεκροῦσθαι K ‖ 8 τοῦ K] τῆς L ‖ 9 ὠκεανοῦ K] τοῦ ὠκεανοῦ L | νῆσον codd.] νήσου Hoesch. ‖ 10 αὐτὰς L] αὐτοῖς K | σαγηνεύοντές] σαγκνεύοντές L ‖ 11 malim ἐμπορίᾳ | ναυτιλόμενοι K ‖ 13 οὐπώποτε K] οὔτε πώποτε L ‖ 17 ὅσοις Braun] ὅσους codd. ‖ 19 δὴ K] om. L ‖ 20 ξυνσκοτάζει K, ξυσκοτάζει L | αὐτῶν scripsi] αὐτῶν codd. ‖ 21 ξυναγωγέα L ‖ 22 τῶν νυκτῶν K] νύκτωρ L ‖ 24 ἀφανοῦς L] διαφανῶς K

αὐτοί τε ὀκνήσει οὐδεμιᾷ ἐκ τῶν στρωμάτων ἐξανιστά- 52 B 568
μενοι ἐπὶ τὴν ἠϊόνα βαδίζουσιν, οὐ ξυνιέντες μὲν
ὁποία ποτὲ ἀνάγκη αὐτοὺς ἐς τοῦτο ἐνάγει, ἀλλ' ὅμως
ἀναγκαζόμενοι. ἐνταῦθα δὲ ἀκάτους παρεσκευασμένας 53
δρῶσιν ἐρήμους τὸ παράπαν ἀνθρώπων, οὐ τὰς σφε-
τέρας μέντοι, ἀλλ' ἑτέρας τινάς, ἐς ἃς δὴ ἐσβάντες
τῶν κωπῶν ἅπτονται. καὶ τῶν βάρεων αἰσθάνονται 54
ἀχθομένων μὲν ἐπιβατῶν πλήθει, ἄχρι δὲ ἐς σανίδας
τε ἄκρας καὶ τῶν κωπῶν τὴν χώραν τῷ ῥοθίῳ βε-
βαπτισμένων, ἀποδεουσῶν τε τοῦ ὕδατος ὅσον οὐδὲ
δάκτυλον ἕνα, αὐτοὶ μέντοι οὐδένα θεῶνται, ἀλλὰ καὶ
μίαν ἐρέσσοντες ὥραν ἐς τὴν Βριττίαν καταίρουσι.
καίτοι ταῖς ἀκάτοις ἡνίκα ταῖς αὐτῶν ἰδίαις ναυτίλ- 55
λονται, οὐχ ἱστίοις χρώμενοι, ἀλλ' ἐρέσσοντες, ἐς νύκτα
τε καὶ ἡμέραν μόλις ἐνταῦθα διαπορθμεύονται· ἐς τὴν
νῆσον δὲ καταπλεύσαντες ἀποφορτιζόμενοι ἀπαλλάσ-
σονται αὐτίκα δὴ μάλα, τῶν βάρεων σφίσι κούφων
γινομένων ἐκ τοῦ αἰφνιδίου κἀκ τοῦ ῥοθίου ἐπαιρο-
μένων ἔν τε τῷ ὕδατι καταδυομένων οὐδέν τι ἄλλο,
πλήν γε ὅσα ἐς τὴν τρόπιν αὐτήν. καὶ αὐτοὶ μὲν 56
ἀνθρώπων οὐδένα δρῶσιν οὔτε ξυμπλέοντα οὔτε ἀπαλ-
λασσόμενον τῆς νηός, φωνῆς δὲ ἀκούειν τινὸς ἐνθένδε P 625
φασὶ τοῖς ὑποδεχομένοις ἀπαγγέλλειν δοκούσης πρὸς
ὄνομα τῶν συμπεπλευκότων αὐτοῖς ἕκαστον, τά τε
ἀξιώματα ἐπιλεγούσης οἷς πρώην ἐχρῶντο καὶ πατρό-
θεν αὐτοὺς ἀνακαλούσης. ἦν δὲ καὶ γυναῖκες ξυν- 57

2 ἠόνα *L* ‖ 6 ἐσβάντες *K*] ἐμβάντες *L* ‖ 7 καὶ τῶν *L*] καὶ *K* ‖ 8 σανίδας *K*] σανίδος *L* ‖ 10 ὅσον *K*] om. *L* ‖ 13 αὐτῶν scripsi] αὐτῶν codd. ‖ 13—14 ναυτίλλωνται *K* ‖ 14 ἐρέσσοντες *K*] om. *L* ‖ 17 βαρέων *K* | κούφων *K*] κούφων τε *L* ‖ 19—20 ἔν τε—αὐτήν *L*] om. *K* ‖ 20 τρόπιν] τρόπην *L* ‖ 23 φασὶν *L* ‖ 24 ξυμπεπλευκότων *L* ‖ 26—600, 2 ἦν δὲ—ἐβίων *L*] om. *K*

διαπορθμευσάμεναι αὐτοῖς τύχωσι, τῶν ἀνδρῶν ἀπο-
στοματίζουσι τὰ ὀνόματα οἷσπερ ξυνοικοῦσαι ἐβίων.
58B569 ταῦτα μὲν οὖν οἱ τῇδε ἄνθρωποι ξυμβαίνειν φασίν.
ἐγὼ δὲ ἐπὶ τὸν πρότερον λόγον ἐπάνειμι.

κα΄. Οὕτω μὲν οὖν τὰ κατὰ τοὺς πολέμους ἐν χώρᾳ
ἑκάστῃ ξυνηνέχθη γενέσθαι. ὁ δὲ Γοτθικὸς πόλεμος
ἐφέρετο ὧδε. Βελισάριον μὲν ἐς Βυζάντιον μεταπεμ-
ψάμενος βασιλεύς, ἧπέρ μοι ἐν τοῖς ἔμπροσθεν λόγοις
ἐρρήθη, διὰ τιμῆς ἦγε, καὶ οὐδὲ Γερμανοῦ τετελευτη-
κότος πέμπειν αὐτὸν ἐς τὴν Ἰταλίαν διενοεῖτο, ἀλλὰ
καὶ στρατηγὸν τῆς ἑῴας ὄντα, τῶν βασιλικῶν σωματο-
2 φυλάκων ἄρχοντα καταστησάμενος, αὐτοῦ κατεῖχεν. ἦν
τε τῷ ἀξιώματι πρῶτος ὁ Βελισάριος Ῥωμαίων ἁπάν-
των, καίτοι τινὲς αὐτῶν πρότεροι ἀνάγραπτοί τε ἐς
πατρικίους γεγόνασι καὶ ἐς αὐτὸν ἀναβεβήκεσαν τῶν
3 ὑπάτων τὸν δίφρον. ἀλλὰ καὶ ὣς αὐτῷ τῶν πρωτείων
ἐξίσταντο πάντες, αἰσχυνόμενοι κατὰ τῆς ἀρετῆς τῷ
νόμῳ χρῆσθαι καὶ τὸ ἀπ' αὐτοῦ δικαίωμα περιβάλλε-
4 σθαι. ταῦτά τε βασιλέα κομιδῇ ἤρεσκεν. Ἰωάννης
δὲ ὁ Βιταλιανοῦ διεχείμαζεν ἐν Σάλωσι. προσδεχό-
μενοί τε αὐτὸν ἐν Ἰταλίᾳ τοῦτον δὴ τὸν χρόνον οἱ
τοῦ Ῥωμαίων στρατοῦ ἄρχοντες ἄπρακτοι ἔμενον. καὶ
ὁ χειμὼν ἔληγε, καὶ τὸ ἑκκαιδέκατον ἔτος ἐτελεύτα
τῷ Γοτθικῷ πολέμῳ τῷδε, ὃν Προκόπιος ξυνέγραψε.

8 cf. II 453, 4 ‖ 20 cf. II 478, 8

5 οὕτω μὲν οὖν τὰ *L*] τὰ μὲν οὖν *K* ‖ 7—8 μεταπεμψάμενος *K*] παραπεμψάμενος *L* ‖ 8 τοῖς] ῑς evanuit in *K* ‖ 10 διενοεῖτο ἐς τὴν ἰταλίαν *L* ‖ 13 τε *K*] δὲ *L* | ἀξιώματι] ω evanuit in *K* | ὁ *K*] om. *L* ‖ 14 αὐτῶν *L*] αὐτοὶ *K* | τε *K*] om. *L* ‖ 15 αὐτὸν *L*] αὐτῶν *K* ‖ 20 σάλωσιν *K* ‖ 23 ἑκκαιδέκατον *L*] ἑπτακαιδέκατον *K* ‖ 24 γοτθικῷ *K*] om. *L*

Τῷ δὲ ἐπιγενομένῳ ἐνιαυτῷ Ἰωάννης μὲν διενοεῖτο 5 17. annus belli
ἐκ Σαλώνων τε ἐξανίστασθαι καὶ τῷ στρατῷ ἐξηγεῖ- (551/2)
σθαι ὅτι τάχιστα ἐπὶ Τουτίλαν τε καὶ Γότθους. βα- 6 B570
σιλεὺς δὲ αὐτὸν διεκώλυεν, αὐτοῦ τε μένειν ἐπέστελλεν,
ἕως Ναρσῆς ὁ εὐνοῦχος ἀφίκηται. αὐτὸν γὰρ τοῦδε
αὐτοκράτορα καταστήσασθαι τοῦ πολέμου ἐβούλευσεν.
ὅτου δὲ δὴ ἕνεκα ταῦτα βουλομένῳ βασιλεῖ εἴη διαρρή- 7
δην μὲν τῶν πάντων οὐδενὶ φανερὸν γέγονε· βασι-
λέως γὰρ βούλευμα ἔκπυστον ὅτι μὴ αὐτοῦ ἐθελου-
σίου ἀμήχανά ἐστιν· ἃ δὲ ὑποπτεύοντες ἄνθρωποι
ἔλεγον, ἐγὼ δηλώσω. ἔννοια Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ 8 P626
γέγονεν ὡς οἱ ἄλλοι τοῦ Ῥωμαίων στρατοῦ ἄρχοντες
Ἰωάννου ἐπακούειν ὡς ἥκιστα ἐθελήσουσιν, οὐκ
ἀξιοῦντες καταδεέστεροί τι αὐτοῦ τὸ ἀξίωμα εἶναι.
καὶ ἀπ' αὐτοῦ ἔδεισε μὴ διχοστατοῦντες τῇ γνώμῃ ἢ 9
ἐθελοκακοῦντες τῷ φθόνῳ ξυγχέωσι τὰ πρασσόμενα.
ἤκουσα δὲ καὶ τόνδε τὸν λόγον ἀπαγγέλλοντος Ῥω- 10
μαίου ἀνδρὸς, ἡνίκα ἐπὶ Ῥώμης διατριβὴν εἶχον· ἦν
δὲ οὗτος ἀνὴρ τῶν ἀπὸ τῆς συγκλήτου βουλῆς. ἔλεγεν 11
οὖν ὁ Ῥωμαῖος οὗτος ὡς ἄρχοι μὲν Ἰταλίας ποτὲ Ἀτα-
λάριχος ὁ Θευδερίχου θυγατριδοῦς, βοῶν δέ τις ἀγέλη
ἐς Ῥώμην ὑπὸ τοῦτον τὸν χρόνον ἀμφὶ δείλην ὀψίαν
ἐξ ἀγροῦ ἥκει διὰ τῆς ἀγορᾶς, ἣν Φόρον Εἰρήνης
καλοῦσι Ῥωμαῖοι. ἐνταῦθα γάρ πη ὁ τῆς Εἰρήνης 12
νεὼς κεραυνόβλητος γενόμενος ἐκ παλαιοῦ κεῖται.
ἔστι δέ τις ἀρχαία πρὸ ταύτης δὴ τῆς ἀγορᾶς κρήνη,

---

1 ἐπιγενομένῳ] E deest in K | ἐνιαυτῷ K] ἔτει L || 3 τουττίλαν K, τωτίλαν L || 6 καταστήσασθαι L] καταστήσεσθαι K || 7 δὴ K] om. L || 10 ἐστιν K] ἐστι γενέσθαι L || 13 Ἰωάννου] ἰῶ K || 14 καταδεέστερόν L | αὐτοῦ τὸ K] αὐτοῖς τὸ L || 17 δὲ K] δέ ποτε L || 19 ξυγκλήτου L || 20 ἄρχοι K] ἄρχειν L || 21 θυγατριδοὺς L || 23 ἥκει L] ἥκειν K

καὶ βοῦς ἐπὶ ταύτης χαλκοῦς ἕστηκε, Φειδίου, οἶμαι,
13 τοῦ Ἀθηναίου ἢ Λυσίππου ἔργον. ἀγάλματα γὰρ ἐν
B 571 χώρῳ τούτῳ πολλὰ τούτοιν δὴ τοῖν ἀνδροῖν ποιή-
ματά ἐστιν. οὗ δὴ καὶ Φειδίου ἔργον ἕτερον· τοῦτο
14 γὰρ λέγει τὰ ἐν τῷ ἀγάλματι γράμματα. ἐνταῦθα
καὶ τὸ τοῦ Μύρωνος βοΐδιον. ἐπιμελὲς γὰρ ἐγεγόνει
τοῖς πάλαι Ῥωμαίοις τῆς Ἑλλάδος τὰ κάλλιστα πάντα
15 ἐγκαλλωπίσματα Ῥώμης ποιήσασθαι. ἕνα δὲ ταῦρον
ἔφη τῶν τηνικάδε παριόντων εὐνοῦχον τῆς τε ἀγέλης
ἀπολειπόμενον καὶ ταύτης δὴ τῆς κρήνης ἐπιβατεύ-
16 σαντα καθύπερθεν βοὸς τοῦ χαλκοῦ στῆναι. τύχῃ δέ
τινι παριόντα τινὰ, Τοῦσκον γένος, κομιδῆ ἄγροικον
δόξαντα εἶναι, ξυμβάλλοντα τὸ ποιούμενον φάναι (εἰσὶ
γὰρ μαντικοὶ καὶ ἐς ἐμὲ Τοῦσκοι) ὡς εὐνοῦχός ποτε
17 καταλύσει τὸν ἄρχοντα Ῥώμης. καὶ τηνικάδε μὲν ὅ
τε Τοῦσκος ἐκεῖνος καὶ ὁ παρ' αὐτοῦ λόγος γέλωτα
ὦφλε. πρὸ γὰρ τῆς πείρας ἀεὶ ἄνθρωποι τὰς προρρή-
σεις φιλοῦσι χλευάζειν, οὐκ ἀναχαιτίζοντος αὐτοὺς τοῦ
ἐλέγχου, τῷ μήτε ἀποβεβηκέναι τὰ πράγματα μήτε τὸν
περὶ αὐτῶν λόγον εἶναι πιστὸν, ἀλλὰ μύθῳ τινὶ γε-
18 λοιώδει ἐμφερῆ φαίνεσθαι. νῦν δὲ δὴ ἅπαντες τὸ
ξύμβολον τοῦτο τοῖς ἀποβεβηκόσιν ὑποχωροῦντες θαυ-
19 μάζουσι. καὶ διὰ τοῦτο ἴσως ἐπὶ Τουτίλαν ἐστρατήγει
Ναρσῆς, ἢ στοχαζομένης τοῦ ἐσομένου τῆς βασιλέως
20 γνώμης, ἢ πρυτανευούσης τὸ δέον τῆς τύχης. ὁ μὲν

2 γὰρ ἐν K] δ' ἐν L ‖ 3—4 ποιήματά K] πεποιημένα L ‖ 4 ἔργον ἕτερον L] ἑτέρων ἔργων K ‖ 8 δὲ L] om. K ‖ 9 τῶν K] τῆς L | εὐνοῦχον L] εὐνούχων K ‖ 11 καθύπερθε L ‖ 13 δόξωντα L ‖ 14 καὶ ἐς ἐμὲ K] οἶμαι L ‖ 15 τηνικάδε K] τηνικαῦτα L ‖ 18 αὐτοὺς K] αὐτοῖς L ‖ 20 αὐτῶν K] αὐτοῦ L | λόγον K] om. L ‖ 21 ἐμφερεῖ K ‖ 23 τουττίλαν K, τωτίλαν L

οὖν Ναρσῆς στράτευμά τε λόγου ἄξιον καὶ χρήματα 17.annus belli (551/2)
μεγάλα πρὸς βασιλέως κεκομισμένος ἐστέλλετο. ἐπειδὴ 21
δὲ ξὺν τοῖς ἑπομένοις ἐν μέσῃ Θρᾴκῃ ἐγένετο, χρόνον
τινὰ ἐν Φιλιππουπόλει ἀποκεκλεισμένος τῆς ὁδοῦ
ἔμεινε. στράτευμα γὰρ Οὐννικὸν ἐπισκῆψαν τῇ Ῥω- 22B572
μαίων ἀρχῇ ἅπαντα ἦγόν τε καὶ ἔφερον, οὐδενὸς
σφίσιν ἀντιστατοῦντος. ἐπειδὴ δὲ αὐτῶν οἱ μέν τινες
ἐπὶ Θεσσαλονίκην, οἱ δὲ τὴν ἐπὶ τὸ Βυζάντιον ᾔεσαν,
μόλις ἐνθένδε ἀπαλλαγεὶς ἐπίπροσθεν ᾔει.

κβ'. Ἐν ᾧ δὲ ὁ μὲν Ἰωάννης ἐπὶ Σαλώνων Ναρ- P 627
σῆν ἔμενε, Ναρσῆς δὲ Οὔννων τῇ ἐφόδῳ συμποδιζό-
μενος σχολαίτερον ᾔει, ἐν τούτῳ ὁ Τουτίλας προσδε-
χόμενος τὴν Ναρσοῦ στρατιὰν ἐποίει τάδε. ἄλλους 2
τε Ῥωμαίους καί τινας τῶν ἀπὸ τῆς συγκλήτου βου-
λῆς ἐν Ῥώμῃ καθίστη, τοὺς λοιποὺς ἐπὶ Καμπανίας
ἐάσας. καὶ αὐτοὺς ἐκέλευεν ὅση δύναμις ἐπιμελεῖσθαι 3
τῆς πόλεως, ἐνδεικνύμενος ὅτι δὴ αὐτῷ μεταμέλει τῶν
οἱ ἐς Ῥώμην εἰργασμένων τὰ πρότερα, ἐπεὶ ἐμπρήσας
αὐτῆς πολλὰ ἔτυχεν, ἄλλως τε καὶ ὑπὲρ Τίβεριν πο-
ταμόν. οἱ δὲ καθεστῶτες ἐν αἰχμαλώτων λόγῳ καὶ 4
περιῃρημένοι χρήματα πάντα, μὴ ὅτι τῶν κοινῶν,
ἀλλ' οὐδὲ τῶν ἰδίᾳ σφίσι προσηκόντων δυνατοὶ ἦσαν
μεταποιεῖσθαι. καίτοι ἀνθρώπων μάλιστα πάντων ὧν 5
ἡμεῖς ἴσμεν φιλοπόλιδες Ῥωμαῖοι τυγχάνουσιν ὄντες,
περιστέλλειν τε τὰ πάτρια πάντα καὶ διασώζεσθαι ἐν

---

4 φιλι$^{\pi\pi'}$ πόλει K, φιλιπποπό$^{\lambda'}$ L ‖ 6 ἦγέ τε καὶ ἔφερεν K ‖ 11—12 ξυμποδιζόμενος L ‖ 12 σχολαίτερον Hoesch.] σχολαίτερος K, σχολαιότερον L | τουττίλας K, τωτίλας L ‖ 14 τῶν K] om. L | ξυγκλήτου L ‖ 17 ἐνδεικνύμενος K] om. L | μεταμέλλει L ‖ 19 καὶ L] καί οἱ K ‖ 20 οἱ δὲ L] om. K ‖ 22—23 μεταποιεῖσθαι δυνατοὶ ἦσαν L

σπουδῇ ἔχουσιν, ὅπως δὴ μηδὲν ἀφανίζηται Ῥώμῃ τοῦ
6 παλαιοῦ κόσμου. οἵ γε καὶ πολύν τινα βεβαρβαρω-
μένοι αἰῶνα τάς τε πόλεως διεσώσαντο οἰκοδομίας καὶ
τῶν ἐγκαλλωπισμάτων τὰ πλεῖστα, ὅσα οἷόν τε ἦν,
B 578 χρόνῳ τε τοσούτῳ τὸ μῆκος καὶ τῷ ἀπαμελεῖσθαι δι'
7 ἀρετὴν τῶν πεποιημένων ἀντέχειν. ἔτι μέντοι καὶ
ὅσα μνημεῖα τοῦ γένους ἐλέλειπτο ἔτι, ἐν τοῖς καὶ ἡ
ναῦς Αἰνείου, τοῦ τῆς πόλεως οἰκιστοῦ, καὶ εἰς τόδε
8 κεῖται, θέαμα παντελῶς ἄπιστον. νεώσοικον γὰρ ποιη-
σάμενοι ἐν μέσῃ τῇ πόλει, παρὰ τὴν τοῦ Τιβέριδος
ὄχθην, ἐνταῦθά τε αὐτὴν καταθέμενοι, ἐξ ἐκείνου
τηροῦσιν. ἥπερ ὁποία ποτέ ἐστιν αὐτὸς θεασάμενος
9 ἐρῶν ἔρχομαι. μονήρης τε ἡ ναῦς ἥδε καὶ περιμήκης
ἄγαν τυγχάνει οὖσα, μῆκος μὲν ποδῶν εἴκοσι καὶ ἑκα-
τὸν, εὖρος δὲ πέντε καὶ εἴκοσι, τὸ δέ γε ὕψος τοσ-
αύτη ἐστὶν ὅσον αὐτὴν ἐρέσσεσθαι μὴ ἀδύνατα εἶναι.
10 ξύλων δὲ κόλλημα οὐδὲ ἓν τὸ παράπαν ἐνταῦθά ἐστιν
οὐδὲ σιδήρων ἄλλῃ τινὶ μηχανῇ τὰ ξύλα τοῦ πλοίου
εἰς ἄλληλά πῃ ἐρήρεισται, ἀλλὰ μονοειδῆ ξύμπαντά
ἐστι λόγου τε καὶ ἀκοῆς κρείσσω καὶ μόνῳ γεγονότα,
11 ὅσα γε ἡμᾶς εἰδέναι, ἐν τῷδε τῷ πλοίῳ. ἥ τε γὰρ
τρόπις μονοφυὴς οὖσα ἐκ πρύμνης ἄκρας ἄχρι ἐς τὴν
πρῷραν διήκει, κατὰ βραχὺ μὲν θαυμασίως ἐπὶ τὸ
P 628 κοῖλον ὑποχωροῦσα, καὶ αὖ πάλιν ἐνθένδε κατὰ λόγον
εὖ μάλα ἐπὶ τὸ ὀρθόν τε καὶ διατεταμένον ἐπανιοῦσα.
12 τά τε παχέα ξύμπαντα ξύλα ἐς τὴν τρόπιν ἐναρμο-
σθέντα (ἅπερ οἱ μὲν ποιηταὶ δρυόχους καλοῦσιν, ἕτεροι

2—605, 23 οἵ γε—ἔχει L] om. K ‖ 5 ἀπαμελεῖσθαι scripsi] ἀπημελεῖσθαι L ‖ 6 ἀντέχειν scripsi] ἀντέχει L ‖ 13 τε scripsi] δὲ L ‖ 14 ποδῶν εἴκοσιν L ‖ 22 ἄχρει L ‖ 23 πρώραν L ‖ 27 δρυόχους Maltr.] διόχους L

δὲ νομέας) ἐκ τοίχου μὲν ἕκαστον θατέρου ἄχρι ἐς 17.annus belli (551/2)
τῆς νεὼς διήκει τὸν ἕτερον τοῖχον. ὑφιζάνοντα δὲ 13
καὶ αὐτὰ ἐξ ἑκατέρας ἄκρας καμπὴν ποιεῖται διαφερόν-
τως εὐπρόσωπον, ὅπως ἂν τὴν νῆα μάλιστα κοίλην B 574
ἀποτετορνεῦσθαι ξυμβαίη, εἴτε τῆς φύσεως κατὰ τὴν
τῆς χρείας ἀνάγκην τά τε ξύλα διακοψάσης καὶ ξυναρ-
μοσαμένης τὰ πρότερα τὸ κύρτωμα τοῦτο εἴτε χειρο-
ποιήτῳ τέχνῃ τε καὶ μηχανῇ ἄλλῃ τῆς τῶν νομέων
ἀνωμαλίας ἐν ἐπιτηδείῳ γεγενημένης. σανίς τε πρὸς 14
ἐπὶ τούτοις ἑκάστη ἐκ πρύμνης ἄκρας ἐς τῆς νηὸς
ἐξικνεῖται τὴν ἑτέραν ἀρχήν, μονοειδὴς οὖσα καὶ κέν-
τρα σιδηρᾶ τούτου ἕνεκα προσλαβοῦσα μόνον, ὅπως
δὴ ταῖς δοκοῖς ἐναρμοσθεῖσα τὸν τοῖχον ποιῇ. οὕτω 15
μὲν ἡ ναῦς ἥδε πεποιημένη κρείσσω παρέχεται τοῦ
λόγου τὴν ὄψιν, ἐπεὶ τῶν ἔργων τὰ πλείστῳ παρα-
λόγῳ ξυμβαίνοντα οὐκ εὐδιήγητα τίθεται τοῖς ἀνθρώ-
ποις ἀεὶ τῶν πραγμάτων ἡ φύσις, ἀλλὰ ταῖς ἐπινοίαις
τὰ ξυνειθισμένα νικῶσα καὶ τοῦ λόγου κρατεῖ. τούτων 16
δὲ δὴ τῶν ξύλων οὐδὲν οὔτε σέσηπεν οὔτε τι ὑποφαίνει
ὡς σαπρὸν εἴη, ἀλλ' ἀκραιφνὴς πανταχόθι οὖσα ἡ ναῦς,
ὥσπερ ὑπόγυον τῷ τεχνίτῃ τῷ αὐτῆς, ὅστις ποτ' ἦν,
νεναυπηγημένη, ἔρρωται καὶ ἐς ἐμὲ θαυμαστὸν ὅσον.
τὰ μὲν οὖν ἀμφὶ τῇ τοῦ Αἰνείου νηὶ ταύτῃ ἔχει.

Τουτίλας δὲ πλοῖα μακρὰ ἐς τριακόσια Γότθων 17
πληρώσας ἐς τὴν Ἑλλάδα ἐκέλευεν ἰέναι, ληΐζεσθαι
τοὺς παραπίπτοντας ἐπιστείλας δυνάμει τῇ πάσῃ.
οὗτος δὲ ὁ στόλος ἄχρι ἐς τὴν Φαιάκων χώραν, ἣ 18

27 cf. Jung, Geographisch-Hist. bei Proc. v. Caes., Wien. St. 5 (1883) 85—115

24 Τουτίλας—μακρὰ] καὶ πλοῖα μακρὰ τουττίλας K | τωτίλας L ‖ 25 ληίζεσθαι L] ληίζεσθαί τε K ‖ 27 χώραν K] om. L

νῦν Κέρκυρα ἐπικαλεῖται, οὐδὲν ἄχαρι ἐργάζεσθαι
19 ἔσχε. νῆσον γὰρ οὐδεμίαν ἐν τῷδε τῷ διάπλῳ οἰκου-
B 575 μένην ξυμβαίνει εἶναι ἐκ τοῦ κατὰ τὴν Χάρυβδιν
πορθμοῦ μέχρι ἐς τὴν Κέρκυραν, ὥστε πολλάκις ἐγὼ
ἐνταῦθα γενόμενος διηπορούμην ὅπη ποτὲ ἄρα τῆς
20 Καλυψοῦς ἡ νῆσος εἴη. ταύτης γὰρ τῆς θαλάσσης
οὐδαμῆ νῆσον τεθέαμαι, ὅτι μὴ τρεῖς, οὐ πολλῷ ἄπο-
θεν τῆς Φαιακίδος, ἀλλ' ὅσον ἀπὸ σταδίων τριακο-
σίων, ἄγχιστά πη ἀλλήλων οὔσας, βραχείας κομιδῆ καὶ
οὐδὲ ἀνθρώπων οἰκία ἐχούσας οὔτε ζῴων οὔτε ἄλλων
τὸ παράπαν οὐδέν. Ὀθονοὶ δὲ καλοῦνται τανῦν αἱ
21 νῆσοι αὗται. καὶ φαίη ἄν τις τὴν Καλυψὼ ἐνταῦθα
γενέσθαι, καὶ ἀπ' αὐτοῦ τὸν Ὀδυσσέα γῆς τῆς Φαια-
κίδος ὄντα οὐ πολλᾷ ἄποθεν ἢ σχεδίᾳ, ὥς φησιν
Ὅμηρος, ἢ ἄλλῳ τῳ τρόπῳ νεώς τινος χωρὶς ἐνθένδε
διαπορθμεύσασθαι. ἀλλὰ ταῦτα ἡμῖν ὅσον τεκμηριοῦ-
22 P629 σθαι εἰρήσθω. τοῖς γὰρ παλαιοτάτοις ἐς τὸ ἀκριβὲς
ἐναρμόσασθαι τὸν ἀληθῆ λόγον οὐ ῥᾴδιον, ἐπεὶ ὁ
πολὺς χρόνος τά τε τῶν χωρίων ὀνόματα καὶ τὴν
ἀμφ' αὐτοῖς δόξαν ἐκ τοῦ ἐπὶ πλεῖστον μεταβάλλειν
23 φιλεῖ. τὸ πλοῖον ἀμέλει, ὅπερ ἐν γῇ τῇ Φαιάκων ἐκ
λίθου λευκοῦ πεποιημένον παρὰ τὴν ταύτης ἀκτὴν
ἕστηκεν, ἐκεῖνό τινες οἴονται εἶναι, ὃ τὸν Ὀδυσσέα ἐς
τὴν Ἰθάκην ἐκόμισεν, ἡνίκα ξεναγεῖσθαι αὐτὸν ἐν-

14 cf. Odyss. 5, 33

3 τὴν *K*] om. *L* ‖ 8 φαιάκιδος hic et vers. 13 *L* ‖ 10 ἐχούσας οἰκία *L* | οὔτε—οὔτε] οὐδὲ—οὐδὲ codd. | ἄλλων *K*] om. *L* ‖ 12 καλυψὼ ἐνταῦθα *K*] καλυψῶ ἐντεῦθεν *L* ‖ 15 νεώς] νηός *K* corr. ‖ 16 ταῦτα *K*] ταῦτα μὲν *L* ‖ 21 Φαιάκων] φαιακίδι *L* ‖ 22 ταύτης *K*] ταύτη *L* ‖ 23 ἕστηκεν *L*] om. *K* | ἐκεῖνό—ὃ *K*] ἐκείνην τινὲς εἶναι τὴν ναῦν οἴονται ἣ *L*

ταῦθα ξυνέβη. καίτοι οὐ μονοειδὲς τὸ πλοῖον τοῦτό 24 17. annus belli (551/2)
ἐστιν, ἀλλὰ ἐκ λίθων ὅτι μάλιστα πολλῶν ξύγκειται.
καὶ γράμματα ἐν αὐτῷ ἐγκεκόλαπται καὶ διαῤῥήδην 25
βοᾷ τῶν τινα ἐμπόρων ἐν τοῖς ἄνω χρόνοις ἱδρύσα- B 576
σθαι τὸ ἀνάθημα τοῦτο Διὶ τῷ Κασίῳ. Δία γὰρ 26
Κάσιον ἐτίμων ποτὲ οἱ τῇδε ἄνθρωποι, ἐπεὶ καὶ ἡ
πόλις, ἐν ᾗ τὸ πλοῖον τοῦτο ἕστηκεν, ἐς τόνδε τὸν
χρόνον Κασώπη ἐπικαλεῖται. τοῦτον δὲ τὸν τρόπον 27
ἐκ λίθων πολλῶν καὶ ἡ ναῦς ἐκείνη πεποίηται, ἣν
Ἀγαμέμνων ὁ τοῦ Ἀτρέως τῆς Εὐβοίας ἐν Γεραιστῷ
ἀνέθηκε τῇ Ἀρτέμιδι, ἀφοσιούμενος κἀν τούτῳ τὴν
ἐς αὐτὴν ὕβριν, ἡνίκα διὰ τὸ τῆς Ἰφιγενείας πάθος
τὸν ἀπόπλουν ἡ Ἄρτεμις ξυνεχώρει τοῖς Ἕλλησιν. ἃ 28
δὴ γράμματα ἐν πλοίῳ τούτῳ ἢ τηνικάδε ἢ ὕστερον
ξυσθέντα δηλοῖ ἐν ἑξαμέτρῳ. ὧν τὰ μὲν πλεῖστα
ἐξίτηλα χρόνῳ τῷ μακρῷ γέγονε, τὰ δὲ πρῶτα καὶ ἐς
τόδε διαφαίνεται λέγοντα ὧδε

Νῆά με λαϊνέην ἱδρύσατο τῇδ' Ἀγαμέμνων,
Ἑλλήνων στρατιῆς σῆμα πλοϊζομένης.

καὶ ἐν ἀρχῇ ἔχει „Τύννιχος ἐποίει Ἀρτέμιδι Βολοσίᾳ.“ 29
οὕτω γὰρ τὴν Εἰλείθυιαν ἐν τοῖς ἄνω χρόνοις ἐκά-
λουν, ἐπεὶ καὶ βολὰς τὰς ὠδῖνας ὠνόμαζον. ἐμοὶ δὲ
αὖθις ὅθενπερ ἐξέβην ἰτέον.

Ἐπειδὴ ἐς τὴν Κέρκυραν οὗτος ὁ Γότθων στόλος 30

---

7 ἕστηκε *K* ‖ 7—8 ἐς τόνδε τὸν χρόνον *L*] om. *K* ‖ 8 ἐπικαλεῖται *L*] καλεῖται *K* ‖ 8—22 τοῦτον—ὠνόμαζον *L*] om. *K* ‖ 10 Γεραιστῷ Dind.] γερεστῷ *L* ‖ 18 με λαϊνέην Gomperz] μελαίνην *L*, cf. Preger, Inscriptiones Graec. metr., Lips. 1891, p. 86 ‖ 19 πλοϊζομένης Hoesch.] πληϊζομένης *L* ‖ 20 Τύννιχος Welcker, Syll. epigr. p. 226] τύνιχος *L* | Βολοσίᾳ] βολωσίᾳ Etym. M. p. 205, 25 ‖ 22 ὠνόμαζον Etym. M.] ἐνόμιζον *L* ‖ 24 ἐς] E deest in *K*

*ἀφίκετο, αὐτήν τε ἦγον καὶ ἔφερον ἐξ ἐπιδρομῆς καὶ
ὅσαι ἄλλαι αὐτῇ νῆσοι ἐπίκεινται, αἳ Συβόται κα-*
31 *λοῦνται· διαβάντες δὲ καὶ εἰς τὴν ἤπειρον ἐξαπιναίως*
B 577 *ἅπαντα ἐληΐζοντο τὰ ἀμφὶ Δωδώνην χωρία καὶ δια-
φερόντως Νικόπολίν τε καὶ Ἀγχίαλον, οὗ δὴ Ἀγχίσην,
τὸν Αἰνείου πατέρα, ἐξ Ἰλίου ἁλούσης ξὺν τῷ παιδὶ
πλέοντά φασιν οἱ ἐπιχώριοι ἐξ ἀνθρώπων ἀφανισθῆναι*
32 *καὶ τὴν ἐπωνυμίαν τῷ χωρίῳ δοῦναι. περιιόντες δὲ
τὴν παραλίαν ὅλην καὶ ναυσὶ Ῥωμαίων ἐντυχόντες
πολλαῖς αὐτοῖς φορτίοις ἁπάσας εἷλον. ἐν ταῖς εἶναι
ξυνέβη καὶ τῶν νηῶν τινας, αἳ τῇ Ναρσοῦ στρατιᾷ
ἐκ τῆς Ἑλλάδος τὰ ἐπιτήδεια ἔφερον. ταῦτα μὲν οὖν
τῇδε ξυνηνέχθη γενέσθαι.*

P 630 *κγ΄. Τουτίλας δὲ πολλῷ πρότερον Γότθων στρά-
τευμα ἐς Πικηνοὺς ἐτύγχανε πέμψας, ἐφ᾽ ᾧ δὴ τὸν
Ἀγκῶνα ἐξελοῦσιν· οἷς δὴ ἄρχοντας τοὺς ἐν Γότθοις
δοκιμωτάτους ἐπέστησε, Σκιπουάρ τε καὶ Γίβαλ καὶ
Γουνδούλφ, ὅσπερ Βελισαρίου δορυφόρος ἐγεγόνει*
2 *ποτέ. τινὲς δὲ αὐτὸν Ἰνδούλφ ἐκάλουν. οἷς δὴ καὶ
πλοῖα μακρὰ ἑπτὰ καὶ τεσσαράκοντα ἔδωκεν, ὅπως τὸ
φρούριον κατὰ γῆν τε καὶ θάλασσαν πολιορκοῦντες
ῥᾷόν τε καὶ ἀπονώτερον τὴν αὐτοῦ ἐπικράτειαν θή-*
3 *σονται. χρόνου δὲ ταύτῃ τῇ προσεδρείᾳ τριβέντος
συχνοῦ, συνέβαινε τοὺς πολιορκουμένους τῇ τῶν*
4 *ἀναγκαίων ἀπορίᾳ πιέζεσθαι. ἅπερ ἐπεὶ Βαλεριανὸς*

---

2 *ἐπίκεινται*] *ἐπίκηνται L* ‖ 2 *Συβόται*] *συμβόντα K, σύνται L* ‖ 3 *ἐς L* ‖ 5 *ἀγχίαλον L*] *ἀγχίσιν K* ‖ 7 *πλέοντά* Maltr.] *πλέοντάς* codd. ‖ 9 *ναυσὶ ῥωμαίων K*] *ναυσὶν ἑλλήνων L* ‖ 10 *ταῖς L*] *αἷς K* ‖ 14 *τουττίλας K, τωτίλας L* ‖ 15 *πιγκηνοὺς L* | *ᾧ δὴ K*] *δὴ* om. *L* ‖ 16 *γότθοις K*] *γότθοις ἅπασι L* ‖ 17 *σκυπούαρ L* | *γίβαλ K*] *γίβλαν L* ‖ 18 *Γουνδούλφ* Maltr.] *γουνδοὺλ* codd. ‖ 19 *τινὲς—ἐκάλουν K*] om. *L* | *ἰνδούλφ L*] *ἰνδοὺλ K* ‖ 24 *ξυνέβαινε L*

ἔμαθεν, ἐπὶ Ῥαβέννης διατριβὴν ἔχων, ἀμύνειν τε κατὰ 17. annus belli
μόνας τοῖς ἐν τῷ Ἀγκῶνι Ῥωμαίοις οὐχ οἷός τε ὤν, (551/2)
πέμψας πρὸς Ἰωάννην τὸν Βιταλιανοῦ ἀδελφιδοῦν
ἐπὶ Σαλώνων ὄντα ἔγραψε τάδε „Μόνος ὁ Ἀγκὼν ἡμῖν
„τοῦ κόλπου ἐντὸς ἀπολέλειπται, ὡς αὐτὸς οἶσθα, B 578
„εἴπερ ἔτι νῦν ἀπολέλειπται. οὕτω γὰρ τοῖς ἐν τούτῳ 5
„Ῥωμαίοις πικρότατα πολιορκουμένοις τὰ πράγματα
„ἔχει ὥστε δέδοικα μὴ βοηθοῦντες ἔξωροι ὦμεν, ὀπίσω
„τοῦ καιροῦ τὴν σπουδὴν ἔχοντες, ἕωλόν τε τὴν ὑπὲρ
„αὐτοῦ προθυμίαν ποιούμενοι. ἀλλὰ παύσομαι. ἡ 6
„γὰρ τῶν πολιορκουμένων ἀνάγκη μακροτέραν τὴν
„ἐπιστολὴν οὐκ ἐᾷ γίνεσθαι τὸν χρόνον ἐφ' ἑαυτὴν
„ἀκριβῶς σφίγγουσα καὶ ὁ κίνδυνος ὀξυτέραν τοῦ
„λόγου τὴν ἐπικουρίαν ζητῶν." ταύτην Ἰωάννης ἀνα- 7
λεξάμενος τὴν ἐπιστολήν, καίπερ αὐτῷ πρὸς βασιλέως
ἀπορρηθέν, αὐτοκέλευστος ἐτόλμα ἰέναι, τῶν οἱ πρὸς
αὐτοκράτορος ἐπηγγελμένων προὐργιαιτέραν τὴν ἀπὸ
τῆς τύχης στενοχωρίαν πεποιημένος. ἄνδρας τε ἀπο- 8
λεξάμενος, οὓς μάλιστα πάντων ἀγαθοὺς τὰ πολέμια
ᾤετο εἶναι, καὶ αὐτῶν ὀκτὼ καὶ τριάκοντα πλοῖα μακρὰ
ἐμπλησάμενος πλέοντά τε ὡς τάχιστα καὶ πρὸς πόλεμον
τὸν ἐν θαλάσσῃ ὡς ἄριστα πεποιημένα, ἔνιά τε αὐτοῖς
τῶν ἐπιτηδείων ἐνθέμενος, ἄρας ἐκ Σαλώνων τῷ
Σκάρδωνι προσέσχεν. οὗ δὴ καὶ Βαλεριανὸς ξὺν ναυσὶ
δώδεκα οὐκ ἐς μακρὰν ἦλθεν.

Ἐπειδὴ δὲ ἀλλήλοις ξυνέμιξαν, κοινολογησάμενοί 9

4 Ὅτι μόνος ἡμῖν ὁ ἀγκὼν *L* ‖ 5—6 ὡς—ἀπολέλειπται *K*] om. *L* ‖ 6 γὰρ *K*] γοῦν *L* ‖ 6—7 τοῖς—ῥωμαίοις *L*] τοὺς—ῥωμαίους *K* ‖ 7 πολιορκουμένους *K* ‖ 8 ὀπίσου *K* ‖ 9—14 ἕωλόν—ζητῶν *L*] om. *K* ‖ 19 πάντων μάλιστα *L* ‖ 24 Σκαρδῶνι Dind., στόλω *K*, ἀγκῶνι *L*, Πόλῃ Maltr., Αἰώνῃ Comparetti | προσέσχε *L*

τε καὶ τὰ σφίσι ξύμφορα δόξαντα εἶναι βεβουλευμένοι,
B 579 ἐνθένδε μὲν ἀποπλέουσιν, ἐς δὲ ἤπειρον τὴν ἀντιπέρας
P 631 κατάραντες ἐς χωρίον ὁρμίζονται, ὃ δὴ Σενογαλλίαν
Ῥωμαῖοι καλοῦσι, τοῦ Ἀγκῶνος οὐ πολλῷ ἄποθεν.
10 ὅπερ ἐπεὶ οἱ Γότθων στρατηγοὶ ἔμαθον, πλοῖα μακρὰ
καὶ αὐτοὶ τὰ σφίσι παρόντα, ἑπτὰ καὶ τεσσαράκοντα
11 ὄντα, Γότθων τῶν λογίμων αὐτίκα ἐπλήρουν. τὸ δὲ
ἄλλο στράτευμα ἐπὶ τῇ προσεδρείᾳ τοῦ φρουρίου ἀπο-
12 λιπόντες εὐθὺ τῶν πολεμίων ἐχώρουν. ἡγεῖτο δὲ τῶν
μὲν ἐπὶ τῇ πολιορκίᾳ μεμενηκότων ὁ Σκιποῦαρ, τῶν
δὲ δὴ ἐν ταῖς ναυσὶν ὄντων Γίβαλ τε καὶ Γουνδούλφ.
13 ἐπειδή τε ⟨ἄγχιστα⟩ ἀλλήλων ἐγένοντο, τάς τε ναῦς
ἑκάτεροι ἀνεκώχευον καὶ ξυναγαγόντες αὐτὰς ἐς ὀλί-
γον παραίνεσιν ἐς τοὺς στρατιώτας ἐποιοῦντό τινα.
14 πρῶτοί τε Ἰωάννης καὶ Βαλεριανὸς ἔλεξαν τοιάδε
„Μηδεὶς ὑμῶν, ὦ ξυστρατιῶται, ὑπὲρ τοῦ Ἀγκῶνος
„μόνου τούτου καὶ τῶν ἐν αὐτῷ πολιορκουμένων Ῥω-
„μαίων ἀγωνιεῖσθαι τανῦν οἰέσθω, μηδὲ ἄχρι τοῦδε
„ἀποκριθήσεσθαι ἡμῖν τὴν ξυμβολὴν τήνδε, ἀλλὰ ξύμ-
„παν, ὡς συνελόντας εἰπεῖν, τὸ τοῦ πολέμου κεφάλαιον
„ἐνταῦθα ἑστάναι, ἔνθα τε ἂν ἀποκλῖναι ξυμβαίη τὴν
„μάχην, συγκληροῦσθαι αὐτῇ καὶ τῆς τύχης τὸ πέρας.
15 „οὑτωσὶ γὰρ περὶ τῶν παρόντων σκοπεῖσθε· πολλή
„τις ἐπὶ ταῖς δαπάναις ἀπόκειται τοῦ πολέμου ῥοπή,

3 ὃ δὴ Σενογαλλίαν Scaliger] ὃ δύσιν ἐς γαλλίας *K*, ὃ δρησὸν οἱ ἐκ γαλίας *L* || 10 σκιπούαρ codd. || 11 γίβαλ *K*] γίβλας *L* | γουνδούλφ *K*] ἰλδούφ *L* || 12 ⟨ἄγχιστα⟩ Maltr.] om. codd. || 14 τινα *K*] om. *L* || 17 τούτου μόνου *L* || 18 ἀγωνεῖσθαι *K* | τανῦν *K*] τονῦν *L* || 19 τὴν ξυμβολὴν τήνδε *K*] τὰ τῆς ξυμβολῆς τῆσδε *L* || 20 ξυνελόντας *L* || 22 ξυγκληροῦσθαι *L* || 23 σκοπεῖσθε *K*] σκοπεῖται *L* || 23—24 πολλή τις ἐπὶ ταῖς δαπάναις ἀπόκειται *K*] om. *L* || 24 τοῦ *K*] ἡ τοῦ *L*

17. annus belli (551/2)

„τούς τε τῶν ἐπιτηδείων σπανίζοντας ἡττᾶσθαι τῶν
„πολεμίων ἐπάναγκες. λιμῷ γὰρ οὐκ οἶδεν ἡ ἀρετὴ 16
„ξυνοικίζεσθαι, πεινῆν τε καὶ ἀνδραγαθίζεσθαι οὐκ
„ἀνεχομένης τῆς φύσεως. τούτων δὲ τοιούτων ὄντων 17 B580
„ἄλλο μὲν οὐδὲν ὀχύρωμα ἡμῖν ἐκ τοῦ Δρυοῦντος ἐς
„Ῥάβενναν ἀπολέλειπται, ὅπη ἂν τὰ ἐδώδιμα ἡμῖν τε
„καὶ ἵπποις τοῖς ἡμετέροις ἀποκεῖσθαι δεήσει, οὕτω τε
„οἱ πολέμιοι κρατοῦσι τῆς χώρας ὥστε φίλιον οὐδὲν
„μεμένηκεν ἡμῖν ἐνταῦθα χωρίον, ὅθεν ἂν καὶ κατὰ
„βραχὺ τῶν τι ἐπιτηδείων ἐκπορίζεσθαι χρή. ἐς δὲ 18
„τὸν Ἀγκῶνα ἡμῖν ἡ προσδοκία μεμένηκε πᾶσα τοῦ
„καὶ τοῖς ἐξ ἠπείρου τῆς ἀντιπέρας καταίρουσιν ἐν-
„ταῦθα προσχεῖν δυνατοῖς εἶναι καὶ ἀσφάλειαν ἔχειν.
„οὐκοῦν εὐημερήσαντες ἐν τῇ ξυμβολῇ τήμερον καὶ 19
„βασιλεῖ τὸν Ἀγκῶνα, ὡς τὸ εἰκὸς, κρατυνάμενοι τάχα
„ἂν καὶ τὰ ἄλλα τοῦ πρὸς Γότθους πολέμου ἐν ἐλπί-
„σιν ἀγαθαῖς τὸ λοιπὸν ἕξομεν. σφαλέντες δὲ ἐν 20
„ταύτῃ τῇ μάχῃ, ἄλλο μέντοι πικρὸν οὐκ ἂν εἴποιμεν,
„ἀλλὰ δοίη τὴν Ἰταλίας ἐπικράτησιν ὁ θεὸς Ῥωμαίοις
„διηνεκῆ εἶναι. κἀκεῖνο δὲ λογίζεσθαι ἡμῖν ἄξιον, ὡς
„κακοῖς ἐν τῷ ἔργῳ γινομένοις ἡμῖν οὐδὲ ἀποφεύγειν
„ἐξόν. οὔτε γὰρ τὴν γῆν ἕξετε πρὸς τῶν ἐναντίων 21
„κατειλημμένην οὔτε τὴν θάλασσαν πλώιμον, οὕτω
„θαλασσοκρατούντων τῶν πολεμίων, ἀλλὰ περιέστηκεν
„ἡμῖν ἡ τῆς σωτηρίας ἐλπὶς ἐν ταῖς χερσὶν οὖσα καὶ

2 λιμῷ *K* pr. m. corr., *L*] λοιμῷ *K* pr. m. ‖ 4 δὲ *K*] δὲ δὴ *L* ‖ 5 εἰς *L* ‖ 7 ἵπποις *K*] om. *L* | τε *L*] δὲ *K* ‖ 12 τοῖς *L*] τῆς *K* ‖ 13 καὶ ἀσφάλειαν *L*] ἐν ἀσφαλεῖ *K* ‖ 14 τήμερον *K*] σήμερον *L* ‖ 16 τὰ ἄλλα *K*] τἄλλα *L* | ἐν *K*] om. *L* ‖ 19—20 ῥωμαίων διηνεκὲς *K* ‖ 20 δὲ *L*] om. *K* | ἡμῖν λογίζεσθαι *L* ‖ 21 ἡμῖν *L*] ὑμῖν *K* ‖ 22 γὰρ] scribendum puto γὰρ ⟨βατὴν⟩ ‖ 23 πλόιμον *K* ‖ 24 τῶν πολεμίων *K* in marg., *L*] ῥωμαίων *K* in contextu

„ξυμμεταβαλλομένη τοῖς κατὰ τὴν ἀγώνισιν ἔργοις.
22 „ἀνδραγαθίζεσθε τοίνυν ὅση δύναμις, τοῦτο ἐκεῖνο
„ἐκλογιζόμενοι, ὡς ἡσσηθέντες μὲν ἐν τῷ παρόντι τὴν
B 581 „ὑστάτην ἧτταν κληρώσεσθε, νενικηκότες δὲ μετὰ τῶν
„ἄγαν εὐδαιμόνων ξὺν τῇ εὐκλείᾳ τετάξεσθε."

23P632 Ἰωάννης μὲν καὶ Βαλεριανὸς τοσαῦτα εἶπον. καὶ
οἱ Γότθων δὲ ἄρχοντες τοιάνδε τὴν παράκλησιν ἐποιήσαντο „Ἐπειδὴ πάσης ἀπεληλαμένοι τῆς Ἰταλίας καὶ
„πολύν τινα χρόνον οὐκ ἴσμεν ἐν ὁποίοις ποτὲ μυχοῖς
„οἵδε οἱ κατάρατοι τῆς γῆς ἢ τῆς θαλάσσης διαλαθόντες τανῦν ἡμῖν τετολμήκασιν ἐς χεῖρας ἰέναι, καὶ ὡς
„ἀναμαχούμενοι ἐφ' ἡμᾶς ἥκουσιν, ἐπάναγκες αὐτοῖς
„τὸ ἐκ τῆς ἀβουλίας ἐγγενόμενον θράσος ἀναχαιτίζειν
„προθυμίᾳ τῇ πάσῃ, ὡς μὴ ἐνδιδόντων ἡμῶν τὰ τῆς
24 „ἀπονοίας αὐτοῖς ἐς μέγα χωροίη. ἀμαθία γὰρ οὐ
„κατ' ἀρχὰς ἀναστελλομένη ἀναβαίνει μὲν ἐπ' ἄπειρον
„τόλμαν, ἐς ἀνηκέστους δὲ τῶν παραπιπτόντων τελευτᾷ
25 „συμφοράς. δείξατε τοίνυν αὐτοῖς ὅτι τάχιστα ὡς
„Γραικοί τε εἰσι καὶ ἄνανδροι φύσει καὶ ἡσσημένοι
„θρασύνονται, μηδὲ συγχωρήσητε τὴν διάπειραν αὐτοῖς
26 „πρόσω ἰέναι. ἀνανδρία γὰρ καταφρονηθεῖσα ἐπὶ
„παρρησίαν ἐξάγεται μείζω, ἐπεὶ τῷ προϊέναι τὸ θάρ-
27 „σος ἄοκνον γίνεται. ἐπὶ πολὺ δὲ ἀνθέξειν αὐτοὺς
„ἀνδραγαθιζομένοις ὑμῖν μηδαμῶς οἴεσθε. φρόνημα
„γὰρ τῇ δυνάμει τῶν αὐτῷ χρωμένων μὴ συμμετρούμενον πρὸ μὲν τοῦ ἔργου ἐπαιρόμενον ἐν ἀκμῇ φαί-

---

2 ἀνδραγαθίζεσθαι (superscr. ε) *K* ‖ 7 τοιάνδε *L*] τοιάδε *K* ‖ 10 οἵδε *K*] ἦσαν *L* | τῆς γῆς *K*] γῆς *L* ‖ 12 ἀναμαχόμενοι *L* | ἡμᾶς *L*] ὑμᾶς *K* | ἥκουσιν] ἥκασιν *L* ‖ 17 περιπιπτόντων Herw. ‖ 18 ξυμφορᾶς *L* ‖ 20 ξυγχωρήσητε *L* ‖ 22—23 θάρσος *K*] θράσος *L* ‖ 25—26 ξυμμετρούμενον *L*

17.annus belli (551/2)

„νεται, ἀρξαμένης δὲ τῆς ξυμβολῆς καταρρεῖν εἴωθεν.
„ὅτε τοίνυν ταῦτα οὕτως ἔχει, ἀναμνήσθητε μὲν ὅν- 28
„τινα τρόπον οἱ πολέμιοι πολλάκις ἀποπειρασάμενοι
„τῆς ἀρετῆς τῆς ὑμετέρας ἀπήλλαξαν, ἐκλογίζεσθε δὲ B 582
„ὡς οὐκ ἀμείνους ἐκ τοῦ αἰφνιδίου γεγενημένοι ἐφ'
„ἡμᾶς ὥρμηνται, ἀλλὰ τὰ παραπλήσια τοῖς προλαβοῦσι
„τετολμηκότες, τὴν ὁμοίαν καὶ νῦν κληρώσονται τύχην."

Τοσαῦτα καὶ οἱ τῶν Γότθων ἄρχοντες παρακελευσά- 29
μενοι καὶ τοῖς πολεμίοις ὑπαντιάσαντες μελλήσει οὐ-
δεμιᾷ ἐς χεῖρας ἦλθον. ἦν τε ἡ ναυμαχία ἐσάγαν
ἰσχυρά, πεζομαχίᾳ ἐμφερὴς οὖσα. τάς τε γὰρ ναῦς 30
μετωπηδὸν ἀντιπρώρους ταῖς τῶν ἐναντίων ἑκάτεροι
στήσαντες τὰ τοξεύματα ἐς ἀλλήλους ἀφίεσαν, καὶ
αὐτῶν ὅσοι ἀρετῆς τι μετεποιοῦντο, ἄγχιστά πη ἀλλή-
λων γινόμενοι ἐν χρῷ τε ξυνιόντες ἀπὸ τῶν καταστρω-
μάτων ξυνέμισγον, ξίφεσί τε καὶ δόρασιν, ὥσπερ ἐν
πεδίῳ, μαχόμενοι. καὶ τὰ μὲν προοίμια τοῦ ἀγῶνος 31
τοῦδε τοιαῦτα ἐγεγόνει. ὕστερον δὲ οἱ βάρβαροι
ἀπειρίᾳ τοῦ ναυμαχεῖν ξὺν πολλῇ ἀταξίᾳ τὴν ξυμβολὴν
τήνδε διέφερον· οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν οὕτως ἀπ' ἀλλή-
λων διίσταντο ὥστε διδόναι τοῖς πολεμίοις αὐτοὺς
κατὰ μόνας ἐμβάλλειν, οἱ δὲ συχνοὶ ἐς ταὐτὸ ξυνιόν-
τες πρὸς ἀλλήλων ἀεὶ τῇ τῶν πλοίων στενοχωρίᾳ
ξυνεποδίζοντο. εἴκασεν ἂν τις φορμηδὸν αὐτοῖς τὰ 32
τῶν πλοίων ἰκρία ξυγκεῖσθαι. καὶ οὐδὲ τοξεύειν ἐς
τῶν ἐναντίων τοὺς διεστῶτας ἠδύναντο, ὅτι μὴ ὀψέ

6 ἡμᾶς L] ὑμᾶς K ‖ 9 μελήσει L ‖ 11 πεζομαχία ἐμφερὴς K] πεζομαχίας ἰσχυροτέρα L ‖ 12 μετοπηδὸν K | ταῖς L] om. K ‖ 14 τι K] om. L ‖ 15 τε L] om. K ‖ 15—16 καταστρωμμάτων K ‖ 16 ξυνέσμισγον L ‖ 20 διέφερον L] ἔφερον K | αὐτῶν οὕτως K] αὐτῷ τούτῳ L ‖ 22 ἐκβάλλειν K ‖ 25 ἰκρία K ‖ 26 ἐδύναντο L

τε καὶ μόλις, οὐδὲ ξίφεσιν ἢ δόρασι χρῆσθαι, ἡνίκα
B 583 ἂν σφίσιν ἐγκειμένους αὐτοὺς ἴδοιεν, ἀλλὰ κραυγῇ τε
καὶ ὠθισμῷ ἐν σφίσιν αὐτοῖς διηνεκῶς εἴχοντο, ξυγκρού-
οντές τε ἀεὶ ἐς ἀλλήλους καὶ τοῖς κοντοῖς αὖθις διω-
θούμενοι οὐδενὶ κόσμῳ, καὶ πὴ μὲν συμφύροντες τῇ
P 633 στενοχωρίᾳ τὸ μέτωπον, πὴ δὲ ἀποφοιτῶντες πολλῷ ἄπο-
33 θεν ἐπὶ πονηρῷ τῶν σφετέρων ἑκάτεροι. τάς τε πα-
ρακελεύσεις αὐτῶν ἕκαστος ἐς τοὺς ἄγχιστα ὄντας ξὺν
ὀλολυγῇ πολλῇ ἐποιοῦντο, οὐκ ἐπὶ τοὺς πολεμίους,
ἀλλ' ὅπως τὰς διαστάσεις αὐτοὶ ἀπ' ἀλλήλων ἐργά-
34 ζωνται. ἠσχολημένοι τε τῇ ἐς ἀλλήλους ἀμηχανίᾳ
τῆς κατὰ σφῶν νίκης αἰτιώτατοι τοῖς πολεμίοις ἐγί-
νοντο. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι ἀνδρείως μὲν τὰ ἐς τὴν ξυμ-
βολήν, ἐμπείρως δὲ τὰ ἐς τὴν ναυμαχίαν διαχειρίζοντες,
τά τε πλοῖα μετωπηδὸν στήσαντες, καὶ οὔτε κατὰ πολὺ
διεστῶτες ἀλλήλων οὔτε μὴν ἄγχιστα ξυνιόντες περαι-
τέρω τῆς χρείας, ἀλλὰ συμμέτρους ἀεὶ τάς τε ξυνόδους
καὶ διαστάσεις ποιούμενοι, ἢν μὲν ναῦν πολεμίαν
ἀποσκεδαννυμένην τῶν ἄλλων θεῷντο, κατέδυον ἐμ-
βάλλοντες οὐδενὶ πόνῳ, εἰ δέ που ξύγχυσιν ἐς τῶν
πολεμίων τινὰς ἴδοιεν, ἐνταῦθα τά τε τοξεύματα συχνὰ
ἔπεμπον καὶ ἡνίκα σφίσιν ἐπιπέσοιεν, ἀτάκτοις οὖσι
καὶ συντριβέσι γεγενημένοις τῷ τῆς ἀταξίας καμάτῳ, ἐκ
35 χειρὸς αὐτοὺς διεχρῶντο. ἀπειρηκότες οὖν οἱ βάρ-
βαροι πρός τε τὰ τῆς τύχης ἐναντιώματα καὶ τὰς κατὰ
τὴν μάχην ἁμαρτάδας ξυμπεπτωκυίας, οὐκ εἶχον καθ'

3 ὠθησμῷ L ‖ 4 τοῖς κοντοῖς L] τοὺς κοντοὺς K ‖ 5—6 πὴ—πὴ] πῇ—πῇ codd. ‖ 5 ξυμφύροντες L ‖ 6 ἀποφοιτῶντες L] ἀποφυτῶντες K ‖ 7 πονήρῳ codd. | τῶν σφετέρων K] τῶ σφετέρω L | ἑκάτερα L ‖ 10 αὐτοὶ L] αὐτοῖς K ‖ 15 μετοπηδὸν K ‖ 17 ξυμμέτρους L ‖ 19 θεῷντο scripsi] θεῶνται K, ἐθεῶντο L ‖ 23 ξυντριβέσι L

ὅ τι μαχέσονται, οὐδὲ ναυμαχοῦντες, οὐ μέντοι οὐδὲ 17. annus belli
καθάπερ ἐν πεζομαχίᾳ ἐπὶ τῶν καταστρωμάτων ἑστῶ- (551/2)
τες, ἀλλὰ ῥίψαντες τὴν ἀγώνισιν ἐπικινδύνως ἠτρέ- B 584
μιζον, ἐπὶ τῇ τύχῃ καταλιπόντες. διὸ δὴ ἐς ὑπαγωγὴν 36
οἱ Γότθοι αἰσχρὰν ξὺν πολλῇ ἀκοσμίᾳ ἐτράποντο, καὶ
οὔτε ἀλκῆς οὔτε φυγῆς τινος εὐπρεποῦς οὔτε του
ἄλλου ἐς σωτηρίαν αὐτοὺς ἄγοντος ἐμέμνηντο ἔτι,
ἀλλὰ μεταξὺ πλοίων τῶν πολεμίων ὡς τὰ πολλὰ σκε-
δαννύμενοι διηποροῦντο. καὶ αὐτῶν τινες ναυσὶν 37
ἕνδεκα διέφυγον καὶ λαθόντες ἐσώθησαν, οἱ δὲ λοιποὶ
ἅπαντες ὑπὸ τοῖς πολεμίοις ἐγένοντο. ὧν δὴ πολλοὺς 38
μὲν αὐτοχειρὶ Ῥωμαῖοι διέφθειρον, πολλοὺς δὲ αὐταῖς
ναυσὶ καταδύοντες ἔκτεινον· τῶν δὲ στρατηγῶν Γουν-
δοὺλφ μὲν ξὺν ταῖς ἕνδεκα ναυσὶ λαθὼν ἔφυγε, τὸν
δὲ δὴ ἕτερον ἐζώγρησαν Ῥωμαῖοι. καὶ ἔπειτα οἱ ἐν 39
ταῖς ἕνδεκα ναυσὶν ἐς τὴν γῆν ἀποβάντες τὰ μὲν
πλοῖα εὐθὺς ἔκαυσαν, ὡς μὴ ὑπὸ τῶν πολεμίων ταῖς
χερσὶ γένωνται, αὐτοὶ δὲ πεζῇ ἐς τὸ στρατόπεδον ἐκο-
μίσθησαν, ὃ τοὺς ἐν Ἀγκῶνι ἐπολιόρκουν. φράσαντές 40
τε αὐτοῖς τὰ ξυμπεσόντα εὐθυωρὸν ξὺν αὐτοῖς τὴν
ἀναχώρησιν ἐποιήσαντο, τὸ στρατόπεδον τοῖς πολεμίοις
ἀπολιπόντες, καὶ δρόμῳ τε καὶ θορύβῳ πολλῷ ἐς
Αὔξιμον πόλιν ἐγγύς πη οὖσαν ἀνέδραμον. Ῥωμαῖοι 41
δὲ ἀφικόμενοι ἐς τὸν Ἀγκῶνα οὐ πολλῷ ὕστερον τό

1 μαχήσονται *K* ‖ 2 καταστρωμμάτων *K*, καταστωμάτων *L* ‖ 4 καταλιπόντες *K*] καταφυγόντες *L*, malim ⟨τὴν σωτηρίαν⟩ καταλιπόντες ‖ 6 οὔτε—οὔτε—οὔτε] οὐδὲ—οὐδὲ—οὐδέ codd. ‖ 7 ἄλλου *K*] μεμνημένοι ἄλλου *L* ‖ 7—8 ἐς—ἀλλὰ *K*] om. *L* ‖ 10 καὶ λαθόντες *K*] τε καὶ διαλαθόντες *L* ‖ 12 ῥωμαῖοι πολλοὺς μὲν αὐτοχειρία *L* | διέφθειραν *K* ‖ 13—14 γουνδοὺλ *K*, ἰλδοὺφ *L* ‖ 14 λαθὼν *K*] διαλαθὼν *L* ‖ 14—15 τοὺς δὲ δὴ ἑτέρους *K* ‖ 15 καὶ ἔπειτα *K*] κἄπειτα *L* ‖ 18 πεζῇ *L*] πεζοὶ *K* ‖ 19 ὃ *L*] ᾗ *K* | ἐπολιόρκει *L* ‖ 21 ἐποιήσαντο *L*] ἐποιήσαν *K*

τε στρατόπεδον τῶν πολεμίων ἀνδρῶν ἔρημον αἱροῦσι
καὶ τὰ ἐπιτήδεια τοῖς ἐν τῷ φρουρίῳ ἐσκομίσαντες
42 ἀπέπλευσαν ἐνθένδε. καὶ Βαλεριανὸς μὲν ἐπὶ Ῥα-
B 585 βέννης ἐχώρησεν, Ἰωάννης δὲ ἐς Σάλωνας ἀνέστρεψεν.
αὕτη διαφερόντως ἡ μάχη τό τε φρόνημα καὶ τὴν δύ-
ναμιν Τουτίλα καὶ Γότθων κατέλυσεν.
P 634 κδ΄. Ὑπὸ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον τῇδε Ῥωμαίοις τὰ
πράγματα εἶχεν ἐν Σικελίᾳ. Λιβέριος μὲν ἐνθένδε
βασιλεῖ ἐς Βυζάντιον μετάπεμπτος ἦλθεν, Ἀρταβάνης
δὲ, τοῦτο βασιλεῖ δεδογμένον, παντὸς ἦρχε τοῦ ἐν
2 Σικελίᾳ Ῥωμαίων στρατοῦ. ὃς δὴ Γότθους τοὺς ἐν
τοῖς ἐκείνῃ φρουρίοις ἀπολελειμμένους, ὀλίγους κομιδῇ
ὄντας, πολιορκῶν, μάχῃ τε αὐτῶν τοὺς ἐπεξιόντας
νικήσας ἐς πᾶσάν τε ἀπορίαν τῶν ἀναγκαίων κατα-
3 στησάμενος ὕστερον ὁμολογίᾳ ξύμπαντας εἷλεν. οἷς
οἱ Γότθοι περίφοβοί τε γεγενημένοι καὶ τοῖς κατὰ
τὴν ναυμαχίαν ξυμπεπτωκόσι περιαλγοῦντες τὸν πόλε-
μον ἀπεγίνωσκον, ἤδη δυσέλπιδες τὸ παράπαν γεγενη-
μένοι, λογιζόμενοί τε ὡς ἐν τῷ παρόντι δὴ αἰσχρῶς
ἡσσημένοι τῶν πολεμίων καὶ παντάπασι διεφθαρμένοι,
ἥν τις Ῥωμαίοις βοήθεια καὶ κατὰ βραχὺ ἐπιγένηται,
τρόπῳ οὐδενὶ ἀντέχειν αὐτοῖς οὐδὲ χρόνου ῥοπήν τινα
ἱκανοὶ ἔσονται ἢ ἐπὶ τῆς Ἰταλίας ἐστήξειν. οὐ μὴν
οὐδὲ κατὰ πρεσβείαν διαπράξασθαί τι ἐκ βασιλέως ἐν
4 ἐλπίδι εἶχον. πολλάκις γὰρ ἐς αὐτὸν πρέσβεις ὁ Του-

1 ἔρημον *K*] ὡς ἔρημον *L* | αἱροῦσι] αἵρουσι *K*, αἵρουσιν *L* ‖ 2 τοῖς] τοὺς *K* ‖ 6 τουττίλα *K*, τωτίλα τε *L* ‖ 7—8 ἐν σικελία τὰ πράγματα εἶχε. *L* ‖ 17 περιαλκοῦντες *K* ‖ 21 Ῥωμαίοις] ῥωμαίων *L* ‖ 22 αὐτοῖς scripsi] αὐτοὺς codd. ‖ 25—617, 13 πολλάκις—διανοούμενος] ὅτι πολλάκις ἐς ἰουστινιανὸν ὁ τουτίλας πρέσβεις ἐτύγχανε πέμ[illegible] κτλ. *W* ‖ 25—617, 1 τουττίλας *K*, τωτίλας *L*

τίλας ἐτύγχανε πέμψας. οἵ, ἐπεὶ ἐς ὄψιν Ἰουστινιανῷ 17. annus belli (551/2)
βασιλεῖ ἦλθον, ἀνεδίδαξαν μὲν ὡς τῆς Ἰταλίας τὰ
μὲν πολλὰ κατέλαβον Φράγγοι, ἡ δὲ λοιπὴ ἔρημος ἀν-
θρώπων τῷ πολέμῳ ἐπὶ πλεῖστον γεγένηται, Σικελίας
δὲ καὶ Δαλματίας, αἵπερ ἀκραιφνεῖς διέμειναν μόναι, B 586
Ῥωμαίοις ἐξίστανται Γότθοι, δασμοὺς δὲ καὶ φόρους
ὑπὲρ τῆς ἐρήμου ἀποφέρειν ὁμολογοῦσιν ἀνὰ πᾶν ἔτος
καὶ συμμαχήσειν ἐφ' οὓς ἂν βασιλεὺς βούλοιτο καὶ
τὰ ἄλλα κατήκοοι αὐτῷ ἔσεσθαι. ἀλλὰ βασιλεὺς μάθη- 5
σιν οὐδεμίαν τῶν λεγομένων ποιούμενος τοὺς πρέσβεις
ἅπαντας ἀπεπέμπετο, πρὸς τὸ Γότθων ὄνομα χαλεπῶς
ἔχων, ἄρδην τε αὐτὸ τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς ἐξελάσαι
διανοούμενος. ταῦτα μὲν οὖν τῇδε ξυνηνέχθη γενέσθαι.
Θευδίβερτος δέ, ὁ Φράγγων ἀρχηγός, οὐ πολλῷ 6
ἔμπροσθεν ἐξ ἀνθρώπων ἠφάνιστο νόσῳ, Λιγουρίας
τε χωρία ἄττα καὶ Ἄλπεις Κουτίας καὶ Βενετιῶν τὰ
πολλὰ οὐδενὶ λόγῳ ἐς ἀπαγωγὴν φόρου ὑποτελῆ ποιη-
σάμενος. τὴν γὰρ ἀσχολίαν τῶν μαχομένων οἰκείαν 7
οἱ Φράγγοι εὐκαιρίαν πεποιημένοι τοῖς ἐκείνων περι-
μαχήτοις αὐτοὶ ἀκινδύνως ἐπλούτουν. καὶ Γότθοις 8
μὲν πολίσματα ὀλίγα ἐν Βενετίοις διέμεινε, τά τε ἐπι- P 635
θαλασσίδια χωρία Ῥωμαίοις· τὰ δὲ ἄλλα ὑποχείρια
σφίσιν ἅπαντα πεποίηνται Φράγγοι. Ῥωμαίων τε καὶ 9

1 ἐπεὶ L] om. K ‖ 2 βασιλεῖ om. W ‖ 3 πολλὰ KW] πλεῖστα L ‖ 4 πλείστων W ‖ 5 ἅπερ W | ἀκραιφνεῖς KW] ἀκραιφνεῖς ἔτι L | μόνοι W ‖ 6 ἐξίσταντο K | δασμοὺς δὲ] δὲ δασμοὺς W ‖ 7 ἀποφέρειν K] ἀποφέρεσθαι L, om. W ‖ 8 ξυμμαχήσειν L | ἂν KL] ἂν ἀεὶ W | βασιλεὺς KW] om. L ‖ 9 τὰ ἄλλα] τἄλλα L ‖ 11 τὸ] τὸ τῶν W ‖ 12 αὐτὸ KW] αὐτοὺς L ‖ 14 δὲ] Δ deest in K ‖ 16 ἄττα L | Κουτίας] σκουτίας L ‖ 19—20 περιμαχίτοις L ‖ 21 βενετίοις K] βενετίαις L | τά τε K] τά τε γὰρ L, τὰ μὲν γὰρ Dind. ‖ 22 ῥωμαίοις K] ῥωμαιοῖοι L ‖ 23 πεποίηνται codd.] πεποίηντο Dind.

Γότθων πόλεμον τόνδε ᾗπέρ μοι εἴρηται πρὸς ἀλλή-
λους διαφερόντων καὶ πολεμίους οὐ δυναμένων ἐπικτᾶ-
σθαι καινούς, Γότθοι τε καὶ Φράγγοι ἐς λόγους ἀλλή-
λοις ξυνίασι, καὶ ξυνέκειτο, μέχρι μὲν ἂν Γότθοι πρὸς
Ῥωμαίους τὸν πόλεμον διαφέροιεν, ἔχοντας ἑκατέρους
ὧνπερ ἐγένοντο ἐγκρατεῖς ἡσυχῇ μένειν, μηδέν τε
10B587 σφίσι πρὸς ἀλλήλους πολέμιον εἶναι. ἢν δέ γε βασι-
λέως ποτὲ Ἰουστινιανοῦ περιέσεσθαι Τουτίλαν τῷ πο-
λέμῳ συμβαίη, τηνικάδε Γότθους τε καὶ Φράγγους
διοικήσασθαι ταῦτα, ὅπη ἂν συνοίσειν ἑκατέροις δοκῇ.
11 ἀλλὰ ταῦτα μὲν τῇδε ξυνέκειτο. τὴν δὲ Θευδιβέρτου
ἀρχὴν διεδέξατο Θευδίβαλδος ὁ παῖς. βασιλεύς τε
Ἰουστινιανὸς Λεόντιον, τὸν Ἀθανασίου γαμβρόν, ἄνδρα
ἐκ βουλῆς, πρεσβευτὴν παρ' αὐτὸν ἔπεμψεν ἔς τε
ὁμαιχμίαν παρακαλῶν ἐπὶ Τουτίλαν τε καὶ Γότθους
καὶ χωρίων ἐκστῆναι τῶν ἐπὶ τῆς Ἰταλίας αἰτούμενος,
ὧνπερ Θευδίβερτος οὐ δέον ἐπιβατεῦσαι διὰ σπου-
δῆς ἔσχε.

12 Λεόντιος δέ, ἐπειδὴ παρὰ Θευδίβαλδον ἀφίκετο,
ἔλεξεν ὧδε „Ἴσως μέν τι καὶ ἄλλοις παρὰ τὰς ἐλπίδας
„τισὶ τετυχηκέναι ξυνέπεσεν, ὁποῖον δὲ Ῥωμαίοις τανῦν

16—18 χωρίων—ἔσχε] χωρίων ἐκστῆναι, ὧνπερ κτλ. Suid. s. v. ἐπιβατεῦσαι, et ἐκστῆναι τῶν χωρίων, ὧν Θευδίβ. κτλ. s. v. οὐ δέον

---

1 γότθων L] τῶν γότθων K ‖ 6 ὧνπερ ἐγένοντο K] ὧν περιεγένοντο L ‖ 9 ξυμβαίη L ‖ 10 ξυνοίσειν L | δοκεῖ K ‖ 11 τὴν] T deest in K | θευδεβέρτου K ‖ 12—622, 12 βασιλεύς—ἦλθον] ὅτι θευδιβέρτου τοῦ φράγγων βασιλέως νόσω τελευτήσαντος θευδιβάλδου ὁ παῖς, τὴν βασιλείαν διεδέξατο. ὁ δὲ ἰουστινιανὸς κτλ. H ‖ 14 ἔς KH] ὡς L ‖ 15 τουττίλαν K, τωτίλαν L ‖ 17—18 ἐπιβατεῦσαι διὰ σπουδῆς KH] ἐπιστρατεύσας ἐν σπονδαῖς L ‖ 18 ἔσχεν H ‖ 20 Ἴσως] I deest in K | τι H] τοι KL | ἄλλοις K] ἄλλο LH

17.annus belli (551/2)
„πρὸς ὑμῶν γεγονέναι ξυνέβη, οὐδενὶ, οἶμαι, ξυνηνέχθη
„πώποτε τῶν πάντων ἀνθρώπων. βασιλεὺς μὲν γὰρ 13
„Ἰουστινιανὸς οὐ πρότερον κατέστη ἐς πόλεμον τόνδε,
„οὐδὲ Γότθοις πολεμησείων ἔνδηλος γέγονεν, ἕως αὐτῷ
„Φράγγοι φιλίας τε καὶ ξυμμαχίας ὀνόματι χρήματα
„μεγάλα κεκομισμένοι τὴν ἀγωνίαν ξυλλήψεσθαι ὡμο-
„λόγησαν. οἱ δὲ οὐχ ὅπως τι δρᾶν τῶν ὡμολογημέ- 14
„νων ἠξίωσαν, ἀλλὰ καὶ προσηδικήκασι Ῥωμαίους
„τοιαῦτα οἷα οὐδ' ἄν τις ὑποπτεῦσαι ῥᾳδίως ἔσχεν.
„ὁ γὰρ πατὴρ ὁ σὸς Θευδίβερτος χώρας ἐπιβατεῦσαι 15
„ὑπέστη, οὐδὲν αὐτῷ προσῆκον, ἧσπερ βασιλεὺς πόνῳ
„τε πολλῷ καὶ κινδύνοις πολέμου, καὶ ταῦτα Φράγγων B 588
„ἁπάντων ἐκποδὼν ἱσταμένων, κύριος γέγονε. διόπερ 16
„τανῦν ἐς ὑμᾶς ἥκω, οὐχ ὅπως μέμψομαι ἢ αἰτιάσομαι,
„ἀλλ' αἰτησόμενός τε καὶ παραινέσων ὅσα ξυνοίσειν
„ὑμῖν αὐτοῖς μέλλει. λέγω δὲ, ὅπως βεβαιότατα μὲν 17
„διασώζητε τὴν ὑπάρχουσαν ὑμῖν εὐπραξίαν, συγχωρή-
„σητε δὲ Ῥωμαίους ἔχειν τὰ αὐτῶν ἴδια· τοὺς γὰρ 18
„δύναμιν περιβεβλημένους μεγάλην καὶ βραχέων τινῶν
„οὐχ ὁσία κτῆσις ἀφαιρεῖσθαι πολλάκις τὰ παρόντα
„αὐτοῖς ἐκ παλαιοῦ ἀγαθὰ ἴσχυσεν, ἐπεὶ τὸ εὔδαιμον
„τῷ ἀδίκῳ ἐς ταὐτὸ ξυνιέναι οὐδαμῇ εἴωθε, καὶ μὴν
„καὶ ὅπως ἡμῖν τὸν πρὸς Τουτίλαν ξυνδιενέγκητε πό-
„λεμον, τὴν τοῦ πατρὸς ὑποτελοῦντες ὁμολογίαν. τοῦτο 19

1—2 ξυνηνέχθη πώποτε *KH*] ξυνηνεχθῆναί ποτε *L* ‖ 2 γὰρ om. *H* ‖ 4 γότθοις *H*] γότθους *KL* | πολεμισείων *H* ‖ 5 τε] δὲ *H* ‖ 6 κεκοσμιμένοι *H* ‖ 9 ῥαδίως *H*] ῥάδιον *KL* ‖ 11 προσήκουσαν *H* ‖ 11—12 πόνω τε *L*] πόνω *K*, χρόνω τε *H* ‖ 13 ἁπάντων *H*] om. *KL* | γέγονεν *H* ‖ 14 εἰς *H* | ἡμᾶς *L* | αἰτιάσομαι *LH*] αἰτιάσωμαι *K* | ξυνοῖσαι *H* ‖ 16 βεβαιώτατα *H* ‖ 17—18 ξυγχωρήσητε *LH* ‖ 18 ῥωμαίους *KH*] ῥωμαίοις *L* ‖ 21 ἐκ παλαιοῦ ἀγαθὰ *K*] om. *L*, παλαιοῦ ἀγαθοῦ *H* ‖ 22 ταυτὸν *K* ‖ 21—22 ἐπεὶ—εἴωθε om. *H* ‖ 23 τουττίλαν *K*, τωτίλαν *L* | διενέγκητε *H*

„γὰρ ἂν πρέπον γνησίοις παισὶ πάντων μάλιστα,
„ἐπανορθοῦν μὲν, εἴ τι τοῖς γειναμένοις ἡμαρτῆσθαι
„ξυμβαίνει, περιστέλλειν δὲ καὶ κρατύνεσθαι ὅσα δὴ
20 „αὐτοῖς ἄριστα εἴργασται. ἐπεὶ καὶ τῶν ἀνθρώπων
„ταῦτα διαφερόντως εὐκτὰ τοῖς συνετωτάτοις ἂν εἴη,
„ὅπως δὴ αὐτῶν τὰ μὲν τῶν ἐπιτηδευμάτων ἄριστα
„οἱ παῖδες ζηλοῖεν, εἰ δέ τι αὐτοῖς οὐκ ὀρθῶς
„πέπρακται, μὴ ὑπ' ἄλλου του τὸ τοιοῦτον ἢ ὑπὸ τῶν
21 P636 „παίδων ἄμεινον ἔσεσθαι. καίτοι ἐχρῆν ὑμᾶς ἀκλή-
„τους Ῥωμαίοις πόλεμον τόνδε ξυνάρασθαι. πρὸς
„Γότθους γὰρ ἡμῖν ὁ ἀγών ἐστιν, οἳ τὸ ἐξ ἀρχῆς
„ἐχθροί τε καὶ ὅλως ἄπιστοι γεγόνασι Φράγγοις,
„ἄσπονδά τε αὐτοῖς καὶ ἀκήρυκτα πολεμοῦντες τὸν
22 B589 „πάντα αἰῶνα. οἳ δὴ νῦν μὲν δέει τῷ ἐξ ἡμῶν οὐκ
„ἀπαξιοῦσι κολακικοὶ ἐς ὑμᾶς εἶναι· εἰ δέ ποτε ἡμῶν
„ἀπαλλαγεῖεν, οὐκ ἐς μακρὰν τὴν ἐς Φράγγους ἐνδεί-
23 „ξονται γνώμην. πονηροὶ γὰρ ἄνθρωποι τὸν αὑτῶν
„τρόπον ἀμείβειν μὲν οὐκ εὐτυχοῦντες, οὐ πράσσοντες
„κακῶς δύνανται, ἀποκρύπτειν δὲ αὐτὸν ἐκ τοῦ ἐπὶ
„πλεῖστον ἐν κακοπαθείαις εἰώθασιν, ἄλλως τε ἢν καὶ
„τῶν πέλας τινὸς δέωνται, τῆς χρείας αὐτοὺς συγκα-
24 „λύπτειν ἀναγκαζούσης τὴν μοχθηρίαν. ὧν ἐνθυμηθέν-
„τες ἀνανεοῦτε μὲν τὴν ἐς βασιλέα φιλίαν, ἀμύνεσθε
„δὲ τοὺς ἄνωθεν ὑμῖν δυσμενεῖς δυνάμει τῇ πάσῃ."

1 ἂν πρέπον KL] ἄπρεπον H, malim ἂν πρέποι ‖ 2 μὲν, εἴ τι KL] μέντοι ἃ H | γειναμένοις L] γινομένοις K, γεναμένοις H | ἡμαρτεῖσθαι L ‖ 5 εὐκτὰ τοῖς] εὐτάκτοις H | ξυνετωτάτοις L ‖ 7 εἰ δέ τι] εἰσέτι H ‖ 8 του τὸ L] τὸ K, τοῦτο H ‖ 9 χρῆν H ‖ 14 πάντα KH] ἅπαντα L | δέει] δὲ εἰ H | τῷ] το H ‖ 15 κολακικὸν εἶναι ἐς ὑμᾶς H | ἡμῶν KH] ὑμῶν L ‖ 17—22 πονηροὶ—μοχθηρίαν om. H ‖ 17 αὑτῶν scripsi] αὐτῶν codd. ‖ 18 οὐ L] καὶ K ‖ 21 τινὸς δέωνται L] τινῶν δέονται K ‖ 21—22 ξυγκαλύπτειν L ‖ 23 ἀνανεοῦται (superscr. ε) K, ἀνανεοῦντες H ‖ 24 ἀμύνεσθαι H

Λεόντιος μὲν τοσαῦτα εἶπε. Θευδίβαλδος δὲ ἀμεί- 25 17.annus belli (551/2
βεται ὧδε „Συμμάχους μὲν ἐπὶ Γότθους ἡμᾶς οὐκ
„ὀρθῶς οὐδὲ τὰ δίκαια ποιοῦντες καλεῖτε. φίλοι γὰρ
„ἡμῖν τανῦν Γότθοι τυγχάνουσιν ὄντες. εἰ δὲ ἀβέ-
„βαιοι Φράγγοι ἐς αὐτοὺς εἶεν, οὐδὲ ὑμῖν ποτε πιστοὶ
„ἔσονται. γνώμη γὰρ ἅπαξ μοχθηρὰ ἐς τοὺς φίλους 26
„ὀφθεῖσα ἐκτρέπεσθαι τῆς δικαίας ὁδοῦ ἀεὶ πέφυκεν.
„ὧν μέντοι ἐπεμνήσθητε χωρίων ἕνεκα, τοσαῦτα ἐροῦ-
„μεν, ὡς ὁ πατὴρ ὁ ἐμὸς Θευδίβερτος οὔτε βιάσασθαι
„πώποτε τῶν ὁμόρων τινὰ ἐν σπουδῇ ἔσχεν οὔτε κτή-
„μασιν ἀλλοτρίοις ἐπιπηδᾶν. τεκμήριον δέ· οὐ γάρ 27
„εἰμι πλούσιος. οὐ τοίνυν οὐδὲ τὰ χωρία ταῦτα Ῥω-
„μαίους ἀφελόμενος, ἀλλὰ Τουτίλα ἔχοντος ἤδη αὐτὰ
„καὶ διαρρήδην ἐνδιδόντος καταλαβὼν ἔσχεν, ἐφ' ᾧ
„χρῆν μάλιστα βασιλέα Ἰουστινιανὸν συνήδεσθαι Φράγ-
„γοις. ὁ γὰρ τούς τι ἀφελομένους τῶν αὐτοῦ κτη- 28 B590
„μάτων ἰδίων ὑφ' ἑτέρων τινῶν βιασθέντας ὁρῶν,
„εἰκότως ἂν χαίροι, τὴν δίκην ἐκτετικέναι ὀρθῶς καὶ
„δικαίως τοὺς αὐτὸν ἠδικηκότας οἰόμενος, ἢν μὴ ἐς
„τοὺς βιασαμένους αὐτὸς φθονερὸς γένηται, ἐπεὶ τὸ

1—2 Λεόντιος—ὧδε] cit. Suid. s. v. ἀμείβεται et s. v. Θευδίβαλδος

---

1 εἶπεν KH ‖ 2 ξυμμάχους L | Γότθους] γότθοις L ‖ 4 δὲ KH] om. L ‖ 6—7 γνώμη—πέφυκεν] om. H ‖ 7 ἀεὶ K] ἐς ἀεὶ L ‖ 8 ἐπιμέμνησθε H ‖ 9 ὁ ἐμὸς K] οὑμὸς LH ‖ 9—10 οὔτε—οὔτε] οὐδὲ—οὐδὲ KL, οὔτε—οὐ H ‖ 9—10 βιάσασθαι πώποτε LH] βιάζεσθαί ποτε K ‖ 10 ὁμήρων H ‖ 12—13 Ῥωμαίους scripsi] ῥωμαίοις codd. ‖ 13 τουττίλα K, τωτίλα L ‖ 14 καὶ om. L | ἔσχον H | ᾧ] ὃν H ‖ 15 ἐχρῆν L | χρῆν μάλιστα βασιλέα] χρήματα μάλιστα H | ξυνήδεσθαι L ‖ 18 ἐκτετηκέναι H ‖ 19 αὐτὸν L] αὐτῶν KH ‖ 20 βιασαμένους αὐτὸς LH] βιασαμένους K | ἐπεὶ τὸ KH] ἐπὶ τῷ L

„προσποιεῖσθαι τὰ τῶν ἐχθρῶν δικαιώματα ἐς φθόνον
29 „ὡς τὰ πολλὰ περιίστασθαι οἴονται ἄνθρωποι. δικασταῖς
„μέντοι ἐπιτρέπειν οἷοί τέ ἐσμεν τὴν περὶ τούτων
„διάγνωσιν, ὥστε εἴ τι Ῥωμαίους ἀφελέσθαι τὸν
„πατέρα τὸν ἐμὸν φανερὸν γένηται, τοῦτο ἡμᾶς ἀπο-
„τιννύναι μελλήσει οὐδεμιᾷ ἐπάναγκες εἴη. ὑπέρ τε
„τούτων πρέσβεις ἐς Βυζάντιον σταλήσονται παρ'
30 „ἡμῶν οὐ πολλῷ ὕστερον.“ τοσαῦτα εἰπὼν τόν τε
Λεόντιον ἀπεπέμψατο καὶ πρεσβευτὴν Λεύδαρδον, ἄν-
δρα Φράγγον, τέταρτον αὐτὸν παρὰ βασιλέα Ἰουστι-
νιανὸν ἔστειλε. καὶ οἱ μὲν ἐς Βυζάντιον ἀφικόμενοι
ἔπρασσον ὧνπερ ἕνεκα ἦλθον.

31 Τουτίλας δὲ νήσους τὰς Λιβύῃ προσηκούσας κατα-
λαβεῖν διὰ σπουδῆς εἶχε. στόλον οὖν αὐτίκα νηῶν
ἀγείρας καὶ στράτευμα τούτῳ ἐνθέμενος ἀξιόχρεων ἔς
32 τε Κουρσικὴν καὶ Σαρδὼ στέλλει. οἱ δὲ τὰ μὲν πρῶτα
ἐς Κουρσικὴν ἀποπλεύσαντες, οὐδενὸς αὐτῆς ἀμυνο-
P 637 μένου, τὴν νῆσον ἔσχον, μετὰ δὲ καὶ Σαρδὼ κατέ-
33 λαβον. ἄμφω δὲ τὰ νήσω ὁ Τουτίλας ὑποτελεῖς ἐς
ἀπαγωγὴν φόρου πεποίηται. ὅπερ Ἰωάννης μαθών,
ὃς τοῦ ἐν Λιβύῃ Ῥωμαίων στρατοῦ ἦρχε, στόλον τε
34 B 591 νηῶν καὶ στρατιωτῶν πλῆθος ἐς Σαρδὼ ἔπεμψεν. οἵπερ
ἐπειδὴ Καρανάλεως πόλεως ἄγχιστα ἵκοντο, ἐνστρατο-

---

1 δικαιώματα *KH*] δικαιώματα οἷς *L* ‖ 2 οἴονται *KH*] εἰώθασιν *L* ‖ 3 μέντοι *KH*] γὰρ *L* | οἷον *H* | τούτων *KH*] τούτου *L* ‖ 5 τὸν ἐμὸν πατέρα *H* | ἡμᾶς *KH*] ὑμᾶς *L* ‖ 6 μελήσει *L* ‖ 7 ἀποσταλήσονται *H* ‖ 10 τέταρτον] τέτερτον *L* ‖ 10—11 Ἰουστινιανὸν] om. *H* ‖ 11 ἔστειλε *KL*] ἔπεμψεν *H* ‖ 12 ὧνπερ *H*] om. *K*, οὗ *L* ‖ 13 ουττίλας (*T* deest) *K*, τωτίλας *L* | Λιβύῃ] ἐν λιβύη *L* rec. m. corr. ‖ 15 τούτω *K*] τούτοις *L* ‖ 16 κουσικὴν *K* ‖ 17 αὐτῆς scripsi] αὐτοῖς codd. ‖ 19 δὲ *L*] τε *K* | τὰ νήσω *K*] τὰς νήσους *L* | τουττίλας *K*, τωτίλας *L* ‖ 22 ἐς Hoesch. in marg.] ἐν codd. ‖ 23 καρνάλεως *L* | ἵκοντο] ἥκοντο *K*

πεδευσάμενοι ἐς πολιορκίαν καθίστασθαι διενοοῦντο. 17. annus belli (551/2)
τειχομαχεῖν γὰρ οὐκ ᾤοντο οἷοί τε εἶναι, ἐπεὶ Γότθοι
ἐνταῦθα φυλακτήριον διαρκὲς εἶχον. ἐπειδὴ δὲ ταῦτα 35
οἱ βάρβαροι ἔγνωσαν, ἐπεξελθόντες ἐκ τῆς πόλεως καὶ
τοῖς πολεμίοις ἐξαπιναίως ἐπιπεσόντες τρεψάμενοί τε
αὐτοὺς οὐδενὶ πόνῳ πολλοὺς ἔκτειναν. οἱ δὲ λοιποὶ 36
φεύγοντες, ἐν μὲν τῷ παραυτίκα ἐς τὰς ναῦς διεσώθη-
σαν, ὀλίγῳ δὲ ὕστερον ἐνθένδε ἀπάραντες ἐς Καρχη-
δόνα παντὶ τῷ στόλῳ ἀφίκοντο. ἐνταῦθά τε διαχει- 37
μάσαντες ἔμενον, ἐφ' ᾧ δὴ ἅμα ἦρι ἀρχομένῳ παρασκευῇ
πλείονι ἐπί τε Κουρσικὴν καὶ Σαρδὼ αὖθις στρατεύ-
σωσι. ταύτην δὲ τὴν Σαρδὼ τανῦν Σαρδινίαν κα-
λοῦσιν. ἐνταῦθα φύεσθαι ξυμβαίνει πόαν ἧς δὴ ἀπο- 38
γευομένοις ἀνθρώποις αὐτίκα σπασμὸς θανάσιμος
ἐπιγίνεται, οἳ δὴ τελευτῶσιν οὐ πολλῷ ὕστερον, γέ-
λωτα γελᾶν ἀπὸ τοῦ σπασμοῦ δοκοῦντές τινα, ὅνπερ
ὁμωνύμως τῇ χώρᾳ Σαρδώνιον καλοῦσι. τὴν δὲ Κουρ- 39
σικὴν οἱ πάλαι ἄνθρωποι Κύρνον ἐκάλουν. ἐνταῦθα,
ὥσπερ ἄνθρωποι πίθηκες γίνονται, οὕτω δή τινων
ἵππων ἀγέλαι εἰσὶ τῶν προβατίων ὀλίγῳ μειζόνων.
ταῦτα μὲν οὖν τοιαῦτά ἐστι.

κε'. Σκλαβηνῶν δὲ πολὺς ὅμιλος Ἰλλυριοῖς ἐπισκή-
ψαντες πάθη ἐνταῦθα οὐκ εὐδιήγητα εἰργάσαντο. βα-
σιλεὺς δὲ Ἰουστινιανὸς στράτευμα ἐπ' αὐτοὺς ἔπεμψεν, B 592
οὗ δὴ ἄλλοι τε καὶ οἱ Γερμανοῦ παῖδες ἡγοῦντο.

---

10 ἅμα *L*] om. *K* ‖ 11—12 στρατεύσωσιν *L* ‖ 12 Σαρδινίαν Dind.] σαρδανίαν *K*, σαρδήριαν *L* ‖ 12—13 καλοῦσι *K* ‖ 15 οἳ *K*] ἀφ' οὗ *L* ‖ 17 σαρδώνιον *K*] σαρδώνιαν *L* ‖ 19 πίθηκες] νάννοι *L* in contextu, γρ. αι: πιτζάδαι *L* in marg. ‖ 20 προβάτων *L* | μειζόνων *K*] μείζονες *L* ‖ 21 ταῦτα μὲν *K*] ταῦτ' *L* ‖ 22 Σκλαβηνῶν] σθλαβηνῶν *L* ‖ 23 εἰργάσαντο *K*] διειργάσαντο *L* ‖ 24 δὲ *K*] om. *L* ‖ 25 οὗ *K*] οἷς *L*

2 οἵπερ τῷ πλήθει τῶν πολεμίων παρὰ πολὺ ἐλασσού-
μενοι χωρῆσαι μὲν αὐτοῖς ὁμόσε οὐδαμῇ ἴσχυσαν,
ὄπισθεν δὲ ἀεὶ μένοντες τῶν βαρβάρων τοὺς ἀπολει-
3 πομένους ἐσίνοντο. καὶ πολλοὺς μὲν αὐτῶν ἔκτεινον,
τινὰς δὲ καὶ ζωγρήσαντες βασιλεῖ ἔπεμψαν. οὐδὲν
μέντοι ἧσσον οἱ βάρβαροι οὗτοι τὰ δεινὰ ἔδρασαν.
4 ἐν ταύτῃ τε τῇ λεηλασίᾳ χρόνου τι μέγα κατατρίψαν-
τες μῆκος τὰς μὲν ὁδοὺς νεκρῶν ἀνέπλησαν ἁπάσας,
ἐξανδραποδίσαντες δὲ ἀνάριθμα πλήθη καὶ ληϊσάμενοι
ξύμπαντα, οὐδενὸς σφίσιν ἀντιστατοῦντος, ἐπ' οἴκου
5 ἀπεκομίσθησαν σὺν πάσῃ τῇ λείᾳ. οὐδὲ γὰρ δια-
P 638 πορθμευομένους ποταμὸν Ἴστρον ἴσχυσαν σφᾶς ἐνε-
δρεῦσαι Ῥωμαῖοι ἢ ἄλλῳ τῳ βιάσασθαι τρόπῳ, ἐπεὶ
Γήπαιδες αὐτοὺς μισθαρνήσαντες ὑπεδέξαντο καὶ διε-
πόρθμευσαν μακρόμισθοι γεγενημένοι. ἐπὶ κεφαλῇ
γὰρ ἑκάστῃ κατὰ στατῆρα χρυσοῦν ἡ μίσθωσις ἦν.
6 διόπερ βασιλεὺς ἐδυσφορεῖτο, οὐκ ἔχων τὸ λοιπὸν ὅπῃ
ποτὲ αὐτοὺς ἀναστέλλοι διαβαίνοντας ποταμὸν Ἴστρον,
ἐφ' ᾧ ληΐσονται τὴν Ῥωμαίων ἀρχήν, ἢ ξὺν ταῖς ὠφε-
λίαις τὴν ἀποπορείαν ποιουμένους ἐνθένδε, ἤθελέ τε
τούτων δὴ ἕνεκα Γηπαίδων τῷ ἔθνει ἐς συνθήκας
καταστῆναί τινας.

7 Ἐν τούτῳ δὲ Γήπαιδές τε καὶ Λαγγοβάρδαι αὖθις
πολεμησείοντες ἐπ' ἀλλήλους ᾔεσαν. Γήπαιδές τε τὴν

2 ὁμόσε K] ἀντίον L ‖ 8 ἀνέπλησαν K] ἔπλησαν L ‖ 11 ξὺν L ‖ 15 μακρόμισθοι γεγενημένοι K] μικρομισθίους γεγενημένους L ‖ 17—627, 1—2 διόπερ—Γότθους] ὅτι ὁ ἰουστινιανὸς ἐδυσφορεῖτο κτλ. W ‖ 17 τὸ λοιπὸν om. W | ὅποι W ‖ 18 αὐτοὺς] τοὺς σκλαυηνοὺς W | ἀναστέλλει K, ἀναστέλλῃ L | ποταμὸν] τὸν ποταμὸν W ‖ 19 ληίσωνται K ‖ 19—20 ἢ ξὺν ταῖς ὠφελίαις W] αἰφνιδίαν L ‖ 19—22 ἢ—τινας] om. K ‖ 20 ἀποπορίαν L, ἀπορίαν W ‖ 21 εἵνεκα W | ξυνθήκας W ‖ 23 λαγοβάρδαι K, λαγγόβαρδοι W ‖ 24 ἴεσαν W ‖ 24—625, 1 τε δύναμιν τὴν (τὴν

Ῥωμαίων δειμαίνοντες δύναμιν (ἀνήκοοι γὰρ οὐδαμῆ B 593
ἦσαν ὡς Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς ὁμαιχμίαν διωμότως 17. annus belli
πρὸς Λαγγοβάρδας πεποίηται) φίλοι καὶ ξύμμαχοι Ῥω- (551/2)
μαίοις γενέσθαι ἐν σπουδῇ ἔσχον. πρέσβεις οὖν ἐς 8
Βυζάντιον εὐθὺς πέμπουσι, βασιλέα καὶ αὐτοὶ ἐς τὴν
ὁμαιχμίαν παρακαλοῦντες. καὶ ὃς αὐτοῖς μελλήσει
οὐδεμιᾷ ἐπὶ τῇ ξυμμαχίᾳ τὰ πιστὰ ἔδωκε. δεηθέντων 9
δὲ τῶν πρέσβεων τῶνδε καὶ τῶν ἀπὸ τῆς συγκλήτου
βουλῆς ἄνδρες δυοκαίδεκα ὅρκια δόντες, ταύτας αὐτοῖς
τὰς συνθήκας ἐπέρρωσαν. οὐ πολλῷ δὲ ὕστερον Λαγγο- 10
βάρδαις κατὰ τὸ ξυμμαχικὸν δεομένοις στρατιὰν ἐς
ξυμμαχίαν ἐπὶ Γήπαιδας Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς ἔπεμ-
ψεν, ἐπενεγκὼν Γήπαισι Σκλαβηνῶν τινας ἐπὶ πονηρῷ
τῶν Ῥωμαίων μετὰ τὰς ξυνθήκας διαβιβάσαι ποταμὸν
Ἴστρον. ἡγοῦντο δὲ τῆς στρατιᾶς ταύτης Ἰουστῖνός 11
τε καὶ Ἰουστινιανὸς οἱ Γερμανοῦ παῖδες Ἀράτιός τε
καὶ Σουαρτούας, ὃς πρὸς Ἰουστινιανοῦ μὲν ἄρχων
Ἐρούλοις κατέστη πρότερον, ἐπαναστάντων δέ οἱ τῶν
ἀπὸ Θούλης τῆς νήσου ἡκόντων, ὥσπερ μοι ἐν τοῖς
ἔμπροσθεν λόγοις ἐρρήθη, ἐς βασιλέα τε ἀφίκετο φεύ-
γων καὶ Ῥωμαίοις στρατηγὸς τῶν ἐν Βυζαντίῳ κατα-

20 cf. II 219, 24

om. W) τῶν ῥωμαίων δειμαίνοντες LW ‖ 2 διωμότως KW] ἐνωμότως L ‖ 3 λαγουβάρδας K, λαγγοβάρδους LW | πεποίηνται W ‖ 6 καὶ] κ evanuit in K | μελήσει L ‖ 7 συμμαχία W | ἔδωκεν K ‖ 9 δώδεκα W ‖ 10 ξυνθήκας L | 10—11 λαγοβάρδαις K, λαγγοβάρδες L, λαγγοβάρδοις W ‖ 11 εἰς L ‖ 12 βασιλεὺς om. W ‖ 13 σθλαβηνῶν L, σκλαυηνῶν W | πονηρῶ W] πονήρω KL ‖ 14 τῶν KW] om. L | μετὰ K in marg., LW] ἐπὶ K in contextu | διαβηβάσαι L ‖ 15 ἡγοῦντο] H deest in K ‖ 15—626, 13 ἡγοῦντο—γεγράψεται om. W ‖ 15 ἰουστινινός L ‖ 16 ἀράτιός K] καὶ ἀράτιος L ‖ 17 Σουαρτούας Maltr.] σουαρτούαν K, σουαρτούαλ L | ἄρχων K] ἄρχειν L ‖ 18 ἐρούλλοις codd. ‖ 19 θούλλης K

λόγων εὐθὺς γέγονε, καὶ Ἀμαλαφρίδας, Γότθος ἀνήρ,
Ἀμαλαφρίδης μὲν θυγατριδοῦς, τῆς Θευδερίχου τοῦ
Γότθων βασιλέως ἀδελφῆς. Ἑρμενεφρίδου δὲ υἱὸς τοῦ
12 *Θορίγγων ἡγησαμένου. ὅνπερ Βελισάριος μὲν σὺν*
Οὐιττίγιδι ἐς Βυζάντιον ἤγαγε, βασιλεὺς δὲ Ῥωμαίων
B 594 *ἄρχοντα κατεστήσατο, καὶ τὴν αὐτοῦ ἀδελφὴν Αὐδουὶν*
13 *τῷ Λαγγοβαρδῶν ἄρχοντι κατηγγύησε. τοῦ δὲ στρατοῦ*
τούτου οὐδεὶς παρὰ Λαγγοβάρδας ἀφίκετο, ὅτι μὴ
οὗτος Ἀμαλαφρίδας σὺν τοῖς ἑπομένοις. οἱ γὰρ ἄλλοι
ἐν Ἰλλυριοῖς ἀμφὶ πόλιν Οὐλπίαναν βασιλέως ἐπαγ-
γείλαντος διατριβὴν ἔσχον, στάσεως ἐνταῦθα πρὸς τῶν
οἰκητόρων γεγενημένης, ὧνπερ ἕνεκα σφίσιν αὐτοῖς οἱ
Χριστιανοὶ διαμάχονται, ᾗπέρ μοι ἐν λόγοις τοῖς ὑπὲρ
14 *τούτων γεγράψεται. οἱ μὲν οὖν Λαγγοβάρδαι πανδη-*
μεὶ σὺν τῷ Ἀμαλαφρίδᾳ ἐς τὰ Γηπαίδων ἤδη ἀφί-
κοντο, ὑπαντιασάντων δὲ τῶν Γηπαίδων σφίσι καὶ
μάχης καρτερᾶς γενομένης ἡσσῶνται Γήπαιδες, καὶ
P 639 *αὐτῶν παμπληθεῖς φασιν ἐν τῷ πόνῳ τούτῳ ἀποθανεῖν.*
15 *Αὐδουίν τε, ὁ τῶν Λαγγοβαρδῶν βασιλεύς, τῶν οἱ*
ἑπομένων τινὰς ἐς Βυζάντιον πέμψας εὐαγγέλια μὲν
Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ ἐδήλου, νενικημένων τῶν πολε-
μίων, ἐμέμφετο δὲ οὐ παραγενέσθαι οἱ κατὰ τὸ ξυμ-
μαχικὸν τὸν τοῦ βασιλέως στρατόν, καίπερ Λαγγο-

---

14 nihil de his rebus scribit Procopius

---

1 *ἀμαλαφρίδας* *K* pr. m., *L*] *ἀμαλαφρίδης* *K* corr. || 3 *Ἑρμενεφρίδου* Maltr.] *ἑρμενίφρου* codd. || 4 *θουρίγγων* *K* | *ξὺν* *L* || 5 *Οὐιττίγιδι*] *ἰουτίγιδι* *L* || 7 *λαγουβάρδων* *K*, *λαγγοβάρδων* *L* || 8 *λαγοβάρδας* *K*, *λαγγοβάρδους* *L* || 9 *ξὺν* *L* || 14 *λαγοβάρδαι* *K*, *λαγγόβαρδοι* *W* || 14—15 *πανδημὶ* *K* corr. || 15 *σὺν τῷ* *K*] *ξὺν τῷ* *L*, *ἅμα* *W* || 17 *γινομένης* *W* || 18 *παμπληθεῖς—ἀποθανεῖν*] *πολλοὶ ἀπέθανον* *W* || 19 *λαγοβάρδων* *K*, *λαγγοβάρδων* *W* || 20 *μὲν* om. *W* || 21 *βασιλεῖ ἰουστινιανῷ* *W* || 22—627, 3 *ἐμέμφετο—Γότθους* *L W*] om. *K* || 21 *δέ οἱ οὐ παραγενέσθαι κατὰ* *W* || 22—627, 1 *λαγγοβάρδων* *W*

βαρδῶν τοσούτων τὸ πλῆθος ἔναγχος ἐσταλμένων ἐφ' 17. annus belli
ᾧ Ναρσῇ ξυστρατεύσωσιν ἐπὶ Τουτίλαν τε καὶ Γότ- (551/2)
θους. ταῦτα μὲν οὖν ἐφέρετο τῇδε.
Ἐν τούτῳ δὲ τῷ χρόνῳ σεισμοὶ κατὰ τὴν Ἑλλάδα 16
ἐπιπεσόντες ἐξαίσιοι τήν τε Βοιωτίαν καὶ Ἀχαίαν καὶ
τὰ περὶ κόλπον τὸν Κρισαῖον κατέσεισαν. καὶ χωρία 17
μὲν ἀνάριθμα, πόλεις δὲ ὀκτὼ ἐς ἔδαφος καθεῖλον, ἐν
ταῖς Χαιρώνειά τε καὶ Κορώνεια ἦν καὶ Πάτραι καὶ B 595
Ναύπακτος ὅλη, ἔνθα δὴ καὶ φόνος γέγονεν ἀνθρώ-
πων πολύς. καὶ χάος δὲ τῆς γῆς πολλαχῇ ἀποσχι- 18
σθείσης γεγένηται. τὰ δὲ διαιρεθέντα ἔνια [σχῆμα]
μὲν αὖθις ἐς ταὐτὸ ξυνιόντα τὸ πρότερον τῇ γῇ σχῆμά
τε καὶ εἶδος ἀπέδωκεν, ἔστι δὲ οὗ καὶ διεστηκότα
μεμένηκεν· ὥστε οὐδὲ ἀλλήλοις ἐπιμίγνυσθαι οἱ τῇδε
ἄνθρωποί εἰσι δυνατοὶ ὅτι μὴ περιόδοις πολλαῖς χρώ-
μενοι. ἐν δέ γε τῷ πορθμῷ, ὅνπερ μεταξὺ Θεσσαλίας 19
τε καὶ Βοιωτίας ξυμβαίνει εἶναι, γέγονέ τις ἐκ τοῦ
αἰφνιδίου τῆς θαλάσσης ἐπιρροὴ ἀμφί τε πόλιν τὴν
Ἐχιναίων καλουμένην καὶ τὴν ἐν Βοιωτοῖς Σκάρφειαν.
πόρρω τε τῆς ἠπείρου ἀναβᾶσα καὶ κατακλύσασα τὰ 20
ἐκείνῃ χωρία ἐς ἔδαφος καθεῖλεν εὐθύς. χρόνος τε
τῇ θαλάσσῃ πολὺς ἐπιχωριαζούσῃ τῇ ἠπείρῳ ἐτρίβη,
ὥστε τοῖς ἀνθρώποις πεζῇ ἰοῦσι βατὰς ἐπὶ πλεῖστον
γενέσθαι τὰς νήσους, αἵπερ ἔντοσθεν τοῦ πορθμοῦ

4 Euagr. IV 23

1 τὸ om. W ‖ 2 τωτίλαν L ‖ 6 κόλπων L | κρησσαῖον L | κατέσεισαν] κατέστησαν K ‖ 8 ταῖς L] αἷς K | Κορώνεια] κορώνη L | Πάτραι] πάτρα L ‖ 10 πολλαχῇ L] πολλαχόσε K ‖ 11 [σχῆμα] inclusi] σχίσματα edd. ‖ 16 Θεσσαλίας] μεσαλίας L ‖ 19 ἐχιναίων V] ἐχίναιον K, ἐχιναῖον L | βοιωτοῖς L | βιωτοῖς K | Σκάρφειαν Dind.] σκάρφιαν codd. ‖ 22 τῇ θαλάσσῃ K] om. L ‖ 24 ἔντοσθεν K] ἔνδοθεν L

τούτου τυγχάνουσιν οὖσαι, τοῦ τῆς θαλάσσης δηλονότι
ῥοθίου ἐκλιπόντος μὲν τὴν αὐτοῦ χώραν, ἐπιπολάζον-
τος δὲ παρὰ δόξαν τὴν γῆν ἄχρι ἐς τὰ ὄρη, ἃ ταύτῃ
21 ἀνέχει. ἡνίκα δὲ τῇ θαλάσσῃ ἐς τὰ οἰκεῖα ἐπανιέναι
ξυνέπεσεν, ἰχθύες ἐν τῇ γῇ ἀπελείποντο, ὧνπερ ἡ
ὄψις ἀήθης παντάπασιν οὖσα τοῖς τῇδε ἀνθρώποις
22 τερατώδης τις ἔδοξεν εἶναι. οὓς δὴ ἐδωδίμους εἶναι
οἰόμενοι ἀνείλοντο μὲν ὡς ἑψήσοντες, θέρμης δὲ αὐτῶν
τῆς ἐκ τοῦ πυρὸς ἀψαμένης ἐς ἰχῶράς τε καὶ σηπεδό-
νας οὐ φορητὰς τὸ σῶμα ὅλον ἀποκεκρίσθαι ξυνέπεσεν.
23 B596 ἀμφὶ δὲ τὰ ἐκείνῃ χωρία, οὗ δὴ τὸ Σχίσμα ὠνόμασται,
καὶ σεισμὸς ὑπερμεγέθης γενόμενος πλείω φόνον ἀν-
θρώπων ἢ ἐν πάσῃ τῇ ἄλλῃ Ἑλλάδι εἰργάσατο, μά-
λιστα ἐπεί τινα ἑορτὴν πανηγυρίζοντες ἔτυχον ἐκ πάσης
τε τῆς Ἑλλάδος ἐνταῦθα τότε τούτου δὴ ἕνεκα ξυνει-
λεγμένοι πολλοί.

24 Ἐν δὲ Ἰταλίᾳ τάδε ξυνέπεσε. Κροτωνιᾶται καὶ
στρατιῶται οἱ τὸ φυλακτήριον ταύτῃ ἔχοντες, ὧν
Παλλάδιος ἦρχε, πικρότατα πρὸς Γότθων πολιορκού-
μενοι καὶ πιεζόμενοι τῶν ἀναγκαίων τῇ ἀπορίᾳ,
πολλάκις μὲν λαθόντες τοὺς πολεμίους ἔπεμψαν ἐν
Σικελίᾳ, μαρτυρόμενοι τοὺς ἐνταῦθα τοῦ Ῥωμαίων
στρατοῦ ἄρχοντας καὶ διαφερόντως τὸν Ἀρταβάνην,
ὡς εἰ μὴ βοηθοῖεν ὅτι τάχιστα σφίσιν, οὔτι ἐθελου-
25 σίως σφᾶς τε αὐτοὺς καὶ τὴν πόλιν οὐ πολλῷ

2 *ἐκλιπόντος K*] *ἐκλείποντος L* | *αὐτοῦ* scripsi] *αὐτῆς K*, *αὐτοῦ L* ‖ 3 *τὴν γῆν K*] *τῇ γῇ L* ‖ 5 *ἀπελείποντο* affert Dind. e cod. *α*] *ἀπελίποντο* codd. | *ὧνπερ L*] *ὧν K* ‖ 7 *τερατώδης τις*] *τεράτωσης* (superscr. *τις*) *L* ‖ 8 *ἑψήσαντες K* ‖ 11 *σχίσμα L*] *σχῆμα K* ‖ 12 *γενόμενος K*] *ἐπιπεσὼν L* ‖ 14 *ἐπεί K*] *δὲ ἐπὶ L* | *ἔτυχον K*] *ἔτυχον γὰρ L* ‖ 16 *πολλοί L*] om. *K* ‖ 19 *παλάδιος L* ‖ 23 *καὶ* evanuit in *K* ‖ 24 *βοηθεῖεν L* | *οὔτι*] *οὔτοι* codd. ‖ 25 *τε* evanuit in *K*

ὕστερον τοῖς πολεμίοις ἐνδώσουσιν. οὐδεὶς δὲ ἐνθένδε 17. annus belli (551/2)
αὐτοῖς ἐπικουρήσων ἦλθε. καὶ ὁ χειμὼν ἔληγε, καὶ
τὸ ἑπτακαιδέκατον ἔτος ἐτελεύτα τῷ πολέμῳ τῷδε,
ὃν Προκόπιος ξυνέγραψε.

κς'. Βασιλεὺς δὲ μαθὼν τὰ ἐν Κρότωνι πρασσό- P 640
μενα πέμψας ἐς τὴν Ἑλλάδα ἐκέλευε τοὺς ἐν Θερμο- 18. annus belli
πύλαις φρουροὺς ἔς τε τὴν Ἰταλίαν πλεῖν κατὰ τάχος (552/3)
καὶ τοῖς ἐν Κρότωνι πολιορκουμένοις βοηθεῖν δυνάμει
τῇ πάσῃ. οἱ δὲ κατὰ ταῦτα ἐποίουν. ἄραντές τε σπουδῇ 2
πολλῇ καὶ πνεύματος ἐπιφόρου ἐπιτυχόντες ἀπροσδόκη-
τοι τῷ Κροτωνιατῶν λιμένι προσέσχον. οἵ τε βάρβαροι
ἐξαπιναίως τὸν στόλον ἰδόντες αὐτίκα δὴ μάλα ἐς δέος
μέγα ἐμπεπτωκότες θορύβῳ πολλῷ τὴν πολιορκίαν διέ-
λυσαν. καὶ αὐτῶν οἱ μέν τινες ναυσὶν ἐς τὸν Ταραν- 3 B 597
τηνῶν λιμένα διέφυγον, οἱ δὲ πεζῇ ἰόντες ἐς ὄρος τὸ
Σκύλαιον ἀνεχώρησαν· ἃ δὴ ξυνενεχθέντα πολλῷ ἔτι
μᾶλλον ἐδούλωσε Γότθων τὸ φρόνημα. καὶ ἀπ' αὐτοῦ 4
Ῥάγναρίς τε, Γότθος ἀνὴρ δόκιμος μάλιστα, ὃς τοῦ
ἐν Ταραντηνοῖς φυλακτηρίου ἦρχε, καὶ Μόρας, ὅσπερ
ἐφειστήκει τοῖς ἐν Ἀχεροντίᾳ φρουροῖς, Πακουρίῳ τῷ
Περανίου τῶν ἐν Δρυοῦντι Ῥωμαίων ἄρχοντι, γνώμῃ
τῶν σφίσιν ἑπομένων, ἐς λόγους ἦλθον, ἐφ' ᾧ δὴ
ἀμφὶ τῇ σωτηρίᾳ τὰ πιστὰ πρὸς Ἰουστινιανοῦ βασι-
λέως λαβόντες Ῥωμαίοις σφᾶς αὐτοὺς ἐγχειρίσουσι ξὺν

---

1 ἐνδώσουσιν] ἐν evanuit in *K* ‖ 1—2 αὐτοῖς ἐπικουρήσων ἐνθένδε *L* | καὶ evanuit in *K* ‖ 4 ξυνέγραψε *L*] ξυνεγράψατο *K* ‖ 5 δὲ evanuit in *K* ‖ 6 εἰς *L* | ἐκέλευε *K*] ἐκέλευσε *L* ‖ 6—7 Θερμοπύλαις] πύλαις evanuit in *K* ‖ 8 τοῖς] τοὺς *K* | κρότωνι *L*] τῇ κρότωνι *K* ‖ 9 τε *K*] δὲ *L* ‖ 14—15 ταραντίνων *L* ‖ 15 δὲ πεζῇ ἰόντες *K*] δ' ἐπεξιόντες *L* ‖ 16 σκύλλαιον *K* ‖ 18 ῥαγναρῆς *K* ‖ 19 ταραντίνοις *K*, ταράντοις *L* | μόρρας *L* ‖ 20 ἀχαιροντίᾳ *K* | Πακουρι-] βακουρί - hic et infra *K* | Περανίου τῶν] περανίῳ τῶ *K*, περανίω τῶν *L* ‖ 24 σφᾶς *K*]σφᾶς τε *L*

τοῖς ἑπομένοις καὶ τὰ ὀχυρώματα, ὥνπερ ἐπὶ τῇ φυ-
λακῇ καταστάντες ἐτύγχανον. ἐπὶ ταύτῃ μὲν οὖν τῇ
ὁμολογίᾳ Πακούριος ἐπὶ Βυζαντίου κομίζεται.

5 Ναρσῆς δὲ ἐκ Σαλώνων ἄρας ἐπὶ Τουτίλαν τε καὶ
Γότθους ᾔει παντὶ τῷ Ῥωμαίων στρατῷ, μεγάλῳ
ὑπερφυῶς ὄντι. χρήματα γὰρ κεκομισμένος ἐπιεικῶς
6 μεγάλα πρὸς βασιλέως ἐτύγχανεν. ἀφ' ὧν δὴ ἔμελλε
στρατιάν τε ἀξιολογωτάτην ἀγεῖραι καὶ ταῖς ἄλλαις
ἐπαρκέσειν τοῦ πολέμου ἀνάγκαις, τοῖς δὲ δὴ ἐπὶ τῆς
Ἰταλίας στρατιώταις ἐκλῦσαι τὰ πρόσθεν ὀφλήματα
πάντα, ἐφ' οἷσπερ αὐτοῖς ὑπερήμερος χρόνου πολλοῦ
βασιλεὺς ἐγεγόνει, οὐ κομιζομένοις ἐκ τοῦ δημοσίου,
ᾗπερ εἴθισται, τὰς σφίσι τεταγμένας συντάξεις· ἔτι
B 598 μέντοι καὶ αὐτῶν βιάσασθαι τῶν παρὰ Τουτίλαν ἀπηυτο-
μοληκότων τὰς γνώμας, ὥστε δὴ αὐτοὺς τοῖς χρήμασι
τούτοις χειροήθεις γεγενημένους τὴν ἐπὶ τῇ πολιτείᾳ
7 μεταγνῶναι προαίρεσιν. λίαν γὰρ τὰ πρότερα πόλεμον
τόνδε ἀπημελημένως διαφέρων Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς
ἀξιολογωτάτην αὐτοῦ πεποίηται τὴν παρασκευὴν ἐν
8 ὑστάτῳ. ἐπειδὴ γὰρ αὐτόν οἱ ὁ Ναρσῆς ἐγκείμενον
εἶδεν, ἐφ' ᾧ ἐς Ἰταλίαν στρατεύοι, φιλοτιμίαν ἐνδέ-
P 641 δεικται στρατηγῷ πρέπουσαν, οὐκ ἄλλως βασιλεῖ ἐπαγ-
γέλλοντι ὑπηρετήσειν ὁμολογήσας, ἢν μὴ τὰς δυνάμεις

9—13 τοῖς—συντάξεις cit. Suid. s. v. ὑπερήμερος ‖ 17—19 λίαν—παρασκευὴν] παρέργως τὰ πρότερα τὸν πόλεμον διαφέρων Ἰουστινιανὸς ἀξιολογωτάτην κτλ. Suid. s. v. διαφέρων

4 Ναρσῆς] να evanuit in K | τουττίλαν K, τωτίλαν L ‖ 8 ταῖς K] ταῖς μὲν L ‖ 9 ἐπαρκέσειν codd.] ἐπαρκέσαι Braun ‖ 9—10 τοῖς—στρατιώταις] τοὺς—στρατιώτας Suid. ‖ 11 χρόνου] χρόνος K ‖ 12 βασιλεὺς] βασιλεῖ L ‖ 13 ᾗπερ εἴθισται] om. Suid. | σφίσι τεταγμένας om. Suid. | ξυντάξεις L ‖ 14 τουττίλαν K, τωτίλαν L ‖ 18 ἀπημελημένως L] om. K ‖ 20—21 αὐτόν—εἶδεν L] αὐτὸν οἷον ἐγκείμενον ναρσῆς εἶδε K ‖ 22—23 ἐπαγγέλλοντι Christ] ἀπαγγέλλοντι codd.

ἀξιομάχους ἐπάγεσθαι μέλλῃ. χρήματά τε οὖν καὶ 9 18. annus belli
σώματα καὶ ὅπλα τῷ τρόπῳ τούτῳ ἐπαξίως πρὸς τοῦ (552/3)
βασιλέως κεκόμισται τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς, καὶ προθυ-
μίαν αὐτὸς ἀοκνοτάτην ἐπιδειξάμενος ἀξιόχρεων στρα-
τιὰν ἐξήγειρεν. ἔκ τε γὰρ Βυζαντίου ἐπηγάγετο Ῥω- 10
μαίων στρατιωτῶν μέγα τι χρῆμα κἀκ τῶν ἐπὶ Θρᾴκης
χωρίων ἔκ τε Ἰλλυριῶν πολλοὺς ἤθροισε. καὶ Ἰωάννης 11
δὲ ξύν τε τῷ οἰκείῳ στρατεύματι καὶ τῷ πρὸς Γερ-
μανοῦ τοῦ κηδεστοῦ ἀπολελειμμένῳ ξὺν αὐτῷ ᾔει.
καὶ Αὐδουίν, ὁ Λαγγοβαρδῶν ἡγούμενος, χρήμασι 12
πολλοῖς ἀναπεισθεὶς Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ καὶ τῇ τῆς
ὁμαιχμίας ξυνθήκῃ, πεντακοσίους τε καὶ δισχιλίους
τῶν οἱ ἑπομένων ἀπολεξάμενος ἄνδρας ἀγαθοὺς τὰ
πολέμια ἐς ξυμμαχίαν αὐτῷ ἔπεμψεν, οἷς δὴ καὶ θερα-
πεία εἵπετο μαχίμων ἀνδρῶν πλέον ἢ τρισχιλίων.
εἵποντο δὲ αὐτῷ καὶ τοῦ Ἐρούλων ἔθνους πλέον ἢ 13
τρισχίλιοι, ἱππεῖς ἅπαντες, ὧν ἄλλοι τε καὶ Φιλημοὺθ
ἦρχον, καὶ Οὖννοί τε παμπληθεῖς καὶ Δαγισθαῖος ξὺν
τοῖς ἑπομένοις ἐκ τοῦ δεσμωτηρίου διὰ τοῦτο ἀπαλλα- B 599
γείς, καὶ Καβάδης, Πέρσας ἔχων αὐτομόλους πολλούς,
ὁ Ζάμου μὲν υἱός, Καβάδου δὲ τοῦ Περσῶν βασιλέως
υἱωνός, οὗπερ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν λόγοις ἐμνήσθην
ἅτε τοῦ χαναράγγου σπουδῇ διαφυγόντος τε Χοσρόην
τὸν θεῖον καὶ πολλῷ πρότερον ἀφικομένου ἐς τὰ Ῥω-

22 cf. I 119

1 μέλλει K ‖ 2 τῶ L] καὶ K ‖ 5 γὰρ K] om. L | ἐπηγάγετο] το evanuit in K ‖ 6 Θρᾴκης] ης evanuit in K ‖ 8 ξύν τε] τε evanuit in K | τῷ οἰκ.] T deest in K ‖ 10 καὶ evanuit in K ‖ 10 λαγοβαρδῶν K ‖ 11 βασιλεῖ] ιλεῖ evanuit in K ‖ 14 αὐτῷ] αὐτῶς K | δὴ K] om. L ‖ 14—15 θεραπεία] α post ει evanuit in K ‖ 15 εἵπετο] εἵπε// K, om. L ‖ 16 ἐρούλλ — hic et infra codd. ‖ 17 φιλιμοὺθ codd. ‖ 23 τοῦ K] δὴ L

μαίων ἤθη· καὶ Ἄσβαδος, νεανίας τις, Γήπαις γένος,
διαφερόντως δραστήριος, ὁμογενεῖς τετρακοσίους ξὺν
αὐτῷ ἔχων, ἄνδρας ἀγαθοὺς τὰ πολέμια· καὶ Ἀροὺθ,
Ἔρουλος μὲν τὸ γένος, ἐκ παιδὸς δὲ Ῥωμαίων τὴν
δίαιταν στέρξας καὶ τὴν Μαυρικίου τοῦ Μούνδου
γυναῖκα γαμετὴν ποιησάμενος, αὐτός τε μαχιμώτατος
ὢν καὶ πολλοὺς τοῦ Ἐρούλων ἔθνους ἑπομένους ἔχων
ἐν πολέμου κινδύνοις ὡς μάλιστα δοκιμωτάτους· Ἰωάν-
νης τε, ὁ Φαγᾶς τὴν ἐπίκλησιν, οὗπερ ἐν τοῖς ἔμπρο-
σθεν λόγοις ἐμνήσθην, Ῥωμαίων ἐπαγαγόμενος ὅμιλον
14 ἀνδρῶν μαχίμων. ἦν οὖν μεγαλοδωρότατος ὁ Ναρσῆς
καὶ πρὸς τὸ εὖ ποιεῖν τοὺς δεομένους ὀξὺς ἐσάγαν,
δύναμίν τε πολλὴν περιβεβλημένος ἐκ βασιλέως ἀδεέ-
15 στερον ἐς τὰ σπουδαζόμενα ἐχρῆτο τῇ γνώμῃ. καὶ ἀπ'
αὐτοῦ πολλοὶ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις ἄρχοντές τε
16 καὶ στρατιῶται εὐεργέτου αὐτοῦ ἔτυχον. ἐπεὶ οὖν
ἀποδέδεικτο στρατηγὸς ἐπὶ Τουτίλαν τε καὶ Γότθους,
ὡς ἀσμενέστατα ἕκαστοι στρατεύεσθαι ὑπ' αὐτῷ ἤθε-
λον, οἱ μὲν ἐκτίνειν οἱ ἐθέλοντες παλαιὰς χάριτας, οἱ
δὲ καραδοκοῦντες, ὡς τὸ εἰκὸς, μεγάλων ἀγαθῶν παρ'
17B600 αὐτοῦ τεύξεσθαι. μάλιστα δὲ αὐτῷ Ἔρουλοί τε καὶ
οἱ ἄλλοι βάρβαροι εὐνοϊκῶς εἶχον, διαφερόντως πρὸς
τοῦ ἀνθρώπου εὖ πεπονθότες.

18P642 Ἐπειδὴ δὲ Βενετίων ὡς ἀγχοτάτω ἐγένοντο, παρὰ
τῶν Φράγγων τοὺς ἡγεμόνας, οἳ τῶν ἐκείνῃ φυλακτηρίων

9 cf. indicem

3 αὐτῶ codd. | ἄρουθ *L* ‖ 4 τὸ non comparet in *K* ‖ 5—6 καὶ—ποιησάμενος *L*] om. *K* ‖ 5 τὴν ⟨παῖδα⟩ Μαυρ. edd. ‖ 10 ἐπαγαγόμενος *K*] ἐπαγόμενος *L* ‖ 11 οὖν *K*] δὲ *L* ‖ 12 τοῖς δεομένοις *L* ‖ 13 περιβεβλημένος] βεβ evanuit in *K* ‖ 16 στρατιῶται *L*] στρατηγοὶ *K* ‖ 17 ἀπεδέδεικτο *L* | τουττίλαν *K*, τωτίλαν *L* ‖ 19 ἐκτίνειν] ἐκτείνειν *L* ‖ 23 εὖ est in litura in *L* ‖ 24 ἐγένοντο *K*] ἐγένετο *L*

ἦρχον, ἄγγελον στείλας ᾐτεῖτο τὴν δίοδον σφίσιν ἅτε 18. annus belli (552/3)
φίλοις οὔσι παρέχεσθαι. οἱ δὲ τοῦτο Ναρσῇ ἐπιτρέ- 19
ψειν οὐδεμιᾷ μηχανῇ ἔφασαν, ἐς μὲν τὸ ἐμφανὲς τὴν
αἰτίαν οὐκ ἐξενεγκόντες, ἀλλ', ὡς ἔνι μάλιστα κατα-
κρυψάμενοι, τοῦ Φράγγων ἕνεκα ξυμφόρου ἢ τῆς ἐς
τοὺς Γότθους εὐνοίας τὴν κωλύμην ποιεῖσθαι, σκῆψιν
δέ τινα οὐ λίαν εὐπρόσωπον δόξασαν εἶναι προβεβλη-
μένοι, ὅτι δὴ Λαγγοβάρδας τοὺς σφίσι πολεμιωτάτους
οὗτος ἐπαγόμενος ἥκει. ἐπὶ τούτοις διαπορουμένῳ 20
τὴν ἀρχὴν τῷ Ναρσῇ καὶ Ἰταλῶν τῶν οἱ παρόντων
ἀμφὶ τῷ πρακτέῳ πυνθανομένῳ ἐσήγγελλόν τινες ὡς
εἰ καὶ Φράγγοι παρήσουσι σφᾶς τήνδε τὴν δίοδον
ποιεῖσθαι, ἀλλ' ἐς Ῥάβενναν ἐνθένδε κομίζεσθαι οὐ-
δαμῇ ἕξουσιν, οὐδὲ τὴν πορείαν ταύτην ποιεῖσθαι ὅτι
μὴ ἄχρι ἐς πόλιν Βερώνην. Τουτίλαν γὰρ ἀπολεξά- 21
μενον εἴ τι δόκιμον ἦν ἐν τῷ Γότθων στρατῷ, στρατη-
γόν τε αὐτοῖς καταστησάμενον Τεΐαν τὸν Γότθον,
ἄνδρα διαφερόντως ἀγαθὸν τὰ πολέμια, στεῖλαι ἐς
πόλιν Βερώνην Γότθων κατήκοον οὖσαν, ἐφ' ᾧ τῷ
Ῥωμαίων στρατῷ διακωλύοι τὴν πάροδον, ὅσα γε δυ- B 601
νατά. καὶ ἦν δὲ οὕτως. ἐπειδή τε ὁ Τεΐας ἐγένετο 22
ἐν πόλει Βερώνῃ, τὴν ἐκείνῃ δίοδον τοῖς πολεμίοις
ἀπέφραξε πᾶσαν, ἀδιέξοδά τε καὶ ὅλως ἄπορα πανταχόσε ἀμφὶ ποταμὸν Πάδον τὰ χωρία εἶναι ἀνάγκη

---

1 ᾐτεῖτο] ἡγεῖτο K ‖ 3—4 τὴν αἰτίαν L] om. K ‖ 4—5 κατακρυψάμενοι K] om. L ‖ 6 τοὺς K] om. L ‖ 7—8 προβεβλημένοι] μένοι usque ad finem belli Goth. desunt in K ‖ 8 λαγγοβάρδους codd, ‖ 11 ἐσήγγελλόν L] ἐπήγγελλόν V ‖ 12 εἰ καὶ] εἰκη V | φράγκοι V ‖ 18 ποιῆσθαι V | ἀλλ' ἐς] ἄλλες V | ῥάβεναν V ‖ 13—14 οὐδαμῇ L] οὐδαμῶς V ‖ 15 βερόνην codd. | τωτίλαν L, τώτιλαν V ‖ 17 τέϊαν L ‖ 18 διαφερόντος V ‖ 19 βερόνην L, βερόνιν V ‖ 19—20 τῶ ῥωμαίων V] ῥωμαίων τῶ L ‖ 20 διακωλύσι V ‖ 22 βερόνῃ codd. ‖ 23 ἀδιέξοδά] ἀδιεξιοδή V

χειροποιήτῳ σκευωρησάμενος, καὶ πῇ μὲν λόχμας τε
καὶ τάφρους καὶ φάραγγας τεκτηνάμενος, πῇ δὲ τέλ-
μινάς τε ὡς βαθυτάτας καὶ χώρους τεναγώδεις τινὰς
αὐτὸς τῷ Γότθων στρατῷ ἐφύλασσεν ἐς τὸ ἀκριβὲς,
ὡς δμόσε χωρῆσαι Ῥωμαίοις, ἤν τι ἀποπειρῶνται τῆς
23 ἐνθένδε ὁδοῦ. ταῦτα δὲ Τουτίλας ἐμηχανᾶτο, οἰόμενος
διὰ μὲν τῆς παραλίας κόλπου τοῦ Ἰονίου Ῥωμαίοις
μήποτε δυνατὰ ἔσεσθαι τὴν πορείαν ποιεῖσθαι, ἐπεὶ
ναυσίποροι ποταμοὶ παμπληθεῖς ἐνταῦθα ἐκβολὰς ἔχον-
τες ἀπόρευτα παντάπασι παρέχονται εἶναι τὰ ἐκείνῃ
χωρία· ναῦς δὲ αὐτοὺς τοσαύτας τὸ πλῆθος ὡς ἥκιστα
ἔχειν, ὥστε δὴ ἀθρόους παντὶ τῷ στρατῷ διαπορθμεύε-
σθαι τὸν Ἰόνιον κόλπον, ἢν δέ γε κατ' ὀλίγους ναυ-
τίλλωνται, αὐτὸς ἂν τῷ καταλοίπῳ στρατῷ τῶν
Γότθων τοὺς ἑκάστοτε ἀποβαίνοντας πόνῳ οὐδενὶ
24 ἀναστείλειε. τοιαύτῃ μὲν οὖν γνώμῃ ὅ τε Τουτίλας
ἐπήγγελλε ταῦτα καὶ ὁ Τεΐας ἐποίει. Ναρσῇ δὲ λίαν
ἀμηχανοῦντι Ἰωάννης ὁ Βιταλιανοῦ, τῶν τῇδε χωρίων
ἐμπείρως ἔχων, παρῄνει παντὶ τῷ στρατῷ μὲν κατὰ
τὴν παραλίαν ἰέναι, κατηκόων σφίσιν ὄντων, ὡς προ-
δεδήλωται, τῶν τῇδε ἀνθρώπων, παρακολουθεῖν δὲ
25 τῶν νηῶν τινας καὶ ἀκάτους πολλάς. ἐπειδὰν γὰρ ὁ
στρατὸς ἐπὶ ταῖς τῶν ποταμῶν ἐκβολαῖς γένωνται,
γέφυραν ἐκ τῶν ἀκάτων τούτων τῷ τοῦ ποταμοῦ
B 602 ῥοθίῳ ἐναρμοσάμενοι, ῥᾷον ἂν καὶ ἀπονώτερον ποιή-

---

21 cf. 617, 21

1—2 πῆ—πῆ codd. ‖ 1 λόγχμας V ‖ 4 ἐφύλασεν V ‖ 5 ὡς L] ὡς τὸ V ‖ 6 τωτίλας L, τώτιλας V ‖ 8 ποιῆσθαι V ‖ 10 παντάπασιν V ‖ 12 ἀθρόους Hoesch. in marg.] ἀθρόον codd. ‖ 13—14 ναυτίλωνται V ‖ 16 ἀναστείλειε edd.] ἀναστέλσειε codd. | τωτίλας L, τώτιλας V ‖ 17 ἐπήγγελλε Hoesch.] ἐπήγγελε codd. | τεΐας L | ἐποίει] ἔποιη V

σαιντο τὴν διάβασιν. ὁ μὲν Ἰωάννης ταῦτα παρῄνει, 18. annus belli (552/3)
πείθεται δὲ Ναρσῆς, καὶ τῷ τρόπῳ τούτῳ παντὶ τῷ
στρατῷ ἐπὶ Ῥαβέννης κομίζεται.
κζ΄. Ἐν ᾧ δὲ ταῦτα ἐπράσσετο τῇδε, ἐν τούτῳ P 643
τάδε ξυνηνέχθη γενέσθαι. Ἰλδιγισὰλ Λαγγοβάρδας
ἀνήρ, οὗπερ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν λόγοις ἐμνήσθην ἅτε
τοῦ Αὐδουὶν ὄντος ἐχθροῦ, ὃς τούτων δὴ τῶν βαρ-
βάρων ἡγεῖτο (αὐτῷ γὰρ τὴν ἀρχὴν κατὰ γένος προσή-
κουσαν Αὐδουὶν βιασάμενος ἔσχεν) ἐξ ἠθῶν ἀποδρὰς
τῶν πατρίων ἐπὶ Βυζαντίου κομίζεται. οὗ δὴ αὐτὸν 2
ἀφικόμενον Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς ἐν τοῖς μάλιστα
φιλοφροσύνης ἠξίωσεν, ἄρχοντά τε κατεστήσατο ἑνὸς
τῶν ἐπὶ τοῦ Παλατίου φυλακῆς τεταγμένων λόχων,
οὕσπερ σχολὰς ὀνομάζουσιν. εἵποντο δὲ αὐτῷ τοῦ 3
Λαγγοβαρδῶν ἔθνους ἄνδρες ἀγαθοὶ τὰ πολέμια οὐχ
ἥσσους ἢ τριακόσιοι, οἳ δὴ μίαν πρῶτον ἐπὶ Θρᾴκης
δίαιταν εἶχον. τὸν Ἰλδιγισὰλ οὖν Αὐδουὶν μὲν πρὸς 4
βασιλέως Ἰουστινιανοῦ ἐξῃτεῖτο ἅτε φίλος τε Ῥω-
μαίοις καὶ ξύμμαχος ὤν, μισθὸν τῆς φιλίας τὴν προ-
δοσίαν αὐτῷ τοῦ ἱκέτου εἰσπραττόμενος. ὁ δὲ τρόπῳ 5
οὐδενὶ ἐδίδου. χρόνῳ δὲ ὕστερον Ἰλδιγισάλ, ἐνδεέ-
στερον ἢ κατὰ τὴν ἀξίαν αὐτοῦ καὶ τὴν Ῥωμαίων
δόξαν ἐπικαλῶν οἱ αὐτῷ τήν τε τιμὴν καὶ τὰ ἐπιτή-
δεια εἶναι, δυσφορουμένῳ ἐπὶ πλεῖστον ἐῴκει· ὃ δὴ
Γόαρ κατενόησε, Γότθος ἀνήρ, πάλαι τε δορυάλωτος

6 cf. II 456, 4

3 ῥαβένης V ‖ 4 ᾧ L] om. V | ἐπράσετο V ‖ 5 Ἰλδιγισὰλ Maltr.] ἰνδιγισὰλ codd. | λαγγοβάρδης edd. ‖ 6 ἅτε scripsi] αὐτὸς codd., cf. 631, 23, αὐτῷ Maltr. ‖ 7 τοῦ L] δὲ V ‖ 9 Αὐδουὶν] ἀβδουὶν V | ἀποδρὰς L] om. V ‖ 10 βιζαντίου V ‖ 14 οὕσπερ L] οὗπερ V | σχολὰς L] σχολῆς V ‖ 17 ἰνδιγισὰλ codd. ‖ 20 ἱκέτου Maltr.] οἰκέτου codd. ‖ 21 ἐνεδίδου conic. Christ | ἰνδιγισὰλ codd.

B 603 ἐν τῷδε τῷ πολέμῳ ἐκ Δαλματίας ἐνταῦθα ἥκων,
ἡνίκα τὸν πόλεμον Οὐίττιγις ὁ Γότθων βασιλεὺς πρὸς
6 Ῥωμαίους διέφερε· θυμοειδὴς δὲ ὢν καὶ δραστήριος
ἄγαν πρὸς τύχην τὴν παροῦσαν ξυγομαχῶν διαγέγονεν.
ἐπειδὴ δὲ Γότθοι μετὰ τὴν Οὐιττίγιδος ἐπικράτησιν
ἐς ἀπόστασιν εἶδον, βασιλεῖ ὅπλα ἀντάραντες, κακουρ-
γῶν ἐπὶ τῇ πολιτείᾳ διαφανῶς ἥλω. φυγῇ δὲ ζημιω-
θεὶς τῆς Αἰγύπτου ἐς τὴν Ἀντινόου κομίζεται, καὶ
7 χρόνος αὐτῷ πολὺς ἐν τῇ ποινῇ ταύτῃ ἐτρίβη. ἀλλ'
ὕστερον οἰκτισάμενος βασιλεὺς κατήγαγεν ἐς Βυζάν-
τιον. οὗτος ὁ Γόαρ τὸν Ἰλδιγισὰλ ἰδὼν ἀσχάλλοντα,
ἧπέρ μοι εἴρηται, ἐνδελεχέστατα νουθετῶν ἀναπείθει
δρασμῷ χρήσασθαι, ξὺν αὐτῷ ὁμολογήσας ἐκ Βυζαν-
8 τίου ἀπαλλαγήσεσθαι. ἐπειδὴ δὲ αὐτοῖς ἡ βουλὴ
ἤρεσκε, φεύγουσι μὲν ἐξαπιναίως ξὺν ὀλίγοις τισὶν,
P 644 ἐς δὲ Ἄπρων ἀφικόμενοι τὴν Θρᾳκῶν πόλιν ἀναμί-
γνυνται Λαγγοβάρδαις τοῖς τῇδε οὖσι. τοῖς τε βασι-
λικοῖς ἱπποφορβίοις κατατυχόντες μέγα τι χρῆμα ἵππων
9 ἐνθένδε ἐπαγόμενοι πρόσω ἐχώρουν. ὧνπερ ἐπειδὴ
βασιλεὺς ᾔσθετο, ἔς τε Θρᾴκην ὅλην καὶ Ἰλλυριοὺς
στείλας ἄρχουσί τε πᾶσι καὶ στρατιώταις ἐπέστελλε
10 τοῖς δραπέταις τούτοις σθένει παντὶ ὑπαντιάσαι. καὶ
πρῶτα μὲν Οὔννων τῶν Κουτριγούρων καλουμένων
ὀλίγοι τινὲς (οἳ δὴ ἐξ ἠθῶν τῶν πατρίων ἐξαναστάν-

2 *ἰουίτιγις V, ἰούτιγις L* ‖ 5 *γότθοι μετὰ L*] *γότθων κατὰ V* | *ἰουτίγιδος V, οὐιτίγιδος L* | *ἐπικράτησιν L*] *ἐπικράτειαν V* ‖ 6 *βασιλεῖ*] *βασιλέων V* | *ὅπλα* scripsi] *οἱ πάλαι* codd., cf. II 314, 24 ‖ 8 *τὴν Ἀντινόου* scripsi] *ταυτὸν L, ταυτὸν V*, cf. I 141, 19, verba: *τὴν Ἀντινόου* puto in archetypo compendiose scripta fuisse ‖ 9 *πολλὺς V* ‖ 10 *εἰς V* ‖ 10—11 *βιζάντιον V* ‖ 11 *ἀσχάλοντα V* ‖ 12 *μοι V*] om. *L* ‖ 13—14 *βιζαντίου V* ‖ 14 *ἀπαλαγήσεσθαι V* ‖ 17 *λαγγοβάρδας V* ‖ 20 *ἰλλυρικοὺς V* ‖ 23 *Οὔννων*] *οὖν V* | *κουτουργούρων L, κουτουργάρων V*

18.annus belli (552/3)
τες, ἧπέρ μοι οὐ πολλῷ ἔμπροσθεν δεδιήγηται, δόντος
βασιλέως ἐπὶ τῆς Θράκης ἱδρύσαντο) τοῖς φεύγουσι B 604
τούτοις ἐς χεῖρας ἦλθον. ἡσσηθέντες δὲ μάχῃ τινὲς 11
μὲν πίπτουσιν, οἱ δὲ λοιποὶ τραπόμενοι οὐκέτι ἐδίω-
κον, ἀλλ' αὐτοῦ ἔμενον. οὕτω τε Θράκην ὅλην διε-
ληλύθασιν Ἰλδιγισάλ τε καὶ Γόαρ ξὺν τοῖς ἑπομένοις,
οὐδενὸς ἐνοχλοῦντος. ἐν Ἰλλυριοῖς δὲ γενόμενοι Ῥω- 12
μαίων στρατὸν εὗρον ἐπὶ τῷ σφῶν πονηρῷ ξὺν ἐπι-
μελείᾳ ξυνειλεγμένον. τοῦ δὲ στρατοῦ τούτου ἄλλοι 13
τέ τινες καὶ Ἀράτιός τε καὶ Ῥεκίθαγγος καὶ Λεωνιανὸς
καὶ Ἀριμοὺθ ἦρχον, οἳ δὴ ἐτύγχανον τὴν ἡμέραν
ἱππεύσαντες ὅλην. ἔς τε χῶρον ὑλώδη ἀφικόμενοι 14
περὶ λύχνων ἀφὰς ἔστησαν, ὡς αὐλισόμενοί τε καὶ
διανυκτερεύσοντες ἐνταῦθα τὴν νύκτα ἐκείνην. τοῖς 15
μὲν οὖν στρατιώταις ἐπέστελλον οἱ ἄρχοντες οὗτοι τά
τε ἄλλα καὶ ἵππων τῶν σφετέρων ἐπιμελεῖσθαι καὶ
παρὰ τὸν ταύτῃ ῥέοντα ποταμὸν αὐτοὺς ἀναψύχειν,
παρηγοροῦντας τὸν τῆς ὁδοῦ κόπον. αὐτοί τε κατὰ 16
τρεῖς ἢ τέτταρας ἕκαστος δορυφόρους ἐπαγόμενοι
ἀποκεκρυμμένως τοῦ ποταμοῦ ἔπινον· δίψει γάρ, ὡς
τὸ εἰκός, χαλεπῇ εἴχοντο. οἱ δὲ ἀμφὶ Γόαρ καὶ Ἰλδι- 17
γισὰλ ἀγχοῦ που ὄντες καὶ σκοποὺς πέμψαντες ταῦτα
ἔγνωσαν. ἀπροσδόκητοί τε πίνουσιν αὐτοῖς ἐπιστάντες
ἅπαντας ἔκτειναν, καὶ τὸ λοιπὸν ἀδεέστερον σφίσιν
αὐτοῖς τὰ ἐς τὴν πορείαν ἧπερ ἐβούλοντο διῳκήσαντο.
ἄναρχοι γὰρ οἱ στρατιῶται γενόμενοι διηποροῦντό τε 18

1 cf. II 586, 6

4 δὲ λοιποὶ L] λοιποὶ δὲ V ‖ 7 Ἰλλυριοῖς] ἰλλυριῶν V ‖ 8 πονήρω codd. ‖ 9 ξυνειληγμένοι V | δὲ V] δὲ τοῦ L ‖ 12 ἀφικόμενον V ‖ 13 λύχνον V | ἔστυσαν V ‖ 14 διανυκτερεύσαντες L ‖ 17 παρὰ L] περὶ V | αὐτοὺς] αὔτους L, αὐτοῦ V ‖ 19 τέταρας V ‖ 21 fortasse χαλεπῷ ‖ 24 ἅπαντας] ἅπαντες V pr. m. ‖ 25 ἧπερ] εἴπερ V

καὶ παντάπασιν ἀμηχανοῦντες ὀπίσω ἀπήλαυνον. Γόαρ μὲν οὖν καὶ Ἰλδιγισὰλ οὕτω διαφυγόντες ἐς Γήπαιδας ἦλθον.

19B605 Ἐτύγχανε δὲ καί τις ἐκ Γηπαίδων, Οὐστρίγοτθος
ὄνομα, ἐς Λαγγοβάρδας φυγὼν τρόπῳ τοιῷδε. Ἐλεμοῦνδος μὲν ὁ Γηπαίδων γεγονὼς βασιλεὺς οὐ πολλῷ ἔμπροσθεν ἐξ ἀνθρώπων ἠφάνιστο νόσῳ, τούτου δή οἱ μόνου τοῦ Οὐστριγότθου ἀπολελειμμένου παιδὸς, ὅνπερ ὁ Θορισὶν βιασάμενος (μειράκιον γὰρ ἦν ἔτι)
20 τὴν ἀρχὴν ἔσχε. διὸ δὴ ὁ παῖς οὐκ ἔχων τὸν ἠδικηκότα καθ᾿ ὅ τι ἀμύνηται, ἐξ ἠθῶν ἀναστὰς τῶν πατρίων ἐς Λαγγοβάρδας Γήπαισι πολεμίους ὄντας ἀπιὼν
21 ᾤχετο. ἐγένοντο δὲ Γήπαισιν ὀλίγῳ ὕστερον πρός τε βασιλέα Ἰουστινιανὸν καὶ τὸ Λαγγοβαρδῶν ἔθνος διαλλαγαὶ, ὁρκίοις τε ἀλλήλους δεινοτάτοις κατέλαβον
P 645 ἦ μὴν τὸ λοιπὸν φιλίαν τὴν ἐς ἀλλήλους ἀπέραντον
22 διασώσασθαι. ἐπειδή τε αὐτοῖς τὰ ἐς τὰς διαλλαγὰς βεβαιότατα ξυνετελέσθη, βασιλεύς τε Ἰουστινιανὸς καὶ Αὐδουὶν ὁ τῶν Λαγγοβαρδῶν ἡγούμενος παρὰ Θορισὶν τὸν Γηπαίδων ἄρχοντα πέμψαντες τὸν Ἰλδιγισὰλ ἅτε κοινὸν ἐχθρὸν ἐξῃτοῦντο, τὴν ἐς τὸν ἱκέτην τὸν αὐτοῦ προδοσίαν δεόμενοι δήλωσιν τῆς ἐς αὐτοὺς φιλίας
23 ποιήσασθαι πρώτην. καὶ ὃς τοῖς Γηπαίδων λογίμοις κοινολογησάμενος τὰ παρόντα σπουδῇ ἀνεπυνθάνετο εἰ ποιητέα οἱ τὰ πρὸς τοῖν βασιλέοιν αἰτούμενα εἴη.

5—6 Ἐλεμοῦνδος Hoesch. in marg.] οὐ ἐλεμοῦντος L, οὐελεμοῦντος V ‖ 9 γὰρ V] om. L | ἦν] ἦν V ‖ 13 ᾤχετο] ὤχετο V ‖ 14 βασιλέα] βασιλεῖ V ‖ 15 ὁρκίοις] ὁρκίαν V | ἀλλήλους Maltr.] ἀλλήλοις codd. | δεινοτάτοις] δυνοτάτοις L ‖ 17 τε] δὲ V pr. m. | διαλαγὰς V ‖ 18 τε] δὲ V pr. m. ‖ 19 Αὐδουὶν] αὐδουνὶ V | παρὰ] περὶ V | θορησὶν L, θορισὴν V ‖ 22 τῆς L] τὴν V ‖ 24 κοινολογησάμενος L] ἐπικοινωσάμενος V

οἱ δὲ ἄντικρυς μὴ ποιήσειν ἀπεῖπον, κρεῖσσον ἀπι- 24 18. annus belli
σχυρισάμενοι εἶναι Γηπαίδων τῷ ἔθνει αὐταῖς τε (552/3)
γυναιξὶ καὶ γόνῳ παντὶ διολωλέναι αὐτίκα δὴ μάλα
ἢ ἀνοσίοις ἐπ' ἀσεβήματι γενέσθαι τοιούτῳ. ταῦτα 25
ἀκούσας ὁ Θορισὶν ἐς ἀμηχανίαν ἐξέπιπτεν. οὔτε γὰρ B 606
ἀκουσίων τῶν ἀρχομένων ἐπιτελέσαι τὸ ἔργον εἶχεν
οὔτε ἀνακυκλεῖν πόλεμον, πόνῳ τε καὶ χρόνῳ πεπαυ-
μένον πολλῷ, πρός τε Ῥωμαίους καὶ Λαγγοβάρδας ἔτι
ἤθελεν. ὕστερον μέντοι ἐπενόει τάδε. πέμψας παρὰ 26
τὸν Αὐδουὶν ἐξῃτεῖτο τὸν Ἐλεμούνδου υἱὸν Οὐστρί-
γοτθον, ἐπὶ τὴν ὁμοίαν αὐτῷ ἁμαρτάδα ὁρμῶν, τῶν
τε ἱκετῶν ἀνταλλάσσεσθαι τὴν προδοσίαν παρακαλῶν.
τῇ γὰρ τῆς ἐμφεροῦς ἀτοπίας ὀκνήσει τὴν ἐπίταξιν 27
αὐτῶν ἀναχαιτίσειν εἶχεν, ἀλλ' Αὐδουὶν αὐτὸν μηδεμιᾷ
μελλήσει τῇ παρανομίᾳ καὶ ὁμολογίᾳ λήψεσθαι. τού- 28
των τε αὐτοῖς δεδογμένων ἐξεπιστάμενοι ὡς οὔτε
Λαγγοβάρδαι οὔτε Γήπαιδες ἐθέλουσι τοῦ μιάσματος
μεταλαχεῖν σφίσιν, ἐς μὲν [οὖν] τὸ ἐμφανὲς οὐδὲν
ἔδρασαν, ἑκάτερος δὲ δόλῳ τὸν θατέρου ἐχθρὸν ἔκτει-
νεν. ὅντινα μέντοι τρόπον, ἀφίημι λέγειν. οὐ γὰρ 29
ὁμολογοῦσιν ἀλλήλοις οἱ ἀμφ' αὐτοῖν λόγοι, ἀλλὰ
κατὰ πολὺ διαλλάσσουσιν οἷά γε τῶν πραγμάτων τὰ
λαθραιότατα. τὰ μὲν οὖν κατὰ Ἰλδιγισὰλ καὶ Οὐστρί-
γοτθον ἐς τοῦτο ἐτελεύτα.

---

4 ἀνοσίοις] ἀνοσίαν V ‖ 5 θορισὴν codd. ‖ 6 ἀκουσίων Maltr.] ἀκουσίως codd. ‖ 9 τάδε L] τοιάδε V ‖ 12 ἱκετῶν Maltr.] οἰκετῶν codd. | ἀνταλλάσσεσθαι Maltr.] ἀπαλλάσσεσθαι L, ἀπαλλάσασθαι V ‖ 14 ἀναχαιτήσειν V ‖ 15 μελήσει codd. ‖ 16 ἐξεπιστάμενος V ‖ 16—17 οὔτε—οὔτε] δὲ—οὐδὲ L, οὐδὲ—οὐδὲ V ‖ 18 σφίσιν Scal.] φησιν L, φησὶ V | [οὖν] delevit Maltr. ‖ 21 ἀλλήλοις] ἀλλήλαν V | αὐτοῖν scripsi] αὐτῶν codd. ‖ 22 γε] τε V pr. m., γε V eadem m. corr. ‖ 23—24 ὀστρίγοτθον V

κη'. Τοῖς δὲ ἀμφὶ Ναρσῆν ἀφικομένοις ἐς Ῥά-
βενναν πόλιν ἀνεμίγνυντο Βαλεριανὸς καὶ Ἰουστῖνος
οἱ στρατηγοί, καὶ εἴ τι ἄλλο στράτευμα Ῥωμαίων
2 ταύτῃ ἐλέλειπτο. ἐπειδὴ δὲ αὐτοῖς ἐννέα ἡμερῶν χρόνος
B 607 ἐς Ῥάβενναν ἐτέτριπτο, Οὐσδρίλας, Γότθος ἀνήρ, δια-
φερόντως ἀγαθὸς τὰ πολέμια, τοῦ ἐν Ἀριμίνῳ φυ-
P 646 λακτηρίου ἄρχων, πρὸς Βαλεριανὸν ἔγραψε τάδε „Πάντα
„ταῖς φήμαις καταλαβόντες, τοῖς τε φάσμασιν ἤδη ξύμ-
„πασαν Ἰταλίαν συσχόντες καὶ ὀφρυάσαντες οὐχ ὅσα
„γε τὰ ἀνθρώπεια, ταύτῃ τε Γότθους, ὥσπερ οἴεσθε,
„δεδιξάμενοι, εἶτα κάθησθε νῦν ἐν Ῥαβέννῃ τῷ μὲν
„ἀποκεκρύφθαι ὡς ἥκιστα τοῖς πολεμίοις ἔνδηλοι, οἶμαι,
„ξυμφρουροῦντες ἔτι τὸ φρόνημα τοῦτο, βαρβάρων
„δὲ παμμίκτῳ ὁμίλῳ τὴν οὐδαμόθεν προσήκουσαν ὑμῖν
3 „κατατρίβοντες χώραν. ἀλλ' ἀνάστητε ὅτι τάχιστα καὶ
„πολεμίων ἔργων τὸ λοιπὸν ἅπτεσθε, δείξατέ τε
„ὑμᾶς αὐτοὺς Γότθοις, μηδὲ ἀναρτήσητε μακροτέραις
4 „ἐλπίσιν ἡμᾶς, προσδεχομένους ἐκ παλαιοῦ τὸ θέα-
„μα.“ ἡ μὲν γραφὴ τοσαῦτα ἐδήλου. ἐπειδὴ δὲ ταῦτα
Ναρσῆς ἀπενεχθέντα εἶδε, Γότθων τῆς ἀλαζονείας
γελάσας, καθίστατο εὐθὺς παντὶ τῷ στρατῷ ἐς τὴν
ἔξοδον, φρουρὰν ξὺν Ἰουστίνῳ ἐν Ῥαβέννῃ ἀπολιπών.
5 γενόμενοί τε πόλεως Ἀριμίνου ἄγχιστα, εὗρον οὐκ
εὐπετῆ σφίσι τὸ ἐνθένδε τὴν δίοδον οὖσαν, Γότθων
περιῃρηκότων τὴν ἐκείνῃ γέφυραν οὐ πολλῷ πρότερον.
6 ὁ γὰρ ποταμὸς ὁ τὴν Ἀρίμινον παραρρέων ἀνδρὶ

1—2 *ῥάβεναν V* ‖ 5 *Γότθος*] *γότθων V* pr. m., *γότθως V* corr. ‖ 5—6 *διαφερόντος V* ‖ 6 *ἀριμήν* -] hic et infra codd. ‖ 11 *τῷ*] *ὥστε τῷ* Maltr. ‖ 12 *ἔνδηλοι* Scaliger] *ἔνδηλον* codd. | *οἶμαι* scripsi] *εἶναι* codd. ‖ 16 *τε V*] om. *L* ‖ 19 *τοσαῦτα*] *τὸ σαῦτα V* ‖ 20—21 *γελάσας LV*] *καταγελάσας* cod. *α* corr., Maltr. ‖ 22 *ἀπολιπών*] *ἀπολοιπὸν V* ‖ 26 *παραρέων V*

μὲν ἀόπλῳ ἑνὶ πεζῇ ἰόντι μόλις διαβατὸς γίνεται διὰ 18. annus belli
τῆς γεφύρας πόνῳ τε καὶ ταλαιπωρίᾳ πολλῇ, καὶ ταῦτα (552/3)
μηδενὸς ἐνοχλοῦντος ἢ τὴν δίοδον ἀναστέλλοντος·
πλήθει δὲ ἀνθρώπων καὶ διαφερόντως ἐξωπλισμένων,
ἄλλως τε καὶ πολεμίων ἀντιστατούντων, τρόπῳ ὁτῳοῦν B 608
ἐνταῦθα διαπορθμεύσασθαι ἀδύνατά ἐστι. διόπερ ὁ 7
Ναρσῆς ἐν τῷ γεφύρας χώρῳ γενόμενος ξὺν ὀλίγοις
τισὶν ἀπορούμενος ἐπὶ πλεῖστον διεσκοπεῖτο ὁπόθεν
ἄν ποτε πόρον τινὰ τῷ πράγματι εὕροι. οὗ δὴ καὶ 8
Οὐσδρίλας τινὰς ἐπαγαγόμενος ἱππέων ἦλθε, μή τι
τῶν πρασσομένων αὐτὸν διαλάθοι. τῶν δέ τις Ναρσῇ
ἑπισπομένων τὸ τόξον ἐντείνας ἐπ' αὐτοὺς ἔβαλλεν,
ἑνί τε τῶν ἵππων κατατυχὼν εὐθὺς ἔκτεινεν. οἵ τε 9
ἀμφὶ τὸν Οὐσδρίλαν τότε μὲν ἐνθένδε κατὰ τάχος
ἀπαλλαγέντες ἐντὸς τοῦ περιβόλου ἐγένοντο, αὐτίκα
δὲ καὶ ἄλλους ἐπαγαγόμενοι τῶν σφίσι μαχιμωτάτων
διὰ πύλης ἑτέρας ἐπ' αὐτοὺς ἵεντο, ὡς ἀπροσδόκητοί
τε αὐτοῖς ἐπιπεσόντες καὶ τὸν Ναρσῆν διαχρησόμενοι
αὐτίκα δὴ μάλα. ἐπὶ θάτερα γὰρ τοῦ ποταμοῦ διε- 10
ρευνώμενος τῇ στρατιᾷ τὴν διάβασιν ἤδη ἀφῖκτο.
ἀλλὰ τῶν τινες Ἐρούλων τύχῃ αὐτοῖς τινι ἐνταῦθα
ὑπαντιάσαντες κτείνουσί τε τὸν Οὐσδρίλαν, καὶ ὅστις
ποτὲ ἦν ἐπιγνωσθέντα παρὰ Ῥωμαίου ἀνδρὸς τὴν
κεφαλὴν ἀφαιρούμενοι, ἐς τὸ Ῥωμαίων στρατόπεδον ἦλ-
θον, καὶ Ναρσῇ ἐπιδείξαντες τῇ προθυμίᾳ ἐπέρρωσαν
πάντας, τεκμηριουμένους τῷ ξυμβεβηκότι τὰ ἐκ τοῦ

2 ταλαιπωρίᾳ] τὰ λαιπωρία V ‖ 4 διαφερόντος V ‖ 5 ἀντιστατούντων L] ἐνστρατογούντων V | ὁτωνοῦν V ‖ 6 ἔστιν V ‖ 10 τι L] τοι V ‖ 17 ἵεντο] ἴεντο codd. ‖ 20 ἀφίκτο codd. ‖ 21 ἐρούλλων codd. | αὐτοῖς Hoesch. in marg.] αὐτοὺς codd. ‖ 22 ὅστις] ὥς τίς V ‖ 23 παρὰ] περὶ V ‖ 24 ἐς τὸ] εἰς τὸν V

θεοῦ Γότθοις πολέμια εἶναι· οἵ γε τῶν πολεμίων τῷ
στρατηγῷ ἐνεδρεύσαντες αὐτοὶ οὐκ ἐξ ἐπιβουλῆς ἢ
προνοίας τινὸς τὸν ἄρχοντα σφῶν ἐξαπιναίως ἀφῄρηντο.
11 Ναρσῆς δὲ, καίπερ Οὐσδρίλα πεπτωκότος, ὃς τοῦ ἐν
Ἀριμήνῳ φυλακτηρίου ἦρχε, πρόσω ἤπειγε τὸ στράτευμα.
P 647 B 609 οὔτε γὰρ Ἀρίμηνον οὔτε ἄλλο τι χωρίον πρὸς τῶν
πολεμίων ἐχόμενον ἐνοχλεῖν ἤθελεν, ὡς μή τις αὐτῷ
τρίβοιτο χρόνος, μηδὲ τῷ παρέργῳ τῆς χρείας ἡ σπου-
12 δαιοτάτη διείργοιτο πρᾶξις. τῶν δὲ πολεμίων ἅτε
πεπτωκότος σφίσι τοῦ ἄρχοντος ἡσυχαζόντων τε καὶ
οὐκέτι ἐμποδίων καθισταμένων ὁ Ναρσῆς ἀδεέστερον
γεφύρᾳ τὸν ποταμὸν ζεύξας διεβίβασε πόνῳ οὐδενὶ
13 τὸν στρατὸν ἅπαντα. ὁδοῦ δὲ τῆς Φλαμηνίας ἐνθένδε
ἀφέμενος ἐν ἀριστερᾷ ᾔει. Πέτρας γὰρ τῆς Περτούσης
καλουμένης, ἧσπέρ μοι τὸ τοῦ ὀχυρώματος καρτερὸν
χωρίου φύσει ἐν τοῖς ἔμπροσθεν δεδιήγηται λόγοις,
κατειλημμένης τοῖς ἐναντίοις πολλῷ πρότερον, ἀπόρευτα
Ῥωμαίοις καὶ παντάπασιν ἀδιέξοδα, ὅσα γε κατὰ τὴν
Φλαμηνίαν ὁδὸν, ὄντα ἐτύγχανεν. ὁδὸν οὖν ὁ Ναρσῆς
διὰ ταῦτα τὴν ἐπιτομωτέραν ἀφεὶς τὴν βάσιμον ᾔει.

κθ'. Τῷ μὲν οὖν Ῥωμαίων στρατῷ τά γε ἀμφὶ τῇ πορείᾳ ταύτῃ πῃ εἶχε. Τουτίλας δὲ πεπυσμένος ἤδη τὰ ἐν Βενετίαις ξυνενεχθέντα Τεΐαν μὲν τὰ πρῶτα καὶ τὴν ξὺν αὐτῷ στρατιὰν προσδεχόμενος ἐν τοῖς ἐπὶ

15 cf. II 197, 25 s.

4 δὲ *L*, *V* pr. m.] τε *V* corr. ‖ 5 ἤπειγε codd.] ἐπῆγε coni. Dind. ‖ 6 οὔτε—οὔτε scripsi] οὐδὲ—ἢ *L*, οὐδὲ—οὐδὲ *V* ‖ 9 διείργοιντο *V* ‖ 10 πεπτοκότος *V* ‖ 15 ὀχυρόματος *V* ‖ 17 κατειλημμένης scripsi] κατειλημμένου codd., κατειλημμένον Hoesch. ‖ 18 γε *V*] om. *L* ‖ 19 ὄντα] ἰόντα *L* ‖ 20 ταῦτα] ταύτην *V* ‖ 22 τῇ πορείᾳ *L*] τὴν πορείαν *V* | τωτίλας *L*, τουττίλας *V* ‖ 23 τέϊαν *L* ‖ 24—662, 18 στρατιὰν—αὐτοῦ desunt in *L*, rec. m. suppleta sunt in *A*

Ῥώμης χωρίοις ἡσυχῇ ἔμενεν. ἐπειδὴ δὲ παρῆσαν, 2 18. annus belli (552/3).
μόνοι τε δισχίλιοι ἱππεῖς ἐλείποντο ἔτι, τούτους δὴ
οὐκ ἀναμείνας ὁ Τουτίλας, ἀλλὰ παντὶ ἄρας τῷ ἄλλῳ
στρατῷ ὡς τοῖς πολεμίοις ἐν ἐπιτηδείῳ ὑπαντιάσων
ᾔει. ἐν δὲ τῇ ὁδῷ ταύτῃ τά τε τῷ Οὐσδρίλᾳ συμ- 3
πεπτωκότα καὶ Ἀρίμηνον τοὺς πολεμίους διαβεβηκέναι
μαθών, ὅλην μὲν Τουσκίαν ἀμείψας, ἐν ὄρει δὲ τῷ B 610
Ἀπεννίνῳ καλουμένῳ γενόμενος, αὐτοῦ ἐνστρατοπε-
δευσάμενος, ἔμενεν ἄγχιστα κώμης, ἥνπερ οἱ ἐπιχώριοι
Ταγίνας καλοῦσιν. ἥ τε Ῥωμαίων στρατιὰ Ναρσοῦ 4
ἡγουμένου ⟨οὐ⟩ πολλῷ ὕστερον ἐν τῷ ὄρει καὶ αὐτοὶ
τῷ Ἀπεννίνῳ ἐνστρατοπεδευσάμενοι ἔμενον, σταδίους
ἑκατὸν μάλιστα τοῦ τῶν ἐναντίων στρατοπέδου διέ-
χοντες, ἐν χωρίῳ ὁμαλῷ μέν, λόφους δὲ ἄγχιστά πη
περιβεβλημένῳ πολλούς, ἵνα δή ποτε στρατηγοῦντα
Ῥωμαίων Κάμιλλον τῶν Γάλλων ὅμιλον διαφθεῖραι
μάχῃ νενικηκότα φασί. φέρει δὲ καὶ εἰς ἐμὲ μαρτύριον 5
τοῦ ἔργου τούτου τὴν προσηγορίαν ὁ χῶρος καὶ δια-
σώζει τῇ μνήμῃ τῶν Γάλλων τὸ πάθος, Βουσταγαλλώ-
ρων καλούμενος. βοῦστα γὰρ Λατῖνοι τὰ ἐκ τῆς
πυρᾶς καλοῦσι λείψανα. τύμβοι τε τῇδε γεώλοφοι 6
τῶν νεκρῶν ἐκείνων παμπληθεῖς εἰσιν. αὐτίκα δὲ
στείλας ἐνθένδε Ναρσῆς τῶν οἱ ἐπιτηδείων τινὰς P 648
παραίνεσιν ἐπήγγελλε ποιεῖσθαι τῷ Τουτίλᾳ καταθέ-
σθαι μὲν τὰ πολέμια, βουλεύεσθαι δὲ εἰρηναῖά ποτε,

---

19 cf. Liv. V 48, 3. XXII 14, 11. Varro d. l. Lat. V 157

---

3 τουττίλας codd. ‖ 5—6 ξυμπεπτωκότα V ‖ 8 Ἀπεννίνῳ Hoesch.] ἀπεννί — hic et infra codd. ‖ 11 ⟨οὐ⟩ πολλῷ Maltr.] πολλῷ codd. ‖ 14 λόφους δὲ A] om. V | πη A] που V ‖ 15 περὶ βεβλημένῳ V | ποτε στρατηγοῦντα A] στρατηγοῦνταί ποτε V ‖ 16 κάμιλον V | ὅμιλλον V ‖ 19—20 βουσταγαλλόρων codd. ‖ 24 ἐπήγγελε A | ποιῆσθαι V | τουττίλα codd.

διαριθμουμένῳ ὅτι δὴ αὐτὸς, ἀνθρώπων ἄρχων ὀλί-
γων τέ τινων καὶ ὑπόγυον νόμῳ οὐδενὶ ξυνειλεγμέ-
νων, πάσῃ τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ ἐπὶ πλεῖστον διαμάχεσθαι
7 οὐκ ἂν δύναιτο. ἔφη δὲ αὐτοῖς καὶ τοῦτο, ὥστε δὴ
αὐτὸν, εἰ πολεμησείοντα ἴδοιεν, μελλήσει οὐδεμιᾷ ἐγκε-
8 λεύεσθαι τακτὴν διορίσαι τινὰ ἡμέραν τῇ μάχῃ. ἐπειδὴ
B 611 γοῦν οἱ πρέσβεις οὗτοι τῷ Τουτίλᾳ ἐς ὄψιν ἦλθον, τὰ
ἐπιτεταγμένα ἐποίουν. καὶ ὁ μὲν νεανιευόμενος ἐκομ-
ψεύετο ὡς τρόπῳ αὐτοῖς παντὶ πολεμητέον εἴη, οἱ δὲ
ὑπολαβόντες „Ἀλλ', ὦ γενναῖε“ ἔφασαν „ῥητόν τινα
„καιρὸν τῇ ξυμβολῇ τίθει“. καὶ ὃς αὐτίκα „ὀκτὼ
9 „ἡμερῶν ξυμμίξωμεν“ ἔφη. οἱ μὲν οὖν πρέσβεις παρὰ
τὸν Ναρσῆν ἐπανήκοντες τὰ ξυγκείμενα σφίσιν ἐπήγ-
γελλον, ὁ δὲ Τουτίλαν δολώσεις ὑποτοπάζων ἐπινοεῖν
10 παρεσκευάζετο ὡς τῇ ὑστεραίᾳ μαχούμενος. καὶ ἔτυχέ
γε τῆς τῶν πολεμίων ἐννοίας. ἡμέρᾳ γὰρ τῇ ἐπιγε-
νομένῃ αὐτάγγελος παντὶ τῷ στρατῷ παρῆν ὁ Τουτίλας.
ἤδη δὲ ἀλλήλοις ἑκάτεροι ἀντεκάθηντο, οὐ πλέον ἢ
δυοῖν διέχοντες τοξευμάτων βολαῖν.

11 Ἦν γέ τι γεώλοφον ἐνταῦθα βραχὺ, ὃ δὴ καταλα-
βεῖν ἀμφότεροι διὰ σπουδῆς εἶχον, ἐν ἐπιτηδείῳ σφίσιν
οἰόμενοι κεῖσθαι, ὅπως τε βάλλειν τοὺς ἐναντίους ἐξ
ὑπερδεξίων ἔχοιεν καὶ ὅτι χῶροι λοφώδεις, ᾗπέρ μοι
δεδήλωται, ἐνταῦθά πῃ ἦσαν, ταύτῃ τοι κυκλώσασθαί
τινας τὸ Ῥωμαίων στρατόπεδον κατὰ νώτου ἰόντας
ἀμήχανον ἦν, ὅτι μὴ διὰ μιᾶς τινος ἀτραποῦ, ἢ παρὰ

1 διαριθμουμένῳ] διαριθμῶ V ‖ 2 ὑπόγυον A pr. m.] ὑπό-
γειον A corr., ὑπόγυιον V ‖ 5 μελήσει V ‖ 6 τακτὴν A] ταυ-
τὴν V ‖ 7 τουττίλα codd. ‖ 13—14 ἐπήγγελον codd. ‖ 14 τουττί-
λων A, τουττίλαν V ‖ 17 τουττίλας codd. ‖ 19 βολαῖν A] βολ-
λῶν V ‖ 20 τι Maltr.] τοι codd. ‖ 21 ἐπιτηδίῳ V ‖ 25 τὸ A]
τῶν V ‖ 26 ἦν] ἣν V

τὸ γεώλοφον ἐτύγχανεν οὖσα. διὸ δὴ περὶ πλείονος 12 18. annus belli
αὐτὸ ποιεῖσθαι ἀμφοτέροις ἐπάναγκες ἦν, Γότθοις μὲν, (552/3)
ὅπως ἐν τῇ ξυμβολῇ κυκλωσάμενοι τοὺς πολεμίους ἐν
ἀμφιβόλῳ ποιήσονται, Ῥωμαίοις δὲ, ὅπως δὴ ταῦτα
μὴ πάθοιεν. ἀλλὰ προτερήσας Ναρσῆς πεντήκοντα ἐκ 13
καταλόγου πεζοὺς ἀπολέξας ἀωρὶ νύκτωρ ὡς καταλη-
ψομένους τε καὶ καθέξοντας αὐτὸ ἔστειλε. καὶ οἱ 14
μὲν οὐδενὸς σφίσι τῶν πολεμίων ἐμποδὼν ἱσταμένου B 612
ἐνταῦθα γενόμενοι ἡσυχῇ ἔμενον. ἔστι δέ τις χει- 15
μάρρους τοῦ γεωλόφου ἐπίπροσθεν, παρὰ μὲν τὴν
ἀτραπὸν, ἧς ἄρτι ἐμνήσθην, τοῦ δὲ χώρου καταντικρὺ
οὗ ἐστρατοπεδεύσαντο Γότθοι, οὗ δὴ οἱ πεντήκοντα
ἔστησαν, ἐν χρῷ μὲν ξυνιόντες ἀλλήλοις, ἐς φάλαγγα
δὲ ὡς ἐν στενοχωρίᾳ ξυντεταγμένοι. μεθ' ἡμέραν δὲ 16
τὸ γεγονὸς ἰδὼν Τουτίλας ἀπώσασθαι αὐτοὺς ἐν
σπουδῇ εἶχεν. ἴλην τε ἱππέων εὐθὺς ἐπ' αὐτοὺς
ἔπεμψεν, ἐξελᾶν ὅτι τάχιστα ἐνθένδε αὐτοὺς ἐπιστείλας.
οἱ μὲν οὖν ἱππεῖς θορύβῳ τε πολλῷ καὶ κραυγῇ ἐπ' 17
αὐτοὺς ἵεντο, ὡς αὐτοβοεὶ ἐξαιρήσοντες, οἱ δὲ εἰς ὀλί-
γον ξυντεταγμένοι καὶ ταῖς μὲν ἀσπίσι φραξάμενοι,
τὰ δὲ δοράτια ἐπανατεινάμενοι ἔστησαν. εἶτα οἱ μὲν 18
Γότθοι σπουδῇ ἐπιόντες ξυνταράξαντες αὐτοὺς ἤλαυ- P 649
νον, οἱ δὲ πεντήκοντα, τῶν τε ἀσπίδων τῷ ὠθισμῷ
καὶ τῶν δορατίων τῇ ἐπιβολῇ πυκνοτάτῃ οὔσῃ καὶ
οὐδαμῆ ξυγκεχυμένῃ ὡς καρτερώτατα τοὺς ἐπιόντας
ἠμύνοντο, ἐξεπίτηδές τε πάταγον ταῖς ἀσπίσιν ἐποίουν,
ταύτῃ μὲν τοὺς ἵππους ἀεὶ δεδισσόμενοι, τοὺς δὲ

2 ποιῆσθαι V | ἐπανάγκες V || 4 ποιήσωνται A || 5 πρωτηρήσας V || 7 τε V] om. A | αὐτὸ scripsi] αὐτοὺς codd. || 11 κατάντικρυ A || 14 μεθημέραν V || 15 τουττίλας codd. || 19 ἴεντο V || 21 τὰ δὲ δοράτια ἐπανατεινάμενοι A] om. V | οἱ] εἰ V || 22 αὐτοὺς codd.

19 ἄνδρας ταῖς τῶν δορατίων αἰχμαῖς. καὶ οἵ τε ἵπποι
ἀνεχαιτίζοντο τῇ τε δυσχωρίᾳ καὶ τῶν ἀσπίδων τῷ
πατάγῳ λίαν ἀχθόμενοι καὶ διέξοδον οὐδαμῇ ἔχοντες,
οἵ τε ἄνδρες ἀπεκναίοντο, ἀνθρώποις τε οὕτω ξυμ-
φραξαμένοις μαχόμενοι καὶ τρόπῳ οὐδενὶ εἴκουσι, καὶ
ἵπποις ἐγκελευόμενοι ὡς ἥκιστα ἐπαΐουσιν. ἀποκρου-
20 σθέντες τε τὴν πρώτην ὀπίσω ἐχώρουν. καὶ αὖθις
B 613 ἀποπειρασάμενοι καὶ ταὐτὰ πάσχοντες ἀνεπόδιζον. πολ-
λάκις τε οὕτως ἀπαλλάξαντες οὐκέτι ἠνώχλουν, ἀλλ'
ἑτέραν ἴλην Τουτίλας ἐς τὸ ἔργον τοῦτο ἀντικαθίστη.
21 ὧνπερ ὁμοίως τοῖς προτέροις ἀπαλλαγέντων ἕτεροι ἐς
τὴν πρᾶξιν καθίσταντο. πολλάς τε ἴλας ὁ Τουτίλας
οὕτως ἀμείψας ἐπὶ πάσαις τε ἄπρακτος γεγονὼς εἶτα
22 ἀπεῖπεν. οἱ μὲν οὖν πεντήκοντα κλέος ὑπὲρ ἀρετῆς
ἀπήνεγκαν μέγα, δύο δὲ αὐτῶν διαφερόντως ἐν τῷ
πόνῳ τούτῳ ἠρίστευσαν, Παῦλός τε καὶ Ἀνσίλας, οἳ
δὴ ἐκπεπηδηκότες τῆς φάλαγγος δήλωσιν ἀρετῆς μάλιστα
23 πάντων πεποίηνται. τοὺς μὲν γὰρ ἀκινάκας σπασά-
μενοι κατέθεντο εἰς τὸ ἔδαφος, τὰ δὲ τόξα ἐντεινά-
μενοι ἔβαλλον ἐπικαιριώτατα στοχαζόμενοι τῶν πολε-
24 μίων. καὶ πολλοὺς μὲν ἄνδρας, πολλοὺς δὲ ἵππους
διεχρήσαντο, ἕως ἔτι εἶχον τοὺς ἀτράκτους αὐτοῖς αἱ
φαρέτραι. ἐπειδὴ δὲ ἅπαντα αὐτοὺς τὰ βέλη ἤδη ἐπι-
λελοίπει, οἱ δὲ τά τε ξίφη ἀνελόμενοι καὶ τὰς ἀσπίδας
προβεβλημένοι κατὰ μόνας τοὺς ἐπιόντας ἠμύνοντο.
25 ἐπειδάν τε ἱππευόμενοι τῶν ἐναντίων τινὲς ξὺν τοῖς

---

6 ἐγκελευόμενοι] ἐκκελευόμενοι V ‖ 9 οὔτω codd. | ἐνώχλουν V ‖ 10 τουττίλας codd. ‖ 11 πρωτέροις V ‖ 12 τουττίλας codd. ‖ 13 οὔτω codd. ‖ 15 ἀπήνεγκαν Braun] ὑπήνεγκαν codd. ‖ 16 Ἀνσίλας] αὐσίλας V ‖ 19 ἐς V ‖ 23—24 ἐπελελοίπει V ‖ 26 ἐπειδ' ἄν τε codd.

18.annus belli (552/3)
δόρασιν ἐπ' αὐτοὺς ἴοιεν, οἱ δὲ τοῖς ξίφεσι παίοντες
ἀπεκαύλιζον τῶν δοράτων εὐθὺς τὰς αἰχμάς. πολλάκις 26
δὲ αὐτῶν οὕτω δὴ ἀναστελλόντων τὰς τῶν πολεμίων
ἐπιδρομὰς ξυνηνέχθη τὸ θατέρου ξίφος (ἦν δὲ οὗτος
ἀνὴρ Παῦλος ὀνόματι) [τῷ] συγκεκάμφθαι τῇ ἐς τὰ
ξύλα συνεχεῖ τομῇ καὶ τὸ παράπαν ἀχρεῖον εἶναι.
ὅπερ αὐτίκα μὲν προσουδίζει χαμαί, χερσὶ δὲ ἀμφο- 27
τέραις ἐπιλαβόμενος τῶν δοράτων ἀφῃρεῖτο τοὺς ἐπι- B 614
όντας. τέτταρά τε δόρατα οὕτω τοὺς πολεμίους δια-
φανῶς ἀφελόμενος αἰτιώτατος γέγονε τοῦ τὴν πρᾶξιν
αὐτοὺς ἀπογνῶναι. διὸ δὴ αὐτὸν καὶ ὑπασπιστὴν 28
αὐτοῦ ἴδιον ἀπὸ τοῦ ἔργου τούτου Ναρσῆς τὸ λοιπὸν
κατεστήσατο.

λ'. Ταῦτα μὲν οὖν τῇδε κεχώρηκεν. ἑκάτεροι δὲ P 650
παρεσκευάζοντο εἰς παράταξιν. καὶ Ναρσῆς τὸ στρά-
τευμα ἐν χώρῳ ὀλίγῳ ξυναγαγὼν τοιάδε παρεκελεύ-
σατο „Τοῖς μὲν ἐξ ἀντιπάλου τῆς δυνάμεως ἐς ἀγω-
„νίαν τοῖς πολεμίοις καθισταμένοις παρακελεύσεώς
„τε ἂν ἴσως δεήσειε πολλῆς καὶ παραινέσεως ⟨ἐς⟩ τὴν
„προθυμίαν ὁρμώσης, ὅπως δὴ ταύτῃ τῶν ἐναντίων
„πλεονεκτοῦντες κατὰ νοῦν μάλιστα τῆς παρατάξεως
„ἀπαλλάξωσιν· ὑμῖν δέ, ὦ ἄνδρες, οἷς καὶ τῇ ἀρετῇ
„καὶ τῷ πλήθει καὶ τῇ ἄλλῃ παρασκευῇ πάσῃ πολλῷ
„τῷ διαλλάσσοντι πρὸς καταδεεστέρους ἡ μάχη ⟨ἐστὶν⟩,
„οὐδὲν ἄλλο προσδεῖν οἴομαι ἢ τῷ θεῷ ἵλεῳ ἐς ξυμ-
„βολὴν τήνδε καθίστασθαι. εὐχῇ τοίνυν αὐτὸν ἐνδε- 2

5 τῷ om. Hoesch. | συγκεκάμφθαι Hoesch.] συγκεκάφθαι codd. ‖ 7 ὅπερ Hoesch.] ὅσπερ codd. ‖ 9 τέταρα V ‖ 11 ἱπασπιστὴν V ‖ 12 αὐτοῦ] αὑτοῦ codd. ‖ 19 παραινέσεως] παρενέσεως (superscr. αι) V | ⟨ἐς⟩ τὴν scripsi] τὴν codd. ‖ 20 ταύτῃ] ταύτην V ‖ 21 πλεονεκτούντες V ‖ 24 ⟨ἐστὶν⟩ Hoesch.] om. codd. ‖ 25 τῷ] malim ⟨σὺν⟩ τῷ

„λεχέστατα ἐς ξυμμαχίαν ἐπαγόμενοι πολλῷ τῷ κατα-
„φρονήματι ἐπὶ τούτων δὴ τῶν ληστῶν τὴν ἐπικράτησιν
„ἴεσθε, οἵ γε δοῦλοι βασιλέως τοῦ μεγάλου τὸ ἐξ
„ἀρχῆς ὄντες καὶ δραπέται γεγενημένοι τύραννόν τε
„αὐτοῖς ἀγελαῖόν τινα ἐκ τοῦ συρφετοῦ προστησάμενοι
„ἐπικλοπώτερον συνταράξαι τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν ἐπὶ
3 „καιροῦ τινος ἴσχυσαν. καίτοι τούτους γε ἡμῖν οὐδὲ
„ἀντιπαρατάσσεσθαι νῦν τὰ εἰκότα λογιζομένους ὑπώ-
4 „πτευσεν ἄν τις. οἱ δὲ θράσει θανατῶντες ἀλογίστῳ
B 615 „τινὶ καὶ μανιώδη προπέτειαν ἐνδεικνύμενοι πρoὖπτον
„αὐτοῖς θάνατον ἀναιρεῖσθαι τολμῶσιν, οὐ προβεβλη-
„μένοι τὴν ἀγαθὴν ἐλπίδα, οὐδὲ τί ἐπιγενήσεται σφί-
„σιν αὐτοῖς ἐκ τοῦ παραλόγου καὶ τοῦ παραδόξου
„καραδοκοῦντες, ἀλλὰ πρὸς τοῦ θεοῦ διαρρήδην ἐπὶ
„τὰς ποινὰς τῶν πεπολιτευμένων ἀγόμενοι. ὧν γὰρ
„ἄνωθέν τι κατεγνώσθη παθεῖν, χωροῦσιν ἐπὶ τὰς
5 „τιμωρίας αὐτόματοι. χωρὶς δὲ τούτων ὑμεῖς μὲν πο-
„λιτείας εὐνόμου προκινδυνεύοντες καθίστασθε εἰς
„ξυμβολὴν τήνδε, οἱ δὲ νεωτερίζουσιν ἐπὶ τοῖς νόμοις
„ζυγομαχοῦντες, οὐ παραπέμψειν τι τῶν ὑπαρχόντων
„ἐς διαδόχους προσδοκῶντές τινας, ἀλλ' εὖ εἰδότες
„ὡς συναπολεῖται αὐτοῖς ἅπαντα καὶ μετ' ἐφημέρου
„βιοτεύουσι τῆς ἐλπίδος. ὥστε καταφρονεῖσθαι τὰ
6 „μάλιστά εἰσιν ἄξιοι. τῶν γὰρ οὐ νόμῳ καὶ ἀγαθῇ
„πολιτείᾳ ξυνισταμένων ἀπολέλειπται μὲν ἀρετὴ πᾶσα,
„διακέκριται δέ, ὡς τὸ εἰκός, ἡ νίκη, οὐκ εἰωθυῖα
7 „ταῖς ἀρεταῖς ἀντιτάσσεσθαι.“ τοιαύτην μὲν ὁ Ναρσῆς
τὴν παρακέλευσιν ἐποιήσατο. καὶ Τουτίλας δὲ τεθη-

3 ἴεσθε *V* ‖ 5 αὐτοῖς Christ] αὑτοῖς codd. ‖ 8 ἀντιπαρατάσσασθαι *A* ‖ 9 θανατωθέντες *A* ‖ 14 καραδοκοῦντος *A* ‖ 19 aut ἐπὶ τοὺς νόμους scribendum est aut delendum ἐπὶ ‖ 24 μέλιστα *V* ‖ 28 τουττίλας codd.

πότας τὴν Ῥωμαίων στρατιὰν τούς οἱ ἑπομένους ὁρῶν 18. annus belli (552/3)
ξυγκαλέσας καὶ αὐτὸς ἅπαντας ἔλεξε τάδε „Ὑστάτην
„ὑμῖν παραίνεσιν ποιησόμενος ἐνταῦθα ὑμᾶς, ἄνδρες
„ξυστρατιῶται, ξυνήγαγον. ἄλλης γάρ, οἶμαι, παρα- 8
„κελεύσεως μετὰ τήνδε τὴν ξυμβολὴν οὐκέτι δεήσει,
„ἀλλὰ τὸν πόλεμον ἐς ἡμέραν μίαν ἀποκεκρίσθαι ξυμ-
„βήσεται πάντως. οὕτω γὰρ ἡμᾶς τε καὶ βασιλέα 9 P651
„Ἰουστινιανὸν ἐκνενευρίσθαι τετύχηκε καὶ περιῃρῆ-
„σθαι δυνάμεις ἁπάσας, πόνοις τε καὶ μάχαις καὶ τα-
„λαιπωρίαις ὡμιληκότας ἐπὶ χρόνου παμμέγεθες μῆκος,
„ἀπειρηκέναι τε πρὸς τὰς τοῦ πολέμου ἀνάγκας, ὥστε,
„ἢν τῇ ξυμβολῇ τῇ νῦν τῶν ἐναντίων περιεσόμεθα, B 616
„οὐδαμῶς ἀναποδιεῖν τὸ λοιπὸν ἕξουσιν, ἢν δὲ ἡμεῖς
„τι προσπταίσωμεν ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ, ἐλπὶς οὐδεμία
„εἰς τὸ ἀναμαχήσεσθαι λελείψεται Γότθοις, ἀλλὰ τὴν
„ἧσσαν ἑκατέροις σκῆψιν ἐς τὴν ἡσυχίαν εὐπρόσωπον
„διαρκῶς ἕξομεν. ἀπολέγοντες γὰρ ἄνθρωποι πρὸς 10
„τῶν πραγμάτων τὰ πονηρότατα ἐς αὐτὰ ἐπανιέναι
„οὐκέτι τολμῶσιν, ἀλλὰ καὶ σφόδρα ἴσως διωθουμένης
„αὐτοὺς ἐπὶ ταῦτα τῆς χρείας ταῖς γνώμαις ἀναχαιτί-
„ζονται, δεδισσομένης αὐτοῖς τὰς ψυχὰς τῆς τῶν κακῶν
„μνήμης. τοσαῦτα, ὦ ἄνδρες, ἀκηκοότες ἀνδραγαθίζε- 11
„σθε μὲν τῷ παντὶ σθένει, μηδεμίαν ἐς ἄλλον τινὰ
„χρόνον ἀποτιθέμενοι τῆς ψυχῆς ἀρετήν, ταλαιπωρεῖσθε
„δὲ ἀλκῇ τῇ πάσῃ, μηδὲ τὸ σῶμα ταμιευόμενοι ἐς κίν-
„δυνον ἄλλον. ὅπλων δὲ ὑμῖν γινέσθω καὶ ἵππων 12
„μηδεμία φειδώ, ὡς οὐκέτι χρησίμων ἐσομένων ὑμῖν.
„ἅπαντα γὰρ προκατατρίψασα τὰ ἄλλα ἡ τύχη, μόνην

---

4 ξυνστρατιῶται codd. ‖ 10 παμμεγέθες *V* ‖ 12 περιεσώμεθα *A* ‖ 13 ἣν δὲ *A*] ἢν δε *V* ‖ 20 αὐτοὺς *A*] αὐτῆς *V* ‖ 27 μηδεμία scripsi] οὐδεμία codd., cf. II 136, 14. I 426, 1

„τῆς ἐλπίδος τὴν κεφαλὴν εἰς τὴν ἡμέραν ἐφύλαξε
13 „ταύτην. τὴν εὐψυχίαν τοίνυν ἀσκεῖτε καὶ πρὸς εὐτολ-
„μίαν παρασκευάζεσθε. οἷς γὰρ ἐπὶ τριχὸς ἡ ἐλπὶς,
„ὥσπερ τανῦν ὑμῖν, ἕστηκεν, οὐδὲ χρόνου τινὰ βραχυ-
14 „τάτην ῥοπὴν ἀναπεπτωκέναι ξυνοίσει. παρεληλυθυίας
„γὰρ τῆς ἀκμῆς τοῦ καιροῦ ἀνόνητος ἡ σπουδὴ τὸ
„λοιπὸν γίνεται, κἂν διαφερόντως ὑπέρογκος ᾖ, οὐκ
„ἐνδεχομένης τῶν πραγμάτων τῆς φύσεως ἀρετὴν
„ἕωλον, ἐπεὶ παρελθούσης τῆς χρείας ἔξωρα καὶ τὰ
15 „ἐπιγινόμενα ἐπάναγκες εἶναι. οἶμαι τοίνυν προσή-
„κειν ὑμᾶς ἐπικαιριώτατα ἐν ἔργῳ λαβεῖν τὴν ἀγώνι-
„σιν, ὡς ἂν δυνήσεσθε, καὶ τοῖς ἀπ᾽ αὐτῆς ἀγαθοῖς
B 617 „χρῆσθαι. ἐξεπίστασθέ τε ὡς ἐν τῷ παρόντι [ὡς]
16 „ἀξιώλεθρος μάλιστα ἡ φυγὴ γίνεται. φεύγουσι γὰρ
„ἄνθρωποι λιπόντες τὴν τάξιν οὐκ ἄλλου του ἕνεκα
„ἢ ὅπως βιώσονται· ἣν δὲ θάνατον ἡ φυγὴ προὖπτον
„ἐπάγεσθαι μέλλῃ, ὁ τὸν κίνδυνον ὑποστὰς τοῦ φυγόν-
17 „τος πολλῷ ἔτι μᾶλλον ἐν ἀσφαλεῖ ἔσται. τοῦ δὲ τῶν
„πολεμίων ὁμίλου ὑπερφρονεῖν ἄξιον, ἐξ ἐθνῶν ξυνει-
„λεγμένων ὅτι μάλιστα πλείστων. ξυμμαχία γὰρ πολλα-
„χόθεν ἐρανισθεῖσα οὔτε τὴν πίστιν οὔτε τὴν δύναμιν
„ἀσφαλῆ φέρεται, ἀλλὰ σχιζομένη τοῖς γένεσι μερίζεται
18 „καὶ ταῖς γνώμαις εἰκότως. μηδὲ γὰρ οἴεσθε Οὔννους
„τε καὶ Λαγγοβάρδας καὶ Ἐρούλους ποτὲ, χρημάτων
„αὐτοῖς μεμισθωμένους οὐκ οἶδα ὁπόσων, προκινδυνεύ-
19 „σειν αὐτῶν ἄχρι ἐς θάνατον. οὐ γὰρ οὕτως αὐτοῖς ἡ

4 ὑμῖν A pr. m. corr., V] ἡμῖν A pr. m. ‖ 6—7 τὸ λοιπὸν ἡ σπουδὴ V ‖ 11 ὑμᾶς Maltr.] ἡμᾶς codd. ‖ 13 τε ὡς Hoesch.] τέως codd. | [ὡς] delevit Maltr. ‖ 15 του V] τούτου A ‖ 16 βιώσωνται A ‖ 24 λαγουβάρδους A, λαγγοβάρδους V | ἐρούλλους codd.

„ψυχὴ ἄτιμος ὥστε καὶ ἀργυρίου τὰ δευτερεῖα παρ' αὐτοῖς 18. annus belli
„φέρεσθαι, ἀλλ' εὖ οἶδα ὡς μάχεσθαι τὰ ἐς τὴν ὄψιν (552/3)
„ποιούμενοι ἐθελοκακήσουσιν αὐτίκα δὴ μάλα, ἢ κεκο-
„μισμένοι τὴν μίσθωσιν, ἢ τὴν ἐπίταξιν ὑποτετελεκότες
„τῶν ἐν σφίσιν ἀρχόντων. τοῖς γὰρ ἀνθρώποις καὶ 20
„τὰ τῶν πραγμάτων τερπνότατα δοκοῦντα εἶναι μὴ
„ὅτι πολέμια, ἢν μὴ κατὰ γνώμην αὐτοῖς πράσσηται,
„ἀλλὰ βιασθεῖσιν ἢ μισθαρνήσασιν ἢ ἄλλῳ τῳ ἀναγκα-
„σθεῖσιν, οὐκέτι αὐτοῖς ἐπὶ τὸ καταθύμιον ἀποκεκρί- P 652
„σθαι ξυμβήσεται, ἀλλὰ τῷ ἀναγκαίῳ μοχθηρὰ φαίνεται.
„ὧν ἐνθυμηθέντες προθυμίᾳ τῇ πάσῃ ὁμόσε τοῖς πο-
„λεμίοις χωρήσωμεν."

λα'. Τοσαῦτα μὲν οὖν καὶ ὁ Τουτίλας εἶπε. τὰ δὲ B 618
στρατεύματα ἐς μάχην ξυνῄει καὶ ἐτάξαντο ὧδε. μετω-
πηδὸν μὲν ἀμφοτέρωθεν ἅπαντες ἔστησαν, ὡς βαθύ-
τατόν τε καὶ περίμηκες τῆς φάλαγγος τὸ μέτωπον
ποιησόμενοι. τῶν δὲ Ῥωμαίων κέρας μὲν τὸ ἀριστερὸν 2
Ναρσῆς τε καὶ Ἰωάννης ἀμφὶ τὸ γεώλοφον εἶχον καὶ
ξὺν αὐτοῖς εἴ τι ἄριστον ἐν τῷ Ῥωμαίων στρατῷ
ἐτύγχανεν ὄν· ἑκατέρῳ γὰρ τῶν ἄλλων χωρὶς στρα- 3
τιωτῶν, δορυφόρων τε καὶ ὑπασπιστῶν καὶ βαρβάρων
Οὔννων εἵπετο πλῆθος ἀριστίνδην συνειλεγμένων·
κατὰ ⟨δὲ⟩ δεξιὸν Βαλεριανός τε καὶ Ἰωάννης ὁ Φαγᾶς 4
σὺν τῷ Δαγισθαίῳ καὶ οἱ κατάλοιποι Ῥωμαῖοι ἐτάξαντο
πάντες. πεζοὺς μέντοι τοξότας ἐκ τῶν καταλόγου 5

1 ἄτιμος Hoesch. in marg.] ἄτιμον codd. ‖ 3—4 κεκομισμένοι] κεκοσμένοι V ‖ 9 αὐτοῖς Hoesch.] αὐτοὺς codd. ‖ 13 οὖν A] om. V | τουττίλας codd. ‖ 15 ἀμφωτέροθεν V ‖ 17 ποιησάμενοι Braun | κέρας] καίρας V ‖ 20—21 στρατιωτῶν A] τῶν στρατιωτῶν V ‖ 22 ἀριστήδην V ‖ 23 ⟨δὲ⟩ addidi] facile excidere potuit ante δεξιὸν ‖ 24 Δαγισθαίῳ] θαγιθαίω codd. ‖ 25 τῶν V] τῶν ἐκ A

στρατιωτῶν ὀκτακισχιλίους μάλιστα ἔστησαν ἐς ἄμφω
τὰ ⟨κέρα⟩. κατὰ δὲ τὰ μέσα τῆς φάλαγγος τούς τε
Λαγγοβάρδας καὶ τὸ Ἐρούλων ἔθνος καὶ πάντας τοὺς
ἄλλους βαρβάρους ὁ Ναρσῆς ἔταξεν, ἔκ τε τῶν ἵππων
ἀποβιβάσας καὶ πεζοὺς εἶναι καταστησάμενος, ὅπως ἂν
μὴ κακοὶ ἐν τῷ ἔργῳ γενόμενοι ἢ ἐθελοκακοῦντες, ἂν
6 οὕτω τύχῃ, ἐς ὑπαγωγὴν ὀξύτεροι εἶεν. τὸ μέντοι
πέρας κέρως τοῦ εὐωνύμου τῶν Ῥωμαίων μετώπου
Ναρσῆς ἐγγώνιον κατεστήσατο, πεντακοσίους τε καὶ
7 χιλίους ἱππεῖς ἐνταῦθα στήσας. προείρητο δὲ τοῖς
μὲν πεντακοσίοις [τε καὶ χιλίοις], ἐπειδὰν τάχιστα τῶν
Ῥωμαίων τισὶ τραπῆναι ξυμβαίη, ἐπιβοηθεῖν αὐτοῖς
ἐν σπουδῇ, τοῖς δὲ χιλίοις, ὁπηνίκα οἱ τῶν πολεμίων
πεζοὶ ἔργου ἄρχωνται, κατόπισθέν τε αὐτῶν αὐτίκα
8 B619 γενέσθαι καὶ ἀμφιβόλους ποιήσασθαι. καὶ ὁ Τουτίλας
δὲ τρόπῳ τῷ αὐτῷ τοῖς πολεμίοις ἀντίαν τὴν στρα-
τιὰν ξύμπασαν ἔστησε. καὶ περιιὼν τὴν οἰκείαν παρά-
ταξιν τοὺς στρατιώτας παρεθράσυνέ τε καὶ παρεκάλει
9 ἐς εὐτολμίαν προσώπῳ καὶ λόγῳ. καὶ ὁ Ναρσῆς δὲ
ταὐτὸ τοῦτο ἐποίει, ψέλλιά τε καὶ στρεπτοὺς καὶ χαλι-
νοὺς χρυσοῦς ἐπὶ κοντῶν μετεωρίσας καὶ ἄλλα ἄττα
τῆς ἐς τὸν κίνδυνον προθυμίας ὑπεκκαύματα ἐνδεικ-
10 νύμενος. χρόνον δέ τινα μάχης οὐδέτεροι ἦρχον, ἀλλ'
ἡσυχῇ ἀμφότεροι ἔμενον, προσδεχόμενοι τὴν τῶν ἐναν-
τίων ἐπίθεσιν.

---

2 τὰ ⟨κέρα⟩. κατὰ δὲ τὰ μέσα scripsi] τὰ καὶ τάδε. τὰ μέσα codd., τὰ κέρα. κατὰ μέσα δὲ Braun ‖ 3 λαγουβάρδας A, λαγγουβάρδας V | ἐρούλλων codd. ‖ 7 ὑπαγωγὴν Maltr.] ὑποταγὴν codd. ‖ 9 ἐγγώνιον] ἐγκόνιον V ‖ 11 [τε καὶ χιλίοις] delevit Maltr. | ἐπειδ' ἂν V ‖ 12 αὐτοῖς Hoesch.] αὐτοὺς codd. ‖ 14 ἔργου A] ἔργον V ‖ 15 τουττίλας codd. ‖ 17 περιιὼν] περιὼν V ‖ 21 μετεωρήσας codd.

Μετὰ δὲ εἷς ἐκ τοῦ Γότθων στρατοῦ, Κόκκας ὄνο- 11 18. annus belli
μα, δόξαν ἐπὶ τῷ δραστηρίῳ διαρκῶς ἔχων, τὸν ἵππον (552/3)
ἐξελάσας, ἄγχιστα ἦλθε τοῦ Ῥωμαίων στρατοῦ, προὐ-
καλεῖτό τε, εἴ τίς οἱ βούλοιτο πρὸς μονομαχίαν ἐπεξ- P 653
ιέναι. ὁ δὲ Κόκκας οὗτος εἷς τῶν Ῥωμαίων στρα- 12
τιωτῶν ἐτύγχανεν ὢν τῶν παρὰ Τουτίλαν ἀπηυτο-
μοληκότων τὰ πρότερα. καί οἱ αὐτίκα τῶν τις Ναρσοῦ 13
δορυφόρων ἀντίος ἔστη, Ἀρμένιος γένος, Ἀνζαλᾶς
ὄνομα, καὶ αὐτὸς ἵππῳ ὀχούμενος. ὁ μὲν οὖν Κόκκας 14
ὁρμήσας πρῶτος ὡς τῷ δόρατι παίσων ἐπὶ τὸν πολέ-
μιον ἵετο, καταστοχαζόμενος τῆς ἐκείνου γαστρός. ὁ 15
δ' Ἀνζαλᾶς ἐξαπιναίως τὸν ἵππον ἐκκλίνας ἀνόνητον
αὐτὸν κατεστήσατο γενέσθαι τῆς οἰκείας ὁρμῆς. ταύτῃ
τε αὐτὸς ἐκ πλαγίου τοῦ πολεμίου γενόμενος ἐς πλευρὰν
αὐτοῦ τὴν ἀριστερὰν τὸ δόρυ ὦσε. καὶ ὁ μὲν ἐκ τοῦ 16
ἵππου πεσὼν ἐς τὸ ἔδαφος νεκρὸς ἔκειτο· κραυγὴ
δὲ ἀπὸ τοῦ Ῥωμαίων στρατοῦ ὑπερφυὴς ἤρθη, οὐδ' B 620
ὧς μέντοι μάχης τινὸς οὐδέτεροι ἦρξαν. Τουτίλας δὲ 17
μόνος ἐν μεταιχμίῳ ἐγένετο, οὐ μονομαχήσων, ἀλλὰ
τὸν καιρὸν τοῖς ἐναντίοις τοῦτον ἐκκρούσων. Γότθων
γὰρ τοὺς ἀπολειπομένους δισχιλίους ἄγχιστά πῃ προσιέ-
ναι μαθὼν ἀπετίθετο ἐς τὴν αὐτῶν παρουσίαν τὴν
ξυμβολήν, ἐποίει δὲ τάδε. πρῶτα μὲν οὐκ ἀπηξίου 18
τοῖς πολεμίοις ἐνδείκνυσθαι ὅστις ποτὲ εἴη. τήν τε
γὰρ τῶν ὅπλων σκευὴν κατακόρως τῷ χρυσῷ κατει-

18—20 *Τουτίλας—ἐκκρούσων*] *ὁ δὲ ἔστη ἐν μεταιχμίῳ, οὐ μονομαχήσων κτλ.* Suid. s. v. *ἐκκρουόμενος* ‖ 21 cf II 643, 2

---

1 *κόκας V* ‖ 4 *οἱ*] *εἰ V* ‖ 6 *τουττίλαν* codd. ‖ 7 *τις τῆς V* ‖ 8 *Ἀνζαλᾶς*] *ἀείζαλᾶς A* pr. m. ‖ 10 *παίσων*] *πέσων V* ‖ 18 *τουττίλας* codd. ‖ 20 *τοῦτον τοῖς ἐναντίοις* Suid.] *τοὺς ἐναντίους τοῦτον* codd. | *ἐκκρουόμενος* Suid. ‖ 24 [*ὅστις*] *ὅς τί V*

λημμένην ἠμπίσχετο καὶ τῶν οἱ φαλάρων ὁ κόσμος
ἔκ τε τοῦ πίλου καὶ τοῦ δόρατος ἁλουργός τε καὶ
19 ἄλλως βασιλικὸς ἀπεκρέματο θαυμαστὸς ὅσος. καὶ
αὐτὸς ὑπερφυεῖ ὀχούμενος ἵππῳ παιδιὰν ἐν μεταιχμίῳ
ἔπαιζε τὴν ἐνόπλιον ἐπισταμένως. τόν τε γὰρ ἵππον
ἐν κύκλῳ περιελίσσων, ἐπὶ θάτερά τε ἀναστρέφων
20 αὖθις κυκλοτερεῖς πεποίητο δρόμους. καὶ ἱππευόμε-
νος μεθίει ταῖς αὔραις τὸ δόρυ, ἀπ' αὐτῶν τε κρα-
δαινόμενον ἁρπασάμενος εἶτα ἐκ χειρὸς ἐς χεῖρα παρα-
πέμπων συχνὰ ἐφ' ἑκάτερα, καὶ μεταβιβάζων ἐμπείρως,
ἐφιλοτιμεῖτο τῇ ἐς τὰ τοιαῦτα μελέτῃ, ὑπτιάζων καὶ
ἰσχιάζων καὶ πρὸς ἑκάτερα ἐγκλινόμενος, ὥσπερ ἐκ
παιδὸς ἀκριβῶς τὰ ἐς τὴν ὀρχήστραν δεδιδαγμένος.
21 ταῦτά τε ποιῶν πᾶσαν κατέτριψε τὴν δείλην πρωΐαν.
ἐπὶ πλεῖστον δὲ τὴν τῆς μάχης ἀναβολὴν μηκύνειν
ἐθέλων ἔπεμψεν ἐς τὸ Ῥωμαίων στρατόπεδον, φάσκων
22 B621 ἐθέλειν αὐτοῖς ἐς λόγους ξυμμῖξαι. Ναρσῆς δὲ φενα-
κίζειν αὐτὸν ἰσχυρίζετο, εἴ γε πολεμησείων τὰ πρό-
τερα, ἡνίκα τοῦ προτείνεσθαι λόγους ἐξουσία εἴη, νῦν
ἐν μεταιχμίῳ γενόμενος ἐς τοὺς διαλόγους χωροίη.

P 654 λβ'. Ἐν τούτῳ δὲ Γότθοις καὶ οἱ δισχίλιοι ἧκον·
οὕσπερ ἐς τὸ χαράκωμα Τουτίλας ἀφικέσθαι μαθών,
ἐπειδὴ καὶ ὁ καιρὸς ἐς ἄριστον ἦγεν, αὐτός τε ἐς
σκηνὴν τὴν οἰκείαν ἐχώρησε καὶ Γότθοι διαλύσαντες
2 τὴν παράταξιν ὀπίσω ἀνέστρεφον. ἐν δὲ τῇ καταλύσει
τῇ αὐτοῦ γεγονὼς Τουτίλας τοὺς δισχιλίους ἤδη παρ-

3 βασιλικὸς ἀπεκρέματο *A*] βασιλικρέματο *V* ‖ 5 ἔπαιζε] ἔπεξε *V* | ἐνόπλιον] ἐνόπλοιν *V* | ἐπισταμένως Hoesch.] ἐπιστάμενος codd. ‖ 8—9 κραδαινόμενος *V* ‖ 10—12 καὶ—ἑκάτερα om. *A* ‖ 16 ἐθέλειν] ἐθέλων *V* pr. m. ‖ 17 ἐς λόγους Scaliger] εὐλόγως codd. | ξυμμίξαι codd. ‖ 22 χαράκομα *V* ‖ 22 et 26 τουττίλας codd. ‖ 23—24 ἐς σκηνὴν] ἐς κηνὴν *V*

όντας εὗρε. τό τε ἄριστον ἅπαντας αἱρεῖσθαι κελεύ- 18. annus belli (552/3)
σας καὶ τὴν τῶν ὅπλων σκευὴν μεταμφιασάμενος
ἅπαντας ἐξωπλίσατο μὲν ἐς τὸ ἀκριβὲς ἐν στρατιωτῶν
λόγῳ, εὐθὺς δὲ τὴν στρατιὰν ἐπὶ τοὺς πολεμίους
ἐξῆγεν, ἀπροσδόκητος αὐτοῖς ἐπιπεσεῖσθαι οἰόμενος
καὶ ταύτῃ αἱρήσειν. ἀλλ' οὐδ' ὧς ἀπαρασκεύους Ῥω- 3
μαίους εὗρε. δείσας γὰρ ὁ Ναρσῆς, ὅπερ ἐγένετο, μὴ
σφίσιν ἀπροσδοκήτοις ἐπιπέσοιεν οἱ πολέμιοι, ἀπεῖπεν
ἅπασι μήτε ἄριστον αἱρεῖσθαι μήτε ἀποδαρθεῖν μήτε
μὴν ἀποθωρακίσασθαι τῶν πάντων μηδένα μήτε τοῦ
χαλινοῦ μεθεῖναι τὸν ἵππον. οὐ μέντοι οὐδὲ ἀποσί- 4
τους τὸ παράπαν αὐτοὺς εἴασεν, ἀλλ' ἐν τῇ τάξει καὶ
τῇ τῶν ὅπλων σκευῇ ἀκρατισαμένους ἐκέλευσε διηνε-
κὲς οὕτως ἀποσκοποῦντας καραδοκεῖν τῶν πολεμίων
τὴν ἔφοδον. τρόπῳ μέντοι τῷ αὐτῷ οὐκέτι ἐτάξαντο, 5
ἀλλὰ Ῥωμαίοις μὲν τὰ κέρα, ἐν οἷς κατὰ τετρακισχι-
λίους οἱ πεζοὶ τοξόται εἱστήκεισαν, ἐπὶ τὸ μηνοειδὲς
τοῦ Ναρσοῦ γνώμῃ ἐτράπετο. Γότθοι δὲ οἱ πεζοὶ 6
ἅπαντες ὄπισθεν τῶν ἱππέων ἀθρόοι ἵσταντο, ἐφ' ᾧ,
ἢν τοῖς ἱππεῦσι τραπῆναι ξυμβῇ, ἀναστρέφοντες μὲν B 622
ἐπ' αὐτοὺς οἱ φεύγοντες σώζοιντο, ἐπίκοινα δὲ ἀμφό-
τεροι εὐθὺς χωρήσαιεν. προείρητο δὲ Γότθοις ἅπασι
μήτε τοξεύματι μήτε ἄλλῳ ὁτῳοῦν ἐς συμβολὴν τήνδε
ὅτι μὴ τοῖς δόρασι χρῆσθαι. διὸ δὴ Τουτίλαν πρὸς 7
τῆς ἀβουλίας καταστρατηγηθῆναι τῆς αὐτοῦ ξυνηνέχθη·
ὅς γε καθιστάμενος ἐς τήνδε τὴν μάχην οὐκ οἶδα ὅτῳ

---

13 ἀκρατησαμένους codd. ‖ 18 ἐτράπετο] ἐτράπαιτο *V* | Γότθοι] γότθοις *A* ‖ 19 ἀθρόοι *A*] ἀθρόον *V* ‖ 21—22 ἀμφότεροι Maltr.] ἀμφότερα codd. ‖ 23 μήτε—μήτε] μὴ δὲ—μὴ δὲ codd. ‖ 24 τουττίλαν codd. ‖ 25 τῆς αὐτοῦ] τῆς αὐτοῦ *A*, τοῖς αὐτοῦ *V*

ἀναπεισθεὶς παρείχετο τοῖς ἐναντίοις τὴν αὐτοῦ στρα-
τιὰν οὔτε τῇ ὁπλίσει ἀντίξουν οὔτε τῇ τάξει ἀντίρρο-
πον οὔτε τῳ ἄλλῳ ἀντίπαλον, ἐπεὶ Ῥωμαῖοι μὲν ἑκά-
στοις ὡς ἐπικαιρότατα ἦν ἐν τῷ ἔργῳ ἐχρῶντο, ἢ
τοξεύοντες, ἢ δόρατα ὠθοῦντες, ἢ ξίφη διαχειρίζοντες,
ἢ ἄλλο τι ἐνεργοῦντες τῶν σφίσι προχείρων κἀν τῷ
παρόντι ἐπιτηδείων, οἱ μὲν ἱππευόμενοι, οἱ δὲ καὶ
πεζῇ ἐς τὴν παράταξιν καθιστάμενοι, κατὰ τὸ τῇ χρείᾳ
ξυνοῖσον, καὶ πῇ μὲν κύκλωσιν τῶν πολεμίων δια-
πρασσόμενοι, πῇ δὲ προσιόντας δεχόμενοι καὶ ταῖς
8 ἀσπίσιν ἀποκρουόμενοι τὴν ἐπίθεσιν. οἱ δὲ τῶν Γότ-
θων ἱππεῖς, τῶν πεζῶν σφίσιν ἀπολελειμμένων ὀπίσω,
μόνοις θαρσοῦντες τοῖς δόρασιν ὁρμῇ ἀνεπισκέπτῳ
P 655 ἐπήεσαν, ἔν τε τῷ πόνῳ γενόμενοι τῆς σφετέρας ἀβου-
9 λίας ἀπώναντο. ἐπὶ μέσους γὰρ τοὺς πολεμίους ὁρμή-
σαντες ἔλαθον σφᾶς αὐτοὺς ἐν μέσῳ πεζῶν τῶν ὀκτα-
κισχιλίων γενόμενοι, τοῖς τε τοξεύμασι πρὸς αὐτῶν
βαλλόμενοι ἑκατέρωθεν ἀπεῖπον εὐθὺς, ἐπεὶ οἱ τοξόται
ἄμφω τοῦ μετώπου τὰ κέρα ἐπὶ τὸ μηνοειδὲς κατὰ
10 βραχὺ ἔτρεπον, ᾗπέρ μοι ἔμπροσθεν εἴρηται. πολλοὺς
B 623 μὲν οὖν ἄνδρας, πολλοὺς δὲ ἵππους ἐν τῷ πόνῳ
τούτῳ Γότθοι ἀπέβαλον, οὔπω τοῖς ἐναντίοις ξυμμί-
ξαντες, πολλῶν τε ἀνηκέστων κακῶν ἐς πεῖραν ἐλθόν-
τες ὀψέ τε καὶ μόλις ἐς τῶν πολεμίων ἀφίκοντο τὴν
11 παράταξιν. ἐνταῦθα τῶν Ῥωμαίων τινὰς ἢ τῶν σφίσι
ξυμμάχων βαρβάρων μᾶλλον τῶν ἄλλων θαυμάζειν

1 αὐτοῦ codd. ‖ 2—3 οὔτε—οὔτε—οὔτε] οὐδὲ—οὐδὲ—οὐδὲ codd. ‖ 4 ἦν] ἣν *V* ‖ 5 ξίφη διαχειρίζοντες *V*] ξιφείδια χειρίζοντες *A* ‖ 9—10 πῆ—πῆ codd. ‖ 14—15 ἀβουλλίας *V* ‖ 19 κέρα] κέρας *V* ‖ 20 ἧπερ *V* ‖ 22—23 ξυμμήξαντες *V* ‖ 23 πεῖραν] πῆραν *V*

οὐκ ἔχω. μία γὰρ ἁπάντων προθυμία τε καὶ ἀρετὴ 12 18.annus belli
καὶ ἐναγώνισις ἦν, ἕκαστοί τε τῶν ἐναντίων ἐπιόντων (552/3)
σφίσιν ὡς καρτερώτατα δεξάμενοι τὴν ἐπιδρομὴν ἀπεώ-
σαντο. ἤδη δὲ ἀμφὶ τὰ πρὸς ἑσπέραν ἦν καὶ τὰ στρα- 13
τόπεδα ἐξαπιναίως ἐκινήθη ἑκάτερα, Γότθων μὲν ἐς
ὑπαγωγὴν, Ῥωμαίων δὲ ἐς τὴν δίωξιν. ὡρμημένοις 14
γὰρ ἐς αὐτοὺς Γότθοι οὐκ ἀντεῖχον τοῖς πολεμίοις,
ἀλλ' ἐνεδίδοσαν ἐπιόντων αὐτῶν καὶ προτροπάδην
ἀνέστρεφον, καταπεπληγμένοι αὐτῶν τῷ τε ὁμίλῳ καὶ
τῇ εὐκοσμίᾳ. ἐς ἀλκήν τε οὐδαμῇ ἔβλεπον, ὥσπερ 15
φάσματα ἐπιπεσόντα σφίσι δειμαίνοντες ἢ ἐξ οὐρανοῦ
πολεμούμενοι. δι' ὀλίγου δὲ εἰς πεζοὺς αὐτοῖς τοὺς 16
σφετέρους ἀφικομένοις πολλῷ ἔτι μᾶλλον τὸ κακὸν
ᾔρετο καὶ πρόσω ἐχώρει. οὐ γὰρ ἐν κόσμῳ τὴν ἀνα- 17
χώρησιν ποιησάμενοι ἐς αὐτοὺς ἦλθον, ὡς ἀναπνεύ-
σοντές τε καὶ ξὺν αὐτοῖς ἀναμαχούμενοι, ᾗπερ εἴθισται,
ἢ ὠθισμῷ τοὺς διώκοντας ἀπωσόμενοι ἢ παλίωξιν
ἐγχειρίσοντες ἢ ἄλλην τινὰ πολέμου ἰδέαν, ἀλλ' οὕτως
ἀτάκτως ὥστε αὐτῶν τισι καὶ διεφθάρθαι τῆς ἵππου
ἐπιπεσούσης ξυνέπεσε. διόπερ αὐτοὺς οἱ πεζοὶ οὔτε 18
διαστάντες ἐδέξαντο οὔτε διασωσόμενοι ἔστησαν, ἀλλὰ
ξὺν αὐτοῖς προτροπάδην ἅπαντες ἔφευγον, ἔνθα δὴ
καὶ ἀλλήλους ὥσπερ ἐν νυκτομαχίᾳ διέφθειρον. ὅ τε 19 B624
τῶν Ῥωμαίων στρατὸς, τῆς ἐκείνων ἀπολαύοντες ὀρρω-
δίας, φειδοῖ οὐδεμιᾷ τοὺς ἐν ποσὶν ἀεὶ ἔκτεινον, οὔτε
ἀμυνομένους οὔτε ἀντιβλέπειν τολμῶντας, ἀλλὰ σφᾶς
αὐτοὺς τοῖς πολεμίοις παρεχομένους ὅ τι βούλοιντο

2 ἕκαστον *A* ‖ 4 τὰ πρὸς] τὸν πρὸς *V* ‖ 16—17 ᾗπερ—ἀπωσόμενοι *A*] om. *V* ‖ 20 αὐτοὺς Hoesch. in marg.] αὐτοῖς codd. ‖ 21 διασωσάμενοι *V* ‖ 25—26 οὔτε—οὔτε] οὐδὲ—οὐδὲ codd. ‖ 27 βούλλοιντο *V*

χρῆσθαι· οὕτω δὴ αὐτοῖς τά τε δείματα ἐπεκάθιζε καὶ
20 *ὁ φόβος ἐκράτει. καὶ αὐτῶν ἑξακισχίλιοι μὲν ἐν τῷ ἔργῳ τούτῳ ἀπέθανον, πολλοὶ δὲ σφᾶς αὐτοὺς ἐνεχείρισαν τοῖς ἐναντίοις. οὓ δὴ αὐτοὺς ἐν μὲν τῷ παρόντι ἐζώγρησαν, οὐ πολλῷ δὲ ὕστερον ἔκτειναν. οὐ μόνον δὲ Γότθοι ἀνῄρηντο, ἀλλὰ καὶ τῶν πάλαι Ῥωμαίων στρατιωτῶν πλεῖστοι, τῶν τὸ πρότερον ἀποταξαμένων μὲν τῇ Ῥωμαίων στρατιᾷ, ἀπηυτομοληκότων δὲ, ᾖπέρ μοι ἐν τοῖς ἔμπροσθεν λόγοις ἐρρήθη, παρὰ Τουτίλαν*
21 P656 *τε καὶ Γότθους. ὅσοις δὲ δὴ τοῦ Γότθων στρατοῦ μήτε ἀπολωλέναι μήτε ⟨ὑπὸ⟩ τῶν πολεμίων ταῖς χερσὶ ξυνηνέχθη γενέσθαι, οὗτοι διαλαθεῖν τε καὶ φυγεῖν ἴσχυσαν, ὡς αὐτῶν ἕκαστος ἵππου ἢ ποδῶν ἢ τύχης ἔσχεν ἢ καιροῦ ἢ χώρου φέροντος ἐς τοῦτο ἐπιτυχεῖν.*

22 *Ἧδε μὲν οὖν ἡ μάχη ἐς τοῦτο ἐτελεύτα καὶ ξυνεσκόταξε παντάπασιν ἤδη. Τουτίλαν δὲ φεύγοντα ἐν σκότῳ σὺν ἀνδράσιν οὐ πλέον ἢ πέντε οὖσιν, ὧνπερ ὁ Σκιποῦαρ εἷς ἐτύγχανεν ὤν, τῶν τινες Ῥωμαίων ἐδίωκον, οὐκ εἰδότες ὡς Τουτίλας εἴη· ἐν τοῖς καὶ*
23 *Ἄσβαδον τὸν Γήπαιδα ξυνέβαινεν εἶναι. ὅσπερ ἐπεὶ Τουτίλα ἀγχοτάτω ἐγένετο, ὡς τῷ δόρατι αὐτὸν κατὰ*
24 *τῶν νώτων παίσων ἐπῄει. Γοτθικὸν δέ τι μειράκιον*
B 625 *ἐκ τῆς Τουτίλα οἰκίας φεύγοντι τῷ δεσπότῃ ἑπόμενον, τύχην τε ἀπαξιοῦν τὴν τότε παροῦσαν, ἀνέκραγε μέγα „Τί τοῦτο, ὦ κύων, τὸν δεσπότην τὸν σαυτοῦ πλήξων*

9 cf. II 348, 22. 392, 22. 471, 22

3—4 *ἐνεχίρισαν* V ‖ 6 *ἀνήρηντο* A] *ἀνήρoντο* V ‖ 8 *ᾖπέρ*] *ἧπερ* V ‖ 9 *ἐρήθη* V | *τουττίλαν* codd. ‖ 10 *Γότθων* Hoesch.] *γότθου* codd. ‖ 11 *ἀπωλολέναι* V | ⟨*ὑπὸ*⟩ addidi] om. codd. | *ταῖς*] *τοῖς* V ‖ 15 *Ἧδε*] *ἤδη* V ‖ 16 *τουττίλαν* codd. ‖ 19 *τουττίλας* codd. ‖ 20 *ἄβασδον* hic et infra A | *γήπεδα* codd. ‖ 21 *τουττίλα*

ουτίλα edd., corr. Wahler ‖ 23 *τουττίλα* codd. | *φεύγοντ* V

„ὥρμηκας;“ ὁ μὲν οὖν Ἄσβαδος ἐπὶ Τουτίλαν τὸ δόρυ 18. annus belli
σθένει παντὶ ὦσεν, αὐτὸς δὲ πρός του Σκιποῦαρ τὸν (552/3)
πόδα πληγεὶς αὐτοῦ ἔμεινε. καὶ αὐτὸς δὲ Σκιποῦαρ 25
πρός του τῶν διωκόντων πληγεὶς ἔστη, οἵ τε ξὺν
Ἀσβάδῳ πεποιημένοι τὴν δίωξιν, τέτταρες ὄντες, ὅπως
αὐτὸν διασώσοιντο, οὐκέτι ἐδίωκον, ἀλλὰ ξὺν αὐτῷ
ὀπίσω ἀνέστρεφον. οἱ δὲ τῷ Τουτίλᾳ ἐπισπόμενοι, 26
διώκειν σφᾶς ἔτι τοὺς πολεμίους οἰόμενοι, οὐδέν τι
ἧσσον πρόσ⟨ω⟩ ἤλαυνον, καίπερ αὐτὸν καιρίαν πληγέντα
καὶ λειποψυχοῦντα βεβαιότατα ἐπαγόμενοι, πρυτανευού-
σης αὐτοῖς τῆς ἀνάγκης τὸν βίαιον δρόμον. σταδίους 27
δὲ ἀνύσαντες τέσσαράς τε καὶ ὀγδοήκοντα ἐς χωρίον
ἀφίκοντο Κάπρας ὄνομα. οὗ δὴ τὸ λοιπὸν ἡσυχάζον-
τες Τουτίλα τὴν πληγὴν ἐθεράπευον, ὅσπερ οὐ πολλῷ
ὕστερον τὸν βίον ἐξεμέτρησεν. ἐνταῦθά τε αὐτὸν οἱ 28
ἐπισπόμενοι κρύψαντες τῇ γῇ ἀνεχώρησαν. αὕτη γέ-
γονε Τουτίλᾳ τῆς τε ἀρχῆς καὶ τοῦ βίου καταστροφή,
ἔτη ἕνδεκα Γότθων ἄρξαντι, οὐκ ἐπαξίως ἐπιγενομένη
τῶν ἔμπροσθεν αὐτῷ πεπραγμένων, ἐπεὶ καὶ τὰ πράγματα
πρότερον τῷ ἀνθρώπῳ ἐχώρησε, καὶ τοῖς ἔργοις οὐ
κατὰ λόγον ἡ τελευτὴ ἐπεγένετο. ἀλλὰ καὶ νῦν ἡ 29
τύχη ὡραϊζομένη τε διαφανῶς καὶ διασύρουσα τὰ ἀν-
θρώπεια τό τε παράλογον τὸ αὐτῆς ἴδιον καὶ τὸ τοῦ
βουλήματος ἀπροφάσιστον ἐπιδέδεικται, Τουτίλᾳ μὲν
τὴν εὐδαιμονίαν ἐξ αἰτίας οὐδεμιᾶς ἐπὶ χρόνου μῆκος
αὐτοματίσασα, δειλίαν δὲ οὕτω τῷ ἀνθρώπῳ καὶ κατα- B 626

1 τουττίλαν codd. ‖ 2 σκιπούαρ V ‖ 4 οἵ] εἵ V ‖ 7 τῶ τουττίλα A, τῶττουττίλα V | ἐπισπώμενοι codd. ‖ 9 πρόσ⟨ω⟩ ἤλαυνον scripsi] προσήλαυνον codd. | καιρίαν] κυρίαν A ‖ 10 βεβαιότατα codd.] conicio βιαιότατα ‖ 11 αὐτοῖς] αὐτῆς V ‖ 14 τουτίλλα A, τουττίλα V ‖ 16 ἐπισπώμενοι A ‖ 17 τουττίλα codd. ‖ 20 ἀνθρώπῳ] addendum puto: ⟨ἐπὶ μέγα⟩ ‖ 22 ὡραϊζομένους V ‖ 24 τουττίλα codd. ‖ 26 αὐτοματήσασα codd.

στροφὴν ἀπαυθαδισαμένη ἐξ οὐ προσηκόντων ἐν τῷ
30 παρόντι. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἀνθρώπῳ, οἶμαι, καταληπτὰ
οὔτε γέγονε πώποτε οὔτε μήποτε ὕστερον ἔσται· λέ-
γεται δὲ ἀεὶ καὶ δοξάζεται διαψιθυριζόμενα ἐς τὸν
πάντα αἰῶνα, ὥς πη ἑκάστῳ φίλον, λόγῳ τῷ εἰκότι
δοκοῦντι εἶναι παρηγοροῦντι τὴν ἄγνοιαν. ἐγὼ δὲ
ἐπὶ τὸν πρότερον λόγον ἐπάνειμι.
31 P657 Τουτίλαν γοῦν Ῥωμαῖοι οὕτως ἐξ ἀνθρώπων ἀφα-
νισθῆναι οὐκ ἔγνωσαν, ἕως αὐτοῖς γυνὴ μία, Γότθα
32 γένος, ἔφρασέ τε καὶ τὸν τάφον ἐπέδειξεν. οἵ τε ἀκη-
κοότες οὐχ ὑγιᾶ τὸν λόγον εἶναι οἰόμενοι, ἐν τῷ
χωρίῳ ἐγένοντο, καὶ τὴν θήκην ὀκνήσει οὐδεμιᾷ διο-
ρύξαντες ἐξήνεγκαν μὲν τὸν Τουτίλαν ἐνθένδε νεκρὸν,
ἐπιγνόντες δὲ αὐτὸν, ὥς φασι, καὶ τούτου δὴ τοῦ
θεάματος ἐμπλησάμενοι τὴν σφετέραν ἐπιθυμίαν αὖθις
αὐτὸν τῇ γῇ ἔκρυψαν, ἔς τε Ναρσῆν αὐτίκα τὸν πάντα
33 λόγον ἀνήνεγκαν. τινὲς δὲ οὐχ οὕτω τά γε κατὰ Του-
τίλαν καὶ τήνδε τὴν μάχην ξυμβῆναι, ἀλλὰ τρόπῳ τῳ
ἑτέρῳ φασίν· ὅνπερ μοι ἀναγράψασθαι οὔ τοι ἄπο
34 τρόπου ἔδοξεν εἶναι. λέγουσι γὰρ οὐκ ἀπροφάσιστον
οὐδὲ παράλογον τὴν ὑπαγωγὴν ξυνενεχθῆναι τῷ Γότθων
στρατῷ, ἀλλὰ Ῥωμαίων ἀκροβολιζομένων τινῶν βέλος
ἐκ τοξεύματος τῷ Τουτίλᾳ ἐξαπιναίως ἐπιπεσεῖν, οὐκ
ἐκ προνοίας τοῦ πέμψαντος, ἐπεὶ Τουτίλας ἐν στρα-
τιώτου λόγῳ ὡπλισμένος τε καὶ παρατεταγμένος ὅπου

1 ἀπαυθαδησαμένη V ‖ 3 ἔσται] αἴστε V ‖ 8 τουττίλαν codd. | γοῦν Hoesch. in marg.] γὰρ codd. | οὕτω A, οὔτω V ‖ 9 ἔγνωσαν] αἴγνωσαν V ‖ 13 τὸν A] om. V | τουττίλαν A ‖ 16—17 αὐτίκα—ἀνήνεγκαν A] τὸν πάντα λόγον αὐτίκα ἄνηνεγκαν V ‖ 17—18 τουτίλλαν A, τουττίλαν V ‖ 22 ἀκροβολιζομένον V ‖ 23 τουττίλα codd. ‖ 24 ἐπεὶ] ἐπὶ V | τουττίλας codd. ‖ 24—25 στρατιώτου A] στρατιῶτου V

δὴ τῆς φάλαγγος ἀπημελημένος εἱστήκει, οὐ βουλό- 18. annus belli (552/3) μενος τοῖς πολεμίοις ἔνδηλος εἶναι, οὐδέ πη αὐτὸν ἐς ἐπιβουλὴν παρεχόμενος, ἀλλὰ τύχης τούτῳ ταῦτα B 627 σκευωρουμένης τινὸς καὶ ἰθυνάσης ἐπὶ τὸ τοῦ ἀνθρώπου σῶμα τὸν ἄτρακτον· καὶ αὐτὸν μὲν καιρίαν βληθέντα, ὡς ἔνι μάλιστα, περιώδυνον γεγενημένον ἔξω γενέσθαι τῆς φάλαγγος ξύν τε ὀλίγοις κατὰ βραχὺ ὀπίσω ἰέναι. καὶ μέχρι μὲν ἐς Κάπρας ἀντέχοντα τῇ ταλαιπωρίᾳ 35 τὸν ἵππον ἐλᾶν, ἐνταῦθα δὲ λειποψυχήσαντα τὸ λοιπὸν μεῖναι τὴν πληγὴν θεραπεύσοντα, οὐ πολλῷ τε ὕστερον αὐτῷ ἐπιγενέσθαι τὴν τέλειον ἡμέραν τοῦ βίου. τὴν 36 δὲ Γότθων στρατιὰν οὔτε ἄλλως ἀξιόμαχον τοῖς ἐναντίοις οὖσαν, ἀλλὰ καὶ ἀπομάχου σφίσι παρὰ δόξαν γεγενημένου τοῦ ἄρχοντος, ἐν θάμβει γενέσθαι, εἰ μόνος αὐτοῖς οὐκ ἐξ ἐπιβουλῆς τῶν πολεμίων ὁ Τουτίλας καιρίαν βληθείη, καὶ ἀπ' αὐτοῦ περιφόβους τε καὶ ἀθύμους γεγενημένους ἔς τε ὀρρωδίαν ὅρον οὐκ ἔχουσαν καὶ ὑπαγωγὴν οὕτως αἰσχρὰν ἐμπεπτωκέναι. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων λεγέτω ἕκαστος ὅπη γινώσκει.

λγ'. Ναρσῆς δὲ περιχαρὴς τοῖς ξυμπεπτωκόσι γενόμενος ἐπαναφέρων οὐκ ἀνίει ἐς τὸν θεὸν ἅπαντα, ὅπερ καὶ ὁ ἀληθὴς λόγος ἐγίνετο, τά τε ἐν ποσὶ διῳκεῖτο. καὶ πρῶτα μὲν τῶν οἱ ἐπισπομένων Λαγγο- 2

---

20 Cedren. I 659, 16

---

2 *αὐτὸν* codd. ‖ 3 *τούτῳ* scripsi] *τοῦτο* codd. ‖ 4 *τὸ* *A*] *τῶ* *V* ‖ 7 *φάλαγκος* *V* | *ξύν τε*] *ξύνεται* *V* ‖ 8 *ταλαιπωρίᾳ*] *ταλεπορία* *V* pr. m. ‖ 9 post *δὲ* repetit *V*: *ἀντέχοντα τῇ ταλαιπορία* ‖ 10 *μεῖναι* *A*, *V* pr. m. corr.] *εἶναι* *V* pr. m. | *θεραπεύσοντι* *V* ‖ 15 *αὐτοῖς*] *αὐτὸς* Hoesch. ‖ 15—16 *τουττίλας* codd. ‖ 16 *καὶ ρίαν* *V* ‖ 18 *οὕτω* codd. ‖ 19 *γινώσκει* *A*] *γενέσθαι* *V* ‖ 20 *περὶ χαρὴς* *V* ‖ 21 *ἅπαντι* *V* ‖ 23 *ἐπισπωμένων* *A* ‖ 23—662, 1 *λαγγουβάρδων* codd.

P 658 *βαρδῶν ἀπαλλαξείων τῆς ἀτοπίας (οἵ γε πρὸς τῇ ἄλλῃ
ἐς τὴν δίαιταν παρανομίᾳ τάς τε οἰκοδομίας, αἷς ἂν
ἐντύχοιεν, ἐνεπίμπρασαν καὶ γυναιξὶ ταῖς ἐς τὰ ἱερὰ
B 628 καταφευγούσαις βιαζόμενοι ἐπλησίαζον) χρήμασι μεγά-
λοις αὐτοὺς δεξιωσάμενος ἐς τὰ πάτρια ἤδη ἀφῆκεν
ἰέναι, Βαλεριανόν τε καὶ Δαμιανὸν, τὸν αὐτοῦ ἀδελ-
φιδοῦν, ξὺν τοῖς ἑπομένοις ἐξηγεῖσθαι τῆς ὁδοῦ ἄχρι
ἐς τὰ Ῥωμαίων ὅρια σφίσι κελεύσας, ὅπως μηδενὶ ἐν
3 τῇ ἀποπορείᾳ λυμήνωνται. ἐπειδὴ δὲ Λαγγοβάρδαι
ἀπηλλάγησαν ἐκ Ῥωμαίων τῆς γῆς, Βαλεριανὸς ἐστρα-
τοπεδεύσατο ἀμφὶ πόλιν Βερώναν, ὡς πολιορκήσων τε
4 καὶ παραστησόμενος αὐτὴν βασιλεῖ. δείσαντές τε οἱ
τὸ φυλακτήριον ταύτῃ ἔχοντες Βαλεριανῷ ἐς λόγους
ἦλθον, ὡς σφᾶς τε αὐτοὺς καὶ τὴν πόλιν ὁμολογίᾳ
5 ἐνδώσοντες. ἃ δὴ Φράγγοι μαθόντες, ὅσοι φρουρὰν
ἐς τὰ ἐπὶ Βενετίας χωρία εἶχον, διεκώλυον προθυμίᾳ
τῇ πάσῃ τῆς χώρας ἅτε αὐτοῖς προσηκούσης ἀξιοῦντες
μεταποιεῖσθαι. καὶ ἀπ' αὐτοῦ ἄπρακτος ἐνθένδε παντὶ
6 τῷ στρατεύματι Βαλεριανὸς ἀνεχώρησε. Γότθοι δὲ,
ὅσοι ἀποφυγόντες ἐκ τῆς ξυμβολῆς διεσώθησαν, δια-
βάντες ποταμὸν Πάδον, πόλιν τε Τικινὸν καὶ τὰ
ἐκείνῃ χωρία ἔσχον, ἄρχοντά τε τὸν Τεΐαν κατεστή-
7 σαντο σφίσιν. ὃς δὴ τὰ χρήματα εὑρὼν ἅπαντα, ὅσα
Τουτίλας ἔτυχεν ἐν Τικινῷ καταθέμενος, Φράγγους ἐς
ξυμμαχίαν ἐπαγαγέσθαι διενοεῖτο, Γότθους δὲ ὡς ἐκ*

---

1 *ἀλλαξείων V* | *ἀτοπείας V* ‖ 3 *ἐνεπίμπρασεν V* | *εἰς V* ‖ 6 *αὐτοῦ* scripsi] *αὐτοῦ* codd. ‖ 9 *ἀποπορία A* corr., *ἀπορία A* pr. m., *V* | *λυμήνωνται A*] *λυμήνοντα V* ‖ 10 *βαλλεριανὸς A* ‖ 11 *βερόναν* codd. ‖ 15 *ἐνδώσαντες V* ‖ 17 *τῇ V*] om. *A* ‖ 20 *ξυμβουλῆς V* ‖ 21 *Τίκινον* Maltr., *πιγκηνῶν L*, *τηκηνῶν V* ‖ 22 *τέϊαν* hic et infra *L* ‖ 24 *τωτίλας L*, *τοττίλας V* | *Τικίνῳ* Maltr., *πιγκηνῶ L*, *τηκήνων V* | *καταθέμενως V* ‖ 25 *δὲ L*] *τε V*

18.annus belli (552/3)
τῶν παρόντων διεῖπέ τε καὶ διεκόσμει, ξυλλέγων σπουδῇ
ἀμφ' αὐτὸν ἅπαντας. ταῦτα δ Ναρσῆς ἀκούσας Βα- 8
λεριανὸν μὲν ἐκέλευσε πᾶσι τοῖς ἑπομένοις ἀμφὶ Πάδον
ποταμὸν φυλακὴν ἔχειν, ὅπως μὴ Γότθοι ἀδεέστερον B 629
ξυστήσεσθαι δυνατοὶ εἶεν, αὐτὸς δὲ παντὶ τῷ ἄλλῳ
στρατῷ ἐπὶ Ῥώμην ᾔει. ἐν Τούσκοις τε γενόμενος 9
Ναρνίαν μὲν ὁμολογίᾳ εἷλε, καὶ Σπολιτινοῖς ἀτειχίστοις
οὖσι φρουρὰν ἔλιπεν, ἀνοικοδομήσασθαι ὅτι τάχιστα
ἐπιστείλας ὅσα τοῦ περιβόλου καθελόντες ἐτύγχανον
Γότθοι. ἔπεμψε δὲ καί τινας ἀποπειρασομένους τοῦ 10
ἐν Περυσίᾳ φυλακτηρίου. ἡγοῦντο δὲ τῶν ἐν Περυσίᾳ
φρουρῶν αὐτόμολοι γεγονότες Ῥωμαῖοι δύο, Μελιγή-
διός τε καὶ Οὔλιφος, ὅσπερ Κυπριανοῦ δορυφόρος
γεγονὼς πρότερον, Τουτίλᾳ πολλά οἱ ἐπαγγειλαμένῳ
ἀναπεισθεὶς Κυπριανὸν τότε ἄρχοντα τοῦ ἐνταῦθα
φυλακτηρίου δόλῳ ἔκτεινεν. ὁ μὲν οὖν Μελιγήδιος 11
λόγους τοῦ Ναρσοῦ ἐνδεξάμενος ἐβουλεύετο ξὺν τοῖς
οἱ ἑπομένοις Ῥωμαίοις τὴν πόλιν ἐνδοῦναι, οἱ δὲ
ἀμφὶ τὸν Οὔλιφον τῶν πρασσομένων αἰσθόμενοι ξυνί-
σταντο ἐπ' αὐτοὺς ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς. καὶ Οὔλιφος 12
μὲν ξὺν τοῖς οἱ ὁμογνωμονοῦσιν αὐτοῦ διεφθάρη,
Μελιγήδιος δὲ παρέδωκε Περυσίαν Ῥωμαίοις αὐτίκα.
τῷ μέντοι Οὐλίφῳ ξυνέβη τίσις ἐκ τοῦ θεοῦ δηλονότι
ἐπιπεσοῦσα, ἐν αὐτῷ μάλιστα διεφθάρθαι τῷ χώρῳ,

15 cf. II 349

1 συλλέγων V | σπουδῇ L] ἐν σπουδῇ V ‖ 2 αὐτὸν scripsi] αὑτὸν codd. | ὁ L] om. V ‖ 3 ἐκέλευσε] ἐκέλεβε V ‖ 7 ναρνίαν V] τὴν ναρνίαν L | Σπολιτινοῖς] σπὸλτην.οῖς V ‖ 8 ἔλυπεν V ‖ 10 ἀποπειρασσομένους V ‖ 11 δὲ τῶν L] δὲ καὶ τῶν V ‖ 12 ῥωμαῖοι L] ἐκ ῥωμαίων V ‖ 12—13 μελιγίδιός hic et infra V ‖ 13 οὔλιφος V] οὔλιθος hic et infra semper L | δορυφόροις V ‖ 14 τωτίλα L, τουττίλα V ‖ 18 τὴν πόλιν ῥωμαίοις V ‖ 22 παρέδωκε L] om. V ‖ 23 τίσις L] τις τίσις V

ἵνα δὴ αὐτὸς τὸν Κυπριανὸν διεχρήσατο. ταῦτα μὲν
δὴ οὕτω κεχώρηκε.
13 P 659 *Γότθοι δὲ οἱ ἐν Ῥώμῃ φυλακὴν ἔχοντες ἐπειδὴ*
Ναρσῆν τε καὶ τὸν Ῥωμαίων στρατὸν ἐπὶ σφᾶς ἰόντας
B 630 *ἄγχιστά πῃ ἐπύθοντο εἶναι, παρεσκευάζοντο ὡς τὰ*
14 *δυνατὰ σφίσιν ὑπαντιάσοντες. ἐτύγχανε δὲ Τουτίλας*
πολλὰς μὲν ἐμπρησάμενος τῆς πόλεως οἰκοδομίας,
*ἡνίκα δὴ αὐτὴν τὸ πρῶτον ἐξεῖλεν. * * ἐν ὑστάτῳ δὲ*
λογισάμενος, ὡς ἐς ὀλίγους ἀποκεκριμένοι οὐχ οἷοί τέ
εἰσι τὸ λοιπὸν Γότθοι ἅπαντα τὸν περίβολον Ῥώμης
διαφυλάξαι, τειχίσματι βραχεῖ ὀλίγην τινὰ τῆς πόλεως
μοῖραν ἀμφὶ τὸν Ἀδριανοῦ περιβαλὼν τάφον καὶ αὐτὸ
τῷ προτέρῳ τείχει ἐνάψας φρουρίου κατεστήσατο σχῆμα.
15 *ἐνταῦθά τε τὰ σφίσιν αὐτοῖς τιμιώτατα καταθέμενοι*
Γότθοι ἐς μὲν τὸ ἀκριβὲς τὸ φρούριον τοῦτο ἐφύλασ-
σον, τὸ δὲ ἄλλο τῆς πόλεως τεῖχος ἀπημελημένον
16 *ὑπερεώρων. φρουροὺς τοίνυν σφῶν ἐν τούτῳ τῷ*
χωρίῳ τηνικάδε ἀπολιπόντες ὀλίγους τινὰς οἱ λοιποὶ
ἅπαντες ἀμφὶ τὰς ἐπάλξεις τοῦ τῆς πόλεως γενόμενοι
τείχους τῶν πολεμίων ἀποπειράσασθαι τειχομαχούντων
17 *ἐν σπουδῇ εἶχον. ὅλον μὲν οὖν τὸν Ῥώμης περίβολον*
διὰ μεγέθους ὑπερβολὴν οὔτε Ῥωμαῖοι ἐπιόντες περι-
18 *βάλλεσθαι εἶχον οὔτε Γότθοι φρουρεῖν. διασκεδαννύ-*
μενοι δὲ οἱ μὲν ὅπη παρατύχοι προσέβαλλον, οἱ δὲ

---

6 *τωτίλας* L, *τουττίλας* V ‖ 7 *πολλὰς* Hoesch. in marg.] om. L, *πολλοῖς* V | *τῆς* V] *τὰς τῆς* L ‖ 8 Post *ἐξεῖλεν* haec fere excidisse puto: ⟨*ἃς δὴ διὰ σπουδῆς εἶχεν ἀνοικοδομήσασθαι πάσας, ἡνίκα αὐτὴν τὸ δεύτερον εἷλεν.*⟩, cf. II 463, 14 ‖ 10 *ῥώμης τὸν περίβολον* V ‖ 11 *τηχίσματι* V ‖ 12 *αὐτὸ*] *αὐτῷ* V ‖ 13 *ἐνάψας* L] *ἀνάψας* V | 14 *τιμιότατα* V | *καταθέμενοι*] *καταθώμενοι* V ‖ 18 *χωρίῳ* V] *φρουρίῳ* L | *ὀλίγους τινὰς* V] om. L ‖ 20 *ἀποπειράσασθαι* L] *ἀποπειράσαντες* V ‖ 22—23 *περιβαλλέσθαι* L ‖ 23—24 *διασκεδανύμενοι* V

ὡς ἐκ τῶν παρόντων ἠμύνοντο. καὶ Ναρσῆς μὲν 18 annus belli
τοξοτῶν ἐπαγόμενος μέγα τι χρῆμα ἐς μοῖράν τινα τοῦ (552/3)
περιβόλου ἐπέσκηπτεν, ἑτέρωθι δὲ Ἰωάννης ὁ Βιτα-
λιανοῦ ξὺν τοῖς οἱ ἑπομένοις προσέβαλλε. Φιλημοὺθ 19
δὲ καὶ οἱ Ἔρουλοι κατ' ἄλλο τι μέρος ἠνώχλουν,
ἑκαστάτω τε αὐτῶν οἱ λοιποὶ εἵποντο. ἐτειχομάχουν
δὲ ἅπαντες ὡς ἀπωτάτω ἀλλήλων ὄντες. καὶ κατ' 20
αὐτοὺς οἱ βάρβαροι ξυνιστάμενοι ἐδέχοντο τὴν ἐπίθε- B 631
σιν. τὰ μέντοι ἄλλα τοῦ περιβόλου, ἵνα δὴ Ῥωμαίων
οὐκ ἐγένετο προσβολή, ἀνδρῶν ἔρημα παντάπασιν ἦν,
Γότθων ἁπάντων, ὅπῃ ἂν οἱ πολέμιοι ἐπισκήψαιεν,
ἀγειρομένων, ᾗπέρ μοι εἴρηται. ἐν τούτῳ δὲ γνώμῃ 21
Ναρσοῦ ὁ Δαγισθαῖος στρατιώτας τε παμπληθεῖς ἔχων
καὶ τό τε Ναρσοῦ καὶ τὸ Ἰωάννου σημεῖον καὶ κλίμα-
κας πολλὰς ἐπαγόμενος μοίρᾳ τινὶ τοῦ περιβόλου
ἐξαπιναίως ἐπέσκηψε, φρουρᾶς τὸ παράπαν ἐρήμῳ
οὔσῃ. τάς τε κλίμακας εὐθὺς ἁπάσας οὐδενὸς ἀμυ- 22
νομένου τῷ τείχει ἐρείσας πόνῳ οὐδενὶ ξὺν τοῖς ἑπο-
μένοις ἐντὸς τοῦ περιβόλου ἐγένετο, τάς τε πύλας
κατ' ἐξουσίαν ἀνέῳγον. ὧνπερ αὐτίκα Γότθοι αἰσθό- 23
μενοι οὐκέτι ἐς ἀλκὴν ἔβλεπον, ἀλλ' ἔφευγον ἅπαντες
ὅπῃ αὐτῶν ἑκάστῳ δυνατὰ ἐγεγόνει. καὶ οἱ μὲν εἰς
τὸ φρούριον εἰσεπήδησαν, οἱ δὲ δὴ ἐς τὸν Πόρτον
ἐχώρησαν δρόμῳ. ἐνταῦθά μοι τοῦ λόγου ἔννοια 24
γέγονεν ὅντινα ἡ τύχη διαχλευάζει τὰ ἀνθρώπεια τρό-

2 ἐπαγόμενος L] ἐπαγαγόμενος V | ἐς L] om. V ‖ 4 προσέβαλε V | φιλιμοὺθ codd. ‖ 5 ἔρουλλοι V | τι V] om. L ‖ 6 ἑκαστάτω L] ἑκάστοις V | ἐτυχομάχουν V ‖ 7 δὲ L] τε V ‖ 11 ἐπισκήψαιεν V] διασκήψαιεν L ‖ 14 καὶ τὸ Ἰω.] καὶ τό τε ἰω. L, τό τε ἰω. V ‖ 16 φρουρᾶς L] φρουρῶν V ‖ 18 ἐρήσας L ‖ 19 ἐγένετο L] ἐγένοντο V ‖ 22 ὅπῃ L] ὅποι V | ἐς V ‖ 23 ἐσπεπήδησαν V ‖ 24 ἐχώρησαν L] ἐσεχώρησαν V ‖ 25 ἀνθρώπεια]

που, οὐκ ἀεὶ κατὰ ταὐτὰ παρὰ τοὺς ἀνθρώπους ἰοῦσα οὐδὲ ἴσοις αὐτοὺς ὀφθαλμοῖς βλέπουσα, ἀλλὰ ξυμμετα-
P 660 βαλλομένη χρόνῳ καὶ τόπῳ, καὶ παίζει ἐς αὐτοὺς παιδιάν τινα παρὰ τὸν καιρὸν ἢ τὸν χῶρον ἢ τὸν τρόπον διαλλάσσουσα τὴν τῶν ταλαιπώρων ἀξίαν, εἴ γε ὁ Ῥώμην μὲν ἀπολωλεκὼς τὰ πρότερα Βέσσας οὐ πολλῷ ὕστερον ἀνεσώσατο Ῥωμαίοις τῆς Λαζικῆς
B 632 Πέτραν, ἔμπαλιν δὲ ὁ Δαγισθαῖος Πέτραν τοῖς πολεμίοις μεθεὶς ἀνεκτήσατο ἐν χρόνῳ ὀλίγῳ βασιλεῖ
25 Ῥώμην. ἀλλὰ ταῦτα μὲν γέγονέ τε τὸ ἐξ ἀρχῆς καὶ ἀεὶ ἔσται, ἕως ἂν ἡ αὐτὴ τύχη ἀνθρώποις ᾖ. Ναρσῆς δὲ τότε παντὶ τῷ στρατῷ ἐπὶ τὸ φρούριον πολεμῶν
26 ᾔει. κατορρωδήσαντές τε οἱ βάρβαροι καὶ τὰ πιστὰ ὑπὲρ τῶν σωμάτων κεκομισμένοι σφᾶς τε αὐτοὺς καὶ
a. 552. τὸ φρούριόν οἱ αὐτίκα δὴ μάλα παρέδοσαν, ἕκτον τε καὶ εἰκοστὸν ἔτος Ἰουστινιανοῦ βασιλέως τὴν αὐτο-
27 κράτορα ἀρχὴν ἔχοντος. οὕτω τε Ῥώμη ἐπὶ τούτου βασιλεύοντος τὸ πέμπτον ἑάλω, ἧσπερ εὐθὺς ὁ Ναρσῆς τῶν πυλῶν τὰς κλεῖς βασιλεῖ ἔπεμψε.

λδ′. Τότε δὴ τοῖς ἀνθρώποις διαφανέστατα ἐπιδέδεικται ὡς ἅπασιν, οἷσπερ ἔδει γενέσθαι κακῶς, καὶ τὰ εὐτυχήματα δοκοῦντα εἶναι εἰς ὄλεθρον ἀποκέκριται, κατὰ νοῦν τε ἀπαλλάξαντες ἴσως τῇ τοιαύτῃ εὐημερίᾳ
2 ξυνδιαφθείρονται. Ῥωμαίων γὰρ τῇ τε ξυγκλήτῳ βουλῇ

ἀνῶνεια V ‖ 2—3 συμμεταβαλλομένη V ‖ 3 τόπω L] τρόπω V ‖ 5 τρόπον V] τόπον L | τῶν ταλαιπώρων V] ταλαιπωρίαν L ‖ 6 ὁ L] om. V | μὲν L] ἡμῖν V | πρότερον βέσας L ‖ 7 τῆς λαζικῆς V] τὴν λαζικὴν L ‖ 9 μεθεὶς L] προσθεὶς V ‖ 14 κεκομισμένοι] κεκοσμ^οι V ‖ 17 ἔχοντος L] ἔχοντες V ‖ 18 βασιλεύοντος] βασιλέβοντος V ‖ 22 δοκοῦντες V ‖ 23 εὐημερία V] εὐδρομία L ‖ 24 συνδιαφθείρονται V | συγκλήτω V | βουλὴ V

18.annus belli (552/3)
καὶ τῷ δήμῳ τὴν νίκην τήνδε πολλῷ ἔτι μᾶλλον φθόρου
αἰτίαν ξυνηνέχθη γενέσθαι τρόπῳ τοιῷδε. Γότθοι 3
μὲν φεύγοντες καὶ τὴν Ἰταλίας ἐπικράτησιν ἀπογνόντες,
ὁδοῦ ποιούμενοι πάρεργον, τοὺς παρατυχόντας σφίσι
Ῥωμαίους οὐδεμιᾷ διεχρῶντο φειδοῖ. οἱ δὲ βάρβαροι 4
τοῦ Ῥωμαίων στρατοῦ ὡς πολεμίοις ἐχρῶντο πᾶσιν,
οἷς ἂν ἐντύχοιεν ἐν τῇ ἐς τὴν πόλιν εἰσόδῳ. πρὸς 5
δὲ καὶ τόδε αὐτοῖς ξυνηνέχθη γενέσθαι. πολλοὶ τῶν
ἀπὸ τῆς ξυγκλήτου βουλῆς, τοῦτο Τουτίλᾳ δεδογμένον, B 633
τὰ πρότερα ἔμενον ἐς τὰ ἐπὶ Καμπανίας χωρία. ὧνπέρ 6
τινες, ἐπεὶ Ῥώμην ἔχεσθαι πρὸς τοῦ βασιλέως στρατοῦ
ἔγνωσαν, ἐκ Καμπανίας ἐξαναστάντες ἐς αὐτὴν ᾔεσαν.
ὃ δὴ Γότθοι μαθόντες, ὅσοι ἐν τοῖς ταύτῃ ὀχυρώμασιν
ἐτύγχανον ὄντες, ἅπαντα διερευνώμενοι τὰ ἐκείνῃ
χωρία τοὺς πατρικίους ἅπαντας ἔκτειναν. ἐν τοῖς καὶ
Μάξιμος ἦν, οὗπερ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν λόγοις ἐμνήσθην.
ἐτύγχανε δὲ καὶ Τουτίλας, ἡνίκα Ναρσῇ ὑπαντιάσων 7
ἐνθένδε ᾔει, τῶν ἐκ πόλεως ἑκάστης δοκίμων Ῥωμαίων
τοὺς παῖδας ἀγείρας καὶ αὐτῶν ἐς τριακοσίους ἀπο- P 661
λεξάμενος, οὕσπερ μάλιστα τὸ σῶμα καλοὺς ᾤετο εἶναι,
τοῖς μὲν γειναμένοις ὅτι δὴ αὐτῷ ξυνδιαιτήσονται
ὑπειπὼν, ὁμήρους δέ οἱ λόγῳ τῷ ἀληθεῖ ἐσομένους.
καὶ αὐτοὺς Τουτίλας μὲν τότε ὑπὲρ ποταμὸν Πάδον 8
ἐκέλευσεν εἶναι, Τεΐας δὲ τανῦν ἐνταῦθα εὑρὼν ἅπαν-
τας ἔκτεινε.

16 cf. II 125, 20. II 387, 19

1—2 φθόρου αἰτίαν L] φθόνου αἰτία V ‖ 3 ἀπογνόντες] ἀπογόντες V ‖ 7 ἐν V] om. L ‖ 9 συγκλήτου V | τωτίλα L, τουττίλα V ‖ 10 ἐς τὰ ἐπὶ V] ἐπὶ τὰ L ‖ 11 τινες] τηνησ V | ἐπεὶ] ἐπὶ V pr. m. ‖ 12 ᾔεισαν V ‖ 14 διερευνόμενοι V ‖ 17 τωτίλας L, τουττίλας V ‖ 18 ᾔει] εἴη V ‖ 19—20 ἀπὸλεξάμενος V ‖ 22 ὁμήρους L] ὁμοίρους V ‖ 23 τωτίλας L, τουττίλας V | πάδον ποταμὸν V

9 Ῥάγναρίς τε, Γότθος ἀνήρ, ὅσπερ ἡγεῖτο τοῦ ἐν
Ταραντηνοῖς φυλακτηρίου, καίπερ τὰ πιστὰ γνώμῃ
βασιλέως πρὸς τοῦ Πακουρίου κεκομισμένος, Ῥωμαίοις
τε προσχωρήσειν ὁμολογήσας, ἧπέρ μοι ἔμπροσθεν
εἴρηται, παρασχόμενος δὲ καὶ Γότθους ἓξ ἐν ὁμήρων
λόγῳ ἐπὶ ταύτῃ δὴ τῇ ὁμολογίᾳ Ῥωμαίοις, ἐπειδὴ
Τεΐαν ἤκουσε βασιλέα καταστάντα Γότθοις τούς τε
Φράγγους ἐς ἐπικουρίαν ἐπαγαγέσθαι καὶ παντὶ τῷ
στρατῷ τοῖς πολεμίοις ἐθέλειν ὁμόσε ἰέναι, μεταπορευ-
B 634 θεὶς τὴν βουλὴν ἐπιτελεῖν τὰ ὡμολογημένα οὐδαμῆ
10 ἤθελε. σπουδάζων δὲ καὶ διατεινόμενος τοὺς ὁμήρους
ἀπολαβεῖν ἐπενόει τάδε. πέμψας παρὰ τὸν Πακούριον
ᾔτει σταλῆναί οἱ τῶν Ῥωμαίων στρατιωτῶν ὀλίγους
τινάς, ἐφ’ ᾧ ξὺν τῷ ἀσφαλεῖ ἔς τε τὸν Δρυοῦντα
ἰέναι σφίσι δυνατὰ εἴη ἐνθένδε τε διαπορθμευσαμένοις
11 τὸν Ἰόνιον κόλπον ἐπὶ Βυζαντίου κομίζεσθαι. ὁ μὲν
οὖν Πακούριος μακρὰν ἀπολελειμμένος τῶν τῷ ἀν-
θρώπῳ βεβουλευμένων τῶν οἱ ἑπομένων πεντήκοντα
12 στέλλει. ὁ δὲ αὐτοὺς τῷ φρουρίῳ δεξάμενος καθεῖρξεν
εὐθύς, τῷ τε Πακουρίῳ ἐσήμαινεν ὡς, εἴπερ αὐτῷ
τοὺς στρατιώτας βουλομένῳ εἴη τοὺς αὐτοῦ ῥύεσθαι,
13 ἀποδιδόναι δεήσει τοὺς Γότθων ὁμήρους. ταῦτα
ἀκούσας Πακούριος ὀλίγους μέν τινας ἐπὶ τῇ τοῦ

4 cf. Π 629, 18

2 ταραντίνοις codd. ‖ 3 βακουρί — hic et infra codd. | κεκομισμένος L] κεκοσμιμένος V ‖ 4 ἧπέρ] ἥπερ V ‖ 5 παρασχόμενος δὲ V] παρασχών τε L | ἓξ V] om. L ‖ 8 ἐπικουρίαν] ἐπηκουρίαν V ‖ 9—10 μετὰπορευθεὶς V ‖ 10 ἐπιτελεῖν L] τελεῖν V | ὁμολογημένα L, ὡμολογούμενα V ‖ 11 σπουδάζων V] σφαδάζων L | ὁμήρους L] ὁμοίρους V ‖ 13 οἱ L] εἰ V ‖ 15 σφίσιν ἰέναι L | ἐνθένδε τε V] καὶ L | διαπορθμευσαμένους V ‖ 16 βιζαντίους V ‖ 19 αὐτοὺς L] αὐτὸς V ‖ 20 τε Πακουρίῳ] τοβακουρίω V | ἐσήμενεν V ‖ 21 αὐτοῦ codd. ‖ 22 ὁμήρους L] ὁμοίρους V

18.annus belli (552/3)

Δρυοῦντος φυλακῇ εἴασε, παντὶ δὲ τῷ ἄλλῳ στρατῷ
ἐπὶ τοὺς πολεμίους αὐτίκα ᾔει. Ῥάγναρις δὲ τοὺς 14
μὲν πεντήκοντα μελλήσει οὐδεμιᾷ ἔκτεινεν, ὡς ὑπαν-
τιάσων δὲ τοῖς πολεμίοις ἐκ τοῦ Τάραντος τοὺς Γότ-
θους ἐξῆγεν. ἐπειδή τε ἀλλήλοις ξυνέμιξαν, ἡσσῶνται
Γότθοι. Ῥάγναρίς τε αὐτοῦ ἀποβαλὼν πλείστους ξὺν 15
τοῖς καταλοίποις δρασμῷ εἴχετο. ἐς μέντοι τὸν Τά-
ραντα εἰσελθεῖν οὐδαμῇ ἴσχυσε, πανταχόθεν αὐτὸν
περιβεβλημένων Ῥωμαίων, ἀλλ' ἐς Ἀχεροντίδα ἐλθὼν
ἔμεινε. ταῦτα μὲν οὖν τοιαύτῃ ἐγεγόνει. Ῥωμαῖοι 16
δὲ οὐ πολλῷ ὕστερον τόν τε Πόρτον πολιορκήσαντες
ὁμολογίᾳ εἷλον καὶ φρούριον ἐν Τούσκοις, ὃ δὴ Νέπα B 635
καλοῦσι, καὶ τὸ ἐν Πέτρᾳ τῇ Περτούσῃ ὀνομαζομένῃ
ὀχύρωμα.

Τεΐας δὲ (οὐ γὰρ ἀξιομάχους τῷ Ῥωμαίων στρατῷ 17
Γότθους κατὰ μόνας ᾤετο εἶναι) παρὰ Θευδίβαλ-
δον τὸν Φράγγων ἄρχοντα ἔπεμψε, χρήματα πολλὰ
προτεινόμενος ἐπί τε ξυμμαχίαν παρακαλῶν. ἀλλὰ 18
Φράγγοι τὰ ξύμφορα, οἶμαι, βεβουλευμένοι οὔτε
ὑπὲρ τῆς Γότθων οὔτε ὑπὲρ τῆς τῶν Ῥωμαίων
ὠφελείας ἐβούλοντο θνήσκειν, ἀλλὰ σφίσιν αὐτοῖς
προσποιεῖν Ἰταλίαν ἐν σπουδῇ εἶχον, καὶ τούτου

---

1 στρατῷ L] στρατεύματι V ‖ 2 ῥαγναρὶς hic et infra V ‖ 3 μελήσει L ‖ 6 αὐτοῦ L] αὐτῶν V ‖ 7—8 τάραντα L] τάραντον V ‖ 10 τοιαύτῃ] τοιαῦτα L, ταῦτα V, ταύτῃ Dind. ‖ 11 τε πόρτον L] το σπόρτον V ‖ 12—13 νέπα καλοῦσι V] ἐπικαλοῦσι L spatio unius verbi post ἐπικαλοῦσι vacuo relicto ‖ 13 ὀνομαζομένῃ V] ὀνομαζόμενον L ‖ 15—670, 2 Τεΐας—ἤθελον] ὅτι τεΐας οὐκ ἀξιομάχους κτλ. W ‖ 15 οὐ L] οὐδὲ V ‖ 16 ᾤετο] οἰόμενος W ‖ 16—17 θευδίβαλον V ‖ 19 οἶμαι LW] οἷς μαι V Post βεβουλευμένοι addit W: τοὺς πρέσβεις ἀπέπεμψαν ‖ 19—20 οὔτε—οὔτε] οὐδὲ—οὐδὲ codd. ‖ 20 τῆς γότθ. LV] τῶν γότθ. W ‖ 21 ὠφελείας LW] ἐλευθερίας V | ἐβούλοντο L] ἐβούλοιντο V, βουλόμενοι W

P 662 δὴ ἕνεκα τοὺς ἐν πολέμῳ κινδύνους ὑφίστασθαι
19 ἤθελον. ἐτύγχανε δὲ Τουτίλας ἔνια μὲν τῶν χρημάτων ἐν Τικινῷ καταθέμενος, ᾗπέρ μοι ἔμπροσθεν εἴρηται, τὰ δὲ πλεῖστα ἐν φρουρίῳ ἐχυρῷ μάλιστα, ὅπερ ἐν Κύμῃ τῇ ἐπὶ Καμπανίας ξυμβαίνει εἶναι, καὶ φρουροὺς ἐνταῦθα καταστησάμενος, ἄρχοντά τε αὐτοῖς τὸν ἀδελφὸν τὸν αὐτοῦ ξὺν Ἡρωδιανῷ ἐπιστήσας.
20 τούτους δὴ βουλόμενος ὁ Ναρσῆς ἐξελεῖν ἐς Κύμην τινὰς τοὺς τὸ φρούριον πολιορκήσοντας ἔπεμψεν, αὐτὸς δὲ Ῥώμην διακοσμῶν αὐτοῦ ἔμεινε. καὶ ἄλλους στείλας
21 ἐκέλευε Κεντουκέλλας πολιορκεῖν. Τεΐας δὲ ἀμφὶ τοὺς ἐν Κύμῃ φρουροὺς καὶ τὰ χρήματα δείσας, ἀπογνούς τε τὴν ἀπὸ τῶν Φράγγων ἐλπίδα, τούς οἱ ἑπομένους
22 B 636 διέτασσεν ὡς τοῖς πολεμίοις ὁμόσε χωρήσων. ὧνπερ αἰσθόμενος ὁ Ναρσῆς Ἰωάννην τε τὸν Βιταλιανοῦ ἀδελφιδοῦν καὶ Φιλημοὺθ ξὺν τῷ οἰκείῳ στρατεύματι ἐς τὰ ἐπὶ Τουσκίας χωρία ἰέναι κελεύει, ἐνταῦθά τε καθιζησομένους καὶ τοῖς ἐναντίοις ἀναχαιτίσοντας τὴν ἐπὶ Καμπανίας ὁδὸν, ὅπως οἱ Κύμην πολιορκοῦντες ἀδεέστερον αὐτὴν ἢ βίᾳ ἢ ὁμολογίᾳ ἐξελεῖν δύναιντο.
23 ἀλλὰ Τεΐας ὁδοὺς μὲν ἐν δεξιᾷ τὰς ἐπιτομωτάτας ἐπὶ

---

3 cf. II 662, 24 ‖ 7 ἀδελφὸν] nomine Aliger. Agathias p. 31

---

1 ἐν πολέμω *LV*] ἐκ πολέμου *W* | ἐφίστασθαι *V* ‖ 2 ἤθελον *W*] μόνους *LV* | τωτίλας *L*, ὁ τουττίλας *V* ‖ 3 Τικίνῳ Maltr., πιγκηνῶ *L*, τῆκηνῷ *V* | μοι *V*] om. *L* ‖ 5 τῇ *L*] om. *V* ‖ 6 φρουρὰς *V* ‖ 7 αὐτοῦ codd. | σὺν *V* ‖ 8 τούτους *L*] ὃ *V* ‖ 10 διὰ κοσμῶν *V* ‖ 11 κεντουκέλας *V* ‖ 11—12 τοὺς—χρήματα *L*] τοῖς—φρουροῖς τε καὶ χρήμασι *V* | 13 τὴν *L*] τοὺς *V* ‖ 14 διέτασεν *L* ‖ 15 τὸν] τῶν *V* ‖ 16 ἀδελφιδοῦν Maltr.] ἀδελφὸν *L*, om. *V* | φιλιμοὺθ codd. ‖ 17 Τουσκίας] τοὺς κίας *V* ‖ 18 καθιζησομένους scripsi] καθιζημένους *L*, καθισομένοις *V* | ἀναχαιτίσοντας *V*] ἀναχαιτίζοντας *L* ‖ 19 καμπανίαν *V* | πολυορκοῦντες *V* ‖ 21 ὁδοὺς μὲν *V*] μὲν ὁδοὺς *L* | ἐπιτομωτέρας *V*

τὸ πλεῖστον ἀφεὶς, περιόδους δὲ πολλὰς καὶ μακρο- 18.annus belli
τάτας περιβαλόμενος, διά τε τῆς παραλίας κόλπου τοῦ (552/3)
Ἰονίου ἰὼν, ἐς Καμπανίαν ἀφίκετο, τοὺς πολεμίους
λαθὼν ἅπαντας. ὅπερ ἐπεὶ Ναρσῆς ἔμαθε, τούς τε 24
ἀμφὶ τὸν Ἰωάννην καὶ Φιλημοὺθ μετεπέμπετο, οἳ τὴν
δίοδον ἐν Τούσκοις ἐφρούρουν, καὶ Βαλεριανὸν ἄρτι
Πέτραν ἐξαιροῦντα τὴν Περτοῦσαν καλουμένην μετε-
κάλει ξὺν τοῖς ἑπομένοις, τάς τε δυνάμεις ξυνήγειρε,
παντί τε καὶ αὐτὸς τῷ στρατῷ ὡς ἐς μάχην ξυντεταγμέ-
νος ἐς Καμπανοὺς ᾔει.

λε΄. Ἔστι δέ τι ὄρος ἐπὶ Καμπανίας ὁ Βέβιος,
οὗπερ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν λόγοις ἐμνήσθην, ὅτι δὴ
πολλάκις ἀφίησιν ἦχον μυκηθμῷ ἐμφερῆ. καὶ ἐπειδὰν
αὐτῷ τοῦτο ξυμβαίη, ὁ δὲ καὶ κόνεως ἐπὶ τούτῳ ζεού-
σης μέγα τι χρῆμα ἐρεύγεται. ταῦτα μὲν ἐς ἐκεῖνό
μοι τοῦ λόγου ἐρρήθη. τούτου δὴ τοῦ ὄρους, ᾗπερ 2
καὶ τῆς κατὰ τὴν Σικελίαν Αἴτνης, κενὰ τὰ ἐν μέσῳ
ἐκ τῶν ἐσχάτων ἄχρι ἐς τὴν ὑπερβολὴν ἀπὸ ταὐτο-
μάτου τετύχηκεν εἶναι, οὗ δὴ ἔνερθεν διηνεκὲς τὸ B 637
πῦρ καίεται. ἐς τόσον δὲ βάθος τοῦτο δὴ τὸ κενὸν 3
διήκειν ξυμβαίνει ὥστε δὴ ἀνθρώπῳ ἐν τῇ ἀκρωρείᾳ
ἑστῶτι ὑπερκύπτειν τε τολμῶντι ἐνθένδε οὐ ῥᾳδίως P 663
ἡ φλὸξ ὁρατὴ γίνεται. ὁπηνίκα δὲ ξυνενεχθείη τῷ 4
ὄρει τῷδε τὴν κόνιν, ᾗπέρ μοι ἐρρήθη, ἐρεύγε-
σθαι, καὶ πέτρας ἀποτεμνομένη ἀπὸ τῶν τοῦ Βεβίου
ἐσχάτων ἡ φλὸξ ὑπὲρ τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους τού-

12 cf. II 168, 10

1 δὲ *V*] τε *L* | πολλὰς] τινλὸς *V* pr. m. ‖ 1—2 καὶ μακροτάτας *L*] ἐπὶ μακρότατον *V* ‖ 2 περιβαλλόμενος *L* ‖ 5 φιλιμοὺθ codd. ‖ 14 τοῦτο *L*] τὸ τοιοῦτο *V* | συμβαίη *V* ‖ 15 τι χρῆμα μέγα codd. ‖ 16 ἐρήθη *V* ‖ 20 καίεται *L*] κάτεται *V* ‖ 23 τῶ *V*] ἐν τῶ *L*

του μετεωρίζει, τὰς μὲν βραχείας, τὰς δὲ καὶ μεγά-
λας κομιδῆ οὔσας, ἐνθένδε τε αὐτὰς ἀποπεμπομένη
5 ὅπη παρατύχοι διασκεδάννυσι. ῥέει δὲ καὶ ῥύαξ ἐν-
ταῦθα πυρὸς ἐκ τῆς ἀκρωρείας κατατείνων ἄχρι ἐς
τοῦ ὄρους τὸν πρόποδα καὶ ἔτι πρόσω, ἅπερ ἅπαντα
καὶ κατὰ τὴν Αἴτνην γίνεσθαι πέφυκεν. ὄχθας δὲ
ποιεῖται ὑψηλὰς ἑκατέρωθεν ὁ τοῦ πυρὸς ῥύαξ, τὰ
6 ἔνερθεν τέμνων. καὶ φερομένη μὲν ἐπὶ τοῦ ῥύακος
τὰ πρῶτα ἡ φλὸξ καιομένη εἰκάζεται ὕδατος ἐκροῇ·
ἐπεὶ δὲ αὐτῇ ἀποσβεσθῆναι ξυμβαίη, ἀναστέλλεται
μὲν τῷ ῥύακι ὁ δρόμος εὐθὺς, ἐπίπροσθέν τε ὁ ῥοῦς
οὐδαμῆ πρόεισι, τὸ δὲ ὑφιζάνον τούτου δὴ τοῦ πυρὸς
πηλὸς φαίνεται σποδιᾷ ἐμφερής.
7 Κατὰ τούτου δὴ τοῦ Βεβίου τὸν πρόποδα ὕδατος
πηγαὶ ποτίμου εἰσί. καὶ ποταμὸς ἀπ' αὐτῶν πρόεισι
Δράκων ὄνομα, ὃς δὴ ἄγχιστά πη τῆς Νουκερίας πό-
λεως φέρεται. τούτου τοῦ ποταμοῦ ἑκατέρωθεν ἐστρα-
8 τοπεδεύσαντο ἀμφότεροι τότε. ἔστι δὲ ὁ Δράκων τὸ
μὲν ῥεῦμα βραχὺς, οὐ μέντοι ἐσβατὸς οὔτε ἱππεῦσιν
οὔτε πεζοῖς, ἐπεὶ ἐν στενῷ ξυνάγων τὸν ῥοῦν τήν τε
B 638 γῆν ἀποτεμνόμενος ὡς βαθύτατα ἑκατέρωθεν ὥσπερ
9 ἀποκρεμαμένας ποιεῖται τὰς ὄχθας. πότερα δὲ τῆς
γῆς ἢ τοῦ ὕδατος φέρεται τὴν αἰτίαν ἡ φύσις οὐκ
ἔχω εἰδέναι. καταλαβόντες δὲ τοῦ ποταμοῦ τὴν γέ-
φυραν Γότθοι, ἐπεὶ αὐτῆς ἐστρατοπεδεύσαντο ἄγχιστα,
πύργους τε ξυλίνους ταύτῃ ἐνθέμενοι μηχανάς τε

1 βραχίας V | καὶ V] om. L ‖ 3 ὅπη L] ὅποι V | διασκε-δάννυσι V] διασκεδάννυσθαι L | ῥύαξ] ῥύαξ V ‖ 5 τὸν πρόποδα L] τοὺς πρόποδας V | ἅπαντα V] om. L ‖ 6 ὀχθὰς V ‖ 7 ἐκκατέρωθεν V ‖ 9 καιομένη L] κεομένου V ‖ 10 ἐπεὶ V] ἐπειδὰν L ‖ 11 ὁ ῥοῦς] ὄρους V ‖ 12 τούτου δὴ L] τοῦτον δὲ V ‖ 16 πη] πι V | τῆς L] om. V | νουκαιρίας L ‖ 19 ἱππεῦσιν L] ἱππεύουσιν V ‖ 22 ποτέρα L ‖ 23 ἢ V] om. L

ἄλλας καὶ τὰς βαλλίστρας καλουμένας ἐνταῦθα πεποίην- 18. annus belli (552/3)
ται, ὅπως ἐνθένδε κατὰ κορυφὴν τῶν πολεμίων ἐνοχ-
λοῦντας δύνωνται βάλλειν. ἐκ χειρὸς μὲν οὖν γίνε- 10
σθαί τινα ξυμβολὴν ἀμήχανα ἦν, τοῦ ποταμοῦ, ἧπέρ
μοι εἴρηται, μεταξὺ ὄντος· ἀμφότεροι δὲ ὡς ἀγχοτάτω
τῆς κατ' αὐτὸν ὄχθης γενόμενοι τοξεύμασι τὰ πολλὰ
ἐς ἀλλήλους ἐχρῶντο. ἐγίνοντο δὲ καὶ μονομαχίαι 11
τινὲς, Γότθου ἀνδρὸς, ἂν οὕτω τύχοι, ἐκ προκλήσεως
τὴν γέφυραν διαβαίνοντος. χρόνος τε μηνῶν δυοῖν
τοῖν στρατοπέδοιν ἐς τοῦτο ἐτρίβη. ἕως μὲν οὖν 12
ἐθαλασσοκράτουν ἐνταῦθα οἱ Γότθοι, ἐσκομιζόμενοι
τὰ ἐπιτήδεια ναυσὶν ἀντεῖχον, ἐπεὶ τῆς θαλάσσης
ἐστρατοπεδεύοντο οὐ πολλῷ ἄποθεν. ὕστερον δὲ Ῥω- 13
μαῖοι τά τε πλοῖα τῶν πολεμίων προδοσίᾳ Γότθου
ἀνδρὸς εἷλον, ὃς δὴ ταῖς ναυσὶν ἐφειστήκει πάσαις,
καὶ αὐτοῖς νῆες ἀνάριθμοι ἦλθον ἔκ τε Σικελίας καὶ
τῆς ἄλλης ἀρχῆς. ἅμα δὲ καὶ ὁ Ναρσῆς πύργους 14
ξυλίνους ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ τῇ ὄχθῃ καταστησάμενος
δουλῶσαι τῶν ἐναντίων τὸ φρόνημα παντελῶς ἴσχυ-
σεν. οἷς δὴ οἱ Γότθοι περίφοβοι γεγενημένοι καὶ 15
πιεζόμενοι τῶν ἀναγκαίων τῇ ἀπορίᾳ ἐς ὄρος ἄγχιστα
ὂν καταφεύγουσιν, ὅπερ Ῥωμαῖοι Γάλακτος Ὄρος τῇ
Λατίνων καλοῦσι φωνῇ· οὗ δὴ αὐτοῖς Ῥωμαῖοι ἐπισπέ- B 639
σθαι οὐδαμῇ εἶχον, τῆς δυσχωρίας ἀντιστατούσης. 16 P 664
ἀλλὰ τοῖς βαρβάροις αὐτίκα ἐνταῦθα ἀναβεβηκόσι
μετέμελεν, ἐπεὶ τῶν ἐπιτηδείων πολλῷ ἔτι μᾶλλον

2—3 ἐνοχλοῦντας V] ἐνοχλοῦντες L ‖ 4 ἀμήχανα L] ἀμήχανον V | ἦν] ἣν V ‖ 5 ἀγχωτάτω L ‖ 7 ἐγένοντο L ‖ 8 γότθου L] γότθον V | τύχοι L] τύχῃ V | 10 τοῖν στρατοπέδοιν L] τοῖς στρατοπέδοις V | ἕως μὲν οὖν L] καὶ τέως μὲν V ‖ 12 τὰ L] τε τὰ V | ἐπιτήδια V ‖ 13 ἄπωθεν V ‖ 17 ὁ L] om. V

ἐσπάνιζον, σφίσι τε αὐτοῖς καὶ τοῖς ἵπποις ἐκπορίζε-
17 *σθαι αὐτὰ οὐδεμιᾷ μηχανῇ ἔχοντες. διὸ δὴ τὴν ἐν*
ξυμβολῇ τοῦ βίου καταστροφὴν αἱρετωτέραν τῆς πρὸς
τοῦ λιμοῦ εἶναι οἰόμενοι ὁμόσε τοῖς πολεμίοις παρὰ
δόξαν ἐχώρουν, ἀπροσδόκητοί τε αὐτοῖς ἐξαπιναίως
18 *ἐπέπεσον. Ῥωμαῖοι δὲ αὐτοὺς ὡς ἐκ τῶν παρόντων*
ἀμυνούμενοι ἔστησαν, οὐ κατὰ ἄρχοντας ἢ λόχους ἢ
καταλόγους τὴν τάξιν καταστησάμενοι, οὐδὲ τρόπῳ τῳ
ἄλλῳ διακεκριμένοι ἀλλήλων, οὐδὲ τῶν σφίσι παραγγελ-
λομένων ἐν τῇ ξυμβολῇ ἀκουσόμενοι, ἀλλ' ἀλκῇ τῇ
πάσῃ, ὅπῃ ποτὲ παρατύχῃ, τοῖς πολεμίοις ἀντιταξό-
19 *μενοι. Γότθοι μὲν οὖν τῶν ἵππων ἀφέμενοι πρῶτοι*
πεζῇ μετωπηδὸν εἰς βαθεῖαν φάλαγγα ἔστησαν ἅπαν-
τες, καὶ Ῥωμαῖοι δὲ ταῦτα ἰδόντες τοὺς ἵππους ἀφῆκαν,
καὶ τρόπῳ τῷ αὐτῷ ἐτάξαντο πάντες.
20 *Ἐνταῦθά μοι μάχη τε πολλοῦ λόγου ἀξία καὶ*
ἀνδρὸς ἀρετὴ οὐδὲ τῶν τινος λεγομένων ἡρώων, οἶμαι,
καταδεεστέρα γεγράψεται, ἧς δὴ ὁ Τεΐας δήλωσιν ἐν τῷ
21 *παρόντι πεποίηται. Γότθους μὲν ἐς εὐτολμίαν ἡ τῶν*
παρόντων ἀπόγνωσις ὥρμα, Ῥωμαῖοι δὲ αὐτούς, καίπερ
ἀπονενοημένους ὁρῶντες, ὑφίσταντο δυνάμει τῇ πάσῃ,
τοῖς καταδεεστέροις ἐρυθριῶντες ὑποχωρεῖν, ἀμφότεροί
τε θυμῷ ἐπὶ τοὺς πέλας πολλῷ ἵεντο, οἱ μὲν θανα-

22—675, 1 *ἀμφότεροί—ἀρετῶντες*] *ἀμφότεροι δέ, οἱ μὲν θανατῶντες, οἱ δὲ ἀρετῶντες, ἐπὶ τοὺς πέλας πολλῷ ἵεντο* Suid. s. v. *ἀρετῶ*

---

2 *ἔχοντες V*] *ἔχουσι L* ‖ 4 *εἶναι L*] om. *V* | 6 *ὡς V*] om. *L* ‖ 7 *ἀμυνούμενοι V*] *ἀμυνόμενοι L* | *κατὰ L*] *κατὰ τοὺς V*] *λόχους V*] *λοχαγοὺς L* ‖ 11 *παρατύχῃ L*] *παρατύχοι V* ‖ 11—12 *ἀντιταξόμενοι V*] *ἀντιταξάμενοι L* ‖ 12 *τῶν ἵππων V*] *τοὺς ἵππους L* ‖ 13 *ἐς V* | *φάλαγγαν V* ‖ 16 *πολλοῦ V*] om. *L* ‖ 21 *ὑφίσταντο L*] *ἀφίσταντο V* ‖ 23 *ἵεντο* codd.

τῶντες, οἱ δὲ ἀρετῶντες. καὶ ἡ μὲν μάχη πρωὶ 22 B 640 18. annus belli (552/3)
ἤρξατο, Τεΐας δὲ πᾶσιν ἔνδηλος γεγενημένος καὶ τὴν μὲν
ἀσπίδα προβεβλημένος, ἐπανατεινόμενος δὲ τὸ δόρυ,
πρῶτος ξὺν ὀλίγοις τισὶ τῆς φάλαγγος ἔστη. Ῥωμαῖοι 23
δὲ αὐτὸν ἰδόντες, οἰόμενοί τε, ἢν αὐτὸς πέσῃ, διαλυθήσεσθαι τὴν ξυμβολὴν σφίσιν αὐτίκα δὴ μάλα, ξυνίσταντο
ἐπ' αὐτὸν ὅσοι ἀρετῆς μετεποιοῦντο, παμπληθεῖς ὄντες, καὶ τὰ δόρατα ἐς αὐτὸν ἅπαντες οἱ μὲν ὤθουν,
οἱ δὲ ἐσηκόντιζον. αὐτὸς δὲ ὑπὸ τῇ ἀσπίδι κεκαλυμ- 24
μένος ταύτῃ μὲν τὰ δόρατα ἐδέχετο πάντα, ἐμπίπτων
δὲ αὐτοὺς ἐκ τοῦ αἰφνιδίου πολλοὺς διεχρῆτο. καὶ 25
ὁπηνίκα οἱ τὴν ἀσπίδα ἔμπλεων οὖσαν πεπηγότων
δοράτων θεῷτο, τῶν τινι ὑπασπιστῶν ταύτην παραδιδοὺς ἑτέραν ᾑρεῖτο. οὕτω μαχόμενος ἐς τῆς ἡμέρας 26
τὸ τριτημόριον διαγέγονε, καὶ τότε δὴ δώδεκα μὲν
αὐτῷ δόρατα ἐμπεπηγότα ἡ ἀσπὶς εἶχε, κινεῖν δὲ αὐτὴν
ὅπῃ βούλοιτο καὶ ἀποκρούεσθαι τοὺς ἐπιόντας οὐκέτι
ἴσχυε. τῶν δέ τινα ὑπασπιστῶν μετεκάλει σπουδῇ, 27
οὐ τὴν τάξιν λιπὼν οὐδὲ ὅσον ἄχρι ἐς δάκτυλον ἕνα
οὐδὲ ἀναποδίσας, ἢ τοὺς πολεμίους ἐπὶ τὰ πρόσω
ἐπαγαγόμενος, οὐδὲ ἐπιστραφεὶς, οὐδὲ τὰ νῶτα τῇ
ἀσπίδι ἐρείσας, οὐ μὴν οὐδὲ πλάγιος γεγονὼς, ἀλλ'
ὥσπερ τῷ ἐδάφει ἐρηρεισμένος αὐτοῦ μετὰ τῆς ἀσπίδος
εἱστήκει, κτείνων τε τῇ δεξιᾷ χειρὶ καὶ ἀποκρουόμενος P 665
τῇ λαιᾷ καὶ ἀνακαλῶν τὸ τοῦ ὑπασπιστοῦ ὄνομα. καὶ 28

2 ἤρξαντο V | μὲν L] om. V || 3 προβεβλημένον V | ἐπανατεινόμενος L] ἐπανατεινάμενος V || 8 ἐς L] ἐπ' V || 9 ἀσπίδι] ἀσπίδη V || 9—10 κεκαλυμένος L || 11 αὐτοὺς V] om. L, αὐτοῖς mavult Dind. || 14 μαχόμενοι L || 15 διαγέγονεν V || 17 ὅπη L] ὅποι V || 18 ἴσχυε L] ἴσχυσε V || 19 οὐδ' ὅσον V || 20 ἀναποδήσας V || 21—22 τῇ ἀσπίδι V] om. L || 24 ἀποκρούμενος L || 25 λαιᾶ L] λαιῶ V | ὑπασπίστου V

B 641 ὁ μὲν αὐτῷ μετὰ τῆς ἀσπίδος παρῆν, ὁ δὲ ταύτην
εὐθὺς τῆς βαρυνομένης τοῖς δόρασιν ἀντηλλάσσετο.
29 ἐν τούτῳ δέ οἱ χρόνου τινὰ βραχεῖαν στιγμὴν γυμνῷ
γενέσθαι τὰ στέρνα ξυνέβη, τύχῃ τέ οἱ ξυνέπεσε τότε
ἀκοντίῳ βεβλῆσθαι καὶ ἀπ' αὐτοῦ εὐθυωρὸν θνήσκει.
30 καὶ αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν ἐπὶ κοντοῦ μετεωρίσαντες
τῶν Ῥωμαίων τινὲς στρατιᾷ ἑκατέρᾳ περιιόντες ἐδείκ-
νυον, Ῥωμαίοις μέν, ὅπως δὴ θαρσήσωσι μᾶλλον, Γότ-
θοις δέ, ὅπως ἀπογνόντες τὸν πόλεμον καταλύσωσιν.
31 οὐ μὴν οὐδ' ὣς τὴν ξυμβολὴν κατέλυσαν Γότθοι, ἀλλ'
ἄχρι ἐς νύκτα ἐμάχοντο, καίπερ ἐξεπιστάμενοι τὸν βα-
σιλέα τεθνάναι σφίσιν. ἐπειδὴ δὲ ξυνεσκότασεν, αὐτοῦ
ἑκάτεροι διαλυθέντες ἐν τῇ τῶν ὅπλων σκευῇ ἐνυκτέ-
32 ρευσαν. ἡμέρᾳ δὲ τῇ ἐπιγενομένῃ ἀναστάντες ὄρθρου
τρόπῳ τῷ αὐτῷ αὖθις ἐτάξαντο καὶ μέχρι ἐς νύκτα
ἐμάχοντο, καὶ οὔτε ὑπεχώρουν ἀλλήλοις οὔτε πη ἐτρέ-
ποντο ἢ ἀνεπόδιζον, καίπερ ἀμφοτέρωθεν κτεινομένων
πολλῶν, ἀλλ' ἀπηγριωμένοι τῷ ἐς ἀλλήλους ἀπηνεῖ
ἔργου εἴχοντο, Γότθοι μὲν εὖ εἰδότες ὅτι δὴ τὴν
ὑστάτην διαφέρουσι μάχην, Ῥωμαῖοι δὲ αὐτῶν ἐλασ-
33 σοῦσθαι ἀπαξιοῦντες. ἐν ὑστάτῳ δὲ οἱ βάρβαροι παρὰ
τὸν Ναρσῆν πέμψαντες τῶν λογίμων τινὰς μεμαθηκέναι
μὲν ἔλεγον ὡς πρὸς τὸν θεὸν σφίσιν ὁ ἀγὼν γένοιτο·
αἰσθάνεσθαι γὰρ τὴν ἀντιταχθεῖσαν αὐτοῖς δύναμιν·
καὶ τοῖς ξυμπεσοῦσι ξυμβάλλοντες τὴν τῶν πραγμάτων

1 αὐτῷ V] αὐτοῦ L ‖ 2 ἀντηλλάσσετο L] ἀντιλλάσσεται V ‖ 3 βραχίαν V | γυμνῷ V] γυμνὰ L ‖ 5 εὐθυωρὸν cod. α corr.] εὐθυωρὸς L, εὐθύωρος V ‖ 6 μετεωρήσαντες V ‖ 10 κατέλυσαν L] κατέπαυσαν V ‖ 12 τεθνᾶναι L ‖ 15 αὖθις L] εὐθὺς V ‖ 16 οὔτε—οὔτε] οὐδὲ—οὐδὲ codd. | πη L] ποι V ‖ 19 ἔργου L] om. V ‖ 20—21 ἐλασσοῦσθαι L] ἀπαλλάσσεσθαι V ‖ 22 λογίμων L] λογίων αν V ‖ 25 καὶ L] om. V

ἀλήθειαν γνωσιμαχεῖν τὸ λοιπὸν βούλεσθαι καὶ ἀπο- B 642 18 annus belli (552,3)
λιπεῖν τὴν ἀγώνισιν, οὐ μέντοι βασιλεῖ ἐπακούσοντες,
ἀλλὰ ξὺν τῶν ἄλλων βαρβάρων τισὶν αὐτόνομοι βιο-
τεύσοντες, ἐδέοντό τε εἰρηναίαν σφίσι τὴν ἀναχώρησιν
ἐνδοῦναι Ῥωμαίους, οὐ φθονοῦντας αὐτοῖς λογισμοῦ
σώφρονος, ἀλλὰ καὶ χρήμασι τοῖς αὐτῶν ὥσπερ ἐφο-
δίοις αὐτοὺς δωρουμένους, ὅσα δὴ ἐν τοῖς ἐπὶ τῆς
Ἰταλίας φρουρίοις αὐτῶν ἕκαστος ἐναποθέμενος ἔτυχε
πρότερον. ταῦτα ὁ μὲν Ναρσῆς ἐν βουλῇ ἐποιεῖτο. 34
Ἰωάννης δὲ ὁ Βιταλιανοῦ παρῄνει δέησιν ἐνδέχεσθαι
τήνδε, καὶ μὴ περαιτέρω θανατῶσιν ἀνθρώποις διὰ
μάχης ἰέναι, μηδὲ ἀποπειράσασθαι τόλμης ἐν ἀπογνώ-
σει φυομένης τοῦ βίου, ἢ καὶ τοῖς αὐτῆς ἐχομένοις
καὶ τοῖς ὑπαντιάζουσι χαλεπὴ γίνεται. „ἀρκεῖ γάρ“, 35
ἔφη, „τοῖς γε σώφροσι τὸ νικᾶν, τὸ δὲ ὑπεράγαν ἐθέ-
„λειν ἴσως ἄν τῳ καὶ ἐς τὸ ἀξύμφορον τρέποιτο.“ πείθε- 36
ται τῇ ὑποθήκῃ Ναρσῆς, καὶ ξυνέβησαν ἐφ’ ᾧ τῶν
βαρβάρων οἱ ἀπολελειμμένοι χρήματα κεκομισμένοι τὰ
αὐτῶν ἴδια ἐκ πάσης ἀπαλλάξονται Ἰταλίας εὐθύς,
πόλεμόν τε μηχανῇ οὐδεμιᾷ πρὸς Ῥωμαίους διοίσουσιν
ἔτι. Γότθοι μὲν οὖν μεταξὺ χίλιοι τοῦ στρατοπέδου 37
ἐξαναστάντες ἐς Τικινόν τε πόλιν καὶ χωρία τὰ ὑπὲρ
ποταμὸν Πάδον ἐχώρησαν, ὧν ἄλλοι τε ἡγοῦντο καὶ P 666

---

1 γνωσιμαχεῖν *V*] γνώσιμον σχεῖν *L* | τὸ *L*] δὲ τὸ *V* | καὶ *V*] μὲν *L* ‖ 2 ἀγώνισιν—μέντοι *V*] ἀπόγνωσιν, οὐκ ἐφῶ δὲ *L* ‖ 3—4 βιωτεύσοντες *L* ‖ 6 χρήμασι *L*] χρήματα *V* ‖ 13 τοῖς αὐτῆς *V* pr. m.] αὐτῆς om. *L*, τῆς αὐτῆς *V* corr. ‖ 14 ὑπαντιάζουσιν *V* ‖ 16 τω *V*] om. *L* ‖ 18 ἀπολελειμμένοι *L*] ὑπολελειμμένοι *V* | κεκομισμένοι *L*] καὶ κομισμένοι *V* ‖ 19 ἀπαλλάσοιντο *L* ‖ 22 ἐς Τίκινόν τε Maltr., ἐς πιγκηνῶν τε *L*, τηκηνόντες ἐς *V*

38 Ἰνδούλφ, οὗπερ πρότερον ἐπεμνήσθην. οἱ δὲ λοιποὶ
B 643 ἅπαντες ὅρκια δόντες τὰ ξυγκείμενα πάντα ἐπέρρωσαν. οὕτω τε καὶ Κύμην καὶ τὰ λοιπὰ πάντα ἐξεῖλον Ῥωμαῖοι, **καὶ τὸ ὀκτωκαιδέκατον ἔτος ξυνετελεύτα τῷ Γοτθικῷ πολέμῳ τῷδε,** ὃν Προκόπιος ξυνέγραψεν.

---

1 *ἐπεμνήσθην*] saepius mentio fit Indulphi, cf. indicem

---

1 *ἰλδοὺφ* codd. | *πρότερον L*] *ἔμπροσθεν V* ‖ 4 *συνετελεύτα V*

Addenda et corrigenda.

I 52 adn. 15 adde *W* post *δεῖ P*.

I 103 dele, quae in nota 17 uncis inclusa sunt.

I 166 adn. 25 scribe *ὁ VP*].

I 318 vers. ultim. scribe *Βανδίλου* ⟨*γυναῖκα*⟩. Post *Ὀλυμβρίου* evanuit *γυναῖκα* in *P*, exstat in cod. *c*.

I 382 adn. 14 adde *P* post *V*.

II 17, 6 lege *δρασμοῦ* pro *δρασμῷ* et corrige in adnotatione: *δρασμοῦ V*] *δρασμῶ L*. cf. I 158, 8.

II 29, 21 scribendum: *καὶ „πῶς* pro *„καὶ πῶς*.

II 445 in nota lege: ad vers. 5.

Princeton University Library
32101 074030188